Dupl. ab 19. E. 10.

BIBLIOTECA NAZIONALE VITT. EMANUELE
14
22 Q
21M

Ex Bibliotheca
majori Coll. Rom.
Societ. Jesu

4.-7.B.8.

Q. HORATII

Flacci Odarum Libri Quatuor: Epodi Carmen Saeculare Porphyrio: Anto. Manci. Aſcenſio Interpretibus.

Di Gregorio Lejarmelli

Eiuſdem Ars Poetica. Sermonum libri duo. Epiſtolarum totidem.

Joanne Britan. Brixi. interprete.

Accedit ad nouum interpretem index Copioſiſſimus dictionum fabularum & hiſtoriarum omnium quae hiſce Commentarijs inſunt.

✠

BIBLIOTECA NAZ. ROMA VITTORIO EMANUELE

Ven. 1520.

IOANNES BRITANNICVS BRIXIANVS SALVTEM PLVRIMAM DICIT SENATVI POPVLOQVE BRIXIANO.

SOLEO ſæpe ac multum ipſe mecum conſiderare patres Ampliſſimi Brixiani nos diuinæ maieſtati cum in omnibus tum maxime in hoc plurimum debere: quod eius beneficio factum eſt: ut dignitas rei literariæ quæ ab hinc quingentos aut eo plus annos penitus: aut perierat: aut ſitu & ueluti quadam rubigine obſita in profundis latebris ita iacebat: ut per id totum tempus non uera latinitas ſed barbaria quædam manifeſtiſſima non ſolú per Italiam ſed per totam Europam uagaretur: nunc demum quaſi a morte ad uitam reſtituta ſit. Quam ſane calamitatem nemo eſt qui non intelligat propter aſperrima & crebra barbarorum bella accidiſſe: qui totam Italiam ut his etiam octo annis factum eſt: & indies crudeliter fit ſæuis uaſtantes populationibus inter alias prædas omnem fere librorum copiam: aut auferendo perdiderunt: aut ut uirtutum parum cultores incenderunt ita ut in hanc uſq; noſtram ætatem literæ ueluti ſepultæ ac ſemi mortuæ iacuerint: uerum tandem hac ipſa noſtra tempeſtate emerſerunt dei benignitate uiri magni quidem & excellentis ingenii: qui literis tum græcis tum latinis apprime eruditi doctiq; ceperunt inueteratam barbariam illam ementibus ſtudioſorum abſtergere ueramq; latinitatem reſtituere: Inter quos fuerunt Laurentius ualla cui tanquam primo ueræ latinitatis illuſtratori ſumma laus debetur elegantiarum enim uolumen nobis utiliſſime compoſitum reliquit: plurima enim quæ barbarice in his noſtris ſtudiis ab omnibus fere proferebantur ſedula & diligenti eius opera excuſſa ſunt priſtinaq; latinitatis ſinceritas eſt reſtituta. Marſilius ficinus qui ex græco Platonis opera fecit latina. Leonardus Aretinus qui itidem ex Plutarcho uitas multorum in latinum tranſtulit libros quattuor hiſtoriæ gothicæ diſertiſſime conſcripſit Guarinus Veronenſis qui literatura græca latinaq; uir preſtabilis e græco dimidiam Strabonis partem anteriorem in latinum uertit: Quum reliquum mortæ præuentus non potuiſſet: nam id poſtea Gregorius Tiphernas uir & ipſe ſingularis doctrinæ latinum fecit: At Guarinus ille ſtudia humanitatis profitendo linguam latinam plurimum iuuit. Philelphus uir ſane magnæ eruditiõis atq; eloquentiæ: qui & græce & latine egregie doctus bona literarum ſemina per Italiam cœpit ſerere. moriẽſq; multa nobis reliquit opera: tũ ex græco in latinum tralata: tum ex ſua ipſius officina prolata: Subſecuti ſunt eo fere tempore & Georgius Merula Alexandrinus præceptor noſter: qui publico ſtipendio a Veneto Senatu: mox a Lodouico Sfortia Mediolani conductus quum græcarum latinarumq; literarum eſſet peritiſſimus ueram litarum frugem cepit ſtudioſis oſtendere: & Domitius Calderinus Veronenſis qui eloquentia & eruditione ea fuit: ut quum iuuenili & florenti ætate expirauerit magnam ſe iacturam feciſſe ſenſerit latinitas cõmentaria enim nobis reliquit eruditiſſima in Martialem: Siluas Statii: in Ibin Sapho: & Iuuenalem cui reuera ſi ætatem ſuam in ſenectutem perducere licuiſſet: tanta fuit ingenii eius bonitas miram ex eo latinitas frugem ſenſura fuiſſet. Et Hermolaus Barbarus patricius Venetus uir quidem tam græce quam latine facundiæ florentis: Qui Themiſtium e græco in latinum uertit: Caſtigationes Plinianas opus hercle non minus utile quam laborioſum edidit: quarum eruditione mirabile eſt: quãtum litterarum cultoribus profuerit: Dioſcoridem e græco in latinum tralatum moriẽs reliquit: cum aliis ſane ſcriptis quæ corollarii nomine nũcupari uoluit: cuius mors ante tempus accelerata linguæ latinæ plurimum detrimenti attulit: plurima enim ad rei literariæ illuſtrationem breui editurus erat. Et Georgius Valla quem Venetiis publico ſtipendio conductum oẽs miræ eruditionis fuiſſe cognouerunt. Cõmentaria enim in Iuuenalem. In librum Ciceronis de fato: & uniuerſitate erudite conſcripta reliquit. Subſecutus eſt & Marcus Antonius ſabellicus quem & ipſum Venetiis publico ære conductum omnes eloquentia ueteribus hiſtoricis merito compararunt: mira eſt eius facundia quam facile ex eius hiſtoriis reliquiſq; ſcriptis unicuiq; facile eſt cognoſcere. ſubſecuti ſunt Petrus & Paulus cognomine mœſſi Quorum Paulus cõmentaria elegantiſſime in faſtos Ouidii conſcripta reliquit Petrus uero doctiſſima in libros Ciceronis de officiis: & Silium Italicum ſubſecutus eſt: & Baptiſta pius Bononienſis qui & ipſe publico ſtipendio Bergomi: mox Romæ cõductus cõmentaria in Plautum notationeſq; multas edidit. ſubſecutus eſt & Ioannes paraſius qui literis græcis & latinis egregie doctus augentinis publico ſtipendio ad literarum ſtudia profitenda conductus in librum Claudiani de raptu Proſerpinæ cõmentaria eruditionis pleniſſima ſcitiſſime conſcripſit: ſubſecutus eſt & Angelus Policianus qui ingenio doctrinaq; tum græca: tum latina fuit inſigni Miſcellanea aliaq; multa elegantiſſime conſcripta moriẽs nobis reliquit. Quid dicam de Philippo Beroaldo Bononienſi cuius induſtria in literis tanta quidem fuit: ut ei aut nulli: aut omnino pauci ſint conferendi cõmentaria enim ſingulari tum eruditione: tum eloquentia referta conſcripſit in Suetonium. In Aſinum aureum Apulei: In Propertium Annotationes plurimas declamationes: de felicitate libellum: & multa alia ut per eum linguæ latiali multum ſplendoris acceſſerit: ſubſecutus eſt & Raphael regius Bergomas qui græce latineq; impenſe eruditus a ſenatu Veneto publico conductus ſtipẽdio: tum Patauii: tum Venetiis ad humanitatis ſtudia profitenda cõmentarios doctiſſimos in libros Ouidii de transformationibus & caſtigationes quaſdam non inutiles in Quintilianum edidit: & e græco in latinum apophthegmata Plutarchi eleganter tranſtulit: ſubſecutus eſt & Marinus Becichmus Scodrenſis uir ſane prompti & uelocis ingenii qui Brixiæ & Raguſii publico ære conductus humanitatis ſtudia profeſſus eſt: ſeptemq; uariarum ob

ſeruationum libros compoſuit duas epiſtolicarum queſtionum centurias: Virgilianas & Ouidianas obſeruationes poema quod nos uidemus ſeptem librorum cui titulus eſt de morte & exilio Iaſonis tres & triginta chriſtianæ hiſtoriæ libros: qui breui in lucem prodibunt: ſubſecutus eſt & Aldus manutius qui literis græcis & latinis eruditiſſimus inſtitutiones quaſdam grãmaticas ualde utiles: non nullaq; alia dignitatem literariam ampliantia nobis reliquit: ſubſecutus eſt Antonius Maria uis dominus Bononienſis qui tragœdias Senecæ ualde mendoſas adhibitis multis ueteribus exemplaribus diligentiq; ſolertia caſtigatas priſtino nitori reſtituit: commentariaq; in eas elegantiſſima quidem edidit: commentaria etiam in Priapeia in Ibin ſcituſſime conſcripſit librum annotationum ex diuerſis ſcriptoribus & pleraq; alia laude digna: uerũ ne dum hæc libenter proſequor: oratio mea longius protrahatur: prætereo Baptiſtam Egnatium Venetum qui græcis latiniſq; literis doctiſſimus ſcripſit libellum bonæ ſane frugis quem nouo titulo Racemationes appellauit: ſcripſit & commentariolum in primum librum epiſtolarum familiarium Ciceronis ut pote in eum qui cæteris obſcurior uideretur: ſcripſit & exemplorum libros duodecim in quibus ad Valerii Maximi imitationẽ res & dicta illuſtriora totius orbis gentiumq; omnium complexus eſt quæ milleſimum & ducenteſimum abhinc annum geſta ſunt: ſcripſit & commentaria in Argonautica Valerii flacci opus quidem omnium laborioſiſſimum quæ omnia in lucem breui uenient: prætereo & Lodouicum cælium Rodoginum qui ſingulari eruditione tum græca tum latina ornatiſſimus librum non minus doctum quam utilem lectionum antiquarum nunc nuper edidit: prætereo & Baptiſtam carmelitanum ciuem Mantuanum ſane noſtri temporis claſſicum & inſignem poetam tanta enim carminis grauitate laudes Virginis Mariæ carmen bucolicum aliaq; poemata cecinit nobiſq; moriens reliquit ut eum merito patria omnium iudicio doctorum alterum Virgilium appellare poſſit: felix nimirum es Mantua quæ tales tamq; diuinos ſoleas fœtus gignere: prætereo & Eraſmum Roterodamum uirum ſane ſumma laude dignum qui opus adagiorum elegans & eruditum nuper & ipſe edidit miræ utilitatis plenum: quod ex plurimis auctoribus tam græcis quam latinis ſtudioſiſſime collegit: Sicq; horum multorumq; aliorum quos longum eſſet recenſere induſtria literarum ſtudia reſpirare reuiuiſcereq; cæperunt quorum omnium uirtutem ego admiratus eiuſq; proſus pulchritudine accenſus ſtatui & ego quando uirtute ipſa nihil omnino ſit præſtabilius: nec quo hominis uita in his uitæ tenebris magis clareſcere queat ſtatui inquam quam maxima poſſem diligentia eorum ueſtigius inſiſtens tum ad communem omnium utilitatem & rei literariæ dignitatem ampliandam tum ne more pecudum uitam ſilentio præteriſſe uiderer aliquid ſcribere. Itaq; quum iam triginta tribus aut eo plus annis cõmentaria in Perſium multa lucubratione conſcripta uobis ampliſſimi patres dicauiſſem: quæ res adeo uobis grata fuit ut munificentiæ ueſtræ me immunem abire paſſi non fueritis: & puſillo tempore poſt in Achilleida Statii & Iuuenalem commentaria ediſſem quæ itidem uobis inſcribi placuit: nunc demum noua alia in opera Horatii: Poeticam ſcilicet Sermones: & Epiſtolas conſcripſimus quæ uobis item ut bonarum artium ſtudioſis & amatoribus dicauimus: confidenter exiſtimantes ea uobis non minus grata atq; utilia fore: quam ſuperiora fuere: Idq; ipſum fecimus ut noſtram iam ueterem in uos beniuolentiam licet uobis multis ante modis perſpectam & cognitam teſtificaremur: Si qui autem aliqua forte uidebuntur a me aut non ſecundum ſenſum poetæ explicata aut aliquo alio modo male interpretata aut per negligentiam prætermiſſa (neq; enim eam mihi laudem aſciſco) ut in huius poetæ locis tam obſcuris & tenebroſis aliquando non offenderim id a taxatore petitum atq; impetratum uolumus: ut quæ nos aut ingenii imbecillitate aut alia quauis cauſa male percepimus ipſe ad communem omnium ſtudioſorum utilitatem melius dicat atq; interpretetur: & omnia quæ nos ſcripſimus (quando conſilii noſtri ſemper fuerit rem publicam literariam iuuare) in meliorem accipiat partem: memineritq; poeſis naturam difficilem omnino eſſe enigmatumq; plenam ut ſi quando interpres hallucinetur: mirandum non eſſe doceat Plato in Alcibiade in libro de uoto ſic inquiens uerum per enigmata & iſte & cæteri ferme omnes poetæ loquunt: eſt enim ipſa natura uniuerſa poeſis enigmatum plena necquiuis eam dignoſcit ad hæc illius naturam accedit q ſiquando inſit in homine inuido nolente ſua ſenſa cæteris hominibus reuellare mirum eſt quam difficile cognitu ſit quod poeta ſenſerit. Itaq; maliuoli & homines peruerſi ii mihi maxime uidentur qui quum ipſi nulla ex parte ſcribendo linguam latinam iuuant alienis tantum ſemper ſcribentium laboribus non ſecus quam araneoli muſcis tendunt inſidias: eoq; uariis calumniis labefacere tentant: magnamq; inde ſibi gloriam partam putant ſi ipſi nihil ſcribendo aliena benefacta maledictis tantum lanicinent: Quod ſane maledicentiæ genus quum alii ſæpe multi uiri ſane boni tam priſcis quam noſtris temporibus haud quaquam uitare potuerint: Quid mirum ſi id & ego nec ſuperioribus temporibus effugi: nec nunc effugero: neq; enim ego ſum gallinæ filius Albæ: ſatis eſt me omni ſtudio: cura: induſtria: diligentiaq; laboraſſe ut cunctis bonarum artium ſtudioſis quam plurimũ prodeſſem Quod aſſecutus ſim nec ne: id in aliorum iudicio malim eſſe poſitum quam in meo: cæterum ut his omiſſis ad rem redeam Ampliſſimi patres ad uos affero: uobiſq; dico: labores & opera mea: id a uobis petens: atq; contendens: ut munus noſtrum quod filiis & poſteris ueſtris non minus fructuoſum quam iucundum futurum eſſe ſperamus: ea animi benignitate accipiatis: qua nos uobis inſcripta eſſe uolumus: ſimulq; & nos eo amore proſequamini: quo ſemper conſueuiſtis. Valete ampliſſimi patres. Τέλος.

BIBLIOTECA NAZ. ROMA VITTORIO EMANUELE

A.ante.B.&.C.

Ablatiui in e 106
Abſtemius 210
Abyla 61
academia 230
Accia 72
accipenſer 171
accipere 192
acer 168
acerna menſa 191
acies 170
achaſtus 67
acheron 8
acherontia 62
achemenes 49
acriſius 73
acriſippus 174
Achillem 15
Achillis mors 21
Achillis mores 11
acroceraunia 7
acynacis 29

A.ante.D.E.& .F.

Addictus 34 194
Addicere 185
Adeſſe 186
ador 187
adonius uerſus 4
adria 22
adriaticum mare 22
adytum 22
adulter 143
ad unguem 153
aeacus 75
aedis 32
aedomi 45 52
aeditui 228
aeſchilus 39 131 226
aes corinthium 150 172
aegeum mare 2 52
aegis 21
aegyſthus 11
aegypti 110
aemus 16
aeneæ 21
aeolus 9 8
aes cyprium 85
aeſtas 8
aetates.iiii. 36
aetatis fuga 50
aethalides 30
africa 207

A.ante.G.&.H.&.I.

Age 203
Agon olympicus 1
Agonis olympici auctor. 1
agriculturæ laudes 1
agrippa 10
agyleus 91
aglaia 9
ahenea 34
aiax oileus 21
aiax Thela 21

A ante.L.&.M.

albutius 165
albulæ aquæ Tybur 12
albunea 12
alcæus 221
alcides 17
alchaicum metrum 13
alchaicum Iambicum 14
alcæus 3 11 17 33 50
alego 20
alea 218
alec 191 183
algidum 26
allegoria 19
allium 103
allobroges 115
alphanum 192
alpes 99
altinnates ouis 74
altinum 74
altus 41
amata 5
amando 13
ambo 176
ambubaiæ 142
amicitia uulgi 35
amicus 54
amites 101
amor 6
amoris ſagittæ 46
amoris ſedes 29
amoris faces 46
amphiaraus 73
amphion 70 218
Amphyteon rex Athenæ 12
amyſtis 36

A.ante.N.&.O.

Anacreon 24 93
Anacreontium metrum 13
ancile 64
anceps 183
ancillæ 144
anguitia 3
animalium genus 9
anio 12
anis 30
Annales 223
Annona 210
anthiochus 66
antiphates 127
antium 34
anticyra 174
antonii libido 110
antonomaſia 4
anxur 153

A.ante.P.&.Q.

Apeliotes 31
Apelles 228
apeninus 116
appia uia 153
aphricus 2
apotheca 182
aphrodites 6
apium 36
apollinares 26
apollinis cithara 47
apollinis templum 32
apollinis eloquentia 15
apollinis boues 15
apollinis fauor in Romanos 5
apollo 17 22 66 120
apollo liber pater 22
Apollinis arcus & gratiæ 17
apollo cur augur medicusque 6
apollonia 67
aquarius 54
aquila 87
aquilo 7 13 69
aquinum 208
aquitani 10

A.ante.R.&.S.

Arabia 31 205
Araxes Tigris fl. 47
arbiter 7 203
arbor ulmus 100
arbutus 3
arbuſcula 143
arbuſtum 159
Archilocum hypercatalecticum 14
Archilochus uerſus 8
108 221
archos 14
archytas 30
arctos artos 29
arcturus 58
area 14
aretalogus 142
argentarius 157
Argi plures 12
argilla 25 229
argo 103
argonautas 103
argos hippium 12
argus 15
aricia 80 152 233
ariadnæ corona 66
aries 11 54
ariſtippus 194
ariſto. 40
ariſtotelis ætas 24
armata 5
arma 14
armenia 46
armi 34 158
armille 14
arpi 27
arquatus 137
ars 60 98 183
artemis 105
artemiſium 80
artos 29
as 155 230
aſdrubal 89
aſclepiadeum 1
aſinius pollio 39
aſſaraci domus 113
aſter 67
aſtrorum curſus 15
aſtu 211

A.ante.T.&.V.

Attage 102
attabulus 154
athenarum laudes 12
athenis 12
atlas 33
atreus 23
attali corona 2
attalus aſiæ rex 2
auaritiæ ſitis 41
auctor 5
auctoritas 30
auctorare 189
auernus 105
aufidus 84 140
auguſtus 96
auguſti honores 89
auguſti laus 47
auguſti libri 62
auguſti pater 72
auguſti ſomnus 58
auguſti triumphos 6
auguſtus 38 72
auguſtus pater patriæ 6
aulis 21 177
aulocrene 3
aulon 44

Aulus Gel.lib.xii. 123
Auritus 16
Auſter 7 185
Autumnus 8.43.101.185

B.ante.A.&.E.

Babylon 16
Bacchus 12
bacchi cornua 56
bacchus in gigantes 56
bacca 178
bactra 83
batæ, 55 181 196
balanus 82
balarrones 142
barbita 3
barbitos 3
barrium 155
baryno 45
barys 45
baſſareus 24
batinos 62
battus index 15
batyllum 153
beatus 9 41 94
belides 51 70
bellona 177
bellum Pu.primum 49
bellum Pu.ſecundum. 48
bellaria 90
bellorophon 30
bellorophontes 67 71
bellum 72
beneuentum 154
benignus 100
berecyntes 76
bes 230

B.ante.I.L.&.O.

Bibulus 220
Bidental 138
bilis 19
bimatum 178
bimus 178
biſtonis 56
bitumen 107
bithynia 203
bizantium 182
blanduſia 71
blattæ 175
blateare 188
boreæ uis 84
bos locutus eſt 4
boſphorus 50

B.ante.R.&.V.

Briareus 54
Briſeis 42
Brontes 9
brunduſium 31 155
bruti fuga 19
bruti mors 19
bruti mores 20
bruti an uilia 20
bruti genus 20
bruti doctrina 20
bruti laus 20
brutus caſſius 19
brutus ad milites 19
brutus 201
bubalus 108
bucca 139
buccea 139
buccellas 139
buccellatum 139
buccina 139
buccinatur 139
buccula 139
bulla prætexta 105

C.ante.A.

Caducei dracones 15
Calculi dierum 36
Calendæ 102
calenum 25
cales 25
calos 25
caſpe 61
calliope 61
caliendrum 160
calo 143
calones 158 212
calabria 233
callimachus 231
cambyſes 41
camelopardalis 227
camillus 18
caminus 209
camoenæ 17
campus 14
campus martius 85
campeſtre 202
cana 146
canes 3
canephore 191
canephoros 146
canicula pcyõ. 23.72.103
caniciem 48
canicies 14
caniſtella 146
caniſtra 146
canopeum 110
cantabri 44 210 219
cantharus 25 29 201
canuſium 27 154 163
capitis diminutio 65
Capra ſtella 67
Capricornus 54
Caprificus 105
capua 115
carina 8
carinis 205
cardiacus 176
carpathium mare 8
carpathos 35
caſſelius 134
caſpium mare 46
caſſii mors 19
caſſii uirtus 20
caſſius 21
caſſus 183
caſtalia fons 63
caſtor 6 17 168
catalecticum 54
cathyllus cora 12
catones 76
cato minor 76
cato priſcus 76
catonis mors 17 40
cato 123
catus 15
caucaſus 26 99
caudium 154
caue 211
cauus 205
cauſari 211

C.ante.E.H.&.I.

Cæa 40 93
Cæas 40 93
cæcilius 224
cæcubum 25 110 191
cætæ 10
cælebs 52 68 183
cæmenta 58
centurio 157
cepheus 3 83
cerebroſus 153
cerriti 179
cerberus 8 50
cerbalus flu. 27
cæſar pater patriæ 78
Cæſaris cædem prodigia
ſecuta 4
ceſpes uerbena 25
cetaria 183
cethegi 122
caldæi 16
chalybes 32
cherilus 134
chelys 33
chios 198 208
chius 163
choryambus 1 13
choriambicũ metrũ 15
Chorybantes 22
Chorus 3
chos choi 113
chriſippus 179
chymaros 30
chymera 30 31
ciboria colocaſia 45
cibitale
cicero pater patriæ 78
cicoreum 33
cicuta 103 176
cilices 42
cinerarii 145
ciniflones 145
circus maximus 2
circei 181
citellus 178
citheris 143
ciuilis belli cauſæ 39
ciuilis belli initium 39
ciuilis belli modus 39

C.ante.L.&.O.

Claſſicum 100
Claſſium tribuni 99
Clatri 138
claudii neronis 88
clauus 188
clazomene 159
cleopatra 38
cleopatræ mors 38
clieris 96
clio 16
clitella 211
cloaca 178
clocis 43
cloes 16
cluſium 212
Cn.Duilius 66
coa ueſtis bombicina 96
coactor 157
cocytus 55
coclea 181
codrus 75
cognitor 183
colchi 57 125
colera 19
colles Romani 119
colliria 153
colophon 209
columbarium 207
comœdia 39
comes 158
compillare 142
compillaſſe 141
conchanum 62
conchilia 102 18
conclaue 187
condere 138 194

Condi 2
Condictio conditio 2
Condus promus 170
conopeum 110
conſerui 160
conſultor 139
conſultus 139
conſtantia 59
continentia 59
conuallis 100
conuiuarum numerus.75 98
conuiuator 193
copula 19
corinthus 12 217 227
cornix 74 80 81
cornua liberi 77
cornucopiæ 23
coronæ in conuiuio 36
corrumpere 189
corfinium 72
cos 145 180
coſtus unguentum pſicum 59
cotiſon 68

C.ante.R.T.V.&.Y.

Craſſi clades 64
Craſſi omina 64
craſſus 6
craſſari 184
craterus 176
cratis flu. 13
creta 29
crinis morientium 31
criſeis 42
critici 223
crocodilli ſtercora 113
crotoniatæ ſibaris flu. 13
crudi 204
cteſias 32
cubitale 178
cucullum 159
cululi 32
cum 13
cumara 201
cumere 140
cupidines 25
cupreſſos 51 105
cupiditas 202
curſus 18
curriculum 1
currus Veneris 82
cybeles 76
cybira 203
cyclades 20
cyclopes 9 154
cynara 205 212
cynobaſes 41
cynthus 26 63
cypria Venus 6
cypros 2 6
Cyrus 41
Cythera 2 9
cytheron 16

D.ante.A.&.E.

Daci 35 57 186
Dama 4 156
Dame 73
dare ueniam 201
daunia 27
decus 1
decius 156
declamare 197
decuns 230
dædalus 8
defendere 23
dei potentia 20
delos 26 63
delphi 12 63
Deilphici Apollinis templum 32
democlis prandium 58
democritus 132
demoſcho 201
denominatio 187
deorum aſpectus 6
deorum cultus 15
deorum interpres 15
deorum pœna 59
deſiderari 204
deſignare 201
deſignator 204
deus quis 119
deucalion 4 11
dextans 230

D.ante.I.&.O.

Diadema 41
Diadeo 41
Diana luna 77 106
diaria 212
dibapha 53
dictare 174 208
dictata 174
didius ſaxa 66
didyma 22
didimenæ 22
dieſpiter 34
digentia 220
dii penates 206
diluuium 4
dindymi 22
dindymene 22
diomedes 11 21
dionyſii plures 55
dionyſii enſis 58
dionyſii forma 56
dionyſii inuenta 56
Dionyſii muſæ 33
Dionyſius bacchus 17
Dionyſius cum muſis 3
dirachium 67
diræ 107
diſcus 13 135 170
dithyrambi 86 226
diuitiæ 18
dodrans 230
dolabra 153
dolendi decor 27
dolere 102
dolor 202
dolia fictilia 25
dolia ueſtalia 84
domina 154
dorus 110

D.ante.R.V.&.Y.

Dracones 106
Druſus druſilla 88
Duellius 49
Dyota 14

E.ante.B.C.G.

Ebrietas 13
Ebrietatis primum uini 75
Echatana ciuitas 16
Echinus.105.158.192.213.
echineis 168
echini 181
echion 89
echo 16
egeria 145
egregii 3

E.ante.L.M.&.P.

Electros 33
Elegi elegos 33
Elementa 222
Eloquentia 15
Elyſii campi fortunatæ inſulæ 93
emancipatus 110
emius 93
emolphus 100
emplaſtro 143
eous 102
epheſus 12 102
ephyre 217
epicuri uoluptas 14
epicurus 15
epicurus religio 34
epicarmus 224
epigenes aſtrorum peritus.16
epipocele 141
epithaphium 110
epos 164
Epitritus 13
Epos 164

E.ante.Q.R.&.S.

Equarum libido 28
Eques 115
Ergaſtula 190
Ergaſtulum 190
erro fugitiuus 190
eruca 192
eruum 187
erumna 229
erycina 6
erymanthus 26
erithrea 41
eſſeda eſſedarii 227
eſto 143 156

E.ante.V.&.X.

Eudoxus 32
Eohius 24 79
Eumenides 50
Euoe 55
euphorbus 30
europe rapta 81
eurus 31
euterocele 141
euterpe 3
eutrapelus 218
exanimatus exanimus.141
exemplar 131
expilare 142
exquilinus 107
exquiliæ 186
ex re 187
extricare 148

F.ante.A.&.E.

Fabritius 18
Fabritius pons 173
Facetus 142 150
fallax circus 158
familia 29
fanaticus 137
farctor 177
faſceſſa 17
faſti 74 149 223
fatum 70
fauete linguis 57
fauni 9 75
fauonius 8 67
fauſtus 157
ferentum 62
feriæ 90
feritas laminis 108
feroniæ fons 153
feſti 163
feſcenina 226

F.ante.I.L.&.O.

Ficulus 159
Fide pro fidei 67
Fides cithara 24 35
fimbria 61
flauus color 5
flagella triumphi 104
flagellum 143 149
focalia 178
foclis 103
fœdus 100
fœmur 109
fœnerator 102
formiæ homo 26
fornix 143 211
fornicatio 143 211
fornicor 143
fornicari 211
fortis homo 60
forti uir 47
fortuna 35 54
forum 100
forum Appii 152

F.ante.R.&.V.

Freta 20
Frondes in humo 75
Frutex 71
fruges 214
fulgetra 18 22 34
fulmen 18
fulmina 22 34
fulminum genera 34
funambulus 232
fundi 153
funebre 105
funereum 105
funerepus 232
funestum 105
furcifer 188
furius bibaculus 183
furtiua 190

G.ante.A.&.E.

Gabii 212
Gades 41 44
Galesus 44
Galitiæ equi 13 32
gallica ora 13
gallinæ numidicæ 102
gallonius 171
ganymedes 76
garganus 46 227
garum 182 192
gaudere lætari 41 202
gaudium 41
gaza 31
Geloni 47
Gelialis lectus 196
Genæ palpebræ 19
Genæ malæ 19
genius 74 206 233
genii 232
genus 9
geriones 41 51
germani 115
goræ 78 186
getuli 57

G.ante.I.L.N.R.&.Y.

Giges 45
Gigantes 57
Gliceros 25
gliconicus uersus 6 10
gnaria 155
gnosii calami 21
gnydus 32
graciles pueri 10
gragus 26
gramen 101
grando 4
granaria 140
gratiarum nomina 9
gratiarum habitus 9
gratiæ 32
græci 110
græcorum uitia 13
griphes 30
gyrare 186
gyrus 186

H.ante.A.&.E.

Hadriacus 34
Hadria 48
Halliates 74
Hannibalis mores 48
harpyiæ 171
hædera poetarum 3
hædera unde 3 95
hædera cur bacchi 3
hædera cur poetis 3
hædi stellæ 58 67
hædus 102
hæmonia 38
hebrus 28 79 200
hebrus, Rhodope 79
hecateus 24
hecubæ somnium 20
helena in Troia 20
helleborus 174
hellespontus 200
helicon 16 132
heliconis fons 30
heniocus 67
heous 102
Hera.i.Iuno 16
Here 191
Hercules 8 12 13 17 72
hercules Achelous 23
herculis 49
herculis 103
hernia 141
heroes 16
herostratus 80
hesperia 31
hetruriæ fines 5

H.ante.I.O.&.Y.

Hiadas 7
Hiberia 32 57 192
Hic 161
hidaspes 26
hilithyia 119
hinnulus 27
hippius 7
hipponax 108
hirudo 138
hispaniæ 32 57
holores 82
homeri patria 10
homerus 10
hominum uictus 100
honustus oneratus 109
horatius tribunus 20
hornus 187
homuri 158
hybrida 158
hydra 89
hydrops intercus 41
hyemns 8
hymeros 170
hymetus 44 54
hymni 216
hyperborei 57 61
hypercatalecticus 14
hyrpini 48
hyrpi 14

I.ante.A.B.C.&.D

Iaculari 13
Iactatio 147
Iambici pedes 99
Iambicum carmen 22 23
Iapigia 7
iberia 57 104 105
iberus 101
icarium mare 2
icaros 2
icarus 8
icterus 137
idomeneus 11
ida mons 20
idus 95 102

I.ante.E.G.L.&.M.

Iecur 19
Ignes.i.ſtellæ 18
Ilerda 222
Ilia 5
Ilias odyſſea 10
Ilii fata 46
Ilion 11 75
Illinire 209
Illiricis Dalmatia 31
Imago 16
Imber 46
Impiorum pœnæ 70
Impotens 37
Importunus 184

I ante.N.&.O.

Inachus 16 75
India 18
In diem 83
Indocilis 2
Indoctus 2
Indorum rex Porus 97
Inferies 39
Ingenuus 29 155
Ino 16 125
Infans 203 204
Inſolens 23
Inſtita 143
Intemperantia 41
Interciſi dies 3
Inteſtabilis 176
Inuidia 41 199
Inuidere 187
Io 126
Iocus cupido 6 49
Iones 66
Ionia 102
Ionicus maior 71
Ionicus minor 71
Iouis olympii templum 1
Iouis ſimulachrum ex ebore 1
Iouis officina 4

I ante.P.R.S.T.V.&.X.

Iphitus 1
Ire locus 22 23
Iris ad priamum 15
Iſthmia 87
Iſthmius 87
Iſthmos 12 87
Ithaca 182 205
Iuba 27
Iubæ mors 40
Iugerum 104
Iugurthinum bellum 111
Iugula 31
Iugulare 148
Iuguli 148

Iulius Cæſar 18
Iulii ſidus 18
Iulus 98
Iulius Antonius 86
Iuno Lucina 105
Iuno ſoror & coniux iouis 61
Iunonis templum Argis 12
Iuppiter aer 3
Iuppiter pater 18
Iuppiter rex 18
Iuuenum exercitia in equis 13
Iuuenta 32
Iuuentas 32
Iuuentus 32
Ixion 126

L ante.A.&.E.

Labeo 140
Laberi 162
Labienus 66
Lacedæmon ſparta 12
Lacedæmonum uxores 78
Lachanum 158
Lacon 108
Laconica 55
Lacunar 54
Lacus albanus 85
Lalage 26
Laleo 26
Lalos 26
Lama 211 213
Lamiarum 29
Lamia 211
Lamina 211
Lances 170
Laniuinum 80
Laniuius 80
Lapathium 103
Lapithæ 24
Lar 18 154
Lares focus 18 102 176
Lariſſa 12 42
Lariſſus fl.u 12
Larua 154 234
Laſonium 158
Latium duplex 35
Latinitas 191
Lætitia 41 198
Latine ferte 206
Latus clauus 153 156
Latere 71 91
Lauerna 215
Laurus 84
Laurentum 181
Lebedus 209
Leges 12
Lelius 169
Lemniſci 38
Lemur 154 234

Leonis ira 22 23 105
Leſbo 3 208
Leſbium uinum 24
Lethargus 173 175
Leuare 232
Leucothea 16
Leucotoe 16
Leuinus 155

L ante.I &.O.

Liber uini calor 17
Liber pater ad inferos 56
Libertinus 34
Liber 208
Liberalis 233
Libido 196
Libitina 84 181 223
Libitinarii 185 223
Libra 54
Libripens 233
Libum 190
Liburni 38 99
Liburni naues 99
Libya 41 207
Ligurire 148 182
Lipo 3
Liptote 3
Lippus 142 153 159 194
Lito 33
Literarum inuentor 15
Litere 222
Lituus 3
Liuia 72
Lixæ 158
Locri magna græcia 29
Locus 206
Loculi 146
Lorica 32

L ante.V.&.Y.

Lucania 177 191 233
Luceria 27
Lucifer 46
Lucina 77 105
Lucretilis mons 23
Luctatius 49
Ludere 33
Ludibrium 20
Ludicra 227
Luna 18 77
Lunæ colores 48
Lupatum 113
Lupus frenum 13
Luporum omen 80
Lupa 157
Luſcus 153
Luſtrum 110 157
Lycæus 23

Lycida 9
Lycii 71
Lycurgi leges 12
lycurgus Thrax 56
lydia 13
lydi 155
lyxo 13
lyxus 13
lymphati 37
lympholenti 37
lynx 50
lynces 60
lyceus 164
lypara 71
lyra 76
lyra Apollinis 15 70
lyra Mercurii 70
lyræ inuentio 26
lyræ inuentor Hermes 15
lyræ repertor 33
lyris fl. 32 74
lyſippus 228

M.ante.A.&.E.

Macellum 177
Machina 8
Madeſtynus 211
magneſia 67
magus 30 228
malachio 33
malachos 33
malagma 143
male 168
malobatrum 44
malua 33 102
mancipium 187
manare 221
mancus 229
mandella 220
manes 160 234
mangones 203
mango 229
manni 80
mannus
mantica 158
manubiæ 4
manumiſſus 110
mappa 182 201
marcellus 18
marcus Agrippa 10
mar.antonius 19
M.Herennius 34
mareotis 37
maris monſtra 7
marmorum patriæ 52
mars 6
marica 74
martiæ calendæ 68
marſi 3 107
Marſias 3 158
marſicum bellum 72
martia Reguli 65
martia fulminata 34
martis uulnus 11
martis comites 6
martii uates 223
maſſagetas 36
maſſica uina 3 45 181
maſſicus 3
matini 30
matrimonia bona 78
matuta 16
mauri 6 44
maximi 223
mœchus 143
mecœnas 1
medea 103 125
media 6 47
medicina 15
medicamentum 135
mediocres 47
melimella 192
melpomene 27 87
memnon 30
memphis 80
menander 224
menelaus in Troiam 20
menſæ ſecundæ 36
menſa
menſis 77 91
menſuræ pondus 15
mercaturæ laus 15
mercurii inuenta 15
mercurii uirga 15
mercurius abegit 15
mercurius priami ductor ad Achillem 15
mercurius ſermonis au-ctor 6
mercurius cur alatus 6
mercurii ſex 15
mercurius deorum inter-pres 15
merionem 11
meriones Græcorum for-tiſſimi 21
meſſapia 7
meſſalla 134 163
meſſalla coruinus 165
meta currendi 1
metas 202
metaurus 88
metellus 169
methymna 199
metrum 86

M.ante.I.&.O.

Midas 210
miletus 102
mimæ 142
mimi 162
mimnermis 231
minos 30 50
minturnæ 35
mirrha 31
miſeræ 161
miſenum 181
miſericordia 199
mitylene 11 209
mola 78
moloſſi 108
molus 11
monſtrum Portentum 26
moroſi 14 184
mors Varia 7
mos & lex 90

M.ante.V.&.Y.

Muli 27
mulſum 180
munero 101
muneror 101
muneſes 66
murex 53 181
murena 192
muria 182 192
muſæ nymphæ dicunt 3
muſici uates 57
muſta condita 25
muſcus 207
mycenæ 12
mygdonia 49 74
myntumæ 85
myriones 11
myrteta 212
myrteum mare 2
myrtus cur Veneris 9
myſtes 46
mytilus 180

N.ante.A.&.E.

Nardum 48
Natandi uſus olei natu-ra 13
naufragorum nota 10
nauigatum 7
nauis 7
nauis inuentio 2
nauſeare
Nebulo 141
neſtar 119
nedum 123
nemus 3
nenia 40 82 195
neobole 71
Nepa Nepos 100
neptunus 60 87
Neptunus cur maris de-us 7
nequeam 174
nequities 167
nequicquam 200
nequitia 213
nereus 21
neſſus 103
neſtoris anni 46
neſtor 21
neui 157

N.ante.I.O.V.&.Y.

Nili auctus 61
niobe 90
nireus 76
nix 4
nomadas 78
nemades ſcythæ 78
nomen 142
nomentanus 176
nomenculator 204
non auſpicatus 66
non ſic ſcandes puer 71
nonæ 102
norici 22
notus 7 13
nota 166
nouatæ 186
nouendiales 118
nugæ 160
numa pompili. 17
nomantia 48
numerus impar 31
Numæ regia Veſtæ æ-des 54
numerorum repertor mer curius 16
numidia 54 207
nympha 3
nyphates 47

O.ante.B.C.D.&.E.

Obſolere 47
obſtipus 184
occaſio 114
ocium 52
oculi 96
octoſſes 176
œnos 25

O.ante F H L M N & P.

Offendere 23
officina taberna 9
ohe 153
Olea uictorum 12

Olim 208
Olitor 218
Olympia 1
Olympici 1
Omaſum 213
Onyx 96
Operoſus 71
Opera 190
Operæpretium 143 228
Opprobriũ. 157. 170 207
Opuntii 29

O. ante. R. S. T. V. & Z.

Orbilius 224
Orcades 108
Orchomenes 9
Orcoo 30
Orcos 30
Orcus 30 233
Oricum 67
Origo 143
Orion 31 63 71
Oriza 176
Ornithiæ 95
Orni 14
Orno 14
Orodes 66
Orpheus 16
Oſſci 154
Oſi 184
Oſtrea 102. 170 181
Oſtrum 207
Otho 104
Oues 100
Ozolæ 29

P. ante. A.

Pachorus 66
Padus 116
Pagus 15 19
Pallas 16
Palladis galea 21
Palladis truenta 71
Palladis haſta 21
Pallas armata 21
Palatinus 120
Palenæ gigantes 49
Paleſtra pale 15
Palinurum 62
Palliate 224
Palma arbor 2
Palmeta 233
Palpare 168
Paludes pontinæ 153
Pan 15 23
Pandarus 26
Pandion. Progne 95
Panætius 32
Pantelabus 160
Panthera 75
Paphlagoniam 30
Paphos 32
Parrhaſius 92
Parra auis 80
Paraſite 145
Pardalianches 227
parcarum ſtamina 42
Pardus 75
Paridis faber 20
paris Alexander 20
Paris delitiæ 21
Paridis mors 21
parnaſus 22
Paros inſula 25 221
Parochi 153
Parochus 192
Paſſex 192
Paſſiuum uerbum cum ac cuſatiuo 11
Paſtillus 143
Parthi 6 18 35
Patara 63
Patiendum eſſe 28
Patroclus 29
Patronus 206 207
Paulus æmilius 17
Pauperies 2

P. ante. E. H. & I.

Pæanes 226
Pecunia 7
Pecten 181
Pedes 86
Pedeſtris oratio 124
Pedum 200
Pedion 95
Pegaſus 30 71
Pegaſus griphis 30
peierare 45
peleus 67
Peligni 75
Pellicum odium 69
pelopeia 11
peloponeſus 11 12
pelops 11
peloris 181
penates 43
penetrale 49
penelope 184
peniculis 143
penis 143
pentheus 56
pemmata 90
penthei fabula 179
periurium 45
perſarum uitia 38
perſæ 35
Perſeus 73
perſia Britannia 26
pernæ 167
perduelles 232
petillus 163
petoritum 158 227
petus 147
pharmacopolæ 142
phalernum 104
phalernum uinum 26
phaletius uerſus 8 15
phali 14
phaliſcus uerſus 11
pherecides 24
pherecIus nauium 20
phereccatius uerſus 10
phidias 1
philippi ciuitas 45 230
philippus Macedo 72
philoſophia 34
philodemum 145
phocis 115
phoneo 68
phonos 68
phraates 41 66 210
phrygius lapis 58
phthia 42 90
phueus 65
phylyra 38
placulum 194
picena poma 178 182
picus 80
pierius 62
pietas 81
pilos 21
pila 151
pilentum 227
pimplea pimpleo 29
pimpliades 29
pindaricum metrum 14
pindarus 86
pindus 16
pipledes 29
piper album 192
pirenæ 71
pirithous 63
piſinus 22
piſones 134
piſcoſus 155
pittachus 11
pituita 197

P. ante. L. & O.

placentia 207
plagæ 3 219
plagiarius 224
plagoſus 224
planos 217
platani 52
Platos 52
platyno 52
plauſus 2 140
plectro 31
plenilunium 28
pleuritis 161
plocius 153
pluto 9
podagra 161
poma poeſis 150
poetice 150
poli 30
polirectores 185 223
pollux 9 17 168
polyhynia 3
polymneia 3
polypus 113 147
pomarius 177
pontus 105
ponti menſura 81
popinarii 181 211
popinæ 181 211
popino 181 188
popinones 211
populus 13 100
porta eburnea 81
porrigo 175

P. ante. R. V. & Y.

Præcordia 103 151
præco 136 157
prænomen 183
præneſtæ 193
præſidium 1 230
præs 139
prætexta 36
priami regna 49
priapus 101
primitiæ 101
priuignus 78
priuum 183 200
priuatum 200
proculeus 4 40
prodigere 17
prodigus 40
prodige 233
prodigentia 233
profeſtus dies 3 167
profeſti 98
progne 95
promethei ignis 8
prometheus 22
propagines 100
proſodiæ 226
proſtare 222
protheus. 4 67. 174. 196
pruina 9
ptiſanarium 171
pugillares triplices 113

Pugil 227
Pullus 28 160
Puluinar 37
Pullulare 147 160
Pullum 147
Populæ 106
Purpura 43 53 101 203
Puteal 186
Pyga 145
Pyragmon 9
Pyramides 84
Pyrene 30
Pyrrhichius 1
Pyrrhus 66
Pythagoras 30
Pytho 22
Pythius 22

Qu.ante.A.E.I.& O.

Quadra 217
Quadrans 230
Quadrigæ 53
Quatenus 78 140 181
Quatinus 78 140 181
Quæri 101
Querere de pueris 193
Quintilius 27
Quintilianus 201
Quirinus 6 163 290
Quirites 2
Quotus 208

R.ante.A.& E.

Racemus 43
Radamantus 50
Rapere 217
Rapula 190
Rates 2
Ratio 149
Rauus color 80
Recutiri 155
Redemptor 231
Regulus Attilius 17 64
Regius morbus 137
Remi augurium 65
Remmes 134
Rerum nomina 15
Res 161
Rex 203 205

R.ante.H.& I.

Rhea 5 76
Rheda 186
Rhenus fluuius 21
Rhodos 11 209
Rhodani 57
Rhomb⁹. 102.145.171.192
Rhodope 79
Riphei montes 57 61
Rithmus 86

R.ante.O.& V.

Robertus 92
Romæ natalis 17
Romæ initium 65
Romuli anni .Ly. 17
Romuli augurium 65
Romulus 17 89
Roſcius octauius 95
Rolæ 38
Roſæ ſuccus 48
Roſtra 186
Rubeta 105
Rubi 155
Rubrum mare 35
Rudiarius 193
Rudis 193
Rumor 186
Rurſus 146

S.ante.A.

Saba 31
Sabæi 31
Sabelli 66 261 169
Sabini 161 190 200
Sacer 176
Saga 30 234
Sagaces 43
Sagax 30
Sagere 43
Sagum 111
Salax 143
Salere 212
Salire 143
Saliares coenæ 37
Salii 36 54
Saltare 212
Samnites 66 231
Samos 208
Sangarius fluuius 22
Sappho 3 228
Sappicum metrum 4
Sapiens 41
Sarculum 2
Sardinia 32
Sardum mel 135
Sardis 208
Sarpedon 14
Saturnus 49
Saturnalia 172 187
Satyrus 3
Satyri 55

S.ante.C.& E.

Scamander fluuius 20.114
Scarus 102 170
Scauri 17 147
Scardona 99
Sceptrum regale 17
Scobs 182
Scopas 92
Scopæ 182
Scombra 182
Scorpius 54
Scorta 44
Scriptorum ſeceſſus 3
Scriba 154
Scriptor 172
Scripturarius 154
Scruta 206
Scurra 177
Scutica 149
Scyphus 29 111
Scylla 127
Scypio 100 169
Scypionis 111
Scyros Achillis puella 14
Scythæ 68
Sæculares Ludi 119
Sæcula Pirrhæ 4
Sæculum 4
Secures lictores 17
Secundæ menſæ 90
Securus 181
Semele 25
Semis 203
Senectus 14
Semo canis 45
Senum mala 48
Senſus communis 147
Septentrio 69
Septimitus 200
Septunx 230
Seres 14 18
Serui 145
Seſquipedalia 125
Sextus 80 110
S.P.Q. 80
Sextans 230

S.ante.I.M.& O.

Sidera 46
Signa 46
Siluanus 101
Simois fluuius 20 114
Simonides 93
Simplices 147
Singes 105
Sinueſſa 35
Sirenes 172
Siler 191
Siſyphus 61 172
Sithaphora 140
Smyrna 209
Sociale bellum 72
ſocius amicus 13
ſocius comes 13
ſocrates 32 76
ſodales cubale in mēſa. 29
ſolis poteſtates 6
ſol in Aquario 54
ſol in capricorno 54
ſolea 211
ſollimi 71
ſolſtitium brumale 54
ſolſtitium 209
ſomnium 81
ſophocles 226
ſors 79
ſoracte ſeronia 14
ſoſpes 36
ſotadicum metrum 71

S.ante P.T.V.& y.

Spado 110
ſpadones 110
ſparthæ pueri 12
ſparthacus 72
ſparthum 114
ſputum Iouis 183
ſquille 181 192
ſteropes 9
ſtelenus 21
ſtenobæa 67
ſteſichorus 93 98
ſtola 143 144 145
ſtoici 173
ſtrabo 147
ſtragula ueſtis 175
ſtramenta 175
ſtriges 105
ſtrigilis 190
ſtulti ſapientes 148
ſtupere 170
ſtygeo 34
ſtygnos 34
ſtyx 34
ſub 54 190
ſub dio 3 24
ſublaqueum 12
ſubſidium 1
ſubſolanus 31
ſubura 106
ſubucula 196
ſucui 78 86
ſuperſtitio 179
ſurena 66
ſurretina 181
ſutor 175
ſybaris 13
ſycambri 86
ſyluia 5

Syluarius 226
Symonides 40
Symphonia 135
ſympoſiarcha 167
ſyria 33
ſyrtes 44 111
ſyrus 105
ſython 24

T.ante.A.&.E.

Taſus canis 45 188
Tanais 72 83
Tantalus 11 30 50
tarentinæ oues 44
tarẽtum.31.65.158.181.205
tarquinius priſcus 17
taurus 54
teanum 196
tegmeſſa 42
temere 181
temetum 233
tempe 12
temperantia 41
teres 3
teredo 175
termes 116
terminalia 102
terminus 102
teſſera 188
teſqua 211
teſpis 226
tetrachordum. 15
teucer telamo 13 28

T.ante.H.&.I.

thaliarchus 14
thaliarchos 14
thebæ 12
thela 21
thelegonus 83
themiſtocles 76
thenarus 34
theophraſtꝰ menedemꝰ.24
theopompus 32
theſſalia 38
theſſali uenefici 106
thoral 201
thraces feri 105
thracia 105 200
thraca 214
thrace 214
thrax 186 218
thurium 69
thus 31
thyeſtes 11 23
thymum 23
thyma 200
thymni 183
thynos 67
thyo 56
thyoneus 24
tibiæ inuentio 3
tibia 71 76 98
tilia 38
timentes cur pallent 19
timentes cur tremunt 19
tineæ 175
tithonus 30
titillare 176
tityon uultur 51
tityus 63 64

T.ante.M.O.&.R.

Tmeſis 161
Toga libera uirilis 36
Togatæ 224
tonitrua 22 34
tonitruus 18
tonſores 52
tragemata 90
tragædia 39
tragus 19
tributini 169
triclinium 151
trieterica ſacra 17
triens 206
trimetri iambi 23
triplices 113
tripos 92
triquetra 186
tris 2
triumphum 111
triticum 154
trocus 79
trociſci 43
troia 42
troiæ fata 45
troiæ mœnia 60
trophea 47
truculentus 147
trulla 175
tryx perſona 39

T.ante.V.&.Y.

Tuba ænea 3
Tubera 147
tuca 10
tullius 150
turris mecœnatis 110
turbo 150
tuſculum 110
Tyberis creſcens religio ſus 4 25
tyburti 12
tybur 182 207 229
tygres 60
Typhoeus 63
Typhos 63
typhon 63
tyrrhenum mare 16
tyrones 142
tyrus 182

V.ante.A.&.E.

Vacuna 208
Vadatus 161
Vafer 67
uallis 106
ualeat 187 227
ualerius unde· 155
uari 147
uarus 10
uarius 161
uarpa 155
uas 139
uatica collis 25
uæ 18
uectes 80
uectigal 166
ueii 233
uelia 62
uelabrum 177
uenafri oleum 44
uenafrum 65 182
uenale 53
uenaliciarii 203
uendibile 53
uenenatus 212
ueneris quinta pars 19
ueneris riſus 6
uentidius 66
uentus 20
uenus 6 11 45
uenus ſenio 45
uenus ſaucia adiomede 11
uenus erga parim 21
uenus uinum 110
uenuſtum 32
uenuſia 32
uenucula 182
uer 8
ueris initium 8 67
uerberare 71
uergilii uocatiuus 27
uernæ 102 129 145
uerpi appella 155
uerres 77
ueſper 46
ueſta 5 76
ueſtæ ignis 5
ueſtalium furta 84
uertumnus 188 207
ueruca 147

V.ante.L.L.N.&.O.

Via ſacra 104 160
Vicarius 189
uicus 208
uicus Thuſcus 177
uidua 95
uiæ præclaræ 104
uindemiator 218
uinitor 218
uinolentus 211
uinoſa 211
uindicta 189
uitus 226
uiſci 165
uiſcum 161
uinaria
umbræ 202
ulna 104
ulyſſis genus 21
ulyſſis geſta in Troianos.21
ulubræ 209
unci 230
unguenta 36 45 82 135
uncia 230
uoluptas ira 41
uotiua 200
uortices 47
uotiuum 168

V.ante.S.T.V.

Vſtica 23
Vſicata propria 151
Vrica 222
Vulcanus 9

X.ante.A.

Xantippus 17

Z.ante.A.E.&.O.

Zariaſpa 83
Zephyrus 8
Zethes 218
zonæ 32
zomnio 32
zomniſco 32

BIBLIOTECA NAZ. ROMA VITTORIO EMANUELE

Anto.Manci.In.Qu.Horatii Flacci.

MEcœnas atauis ædite regibus:prima ode mecœnatem alloquitur:oſtéditq́ʒ homines ipſos uel lu ri cã diuerſa exercere miniſteria. Aliqui.n.curredi ſtudio oblectant fungi:aliq magiſtratibus & imp rns.Quidã agriculturã.Quidã nauali cõmercio gaudent. Aliqui uero ocio ac genio dediti. Multos caſtra iuuant. Venatio quoſdã. Se aũt iter deos relatũ iri ſi lyricis uatibus annumeretur. ANTO.

Mecœnas atauis. Metrũ eſt aſclæpiadẽ ab inuentore Aſclæpiade noiatũ. Cõſtat ãt ſpõdeo Dactylo:cæſura:& duobus dactylis:ut mecœ.nas ata.uis:edite regibus. Alii uero ẽt ſic ſcãdunt Diomede teſte. Mecœna: ſatauis.editere.gib⁹ eſt.n.ſpõdeus:choriãbi duo. Inde pyrrhichius. Cõſtat ãt ehoriãbus ex prima longa duabus breuibus & ultima lõga:ut uerſiſicans: pyrrhichius uero ex duabus breuibus: ut pius. Aſclæpiadeum Choriãbus Pyrrhichi⁹

PRIMA ode monocolos ad mœcenatem.

MEcœnas atauis ædite regibus
O & præſidium & dulce decus meum.

Mecœnas atauis: Beniuolentiã captat:euʒ a generis uetuſtate laudãdo:officiaq́ʒ in ſe pbita recẽſendo. appellat.n.& pſidium & decus ſuum. Mecœnas

Atauis edite regibus: Proptius ẽt lib.iii.ad mecœnatẽ iqt: Mecœnas eques hetruſco de ſanguine regũ. Intra fortunã qui cupis eẽ tuã. Horatius item lib.iii.carminum Tyrrhena regum pgenies. Martia.quoq́ʒ libro.xi.ad priſcũ ſic ait. Quod Flacco: Varioq́ʒ fuit ſũmoq́ʒ Maroni Mecœnas atauis regibus ortus eques &cæ. O &:legiť o:& in oibus antiqs horũ carminum textibus quos uidimus:& ita legẽdum eſt. Eritq́ʒ ordo o Mecœnas edite atauis regibus:o & præſidiũ & dulce decus meũ &c.hic.n.repetẽdo plus uehemẽtiæ & ueneris habet. Præſidiũ:id qdẽ ad eius ſalutem & facultates atq́ʒ diuitias referť.lib.n.iii.ode uero.xvi. ait. Nec ſi plura uelim tu dare deneges:& epiſtolarum primo. Tu me feciſti locupletẽ. In prima etiã ode epodon:inqt. Satis ſuperq́ʒ me benignitas tua ditauit. Præterea Mecœnatis bñficio nõ ſolũ ſeruat⁹:ſed ẽt in amicitiã Cæſari Aug.tradit⁹. Præſidiũ uero eſt qđ pro utilitate & ſalute alicuius auxilii gratia pponiť Subſidiũ qđ poſtpoſitũ eſt ad ſubueniendũ laborãtibus: ut Põp.feſtus edocuit. Decus id certe ad honorẽ & gloriã referendũ:ſecũdo &.n.libro:ode uero.xvi.inqt. Nec diis amicũ eſt nec mihi Te prius obire Mecœnas meaꝝ grãde decus columẽq́ʒ reꝝ. Vergilius quoq́ʒ li.ii.g. Decus ſuũ appellat quum ait. Tuq́ʒ ades inceptumq́ʒ una decurre laborem:o decus o famæ merito pars maxima noſtræ Mecœnas pelagoq́ʒ uolans da uela patenti. Præſidium Subſidium Decus

Porphyrionis in Qu.Horatii Flacci.

MEcœnas atauis ædite regibus. Hac ode Mecœnatẽ alloqtur. Indicans aliũ alio ſtudio teneri eoꝝ: qui appetanť lucri cupiditate uel gloriæ:ſe putare ãt iter deos relatũ iri ſi numero lyricoꝝ poetarum aſcriptus fuerit. Mecœnatẽ ait atauis regibus æditum ꝙ nobilibus Hetruſcoꝝ ortus ſit. PORPH.

Iodoci Badii Aſcenſii Carminum Horatianorum familiaris expoſitio.

MEcœnas atauis ædite regibus &c. Quia principalis lyricoꝝ inſtitutio atq́ʒ farrago eſt deſcribere laudes:tam imortalium ꝙ mortalium: ſed pcipue uictoꝝ:iuxta illud in arte poetica Muſa dedit fidibus diuos pueroſq́ʒ deoꝝ. Et pugilẽ uictorem & equũ certamine primũ:unde lyricoꝝ opa: græce ode:hymni:pſalmi: latine:cãrus: carmina cãtilenæ:ſeu cantica:laudeſq́ʒ uocanť. Ideo poe ASCEN.

BIBLIOTECA NAZ. ROMA VITTORIO EMANUELE

ta ne contra ꝓſcriptum ſuum faciat:hac prima ode quæ prohemii munere fungitur:Mœcenatem cui opus ipſum nuncupat:laudat. & ſeipſum tacite cõmendat. Laudat autem ipſuꝫ quadrupliciter. Primo a genere dicens eum editum atauis regibus:ubi ſingula uerba põdus ſuum habent:primo ꝙ compellat eum ſtatim in principio:per hoc enim illi opus ſuum dicat:unde in pricipio epiſtolarum Prima dictæ mihi:ſumma dicendæ camœna Mecœnas Vbi:ſi ſupercaneum nõ eſt:annotare poſſumus:in tribus præcibus operibus:mecœnatis nomen:poſitum ĩ tribus locis. Nam ut in primo:ut in præſenti:ponitur in principio. In ſecundo :ut in opere ſermonum ad mediũ:ubi dicitur. Qui fit Mecœnas &c. Et in tertio ut iam citaui ad ſinem clauſulæ Secundo non ſine Pondere dicitur editus.i.ĩ lucem datus:ut qui nõ offuderit maioribus ſuis nebulas: quod Saluſtio obiicit Cicero:ſed lucẽ adiecerit. Summa autẽ laus:ꝙ editus regibus:qđ etiã plus eſt:q̃ ſi regalibus dixerit. Ortus autem eſt ex.xii.hetruriæ lucumonibus. Multo autem maxima ꝙ atauis. Nã qui primi in ſuo genere magiſtratuũ aliquem geſſerunt:cum diminutione honoris noui dicebant homines: contra quorũ genus antiquũ erat gaudebãt lõgo ſtẽmate. unde Iuuenalis Stẽmata quid faciũt:quid prodeſt poſthume lõgo ſãguine cẽſeri. Attauus autẽ eſt tertius auus. Nam aſcẽdit a filio ad patrẽ ad auum:ad proauum : abauũ: atauum & tritauum poſt quẽ dicũtur maiores ſine ꝓpria denominatione. Deſcẽdit autem ad nepotẽ:pronepotẽ:at nepotẽ & trinepotẽ. Proauus & pronepos dicũtur a pro pro eo qđ eſt ꝓpe. Sed ut ad rẽ redeã:ſecũdo laudat mecœnatẽ a bñficentia:uocans eũ ꝓſidiũ & dulce decus ſuũ. In qua re quia põdus plurimum ineſt & memori aĩo recẽſeri debet utit monoſyllabis & diſſyllabis quæ florẽ quidẽ carminis ĩpediunt:ſed mora ipſa atq; difficultate põdus ſniæ augent. Notũ eſt autẽ grãmaticis o &c. monoſyllaba:in uocalẽ finita:non facere ſynalœphen:ſequente uocali:unde ſpondeus eſt. O &. Tertio laudat eũ tacite ĩdem a modeſtia & cõtinẽtia aĩ:nam cũ cæteri mortales aliquo ſtudio efferant. Mecœnas in æqueſtri ꝑmanſit ordine iuxta illud propertianũ Intra fortunã qui cupis eſſe tuã. Vñ in principio ſermonũ ab eo tanq̃ ab ĩcorrupto cenſore diſq̃rit. Qui fit Mecœnas ut nemo quã ſibi ſortẽ:ſeu ratio dederit:ſeu fors obiecerit.illa Cõtẽtus uiuat:laudet diuerſa ſequentes. Quarto laudat eũ a peritia lyrici carminis.alioq.n.nõ tãti faceret eius iudiciũ:quãti nũc facit dicens. Quã ſi me lyricis uatibus inſeris &c.qđ in fine ponit ad qđ reſpicit hic uocatiuus ut ſit ordo. O Mecœnas ædite.i.in lucẽ date & ꝓgenite atauis.i.maioribus tuis regibus.i.qui reges fuerunt in hetruria. O inquã Mecœnas.&.i.ſimul ꝓſidiũ.i.ꝓſes ad ſalutẽ & opes meas:&.i.ſimul decus.i.ornamentũ meũ: dulce.i. nõ rigidũ nec ĩperioſum:ſed clemens & perbenignũ:ſunt quos.i.ſunt qui uario ſtudio nimis afficiant.uerũ me doctarũ &c.ꝙ ſi tu inſeris me &c.ut in fine repetemus. Cõmendat aũt poeta ſe ipſum:in hoc ꝙ ſe natum ſignificat ad lyricum carmẽ: cũ in eo ſũme oblectet:nã ut Propertius inq̃t Naturæ ſeq̃tur ſemina quiſq; ſuæ. Et hæc ad ordinẽ cætera Mancinellus diſerte & dilucide ꝓſequit ad quẽ q̃tũ ad carminis genus addere poſſumus ex Diomede:ſi ſyllaba breuis addat antepenultimæ aut penultimæ:fieri pẽtametrũ elegiacũ:ut ſi pro regibus dicat ſceptriferis aut nobilib⁹:pẽtametrũ erit primũ carmẽ. Mecœnas atauis ædite:ſceptriferis.

ANTO.

Sunt quos curriculo puluerem olympicum
Collegiſſe iuuat metaque feruidis

❡ Sunt quos curriculo. Sũt aliq ait:quos curule certamen obſectet: palmaq; nobilis ad deos euehit.i.diuinis honoribus cõſecrat:propertius ẽt.lib. iii.ad Mecœnatẽ ait. Sũt q̃bus eleæ cõcurrit palma quadrigæ. Sunt q̃bus in celeres gl'ia nata pedes. Curriculo. Curriculus diminutiuũ eſt:a curru ut Feſtus ẽt docet:ponit itẽ pro curſu:& loco ſeu ſtadio in quo currẽdi certamẽ exercet. Nõnunq̃ ꝓcurru:ut hic ſeu ꝓ ſtadio malis. Puluerẽ olympicũ:hoc ait: q̃a ĩ olympia:quæ in piſea regione eſt. Olympicorũ ludorũ certamẽ ſꝑ agitabat. In elea uero tellure me ſemel q̃dem:qđ q̃dẽ lib.viii.edocuit Strabo. Iouis itẽ olympii tẽplũ in agro piſano erat:ab Aelide ſtadiis minus trecentis abſens. Ante illud uero lucus agreſti ueſtit⁹ olea ſurgebat. In quo ſtadiũ erat: ineratq; tẽplo ſolidũ ex auro iouis ſimulacrũ picturæ quoq; plurimæ mirabileſq; mõſtrabant in tẽplo.ſ. Agonẽ ꝑterea olympicum herculẽ alcmenæ iouiſq; filiũ inſtituiſſe q̃dã aſſeruere:quẽ etiã primũ ibi certaſſe:& palmã cõparaſſe tradũt paulo itẽ ĩferius inq̃t idẽ Strabo ab iphito olympicũ agonẽ inſtitutũ cõſtare. Sed hoc Solinus declarat apertius. Scribit.n.ꝙ olympicũ Hercules certamen in honorẽ Atauí materni pelopis ædiderat:ſed ĩtermiſſũ iphitus eleus filius eius inſtaurauit. Herodotus uero lib.viii.ſcribit Olympicũ certamẽ gymnicũ atq; æqueſtre fuiſſe:ꝑmiũq; ꝓpoſitũ oleaginã coronã:qua donarent. Non.n.pecuniarũ certamen agitabant : ſed uirtutis. Diodo.quoq; lib.v.refert:herculẽ olympicũ ĩſtituiſſet certamẽ & æquorũ & paleſtræ:qđ ioui patri didicauit coronatus q̃m & ipſe quoq; de hoium gñe abſq; ꝑmio eſſet merit⁹. Ea uero certamina abſq; pugna euicit:nullo ꝓpter ſingularẽ eius uirtutẽ ſecũ cõgredi auſo. Meritoq; oium hoc ab hercule ĩſtitutũ certamẽ habet ꝑſtãtiſſimũ:qđ ab optimo uiro principiũ ſumpſit. Elegit ãt clariſſimũ atq; optimũ græciæ locũ ad ſtatuenda certamina:cõcurſuſq; hoium celebrãdos. Cãpos.ſ.iuxta alphæũ flumẽ ſitos. Hæc ex illo. Præterea aduertẽdũ iouis ſimulacrũ non ex auro fuiſſe:ut ex Strabone rettulimus in tẽplo iouis olympici:ſed ex æbore. Pli.n.li.xxxiiii.cap.vii.ita ait. Minoribus ſimulacris ſigniſq; inumera ꝓpe multitudo nobilitata eſt:ante oẽs tñ phidias Athenienſis ioue olympico facto ex æbore q̃dẽ:ſed & ex ære ſigna fecit. Ac ꝑter iouẽ olympicũ: quẽ nemo æmulat:fecit ex æbore æq; Mineruã Athẽis &c. Meta.currẽdi termius. Feruidis:motu calẽtib⁹.

Curriculũ
Olympia
Iouis olympii tẽplum
Agonis olympici auctor Hercules
Olympici Agonis auctor iphit⁹
Agon Olympic⁹
Iouis ſimulachruꝫ ex æbore
Phidias
Meta currendi

PORPH.

❡ Palmaq; nobilis terrarũ dominos euehit ad deos. Ambiguũ utrũ nobilis deos:an palma nobilis.

ASCEN.

❡ Sũt quos curriculo. Cõmemorat uaria q̃b⁹ hoies maxie afficiunt ut nouiſſimo ſe lyrico ſtudio maxie affici dicat. uidet aũt nõ ſine delectu recitare ſtudia:nã primũ uidet ad honores uñ Tacitus Quinetiã ſapiẽtib⁹ cupido gl'iæ nouiſſima exuit:dicit ergo prio loco eſſe quos tñ gl'ia titillat:ut ſe deos credant ſi in olympico certamine colligẽdo puluerẽ:quo nihil uilius:palmã obtineant. Verba ãt ſunt electa ut cũ ordine patebit

qui

qui huiuſmodi eſt. Sũtſup. plurimi Ambitioſi: quos iuuat. i. delectat collegiſſe curriculo. i. aut curru aut curſu aut ſpacio currẽdi: puluerẽ olympicũ. i. qui ſpargiť in certamine curuli pcipue olympico: & quos meta. i. palus aut ſtipes pro meta poſitus euitata. i. declinata & cauta ne cõtingant, rotis. ſ. currũ: feruidis. i. feruẽtes currentibus: & palma. i. uictoria nobilis. i. pclara & illuſtres efficiens: euehit: dominos terrarũ. i. eos qui terrarũ dñi ſunt ad deos. i. ad gl'iam deorũ. i. qui ſibi dii uideanť ſi palmã obtineant: aut ſic. & ſunt quos palma nobilis euehit ad deos dños terrarũ. i. qui dei ſunt dñi terrarũ: aut ſic euehit ad deos. ſ. Romanorũ qui in capitolio romano ſunt appoſitorie dños terrarũ. ſ. uniuerſarũ: Verum ne multiplex interpretatio ignorantiæ interpretis detur norit lector poetas ſtudere fœcundis uocabulis e quibus multiplex ſenſus elici põt qui oĩs tunc amplectendus atq admittendus eſt: qñ loco & cæteris poetæ dictis congruit: hoc aũt loco quia dicturus eſt de ſe me doctarũ hederę præmia frontiũ diis miſcent ſuperis: teneã primã expoſitionem ut ſe deos putent ſi palmã obtineant. Aĩaduertendum aũt eſt poetã ut uehementem ambitionẽ taliũ ſignificet rẽ extenuare. Nã utiť diminutiuo curriculo pro paruo curru: aut curſu: aut ſpacio: aut tpe currendi: dicitq; q iuuat collegiſſe quod tñ laborioſum eſt: nõ tñ aurũ: aut gẽmas: ſed puluerẽ: quo nihil uilius: ſed tñ uictoribus: ſiue in pugna: ſiue in curſu decorus. Vt ãt ẽt pueri itelligant qũo colligať puluis & meta euiteť: & occaſionẽ exercẽdi eiuſmodi certaminis qd' a curru curule diciť: unico r qa primã corripit etiã dum ſella curulis: aut ædilis dicitur. Norint: ueteres non ex equo: ſed de curru pugnare ſolitos: unde iſignes ſunt achillis & hectoris aurigæ: nõq; ut aurigandi ſint multi periti agebať curule certamẽ: itra palos ſeu ſtipites acutos: quos qui pxie ſine leſione rotarũ ter primus circuit palmã obtinuit. Iõ ãt pxime ut ſe pitũ retorquẽdi currus doceat & latiſſimũ ſpacium eodẽ tẽpore perficiat: nã in ſpacio circulari quo remotius ſis a centro tanto maiorẽ ex curſum feceris. Propter celeritatem autem curſus dicit feruidis rotis. Accipiens feruidum pro feruenti. Nam rotæ quia non ſemper feruent ſed pro tempore: ut pote dum agitantur non feruide: ſed feruentes dicendæ ſunt.

Euitata rotis palmaq; nobilis
Terrarum dominos euehit ad deos.
Hunc ſi mobilium turba Quiritium

¶ Euitata rotis: declinata: arte enĩ opos erat: ne currus ad metã offendereť: circum quam equi currebant. Statius. Flectere ſi poſſet circum compendia metæ. Virgi. li. v. Hic uiridẽ æneas frõdenti ex ilice metam. Conſtituit ſignõ nautis pater: unde reuerti ſcirẽt: & lõgos ubi circũflectere curſus. Varro etiã inquit. Circus maximus dictus q circum ſpectaculis ædificatus: ibi ludi fiũt: & q ibi circũ metas feruť pompa: & equi currunt. Et paulo inferius ſic. Circus flaminius dicitur qui ædificatus eſt circũ flaminium cãpum: & q ibi quoq; ludis tauricis equi circũ metas currunt. Palmaq; nobilis corona ipſa uictoriæ. Nec eſt amphibologia: ut aiunt. Dii. n. per ſe nobiles ſunt. Vnde nobilis palma dicẽdum: ut maxima itelligatur. Palma: palma arbor, eſt: cuius lignum põderi ſuppoſitum nunq̃ deorſum cedit: ſed aduerſus põdus reſurgit. Propterea ingt Plutarchus in certaminibus palmã ſignũ eſſe placuit uictoriæ: qm̃ igenium eiuſmodi ligni eſt: ut urgentibus pmentibuſq; non cedat. Hæc & plura Gelius lib. iii. c. vi. Terrarum dominos. Vergi. item lib. iiii. Ipſe deũ tibi me claro demittit olympo Regnator: cœlũ & terras q numine torquet. De triũpho ad capitolium hic intelligere non placet. Hunc ſi mobiliũ ſenſus eſt. Si quis ad maximos honores a q̃ritibus tolleret: nunq̃ pfecto regiis opib⁹ dimoueret: ut nauigaret. Eſt aũt ordo. Si turba mobiliũ q̃ritiũ: certat hũc tollere tergiminis honorib⁹ nunq̃ atta. cõditionibus dimoueas: ut trabe cypria nauta pauidus ſecet myrtoũ mare. ꝑterea textuũ pars maxima nobiliũ hẽt in unico tñ Mobiliũ legi: qd' per placet. Mobilis enĩ eſt ppl's: uñ & Seneca i herc. ait. Illũ ppli fauor attonitũ: fluctuq; magis mobile uulgus Aura tumidũ rollit inani &c. Quiritiũ Ro. q̃rites a curib⁹ oppido Sabinorũ appellati: ut ſabinis aliqd dareť qm̃ iter Romulũ & tatiũ fœd⁹ ictũ ẽ: q ciuitatẽ unã ex duab⁹ fecerũt: qd qdẽ Li. i pri. ferme ſcri. certat. ſuffragiis ſtudet & nitiť. — ANTO. — Circus maximus — Palma arbor — Quirites

¶ Mobiles quirites ait referens ad uulgi leuitatem loq̃tur autẽ de eo qui fauorẽ uolgi captans opret tũ ingreſſus ſit Theatrum plauſum ſibi ædi a populo: ſic enĩ excipiebantur in Theatrum principes: de quibus bene populus ſentiebat. Hos enim Plauſus tergeminos honores appellat. PORPH.

¶ Hunc ſi mobiliũ. Secũdo loco ſignificat affectiones honoruꝫ romanorũ. Tertio circa q̃etas poſſeſſiones. ASCEN. Quarto circa lucra ex negociatione: dicit ergo quoſdã ſic affici applauſu & honore maximo a romano po. (quo nihil icertius aut incõſtãtius) collato: ut nolint eũ cõmotare diuitiis attali. Alios ſic poſſeſſionib⁹ proprius & q̃etis: ut pro eiſdẽ attali fortunis nolint nauigare. Alios cõtra ſic nauigatiõi deditos ut tamet ſi ad tẽpus ut pote poſt naufragia laudent ocia & ruſticationẽ tñ paulo poſt reficiant rates laceras iterũq; nauigẽt cum in mimis ſit publii. Fruſtra neptũnũ iuocet qui ſecũdũ patiť naufragiũ. Verba hic quoq; ꝓpria & ſelecta ſunt. Ordo aũt eſt. Si turba. i. turbida & cõfuſa multitudo q̃ritium. i. romanorũ: mobiliũ. ſ. a ꝓpoſito hoc eſt incertorũ & incõſtantiũ: oñ nõ eſt legendũ nobiliũ. notãdũ aũt q̃ritium dici & quiritũ. Mobiles aũt eſſe docet auctor noſter primo ſermonũ & Perſius ſatyra. Non ſi qd turbida roma Eleuet: accedas: examenq; improbũ in illa caſtiges trutina: nec te q̃ſiueris extra. Nã romæ eſt qs non: ſi ergo turba q̃ritium mobiliũ certat. i. certatim cõtendit: tollere. i. extollere hunc. i. quẽuis uim: honoribus tergeminis. i. ſũmis utpote applauſu in theatro: aut triũpho: tu nunquã dimoueas. i. nemo unquã eũ dimoueat a ſtudio talium honorũ: conditionibus. i. fortunis & diuitiis attalicis. i. quas attalus rex pgami ditiſſimus poſſedit. i. licet pollicearis ei diuitias attali nunquã efficias: ut ipſe nauta. i. effectus nauta pauidus q̃a nauigandi iſuetus & iperitus ſecet. i. ſulcet & ſcindat nauigãdo: trabe cypria. i. naue in cypro facta: aut ad cyprũ tẽdente mare myrtoũ. i. in qoo ſubmerſus myrtolus. Et tu nõquam dimoueas illum. i. quẽuis alium quieta poſſeſſione gaudẽtem. ſi condidit. i. abſcondit: horreo ꝓprio. i. non conducticii. qcquid uerritur. i. uerrendo colligitur de areis lybicis. i. totũ fru-

mētū quod poſt triturationem colligitur in lybia:illum dico gaudētem findere.i.pſcindere.ſarculo:ideſt il lo ruſticano inſtrumento:agros patrios:ideſt paternos ſeu ex patrimonio:aut patrios.i.in patria hoc eſt in ſolo natiuo poſſeſſos nunꝗ deo dimoueas illū ut ipſe natura pauidus ſecet trabe cypria mare mirtoū. Ecō trario mercator.i.negociator ſolit⁹ nauigare.metuēs.ſ.paulo poſt naufragiū aphricū ſup.uentū ab hoc caſu brumali flātē: luctantē.i.certantem fluctibus icaris.i.maris in quo icarus ſubmerſus eſt:laudat.ſ.pro tpe ocium.i.ceſſat iouem a negotio:& rura ſui oppidi.i.uicina oppido ſuo ſed idem mox:ideſt paulo poſt:reficit rates quaſſas.i.laceras & concuſſas:exiſtens indocilis pati pauperiem:ideſt bonorum paucitatem aut immi nutionem:nā pauperies etiam pro damno accipitur ut ſi quadrupes pauperiem feciſſe dicatur.

Certat ter geminis tollere honoribus.
Illum ſi proprio condidit horreo
Quicquid de Libicis uerritur areis
Gaudentem patrios findere ſarculo
Agros:attalicis conditionibus
Nunꝗ dimoueas ut trabe cypria
Myrtoum pauidus nauta ſeccet mare
Luctantem icariis fluctibus aphricum
Mercator metuens ocium & oppidi
Laudat rura ſui:mox reficit rates
Quaſſas indocilis pauperiem pati

ANTO. ℂ Tollere.eleuare ad dignitatē honoribus ma-
Plauſus ximis. Vel recipere in theatro cū plauſu. Nam ita principes recipiebanť:quos plauſus tergeminos honores appellat:quæ ſane ſnia placere debet. Maro.n.lib.ii.ge.ait de urbanis ciuibus. Hic ſtu pet attonitus roſtris: hunc plauſus hiantē per:cu neos geminatus.n.plæbiſq; partunq; Corripuit. Mart.lib.yi.ad Diadumenū:Quæq; ſonāt pleno uoceſq; manuſq; theatro cū populus ſubiti Cæ ſaris ora uidet. Tergeminis.i.maximis.
Tris Trimegiſtus Tris enī ut aiunt pro ſuplatiuo græci & latini utebantur hinc Mercurius τϱιμεγιστοϛ.i.maxim⁹ & plau tus ait in Au. Non fur ſed triſur. τϱιϛ ter diciť. Il lum ſi pro. Si qs inquit agricultura oblectareť & triticū ſeruauerit nunꝗ regiis opibus dimoueret ad nauigandū gr̄a qſtus. Eſt autē ordo. Illū gau dentē ſarculo findere patrios agros ſi condidit in pprio horreo qcquid uerritur de lybicis areis. Nunꝗ &c. Cōdidit:reſeruauerit triticū.ſ.lybicis agris:ſcri bit enim Pli.lib.x.in aph.regionē.ccl.M.paſſuum per circuitū.fertilitatis eximiæ:cū centeſima fruge agrico lis fœnus reddenti terra.
Sarculum Sarculo:ſarcula iſtrumēta ſunt agriculturæ:a ſarrio.i.purgo:uel ut ait Var.a ſerē do:ac ſarciēdo. Attalicis cōdi.regiis opibus ac facultatibus.dr̄ enī homo bonæ cōditionis.i.diues. Ego ſu
Conditio poſitus in hac cōditione.i.fortuna ac ſorte. Et a cōdo cōdis cōditū cōditi addito o formať. Condictio uero a
Condictio condico dr̄:& pactionē ſignificat ac electionē ut apud Terē. A machri.tu.mu.condi.ſi uellet eis morē gere
attalus re:ſe daturos illi pciū liberaleq; mercedē:ipſa uero accepit cōditionē.i.pactiōi pmiſſiōiq; aſſenſit. Att.fuit
aſiæ rex Attalus Aſiæ rex:Ro.n.populus Aſiā bello captā Attalo regi muneris loco poſſidendā tribuit. Sed is poſtea teſtamēto eādē pplo ro.legauit qd̄ qdē Vale.li.iiii.&.y.ſcri. Iuſtinus li.xxxyi.narrat p pēnā cōſulē attalicas
Attali corona gazas hereditarias ppli ro.nauib⁹ ipoſitas Romā deportaſſe:fuerat āt ditiſſimus. Vn̄ lib.iii.de bello maced. Li.ſcri. Legatos ab rege Attalo coronā aureā.ccxlyi.pondo in capitolio poſuiſſe:gr̄aſq; ſenatui egiſſe:ꝙ An
Cyprus tiochus legatorū Ro.auctoritate motus finib⁹ Attali exercitū deduxiſſet. Trabe cy.i.naui per metonymiā: ideſt trāſnoiationē:poſuit.n.qd̄ cōtinet:pro eo qd̄ cōtineť. Trabe cy.hoc ait:qm̄ cyprus uirtute erat nulla i ſularū iſerior nā & uino abundabat & oleo:frumēti quoq; ſatis habebat æris metalla apud Thamaſſum ur bē abūdabat. Craſſiū ēt ædificatio inerat. Auc.eſt Stra.li.xiiii. Vn̄ & li.iii.Ode.xxix.at idē Hora. Nō eſt meū ſi mugiat Aphric⁹ Malus pcellis ad miſeras pces decurrere:& uotis paciſci. Nec cypriæ tyriæq; merces. Ad dant auaro diuitias mari At pli.li.yi.ſic Pāphiliū mare ignobiles iſulas hēt. Cyliciū ex qnq; maximis Cyprū
Myrtoum mare ad ortū occaſum Cyliciæ ac Syriæ obiectā quōdā nouē regnorū ſedē. Stra.uero lib.iii.ſic. In ſinu aūt iſſico & pāphilio cyprū iacere cōtingit:q̄ pelago cōtigua eſt ægyptio.de cypro ēt meminit Pto.lib.y. Myrto.ma.id
Cythera iacet iter Cretā & Argiā atticāq;:habetq; latitudinē maximā in quo ſunt iſulæ Cythera, Caluatia:& q̄ ægi
Aegeum mare nā cingūt:& ſalaminē. Et ex cycladib⁹ plæræq;. Quod uero cōtiguū eſt iā Aegeū exiſtit:hæc ex Strab.lib.iii. Secet ma.hic fiat piod⁹:ſupiori.n.ſniæ iūgiť. Nec te decipiat Acronis ordo idirect⁹. Luctātē ica.ſenſus ē:
Icarium mare ꝙ mercator dū metuit tēpeſtatis piculū:laudat ruſticam uitā. Aſt ubi euaſerit:naues reficit piculi oblitus: ne paupiē patiať: p qd̄ oſtēdiť queq; opari artē quā norit nec poſſe ab illa diduci & ſepari. Luctātē.pugnātē.
Icaros Icariis flu. Icariū mař dr̄ qd̄ ē iter Samū & Myconē.y.ſcri.Pli.li.4.c.xi.Soli.uero ſic ait. De Strophadib⁹:ē&
Aphricus icaros:q̄ icario mari nomē dedit. Hæc iter Samū & Myconē pcurrētib⁹ ſaxis ihoſpita ac nullis finib⁹ portuo
Rates ſa:ob ihūana littora ifamis eſt. Vult ergo Varro Icarū Cretæ ibi naufragio iteriiſſe:& de exitu nois ipoſitū
Nauis nomē loco.hæc Solin⁹.haud ab re igiť icariis fluctib⁹ iqt Hora. Stra.ēt mlta li.14. Aphricū:ab occaſu brūa
inuentio li aphric⁹ ē:q & libs noiať a græcis:& hūid⁹ ē Auctor Pl.li.ii. Rates:uocant rates ligna colligata.q̄ p aq̄ agūť
Indocilis quo uocablo ēt iterdū naues ſignificāť:hæc Feſ. Nauē uero prius i græciā ex ægypto Dana⁹ aduexit:añ rati
Indoctus b⁹ nauigabať iuētis i mari rubro ab rege erythra:pl'a ēt Pli.li.yii. Indocil:is dr̄ q nihil diſceř pt.idoct⁹ uero q
Pauperies nōdū didicit:& tñ diſceř uult : paupiē p pauptate poſuit:paupies .n.dānū dr̄ qd̄ q̄drupes fecit: ut Feſt⁹ ait.
PORPH. ℂ Attalicis cō.i.regiis opib⁹: Attalus āt rex pgamēorū fuit.cui⁹ hæreditate po.ro.locupletat⁹ fuerat. Eſt āt ſēſus qcūq; cōſueuerit agrū ſuū coleř nūq̄ ſollicitať ad nauigādū ēt ſi ŕgias opes pmittas ut hoc faciat. Cy. tra.p cypro ferro abūdāte:cypriis.n.clauis naues figūť. Mer.me.ociū & op.la.ru.ſui: mox ŕficit rates q̄ſſas ſēſus ē Mercator cū tēpeſtate i mari patiť abhorret nauigař:& optat iā ruſticā uitā i pŕia ſua rura coleř:mox ubi euaſerit piculū:eādē uitā repetit. Per qd̄ colligit neminē poſſe aliqd agere pterq̄ quod conſueuerit.

Eſt qui

¶ Eſt qui nec ueteris:eſt aliquis inqt nõ ſpernens optimi uini pocula.i.cõuiuia ipſa nec ſpernẽs demere par- ANTO.
tẽ de die ſolido.i.integro negociis agẽdis.Nũc ſub umbra arborũ iacẽs:nũc apud fontes & flumina per qđ
uoluptati:& genio uacat. Veteris.M.optimi uini Maſſicus.n.cãpaniæ mons eſt.Pli.li.xiiii.de uinis genero Maſſicus
ſis Italiæ inqt.Certant maſſica æq ex monte Gaurano puteolos baiaſq; ꝓſpectantia. Solido itegro negociis mons maſ
agẽdis:itelligit.n.de die ꝓfecto q Feſtus nõ erat:ſed ꝓcul ab regiõe numinis diuini. Vt docet Pom.Macro.ẽt fica uina ꝓ
li.i.ſat.ſcri.ꝓfeſtos hoib⁹ ob adminiſtrãdã rẽ priuatã publicãq; cõceſſos.Intercíſos uero hoĩumq; cões eſſe. feſtus dies
Nã ut Varro ẽt docet.Interciſi dies ſunt per quos Interciſi
mane & ueſpi eſt nefas:medio tpe iter hoſtiã cæ- dies
ſaꝫ & exta ꝓrecta fas:uꝫ ꝓtorẽ fari tria uerba Do. Liptote
dico.abdico. Nec ſper. liptote ẽ figura.i.defecti Lipo
ua a ν ει π: qđ ẽ deficio plus.n.itelligiť quũ mius Arbutus
dř. Viridi arbuto.i.arbore amœna:& cõuiuiis
apta:arbuto.n.folia nũq̃ decidũt:ꝓducitq; poma
terreſtrib⁹ fragris ſimilia. De qua Pli.li.xv.&.23.
Mẽbra ſtrat⁹:ſtrata hñs ꝑ ſynechdochẽ. Lene
caput : dulce ac ſuaue ob murmur.I.aq ſacræ ob Tuba
earũ numina ſacræ dñr. Multos caſtra iuuant: ænea
multos inqt delectãr militia clãgorq; tubarum. Lituus
Lituo tubæ.æneã tubã piſæus tyrrhenus iuenit
auctore Pli.lib.vii.Erat ãt lituus augurꝫ baculus
adũcus:ſine nodo.de quo Li.in pricipio : acrõ ue

Eſt qui nec ueteris pocula maſſici:
Nec partem ſolido demere de die
Spernit:nunc uiridi membra ſub arbuto
Stratus nunc ad aquæ lene caput ſacræ:
Multos caſtra iuuant:& lituo tubæ
Permixtus ſonitus:bellaq; matribus
Deteſtata:manet ſub Ioue frigido
Venator:teneræ coniugis immemor
Seu uiſa eſt catulis cerua fidelibus
Seu rupit teretes marſus aper plagas

ro docet iter tubã & lituũ diſcrepare,Litu⁹.n.eqtũ ẽ & icuruus. Tuba ãt peditũ & directa.litui acut⁹ ſonus
eſt.Tube grauis.Gel.præterea ſcribit ꝙ tuba a ſonitu lituus appellata eſt. Vir.ẽt ait. Et lituo pugnas iſignis
obibat:& Haſta.& Naſo.lib.i.met.Non tuba directi.nõ æris cornua flexi &c.Quibus qdam auctoritatibus
apparet ferme Acronis differẽtiam conſtare.Deteſtata.execrata & maledicta ob filiorꝫ obitus. Manet ſub
Ioue frigido &c.Sunt inqt & qui uenationi incũbunt ſub dio manẽtes obliti coniugũ ſuarꝫ.Cice.item.li.ii.
thuſcu.ait.Cõſuetudinis magna uis eſt pernoctant uenatores in niue: uri ſe patiunť &c.Sub Ioue frigido.i. Iuppiter
aere.Iuppiter.n.ut dixit Ennius:is eſt:quem græci uocãt aerem.Dictus aũt Iuppiter:qa mortales:atq; arbo- aer
res herbaſq; oĩs iuuat.nã in eo & ſub eo oẽs.Iuppiter itẽ cælũ dř.Auctor in his eſt Varro.Dicimus item ſub Sub dio
dio iacent.i.ſub cælo.Nam cælũ græci ton dia dicunt. Vt ſcri.Aſco.Catulis fidelibus:hoc ait:quia ut refert Canes
Pli.lib.viii.fideliſſimi añ oĩa aĩalia hoĩ canes atq; equi.pugnaſſe aduerſus latrones canẽ pro dño accepim⁹.
ſoli dñm nouere:& ignotum quoq;:ſi repente ueniat itelligunt.Sed in uenatu ſolertia & ſagacitas ꝓcipua ẽ.
ſcrutať ueſtigia atq; ꝓſequitur. Valeri.ẽt lib.ix.de cuſtodia uitæ.ſcribit ꝙ maſiniſſa rex parꝫ fidei in pectori-
bus hoĩum reponens:ſalutẽ ſuam cuſtodia canũ uallauit. Marſus aper.Marſi ſunt italiæ populi Stra.li.v. Marſi
ſcri.albã eſſe maris finitimã:in excelſo locatã ſaxo.ꝓpe fucinus eſt lacus:longitudine par pelago.qui marſis
& uicinis maxĩo oĩbus uſui eſt.De marſis ꝓterea Syllius li.viii.ſic ait.He bellare acies notant:ac marſia pu-
bes.Et bellare manu & chelydris cãtare ſoporem Vipereũq; herbis hebetare & carmine dentẽ.Aeetæ ꝓlem
anguitiã mala gramina primã.Mõſtrauiſſe ferunt tactuq; domare uenena.Et lunam excuſſiſſe polo:ſtrido- Anguitia
ribus amnes Frenãtem.ac ſyluis montẽ undaſſe uocatis.Sed populis nomẽ poſuit metuentior hoſpes.Quũ
fugeret phryglos trans æquora marſia Crenos Mygdoniã phœbi ſuperatus pectyne lotõ.Creni autẽ locus &
uallis erat phrygiæ:ubi uictus eſt Marſia.Pli.uero.li.xvii.c.lxi.refert in regione Aulocrene per quã ab Apa- Marſia
mea in phrygiã itur:platanũ oſtẽdi:ex qua pependit marſya uictus ab Apolline.Plura tñ de marſya diximus Aulocrene
ſatyra nona Iuue. Teretes:Teres rotũdus ĩ lõgitudine dř.ut feſtus ait.Plagas ꝓprie plagæ funes dicunť qbus Teres
retia tendũtur circa imã & ſũmam partem.ut ſcri.Ser.lib.iiii.æneí.Quod qdem uerum eſſe Pli.etiam lib.xi. Plagæ
capi.xxxiii.uideť oſtenderę his uerbis de araneo loquens.Quũ uero captura icidit.q̃ uigilans & paratus ad
curſum liceat extrema hæreat plaga.ſemper in mediũ currit ex quo ſic maxime totũ concutiendo implicet
poſſunt etiam dici maculæ ipſe in retibus inuenies autẽ plagas ut plurimũ accipi p ro ferarꝫ retibus ut hoc
loco.& apud Maronem.lib.iiii. Aenei.Retia rara.plagæ.& apud Cice li.iii.offi.u bi ſic ait.Sunt ne igitur inſi
diæ tendere plagas etiã ſi excitaturus non ſis nec agitaturus.Ipſe enim feræ nullo inſequẽte ſæpe icidunt.

¶ Eſt qui nec ueteris pocula maſſici.Ordo eſt qui nec ſpernit:dicit autem alios lautiore uita delectari. Ad PORPH.
aquæ caput.i.apud fontem:oẽs aũt pariter fontes ſacri habenť:& ideo caput ſacræ aquæ. Manet ſub ioue
frigido ac per hoc ſub cœlo:Dicit autem alios ſtudio uenandi plærunq; in ſyluis pernoctare. Catulis cerua
fidelibus.melius generaliter accipiemus:q̃ ut uenationi tantum eos fideles intelligamus:nam & Lucretius.
Fida canum uis dixit ergo ꝙ ſemper fideles dominis ſunt.

¶ Eſt qui &c. Proſeqtur poſt bonum honeſtũ & utile bonũ uoluptuoſum dicens. Eſt ſup.aliqs(dicit ãt ſin- ASCEN.
gulariter inuens rariores eſſe romæ uoluptatis quæ beluarũ eſt q̃ honoris aut rerꝫ ſtudioſos)q ſpernit.i.nõ
uult demere de ſolido.i.integro die:nec pocula ueteris ſup.uini qđ defecatius & laudatius eſt:maſſici:a maſ
ſico mõte dicti:nec partẽ.i.qui toto die uult potare & ociari.(Secũdum alios ordo eſt:eſt qui nec ſpernit.i.ꝑ
liptotẽ libẽter uult pocula ueteris maſſici:nec ſpernit.i.non uult demere rem ſed nõ ꝓcedit ordo cum ſenſu)
exiſtens ſtratus mẽbra.i.hñs mẽbra ſtrata nunc ſub arbuto uiridi.nunc ad caput lene.i.leniter murmurãtis
& fluentis:aqua ſacræ.i.fontis aut fluminis alicui numini cõſecrati. Multos &c. Proſequiť ſtudia eorꝫ q-
bus nõ eſt ꝓpoſitũ aliqđ certũ bonũ aut qđ oĩbus tale uideať:ſed ex ſola opinione.uñ uiri martii oblectanť

bellis quæ mulieres deteſtanſ. Alii oblectanſ uenatu &c. Ordo eſt. Caſtra.i.militaria.i.res bellicæ:& ſonitus tubæ.ſ.grauis pmixtus lituo.i.tubæ clariſonæ & icuruæ ut lituus.i.baculus auguralis:q.p.i.bella deteſtata.i.cũ deteſtatiõe & execratione pſecuta:mrĩbꝰ.ſ.quoꝝ filii īterepti ſunt:aut q̃ filii ſuis timẽt:iuuãt.i.delectãt:multos qa romæ multi ſunt martii uiri. Venator.i.ſtudio uenãdi deditus:manet.i.pſeuerat & diu durat ſub ioue.i.diu hoc eſt aere frigido:qa tpa niuiũ & algoris:exñs īmemor.i.penitus nullã memoriã hñs:cõiugis.i.uxoris:teneræ.i.adhuc iuuẽculæ & in flore ætatis eñtis:ſeu.i.ſiue cerua aĩal illud fugax:uiſa.i.pcepta eſt catulis.i.catellis:fidelibꝰ.ſ.dño:& certa ac fideli odorãdi ui pditis:ſeu aper.i.ſus ſilueſter marſus.i.qlis frequẽs eſt apud Marſam gẽtẽ in Italia:rapuit.i.diſſecuit dẽtibus aut īpetu plagas.i.chordas ſeu funes extrẽas rhetiũ teretes.i.ob longas cum rotunditate. Cætera Mancinellus proſequitur.

Me doctarum hederæ præmia frontium
Diis miſcent ſuperis:me gelidum nemus:
Nympharumq; leues cum ſatyris chori
Secernunt populo:ſi neq; tibias
Euterpe cohibet:nec polyhymnia
Lesboum refugit tendere barbiton.
Q uod ſi me lyricis uatibus inſeris:
Sublimi feriam uertice ſidera

ANTO. ℂ Me doctaꝝ:oñdit poeta ſupiꝰ diuerſos diuerſis ſtudiis oblectari.ſe uero inqt īmortalẽ foř carminibꝰ.i.ſecerni a pplo & gliã cõſeq ſeceſſu & muſica ſi euterpe polymniaq; fauebunt. At ſi mecœnas īter lyricos eũ uates īſeret ad cælũ fama tolleſ:Hæderæ:p hæderas carmĩa ipſa ītelligit:qbꝰ qdẽ corona acqriſ. Nã illis poetæ coronabãtur. Vir.ī Buco. Paſtores hædera creſcẽtẽ ornate poetã. & Pl.ſcri.poetas coronari hædera hñti croceũ ſemẽ.eã Diony.græci cõſecrauerũt:ut ſcri.Diod. Oui.ẽt li.iii Faſt.ait. Cur hæderã cincta eſt hædera gratiſſima baccho. Hoc quoq; cur ita fit:dicere nulla mora eſt. Nyſidias nymphas pueꝝ qrente nouerca. Hãc frõdẽ cunis oppoſuiſſe ferũt.utq; Feſtꝰ iqt hædera dicta eſt q hæreat:q in tutela liberi putebaſ eẽ:qa ut ille iuuenis ſp:ita hæc uirens. Vel qa ita oĩa ſicut ille mẽtes hoĩum:alligat. E. pbꝰ. li.iii.ge.ait iõ poetis ex hædera coronã dari qa exiſtimaſ liber eẽ cũ muſis. Præmia appoſitio ẽ. Dis miſcẽt ſupis:faciũt īmortalẽ ob gloriã.Oui.itẽ li.iii.de arte.inqt Eſt deus ī nobis ſunt & cõmertia cæli. Gelidũ.amœnũ. Nemꝰ. id a græco dr̃:Illi.n.νεμος dñt νεμεω uel νεμω diſtribuo paſco. Vtq; Feſtꝰ ait. Nemora ſignificãt ſyluas amœnas Carmina.ſeceſſum ſcribẽtes & ocia q̃rũt inqt Oui.li.i.triſtiũ.p nemꝰ ergo ſeceſſum ītelligit. Vñ idẽ Hora.li.ii.epl'a Auguſtũ:inqt:ſcriptoꝝ chorꝰ oĩs amat nemus:& fugit urbẽ. Nymphaꝝ:nympha pprie ſpõſa dr̃:Penelope ad Vlyſſem:Grate ferũt nymphæ p ſaluis dona mariris. Muſæ ẽt nymphæ dñr:ut hic & in Bu. Nymphæ nr̃ amor libethrides Leues.i.ſaltãtes. Satyris.Satyrꝰ aĩal eſt.qd teſte Solino de ultimis libyæ gẽtibus:de hoĩbꝰ nihil aliud pfert q̃ figurã.Dio.ſcri.li.i.&.y. Satyroꝝ riſu ac ioco muſarũq; choro Diony.oblectatũ:itaq; ſecũ duxiſſe:quocũq; iret. Chori. chorꝰ & aiũt mľritudo ẽ ī ſacris collecta. Dictꝰ ãt a corona:eo q initio in modũ coronæ circũ aras ſtarent:& ita pſallerent. Corona ãt olĩ alpirabaſ:ut ſcri.Fabiꝰ. Secernũt pplo:ab uulgo ſeparãt:hic egregii appellanſ uiri īſignes:qſi extra gregẽ. Si neq; tibias euterpe cohibet:hoc eſt ſi mihi Lyricos uerſus ſcribenti:fauebunt euterpe atq; polymnia Nũc tibiis:nũc barbito pſonãtes:nõ denegãtes mihi ſtudiũ cãtꝰ ſui. Euterpe:id muſæ nomẽ:ſed delectãs uel iucũda īterptaſ.pp uoluptatẽ.ſ.q̃ ab audiẽtibꝰ ex honeſti eruditione pcipiſ.de qua Diodo.li.y.latiſſime tñ de muſis oĩbꝰ legito noſtrũ carmen de floribꝰ. Sũt & q dicũt euterpẽ īueniſſe tibias. Diod.ãt li.yi.ſcri.palladẽ tibiã:eiuſq; cãtũ īueniſſe. Nec polyhymnia:ſic legiſ in antiquo textu bibliothecæ ſũmi põtificis:uꝫ polyhymnia.qd nomẽ dr̃ a poly πολυ qd eſt multũ & hymnos υμνος laus:nã υμνεω laudo pprie deos. Polyhymnia ergo qſi multæ laudis. Nã ut ſcri. Diod.li.y. Cãtꝰ ſuauitate poetas reddit gloriã īmortales. Sũt & q legãt:nec polymnæia:ubi ei diphthõgus diuiſa eſt & y ſequẽtibꝰ m & n more græco corripiſ. Diciturq; a πολυ & μνεια memoria. Sũt uero q dñt ſyneresi ineſſe quotiens polymnia īueniſ pro polyhymnia. Lesboũ barbitõ. Lesbos:ut Mela ſcri.inſula introa de.ubi mitilene urbs.ex qua oriũdi ſapho & Alcæus lyrici uates.pp alceũ ergo lesboũ barbitõ ait poeta:uñ ad barbitõ īferius ſcri. Age dic latinũ barbite carmẽ:lesbio primũ modulate ciui. Lesbos dicta ẽ a Lesbo rege iaperhi filio ut Dio.li.yi.edocet. Barbitos aũt maſculini & fœminini gñis legiſ:& Barbitũ neutri. Eſtq; ut Porphyrio ſcribit. Organi genus ad modũ lyræ. Iuliꝰ uero pollux ſcribit eſſe inſtrm muſicũ:qd pulſaſ plectro uel calamo. plurimũ chordaꝝ fuiſſe demõſtrat. Theocritꝰ. Eſichiꝰ græcus auctor docet eẽ genus citharæ lyricæ:uel ipſam lyrã. In ſuida uero legi.eẽ organũ muſicũ. Tẽdere barbitõ. Dion.ẽt lib.yii.ſic inquit. Citharœdiq; lyras ſeptichordes eburneas & quæ Barbita dicuntur tendentes:quorum uſus obſoleuit ætate mea.hæc ille:ſublimi feriam ſidera uertice:ideſt ero fama & gloria ſuper æthera notus.

Margin notes: Hædera poetarum. Hædera Vnde. Hædera cur bacchi. Hædera cur poetis. Nemus. Scriptoruꝫ ſeceſſus. Nympha. Muſæ Nymphæ dicuntur. Syatyrus. Chorus. Dionyſius cum muſis. chorus. Egregii. euterpe. Tibiæ inuentio. Polyhymnia. Polymneia. Lesbo. Sapho. Alceus. Barbitos barbita.

PORPH. ℂ Me doctaꝝ hæ.præ.fron. Præmia doctaꝝ frontiũ hæderas ait qa his poetæ coronabanſ:uñ & Virg.ait atq; hãc ſine tẽpora circũ:īter uictrices hæderã tibi ſerpere lauros. Nympharumq; leues cũ ſatyris chori.p ea egregiã gloriã dicit cõſeq:de qbus canit fere lyrico carmini materia de nemoribꝰ ac fontibꝰ:& ſi quæ ſunt his ſimilia aut pxima. Secernunt populo:ideſt de grege uulgi tollunt:ac per hoc ſublimen faciunt.

ASCEN. ℂ Me doctaꝝ &c. Tandẽ eo puenit quo maxĩe uoluit:ut uidelicet ſignificet ſe maxime īclinati ſtudio lyrico & ita ad id natũ. Nã ut dicit propertius:Naturæ ſeqtur ſemina qſq; ſuæ. Ordo eſt hædere.i.coronæ hæderaceæ.præmia.i.q̃ ſunt pmia & mercedes: frõtiũ doctaꝝ.i.uiroꝝ doctoꝝ quoꝝ frõtes hædera decoraſ. Miſcent me.i.cõſortẽ faciũt diis ſuperiis.i.cæleſtibꝰ & nemus gelidũ.i.opaco frigore tẽperatũ:ſeu ſit parnaſi ſeu heliconis ſeu tẽpe & leues.i.agiles chori.i.choreas ducentiũ cœtus:chori dico nymphaꝝ.i.deaꝝ dignæ quæ ſponte ſint:cũ ſatyris.i.cũ illis diis ſilueſtribꝰ. Secernũt.i.ſeparãt egregiũ faciẽtes:me pplo.i.pplaribꝰ uiris.Si

ris. Si neq; euterpe: muſa illā cohibet.i.arcet a me: tibias.i.fiſtulas quæ olim ex tibiis fiebant: nec polyhym
nia.i.alia muſa a multa laude dicta: refugit.i.recuſat mihi tendere.i.diſponeř ut pulſeř: barbitō.i.plectrū ſic
dictū: lesboū.i.quo aut quali alcæus poeta lyricus ex lesbo uti ſolebat. Quod ſi.i.qnimo mecœnas ſi tu iſe-
ris me uatibus lyricis.i.ſi a ſcribis me numero lyricoꝝ: ego feriā.i.percutiā & uiolenter cōtingā ſydera: tra
cta metaphora ab his q altiores re ſub q̄ īgrediuř eā uertice feriūt: uertice.i.ſupma pte capitis a q̄ obuertuř
capilli. ſublimi.i.ſurſū a limo ī altū deducto hoc eſt nihil mihi optati⁹ cōtigere poſſet q̄ ut lyricis aſcribat.

Argumentū Secūdæ Odes.

Ode ſecunda dicolos tetraſtrophos:
in Cæſaris & Auguſti laudem.

Iam ſatis terris niuis atq; diræ
Grādinis: miſit pater: & rubēte
Dextera ſacras iaculatus arces
Terruit urbem
Terruit gētes graue ne rediret

ANTO.
Eſt ode in cæſaris & auguſti laudē: ſeri-
bitur.n.poſt cædē Cæſaris niuis mul-
tū & grādinis Iouem miſiſſe terris: ter-
ruiſſeq; urbē tactis d cælo tēpli. Ter-
ruiſſe etiā gentes ne ſæculi pyrrhæ diluuiū redi-
ret. Tyberim quoq; maxime exūdaſſe: in cæſaris
uidelicet ultionē. Quæ ꝓdigia oia portēdiſſe ci-
uilia bella quæ Auguſtus in Cæſaris percuſſores
egit poeta oſtēdit. Itaq; cū dii oēs irati eſſent nul-
lum poterat populus ruenti īperio īuocare: Non
etiā ſanctæ uirgines ueſtā exorare. Ipſe demū Apollinē īuocat: & uenerē: hoc Martē: ad excipiendū tollēdūq;
cædis ſcelus. Inde Auguſtū: quē Mercuriū eē uult: ut deū oñdat orat ut patiař ſolū uocari Cæſaris ultor: &
ſerus in cælum redeat: ut diutius Roma. ꝑplo lætus interſit: ametq; dici pater & princeps: nec ſinat medos &
parthos inultos eſſe. Per qđ īnuit debere eū Romano īpio bellis ciuilibus totiens afflicto ſuccurrere & in ho- Saphicū
ſtes cōuerti potius q̄ in ſuos. Iam ſatis terris. hæc ode dicolos tetraſtrophos eſt: conſtat.n.metro Saphico metrum
hendecaſyllabo. cui pedes: Trocheus: Spōde⁹: Dactylus: & duo trochæi. Tres primi uerſus æqles ſunt. Quar- Adonius
tus uero Adonius dimeter eſt ex Dactylo & ſpondeo: ab īuentore ſic dictus pōt ēt tetraclos appellari ut uult uerſus
Diomedes. Niuis. grando cōglaciato imbri gigniř. Et nix eodē humore mollius coacto qđ lib.ii. Pli. ſcrib. Grādo
Apuleius uero in lib. de mūdo ſic ait. Niues colligi iactatiōe denſaꝝ nubiū cōſtat. nā prius q̄ in: quā defluāt: Nix
fractæ ac diſciſſæ ſpumas agitationibus ſuis faciunt: & mox gelatus humor rigore frigoris inhorreſcit. hæc Antono-
uictis nubibus crebrior ad terrā uenit. Pater. Iuppiter ītelligiř per Antonomaſiā: quæ dici poteſt ꝓ noie.i. nomaſia
uice nois poſitio: ut Saturnia pro Iunone. eſt.n. pater oium: Virgi. lib. x. Tū pater oipotens reꝝ cui ſūma po- Iouis
teſtas Infit. &c. Apulei. in lib. de mūdo refert. Orpheū de Ioue illa dixiſſe. Iuppiter oipotens eſt primus: & ul- officia
timus idem. Iuppiter eſt caput & mediū. Iouis oia munus. Iuppiter: eſt fundamen humi: ac ſtellantis olympi: Manubiæ
Iuppiter & mas eſt: & neſcia fœmina mortis: Spiritus eſt cunctis ualidi uis iuppiter ignis. Et pelagi radix: ſol
luna eſt iuppiter ipſe. Ops rex eſt. rei ois iuppiter ortus. Rubēte dextera: ad luborē ſplēdorēq; fulminis retū-
lit. Acron ſcri. ꝙ manubiæ albæ & nigræ eē dñr. Iouis rubeæ: & ſanguinea. Ser. āt lib.i. æneī. ait in libris he- Cæſaris
truſcoꝝ lectū eē iactus fulminū manubias dici. Sacras ar. Deoꝝ tēpla ſeu īperatoꝝ regias pp qđ publica cædē ꝓdi-
mala portēdebanř. Euſebi. in li. tēpoꝝ ſcrib. poſt Cæſaris mortē Romæ tres ſimul ſoles exortos qui paulatī gia ſecuta
in eundē orbē coierūt. Et iter cætera portenta: quæ toto orbe facta ſunt Bos ī ſuburbano quodā Romæ ad Bos locu-
arantē locutus eſt fruſtra ſe urgeri: nō.n. frumenta. ſed hoies breui de futuros. Plutar. addit ꝙ ſolis lumē cali- tus eſt
gine obſeſſum fuit: toto nāq; illius anni ſpatio pallens globus & ſine ſplēdore oriens ībecillē ac tenuē ex ſe
calorē emittebat. per qđ igratā minimeq; deis cōplacitā Cæſaris necē declarabař. Apia. lib. iiii. ſcri. Multa ꝓ-
digia ſignaq; per horrēda Romæ uiſa eſſe poſt mortē iulii Cæſaris. Canes lupoꝝ uice ululatus edidere. Lu-
pi ēt p foꝝ diſcurrere. Bos uocē emiſit humanā. & infans recens genitus locutus eſt. Ex ſimulacris ēt nōnul-
la ſudorē emiſere: alia ſanguinē. hoium īmanes uoces: armoꝝ ſtrepitus: equoꝝ curſus inſpectāte nemine au-
diebant. Circa ſolē porro īſolita apparuere ſigna & imbres lapidei e cælo miſſi. Cōtinua & fulmina in tēplis
ſtatuiſq; deciderunt. Quoꝝ cā ſenat⁹ uates & haruſpices ab hetruria iuſſit acciri. Virg. ēt in fine lib.i. Geo.
de ſole ait. Ille ēt ex mi. cæ. ro. Quū ca. ob. ni. fer. texit. Impiaq; æter. ti. ſe. no. Tpe quāq̄ illo tellus quoq; &
æquo po. Obſcæniq; canes impor. uolu. Signa da. quo. cyclo. ef. in agro: uidimus unda ruptis for. ætnā. flam-
marūq; globos liquefacta uoluere ſaxa. Armoꝝ ſoni. toto Ger. cælo Audiit: inſolitis tre. motib⁹ alpes. Vox
quoq; per lucos uulgo exaudita ſilentes. Ingens & ſimulacra modis. pal. miris. Viſa ſub ops. noc. pecudeſq;
locutæ. Infandū: ſiſtunt amnes terræq; de his. Et mœſtū illachry. tem. ebur. æraq; ſudant. ꝓluit inſ. contor-
uertice ſyluas fluuioꝝ rex Eridanus cāpoſq; per oēs. Cū ſtabulis ar. tulit. nec tpe eodē Triſtibus aut extis fi-
bræ apparere minaces Aut puteis manare cruor ceſſauit: & altæ Per no. reſo. lupis huſu urbes. Nō alias cælo
cæci. plura ſereno ful. nec diri ro. arſeř cometæ. Ergo īter ſeſe pib⁹ cō. telis. Ro. acies iteꝝ uideř phil. hæc Ma-
ro. q̄ qdē oia qa uiſa ſř huic loco cōueniř: haud piguit ſcribeř. & ſi potuiſſē lectorē īpž ad Maro. op⁹ ſmitteř.

Iam ſatis terris niuis atq; diræ grā. miſit př: poſt occiſū Caiū Cæſarē quē Caſſius & Brutus aliiq; PORPH.
cōiurati īterfecerūt. Multa portēta ſunt uiſa. Tyberis.n. creuit. ut ꝓdigii loco habereř. Hæc aūt
oia uult uideri in ultionē occiſi principis. & pœnā eoꝝ q bella ciuilia agere nō deſinebāt. Quam
inūdationē Tyberis ad periculū ruinarum alio duxit ſolum.

Iam ſatis terris. Secūda ode in cōmēdationē iulii Cæſaris & laudē auguſti cōmode ſcribiř. Nā ASCEN.
poſtq̄ eum cui opus dicat decenter laudauit merito cæſarem utrūq; quo nihil maius uiderat Ro-
ma extollit. facit aūt id arguti ſſime aſſerens ꝓdigia q̄ cæſari necem ſecuta ſunt in eius ultionē a
diis iratis illata neq; ꝓ eis placandis aptiorem reperiri cæſare auguſto. Oia aūt tanto artificio de-

ſcribunt ut rem etiã ſonitu litterarum depingere uideatur. Nam niuis caſus cũ molli ſibilo fit qui ſignificat per litteram s cum i precedente hic frequens ponitur: & grandinis horror atq; aſperitas per litterã r quæ in deſcriptione grandinis frequentiſſima eſt. Nã ſatis terris & niuis in is exeunt Diræ. grandinis. pater rubẽte dextera. ſacras. arces. terruit. urbem terruit. graue rediret pyrrhus &c. aut ſemel aut bis habent r quæ littera canina dicit & irritatoria aſpere ſonans ut grando ſup tecta crepitans. Sunt & alia in hoc hymno rẽ ipſaꝫ depingentia quæ ſuo loco dicã. Hic aũt ordo eſt. Pater. ſ. deorũ ac hoium iuppiter qui per excellentiã intelligitur dum pater per ſe ponitur. Eſt aũt emphaticos dictũ ꝙ pater cuius eſt auxilio eſſe calamitatẽ intulit: miſit iam ſatis niuis: licet nõ amplius mittat terris. i. in ipſas terras ut ſit datiuus localis: aut terris. i. in exitiũ terrigenarum: atq; miſit ſatis grandinis diræ. i. execrabilis non natura ſed deorũ ira ꝑductæ: id. n. dirum dicitur. Et ipſe iaculatus: ipſe iaculatus: ideſt fulmina deiiciens: dextera rubente. ſ. fulgore igneo: arces ſacras. i. ædes ſublimes deorum aut ipſum capitoliũ & ita minatus ſit imperio Romano: quo circa terruit urbẽ uidelicet Romã: quæ peculiariter urbs dicitur. Eſt præterea emphaſis ubi dicit ſacras ſicut apud Vergiliũ in ge. & iam arbuta ſacræ Deficerent ſiluæ: qa ſi ſacras ergo multo magis potuit alias arces iaculari. Iaculor auteꝫ cum proprie iaculo conueniat ꝑpter pœnuriam linguæ etiã ſm Quintilianum ad alia transſertur. nã lapidem fulmen haſtã & ſimilia etiam iaculamur. Aenei. primo. Ipſa iouis rapidum iaculata e nubibus ignẽ &c.

. Terruit inquam urbem. i. urbanos uerẽtes ne graue. i. moleſtum & exitiale ſæculum pyrrhæ. i. quo pyrrha deucalionis uxor uixit queſtæ: ideſt quærentis noua monſtra. i. prodigia prius incognita: aut noua ideſt magna: rediret. ſ. ad Romanos. i. ne iterũ fieret diluuiũ ſicut tẽpore pyrrhæ erat: cũ. i. qñ aut quo ſeculo ꝓtheus deus marinus & cuſtos pecoris neptũi: egit ideſt coegit: oẽ pecus ſcilicet marinũ ut phocas ſeu uitulos marinos. canes: lupos. delphinas & ſimiles: uiſere. i. ire uiſum: altos montes & quum genus piſciũ: hæſit. i. fixum eſt ulmo. i. ea arbore. ſumma. i. ualde ſublimi: quæ ſedes. i. quod repoſitorium in ulmo: fuerat. ſ. prius nota. i. ſolita & frequentata. colũbis. i. auibus ut ſit ſpecies pro genere. Et ſup. cũ dãmæ. i. animalia illa de genere caprearũ. pauidæ. ſ. a natura. (Vñ Maro cũ canibus timidi uenient ad pocula dãmæ. ubi notãdũ illũ in maſculino hunc in fœminino enũciare) natarũt. i. natauerũt. & hoc æquoræ. i. mari: ſupiecto. ſ. ſup faciem terræ.

Sæculum pyrrhæ noua monſtra queſtæ:
Omne cum protheus pecus egit altos
Viſere montes.
Piſcium & ſumma genus hæſit ulmo
Nota quæ ſedes fuerat columbis:
Et ſuperiecto pauidæ natarunt
Aequore damæ

ANTO. Sæcula Pirrhæ Diluuium.

℄ Sæculum pyrrhæ. Deucalionis & pyrrhæ temporibus: ut ẽt narrat Oui. li. i. meta. aiunt diluuiũ per uniuerſam terrã fuiſſe Veritas tamẽ alia eſt. Nam ut Iuſt. lib. ii. ſcri. Amphiteonis Athenaruꝫ regis temporibus aquarũ. illuuies maiorem Græciæ partem abſumpſit ſuperfuere: quos refugia mõtium cæperunt: aut ad regẽ theſſaliæ Deucalionẽ ratibus euecti ſunt. a quo propterea genus humanũ conditum dicitur.

Deucalion Sæculum Protheus

Sæc. ſæculum ſpatiũ annorũ. c. uocarunt dictũ a ſene. ꝙ longiſſimum ſpatium ſeneſcendorũ hoium id putãt. Auct. eſt Var. Noua monſtra: diluuium & interitũ humani generis uel quod ſeqtur contraria in diluuio contigiſſe dicit. Protheus: Marinus deus: & paſtor: uateſq; omnia noſcens. Quæ ſunt quæ fuerint: quæ mox uentura trahant. Quippe ita Neptuno uiſum eſt imania cuius Armenta & turpes paſcit ſub gurgite phocas. ut inqt Virgi. libro. iiii. georgic. At Diodo. libro. ii. ſcribit. Quum ægyptus rege careret: ex dignioribus qdam in regem aſſumptus eſt: quem ægyptii cetera: græci Protheũ appellant qui iliaci belli tẽpore extitit. hunc artium peritum fuiſſe tradunt & in uarias ſe formas uertere ſolitum. ut nunc animal quandoq; arbor aut ignis: aut quid aliud uideret. Conſuetudo autem regibus græcis cãm huiuſmodi tranſmutationis fingendi pbuit. Nã ægyptiis mos erat regibus aut leonis aut tauri aut draconis priorem partẽ in capite ferre inſignia principatus. quãdoq; uero arborẽ. aliquãdo ignẽ. quãdoq; redolentia ſupra caput unguẽta: hæc tũ ad decorẽ ſpectabant atq; ornatum tum ſtuporẽ ac ſupſtitionẽ quandã aſpiciẽtibus inſiciebant &c. Pecus: marina mõſtra. Piſciũ. & Ouidi. itẽ lib. i. Ille ſuper ſeg. aut merſæ culmina uillæ Nauigat hic ſumma piſcem deprẽdit in ulmo. Quæ ſedes. ſ. ulmi. Superiecto. ſuper terras iacto.

Dama

Damæ: Dama genus eſt capreæ ſylueſtris: manſueſcitq; raro: cũ fera dici iure nõ poſſit. ut ſcri. Pli. li. viii. Natarunt: contraria fuiſſe oñdit: piſces. n. hæſere ulmis Damæ uero natarũt. Vidimus flauũ. Dicit uidiſſe tyberim maris tyrrheni uiolẽtia repulſum: Numæ regiã ueſtæq; tẽplũ fuiſſe deiectũ: dũ extra ripas effuſus exori Iliæ qrenti Cæſaris obitũ ſe iactabat ultorem.

Tiberis creſcẽs religioſos

Pli. li. iii. ſcri. Tyberi ſubitis icrementis. & nuſq̃ magis ſtagnãtib⁹ aqs q̃ in ipſa urbe excreſcere. qdq; uates itelligit potius ac monitor: auctu ſp religioſus uerius q̃ ſæuus: religioſus aũt. i. euitãdus. Macro. n. i capite de Idib⁹ h. i. ſat. ſic ait. Nec hoc ꝑtermiſeri. ꝙ nuptiis copulãdis: Calẽ. nonas & id⁹ ꝛligioſas. i. euitãdas cẽſuerũt.

PORPH.

℄ Sæculũ py. Pyrrha qſta eſt noua monſtra accidiſſe mundo iteritu gñis hũani. Piſ. &. ſu. g. h. u. Leuiter i re tã atroci: & piſciũ: & palũborũ meminit: niſi qđ hi exceſſus lyricis cõceſſi ſunt. Et ſupiecto p. n. æ. d. Superiecto æquore ideſt ſuper terras iacto: illa ſcilicet diluuii inundatione.

ASCEN.

℄ Vidimus flauum &c. Proſeqtur reliqua portenta: dicens. Vidimus qđ plus eſt q̃ ſi dicat dictũ eſt nobis: qa ut Cic. in epiſtolis aſſerit: plus mouent uiſa q̃ audita: qnetiam certiora ſunt unde Plautus plus ualet oculat⁹ teſtis unus q̃ auriti decẽ. Ordo eſt. Nos uidimus tyberim fluuiũ illũ Romã interfluentẽ flauũ. i. flaui coloris uñ prius albula dicebat: ire deiectũ. i. ut dicunt ad deiicienda eſt. n. ſupinum: monumenta regis. i. regiam numæ regis maxime pii: q; pro. i. templa ueſtæ qa monumenta. i. quæ numa põpilius monumẽta ſui religt erãt tẽpla ueſtæ deæ iuxta quæ tunc tyberis cũ meatũ haberet per roſtra fluxerat: ire dico deiectũ undis. i. undoſis fluctibus

BIBLIOTECA NA... ROM... VITTORIO EM...

ſis fluctibus retortis.i.repulſis uiolenter littore hetruſco.i.maris tyrrheni in quod defluit. Incrementa autē fluuiorū fere fiunt qñ aut uento aut ui aquarū īpeditur defluxus. Vidimus inquā ire deiectū tēpla ueſtæ: dū ipſe uagus.i.extra alueum uagatus iactat.i iactanter ꝓmittit: iliæ.i.rheæ: matri Romuli. Vnde originē duxit Cæſar: querenti: ideſt cōquerenti: nimiū: q̄a cū pernicie cæterorū: ſed is mulierū mos eſt: ut dum uni ſtudent reliquos opprimere negligant: q̄rebaſ aūt de cæde Iulii Cæſaris: iactat ergo ſe ultorem ſubaudi fore: & ipſe Amnis uxorius.i.nimiū deditus uxori labitur ripa ſiniſtra.i.eā partē ubi potior pars romæ eſt: & hoc Ioue nō ꝓbante.i.non approbante.non tñ uetāte. Pulchre autē prima ſyllaba huius uocis uxorius adhæret fini ꝑcedentis carminis. ut depingaſ aīus uiri uxori nimis inhærentis: ideo aūt rhea ſeu ilia dr̄ nupſiſſe tyberi: quia iuxta eū dr̄ uiua defoſſa & obruta: quo circa creduntſ cineres eius tandē in tyberim delati per anienem. Et quia talis inundatio exitiū ꝑtendit: ſubdit: iuuentus.i.collectio iuuenū Romanæ pubis: rara ꝓpter bella inteſtina ſeu ciuilia. audiet ciues acuiſſe ferrum.i.arma ferrea.ſ.in cōciues: quo.ſ.ferro: perſe.i.parthi & medi: graues.i.infeſti Romano imperio: q̄a paulo ante ſigna Romanis abſtulerant: perirent.i.occiderentſ melius .i.cōuenientius & decentius. Audiet ꝑterea pugnas.i.ꝓlia uitio.i.culpa parētū.i.maiorū ſuorū.i.nō ſolū audiet apparatū: belli ſed & ꝓlia maiorū ſuorū. Dicit aūt uitio parētū: ne audeo: aut Auguſtum incuſare uideatur.

Vidimus flauum tyberim retortis
Littore hetruſco uiolenter undis:
Ire deiectum monumenta regis:
Templaq; ueſtæ.
Iliæ dum ſe nimium querenti:
Iactat ultorem uagus: & ſiniſtra
Labitur ripa Ioue non probante.
Vxorius amnis.
Audiet ciues acuiſſe ferrum
Quo graues perſæ melius perirent:
Audiet pugnas uitio parentum.
Rara iuuentus.

ANTO.

❡Flauum tyberim.id eius epitheton eſt. Vir.li.vii. Vorticibus rapidis: & multa flauus arena. In mare prūpit. flauus ēt color uī ex uiridi ruffo: & albo cōcretus. ut ſcri. Gel. ex uerbis frōtonis li.ii. [Flauus color]

Retortis un.nō ꝓpter turbines: uł q̄a ripas exibat retortis ait: ſed itellige retortis ab æquore: nā & poeta ipſe id apit. Littore hetruſco.i.ab mari tyrrheno: ſcribit.n.Strabo ꝙ hetruriæ fines ad tybridis ripā extēdunſ: Primū uero hetruriæ oppidū ab liguſticis ſ.nſb⁹ luna eſt portu nobile: ut ſcribit Pli. Monumēta repis. Tēplaq; ueſtæ: nūæ regia ueſtæ tēplū fuerat. ut Ouidi.li.vi.faſt. docet his uerbis. Hic locus exiguus: q ſuſtinet atria ueſtæ. Tunc erat itonſi regia magna numæ. Forma tñ tēpli q̄ nūc manet ante fuiſſe Dicit & formæ cā ꝓbāda ſubeſt: Veſta eadē eſt & terra: ſubeſt ut rgn̄ iguis utriq;. Significat ſedē terra focuſq; ſuaȝ. Et paulo iferius ait. Par faciēs tēpli: nullus ꝓcurrit in illo Angulus: a pluuio uēdicat ībre tholus. Fuerat autē a Pōpilio ueſtæ cōi tēplū ædificatū i foro exñte in medio capitolii & palatii loco: Vt Diony.li.ii.ſcri. Solinus uero ait. Numā habitaſſe prius icolle q̄rinali: deide ꝑp ædē ueſtæ: in regia quæ & tpe ſuo adhuc ita appellabaſ. Iliæ dū ſe nimiū q̄renti &c. Ilia Rhea & Syluia: dictā eſt Romuli mater: de morte cuius uaria tradidere ſcriptores. Liui.n.ſcri. uinctā fuiſſe i cuſtodiā datā: nec aliud. Dion. uero uirgis cæſam: ſm quoſdā: ſȝ alios necatā illico uel i carcere diu aſſeruatā: ſolutāq; deinde fuiſſe mortuo Amulio: qđ q̄dē & Plutar. ſentit: addens ab Romulo debitos matri reſtitutos fuiſſe honores. Porphy. ſcribit: auctore Ennio in amnē tyberim iuſſu Amuli regis albanorū ꝑcipitatam. Acron edocet: Mortuā iliam ſepultā fuiſſe ad ripā Anienis fluuii: qui in tyberim incidit: abūdanteq; aq̄s alueo cineres iliæ i tyberim deduxiſſe: hinc dictā tyberi nupſiſſe: Iuſtinus. lib.pe. ſcribit ꝙ ilia uinculis onerata fuit: ex quorū iniuria deceſſit. Euſebius ſcrib. in terra fuiſſe uiuā defoſſam: ſed oido eſt. Vxorius Amnis.i.ipſe tyberis: uagus dū iactat ſe ultorē iliæ nimiū q̄renti: & ſiniſtra labitur ripa ioue non ꝓbante. Querenti Cæſaris.ſ.obitū: q eiuſdeȝ ſanguinis fuerat. Iactat oſtendit: & gloriaſ uagus: errabundus & diſcurrens. Siniſtra. in urbē uerſa: nam ea ripa ſiniſtra eſt: quæ in urbem uergit. Non ꝓbante eum.ſ.labi ſiniſtra ripa & ire deiectum tēpla ueſtæ. Vxo. uxori ſeruiēns: ac deditus: ſcādē autē cum ſuperiori ſic labi turri. pa. Ioue. nō ꝓbāt: uxorius amnis aliter.n. Vxorius amnis uerſus adonicus nō cōſtaret. Audiet ciues: uult niues. grandines: fulminataq; tēpla & imbrium copiam: tyberiſq; icremita portendiſſe bella ciuilia ab Auguſto in Cæſaris ultionem geſta contra illius interfectoris. Graues perſæ: infeſti Romano po. perſæ: Perſia.n. iuncta eſt Aſſyriæ: ut Strabo docet li. xvi. Vtq; libro. xv. ait perſæ pilis: ſagittis: & ſundis utunſ: per perſas deniq; medos & parthos intelligit. Vñ iferius ait. Nec ſinas Medos equitare inultos te duce Cæſar. Vitio parentū: plures.n. perierant bellis ciuilibus īter Cæſarē & Pōpeiū geſtis: & ſic. referſ ad ꝑſens tēpus. Si uero ad futurū & poetæ poſteros referre uolueris dices uitio parētū.i.illorū qui Cæſarē occiderūt: dedere ſed.n. cām bellorum ciuilium contra ſeipſos. [Ilia Rhea Syluia]

❡Flauum tyberim. Sic etiā Virgi. Vorticibus rapidis & multa flauus harena. Ire deiectum monumenta regis: Monumentum hō tm̄ ſepulchrū dicit: ſed omne q̄cquid memoriā teſtaſ. Regiam ergo Numæ Pōpilii ſignat. Littore ethruſco uiolenter undis. Conſtat uiolentia maris repulſum tyberim redundare & ſolitū effundi per ripas ſuas. Quod hic nunc: mōſtroſe factum dicit. Littus autem hetruſcum tyrrheni.i.tuſci maris Repulſum tyberim in littus accipit: in quod tyberis exit. Ioue non probante: ꝙ terreri Iuppiter iuſſerit populum non perire. Iliæ dum ſe nimium quærēti iactat ultorem uagus. Ilia auctore Ennio in amnem tyberim iuſſu Amulii regis albanorum ꝑcipitata eſt. Antea enim Anieni matrimonio iuncta. atq; hic loquiſ quaſi tyberi potius nupſerit. Querenti autem Iliæ cædem Cæſaris intelligendum. Audiet ciues acuiſſe ferrum. [illegible] tranſit ſic intelligendum: Itaq; audiet rara iuuentus maiores ſuo acuiſſe ferrum. [PORPH.]

Hetruriæ fines

Numæ regia ueſtæ edre

Q uem uocet diuum populus ruentis
Imperi rebus prece qua fatigent
Virgines ſanctæ minus audientem
Carmina ueſtam
Cui dabit partes ſcelus expiandi
Iuppiter? tandem uenias precamur
Nube candenti humeros amictus

ANTO. ℭ Quem uocet diuũ? Senſus eſt: quẽ deorum populus inuocare poterit futuræ ruinæ Romani īperii? quaſi dicat nullum: irati.n. ſunt ob Cæſaris mortẽ. Qua ẽt ꝑce ueſta exorabiẗ in auxiliũ ruentis īperii: cui nam deoꝝ iuppiter expiãdũ cædis ſcelus cõmittet: poeta demũ Apollinẽ iuocat & uenerẽ: ac martẽ ad expiandũ illud. delendũq; malũ Cæſaris cæde cõmiſſum: poſtq̃ uero Augu. quẽ Mercuriũ eſſe uult orat: ut patiaẗ ſolũ uocari Cæſaris ultor: & ſerus in cælũ redeat: ut diutius Ro. populo lætus īterſit: ametq; dici pr̃ & pricepſ nec ſinat medos & pthos iulios eſſe: per qd̕ oñdit eũ debere Ro. impio totiens bellis ciuilib⁹ afflicto ſuccurrere. & in hoſtes cõuerti potius q̃ in ſuos. Ruentis: ob īminẽtia & futura bella ītellige. Fatigẽt. rogitẽt Virgines ſanctæ: erat ueſta urbis Romæ

Veſta cuſtos: quã uirgines ſeruabant ꝑpetuo igni. Quæ uero deã colebant uirgines quatuor a principio erant: poſterius ãt pp myſterioꝝ multitudinem ſex factæ: apud deã uitã agentes: quo qdẽ ingredi interdiu nemo ꝓhibebaẗ: nocte aũt mari nemini īmorari licebat. Triginta uero annos neceſſe erat manere eas inuptas & caſtas cerimoniaſq; pagẽtes: quo in ipe opus erat eas decẽ annis diſcere: decẽ ſacra ꝑficere: decẽ ultimis alias edocere. Exẽplo ãt anno triceſimo: nihil ꝓhibebat eas: quæ uellent nubere uitias deponentes: quã rẽ facere pauciſſime: qb⁹ ẽt inoptabiles uitæ fines acciderunt. Eas aũt uirgines in minoribus delictis uerberibus afficiebant põtifices: corruptas uero in monumento ſub terra ꝑparato deponebant: prius tñ ab amicis & cõſaugnineis tanquã mortuæ deplorabanẗ: & uiuæ in libitina portate ignis ꝑ

Veſtæ ignis terea extinctionẽ ſup grauia oĩa Romani timebant: interitus urbis ſignũ id aſſumẽtes: quacũq; acciderit cã multiſq; ipſum ꝑcuratoribus: multiſq; placantes cultibus adducebant iterũ in tẽplum. Hæc ex Dionyſio li.

Amata ii. Gellius autẽ lib. i. ſcribit: uirginẽ minorem ſex annis: maiorem decẽ capi non licuiſſe. q: que Amata īter capiendũ a pontifice maximo appellabaẗ: qm̃ quæ prima capta eſt: hoc fuiſſe noĩe tradiẗ. Minus audienteꝫ: propter Cæſaris cædẽ offenſam. Carmina ꝑces & hymnos. Partes: officiũ ꝓuinciam: curam. Scelus: Cæ-

Apollinis fauor in romanos ſaris cædẽ. Expiãdi: ne. ſ. irati dei Romano imperio obſiſt. Tandẽ uenias: Apollinẽ eligit poeta ad expiãdum ſcelus: eumq; uenire ꝑcatur: qm̃ eius dei præſentia ſæpe fauit Romanis: Nã quum ludi primo Romæ apollini celebrarentur ex uaticinio Martii uatis carmineq; ſibyllino. repentino hoſtis aduentu plæbs ad arma excitata hoſti occurrit: eoq; tẽpore nubes ſagittaꝝ in aduerſos uiſa ferri: & hoſtẽ fugauit: uictoreſq; Romanos ad ſpectacula dei ſoſpitalis reduxit auctor eſt Macro. lib. i. ſat. Diciẗ itẽ Apollo ẽt Auguſto in bello actiaco fauiſſe: Virg. li. viii. actius hæc cernens arcũ intendebat apollo Deſuper. oĩs eo terrore ægyptius & indi: Oĩs arabs: oẽs uertebant terga ſabæi. Tãdẽ: poſt longa diſpendia: & aduerſa. Nube candenti. i. nimbo. Nimbus enim diuina nubes eſt. Candenti humeros: nulla fit ſynalœpha: ut ibi. Poſthabita coluiſſe ſamo: hic illius arma. Amictus: amictos habens humeros.

PORPH. ℭ Quẽ uocet diuũ populus ruẽtis īperi. Iteꝝ ασύνδετον trãſit: & fere morẽ hũc hẽt ſine cõiunctionibus trãſeũdi. Cæteꝝ ſubaudiẽda hic eſt cõiũctio: ergo ſic. n. fit plærunq;: ergo queꝫ uocet diuũ: populus. Nõ pugnas parẽtũ: ſed uitio parẽtũ. Rara iuuẽtus: qa in bellis ciuilibus: ſub Cæſare & Põpe. deinde ſub Auguſto & Caſſio atq; Bruto Ro. ſeipſi cõfẽcerũt. Minus audi. car. ue. Offenſã. ſ. ſcelere eoꝝ q Cæſarẽ occiderũt. Tãdẽ uenias ꝑcamur Nube cãdenti humeros amictus. Conuerſus ad Apollinẽ qui actiaco bello Anto. oppſſit.

ASCEN. ℭ Quem uocet diuum. Cum tantum ſit flagitium in Cæſarẽ ꝓgeniem deorũ cõmiſſum: docte hæſitat quẽ deorum inuocet populus ad placationem obtinendam uenturus tandem quod primum ītendit ad Cæſaris Auguſti laudes: docturuſq; cum potiſſimum deligendum eſſe interceſſorem. Ordo eſt. Quem diuum. i. diuorum īmortalium: ſic æneí. iiii. Vna dolo diuũ ſi fœmina uicta diuorum eſt: populus uocet. i. inuocet: rebus. i. ad res & in ſubleuamen. imperi pro imperii: ruentis. i. labentis & tendẽtis ad ruinaꝫ. Qua ꝑce fatigẽt. idest uſq; ad fatigationem rogitent & ꝑcentur. uirgines ſanctæ. i. ſacratæ ueſtæ ut ſanctimoniales nos dicimus ueſtã. i. deã puritatis per ignẽ ſignificatã: audientẽ minus. i. non exaudientẽ: carmina. i. hymnos & ꝑces carmine conſtantes: ubi annotandum qd̕ Ouidius dicit carmine dii ſuperi placãtur: carmine manes. Cui. ſ. deorum aut hominũ: dabit Iuppiter. i. iuuans pater & ſummus deorum: partes: ideſt munus & officium expiandi. i. purgandi ſcelus. ſ. in Cæſarem cõmiſſum. O Apollo augur qui es augurii & oĩum futurorum peritus: & ita ſciens quomodo & per quem iuppiter placandus ſit: nos precamur ſup. ut tu uenias ſup. in auxiliũ noſtrum: tandem: ideſt poſt longa mala & longam expectationem: amictus humeros: ideſt habens humeros amictos ſeu ueſtitos. nube candenti: ideſt fulgida aut candida: quæ puritatem mentis in homine: in deo autem fauorem ſignificat. Siue tu o Erycina: ideſt uenus in Erycino mõte ꝑcipue culta ridens. ſ. frequenter: unde ab Homero philomides: ideſt amans riſum diciẗ: aut nũc ridens: ideſt beniuola mauis: ideſt magis uis ſup. uenire q̃ ut apollo ueniat. quã ſcilicet uenerẽ erycinam circumuolat iocus & cupido: ideſt filii ſic ab effectu dicti. Siue o auctor generis Romani: ideſt mars: ut recitat in primo & ſtatim in prologo tãgit Liuius auctor dicit ſatiate: ideſt ſaturate ludo: ſcilicet armorum: hoc eſt bello quod marti pro ludo eſt: ludo dicit heu: quæ inter dolentis uox eſt: nimis longo: ideſt nimium durante: quem clamor: ſcilicet bellicus iuuat: ideſt delectat: & quem galeæ leues: ideſt inanes iã cæſis capitibus iuuant & quẽ uultus mauri peditis: acer ideſt ſtrenuitatẽ præ ſe ferens: in hoſtẽ cruentum: ideſt cruore perfuſum ſup. iuuat: reſpicis? ideſt miſeranter aſpicis: genus: ideſt progeniem tuam. neglectum: ſcilicet a te: & nepotes neglectos. ſupple uenias tandem &c.

¶ Augur Apollo: omnium quæ circa nos geruntur: ſolem auctorem eſſe fatentur: & ꝙ diuerſe uirtutes ſolis noĩa diis dederunt. Virtutẽ igiť ſolis quæ diuinationi curationiq́ꝫ p̄eſt, Apullinẽ uocauerunt. Quæ ſermõis auctor eſt Mercurii nomẽ accepit. Auctor eſt Macro. li. i. ſaty. Erycina in Eryſiæ Siciliæ mõte excelſo ueneris tẽplũ locatũ erat: qđ ſingulari ueneratione colebať: antiqtus mulieꝝ frequẽtia refertũ illiꝰ miniſterio dicataꝝ: quas & e ſicilia & externis regionibus multi locarant: Erat & romæ ante portã colinã deæ huiꝰ ædificiũ: qđ ueneris Erycinæ tẽplũ dictitabãt. Cui cũ æde ſacra ĩſignis adiacebat porticus. Auctor ẽ Stra. li. xvi. Meminit ẽt Oui. In faſtis. Ridens: ueneris epitheton eſt: ẽt ab Humero traditũ: dixit. n. ut Porphyrio tradit φιλομμειδης αφροδιτης. i. amans riſum uenꝰ. Iocus: iocũ id accipimus. iqt Fabi. qđ eſt contrariũ ſerio. Nã eſſingeť & terrere & p̄mittere interim iocus ẽ. & Catulus ait. Verboſa gaudet uenus loquella. Cãtus demũ: riſus: & ſaltationes & fiſtule venerẽ comitanť. Cupido: fuit is ueneris martiſq́ꝫ filius: deꝰ amoris a poetis dictꝰ. Eſt autẽ amor uis magna mentis: blanduſq́ꝫ animi calor: qui luxu & ocio nutriť inter læta fortunæ bona. Neglectũ: ad martẽ id attinet: nã paſſus erat romanos ſuos bellis ciuilibꝰ perdi. Reſpicis: dii. n. aſpicientes fauere dñr. Vñ Anchiſes lib. ii. Aenei. ait Iuppiter oĩpotens p̄cibus ſi flecteris ullis Aſpice nos: hoc tm̃: & ſi pietate meremur da: deinde auxiliũ pr: atq́ꝫ hæc oĩa firma. Auctor Mars intelligiť Romuli pater: a quo urbs Roma cõſtructa. Lõgo ludo: lõgis bellis ciuilibꝰ: Martis. n. ludus in p̄liis eſt. Macro. lib. i. ſatur. ſcri. Effectũ ſolis: de quo feruor aĩoꝝ: de quo calor ſanguinis excitatur: Martẽ uocari. Vult. n. martẽ eũdẽ: ac ſoleꝫ eſſe. Iuuat: delectat. Clamor: bellicus. ſ. martis enĩ comites ſunt: bellona: furor: ira: pauor & fama: ut Statius ſcribit. Leues: ſplendentes. Mauri peditis: pro quocũq́ꝫ bellicoſo mauꝝ poſuit. Mauri aũt in lybia ſunt occidentẽ uerſus iuxta quos eſt colũnaꝝ fretũ: qui cũ uberẽ regionẽ habitarent magna tñ ea parte paſturaliter uiuebãt: pugnabãt frequẽtius ab equo haſtati: equis nudis utentes: & iunceis frenis: gerebant et gladios. At pedites elephãtũ pellibꝰ pro clypeis ſe p̄tegebant: leonũ: & pardaliũ: & urſoꝝ pelles induebant: & dormientibus ſternebant. Auctor eſt Stra. lib. xvii.

Augur Apollo.
Siue tu mauis erycina ridens:
Quam iocus circunuolat & cupido.
Siue neglectum genus: & nepotes
Reſpicis auctor.
Heu nimis longo ſatiate ludo:
Quem iuuat clamor: galeæque læues
Acer & mauri peditis cruentum.
Vultus in hoſtem.
Siue mutata iuuenem figura
Ales in terris imitaris almæ
Filius almæ patiens uocari
Cæſaris ultor.
Serus in cælum redeas diuque

ANTO.
Apollo cur Augur me dicuſq́ꝫ
Solis poteſtates
Mercurius ſermonis Auctor
Venus Erycina
Veneris riſus
Aphroditês
Iocus cupido
Amor
Deorum aſpectus
Mars
Martis comites
Mauri

Siue mutata: Ordo eſt: ſiue tu ales. i. Mercu. filius almæ maiæ mutata figura in terris imitaris iuuenẽ patiens uocari Cæſaris ultor. Serus in cælũ &c. Mutata figura cæleſtis. ſ. in humanã. uult. n. poeta Auguſtũ eẽ Mercuriũ. Ales. Mercurii ſimulachra p̄enatis alis adornanť: quæ res monſtrat ſolis uelocitatẽ. Nã q̃ mentis potentẽ Mercuriũ credimus & ſol mundi mens eſt: ſumma autẽ eſt uelocitas mẽtis: ideo p̄enis Mercuriꝰ quaſi ipſa natura ſolis ornať. Auctor eſt Macrob. lib. i. ſaturna. Vult enim eũdẽ eſſe ſolẽ & mercuriũ. In cælum redeas: hoc ait quoniam dixerat eum eſſe mercurium. & mutata figura in terris iuuenem imitari.

Mercuriꝰ cur alatus

¶ Siue tu mauis erycina ridens. Quam iocus circunuolat: & cupido. Poteſt & ridens iocus: & erycina ridens Accipi. i. Home. erycina ridens: ſm illud φιλομμειδης αφροδιτης Siue neglectũ genus: & nepotes. Ad martẽ hoc pertinet quẽ inuidioſe arguit genus ſuũ. i. Romanos neglexiſſe quod paſſus ſit eos bello ciuili uaſtari. Heu nimis longo ſaciate Ludo. pro bello poſuit: hic enĩ uideť ludus eſſe Martis acer & mauri peditis cruẽtum uultus in hoſtem. Mauri pro cuiuſlibet accipe bellicoſe gentis. Speciẽ enĩ pro genere poſuit. Siue mu. iouenẽ figura adu. Auguſto: Mercu. eũ eſſe dicens. Serus in cælũ redeas: ſuauiter optat Augu. ut diu uiuat.

PORPH.

¶ Siue mutata. Venit tandem ad inſtitutum: quo Cæſarem Auguſtuꝫ laudare conſtituit ex eo ꝙ is ſolus deos placere & mala propellere poſſet fungendo: uidelicet officio caduceatoris: ideſt interceſſoris pacis inter deum & romanos: quod quia mercuriale officium eſt. Is enim deorum interpres ac nuncius fingiť. Ideo pulcherrima inuentione rogat: ut uelit uocari romanorum mercurius: ideſt ĩterceſſor: atq́ꝫ ita diutius maneret in terris: egregios ducturus triumphos: pulchre etiam utitur longo contextu: utpote in re graui: atque ubi hæreat: quibus uerbis rem conſequatur: ſignificat enim huiuſmodi inſinuatio quẽdam pudorem ac uerecũdiam ex obſeruãtia natam. Ideo autem dubitare poteſt an uelit induere perſonam mercurii: cũ ſe pro Apolline aliquando geſſerit: quod Suetonius dicit & maro tangit dicens: tuus iam regnat Apollo de Auguſto nimirũ loquens. Eſt ergo ordo Siue o Cæſar Auguſtæ: tu ales: ideſt factus ales: ideſt alatus: mutata figura: ideſt humana in diuinam: aut apollinari in mercurialem: exiſtens filius almæ maiæ: ſcilicet mercurius cuius officio fungens etiam nomen aſſumas: imiteris in terris iuuenem: ſcilicet mercurium ideſt fungaris eius officio in terris quo ipſe fungiť in cælis: & per hoc patiens: ideſt patienter ferens: uocari: ideſt ut uoceris: ultor Cæſaris: redeas: ideſt eas: aut redeas: quia ſenſum a cæleſti demiſſum traximus arce: & quia igneus eſt ollis uigor & cæleſtis origo: ſerus: ideſt non citus: nec cito: in cælum. Poteſt etiam ordo eſſe: qui & magis placet. Siue tu o Cæſar ultor cæſaris: ideſt qui a diis delectus es haud dubie: ut ſis ultor cæſaris (Nã ut Suetonius docet nihil illi cum erat propoſitũ: q̃ ut necem eius ulciſcatur & acta ratificet) patiens uocari filius almæ maiæ exiſtens ales imitaris in terris iuuenem ſcilicet mercurium: redeas ſerus in cælum & interſis diu populo quirini: ideſt romuli: hoc eſt populo romano.

ASCENS.

ANTO. ¶Lætus:innocens & propitius. Quirini.i.Romuli:qui poſtea Quirinus dictus eſt.Vñ legiť li.ii.faſt.Proxima lux uacua eſt:at tertia dicta Quirino:Qui tenet hoc nomẽ Romulus ante fuit.Siue ꝙ aſta Quiris priſcis eſt dicta ſabinis.Bellicus a telo uenit in aſtra deus.Siue ſuo regi nomẽ poſuere Quirites:Seu qa Romāis iunxerať ille cures.Iniquũ acerbũ aſperũ idignātẽ. Ocyor aura:ualde ocys & uelos:eſt.n.cõparatiuũ ꝓpoſitiuo.Virgi.lib.iiii.ait:Vade nate uoca Zephyros:& labere pẽnis. Triũphos.Auguſtus bis ouans īgreſſus ẽ urbẽ poſt philippẽſe:& rurſus poſt ſiculũ.Curules triũphos tris egit Dalmaticũ Actiacũ Alexādrinũ cõtinuo triduo:ut ſcribit Sueto. Pr̃ atq; princeps.Auguſto.n.p̄ris pr̄iæ cognomẽ uniuerſi repentino maximoq; cõſenſu detulerunt.Ipſe aũt p̄catus eſt ſuperos:ut hunc cõſenſum ad ultimũ uitæ finẽ ſibi ꝓferre:liceret auctor eſt Tranqllus.Medos inultos.Parthos ẽt ītelligit a qbus qdẽ.M.Craſſus:& filius eius.P.Craſſus occiſi:de qbus Lucanus ait:umbraq; erraret Craſſus inulta.Eſt āt media duplex:maior & mior.Maioris metropolis ẽ Echatana magna ciuitas:& medicī īperii caput.qa parthi regia utebanť.Nã reges ibi æſtatẽ agebant:frigida.n.ẽ media.Media ipa maior oĩ toti Aſiæ dñata eſt:ut Stra.lib.xi.ſcri.Apia.āt edocet glia belli gerẽdi ælatũ Craſſum ut.ſ.ad indicũ penetraret oceanũ & aurũ parthorũ raperet bellum iniuſte in parthos mouiſſe:cũ eoq; ad.x.milia hoīum iteriiſſe:decẽ milia in poteſtatẽ redacta eſſe.Sueto.uero ſcribit ꝙ parthi Auguſto ẽt armeniā uẽdicāti facile ceſſerũt ſigna militaria.q̃.M.Craſſo &.M.Anto.ademerāt:repoſcenti reddiderunt:obſideſq; inſuper obtulerunt poſtea ſcrib.idem de Tyberio ſic.Recepit & ſigna quæ.Mar.Craſſo ademerat parthi:oſtenditque tunc tribunum militum fuiſſe.

Quirinus — Auguſti triũphos — Pater patriæ — Craſſus — Media — Echatana ciuitas — Craſſus — Parthi — Tiberi

Lætus interſis populo Quirini:
Neue te noſtris uitiis iniquum
Ocyor aura
Tollat.hic magnos potius triumphos:
Hic ames dici pater atque princeps:
Neu ſinas medos equitare inultos
Te duce Cæſar

PORPH. ¶Neue te noſtris uitiis iniquũ ocyor aura bene hæc dicũtur:qa ad Mercu.uideť loqui:qui uolucer deus:ſimul elegāter & illud obliq̃ optat:ut poſt exceſſum Augu.diuus factus recipiať in cælũ. Nr̃is ui.id utruʒ ad bella ciuilia referens ait:an latius ex hoc ītelligitur. Ocyor aura tollat:pro ocius tolla.τσλημαι ωιλλιſι.

ASCEN. ¶Neue.i.uel aura ocyor.i.uẽt⁹ celerior ſicut tolliť mercurius:qui ut dr̃.iiii.ænei.Aeneā medio ſermone reliquit:iniquũ.i.inæqualẽ:& ita īſenſum nr̃is uitiis.q.d.qđ de enoch legiť qui pp peccata hoīum raptus eſt ī paradiſum:& qđ de multis apoſtolus:qbus dignus nõ erat mũdus:Auguſtũ nolle amplius iter ſceleratos conuerſari.Non ergo te tollat:ſed ames potius hic.i.inter nos magnos triũphos.ſ.ducere:& ames hic dici:pater atq; priceps:ſic.n.dict⁹ eſt:hoc eſt pater patriæ. Neu.i.neue:ſinas.i.ꝑmittas:medos:ideſt parthos qui ſigna romanis ablata Auguſto reſtituerunt:eqtare:qa equitando & ſimulādo fugā adoriunť & incautos occidũt:unde Maro fidentemq; fuga parthũ:ne ſinas ergo te duce:ideſt exñte ductore:aut ſub tuo ductu.

¶Argumentum tertiæ Odes:p Mācinellũ.

ANTO. SIc tæ diua &c.Tertia ode Nauim p̄cātur:ut Virgi.finibus atticis icolumẽ reddat.Is.n.Athenas nauigabat:execrať poſtea illũ qui primus ratẽ pelago cõmiſit ſpreto oĩ terrore uentorũ & ſiderum:mariſq; diuerſis piculis gr̃a lucri.Nequicq̃ itaq; dei prudẽtia Oceano terras abſcidit ſi naues īpiæ tranſiliunt uada nõ tāgenda:hoīum deinde audaciā carpit:ruũt.n.ꝑ uetita:hinc ꝓmœtheus fraude ab æthere ignẽ detulit gẽtib⁹:poſt quẽ ſubductũ macies & noua febriũ cohors icubuit terris.Morſq; pri⁹ ſemota & arda corripuit gradũ.Dædalus ẽt pẽnis uolare auſus ultra humanā ſortẽ Herců.iferos petiit.Nil deniq; mortalibus arduũ dicit:nā cælũ quoq; ſtultitia petimus:nec patimur ſcelere nr̃o iouẽ iracũda ponere fulmīa. Sic te diua potẽs cypri.Hæc ode eſt dicolos diſtrophos:primus.n.uerſus glyconicus eſt ex ſpõdeo & duobus dactylis.Secũdus uero Aſclæpiadeus de quo diximus ode pria. Diua potẽs cypri:piphraſis eſt ueneris:eius.n.plura tẽpla in cypro erant de qbus Stra.lib.xiiii.meminit.Eſt aũt ſalutare nauibus ueneris ſidus:hinc ſapho ad phaonẽ ait.Solue ratẽ uenus orta mari mare p̄ſtat eunti.Ma.li.iii.ſat.ſcri.Cypri eẽ ueneris ſignũ barbarum corpe ſed ueſte muliebri cũ ſceptro ac ſtatura uiri putātq; eũdẽ marẽ ac fœminā eẽ.Flor⁹ ſcribit cyprũ ueteribus diuitiis abũdātẽ:& ob hoc ueneri ſacrā.Lactā.āt ſcri.li.i.c.xyii.ꝙ uer⁹ ut ī hiſtoria ſacra cõtineť.pria artẽ meretriciā īſtituit auctorq; mľierib⁹ i cypro fuit:uti uulgo corpoꝝ q̃ſtũ facerẽt.qđ iccirco īpauit:ne ſola præter alias mulieres impudica & appetens uirorũ uidereť.Vtq; Iuſtinus li.yiii.ſcribit:mos erat cypriis uirgines ante nuptias ſtatutis diebus dotaleʒ pecuniā quæſituras in quæſtũ ad littus maris mittere pro reliqua pudicitia libamenta ueneri ſoluturas. Fratres helenæ lucida ſydera.Caſtorẽ & pollucẽ deos in mari iuocāt ut ẽt Pli.lib.ii.meminit.Neptunus ut ſcribit hygin⁹ caſtori & polluci dedit ꝑtātẽ naufragis ſaluti eẽ.eorũq; ſydera alternis luceť aiũt. Alteri⁹ uero ſidus hẽt ſtellas.yiii.Alterius.x. Videto tñ latius.ode.xii.

Tertia Ode dicolos diſtrophos ad Nauim

SIC TE diua potens cypri
Sic fratres helenæ lucida ſydera

Glycõicus uerſus — Cypria uenus — Cyprus — Caſtor pollux — Aeolus

PORPH. SIc te diua potens Cypri.Ad Nauẽ logť.qua Vir.Athenas petierat. Adorās eā:ut eũ icolumẽ ꝑferat. Sic fra.he.lu.ſy.αχιμα εφεξιστε qa frẽs helenæ lucida ſydera ſũt.Cõſtat āt hodie iter nautas caſtoris & pollucis ſtellas plærũq; nauib⁹ īfeſtas eẽ.Iapix a uẽtoſa regiõe uñ ſtat dr̃ q̃ nũc apulia appellať:dič ergo optie hoc uẽto ex italia athẽas nauigari:& iccirco optat ne ali⁹ flet q̃ īpe nauigāti Vir.

ASCEN. SIc te diua &c.Tertia ode licet ad ordinẽ forte nõ reſpexerit poeta:cõgrue ſcribere in gratiā & cõmendationẽ Virgi.Nam quum prima ode & Mecœnatem & ſe(ut diximus)cõmendauit.Secunda Auguſtum principem:conſequens eſt ut in tertia amici ſummi rationem habeat.Is autẽ erat

ci Virgilius

ei Virgilius & propter ſtudiorum morumq; cõformitatẽ:& propter cõtubernalẽ neceſſitudinẽ:unde de eo dicit i ſermonibus Plotius & uarius ſinueſſe Vergiliuſq; Occurreret:animæ quales neq; cãdidiores Terra tulit:neq; quis me ſit deuinctior alter.O q cõplexus & gaudia quãta fuerit:Nil ego iucũdo cõferrem ſanus amico. Vnde hic bona precatione utitur i eius ſalutẽ: alloquens:ut Mãcinel.ſatis ꝓſequitur nauem quæ Vergiliũ in atticam tranſuehẽdũ ſuſceperat. Cæterum licet fabulæ & hiſtoriæ a Mãcinello diligenter enarrãtur: tamẽ multa ad uenuſtatẽ uocabuloꝝ pertinẽtia in aliuz locum recepit.Nõ eni omnia uno loco explicanda ſũt.Eſt autẽ particula ſic aptiſſima præcãtibus.ut in Bucolicis.Sic tibi cũ fluctus ſupter labere ſicanos Doris amara ſuam nõ intermiſceat undã uerum:ut ordinẽ cõtexam hic eſt.O nauis quæ debes finibus atticis Vergiliũ creditum tibi.i. tuæ fidei.i.quæ ea conditione eoque pacto recepiſti.ut eũ reddas finibus atticis: ego precor:ut reddas eum finibus atticis incolumen eũ(dicit per appoſitionẽ) dimidiũ animæ meæ.Sic ſup.precor ut quẽadmodũ eũ reddas:regat.i.dirigat & gubernet te:diua.ſ. uen⁹.potẽs cypri.i. dea & regina i cypro & frates helenæ:ſcilicet caſtor:& pollux:appoſitorie lucida ſidera.i.qui tranſlati ſunt i ſidera: uidelicet i geminos quæ ſidera dũ lucida & bina apparẽt bonũ credũtur.& nautis & militib⁹ portẽdere.& ſic regat te pr̃ uẽtoꝝ.ſ.æolus ſed attẽde ubi ab æolo exigiẽ uẽ toꝝ ipiũ:i alicui⁹ ꝑtitiẽ ipm uẽtoꝝ regẽ dicit ut.i.æneĩ.ubi uero amica retẽtio patrẽ:ut hoc loco.Eſt.n. pr̃ charitatis & bẽiuolẽtiæ nomẽ.Regat dico te aliis ſup.uẽtis obſtrictis.i.occluſis i carcerib⁹uẽtoꝝ:ꝑter iapiga ſup.uẽtũ ſtãtẽ ab appulia & ita ꝓficiſcẽtib⁹ illinc athenas a tergo.quo circa ſecũdã facit nauigationẽ.Norit ergo pueri pulchre dictũ:q tibi creditũ debes:qñ nauis ſit depoſitoria q depoſito ſuſceperit uergiliũ:Finib⁹ ãt.i. oris:qa attica regio termiaẽ mari.Incolumẽ a nõ incolumis:nec repiẽ ſecundæ iflex iõis:ut Ipitiores ꝑcipiunt:nec ſcribiẽ p en ut ipiſſimi etiã faciũt. decepti qa columen columinis reperiunt.Serues norint etiam latinis in uſu nõ eſſe ſaluo uerbũ:ſed ſeruo & conſeruo.

Ventorumque regat pater.
Obſtrictis aliis præter iapiga
Nauis:quæ tibi creditum
Debes uergilium finibus atticis
Reddas incolumen præcor:
Et ſerues animæ dimidium meæ
Illi robur & æs triplex
Circa pectus erat:qui fragilem truci
Commiſſit pelago ratem
Primus:nec tibuit præcipitem aphricum
Decertantem aquilonibus:
Nec triſtes hyadas:nec rabiem noti

℄ Ventorum pater.i.rex æolus qui in inſtrõgyle æoliarũ una regnauit. Cuius fumo qui non flaturi eſſent uẽti in triduũ ꝓdicere incolæ dicebantur. Vñ æolo uentos paruiſſe exiſtimatũ. Auctor eſt Pli.li.iii.Et nos in Iuue.plura de æolo:pro qui dẽ apud nos iterpretaẽ uarius & doloſus.Dio.li.y.ſcribit q æolus uelis uti nautas docuit & obſeruatione ignis qui uenti futuri eſſent ꝓdicebant. Vñ & illũ fabulæ uẽtorũ potentẽ dixere ob eximiãq; ei⁹ ꝑtãtẽ deorũ amicus & noiatus. Iapiga. Iapigia quã & meſſapiã græci uocant regio ẽ iũcta calabriæ & ſalentinis ut ſcribit ſtrabo li.yi.dicta aũt ab iapige dæli filio.Iapix uero uentus eſt ex apuliæ ora ꝓficiſcens quẽ eundẽ taurũ Gelius lib.ii.extimat:nam & eſt occidẽtalis.Eſt autẽ utilis græciam petẽtib⁹ ex italia.Aiæ dimidiũ meæ. Amicus.n.eſt alius ipſe & æqualis æqualẽ delectat:ui habeẽ in æthicis. Illi robur.Illi execraẽ qui primus ratẽ cõmiſit pelago oĩ ſpreto terrore gr̃a lucri: Robur durities igens aĩ. Aes triplex.Maxima æris & pecuniæ cupiditas. Vñ ꝓpertius lib.iii.de peti naufragio ait.Ergo ſolicite tu cã pecuniia uitæ.Es per te imaturũ mortis adimus iter.Natura inſidians pontum ſubſtrauit auaris. Vt tibi ſuccedat uix ſemel eſſe põt. Vel potius æs triplex.i.circa cor itrepidum multiplex æs &c.Qui prios.Naui ut dixius in græciã ex ægypto Danaus prius inuexit,ante ratibus nauigabaẽ iuẽtis in mari rubro inter inſulas ab rege erythra.longa naui iaſonẽ primũ nauigaſſe philoſtephanus auctor eſt ut ſcrib.Pli.yii.Diod.uero li.yi.ait.Neptũnũ ſcdm cretenſes primũ nauigãdi arte iuẽta claſſem iſtituiſſe eiuſq; præfectũ eẽ a ſaturno factũ:qua pp traditũ eſt poſterius neptũnũ iperaſſe mari:ſacraq; ei ab nauigãtib⁹ facta. Addũt & neptũnũ equos primũ domuiſſe:artemq; equitãdi ab illo traditã ex quo hippius ſit appellatus. Aphricum de hoc uento ſupius uideto.Hyadas.ſcribit hyginus in tauri capite ſeptẽ eſſe ſtellas quæ hyades nũcupanẽ.hiades aũt uti inqt tyro Ciceronis libert⁹ab hyo.i.pluo:nã & quũ oriunẽ quũ occidunt tẽpeſtates pluuias largoſq; imbres ciẽt:ut Gellius li.xiii.edocet.Rabiẽ noti:ab meridie auſter qui notus diciẽ uenit. Eſt autẽ hũidus νοτὶς eni humiditas humorq; diciẽ. Eſt etiã notus æſtuoſus:nã auſtro maiores fluct⁹edũtur q aqlõe qm ille iſern⁹ex imo maris ſpirat hic ſũmo:noctu auſter:iterdiu aqlo uehemẽtior:ut ſcri.pl.li.ii.

ANTO. Iapigia Meſſapia Pecunia Nauis Neptunus cur maris deus Hippius Hyadas Auſter Notus Aquilo PORPH.

℄ Quæ tibi cre.de.uir. Ambiguũ utrũ debes finib⁹ atticis an finib⁹ atticis reddas accipiẽdũ ſit. Et ſues aiæ di.meæ.Suauiter hoc dictũ ſm illã amicitiæ diffinitionẽ q plurimũ utũẽ.μια ψυχη εν δυο σωμασιν. Illi ro. & æs triplex circa pe.erat.execraẽ eũ q prius auſus ſit nauigare.dicitq; eũ duriſſimo corde ac pectore fuiſſe: q tãta picl'a nõ timuerit:hẽt ãt hic qdã Homericũ χαλκεον δ' εμοι ητορ.i.ferreũ pect⁹. Nec ra.noti:Quo nõ arbiter adriæ maior. Arbitriũ p rectore poſuit.Signãt ãt in adriatico ſinu nemĩnẽ magis noto ſæuire:per qd uẽ dominationẽ exercere:uel ad extollendos fluctus cũ ſæuit.uel ad placandos cum flare deſinit.

℄ Illi robur.Quia plimũ amico timet:pgrediẽ i deteſtationẽ temeritatis ei⁹q prius nauigauit dicẽs. Robur.i.robuſtitas & durities:& triplex æs.i.maxia cupido ęris:erat illi circa pect⁹.i.i ꝓcordiis hoc ẽ mltũ cupidus erat q uoluit & multũ robuſtus & durus q auſus eſt prius nauigare. Bñ aũt dicit circa pectus:qa ut dicit ſaluator ubi theſaurus tuus illic & cor tuũ:habuit ergo æs circa pectus:qa pectus.i. cor i ære.i.pecuniæ acquiſitiõe.Poſſet ẽt iterpṫrari ſic:triplex æs.i.maxia armatura hoc ẽ maxia cõfidẽtia:erat illi circa pect⁹:q prius ASCENS.

nullo.ſ. facto piculo cõmiſit.i. credidit:ut i eu. Teré.oué lupo cõmiſiſti pelago.i. mari : truci.i. truculéto & imiti:nulli.n.tẽpeſtas parcit.uñ mõſtrũ uocatur a palinuro i fine.y.æneí.ratẽ.i.cõnexioné trabiũ : qa nõdũ nauis extructa erat fragilẽ.i.cito diſſolubiĩẽ:nec timuit aphricũ.ſ. uẽtũ ꝑcelloſum:decertãtẽ.i.colluctantẽ: aquilonibus.i. cũ illis uẽtis uehemẽtibus:nec timuit hyadas.i.pluuiales ſtellas:triſtes.i.nociuas mari & terris:nec rabiẽ noti.ſ. uẽti q & auſter dr:quo uẽto:nõ eſt maior arbiter adriæ.i.q magis ex arbitrio regat adriã ideſt mare adrianũ ſeu adriaticũ:ſeu.i. ſiue uult ponere.i.ſedare.ſeu tollere.i.excitare freta.i.maria feruẽtia.

ANTO. ℂ Quo nõ:ordo ẽ: Quo noto nõ maior arbiter adriæ &c. Arbiter adriæ.i.dominus adriaci maris. dñatur.n.uel ad extollendos fluctus quum ſæuit ul' ad placãdos:quũ flare deſinit. Arbiter dicit cui plena ptãs eſt. Auctore.n. feſto Arbiter dicit iudex qui totius rei hẽt arbitriũ & facultatẽ.

Arbiter

Mors uaria

Mortis gradũ:uarie.n.mortes hoĩb⁹ accidunt ut paſſim uidet Gelli.li.xii.& Macro.li.i.de ſom. ſcribũt:Mortẽ eſſe& natura & fato:aut ex caſu & uiolẽtia extrinſecus illatam. Naturalis ſeu fatalis mors dr ubi corpus aĩam:nõ aĩa corpus relinqt. Cõſtat.n.nũeroꝝ certã cõſtitutãq; rõnem aĩas ſociare corpib⁹.ii numeri dum ſupſunt:perſeuerat corpus aĩari quũ uero deficiunt:mox arcana illa uis ſoluit:q ſocietas ipſa cõſtabat:Impletis itaq; numeris corpus fatiſcit. Cũ iã nõ poſſit aĩari. Mõſtra natãtia. Pli.li.ix. ſcribit ueꝝ eẽqcqd naſcit in pte naturæ:ulla.& in mari eẽ.de his aũt latinis dixius in Iuue. Acroceraunia.ii mõtes ſunt altiſſimi a qb⁹ epiros icipit ut Pli.ſcri. Dñr ãt ab ακρορ qd' eſt ſũmitas extremitaſue & κεραυνος fulmẽ.qa coꝝ ſũmitas fulminib⁹ ĩfeſtatur dñr quoq; ceraunia. Luc.li.iiii.ſcopuloſa ceraunia nautæ ſũma timẽt. Infames ſcopulos: ppterea ĩfames qa ſcopuli ſunt nauib⁹ ĩfeſti:uel ĩfames pp Acrocerauĩa dixit.qa fulminib⁹ ĩfeſtat. Necqcq̃. diſcreuerat de⁹ ab oceano terras quo tutius uiuerẽt hoĩes illoꝝ tñ audacia mare ẽt intrat:fruſtra igit facta eſt ab elemẽto diuiſo. Nõ tãgẽda piculoſa.ppertius itẽ li.iii.ait de peti naufragio. Ite rates curuæ & læti quoq; texite cãs. Iſta per humanas mors uenit acta manus. Terra paꝝ fuerat:fatis adiecimos undas. Fortunæ miſeras auximus arte uias. At tu ſæue aqlo nunq̃ mea uela uidebis. Ante fores domine condar oportet iners.

> Q uo non arbiter: adriæ:
> Maior ponere ſeu tollere uult freta:
> Q uem mortis timuit.gradum?
> Q ui ſiccis oculis monſtra natantia:
> Q ui uidit mare turbidum:&
> Infames ſcopulos acroceraunia?
> Nec quicq̃ deus abſcidit
> Prudens oceano diſſociabili
> Terras:ſi tamen impiæ
> Non tangenda rates tranſiliunt uada:

Maris mõſtra

Acroceraunia

Nauigatũ

PORPH. ℂ Quem mortis timuit gradũ. Qui ſiccis ocu.mon.natan. Quã mortẽ inqt abhorrere põt.qui mõſtra maris & aſprima ſaxa ſine lachrymis uidere potuit. Infames ſco.ait ꝓpter atrocitatẽ naufragioꝝ q̃ tibi multi patiunt Ceraunia:mõtes ſunt epiri. Neqcq̃ de⁹ abſcidit prudẽs oceano diſſocia.ter. Proſpexerat inqt natura hoĩbus:ut terræ:qbus ſine piculo utimur:a mari diſcernerent:ſed hoc fruſtra:cũ iã audeat humana temeritas etiam mari ſe committere. Audax iapeti genus prometheum ſignat de quo nota fabula:ideſt ignẽ eum furtim a cælo hominibus attuliſſe & inuexiſſe terris multas calamitates.

ASCEN. ℂ Quẽ gradũ mortis timuit.q.d.nullũ is:ſup.q uidit oculis ſiccis.i.nõ lachrymãtib⁹: mõſtra.ſ.marina natãtia & mare turbidũ.i.turbatũ & cõmotũ:& uidit acroceraunia.i.mõtes illos epiri aſſidue fulminatos:appoſitorie ſcopulos iſames.ſ.nũc pp frequẽtia naufragia poſtmodũ illic facta. Neqcq̃ deus &c. Ex temeritate nauigãdi ꝓgredit ad reliquos hoĩum auſus temerarios. Nõ.n.cõtẽti ſunt graſſari p terras:qa de⁹ terrã dedit filiis hoĩum:ueꝝ & maria trãſiliũt:nec illis cõtẽti Dædalus cũ filio aera tẽtauit uolãdo:& prometheus ignẽ ſurripiẽdo:ſed neq; his elemẽtis cõtẽti hercules ĩfernũ ſpoliauit & nos cælũ ipm petimus ſtultitia:qa temerario auſu gigãtes iouẽ e cælo ꝓpellere conati ſunt:uñ petere fere in malã pte accipit:& pp hos auſus ĩmiſſe ſunt mortalib⁹ uariæ peſtes:& phiſica rõne & anagogica. Phiſica qdẽ rõne:qa poſtq̃ igne cœpta eſt fieri uaria decoctio cœperũt & morbi. Anagogica aũt qa deus iratus peccatis nr̃is uarias demittit pœnas. Quicqd eni patimur peccata nr̃a meruerũt:& qa p nr̃m ſcelus nõ patimur iracũda iouẽ ponere fulmina:iõ tacite monet ſi uolumus hr̃e finẽ maloꝝ:iponam⁹ & modũ culpæ:uñ mala ꝓueniũt:atq; ita plurimũ reipu.conducit cohortãs ad bonos mores. Fabulã pmœthei lati⁹ pſeqt Lãdinus q̃ Mãcinellus:uñ qa ſæpe occurrit:uolui cã his annexa:dicit ergo ſic. Fuit pmœthẽ⁹ fili⁹ iapeti regis Theſſaliæ ex Aſia puella:a qua tertia orbis pars Aſia noĩata eſt. Hũc dicũt auxilio mineruæ cælũ aſcẽdiſſe:& ferula ad currũ ſolis appoſita ignẽ ſubripuiſſe : & in terras detuliſſe:& ſimulacꝝ:qd ex limo finxerat:illo aĩaſſe. Hic Oui.de terra loquẽs. Quã ſat⁹ iapeto mixtã fluuialib⁹ undis. Finxit i effigiẽ moderãtũ cũcta deoꝝ:uolũt ãt nõnulli huic hoĩ ſic formato pãdorã nomẽ fuiſſe. At Heſiodus fuiſſe pãdorã nomẽ puellæ q̃ deoꝝ dona portauit:de qua paulo ĩfra,irat igit dii pp huiuſcemodi furtũ promœtheũ p Mercuriũ in caucaſo mõte ut ei⁹ iecur ab aqla ſiue uulture corroderet:deligãdũ curarũt. Hoc fabulæ. Ex hyſtoria ãt referũt hũc relicto fri epimetheo regno ĩ aſſyriã abiiſſe: chaldæorũq; diſciplinã didiciſſe. Sz poſt hæc ĩ caucaſi uertice diu morat⁹ pp libeꝝ cæli pſpectũ:aſtroꝝ curſus obſuate potuit. Et cũ fulminũ rerũq; pluriaꝝ naturã cãſq; cognouiſſet:ad aſſyrios reuerſus illos aſtrologiã & fulminũ ui docuit:& quos oĩno ignorabãt ciuilib⁹ morib⁹ iſtituit. Quæ res occaſionẽ fablæ pbuit:ut hoĩez ex luto cõpoſitũ uiuificauerit nec aliud ſibi uult:q eius iecur ab aqla corroderet:niſi ut notẽt diurnæ curæ circa res altas cõtẽplãdas. Vir oĩno ĩſignis ab Aug.habet. Vixitq; regnãte argo. Lactã.ſcri.illũ primũ e terra humanũ ſimulacrũ finxiſſe. Pli.primũ ex ſilice ignẽ excudiſſe & ferula ſeruãdũ docuiſſe. Addũt ꝑterea deos pãdorã cũ uaſe miſiſſe:in quo incluſi eſſent oẽs morbi: ſed illud Prometheus fraudẽ ꝓuidens nõ recepit. Subdola

dola

dola autē puella iterū abſente ꝓmetheo rediit:fratriq; Epimetheo obtulit. Accepit ſtultus apuitq; uñ oēs ſtatí morbi euolarunt p̄ter ſpem:quæ fundo uaſis adhæſit. Quod icciTco fingiť:qa nullū q̄uis in extrema miſeria cōſtitut⁹ ſit:unq̄ deſerit ſpes. Lōgaq; īter doctos uiros diſputatio fuit:mali plus an boni mortalib⁹: ſpes afferat:uñ illi nomē Epimethe⁹.i.cui cōſiliū nō niſi poſt rē fuerit:nā prometheus eū ſignificat:q ante rē bene cōſulere poſſit. Hæc ille. Ordo aūt eſt. Deus prudens.i.q̄uis prudens.i.prouidens & æterna ꝓuidentia cūcta ꝓgnoſcens:abſcidit.i.diſſecuit & ſegregauit nequicq̄.i. fruſtra:terras: qa & aridā fecerunt manus ei⁹: & Gene.i.dixit deus congregētur aquæ quæ ſub cœlo ſunt ī locū unū & appareat arida. Quæ ideo cito nō q̄ ea:uiderit poeta:ſed ut oſtēdam poetica ſæpe cum ſanctis litteris cōuenire. Quæras autē ſi deus prudens quō nequicq̄ aridam fecerit. At ego rurſus:ſi prudens qūo dixerit pœnitet me feciſſe hoiem. Sed certum eſt deū & naturā nihil facere fruſtra:nec omnipotentē & oīa ꝓuidentē quauis duci pœnitentia:uerū qui ſciuit hois tranſgreſſionem:non minus uetuit quia ſ̄m Auguſtinū tam potens eſt ut malo noſtro utať ad bonū. Abſcidit ergo nequicq̄ quo ad effectū:quia nihilominus tranſiluerunt mortales ſed nō nequicq̄ quantū ad doctrinā:per hoc.n.docuit nos non debere tranſilire:noluit tamen cogere arbitrium ut iuſta ſit in trāſgreſſores animaduerſio. Tūc aūt pœnitentia duci diciť qñ nos meruimus ut ducať:ſicut & iraſci:ſed hæc theologis relinquamus. Abſcidit ergo oceano.i.magno mari:orbē terrarū circūdante:diſſociabili.i.qd̄ diſſociabile fecit:cum naturaliter terræ cohereat & ſuperficiem eius perfundat Si tamē.i.ſi nihilominus:rates.i.naues aut reuera rates:impiæ.i.contra inſtitutum diuinum facientes amore lucri:tranſiliunt.i.temerarie ſine cunctatione traducuntur uada.ſ.marina:non tangenda.i.quæ non debuerant a terrigenis tangi.

Audax omnia perpeti
Gens humana ruit per uetitum nefas
Audax iapeti genus
Ignem fraude mala gentibus intulit.
Poſt ignem æthera domo
Subductum macies & noua febrium
Terris incubuit cohors
Sæmotiq; prius tarda neceſſitas
Læti corripuit gradum.
Expertus uacuum Dædalus aera
Pennis non homini datis.
Perrupit acheronta herculeus labor
Nil mortalibus arduum eſt
Cælum ipſum petimus ſtultitia:neq;
Per noſtrum patimur ſcælus
Iracunda Iouem ponere fulmina

℃ Audax oīa perpeti hominum audaciam carpit ruunt.n.per uetita lucri cauſa. Iapeti genus piphraſis eſt Promœthei. Nam quū Iuppiter iratus quidē mortalibus ignē eripuiſſet ꝓmœtheus reſtituiſſe cogitans cæteris remotis deuēit ad Iouis ignē:quo diminuto & īferulā coniecto hoies poſtea uſi ſunt de quibus hæc & plura hyginus. Re autē uera promœtheus docuit ignē ferula aſſeruare.ut Pli.ſcri.lib.yiii.& Diodorus lib.yi.ait. Ex Iapeto ꝓmetheū natum quem nonnulli tradunt ignē ab diis furto ſublatū hoibus dediſſe. Prius tarda:longius.n.antea uiuebant hoies Corripuit accelerauit propter maciem uidelicet & morbos quod aūt Hora.ſcri.heſiodi eſt. Dædalus.is a paſiphae abſcōditus quū nauibus nullo modo euadere minois irā poſſet ſibi ac ſilio icaro fabricauit alas. De quo qdā multa Diodo.lib.yi. Et naſo lib.ii.de arte. Eos aūt uolaſſe fictū eſt. Nam teſte Pli.lib.yii. Vela icarus.malū & antenā Dædalus inuenit. At diodorus li.yi.ſcri.æolū docuiſſe nautas uelis uti. Acherōta &c.eſt acherō fluui⁹ in calabria intus in peninſula quadā iuxta cōſentiam: a quo oppidani acherontini:ut Pli.li.iii.ſcri.poetæ inferorū fluuium eſſe dicunt:cœno turbiduz & æſtuātē:& in Cocytū arenā eructātē.quæ flumina chaton horrēdus portior terribili ſquallore ſeruat.cōto cymbā ſubigēs:qua mortuorū aias in alterā ripā trāſfert.qua ēt Theſeū:& pithoū poſtea herculē:uiuos q dē trāſtulit territus. Stra.li.yiii.ſcri.q acherō amnis fluens ꝓpe pylū urbē achaiæ alpheū ītrat: Acherontiq; pp īferorū ꝓprietatē īditū eſt uocabulū:qm̄ ea in hora cereris & ꝓſerpinæ ac plutonis tēpla magno ī honore ſunt. Herculeus labor:herculi.n.ab Euryſtheo p̄ceptū eſt:uç ab īferis cerberū ad ſupos æduceret. Ybi theſea ex uinculis cū pithoo ſolutū fauēte ſorore ꝓſerpina ſupis reſtituit. Cerberū īſup uictū ad hoium conſpectū deduxit:auctor eſt Diodo.lib.yi. Et Verg.li.yi.ait. Tartareū ille manu cuſtodē in uincla petiuit Ipſius a ſolio regis.traxitq; tremētē. Libro āt.y.Iliados homerus ſcri.herculē tūc plutonē ēt uulneraſſe in humero: quē & mactaſſet:ſi dii necē paterenť. Arduū difficilē. Cælū ipſum petimus.qd̄ qdem deorum eſt domicilū. alluſit autem ad tytanas qui montibus ſuppoſitis cælum aſcendere uoluere.ſed fulmine icti ſunt:De gigantibus etiam Macrobi.loquitur. Et Diodo.lib.primo. Petimus:appetimus.

ANTO.
Promœthei ignis
Dædalus
Icarus
æolus
Acheron
Cerberus
Hercules

℃ Poſt ignem æthera domo ſubductum. Heſiodus ait. Cum ignis e cælo furto promethei ſubductus eſſet pandoram īmiſſam terris pœnæ cauſa. Nam per eam mulierem patefacto dolio erupiſſe omnium peſtium genera quibus homines laborarent ſecundum eam opinionem hæc dicuntur. PORPH.

℃ Gens humana audax perpeti:ideſt ad finem uſq; pati:omnia.ſ.dura & uetita ruit per nephas uetituz ſcilicet a deo & lege humana. Genus.i.ꝓgenies:hoc eſt filius Iapeti.ſ.promœtheus:audax.i.temerarius:ītulit gētibus:ideſt ad gentes:ignem.ſ.æthereū:fraude mala.i.nociua mortalibus:qa poſt ignem ſubductuz.i.furto ſubtractū:domo æthera.i.ſphera elementari ignis aut currū ſolis ſeu Iouis:ut fingiť:macies & noua.i.non prius uiſa cohors.i.multitudo q̄ſi ut cohorſ cōtra nos armata.febriū.i.uariorū morborū:īcubuit.i.ut incubatrix & alienæ regiōis occupatrix īſiluit:terris.i.īterrigenas.neceſſitas tarda.i.q̄ tarda tūc fuit leti.i.mortis ASCENS.

prius ſemoti.i.longe poſiti ab hoīe:quia hoīes prius q̃ naturá per uariam decoctionem obruerūt diu uixerāt: corripuit.i. celeriter arripuit:gradum.i.iter aut igreſſum ad hoīes Dædalus faber ille athenienſis:expertus eſt ideſt tentauit uolando:aerē uacuū.ſ. hoīe.i. per quē nemo ante uoluerat:pēnis.i. alis nō datis.i.non cōceſſis a deo & natura:homini:q̄ homo ad laborē:auis ad uolatū naſcitur. Labor Herculeus.i. hercules laborioſus perrupit.i.ui fregit & adiit acheronta.i. fluuiū illum īfernalem:quē tráſgreſſus cerberū ad lucem traxit:Nil arduū ideſt ſatis difficile eſt & inacceſſibile:mortalibus.i. hominibus:qui q̄uis mortales ſunt oīa attentant & conantur.Nos petimus.i. inuadere conamur:ſtultitia.i.temetario auſu:ſicut gigantes in fabulis:& babilonii in uera hiſtoria: cælum ipſum ſcilicet quo nihil altius:neq; magis inacceſſibile:deorū uidelicet regnum:ad quod nemo poteſt uenire:niſi pater cæleſtis traxerit illum:eſt ergo emphaſis in pronomine ipſum.Neq;.i. & non:patimur per.i.propter noſtrum ſcelus:Iouem.i. deum ſummum: ponere.i.deponere: fulmina iracundia.i. quæ ſunt indicia iracundiæ.Habet aūt Iuppiter pro tælo:fulmen triſulcum:triplicem eius poteſtatem ſignificans. Eſtq; eius proprium tonare unde theutones diem Iouis diem tonantis uocant: & fulminare:unde pallas non ſum ſed Iouis ignem iaculata dicitur æneí.i.ipſa iouis rapidū iaculata e nubibus ignem. Vulcanus autem dicitur fabricare Ioui fulmina quod fingitur: quia Iuppiter mediam regionē aeris ſignificat:in qua tales(ut dicūt)impreſſiōes generātur pallas:ſummū. Vulcanus infimū:imo in antris ſulphureis incluſum:qui nimirū fulmini materiam ſufficit.Pulchre autem quod Iouis eēt fulminibus dedit dicens fulmina iracūda:quaſi Iouis iracundi:ut Landinus interpretatur pro eo quod irati. Nam iracundus is dicitur qui natura ad irā procliuis eſt:etiam ſi tunc non moueatur ira.Iratus autem is eſt qui aliqua cauſa ira percitus eſt:etiam ſi natura non ſit iracundus.Quæ elegantie ueræ quidem ſunt ſed non ab re uidetur dixiſſe poeta fulmina iracunda:ſunt enim Ioui duplicia fulmina:quædam naturalia:q̄ amica ſunt & aerē purgant:quædam uero ad ultionē parata:unde ænei.i.Et fulmine terres. Et eiuſdē lib.iiii.Iuppiter oipotens & paulo poſt:ante genitor quum fulmina torques.Nequiq̄ horremus.cæciq; in nubib⁹ ignes Terrificāt aīos & inania murmura muſcēt &c. Vt ergo diſcrimē ponat fulminū:dixit iracūda & id potius q̄ irata.Quia.n. ut ariſtoteles docet:cōſuetudo eſt altera natura uident̄ p fantaſiā quādā ipſa fulmina ex multa cōſuetudine per irā torquēdi iracūda effecta.Quinadeo diuus Auguſtinus argutiſſime docet hoīem per cōſuetudinē lōgā peccādi reddi imbecilliorē ad reſiſtēdū.Nā fellis aut bilis agitatio frequens reddit ipſum auctius:qd̓ quo maius eſt:eo magis ad irā ꝓcliue eſt: & frequēs in coitu iecoris exulceratio & prurigo:reddit ipſum ad uenerē pronius quod de cæteris quoq; affectionibus demonſtrari poteſt:ſed nos ſatis:ſupq; philoſophati ſumus.

¶ Argumentum Odes quartæ.

ANTO. QVarta ode Seſtiū uiꝝ cōſularē ad uoluptatē hortat̄ dicit.n.ueris aduentu & fauonii hyemem cedere: naueſque equor repetere nauigādi grā: pecora exire ſtabulis:prata carere pruinis. Venerē iminēte luna nymphaꝝ gratiarūq; choꝝ ducere illaſq; ſimul ludere:dū Vulcanus in antro cyclopas fatigat.Nunc itaq; ait decere myrto uel floribus ornare caput:faunoq;:& ruricolis diis honorē ꝑbere:uel agna: uel hædis.Mors.n.æque paupeꝝ & diuitū domos adit:uitæq; breuitas ꝓhibet nos diu ſperare.Quo circa inferos ſubiens:ibi cōuiuiis uacare nō poterit:nec teneꝝ lycidam pueꝝ ſuū mirabit̄.

Quarta Ode dicolos diſtrophos ad Seſtiū.

SOluitur acris hyems grata uice ueris & fauoni
Trahuntq; ſiccas machinæ carinas.

Phaletius uerſus / Archilochi⁹ uerſus — Soluit̄ acris hyems: Ode eſt dicolos diſtrophos. Conſtat.n.uerſu phaletio ſiue archilochio:ſit primus ex quatuor pedibus heroicis:& tribus trocheis. Quartus aūt pes Dactylus eſt ſemp finiens partem orationis more bucolic:uerſus ſecundus uero hendecaſyllabus eſt:cōſtans ex duobus iābis:ſed ſpondeo frequentius & iambo:pentimetiq; & tribus trocheis. Soluit̄ reſoluitur:molleſcit:laxat̄:nā prius aſtricta fuerat:frigoꝝ cā. Vnde & Virgi.lib.ii. georgi.de uere ait Zephyriq; tepētibus auris:laxant arua ſinus. Grata uice: oīum reꝝ uiciſſitudo eſt ait comicus. Ver aūt hyemi ſuccedens eſt gratiſſimū.Nam hyems humida pariter & frigida eſt. Ver aūt calidū & humectū:Aeſtas ſicca & calida. Autūnus ſiccus & frigidus.ut Macro.lib.yii.ſcribit. Veris & fauoni:pro fauonii. Ver autē incipit ſm̄ Varro.lib.i.de re ruſti.yii.idus Februarii:quo ēt die:ut Columella refert:fauonius ſpirare incipit. Et teſte Pli.lib.ii.græce Zephyrus dicit̄:qui ab occaſu æquinoctiali ſtat:tepidus qdē & ſiccus aperiens terras:tenui frigore ſaluber:de quo ēt Latius li.xyiii.tractauit. Trahunt in mare.ſ.nauigandi gratia fugata hyeme. Machinæ:machina dicitur conatus:cogitatio:inuētio:μαχανομαι excogito machinor. Carinas eſt carina pars ultima nauis. Ouidius lib.iiii.de ponto.Dum mea puppis erat ualida fundata carina.Qui mecum uelles currere primus eras.

Hyems / Ver / Aeſtas / Autūnus / uere initiū Fauonius / Zephyrus / Machina / Carina

PORPH. SOluit̄ acris hyems grata uice ueris & fauoni.Hæc ode ad.P.Sextio cōſularē ſcribit̄:quaſi deſcribens uerni tēporis gratiā cohortat̄ ad lætiorē indulgentiorēq; uitā admonens mortē æqualiter oībus iminere. Grata uice ueris & fauoni.Fauonium uētum qui Zephyrus græce appellatur: ueris tempore incipete flare Virgi.teſtis eſt:qui ſic ait. Vere nouo gelidus canis cum montibus humor Liquitur: & zephyro putris ſe gleba reſoluit.

ASCEN. SOluitur acris hyems.Quia uarietas plurimū ad ornatū poematū facit:inuitat hoc loco Seſtium amicū,ad uoluptatē non īmemor ꝓfeſſionis ſuæ:erat.n.epicureus:docetq; oīa naturalia ipſum inuitare ad uoluptatē:cum ſit uerna tēpeſtas. Præterea fortunā cum ſit beatus.i.ut hic ſentit bn̄: ideſt ampliter habens diuitias:alibi aūt ſeuerius dicet. Neue putes alium ſapiente bonoq; beatū ætatē,cū ſit iam ī ætatis flore qui cito periturus:ſi monet ut dū datur uoluptate fruat̄.Ordo eſt. Hyems: ideſt tēpeſtas hyemalis.i.pluuioſa & frigida qualis eſt hyberno tpe:acris.ſ.hacteuus:ſoluitur.i.diſſoluitur:

nunc uſtc.i.uiciſſitudiſe:gratia.i.utili& accepta mortalibus:ueris.i.uerni tpis:qđ hyemem pmit:& fauoni pro fauonii.i.Zephyri:quo flante putris ſe gleba reſoluit. Machinæ.i.iſtrumẽta nautica trahunt.ſ.in mare:carinas.i.naues a parte totũ ſiccas quia in littus pꝑter itermiſſam nauigationẽ ſubductas.ac neq; pecus.ſ. ouile gaudet iã.i.amplius ſtabulis:qa in aprili ad paſcua emittunť cũ matribus agni:aut arator non gaudet ampliꝰ igni:ut in ianuario:ẽ.n.arãdũ tpe calido uñ maro.Nudus ara:ſere nudus hyems ignaua colonis.

Ac neq; iã ſtabulis gaudet pecus aut arator
Nec prata canis albicant pruinis.
Iam cytherea choros ducit uenus imminente luna
Iunctæq; nymphis gratiæ decentes
Alterno terram quatiunt pede: dum graues cyclopum
Vulcanus ardens urit officinas.

ℭ Pruinis pruina:ut Pli.ſcribit lib.ii.ex rore gelido gignit. Eſt.n.matutino tpe roris gelidi aq cõgelata. Dicta aũt:ut Feſtus ait:q; fruges ac uirgulta perurat. Cytherea.uenus a cytheris urbe: in qua enutrita fuit teſte Heſiodo. Strabo li.viii. ſcribit.Cythera iſulam eſſe:in laconico ſinu: cũ urbe eiuſdẽ nois:cõmodis iſtructa portubus. Idẽ quoq; lib.iii.ait.Cythera inſulã eſſe in mari myrthoo.Eandem uero nos eſſe putemus:ſunt.n.loca illa inter ſe pxima. Pli.item lib.iiii.c.xiii.ſcri. in laconico ſinu eſſe Cythera. Choros ducit:ueris tempore animalia cuncta in concupiſcẽtiam inclinantur: nec ſolum bruta: ſed etiam mulieres: quarum complexio ut plurimum frigida eſt & humida:ſed agente ueris tempore in calorem & uenerem acrius excitantur. Imminente:inſtante:aduentante:apparente. Gratiæ:harum nomina tria ſunt: paſithea:Aglaia: Euphroſine Iouis filiæ ueneriſq; famulæ:quod Lactan.ſcri.lib.ii.ih.ibi.ſ.Non hoc paſithea blandarum prima ſororũ:ab Orpheo in hymnis noiantur:Aglaiahalilia:Euphroſine: quæ ab aliqbus paſithea etiam dicit.αγλαια demũ ſplendor dicif & lœtitia αγλαος ſplẽdidus clarus αγλαιζομαι ſplendeo orno:αγλαιζω honoro:ευφροσυνη lœtitia:ευφρον lætus:ευφραινω lætifico:ευφραινομαι lætor: θαλλια conuiuium:ſertum:feſtiuitas:paſithea oĩs ſeu tota dea πασα:&.n.omnis dicitur:θεα uero dea Etheocles autẽ Orchomeniorum rex primus gratiarũ tẽplum extruxit ut docet Strab.lib.ix.eſt autẽ Orchomenos prope bœotiã teſte eodẽ.Mela & Pli.lib.iiii.ſcribunt eſſe in archadia.Ideq; Pli.docet Orchomenum amnẽ eſſe in Theſſalia.Dicunt alii.Gratias nudas incedere quia ſine fuco eſſe debent:dicunt & ſimul cõnexas.qa iſolubiles eẽ gratias decet.Sed una auerſa icedere:aliæ duæ nos reſpicere dicunť qm profecta ab nobis gratia duplex reuerti ſolet.Homerus lib.γ.iliados ſcribit.Gratias elaboraſſe ueneri ambroſiũ peplũ:quod ab diomede uulnerata reliqt grauiter concuſſa dolore. Graues.i.moleſtas ob operis laborẽ. Vulcanus:Diodorus in principio ſcribit:Vulcanum ignis inuentorẽ fuiſſe apud ægyptios:ubi primus regnauit. In ſexto uero uolumine ait:Vulcanum ferri:æris:auri:argenti:& omnium quæ igne fabricantur:artem inueniſſe eamq; cæteros docuiſſe:quapropter harũ rerum opifices omnes uota ſacraq; huic deo maxima facientes ignem in æternã memoriam ſuſcepti beneficii Vulcanum uocant. Eum poetæ ueneris maritum dixere:quod quidem fictũ puto:quia ſine calore Venus ipſa languet. Dixere item in antro ſub æoliis inſulis manentem habere officinas. & cyclopas ei obſequentes.fabrũq; iouis eſſe:qđ fictũ eſt:quia loca illa igne pleniſſima ſunt:ſine quo nihil artificioſum fieri poſſet:nec metalli genus ullum fundi extẽdiq; ualeret. Cyclopum: brontes: Sterotes: & pyragmon Cyclopes inſignes fuere:hos autẽ artificioſos fuiſſe homines cõſtat:quos Vulcano ignis deo attributus ſub eo iouis conficere fulmina uolunt. De iis Maro lib.viii.inquit: Bronteſq; ſteropeſq; & nudus membra pyragmon βροντη tonitu dicitur βροντάω tono: στεροπη fulgur: αστραπη coruſcatio dr αστραπτω fulguro. Pyragmon quaſi ignita incus:πυρ enim ignis dicitur ακμων incus. Dicti autem Cyclopes a κυκλος quod eſt orbis circulus ue. Et ωψ oculus:quaſi circularis oculus:unicum enim inf rõte male maximum habuiſſe dicuntur. Officinas.eſt officina ubi opera fiunt. Taberna uero ubi uendũtur. Myrto:id ait ad uoluptatem. Veneri enim dicata eſt myrtus:quæ odorifera eſt:& Venus odoribus oblectatur. Semẽ eius odorem oris cõmendat uel pridie cõmanducatum:ut ſcribit Plini.Myrtea autem corona ouantes coronabantur:ut ſcribit Gelius:ac idem Pli. Ouidi.uero de Myrto ueneris ita inquit lib.iiii.faſt. Littore ſiccabat ſuadentes rore capillos. Viderunt ſatyri turba proterua deam. Senſit:& oppoſita texit ſua tempora Myrto. Tuta fuit facto:uoſq; referre iubet. Solutæ:mollificatæ:& reſolutæ fauonio. Nunc & in Vmbroſis. Virgilius etiam libro primo georgi. Imminente uere ſic ait. In primis uenerare deo:atq; annua magnæ Sacra refer cererĩn:lætis operatus in herbis Extremæ ſub caſu hyemis:iam uere ſereno. Tunc agni pingues: & tunc molliſſima uina. Tum ſomni dulces.denſæque in montibus umbræ.

ANTO. — pruina — Cythera — Aĩalium — Genus — gra͞ꝝ noĩa — Aglaia euphroſine — Thallia — paſithea — Orchomenos — Gra͞ꝝ hitꝰ — Vulcanus — Cyclopes — Brontes — Steropes — pyragmon — Officia taberna — myrtꝰ cur ueneris

ℭ Nec prata albicant:ideſt fiunt alba pruinis canis:ideſt ſubcandidis. Venus cytherea:ideſt quæ in cytheris colitur:ducit iam cohors puellarum:luna iminente:ideſt paulo ante noctem quæ humida & ita frigida eſt. ASCEN.

Et gratiæ:ideſt charites decentes:quia nihil decentius gratiis gratum & decentem facientibus:unde decẽter ſunt incomitatu ueneris:& cupido & iocus eius filii:nam niſi ioci & geſtus ſint grati non erit cupido:nec ſine cupidine uenus:unde fatetur cupidinem uires ſuas æneid.i.dicens Nate meæ uires mea magna potentia &cæ.iunctæ:ideſt aſſociatæ.nymphis.ſ.reliquis:unde.iiii.car.Gratia cum nymphis geminiſq; ſororibus audet Ducere nuda choros:quatiunt:ſcilicet ſaltando & trupudiando.terram pede alterno: ideſt ſm rithmum & legem ſaltandi alternatim poſito. Dum Vulcanus ardens urit:ideſt urget fulmine graues:ideſt laborioſas:officinas:ideſt fabricas:ubi operantur:cyclopum:ideſt miniſtrorum ſuorum qui Cyclopes in Sicilia ſunt: ut Mancinellus docet.

ANTO. ¶Nitidum unguento ſparſum. Fauno:fauni dicti ſunt a fando.i.uaticinando. Vnde & fautos dicimus iconſiderate loquētes. Traditum uero eſt in ſyluestribus locis fari ſolitos:ut ſcribit Varro.erantq; latinorũ dii. Aequo pulſat pede.Idē quoq; Horatius ſatyr.vi.ait.Neq; ulla eſt:Aut magno.aut paruo leti fuga.quo bene circa Dum licet in rebus iucundis: uiue beatus Viue memor q̃ ſis æui breuis. Beate ſeſti:beatus dicit̃ qui multa habens ſine malo aliquo degit. Vt Cice.in tuſcu.ſcribit.Nos uero latius in noſtro carmine de floribus. Nox:mors ipſa tenebroſa. Fabulæ:illa q̃ de īferis fabulantur poetæ:ſeu ſic:& manes appoſitio fabulæ.i.de q̄bus poetæ fabulantur. Manes:dii īferi itelligūtur hoc loco:de q̄bus latius in iuuēale iam diximus ibi.ſ.eſſe aliquos manes: & ſubterranea regna:&c. Et domus exilis plutonia. Vir. itē ait:per q; domos ditis uacuas:& inania regna. Cicero autem in libro de natura deoꝝ ſcribit: q terrena uis omnis atq; natura Diti patri dedicata eſt:qui dictus eſt apud græcos Pluton.quia & recidant oīa in terras:& oriant̃ e terris. πλουτοσ ãt diuitias ſignificat πλουσιοσ diues dr̃ πλουτεω ditor πλουτιζω dito.Diod. p̃terea li.vi.ſcri.Plutonē ſeplchroꝝ funerūq; atq; donoꝝ q mortuis īpēdūt: uſum itroduxiſſe:cū antea nulla rerum apud hoīes eēt cōſuetudo:q̃ cā extitit: ut uita fūctis dn̄ari extimaret̃. Regna uini: talorū iactu & ſorte bibebāt uictores.ſ. Lycidā:alluſio ē ad lycidā pueꝝ i Buco.Maronis:& Theocritꝰ q de illo æglo.vii.ait.O dulcis lycida calamis emīrēte doctis.Et conflare nouos magna dulcedine cātꝰ Diceris:ac te non alter p̄ſtātior oro Vocibus & numeris meſſores inter & ipſos Paſtores tenero qui tangunt ſidera cantu. Verſibus ipſe tuis nimium delector amice.

Fauni — Beatus — Pluto — Lycida

Nūc decet aut uiridi nitidū caput īpedire myrto
Aut flore terræ quæ ferūt ſolutæ
Nūc & in umbroſis fauno decet īmolare lucis.
Seu poſcat agna:ſiue malit hædo.
Pallida mors æquo pulſat pede pauperꝫ tabernas
Regūq; turres:o beate Seſti
Vitæ ſūma breuis ſpē nos uetat inchoare longā.
Iā te p̄met:nox fabulæq; maneſq;
Et domus exilis plutonia:quo ſimul mearis
Nec regna uini ſortiere talis:
Nec tenerꝫ lycidā mirabere quo calet iuuētus
Nūc oīs & mox uirgines tepebūt.

PORPH. ¶Nunc & in umbroſis fauno decet imolare lucis.Sic & Virgi.ueris temporis aptū ruſticis ad ſacrificādū dicit.quia tunc ſomni dulces:&.m.uina. Seu poſcat. Attende.ſ.g.agnam maluiſſe dicere q̃ agnum ſm̃ illud Virgili.Et Cæſa.i.ſ.p.Neſcio quid enim quædā elocutiones per fœ.g.gratiores fiunt. Pallida mors æquo pulſat pede pauperū tabernas.Per tabernas uulgares domos ſignat:per turres altiores. Nec regna uini ſorta.hoc ad magiſtria cōuiuiorū ptinet:q̃ taloꝝ iactibꝰ ſortiri ſolitos:& Plau.ſignificat i captiuis:itē i aſinaria.

Terræ ſolutæ: utrum liberæ & cultui non inſeruientes intelligēdum:ut prata ſignificare uideatur:an tēperiæ & æſtu aeris ſolutæ:q̃ pauloante frigore hyems ſtrictæ erāt.Sic & Virg.illud & Zephyro.p.ſe.g.t.

ASCENS. ¶Decet nunc impedire.i.ligare aut uincire:caput.ſ.tuū o Seſti:nitidū.i.unguēto delibutum:aut myrto uiridi.i.florenti:quia odorifera eſt & in tutela ueneris:aut flores.ſ.uiola:quem florem:terræ ſolutæ.ſ.iā primū per Zephyrū ferūnt.i.p̄ducunt:unde uulgo uiolas martias uocāt. Et decet nunc imolare in lucis.i.ſyluis īcæduis:fauno.i.deo illi latinoꝝ in ſyluis reſponſa dare ſolito:ſue.i.ſiue:poſcat.ſ.rem diuinam:aut ſacrificiū ſibi fieri agna.i.per agnam mactatā ſiue malit.i.magis uelit:hœdo.i.fœtu caprino. Pallida mors. Vt p̄ſenti uoluptate tantiſper dū licet fruatur admonet eum mortis inſtantis:quæ uetat extendere ſpem in res lōge poſt futuras. Vbi annotandum & eos qui uoluptatem uitandā & qui amplexādam prædicant mortis meminiſſe illos quidem ut non ametur:quæ tam cito tranſitura & tam longā pœnitudinē paritura eſt : hos uero ut non patiantur tam breuē conditionem e manibus elabi.Sed ad ordinē reuertamur. O ſeſti beatæ.i.bene habens quæ ad fœlicitatem præſentis uitæ faciant.Mors pallida ab effectu:quia pallidos facit exāgues pulſate æquo:ideſt æquali pede:quod ſpecioſe dictū eſt quaſi omnia contineat ſub pedibus ſuis & cōculcet quæ uelit:tabernas:ideſt tuguria confecta ex tabulis in quibus recluſas ſuas uenundant:& turres: ideſt magnificas & turritas ædes regnum:ideſt prædiuitum.Et ita ſūmā:ideſt ſūmus numerus dierum. hoc eſt periodus: & terminus qui prætetiri non poteſt uitæ breuis:ſcilicet omnibus:quia ut dicit poeta breue: & irreuocabile tempus oībus eſt uitæ.Et Iob.Homo natus de muliere breui uiuens tp̄e &c.uetat nos inchoare ſpem longam.i.rei diu duraturæ:aut diu expectandæ.Nos.ſ.caligo mortis:iam.ideſt propediem:præmet.i.opprimet te:& fabulæ & manes:hoc eſt cōputaberis inter manes:hoc eſt inferos de quibus multa fabulantur poetæ. Legendū eſt aūt maneſq; q̄a q̄ uult in fine poni:& ab ſumit̃ per e ſequens:ut ſit maneſq; & domus:& domus exilis.i.obſtructa & modica reſpectu huius mūdi plutonia.i.ipſius Plutonis:ſup.p̄met iam te:ſimul ſup.ac.i.īmediate poſtq̄ mearis promeaueris:hoc eſt migraueris:nec ſortita.i.per ſortem & talorum iactū acquires: regna uini:ideſt primas partes in bibendo:talis:ideſt per talos:unde p̄ dimunitionē dicimus taxillos nec mirabere:lycidam puerum illum tenerum:Maro tamen dicit curæ non ipſa in morte relinquunt:uerum illic triſtes ſunt curæ:quæ hic ſtultis amatoribus dulces:quo puero.i.cuius amore:omnis iuuētus:ideſt tota multitudo iuuenum:calet:ideſt ardet nunc & uirgines cum ipſe pubeſcet tepebūt:ideſt tepidius īflāmabūtur:q̄a frigidior eſt mulier q̄ mas:mox:ideſt paulopoſt:cum iam quæ patitur facere poterit. Specioſe ergo rem minus ſpecioſam:imo ſummopere deteſtandam cōmemorat uitio nimirum illius ſæculi & religionis minus caſte.Notabūt aūt grāmaticæ ſtudioſi cuius ergo:hāc operā nauamꝰ apd' idoneos p q̄ tato iuuenē de puella dici:aut uirginē de puero:uerū de fœmella bene iuuēculā legimus:quæ uirgo eo q̄ uigeat & uireat p ætatē dr̃ ēt ſi caſta nō ſit:uñ de Paſiphæ iā triū aut pluriū matre dr̃ i bucolicis ah uirgo īfœlix q̄ te demētia cœpit.

Argumentum

Argumentum Odes. V.

ANTO.

QVinta Ode in pyrrham meretricem iuehitur. poſtulans a quo naӡ puero ſub antro teneatur. cui ſeſe comat mũdiciis & ornatu ſimplex: cũ oĩa fallax. Heu. q. fle. ille fi. mutoſq; deos. mirabitur æquora uẽtis aſpa. q quidẽ ea nũc pulchra culta & miti fruiꝛ credulus. q ſemp amabilẽ ſperat & ſibi idulgẽtẽ neſcius fallacis auræ: hoc eſt fallacis amoris meretricii. Miſeros eẽ illos qbꝰ intẽtata nitet & lucet ut eos alliciat. Ait tãdẽ ꝙ ſacer paries: uotiua tabula idicat ſe humida ueſtimẽta maris deo ſuſpẽdiſſe ubi certe metaphorice loquiꝛ oñdens meretricis amore olim implicitum & denudatũ liberatum eẽ peractis uotis: ut naufragi faciũt qui reduces pictas naufragii tabulas tẽplis affigunt & humida ueſtimẽta. Quis multa gracilis. Ode eſt Tricolos ſiue mauis Tetracolos tetraſtrophos. ꝓ quatuor. n. uerſus ſcandiꝛ. Nã cõſtat duobus metris aſclæpiadeis. Tertio pherecratio q̃rto Gliconico. De aſclæpiadeis prima ode narrauimus.

Quinta ode tricolos tetraſtrophos in Pyrrham meretricem.

QVis multa gracilis te puer ĩ roſa
Perfuſus liqdis urget odoribus
Grato pyrra ſub antro?
Cui flauam religas comam
Simplex mundiciis? heu quotiens fidem
Mutatoſq; deos flebit: & aſpera
Nigris æquora uentis
Emirabitur inſolens:
Qui nunc te fruitur credulus aurea:
Qui ſemper uacuam: ſemper amabilem
Sperat neſcius auræ
Fallacis. miſeri quibus
Intentata nites. me tabula ſacer
Votiua paries indicat humida
Suſpendiſſe potenti
Veſtimenta maris deo

Pherecratius uerſus. Glyconicus uerſus.

Pherecratiũ uero ẽ trimetrũ heroicũ ex ſpõdeo dactylo ſpondeo. Cliconicũ itẽ trimetrũ heroicũ ex ſpõdeo & duobꝰ dactylis. Gracilis: tenuis delicatus tenellus: teneri. n. graciles adhuc ſũt pueri & puellæ. Plu. ĩ uita Lycurgi ſcri. ita: graciles quidẽ ĩfantes ſiũt & uenuſti & aſpectu grati ob leuitatẽ materiæ.

Graciles pueri

Vrget: tenet ãplectiꝛ. Odoribꝰ unguẽtis. Cui: uoluptati cultus & gratiæ. Simplex mũdiciis: aio fallax es: cultu tñ & ornatu ſimplex benigna & pura uideris. Heu quotiẽs miſerãtis ĩteriectio erga amãtẽ pueꝝ. Mutatos: iratos cũ ſe deceptũ aduertet & denudatũ ab illa: ẽ ãt metaphora ſumpta ab nautis: qbus dii mutari uidẽtur quum tẽpeſtas ſupuenit. uñ ẽ ait & aſpera æquora emirabiꝛ. Nigris uẽtis: hoc eſt tenebroſis ob tẽpeſtatẽ & nubila. Aequora aſpa: hoc ẽ ipſam pyrrham exaſperatam. Inſolens. ĩſuetus meretricibus decipi. Te aurea culta ornata formoſa miti & ſimplici. naꝫ eam auro comparat metallorum optimo. Vacuam ocioſam & ſibi indulgentem. Auræ fallacis ꝑſtat in metaphora: nam ut uenti fallaces ſunt nautis: ita meretrices amãtibus. Aure ergo fallacis: ideſt fallacis amoris meretricii: qui blandiendo attrahit. attractũ nudat: ut mare nautas. Miſeri. adde ſũt. Nites luces & ſplẽdes alliciẽdi eos gra. Tabula uotiua: naufragio reduces uota ꝑſoluẽtes naufragii pictas tablas tẽplis affigũt & hũida ueſtimẽta ut dixiꝰ hic Maro. li. xii. ait. Forte ſacer fauno foliis oleaſter amaris Hic ſteterat: nautis olĩ uenerabile lignũ ſeruati ex ũdis ubi figeꝛ dõa ſolebãt Laurẽti diuo: & notas ſuſpẽdeꝛ ueſtes.

Naufragorum uota

PORPH.

QVis multa gracilis te puer ĩ roſa ꝑfuſus liqdis urget odoribꝰ. Pyrrhã meretricẽ alloqꝛ. cuius calliditatẽ ignorãs ait ſe quoq; in amorem eius implicitũ ſuſceptis uotis tandẽ euaſiſſe. Gracilem ꝓ tenero poſuit. Teneri autẽ adhuc graciles ſolent eẽ & puellæ & adoleſcẽtes. Heu. q. fi. mu. q;. d. fl. ꝑ allegoriã hæc dñt qbꝰ ſignas tẽpeſtatũ mõ mobiles eẽ meretricis huiꝰ blãditias. Miſi qbꝰ intẽtata: miſeros eos ait quibus ignota & ĩexperta ſit huius meretricis fraudulẽtia: ſe aũt more eorũ qui euaſerunt maris pericula uota ſoluiſſe: ꝙ amore huius liberatus ſit. uidemus autẽ hodie quoq; pingere in tabulis quoſdam caſus quos in mari paſſi ſint: atq; in ſanis marinorum deorum ponere. ſunt etiã qui ueſtẽ quoq; ibi ſuſpẽdũt diis eẽ cõſecrãtes. Me ta. ſa. uo. p. ꝑ tabulã uotiuã idicat maris potẽti deo ueſtimẽta ſuſpẽdiſſe.

ASCEN.

QVis multa. Graphice admodũ atq; diſerte i ſe depigit poeta minas & ipræcatiões miſere amãtiũ ubi ab amica alio recepto excluſi ſunt. Nã qđ ipſi paſſi ſunt: alios itidẽ paſſuros cauſanꝛ: ſe uero miſeris amoribꝰ ſimulãt ſolutos cũ maxĩe ſint irretiti. Id ergo hoc loco facit poeta ut Mãci. narrat. Eſt aũt ordo. O pyrrha: quis puer gracilis. i. adhuc tener & ĩpitus reꝝ urget. i. auide ãplectiꝛ te: ꝑfuſus odoribꝰ liqdis. i. unguẽtis quoꝝ uſus abuſus. i. abſumptio eſt: in multa roſa. ſub antro grato? q. d. quicũq; is eſt ꝑditus eſt ac miſeri. Cui. i. ad cuius deceptionẽ religas. i. inectis comã flauã. i. flaui coloris. exñs ſimplex mũdiciis: ſed ſup. ſubdola mẽte. qa forma neglecta & ſimplex cultꝰ iterdũ plus placet. Heu cõdolẽtis uox. quotiẽs. q. d. frequẽtiſſime. flebit ille fidẽ. ſ. mutatã & deos mutatos. i. quos credet mutatos: qa priꝰ fauẽre poſteriꝰ aduerſari uiſi ſunt & quotiẽs ipſe iſolẽs. i. iſuetꝰ & iexptꝰ: emirabiꝛ. i. expſſe mirabiꝛ: æquora aſpera nigris. i. caliginoſis uẽtis. i. aduerſa ſibi facta amoꝝ æquora: q̃ ut maria dũ trãq̃lla uidenꝛ ad ꝑniciẽ ſpectant: qa q̃ſq; amores aut metoet dulces: aut expieꝛ amaros. Qui. ſ. puer iſolẽs credulus. i. fidẽ tibi plꝰ æquo hñs fruiꝛ te nũc aurea. i. tãq̃ aurea. i. pulchra & bona q ſperat te ſup. fore ſp uacuã. i. ſibi uacantẽ & ſp amabilẽ. i. comẽ & benignã neſcius auræ: fallacis. i. fauoris muliebris quo nihil iſtabilius. Quia uariũ & muabile ſemp fœmina. Miſeri ſup. ſunt uel ĩtelligeo: qđ nõ exprimit: qa nõ excãdeſcit ſed cõpatiꝛ: qbus tu nites. i. uideris nitida: iſtẽtata. i. nõ expta. qđ ñ dico æmulus. qa paries ſacer. i. q ẽ i ſacello ueneris idicat me ſuſpẽdiſſe do potẽti maris. i. neptũo. i tablã uotiua. i. q̃ pictitãs uoui: ueſtimẽta hũida: qbꝰ enataui nõ ãpliꝰ nauigaturꝰ. i. amaturꝰ.

ANTO.

Argumentum Odes. VI.

SExta ode Agrippã alloquit̃ laudãs eũ ab rebꝰ geſtis. Cũ quo & uariũ carminũ dignitate: dicit.n. ꝙ Homerico carmine ab uario ſcribet̃ fortis & hoſtiũ uictor. Scribet̃ etiã ꝗcqd nauibꝰ aut eqs geſſerit eo duce miles. Ipſe uero tenuis: hoc eſt lyricus tẽtabit minime talia dicere. Nec eis ſimilia quæ Achilles egerit aut Vlyſſis errores. Nec ſæuã pelopis domũ: ut puta Tãtali pſis ĩpietatẽ ſæuitiãq; & odiũ Atrei & Thyeſtæ fratrũ: Oreſtis irẽ parricidæ furorẽ. Nã grãdia ſunt & tragico digna boatu ꝗli uarius utit̃. Inquit poſtea dum pudor & muſa ĩbellis & debilis lyræ potẽs ĩgenii culpa uetat Auguſti Cæſaris laudes & ipſius Agrippæ minuere. Quis digne ſcripſerit Martẽ adamãtina tunica tectũ: hoc eſt loricatũ atq; pugnãtẽ? Quis itẽ Merionæ magnanimi pugnam: ſiue curule eius certamẽ ad Troiã: aut ꝗs Diomedẽ ſupis parẽ auxilio palladis? cõcludit itaq; cõuiuia potius & uirginũ plia ſe cantaturũ: uł ſiqd ambit̃ ipſi. Scriberis Vario. Ode eſt dicolos ſeu mauis Tetracolos tetraſtro. Cõſtat.n. ex tribꝰ uerſibꝰ aſclepiadeis de ꝗbus in prima ode. Ex q̃rto aũt gliconico de quo ĩ ode ſupiori ꝗnta.

Sexta Ode tetracolos tetraſtrophos ad Agrippam:

SCriberis Vario fortis & hoſtium
Victor mœonii carminis alite:
Quã rẽ cũq; ferox nauibus aut eqs
Miles te duce geſſerit.
Nos agrippa neq; hæc dicere: nec grauem

Varus

Tuca

Vario: alibi ĩ Horatio nũc uariꝰ nũc uarus legit̃ æcloga aũt ſexta Maronis uarus ſemp: fuerunt aũt uarus & Tuca: ut ſcribit Euſebiꝰ. Vergilii & Horatii cõtubernales & poetæ illuſtres. ꝗ æneidos libros poſtea emẽdarũt ſub lege ea ut nihil adderẽt. Eũ Horatiꝰ hic laudat: ſicut ẽt in buco. Maro: ubi ait. Te nr̃æ uare miricæ te nemus oẽ canet &c. ſunt ãt ꝗ uelĩt uarũ & uariũ eodẽ tpe poetas diuerſos fuiſſe. Quĩtilianꝰ p̃terea de uario memĩt. Fortis: magnanimꝰ & uirtute ualẽs. Alite. i. auſpicio & omne optimo ꝗli Homerus uſus eſt ĩ operibꝰ ſuis. Mœonii carminis. i. Homerici de quo Cicero ꝓ archia poeta ſic ait. Homerũ colophonii ciuẽ ſuũ eẽ dicũt. Chii ſuũ uẽdicãt. Salaminii repetũt. Smyrnii uero ſuũ eſſe cõfirmant. Hec ille. Eſt aũt ſmyrna in mœonia regione phrygiæ urbs: quæ multis

Homerus

homeri patria

Homeri patria dicta eſt: ut ſcribit Strabo lib. xii. Ariſtotele uero ut Plutarcus refert ſcripſit Mœonẽ lydoꝝ regẽ Homerũ pro ſuo nato educauiſſe. Quũ itaq; Mœonides a poetis appellet̃ putemꝰ uel ab mœonia ab ſmyrnã uel ab Mœone rege dictũ Antipater epigrãmatũ ſcriptor ĩ Homerũ epigrãma tale cõpoſuit uti Plutar. refert. Diceris ab multis colophonis alũnus Homere. Hic te Smyrneũ credit: at ille Chiũ ꝗn & ion ꝗdã: ꝗdã Salamina ſupbã Theſſaliam multi te genuiſſe ferũt. Sunt & qui memorẽt aliis te ſedibus ortũ. Sic uariis natus crederis eſſe locis. Dicere ſi liceat mihi Phœbi oracula: cælum Certa tibi patria eſt Calliopea parens. Homerũ p̃terea Pindarus tum Chiũ: tum Smyrneũ fuiſſe ait. Simonides Chiũ. Ariſtarchꝰ Colophoniũ: Ephorus cumeũ: ꝗdam ẽt Salaminiũ: ꝗdam Argiuũ fuiſſe dixerit. Dionyſius thrax Atheniẽſem putauit: filius uero a ꝗbuſdam Mœonis: ab aliquibus meletis fluminis exiſtimatus. ſcripſit poemata duo. Iliada & Odiſſeã: ambo nõ ab ipſo poeta: ſed ab Ariſtarcho grãmatico in numerũ uerſuũ diuiſa atq; diſtincta.

Ilias

odiſſea

Ilias ꝗdem geſta græcoꝝ & barbaroꝝ pp Helenæ raptum: ſed p̃cipue Achyllis p̃clara in eo bello facinora cõtinet. Odyſſea uero Vlyſſis ex Troiano bello in patriam reditũ: quotq; ille labores errãdo ptulerit: atq; ut reuerſus ultus fuerit inimicos oſtẽdit: hæc ex Plutarcho. Quã rem cũq;: Acronis & quorũdam ordo hic minime cõuenit: ita ꝙ ſit ordinãda uerboꝝ ſeries. ſcribet̃ item ab uario res illa quãcũq; rem ferox miles te duce geſſerit nauibus: aut equis: potes ẽt conſtruere ſine ſcribet̃: ut ſit talis loquẽdi modus.

Marcus Agrippa

Celtæ

Aquitani

Sextus Põpeius

Agrippa: Marcus Agrippa hic intelligitur Cæſaris Auguſti gener: nã eius natã Iuliam habuit. A quibus Cæſar ipſe ſortitus nepotes tris. Caium: & Luciũ: & Agrippã. Neptes duas Iuliã & Agrippinã. Marci Agrippæ Auguſtus offenſis interuenientibus deſiderauit nonnũquã patientiã: & Mecœnatis taciturnitatẽ. Auctor in his Suetonius: Appianus uero lib. v. ſcribit: ꝙ M. Agrippa e celtis ꝗ aquitani dicunt̃: uictoriam p illuſtrẽ habuerit: ſcribit item in Sicilia ſextũ Põpeium: Cn. Pompeii filii iuniorẽ nauali prælio ab eodem Agrippa deuictũ: ille.n. maria oĩa deprædationibus infeſtabat: ita ꝙ Romani maxima fama angebant̃. hæc ex Appiano. Suetonius ãt addit: ꝙ Auguſtus Agrippã ipſum poſt naualẽ uictoriã in Sicilia cæruleo uexillo donauit. Vergilius ẽt lib. viii. de eodẽ inqt: Parte alia uẽtis: & diis Agrippa ſecũdis Arduus agmẽ agens: cui belli inſigne ſupbũ Tẽpora nauali fulgẽte roſtrata corona. Vñ ãt dicat̃ Agrippa nr̃m carmẽ de floribꝰ te docebit. Hæc dicere: tua uidelicer geſta.

PORPH.

SCriberis uario fortis & hoſtium uictor mœonii carminis. Agrippam alloquitur: cuius rebus geſtis negat lyrico carmine ſatiſfacere poſſe, ideoq; a uario ea ſcribi debere. fuit autem. L. uarius & ipſe carminis tragœdiarum & elegorum: auctor Virg. contubernalis. Mœonii carminis alite. Vt ſi diceret Homericis auſpiciis: ac per hoc Homerica ſublimitati: notum auté iter opiniones quæ de natalibus Homeri feruntur. & hanc eſſe quaſi mœonis filius fuerit. Quam rem cum quæ ferox nauibus aut equis miles te duce geſſerit: figurata elocutio. Nam cum dixiſſet ſcriberis: intulit quam rem cunq; miles geſſerit te duce. Simplex autem elocutio erat. Scribentur res quaſcũq; miles geſſerit te duce.

ASCEN.

SCriberis uario &c. Hac ode laudat Marcum Agrippam a rebus fortiter geſtis & uarium poetam: atq; Homerum ab altiſona muſa: ſe autem modeſte extenuat confitens imbelli lyra non poſſe grandia & horrentia martis arma conſequi: quod dum ſe poſſe negat miro artificio aſſequitur. Scriberis eſt hic futuri indicatiui modi: quia ſecundam producit. Varii etiam meminit in ſermonibus: ubi dicit Plotius & uarius ſinueſſæ Vergiliuſq; Occurrunt. Et ſaty. x. Forte epos acer Vt nemo uarius ducit &c. unde credam alium quam uaruʒ fuiſſe. Ordo eſt. O marce Agrippa tu ſcriberis. ſcilicet aliquando: licet ego non ſcripſero uario: ideſt a uario poeta altiſono: fortis & uictor hoſtium ſcriberis dico alite: ideſt

alite : ideſt auſpicio & dexteritate : quia quæ aſpicato fiunt dextere.i.proſpere fiunt carminis Mœonii: ideſt Homerici : ideſt quo carmine Homericū ſcriptum eſt quamcunq; rem miles ferox geſſerit te duce.i.ſub tuo ductu:nauibus aut equis.Nos aūt o Agrippa tenues:nec conamur dicere grādia.ſ.hoc qđ dictū eſt uidelicet quācunq; rem miles te duce geſſerit : nec ſtomachū pelidæ.i.filii pelei.ſ. Achyllis : grauem.i.implacabilem: ut patet Iliados primo:ubi rapta Briſeide placari nō potuit:unde addit:neſcii cedere.i.q nemini:ne Agamēnoni quidē cedere ſciuit.i.nō conamur dicere Iliada Homeri nec duplices curſus Vlyſſei.i.ipſius Vlyxis:hoc eſt odyſſeam:ſed qui a græce odyſſeus huius odyſſei aut odyſſeos dicitur:ad imitationem dixit Vlyſſei : pro odyſſei:duplices aūt quia in odyſſea.Homerus eius profectionem & reditum deſcribit.

Pelidæ ſtomachum cedere neſcii:
Nec curſus duplices p mare ulyſſei:
Nec ſæuam pelopis domum
Conamur tenues grandia:dum pudor:
Imbelliſq; lyræ muſa potens uetat:
Laudes egregii cæſaris & tuas
Culpa deterere ingeni.
Quis martem tunica tectum adamātina
Digne ſcripſerit:aut puluere troico

℄ Pelidæ ſtomachū:indignationē & irā Achyllis ANTO.
pelei filii:Patroclus.n.Neſtori li.xi. Iliados ait:pbe.n.ipſe cognouiſti qualis ille ſit:q̄ moroſitate:q̄ ſubito icurrat in culpationē:ēt culpa uacātiū.Hora.itē in arte ait.Scriptor honoratū ſi forte reponis achyllē.Impiger iracūdus iexorabilis acer Iura neget ſibi nata:nihil nō arroget armis. Cedere neſcii.i.inuicti:ferocis:iexorabilis:acris. Curſus dup.itus & reditus.Sæuā pelopis domū.Tātalus Iouis & plotes ſeu plotidis nymphæ fili⁹ fuit ut ſcribit Lactāti⁹ lib.ii.ih.fuitq; phrygiæ rex auctore Euſebio:q ut habeť li.yi.met.quū deos hoſpitio ſuſcepiſſet:filiū ſuū Pelopē eis comedēdum appoſuit:mētitus alias eē carnes:a qbus epulis dii omnes excepta cerere abſtinuerūt. Ceres.n.illius humerum edit:ob quod facinus Iuppiter illū in inferna detruſit.Collectis aūt pueri mēbris illū i formā priſtinā reduxere:ſed quū deeſſet hūerus ab cerere ſola cōſumptus ex ebore dii fecerūt.Pelops deide regnauit in pelopōneſo:quā a ſe dixit:genuitq; Atreū & Thieſtē: pelopōneſi prius:poſtea Mycenaꝶ reges:in Mycenas.n.regnū trāſlatū ē:ut ſcribit Euſe.ii.uero: ut ſcribit Lactā. lib.iiii.th.alternis uicibus regnabāt. Veꝶ Thyeſtes quū ſciret regnū penes eū fataliter māſuꝶ:q Arietē uelleris aurei hēret:quē tū Atreus regiā igreſſus plurimū cuſtodiebat.Corrūpēs Europā fratris uxorē imperiū ad ſe trāſferre poſſe iudicauit:hinc ab Atreo ē regno pulſus:deide ficta gr̄a recōciliatōis Atre⁹ fratrē reuocauit, Cui filios ſuos appoſuit epulādos.Ex oraculo poſtea Thyeſtes cū filia ſua pelopeia cōcubuit. Vñ natus ē Aegyſthus q Atreū occidit:& Agamēnonē eius filiū.Oreſtes poſtea Agamēnoni natus matrē Clytēneſtā ip̄ris ultionē occidit.Propter hæc igiť tot & tāta ſcelera.Hora.Sæuā Pelopis domū ait.De qb⁹ qdē Seneca poſtea tragœdias fecit. Tenues:humiles & igenio imbecilles:arrogātiā uitat. Grādia.ſ.ſūt p̄dicta oīa:& tragico digna boatu:q̄li uarius utiť.Imbellis lyræ:nequntis ac neſciēris bellica & alta deſcribeť Cæſaris & tuas. Auguſtus.n.& Agrippa cōtra Sextū Pōpeiū in Sicilia:ut diximus pugnarūt.Agrippæ tādē ultima belli ꝓuincia tradita. Deterere:minuere:quæ.n.deterūť cōminuūť. Ingeni: ꝓgenii p apocopē. Tunica ada.infrāgibili:loricatū.itelligit martē & pugnātē:quē apte tūc deſcribere difficilius ē. Digne ſcri.ſ.ibelli lyra.

Achyllis mores
Tantalus
Pelops
Pelopōneſus
Aretus
Thyeſtes
Pelopeia
Aegyſthus

℄ Nec curſus duplicis per mare Vlyſſei:amphibolū nā & duplicis ulyſſei pōt quod ſignificat callidi poteſt & duplicis curſus per accuſatiuū pluralem accipi.i.itus ac reditus: nec ſæuam pelopis domū : notæ hiſtoriæ ſunt de Tantali gn̄e:ex quo pelops ortus:deinde Atteus & Thyeſtes:deinde Oreſtes de quoꝶ ſceleribus tragœdias cōpoſitas ſcimus.q̄rū ſtilus nō niſi ſublimitate ferť:cui ſe negat hic poeta ſufficere. Culpa dete.ige. belle culpa ingenii:humanū uitium aūt non aliud q̄ humilitatē uult intelligi.Deterere aūt minuere ſignat: & ex cōſequēti:q̄a q̄ deteruntť cōminuunť. Quis martē tunica tectū adamātina.i.q̄ perrūpi nō poſſit: adamas.n.lapis duriſſimus:figurate aūt negat ſe poſſe res bellicas ſcribere. Veꝶ uariū poti⁹ q ſit Homerico ſpū. PORPH.

℄ Nec domū Pelopis Sæuā:quod dicit pp Atreum:Sæuum in ſe & Thyeſten fratres qui tragicis materiā ingentem dederunt.Non inquit conamur:ſcilicet dū modo aut donec pudor ſcilicet ingenuus & naturalis & muſa potens lyræ imbellis.i.uena lyrici carminis no bis potius q̄ heroici cōceſſa:uetar deterere.i. diminuere & minus bonam facere culpa:ideſt uitio ingeni pro ingenii:laudes Cæſaris:ſcilicet Auguſti egregii: quia dicet in epiſtola. Nil oriturum alias nil ortū tale fatentes:& tuas.ſ.laudes:ubi annorabis cōiūctiones copulare diuerſos caſus dūmodo dictio regēs eos exigit:ut hic quia non liceret dicere tui.Creduntur autem imperiti artifices dedecus afferre rei quam tractant.unde Alexander magnus dicitur publico edicto cauiſſe ne quis ſe propter apellē pingeret.Deterere autem aptum eſt uocabulum : eſt enim rem bonam minus bonam efficere:unde deterius dicitur quid a bono quaſi minus bonum : ut res detrita. Et peius a malo.ideſt magis malum q̄ prius fuerat. Quis martem &c. Tangit ea quæ p̄clare & magnifice dicta ſibi imitabilia negat:& tamen ut dixi negando utcunq; imitatur atq; aſſequitur e proximo. Ordo ergo eſt. Quis ſcripſerit:ideſt ſcribere potuerit digne:ut Homerus fecit:martem:ſcilicet deū belli:tectum:ideſt protectum & armatum:tunica:ideſt lorica adamātina:ideſt ex adamante facta:uis ut nulla uirum:non ipſi excindere ferro Cælicolæ ualeam:ut.vi.æneí.diciť.rumpitur enim adamas non ui:ſed hircino ſanguine. Lorica autem prius ex loris fiebat:ſed galli ex annulis ferreis effinxere.martis autem tunicam pulchre adamantitam.i.infrangibilem fingit. Aut quis ſcripſerit Merionem Idiomenei comitem : nigrum.i.offuſcatum : puluere troico:quo in bello ante Troiam conſperſus eſt: aut Tytiden.ſ.Diomeden Tydei filium : unde tytiden pro tydiden dixit parē ſuperis:q̄a cū Marte & Aenea pugnauit:& Venerē uulnerauit.unde æneí.x.credo eqdē mea uulnera reſtant. ASCEN.

ANTO. Merionem

¶Merionē:ſic legēdū eſt:nō menonē:ut qdam legūt:uerſus.n. nō ſtaret:nec bene diceref. Menonē nigrū troico puluere:cū p ſe niger eſſet. Antiq ēt textus Merionē habēt. Fuit aūt Meriones ſeu Myriones Idomenie comes & patruelis qđ paſſim Hōe. oſtēdit:& lib. xiiii. ubi cōtra Deiphobū pugnat & lib. xxiii. in ludis Patroclo exhibitis:ait.n. In certamē agit curruſq rotaſq uolucres myriones. terræ deſcendūt ꝓtinus oēs. Et poſtea: Erigit pedibus ſublatus ad æthera puluis. Itē. Atq in puluereo uolitātes æquore currus. Propter hæc igit ait in puluere troico nigrū merionē:p quē ſane intelligit curule certamē ab Humero deſcriptū: Diodorus ꝑterea lib. v. ſcribit Minois fuiſſe filios Deucalionē & Molū:ex Deucaliōe Idomeneū:ex Molo myrionē genitos:cū nauib⁹. xc. ad Iliū cū Agamēnone ꝓfectos: euerſoq poſtea in patria diem ſuum obiiſſe: honorificeq ſepultos deorū honores fuiſſe aſſecutos. horū ſepulchra in gnoſo hac oſtēdebāt inſcriptiōe. Gonſi Idomenei ſepulchrū aſpice: in quo ego Myrion moli filius ꝓpinqu⁹ iaceo: hos ut nobiles heroas cretēſes colebāt ſacris in belloꝝ diſcrimine coꝝ præſidiū inuocātes. Tiriden.

Deucalion
Molus
Idomene⁹
Myriones.

Nigrum merionem? aut ope palladis
Tytiden ſuperis parem?
Nos conuiuia: nos prælia uirginum
Sectis in iuuenes unguibus acrium
Cantamus uacui: ſiue quid urimur
Non præter ſolitum leues.

Diomedes

De diomede Tydei filio libro. v. iliados ſic habet. Hic iā tytide Diomedi pallas athena: fulgorē uireſq dedit: quo maior in oēs ſurgeret argolicos aſpectu illuſtrat honoro. Supis parē: hoc ait: qm̄ iliados lib. v. dū cum Aenea pugnaret Diomedes: Venerē filio auxiliantē ꝑcuſſit in dextera hinc ait ipſa marti cōquerēs Saucia cōficior. Tytides impulit in nos mortalis ferrū: q cum Ioue fortius ipſo cōſereret dextrā. Eodē libro percuſſit ēt martē extrema uteri parte: qa. ſ. lamina ferrea pēdet. Sectis. i. effractis uel acutis & ꝑparatis cōtra iuuenes. Vacui. ſ. amore. & ſecuri: uel ab negociis liberi. Siue qd urimur. i. ſiue aliquid amamus. amātes. n. urunt. hinc Sapho ait. Vror ut indomitis &c. Verg. itē libro. iiii. de Didone. Et cæco carpitur igni. Itē eſt mollis flāma medullas. Sæpe aūt poetæ paſſiuo uerbo figurate iungūt accuſatiuū: qđ etiā Priſcia. admonuit hinc Statius ait in ſyluis libro. v. Carpit eximiū fato priſcilla decorem. Et Sillius lib. primo Hotrida labēti pfundit arma cruore. Lucanus lib. nono. Plurib⁹ ille notus uariatā pinguit aluū. Ouidi⁹ in Ibin. Bellides aſſidua colla ꝑmunt aqua. Nō ꝑter ſolitū. i. ex cōſuetudine. Leues: inſtabiles incōſtātes: uani. ut amatorib⁹ euenit. Cōcludit āt uel amās uel liber de amorib⁹ potiuſq̄ de bellis ſe uelle ſcribet. Cū ſua muſa i bellis liræ ſit potēs.

Venus
Saucia ab
diomede
Martis
uulnus
Paſſiuum
uerbum
cum accuſatiuo

PORPH. ¶Nos ꝑlia uirginū ſectis unguib⁹ cātamus uacui utrū cū uacui ſumus: an iō hæc cātamus: qa uacui ſumus ideſt a negociis liberi: qđ magis uidet ſenſiſſe cum ſubiiciat: nō ꝑter ſolitum leues. i. ex conſuetudine leues.

ASCEN. ¶Ope. i. auxilio. Palladis: deæ ſapientiæ & belli: qa bellū nō recte ſine ſapientia gerit. Nam (ut dicit Saluſtius) priuſq̄ incipias cōſulto: & ubi conſulueris mature facto opus eſt. Nos. ſ. lyrici qbus eſt muſa imbellis. i. nō canēs bella uirillā. Cātamus uacui. ſ. curis & ſollicitudinib⁹ cōuiuia: & nos cātamus ꝑliū uirginū. i. puellaꝝ adhuc formæ & ætate uigētium: acriū. i. aſperaꝝ. In iuuenes. ſ. amatores dū ab eis deſeruntur: aut percutiunt: & hoc unguibus ſectis: ob uehementem impetum dum unguibus omnia diſrumpere tentant: ſiue cantamus ſiquid ideſt in aliquo. Vrimur: ſcilicet ardore animorum exiſtentes. Leues: ideſt inconſtantes. Non præter ſolitum: quia nihil incōſtantius amante. Vnde in eunucho. In amore hæc oia inſunt uitia &c.

¶Argumentū Odes Septimæ.

ANTO. ODE ſeptima Plācum uirum cōſularē. Alloqtur. Laudās præponēſq tyburis amœnitatē cūctis locis amœnis: aitq poſtea q uti notus ſæpe nubila pellit: neq imbres pturit ſp: ſic ſapiēs ipſe finire debet triſtitiā uitæq labores cōuiuiis & molli mero: ſiue in caſtris erit: ſiue in dēſa ſui tyburis umbra. Teucri inde exēplum affert: qui licet patriam patremq fugeret: genio tamē uacabat: triſtis amicos hortans: ut uino pellerēt curas. Laudabūt alii. Ode eſt dicolos diſtrophos: ex metro archilochio heroico: primus. n. uerſus hexameter eſt: ſecundus tetrameter & phaliſcus appellat; q cōſtat ex quattuor pedibus uerſus heroici: tamē ultimus ſemper ſpondeus erit. Clarā Rhodon. Eſt rhodos in lycia inſula: ut mela ſcribit. Solinus addit q nunq̄ ita cælū nubilū eſt ut in ſole rhodos nō ſit. Strabo lib. xiiii. docet q rhodioꝝ urbs portubus & uiis & mœnibus cæteraq fabrica tm̄ alias excellit: ut nullā ei æqualē nedū præſtantiorē ꝑferre ualeamus. Mithylenē. Eſt mithylene in Leſbo inſula oppidū: ut docet Mela. Inde uero ut aiūt oriūdi fuere Alcæus & Sappho lyrici uates. ac Pittachus unus ex ſeptem ſapientibus.

Ode. vii. dicolos diſtrophos ad Plācū

LAudabunt alii clarā rhodon aut mithylenem

phaliſcus
uerſus
rhodos

Mitylene
Alceus
pittacus

PORPH. Audabunt alii claram rhodon: hac ode numatium Plācum conſularem alloquitur: quia iudicat ſe
1 ꝑcipue Tiburtina regiōe delectari: oibuſq eā ſua ſnia ꝓponēdā affirmat. Clarā rhodon: ꝓpterea clarā q ſoli ſit oppoſita dicit: de q̄ & Lucilius ſic ait. Rhodos carpatiū in pelagus inclinat apertum.

ASCEN. LAudabunt alii. Hoc carmine celebrat poeta tibur: ſi non fallor ut ſe gratum mœcenati oſtendat abs quo illic locum amœniſſimum dono acceperat: in quo cum muſis ſuis iucunde & quiete tūc uiuebat: unde oibus locis laudatis ipſum præfert: hortatur autem plancum amicum: ut exemplo ſuo exemplo naturæ: & teucri aliqñ curas & ſollicitudines deponat: & uino ampliter indulgeat. Exemplo ſuo: qa ſe tybur diligere & laudare nō ob aliā cauſam: q̄ q ibi tranquille & ſecure uiuat. Exemplo naturæ quia nō ſemper nubiloſum eſt cælū: ſed interdum ſudum & ſerenum. Exēplo teucri: qui in triſtiſſimo exilio ēt curas mero leuabat. Ordo eſt. Alii. ſcilicet ſcriptores: laudabūt rhodon inſulam lyciæ: clarā: qa

illic

illic nunquam cælum nubilum eſt. Phanum autem Phœbi clariſſimum eſt:& urbs ipſa portubus & cæteris ædificiis incomparabilis. Aut mitylenem oppidum leſli alcæi & Sapphus patriam.

Aut epheſum: bimariſue corinthi
Mœnia: uel baccho thebas uel apolline del/
Inſignes: aut theſſala tempe. (phos
Sunt qbus unū opus ē intactæ palladis urbē
Carmine perpetuo celebrare:&
Vndiq; decerptā frōti præponere oliuam.
Plurimus in Iunonis honorem

¶ Epheſum: erat epheſus in Aſia Ionū regia clariſſima quidē: ut Strabo libro decimoquarto ſcribit. Erat ibi Dianæ templū pulcherrimū: de quo Plinius lib. xxxi. capitulo qnto. Iuſtinus lib. ii. ſcribit Amazones in Aſia epheſum cōdidiſſe. Bimaris Corinthi: Ephyre antea poſtea corinthus appellata eſt. Colonia colli applicata medio itſtmū Ioqd' iſthmi appellauimus: inquit Pli. li. iiii. de Peloponenſo loquens. De corintho ēt Strabo plurima lib. viii. meminit: atq; inter alia ꝙ ciuitas ipſa corinthoꝝ ampliſſima uſq; fuit & opulentiſſima ſeu uiros innumerabiles ad ciuile regimē peritiſſimos: ſiue eximias opificum artes ... o uertis. Erātq; in eo plurima opera ære elaborata. Bimaris aūt Corinthi ait: qm Iſthmos peloponenſi promontoriū: ubi ſita eſt ab altero latere Ioniom ab altero Aegeum mare habet: de quo ēt Solinus. cap. vii. Iſthmos aūt dicitur terra anguſta inter duo maria. Baccho thebas. Thebæ urbs Boetiæ: nec cedētes Athenis claritate: duoꝝ numinū liberi atq; Herculis (ut uolunt) patria. Auctor Plinius libro. iiii. Diodorus uero libro primo ſic ait. Qui deū hunc tradunt thebis boetiæ ex ſemele & Ioue fuiſſe genitum aberrare uident̄. Orpheum enim qoū ad Aegiptios tranſiſſet percepiſſetq; ab eis ſacra & myſteria Dionyſia: eſſet aūt amicus thebanis: a quibus plurimo in honore habebatur rettuliſſe ad eos tradunt huius dei originem. Delphos. Erant delphi in parnaſo monte phocidis clariſſima urbs & celebris propter Apollinis pythii templum & oraculum uetuſtate inſigne: de quo legito Strabonem libro nono. Iuſtinus uero libro. xxiiii. ſic ait. Templum autem Apollinis delphici poſitum eſt in monte parnaſo in rupe undiq; pendenti: ibi & ciuitatem hominum frequentia fecit: qui admirati one maieſtatis undiq; concurrentes in eo ſaxo conſedere: atq; ita templum & ciuitatem non muri: ſed præcipitia: nec manu facta ſed naturalia præſidia defendunt prorſus ut incertum ſit utrum monimentum loci an dei maieſtas plus hic admirationis habeat. Mēdia ſaxi rupes in formam theatri: q̄ ob rem & hominē clamor: ſi quando accidit tubarum ſonus perſonantibus & reſonantibus inter ſe rupibus multiplex auditur.

Theſala tempe: loca amœna a cæli temperamento dicta ſunt tempe: uti Lactantius libro primo inqt. Sunt autem proprie loca in Theſſalia quinq; milium paſſuum longitudine & ferme ſex latitudine ultra uiſum hominis attollentibus ſe dextera leuaq; leuiter connexis iugis intus ſua luce uiridante. allabitur peneus: qui inter oſſam & olympum nemoroſa cōualle defluit. ut Plinius libro quarto edocuit. Intactæ palladis urbem. Iuſtinus libro ſecundo ſcribit ꝙ Amphiteon qui poſt græcum regem Athenarum regnauit primus mineruæ urbem ſacrauit & nomen ciuitati Athenas dedit. Vtq; alii dicunt Minerua ipſa ab græcis Athena dicit̄. Referunt etiam poetæ litem fuiſſe inter Neptunnū & Mineruam de impoſitione nois Athenarum. quod quidem Latius libro primo georgicorum. iam diximus. Carmine perpetuo: iugi & continuo nunquā intermiſſo. Celebrare. Cicero pro. L. Flacco ait. At ſunt athenienſes: unde humanitas. doctrina: regio: fruges: iura: leges ortæ atq; in omnes terras diſtribute putantur. Iuſtinus etiam libro ſecundo ſic ait. Primi athenienſes lanificii & olei & uini uſum docuere: arare quoq; & ſerere frumenta glande ueſcentibus mōſtrauere: litteræ certe ac facundia & hic ciuilis diſciplinæ ordo ueluti templum Athenas habet. Vndiq; decerptam: ex quocūque loco non ſolum unde ubi athenienſes legebant quum uictores olea coronabantur. Pli. enim. li. xv. ſcri. ꝙ athenæ uictores olea coronabant poetæ uero ut dicit Horatius ſcribentes de athenarum laudibus olea ſe coronabant decerpta undique: utputa ſi Romæ compoſuiſſent opus: Romæ oleam decerpebant: uidetur etiam ſic poſſe intelligi & forte melius ut dicat illos proponere oliuam undiq; decerptā fronti ideſt ad frontem uictorum in ludis athenienſibus per quod quidem oſtendit poetas ipſos oliuam ideſt athenienſes ludos præponere omnibus aliis. Nam Athenæ uictores olea coronabant: ut Pli. ſcribit. Vndique ex quocunque athenienſi certamine decereptam ad frondes uictorum. Plurimus: adde ſcriptor. Dicit: deſcribit.

¶ Bimarem corinthum appellat ꝙ iſthmo oppoſita Ionio & Aegeo ſinu abluitur.

¶ Aut epheſum Aſiæ urbem ab Amazonibus conditam: ubi clariſſimum Dianæ templū: aut mœnia corinthi bimaris. i. inter mare Ionium & Aegeum a quibus alluitur: unde propter emporiū oppulentiſſima olim fuit prius ephyre dicta: uel laudabūt Thebas in Boetia inſignes baccho q illic genitus eſt ex ſemele: uel delphos urbē in parnaſo inſignes Apolline: q illic clariſſima reddidit oracula. Aut tempe theſſala. i. theſſalica: loca uſque adeo amœna: ut cætera omnia ſingulariter amœna tēpe dicantur. Sunt. ſ. poetæ qbus eſt unū opus. i. ſola cura & ſtudiū ac operatio. Celebrare carmine perpetuo. i. nulla alia materia interciſo. Vrbē palladis intactæ. i. ſemper uirginis uidelicet Athenas a pallade quæ αθηνα dicit̄ dictatur. Et præponere frōti . i. pro decore & honore præfigere ſibi oliuam. ſcilicet paciferam decerptam. Vndiq. ideſt ex quouis loco: aut quouis pacto. ideſt ſunt pacis uſq; adeo ſtudioſi: ut nihil aliud celebrent q̄ Athenas: quibus propter litterarum ſtudia: pallas olifera præcipue placuit. Non enim ſine pace uigere poſſunt litteræ: & ideo unice laudant Athenas. Plurimus in Iunonis &c. Proſequitur alia loca celebria: ut illis omnibus unum præferat tybur: quia uictoris precium ex uicto dependet. Eſt ergo ordo. Plurimus. ſcilicet ſcriptor. Dicit. ideſt deſcribit & laudat: ſicut in principio epiſtolarum Prima dicte mihi: ſumma dicende camœna Mecœnas: argos. ſ. hippium quid eſt inter inachum & eraſinum amnes; unde addit aptum equis. & dicit: micænas urbem

Margin notes: ANTO. Epheſus; Corinthus; Iſthmos; Bacchus; Thebæ; Hercules; Delphi; Apollinis Delphici templum; Tempe; Amphiteō rex athenæ; athenarū laudes.; Olea uicto rum Athenis; PORPH.; ASCEN.

ASCEN. etiam in Achaia ſtadiis minus quinquaginta ab argis differentem.dites.quia opulenta admodum fuit:dicit
aũt in honorem Iunonis:q̃ ab argis p̃cipue culta . eos ẽt plurimum dilexerat: unde æneí.i. ueteriſq; memor
ſaturnia belli Prima quod ad Troiam pro charis geſſerat argis. Laudabunt ergo dicta loca alii:uerum nec la
cedæmon urbs lacedæmoniorũ q in laconica regione diu rerum potiti ſunt & legibus & ĩperio clariſſima:
patiens.ſ.laborum ẽt legibus licurgi id curãtibus:nec campus lariſſæ urbis theſſaliæ p̃riæ achillis:opimæ.i.
pinguis & fœcũdæ:p̃cuſſit.i.affecit me amore ſui:tã.i.tãtũ:q̃.i.q̃tũ:domus albuneæ.ſ.nymphe ac fontis in al
bunea ſilua reſonantis.ſ.dũ qui ſyluas:& frondes deriuatur. Eſt aũt non longe a tyburte . & anio.ſ.fluuius p̃-
ceps.i.præcipitantur & cũ dulci murmure ſe in tyberin illic præcipitans.Facit autẽ in genitiuo huius anienis
ſed antiquus noiatiuus erat aniẽ ac lucus tyburti idest iuxtũ tyburtum ſeu tibur oppidum nõ longe a Roma
abs tyburto conditum & pomaria uda ideſt irrigua:riuis mobilibus ideſt in diuerſas partes ductilibus.

Aptum dicit equis argos diteſq; micœnas.
Me neq tam patiens lacedæmon:
Nec tam laryſſæ percuſſit campus opimæ:
Quam domus albuneæ reſonantis
Et præceps anio ac tyburti lucus: & uda
Mobilibus pomaria riuis.

ANTO. ¶ Aptum equis argos.Plinius li.iiii.de achaia lo
quens ait.Inter amnes inachum & eraſinum eſſe
argos hippium cognominatum . Stra.li.viii.etiã
Argos Hippium de achaia loquẽs ſcri.q; Argos & mycenæ urbes
ambe prĩcipatu eminẽtes minus ſtadiis quinqua
Mycenæ ginta inter ſe finitimæ erant.Et dicatum Iunoni
Iunonis templum templum iuxta mycenas ambabus fuiſſe commu
ne in quo polycleti ſimulacra artis laude omniũ
argis præſtantiſſima:ſumptu & magnitudine Phydiæ
ſane imaginibus cædentia. Argos quidẽ a primor
Argi plures dio magis ac magis exitit potentia primarium
ſub inde Mycæne ampliora ſuſceperunt incrementa. poſteriori tempore eas argiui ſolo æquatas deleuerũt
adeo ut ætate ſtrabonis Mycenei oppidi ne ueſtigium quidem reperiretur.Homerus . uocat argos interdum
priſcum Alias laſum. Equæſtre quandoque uel pelaſgiſcum uel equorum alumnum. Cognominationẽ igi-
tur per epitheta diſtinguit. Equæſtre uero & æquorum alumnum communi quadam proprietate dicit.hæc
Peloponneſos ex Strabone qui etiam addit q; Peloponeſos per multos prius annos Argos uocata eſt:eaque tempeſtate Ar-
gos achaicum nominari cœptum.per Argos denique hic Hora. Agamennonis prælia intelligit. Patiens La
Lacædemõ ſparta cedæmon.ea urbs ẽ in Laconica etiam Sparta appellata.Cuius Iuſti.lib.iii. meminit Homerus lib.ii. Iliados
diuerſas eſſe urbes oſtendit. Lycurgi præterea leges ut Cice.lib.ii.thuſc.edocet laboribus erudiebant iuuen
Lycurgi Leges tutem uenando currendo eſuriendo ſitiendo algendo æſtuando. Sparthæ uero pueri ad aram ſic uerberibus
accipiebantur ut multus e uiſceribus ſanguis exiret. Nonnunq̃ etiam ad necem quorum non modo nemo
Spartæ Pueri exclamabat unq̃:ſed ne ingemebat quidem:hæc ex illo.propter id igitur patiens ait Hora.& ſi in cunctis agẽ
dis patientiſſimi erant:ut large in lygurgi uita a Plutarcho oſtẽditur. Laryſſe campus opimæ.Stra.li.ix.ubi
Lariſſa de Theſalia loquitur.ſcribit lariſſam urbem eſſe iuxta peneum fluuium:eſt & alia uti inquit in Creta ciuitas
Lariſſus fluuius aqua ſubiectus campus laryſſius uocatur. Laryſſa quoque oſſæ locus eſt quæ penſilis aut obliqua diciẽ a ple
riſq;:eſt & in peloponneſo argiuorum arx laryſſa. Eleorum quoque agrum dymamq; diſterminans laryſſus
fluuius eſt:eſt & in Aſia Laryſſa phriconia.In agro item attico Laryſſa eſt. Trallibus quoque eſt uicus. plura
etiam Strabo in dicto uolumine. Albuneæ reſonantis:de hac poeta libro ſeptimo ita ſcribit. At rex ſollicitus
monſtris oracula fauni Fatidici genitoris adit:lucoſq; ſub alta conſulit albunea nemorum quæ maxima ſa-
cro fonte ſonat ſæuamque exalat opaca mephitim:ubi quidem Ser. ait : unum eſſe fontis nomen & ſyluæ
aſſeritque in tyburtinis eſſe altiſſimis montibus.eſſe uero dictam ab aquæ qualitate. Acron dicit nomen ac
Albunea cepiſſe ab albunea nympha cui nemus conſecratum eſt.Porphyrio etiam ſcribit. Albuneam deam in regio-
Albulæ aquæ ne tyburtina fontis præſidem.Stra.lib.v.refert in planitie tiburtina fluere quas nuncupãt Albulas aq̃s frigi
das multis fontibus edẽtes uarios ad morbos ſalutares. Lactan.p̃terea li.i.ca.vi.ſcri.decimam ſibyllã tybur-
tybur tem noie albuneã:quæ tybori colitur ut dea iuxta ripas amnis anienis:cuius in curgite ſimulacrum inuẽtũ
anio eſſe dr̃:tenens in manu librũ. Præceps anio in Romæ cõſpectu tybur q̃dem herculeum eſt:& Cataratta.i.de
Sublaqueũ ſcenſus quam facit anio ubi nauigabilis eſſe incipit quũ e ſublimi p̃fundã in uallẽ p̃ceps deferẽ & p urbi ipſi
uicina nemora:hoc ex loco mira fructuũ abundãtia p̃ter lapidis effoſſiones:qui tyburtinus dr̃.In hac plani-
Tyburti cie anio fluit:quouſq; tyberim intret.hæc ex Strabonis lib.v.Qui anio ex alba decurrẽs p̃ter latinã marſorũ
urbem & p̃pinquum illi cãpum per tybur deſcendit in tyberim:ut idem ait. Pli.itẽ lib.iii.ſcri.q; anio i mõte
trebanorũ ortus. Lacus tris amœnitate nobiles:qui nomen dedere Sublaqueo defert in tyberim. Tiburti lu
cus. Seſtius græcus hiſtoricus lib.vi.antiquitatũ ſcri.q; Cathyllus amphiarei filius poſt p̃digialẽ patris inte-
ritum apud Thebas iuſſu oeclei aui ſui cũ oĩ fœtu & ſacris miſſus tris liberos in Italia p̃creauit tyburtũ.Co
racem & cathyllum q depulſis ex oppido haud longe ab roma poſito ueteribus ſicanis: ab noie tyburti ma-
xime natorũ filii oppidũ uocauerũt Virg.ẽt li.vii.ait.Fr̃s tyburti dictã cognomine gẽtem.Solinus quoq; de
Cathillus hoc meminit ſm Seſtium qui quidem ultra p̃dicta nõ deſunt inquit qui dicant ſingulum fratrem ciuitatẽ
cora ſingulam condidiſſe.teſtis eſt mons qui adhuc cathyllus dicitur: & cora oppidum inter uolſcos.
PORPH. ¶ Aptum dicit equis:Homeri.ſic enim de hoc ille αϕῖος ἱππόβοτον. Me nec tã patiens lacedæmon. Quã
domus albuneæ. Albuneam deam in regionem tyburtina fontis præſidem & Virgi teſtis eſt: qui in ſeptimo
ait. Lucoſq; ſub alta conſulit albunea nemorum quæ maxima. Tyburtiq; lucus. Tiburtus conditor tybu-
ris eſt:cuius frater cathyllus & corax:quorum Vergilius meminit. Catilluſq; acerq; corax argiua iuuẽtus.
Vda mobilibus pomaria:riuis. Irrigua:intelligi uult.

Albus

¶ Albus notus: pmutãt duo uẽti naturã. Cũ ſit Auſter aphricæ ſerenus: aqlo nubilus. Vt inqt Pli. li. ii. Vbi ẽt atq; auſter Italiæ hũidus ẽ &c. νοτις inqt Gel. hũor dr̃ hinc notus Auſter dictus. Molli mero. dulci ſuauiq; uino. Teucer Salaminaq; prẽmq;: poſt finẽ Troiani belli Teucer morte aiacis fratris inuiſus prĩ thalamonu: quũ nõ reciperẽ i regnũ: Cyprũ cõceſſit: atq; ibi urbẽ noie antiquo priæ Salamina cõdidit. Auctor ẽ Iuſti. lib. ult. Altera ãt ſalamyna atticæ regiõi adiacet iſula qdẽ ſtadiorũ. lxx. in lõgũ porrecta: uel ut alii aſſerũt. lxxx. Scribit hæc Stra. li. ix. Cũ fu. i. quis: nã ſeqẽ tñ. Sæpe aũt cũ p quis repiẽ. Ci. ad cæliũ epl'a ult. lib. ii. Quæ cũ eẽnt icerta exiſtimaui tñ faciẽdũ eẽ &c. Lyæo: Lyæus bacchi nomẽ ab λυω qd ẽ ſoluo eo q; mẽtẽ & mẽbra uinũ diſſoluat. Vñ ſeqẽ paralyſis. Populea corona: populeã poſuit coronã pp aĩ fortitudinẽ hæc. n. arbos in tutela herculis eſt: imitabaẽ ergo herculẽ: q ad iferos pgẽs eadẽ frõde ſe coronauit. O ſocii comiteſq;. Socius par eſt. Comes uero minor: quippe qui ſequiẽ & ducẽ hẽt. Vtq; uictorinus li. i. rh. uet. inquit. Soci⁹ ẽ q nobis aliquo pacto ad aliqd agẽdũ cõiũgiẽ. Amicus uero ẽ q mihi uſu uitæ ſiliis pro ac fideli amore cõiũgiẽ. Auſpice te. i. auſpicii docto p qd futura noſſe poterat. Ambiguã: dubiã uel duplicẽ: pp alterã atticæ adiacẽtẽ. Certus apol. nõ fallax: ſed ueridicus. Nunc ui. pel. cu. Pli. ẽt lib. xiiii. ſcri. nimio potu gigniſeẽ rerũ oium obliuionẽ mortẽq; memoriæ: furorẽq; ẽt. Iterabimus: repetemus.

ANTO. Aquilo Notus Teucer Cum Lyæus Lyo Populus Hercules Socius Comes Socius amicus Ebrietas

Albus ut obſcuro detergit nubila cælo
Sæpe notus. neq; parturit imbres
Perpetuos. ſic tu ſapiens finire memento
Triſtitiam. uitæq; labores
Molli plance mero: ſeu te fulgentia ſignis
Caſtra tenent. ſeu denſa tenebit
Tyburis umbra tui. Teucer ſalamina prẽmq;
Cum fugeret. tamen uda lyæo
Tempora populea fertur uinxiſſe corona:
Sic triſtes affatus amicos.
Quo nos cũq; feret melior fortũa parente.
Ibimus o ſocii comiteſq;
Nil deſperãdũ teucro duce & auſpice teucro
Certus enim promiſit apollo
Ambiguã tellure noua Salamina futuram.
O fortes peioraq; paſſi
Mecum ſæpe uiri nunc uino pellite curas
Cras ingens iterabimus æquor.

PORPH. ¶ Albus ut obſcuro deter. nu. cælo. Sæpe notus. Hãc odẽ qdã putãt aliã eſſe: ſed eadẽ eſt. Nã & hic plancũ alloquiẽ in cuius honore & ſupiore pte tybur laudauit. Plãcus. n. tyburti fuit oriũdus. Albũ aũt notũ dixit ut græci λευκον νοτον qd ſerenũ faciat. Vda lyæo tpa. i. ταλλαſι: ipm. n. udum lyæũ itelligi oportet. i. uino. Populea ferẽ: bene nõ qlibet: ſed populeã coronã pp fortitudinẽ aĩ. Nã hæc arbor in tutela Herculis. Ambiguã ſa. nunc duplicem intelligamus: qm̃ altera Teucer in Cypro inſula cõdidit patria a Thelamone patre eiectus. O fortes peioraq; paſſi: ut Virgi. O paſſi grauiora dabit deus. Nũc ui. pel. cu. Cras ingens itera. æquor. Quidam ſtulte ab itinere uerbũ fictũ putant ſed nequaq̃ ſic accipiendũ cũ ſimplicior elocutio magis rõnẽ hẽat. Teucer mari uenerat: qa a pr̃ia eiectus eſt errans. Ingens iter. ut iterent nauigationẽ ſocios hortatur.

ASCEN. ¶ Albus ut obſcuro: facit qd̃ dixi: qa. n. in ſupioribus ut iã uidimus p cæteris locis amœnis tybur pp amœnũ ſucceſſum extulit. cohortaẽ plãcũ ut frõtẽ exporrigat & curas mero demat: ſecutus naturã & principẽ uirum: uñ dicit. Vt. i. quẽadmodũ: notus uẽtus ex natura humidus qui & auſter dr̃ albus. i. ſub luſtris faciens nubis minus denſas: qa denſæ nigræ ſunt: detergit. i. fugãdo amouet: ſæpe cœlo obſcuro. ſ. prius q̃ flare incipiat: nubilia. i. nubes: neq; parturit imbres ppetuos. i. continue durãtes: ſic tu plance ſapiens: uel memẽto ſapiens. i. ſapientem ut decet. finire triſtitiam & labores uitæ: molli. i. maturo & non nimis uehementi mero: ſeu caſtra fulgẽtia tenent te: ſeu dẽſo umbra tyburis tui. i. patriæ tuæ tenebit te. ſ. peracta militia: hoc ẽ tã nũc qñ in caſtris degis. q̃ poſtmodũ dũ domi ocia læta duces. Id aũt in caſtris faciendum docet exẽplo teucri dicẽs.

Teucer cum. i. q̃uis fugeret: ſalamina. ſ. patriam ſuam: hoc eſt urbem Thelamonis patris ſui. Declinaẽ aũt hæc ſalamin uel ſalamis: huius ſalaminos &c. accuſatiuo hanc ſalamina. & patrẽ. ſ. Thelamonem filium æaci qui eum ex hſione Priami ſorore genuit: multũ autẽ eſt qd̃ dicit fugeret: ſicut in bucco. Maro. Nos patriã fugimus &c. q̃uis aũt fugeret: tamen refertur uinxiſſe. i. ligaſſe: corona populea. i. ex populo facta qua & hercules coronatus inferos petiit: tpa. ſ. capitis ſui. uda. i. uaporata: lyæo. i. baccho hoc eſt uino curas ſoluente: affatus amicos. ſ. comites & ſocios fugæ: triſtes. ſ. pꝑter exiliũ eius: ſic. i. in hæc uerba. O ſociis & o comites nos ibimus quocũq; (Eſt ãt thmeſis. i. iciſio dictionis: quæ ab imperitis themeſis dẽ) fortuna melior parente. ſ. thelamone qui nobis quibus fortuna belli pepercit exitiũ minatur feret. i. trahet nos Maro quo fata trahunt retrahuntq; ſequamur. Nil deſperãdũ eſt ſup. uobis: teucro hoc eſt me: ſed moris eſt ubi quis ſe laudare uult potius nomẽ pꝑrium q̃ pnomen ponere pſertim cũ illuſtre ſit: ut æneĩ. y. Quæ munera niſo digna dabis primã merui q laudẽ coronã. Duce. i. uos ducẽte: & teucro auſpice. i. auſpicii docto & pito & ita ad profectionẽ cohortãte. Enim p q: apollo certus. i. ifallibilis & q certo ſcit ſed nõ uoluit aperte locũ deſignare: ne diligẽtiã ingrẽdi auferat. Nõ. n. licet nobis oĩa ſcire ut æneĩ. iii. phibẽt nã cætera parcæ Scire: helenũ fariq; iubet ſaturnia iuno: & iõ appollo licet certus ſm æthnicos fallacia demõiorũ deceptos: dubie tñ ſæpe rñdit: qd̃ ne faceret pcaẽ æneas: ibidẽ dicẽs. Da pr̃ auguriũ atq; ais illabere nr̃is pmiſit ergo cert⁹: & ẽ antithetum cert⁹ & ambiguã. ſalamina ambiguã. i. icertã mihi futurã: tellure noua. i. i q̃ pri⁹ nõ fuit ſalami: hæc aut erat cyprus. O uiri for. & paſ. pe. ſicut æne. i. O pãſſi grauiora dabit de⁹ his quoq; finẽ: paſſi dicit mecũ: ne ſe exptẽ laboris inuuat: pellite nunc curas uino: qa nos iterabimus. i. iterũ nauigabimus: cras igẽs æquor. i. mare.

¶ Argumentum Odes octauæ.

ANTO.

Octaua ode in lydiā meretricē ſcribiť. Sybaris.n.eius amore officia:oīa q̄ prius obire ſolebat reliquerat.latēs apud eā:uti Achilles olim iter filias lycomedis latuiſſe ferť:mře iubēte. Ne uidelicet uirilis hitus eū in troiā duceret. De quo late papinius. Id āt latere apď lydiā:& cōſueta officia reliquiſſe i riualē quoq; dici exiſtimemus. Lydia dic p oēs. Ode ē dicolos diſtrophos:metrū hēt anacreōtiū & alcaicū:anacreōtiū ex coriābo & bacchio cōſtat alcaicū uero Epithrito ſcdo: Coriābis duobus & bacchio. Coriāb⁹ cōſtat pria lōga:duab⁹ breuib⁹: ultīa lōga. Bacchi⁹ pria breui:duab⁹ lōgis epithritus ſcďs:ſcda breui trib⁹ aliis lōgis. Lydia:meretricis hic nomē ab lydia regiōe:q̄ & mœnia dr̄ ſũ ptū:ē āt lydia annexa phrygiæ:ut Stra.li.xiii. edocet. Sybari. Iuuenis hic nomē nō ab repoſitū. Nā ſybaritæ delitiis:& luxuria defluxerūt; ut patebit & σύβαρις græce:latine tacit⁹ & delicat⁹ dr̄. Alibi tñ fluui⁹ ē q ueterē ſepat cāpāiā. Cui fluuio ꝓpriū illď ieſſe tradiť:ut i eius aq̄ demiſſa uirgulta ſaxificenť:forma tñ coloreq; ſuato. Auctor ē Stra.li. v. Pli. uero li.iii.dicit. Inter duos amnes Cratin & Sybarin:urbē fuiſſe eodē noīe:ſic ēt Stra. li.vi. ait addēs q̄ ea ciuitas tāta excellētia & fœlicitate excreuerat:ut q̄tuor gentes prias rexerit gentes. Et qnq; ac uiginti urbes ſuo ſubdiderit ipio. Totā āt fœlicitatē itra dies.lxx. Crotoniatæ illis iterceperūt: adeo delitiis & luxuria intēperātes defluebāt. Vrbe.n.potiti iducto fluuio cūcta demerſerūt. Si de ſybari biberit:ſternutamētis agitari cōſtat. Cratis āt hoīes i eo lotos cæſarie cādidos & flauos efficit:ac multis medeť morbis. Amādo p. p antiphraſin ē:nā q amat uel q amať fauer̄ debet:nō ob eē p̄terea amādo hic pōt actiue & paſſiue accipi:ita ut lydia amet ſybarin uel ut ameť a ſybari. Apricū:ſoli expoſitū. Patiēs pul. atq; ſolis cū aſſuet⁹ ſit pati & puluerē:& ſolis. Cur ne.mi. Iuuenū exercitia narrat. Nā ut Vege.ſcri.iuniores in eqs ligneis exercebāť:tātaq; cura erat:ut nō ſolū a dextris:ſed ēt a ſiniſtris ptib⁹:& iſilire & deſilire diſcerēt euaginatos ēt gladios uel cōtos tenētes. Gallica ora:gallicoꝝ equoꝝ. Stra.li.iiii.ait ita. Vniuerſa uero natio quā hæc ætas gallicā uel gallaticā noīat:martis ſtudio & aioꝝ ardet ipetu:cōſerēde pugne alacritate ipigra. Et paulo iferius ſic Ephor⁹ tā latæ galliæ magnitudinē excedeř tradit:ut quā nūc uocam⁹ Iberiā plīma illi⁹ ſpatia gallis uſq; gades attribuat. Iuſti.āt li.ult.ſcri.q̄ tāti i galitia ac luſitāia & tā pnices uiſunť eq:ut nō imerito uero iþo cōcepti uideāť. Pli.ēt li.viii.de eqs ſcri.q̄ i hiſpāia gallica gēs & aſturia ē eqni gñis &c. Lupatis fre.i.aſpis ab lupinis dētib⁹:q i æq̄les ſūt:ut iqt Ser. Lupus aūt & lupatū frenū dr̄. Oui.in triſti. Et placido duros accipit ore lupos. Et Mart. Mordēt aurea q̄ lupata cerui. Tyberim tāg.i.natare. Natādi uſum ingt Vege. æſtiuis mēſibus ois æq̄lr debet Tyro cōdiſcere. Nō.n.pōtib⁹ ſp flumina trāſeūť:ideoq; Romani ueteres Cāpū martiū uicinū Tyberi delegerūt:i quo iuuētus poſt exercitiū armoꝝ ſudorē puluerēq; dilueret. Cur oliuū:olei natura tepefacere corpus:& cōtra algores munire. Vſū eius ad luxuriā iuenire græci uitioꝝ oium genitores in gymnaſiis publicādo. Auctor ē Pli.li.xv. Vtq; Li.docet Annibalis milites pugnaturi ad trebiā oleo mollierūt art⁹:p māipulos miſſo:ab iþo.ſ.annibale:hoc āt de cæromate itelligiť. De quo ſat.ii.i Iu.iā diximus. Armis.i.armoꝝ exercitatiōe:ut diſci.& iaculi.hæc.n.una ē clauſula. Diſco:graui lapide:& rotūdo:q exercitui cā corpis ad auras ꝓiiciebāť. Veg.ait ad lapides uero ul' māib⁹ ul' fūdis iaciēdos exerceri diligēter quēit iuniores. dr̄ āt diſc⁹ aδ τ̃ δισκεῖν iaceř. Iaculo:tyrōes iacula aduerſus palū tāq̄ aduerſ⁹ hoīes iaciebāt. Armoꝝ doc. attēdebat ut magnis uirib⁹ & dſtiato iactu aſtile torq̄rēt ut ul' i palū ul' iuxta diligerēt miſſile. qď idē ueg.edocet.

VIII. ode dicolos diſtro. in lydiā meretricem.

Lydia dic per omnes
Te deos oro:ſybarin cur ꝓperes amā
Perdere? cur apricum (do
Oderit cāpum:patiens pulueris atq; ſolis?
Cur neq; militaris
Inter æquales equitet? gallica nec lupatis
Temperet ora frenis?
Cur timet flauū tyberim tangere? cur oliuum
Sanguine uiperino
Cautius uitat? nec iam liuida geſtat in armis
Brachia:ſæpe diſco:
Sæpe trans finē iaculo nobilis expedito?

Anacreontium metrum
Alcaicum metrum
Coriābus
epithritus
Lydia
Sybaris
cratis
crotoniate
ſybaris fluuius
Cratis.f.
Amando
Iuuenū exercitia in equis
Gallica ora
Galitiæ equi.
Aſturia
Lup⁹ frenū
Lupatum
Natandi uſus olei
natura
Græcoꝝ uitia.
Diſcus
Iaculari

PORPH.

Lydia dic p oēs te deos oro. Hæc lydia amica uideť fuiſſe Sybaris noīe adoleſcentis:cui iputat q̄ amo
1 re ſui implicitum reſidem fecerit exercitationum campeſtriū. Cur apricū oderit campū patiens pul
ueris atq; ſolis ſit aut fuerit. Gallica nec lupatis tēperet ora frenis:gallica ora:p gallicoꝝ ora equoꝝ. Lupata aūt frena ſunt aſpera:de qbus & Virgi.ſic ait. Et duris parere lupatis. Cur ti.fla.tybe.tā.qui in cāpo martio exercebanť:& natabāt poſt exercitiū:qa & hoc uideť neceſſariū militiæ eē. Sæpe diſco trās finē iaculo Nobilis ad excipiēdū trans finē expedito nobilis ſæpe iaculo:dicit aūt eū glorioſe & diſcū & iaculū miſiſſe.

ASCEN.

Lydia &c. Obiurgat meretricē nō ſine amara irriſiōe pueri eā pdite amātis:ut oē ſtudiū militare pp eā p̄termittat:& cū ea deliteat eā fouēs. Ordo āt ē. Lydia:dic qď qa ipioſū & odioſū ē:ut in buc.dic mihi dameta &c. Mitigat dicēs:dic oro te p oēs deos:cur ꝓperas.i.feſtinas.ſ.añ ætatē ueneri maturā:pdeř.i.deſtrueř amādo.i.p amorē:qď ſignāter & diſerte dictū:qa meretrices quos amāt maxie pdūt: illis.n.oblectatæ cogūt eos ſibi morē gereř ſybari pueꝝ illū tacitū & ďlicatū uñ nomē ipoſitū a re ipa. Et dic Cur oderit cāpū apricū.i.ſoli expoſitū:patiēs.i.cū ſit patiēs pulueris atq; ſolis Et dic cur neq; militaris.i.cū ſit militaris eqtet.ſ. āpli⁹ iter æq̄les.i.coæuos ſuos:nec tēpet.i.domitet & regat:ora gallica.i.equoꝝ gallicoꝝ:frenis lupatis: a lupinis dētibus ad quoꝝ ſilitudinē facta ſūt ſic dictis. Et cur timet tāgere tyberī flauū:uñ albula pri⁹ dicebať.i. cur nō audet ampli⁹ natare:& cur uitat oliuū.i.oleū quo unctus tutius natet:cautius ſanguine uiperino.i.q̄ uitare dēat ſanguinē ueneniſſimi ſerpētis:q̄lis ē uipa. Nec ge.iā.i.amplius brachia liuida.i.plūbei coloris

in armis

in armis.i.quē colorē induecīt arma:exiſtēs nobilis.i.inſignis & multis notus diſco & iaculo expedito.i. expedite iacto aut iaculato.trās finē.i.metā iuuenibus cōſtitutā ut diſcū aut uectē ꝓiiciēdo uires exerceant.

Quid latet ut marinæ
Filium dicūt thetidis ſub lachrymoſa troiæ
Funera:ne uirilis
Cultus in cædem & lycias ꝓriperet cateruas.

¶Filiū the.i mari ægeo una cycladū ē Scyros lōgitudinis.xxv.miliū paſſuū:antea phœnice appellata ut Pli.li.iiii.ait.In ea uero lycomedes rex erat apud eū itaq;:nā filias hēbat:Achillē puellari habitu Thetis depoſuit:audierat.n. a protheo uate apud Troiā periturum achillē:hinc mr̄ eū celare achiuos ut diximus uoluit ab ulyſſe tādē recognitus eſt:& ad Troiā ductus. Sub.i.ante Vir.in ge.Sub lucē exportār calatis:ꝓ ante lucem.Lycias cateruas:lyciorū rex ſarpedon iouis filius troianis fauit:ubi a patroclo occiſus eſt.Hora.lycios ꝓ troianis oībus illorūq; ſociis poſuit:de ſarpedonis morte lib.xvi.iliados late habet. Proriperet: traheret ipm̄ Achillem. — ANTO. Scyros achylles Puella Sub Sarpedon

¶Quid latet ut marinæ filium dicunt thetidis:συλληψις.quia ex eo quod latet latuiſſe accipiendum eſt Lycias prorīperet cateruas.Manifeſte hic lycias pro troianis poſuit. — PORPH.

¶Quid.i.ad qd:latet.ſ.ſybaris apud te:ut.i.quēadmodū dicūt(qd & ſtatius poſtea ī achilleide dixit)filiū thetidis marinæ.ſ.deæ.ſ.achillē:ſup.latuiſſe in aula lycomedis regis ſcyri ubi ex deidamia eius filia pyrrhum genuit:ſub.i.paulo ante tempora:cum tempora tenderent in funera lachrymoſa troiæ.i.ante exeidiū troianū: dicunt inquā latuiſſe:ne cultus.i.ueſtitus uirilis ꝓriperet ipſum in cædem & lycias cateruas: pro eo quod eſt in cædem lyciarum cateruarum quæ troianis ſuppetias tulerāt duce oronte & ſarpedone. — ASCEN.

Ode tricolos tetraſtrophos ad Thaliarchū.

Vides ut alta ſtet niue candidum
Soracte:nec iam ſuſtineat onus
Syluæ laborantes:geluq;
Flumina conſtiterint acuto.
Diſſolue frigus ligna ſuper foco
Large reponens:atq; benignius
Deprome quadrimum ſabina

¶Argumentum Odes nonæ.

Nona ode Taliarchū puerū ad uoluptatē:lætioreq; uitā hortaf. Dicit.n. cum maxima uigeāt frigora:lignis foco repoſitis diſſoluēda ſibi.Merūq; optimū exhibēdo:craſtina curet minīe nec itē dulces ſpernat amores: aut choreas: dū iuueni ſibi canicies abeſt.Qui uero dn̄t poetā hic loq ex epicuri ſn̄ia minime ueri eē uidēf.Epicurus.n.ī epi.herodoto miſſa:hæc ait.Cū itaq; dicam⁹ uoluptatē finē eē: nō luxurioſorū uoluptates:eaſue q̄ ī guſtu ſūt poſitæ:ut qdā ignorātes aut ab nr̄a ſn̄ia diſſētiētes aut male accipiētes:arbitrāf. Sed n̄ dolerē corpe aīoq; trāqllū eē:& ꝑturbatōe uacarē dicius.nō.n.cōuiuia & cōmeſatōes:n̄ puerorū mulierūq; cōgreſſus:n̄ piſciū uſus & cæterorū q̄ affert ꝓcioſios mēſa:ſuauē gignit uitā:uerū rō ſobria:cāſq; ꝑſcrutās:cur q̄q; ul' eligēda:uel fugiēda ſūt:opioneſq; expellēs:p q̄s aīos ut plīmū occupat tumultus.Horū oium initiū maximūq; bonū prudētia ē:hæc ille. Vides ut al.ſtet ni.cā.Ode ē tricolos tetraſtrophos.Eſt.n.metrū ex duob⁹ uerſib⁹ iābicū alchaicū cōſtās duob⁹ iābis:uel ſpōdeo & iābo:cæſura:duobuſq; dactylis. Tertius archilochi⁹ hypcatalactic⁹ ē:ex ſpōdeo:iābo:ſpōdeo iābo cæſura.Quart⁹ pīdaric⁹ ex duob⁹ dactilis:& duob⁹ tro.hypcatalectic⁹ āt uerſus dr̄ ex hubērās unica ſyllaba:ab ὑπερ hyp qd ē ſup ſupra:ultra & καταληκτικον termiatū:q̄ſi ſupflua termiatio. Taliarchus aūt nomē ē a poeta fictū.Nā dici pōt cōuiuii ſeu feſtiuitatis priceps:θαλια nāq; dr̄ cōuiuiū:ſeu feſtiuitas:αρχος priceps.Stet.i.cōſiſtat:plenū eē hic nō cōuenit:nā alta niue cādidū dicit. Soracte:ſcri.Soli.q ꝓ paucæ amiliæ erāt in agro phaliſcorū quos hyrpos uocabāt:q ſacrificiū ānuū ad mōtē ſoracte faciebāt: idq; opantes geſticulatiōib⁹ religioſis īpune īſultabāt ardētibus lignorū ſtruibus.i honorē diuinæ rei flāmis ꝑcētibus.Stra.ēt li.v.oñdit.Soracte in phaliſcis eē iuxta flaminiā uiā.Sub quo mōte:ut ait:urbs erat feronia quo noie & dea q̄dā nūcupabaf:quā finitimi miro dignabanf honore:quo ī loco ipſius tēplū erat mirificū ſacri genus hn̄s.Nā q eius numie afflabanf:nudis pedibus prunas & copioſum cinerē inambulabāt nulla læſiōe ſub hoc demōe.Id āt quotānis celebrabaf.Hora.uero ſ̄ ī ſabinia Soracte eē oñdit:uel potius ꝓpe:nā ꝓpe eſt:ut uidimus:diſtatq; ab urbe roma milibus paſ.ultra.xx.Dr̄ aūt ſoracte:ut puto:a σωρεια qd ē cōgeries:ul' a σωρος qd' eſt aceruus cumuluſue:eſt.n.mōs altiſſimus. Gelu acu.Acutū dixit qm̄ gelu ipm̄ acutū ſit aqua paulatim ſtillāte:uel acutum ait:qm̄ ſuo innato frigore cum tangitur:pungere uidetur atq; urere. — ANTO. Epicuri uoluptas Alchaieū iābicū. archilochium Hypcatale cticum Pīdaricum metrum Hypercatalecticus Thaliarchus Thalia archos Phali. hyrpi. Soracte feronia Soracte

Vides ut alta ſtet niue cādidū Soracte.Thaliarcū ad lætiorē uitā hortaf:ut luſib⁹ adoleſcētiæ q̄diu ætas pmittit:utaf.Notādū āt qd neutro gn̄e ſoracte dixerit cū uulgo ſorax dicaf.Eſt āt hic mōs in phaliſcis. Stet:aūt plenū ſit ſignat:ut Ennius. Stant pul.cā.& Vir.Iā puluere cœlū ſtare uides:& in Buc.Stāt & iunipi & caſtaneæ hirſutæ. Flumina cō.acu.Vtrū ad ſenſum frigoris ptīet qd' uelut uitrū pūgit.An q̄' frigus uelut uitrū acutū ſit. Sup foco:ſup focū uf dicere debuiſſe:ſed frequēs in hac figura Horatius:ut diſtrictus enſis cui ſup impia ceruice pendet. Atq; be.depro.quadri.ſabina. — PORPH.

Vides ut alta.Ex aſpitate hyēis monet thaliarchū q̄ſi principē feſtiuitatis & cōuiuiorū ut igni & uino frigus & curas ꝓpellat:ut Manci.latius exeqf.Ordo eſt.O thaliarche tu uides ut.i.q̄liter:ſoracte mons ille in phaliſcis apollini ſacer:ſtet.i.rigeat exiſtēs cādidum.i.albicās:alta.i.dēſa niue:nec i.& nō hoc ē uides ut ſyluæ laborātes.ſ.onere niuiū:nō ſuſtineāt iā.i.amplius onus.i.pōdus niuiū: qa aut rūpunf aut declināf in terrā:& uides ut flumia cōſtiterit.i.cōſtricta ſint & ipedita a curſu ſeu fluxu:gelu acuto.i.aſpo:qd' in glaciē cōuertit aq̄s.Et iō diſſolue frigus reponēs.i.iterū atq; iterū ponens large ligna ſuper foco.i.loco q ignē fouet:& deprome benigni⁹.i.īdulgētius & abūdāti⁹:merū quadrimū.i.q̄ttuor ānorū. — ASCEN.

ANTO. ℂDyota:potandi uaſculum a δυο qđ eſt duo:& ωτα plurali nũero aures:q̃ſi duas aures:i. anſas hñs. Cætera
Dyota idest oẽs alias curas. Tu uero uoluptati incũbe:& qetæ uitæ futurorũ minime Sollicitus. Dii.n. poſt aduerſa
per ſeipſos qetem tribuũt hoĩbus & iucunda.hinc ait:q ſimul Stra.&c. Strauere:qeſcere facere atq; ſubſide
Omi re. Feruido:æſtuãti. Orni:arbores ſunt albo cortice graciles & altæ dictæ:ut puto ab Oρνυω qđ ẽ inſur
Otnyo go.in cito:pmoueo:itaq; ſi nec orni nec ẽt cupreſſi graciles quoq; & altæ ſtratis uẽtis nõ agitanť qd de arbo
ribus erit craſſis & robuſtis? Fuge q̃rere:hoc ad aĩ ptinet tranqllitatẽ:ex qua ſumma uoluptas redũdat Lu
cro oppone.qa mors imminet:uñ die quoq; acci
dere põt. Quẽcunq;:uel bonũ uel malum. Vi
Senectus renti:tibi iuueni. Canicies moroſa:ſenectus dif
Moroſi ficilis & q̃rula: hinc Iuuena.ait. Vſq; adeo grauis
Canicies uxori:nanſq;:ſibiq;. Vt capratori moueat faſtidia
coſſo.Moroſi aũt ut Porphirio inqt:dñr multorũ
morũ interſe contrariorũ.Canicies uero generať:
ut docet philoſophus ex putredine. Cũ itaq; in ſe
nectute deſit calor naturalis:qui cã ẽ : digeſtionis
neceſſario pilorũ materia nõ bñ digeſta putreſcit,
hinc poſtea ſenes caneſcũt.Macro.ẽt li.vii.ſcribit
caniciẽ ex nimio humore fieri qđ phlegma uoca
tur.Nã iõ albi ſunt cani : qa colorẽ humoris quo
nutriunť:imitanť. Cãpus: martius.ſ.ubi iunio
Area res exercebãť:uti ſuperiori Ode oñdimus. Areæ
plateæ:nã loca in urbe pura areæ dicunť.ut Var
ro ait ab ſimilitudine areæ:ubi frumenta ſecta te
runť & areſcuntur.Feſtus ẽt põpeius inqt: q̧ area
proprie dř locus uacuus : q̃ſi exaruerit nec poſſit
Cãpus quicq̃ generare. Aduerte tñ cãpos ampliores eſſe:
areas uero minores hinc poeta hæc ſimul coniun
xit. Lenes:uoluptuoſi ſuaues:dulces:gratiſſimi.
Sub noctẽ: p noctẽ. Compoſita hora:cõſtituta
tibi ab amica. Suſurri:cõfabulationes.Catullus:
Verboſa gaudet uenus loq̃la. Nũc & latẽtis:ordo eſt & nũc repetať gratus riſus pditor puellæ latentis ab
angulo:quũ.n.riſus audiť puellã latere oñdit:qđ quidẽ ad uoluptatẽ & luſum fieri ſolet: hinc illud eſt i buc.
Malo me galeata petit laſciua puella. Et fugit ad ſalices & ſe cupit añ uideri. Pignuſq; direptũ lacertis:hic lo
cus per antiphraſin intellectus a qbuſdam fuit:dẽmus.n.intelligere pignus direptũ a puella e lacertis amato
ris:& annulũ a digito eiſdem. Sic nãq; coguntur amatores repetendi grã quod reliq̃rant ui fere ablatũ:puel
Armillæ las reuiſere:Nã iccirco illæ id fecerãt. Pignus dire.la. Armillas ĩtelligit direptas e brachiis amatoris a puel
Armi la:nã ut Feſtus edocet. Armillas ab armo(qbus uiri militares ab impatoribus donati)dictas eẽ exiſtimant:q̧
Arma antiq humeros cũ brachiis uocabãt armos. Vñ arma ab his depẽdẽtia ſunt uocata. Aut di.annulũ hic intel
ligit:direptũ ẽr a puella ex digito ipſius amatoris, Male p.ficte & debiliter tenaci:nã fingunt ſe amatores re
tinere:qđ optãt ſibi adimi a puellis:& illud eſt:quo iuſtiores hẽant redeundi cauſas.

Othaliarche merum dyota.
Permitte diuis cætera qui: ſimul
Strauere uentos æquore feruido
Depræliantes:nec cupreſſi :
Nec ueteres agitantur orni.
Quid ſit futurum cras fuge quærere:&
Quem ſors dierum cunq; dabit lucro
Appone:nec dulces amores
Sperne puer:neq; tu choreas.
Donec uirenti canicies abeſt
Moroſa:nunc & campus & areæ
Leneſq; ſub noctem ſuſurri
Compoſita repetantur hora.
Nunc & latentis proditor intimo
Gratus puellæ riſus ab angulo
Pignuſq; direptum lacertis
Aut digito male pertinaci.

PORPH. ℂOtaliarche merũ dyota.Dyotã:amphorã dicit q̧ anſæ eis uelut aures ſint:ergo græca appellatiõe hoc dř.
Quẽ ſors dierũ cunq; dabit lucro appone.Ordo eſt:quæcunq; dierũ ſors dabit lucro appone:p quã dicit unũ
quenq; diẽ uitæ noſtræ nos de lucro cõputare debere eo q̧ mors quottidiæ poſſit accidere. Nec dul.amo.
ſper.puer:p dum puer es noli ſpernere. Donec uirẽti canicies abeſt moro.i.ſenectus difficilis:nã moroſi di
cunť multorũ morũ inter ſe cõtrariorũ. Cõpoſita:p cõſtituta. Nũc & laten.p.inti.gra. puel.ri.ab an.gra
te dicũt:ſic.n.puellæ ſolent uerecũdiam ſexus cũ libidine miſcentes abſcondere ſequentibus amatoribus:&
rurſus ut inueniãť riſu ſe pdere. Tale illud Virgi. Et fugit ad ſalices & ſe cupit añ uideri. Male pti.Belle ma
le ptinaci:qa fingunt ſe retinere qđ uoluut ſibi adimi.ut iuſtas habeaut cauſas per quas ueniant.

ASCEN. ℂDyota.i.amphora binas aures hñtes:ſabina.i.q in ſabinis recõdita ẽ:aut q̃ ſabinũ uinũ cõtinet: & pmitte
diuis cætera.i.tegimẽ mũdi & auræ tẽperiẽ:q.ſ.diui ſimul.i.ſtatim ut:ſtrauere.i.ſedauerũt.uẽtos depliãtes.ſ.
prius: æquore feruido.i.freto:aut feruido.i.æſtuoſo & multũ cõmoto:nec cupſſi nec orni ueteres agitanť.i.
nulla ſit amplius cõmotio:ad quorũ exẽplũ tacite ĩnuit ẽt mẽtis agitatiões ſedãdas eẽ. Quid ſit ſu. Proſeqť
eãdẽ materiã. Quia.n.ſollicitudo rerũ futurarũ pñnũ demit uoluptatẽ dicit:fuge q̃reř.i.diſq̃reř:qd ſit futurũ
cras:& appone lucro.i.deputato de lucro:quẽcũq; dierũ ſors aut ſors dabit. Nec.i.& nõ:& puer.i.cũ ſis adhuc
puer non ſperne:amores dulces.ſ.ætati puerili iã pubeſcẽti:neq; tu q habilis & peritus eſt ſaltãdi ſperne cho
reas dõec cãicies.i.ſenect⁹ moroſa.i.difficilis & ĩ nulla re cõtẽta:abeſt tibi uirẽti:& cãp⁹.ſ.martius ĩ quo exer
cebãť iuuenes Ro.& areæ.i.alia loca exercitii ĩ urbe q̃ minora ſunt q̃ cãpus q dict⁹ q̧ capiat ãple. & ſuſurri.i.
cõfabulatões cũ amica:lenes.i.ſuaues ſine rixa repetãť ſub noctẽ.i.paulo añ noctẽ:hora cõpoſita.i.ad hoc cõ
ſtituta. Poſſet forte ĩtelligi de ſuſurris:hoc ẽ murmure fluuiorũ quorũ auditus & pſpectus ſub noctẽ grat⁹&
iucũdus ẽ ſed qđ ſeqť amicæ cõgruti. Riſus pu.i.dat⁹a puella ab angulo: pditor ipſi⁹puellæ latẽtis:grat⁹.ſ.
tibi.repetať ſup.nũc.i.cõpoſira hora.ſ.añ noctẽ aut ĩterdũ & pign⁹ direptũ.ſ.a puella ut ſit occaſio redeũdi:
lacertis.i.ab hũeris tuis:hoc ẽ armillæ aut a digiro tuo:male.i.nõ ſatis ptinaci.i. annulũ nõ ſp tenẽti ſed per
diſſimulationẽ dimittẽti ut repeti poſſit:repetať nũc.

Argumẽtum.

Argumentum Odes.x.

DEcima ode Mercuriũ laudat:ab gñe:ab eloq̃ntia:ab offõ:ab ĩuẽtis:ab aſtu:a potẽtia.Eſt át hymnus ab Alcæo ſumptus:ut ſcri.Porphyrio.Mercurii facũde nepos athlãtis:hæc ode metrũ hʒ uti ſecũda.Iã ſatis terris niuis atq; diræ: Volũt p̃terea Mercuriũ reptoré reꝝ plurimaꝝ qb⁹ uitæ hominũ cõſuleref:fuiſſe:hũc.n.primũ & uerba in ordinẽ redegiſſe:& multis ĩdidiſſe reb⁹ noĩa.fuiſſe quoq; lr̃arũ iuẽtoré aiunt.inſtituiſſeq; quo honore qbuſue ſacris colerenſ dii in primis obſeruator aſtrorũ curſus fuit & uocũ harmonias adinuenit.Palæſtræq; nũerorũq; & ad corpa curãda mediciæ artis lira ĩſup ex neruis triũ chordarũ iſtar triũ anni tẽpoꝝ reptorem tradũt.Tris.n.iſtituit uoces: Acutã:grauẽ:& mediã.Acutã ab æſtate grauẽ ab hyeme mediã ab uere ſumens.hic & græcos docuit uerborũ iterp̃tationẽ:Vñ & ipſe hermes.i.iterpres appellaſ.hæc oĩa ex lib.i.Diodori Qui ẽt lib.yi.ſic ait.Tribuunſ p̃terea mercurio p̃conia diſſidia ac fœdera q̃ in bellis fiunt p̃cones quoq; adiiciunſ q ĩternũcii eẽ ſolẽt ob eãq; rẽ ab hoſte tuti.Vñ & ip̃m cõem utriuſq; dñt cũ ãbobus utilitatis cõis ac pacis mutuæ iterpres exiſtat.Mẽſurã ĩſup ac põdus & mercaturæ q̃ſtũ repiſſe aſſumãt occulteq; iuicẽ peculãdi modũ.p̃co ẽt deoꝝ tradiſ nũciuſq; optius:qm mãdata diligẽter pficiat.Vñ & iterp̃tis nomẽ aſſũpſit:nõ q noiuʒ aut oronis:(ut qdã tradũt)fuerit iuẽtor.ſed qa diligẽtius q̃ cæteri mãdata referat:palæſtrã eũ ĩtroduxiſſe:& ex teſtudis forma lyrã adĩueniſſe aiũt:hæc ille.

ANTO. Mercurii inuenta Reꝝ noĩa Litteraruʒ inuentor Deoꝝ cultus aſtrorum curſus Medicina Lyræ inuẽtor hermes Mẽſuræ põdus Mercatura Mercurius deoꝝ iterpres

Odes.x. dicolos tetraſtrophos de Mercurii laudibus

MErcurii facunde nepos athlantis
Qui feros cultus hominũ recẽtum
Voce formaſti catus & decoræ
More paleſtræ
Te canam magni Iouis & deorum
Nuncium curuæq; lyræ parentem
Callidum quicquid placuit iocoſo
Condere furto.
Te boues olim niſi reddidiſſes
Per dolum amotas puerum minaci

Mercurii hic uocãdi caſus media correpta pfer.eſt.n.troche⁹ deinde ſpõde⁹ ſeqſ.de hmõi ãt uocatiuis lati⁹ meminiſ Gel.lib.ii.c.xxiii.meminit itẽ Priſcia.lib.yii.Ci.p̃terea in li.de na.deo.ſcri.fuiſſe qnq; mercurio.Tertiũ tñ Ioue tertio natũ ex Maia:Ex quo & penelope pana natũ ferunt.Quartũ uero argentũ iuenit & Arguʒ interemiſſe dñt ob eãq; cãm ægypto pfuiſſe:atq; ægyptiis leges & lr̃as tradidiſſe.Macro.li.i.ſat.docet optie Argũ p cælo accipi:& Mercuriũ pro ſole.Cui Mercurio Tetrachordiũ ſcri.attribui.qppe ſignificat is nũeris uel totidẽ plagas mũdi uel quatuor uices tẽporũ:qbus annus icludiſ.Vel qd duob⁹ æqnoctiis:duobuſq; ſolſtitiis Zodiaci ratio diſtincta eſt. Vt lyra apollinis chordarũ.yii.tot cæleſtium ſphæraꝝ motus p̃ſtat itelligi:qbus ſolẽ moderatorẽ naturæ conſtituit:Voce formaſti:Cice.in lib.de na.deo Sic iam uero dña reruʒ:ut uos ſoletis dicere.Eloquẽdi uis:q̃ eſt p̃clara.q̃q; diuina quæ primũ efficit:ut ea quæ ignoramus diſcef:& ea quæ ſcimus alios docere poſſimus.deinde hac cohortamur.hac pſuademus:hac cõſolamur afflictos.hac ducimus pterritos ab timore.hac geſtientes cõprimimus hac cupiditates iracũdiaſq; reſtinguimus.hæc nos iuris legũ urbiũ ſocietate deuinxit.hæc ab uita imani & fera ſegregauit.Catus acut⁹ pprie dr teſte Varrone non ſapiens.Catus igenioſus iquit Ser.lib.i.ænei.& Tulli.lib.i.de legibus ait.Quis igiſ prudentẽ & ut ita dicã Catũ nõ ex ipſius habitu ſed ex aliqua re externa iudicaret?Palæſtræ:Palæſtra diciſ ludus:& locus παλη luctã παλαιω luctor.παλαιστης luctator. Iocoſo furto:nõ auaritiæ cã cõmiſſo:uerũ iocãdo ludẽdoue.

Te boues:ordo eſt.Apollo dum minaci uoce terret te puerũ niſi reddidiſſes boues olim per dolũ amotos.

Mercurii. yi. Pag Annus Tetrachordium Lyra Appollinis Eloquẽtia Catus Catus Palæſtra pale Apollinis boues Mercurius ab egit

PORPH.

MErcurii facunde nepos athlãtis.Hymnus in mercuriũ ab alcæo Lyrico poeta.Facundũ autẽ mercuriũ dixit:qa orõnis inuentor. Nepotẽ athlantis:quia maiæ filius.Maia aũt una ex athlãtib⁹: Voce formaſti.Notũ ex mercuriũ inuentorem exiſtimari ſermonis pallæſtræ lyræ & furtorũ. Magni Iouis & deorũ nũciũ αχυμαλιδιο hoc & Vir.amphitrio naidæ magno diuiſq; ferebãt. Iocoſo fur.bñ iocoſo.Nõ.n.ille qui dat auaritiæ fraudẽ ſpectat.deinde docet qd ſit iocoſo furto aliter.boues olĩ niſi reddidiſſes amotos.p dolũ te puerũ Apollo dũ miaci uoce terret pharetra uidu⁹ riſit.Fabl'a hæc ẽt ab alcæo fctã & iterũ Mercuri⁹ icciico tradiſ furãdi reptor qa oro cuius iuẽtor eſt.aios ad audiẽdũ fallit.

ASCEN.

MErcurii facunde.Diſertiſſime accumulat laudes mercurii:nec imerito:eſt.n.deus facũdiæ & eloquentiæ:oiſq; ſolertiæ:& lyrici eſt deſcribere laudes deorũ:ut diximus ex auctor noſtro de arte. Muſa dedit fidibus diuos:pueroſq; deorũ.Primo ergo laudat eũ a facunda ſapientia:& canendi peritia:quæ duo poetæ lyrico ſummæ ſunt neceſſaria:tum a uafritate & ingenioſo furto lyricis puellarũ dolos deſcribere uolentibus nõ minus ſcitu neceſſariis.Quod ãt eloquentia feros cultus hoium reformet:atteſtaſ ẽt poeta dicens Sylueſtres hoies ſacer iterpreſq; deorũ Cædibus & uictu fœdo deterruit orpheus dictus ob hoc lenire tygres rabidoſq; leones.Et Cice.in principio rheto ueterum docet qd ualeat coniuncta ſapientiæ:Ordo eſt.O mercuri facunde.i.deus naturalis eloquentiæ:nepos athlãtis:qa ex maia eius filia genite.qui caut⁹.i.acutus & ingenioſus formaſti feros cultus hoium recentũ.i.recenter pductorũ uoce & more decore palleſtræ.i.exercitatõe.quã iueniſti.Ego canãte nũciũ Iouis magni.i.ægregii & deorũ.ſ.aliorũ.& parẽtẽ.i.iuẽtorẽ:lyræ curuæ i formã teſtudinis factæ:& callidũ cõdire.i.abſcõdere furto iocoſo.i.non auaro nec aio detinẽdi:qcqd placuit.ſ.cõdeſ.ut ſequẽtia pbãt. Te bo. Proſeqſ ut dixi reliquas mercurii laudes.Ordo eſt.Apollo dũ terret te puerũ.i.cũ formã pueri.ſ.bubulci iduiſſes.uoce minaci.i.minãti te trãſfigere iaculis niſi reddidiſſes boues.i.uaccas eius amotas olĩ.ſ.cũ priuat⁹ diuitate armẽtũ Admeti regis pauit.

ANTO. Battus Index

℄ Viduus pharetra riſit. Te boues. Quo tempore paſtor apollo admeti regis pauit armenta: dum amori uacabat: demulceretur& fiſtula eius boues incuſtoditas Mercurius in ſyluis abſcondit. Id auté ſolus Battus paſtor & ſenex aduerterat itaq; ſibi ſilentii gřa uaccá donauit: hinc ille inqt. Tutus eas lapis iſte prius tua furta loquetur. Simulauit Mercurius abire: Mox redit uerſa figura cú uoce: petiitq; a Batto ut ei aperiret: an boues aliquas uidiſſet. Ná & uaccá & taurú tribueret ipſi: inqt ille: ſub illis mótibus errát: riſit Mercurius dicés. Me pſide mihi pdis? hinc periurú in ſilicé uertit: qui nunc quoq; dř idex: hæc lib. ii. meta. Addút alii Apollinė ubi oía pdicta cognouit ſumpto arcu uoluiſſe Mercuriú ſagittis offendere: ille iá aſtuciá pharetrá ei abſtulerat: qua re cognita: riſit Apollo. Cú prius iraſceret. Quin & atridas. li. iliados ultio longo carmine ſcribit ab Homero irim ab ioue miſſam priamo ſignificaſſe. Achillé cú donis peteret ſolo comitat⁹ auriga: nec formidaret. Mercurius. n. ducturus erat eú icolumé in illius tétoria. Itaq; ſumpto curru & iõ auriga iter arripuit: occurritq; ſibi Mercu. iliaco dicés ſe Achillis Aurigá eſſe tunc p apta uagáré inde priami: currum aſcédit: imiſſoq; ſõno caſtrorú cuſtodib⁹ græciſque oibus inſciis ad Achillé puenit priamus nulli uiſus. Abs quo Hectoris recepto cadauer: muneribus prius exhibitis: eodé Mercurio duce i Troiá reuerſus eſt. Theſſalos ignes: & per hos cuſtodes itelligit: qui ante Achillis clauſum tétoriú erant Achille cœnáte. dú Mercurio duce apta ianua igreſſus eſt priamus: Homerus enim lib. iliados ultimo inducit Achillem inter alia hæc priamo dixiſſe. Te quoq; neſcio qs deus huc comitet cúté. Quádoqdé iuuenile ét ſi robur ieſſet. Nec qſq auderet. nec ſe cómitteret hoſti ingrediés furti reſerato cardine nfas Decepto cuſtode fores tu pia lætis: ordo eſt. Tu grat⁹ ſupis & imis deoꝶ aurea uirga pias aías lætis ſedib⁹ repóis: & leué turbá coherces. Lætus ſedib⁹: cápis elyſiis. Leuė: uaná & delinquétė. Coerces i tartaro. ſ. Virga aurea Vir. li. iiii. de Mercurio iqt Tú uirgá capit hác aías ille euocat orco pallétes: alias ſub triſtia tartara mittit. Dat ſõnos adimitq; & lumina morte reſignat. Illa fretus agit uétos: & turbida tranat Nubila. Home. ité li. ilia. ultio ait Tú uirgá capit: hac oculos de⁹ excitat ipſe hic dulces ſuadet ſõnos. & lumina claudit: Mac. li. i. ſat. ſcri. Caduceú duob⁹ draconib⁹ ornatú fuiſſe: mare & fœmina i nodú obligatis iuicé pte media uolúinis ſui. Marti. ét li. vii. ſic ait. Cyllenes cæliq; dec⁹ facúdæ miniſter Aurea cui torto uirga dracóe uiret.

Iris ad Priamum Qui adit Achillem

Mercurius Priami ductor ad achillem

Mercurii uirgá

Caducei Dracones

Voce dum terret uiduus pharetra
Riſit apollo.
Quín & atrídas duce te ſuperbos
Ilio díues Priamus relícto
Theſſaloſq; ígnes & íníqua troíæ
Caſtra fefellít.
Tu pías lætís anímas reponís
Sedibus: uírgaq; leuem coerces
Aurea turbam: ſuperís deorum
Gratus & ímís.

Vndecía ode monocolos ad leuc.

TV ne quæſieris: ſcire nephas: qué míhí
(qué tíbí

℄ Argumentum Odes. XI.

VNdecima ode leucothoen admõet ultimú uitæ finé ſcire nõ qrat: cõſulebat. n. illa mathematicos hortat poſtea pñtis diei lætitiá carpe: poſtero nńq; credédú minime tu ne qſieris. Ode eſt monocolos hńs metrú phaletiú cõſtás ſpõdeo dactylo cæſura dactylo iteꝶ & cæſura: ide duob⁹ dactylis poterit ét eé coriábicú metruꝫ ex ſpõdeo trib⁹ coriábis & pyrrhichio ſiue iábo. Nefas. ſ. é de⁹. n. futura ſol⁹ uult noſſe: utq; legit i li. de na. de. Nihil tá irridebat epicur⁹ q̃ pdictioné reꝶ futuraꝶ. Mlta tñ cernút haruſpices mlta augures puidét: mlta oraculis declerant: mlta uaiticatõib⁹: mlta ſõniis: mlta portétis.

Phaletium metrum Choriábicú metrú Epicurus PORPH.

℄ Viduus pha. riſit apollo: Belle uiduus pharetra p uiduat⁹ pharetra. i. priuat⁹. Ilio di. pri. reli. diues priamus opportune núc dř qd' tm. ſ. auri habuerit q filii corpus redemit: Mercurio át duce dř ad Achillé ueniſſe q cuſtodib⁹ ſõnú miſit: uel q aurú ſub tutela ſit mercurii. Iniq tro. pro eo q é inimica. theſſalos ignes cú ad Achil. uéit pp Hectoris corp⁹ redimédú. Læ. ſe. eliſiis cápis. Aurea uirga. i. caduceo.

TV ne quæſieris leuconoe. leuconoem alloquitur quæ ſollicita de uita ſua mathematicos conſulebat. Suadet autem omiſſa cura futurorum unum quéq; die de lucro cõputans læta exigat.

ASCEN.

℄ Per dolú. i. p fraudé ſicut putauit: qd' nõ putaſſet niſi diuinitaté amiſiſſet: uiduus. i. ſpoliatus a te pharetra. i. cú ſéſiſſet te ſibi iterea dú tibi miabaf ét pharetrá cú ſagittis ſublegiſſe: riſit: pp iocúdú & argutú furtú tuú Quin. i. Quinimo: i ſup: Pria. diues: ut q igés põd⁹ auri cú polidoro depoſuerat & p redéptóe hectoris extictú ſecú attulerat: uñ illá primi æne. Exaiumq; auro corp⁹ uédebat achilles. Fefellit qa latuit: te duce relicto ilio. i. dú tuo ductu iliú reliqt: fefellit dico atridas. ſ. agamnoné & menelaú & ignes theſſalos. i. excubias theſſaloꝶ & caſtra iimica troiæ p q tráſiuit: Tu grat⁹ ſupis & imis deoꝶ reponis lætis ſedibus. ſ. ely ſiis: pias aías & coerces a piis ſedib⁹: uirga aurea. i. caduceo turbá leué. i. icõſtáté & q fidé do pmiſſá nõ ſuauit. TV ne q̃ſieris. Argm̃ hui⁹ odes a Mácinel. diligéter explicat: Veꝶ q̃tú ad itétioné: uť uelle cohortari ad tráqllitaté ai ſine q̃ nulla uoluptas nullaq; btitudo cõtigere pt: iõq; cõgrue fictú nom ei⁹ ad q̃ ſcribit. Ná leucothoe. i. alba curréſq; puella a phœbo corrupta fingit: q nimia idagatiõe ſideꝶ quoꝶ ſol priceps é ſeipſá cõſecit. uñ ordo é. O leucothoe. Tu ne q̃ſie. i. caue diſqras & iueſtiges nimiú qué finé. ſ. dieꝶ. Dii de. m. & qué tibi: qa nefas ſup. é ſcir: & ita ñ expedit diſqrer. Reuera noluit de⁹ dié extremú ſciri ut ſp pati ſim⁹. uñ dič dńs i euág. uigilate itaq; qa neſcitis dié neq; horá: nec tétaris. i. neq; tétaueris núeros babylõios. i. ſupputatões aſtrologicas a babylõiis potiſſimú excogitatas ut ſup. poſſis: aut ſit meli⁹ pati: qcqd erit. ſ. patiédú ſeu iuppiter tribuit tibi pl'es hyeés. i. ános: ſeu tribuit tibi ultimá. ſ. hyemé hác q̃ núc debilitat. i. fatigat: mare tyrrhenú: púicib⁹. i. ſpõgioſis: ſcopulis; oppoſitis. i. i littoř poſitis ne terras obuiat.

Leucothoe:

ANTO.

ℭ Leucothoe:nomē eſt a poeta fictū:fuerat.n.orchami regis filia Pulcherrima qdē:& hic a phœbo ſtuprata de qua li.iiii.meta.Naſo meminit:diciturq; ab [illegible].i.alba & [illegible] curro.Leucothea uero filia Cadmi fuit alter Ino dicta.ab Home.ponit̃ p̃ aurora.dr̃.n.q̃ſi albunea ſeu alba dea:[illegible] náq; dea eſt.Matuta ēt ab latinis dr̃ ut ſcri.Ci.ſi.i.rhuſ. Babylonios nūeros Ci.li.i.de diuinariōe ſcri.q̃ in ſyria Chaldei cognitione aſtrorū ſolertiaq; īgēioꝝ āncellūt.Babylon āt ut Soli.ſcri.quōdā Chaldeoꝝ caput extitit.Nūeros calculatiōes ip̄as aſtrologoꝝ.Diodo.li.i.ſcri.Mercuriū fuiſſe numeroꝝ repertorē.Pli.li.vii.inqt q̃ epigenes apud babylōios ſeptingētorū uiginti annorū obſeruationes ſiderū coctilibus laterculis inſcriptas docebat. Pari adde poſſis.Hyemes.i.annos per ſynecdochen.

Leucothoe
Leucothea
Ino matuta
Chaldei
Babylon
Numeroꝝ
Repertor
Mercurius
Epigenes
Aſtrorum
Peritus

Finē dii dederint leucothoe: nec babylonios
Tētaris numeros: ut melius quicqd erit,pati,
Seu plures hyēes:ſeu tribuit iuppiter ultimā
Quæ nūc oppoſitis debilitat pūicibus mare
Tyrrhenū:ſapias uina liques & ſpacio breui
Spē longā reſeces:dū loqmur fugerit inuida
Aetas carpe diē q̄ minimum credula poſtero

Quæ.ſ.hyems ultima. Nūc debilitat &c.per qđ itelligendū quo tp̄e hæc ode ſcribebat̃ fuiſſe hyemem aſperā qdē:nā ea mare cōcitabat̃. Pūicib⁹:ſpōgioſis& aridis ſcopulis. Debilitat:dū.ſ.ibi illidit̃. Tyrrhenū:mare tyrrheniā tēdēs ad auſtrū uerſus tyrrhenū uocat̃ auctor ēt Dionyſ. Nos tuſcū gtaii Tyrrhenū phibēt inqt Mela. At Solin.ſcri.ad mari liguſtico ad ſiciliā Tuſcū eē qđ græci ioniū uel tyrrhenū:itali iſeꝝ uocant. Tyrrheni āt dicti ſūt ab tyrrheno Lydiæ rege & Diodo.lib.vi.ſcri.q̃ tyrrheni fortitudine ægregii magno Potiti impio ciuitates condidere plures atq; opulentas.Claſſe quoq; potētes.Quum diutius mari ſperitaſſent italū pelagus Tyrrhenū a ſe denoīarūt:pedeſtri quoq; exercitu p̄ualidi tubā primi adinuenerunt. Sapias:pro ſi ſapias:ita Priſcia.exponit lib.xviii.de cōſtructione ſubiuncti:& Martia.li.xi.inqt.Nō puto ſi ſapiā. Spatio breui:ob breue ſpatiū. Liques:liquere eſt diſſoluere & liquidū facere.hinc liques futuri optatim poiādo autem uina liquantur.Inuida:nō enim uult nos eſſe quod ſumus. Diem præſentem.ſ.

Tyrrhenū
mare

Ode.xii.Dicol.tetraſt.de laudibus pluriū & auguſti maxime.

Qvem uirum aut heroa lyra uel acri
Tibia ſumis celebrare clio?

ℭ Argumentum Odes.xii.

Dvodecima ode īſinuatiōe utit̃ quo ad Cæſ.Auguſti laudes deuēiat.Itaq; clio muſā alloqt̃ dicens. Quē uirꝫ aut heroa:quē deū celebrat̃ icipiet aut lyra:aut tibia.Cuiuſq; nomē retinet echo aut in helicone aut ſup pindo aut in Aemo:ubi qdē Orpheo canēte ſyluæ:& arbores ſequebant̃ eū flūina & uēti celeres ſiſtebant̃.Dūq; dubitare uī:qđ prius laudet:iouē celebrare icipit:īde palladа:liberꝫ:Dianā:phœbū:Herculē:caſtorē:& pollucē:inde heroas Romulū:pōpiliū:Tarqniū:Catonē Regulū:Scauros:paulū æmiliū:Fabritiū:Curiū:Camillū:Marcellū:Iuliū Sidus.Tandē Auguſti Cæſa.laudes p̄ponit oibus.Nā ſ̄m ab ioue uult eſſe in terris.Quē uirū:aut heroa lyra uel acri:hæc ode metrū hēt uti ſcđa.Iā ſatis terris niuis atq; diræ.Heroa:Qui ſint heroes Auguſti.li.oñdit his uerbis.Nomē heroū ab iunone dr̃ tractū:q̃ græce iuno hera appellat̃ & ió neſcio qs filius eius ſ̄m græcoꝝ fabulas:heros fuit nūcupat⁹:hoc uꝫ myſticū ſigñante fabula q̃ aer iunoni deputet̃:ubi uolunt cū demonib⁹ heroas hitare:quo noie appellant alicui⁹ meriti aīas defūctoꝝ:& li.vii.īqt idē.Inter lunæ gyꝝ & niboꝝ & uētoꝝ cacumīa aereas eē aīa:ſed eas aīo ñ oculis uideri.Et uocari heroas & lares & genios.Trimegiſtus quoq; auctor eſt heroas habitare īter aeris puriſſimā partem ſupra nos & terram ubi nullus eſt nebulis locus. Acri tibia.i.altiſſima & graue ſonanti:eſt enim materia grandior & ſublimis. Clio:muſarum una eſt:græce ſic ſcribitur.[illegible].nam [illegible]:eſt gloria:quæ quidem ex rebus geſtis poetarum carmine relatis oritur:de qua Diodo.libro quinto.

[illegible]
Heros
Hera .i.
Iuno.
Heroes
Clio
Cloes

PORPH.

ℭ Babylonios nu.mathematicos ītellige.Babylonii.n.aſtrologiā iueniſſe tradunt̃:p quā geneſis colligitur. Et ſpatio breui ſpem lōgā reſeces:Grate.i.cū ſpatiū uitæ breue ſit noli in lōgū ſpes tuas porrigere. Vt melius qcqd erit pati.Nūc uī alter ſenſus icipet:ut ſic claudat̃.ut melius poſſis pati qcqd erit.Ergo ſobaudiēdū hic uerbū extriſecus qđ eſt poſſis. Sapias liques uina:ſapias.p ſi ſapias ueteꝝ cōſuetudine dictū. Quæ nunc oppoſitis debilitat pumicib⁹ mare tyrrhenū ſuauiter dictū:qa illiſi fluctus in ſaxa debiles reddunt̃:hoc eſt uires:amittunt. Carpe diem q̄ minimum credula poſtero.Metaphorice primo quoque īqt die funere.Tranſlatio autem a pomis ſumpta eſt:quæ ſcilicet ideo carpimus ut fruamur.

Qvē uirum aut heroa lyra uel acri tybia ſumis celebrare clio:hæc a pindaro ſumpſit:continet autē hæc ode laudes deorum ac principum Roma.

ASCEN.

ℭ Sapias.ſ.ſi ſapias:liques.i.coles diſſoluas uina.ſ.p̄mendo.& reſeces.i.amputes ſpatio breui.ſ.dierū:longā ſpem.Nā ætas inuida:fugerit dum loquimur & ideo carpe.i.carptim abſume die.ſ.præſentē:q̄ minimū.i.in ualde parua parte:credula.i.confiſa poſtero.i.ſequenti diei:quia forte nulla ſecutura eſt unde quarto huius. Quis ſit an adiiciant hodiernæ craſtina ſummæ Tempora dii ſuperi?

Qvem uirum &c.Perinde atq; muſico furore ſe raptum ſentiat & inſtigatum ad alicuius laudes celebrandas:quærit muſa:quem uirum:aut heroa aut deum ſumat celebrare:hi tres enim ſunt laudandi ſed mirandum eſt ingenium poetæ:qui ad uires ſuas reſpiciens ab infimis proponitur. Nā uiri minores ſunt heroibus qui quaſi ſemidei ſunt:& heroes diis immortalibus.Verum in proſequendo reſpicit ad merita dicendorum:naꝫ a ſummis diis auſpicatus per eos ad diuos ex hominibus factos ad heroas & principes uiros ad Auguſtum uſq; progreditur Ordo autem eſt.O clio quem uirum aut heroa ſumis:ideſt aſſumis celebrare lyra uel acri:ideſt acuta tibia.

Q uem deum? cuius recinit iocoſa
Nomen imago
Aut in umbroſis heliconis oris
Aut ſuper pindo gelidoue in æmo
Vnde uocalem temere inſecutæ
Orphea ſiluæ:
Arte materna rapidos morantem
Fluminum lapſus: celereſq; uentos:
Blandum & auritas fidibus canoris
Ducere quercus
Q uid prius dicam ſolitis parentum
Laudibus? qui rex hominum ac deorum
Q ui mare ac terras: uariſq; mundum
Temperat horis:
Vnde nil maius generatur ipſo:
Nec uiget quicq̃ ſimile aut ſecundum.
Proximos illi tamen occupauit
Pallas honores.

ANTO. Echo Imago Helicon ¶ Recinit:reſonabit:remittet:reboabit. Iocoſa imago.i.Echo quæ uoces noſtras imitari uidetur:eſt enim echo uox aeris uel ſonus in ſylua uel in cauernis reſonans. Dicitur auté imago quaſi imitago:ut ſcribit Porphyrio. Heliconis:in aonia Boetiæ parte mons eſt helycon phocidi affinis ex aquilonis partibus. Non p̄cul Parnaſo diſtans:qui in phocide eſt:Parnaſo æmulus eſt & altitudine & circuitu. Vterq; ení niuibus pulſatur:& rupes amborum ſaxea eſt.hoc autem in loco eſt cõſecrata muſis ſedes:fonſq; caballinus & libethridũ Cytheron ſpelunca Nympharum. Auctor eſt Strab.lib.yi.ſcrib.autem liſymachus Helycona & cytherona denoiatos ab cytherone & helycone fratribus:qui illic ſingulari pugnarũt certamine. pindus Inachus æmus Pido:pindus Theſſaliæ mons eſt:ut ſcri.Soli.ex eius uertice ut Strabo lib.yi.refert inachus amnis defluit. Gelido Aemo:Aemus Thraciæ mõs cuius excelſitas ſex milia paſſuum continet : uaſto iugo procumbẽs in pontum:ut Pli.oſtendit:de quo etiam libro primo faſto habetur. Et quicũq; tuas accolit Aeme niues. Temere.inordinate confuſe. Vocalez:canorũ ſummæ item perfectæ ſuauiſq; uocis. Orpheus Orphea:orpheus thrax genere filius Oeagri.doctrina melodiaq; ac poeſi exceſſit omnis quoꝝ extet memoria. Et enim poema mirandũ edidit:& ſuauitate cantus feras etiá ad ſe audiendi alliciebat. Diodo.lib.y.id ſcri. Arte materna.i.muſica:fuit enim filius Calliopes. Virgi.in Bucco. Orphi Calliopea:lino formoſus Apollo. Auritus Auritas quercus: audiendi ſenſus habentes. Auritus ut. Feſtus iq̃t ab magnis auribus dicitur ut ſunt aſinorum & leporũ:alias ab audiẽdi facultate. Quid prius dicam:Senſus eſt:q̃dnam prius ego dicá cum ſolitis laudibus parentum:ideſt maioꝝ. Qui rex illũ ſup.dicam qui eſt rex. Variis horis.i.die ac nocte: uel uariis temporibus uere:æſtate:autũno : hyeme.per quæ omnia tẽperatur annus. Vnde a quo rege. Viget:floret:ualet:cõſiſtit. Pallas Pallas:uirtus & ſapientia dicitur autem a παλλω qđ eſt uibro moueo. Bellona ení dicitur haſta utens:eadem & Minerua eſt:putantq; aeré noíatum palladé ac iouis filiá dici:& uirginé fuiſſe: q̃m & nõ corrũpat:& ſublimiorez locũ teneat:quapropter ex uertice iouis dicit̃ nata:id Diodo.lib.i.aſſerit. Vtq; Cice.in lib.de nat.deo.oſtendit Mineruá principem & íuentricé belli ferunt:atq; idé Cice. Mineruá principé & íuentricé belli ferunt:atq; idé Cic. Mineruá dictá q̃a minuit aut q̃a minat̃. Macro.uero lib.i.ſat.ſcrib.q̃ Porphyrius teſtat̃ Mineruam eſſe uirtuté ſolis:quæ humanis mentibus prudẽtiá ſubminiſtrat. Ná ió hæc dea Iouis capite generata memorat̃.i.de ſumma ætheris parte genita. Vnde origo ſolis eſt:Diodoruſq; lib.yi.docet palladi oleaꝝ oleiq; educendi íuẽtioné tribuiſſe antiquos. Ná ante huius deæ ortũ erat hæc arbor cũ aliis ſylueſtribus ímixta:olei uſus aberat cũ eét ignota. Addũt ipſi quoq; ueſtiũ apparatũ & ædificádi arté p̃terea uolũt in cæteris artibus hoibus profuiſſe. Nam & tibiam eiuſq; cátũ & plurima inſtrumenta ad uaria opificia adinuenit.

PORPH. ¶ Iocoſa nomen imago:& hoc q̃a uelut ludens reſpondet:imago dicitur quaſi imitago. Helicon auté mõs boetiæ muſis ſacer pindus Theſſaliæ mons. Luc.pindus agens gemitus. Vnde uocalem temere inſecute orphea ſyluæ. Quid eſt temere:utrum inordinatæ & paſſim atq; confuſæ:an uero ſine cunctatione & facile.
Arte materna.i.muſica:Orpheus.n.calliopes muſæ filius. Blandum & auritas fidibus canoris ducere quercus. Blandum ducere ſua figura dixit ut calidum quicquid placuit ioſoſo condere furto. Auritas quercus: audienter dictum. Relatum autem ad id quod cantu mulcetur. Vnde nil maius:unde aut ad Iouem aut ad mundum refertur:unde autem ita poſitum ut genus unde latinum:pro ex quo. Quid prius dicam ſolitis parentum:ſolitis laudibus. Vtrum mihi ſolitis:an uulgo.

ASCEN. ¶ Quem deum:ſcilicet ſumis:cuius ſcilicet uiri herois autem dei:nomen:imago iocoſa:ideſt echo referens cantum muſarum laudatorum nomina repentium:cecinit aut in oris:ideſt nemoribus:umbroſis ideſt opacis heliconis ſcilicet montis phocindis Apollini & muſis ſacri:aut ſuper pindo monte Theſſaliæ:debet autẽ antiqui ſicut Maro fronde ſuper uiridi:aut in Aemo mõte thraciæ:uñ de quo monte:ſyluæ ſunt inſecutæ temere:ideſt ſine ordine orphea uocalé:ideſt uoce canentem & plectro.& morantem:ideſt retinentem. Arte materna:ſcilicet Calliopes muſæ:hoc eſt muſica:rapidos curſus fluminum & celeres uentos:blandũ.ideſt & blande potentem:ducere fidibus ideſt chordis canoris:quercus auritas:quia auribus dulcedinem captátes.
Quid dicam prius ſolitis laudibus:ideſt ſecundum ſolitas laudes parentum ideſt maiorum:q̃ ſup.eum ſcilicet Iouem:qui rex ſup.eſt hominum ac deorum:qui temperat mare & terras & mundum:ideſt ornatũ uniuerſum:uariis horis:unde ideſt a quo nil generatur maius ipſo:quod de deo uero cõcedere:nec uiget quicq̃ ſimile aut ſecundum:ideſt proximum ei:quod negatur in deo patre qui filium æqualem ſibi genuit : tamen Pallas:ideſt dea ſapientiæ occupauit honores proximos illi.

ANTO. Dionyſius Bacchus Trieterica ſacra

¶ Liber:ſcribit Diodo.lib.v.Dionyſium orbē fere deambulātē multas regiones reddidiſſe domeſticas:ac ꝑpterea maximis apud oēs honoribus celebratū. Vini uineæq; extitiſſe auctorē. Exercitū quoq; ſecū non tm̄ uiroꝝ:ſed ēt mulieꝝ circūduceus:neſarios hoīes atq; iniquos merita mulctauit pœna. In Boetia uixit in Indiam cum exercitu tranſcendens triēnio poſt multis cū ſpoliis in Boetiā rediit. Primus oīum triūphauit. Elephanto indico uectus Boetii cæteriq; græci thraces quoq; in memoriā indicæ expeditiōis ſacra trieterica ſibi inſtituerūt. Vnde & in multis græcis urbibus triēnio bacchides mulieres cōueniebāt apud quas de more: uirgines thyrſum ferebant in honorē dei bacchātes. Suſtulit & oēs impios qui in orbe erāt:ſed maxime pentheū ac lycurgū:hæc ex Diodoro. Macrobius aūt lib.i.ſat.ſcribit Ariſtotelē dicere apollinem & liberum patrē unū eūdēq; deū eſſe. Vtq; neuius ait liber ſol ab Romanis appellat᷑:ꝙ liber & uagus eſt. Sunt uero qui dicāt Bacchū appellari liberū patrē:qa hoībus libertatē uideat᷑ inferre Nā ēt ſerui ēt ebrietate durāte arbitrant᷑ ſe fregiſſe uincula ſeruitutis:liberat ꝑterea ab curis: & in agendis ſecuriores facit. Scribit quoq; idē Macrobius dicto libro ꝙ calor uini cuius liber pater auctor eſt ſæpe hoīes ad furorē bellicum uſq; ꝓpellit. Virgo:diana intelligitur:quā & lunā eādem eſſe putāt dicta uero eſt Diana: quia noctu quaſi diem efficeret:ut ſcribit Cice. in lib. de natu.deo. Diodorus aūt lib.vi. docet Dictynnā in creta genitam ex Ioue & charmide rætia ad uenandū inueniſſe:ex quo & dictynna eſt cognominata. Cōſuetudine dianæ utebat᷑:qđ cām præbuit:ut qdam dictynnam dianamq; eandem eſſe exiſtimarent. Phoebe ſcribit Macro.lib.i.ſat. Arcu & ſagittis Apollinis ſimulachra decorari:ut p ſagittas itelligat᷑ uis emiſſa radiorum. Manu tñ dextera gratias geſtare:arcū uero cū ſagittis ſiniſtra:ꝙ ad noxā ſit pigrior:& ſalutem dextera manus ꝓmptior largiat᷑. Alcidē. Hercules ut oſtendit Diodo.lib.v. Antea alcæus uocabat᷑: occiſis aūt duobus draconibus:quos Iuno ad eū miſerat Heracleū dixere:qm̄ Iunonis opera gloriā eſſet adeptus:ſuccedēte tp̄e duodecim labores executus eſt:quos ei Euriſtheus Mycenaꝝ rex iuſſerat. De qbus qdem late ſatyra prīa Iuue.iam diximus fuerat itē Alcæus amphitrionis pr̄:ut oſtendit Euripides: a quo alcides Hercules ipſe dr̄. Puerosq; Ledæ. Caſtor & Pollux itelligunt᷑.fuit aūt Caſtor equoꝝ domitor. Pollux uero pugil:hinc ait Homerus li.iii.iliados Caſtor equū domitor polluxq; ī cæſtibus audax. Scribit aūt Pli.li.ii.ꝙ fulguꝝ effigies quedam & antēnis nauigātiū aliiſq; nauiū ꝑtibus ceu uocali quodā ſono inſiſtebāt:ut uolucres ſedē ex ſede mutantes:graues quū ſolitarie ueniebāt:mergēteſq; nauigia:& ſi in carinæ ima decidiſſent exurentes: geminæ aūt ſalutares & ꝓſperi curſus ꝑnunciæ:quaꝝ aduentu fugari diram illā ac minacē appellatāq; Helenā ferūt: & ob id Polluci & Caſtori id numen aſſignant. Eoſq; in mari deos inuocāt hoīum quoq; capita ueſꝑtinis horis magno proſagio conſulgebant:hæc ex illo. Diximus & plura ode tertia. Sic dii uoluere.ſ.Caſtor & Pollux. Romulū fuit is decimuſſeptimus ab Aenea ducens originem Vir bellicis rebus grauis ac ſtrenuus: & ad conſtituendū ciuitatis ſtatum optimum prudentiſſimus fuiſſe perhibetur:urbis aūt fundamenta iecit duo de uiginti natus annos nono Kalen. Maii:horam poſt ſecundam ante tertiam:regnauit annos.xxxvii. Dececinenſibus ægit primum triumphum capta eoꝝ urbe & Acrone rege propria manu obtrūcato. Rurſum de antēnatibus triumphauit:de Veientibus tertio:apud capreæ paludē nonis quintilibus apparere deſiit:annū uitæ agens.lv. Numa Pompilius eum poſtea:ut naturā ſuperantem mortalem templi adoratione & anniuerſariis ſacrificiis Quirinum uocatū ſtatuit honorari. Dionyſius & Solinus auctores.

Apollo Liber uini calor — Diana Luna dictynna Rætia — Apollinis arc⁹ & grāæ — Hercules — Alcæus Hercules Alcides Caſtor Pollux — Romulus Romæ talis. — Romuli anni.lv.

Prælíis audax neq; te ſilebo
Liber:& ſæuis inimica uirgo
Beluis:nec te metuende certa
Phœbe ſagitta.
Dicam & alciden pueroſq; ledæ
Nunc equis:illum ſuperare pugnis
Nobileſm:quorum ſimul alba nautis
Stella refulſit,
Defluit ſaxis agitatus humor.
Concidunt uenti.fugiuntq; nubes.
Et minax (ſic dii uoluere) ponto
Vnda recumbit.
Romulum poſt hos prius:an quietum

PORPH.

¶ Neq; te ſilebo liber. Attēde ꝙ ꝓmittit ſe dictuꝝ de his:nō tñ dicit. Pueroſq; lęde:græca cōſuetudine pueros pro filiis:Caſtorē & pollucē ſignificat. Alba nautis ſtella:nunc cādida & benigna:ut e cōtrario illud dr̄: Nigro cū lacte uenenū. Defluit ſaxis agitatus humor:ſaxis littoris.ſ.q̄ fundant᷑.ſ.fluctibus ſe in ea illudentibus. Et minax ꝙ ſic uoluere ponto:ꝙ ſic uoluere ꝓcum uoluere. Recūbit: autē ꝓ eo ꝙ quieta ſit dictum.

ASCEN.

¶ Neq; o liber audax prælíis apud indos geſtis:ſilebo te & nec te o uirgo.ſ.Diana inimica beluis.i.feris:nec te Phœbe metuende ſagitta quam iratus promis. Dicam &c.proſequitur reliquos dicens. Ego dicā.i.canam & laudabo:&.i.etiam Alciden.i.Herculem Alcæi nepotem:& pueros.i. filios Ledæ.ſ. Caſtorē & Pollucē geminos:hunc.i.alterum eorum.ſ.Caſtorē:nobilem.i.magnæ famæ & clarū ſuperat᷑ equis.ſ.domādis: & illum.ſ.Pollucē nobilē ſupare.i.excellere pugnis.i.arte pugillādi:quoꝝ.ſ.fratrum geminoꝝ ſimul.i.dum ſimul ſtella refulſit.i.reſplenduit alba.i.lucida(ut prius ſic fratres Helenæ lucida ſidera)aut fauorabilis: nautis.i.nauigantibus:humor.ſ.undaꝝ maris agitatus.i.cōmotus ui uētoꝝ. Defluit.ſ.reſidendo ſaxis.i.de ſcopulis:& uenti cōcidunt.i.ſimul cadunt. Et nubes fugiunt.ſ.a mari. Et unda minax.i. prius minans ſubmerſionem recūbit.i.reſidit ponto.i.mari. Sic dii uoluere:hoc eſt cur id fiat neſcitur niſi quod dii ita uoluere. Ego dubito an memorem poſt hos.ſ.deos & diuos atque heroas græcos:prius.ſ.quam alios. Romulum ſcilicet regem & patrē Romani imperii:an regnum Pompili.ſcilicet. Numæ quietum. ideſt pacificum:cum ille religioni deditiſſimus:Iani templum ſub perpetua pace clauſerit.

Pompili regnum memorem an ſuperbos
Tarquini faſces dubito.an catonis
Nobile lætum:
Regulum & ſcauros:animæq; magnæ
Prodigum paulum ſuperante pœno
Gratus inſigni referam camœna:

[ANTO. Numa Pompili Tarquini⁹ priſcus Sceptrū regale Securus lictores Faſces]

ANTO. ℭ Pōpili.Numa Pōpilius curribus ſabinis habitabat uir cōſultiſſimus omnis diuini atq; humani iuris.Itaq; ab Ro.patribus accitus rex creatus eſt ſummaq; oīum pace regnauit annos.xliii.auctor eſt Liuius. Supbos Targni faſces.L.Targnus priſcus Romanoꝝ rex gntus de ſabinis triūphauit:omne nomē latinū domuit:regnauit annos.xxxviii.Iam octogenarius interfectus eſt dolo ab filiis Anci martii.Ei autē regnanti hetruſci attulerūt inſignias gbus ipſi reges ſuos adornabant.Coronā uidelicet aureā ſceptrūq; hſis ſup caput aquilā. Tunicā purpureā cū ſignis aureis:& amictū purpureū ſuarnū:tulerūt ēt ei duodecim illas ſecures ſumptas ex urbibus ſingulis ſingulas quas cū uirgaꝝ faſce lictores añ regē ferebāt.itaq; lictores duodecī cū ſecuribus ac uirgis & ius dicēti ei aſtabāt:& eū tē ꝑcedebāt.Auctorē Dionyſius. Supbos faſces ideſt nobiles & inſignes. Catōis nobile lætū.M. Cato iunior uticæ pſidii cā ꝑeratꝰ:ut ſcribit hirciꝰ lib.v.de bel.aphr. Sed quū aduerteret uticēſes ſe Cæſari dedere uelle.& eis pſuadere nulla rōne quiret:ut ſecum oppidū defenderent. Ipſe oībus rebꝰ diligētiſſime conſtitutis:liberis ſuis Lucio Cæſari:q tū ei pquæſtor fuerat cōmendatis:& ſine ſuſpitione uultus atq; ſmone:quo ſuperiore uſus fuerat: quum dormitū iſſet ferrum intro clā in cubiculū tulit;atq; ita ſe traiecit.Qui dū aīa nōdū expirata cōcidiſſet impetu facto in cubiculū ex ſuſpitiōe:Medicus familiareſq; cōiunere atq; uulnus obligare cœperūt.Ipſe ſuis manibus uulnus crudeliſſime diuellit:atq; aīo pñti intercmit:hæc ex Hirtio.Apia.aūt lib.ii.& Plutar. dicunt Catonē his plegiſſe librū Platonis q de aīa inſcribitur:deinde obdormiſſe.poſtea uero ſe ſub pectore impreſſo enſe uulnerauit circa gallicimū:effluentibus itaq; uiſceribus quū ſtrepitus inſecutus eēt:medicus accurrēs illæſa uiſcera & uulnus colligauit.Cato deinde ꝓpriis manibus uiſcera lacerās expirauit.Anno ætatis:xlviii.cognita inde Catonis morte dixiſſe dicit̄ Cæſar:Inuideo morti tuæ Cato.Nā & tu gloriæ meæ ꝓ ſalute tua inuidiſti:Scribit ēt de morte Catonis ipſe florus.Sene.itē epiſtola.xxiiii.Nobile lætū:Vale.ēt lib. iiii.de fortitudine hāc Catonis mortē laudat.Cice.itē lib.i.offi.ſecutus ſtoicoꝝ dogma laudat mortē Catonis ſeueri grauis atq; pfecti ſtoici.ſtoici.n.rigida diſciplina formati mortē paratā habebāt. Veꝝ peripateticoꝝ ſententia uitupandus eſt.Cato timiduſq; potius appellādus q̄ fortis.Cū ſibi mortē cōſcierit:ut in cōmodū aliqd euitaret.Diuꝰ quoq; Auguſtinus hāc ipſam mortē uitupat.Philoſophus itē lib.iii.ethi.ſic ait. Mortem aut ſibi cōſciſere ob fugiendam pauptatē:aut mortē:aut moleſtū aliqd nō fortis ē hoīs:ſed potius timidi.Eſt.n.mollitudinis laborioſa fugere.Atq; nō gares ē honeſta appetit mortē.ſed qa malū fugit.Et li.v.Nemo uero ſponte iniuriā patit̄.At q ſeipſum occidit ſponte id qd lex nō pmitit cōtra legē efficit rectam iniuriam ergo facit.Sed cui nam quæſo?an ciuitati?non ſibiipſi:nā ſua patit̄ ſponte.Qua pp & ciuitas mulctat:ut ciuitati iniuriā facientem.Regulū.M.Attilius regulus Romanæ.Claſſis impator primo punico bello nauibus qnquaginta ſupra trecētas in libyā delatus eſt:a quo urbes fere ducēte ī deditionē redactæ ſunt:q carthaginenſiū odio ad eū defecerunt. Carthaginēſes poſtea Xantippū Lacedæmōiū ducem ſibi facere. Itaq; multi Romanoꝝ cæſi & capti ſunt:cū qbꝰ ēt Attilius impator q poſtea cauea clauis circūuallata incluſus extinctus eſt.hæc ex libyco.li.Apiani:Meminit ēt Pli.de uiris illuſtri.Multa ēt Polybius lib.i.Cice.aūt lib.ii. de finibus ſcri.Regulū uigiliis & fame cruciatū:uideto ēt Gel.li.vi.ca.iiii.& Silliū li.vi. Scauros:Scauri pſtii fuerūt:quoꝝ.M.Aemilius Scaurus eloqntiæ conſultus ex ea gloriā pepit:de quo late Pli. de uiris illuſt. Sal.eſt in iug.ſic ait.Sed ex oībus maxime Aemilius Scaurus hō nobilis īpiger factioſus auidus potētiæ Honoris diuitiaꝝ. Cæteꝝ callide uitia ſua occultās:meminit ēt de hoc uiro Vale.li.iii.de fiducia ſui. Paulū.L. Aemilius Paulus.M.Terē.Varronis collega ſecundo bello punico fuit:quo tpe pugnatum eſt apud Cānas cōtra Hānibalē:ubi prio ſtatī ꝑlio funda grauiter ictus fuerat:tñ & occurrit ſæpe eū cōſertis Hannibali:& aliqd locis ꝑlrū reſtituit ꝓtegētibus eū eqtibus Ro.reliqt poſtremo equū qm̄ ſibi uires deficiebāt ad eū regēdū.Quūq; Gn.Lētulus tribunus militū ꝑteruehēs equo ſedentē in ſaxo cruore oppletum cōſulē uidiſſet.L. Aemili inqt quē unū inſontē culpæ Cladis hodiernæ dii reſpicere debēt cape hūc equū dum & tibi uiriū aliqd ſupeſt.Comes ergo te tollere poſſum ac ꝓtegere ne funeſtā hāc pugnā morte cōſulis feceris:ēt ſine hoc lachrymarum ſatis luctuſq; eſt.Ad ea cōſul.Tu qdē Cneæ Corne.macte uirtute eſto.ſed caue fruſtra miſerando exiguum tpſ e manibus hoſtiū euadendi abſumas.Abi & tu me in hac ſtrage meorum patere expirare:hæc & plura exigentem prius turba fugientium ciuium:deinde hoſtes oppreſſere conſulem:ignorantes quis eēt:obrueruntq; telis.Lentulum in tumultum arripuit equus &c. hæc ex Liuio li.ii.tertiæ decadis. Prodigū:prodigere eſt conſumere. Vnde & prodigus fit Auctor eſt Feſtus. Camoena:Camoenæ muſæ a carminibus ſunt dictæ:uel quod canunt antiquorum laudes:uel quod ſint caſtæ mentis preſides.ut Feſtus ait.

[Catonis mors Regulus Attilius Xantippus. Scauri Paulus æmilius Prodigere Camoenæ Fabri]

PORPH. ℭ An ſuperbos targni faſces dubiū ēt ſi qdē ſuperbos faſces dixit targni ſupbi intelligamus.Targnius.n.ſuperbus dignus non eſt cui laudes inter deos & hos:quos principes noīabant dicātur.Superbos ergo magnificos intelligamus:ut Targni priſci faſces dicat:nō ſuperbi. An catonis nobile lætum eius qui ſe uticæ interemit. Animæq; magnæ:Aemiliū paulū dicit:q uictus ab Annibale apud cannas apuliæ uicū uitio collegæ Varronis maluit perire q̄ ex eo fugere.ergo ꝓdigum cōtemptorem intelligendum.ꝓdigi.n.dicuntur proprie qui bona ſua a ſe diſperdunt quaſi porro ea ab ſe agentes.

ASCEN. ℭ An memorem ideſt recitem:ſuperbos faſces ideſt inſignia regalia tarquini pro tarquinii ſcilicet priſci nō ſuperbi cognominati an nobile lætum ideſt necem quā ſibi ipſe cōſciuit:catonis ſcilicet uticēſis.Ego gratus

ſcilicet

ſcilicet uirtuti tantorum uirorum. Vnde imperium Romanum aut partum aut illuſtratum eſt referam.i.recenſebo inſigni camœnæ.i.carmine.regulum.ſ.marcum attiliũ & ſcauros.ſ.patricios uiros & paulum.ſ. Lucium æmilium:prodigũ magnæ animæ:quam pro rep.deuouit:pœ.no.ſ.hãnibale ſuperãte.ſ.apud cãnas.

ANTO. ¶ Fabritium: Fabritius Licinius honoribus & auctoritate oi ciue rpibus ſuis maior cẽſu par unicuiq; pauperrimo:qa ſannitibus:quos uniuerſos in clientelã habebat decẽ æris & qnq; pondo argẽti totidẽq; ſeruos ſibi miſſos inſanium remiſit cõtinentiæ ſuæ bñficio ſine pecunia pdiues:ſine uſu familiæ abũde comitatus: quia locupletẽ illũ:faciebat nõ multa poſſidere:ſed modica deſiderare:hæc Vale.ſcri.li.iiii.de cõtinentia. (Fabricius)

Curiũ.M.Curtius ſannitum legatis agreſti ſe in ſcamno aſſidentem foco:ac ligneo catino cœnãtẽ ſpectandum præbuit:ille Sannitũ diuitias cõtempſit.Sãnites eius paupertatẽ mirati ſunt:nã quũ ad eũ magnũ auri põdus publice miſſum attuliſſent benignis uerbis inuitatus:ut eo uti uellet uultũ riſu ſoluit ꝓtinuſq; ſuperuacuæ inqt:ne dicã ineptæ legationis miniſtri Narrate Sãnitibus.M.Curiũ malle locupletibus impare q̃ ipſum fieri locupletẽ:atq; iſtud ut ꝓcioſum:ita malo hominũ excogitatũ munus referte & memẽtote me nec acie uici:nec pecunia corrumpi poſſe. Vale.li.iiii.de cõtinentia: ita ſcribit (Curius)

Fabritiumq;
Hunc & incomptis curium capillis
Vtilem bello tulit & camillum
Sæua paupertas & auitus apto
Cum lare fundus
Creſcit occulto uelut arbor æuo
Fama marcelli:micat inter omnes
Iulium ſidus uelut inter ignes
Luna minores.
Gentis humanæ pater atq; cuſtos
Orte ſaturno tibi cura magni
Cæſaris fatis data:tu ſecundo
Cæſare regnes

Camillũ:Furius Camill⁹ ſua iuſtitia phaliſcos in ditionẽ accepit. Veios hyeme obſidione domuit: deq; iis triũphauit dãnat⁹ poſtea ꝙ pdã iniq; diuiſiſſet:ardeã cõceſſit. Mox quũ galli ſinões relictis ob ſterilitatẽ agris ſuis romanũ exercitum apud alliam fluuiũ occidiſſent uictores urbẽ intrarũt. Tunc Camillus abſens dictator dictus collectis reliquiis gallos improuiſos occidit:populũ romanum migrare ueios uolẽtẽ retinuit: ſic & oppidũ ciuibus:& ciues oppido reddidit. Auctor Plinius de uiris illuſtribus. (Camillus.)

Sæua paupertas: Liuius etiã in præfatione ait. Quãto rerũ minus tãto minus cupiditatis erat. Nuper diuitiæ:auaritiã:& abundantes uoluptates deſideriũ per luxũ atq; libidinem petendi pdendiq; oĩa inuexere. (Diuitiæ) Auitus:p hoc maioꝝ ſuorum parſimonia cõtentos oñdit. Cũ lare.i.domo apto fundis:hoc eſt nõ ægregia & ſuperba domo. Oui.li.i.de triſtibus. Quæ nr̃o fruſtra iuncta fuere lari. idẽ li.i.de amoribus. Dii tibi dent nulloſq; lares inopẽq; ſenectã. Et lõgas hyemes ppetuãq; ſitim:lares ẽt dii cõpitales dñr: Suetonius in Auguſto. Cõpitales lares ornare bis in anno inſtituit uernis floribus & æſtiuis. (Lar) (Lares) Occulto:occulte procedenti. Marcelli. M. Marcellus galloꝝ ducem apud padũ ingenti exercitu ſtipatũ cũ paucis equitibus inuaſit. quẽ protinus obtruncatũ cum armis exuit: eaq; Ioui feretrio dicauit. Id ſcribit Valerius lib.iii.de fortitudine. Addit Plinius ꝙ ſyracuſas ꝑ tres annos expugnauit:quinquies cõſul:inſidiis Annibalis deceptus & occiſus eſt. Vtq; Liui.li.iii.de ſecundo bel. punico oſtendit ſæpius Annibalẽ ab nola & ab cumis in fugam uerterat multis hoſtibus occiſis. (Marcellus) Iuliũ ſidus. Iulius Cæſar in deoꝝ numeꝝ relatus eſt nõ ore modo decernentiũ:ſed & perſuaſione uulgi: ſiqdem ludis quos primo cõſecratos ei hæres auguſtus edebat:ſtella crinita p.vii.continuos dies fulſit exoriẽs circa.xi.horã. Creditumq; eſt aĩa eẽ Cæſaris in cælũ recepti: & hac cauſa ſimulacro eius in uertice addebat̃ ſtella. Sueto. ita ſcri. (Iul. Cæſar.) (Iulii ſidus) Ignes.i.ſtellas: Ci.li.yi.de rep. Hiſq; animus datus eſt ex illis ſempiternis ignibus quæ ſidera & ſtellas uocatis Et paolo inferius ait. Erãt aũt hæ ſtellæ quas nunq̃ ex hoc loco uidimus:& hæ magnitudines oĩum: q̃s eſſe nunq̃ ſuſpicati ſumus. Ex qbus erat ea minima q̃ ultima ab cælo citima a terris luce lucebat aliena. Stellaꝝ autẽ globi terræ magnitudinẽ facile uincebãt. Hora ãt dicẽs Velut inter ignes luna minores:locut⁹ eſt uulgari opinione. (Ignes.i.ſtellæ.) (Luna ſtel. læ.) Gentis humanæ pr̃ atq; cuſtos. Iuppiter Saturni filius exceſſit fortitudine & cæteris uirtutibus oẽs. Accepto.n.poſt Saturnũ regno maxima plurimaq; cõtulit ad hoĩum uitã. primus oĩum iuſtitiam docuit mutuo ſeruari inter mortales:oĩ ui atq; iniuria remotis:poſtea uero q̃ in cælũ delatus eſt:memoria nominis eius animus hoĩum adeo infixa pmanſit. ut oĩum quæ in cælo fierẽt uelut imbriũ tonitruũ fulminũ cæterorũq; hmõi potẽs exiſtimaret̃:itaq; qd' uitæ cauſa hominibus eẽ uideret̃ cũ fructus terræ ad maturitatẽ pduceret:Iouẽ dixere:patrẽ uero tũ qa ſinguloꝝ ſuſceperit ſumma cum beniuolentia curam: tum qa tanq̃ dux hominibus extiterit recte uiuẽdi:imperator rex ob impii amplitudinẽ: conſultor ac prouidus pp conſulendi prudentiam appellatus eſt:hæc ex Diodoro libro.y. Cæſaris Auguſti:ſcilicet. Secundo Cæſare:ſecundo a te.ſcilicet Nam tu in cælis ille:in terris regnat. (Iuppiter pater) (Iuppiter rex)

PORPH. ¶ Fabritiũ Liciniũ.ſ. Apto cũ lare fundus: & apto lare & cõueniẽte gratus fundus intelligendus. Fama Marcelli:Claudiũ Marcellũ Octauiæ Auguſti ſororis filium. Cuius interitũ Virgi.in.yi.lib.deflet: Occultum autem æuum:occulte procedens. Iuliũ ſidus.C.Cæſaris ſtellam dicit. Gentis humane pater atq; cuſtos:quaſi occultus ſenſus hoc autem dicit magis ut neminem ſecundum abs te uelis eſſe q̃ Cæſarem.

ASCEN. ¶ Hũc & incõptis:Proſequit̃ reliquoꝝ romanoꝝ laudes:ut ad auguſti ꝑconia tãdẽ ꝑueniat dicẽs. Pauptas ſæua.i.ualde magna:uel ſæua ꝙ nõ miſerat̃ egenos. Nã q pauptatis amatores ſũt:credũt ea nõ eſſe malã nec hr̃e cãm miſeratiõis:& fundus auitus.i.ab auis iuſte obtẽtus nec auctus:cũ lare.i.domo & familiari re:apto. ſ.tali fundo tulit hũc.ſ.fabriciũ iã dictũ & curiũ.ſ.marcũ:capillis ĩcõptis qa in agro uixit:aut qa intõſi erant

priſci rõani:& tulit camillũ.ſ.furiũ alteꝝ q̃ſi romulũ & urbis conditorẽ:fama marcelli.ſ.marci:creſcit uelut arbor æuo occulto.i.ĩpcibiliter tranſeũte:qa nobis dormiẽtibus creſcũt arbores:creſcit aũt fama claroꝝ uiroꝝ poſt mortẽ q̃ uiuis inuidia deterebaꝰ.Sidus iuliũ.i.qđ uiſum eſt cũ auguſtus ludos funebres illi ageret: aut ſplẽdor gloriæ eius:micat.i.rutilat & ſplẽdet:iter oẽs ignes.ſ.cæleſtis q̃ ſtelle ſunt:hoc eſt inter oẽs oĩum laudes:uelut luna micat inter ignes minores:qa a ſole offuſcaꝰ.O pater atq; cuſtos gẽtis hũane.i.humani generis hoc eſto tu iuppiter cõditor & cõſeruator naturæ humanæ:ortꝫ.i.ꝓgenite ſaturno:a quo ẽt latini reges originẽ traxerunt:qa fauni picus pr̃ ſaturni erat filius dicẽte marone.æneí.vii.Fauno picus pr̃:iſq; parentem te ſaturne refert:tu ſanguinis ultimus auctor.Meminit ergo hic ſaturni qa iulius ex ænea & lauinia latini filia originẽ traxit:cura magni Cæſari.ſ.auguſti eſt tibi data:fatis.i.æterna ꝓuidẽtia:& tu regnes.ſ. in cælis:Cæſare exiſtente ſecundo.ideſt tibi proximo ut qui regnet in terris:unde addit.

Ille ſeu parthos latio imminentes
Egerit iuſto dómitos triumphos:
Siue ſubiectos orientis oris
Seres & índos:
Te minor latum reget æquus orbem:
Tu graui curru quaties olympum:
Tu parum caſtis inimica mittes
Fulmina lucis.

ANTO. ¶ Parthos:parthoꝝ imperiũ orientis erat: ut Iuſtinus late uti.lib.oſtẽdit.
Parthi Auguſto Cæſari parthi & armeniã uendicãti facile ceſſerunt: & ſigna militaria quæ.M. Craſſo &.M. Antonio ademerãt repoſcenti reddiderunt : obſideſq; inſup obtulerunt. Auctor eſt Tranquillus:de quo ẽt latius añ diximus. Latio imminẽtes:qũo parthi latio: hoc eſt ipſi Italiæ & Romanis ĩmincrẽt uideto Apianum in libro parthico:ibi.n.clariſſime hæc ſcribũtur. Iuſto triũpho:iuſtũ nãq; erat ut ſigna militaria Craſſo adẽpta recipenꝰ. Vtq; Tranquillus ſcribit:Auguſtus nulli genti ſine iuſtis & neceſſariis cauſis bellum intulit.
Seres Seres: ſeres : ut ſcribit Pli.lib.vi.regionẽ inhabitant q̃ ſpectat æſtiuum oriẽtẽ:& primi ſunt hoĩum qui noſcaꝰ lanificio ſyluaꝝ nobiles ꝓfuſam aq̃ depectentes frõdiũ caniciem.
India Indis:india & maxima eſt & ad orientẽ expoſita:ut Stra.li.xv. oſtẽdit:fauonii uero ſpiritu ſaluberrima ẽ bis in anno æſtatẽ hẽt:bis legit fruges:uti Solinus aſſerit.Diony. ſcribit Indiã in ipſis oceani labris ſitã ad oriẽtẽ regionẽ ſane iucũdiſſimã. Tu graui curru:ſenſus eſt:ſiue Auguſtus domuerit parthos ſeu ſeres & indos Ioue minor æquus orbẽ terrarũ reget.Nõ enim ꝓpter hãc gloriã ſe Ioui æquaret itaq; ipſe iuppiter olympũ reget & fulmina in lucos pollutos iaciet. Nã ſecũdũ põtificũ &
Tonitrus haruſpicum documenta polluti luci fulminibus tangebantur. Quaties olympum:ſm uulgarem opinionẽ
ſulmen loquitur.Nam reuera ſi in nube luctetur flatus aut uapor tonitrua eduntur.Si erumpit ardens fulmina.ſi lõ
fulgetra giore tractu nitatur fulgetra:iis ſingetur nubes:illis perrumpitur. Auctor pli.lib.ii.

PORPH. ¶ Ille ſeu parthos latio:grata cõceptiõe loquiꝰ.Nam dum rõnem inducit ꝓ incolumitate atq; impio Auguſti mire illi honorẽ indulget dicẽs:ſiue pthos domuerit:ſiue ſeres atq; indos nihilominus tibi olympi regnũ tonitruare atq; fulminare pmittet. Graui curru quaties olympũ:hoc ſm uulgarem opinionem dicitur.

ASCEN. ¶ Ille.ſ.Cæſar augu.ſeu egerit.i.abegerit aut ſubegerit:pthos imĩnẽtes latio.i.q poſt mortẽ. M.Craſſi ablatis ſignis irruiſſent in latiũ niſi auguſtus fuiſſet:uñ addit dõitos iuſto triũpho qa materia iuſti triũphi ẽ tales dõare:ſeu egerit ſeras & ĩdos ſubos.i.dõitos oris.i.ĩ oris oriẽtis.i.oriẽtalibus aut ſubos.i.additos oris oriẽtis. Legũt ſeres:ſed qa corripiꝰ uř legẽdũ ſeras:actũs.n.tertiæ nõ corripiꝰ niſi in as:ſiue ergo pthoꝝ ſeu idoꝝ ſit dõit or:ipſe æquus.i.iuſtus reget orbẽ latũ exñs minor te:qa tu q̃ties.i.cõcuties graui curru. ꝑ quẽ ſm uulgi opionẽ tonitrua citat:uñ & ſalmõeus uolẽs imitari Io.fulmĩa curru iuehebaꝰ uñ dr̃ ænei.vi. Vidi & crudelis Dantẽ ſalmonea pœnas dum flãmas Iouis & ſonitus imitatur olympi.Quattuor hic inuectus equis.& lampada quaſſans per graiũ populos mediæq; per elidis urbem ibat ouans diuũq; ſibi poſcebat honores demẽs qui nimbos & non imitabile fulmen Aere & cornupedum curſu ſimularat equorum &c. Tu quaties ergo curru graui olympũ.i.cælũ:hoc eſt aerẽ.& tu mittes fulmina inimica lucis.i.ſyluis ſacratis: ſed parũ caſtis. & ita pollutis ac uiolatis.Lucis aũt.i.in lucos.

Ode.xiii.dicolos diſtrophos ad Lydiã amicã.

DVM tu Lydia thelephi
Ceruicẽ roſeam & cærea thelephi
Laudas brachia:uæ meum

¶ Argumentum ode.xiii.

ANTO. TErtiadecima ode ad Lydiã amicã:poeta ſcri.ubi dolet riualem Telephũ ſibi ab illa ꝑponi: dicit.n. dũ Lydia Telephi aut collũ:aut brachia laũdat eius iecur ira feruescere ſeq; nec mẽtẽ: nec colorẽ hr̃e lachrymari ẽt cogi & zelotypia uri. Appellat inde fœlices quoꝝ amor nõ malis q̃rimõiis:ſed ſola morte diſſoluiꝰ. Dũ tu lydia thel.Ode ẽ dicolos diſtrophos:primus.n.uerſus glyconicus eſt.de quo tertia ode.Secũdus uero aſclepiadeus:de quo pría ode.Ceruicẽ roſeã pulchꝝ collũ. Vir.li.ii.Ergo age chare pr̃ ceruici ĩponere nr̃æ. Cærea:mollia:molles carne aptos mẽte ducimus ingt philoſophus. Thelephi:dolorẽ auget hæc repetitio.
Væ Væ:uæ hinc ĩteriectio ẽ:itaq; cũ æ diph.uæ ſcribiꝰ:ut differat a cõiũctiõe ue:q̃ ſine diphtõgo exaratur.Diciꝰ aũt uæ populo & populũ:ut caper ingt.Eſt aũt dolentis interiectio :teſte etiam Diomede.

¶ Cũ tu ly. The.cer.lau. Ad lydiã amicã ſuã hoc ſcribit:a q̃ riualẽ ſuũ Thelephũ laudari moleſte ferre teſtaꝰ.
PORPH. DVm tu Lydia.Graphice admodũ deſcribit i ſe zelũ & affectionẽ miſere amãtiũ:nihil.n. tã illis do
ASCEN. let q̃ riualẽ ab amicis laudari.Puellis aũt ſũmope dolet aliã puellã noĩari:ut in eunucho ꝓbe narrat Terẽtianus gnato:admonẽs:ut ſi qñ Thais phedriæ mẽtionẽ faciẽdo militẽ mordeat: ille ecõ

trario

trario Pãphilam ad quã animũ adieciſſe putabaẽ cantatũ ꝓuocet. Ex eodẽ ãt ſtomacho docet thelephũ nimis laſciuum & ardẽtẽ amatorẽ nõ fore conſtantẽ:cũ nulli amores ſint uere dulces niſi ꝑpetui. Hæc aũt non in odiũ thelephi dicta uñr. Erat.n.iuuenis doctus & poeticæ ſtudioſus ueꝝ poeta iubenẽ iocaẽ cũ eo. Ordo eſt. O lydia dũ tu laudas roſeam ceruicẽ.i.fragantem aut formoſam telephi.ſ.amatoris tui & brachia:cærea ideſt teretia & ita facta ut ex cæra facta putes:uæ.ſ.mihi:quia meum iecur in quo eſt amoris uis:feruens.i.ex candeſcens: bile ideſt colera: difficili ideſt aſpera & difficili ad ſe dandum.

Feruens difficili bile tumet iecur
Tunc nec mens mihi:nec color
Certa ſede manent:humor & in genas
Furtim labitur arguens,
Quã lentis penitus macerer ignibus,
Vror ſeu tibi candidos
Turparunt humeros immodicæ mero
Rixæ:ſiue puer furens
Impreſſit memorem dente labris notam:
Non ſi me ſatis audias
Speres perpetuum dulcia barbare
Lædentem oſcula:quæ uenus
Quinta parte ſui nectaris imbuit.
Fœlices ter & amplius
Quos irrupta tenet copula:nec malis
Diuulſus querimoniis
Suprema citius ſoluet amor die.

¶Bile:ẽ bilis ꝓprie fellis humor:qui iecori adheret:aliter colera diciẽ quæ ẽ calida & ſicca:ab ipſo enim epate ad fel tranſmittitur:ex q̃ ira mouetur hinc colerici facilius iraſcuntur propter humoris tenuitatẽ:hinc & Iuue. ait. Quid referam q̃ta ſiccum iecur ardeat ira. χολι aũt græce latine fel & bilis. Difficili aſpera dura Certa ſede:dolor ſummo & timore mẽs ipſa & color ꝓpriam ſedem relinquũt. Natura.n. ut ſcri. Macr.li.yii.quũ quod de extrinſecus cõtingentibus metuit in altũ tota demergiẽ.ſicut nos quoq; quũ timemus latebras & loca nos occultãtia q̃rimus. Ergo tota deſcendens ut lateat trahit ſecum ſanguinem quo uehit curru ſemp uehiẽ: hoc demerſo humor dilutior cuti remanet:& ĩde palleſcit. Iõ timẽtes tremunt quia uirtus aïæ ĩtrorſum fugiens neruos relinqt quibus tenebaẽ fortitudo mẽbroſum & inde ſaltu timoris agitanẽ. Genas:genæ palpebræ dñr: uel hæ ptes quæ ſunt ſub oculis:uel ubi barba primũ oriẽ. Auctor eſt Feſt. Enni⁹ aũt de dormiente imprimitq; genæ genã. Pli.li.xi.c.xli.ait infra oculos male hoĩ tñ:quas Priſci genas uocabãt:pudoris hæc ſedes ibi maxime oñdiẽ rubor:paulo aũt ſuperius oñdit genas palpebratũ ſedes. ait.n.ſic. palpebræ ĩ genis hoĩ utriq; mulieribus ẽt ĩfectæ quottidie:tãta eſt decoris affectatio ut tinganẽ oculi quoq; poſtea inquit defluere eas haud merito uenere abũdantibus tradũt. In genas:ĩ palpebraꝝ ſedes. Furtim: clã me inaduertẽte. Arguẽs:oſtẽdẽs. Verg.li.iiii. Degeneres aĩos timor arguit. Lẽtis:diuturnis tacitis occultæ ſæuientibus. Verg.li.iiii.& tacitũ uiuit ſub pectore uulnus. itẽ & cæco carpiẽ igni. Vror: Zelotipia oñdit ſe cruciari. Furẽs:amoris cã. Memorẽ notã.i.diuturnã & lõgã. Nõ ſi me. Ordo eſt: ſi me ſatis audias ſi mihi obtẽperes:nõ ſperes ꝑpetuũ amatorẽ. Barbare.i.ſæue lædentẽ dulcia oſcula. Quinta pte.i.coitu. Sũt.n. ptes ueneris qnq;: Viſus & alloquiũ tact⁹ poſt oſcula:factũ: Nectaris:grẽ dulcedis ſuauitatis Nectar:ut ingt Feſt. ꝓprie ẽ deoꝝ potio. ſignãt ãt imortalitatẽ: νε.n. ꝓuationẽ ſignãt. κτείνω occido. Imbuit:pſudit ĩfecit: repleuit. fœlices appellat eos fœlices quoꝝ amor nõ malis q̃rimõiis ſed morte ſola diſſoluiẽ. Eſt ãt ordo:fœlices ſunt ter & amplius:illi quos irrupta copula tenet:nec amor diuulſus malis q̃rimõiis ſoluet eos citius ſuprema die. Ter & ãplius:ac ſi diceret terq; q̃terq;. Copula amoris & grẽ cõiũctio:ẽ ẽt copula funicul⁹:quo uenatorii cães retinẽẽ. Oui.li.yi.triſti. Vtq; canẽ pauidæ nactũ ueſtigia ceruæ latrãtẽ fruſtra copula dura tenet.

¶Iecur ꝓ corde ἀφελῶς:ideſt ſimpliciter. Difficili bile. Nõ quã difficilem cõcipio:ſed dura & cruciabili. uñ etiã difficiles hoĩes dñr q duri & inexorabiles ſunt. Hũor & in genas: decore dictũ q̃ humor genaꝝ hoc ẽ lachrymaꝝ. Cõcremer:cõuincar. iteriora pectoris mei amore flagrare. Lẽtis:autẽ ignibus diſerte: q̃ſi occultæ ſæuientibus. Quale illud uirgilianũ. Et tacitũ uiuit ſub pectore uulnus. Impreſſit memorem dente notã. Gratæ memorẽ notã dente preſſit:q̃m doloris memoriam cõem morſus facit eius qui me morderit.

Non ſi me.ſ.a.ſ.p.d.b. ordo non ſperes perpetuũ ſi me ſatis audias & ſubaudiendum extrinſecus amatorem.

Quæ Venus qn.pte ſui necta.imbuit:elegãter qa in quinq; ptes amoris fructus eſſe peritus diciẽ uiſu eloqo tactu oſculo cõcubitu:uñ & Terẽ.illud Tñ extrema linea amare haud nihil eſt. Fœlices ter & ampl.q.ir.t.c.nec.m.d.q.ſ.c.ſ.a.die. Sẽſus ſatis fœlices exiſtimo eos quoꝝ iter ſe amor ita cõſentit ut nõ añ ultimũ uitæ diẽ reſoluatur. Aitẽ de elocutionẽ. Citi⁹:ſuprema die q̇ ſignat añ diẽ ſupremum. Quos irrupta tenet copula allegorice diciẽ ſignat aũt eos qui amoris uinculo inter ſe conſtricti ſint ut nunq̃ diſcerni poſſint.

¶Tũc nec mẽs nec color manẽt mihi certa ſede:qa trepidat pectus & color eſt in facie uarius ut iraſcẽtibus ſolet. Et hu.ſ.lachrymaꝝ labiẽ.i.oboriẽ furtim.i.clãculũ:qa nitor occultare dolorẽ: aut furtim:qa priuſq̃ aĩaduerto me lachrymare labiẽ dico ĩgẽas.i.ſinus oculos arguẽs.i.argumẽto ipſi⁹ rei approbãs:q̃.i.q̃tũ lẽtis i.diuturnis:qa qđ cito ſit cito pit:cõtra qđ lente ſit tarde abſumi ſolet:ignibus.i.amoribus aut flãmis amoꝝ ego macerer.i.abſumar penitus.i.itrinſecus. Ego uror.ſ.ira & indignatiõe ſeu rixæ.ſ.thelephi:ĩmodice:mero.i.pp merũ ab eo potũ. turparũt.i.maculauerũt tibi repeti põt mero ut ĩtelligaẽ puer potus eius humeros conſpuere:humeros cãdidos.ſ.añq̃ deturpẽẽ:ſiue puer.ſ.thelephus : furẽs.ſ.amore ĩpſſit dẽte ſup.ſuo.labris ſup.tuis:notẽ.i.maculã aut liuorẽ:memorẽ.i.ad ſui memoriã:uñ Tibullus. Tũ ſuccos herbaſq; dedi:qs huor abiret:Quẽ facit impſſo mutua dẽte uenus, O lydia ſi audias me ſatis.i.ſi uelis mihi credere : tu nõ ſpes ppe-

ANTO.
Bilis
Colera
Iecur
Timentes cur pallẽt
Timentes cur tremũt
Genæ
Malæ
Genæ
Palpebræ
Veneris qnta pars
Nectar
Copula
PORPH.
ASCEN.

tuũ ſup fore.amatorẽ.lædentẽ barbare.i.more barbaroꝝ & ruſticoꝝ:oſcula.ſ.tua dulcia ꝗ.ſ.oſcula:uenus ĩbuit i ꝓfudit:ꝗnta pte ſui nectaris.i.grãæ & dulcedinis.i.ꝗ tantũ uoluptatis afferãt deoſculãti:ꝗtũ ꝗnta linea ueneris:hoc ẽ coitus cũ aliis:fœlices ſup.ſunt ter & ãplius.i.cõſũmatiſſime quos copula.i.copulatio & cõiunctio:irrupta.i.nõ ĩterrupta tenet:nec.i.& nõ:&ſup.quos:amor nõ diuulſus.i.ui diſſolutus ꝗrimoniis malis.i.ꝑniciosis:ꝗa ſunt nõ pernicioſæ:de ꝗbus comicus amãtiũ iræ redintegratio amoris eſt.non ſoluet.i.diſiũget citius ſuprema die.i.añ mortem:unde comicus Hanc niſi mors mihi adimat nemo. Vult autẽ tacite dicere ſecum perpetuos fore amoris qui cum telepho improbo & nimis ardenti puero cito diſſoluentur.

Argumentum Odes.xiiii.

Ode.xiiii.tricolos tetraſtrophos ꝑ allegoriã.i.inuerſionem.M.Brutum alloquiť.

O Nauis referent in mare te noui
Fluctus o quid agis? fortiter occupa

ANTO. Q Vartadecima ode nauim alloqť hortans illã ne iteꝝ æſtuoſum mare ĩgrediať ſed portũ fortiter occupet:cũ eiꝰ latꝰ remigio careat.Malus & antẽnæ uẽtis cõcuſſi fuerit funeſq; defint:nec uela ĩtegra maneãt.Nec dii ſint quos iteꝝ naufraga inuocet: & ꝗuis nobiliſſima ſit & picta ñ ꝓpea timidus nauta ſibi cõfidet ãt tẽpeſtatẽ euadeť poterit:itaq; cauẽdũ monet ne uẽtis ludus fiat & iter cycladas ſcopuloſaq; freta incidat. Reuera tñ ut ſcri. Fa.li.viii. ꝑ allegoriã.i.in-
Allegoria uerſionẽ:ꝗ aliud uerbis:aliud ſenſu oñdiť populũ ro.alloqť ne iteꝝ bella ciuilia ſeqiur:ſed pacẽ totis uiribꝰ hře cõtẽdat.Porphyrionis aũt ſententia uerior eſſe uidenť ut.ſ.ad.M.Brutũ loquať qui apud Philippos ma
Brutus cedoniæ urbẽ cõtra Augu.&.M.Anto.pugnãs ſiniſtꝝ cornu cui præerat Caſſius amiſerat:direptis ẽt caſtris
Caſſius, propter quod Caſſius ſibi ipſi mortem conſcierat:ipſe tamen Bru.uidebatur rurſus inſtruere ſe ad pugnam: itaq; merito poeta per allegoriam metuere pro eo ſe teſtatur.qui & ſub ipſo militauerat:inde tñ ex ꝓlio Philippico fatigatus receptus ab Aug.ueniã meruit auxilio mecœnatis.Qui uero de.S.Põpeio ĩtellexerũt non recte ꝗdẽ nã ſub Bruto tribunus militũ fuerat poeta:hinc ait.Nup ſollicitum ꝗ mihi tediũ &c.De hoc ẽt uidcto li.ii.ode aũt.vii. O na.refe.in ma.te.no.Eſt ode tricolos tetraſtrophos.Metrũ hẽt duobꝰ uerſibꝰ aſclæpiadeũ de quo ꝑma ode. Tertius Pherecratius ẽ.Quartus uero gliconicus:de ꝗbus ode.v. iã diximꝰ. O na
Brutꝰ. M. uis:ꝑ allegoriã ut diximꝰ populũ ro.intelligit uel potius.M.Brutũ. In mare:in ꝓliũ & cladẽ. Noui fluctꝰ:
Antoni. noui belloꝝ ciuiliũ ĩpetꝰ.Apd philippos macædoniæ urbẽ Cæſar auguſtꝰ:& eius collega.M.An.cõtra Bru
Augu. tũ & Caſſium pugnarũt.Brutꝰ Auguſti abñtis ob ualitudinẽ ſiniſtrã aciẽ occupatis ẽt caſtris loco mouerat.
Caſſius Anto.altera ex pte deuicto Caſſio admirabili audacia hoſtiũ caſtra ꝑdabať.Caſſius caſtris exutus cũ nec ulterius ad exercitũ redire poſſet.Philippoꝝ collẽ ꝓpere aſcẽdit:eminus ꝗ geſta erãt inſpecturus ꝓpter puluerẽ caſtra dũtaxat ab hoſtibꝰ capta eẽ deſcernebat:pindaꝝ itaq; ſcutiferꝝ eius enſẽ exerere & necẽ accelerare ĩperat.Cũctante Pindaro ſupueniens ꝗdã brutũ altera ex parte uictoria potitũ hoſtiũ caſtra deꝑdari nunciat.Quo audito Caſſius hoc ſolũ rñdit.Viciſſe nos illi uictoriã dicito oẽm.Deinde ad Pindaꝝ cõuerſus: ꝗd
Caſſii cũctaris iqť cur me a turpitudine iſta nõ eximis.Pindarꝰ igiť heꝝ ſuũ iugulũ ultro ꝑbẽtẽ neci tradidit Bru-
mors tus cognita caſſii nece multis lachrymis ut optimum romanoꝝ lamentatus ẽ:& ſimul beatum teſtatus ẽ ab
Brutus ad curis cogitationibuſq; liberatum.Orta luce Brutus ꝓuocatus ꝗdem in aciem milites eduxit cõtra hoſtes. il
milites, li retroceſſere.Brutus in cõcionẽ poſtea uocato exercitu milites ſuos laudauit.Nam pridie hoſtiũ caſtra diſſipauerant.Arguit tñ eos ꝗ nõ penitus fuerint inſecuti hoſtes:ſed potius ad prædã cõuerſi eẽnt. Deinde hortatus eſt ne in hoſtes irruerent.qm̃ fames & inopia ꝑ eis in illos militabant itaq; facile infirmioribus & fame euectis quũ opus eſſet occurrere poterant.Cæſar ẽt & Antonius exercitũ cõgregarũt.Antonius oẽs hortatus eſt ut in hoſtes pugnam cauẽre uolentes in montibus manẽdo ꝑdirẽt.Qua de re poſtridie copias iteꝝ in bellũ mouit.Bruti milites ui potius ꝗ ducis opinione occurrerũt.Brutus tñ inſigni ꝑuectus equo ſingulas
Bruti fuga percurrebat acies breuibus hortando uerbis.Cædes hinc inde horrida facta eſt: tandem Bruti milites fugã arripuere.Brutus nõ paucis ſtipatus ad mõtes ꝓcurrit:ꝗſi ea nocte reuocaturus exercitum aut mare uerſus iter aſſumpturus:per nox itaq; cũ reliquis in armis conſiſtit. Ea tñ nocte Antonius ut Brutũ a fuga cohibe
Bruti ret armatus ꝑſtitit.Brutus aĩaduerſis hoſtiũ inſidiis: deſperataq; ſuoꝝ militũ uirtute & audacia. Vnũ ex do
mors meſticis.Stratorẽ noĩe necẽ accelerare iuſſit:itaq; latus illi enſe aperuit:neq; auertẽte ſe Bruto neq; impellẽte hoc pacto Caſſius & Brutus obierunt.hæc oĩa ex lib.iiii.Apiani.Quæ ꝗdẽ ultra meæ cõſuetæ breuitatis morẽ latius explicuitut illoꝝ bella & mortes hoc in loco agnoſcereť. O quid agis.interiectio ẽ exclamãtis uel admirãtis:ac ſi cœpiſſet ĩgredi mare ipm̃. Occupa: retine ac poſſide.ſi.n.milites ſuos pugnare cupiẽtes Brutus fortiter cõtinuiſſet ui optabat:nec cladẽ accepiſſet:nec cædem.

PORPH. N Auis referent in mari te noui Fluctus.Hac ode ad.M.Brutum loquitur qui apud Philippos Macedoniæ urbem ab Auguſto fuſus uidebatur rurſus inſtruere ſe ad pugnam. Merito aũt poeta ꝑ allegoriam metuere pro eo teſtatur qm̃ ſub ipſo militauerat qui tñ ex ꝓlio Philippico fatigatus receptus ab Augu.ueniam ab eo meruit.

ASCEN. O Nauis &c. Per allegoriam ſumptam a naui quæ tẽpeſtate concuſſa temere priuſquam iſtaurata fuerit mare ingreditur: quia adeo ut publius in mimis ait fruſtra neptunum inuocat qui ſẽo patitur naufragium:dehortatur. M.Brutum ab Aug.in philippis deuictum a diluuio & turbine bellorum abſiſtat:nec nominis aut generis ſui ſplendoribus confidat : cum & pictæ ſubmergantur naues.Prĩcipium autem mihi uim hře uť ſi ſub forma interrogandi ex admiratione legatur ſic.O nauis referent te noui fluctus ĩ mare.i.o breue trahẽt ne te noui tumultus in diſcrimen belli. O ꝗd agis.q.d.inconſulte agis : & iõ occupa portum fortiter.i.ſtrẽnue & celeriter priuſꝗ te tẽpeſtas.i.belli diluuium obruat.

Portũ.i.

¶ Portũ.i.pacẽ.Sic.n.Fabius hũc locũ exponit. Nudũ remigio latus:hoc ait ꝓpter mortuũ Caſſium qui ut ANTO.
ſcribit Apia.erat antiqor bruto:atq; expertior & auſterus a natura:qua pp ei ex mãdato parebãt milites.Bru Caſſii uirt⁹
tus uero facilis erat & clemẽs erga oẽs:itaq; nõ ita ſibi ſacile obſequẽbantur. Malus ſaucius.i.ipſe exercitus Bruti mo-
nã per totã odẽ allegoria eſt:ut ſcrib.Fabius celeri africo.i.ſæuo ꝓlio. Antẽnæ.i.uexilla. Sine funibus:ſine res.
rectore & militibus nã Caſſius obierat ſolo bruto duce remanet. Carinæ:acies & turmæ. Impioſius:æquor
acre ꝓlium. Integra lin.integra agmina & uexilla iteꝶ preſſa malo.Nã pridie cladẽ habuerat Brutus Caſ-

Portũ nõne uides ut nudũ remigio latus?
Et malus celeri ſaucius aphrico
Antennæq; gemãt:ac ſine funibus
Vix durare carinæ
Poſſunt imperioſius æquor:
Non tibi ſunt integra lintea.
Non dii:quos iterum preſſa uoces malo:
Quamuis pontica pinus
Siluæ filia nobilis
Iactes & genus & nomen inutile:
Nil pictis timidus nauita puppibus
Fidit,tu niſi uentis
Debes ludibrium caue.
Nuper ſollicitum quæ mihi tedium
Nunc deſiderium:curaq; non leuis:
Inter fuſa nitentes
Vites æquora cycladas:

ſii ſiniſtro cornu diſſipato a.M.Anto.Dii tñ fauiſ
ſe ei uiſi ſunt qm̃ Auguſti caſtra diſſipauerat: po-
ſtea uero nullã ꝓbuere opem nã clade affectus uti
oñdimus ab amico cedẽ orauit . Plutar. ait ĩ uita
Bruti.Deus & mutare & abducere cũcta q̃ uelit Dei poten-
potẽs Bruto fortunam hãc letã abſtulit de uicto- tia
ria in Auguſtũ intelligẽs.Et paulo ſuperius Caſ- Bruti an
ſius Bruto dixerat q̃ uellẽ o Brute hoc eẽ:ut nõ ſo uilia
lum armis: æqs : nauibus : ſed deoꝶ ſuffragiis ſi- Bruti gen⁹
deremus. q optimoꝶ opeꝶ ac ſanctiſſimorũ du- Bruti do-
ces ſunt. Quãuis põtica pinus.i.q̃uis tibi ſit exer ctrina
citus põticus.i.aſianus uel põticũ auxiliũ. Scribit
eni Apianus: ꝙ Brutus & Caſſius lõge ſuperiores
fuerant eqtatu & claſſe tũ ſociis belli regibus na-
tionibuſq; ad medos uſq; & parthos. Multaq; ex
Aſia p ui abſtulerãt rapuerãtq;. Syluæ filia nobi
lis.Marci.n.Bruti ꝓgenitor fuerat Iuni⁹Brut⁹ q
targnios euerterat . Mater uero Seruilia catonis
uticẽſis ſoror. Ipſe bonaꝶ artiũ diſciplina & phi
loſophiæ ſtudiis ĩbutus erat philoſophos græcos
ferme oẽs attigerat.Nec ulli⁹ ipſorum diſciplinæ
uel exps uel ignarus fuit auctor eſt Plutarchus.
Nil pictis:ſenſus eſt:ꝙ nihil ĩ bello ꝓſunt orna-
mẽta nobilitatis:ſed arma & exercitus. Timidus
perpetuũ nautaꝶ epithetõ. Tu niſi ordo ẽ tu caue niſi debes ludibriũ uẽtis.i.niſi uelis uentis eſſe ludus quod
ſit quũ huc illuc nauis trahit a tẽpeſtate. Ludibriũ:dicit res digna ludo.& cõtẽptu. Nup ſollicitum:hic lo Ludibriũ
cus oñdit hora.Ruti.ptes ſecutũ.Quæ nauis.i.tu brutus. Nup:pauloãte quũ.ſ.fuit tribunus tu⁹. Mihi:ad Horatius
de eas. Sollicitũ te hoc ait:qa bruti tribunus militũ fuerat. Vñ ſaty.yi.inqt.Quẽ rodũt oẽs libertino pẽe na tribunus
tũ nũc qa ſim tibi mecœnas cõuictor at oli.Q d' mihi pareret legio romana tribuno. Nũc deſi.Plutar.ſcri Bruti laus
de bruto ſic brutũ ferunt uirtutibus ſuis a pleriſq; amatũ ab amicis deſideratũ:ꝑterea admiraꝶ ab optimis.
Interfuſa:ordo ẽ uites æquora fuſa iter nitẽtes cycladas.i.uites bella piculoſiſſima pp ſtrẽnuos duces qbus
tu cares o Brute.Maria ãt anguſtiora piculoſiora ſunt ide freta dñr qa ſemp ferueãt.i. igeta ſint. Nitẽtes.i.
ſpumoſas ob multos ſcopulos.Cycladas ĩſulas ĩ mari ægeo ſic dictas:qa ĩ orbẽ iacẽt delõ:auctor ẽ Stra.lib.x. Freta
& Pli.li.iiii.Præterea nõ ſine cã cycladas poſuit potius q̃ alia maris loca periculoſa.Brutus.n.& Caſſius apud Cyclades
Philippos macedoniæ urbem uicti fuerunt.Macedonia aũt ab oriente ægeo pelago terminat ut Ptolomæ⁹
ſcri.lib.iii.Ergo propterea. Cyclades:potius q̃ alia loca dixit uitandas.
¶ Nõne:uides:ut nudũ remigio lat⁹ manifeſtæ allegoriæ p q̃s ſignat ex pte iã debilitatũ exercitũ Bruti & ui PORPH.
res ptiũ ei⁹ ĩminutas. Vix durare.c.p.i.æ.Mira figura dr ꝓ ſuſtinere ui æquoris. Impioſi⁹:ãt trãſlatiue p
ſæuius. Quos iteꝶ.p.m.u.amphibolos q̃uis põtica pinus.Hæc ad nobilitatem bruti referuntur. Siluæ.f.
n.an tu nobilis ἀμφίβολος ῑα p caſus. Nil pictis timidus nauita pu.fi.ἀλληγορικῶς. Ait nihil ꝓdeſſe ĩbello
ornamẽta nobilitatis. Nup.ſ.q.m.t.n.d.c.q.n.l.Ecce hic manifeſte oñdit ſe poeta ptis Bruti fuiſſe.q̃ꝶ affe
ctione ſeſe teneri oñdit pp iſtius bruti miſationẽ. Inter.f.n.u.e.c. hic ſenſus p ſe accipiẽdus & ſubaudiẽdum
hoc ſuadeo uites æquora ĩter cycladas nitẽtes fuſa. Sed hoc p allegoriã ĩtelligẽdũ.Maria tñ anguſtiora picu
loſiora ſũt. nã ĩde freta dñr qa ſp ferueãt.i.ingeta ſint: p hoc ergo ſuadet.b.n.ſe arctiorib⁹piculis cõmittat.
¶ Nonne uides:ut.i.q̃liter:latus.ſ.tuũ:eſt nudũ remigio.i. defenſore & p̃ſidio.Et ut malus.i.arbor uelifera ASCEN.
hoc eſt robur uiriũ tuaꝶ ſaucius.i.læſus:africo.ſ.uẽto ĩpetuoſo:hoc eſt agitatiõe uẽtorũ:hoc eſt turbine bel
lico ſup .gemat & ut ãtẽnæ.i.uela minora q̃ ſunt q̃ſi cornua mali a latere eius poſita uñ Maro Cornua uela
taꝶ obuertimus ãtẽnaꝶ gemãt.ſ.põdere & ui uẽtoꝶ:ac uides ne ut carinæ.i.alui nauis ſine funibus.i.ruptis
rudẽtibus & chordis:uix.i.cũ ſumma difficultate:pñt durare.i.ſuſtentare:æquor ĩperioſius.i.uiolẽtius & ſu
pbius q̃ par ſit aut ferre poſſint. Vide iniq̃ qd agis:qa lintea.i.uela linea:non ſunt tibi ĩtegra nec dii ſunt in
tegri.qa.n.ſemel tibi pepcerunt:indignabũt ſi iteꝶ a te in cõſimili periculo ĩuocent: tunc.n.per temeritatẽ
uidebere facere qd' prius per ignorantiam.Reſpicit autem quod dixi illud Publii fruſtra neptunũ &c. quos
ſ.deos:uoces.i.inuoces iteꝶ:preſſa malo.i.periculo ſubmergendi.Quãuis tu pinus pontica filia ſiluæ nobilis
iactes.i.iactanter oſtentes & genus.i.ꝓgeniem brutoꝶ qui de ſanguine regio ex Iunio Bruto primo conſule
originem traxerũt.& nomen:quia Bruti ſemp habiti ſunt romanæ libertatis maximi aſſertores.unde uidet
inductus hic Marcus Brutus ad libertatem uindicandã ad quam eũ Cicero in epiſtolis ſæpe cohortat.iactes

ergo genus & nomen inutile.quia parũ contra maiorem potentiã pſuturum:Nauita timidus ppter frequẽs piculũ timori aſſuetus:nil fidit.i.cõfidit.puppib⁹ pictis.i.licet pictis & pulchris:tu caue.i.pſpice tibi:niſi debes uẽtis ludibriũ.i.ſubmerſionẽ factã eũ inſultatione & illuſione: & tu quæ ſup.fuiſti nuper.ſ.cũ militarer ſub te:tædiũ ſollicitũ q̃a tedebar me ſollicitũ de ſalute in caſtris tuis militare: & nunc deſideriũ q̃a deſidero te abñtẽ in grã Auguſti rediiſſe & cura nõ leuis:q̃a p te ſollicit⁹ ſũ:uites.i.deuites:æquora fuſa iter cycladas.i.breues inſulas maris ægei & ita ppter anguſtiã ſũt maria illic periculoſa:nitẽtes.ſ.ſpumis ex colliſione aquarum inter ſcopulos.i.tu brute deuites arma Auguſti in quæ obnitentes interiere plurimi.

Argumentum Odes.xy.

ANTO. QVintadecima Ode:Bacchillidẽ Horatius imitatur ut ſcribit Porphyrio:nã ut ille facit Caſſandrã uaticinari futura Troiani belli quo tpe Claſſis ĩ græciã pabat̃.Ita hic nereũ iducit uẽtura Troiãis mala pdicere Paſtor quũ traheret p freta nauib⁹ eſt ode dicolos tetraſtrophos: cõſtat.n.tribus uerſibus aſclæpiadeis:de q̃bus in ode prima. Quarto gliconico de quo ode.v.

Ode.xy.dicolos tetraſtrophos pgnoſticõ troiani excidii.

PAſtor cũ traheret per freta nauibus
Idæis Helenam perfidus hoſpitam:
Ingrato celeres obruit ocio

Pleis Araxãder — gliconico de quo ode.v.hẽt Paſtor:periphraſis ẽ Alexandri priami filii:qui paris prius appellabat̃:ut Var. oñdit.Tradũt alii parim dictũ:απο του παρίεναι parienæ.i.a trãſcẽdo intẽtatã.ſ.mortẽ qñ expoſitus eſt: & hoc eſt primũ pprium eius nomẽ.Alexãder.n.cognominatus eſt ab opitulatiõe:ut Oui. innuit in ep̃la ipſi⁹ ad helenã.Pene puer cæſis abducta armẽta recepi Hoſtib⁹ & cãm nois inde tuli ab αλετω q̃ppe cognominatus q̃d eſt auxiliũ:& ανηρ q̃d ẽ uir. Tul.in li.i.de diui.oñdit.

Alego Anir Hecube ſomniũ. — Grauidæ hecubæ uiſum fuiſſe in ſomnis parere ardẽtẽ facem:quo ſomnio pculſus Priamus Apollinẽ cõſuluit:doceret q̃d illud portẽderet:rñdit Apollo puerum qui Priamo poſt illa tpa naſceret̃:fore exitiũ Troiæ & peſtẽ pergamo ſi eũ nutriſſet. Addũt alii Priamũ ppterea iuſſiſſe moriturũ exponi:hecubã uero tradidiſſe ĩfantẽ q̃buſdã:ut paſtoribus regiis alẽdũ traderẽt:itaq; ſub ida a paſtoribus educatus eſt:lõgo poſt tpe regis filius agnitus iter regios fratres receptus ẽ. Poſtea uero:q̃d q̃dẽ Hero.ſcri.uol.i.ipſi alexãdro cupido icẽſſit uxoris ſibi p rapinã æ græcia cõparãdæ:itaq; helenã rapuit.Scdo aũt uolumine ſcribit idẽ ſe a ſacerdotibus ægyptiis intellexiſſe: Alexãdrũ rapta ex ſparta helena cũ nauigaret domũ in mari ægeo uentis excuſſũ in ægyptũ appuliſſe:ubi a ſuis ſeruis ſacerdotib⁹ accuſat⁹ ẽ:

Helena rapta — & Thoni pfecto littoris quo appulerãt. Thonis igit̃ mẽphin ad Protheũ miſit hæc nũciatũ his uerbis. Venit pegrinus q̃dã gñe teucer q rẽ nefariã ĩ græcia ppetrauit:q̃ppe ſeducta hoſpitis uxore quã ſecũ ducẽs cũ multis admodũ opib⁹ ad tuã terrã appulit. Vtrũ ne ſinim⁹ eũ abire ipunẽ:an ea q̃ attulit ſecũ eripim⁹? Ad hæc remiſit Protheus ut ad ſe oẽs duceret̃:q̃bus abductis Alexãdrũ acriter arguit q hoſpitis ſui uxorẽ rapuiſſet illã

Helena in troia Menelaus in troiam — uſq; ẽt bõa.Dixitq; ablata oia cũ ipſa helena ſtelle apud ſe eẽ ut græco hoſpiti reſeruaret. Alexãdro uero tridui ſpatiũ dũtaxat cõceſſit:ut abiret. Addit poſtea idẽ Herodot⁹ quẽdã ſcripſiſſe alexãdrũ a ſparta helenã duc ẽte triduo Iliũ pueniſſe ſcdo uẽto uſũ ac mari trãq̃llo.Sacerdotes narraſſe ſibi ẽt ait Herodot⁹ idẽ Menelaũ parata claſſe iliũ petiiſſe:miſiſſeq; legatos ut helenã redderẽt:iliẽſes uero negaſſe iureiurãdo ſe helenã hñe atq; opes: de q̃b⁹ argueret̃ ſed ea i ægypto eẽ oia apud Protheũ regẽ.Græcos cũ ſe ab illis derideri arbitraret̃ ita obſediſſe iliũ: dõec expugnauerint. Vrbe capta quũ helena nõ exiſteret.Græci ipm menelaũ ad Protheũ miſerũt ubi helenã & pecũias ſuas recepit:deinde ad inſulas aphricæ obiacẽtes ſe cõtuliſſe.Nec ampli⁹ de eo q̃c q̃ ĩtellexiſſe:hæc ex Herodoto.Hõe ãt ſcri.helenã ĩ troia fuiſſe. Paſtor quũ tra.Sẽſus ẽ: quũ Paris Troianus raptã helenã p freta traheret:nereus uẽtos cõpreſſit:ut ſæua fata uaticinaret̃.Malo ducis auſpicio. Tra

Ida.M. Scamander.ſ. Simois.ſ. Phereclus nauiũ paridis faber Ventus. — heret:tãq̃ ĩ rapinã. Idæis:apđ idã phrygiæ mõtẽ fabricatis iuxta iliũ:a quo mõte ut Mela ſcri. Scamãder & ſimois fluuii deſcẽdũt ĩ troadẽ.Phereclcus ãt celeberrimus faber a Minerua dilect⁹ paridis naues fabricauit:q̃b⁹ helenã rapuit q̃d ãple oñdit Hõe.li.y.ilia. Licophrõ ẽt iducit Caſſãdrã pdicẽtẽ paridi hmõi uerba:τραμπισ σοχεισ εἰ καιρον εκλεισ οι ποδες.i.trabs te uehet & phereclei pedes:q̃dẽ ipſas nauis a phereclo fabricatas metaphoricos itelligẽs Perfidus:nõ.n.hoſpitii iura ſeruauit:ſed hoſpitis Menelai illo abñte uxorẽ rapuit.

Obruit:cõpreſſit.Sub antris & clauſtris poſuit:obruere.n.ẽ teger. Ingrato ocio. Vẽti.n.ſæuir̃ cupiũt: hic poeta dixit.Illi idignãtes magno cũ murmure mõns Circũ clauſtra fremũt.Et cũ uẽtus ſit fluct⁹ aeris remoto motu pereũt uẽti.

PORPH. PAſtor cũ traheret per freta nauibus.Hac ode bacchillidẽ imitat̃:nã ut ille Caſſandrã facit uaticinari futura belli Troiani:ita hic Protheũ. Ingrato celeres obruit ocio nigrarũ eſſe ocium uentis:aut quia ſemper feroces ſunt:aut quia ſemper ſæuire cupiunt.

ASCEN. PAſtor cũ traheret.Bachillidẽ ſecutus inducit nerea uaticinãtẽ paridi exitiũ cũ helenam raptã traheret:q̃d bacchalides a Caſſandra factum dicit.Erat aũt Caſſandra filia Priami uaticinio pdita:quod ab Apolline p ſtupro petito ſed nõ accepto tulerat. Affirmauerat.n.iureiurãdo Apollo illi ſe uaticinãdi aut ut dicũt ppherandi uim daturũ:quã ut illa recepit ſtuprum negauit uñ iratus deus uaticinio:eius fidem & crudelitatẽ abſtulit:uera.n.uaticinata ẽ ſed minus credita:uñ Maro æneі.ii. Tũc ẽt fatis aperit Caſſandra futuris Ora dei iuſſu nõ unq̃ credita teucris. Thetis aũt mater Achillis dicit Prothea de helenæ raptu uaticiniũ in achilleide his uerbis:agnoſco monitus & pthea uera locutũ.Hmõi aũt carmẽ & uaticinatũ eatenus reip. pdeſt:q̃tenus iuuenes a cõimiſſ temeritate arcent̃:Ordo eſt. Cũ.i.qñ paſtor.ſ.pis: de quo idẽ Sta.ĩ dicto ope.Soluerat oebalio Claſſem de littore paſtor Dardan⁹:ĩcautas blãde populat⁹ amyclas:uñ hic addit̃:pſidus q cõtraius hoſpitalitatis hoſpitam auexit:traheret.i.aueheret uiolẽter p freta.i.maria nauibus ideis.i.in ida ſilua troiana ædificatis Helenã.ſ.Menelai cõiugẽ hoſpitam.ſ.ſuam abſq̃ abñte marito hoſpitio

rito hoſpitio ſuſceptus erat:tūc ſup.nereꝰ.i.deꝰ marinꝰ nymphaꝝ nereidū pr̄:obruit.i.ſopiuit uētos.i.ceſſare fecit uētos:ocio igrato.ſ.uēris quoꝝ natura ē agitari:ē.n.uēiꝰ exhalatio terreſtris p aerē mota aut igrata paridi celeriter q̄dā ſuā auehere moliēti:ut caneret fata fera.i.exitialia paridi & troiæ. Principiū āt carminis ē. ANTO.

Ventos ut caneret fera
Nereus fata:mala ducis aui domum
Quam multo repetet græcia milite
Coniurata tuas rumpere nuptias
Et regnum Priami uetus.
Heu heu q̄tus equis quātus adeſt uiris
Sudor.quanta moues funera dardanæ
Genti.iam galeam pallas & ægida
Curruſq; & rabiem parat.
Nequicquā ueneris præſidio ferox
Pectes cæſariem grataq; fœminis
Imbelli cythara carmina diuides
Ne quicquam thalamo graues

℄Caneret p̄diceret uaticinaret. Fera fata:crudelia. Mala aui ducis:malo omine malo auſpicio fers tuā domū illā quam repetet multo milite græcia &c.Nereus fuit is oceani & thetyos filius teſte Heſiodo:quē oium antiquiſſimum dixit Orpheus i argonautica:neros āt p̄prie aqua dicit. Nereus Aulis

Cōiurata:i boetia aulis ē lapidoſa ſane hora & Tanagreoꝝ uicus iuxta portus erat ampliſſimus quo circa græcoꝝ Claſſem magnum in portū deſcendiſſe credidit Stra.li.ix.Naſo etiā li.xiii.meta. ait. Aulidaq; euboicā cōplerūt mille carinæ.Pomponius Mela ēt ſcribit.Aulidē Agamēnoniæ græcoꝝq; claſſis i Troiā cōiurātiū ſtationē fuiſſe: ibi eni cōiurauerūt græci:nō aū reuerti q̄ iliō caperetur hinc Diodo.lib.iiii.æneæ dixit. Nō ego cū danais Troianā excindere gentē Aulide iuraui.Home.āt leuꝰ:ad lib.ii.ilia.ſcr.Mo s o paris.o paris Iā galeā pallas:ſcr.Hom.lib.v.iliados Palladē Iunonis hortatu e cælo armatā ſecum in troianos fuiſſe tunicā & arma idutā:qbꝰ Iuppiter pr̄ circūdat quū uult p̄dire i bellū tuliſſe ēt ægida humeris accōmodatā trilicē horrēdā:& undiq; terrore redimitā:i ea robur i ea cōtētio : in ea minaꝝ uociferatio & atrox clamor i ea deniq; ierat gorgoneū caput dirū:terribile & quo nullū alterꝰ nouit Iuppiter mōſtꝝ atq; portētū. Deide ipoſuiſſe capiti iqt galeā aureā tribuſq; criſtis iſignē:ac tot capitū humanoꝝ capacē : quot milites cētū urbiū haberēt:poſtremo ſic armatā leui ſaltu i currū aſcendiſſe:ac lāceā corripuiſſe igētē ualidā grauē ; q̄ eroū cateruas irata p̄ſternere ſolet &c.Pallas āt Troianis irata ē pp iudiciū pidis ſic & Iuno i quo q̄dē uenꝰ iudicata fuerat eaꝝ pulcherrima:de quo late.Oui.ſcri.i epiſtola pidis ad helenā. Aegida:de Aegide iāiā:q̄d dicat Home.retulimꝰ nos uero i carmine de floribꝰ ita ſcripſimus.Pectoris ē Aegis p̄prie defenſio:facta Aere caput dire medio portādo meduſæ.Pellis amaltheæ capræ quā Iuppiter ipe fertur hēre:Aegis p̄prie ē Lactā. āqt. Ne q̄cq̄ ueneris p̄ſidio ferox.ordo ē.Tu ferox p̄ſidio ueneris ne q̄cq̄ pectes cæſariē:& ne q̄cq̄ ibelli cythara diuides carmina grata fœminis neq̄cq̄ thalamo uitabis graues haſtas & ſpicula gnoſii calamu:& ſtrepitū & aiacē celerē ſeq puluere collines crines adulteros tn̄ ſuꝰ:ē āt ſenſus q nec pulchritudo nec cānēdi ars tibi i bello p̄derit:hæ nāq; delitiæ mulieribus magis cōueniūt. Veneris p̄ſidio ferox : meliu s fuiſſe Palladis p̄ſidio erat Paris ueneris auxilio audax nā illa duce e Troia i græciā claſſe iuerat hinc ait ipe i epiſtola ad helenā miſſa Præmia magna q̄dē ſed nō idebita poſco:pollicita ē thalamo te cytharea meo.Hac duce ſigæo dubias ab litore feci Lōga pherecleа p freta puppe uias illa dedit faciles auras uētoſq; ſecundos i mare nil miꝝ iuſ hēt orta mari.Præterea ſcri.Home.lib.iii.ilia.Paridē Menelao cōgreſſum:quū ab illo traheret p humū ab uenere e p̄lio ſubtractū fuiſſe reductūq; domū uſq;.Et lib.iiii.refert iouē i deoꝝ cōcilio ita dixiſſe:i hoc ſingulari certamie Menelai uidelicet & pidis.Dii Cælites duæ deæ ſunt q̄ menelao ſtudēt. Vna q̄ paridi.Ille q̄dē iuno & minerua:q̄ ut uidetis nō nihil a coetu nr̄o ſemotæ ſedent plene gaudii ex ipo rei geſtæ ſpectaculo: hæc āt Venus q̄ nūc ab ē ſpſollicita p paride:quē q; nūc ab ipēdēti mortis piculo eripuit;eteni ſine dubio penes menelaū uictoria ē &c.pectes cæſariā.erat.n.delitiis deditꝰ pis hic eū arguit hector.li.ii.ilia.quū uiſo menelao territus ē pugnar dicēs.Haud citharæ pulſus ueneris nec dōa iuuabūt. Inſigneſue eo.bello cōgreſſus ab hoſte pulueribꝰ q̄n medis miſceberis aruis.Diuides:lyricines.n.nūc uoce nūc lyre ſono utūt. Tha.cubili. Pallas armata Aegis Palladis galea palladis haſta Venus erga parim Venus erga parim paris delitiæ.

℄Mala ducis.a.d.q.m.r.g.m.Malo auſpicio ducis ad quā repetēdā omnis græcia amabit. Nequicq̄ ue.p̄ſidio ferox pectes cæſariem grataq;:fœminis imbelli cythara carmina diuides:ſenſus hic eſt.Nec pulchritudo tibi nec ſcientia canendi bello proderit: hæ delitiæ enim mulieribus magis aptæ ſunt. Diuides pro diſponens.Ecce furit reperire pro furit:ae per hoc diſcurrit: ut te reperiat. PORPH.

℄O pari tu ducis domū.ſ.tuā aui.i.auſpicio:mala.i.minātı tibi & tuis malū:hoc eſt exitiū ducis inqt ſup.eā hoc ē Helenā:quā græcia cōiurata.ſ.apud aulidē rūpere tuas nuptias:& regnū priami.ſ.pr̄is tui uetꝰ.i.ātiquū & nobile repetet multo milite.i.grādi exercitu mille nauibus aduecto.Heu cōmiſerāns uox q̄tus ſudor.i.labot cum ſudore adeſt.i.patus eſt:eqs.ſ.bellegeris:& q̄tus ſudor adeſt uiris.Quanta.q.d.maxima:funera.i.exitia & mortes moues.i.excitas gēti dardanæ.i.dardanicæ:hoc ē troianæ ubi dardanꝰ aliq̄n regnauit.Pallas.ſ.læſa iudicio tuo pat iam galeā.i.caſſidē: munimē capitis:& ægida.i.munimē pectoris deæ ex pelle caprina prius factū:in quo erat caput meduſæ : & parat currus.ſ.bellicos.nā de curru pugnabāt:& rabiē.i.furorē bellicū qui uires iuuat. Nequicq̄ &c.Proſequitur reliquā uaticiniū hoc ordine.Tu ferox.i.ferociēs & ſupbiēs: neq̄cq̄.i.fruſtra:p̄ſidio.i.pp p̄ſidiū hoc ē p̄tectionē & tutelā ueneris:cuiꝰ uidelicet numie fretꝰ in mercedē iudicii de aureo pomo helenā rapuiſti.pectes.i.comes.cæſariē.i.capillos diffuſos uētis eæſoſ.:& diuides.i.uiciſſim canendo & tangendo cytharam imparties:cythara imbelli.i. nihil ad bellum faciente ſed potius bellum refugiente.carmina.i.cantica:grata fœminis quibus bella deteſtata ſunt. ASCEN.

ANTO. Gnoſii calami Rhenus fluuius Aiax Oileus

¶Calami gnoſii. Gnoſos cretæ urbs erat in plano ſita ambitũ hñs.xxx.ſtadioꝝ. Ea menonis regia fuit. Auctor Stra.lib.x. Calamis aũt oriẽtis populi bella cõficiũt:ſed in creta ꝑcipuus erat uſus calamoꝝ ꝑ Spiculis: ut ſcri.Pli.lib.xyi.ubi ẽt ait ꝙ nullis ſagittis aptior calamus q̃ in rheno bononiẽſi amne cui plurima ineſt medulla:põduſq; uoluere cõtra flatus quoq; puicax:hæc & creticis cõmẽdatio q̃q̃ ꝑferanẽ indi quoꝝ alia q̃buſdã uideẽ:nã q̃ñ haſtaꝝ uicẽ ꝑbẽt additis cuſpidibus. Strepitũ:armoꝝ.ſ.Celerẽ aiacẽ:duo fuerũt aiaces: ut oſtendit Home.lib.xiiii.ilia. Oilei filius:& thelamonis:quos ſimul in pugnam ꝑdiſſe facit in lib.x.epithetus eos diſtinguit:nã Oilei filiũ Aiacẽ celerẽ appellat Thelamonis uero aiacẽ magnũ lib. ẽt.xiiii. Oilei filium celerrimũ oium appellat. Et lib.ii.iq̃t quadraginta nauiũ dux fuit Aiax oilei fili⁹ i currẽdo pernix cognomine minor:q̃a nõ tãtus q̃tus Aiax thelamõis filius erat. Tñ ſerus ſcribũt.n.perẽpto hectore ab Achille paridẽ cũ arcu & ſagittis ualeret Achillẽ fraude hecubæ ad deſpõſandã Polixenã in tẽplũ tymbræi apollinis nocte & ſolum euocatũ occidiſſe. Naſo tñ lib.xiiii.ſcri. apollinẽ hortatũ fuiſſe Paridẽ i ipã pugna uniuerſali:ut achillẽ ſagittis pcuteret:ſicq; illũ periiſſe. Et Home.li.xxii.ilia.moriẽtẽ hectora itroducit ita Achilli uaticinantẽ. Vide tñ ne tibi uerus hodie uates ſim q̃ñ te fortẽ paris & apollo ad ſcæas portas interimet:ipẽ tñ Paris ut ſcribũt alii a Pyrrho Achillis filio morti traditus eſt:ſed q̃a Hora. de Aiace meminit placet magis illud q̃d Dares ſcribit.ubi ait pugnãtẽ Alexã. Aiacis latus uulneraſſe. Aiacẽ uero nunq̃ deſtitiſſe dõec illũ occideret: & ſi Aiacẽ celerẽ Oilei filiũ accipiemus. Laertiadẽ:laertæ filiũ Vlyſſem:uñ ait ipſe apud Oui.lib.xiii.meta. Nã mihi laertes pr̃ eſt Achryſius illi:iuppiter huic.&c.Hunc multimodũ appellat Home.Hora.uero exitiũ gẽtis Paridis appellat: q̃m eius aſtu latẽs Achilles muliebri habitu iter filias lycomedis deprẽſus & in Troiã ductus eſt: q̃ hectorẽ occidit & fratres eius plures:ꝑterea cõtinue Troianis ipſis inſidiabaẽ:ſuaq; eloq̃ntia græcos diſcedere uolẽtes retinuit:uñ q̃cq̃d actũ eſt poſtea in Troianos. Vlyſſes feciſſe uẽ. Et danais eiuſdẽ ſolertia ſæpe ꝓfuit. Cæpit ẽt helenũ Priami filiũ & uatẽ:rapuit itẽ Palladiũ cæſis cuſtodib⁹ arcis Troianæ ſine quo Troia capi nõ poterat. Vñ tũc Troiã uicit quũ poſſe uinci coegit. Aſtyanacta ẽt Hectoris filiũ a turri capta troia deiecit. Sed lati⁹ de Vlyſſe li.xiii.met.hr̃. Pyliũ ne.pylos.n.neſtoris pr̃ia fuit i laconica mari ſup icũbẽs ut Str.ſcri.li.yiii. fuit ãt Hõe. teſte fidiſſimus ſolerti Hectore & cõſilio potẽs:itaq; achiuos pugnãdi artẽ edocebat:cũ ſenex eẽt atq; exptiſſimus hic ait ipẽ li.iiii.ilia. Agamẽnoni. Veꝝ eq̃dẽ medi⁹ populos i bella fouebo cõſilio q̃ ſolus homos ſolet eẽ ſenectæ:is ãt nonagita duxit nauis i Troiã ut ſcri.Home.li.ii.ilia. Salaminius Teucer de hoc uide latius ode.yii.fuit aũt Teucer Thelamonis filius illegitimus ut ſcri.Home.lib.yiii.ilia. q̃ iter alios Troianos occidit egregiũ quẽdã noie ibriũ Priami geneꝝ:nã madeſi caſtã Priami filiã notã i m̃rimõio hẽbat. Auctor ẽ Home.li.xiiii.ilia.Sthelenus fuit is capanei regis filius.Diomedis auriga q̃ ꝑ græcis in bello Troiano plima gl'ioſa pegit.Is ẽt pcuſſo Aenea ab diomede igẽti ſaxo illius equos accepit cæleſti ſemine ortos:ex illis ſ.quos iuppiter troi dederat ꝑciũ ganimedis filii adẽpti.Hõe.n.li.y.ilia.itroducit Diomedẽ ita Stheleno dicẽtẽ. Si pallas mihi palmã de amboꝝ cæde cõceſſerit nulla in re mora ſit q̃n iſiliẽs i æneæ equos a curru frena corripias:& bigã ad nr̃a tẽtoria adducas.Sũt.n.ex eo gñe equoꝝ quos Iuppiter ꝑ adẽpto ganimede filio troi donauit ꝑſtãtiſſimos iter oẽs q̃ ſub ſole ſũt ac ſub aurora ex q̃bus princeps Anchiſes furtim laomedõte iſcio ſuppoſitis eq̃b⁹ q̃ttuor ſuſtulit pullos:apudq; ſe maiore cũ cura educauit:ex iis duos ut cernis feroces æneæ filio ad belli ꝑſidiũ cõtulit atq; tribuit quos ſi cepimus & ꝑdã & ægregiã ſane laudẽ retulerimus. Merionẽ: fuit is idomenei patruelis:de quo plura diximus ode.yi.illud hic addimus Homeꝝ lib.yii.ilia. iter nouẽ græcoꝝ fortiſſimos nũerare. Merionẽ:numeranẽ.n.Agamẽnon. Diomedes Aiax Thelamonius aiax oileus. Idomeneus. Meriões. Euripilus Thoas. Vlyſſes. Tydides:Diomedes tydei filius: q̃ ultra pluria gl'ioſæ geſta: Venerẽ in dextra & martẽ ſub utero pcuſſit. Vt late li.y.ilia.hr̃ ꝑpterea melior pr̃e dr̃. Vñ ode.yi. ait Hora. Tididẽ ſupis parẽ. Tydeus aũt ẽt fortiſſimus fuit:nã ſolus occidit q̃nq̃ginta uiros ſibi in itinere ab etheocle i inſidiis poſitos q̃d ſcri.Diod.li.y. Et lati⁹ Hom.li.iiii.& li.y.ubi ait tydeũ fuiſſe pua ſtatura:ſed belatorẽ &c.

Haſtas:& calami ſpicula gnoſii
Vitabis:ſtrepitumq; & celerem ſequi
Aiacem.tamen heu ſerus adulteros
Crines puluere collines.
Non laertiaden exitium tuæ
Gentis.non pilium neſtora reſpicis?
Vrgent impauidi te ſalaminius
Teucer:& ſthelenus ſciens
Pugnæ:ſiue opus eſt imperitare equis
Non auriga piger:merionem quoq;
Noſces:ecce furit te reperire atrox
Tydides melior patre.

Aiax thel. Achillis mors — Paridis mors — Vlyſſis genus — Vlyſſis geſta in troianos — Pilos Neſtor — Teucer Thela. — Sthelenus — Aeneæ eq — Meriones græcorum fortiſſimi. ix. — Diomedes — Tydeus — ASCEN.

¶Tu uita.neq̃cq̃.i.fruſtra:thelamo.i.tãtiſp dũ eris i thalamo cũ amica tua:haſtas.ſ.græcoꝝ.graues.ſ.tibi & ſpicula.i.ſagittas calami.i.arũdis gnoſii.i.cretẽſis a gnoſo ſeu cnoſo oppido cretæ iuxta q̃d optiæ naſcũẽ ſagittis arũdines:& fruſtra uitab ſtrepitũ.ſ.iſeq̃ntiũ hoſtiũ:& aiacẽ.ſ.thelamõiũ celerẽ ſeq.tñ.i.tãetſi uitabis i thalamo iã dcã tu collines.i.cõmaculabis ſerus.i.nimis tardus ꝑ tuis:q̃a opæ ꝑciũ fuiſſet ipm i cũabulis extĩctũ fuiſſe:q̃d & pam⁹ iuſſerat:collines dico puluer̃.ſ.troico:dũ occiſus i terrã cades crines adulteros.i.cõptos q̃les adulteris eẽ ſolẽt. Pulchꝝ aũt ẽ:q̃a p.q̃ q̃s peccat q̃ hæc & puniẽ:ut adulter i capillis. Nõ reſp.laer.i. Vlyſſẽ: exitiũ.i.q̃ cã erit exitii:tuæ gẽtis.i.ꝑgeniei & nõ reſpicis neſtora prudẽtiſſimũ cõſiliariũ:piliũ.i.pili regẽ. Teucer ſalaminius.ſ.thelamõis ſalaminii filius:& ſthelenus capanei regis fili⁹:ſciẽs.i.pitus pugne:ſiue.i.uel ſi:uel auriga nõ piger.i.ſtrẽnuus.ſi op⁹ ẽ ipitare eq̃s. Et tu no.i.expiere quoq; Merionẽ patruelẽ.ſ.idomenei. Ecce q̃ſi ex iſpato & iprouiſo: Tidides.ſ.Diomedes.melior pr̃e.ſ.tideo:fuerit atrox.i.atrociter repire.i.ut repiat te.

¶Quẽ tu

ANTO. ¶Quẽ tu ceruus uti. Ordo eſt: Quẽ tu mollis ſublimi anhelitu fugies: uti ceruus graminis imemor lupũ fugit i altera uallis pte uiſum. Graminis imemor: timoris cã id accidit. Sublimi anhelitu. i. alto & maximo qd' qdẽ celeri fuga euẽit. Mollis: delicatus & ibellis. Hoc fugere. ſ. Tuæ. uidelicet helenæ. Vñ dixit apud Ouidiũ. finge tñ ſi uis ingẽs cõſurgere bellũ. Et mihi ſunt uires & mea tela nocẽt. Nec plus atrides aĩ Menelaus habebit Quã Paris: aut armis añferendus erit. Pene puer cæſis abducta armẽta recepi Hoſtibꝰ &c. Et apd Homeꝝ lib. iii. iclamabat. Quis. n. cõtẽdere graiũ Audet: & alternã artem decernere morte. Iracũda: Claſſis Achillei. Achilles. n. diu pugnare noluit ob raptã ſibi briſeida ab Agamemnone. Tãdẽ quũ eiꝰ ſibi amiciſſimꝰ patroclus ab Hectore occiſus eẽt dolore affectus i pliũ irruit ubi multos Troiãoꝝ occidit: & Hectora: q qdẽ ſolus fuerat cã diuturni belli. Vñ eo mortuo facile poſtea ilio potiti ſũt græci: de cuiꝰ incẽdio legito Virg. lib. ii. æneí. Achaicus ignis: in achaia. n. erant argos & Mycene: ubi Agamẽnõ & Menelaus regnarũt: quoꝝ gratia tota græcia fere in Ilium iit.

Q uem tu ceruus uti uallis in altera
Viſum parte lupum graminis immemor
Sublimi fugies mollis anhelitu
Non hoc pollicitus tuæ:
Iracunda diem proferet ilio
Matroniſq; phrygum claſſis achillei
Poſt certas hyemes uret achaicus
Ignis iliacas domos.

PORPH. ¶Quẽ tu cer. uti ual. in al. ui. pte lu. Ordo ẽ. Quẽ tu fugies uti ceruus lupũ i altera pte uallis: uiſum. Mollis ãt ibellis atq; iermis. Sublimi anhelitu p: πυπαλλαιειν. dixit ꝓ ſublimi pte corpis ædito ꝙ ẽ. ſ. ore. Nõ hoc pollici. tuæ helenæ. Achillei claſ. Achillei & Vlyſſei ueteres dixerũt ad ſilitudinẽ fortaſſis diei & faciei.

ASCEN. ¶Quẽ: ſcilicet ſitidẽ tu mollis. i. effœminatus fugies anhelitu ſublimi. i. ex ſublimi a te ſupinanti attracto uti ideſt quemadmodum ceruus immemor graminis ꝑ timore fugit ſup. lupum uiſum in altera parte uallis: fugies dico: nõ pollicitus. i. qui nõ promiſeras: hoc. ſ. te fugiturum: tuæ ſcilicet amicæ helenæ. Iracũda diẽ &c. Poſt exitiũ Paridis cõmemorat excidium Troiæ dicens. Claſſis. i. manus aut exercitus. Achillei. i. Achillis: ſed græce dicit Achilleus: uñ fit achilleos & achillei per contractionem achilli: iracunda. i. iracundi Achillis proferet. i. extendet & ꝓducet ilio: ideſt troiæ & matronis phrygum diem: ſcilicet ultimã de qua Aenei. ii. Venit ſũma dies & ineluctabile tẽpus Dardaniæ. fuimus troes: fuit iliũ & ingens gloria teucroꝝ &c. Ignis acha. i. achiuoꝝ: uret. i. cõburet poſt certas hyemes: qa poſt decẽ: qd tñ noluit dicere: domos iliacas. i. troianas.

Ode. xvi. tricolos tetraſtrophos ad amicam Palinodia: ideſt recantatio.

O Matre pulchra filia pulchrior
Q uẽ criminoſis cunq; uoles modum
Pones iambis. ſiue flãma
Siue mari libet adriano.

Argumentum. Odes. xvi.

ANTO. DEcimaſexta ode. Amicã Poeta alloqt dicẽs ſiue igni ſiue aq̃ ſeu uti placuerit iãbos deſtruat: quos olĩ i eã furore ductus ædiderat. Deĩde ipſius furoris & iræ effectus oſtendit. Nouiſſime uero mutãdo triſtia: mitia ſe ſcripturũ fatetur dũmodo mutato carmine iambis cõtrario. i. ſcriptis. Laudibꝰ: ſibi amica fiat imitatus ãt Steſicoꝝ lyricũ poetã ſiculum: ẽ q uituperationẽ Helenæ ſcribens cæcatus eſt: poſtea uero mõſo Apollinis eiuſdem laudes deſcripſit: q̃ re oculoꝝ aſpectum recepit. De quo ipſe Hora. ẽt in Epodo penultimo meminit ibi. ſ. ifamis helenæ caſtor &c. Eſt ãt παλινῳδία. i. Recãtatio cõtrarius cãtus. παλιν. n. iteꝝ & retro ſignificat ὠδὴ cãtus dicit: fit ãt quũ male de quopiã ſcribẽtes: deinde reſcribẽtes bñ de eodẽ ſcribimus. O matre pulchra filia pulchrior. Ode ẽ tricolos tetraſtrophos: ẽ. n. Metꝝ duobus uerſibus Alchaicũ. Tertius Archilocus hypercatalecticus ẽ. Quartꝰ pindaricꝰ eſt. De qbus late ode nona. Eſt. n. hæc illi ſimilis carmine. Criminoſis: ꝓbroſis & maledicis. Modũ: finem. Iãbis: iãbicũ carmẽ eſt maledicũ ab iãbizo qd' eſt maledicere: ut ſcribit Diomedes eiꝰ inuẽtor Archilochus fuit: hinc Horati. in arte inqt Archilocum ꝓprio rabies armauit iãbo: ſcripſit. n. cõtra licãbem ſocerum ſuum abnegata eiꝰ filia ſibi añ ſponſa. ιαμβιζω aperimus: ut ſcribunt alii ẽ iniurior uitupo: uiolo: caſtigo mari driano: adriaticũ mare in dextro latere illiricos hẽt. in ſiniſtro uero Italiã. cuiꝰ pars ẽ Ionius ſinus: ut Strabo docet lib. tertio: ꝙ dixerit ãt Hora. hoc loco adrianũ ꝓ adriaticũ ſecus ẽ Plini. n. libro tertio capitu. q̃rtodecimo. De piceno ſcribens ita iqt: ubi nũc ager adrianus & adria Colonia a mari ſeptem milibus paſſuum. Titulo uero. xvii. ab adria adriaticum mare appellatum: Scribit Strabo item libro quinto ubi de Rauenna meminit: inquit adriam quidem inclytam ciuitatem fuiſſe memoriæ proditum eſt. A cuius nomine & ſinus appellatus eſt Adriaticus.

Iãbicum carmen

Adriaticũ mare.

Adria

PORPH. O Matre pulchra filia pulchrior: hac ode παλινῳδίαν repromittit ei i qua ꝓbroſum carmẽ ſcripſerat tindaridi cuidã amicæ ſuæ. i. recãtatuꝝ ea q̃ dixerat. Dicitq; ſe iracundia motũ ea ſcripſiſſe. Affirmat autem non magis matris magnæ aut apollinis numine inſtinctos fuere q̃ eos qui iracundia ſunt incitati adeo ut nulla ui, furor deterreri poſſit.

ASCEN. O Matre pulchra &c. Palinodia. i. recantatione fingit ſe uelle ſibi recõciliare amicã carmine famoſo læſam & propterea ira excandeſcentem: occaſione cuius damnat iram docetq; quanta ſit eius pernicies & quæ mala iram ſubſecuta ſint: ut uerius iram damnare & proſcribere q̃ amicam placare uelle cenſeatur: utrunq; tamẽ facere uelle uidetur. Dicit autem in gratiã puellæ. O filia pulchior. i. formoſior matre pulchra. ſ. tua quam fortaſſis turpẽ & turpioris filiæ matrem dixerat: tu pones ideſt conſtitues iãbis. i. iãbicis carminibus criminoſis: ideſt criminationes & execratiões iferentibus: quẽcũq; modũ. i.

fine durationis:hoc eſt exitiũ & exterminationẽ uoles ſeu libet ſup.ponere iṗis modũ:flãma.i. per ignem ſiue mari adriano qđ ſæuum eſt & ſuperũ dicit̃ ꝙ ab oriente italiã alluit. Hoc eſt ego dedo tibi carmina mea iambica & maledica ut deleas & pire facias ea ſiue per ignẽ ſiue per aquã:ut libuerit dũmodo iram remittas quã remitẽdã docet qa dyndimene.i.cybeles magna mater deum:nõ quatit.i.cõcutit mentẽ ſacerdotum.i. galloꝝ a gallo flumine phrygiæ dictoꝝ:æque.i.æqualiter aot rantũ:quantũ faciũt iræ:adytis.i.ſecretis penetralibus q̃ nemini ṗterq̃ ſacerdotibus ingredi licebat;ingreſſos autem furor diuinus corripiebat.

Non dyndimene:non adytis quatit
Mentem ſacerdotum incola pythius
Non liber æque:non acuta
Sic geminant chorybantes æra:
Triſtes ut iræ,quas neq; noricus
Deterret enſis:nec mare naufragum:
Nec ſæuus ignis:nec tremendo,
Iuppiter ipſe ruens tumultu.
Fertur prometheus addere.principi
Limo coactus particulam undiq;

ANTO. ℂDyndimene:ordo eſt:nõ dyndimene: nõ incola pythyus:nõ liber æqoe in adytis cõcutit mẽtẽ ſacerdotũ Dyndimene.
Didym — Dindymene — Piſinus — Stra.li.xiiii.ſcri. Dydima mõtes eſſe in teſſalia.In quo loco eſt dyndimenæ matris deũ fanũ & li.xii.aitq; i phrigia urbs erat piſinus noie.emporiũ regiõis hẽbat & tẽplõ maximũ magnæ uenerationis mr̃is deũ. Sacerdotes olim ṗpotẽtes qdã erãt. Sacerdotiũ maximũ habebãt.Romani tẽplũ celebre reddiderũt:accerſita inde deæ ſtatua quẽadmodũ:ea quæ eſculapii erat ex epidauro.Mõs qdẽ urbi iminebat noie di
Didyma — Didymene — Sãgarius.f. — Corybãtes — dyma:a quo didymena dicta eſt:prope ſangarius amnis fluit:ſecus quẽ erãt antiqua phrygũ domicilia:ut mydæ &c. hæc ex illo. Coribãtes autẽ ut idẽ ait li.x.Cretæ populi Cybeles miniſtri erãt inter qoos fuiſſe tradũt qoosdã ſpiritib⁹ afflatos & bacchicos:cũ ſtrepitu ac fragore:cybaliſq;:ac tymmpãis
Adytum — Pythius — Pytho — & armis itẽ:ẽt tibiis & uociferatiõib⁹ inter ſacrificãdõ ſtupefaciẽtes.Inq; miniſtroꝝ habitu publica mõ quodã ſacra factitãtes. Adytis.i.penetralibus.Dr̃ aõt adytũ ab α qđ eſt ſine & δύω igredior q̃ſi ſine adytu & igreſſu:nõ.n.oĩb⁹ patet penetraliũ adytus.Incola pythius.i. Apollo q pythius dictus ẽ ab pythõne ſerpẽte:quẽ occiderat.pytho aũt dictus eſt a πυθω qđ eſt putredo uel putrefactio:q̃m ex putredine terræ poſt diluuiũ gñatus eſt.Macro.uero li.i.Sat.fabulã ipſam apit late. Incola py.i.aduena.Nã Ci.in li.de na.de.de apollinũ nũero ſic ait. Tertius Ioue tertio natus & latona:quẽ ex hyperboreis delphos ferũt aduenisse.Diodo.itẽ lib.yi.ſic ait.Eodẽ mõ plurimũ tpis apollo circa delũ:ac lyciã.Delphoſq; uerſatus eſt:ſubiũgit:poſtea ꝙ ab loco ae ge
Apollo — Delph. — Apollo liber pater — ſtis Deliũ ac pythiũ appellarũt.Hero.lib.ii.ẽt oſtendit ꝙ Apollo delphis morabat̃ his uerbis. Poſt hæc ingẽtibus hoſtiis deũ:qoi eſt apud delphos exotandũ ſtatuit:uidelicet crœſus:optime igitur pythius incola.i.habitator delphoꝝ.i. Vel incola.ſ.eoꝝ ſacerdotũ:tũc.n.eos incolit:quũ eius ſpũ afflati ſunt.Liber. Apollinem & liberũ prem unũ eundẽq; deũ eſſe aſſeuerat Ariſtoteles:ait.n.in thracia fuiſſe adytũ libero cõſecratum ex quo reddebant̃ oracula.Sed in hoc adyto uaticinabant̃ plurimo mero ſumpto:uti apud clarũ aqua pota eſ
Parnaſus — ſabantur oracula.Itẽ boetii pnaſum montẽ apollini cõſecratũ eſſe memorantes:ſimul tñ in eodẽ & oraculũ delphicũ & ſpelũcas bacchicas uni deo cõſecratas colebãt:hæc ex Mac.li.i.ſat. Triſtes ot iræ:philoſophus
Iræ uis — Norici — Tonitrua — Fulmina — fulgetra — Prometheus — lib.yii.ethi.ẽt ſcri.Irã corpus mãifeſte pmutare:nõnulloſq; i furorẽ:ac inſaniã adigere. Noricus enſis: Norici incole ſunt alpiũ:ut Pli.ſcri.lib.iii.Idem quoq; lib.xxxiiii.ca.xyiii.ſcri.in noricis eſſe ferri uenã laudabilis. Tumultu.i.Tonitru & fulmine:quũ.n.i nube luctatur flatus aut uapor:tonitrua edunt̃. Si erũpat ardẽs:folmina.ſi lõgiore tractu mitat̃:fulgetra:his findit̃ nubes: illis prũpit̃.Pli.lib.ii.Prometheus id dici põt poidens uel prudẽs.Id.n. pmetheus ſignificat: pmetheo uero puideo: pmethia puidẽtia ſeu prudẽtia. Euſe.aũt ſcr.ꝙ ãno mũdi.MMM.D.x.argis regnãte argo ſ3 qoorũdã oplonẽ fuit pmetheus a quo hoies factos eẽ cõmemorãt.& reuera cũ ſapiẽs eẽt feritate eoꝝ & nimiã impitiã ad hũanitatẽ & ſciaꝫ trãſfigurabat.h ex Euſe. Lactã.uero ſcr. pmetheũ primũ ſimulacra ex luto cõponer̃ iueniſſe. Prĩcipi li.i.prĩo hoĩs ſimulacro ex limo
Leonis ira. — fcõ. Vndiq;.i.ex cũctis fere aĩalib⁹:hinc leõis ui ſtõacho appoſuit:a lepore timorẽ accepit:ab uulpe aſt⁹&c.

PORPH. ℂNoricus enſis:ſpẽm pro genere poſuit.Nõ.n.norico tantũ enſes fiunt:ſed ſic dicitur:ut leuis innatat alnus miſſa pado.Nec mare naufragũ:ut naufragum ſcyllaceũ ꝙ ibi naues frangunt̃. Et inſani leonis uim ſtomacho appoſuiſſe noſtro.Belle de fabula ſenſus ṗſenti intentioni neceſſarius conceptus.Ait autem pmetheum limo homines fingere iuſſum & ex oĩbus animalibus particulas homini apponere.

ASCEN. ℂEt py.ſ.apollo delphicus icola.i.aduena & aliũde accitus ea loca uateſq; icolẽs.& liber.i.bacch⁹ q bacchãtes furore icẽdit:nõ q̃tit æq̃ mẽtẽ ſacerdotũ:& choribãtes Crete ppl̃i cybelis miſtri ſacro quoq; furore rapi ſoliti:nõ geminãt.i.præ furore crebro pcutiũt & crepare faciunt:ſic æra.i.uaſa ærea:ut peluis & tintinabula. acuta.i.acute ſonantia:ut iræ triſtes ſup.qoatiunt & corripiunt:dicit aũt triſtes:qa amãtiũ iræ redintegratio amoris eſt:quas iras neq; enſis noricus.i.duriſſimi ferri:quod noricis.i.populis illis alpinis eſt:aut amozonia ſecuris qua uindelicos armari dici:ode.iiii.lib.iiii.nec mare naufragũ nec ignis ſæuus:nec iuppiter ipſe:q cuncta fulmine terret:ruẽs.i.præcipitãter cadens:tremũdo tumultu.ſ.tonitrui cũ fulmine deterret.ſ.ab impetu aut oindicta. Fert̃ Prometheus.Docet quõ ira tam uehemẽs inata ſit pectoribus humanis:qđ qa poeticæ facit:bene dicit fert̃.ſicut & Maro ut perhibent:ut fama ẽ &c.Docet deinde exitia pter iram facta. Vñ ordo ẽ.Prometheus q primũ hoiem ex luto finxit.fertur coactus adderi.i. ut addideret: limo principi.i. primo homini ex limo formato:coactus aũt erat a pandora aut mercurio a dĩs miſſo:particulã deſectã.i. deciſam: undiq;.i.ab oĩbus aĩalibus & aſtris.uñ microcoſmos.i.paruus aut minor mũdus dicit̃ homo:qa cũ oĩbus pticipat.& fert̃ coactus appoſuiſſe:ſtõacho nr̃o.i.hũano uim.ſ.iracũdiæ leonis iſani.i.rabidi & furore iſaniẽtis.

ℂInſani

❡Inſani leonis. Pli. aũt ſcribit: raro leonẽ placidũ eſſe nã crebrior eius iracũdia. Vim ſtomacho appoſuiſſe nr̃o. Claudianus de q̃rto cõſulatu honorii ſic ait. Irã ſanguinei regio ſub pectore cordis Protegit: ĩbutã flãmis audãq; nocẽdi. Præcipitẽq; ſui rabie ſuccenſa tumeſcit Thyeſtẽ: iræ atrei thyeſtẽ ſtrauere: Atreus. n. eius fra ter thyeſte filios edẽdos appoſuit iratus: ꝙ ille cũ uxore ſua coiuiſſet. De quo latius in ode. vi. iã diximus. Altis Vrbibus: ut Ilio thebis: athenis. Sagunto: Carthagini. Numãtiæ &c. Inſolens. i. impudẽs & audax: q̃ñq; non ſolens: ut Marcel. ſcribit. Me quoq; excuſat poeta ſeipſum: ꝙ olim iãbos ſcripſerit furore quodã in illã. ANTO. Iræ locus Atreus Thyeſtes Inſolens Iambus

Deſectam: & inſani leonis
Vim ſtomacho appoſuiſſe noſtro
Iræ tyeſten exitio graui
Straucre: & altis urbibus ultimæ
Stetere cauſæ: cur perirent
Funditus: imprimeretq; muris
Hoſtile aratrum exercitus inſolens
Compeſce mentem me quoq; pectoris
Tentauit in dulci iuuenta
Feruor: & in celeres iambos
Miſit furentem: nunc ego mitibus
Mutare quæro triſtia: dum mihi
Fias recantantis amica
Opprobriis: animumq; reddas.

Celeres iãbos: idẽ in arte ait Syllaba lõga breui ſubiecta uocat̃ iãbus. Pes citus: uñ ẽt trimetris accedere iuſſit nomen iambæis: cũ ſenos redderet ictus: ait aũt eo loco Porphyrio q̃ri ſolere cur trimetri appellent̃ tragici iãbi cũ ſenos accipiãt pedes: qm̃. ſ. tãta breuitas eſt pedũ: ut iũcturæ binos complectant̃ pedes. Acron uero ſcribit. Horatiũ uoluiſſe iãbũ citũ intelligere ſex pedũ uerſum. Trimetri Iambi

Mitibus. dulcibus placidis iucũdis. Recãtatis oppro. i. cõtrariũ cãtatis criminib⁹ & maledictis.

❡Vim leõis ſtomacho: appoſuiſſe: ieccirco iracũdia magis nos incẽdi q̃ ulla alia aĩalia. Iræ thyeſtẽ exitio graui: iam hoc ἀπὸ παραδείγματος inferẽ q̃ ſit ira atrox & exitioſa hoibus. Imprimeretq; muris hoſtile aratrũ: hoc eſt hæc eadẽ ira cã fuit delẽdis urbib⁹ uſq; adeo ut ubi fuiſſent muri aratrũ iducerẽt. Me quoq; p. t. i. d. i. f. me quoq; inq̃t iracũdia calore iubẽte magis accẽſa icitauit in iãbos: iãbici aũt uerſus aptiſſimi habẽt̃ ad maledicẽdũ: deniq; & catulus cũ maledicta minaret̃ ſic ait. At nõ effugies meos iãbos. Fias recãtatis remutatis Amica. Recãtari ꝓbra dr̃ cũ contraria ꝓbris carmina fiunt in eũ cui male dixerimus. PORPH. Leonis ira

❡Iræ. ſ. atrei ſtrauere. i. pſtrauerũt: thyeſtẽ fratrem eius graui exitio: qa ꝓprios filios illi edendos appoſuit atreus. Et iræ ſtetere ultimæ cãæ altis urbib. cur perent. ſ. i. ob q̃s altæ urbes ut Ilion: thebæ. corinthus Numãtia carthago & ſimiles euerterent̃. & cur exercitus inſolens. i. imodeſte utens uictoria: iprimeret muris. i. ubi prius fuerant muri: quoꝝ conſtructio prima fiebant aratro: uñ & deſtructio & euerſio ſuprema eodẽ fiebat aratꝝ hoſtile: qa ad euerſionẽ ab hoſtibus inductũ: cũ prius ad cõſtructionẽ ædificatores aratꝝ amicũ induxerint. Et iõ o amica: cõpeſce mentẽ. Feruor pectoris. i. calida bilis ſtomachi mei tẽtauit. i. affecit quoq; . i. ẽt me. in dulci iuuẽta: cũ. ſ. amore ardẽs ægre ferrem abs te excludi. Et miſit me furentem in iãbos celeres. i. ad deſcribendos uerſus iãbo cõſtantes: qui qa pes citus ẽ iratis cõgruit: uñ ut uiſum eſt dr̃ in arte. Archilochũ ꝓprio rabie armauit iãbo: qa pes citus eſt. Vbi annotabis Iambũ tris ſyllabam eſſe uocẽ tã in ꝓſa q̃ in carmine: uñ peccauit q dixit. Iãbo. uel nulla uel tm̃ tertia dec̃. Ego q̃ro. i. conor: nũc mutare triſtia. ſ. dicta aut ſcripta: mitibus quia ſermo mollis frangit iram: ſermo durus ſuſcitat furorem: dum. i. dũmodo. q. d. nihil aliud quæro: q̃ ut fias mihi amica: & hoc opprobriis. i. cõtumeliis in te dictis recantatis. i. per palinodian ſeu recantationem contrarium canendo reuocatis & deſtructis: & reddas mihi animum quem læſa auertiſti. ASCEN.

Ode. xvii. tricolos tetraſtrophos tyndarida puellã inuitat in uillã ſuã.

Velox amœnum ſæpe lucretilem

❡Argumẽtũ. xvii. Ode.

Decimaſeptima ode. Tyndaridẽ puellã inuitat in uillã: quam in ſabinis hẽbat laudãſq; illã dicit faunũ ſæpenumero lyceũ archadiæ montẽ relinquere: petereq; amœnũ lucretilẽ mõtẽ ſabiniæ & ibi ſuas oues paſſim paſcentes reddere tutas ab æſtu: uentis: ſerpẽtibus ac lupis. Inde demũ reꝝ copiã tyndaris hẽre poterit. Nec æſtũ timebit caniculæ: cantabit & lyrica carmina ſub umbra: pocula optimi uini ſumẽdo: nec metuet Cyꝝ alteꝝ eius amatorẽ ne ſibi manus iniiciat: ſcindatue crinibus hærẽtẽ coronã: aut ueſtẽ. Velox amœnũ ſæpe lucretilẽ. Ode eſt tricolos tetraſtrophos: ẽ. n. metrũ ſupiori ſile. Lucretilẽ: lucretilis mons ẽ i ſabinis: qd̃ & locus iſte oſtẽdit. Lycio lyceus archadiæ mõs in quo lycæi iouis delubrũ auctore Pli. li. iiii. quẽ qdẽ iouẽ lycæũ aliq pana uolũt ſignificari: de quo Virg. in buc. Pan de⁹ archadiæ uẽit. Itẽ. Pan curat oues ouiũq; magros. Hora. igit̃ hoc loco: faunũ pana ipm̃ itelligit. ANTO. Lucretilis. m. Lycæus Pan

Velox. a. ſ. l. Hæc ode ad tyndaridẽ: ſcribitur cui plene cupiẽs ſatiſfacere poeta iuitat eã in fundũ ſuum quẽ in ſabinis habebat. Velox amœ. ſæ. lu. m. ly. fau. ea figura hoc dictũ ẽ qua illud apd̃ Virg. Chaoniã ꝓ g. m. a. ſenſus eſt aũt relicto lycæo mõte faunus i lucretilẽ uenit. Lucretilis ãt mons ẽ: in ſabinis. PORPH.

Velox amœnũ. Puellã amicã i uillã ſuam uocat poeta: quã tyndarida uocat: nõ ab re. Nã tyndaris dicta ẽ helene ꝙ ẽ lede tyndari uxore genita: mulier adeo formoſa ut (ſicut a taſtat̃ i primũ æneĩ. donatus) oẽs formoſæ ab ea dicãt̃ helenæ: affertq; oẽm uillæ ſuæ amœnitatẽ quo puellã alliciat. Villa ãt nequẽ lateat ẽ i agro domus: nõ pagus: qd̃ uillagiũ galli uocãt. Ordo ẽ. Faun⁹ deus ſilueſtre & pan etiam dictus uelox. i. celer & citus ut ſumus quando a loco minus læto ad lætiorẽ proficiſcimur. ASCEN.

ANTO. ¶ Mutat lycæo:hyppallage eſt.Dicit.n.faunum relicto lycæo Lucretilem petere. Defendit æſtatẽ.i.auertit atq; depellit. Nam ut Gel.ſcribit lib.viii.ca.i.Offendere ꝓprie & latine ſignificat incurrere in aliqd & incidere.Defendere uero auertere atq; depellere:hinc.Qu.Claudius ait:a pinnis hoſtes defendebãt faciliime.Maro item in bu.Solſtitiũ pecori defendite.Impune ſine aliqua pœna. Arbutos.Maro li.iii.ge.ait.Poſt hinc digreſſus iubeo frondentia capris Arbuta ſufficere:& fluuios ꝓbere recentes. Thyma:thymi genera duo:cãdidũ radice lignoſa:in collibus naſcens:qd̃ & ꝓfert.Alteꝝ nigrius floriſq; nigri.Pli.auctor li.xi. Deuiæ errãtes ac paſcẽtes.

Offendere

Defendere

Thymum.

Mutat lycæo faunus:& igneam
Defendit æſtatem capellis
Vſq; meis pluuioſq; uentos.
Impune tutum per nemus arbutos
Quærunt latentes:& thyma deuiæ
Olentis uxores mariti.
Nec uirides metuunt colubras:
Nec martiales hædilia lupos.
Vtcunq; dulci tyndari fiſtula
Valles & uſticæ cubantis
Læuia perſonuere ſaxa.
Dii me tuentur:diis pietas mea
Et muſa cordi eſt:hinc tibi copia
Manabit ad plenum benigno
Ruris bonorum opulenta cornu.
Hic in reducta ualle:caniculæ

Olẽtis uxores mari. Capraꝝ periphraſis:quaꝝ mariti hirci peſſime olent:in primo aũt pede eſt iãbus ꝓ ſpõdeo. Martiales:marti dicatos. Hædilia lupos: pes ultimus anapeſt⁹ ſeu antidactylus ẽ ꝓ dactylo:cõſtat.n.duabus ſyllabis breuibus & ultima lõga. Hædilia:hædoꝝ ſepta. Vtcunq;:quandocunq;. Fiſtula.ſcilicet fauni. ideſt pannos. Virgilius. Pan primus calamos cæra coniungere plures inſtituit. Pan curat oues: ouiumq; magiſtros. Vſticæ cubantis: reſupini montis ſabiniæ. Hinc ex lucretile & uallibus uſticæ montis. Manabit: profluet exibit: erumpet. Opulenta abundans & diues. Cornu benigno.ideſt copioſo & diuite alluſio:eſt ad cornu copiæ: de quo Oui. libro.ix. meta. ſcribit: ꝙ hercules cum acheloo in taurũ uerſo pugnans:ei alterũ cornu fregit.Naiades uero illud pomis & odore flore repletum ſacrarũt copiæ hinc cornu copiæ dicitur.Diodo.itẽ li.v.ſcribit cum acheloo herculem ſub tauri ſpecie certaſſe: qui cũ i greſſu tauri alteꝝ cornu fregiſſet ætholis illud qd̃ amaltheæ cornu uocãt dono dedit: ſi uctu oium uuarum: maloꝝ:aliorũq; eiuſmodi pomoꝝ copia repletum.Poetæq; fingunt ut idẽ ait Acheloi cornu foſſam a fluuio ductã pomis uero & malis punicis ac racemis monſtrati regionis fertilitatẽ:quã fluuii humor ꝓſtet:& agros reddat feraciores.Re.n.uera hercules i calidonium gratiam fluuium achelou in alium curſum diuertens plurimos agros ex aq̃ irrigatione fertiles ꝓſtitit. Reducta:cõcaua & depreſſa quaſi retroducta. Caniculæ æſtus:canicula dicitur minor canis:qui procyon dr̃:qm̃ ante maiorem canẽ exorit̃.Caniculæ exortu inqt Pli.li.ii.accẽdi ſolis uapores quis ignorat̃ cuius ſideris effectus ampliſſimi in terra ſentiunt̃:feruent maria ex oriente eo fluctuant in cellis uina mouent̃ ſtagna.Canes ẽt in rabiẽ agitant̃.Colu.aũt lib.xii.ſcribit:ꝙ idibus Iuliis procyon exoritur: mane & tẽpeſtatem ſignificat:poſtea inquit.vii.kal.augu.Canicula apparet:æſtq; caligo æſtuoſa.

Vſtica

Cornucopiæ.

Hercules achelous

Canicula

Procyon

PORPH. ¶ Defendit æſtatem:ita dictũ ut ſolſtitiũ pecori defendite:ſignat aũt ꝓhibere: Olentis uxo.ma.uenuſte capras dicit uxores olentis mariti:qa hyrci quoꝝ uxores ſunt male olent.i.fetent olẽtis ergo nõ ſimpl'r accipiẽdũ:ſed grauiter olentis ut illud eſt. Allia ſerpilliũq; herbas cõtundit olẽtes. Nec ui.me.co. ſubtilis & tenuis λιτότης cũ minus dr̃ plus intelligit̃ ac ſi dicas non indoctũ hoiem quẽ uelis intelligere doctiſſimũ. Nec mar.hæ.& hic metuent audiendũ qa ſic ſe hẽt ſenſus. Nec colu.metuunt hædilia:nec lupos:quos Marti.ait ꝙ in tutelam ratis ſint. Vtcũq; dul.tyn.fi. Vallis & uſticæ cubantis leuia ꝑſonuere ſaxa. Vtcũq;:ꝑ qñq;. Senſus eſt qñcunq; cantu fiſtulæ fauni uſticæ mõtis ſaxa reſonuerunt me tu colubraꝝ & lupoꝝ capræ meæ liberant̃:faunus.n.eas in honorẽ meũ tuetur. Vſticæ cubantis:uſtica mons in ſabinis quẽ cubanrẽ ſuauiter dixit ad reſupinã regionẽ eius attẽdẽs. Hic tibi ad plenum manabit opulẽta copia benigno cornu uidelicet copioſo & diuite:nam cornu uidetur ſignificare fortunæ quod hercules detractum acheloo uictor dicitur donaſſe fortunæ:idq; etiam uulgo cornucopiæ dicitur. Ruris bonorum:ideſt copiis ruſticis.

ASCEN. ¶ Mutat.i.cõmutat:lycæo.i.linquẽdo lycæũ mõtẽ archadiæ.ſæpe:qa nõ ſe primũ offendit deceptũ:aut male cõmutaſſe lucretilem.i.ut recipiat lucretilem mõtem in ſabinis amœnũ.Et ubi aduenit in lucretilem: defendit.i.arcet ne offendat:capellis.i.a capellis meis:uſq;.i.cõtinuo.æſtatẽ.i.æſtũ & cauma:& uentos pluuios: qui.ſ.ſcabiẽ iĩferãt. Vxores ma.ſ.hirci:olẽtis.i.fetẽtis:deuiæ.i.deuia aberrãtes ut frõdes carpãt q̃rũt ipune.i.ſine pœna & dãno ab lupis:qa ꝑ nem⁹ tutũ ab effectu:qa tutos facit:aut qa a fauno tutũ reddit̃. Arbutos.i.frõdes arbutoꝝ qbus cõmode ueſcunt̃:latentes.i.occultas & ita nõdũ decerptas:& thyma.i.herbas odoriferas. Nec hædi.i.hædi metuũt colubras fœmellas colubroꝝ:uirides ĩ colore:nec lupos martiales.i.feroces: & ĩ tutela martis exiſtentes. Vtcũq; dulci &c.Exequit̃ reliquã amœnitatẽ lucretilis ſui ad quẽ amicã allicit dicens.O tyndari Vtcũq;.i.qñcũq; ualles & leuia.i.polita & nõ aſpera ſaxa uſticæ.ſ.mõtis:cubãtis.i.reſupini qui eſt in ſabinia iuxta lucretilẽ:ꝑſonuere.i.ꝑ oia ſonitũ dedere:dulci.i.dulciſona:fiſtula.ſ.fauni ſeu panos:q hic idẽ eſt. Dii tuent̃.i.ꝓtegunt me mea pietas.i.religio & pius deoꝝ cultus:& mea muſa.i.cantandi uena: eſt diis cordi.i.ſm cor hoc eſt placens ex corde.Hinc.i.ex hac re.ſ.ex fauore deoꝝ:uel ex hoc monte:copia.ſ.dea abundantiæ:hoc eſt ipſa abundantia.opulenta.i.diues.bonoꝝ ruris.i.gazæ agreſtis: manabit.i.ꝓfluet & diſtillabit tibi:ad plenum.i.ad ſufficientiã:cornu benigno:quale erat acheloo ab hercule detractum.

Tu uitabis

℄ Fide theia.i.carmine lyrico anacreontis.Nã anacreon lyricus poeta fuit ætate pyſiſtrati & pherecydis hyſtorici pythagoræ magiſtri :ut ſcribit Euſebi.Fuit is pſia Theius:q batyllũ puer̃ ſamium adamauit.Theos autem ionũ ciuitas eſt in peninſula ſita:q̃ & portũ hẽbat . Hinc eſt anacreon lyricus.Itẽ hecathe⁹ hiſtoricus Auctor eſt Stra.lib.xiiii. Fide:fides inqt Feſt⁹ genus cytharæ dicta:q tm̃ inter ſe chordæ eius : quãtũ inter hoĩes fides cõcordet:cuius diminutiuũ fidicula eſt. In uno.i.Vlyſſe : qui ab uxore penelope deſideratus eſt. annos.xx.& a Circe adamat⁹:qđ naſo ĩ remedio & in met.docet. Vitreã:clarã pulchrã. Pocula leſbii.Stra.

ANTO. Anacreon Pherecides Theos.c. Hecateus Fides

Vitabis æſtus:& fide theia
Diſces laborantes in uno
Penelopen:uitreamq; circen.
Hic innocentis pocula leſbii
Duces ſub umbra:nec ſemel eius
Cum marte confundet thyoneus
Prælia:nec metues proteruum
Suſpecta cyrum ne male diſpari
Incontinentes iniciat manus:
Et ſcindat herentem coronam
Crinibus:immeritamq; ueſtem.

ẽr li.xiiii.docet leſbũ uina optĩa ferre. Vñ & Ariſ. ut Gel.ſcri.li.xii.ca.y. Annos iã fere natus duos & ſexaginta ægrotãs guſtato uino rhodio inqt: firmũ hercle uinũ& iucũdũ:deguſtato inde Leſbio ait. Vtrũq; oppido bonũ ſed ſuauius leſbiũ. Id ãt ubi dixit nemini fuit dubiũ q illa uoce lepide & uerecũde leſbiũ theophraſtũ ſucceſſorẽ ſibi delegiſſet:nõ aũt menedemũ rhodiõ.petierat.n.ei⁹ ſectator̃ cohors ut ipſe deligeret loci ſui & magiſterii ſucceſſorẽ. Semelei⁹:ſemeles iouiſq; filius bacchus:de quo apud Oui.li.iii.met.& Diodo.li.i. Thyoneus:id bacchi nomẽ ẽ:a θύω qđ ẽ ĩpetũ facio occido:excito:feſtino:ſacrifico . Inde thays thaydis baccha. Cũ mar.i. e nr̃is poculis nulla exorienẽ p̃lia: qđ cẽtauris accidit. Proteruũ:p̃terui dicunẽ intẽperãtes & ignaui. Auctor ẽ Tullius:in lib.de finibus. Suſpecta ſollicita:nõ tuta.Ordo eſt.Nec metuens proteruum Cyrum ſuſpecta.i.ſollicita ne male iniciat &c. Diſpari:tibi.ſ.eo inferiori uiribus.

Cythara Ariſtotelis ætas Liſbium uinum Theophraſtus menedemus Thyoneus Thyo

℄ Et fida terra dies laborãtes. Anacreõ lyricus poeta theius fuit.i.ab urbe theia quã ĩ paphlagonia eẽ Salu. indicat cũ de ſitu põtico loqẽ.Fides aũt chordæ dñr:uñ & fidicinas comici dicũt citharíſtías.Repromittit ergo amicæ ĩ agello ſuo ſe ĩ ea lyricũ carm̃ decãtatur̃. Nec ſe.cũ mar.cõ.thyo. Thyõe ſemele a græcis dcã uñ thyoneus dr̃.Sẽſus ãt ẽ nec ebrietate rixæ otiẽẽ. Laborãtes ĩ uno Penelopẽ uitreãq; Circẽ. In uno Vlyſſe.ſ. utraq; amore laborãtes. Vitreã circẽ:pãr decore mihi uideẽ dixiſſe p̃ cãdida.Hic ĩnocẽtis pocula leſbi.Antonomaſia eſt:nã uini dixit id leuis & minime caput onerãtis:Leſbii aũt uini intelligẽdũ leſbo inſula. Nec metues ſuſpecta p̃teruũ cyrũ uidelicet hũc cyrũ amatorẽ tyndaridis . Hæc ergo cũ in ſabinis ſecũ eẽ cœpit nõ eã ſuſpectã futurã:ne Cyrus zelo incitatus manus ei inferat. Diſpari.i.amore non cõſentiẽs.ſ.in te. PORPH.

℄ Tu uitabis hic.i.ĩ hoc loco:ĩ ualle reducta.i.inter duos colles iacẽte:æſt⁹ caniculæ.i.quos ſol ĩfert dũ ĩgreſſus ẽ caniculã:q dies caniculares dñr. Et di.ſ.me modulãre fide theia.i.carmĩe lyrico anacreõtis thei. Penelopẽ.ſ.uxorẽ Vlyxis:& Circẽ filiã ſolis amatricẽ Vlyxis:uitreã.i.pellucidã & clarã:laborantes ĩ uno.i.ĩ unius Vlyxis amorẽ. Tu du.i.ad nutũ tractabis hic ſub umbra:pocula leſbii.ſ.uini ĩnocẽtis.i.nõ uehemẽtis & ita nõ lędẽtis.Nã ũt maro dicit Vt uen⁹ eneruat:uires ſic copia uini. Nec thy.i.ĩpetuoſus fili⁹ ſemelei⁹.i.ipſi⁹ ſemeles:hoc ẽ bacch⁹ p̃ quẽ uinũ ſignaẽ:cõfũdet p̃lia cũ marte. Nec tu ſuſ.q alterã ames metues.ſ.ñ: cyr̃.ſ.amatorẽ tuũ & riualẽ meũ ne iniciat tibi diſpi male.i.mltũ& ĩ malũ tuũ:hoc ẽ mlto ĩbecilliori mãus.ſ.ſuas ĩcõtinẽtes.ſ.a læſiõe & ſcidat coronã.ſ.ex frõdib⁹ herẽtẽ crinib⁹ tuis:& ueſtẽ ĩmeritã.i.q̃ meruit ſcidi ob pcm̃ dñe. ASCEN.

℄ Argumentum Odes.xyiii.

N Ode.xyiii.monocolos ad Varũ.
Vllam uare ſacra uite pri⁹ ſeueris arborem
Circa mite ſolũ tyburis & mœnia Cathyli

D Ecimaoctaua ode. Varro amico ſcri. hortãs eũ:ut uitẽ priuſq̃ arborẽ ſerat & id qm̃ ſobrii ãxietates & ſolicitudines patiũẽ q̃ niſi uio tolli nõ pñt. Monet aũt modeſte bibẽdũ exẽplo cẽtaurorũ.ii.n.nimio potu certarũt cũ lapithis.Enarrat ĩde ebrietas uitia:p cã nãq; illicita uẽus admittiẽ:plus æquo qſq; ſeſe extollit ſecretaq; ẽt reuelãẽ. Nullã ua.ſa.ui.Ode eſt monocolos hñs metrũ phaletiũ ſiue choriãbicũ:de qb⁹ Ode.xi.hæc.n.ſilis ẽ. Mite ſo.i.ſolubile & tẽpatũ a calore & frigore.Catyli:de hoc uide ĩ ode.yii.pp carmẽ ãt rẽouit.l.& corripuit mediã Vir.n.li.yii.ait. Tũ gẽini frẽs tyburna mœnia liquũt fr̃is tiburti dcã cognomie gẽtẽ cathylluſq; acerq; corax: argiua iuuentus. ANTO.

N Vllã ua.ſa.ui.pri.ſe.ar.uinũ laudat ſuadẽs Var. ut ĩ regiõe tiburtina uitẽ pri⁹ q̃ arborẽ ſerat. Et mœnia catilli:ut ſupra oñdimus catillũ & coracẽ frẽs eẽ tiburti cuius noie tibur cõdiderũt. At neq; modici trãſiliat numera liberi:neqs inqt ĩmoderare bibat exẽplo ſũt.Lapytæ & cẽtauri: q ĩ cõuiuio pyrithoi hac ebrietate pugnã õtraxerũt.Monet Sythõius nõ leuis euchius. Sythõii thraces ſunt q p uiolẽtiã inuitati ẽt illicitos cõcubit⁹ audẽt.Nõ ego te cãdide baſſareu a gñe ueſtis liber baſſare⁹ appellaẽ:uñ & ipſe bacchæ baſſarides appellãẽ nec uariis oblita frõdib⁹ ſub diuũ rapiã:ñ p̃ferã ĩ publicũ myſteria tua ĩqt latẽtia alioqn ac ſecreta:ſ; p alegoriã ƀ uẽ dicẽ ea q̃ fidei meæ cõmiſſa ſũt:nũq̃ ego ebri⁹ fact⁹ p̃dã. PORPH.

N Vllã ua.Docet utilitatẽ uini tẽpate ſũpti:abigit.n.curas letificat cor hois:acuit ĩgeniũ.&iõ mõet uãr uir̃ doctũ & amicũ nihil pri⁹ q̃ uitẽ iuxta tybur ſerat.uer̃ qa ĩmoderate ſũptũ nocet mõitur⁹ ẽ ut modice ſumat.Ordo hic ẽ.O uare nullã.i.ne ullã ne ſeueris.i.noli ſeras ullã arborẽ pri⁹ uitæ.i.pri⁹ q̃ uitẽ uini ferã:circa ſolũ mite.i.ſolubile & tẽpatũ:tyburis & mœnia catyli p catilli:ƀ ẽ q̃ cathyll⁹ tyburti fr̃ adidit. ASCEN.

ANTO. ℂ Siccis:ideſt ſobriis & ieiunis nec uino madidis:ſicut ebrii ſunt. Eſt aũt ratio cur uitem priuſq̃ arborẽ ſere re debet:qm̃ ſcilicet ſobrii curis afficiuntur:q̃ ſolo uino tolli poſſunt:hinc ait ſuperius:& uino pellite curas.
Aliter:q̃ potandos. Quis poſt uina.q.d.nullus:oñdit aũt quæ dura grauia aſpera & miſera ſunt ſine uino: poſt uini pocula apparere facillima.Bacchus.n.letitiæ dator eſt. Increpat:damnat arguit. Quis nõ te poti us:qs non te ſupple appetat.potius q̃ alia ſollicitudinẽ afferentia:quaſi dicat:quilibet.Bacchus aũt & Venus uoluptatibus ſunt aptiores.Venus.n.ut bacchus pellit regꝫ curas. Decens:pulchra decora & modeſta: nõ

Siccis omnia nam dura deus propoſuit:neq;
Mordaces aliter diffugiũt ſollicitudines (pat
Q uis poſt uiã grauẽ militiã aut pauperiẽ icre
Q uis nõ te poti' bacche pr teq; deceſ uenus?
At nequis modici tranſiliat munera liberi:
Centaurea monet cũ lapithys rixa ſup mero
Debellata: monet ſythonus nõ leuis euhyus:
Q uum fas atq; nefas exiguo fine libidinum
Diſcernũt auidi. non ego te candide baſſareu
Inuitum quatiam:nec uariis obſita frondibus
Sub dium rapiam.Sæua tene cũ berecynthio
Cornu tympana.q̃ ſubſequit̃ cæcus amor ſui
Et tollens uacuũ plus nimio gloria uerticem
Arcaniq; fides prodiga:perlucidior uitro

præteriens modũ. At neq; modici: tẽperate bi bendũ admonet:exẽplo centaurorum: qui quidẽ in nuptiis pirithoi uino calẽtes ſponſam hippoda
Lapithæ men auferre tẽtarunt:ſed lapithis oppreſſi ſunt: ut late oñditur meth.lib.xii.lapithæ aũt teſſaliæ populi in pindo & othry mõtibus habuere ſedes: ut Pli.lib.iiii.oſtẽdit.Centauroꝝ quoq; natio in theſſalia fuit: dura qdẽ & agreſtis: ut Stra.lib.ix. innuit Pirithous aũt iſionis lapithaꝝ regis filius
Sython fuit. Sythõiis.i.thracibꝰ:nã thracia prius Sythõ dicta fuit:ut Gel.lib.xiii.docet.Thraces aũt cõui uiis uacare ſolebãt: quod Statius th.lib.ii.oſtẽdit his uerſibus. Qualia per rhodopen rapido cõui uia coetu Biſtones: aut mediæ ponũt cõuallibus oſſæ.In ode uero.xxvii.ait.Natis in uſum lætitiæ
euhyus ſcyphis pugnare thracũ ẽ.Euhyus Bacchi nomẽ. Vnde Statius ẽt li.ii.ait Et tũc forte dies noto ſi gnata tonãtis Fulmine ꝑrepti quum te tener Eu hye partus Tranſmiſere pr̃i. Vtq; acro ait lib.ii: Ode.xi.Euhyus liber dictus eſt eo q͂ cũ dii bellũ cum gigãtibus gererent. Primus in leonem con uerſus occidit gigãtem:ex quo ita iuppiter eũ laudauit Euhye hoc eſt bone fili: græce.n.ευ nobis bñ eſt:υιος autem filius.Quũ fas atq; nefas.Senſus eſt:quum in luxuriam proni ꝓpter ebrietatem uix decoꝝ ab indeco ro diſcernant.Ego nõ irritabo te bacchum.i.non ꝑteribo bibendi modũ:Exiguo fine:puo diſcrimine. Cã
Baſſareꝰ dide.pulcher. Baſſereu.Baſſereꝰ liber appellat̃ a ueſtis bacchaꝝ genere:Vnde & ipſæ bacchæ baſſarides ap pellant̃.Eſt aũt genus.ueſtis uſq; ad pedes demiſſæ dictæ a baſſara loco lydiæ ubi ſunt talia:Auctor ẽ Acro.
Inuitũ.i.nolentem:bacchus.n.trahi uſ nõ duci:quum poculorum modus præterit̃.Nec uariis obſita fron dibus. Subdion rapiã:ideſt tua archana o bacche in publicũ nõ proferam.allegorice aũt dicit: q͂ ipſe nõ fa ctus ebrius ſecreta ſibi commiſſa nõ aperiet. Obſita.i.circũdata ac tecta:thyrſis enim.i.haſtis pãpinis inuo
Subdio lutis utebant̃ in bacchinalibus.Sub dion rapiam ſub dio legendũ:uel ſub diũ licet in antiquiſſimis textibus ſit ſub diuum:at ſub dio dicimus nõ ſub diuo.i.ſub cælo.Cælũ nãq; græci τον δια dicũt auctorem Aſconius ſuper lib.iii.Verrinaꝝ.Varro quoq; id meminit.Sæua tene cũ berecinthiæ cornu tympana.i.cõtine a me fu roris incitamẽta:quæ ebrietate accendunt̃:de corybantibus cybeles ſacerdotibus dictũ eſt Ode.xvi.quomõ tympanis & cymbalis & uocibus furorem incurrebant. Quæ.i.tympana.i.furoris cauſam ſequitur cæcus amor ſui.i.incauta bibendi cupiditas.Ebrii nãq; potare nõ deſinunt unq̃ ſed magis magiſq; appetunt.At tol lens q̃ ſubſequit̃ gloria plus nimio tollẽs uacuũ uerticẽ.Ebrii.n.ſe maxime laudibus extollũt. Vacuũ uer. propter ebrietatẽ uacuũ cerebro uerticẽ dicit. Archaniq;:& q̃ ſubſeq̃t̃ fides archani.i.ſecreti ꝓdiga.i.futilis & perfida. Perlucidior uitro.i.cuncta aperiens ſicuti uitrũ:intra qd' incluſa omnia apparent & uidentur.

PORPH. ℂ Sæua tene:cum berecynthio cornu tympana.Oro inquit contineas a me liber furori s incitamẽta quæ ſe ipſa ad cupiditatem inſaniendi accedunt. Et tollens uacuum plus nimio gloria.Eleganter quia ex ebrieta te pleriq; plus ſibi arrogant q̃ debent. Vacuum ergo uerticem.i.uacuum cerebrum accipe.

ASCEN. ℂ Quia deus ꝓpoſuit ſiccis.i.ſobriis & abſtemiis:omnia dura ideſt aſpera:neq; ſolicitudines mordaces.ideſt cor mordentes & urentes uñ curæ dictæ ſunt diffugiunt aliter q̃ per uina. Quis increpat:ideſt increpando uocat aut damnat:poſt uina ideſt potus militiã aut pauperiem grauem ideſt moleſtam? Quis nõ increpat: ideſt uocat & appetit poſt uina potius te o bacche pater & te o uenus decens?quæ apta ſunt epitheta. At ne quis.Quia ut dixi uinum intemperanter ſumptum uires eneruat:animos obruit:ſecreta prodit: amicos of fendit & licet ac pugnas ꝓuocat monẽs eius ĩmodicitatem propter mala quæ comitantur euitare dicit. At. ideſt econtrario:nequis tranſiliat:qa ut dicit maro.Vina ſitim ſedãt:natis uenus alma creandis.Sed fines ho rum tranſiluiſſe nocet:munera.i.dona & inuenta quæ non ſunt munera commoda:niſi ſint liberi.i.uini mo dici.i.modice ſumpti:rixa centaurea ideſt centaurorum debellata ideſt bello finita cum lapythis ideſt cõtra lapythas ẽt populos theſſaliæ:debellata.ſup mero.i.inter bibẽdũ:aut pp uinũ uñ Bacchus & ad culpam cãs dedit. Et euhyus.i.bonus filius iouis bacchus ſic ab ioue in bello gigãteo uocatus: q bonus eſt ipſo bñ.i. modice utẽtibus:non leuis.i.grauis & moleſtus ſythõiis.i.thracibus: qa ſæpe pugnant:uñ dicturus ẽ Natis in uſum lætitiæ ſtyphis pugnare thracũ eſt &c. Quũ.i.qñ ipſi auidi libidinũ.i.uoluptatũ ex uino:diſcernũt exiguo.i.modico fine.i.diſcrimine ſeu dr̃ia.phas atq; nephas.i.qd phas & qd nephas. O baſſareu.i.o bacche ob longa ueſte indute,candide.i.pulcher dum tẽperate ſumeris:ego nõ quatiã ideſt nõ cõmouebo te inuitũ:

nec rapiam

nec rapiã ſub diũ.i.ioué hoc ẽ aeré & in apertũ:obſita.i.obuoluta & latẽtia uariis frõdibus.ſ.uitis.i.nõ reuelabo arcana. Tene ſæua tympana cũ cornu berecithio.i.quo excitãt ad furoré berecithiæ cibelis ſacerdotes.i.ne puoces me in furor ẽ: q̃ tympana & cornua:ſubſeqt amor ſui:cæcus:qa ebrii ſibi placẽt & formoſiores ac potẽtiores ſapiẽtioreſq; uidẽt q̃ ſint:uñ exponit. Et p.i.gloria tollẽs.i.extollẽs plus nimio uerticẽ.i.caput uacuũ.ſ.cerebro aut inaniter glorioſũ.& fides.i.fidelitas tacẽdi pdiga arcani.i.q̃ arcanũ pdit exñs plucidior.i.tráſparentior uitro.i.p cuius mediũ citius arcanũ uĩ q̃ res icluſa uitro:q̃ nõ mõ nõ celat ſed maior q̃ ſit appet.

Ode.xix.dicolos diſtrophos de Gliceram.

MATER ſæua cupidinum
Thebanæq; iubet me ſemeles puer
Et laſciua licentia
Finitis animum reddere amoribus.
Vrit me glyceræ nitor
Splendentis pario marmore purius.
Vrit grata proteruitas:
Et uultus nimium lubricus aſpici.
In me tota ruens uenus
Cyprum deſeruit.nec patitur ſcythas
Et uerſis animoſum equis parthum
Dicere.nec quæ nihil attinent.
Hic mihi uiuum ceſpitem.hic
Verbenas pueri ponite.thuraq;
Bimi cum patera.meri.
Mactata ueniet lenior hoſtia.

Argumentum.Odes.xix.

Decimanona ode poeta ſcribit a uenere baccho & ocio itẽq; ſe cogi formoſam glycerã adamare q̃ pp ſcytarũ pthoq; ue p̃lia cũ ſcribere uenus nõ patit nec ẽt illa q̃ ad uoluptaté amorẽue nõ ptineát aut tádẽ peractis ſacris Glycerã ſibi lenioré fore. ANTO.

Mater ſæua cupidinum.Ode eſt dicolos diſtrophos:ẽ.n.Metrũ gliconicũ primo uerſu. De quo tertia ode.Secũdo Aſclæpiadeo. Cupidinũ.Tres cupidines Cicero fuiſſe docet i lib.de nat.deo.Cupido.n.primus ut igt Mercurio. & Diana prima natus ẽ.Secundus Mercurio & Venere ſecunda. Terti⁹ qdẽ ẽ Anteros Marte & uenere tertia.Ouidius ẽt iqt lib.iiii.faſtorum.Alma faue dixi gemi noq; mater amoq;.Dicũt aũt iocum & cupidinẽ ueneris filios hic matrẽ geminoq; amoq; dici:uñ Hora.ait li.i.ode.ii.Siue tu mauis Erycina ridẽs. Quá uolat circũ iocus:& cupido.Alter aũt allicit alter cõiungit. Thebanæ ſ.e.Ea.n.cadmi filia ex ioue bacchũ tonitru mediãte pduxit. Laſciua.i. corruptiores.n.licẽtia ſum⁹. Glyceræ nitor i γλυκυς & γλυκερος dulcis dicit. Pario marmore. Stra.li.x.iqt.Paros lapidẽ pducit: quẽ pariũ appellãt ad marmoreas ſculpturas aptiſſimum:ẽ ãt paros una cycladũ auctore Pli.li.iiii.Proteruitas itẽpantia: & ipudẽtia ppea ſubdit.& uult⁹ &c. Lubricus luxurioſus & labilis ad uenerẽ. Cyprũ.i.relicta iſula gratiſſima ſibi ſolum me petiit:de cypro ãt late i ode.iii.Scytas.i.ſcytarum p̃lia.ſcyta uero regio ẽ ad ſeptemtrionẽ. Cupidines. Semele Glyceros Paros inſula

Parthũ:pthi ſcytarum exules fuere regnarũt tñ in oriẽte.Cominus i acie p̃liari aut obſceſſas urbes neſciebãt pugnabãtq; aut pcurrẽtibus eqs:atterga dãtibus:ſæpe ẽt fugam ſimulãtes:ut icautiores aduerſum uulnera iſequentes hñent id lib.xli.Iuſti.ſcri. Attinẽt:ad uenerẽ.ſ.& luſus:& uoluptates. Viuũ ce.i.arã ex ceſpite.uult.n.dus ſacrificare p̃ſertim ueneri quo glycera mitior ſibi fiat.Eſt ãt ceſpes herba cũ ppria terra euulſa:hic Naſo li.ii.de amo.ait.Gramme⁹ madidã ceſpes obũbrat humũ uerbenas.Verbena iouis ara uerrebatur.Dom⁹ purgabãt.Luſtrabatq;.Serebat ãt demoſtica i hortis flore albo.Sacerdotes purificatiõibus cã adhibere cõſueuerunt:plura dixim⁹:li.iiii.Geor.Pueri famuli Bimi meri.i.duoq; annoq;. Patera.i.cratera.Lenior mitior glycera quã pteruã oñderat. Parthi Ceſpes uerbena

Mater ſæua cupidinũ.Hac ode renouare ſibi ait inſtinctũ ueneris ac uini adiuuante etiã licentiæ libertate. Vrit grata pteruitas:dixit qa plerũq; ipſa ſuperbia ad faſtidium mulieris magis eam amatori commendat.Et uultus nimium lubric⁹ aſpici mire dictũ ẽ cui⁹ uultus cum aſpectus eſt lubricos in amorem ſui facit iuuenes. Nec patit ſcythas.& uerſis animoſum equis partũ dicere. Hic oñdit ſe in delitiis ueneris occupatũ nõ poſſe res bellicas ſcribere.Nec quæ nil attinent.Iucũde nihil ad ſe pertinere ait alia niſi quæ ad uenerẽ pertinent. Mactata ueniet lenior hoſtia:ueneri:ſcilicet mactata hoſtia Glycæra:lenior ueniet de qua bene hoc dictum eſt quia proteruam eam eſſe iamdudum oſtenderat. PORPH.

Mater ſæua cupidinum.Graphice ſignificat ſe inuitum ad amandum rurſus impelli.illectum uidelicet nitore glycerem:amicæ ſuæ dulcis:unde in g̃ram eius ſcribitur.Eſtq; ordo. Mr̃ cupidinum ſcilicet uenus ſæua.i.ipioſa & dũ uult nulli pcẽs:uñ papa pi⁹ Ah uenus ad nutũ trahis oĩa numina tecũ.Et puer.i.filius ſp iuuenis.ſ.bacchus:qa ut dicit Propertius ſolis ẽ baccho phœboq; æterna iuuẽta.ſemeles.ſ.amicæ iouis:thebanæ.Id qdẽ ſm orpheũ ueq; eſt. Nam ægyptii bacchum ſibi uendicant: bene autem bacchum addit.Quia ſine cerere & baccho friget uenus.Et contra ut diuus Hiero.dicit. Vẽter mero æſtuãs facile deſpumat i libidinem.Et laſciua licentia.i.petulantia carnis idomitæ:uñ a tribus prouocatur uenus ab influẽtia ueneris:a uino Paulus: nolite inebriari uino i quo ẽ luxuria: & a licẽtia.i.idulgẽtia qua carnis uoluptati iſeruitur.cui cõtinẽtia apponit:iubet me reddere aĩum amoribus finitis.Nã nitor glyceræ.i.dulcis illius puellæ:ſplendẽtis purius.i.nitidius:marmore pio.i.cãdidiſſimo i paro iſula naro: qd̃ nõnulli alabaſtq; putãt:urit.i.icẽdit me igni amoris.Et pteruitas.ſ.glyceræ:q̃ ſe nõ facilem nimis exhibet: ne facilitas nimia cõtẽptũ piat:uñ addit cõgruæ:grata.i.q̃ eã mihi acceptiorem facit:urit me:& uultus eius nimiũ lubricus.i.difficilis p̃lubricitate aſpici:ad aſpiciendũ. Quia.n.nitet & quodã ſpũ uiuo p̃ditus ẽ nõ põt uiſus i eũ figi:iõq; lubricus ẽ ut terra oleo aut ſanguine aut alio pingui pfuſa in quã pes figi non põt. Venus ASCEN.

ruẽs.i.ĩpetũ faciens ĩ me deſeruit tota.i.cũ oĩ ptãte ſua:cypꝫ patriã ſuam.Nec patiꝛ me dicere.i.lyrico carmi ne deſcribere ſcythas.ſ.populos bellicos quoq; exules pthi ſunt:& pthũ aſoſum uerſis eqs:uñ maro fidẽteq; fuga pthũ de quo ĩ fine ſecũdæ odes dictũ ẽ.Nec patiꝛ me dicere q̃ nihil attinẽt.ſ.ad amores & uenerẽ; hoc ẽ cogor dũtaxat amatorias cãtilenas dicere:qa ex abũdãtia cordis os loqꝛ.Et iõ qa uror & cogor:o pueri.i.miñ niſtri mei ponite hic ceſpitem uiuũ.i.cũ uiridi herba auulſum.ponite hic uerbenas.i.herbas ſacrificio aptas: & thura cum patera.i.patenti poculo(uulgus tanſiã uocat) meri:ideſt puri uini:bimi:ideſt duorum annorũ: quia amica ueniet lenior:ideſt minus proterua minuſq; difficilis:hoſtia mactata:ideſt cæſa ueneri.

Ode.xx. dicolos tetraſtro. ad Mecœnam.

VIle potabis modicis ſabinum
Cantharis græca qđ ego ipſe teſta
Conditum leui:datus in theatro
Quum tibi plauſus
Chare mecœnas eques.ut paterni
Fluminis ripæ ſimul & iocoſa
Redderet laudes tibi uaticani
Montis imago
Cæcubum & prælo domitam caleno

Argumentum Odes.xx.

ANTO. VIgeſima Ode Mecœnati ſecum cẽtauro uile ſabinum exhibere ꝓmittit qđ græca teſta cõdiderat quo ſuauius eẽt ipſe tñ Mecœnas ꝓpria domo Cæcubũ biber.Hora.n.nec phalernũ nec formianum ineſt. Vile potabis modicis ſabinum. Ode ẽ dicolos tetraſtrophos cõſtat.n.Metro Saphico hẽdecaſcyllabo de quo ode ſecunda habeꝛ. Cãtaris:ordo ẽ:O chare mecœnas eques potabis modicis cãtaris uile ſabinum qđ cõditũ græca teſta ego ipe leui. Cãtaris.Cãtarus græcũ nomẽ poculi genus:& ꝓprium liberi pſis poculũ.quẽ Maro ſileno aſſignat:auctor ẽ Macro.lib.v.ſat. Græca teſta.i.amphora quã græcã teſtã appellãt:qm̃ argilla:ut qdã putãt ab argis uocatã eſt apđ quos primũ ex ea uaſa cõfecta ſunt uel græca teſta ait qm̃ ut Pli.lib.xxxv.ſcri.i ſamo plaſtice ĩuẽta fuit ĩ quo titulo dicit ẽtq; fictilia dolia ad uina excogitata ſunt & ad aquas ꝓpterq; Numa rex ſeptimũ collegium figulorum inſtituit.

Cãtharus

Argilla
Dolia fictilia

Vel græca teſta ait ut itelligas e græcia illã ueniſſe cũ aliquo optimo uino. Leui ptũm ẽ a lino .Leui igitur.i.picaui & iunxi.Nã ut Plini.docet lib.xiiii.i italia pice acreſina condiebantur muſta.Colu.etiã lib.ulti. indicat:uaſa fictilia pro uino ſeruando picata eſſe debere.nonnulla tamen plura prout conditio conditurae exegerit.Et Teren.Inquit Releui dolia quod ſignificat aperui:& quaſi ægypſaui:ut etiam Porphyrio docet. Datus in thea.oſtendit quo tpe. Vinum illud condiderit per quod uetus innuit eſſe uile:tamen hoc eſt non quale Mecœnas cæcubum aut calenum habebat. Plauſus clariſſimi uiri populi plauſu in theatro excipiebantur quod latius ode prima oſtendimus. Paterni fluminis:ideſt tybridis ethruſci.Mecœnas.n.ab ethruſcis regib⁹ oriund⁹ fuit ut late patuit ode prima.Tybris ãt ut Stra.lib.v.edocet ex appenninis mõtib⁹ effluit partimq; p ipſam excurrit ethruriã:deinceps ipſam diſterminãs:primũ qdem ab ea diuidit umbriam:poſtea uero Sabinos:& latinos. Iocoſa imago.i.Echo de q̃ ſuperius ample. Redderet:reboaret. Vaticani montis.Vatican⁹ collis inqꝛ Feſtus appellatus ẽ:q eo potitus ſit populus roma.uatũ reſponſo.expulſis:ethruſcis. In eo ãt colle ſita eſt Petri apoſtoli Baſilica:is deniq; collis non longe erat a theatro Pompei : ut Porphyrio aſſerit. De uaticano uero plura Gelius meminit libro xv.ca.xvii. Cæcubũ:ſinu caietano contiguum erat Cæcubum oppidum cui adiacebat urbs fundi in apia uia tota illa ora præcipua uina generabat.Verum cæcubũ:& fundanum ſicuti phalernum:& albanum inter nobilia nominabantur.Auctor eſt Strabo lib.v.plura diximus in Epodo nono. Prælo:prælũ lignorum inſtrumentum ad uuam premẽdam. Caleno Strabo lib.v.edocet Calenũ in Campania urbem:in primis eximiam adiunctam Caſilino fuiſſe : inde aũt optima uina Romã aduehebãꝛ:ut idẽ inqt.Sũt quia calibus Calenũ dictũ putẽt : de qbus lib.vii.æneí.poeta ait:Aequora qq; Cales linquũt.Sũt q καλος qđ bonũ ſignificat:& οἶνος uinum. Tu bibes:dum.ſ.tua in domo fueris.

Muſta

Muſta cõ cõdita

Tybris

Vatica collis

Cæcubum

Galenũ
Cales
Calos
Oenos

PORPH. VIle potabis modicis ſabinũ.Mecœnatẽ ad cenã iuitat ꝓmittẽs ſe ei uinũ ſabinũ exhibituꝝ:qđ in amphorã græcã miſerat:uide.ſ.aliqd adduceret ſauiatis uile ꝓ nõ uetuſto uꝛ dixiſſe. Alioqn ſabinũ uinũ ſi uetuſtũ ſi nõ ẽ uile:Modicis:uꝛ modicũ ꝓ paruo poſitũ qđ qdã negãt exiſtimãtes modicũ a mõ dictũ:& ſignifiationẽ hẽ ei⁹ qđ græce μετριον dicꝛ. Chare Mecœnas.eques.Cõſtat Mecœnatæ i eqſtri dignitate ſua uoluntate pmãſiſſe:cũ utiq; facultas leticlaui pateret. Vt paterni fluminis ripa:tiberis ex ethruria uenit quẽ patrẽ Mecœnati dicit:qa ide Mecœnas fuit oriũd⁹. Vaticanũ : ãt mõtẽ nõ lõge eẽ theatro Põpei ſcimus quẽ reſonuiſſe ſimul cũ ripis plauſu populi dicit.Cõditũ leui dicit hoc uinũ per ſemetipſum iueteratũ cõdidiſſe leuiſſe ergo ſe gypſo utiq; uult itelligi.Huic cõtrariũ ẽ terẽtianũ illđ.Releui dolia atq; oẽs ſerias qđ ſignat apui & q̃ſi regypſaui.Datus i theatro cũ tibi plauſus.Diximus:& ſupra claros:& bonæ exiſtimationis uiros plauſu populi ſolitos fuiſſe in theatro excipi:malos aũt exſibillari.

ASCEN. VIle potabis. Inuitat Mecœnatẽ ad tenue uinũ qđ qa aſpernatuꝝ nõ autumat tacite cũ a modeſtia & comi tẽpãtia laudat.Ordo eſt.O Mecœnas chare.i.mihi dilecte:eqs.i.de ordine eqſtri : tu potabis.ſ.apđ me:ſabinũ.ſ.uinũ.uile.i.modici p̃cii & id e cãtharis.i.poculis illis modicis.i.nõ multũ capacib⁹:qđ cõditũ teſta græca.i.uaſe fictili ſuper fecem uini græci qđ p̃cioſius & uinoſius debiliori ſaporem & uim daret:ego ipe.q.d.nõ p miniſtꝝ cui nõ cõfidebã ſed ꝓpriis manibus: leui.i.obturaui ut nõ euaporet:tũc.ſ.quũ plauſus.i.applauſus ẽ tibi datus i theatro ſic ſup.ripæ fluminis paterni.i.tyberis q̃ præter hetruriã patriã tuã labiꝛ:ſup.redderẽt.i.referẽt reſonando:tibi laudes:& imago iocoſa.ſ.echo q̃ ſolã uocẽ ꝓ imagie hẽt:uoce ãt cãtãtiũ nihil iucũdius:mõtis uaticani redderet tibi laudes. Cæcubũ.Tu bibas inqt domi tuæ:cæcubũ ſu.uinũ:qđ naſcitur iuxta caietanũ agꝝ:& uuã domitã.i.præſſam prælo : ideſt impreſſorio

preſſorio caleno.i.apud calenum oppidum campaniæ ſed neqꝫ uites phalernæ ideſt quæ naſcuntur ĩ phalerno monte campaniæ italieæ:neqꝫ colles formiani qui ſunt iuxta caietam temperent mea pocula: refert ſingula ſingulis:nam pro cæcubo negat formianum:& pro caieto negat formianum.

Tu bibes uuam.mea nec phalernæ
Temperent uites.neqꝫ formiani
Pocula colles.

ANTO. ¶ Vuã:ꝑ uino poſuit.Phalernæ uites ſecunda uini nobilitas phalerno agro erat:q ager a põte cãpano leua petẽtibꝰ urbanã eoloniã Scyllanã nup Capuæ cõtributã ĩcipit auct.Pli.li.xiiii. Formiani colles oppidũ formiæ iuxta Caietã fuit antiq̃ leſtrigonũ ſedes ut ſcri.Pli.li.iii.Straboqꝫ libr.v. ſic ait.Subinde formiæ quas condidere lacones: quas prius hormias a ſtationibus ideſt hormi bonitate appellabant ὅρμοι autem ut dñt alii portus dicitur artificialis. — *Phalernũ uinum. Formiæ hormo*

PORPH. ¶ Tu bibes uuam:ꝑ uino mentonymia τρόπος:dicitur huic contrarium. Plautus in trinũmo fecit uinum pro uua dicẽs:illud uinũ priuſq̃ coctũ eſt pendet putidum. Mea nec phalernæ tempent uites nec formiani colles:per quod ſignat nec phalernum uinum ſe habere quod ei in cœna exhiberat nec formianum.

Argumentum.Odes.xxi.

Ode.xxi.trico.tetraſtro.de apollinaribus

Dianam teneræ dicite uirgines.
Intonſum pueri dicite cynthium
Latonamqꝫ ſupremo
Dilectam penitus ioui.
Vos lætam fluuiis & nemorum comam
Quæcũqꝫ aut gelido prominet algido
Nigris aut erymanthi
Siluis:aut uiridis gragi.
Vos tempe totidem tollite laudibus
Natalemqꝫ mares delon apollinis
Inſignemqꝫ pharetra

ANTO. Bello punieo ſecundo ut Macrobi.lib.i.ſat.oñdit ex libris ſibyllinis Apollini ludi primũ iſtituti fuere:fertur aũt in carminibꝰ Martii uaris inuẽtũ eẽ ita ſcriptum: hoſtẽ romani ſi ex agro pellere uultis Vomicãqꝫ:q̃ genitum uenit lõge. Apollini cẽſeo uouẽdos ludos q quotãnis cõmuniter Apollini fiant:his ludis faciendis pſit is ptor:q ius populo plæbiqꝫ dabit ſummum.Decẽuiri græco ritu hoſtis ſacra faciãt hoc ſi recte facietis gaudebitis ſp fietqꝫ reſpubli.melior.Nã is diuꝰ extinguet pduellos:ueſtros.Itaqꝫ decẽ uiris pceptũ ẽ:ut græco ritu hiſce hoſtiis ſacrum facerẽt Apollini boue aurato:& capris duabꝰ albis auratis latõe boue fœmina aurata:ludos ĩ circo populꝰ coronatꝰ ſpectare iuſſus hæc ex Macrobio.Hac igiť ode horataſ poeta ut ludis Apollinaribꝰ uirgines Dianã. Apollinẽ pueri. Latonãqꝫ:laudibꝰ afferãt.Apollo.n.eoꝝ pcibus motus & bellũ & famem:& peſtẽ hoſteſqꝫ etiã a populo pellet.De ludis ãt ſecularibus hic itelligere minime cõuenit:ẽ.n. carmẽ pfuſius alibi: ubi de latona nulla ẽ mẽtio.Cui qdẽ ĩ appollinaribꝰ ſicuti Apollini ſacrum fiebat:q̃q̃ diuerſis hoſtiis ut oñdimꝰ Dianã teneræ dicite uirgines. Ode ẽ tricolos tetraſtrophos: pq̃ttuor.n.uerſus ſcandiť.nã cõſtat duobꝰ metris aſclæpiadeis.Tertio pherecratio.Quarto Glyeonieo:de aſclæpiadeis prima ode docuimꝰ:de aliis qnta. Dicite cãtate laudate. Intõſum Cynthiũ.i.Apollinẽ Tibullꝰ ẽt igr.Solis æterna ẽ phœbo bacchoqꝫ iuuẽta.Et decet itõſus crinis utrũqꝫ deũ.Eſt ãt cynthiꝰ mõs ſublimis & aſper Delo urbi iminẽs:q̃ iſula i mari ægeo ſita urbẽ hẽt i plano poſitã & Apollinis tẽplũ atqꝫ latonæ:q̃ ibi Dianã ſimul & Apollinẽ pepit.Auctor Strabo lib.x.idẽ ẽt li.xiii.de latonæ ptu optime meminit. Supmo Ioui.i.maximo. Vos lætã fluuiis:ordo eſt.Vos uirgines tollite laudibꝰ nemoꝝ:comã lætã fluuiis:comã quæcũqꝫ pminet aut gelido.Algido:aut nigris ſyluis erymãthi aut uiridis Gragi:id ãt i dianæ grãm fieri oulť.illa.n.i ſyluis uagari ſolebat & mõtibus. Lætã fluuiis.i.fertilem & luxuriãtẽ fluuioꝝ humore. Algido:algidũ oppidũ erat poſt mõtes tuſculanos ad quos deſcendebat uia latina.Auctor eſſe Stra.li.v.Nũc urbis ueſtigia extãt eſtqꝫ locꝰ latrociniis maxime ĩfeſtatus. — *Cynthus. Delos. Algidũ*

Erymãthi:Erymãthus mõs eſt archadiæ & fluuiꝰ ab eo demiſſus:qđ Solinus ſcri. Nigris ſyluis.i.umbroſis. Gragi:i Strabonis i.xiiii.ſemper eſt cragus:ait.n.de lycia ſcribens:deinceps eſt Anticragus mons erectus in quo eſt Carmileſus locus in cõualle iacẽs:poſt hunc eſt Cragus:q urbẽ hẽt eiuſdem nominis hic fabula de Chymeræ mõtibus cõfingunt:ẽ ẽt nõ pcul hinc conuallis q̃dã nomine chymera ab littore porrecta. Crago ſubiacet panara una ex maximis lyciæ ciuitatibus hoc ĩ loco Pãdarus coliť. Vos tempe:ordo eſt: Vos mares totidẽ laudibus tollite tempe &c.hoc ãt in Apollinis grãm fiebat. Natalemqꝫ mares: legendum eſt mares:nõ mẽſes:uerſus.n.non ſtaret aliter nec ſenſus quadraret ſuperiori:nã cũ uirgines Dianæ loca laudarint. Nũc mares.i.pueri Apollinis loca celebrant. Tẽpe:de iis uideto Ode.vii. Pharetra:de hac uide ſuperius. — *Erymãthꝰ. gragus. Gragus. Chimera. Pandarus.*

PORPH. Dianã te.di.uir.Dicite pro cãtate poſitum eſt:ut cui nõ dictus hylas puer & latonia delos. Latonãqꝫ ſu.di.pe.lo.ſupremo pro ſummo:ut ſupreme Iuppiter a Terẽtio diciť penitus aũt dilectã ꝑ ualde dilectã ut penitus mõ nõ genus oẽ poſum fœmineũ funditus & penitus dilectã itellige. Nigris aut erymanthi:ſyluis erymanthus mons in arcadia.Nigris autem ſyluis umbroſis intelligamus. Gragi.gragus mons lyciæ in quo chimera fuiſſe dicitur. Vos tempe: locus in theſſalia opacitate & peneo flumine amœnus qui in honorem apollinis merito laudatur:q ibi laurus plurima ſit.

ASCEN. Dianã &c.dianæ apollinis:& latone eoꝝ mrĩs laudes canẽdas monet dicẽs. Virgines teneræ.i. adhuc incorruptæ dicite.i.laudate dianã.& pueri dicite cynthiũ.i.apollinẽ intõſum.i. ſemp crinitũ & latonã mrẽm eoꝝ dilectã penitus ioui ſupmo.i.cæleſti. Vos lætã.Cõſtructio depẽdet a ſupio

rē ſic Vos inꝗ teneræ Virgines: dicite in honorē dianæ uenatricis:comā nemoꝝ.i.frondæ lætā.i. gaudentē aut bñ nutritā fluuiis:qa ſcriptū eſt ſicut lignū ſecus decurſus aquaꝝ qđ fructū ſuū dabit in tpe ſuo. Et dicite comā q̄cūq; pminet aut algido olim oppido poſt mōtes tuſculanos gelidu:uñ ab algore.i.gelu dr: aut ī nigris.i.ombroſis & dēſis ſyluis erymanthi mōtis archadiæ: aut in ſyluis gragi ſeu cragi mōtis lyciæ:uiridis.i.uireſcentis multis frondibus. Vos mares.i.pueri laudātes Apollinē:tollite totidē laodibus:tēpe.ſ.loca amœniſſima theſſaliæ lauris cōſita uñ & Apollini grata:& delō iſulam in mari ægeo:natalē Apollinis. i q̄ natus eſt Apollo.& ſup. Apollinē iſignē humeꝝ.i.hñtē humeꝝ iſignitū:pharetra:& lyra fraterna quā a Mercurio dono accepit:hic.ſ.Apollo motus ueſtra p̄ce aget ī pſas:q hoſtes romano ipio:& britānos ēt hoſtes aot lōge poſitos ab ipio romano. Vñ Maro ī Bucc. Et penitus toto diuiſos orbe britānos:hodie angelos uocāt bellū lachrymoſum.ſ.uictis.qa bellō ē uictoribos iocūdū. Hic aget a populo romano & Cæſare Auguſto principe.ſ. romani populi:miſeram famem & peſtē in perſas atq; britānos:ubi tria mala ſp formidata enumerat ex ordine:quia bellum famem parit fames peſtem.

ANTO. ℂFratetna lyra.ſcr.Hyginius. Merccuriū cū primū lyrā feciſſet ī cylleno mōte archadiæ ſeptem chordas iſtituiſſe ad athlantidū numeꝝ:q Maia una ex illoꝝ numero eēt q̄ mercurii ē mr. Deide quum apollinis boues abegiſſet:dephēſus ab eo quo ſibi facilius ignoſceret:petēti apollini:ut liceret ſibi ſe dicere iueniſſe lyrā cōceſſit & ab eo uirgulā quādā muneri accepit. Apollo āt lyrā acceptā dr orpheū docuiſſe:& poſt q̄ ipe cytherā inuenerit illi lyrā conceſſiſſe. Fraterna ergo lyra qm̄ Mercurius & Apollo Iouis filii ſunt. Hic bellū. Ordo ē hic phœbus ueſtra p̄ce motus aget a populo & a pricipe cæſare ī pſas atq; britānos bellū lachrymoſum:hic aget miſeram famem & peſtē.

Lyra inuētio perſia britānia Perſas:pſia tota altiſſimis uallaē mōtibus a ſeptētrione Mediæ heret:ut docet Dionyſius:ē aūt nobis regio orientalis. Britānos:finis erat orbis ora Gallici littoris niſi britānia iſula nomē pene orbis alterius mereref:octingētis & amplius milibus paſſuum lōga porrigitur illic nullus anguis auis rata gēs inhoſpita & bellicoſa. Hæc & plura Solin⁹.iacet āt iter ſeptemtrionē & occidentē Auctore Pli.li.iiii. Argumentum Odes.xxii.

Vigeſimaſecūda Ode Foſco amico ſcri. Optimo uiro nec iaculis: nec ſagittis opus eē q̄uis loca piculoſa adeat qđ q dē exēplo ſui oñdit.dū.n.ſuā Lalagen cātādo apđ ſuō agellū ſabina ī filoa uagareē:igēs lup⁹ eū iermē fugit.

Fraternaq; humerum lyra.
Hic bellum lachrymoſum
Hic miſeram famem
Peſtemq; a populo & principe cæſare
Imperſas atq; britannos
Veſtra motus aget prece.

Ode.xxii.dicolos tetraſtrophos de bonoꝝ tutela ad Fuſcum.

INteger uitæ ſceleriſq; purus
Nō eget mauris iaculis.nec arcu
Nec uenenatis grauida ſagittis
Fuſce pharetra.
Siue per ſyrtes iter æſtuoſas
Siue facturus per inhoſpitalem
Caucaſum.uel quæ loca fabuloſus
Lambit hydaſpes.
Nanq; me ſylua lupus in ſabina
Dum meam canto lalagen;& ultra
Terminum curis uagor expeditis.
Fugit inermem.
Q uale portentum neq; militaris

Cōcludit ide ſe lalagē ubicūq; fuerit amatuꝝ uel ifrigidiſſima ſcythia. uel ī feruēti africa iteger uitæ ſceleriſq; purus. Ode eſt ſcđæ filis. **Caucaſus Hidaſpes Lalage Laleo Lalos Mōſtrum portentum** Mauris ia.de Mauris uide.ii.ođ.poſuit ār maura iacula pp leones:q in mauritania ſūt Sirtes. De iis late ī Epodo.ix. Caucaſum:is ſcythiæ mōs ē dict⁹ q̄ſi caucaſus hoc eſt niue cādidus:ut Pli.li.yi.Hero.aūt li.ēt.yi.ſc.Caucaſum oium mōtiū altiſſimū eē. Inhoſpitalē.i.ihabitabilē pp niues.ſ.Hidaſpes:is fluuius eſt āpliſſimos:& ad nauigādi uſum aptiſſimus idia. Diony. teſte Stra.li.xy. ſcri.hidaſpen. Cocodrilos hre & ingredi idū fluuiū. Fabuloſus hida.ſua magnitudine ab oib⁹ fere decātat⁹. Meā cāto lalagē id nomē ē nō ab re fictū λαλαγ ı.n.uox dr λαλεω loquor λαλια loq̄la λαλος loquax λαλαγεω uoco loquor. cano portentum Monſtrum rem p̄ñtem:portentum futurum:tps reſpicit.ut ſcr.Noni.

PORPH. ℂFratetnaq; humeꝝ lyra:& hic & ſuperiore accipe iſignē cythara p figurā hæc elocutio itelligēda: ut ſit apollinē iſignē humeꝝ hñtē. Vt læta comā dr a Virg.& multa ſimilia. Fraterna lyra: qa Mercuri⁹ lyrā inuenit qui frater apollinis. A populo & pricipe Cæſare. Nunquid principe ad populum referremus ut ſit a populo principe:quia populus ro.princeps erat & rector omnium populorum:& recte dicitur.

INteger uitæ ſcæle. pu. Ad ariſtiū fuſcū hæc ſcribunē qbus idicat inocētiā ſp & obiq; tutā eē cuius rei teſtimōiū ipſe accepit. Tūc cū ſabinis ī agello ſuo ſpaciātē ſe lup⁹ imēſe magnitudis fugerit:& hæc dubito otꝝ iocularitet dicāē. An uero qm̄ lupi dñt ſolere ſingulos hoīes iuadere itegræ uitæ ot Vir. O p̄ſtās ai iuuēis. Fuſce pha.graoida pharetra p graoi:ac p hoc plena metaphora. Lābit hi. hidaſpes amnis idiæ:ſabuloſus āt dict⁹ qa idia plima gña miracloꝝ & digna fabulē ferat. Lābit āt trāſlatiuē dcm̄ ē a ligua:p qđ ſignat hidaſpē flouiū lenē leuiter ſuas ripas tāgeē. Gāto cō.ſ.libꝝ lucii.xvi. Collyra inſcribiē eo q đ collyra amica ſcript⁹ ſit ēt nos ſic plerūq; loqmur:& oltra terminū curis uagor.i.ultrā terminū fundi mei pcedo lucoꝝ uoluptate oblectat⁹. curis āt expediris p ipē curis expedit⁹.i.ſecur⁹ neq; militaris.

ASCEN. INteger æui. Hac ode docet poeta q̄tū ualeat inocētia & itegritas uitæ exēplū a ſe ſumēs:q cātilenis innoxius itērus:dū forte lalagē amicā ſuam cātaret ī lupū ſerociſſimū icidetat iermis & tñ ille cātātē refugit. Ordo eſt.

git.Ordo ē.O fuſce īteger uitæ.i.itegrās aut itegre faciēs uitā ſuā:plus āt ē q̄ iteger uita:ſicut maturus æui q̄ æuo:& purus ſceleris:nō eget iaculis mauris.i.qb⁹ utūt mauri e manu hoc ē eminus ea iactātes:nec arcu:nec pharetra.i.theca ſagittaꝝ:grauida.i.plena & ita onuſta:ſagittis uenenatis ſiue ſup. ſit facturus iter.i.iturus: per ſyrtes æſtuoſas:q̄ ſūt loca arenoſa in getulia ad torridā conā tēdētes:ſiue p caucaſū mōtē ſcythiæ altiſſimū & ſane frigidū:& ita īhoſpitalē.i.nulli pbētē hoſpitiū uel p ea ſu.loca.q̄ loca hydaſpes fluuius idiæ.fabuloſus.i.de quo multa fabulāt:lābit.i.alluit.Nāq; lup⁹ fugit me inermē ī ſilua ſabina:dū ego cāto lalagē.meā ſ.amicā:& expeditis curis uagor ultra terminū:lup⁹ inq̄ exn̄s portētū.i.fera malū portēdēs:q̄le neq; daunia.i.ps illa apuliæ militaris ad militiā apta:uñ turu⁹ fuit: alit æſculetis.i.ſiluis ubi æſculi naſcūt latis.i.amplis.

Daunia latís alít æſculetis:
Nec iubæ tellus generat leonum
Arida nutrix.
Pone me pigris ubi nulla campis
Arbor æſtiua recreatur aura:
Q uod latus mundi nebulæ:maluſq;
Iuppiter urgent:
Pone ſub curru nimium propinqui
Solis in terra domibus negata:
Dulce ridentem lalagen amabo
Dulce loquentem.

Ode.xxiii.tricolos tetraſtrophos ad Cloen.

Vitaſ hinnuleo me ſimilis cloe
Q uærenti pauidam mōtibus auiis
Matrem:non ſine uano
Aurarum & ſyluæ metu.

¶Daunia:legēdū ē daunia nō daunias:nā græce ēt daunia dr̄ & græce Hora.pduxit a in noiatiuo quoq; plura exēpla uideto in nr̄o uerſilogo. Daunia aūt ut Stra.li.vi.oñdit: regiūcula erat iuncta Apuliæ:ait.n.q; ipſi apulii & daunii & pauceti eādē uſurpabāt linguā:ibi quoq; oñdit luceriā uet⁹ oppidū daunioꝝ fuiſſe: ubi erat Mineruæ fanū. Pli.aūt uolu.iii.hoc pacto meminit.Hinc apulia daunioꝝ cognomine a daunio diomedis ocero: poſtea ait q; amnis Cerbalus Daunioꝝ finis. Itē Daunioꝝ Coloniæ Luceria: Venuſia:oppida canuſiū.Arpi.&c.Ptole.li.iii.Apuloꝝ daunioꝝ ſḡt militaris bellicoſa:hēbat.n.uiros fortes p̄terea locis illis clades illa canēſis obrigit & multa alia p̄lia prius & poſterius ibidē actitata ſūt. Aeſculetis.Aeſculus arbor ē grādifera:inde æſculetū. Iubæ tellus: fuit iuba mauritaniæ rex:de quo late Luc.in fine li.iiii.in mauritania aūt leōes eē. Pli. ēt docet. Atrida nutrix aquaꝝ penuria ſicca eſt libya:ibi.n.multū torrida zona occupat q̄re maxima mediterráeæ libyæ ps&regio circa oceanū deſerta ē qđ Stra.li.vii.edocet. Pigris cāp.i.frigidis:itelligit āt de regiōe ſcythiæ hñte ripheum iugū:quæ regio aſſiduis obſeſſa niuib⁹:qppe caſus cōtinuaꝝ pruinaꝝ qdā ibi exprimit ſile: pœnaꝝ dānata ps mūdi & a reꝝ natura ī nubē æternæ caliginis merſa ipſiſq; ,prius aqlonibus cōflatis rigētiſſima ſola terrarū nō nouit uices tēpoꝝ.Nec cœlo aliud accepit q̄ hyemē ſempiternā:auctor eſt Solinus. Nulla arbor recreat æſtiua aura:nā ut dixi ſemp hyems ibi ē. Quod latus mūdi.i.q̄ mūdi ptē urgēt.i.aggrauāt. Nebulæ & malus iup.i.aer calliginoſus & rigētiſſimus. Pone ſub curru Solis.i.ſub zodiaco & torrida zona:q̄ qdē æſtu inhabitabilis eſt. Dulce:pro dulciter.

ANTO. — Daunia — Luceria — Cerbal⁹.f. — Venuſia — Cannuſiū — Arpi — Iuba — Riphei montes

Argumentum.Odes.xxiii.

ODe.xxiii.Cloē puellā alloqt.Ea.n.horatii tactū tremebūda uitabat mr̄ē3 reqrēs:uti hinule⁹ tygridis aut leōis morſū metuēs fugit ad mr̄em.Cūq; eā nō pſequat ut tygris uel leo hinnuleū deſinat tādē iā matura uiro mr̄em ſeq:potiuſq; ipſi adhæreat. Vitat hin.me ſil's Cloe:ode ē ſil's.xxi.Vitat hinnuleo:pduxit at pp aſpirationē ſeqntē uel potius poetaꝝ more ut latius i nr̄o uerſilogo appet:ubi docuimus plib⁹ exēplis.h.in metro uim hr̄e nullā. Hinnuleo:hinnuleus diminutiuū ē ab hinulo:bñ cōueniēs puellæ timoroſæ:ē aūt hinul⁹ ceruoꝝ:capoloꝝ:capreaꝝ damarūq; fili⁹ Pli.ſcr.li.viii.q; equo & aſina mares gēitos ātiq hinulos uocabāt:ɔtraq; mulos quos aſini & eq̄ gñarēt ſic ēt Var.dixit.Syluæ:h̄ loco triſyllabū ē. Hinnulus — Muli

¶Daunia.daūia apulia dcā a dauno rege ſocero diomedis:q̄ militatē dixit:qa militiæ aptos uiros hēt. Latis alit æſcu.Aeſculetis æſculo arbore:ita dr̄ ut pineta a pino. Ne iu.tel.Mauritania itelligēda a iuba rege. PORPH.

Pone me pi.cur pigros cāpos dixerit ipſe oñdit ſubiiciēdo ubi nulla arbor æſtiua aura recreat. Qđ la.m. Latus p q̄libet mūdi pte poſuit. Maluſq; iup.ur.Ioué p tēpeſtate pōere poeticū ē.Sic & Vir.mō Iuppiter adſit tertia lux claſſē cræteis ſiſtet ī oris.Ergo mal⁹ Iuppiter p eo qđ ē iniq̄ tēpeſtas.Pōe ſub curru nimiū pping ſolis ī africa.ſ.ubi ſol ppior ē q̄ cæteris terris domib⁹ negata:qa ultiæ ptes africe ihabitabiles ſūt pp nimios calores. Dulce ri.p dulciter ridētē nomē p aduerbio pōit. Vitat hin.me ſilis cloe:hæc ode in puellā refugientē tactū uiri ſcripta eſt.Senſus eſt aūt cloe me uitat atq; timet:ut hinnuleus qui matri aberrauit.

¶Nec tellus iubæ.i.mauritania nutrix leonū arida:qa aqs eget: cū bonæ nutrices lacte abūdare debeāt & tñ feroces nutrit leones. Pone.Quia uero id quaſi dexteritate lalages quā tūc cantabat accidit dicit ſe ubicunq; fuerit eam amaturū & cātaturū.Ordo eſt.Pone.i.ſiſte & cōſtitue me:ubi campis pigris.i.frigore pigritiē inducētibus:nulla arbor recreat.i.renouat & fouet aura æſtiua.i.ſolis calore.i.ubi ppetuū horret frig⁹: ad id.ſ.latus mūdi:qđ nebulæ.i.fetidæ nubes: & Iuppiter malus.i.aer corruptus & malignus urgēt.i.pmūt pone ēt me in terra negata domibus.i.inhabitabili.pp calorē uidelicet ſub curru ſolis pping.ſ.terræ:nimiū ego ſup.nihilominus amabo ſemp lalagen amicam meam ridētem dulce & loquētē dulce.i.dulciter. ASCEN.

VItat hin.Iucūdæ cōpat puellā meticuloſā & laſciuiuſculā pullo ceruio dicēs cloe puella uitat me ſilis hinuleo.i.pullo ceruio:q̄rēti ī mōtib⁹ auiis.i.ubi nō ſūt uiæ:mr̄em.ſ.ceruā pauidā:& ex natura: & pp abñtiā pulli tūc magis pauētē:nō ſine uano metu auraꝝ & ſyluæ:qa ſi cōcutit leui aura ramus ī ſyluis timet īſidias uenatoris aut feræ.

ANTO. ℭ Veris aduẽtus:tũc enim naſcuntur folia & hinnuli:& lacertæ in rubis apricãt. Atq:certe. Tygris:beſtia eſt maculoſe uelocitatis tremendæ:ut Plini9 ſcri. Tẽpeſtiua uiro.i.nubilis & uiripotẽs. Frãgere.i.lacerare.

PORPH. ℭ Nã ſeu mobilibus ĩhorruit ueris Aduẽt9 foliis:πεταλλα p ueris aduẽtu folia mota ĩhorruerũt.ſ.cõmota ſunt ac tremuerũt ſeu uirides rubũ Dimouere lacertæ:rub9 ſpecies ſunt mori agreſtis: ſic deniq; & a ruſticis hodie ĩ italia appellãt. Atq nõ ego te tygris ut aſpa:ſenſus ẽ nõ ita cloe tu timere hoc debes:ut hinnulei9 qa ille p̃iculũ uitæ a tygride uel a leone timet:ego ãt te nõ ea mẽte ꝑſequor:ut abſumã:ſed ãplectar:q̃re nõ ut ille ita ut matrẽ adhuc debes ſeq cum tu ſis id ætatis ut uirum ferre poſſis.

ASCEN. ℭ Nã ſeu adoẽt9 ueris.i.flat9 Zephyri aut fauõii quo flãte uer aduenit:ĩhorruit.i.horrorẽ fecit foliis.i.frondibus:mobilib9:facile ſe motãtibus:ſeu lacertæ uirides dimouere.ſ.a loco ſuo: rubum.i. quoduis uirgultũ aut fruticem: hinnulus ſupple tremit:& corde & genib9:qa præ timore trepidat & ita facit. Cloe:quod q̃ſi miretor poeta ait. Atq: ſed cur o cloe id facis? ego non perſequor te frangere ut frangam te:ut tygris aſpera:ue pro uel leo getulus:qui ferociſſimus eſt. Et ideo tu tempeſtiua uiro:ideſt iam matura uiro iam plenis nubilis annis deſine tandem ſequi matrem:ſcilicet tuam.

Nam ſeu mobilibus ueris inhorruit
Aduentus foliis:ſeu uirides rubum
Dimouere lacertæ:
Et corde & genibus tremit.
Atqui non ego te tygris ut aſpera
Getuluſue leo frangere perſequor:
Tandem deſine matrem
Tempeſtiua ſequi uiro.

Argumentum. Odes.xxiiii.

ANTO. Vigeſima q̃rta ode affat melpomenem ꝑcipere & docere uelit quis pudor aut mod9 & finis ſit deſiderio chari amici r̃ndet muſa obiit ergo q̃ntilios honeſtus fidus & uerus aĩ oĩs nulli flebilior quã Virgili.q plus fruſtra illũ deos poſcit:ſed ſi blãdi9 Orpheo cythara ꝑſonaret nõ tamẽ uita mortuo rediret. Cõcludit:inde qcqd durum nõ licet emẽdare leuius fieri patiẽtia is igit modus a muſa ꝑcipitur & docet in Virgili. ſolamẽ. Quis deſiderio ode ẽ dicolos tetraſtrophos:eſt.n.met9 trib9 uerſibus aſclæpiadeũ de qbus prima Ode. Quartus Glyconic9 de quo ĩ q̃nta. Quis deſiderio. Ordo eſt. O melpomene cui pr̃ cũ cythara dedit liqdam uocẽ ꝑcipue logubres cantus appoſitio:qs pudor aut mod9 ſit deſiderio tã chari capitis. Deſiderio: ideſt abſentiæ qppe q̃ abſunt deſideranť. Pudor modeſtia & decor. Nã ut iqt Seneca epiſtola.C.eſt aliqs & dolẽdi decor:hic ſapienti ſeruãdus ẽ:& quẽadmodũ ĩ cæteris reb9 ita & ĩ lachrymis aliqd ſat ẽ:ĩprudẽtiũ:ut gaudia ſic dolores exũdauere:æquo aĩo excipe neceſſaria &c. Præcipæ:doce. Melpomene:a melodia dr̃ q̃ audiẽtes demulceanť. Hinc ait Hora. cui liqdã pr̃ uocẽ cũ cythara dedit pr̃.Iouis.n.filiæ muſæ dr̃r:ab Heſiodo ĩ theogonia. Ergo r̃ndet muſa:ergo qa.i.lugubres cãtus reqris. Quintiliũ:Euſebius ſcri. Quintiliũ cremonẽſem Vir.& Hora. familiarẽ fuiſſe:obiiſſe ante Virgili. obitũ annis ſenis. Coi:ordo eſt cui.ſ. Quintilio pudor &c.q̃n inueniet ullũ parẽ. Nuda:ſimplex & pura. Vir. Nigidius ut refert Gel.lib.xii.cap.xxiiii. Valerii in caſu uocandi ſcripſit ſummo.i.acuto tono eẽ primã deinde gradatim deſcẽdere:ſed ſi qs nũc inqt Gellius Valeriũ appellãs in caſu uocãdi ſm̃ id ꝑceptum Nigidii acuerit primã:non aberit qn rideať. Priſcia. ẽt lib.vii.cũ Gellio conuenire uidetur.

Doſẽdi decor

Melpomene.

Quintilius Virgili uocatiuus

Ode.xxiiii.dicolos tetraſtrophos Vergilium conſolatur Quintilii mortem lugentem.

Quis deſiderio ſit pudor:aut modus
Tã chari capitis:præcipe lugubres
Cãtus melpomene:cui liqdam pater
Vocem cum cythara dedit.
Ergo quintilium perpetuus ſopor
Vrget:cui pudor & iuſtitiæ ſoror
Incorrupta fides:nudaq; ueritas:
Quando ullum inueniet parem?
Multis ille bonis flebilis occidit
Nulli flebilior q̃ tibi Vergili.

PORPH. Quis deſiderio ſit pudor:aut modus tã chari capitis ꝑcipue lugubres. Hac ode τροπος continet & Quintiliũ ſodalẽ Horatii ſenſus autem eſt:da mihi præcepta carminis muſa ut oſtendã quis modus deſiderio eſſe debet cariſſimi amici. Ergo quintilium perpetuus ſopor urget. Eleganter & poetice ſoporem ꝑ morte poſuit. Nodaq; ueritas:bonum epithetõ: ideo qa nihil occulus tenent ac celat. Quando:acuta priorem ſyllaba quando uim interrogatiuam habet.

ASCEN. Quis deſiderio. Vergiliũ cõſolatur ſuper morte q̃ntili uiri qdẽ optimi:ſed irreuocabilis:& ideo aut patiẽdo aut obliuiſcendo dolorẽ mitigandum docet:quia qđ euitari nõ dať ſuperatur patiendo. Vñ & Maro æneidos.v. Superãda oĩs fortuna ferendo ẽ. Ordo ãt eſt. O melpomene.i.muſa amœne canens melo:cui pr̃.ſ.iuppiter dedit cũ cythara uocẽ liqdam:ideſt liquide modulãtem: præcipe cãtus lugubras.i.præcipe:& doce quis:ideſt qualis pudor aut modus:ideſt modeſtia aut finis ſit:ideſt eſſe debeat:deſiderio.ſ. Vergilii:tã chari capitis:ideſt qđ habet de tam charo & præcipuo amico uidelicet q̃ntilio. Reſpondet muſa incipiens ueniam ſeu lugubrem cantum. Ergo quæ uox dolentis & indignantis eſt ſopor perpetuus ideſt mors:urget ideſt premit quintilium ſcilicet cremonenſem contubernalem Vergilii & poetæ.cui ſcilicet quintilio ſup.erat pudor & fides incorrupta:appoſitoriæ ſoror(immo ſm̃ Cice.i.officiorũ fundamentum)iuſtitiæ:& ueritas nuda.i.nõ fucata nec palliata:q̃n inueniet parem illi? q.d.nunq̃. Ille occidit.i.extinctus eſt & mortuus exiſtens flebilis.i.flendus:multis bonis.ſ.uiris ſed nulli flebilior q̃ tibi: Vergili.

ℭ Tu fruſtra.

¶ Tu fruſtra:pi⁹ ordo ẽ:tu fruſtra pius poſcis deos qntiliũ heu nõ ita creditũ ita:ut.ſ.repoſcere debeas. Cre ANTO.
ditũ.ſ.tibi ab illis:dii.n.nõ ppetuo liberos aut amicos credũt ac donãt hĩc Sene.epi.xc.ſcr.liberos cõiugẽ atq̃
patrimõiũ ita nos hẽre debere tãq̃ nõ utiq̃ ſp habituri & tãq̃ non futuri ob hoc miſeriores:ſi hẽre deſierimus.
¶ Orpheo:de hoc late in Ode.xii.diximus. Maro etiam in fine georgicorum latiſſime meminit quomodo Euridicem uxorem Orpheus ab inferis ſua.fretus:cythara reuocare fruſtra tentarit. Ait autem.

Ipſe caua ſolans ægrum teſtudine amorem
Te dulcis coniunx ſolo in littore ſecum
Te ueniente die:te decedente canebat.
Tenarias etiam fauces alta hoſtia ditis
Et caligantem nigra formidine lucum
Ingreſſus:maneſq̃ adiit:regemq̃ tremendum.
Neſciaq̃ humanis precibus manſueſcere corda.

Tu fruſtra pius heu non ita creditum
Poſcis quintilium deos.
Quod ſi threicio blandius orpheo
Auditam moderere arboribus fidem
Non uanæ redeat ſanguis imagini
Quam uirga ſemel horrida
Non lenis precibus fata recludere
Nigro compulerit mercurius gregi:
Durum ſed leuius fit patientia
Quicquid corrigere eſt nefas.

¶ Mordere: pulſando: temperes & gubernes.
Vane imagini.i.umbræ Dido. Virgi. Et nune magna mei ſub terras ibit imago:& Oui.de morte Druſi ad Liuiam inqt. ſupprime iã lachrymas non eſt reuocabilis iſtis quem ſemel umbrifera nauita lintre tulit. Virga:de hac uide in ode .x. Lenis mitis placidus:facilis Fata recludere fatorũ ſtatua diſſoluere.ſtatuerãt aũt mortuos minime poſſe redire ad ſuperos. Ouidius ẽt de morte Druſi.ait:non tibi non ullis uincere fata datur.

Nigro gregi.i.umbris. Durũ.Ordo eſt.Sed quicqd durũ eſt nefas corrigere.i.nõ licet emẽdare.Leuius fit patientia.Plautus etiã in captiuis ait.Decet id pati animo æquo ſi id facietis leuior labor erit. Et in aſinaria inquit fortiter malum qui patitur:idem poſt patitur bonum.Seneca item in epiſtola nonageſima nona inqt Rectius atq̃ integer animus praua fortunæ & dura atq̃ aſpera ferendi ſcientia mollit. Patiendũ eſſe.

¶ Fruſtra pius:hæc fruſtra repoſcis inquit.Quintliũ:non ſub hac ſpe illis cõmendatũ ac creditũ p cõmiſſo ut ſupra.Nauiſq̃ tibi creditũ debes Virg.Non uane redeat ſanguinis imagine. Imagini.i.umbræ ut illud. Et nunc magna mei ſub terras ibi imago.Nõ leuis pcibus fata recludere.Solita ſibi figura dixit:ut calidum quicquid placuit iocoſo cõdere furto. Nigro cõpulerit mercurius gregi. Nigro gregi pro umbris poetice. PORPH.
Durum ſed leuius fit patientia quicquid corrigere eſt nephas:grata ſententia.

¶ Tu pius.i.tametſi pius poſcis heu fruſtra deos quintilium:ut.ſ.eum tibi reddant: quod fruſtra facis:quia nõ ita creditum.i.cõmiſſum tibi ut ablatum a diis repetas: aut diis ut tibi eũ reddant. Quod ſi moderere.i. tempes & regas canẽdo:fidem.i.cytharam auditam arboribus:modulãte.ſ.orpheo:& hoc facias blandius orpheo threicio.i.q̃ fecerat orpheus trachius dum euridicem ab inferis reuocauit:ſanguis non redeat imagini uane.i.ſimulachro aut cadaueri nil præter imaginem hominis hñti.Quã.ſ.imaginem Mercurius:nõ lenis. i.non exorabilis precibus:recludere.i.reſoluere:fata.i.fatalem mortem: compulerit.i. adegerit ſemel gregi nigro.i.ad gregẽ mortuorum ſeu inferorum qui nigri ſunt:uirga horrida.ſ.caduceo de quo prius uiſum eſt. Sed quia in uitam reuocari nõ poteſt: quicqd durum.i.aſperum & moleſtum eſt nefas.i.non licet corrigere .i.euitare:fit leuius.i.tolerabilius patientia.i.per patientiam:quaſi dicat pate re quod corrigere nequis. ASCEN.

Argumentum.Odes.xxv.

Ode.xxy.In lydiã meretricẽ rapacẽ ſcribit̃:q̃ quõdã ab iuuenibus adibat̃ frequẽtius.Nũc ãt rarius:qa uetula:utq̃ ipſa formæ faſtu mœchos olim ſpreuerat ita ſcã anus uiciſſim deſpicit̃ flebitq̃ ẽt quotiẽs libidinoſo amore torq̃bit̃:nõ ſine q̃ſtu:q̃ iuuenes gaudeant puellis magis ſpernantq̃ uetulã. ANTO.

Ode.xxy.dicolos tetraſtrophos in Lydiam.

Parcius iunctas quatiunt feneſtras
Ictibus crebris iuuenes proterui
Nec tibi ſomnos adimunt:amatq̃
Ianua limen.

Parcius.i.q.ſe.Ode ẽ.ii.ſilis. Parcius:rarius. Ictib⁹:lapidũ.ſ. Proterui:iñẽperãtes & imodeſti. Amatq̃ li.i.nõ recedit̃ a limine.Hoc eſt ſemp clauſa ẽ nullo iã amatoꝝ iuxta ſolitũ ueniẽte:apta.n.recedit a limine.

Parcius iũctas quatiũt fene.Hæc in meretricẽ rapacẽ.Sed uetulã & merito ſub amatorib⁹ paſſurã quæ fecerat ſcripta eſt.ſenſus aũt eſt iuuenes q olim freq̃ntius tuas feneſtras lapidib⁹ inceſſebãt ut excitata ſono ianuas apires iã te negligere icipiũt:& iccirco hic rari⁹ faciũt. Iũctas aũt.ſ.obcluſas ĩtelligẽdũ ẽ. Amatq̃.i.a.l.m.i limĩe ianua ẽ inqt.i.obcluſa:ianua.n.cũ apit̃ recedit a limine. PORPH.

Parcius. Pulchræ minat̃ lydiæ meretrici olim dãnatæ ſupbiæ talionẽ. Nã quæ oĩs faſtidierit nec queq̃ miſerata eſt:nũc anus ab oĩbus ſpreta ante fores iuuenũ ſecubabit.Ordo eſt. Iuuenes pterui.i.amore pteruiẽtes & ferociẽtes:quatiũt parcius.i.rarius & modeſtius:feneſtras.ſ.tuas o lydia: iũctas.i.clauſas.i.q̃s olĩ clauſas q̃rere ſolebãt:crebris ictibus.i.ipulſibus:ſed nũc neq̃ clauſæ ſunt: neq̃ ſi eẽnt clauſæ pcuterẽt̃:neq̃ ſi pcuterẽt̃ nõ tã crebris ictibus:neq̃ ſi tã crebris:tã ardẽter aut afoſæ.qa pcius:qd aduerbiũ a pce.Maro.i bucc.Parcius iſta tñ uiris obiiciẽda memẽto:nec iuuenes adimũt.i demũt tibi ſomnos & ianua tua amat limẽ.i.nõ diſcedit ab eo:qa nõ apitur:q̃ ianua mouebat prius.ſ.cũ frequẽtes ad te uenirẽt iuuenes:cardines.i.poſtes ad quos ianua uolutat̃:faciles.ſ.ad dimittẽdã ianuam & iteꝝ recipiendã qđ non facerent niſi eẽnt faciles.Nã faciles cito offenſam remittũt.Maro.ſed faciles nymphæ riſere ſacello. ASCEN.

ANTO. ℭFacilis.uncta ne reſonaret aſſiduo uſu frequẽtius aperiendo. Minus & mi.i.qđ olim ſolebant amatores tui dicere adoleſcentes o lydia pereunte me dormis iam minus audis dum deſpiceris propter ſenectutem ab ipſo autem dictum quod pueri aiebant:eſt autem ordo iam minus & minus audis o lydia:iam dormis:lõgas noct es metuo pereunte amore. Inuicem:ſigillatim modo hunc modo illum. Mœchos:pro amatoribus poſuit. Leuis:ordo eſt leuis anus flebis arrogantes mœchos inuicem i angiportu magis ſubinterlunia thracio uento bacchante. Arrogantes:te dedigantes. Leuis:aut contempta autem ab amatoribus uacant.

Quæ prius multum faciles mouebat
Cardines:audis minus & minus iam
Me tuo longas pereunte noctes
Lydia dormis?
Inuicem mœchos anus arrogantes
Flebis in ſolo leuis angiportu
Thracio bacchante magis ſub inter
Luna uento.
Quum tibi flagrans amor & libido
Quæ ſolet matres furiare equorum
Sæuit circa iecur hulceroſum
Non ſine queſtu:
Læta quod pubes hedera uirenti
Gaudet pulla magis atq; myrto
Aridas frondes hyemis ſodali
Dedicet hebro.

Angiportum:alii dicunt uicum ſine exitu quaſi in loco deſerto & ſine conuentu ubi flexura eſſet alii uicum Anguſtum & flexuoſum i modum anguis uel ipſo ſecreto ſerpentibus tutum quaſi anguibus portum. Thracio:uento aquilõe uel borea ut threicio aquiloni. Bacchante: inſaniente ut Vir.in.iiii.ænei.Sæuit inops animi rotamq; inceuſa per urbem Bacchatur. Magis ſubinterlunia:tum magis flebis ſubinterlunia quia tum fere conciranrur tempeſtates quaſi tetro tẽpore: & in deſertis locis ideo fleret ut doloris teſtem uitaret. Sub.ante:ut Vir.i.iii.geor.Sub lucẽ expor.c.a.o.pa. Quum uero occidente ſole orietur ex aduerſo ita ut pariter aſpiciantur tunc erit plenilunium Quoriens ab ortu ſolis oriẽ prioribuſq; noctis oris detrahet lumen & in diurnas extendet:decreſcens erit iterumq; dimidia:in coitu uero quod interlunium uocaur apparere diſierit.

Pleniluniũ

Flagrans:ardens. Matres equorum. Virg.lib.iii.geor.ait.Scilicet ante omnes furor eſt inſignis equorum.Et meutem uenus ipſa dedit.Poſtea inquit illas ducit amor tranſgargara:tranſq; ſonantem.Aſcanium:ſuperant montes & flumina tranant.Pli.lib.viii.ſcribitq; equarum libido extinguitur iuba tonſa. Iecur ulceroſum ideſt corruptum:in iecore autem libido eſt ut aiunt ſoletq; ubi corruptum eſt ulceroſum eſſe quod in brutis animalibus ſæpe uidere ẽ. Pubes:iuuentus ipſa.Hedera uirẽti:pro hedera & myrto puellas ac iuniores ĩtelligit: ille.n.ſp uirẽt dũ iuuenes quidẽ ſunt. Pulla magis.i.nouella pullulo:uñ e pullus eqnus pullus gallinaceus & hmõi. Aridas frondes:allegoricos uetulas mulieres ĩtelligit q̃ aridæ ſunt & ſiccæ. Dedicet deputet.Hebro hebr⁹ thraciæ amnis ẽ ĩter Aemum & rodopẽ:q recipit in ſe flumina Bargum & Suemum:ut Pli.lib.quarto oſtendit.

Equarum: Libido

Pullus Hebrus

PORPH. ℭQuæ prius multũ facilis mouebat cardines:nõn multum facilis:ſed multum mouebat facilis cardines in hac re. Audis minus & minus iam me tuo longas pereunte noctes.Quæ olim inquit ſolebant adoleſcentes amatores tibi dicere.O lydia pereunte me dormis iam hoc minus & minus:audis:dici. Flebis in ſo.le.pro nullius ponderis poſuit dicitur autem pro eo quod ẽ conrẽptabilis aut ergo amoribus leuis:aut amatoribus quõdã tuis leuis.i.cõtẽptibilis. Thracio uẽro.i.aqlone. Quæ.ſ.m.f.e.Furiare uerbũ fictũ uñ q ſignat cũ furore cõcitare equas magis cæteris aĩalibus in libidinẽ ueneream accendi. Vir.teſtis ita dicens. Scilicet ante omnes furor ẽ inſignis equarum. Vlceroſum:ex corcemptu. Læta quod p.h.u.g.m.p.m.per allegoriã hoc ſignat iuuẽculos iuniores mulierculas quærere:pullam autem myrthum ſubcreſcentem:hac p hoc nouellam intelligendum. Aridas frondes:conueniens ſuperiori allegoriæ pro uetulis mulieribus dixit.Subinterlunia recte quia tunc fere conciratur tempeſtates. Hebrus.thraciæ fluuius. Hyemis ſodali dedicet hebro:uel q rigidus ſit hebriis. Hyemis ſodalis:dr̃ uel quod partis ſeptemtrionalis ſit ubi maximũ frigus eſt.

ASCEN. ℭTu audis minus & minus:quia indies minus places;audis minus a iuuenibus dicere ſolitis:o lydia dormis ideſt pores ne in animum inducere ut dormis:longas noctes q̃ amantibus longæ uidentur:me tuo.ſ.amico & amatore.i.me q tuus ſum:pereunte.ſ.alegore & imbribus ante fores tuas. Tu anus.i. ꝓpediẽ futura anus hoc eſt uetula:flebis inuicem ideſt uiciſim ſicut flere illos coegiſti:mœchos ideſt adulteros aut quoſlibet recum coire ſolitos:arrogantes ideſt ſuperbos & faſtidioſos:exigens leuis ideſt uaga:huc illuc curſitans obſeruans an quiſq̃ perditus intret:ut faciunt proſtitutæ uetulæ in angiportu.i.uiculo cuius non eſt exitus: qualem meretrices fere habitant.Flebiles dicit uento thracio:ideſt borea qui frigidiſſimus eſt:Bacchante ideſt furente & ſæuiente magis ſub.ideſt pauloante interlunia ideſt tempora quæ ſunt inter nouam & ueterem lunam:quibus acrior uentus & libido eẽ ſolet:unde etiam ad libidinis ardorẽ reſpexiſſe docet quod ſequit. Quum ideſt quando amor & libido flagrans ideſt ardens tibi quæ ſcilicet libido:ſolet furiare ideſt in furorem rapere matres equorum ideſt equas(unde geor.iii.Scilicet ante omnis furor eſt inſignis equarum)ſæuit tibi circa iecus:ulceroſum ideſt amoribus ſaucium.eſt enim ſedes amorum:ſæuit dico:nõ ſine q̃ſtu.i. te conquerẽte q pubes.i.caterua pubeſcentium:læta ideſt iocoſa gaudeat magis hedera uirenti ideſt puellis molliter amplexantibus:atq; myrto pulla.i.ſubnigra ut eſt dũ uireſcit:aut pulla.i.pullulante adhuc:ſicut pullus eqnus dicitur & eſt iucunde dictum:atq; dedicet ideſt deputet & conſecret hebro ideſt fluuio thraciæ ſodali hyemis.i.apud quem ſemper eſt hyems & niuis præcipitatio:frondes aridas.i.uetulas:ut frondes deſiccatas.

ℭArgumentũ

ANTO.

¶ Argumentum odes.xxyi.

ODE.xxyi.oñdit amicū muſis hoc eſt doctū uirū & perfectū uacare triſtitia ſollicitudine & metu hinc ipſe uētis permittit auferre a ſe talia quo uacet lætitiæ & uoluptati. Itaq; muſa orat: Lamiæ ſuo flores nectat & coronā ſui nāq; hono. abſq; ea nil ꝓſūt decetq; ipſā ſororeſq; ſuas Lamiā: ipm cōſecrare nouis fidib⁹ & leſ bio plectro hoc ē lyrico uerſu laudare. Muſis ami. tri. & me. Ode eſt tricolos te traſtrophos: eſt.n. nonæ ſil'is. Muſis amicus. Ordo ē amicus ego muſis tradā ꝓteruis uētis portare in mare creticū triſtitiā & metus: ſecur⁹ qs rex gelidæ oræ ſub arcto metuaṫ. Quis uel qd unice terreat Tyridaten. Mare cre. creta iſula terminaṫ ab occa ſu mari adriatico: a ſeptētriōe pelago cretēſi a me ridie punico ab oriēte carpatio auctor ē Ptole. li. iii. Sub arcto: i ſcythia ſub ſeptētri. αρκτος.n. urſa dr̃ αρτος uero ſine κ panis. Tyridatē. a. regē: aut pſiæ. Lamiæ uiro qdē generoſiſſimo & perito Lamiaꝝ familia nobilis erat i urbe: itelligir āt de ælio lamia de quo ēt li. iii. mēinit latiſſime i ode. xyii. Fuit ēt alter ælios Lamia eiuſdē familiæ qui domitiani tempeſtate uixit. Cui nupta erat domitia longina q̃ ab uiro ablatam. Domi. etiā in matrimoniū adduxit. Deinde lamiam ipſum in exilium miſit: de lamiis autem plura iam diximus in ſaty. iiii. Iuue. Piplea. i. o. muſa ſcrib. enim Feſtus ꝙ pipleides muſæ a pipleo fonte macedoniæ dictæ ſūt pp liquoris eius unicā ſubtilitatē Var. ēt ſcri. pipleides & pipliades libethrides q̃ & Thiſpiades a terreſtrib⁹ locis cognominatas: ſūt & q uelint hoc loco pimplea legere: nā pimplea locus eſt macedoniæ muſis ſacer: πιμπλαω autē impleo ſignificat. Fidibus. ni. n. ouis cordis per quod latinas intelligit quibus ipſe Hora. tunc utebatur græcos imitās. Leſbio plectro. i. lyrico carmine quali alcæus & Sapho leſ bii ſunt uſi.

Creta

Arctos

Artos

Lamiarū familia

pipleides

pipliades

piplea

piplao

Ode.xxyi.tricolos tetraſtrophos. Quæ deliā lamiam celebrat.

MVSIS amicus triſtitiam & metus
Tradam ꝓteruis in mare creticū
Portare uentis: quis ſub arcto
Rex gelidæ metuatur oræ:
Quid tyridatem terreat unice
Securus, o quæ fontibus integris
Gaudes apricos necte flores
Necte meo lamiæ coronam
Piplea dulcis, nil ſine te mei
Proſunt honores hunc fidibus nouis
Hunc leſbio ſacrare plectro
Teque tuaſq; decet ſorores.

PORPH.

MVſis ami. Hac ode ad æliū lamiā ſcripta ē q̃ ſignat doctis uiris nullā hærere ſollicitudinē. In ma. cr. Creticū mare ꝓ quolibet mari ita ſpecie ꝓ gñe uſus ē. Quid tyri. tyridates rex arminioꝝ fuit. Pyplea dulcis. pipleides muſæ dr̃ a pypleo fonte macedōiæ. Hūc leſbio. Sociare plectro. Teq; tuaſq; decet ſo. ſed ſic itelligēdū & tuas ſorores decet hūc leſ bio plectro cōſecrare: leſ bio āt pp ſapho & alcæū dixit.

ASCEN.

MVſis. Dicit ſe curis uacuū uelle lamiā celebrare: ꝙ qa ipſe ſatis nō ꝑt muſā ut id faciat ꝓcator. Ordo eſt. Ego amicus muſis. i. dūmodo ſim amicus muſis: tradā uētis ꝓteruis portare in mare creticū ꝙ cretā alluit: hoc eſt adriaticū: triſtitiā & metus exiſtēs ſecurus qs rex gelidæ. i. frigidæ oræ. i. conæ: metuaṫ: ſub arcto. i. urſa: hoc eſt ſub polo arctico: & qd terreat unice. i. ꝓcipue tyridatē regē armeniæ aut perſiæ. O piplea. i. o tu muſa dulcis: quæ gaudes fontibus integris. i. quæ in ꝑtāte habes ad plenū dicere: necte lamiæ. ſ. ælio: meo. ſ. ꝓſidio & amico flores apricos. i. odoriferos ſub ſole ortos: & coronā. ſ. ex eis: hoc ē ſertū. Mei ho. quos illi ipēdā nil ꝓſunt ſine te. i. ſine muſaꝝ iſpiratiōe. Et iō decet & tuas ſorores. i. reliq̃s muſas q̃ iter ſe ſunt ſorores qa filiæ Iouis: celebraṫ: hūc. ſ. lamiā meū fidib⁹. i. cytharis nouis. i. ꝓelaris aut inſolutis rōanis & plectro leſ bio. i. q̃li uſus ē alcæus leſbius.

Ode.xxyii.tricolos tetraſtrophos ad Sodales de uini modeſtia.

NATIS in uſum lætitiæ ſcyphis
Pugnare thracū eſt: tollite barbarum

ANTO.

Argumētū Odes.xxyii.

ODe.xxyii. ſodales hortaṫ ne uīo rixēṫ: ut thraces agūt ueꝝ benigne & hilaṫ cōuiuia celebrēt. Oñdit poſtea meretricio amore illigatū maxie laboraṫ: uixq; diſſolui poſſe reulla. Huius aūt odes ſenſuʒ ab Anacreonte poeta ſumpſiſſe Porphyrio edocet. Natis in ui. læ. ſcy. Ode ē tricolos tetra. ē.n. ſil'is nonæ. Scyphis: ſcyphus herculis poculū erat ita ut liberi pr̃is cātarus: de quo Mac. li. y. ſat. & nos latius in epo. yi. Thracū eſt: Thraces. n. nimio uino truces fiūt de iis ēt ode. xyiii. latius dictū ē. Barbaꝝ. m. i. ſæuū

Scyphus

Cantarus

PORPH.

NAtis in uſum lætitiæ ſcyphis. Protreptice ode hæc hilaritatē: cuius ſenſus ſumptus ē ab Anacreōte in li. iii. Natis in u. l. ſ. p. t. e. Natis pro factis: ut apud luci. iudicis hortenſi eſt ad eam rem nata paleſtra.

ASCEN.

NAtis i uſum. Hac ode q̃ de uini modeſtia inſcribiṫ duo ad modū graphice & argute facit. Docet enim uinū immodice ſumptū ad furorē & bellicū tumultū incitare. Deinde ſecreta reuelare uſq; adeo ut quæ inter bibendū dicere & ſuæ fidei cōcredere coegerit tacere non poſſit: qd in ſe quidē depingit ſed in alios aīaduertit. Neq; uero tā itēdit ab amore meretrico dehortari: q̃ oñdere q̃ nō celare ſecreta pñt uīo idulgētes. Ordo ē. o ſodales. i. cōuiuæ q mecū ſedetis i cōuiuio: pugnaṫ. i. pugnas exercere ſcyphis. i. poculis qbus ſi bet: natis. i. iſtitutis & iuētis: i uſū lætitiæ: quā bacch⁹ rite potātib⁹ cōfert: uñ æn. i. Adſit lætitiæ bacch⁹ dator o bona Iuno: ē trachū. i. moris thracii: hoc ē. id thraces facere ſolēt: q barbari ſūt & imanes ppli. Et iō tollite. i. amouete a uobis: morē barbaꝝ. i. barbaroꝝ: & ꝓhibete. i. ꝓcul hr̃e & arcete rixis ſanguineis. i. ad effuſionē ſanguinis ꝓcedere ſolitis: bacchū uerecūdū qa ſp pueꝝ & uerecundæ ſumendū.

ANTO. ℂ Verecūdū bacchū.quo uerecūdæ utendū ē. Vino & lu.i.a cōuiuio & lucernis:qbus i cōuiuiis utebāť Vir. li.i.de Didonis.Conuiuio pendēt lichni laquearibus aureis incenſi & noctem flammis funalia uincūt. Medus aci. Acinacis.n.ut aiūt dr̄ gladius militaris lingua parthoꝝ uel medorum:quod etiam Porphyrio inuit hic tñ pro quocunqꝫ gladio ponić. Immane:ꝑ immaniter.i.ſæuæ & crudeliter. Diſcrepant:differt diſſentit diſcordat. Lenite:mitigate:placate mulcete. Sodales:dicti ſunt ꝙ una ſederent : ut eént: qď Feſtus ait. Preſſo:depreſſo & demiſſo in mēſa.ſ.nō autem elato ad pugnam cubabat autem antiqui ueſcentes & cœnantes:ait.n.Va le.de iſtitutus antiqs fœminæ cū uiris cubātibus ſedentes cœnitabant. M.Tu.li.yi. epiſtolaꝝ. Accubuerā hora nona quum ad Iſaꝝ exēplum in codicillis exaraui.itē infra eutrapelum cytheris accubuit. Seueri uetuſtiſſimi. Opūtiæ Megillæ.i.locrenſis:locri autem ciuitas eſt in magna græcia iuxta adriaticum pelagus ut ſcri. Prole.li.iii.Pli.itē li.iii.ait ꝙ a locris italiæ frons incipit magna græcia appellata. Diony.ſcri.locros olim i italiā ex attica ueniſſe:ubi ciuitatē cōdidere q̄ ſuo noie appellarunt.Stra.li.yi.ſcri.locridis orā eſſe prope phocidē in attica e regione euboeæ:quoꝝ aliqui opuntii diceb antur a ciuitate Metropoli ex qua natū eſſe patroclum teſtatur. Hom̄.Et aiax locrus opuntiorum regnum obtinebat aliqui uero Ozolæ noiabanť.i.odoris mali&c.idem Stra.li.ix.ait ꝙ ephorus fallitur quū dixit locros italos a opūtiis deſcendiſſe quoniam e locris chryſeum hñtibus ſinum coloni in italiā profecti ſunt euāthe ductore: Horati.tamē cum ephoro ſentit hoc loco. Quo beatus.u.q.p.ſ.i. cuius amore fœliciter ardeat. Ceſſat uolū.i.dicere abnegat. Quæcunqꝫ ue.i.amica. Domat te.i.ſubiicit ꝓpertius in principio.Et caput īpoſitis preſſit amor pedibus:item lib.ii.inſtat ſemper amor ſupra caput iſtant amāti.Et grauis ipſe ſuper libera colla ſedet. Nō erubeſcendis:non pudendis & turpibus:hinc ait Phœdra hippolito.At bene ſucceſſit digno ꝙ adurimur igne.Peius adulterio turpis adulter obeſt:id autē poeta dicit quo illum magis hortetur manifeſtare. Ingenuo amore:ideſt libero & nobili non ſeruili:ingenuus eni eſt cui ex natiuitate competit libertas nec eſt factus liber ſed natus de quo legito inſtitutiones iuſtiniani de ingenuis. Turis.ſecretis & fidis. Ah miſer:poſtq̄ ille amorem ſuum poetæ manifeſtarat Ho.eum miſerant ita erupit. Quanta laboras cha.ideſt quanto diſcrimini exponeris & rapinæ comparat enim meretriciam rapinam uocari mari.

Acynacis

Sodales

cubare in menſa

Locri magna græcia

Opuntii

Patroclus

Ozolæ

Amoris ſedes

Ingenuus

Morem:uerecundumqꝫ bacchum
Sanguineis prohibete rixis.
Vino & lucernis medus acynacis
Immane quantus diſcrepat.impium
Lenite clamorem ſodales
Et cubito remanete preſſo.
Vultis ſeueri me quoqꝫ ſumere
Partem falerni.dicat opuntiæ
Frater megillæ:quo beatus
Vulnere:qua pareat ſagitta:
Ceſſat uoluntas:non alie bibam
Mercede.quæ te cūqꝫ domat uenus
Non erubeſcendis adurit
Ignibus:ingenuoqꝫ ſemper
Amore peccas.quicquid habes age
Depone tutis auribus.ah miſer
Quanta labores charybdi
Digne puer meliore flamma.

PORPH. ℂ Verecundum bacchū ſanguineis prohibite rixis:uerecundum ideſt detractandū:ita autem figurata elocutio eſt apud Virgi.Et tandem ar.p. Acynacis:gladius parthicus : ſed nunc pro omni gladio poſitum eſt.
Dicat opuntiæ:nomen huius adoleſcentia:non dicit opuntia autem oppidum locridos eſt. Quo beatus uulnere qua pereat ſagitta:græce dictum beatus pereat quod ſignat tamen. Ceſſat uoluntas:bibendi.ſ.qua negat ſe bibiturum niſi frater megillæ amores ſuos narrauerit. Ah miſer quanta laboras charybdi:intelligendū hic illum in aurem Horatii amorē ſuū eē confeſſum ita hic inquit ah miſer quanta laboras charybdi ſignificans illam quæ ametur procaciſſimam ſceleſtiſſimamqꝫ eſſe.

ASCEN. ℂ Quātum.i.o quātū:uel quantum putatis īmane.i.īmaniter acynacis medus.i.enſis aut mucro ꝑthicus:ut quiuis alius diſcrepat.i.differt:uino & lucernis qbus ad noctē potātes utunť. Et ideo quia plurimū diſcrepat lenite.i.mitigate & ſedate:clamorē impiū.i.ad pugnā ꝓuocantē:& manete cubito preſſo.ſ. ad latera & non erecta manu ad ictum. Vultis:ſi uultis me quoqꝫ id eſt ēt me ſumere:partē falerni.ſ.uini ea falerno monte cāpaniæ ſeueri.i.ueteris & ita ſeueri:qa nemini parcit:aut ſeueri qa ſeuere & modice ſumendi:ſi inquā id uultis dicat frater megillæ opuntiæ locrenſis:quæ quū fratrem nō nominet meretrix uidetur quo uulnere:ideſt amoris ipſe beatus.i.qui diues eſt & ita amare fœliciter ſibi uidetur:& qua ſagitta.ſ.cupidinis pereat: Ceſſat uoluntas.i.nō uult ipſe dicere:ego nō bibā alia mercede:niſi uidelicet dixerit. Et ut ad hoc eū inducat blādiť ut ſit inter potandū dicens:quæcunqꝫ uenus.i.amica(Eſt aūt thmeſis.i.inciſio dictionis quæ te cunqꝫ) donat.i.ſubiicit ſibi te:ipſa adurit te ignibus.i.amoribus non erubeſcētibus.i. certo ſcio ꝙ non niſi te dignam amas quæcūqꝫ ea eſt. Et tu peccas ſemp amore ingenuo.i.qui ingenuo cōgruat.i.peccas quidem qa meretricem amare peccatū eſt(quam habere æthnici non ſatis ſeuere ꝓhibebant:ſed dūtaxat amare)uerū hmōi peccatum nō eſt tam turpe ut ingenuitatem polluat. Age qcquid habes.ſ.amoꝝ aut amicæ:deponere.i. tāquā depoſitū cōcrede:auribus.ſ.meis tutis.i.fidelibus & tute rem celaturis. Ad quæ blādimenta ille ſingiť poetæ in aurem dixiſſe amicā ſuā. Qua audita ut oſtendat poeta q̄ nō celare poſſunt q putāt ſtatim exclamat. Ah miſer:quē beatū iā dixerat. Quāta charybdi.i.uoraci meretrice in q̄ nō minus q̄ in charybdi pichtaris laboras.i.cū laboř uerſaris o puer dignæ melioř flāma.i.amoř amat amica:& pauloan̄ dixerat nō erubeſcēdis &c.

ℂ Saga.

ANTO.

ℭSaga.Sagæ inqt Nonius dñt fœminæ ad libidinẽ uiroꝝ indagatrices uñ ſagaces canes dñt feraꝝ uel aſa-
lium q̃ſitores Lucillius.Aetaté & faciem ut ſaga & bona cõciliatrix.Turpili⁹.Nõ ago hæc p ſagã p̃cio cõdu- Saga
ctá ut uulgo ſolent.Aerõ dicit q̃ ſaga ẽ icãtatrix & malefica dicta q̃ ſatis agat ſeſt⁹ ait ſaga quoq; dr̃ mulier Sagax
ſacrorum & ueri ſapiẽs.Mag⁹:μαγεια ĩcãtatio dr̃:αμαγος icãtor:ſed pſarum lingua ſapiens dr̃. Theſſalis ue Magus
nenis ſoloere carminib⁹.n.ueneficiis uel iferre uel expellere hominib⁹ mala ſolebãt. Pegaſus:ex Meduſæ Pegaſus
ceruice & gutture execto Pegaſus alat⁹ equ⁹ ꝓſiluit:q lõgo poſt tpe quũ poterat i pyrene fonte exiſtẽte iſra Pyrene
uerticẽ acro corinthi montis peloponenſi. haud Helieonis
affluentes aq̃s habẽti eæteꝝ pſpicuas ad imũ po- fons pegaſus griphes
ruiq; ſuauiſſimas a Bellorophõte dephẽſus fuiſſe
dr̃. Volgatũ ẽ etiam caballinũ i helicone fontem
eripuiſſe quũ ſubiectam ibi rupẽ feriret ungula:
hæc ex Strabo libro octauo Oui.quoq; libro q̃r-
to metamorpho.ex Meduſæ cruore pegaſum na

Quæ ſaga?quis te ſoluere theſſalis
Magus uenenis?quis poteris deus
Vix illigatum te triformi
Pægaſus expediet chimæra.

tũ ſcri.Heſiodo.ãt i theogonia ſcribit pegaſum dictũ q̃ iuxto pegas.i.fontes oceani natus ſit.Soli.docet q̃ in
ethiopia ales ẽ pegaſus ſed hæc ales eqnũ nihil p̃ter aures hẽt Pli. lib.x.ita inqoit pegaſos egno capite uolo-
cres & Gryphas auritos adũcitate roſtri ſabuloſos reor:illos i ſcythia hos i ethiopia.Higini⁹ ſcri.aratũ dixiſ
ſe pegaſum neptũni & Meduſæ Gorgonis filiũ eo dñt uſum eẽ Bellorophõtẽ quũ deuicit chymerá:q̃ Heſio. Chimæra
in theo.tria hẽre capita dixit:unũ leonis:aliud ipſi⁹ chymeræ:aliud draeõis qn & ãteri⁹ leonẽ poſteri⁹ draco
nẽ:medio ãt capram eſſe & Oui.li.x.ingr.Quoq; chimera iugo mediis in partibus hircum pectus & hora leæ
caudam ſerpentis habebat.addit ulterius Heſio. illam per ſingula capita ignem efflare ſolitam. Solinus au-
tem ſcri.q̃ in licia mons eſt Chimera nocturnis æſtibus fumidum exhalans:unde fabula triformis monſtri Chimaros
in uulgum data eſt q̃ chimeram animal putauerunt: præterea χιμαιρα capella interpretatur. χιμαρος octo Belloro
hircus. Triformis chimera.i. meretrice doloſa & fraudibus plena ot chimera flãmis: de bellorophonte au- phon
tem latius diximus in ſaty.x.Iuue.Latiſſime uero.Home.li.ix.ilia.de bellorophonte & chimera ſcribit.

ℭQuæ ſaga.Sagæ ſunt præcantatrices q̃ uel accerſere carminib⁹ mala hoib⁹ poſſũt uel expellere. Vix il- PORPH.
ligatũ te triformi.uix te inqt ab hac chimera liberabit pegaſus ſed hoc utiq; p allegoriá dictũ intelligitur.

ℭQuæ ſaga.i.uenefica q̃ ſe ſagam.i.ſagacẽ & pitá dicit:& qs mag⁹.i.ſapiens icãtator & ueneficus & qs deus ASCEN.
poterit te ſoluere.Suinculis amoꝝ:uenenis theſſalis.i.philtro aut amatorio cõfecto ex herbis uenenoſis q̃ in
theſſalia plurimæ naſcunt.Id.n. ꝓmittũt ueneficæ:uñ æoei.iiii.Quæ mihi reddat eũ uel eo me ſoluat amá
tẽ:de q̃ re i pharmaceutria plura uidẽt.Vix pegaſus.i.equ⁹ alat⁹ & uolare ſolitus:i quo bellorophõtes chimæ
rã domuit:uix.i.cũ ſumma difficultate:expediet.i.liberabit te:illigatũ chimera.ſ.mõſtro in lycio:triformi.i.
hñti tris formas & totidẽ capita:hoc eſt hac meretrice q̃ chimeræ naturá hẽt:eſt.n.ſerpẽtinis uenenis leoni-
na feritate caprino fœtore iſecta:flammas immundi amoris undiq; euomens.

Argomentũ Odes.xxviii.

ANTO.

ODE.xxviii.oñdit mortẽ cõem oibus:
alloq̃ns ãt philoſophũ Archytá:dicit
nil ꝓfuiſſe mortoo ſibi geometriam
aſtrologiáq; noſſe.Ille aũt rñdere idu
cit oibus moriẽdũ eẽ doctis p̃iter & indoctis: oa
rio tñ caſu ſeuero illiricis undis fuiſſe obrutũ:ita
q̃ nautas p̃tereũtes orat poluerẽ ſibi ipſi iniicere
pigeat minime. Te maris & terræ nũeroq; carẽ
tis arenæ ode eſt dicolos diſtrophos ẽ.o.yii.filis.

Ode.xxviii.dicolos diſtrophos oſtendit mor-
tẽ cõem oibus per Archytam.

TE maris & terrę nũeroq; carẽtis are-
Menſore cohibent archyta (næ
Pulueris exigui prope litus parua matinũ
Munera:nec quicq̃ tibi prodeſt

Mẽſorem:geometrã intelligit.Ouid.li.i.meta.ait cõemq; prius ceu lumina ſolis & aoræ cautus humũ lon
go ſignauit limite menſor. Archyta:Archytas tarẽtinus & pythagoricus nobiliſſimus fuit:q Platonẽ qoũ Archytas
a Diony.necãdus eẽt per epiſtolam eripoit.Eſt aũt admirationi ſummæ habitus apud plorimos in oĩ uirtu-
tis generæ in geometria aũt cubũ primus ot Plato in repo.teſtatur inuenit auctor Laertius lib.yiii. Mati- Matini
num littus:Matini populi ſunt in apulia:ut Pli.li.iii.inquit.Ex gargano mateolani nerecini matini.

TE matris &.t.n.q;.c.h.Hæc ode de Proſopopeiam forma eſt:inducitus.n.corpus naufragii Archy PORPH.
tæ Tarentini in littus expulſum conq̃ri de iniuria ſua & petere a p̃tereũtib⁹ ſepulturá.Hic ãt Ar-
chytas pytagoricus fuit q merito geometriæ pitus dr̃ qa pythagorici oia cõſtare nũeris credunt.
Matinus.mõs ſiue ꝓmontoriũ eſt apuliæ iuxta quem archytas ſepultus eſt.Nec prodeſt quicq̃.
Nihil prodes tibi aduerſus cõditionẽ mortalitatis q̃ rationem reꝝ naturæ & ipſum cœlum ſis perſcrutans.

TE matris:facit quod in titulo eſt & a mancinello recitatur.Eſt autem fere dialogus:quia indocit ASCEN.
Archytas reſpondere & precari iuſtam ſepulturam ſine qua ut Maro ex ægyptiorum ſuperſtitio
ne dixit lib.yi.Centum errant annos.Ordo autem eſt.O Archyta:parua ideſt exigua:munera.i.
officia funebria ſine iuſta ſepultura ſcilicet exigui pulueris in te coniecti:cohibent ideſt compri-
munt & continent prope littus matinum quod ad apuliam eſt te menſorem ideſt qui fuiſti menſor quia geo
metra peritiſſimus maris & terræ & arenæ carentis numero ſcilicet cognoſcibili nobis ideſt innumerabilis:
nec prodeſt qoicq̃ tibi morituro.ideſt cum moriturus fueris tantaſſe domos aerias:ideſt cæleſtes: hoc eſt cũ
fueris aſtrologus domos aſtroꝝ indagaſſe:& decurriſſe animo ideſt contemplando:polum ideſt per cælum
aut axes cæli.Reſpondet Archytas quaſi ægre ferens q̃ ſibi mors obiecta ſit cũ omnibus ſit cõmunis dicens.

Aereas tentaſſe domos:animoq́ rotundum
Decurriſſe.polum morituro.
Occidit & pelopis genitor conuiua deorum
Tithonuſq́ remotus in auras.
Et iouis arcanis minos admiſſus. habẽtq́
Tartara panthoiden iterum orco
Demiſſum:quamuis clypeo troiana refixo
Tempora teſtatus nihil ultra
Neruos atq́ cutem morti conceſſerat atræ:
Iudice te non ſordidus auctor
Naturæ uerıq́.ſed omnes una manet mors
Et calcanda ſemel uia leti.

ANTO. ℭ Aereas.t.d.aſtrologũ fuiſſe ĩnuit.Polũ rotũdũ cœlũ ip̃m.poſuit.n.ꝓ toto ptẽ p ſynecdochẽ.Poli hácq́ dr̃
Poli quo pũcta axẽ terminãtia ĩ qb⁹ cœlũ uoluiť. Vñ dñr a πολεω qđ ẽ uerto hic & poli uertices appellãť. Vir.li.
i.g.Hic uertex nobis ſp ſublimis. Occidit:&.p.g. Archytã ſic r̃n diſſe ꝑ ꝓſopopeiã poeta ĩnuit: ubi ꝑ exẽpla
oñdit formoſos ẽt & diis oriũdos cõiũctos hoies pitoriẽ mortẽ effugere nõ potuiſſe qđ ĩ mortis ſolatium
Tãtalus dr̃. Pelopis.g.i.tãtal⁹ phrygiæ rex de quo late ĩ ode.yi.Dio.ẽr li.y.ait. Tãtalus iouis filius diuitiis & gloria:in
paphlagoniam ſignis in ea Aſiæ pte:quã nũc paphlagoniã uocãt.habitauit:plurimũ diis ob gñis claritatẽ charus poſtmodũ
fœlicitatẽ ſuã ĩſolenter ferẽs ĩmortaliũ ſecreta q̃
mẽſæ cõione uſuq́ deoꝝ uouerat:palã ꝓtulit ho
minib⁹.Qua ex cã & uiu⁹ pœnã tulit & poſt obi
tũ ſm fabulas tormẽtis apđ ĩferos ĩter ſceleſtos ꝑ
petuis punitur ex eo & pelops & Niobe orti ſunt
Tithonus hæc ex Diodo. Tithon⁹:fuit his Laomedõtis fili
mẽnon us q ĩ aſiã oriẽtẽ uerſus uſq́ ĩ æthiopiã militãs dr̃
gẽuiſſe ex ida filiũ noie Mẽnona:q quũ troianis
præſidiũ tuliſſet poſtea ab achille ẽ ĩterfectus id
ſcri.Dio.li.v.Serui.ãt li.iii.g.ſcri.q̃ Tithon⁹ dũ iu
uenis eẽr & forma decor⁹ ab aurora dilectus ra
ptus fuit ex q̃ Mẽnonẽ genuit.ſed tãdẽ poſt lõgiſ
ſumã optatãq́ uitã audita Mẽnonis filii morte in
cicadã uerſus dr̃ a poetis:hĩc ait Hor.Lõga titho
nũ minuit ſenectus .Latini quoq́ poete Mẽno
nẽ auroræ & Tithoni filium aſſerũt. Remotus
Minos in au.i.a terris ĩ auras abiit:hoc ẽ expirauit. Mi
nos fuit is iouis ex Europa fili⁹ qui leges multas
cretẽſibus dedit ſimulãs eas ſe ĩ ſpelunca q̃dã meditatas ſcribit id Dio.li.yi.Plato ãt in minoe de legib⁹ ĩtro
ducit Socratẽ dicere homeꝝ ſcripſiſſe minoa ĩ gnoſo Cretæ urbe ãpla regnaſſe nouẽ annos magno cũ ioue
collocutũ.Accedebat.n.ut idẽ Socra.ait in iouis antrum erudiendus.Vñ didicit quod docuit inde cæteros:
Pythagoras quæ ab ioue nouẽ annis accepat. Pãthoidẽ:pythagorã ſignificat q aliqñ fuit Euphorb⁹ panthoi troiani fi
lius a Menelao ĩterfectus.Laer.li.yiii.ſcribit q̃ refert heraclides põtic⁹ pythagorã de ſe dicere ſolitũ q̃ fuiſſe
aliqñ æthalides mercuriq́ filius putat⁹ eẽt mercuriũq́ monuiſſe illũ:ut peteret p̃ter ĩmortalitate qđ uellet
petiiſſe igiť ut uiuẽs & uita functus oium q̃ cõtigerẽt memoriã hẽret.Itaq́ ĩ uita meminiſſe oium eãdẽq́ me
Euphorb⁹ moriã & poſt mortẽ reſeruaſſe lõgoq́ poſt tpe ĩ euphorbũ ueniſſe:atq́ a Mene.fuiſſe uulneratũ.Euphorbus
Aethalides aũt dixit ſe aliqñ æthalidẽ fuiſſe:atq́ a Mercurio ꝓ munere hoc accepiſſe.ut aĩa illi⁹ iugi circuitiõe uagareť
& ĩ q̃s uellet arbores uel aĩantes cõmigrare:Poſtea uero q̃ euphorbus diẽ obiit migraſſe ĩ hermotinũ ipſius
aĩam q & ipſi quũ fidem uellet facere brãchidas petiit ĩgreſſus Apollinis fanũ oñdit clypeũ quẽ illic Mene
laus affixerat:ait.n.illũ quũ ex troia remeaſſet apollini ſacraſſe ſcutũ iã Putrefactum:ſolamq́ ꝑdurare ebur
neã faciem:ubi ãt & hermotin⁹ uita functus ẽ rurſum ĩ Pyrrhũ deliũ piſcatorẽ migraſſe illũq́ oia memoraſ
ſe ut.ſ.primũ æthalides fuerit poſtea euphorbus deide hermotinus ac poſtea pyrrhus effectus ſit ac deiceps
poſt pyrrhũ ſcm̃ eẽ pythagorã:oiumq́ meminiſſe q̃ p̃diximus hæc Laerti.lib.yiii.Meminit etiã Naſo li.xy.
met.nã ĩtroducit pythagorã ita dicẽtẽ.Ipſe ego:nã memini. Troiani tpe belli Pãthoides euphorbus erã cui
Orcus pectore quondã.Cognoui clypeũ leuæ geſtamina nr̃æ Nup abanteis templo Iunonis in argis Orco: orcus
Orcos Pluto dr̃:ait.n.in uerrinis Cice.ut alter orcus ueniſſe æthnã & nõ ꝓſerpinã ſed ipſam cererẽ rapuiſſe uidetur.
Orcoo Sũt & q uelint orcũ dictũ ex eo q̃ dii iurabãt perſtygẽ:ẽ.n. ορκος iuramẽtũ ορκοω uero uoco ad iuſiurãdũ:ẽ
orcus apđ Hõe.li.ii.ilia.Theſſaliæ fluuius q peneũ olei iſtar ſupnatat de quo Pli.li.iiii.Nihil ultra neruos atq́
cutẽ morti &c.Sẽſus ẽ:q̃ nerui tm̃ & cutis ipſius pierãr aĩa tñ uiuebat ſp.Nõ ſordidus auctor Ci.li.i.de na.de.
Auctoritas ſcri.de pythagoreis q̃ tm̃ opĩo p̃iudicata poterat ut ẽt ſine rõne ualeret auctoritas.Nã Pythagorei ſi qđ affir
Pythagoras. mabãt ĩ diſputãdo q̃rereturq́ q̃re ita eẽt rñdebant: ipſe dixit:ipſe aũt erat Pythagoras. Sed oẽs Ouid.ãt ingt
meta.Seruis aut citius ſedẽ ꝓperamus ad unã.Et de morte Druſi.Fata manẽt ois:oẽs expectat auarus Portu
tor:& turbæ uix ſatis una ratis. Tẽdimus huc oẽs metã ꝓperam⁹ ad unã.Oĩa ſub leges mors uocat atra ſuas.
Et de morte Tybulli.ſ.oẽ ſacrũ mors ĩportuna ꝓphanat.Oĩbus obſcuras iniicit illa manus.

PORPH. ℭ Occidit.p.g. Tãtalus.ſ.hæc aũt ad ſolatiũ mortis dñr. Titonuſq́.r.in.a.i.terris exceſſit ac ꝑ hoc mortu⁹ ẽ
Et iouis.Minos cretẽſiũ rex p̃dicabat ſecũ ioue colloq:& cõſilio ei⁹ cũcta agere. Hñtq́.t.p.nũc pythago
rã ſignat qa p̃dicaui ſed ad Troiã euphorbiũ pãthoi filiũ fuiſſe ĩterfectũq́ a Menelao iterũ reuixiſſe & factũ
pythagorã ad cognouiſſe. Agnito cly.quẽ euphorbus habuerat.Nil ultra neruos accutẽ morti dare iudi
ce te non ſordidus auctor uterq́ affirmante pythagora:nõ eum mẽtitũ naturã reꝝ cuius auctor extitit.

ASCEN. ℭ Et.i.ẽt.q.d.nõ ego ſolus:ſed ẽt genitor pelopis.ſ.tãtalus:cõuiua.i.q̃uis cõuiua deoꝝ::occidit.i.mortuus ẽ.
Et tithonus remotus.i.ſublatus ab aurora ĩ auras ẽt occidit:& minor iuſtiſſimus & ſapiẽtiſſimus rex cretæ
admiſſus arcanis iouis:utpote abs quo didicerat leges iura etiã occidit:& tartara habent panthoiden.i.Py
thagorã qui ſe panthoidem hoc ẽ euphorbũ dicebat demiſſum iteꝝ orco.n.ad infernum cũ ſemel illuc poſt
mortem euphorbi deſcenderat:q̃uis ipſe teſtatus tpa troiana.i.approbat ſe fuiſſe tpe belli troiani clypeo.ſ.
ſuo:refixo.i.reuulſo a poſtibus ubi ſacratus pẽdebat:nihil cõceſſerat morti atræ:ideſt nihil in ſe mortale fa
teretur ultra neruos atq́ cutem.i.ultra mortale corpus:quod ſpiritibus linquens ſm Pythagoram in aliud
corpus

corpus ingrediebať:qđ & maro in.yi.poſt certa ſpacia fieri docet:exñs nõ ſordidus:imo clarus auctor natu-
ræ.i.phiſicæ.& ueri.i.logicæ q̄ ueꝝ indagatur ſūma aūt erat pythagoræ auctoritas ut diſcipuli eius ꝑ argu
mento & approbatione ſatis putarent Pythagorā id dixiſſe aut ſenſiſſe:nõ ſordidus ergo auctor: te iudice.i.
ēt iudicāte o Horati:ſed una nox aut mors:cū ille ſe ſæpius mortuū diceret:in cõceſſo eſt ꝙ una mors manet
.i.certe expectat oēs:& ꝑ.i.uia læti.i.mortis eſt calcāda oibus ſemel.i.cõſtitutū eſt oibus ſemel mori.

Dant alios furiæ toruo ſpectacula marti:
Exitio eſt auidum mare nautis.
Mixta ſenū & iuuenū denſanť funera:nullum
Sæua caput proſerpina fugit.
Me quoq; deuexi rapidus comes orionis
Illyricis notus obruit undis.
At tu nauta uagæ:ne pce malignus arenæ
Oſſibus & capiti inhumato
Particulā dare:ſic quodcūq; minabiť eurus
Fluctibus heſperiis:uenuſinæ
Plectantur ſylue te ſoſpite:multaq; merces
Vnde poteſt tibi defluat æquo
Ab ioue neptunnoq; ſacri cuſtode tarenti.

ℭDant alios.Ordo eſt:funera dāt alios ſpectacu la toruo marti.i.multi furore ducti ſūt ludi.Marti pugnādo.n.peūt. Exitio.i. claudi morti calamitati. Funera.i.mortes. Proſerpina Plutõis cõiunx quā dicit fugere nullū caput qm̄ abſciſſo crine a ꝓſerpina dānať orco cuiuſq; caput: uñ Vir. lib.iiii.de morte Didonis ait:nõdū illi flauū ꝓſerpina uertice crinē Abſtulerat: ſtygioq; caput dānauerat orco.Quā fabulā abſcindēdi crinis:ut refert Macro.li.y.Vir.īduxit ſecutus euripidē:q cõpoſuit nobiliſſimā fabulā Alceſtim: in q̄ ſena orcus inducit gladiū geſtās:quo crinē aſcidit. Alceſtidi. Deuexi:in deuexo cœlo poſiti:diuidit.n.eū æquinoctialis circulus cū tauro decertāte collocatū:ut ſcri.hygi. Orionis: de orione multa hyginus & Naſo li.v.faſ.de quo ait. Creuerat īmēn ſum comitē ſibi delia fecit.Ille deæ cuſtos ille ſatelles erat Demū relatus iter ſydera ſtellas hēt decem & ſeptē:hu⁹ ſyderis incertā eē tēpeſtatē dñt ANTO. Crinis moriendi. Orion

nā ſua magnitudine pluribus õiebus oriť:hinc ait poeta.li.i.æn.Quū ſubito aſſurgēs fluctu nimboſus oriõ.
In uada cæca tulit orionis ſignū ab Accio iugula appellať de quo plura Varro ait li.iii.de lingua latina. Il- Iugula
lyricis:illyris adriatici maris latus occupat teſte Mela & Diony.Et Pli.li.iii.ingr.Quæ ps ad mare adriaticū Illyricis
ſpectat:appellať Dalmatia & illyricū. Malignus.i.tāq̄ malignus. Particulā dare:ſic ēt Palinurus Aeneæ di Dalmatia.
xit.li.yi.æn.aut tu mihi terrā inice.id aūt fiebat ne īſepulti cadaueris aīa ab charõte expelleret:cogereturq;
errare cētū annos circū inferna littora Sic.adiurātis eſt.Eurus is uētus eſt ueniēs ab oriēte æquinoctiali:dictus Eurus
ab ζοβιον.i.ab oriēte ſole fluēs:is alique ab græcis noie απηλιοτης:ab Romanis nauticis ſubſolanus cogno Apeliotes
minať.Auctor eſt Gel.li.ii.c.i.xxii. Heſperis:italo mari.i.thyrrheno:nā heſpia Italia dicta ē ꝙ occaſui ſubie Subſolan⁹
cta ſit ab heſpero ſtella:ut refert Macrobi⁹ lib.i.Saturna. Venuſinæ ſyluæ: Venuſia colonia fuit iter luca- Heſpia
niā & Apuliam Horatii patria. Plectanť affligantur percutianť:πλιττω.n.pcutio ē. Vnde.i.a quo ioue & uenuſia
neptuno. Tarēti:Tarentū ē calabriæ ꝓpinqua:& maritima urbs extrema Italiæ & Brūduſiū de quo multa Plectro
Stra.li.y.Diony.ēt ait Tarētini uero ad litt⁹ reiecti ibi oppidum tenent amycleorum olim īteritu conditum.
Quibus propinqui calabrii iapigumq; gens.Florus ſcribit.Tarentum calabriæ quodam & appuliæ totiuſq;
lucaniæ caput poſitum in ipſis adriatici maris faucibus.quod in omnis terras iſtriam illyrim epirum acha- Tarētum
iam africam ſiciliam uela mittebat.Neptunno cuſtode tarenti:putandum eſt Neptunnum a tarentinis cul- Brundu-
tum cum plurimum in mari poſſent:præterea Serui.lib.iii.æn.aſſerit tarentū a tara neptūni filio ædificatū. ſium
ℭMe quoq; deuexi.Notū ē ortu & occaſu orionis tēpeſtates cõcitari.Notū comitē oriõis dicit ꝙ cū orione PORPH.
ort⁹ ē.Sæua:illū caput ꝓſerpina fugit:nullū ꝓſerpina timet ac p hoc neminē exceptū hēt.me quo deuexi de
uexū orionē dixit:ut Vir.cõuexa pol⁹ dū ſydera paſcet.i.i deuexo cœlo poſitū.At tu nauta uagæ ne pce mali
gnus arenæ:ad ꝑtereūtes nautas Archytā ſe cõuertiſſe fingit. Q dcūq; mi.eu.Fluc.heſ.ue.Ple.ſyl.Venuſia
colonia iter lucaniā & apuliā poetæ patria:unde ſyluas uenuſinas ꝑ qbuſlibet poſuit. Plectāť:āt luant atq;
experianť fit.Neptūnoq; ſacri cuſtode tarēti.Cuſtodē tarenti neptūniū ait qa ꝑcipue neptūnus ibi colitur.
ℭDāt alios. Recitat uaria fata ac mortis genera architas ut ad ſuū tādē caſū perueniat & ſepulturā preceť. ASCEN.
Ordo autē ē.Furiæ.ſ.bellicæ hoc ē erynnes & iræ imoderatæ:dāt alios.i.quoſdā: marti toruo.i.truculēto:q
ſtrage & ſāguine oblectať: ſpectula.i.ut dicūt recreationē & gaudiū ex nece eoꝝ ſpectāda:hoc ē alii moriūť
in bello.Mare auidū i.multū uorax & īſaturabile.ē nautis.i.nauigare ſolitis exitio.i.ad exitiū & calamitatē:
ſic q; melius legiť q̄ exitiū. Funera ſenū & iuuenū mixta.i.cõfuſa dēſanť.i.multiplicāť:qa ꝓſerpina.ſ.Plutonis
uxor:nullū.i.nõ ullū:nõ fugit ullū caput.i. dānat orco qđlibet caput tā iuuenū q̄ ſenū.Not⁹.i.uētus ille hūi-
dus q & auſter diciť:comes rapidus.i.celeriter rapiēs qcqd offendit:orionis.i.ſideris illius nymboſi:deuexi.ſ.
īclinati ad occaſū:qa tā i ortu q̄ i occaſu tēpeſtatē ciet. Obruit quoq;.i.ēt me:undis illyricis.i.i mari illyrico.
At tu nauta:q locū hūc ptrāſis:ne pce.i.ne parcas:malign⁹.i.tāq̄ malignus: dare oſſibus & capiti inhumato:
pticulā arenæ uagæ.i.uēto & aqs agitari ſolitæ:ſic(apta ꝑcationi pticula)qđcūq;.ſ.malū eur⁹ u ēt⁹ ille oriē-
talis ipetuoſus:minabiť.ſ.tibi:in fluctibus heſperiis.i.italicis:eo ſup. ſyluæ uenuſinæ:quæ ſūt iuxta uenuſiū
oppidū inter lucaniā & apuliā patriā poetæ:plectanť.i.feriāť & minas luant:te ſoſpite.i.incolumi exiſtēte.Et
multa merces.i.remuneratio & bonorū acceſſio:defluat.i.deorſū fluat & abūde deſcēdat tibi:unde poteſt.ſ.
defluere:qa omne bonū a deo manat.uñ dicit ab ioue æquo:qa nullū bonū dimittit irremuneratū.Eſt aūt ꝓ
priū epithetū iouis ut æneī.yi.Aut æquus amauit Iuppiter.lõq; ipe dicit eiuſdem.x.Rex iuppiter:oibus idē:
& a neptunno ſacro cuſtode tarēti:hoc dicit quia tarentinus fuerat in grām patriæ ſuæ.

ANTO. ℂNegligis ĩmeritis.ordo eſt mõ negligis cõmittere.ſ.in me fraudẽ poſt te nociturã natis ĩmeritis.Siue negli gis te cõmittere.ſ.in me fraudẽ poſt modo nociturã &c. Vices.i.pœnæ q̃ ſupbis danť:uel ſupbæ uices.i. alter natiões ſæuæ:nã ut inqt Terẽ.oium rep̃ uiciſſitudo eſt. Piaculo nulla:nullæ expiatiões te liberabũt ab

Numerus Impar — hoc ſcelere & ĩpietate iſta. Licebit cur.poteris currere. Ter inie.pul.ĩpar nũer⁹mas & par fœmĩa uocať ĩtẽ Arithmetici ĩparẽ pſis & parẽ mſis appellatiõe uenerãť.Auctor Macr.li.i.de ſõ.De⁹ aũt ĩpari nũero gaudet: ut hẽtur æglo.viii.Marõis.Et maſculũ gen⁹ religiõi tributũ ẽ.Vñ ait Pli.li.xii.de maſculo thure ſic.Quod

Thus maſculum — ex eo rotũditate guttæ pepẽdit maſculũ uocam⁹ cũ alias nõ fere mas uoceť ubi nõ ſit fœmina relligiõi tributũ ne ſexus alter uſurparetur. hæc ille.

PORPH. ℂNegligis ĩmeritus nociturũ.Ordo eſt negligis fraudẽ cõmitteř facile eẽ putas.Atq̃.n. hæc expetet in eos q ex te nati ſũt.i.ĩ filios tuos. Teq̃ pia. nul.re.i.nullo mõ expiabis hoc ſcelus qđ ĩ me admittis.Fors & debita iura uiceſq̃ ſupbæ te mãeãt ip̃ʒ uices ſupbæ pœnæ ĩtelligẽdæ q̃s ſupbis factis illũ paſſup̃ p̃cať. Nõ li.i.p̃ces meæ efficiẽt ultione huius rei perſoluas q̃ piaculũ in me admittas.

Negligis immeritis nocituram
Poſt mõ te natis fraudẽ cõmittere:fors &
Debita iura uiceſq̃ ſuperbæ
Te maneãt ipſum:p̃cibus nõ linquar inultis
Teq̃ piacula nulla reſoluent
Quãq̃ feſtinas non eſt mora longa licebit
Iniecto ter puluere curras

ASCEN. ℂNegligis.Proſequiť orationẽ ſuã architas q ſicut pium opus faciẽtibus.bona precatus eſt:ita negligẽtib⁹ mala ĩprecať.Ordo ẽ ſm Acronẽ.Negligis.i.ſi negligis ſcias ſu. te cõmittere &c.ſm Porphy.nihil ĩtelligẽdũ eſt ſed dicend:i. Negligis mõ.i.contẽnis & facile eſſe putas te cõmittere.ſ.in me:fraudem.i.defraudationẽ ſepulturæ:nociturã poſt te natis tuis:ſicut dii ſacrilegium Dionyſii ſiculi in filiũ aĩaduertere Au. Valerio de neglecta religione:hoc eſt ſi ideo negligis:qa non tibi ſed natis tuis nocituram: fors.i.forte:&.i.ẽt debita iura.ſ.talionis:& uices.i.pœnæ uiciſſim inſligendæ:ſupbæ.i.graues.maneant.i.expectẽt te:ego non linquãr a diis precibus inultis.i.q̃s nulla ultio in te ſequať.Et nulla piacula.i.nullæ expiationes reſoluent.i.liberabunt te.ſ.ab impietate:q̃q̃ feſtinas mora nõ eſt lõga licebit.ſ.tibi ut curras puluere iniecto ter.ſ.in tumulum meum.

ℂ Argumentum.Odes.xxix.

ANTO. De.xxix.Icciũ alloquiť dicẽs eũ auaritiæ cã militiã paraſ parthis ac medis. Veŗ q̃s neget flumina ĩfontes redire poſſe?hoc ẽ cõtraria fieri: cũ oli ſtudioſus pħiæ illa relicta militiã ſubeat. Icci bea.nũc ara.i.ode ẽ

Gaza — dicolos tetra.Eſt.n.ſilis.xxvii. Gazis. Gazã p̃ ſe

Arabia — ærariã uocãt:ut ſcr.Mela. Arabũ ga.Arabiæ ps: ut Dio.ſcri.q̃ ad oriẽtẽ & auſtrũ.ſpectat:rubro alluiť mari. Vtq̃ ſoli.ait arabia ſacra ĩterp̃tať:p̃terea eudæmonẽ græci nři beatã noiauerũt nõ fru

Thus mirrha Saba Sabæi — ſtra: nã p̃ter odores quos creat plĩmos: ſola thus mittit ĩ eiuſdẽ ſaltib⁹ mirra p̃uenit. Sabæ re. ſaba regio ẽ thrifera arabiæ ſpectãs ortus ſolis æſtiui:ut docet Pli.lib.xii.Et Stra.lib.xvi.ſcri.q̃ ſabei fœlicẽ arabiã incolũt ſupellectilẽ ex argẽto & auro multam hñt uaſa lectos tripodas crateras cũ operculis domoſq̃ ſumptuoſas:nã & portæ & parietes & tecta ex ebore auro argento lapidibuſq̃ incruſtatis ſunt diſtincta Medo de medis legito in ode.ii. Nectis:fabricas & paras.Quæ tibi uirginũ:ordo eſt:quæ uirginũ necato ſponſo ſeruiet?Barbara.n.eſt barbara poetæ rñſio. Ex aula regia.ſ.ubi

Ode.xxix.dicolos tetraſtrophos ad Iccium
militatur relicto philoſophiæ ſtudio.

ICCI beatis nunc arabum inuides
Gazis:& acrem militiam paras
Non ante deuictis ſabeæ
Regibus horribiliq̃ medo
Nectis cathenas.quæ tibi uirginum
Sponſo necato barbara ſeruiet?
Puer quis ex aula capillis
Ad ciathum ſtatuetur unctis?
Doctus ſagittas tendere ſericas
Arcu paterno.quis neget arduis
Pronos relabi poſſe riuos
Montibus:& tyberim reuerti?
Cum tu coemptos undiq̃ nobiles

Seres — regio ſeruierit. Doctus:rñſio ẽ. Sericas:ſagittas:ſeres ut ſcri.Pli.li.vi.cap.xvii.regionẽ inhabitãt q̃ ſpectat æſtiuũ orientẽ lanicio ſyluap̃ nobiles:at latius li.ii.g.iã diximus. Quis neget.ſenſus eſt. Quis neget cõtraria fieri poſſe:cũ tu olim philoſophiæ dedit⁹ militiã ſubeas relicta illa. Pronos:decliuos ab arduis mõtib⁹.

PORPH. ICci beatis nũc ara.in.ga.Hãc odẽ ad icciũ ſcri.quẽ mirať ĩtermiſſo pħiæ ſtudio repẽte ſe ad militare ſtudiũ cõtuliſſe:p̃ quã uť cõcupiſcere diuitias arabũ.Inuides.g.i. æmularis arabas ĩ diuitiis hñdis ac p̃ hoc diuitias cõcupiſcis. Et.a.m.p.n.a.d.ſ.t.datiui caſus ẽ hoc ẽ illis paras diuitiis militiã qđ ẽ aduerſus illos Nectis ca.nõ uicis ſed fabricas ĩtelligẽdũ:p̃prie dictũ cathenæ.n.ipſe nexib⁹ q̃buſdã cõſtat. Quæ ti.u.ſ.n.b.ſ.a.te necato.ſ.ſpõſo. Puer.q.ex a.regi⁹ puer q ĩ aula fuerit. Sagittas ſe.i.p̃thicas a gẽte:ſeŗ q p̃tẽ orbis terræ oriẽti ſubiectã tenẽt. Quis ne.a.q.r.p.r.m.&.t.r. ταfος μ'οσες.Sẽſus ẽ q̃s nõ credat reŗ naturã poſſe mutari ui flumia ĩ mõtes reuertãť:uñ aliogn deſcẽdũt cũ tu uitæ ſtudia in cõtrariũ uerteris: q̃ nẽo ſpauerat poſſe fieri.Tale ẽ illđ uirgilianũ iũgẽť iã gryphes eq̃s æuoq̃ ſeq̃nti.Cũ canib⁹ timidi ueniẽt ad pocula dãmæ Cũ tu coẽptos undiq̃ no.libros panæti panætu⁹ ſtoicus fuit p̃ceptor Scipiõis africãi & Lælii: gñe rhodius.

ASCEN. ICci. Icciũ amicũ & uiŗ litieratũ amice arguit inconſtantiæ:prudentiæ atq̃ auaritiæ.q̃ relicta pħia lucri gratia animos ad bella cõiecerit. Vnde dicit.O icci tu inuides nũc.ſ.mutato aĩo:gazis.i.diuitiis & theſauris: beatis.i.beatoŗ hoc eſt amplis:& paras intendis & diſponis militiã acrem.i.ſtrenuã:& ne

ctis.ſ.

ctis.ſ.aio & opinione ṗuia:regib⁹ ſabeæ:regiōis illius thuriferæ i arabia nō deuictis añ.i.prius a romanis:& medo horribili q exercitū Romanū fudit & craſſo iterēpto ſigna abſtulit:nā ga contermini ſunt:parthos & medos pro eiuſdem ſæpe ponit:cathenas.i.uincula. Quæ uirginū ſu.putas i aio:ſeruiet tibi ſponſo.ſ.eius ne cato:ſcilicet abs te? Reſpondet poeta:Barbara.i.quæcūq; ea ſit ꝓfecto barbara ſit. Et quis puer.ex aula.ſ.regum captoꝝ unctis capillis.i.hñs unctos capillos more p̄riæ ſuæ ſtatuet ad cyathos.i.erit tibi pincerna.Rñdet poeta innuēs nō molles illic eē nec delicatos Ganymedi ſiles. Statuet ſup.puer doctus tēdere.i. ad auriculas uſq; trahere:aut emittere:arcu p̄no ga & p̄r eius ſagittādi ꝑitus fuerit: ſagittas ſericas.i.qbus ſeres uti ſolēt. Quis neget riuos ꝓnos.i.occiduos & decliues poſſe relabi.i.tāto ipetu ac ſi labāt referri:mōtib⁹ arduis .i.ad arduos mōtes.Noue aūt dicit relabi mōtibus.Nā lapſus uidet deorſum debere fieri. Vñ eſt illud Labet nympha polo:qūo ergo relabent aſcēdēdo.Profecto argute dictū ē.Nā labi ē qdē cadere ſine difficultate:ut res a ſublimi deſcēdēs:ſed ga riuiſere ab altiore labunt.uult eos relapſuros dū recurrēt cōtra naturā. Vñ ſenſus eſt:qs nō putet naturā poſſe mutari:ſi uir olim prudēs & philoſophiæ ſtudioſiſſimus ſic mutatus ſit:ut ꝓ libris arma tractet? Et ē ſilis ſnia fere in bucco.ubi dr̄ Mopſo niſa dat qd nō ſperemus amātes? Iūgent iam griphes eqs:æuoq; ſequēti cū canibus timidi uenièt ad pocula dāmæ.i.natura mutabit aialiū: ſed plus ē qd hic dicit naturā aquaꝝ mutari poſſe. Sed ad ordinē reuertamur. Et qs neget tyberim reuerti.ſ.a mari tyrrheno ad ortū ſuū. Cū tu o icci tēdis.i.paras & intendis:mutare loricis iberis.i.accipiēdo loricas ibericas.i. armaturas qbus iberi ppli hiſpaniæ bellicoſi utunt:delinq̄re(nā q cōmutat:unū derelinqt & aliud accipit. Vñ uēditio atq; emptio priſcoꝝ ante uſum pecūiæ erat cōmutatio q̄dā)libros nobiles.ſ.panæti:pro panætii.ſtoici diligētiſſimi & doctiſſimi:q de philoſophia morali plurima ſcripſit. Vñ eū Ci.in officiis ſæpe imitat ſæpeq; citat:coemptos.i.ſimul emptos:undiq;.i.a quouis qui eos uenales habuit. Vbi graphice depingit naturam inconſtantium. Nam nimis uehementes in utranq; ſunt partem. dum enim ſtudio inten dere parant:oīs libros emunt quaſi ſi fieri poſſet ſimul reuoluere uellent:dum uero a ſtudio remittuntur penitus deſerunt.

Libros panæti & ſocraticam domum
Mutare loricis iberis
Pollicitus meliora:tendis?

℄Panæti:ſuit Panæti⁹ ſtoic⁹ & ꝑceptor Scipionis africani:& Lelii gener rhodius ut Prophyrio ſcribit eūdē uero Cic.imitatus eſt in officiis. Socraticā domū:appoſitio ē Socrates āt ut ſcr.Laer. li.ii.eā poti⁹ ingrēda hortabat quæ mores iſtruerēt:& quoꝝ uſus nobis domi eēt neceſſarius de ſocrate aūt plura diximus in Iuue.ſaty.ii. Loricis hiberis:græci eādem hiberiā & hiſpaniā noiabant ſic ēt romani: Auctor eſt Stra.li.iii. Ptole.item li ii.ſic ait hiſpaniæ quæ apud græcos hiberiā dicit tres ſunt regiones Betica luſitania ac Taraconēſis Loricis hiberis. Iuſtinus li.ult.de hiſpāia loqns ait q Galatiæ regio tū æris tū plūbi uberrima auro quoq; ditiſſima ē ꝑcipua iis ferri materia:ſed aquā ipſa ferro uiolētior qppe tēperamēto eius acrius reddit ferrū. Nec ullū apd eos telū ꝓbat q nō:aut Byrbili fluuio aut chalybe tingat. Vñ ēt chalybes fluuii hui⁹ finitimi appellati ferroq; cæteros ꝓſtare dñr:hæc ide. Loricis:lorica dcā q e loris & corio crudo pectoralia faciebāt:poſtea ſucceſſerūt galli e ferro ſub id uocabulū ex ānulis ferreā tūicā.auctor ē Varro. ANTO. Panætius Socrates Hiberia Hiſpaniæ Galatia Chalybes Lorica

℄Loricis.κατ᾽ ἐξοχὴν dixit ga optimæ ſūt hiſpane loricæ. Socraticā do.ut ſi diceret ſocraticæ ſcholæ diſciplinā. Tēnis:ꝓ cōtēnis.Ordo ē āt ſocraticā domū putare loricis hiberis tēnis pollicit⁹ meliora. Meliora aūt abſolute dictū aut ſtudia ſubaudiēdū ſtudia poeta ſm ſuā opinionē philoſophiā uult itelligi.Nota āt figura elocutiōis eſt qua dicunt philoſophiam militia mutare hoc eſt philoſophiam dimiſſa militiam ſumere: ut chaoniam pingui glandem mutauit ariſta. PORPH.

℄Et pro.i.domū ſocraticā.i.totā philoſophiā moralē quā Socrates primus docuit: & quā a cœlo in terras deuocauit:nihil tñ ſcripſit:ueꝝ ga ab eo hauſta ē fere p̄bia moralis dicit i arte. Rē tibi ſocraticæ poterūt oñdere chartæ. Tēdis dico mutare pollicitus.ſ.tuis meliora ga melius ē lſis quā armis ob auaritiam uacare. ASCEN.

Ode.xxx.dicolos tetraſtro.ad Venerem.

O Venus regina gnydi:paphiq;
Sperne dilectam cyprō:& uocātis
Thure te multo glyceræ decoram
Transfer in ædem.

Argumentum Odes.xxx.

O De.xxx.hortat uenerē: ut relicta cypro ſe in ædē Glyceræ trāſſerat(de q̄ ſupius ait urit me Glyceræ nitor) Secūq; ducat cupidinē gr̄as & nymphas iuueta atq; mercuriū:eſt āt ædis deditatio. O uenus regina gnydi paphiq;.Ode ē ſilis ſcdæ. Gnydi:gnydus in caria urbs:q̄ portus duos hūit: ide mēorabiles:uiri oriūdi primū eudox⁹ mathema. Platōis ſodalis:poſtea agatarchis ꝑipatheticus uit hiſtoric⁹ ætate Stra.theopōp⁹ diuo Cæſari familiaris:& q apd eū maxīe poterat.itē artemidor⁹ ei⁹ filius: hic ēt ctesias fuit q xerxē meditat⁹ ē & res ſyricas & pſicas cōſcripſit:auct.ē Str.li.xiiii. Paphiq;:paphos cypri urbs portū hēbat & tēpla optīe ſtructa ut Str.ſcr.li.xv. Pli.āt li.ii.ait ita.Cælebræ fanū hēt ueneris paphos i cui⁹ q̄dā area nō pluit. Cyprō:de hac latius i ode p̄ria & tertia:ædē decorā. Aedis dcā ab aditu:q plano pede adhibant ut Varro docet. Aedē āt nūero ſingulari de tēplo tm̄ dicius.plurali uero & de domib⁹ & de tēplo.Serui.li.ii.æn. ANTO. Gnydus Eudoxus Theopōp⁹ Cteſias paphos Aedis

O Venus regina Gnydi paphiq; ſperne:q̄ſi epigrāma ē hoc,in dedicationē ueneris ſcripiū q̄ ipſe cōſecrauit.Gnydos aūt urbs carie.Paphos aūt urbs inſulæ cypri:utraq; uenerē ꝑcipue colens. PORPH.

O Venus:ut cōplaceat glyceræ amicæ ſuæ uocat uenerē cū comitiua eius in ædē ab ea dedicatā dicens. O uenus regina gnydi urbis in caria:& paphi urbis in cypro:ſperne.i.minus ama:cypron.ſ.p̄riam tuā dilectam.ſ.prius.& transfer te in ædem.i.ſacellum decorā:glyceræ.ſ.puellæ uocātis te multo thuræ. ASCEN.

ANTO. Gratiæ Zonæ Zonion zoniſco Venuſtum Iuuenta Iuuentus Iuuétas

¶Solutis zonis:gŕæ.n.nudæ & ppea diſtincte íceduͤt de qb⁹ multa in ode.iiii. Feruidus:hét.n.faces cupido hic moris feruoré inferi: zonis ζωνη circulus dicit ζωνιον cingulú ζωνυσκω & ζωννυω cingo Comis:hilaris: elegás benigna:facilis:ſuauis. Sine te:ſine elegátia & uenuſtate:uenus.n.oíum elegátiaꝝ dña eé dr:ut Porphyrio quoqꝫ narrat & uenuſtú ut ſcri.Fab.li.vi.appet eé id qď cú gŕa q̃dá & uenere dicat. Iuuétas.iuuéta ætas ipſa iuuétus adoleſcétia:& iuuenú multitudo iuuétas dea é ipa:auctor é Serui.& acrō. Vir.li.ii. Luméqꝫ iuuétæ.Hora.hic.Et paꝝ comis ſine te iuuétas hoc é ipm numé. Vir.Tú mihi prima genas ueſtibat flore iuuentus.i.adoleſcentia. Mercuriuſqꝫ.is.n.mercaturæ quæſtum repperit uerbaqꝫ primus í ordiné redegit de quo plura legito in ode.x.Eloquentia aút ueneri grata eſt.unde Catul. ait uerboſa gaudet uenus loquela.Ouid.item lib.i.de arte nō formoſus erat:ſed erat facundus Vlyſſes. Et tamen æquoreas torſit amore deas.

Feruidus tecum puer & ſolutis
Gratiæ zonis:properentqꝫ nymphæ:
Et parum comis ſine te iuuentas
Mercuriuſqꝫ.

PORPH. ¶Feruidus tecú pu.i.cupido ꝙ feruoré amoris íferat. Et.i.gŕæ zonis qa gŕæ nude & ſine nodis fingúť: qa amici aíos ſolutos ac nudos inter ſe hŕe debét. Et.p.c.ſi te.i.minus elegás. Sine te.i.ſine uetuſtate. Scire at dčmus uenerē nō tm̃ cócubit⁹ ueꝝ ét dñam eé oíum elegátiaꝝ ſic alibi ipſe.Ordinis hæc uirtus erit & uen⁹.

ASCEN. ¶Et puer ferui.ſ.cupido:& gŕæ.i.charites zonis ſolutis.i.hñtes:zonas ſolutas:& nymphæ.ſ.reliq̃ & iuuétas.ſ.dea paꝝ comis.i.elegás & ſuauis paꝝ ſine te:& Mercurius deus facúdiæ q̃ ad amoré facit: ꝓponerét tecú.

¶Argumentum.Odes.xxxi.

ANTO. Apollinis templum Sardinia

Ode.xxxi.ſcri.Hora.ab apolline nuprime dedicato ſe minime petituꝝ q̃ ad auaritiá attinét uti feraces ſegetes: arméta auꝝ ebur rura & ſilia: erat.n. puo cótétus & iá paratis:petit aút corpis ualitudiné cú ſana mente uſqꝫ ad ſenectuté lyrico ſtudio nō cariturá.Quid dedicatú poſcit apolliné. Ode ét tricolos tetraſtrophos:eſt.n.ſilis.xxix. Dedicatú apolliné.Sue.ſcri. auguſtú extruxiſſe téplú Apollinis í ea pte palatinæ dom⁹: q̃ fulmine ictá deſiderari deo aruſpices ꝓnúciarét addidit & porticú cú bibliotheca latina græcaqꝫ nouú liquoré. Cú noua dedicatio eét nouo mero ſacrificare nolebat decebatqꝫ ét.Nō ſup.erat. Opimæ:fertilis. Sardiniæ ſe.fera.Sardiniá íſulá áplectiť ab oriéte Tyrrhenú pelagus ab meridie africú ab occidéte ſardoú a ſeptétrione mare ꝙ íter ipſá & Cyrnú circúfundiť.auctor é Ptole.li.iii.Diony.át ſcr. Cyrnú & ſardiniá ſoli ubertate & naſcétiú copia ſpectatiſſimas.mela ét ait ꝙ a barbaris coliť ſardinia fertilis & ſoli q̃ cœli melioris atqꝫ ut fœcúda ita pene peſtilés:& Str.ité li.v.ait ꝙ ſardiniæ magna ps agꝛ hét reb⁹ oíbus fœlicé p̃cipue tritico:diſtat a Corſica ſtadiis.lx.

Lyris Cululli

Lyris is fluui⁹ é q ſorá iterfuit:fregellas affluit atqꝫ minturnas urbé ꝓpe ſinueſſam labiturqꝫ ſupne de appéninis collibus & agro ueſtino p̃ter fregellas:plura Stra.li.v.& Pli.li.iii.Premát amputét. Calena fa.de caleno uideto í ode.xx. Aureis cu.i.poculis ꝓprie aút cululli ſeu cululæ calices qdá erát fictiles qbus pótifices uirgineſqꝫ ueſtales í ſacris utebanť auct.ſút Acrō & Porphyrio.

Ode.xxxi.é tricolos tetraſtro.ad Apolliné:narrat.n.qd ipe poeta ab illo petat.

QVID dedicatum poſcit apollinem
Vates? quid orat de patera nouú
Fundens liquorem? non opimæ
Sardiniæ ſegetes feraces:
Non eſtuoſæ grata calabriæ
Armenta:non aurum aut ebur indicum:
Non rura quæ liris quieta
Mordet aqua taciturnus amnis:
Premant calena falce quibus dedit
Fortuna uitem:diues & aureis
Mercator exiccet culullis.

PORPH. Qvid dedicatú poſcit Apolliné. Apollinis téplú in palatio Auguſtus dedicauit:ergo dedicatú non a ſe dicit poeta:ſed ꝙ alioqn dedicatus eſt ipm aút ait dedicatú Apolliné ꝓ téplo eius. Nō opimæ Sardiniæ Segetes feraces negat ſe poeta ab Apolline ea petere:q̃ ad auaritiá ſpectát. Veꝝ potius boná métem bonáqꝫ corpis uſqꝫ ad ultimá ſenectá ualitudiné. Nō rura q̃ lyris qeta mor.aq. lyris fluuius eſt in cápania íterfluens urbé Mynturnéſem:hic aút leniſſime labiť: quem iō taciturnum dixit. Premát cale.fal.q.dedit for.ui.Cales oppidú in agro Sidicino eſt:in illa aút regiõe uina falerna naſcunť.ergo hoc ait poſſideant precioſos fundos qbus fortuna cóceſſit.Diues ut aureis mercator exiccet culullis pro poculis dixit ꝓprie aút cululli calices ſunt qdá fictiles qbus pótifices uirgineſqꝫ ueſtales í ſacris utuntur.

ASCEN. Qvid dedicatú &c.ut oſtendat qd uota uirilia a muliebribus diſtét poſt uota glyceræ uenerem uocátis:affert ſua qbus Apolliné uocat dicens. O latoe.i.apollo qd ſup.putas uates ſup.tuus poſcit: hoc eſt ego poſco(ubi ex more ꝓ prima & iteꝝ ꝓ ſcda pſona tertiá ponit)apolliné: hoc é te:dedicatú.i.cóſecratú in ſacello:& qd orat uates fundens nouú liquoré.i.muſtú:de patera.i.poculo patéte? Non ſup.poſcit ſegetes.i.terras & herbas feraces.ſ.fruméti ſardiniæ opimæ.i.qles ſunt in ſardinia opima.i.pigui.Nō poſcit ét arméta grata.i.utilia calabriæ.ſ.regiõis italiæ.æſtuoſæ:& ita ibi lanas molles ferút pecudes ꝓ qbus arméta dixit:aut cerui & boues tenerá carné. Non ſup.poſcit auꝝ aut ebur indicú.i.qď fit ex elephãto idico.Nō ét rura.ſ.fertilia.q̃ lyris fluui⁹ italiæ iuxta ſinnueſſam:appoſitorie amnis taciturnus.i.leui flués.agmine:& ita pp renauigationé utilis eſt:mordet aqua quieta.i.paꝝ fluéte.Illi ſup.qbus fortuna dedit:p̃mát.i.putét & ſecét uité:falce calena.i.iuxta cales oppidú aut calenú.agꝛ.q.d.id mihi nō poſco:& mercator.i.negociator diues exiccet.i.ebibat uina:culullis.i.poculis:aureis:ex auro uina dico repata.i.cóparara.

¶Reparatas

Reparata:cõmutata:ſyra merce:in ſyria.n.oĩum fere abũdata eſt. Vñ Diony.ſic ait at uniuerſa ſyria oĩ pr ANTO.
ſus hubertate referta ẽ:& ad alẽda pecora paſcuis & frugibus copioſa.Pli.aũt li.v.ſcri. ꝗ ſyria quõdã terrarũ Syria
maxia & plĩbus diſtincta noĩbus:ps.n.eius paleſtina uocabaẽ q̃ cõtingit arabas ps iudæa: ps damaſcœna:ps
Meſopotania:ps Babylonia.Et Stra.li.xyi.ait.E ſyris mercatores eẽ phœnices:ſyriaq̃ ipſa occidẽtem uerſus
ægyptio pelago terminaẽ. Aequor athlanticũ. Oceanus athlãticus dr̃ a mõte athlãte de quo poeta lib.iiii.
ait.Oceani finẽ iuxta ſolẽq̃ cadẽtẽ:ultimus æthiopũ locus ẽ:ubi cælifer athlas axẽ hũero torquet ſtellis ar- Athlas
dentib⁹ aptũ. Cichorea:Cichoreũ refrigerat lo- Cichoreũ
cinori & renibus & ſtomacho ꝓdeſt auctor ẽ Pli. Malua
li.xx. Maluæ:Malua græce μαλαχι dr̃ ab emo Malachio
liendo uẽtre:ut innuit Pli.li.xx.p̃terea μαλαχυο Malachos.
mollio ſignificat μαλαχοσ molliſ dr̃. Paratis.i. Lito
illis q̃ oĩbus in ꝓmptu ſunt:uel q̃ iã paraui. La-
toe.i.apollo latonæ fili.λητο.n.latona dr̃. Inte-
gra cũ mẽte.Iuue.ẽt ſaty.x.inqt orandũ eſt: ut ſit
mens ſana in corpe ſano:quo in loco : ſup hac re
plura iã diximus nõ negligenda. Nec turpem.i.
deformẽ de qua lege Iuue.ſaty.x. Nec cythara
carentem.i.lyrico ſtudio & læticiá.

Vina:ſyra reparata merce.
Diis charus ipſis:quippe ter & quater
Anno reuiſens æquor athlanticum
Impune:me paſcunt oliuæ.
Me cychorea.leueſq̃ maluæ:
Frui paratis & ualido mihi
Latoe dones:at precor integra
Cum mente nec turpem ſenectam
Degere:nec cythara carentem.

Vina ſyra reparata merce: quaſi cõmutata ui- PORPH.
na ſyra merce. Syrã aũt mercem p̃cioſiſſimam ac
cipe:quæ.ſ.in purpura & pipere & unguẽtis aliiſq̃ ſimilibus eẽ ſolet.Quippe ter & q̃ter anno reuiſens æquor
hoc q̃ũ argumenti loco poſitum ad ꝓbãdũ quã carus diis ſit hic mercator. Me cycoreæ leueſq̃ maluæ: cyco-
rea inthya ruſtica.Maluæ aũt corpi t̃ges intelligendæ. Frui paratis:aut iis quæ ego paraui:aut quæ parata
ſunt.i.in promptu ſunt omnibus. Latoe dones.Latoe ab eo quod eſt lato:ſiguratum.
Merce ſyra.i.ex ſyria:quã ſaluã aduexit:exiccet dico exñs charus ipſis diis:quippe.i.ut pote reuiſens.i.iter͡ꝝ ASCEN.
atq̃ iterum uiſitans ter & quater anno.i.ſpatio unius anni ĩpune.i.ſine pœna & dãno : mare athlanticũ.i. in
mauritaniã tẽdens.Exiccet inqt mercator:qa oliuæ paſcunt me & cychorea & maluæ leues.i.uentrẽ leuigã
tes & mollĩẽtes.Et ideo poſco o latoe dones.i.cõcedas mihi ualido.i.incolumi & ualẽti: frui paratis.i.iã ptis:
at.i.ſed p̃cor dones cũ mente integra:degere nec ſenectam turpem: nec carẽrem cythara.i.muſice uacãtem.

Argumentum odes.xxxii.

Ode.xxxii.dicolos tetraſtro.ad Barbyton.

POſcimus ſiquid uacui ſub umbra
Luſimus tecum qd' & hũc in annum
Viuat & plures:age dic latinum
Barbyte carmen

ODe.xxxii. a Baryto.i.ſua cythara po- ANTO.
ſcit:ut quicquid ſecum luſerit diutius
uiuat:hortaturq̃ dicat latinũ carmen
& canere pſeueret eius deinde laudes
enumerat:dicit.n.Alcæũ barbyto cecinisse: libe-
rum:muſas uenerem:cupidinẽ:& lycum puerum
ſibi dilectum dicit ẽt eẽ phœbi decus: & gratum
ſummi Iouis dapibus:dulceq̃ ſibi labo͡ꝝ lenimẽ.

Poſcimus: ſiquid uacui ſub umbra ode eſt ſecundæ ſimilis. Eſt autem ordo. o Barbyte ſiquid nos uacui ſub
umbra luſimus tecum poſcimus ꝗ & uiuat hunc in annum:& plures. Age dic latinum carmen: o modula-
te primum leſbio ciui. Legitur etiam poſcimur. Tunc talis erit ordo. O Barbyte primum modulate Leſbio
ciui poſcimur ſiquid uacui ſub umbra luſimus tecum:age dic latinum carmen quod uiuat & in hũc annume
& plures. Vacui:curis liberi:nam uague carmina mentis opus. Luſimus: eſt enim poetarum ludus ſcribe-
re carmina uerecundeq̃ ſua carmina luſus uocat Ludere deniq̃ dicit̃ uerſibus ſcribere ſed nõ fere niſi opuſ- Ludere
culis:qualia ſunt epigrammata: & hæc opuſcula dicuntur luſus. Hunc in annum : in eius finem. Barbyte:
de hoc legito latius in Ode prima.

POſcimus ſiquid uacui ſub umbra luſimus tecum:hac ode lyram ſuam alloquitur Hor. ut ſibi ad- PORPH.
ſit:& canere perſeueret. Siquid ua.ſub um.lu.te.ſic poetæ fere uerecunde carmina ſua luſus uo-
cant:uacui autem pluralis numeri eſt caſus nominatiui:& eſt ſenſus:nos uacui ideſt a negociis li-
beri:Siquid luſimus exigitur a nobis ut canamus.Quod & hunc in annũ uiuat & in plures:optat
carmini:ut perpetuo floreat : ea enim ſcripta quæ ſine uirtute ſunt temporalia ſolent eſſe. Age dic latinum
barbyte carmen. Barbytou organi genus eſt:ſed nunc pro lyra poſuit.

POSCImus. Hac ode Barbyron.i.plectrũ ſuum alloquitur:cui qa per ꝓſopopeiã perſonam dat ẽt ASCEN.
genus mutat:qa maſculino affatu dicẽs.O barbytæ modulate.i.tẽperate ad modulos : primum:
ciui leſbio.i.ab alcæo quẽ imitamur:nos poſcimus.i.exq̃timus ſi nos uacui.ſ.curis & cæteris ne-
gociis:luſimus qd:ideſt aliquid tecũ ſub umbra.ſ.tiburtina:ut alibi dicit:qd' uiuat.i.extet : &.i.ẽt
in hũc annũ.i.ad hæc uſq̃ tempora:& in plures annos.i.ultra uicturũ eſt:nos poſcimus inquam : age quæ ad
hortandi uox dic carmen latinum cum prius dixeris græcum ſub alcæo.qui q̃q̃ ſup.ferox bello: quia etiam
bellator fuerat:tñ canebat ſiue ſup.inter arma:ſiue religarat ſup.in littore udo.i. humido propter eiectam
nauẽ:nauem iactatam.ſ.ab undis:qua debellatus & naufragium paſſus ad littus deuenerat : hoc eſt ſiue iam
arma tractabat ſiue uictus nauẽ reparabat:utrunq̃ enim in odis ſuis deſcripſit:canebat dico:liberum & mu
ſas & uenerẽ & puerum ſcilicet cupidinem aut iocum herentem ideſt adherentem ſemper illi:ſcilicet ueneri.

ANTO. Alcæus ¶ Leſbio ciui.i.alcæo quē Hora:imitatus ē de quo plura ĩ ode prima. Modulatē:decãtate. Qui ferox bello alcæus.n. mytilenæus militiã exercuit:nã diu ĩter mytilenæos: & atheniēſes pugnatũ eſt demum uincentibus athenienſibus in quodã ꝑlio alcæus fugæ ſe mãdãs euaſit:ſed armis eius potiti ſunt atheniēſes: q̃ apđ tēplũ Mineruæ ſuſpenderũt:hăc: tē alcæus carmini mãdatã ĩ mytilene repoſuit ĩdicãs Menalippo ſodali ſuam calamitatē ſcribit ea.Hero.li.v. Dionyſii muſæ cum Dionyſio Libeꝝ & muſas ferunt Diony.ſemele natũ delitiis deditũ molli corpe at ꝑ cæteris decoro uoluptatibus ĩ ſuper ueneris ĩdulgēté in exercitũ mulierũ copiã circũ duxiſſe armat ambaſtis thyrſo ĩuolutis tradũt & muſas uirginis cũ eo ꝑfectas apprime eruditas iis tũ pp cantus ſuauitatem tũ q̃a doctæ ſaliare boniſq; artibus eruditæ erãt deus ille oblectabat̃ ſcri.ea Dio.li.v. Lire repertor O decus phœbi mercu.lyrã ĩuēit ĩ cylleno mõte arcadiæ ſeptē chordaꝝ:q̃ deĩde apollini cõceſſit: hĩta ab eo uirgula q̃dã:poſtq̃ uero apollo cythara recepit orpheo lyra cõceſſit Higi.ĩ his auctor ē. Quæ q̃dē ſuperius quoq; tã diximus. Dio.ēt docet li.ix. qũo apollo cũ aliis diis celebrauit nuptias cadmi & hermiõēs:ubi Mercu.uſus ē lyra apollo cythara.muſæ tibiis:ēt ĩferius ſubdit ꝙ apollinē cytharæ eiuſq; muſiceq; ĩuētoꝝ ferũt. Chelys Teſtudo.i.chelis hoc ē cythara. χελυς.n.teſtudo dr̃ cuius neruis ſonantibus apollo uel Mercu.cytharã dr̃ ĩueniſſe ita Lactã.li.i.th.ſcri. O laboꝝ:ordo ē ſalue o dulce laboꝝ lenimē mihi cũq;.i.q̃ñcũq; rite uocanti. Rite.i.apto loco & tempore.

Leſbio primum modulate ciui:
Qui ferox bello:tamen inter arma:
Siue iactatam religarat udo
Littore [illegible]:
Liberum & muſas:ueneremq; & illi
Semper herentem Puerum canebat:
Et lycum nigris oculis nigroq;
Crine decorum:
O decus phœbi & dapibus ſupremi
Grata teſtudo iouis:o laborum
Dulce lenimen mihi cunq; ſalue
Rite uocanti.

PORPH. ¶ Leſbio p.m.ci. Leſbiũ ciuē alcæũ dicit:hic ãt ēt res bellicas aduerſus tyrãnos geſſit. Siue.i.r.u.l.n.hoc ĩđ dr̃ q̃a ĩ nauigatiõib⁹ hic poeta cũ bellicas res ageret ſæpe tēpeſtatib⁹ uexat⁹ ē. Et li.n.o.hũc licũ pueꝝ alcæ⁹ dilexit. O de.p.lyrã dic̃ dec⁹ phœbi. Mihi.c.r.ſ.u. Cũq; p q̃ñcũq; poſitũ ē:ut ſit. O dul.i.q̃ñcũq; rite uocãti.

ASCEN. ¶ Et canebat:lycũ.ſ.pueꝝ quē amauit, decorũ nigris oculis:& nigro crini. O teſtudo decus phœbi.i.q̃ phœb⁹ decorat̃:geſtat.n.eã:& o teſtudo grata dapib⁹ ſupmi.i.ſũmi:hoc ē cæleſtis Iouis adhibet̃.n. cõuiuiis deorũ:o dulce mihi lenimē laboꝝ:ſalue mihi uocãti.i.ſaluus dicaris a me uocãti te cũq;.i.q̃ñcũq; rite.i.decēter.

Argumentum. Odes.xxxiii.

ANTO. ODe.xxxiii. Albiũ Tibullũ hortat̃ ne doleat:ꝙ ab imitti glycera ſpernit̃:ſic.n. Veneri uiſum. Cui q̃dē placet & formas & aĩos ĩpares ſub iuga mittere cũ ſuo ioco. Hinc pulchra lycoris cyrũ adamãs ab illo ſpernit̃:ille uero ab aſpa pholoe:ſibimet ēt accidiſſe ait idē:nã quũ a pulcherrima appeteret̃ potius libertinæ mirtile ĩhæſit:q̃ certe acerrima erat. Alioꝝ itaq; exēplo Albiũ amicæ deſpectũ ſolari conrēdit. Albi ne doleas plus nimio memor. Ode ē dicolos tetraſtrophos: ē.n.metrum tribus uerſibus aſclæpiadeũ q̃rtus Glyconicus ē: de quo in ode.iii.habet̃. Glyceræ.de hac iteꝝ ĩ hac ode xix. Elegi Electro Elegos Elegos miſe. Elegũ metꝝ binis uerſibus cõſtat hexametro heroico ſubiuncto q̃nario: qđ & Diome.ſcribit. ελεαιρω & ελεεω miſereor dicit ελεγος dicitur luctus. ελεγειος uerſus ad mœſtitiam: ſolent enim elegis uerſibus miſerabiles:hominium erumnæ, amorumq; labores deſcribi. Iunior.ideſt adoleſcentior:intelligit aũt hic eius riuaris. Præniteat tibi ideſt magis te niteat ac placet Glyceræ. Inſignem tenui aliorum exemplo ſolamen ei efferre nititur. Tenui fronte ideſt parua fronte:per quod puellam oſtendit & magis amandã. Iungent̃ capreæ lupis. Maro item in Buc.æglo.viii. ait: Mopſo nyſa datur:qđ nõ ſperemus amãtes? Iũgent̃ iã gryphes equis æuoq; ſequenti Cũ canibus timidi uenient ad pocula damæ. Turpi adultero hinc phædra hippolito ſcri. At bñ ſucceſſit:digno ꝙ adurimur igne: Peius adulterio turpis adulter obeſt.

Ode.xxxiii.dicol.tetraſt.ad Albiũ Tibullũ.

ALBI ne doleas plus nimio memor
Immitis glyceræ:neu miſerabiles
Decantes elegos:cur tibi iunior
Læſa præniteat fide.
Inſignem tenui fronte lycorida
Cyri torret amor:cyrus in aſperam
Declinat pholoen:ſed prius appulis
Iungentur capreæ lupis:
Quã turpi pholoe peccet adultero.
Sic uiſum ueneri:cui placet impares

PORPH. ALbi ne doleas:ni.me.i. Albiũ tibullũ aloq̃t̃ elegoꝝ poetã:Hortat̃ ãt eũ ut ſit fortior aĩo ĩ cõtēptu quē ĩdigne a Glycera mulieri patit̃ quã iõ ĩmirētē uocas. Neu miſerabiles decãtes elegos ꝑprie elegioꝝ uerſus aptiſſimi ſunt fletibus:quos iõ miſerabiles dixit. Nã & nomē ĩpm elegioꝝ παρα τουε q̃ ē uox lamētãtiũ dictũ putãt Cur tibi iunior læſa ꝑtineat fide:apđ glycerã.ſ. ꝑniteat:q̃ fide hoc faciendo læſerit. Inſignē te.fr.li.cy.t.a. Cyrus ĩ aſperã declinat pholoē. Tenui fr.ꝑ ãguſta & puſilla poſuit:frons ãt minor pulchriorē facit mulierē:& iõ ĩſignē tenui fronte accipe hoc ē ĩ hac re ĩſignē. Sed pri⁹ apulis iũgēt̃ capræ lupis Hoc ē pri⁹ lupi cõcũbēt cũ capis. Sic ui.ue.cui pla.ĩpa.for.atq; aĩos ſub iuga ahæna ſæuo mittere cũ ioco.

ASCEN. ALBIne doleas. Hac ode albiũ tibullũ elegiacoꝝ terſiſſimũ iucũde monet tēperate dolere de ĩcõſtantia glyceræ: q̃ñ q̃dem ita placitũ eſt ueneri q̃ ĩpares formas uinculis amoꝝ nectit:qđ & ſuo exemplo comprobat.

cõprobat.Ordo ẽ:o Albi.ſ.tibulle.moneo aut ꝑcor.Ne doleas plus nimio.i.lõge plus q̃ par ſit mẽor glyceræ immitis:q̃ te iclæmẽter poſthabuit neu.i.neue decãtes elegos miſerabiles.i.miſeros q̃ſtus tuos cõtinẽtes uerſus elegiacos:utpote:cur iunior.ſ.q̃ tu:ꝑniteat.i.pulchrior & nitentior uiſus ſit glyceræ : fide læſa.i.uiolata. Amor cyri nõ ſatis formoſi:torret lycorda.i.puellã aut meretricẽ:iſignẽ tenui fronte.i.iuuẽculã formoſam: & cyrus declinat a lycoride formoſiore & amatrice i pholoen puellã aſperã.ſ.cyro quẽ aſpernaẽ:ſed capæ iũgentur prius lupis appulis:q̃ pholoe peccet ſcilicet conſentiendo turpi adultero ſcilicet cyro.Sic uiſum ideſt placitum eſt ueneri:cui placet mittere formas atq; animos imperes:ſub iuga ahenea ideſt fortia & diu duratura uincula cũ.i.comitante ioco.ſ.filio ſuo.

Formas atq; animos ſub iuga ahenea
Sæuo mittere cum ioco.
Ipſum me melior cum peteret uenus
Grata detinuit compede myrtale
Libertina:fretis acrior hadriæ
Curuantis calabros ſinus.

¶ Ahenea iu.i.dura & aſpa ac põderoſa. Ahenea autẽ eſt hic q̃driſyllabũ pp carmen:ut ibi in lib.i. me.Tertia poſt illas ſucceſſit ahenea ꝓles: & propterea iterponenda ẽ inter a & e lfas.h. Melior ue.i.amica puella. Cõpede.i.amoris uinculo:rettulit aũt ad Myrtales cõditionẽ:erat.n.libertina. ANTO. Ahenea

Libertina.Quintil.li.vii.ait Seruus quũ manumittiẽ libertinus:addictus recepta libertate ẽ igenuus ad ꝗuos nulla lex ptinet. Addictus legẽ habet.Sue.uero i Claudio iq̃t. Ignarus tpibus Appii & deiceps aliq̃diu libertinos dictos nõ ĩpos q manumitterẽtur. ſed igenuos ex iis procreatos. Fretis æſtibus. Hadriæ cur.ca.ſi.Mare tyrrhenũ quum iam ad iapigiã uſq; reclinat:atq; inde in boream uerſus dilatat ſeſe: adriatici confeſtim nomen ſortitur. Auctor eſt Diony. Libertinus Addictus Hadriacus

¶ Sub iuga mittit: ſed ordo ẽ: ſic uiſum ueneri cum ſæuo ioco ideſt ueneri & amori ſic placuit:quem amorem ſæuum iocũ dixit non in eleganti cõceptione:iuga ãt ahena durũ hae difficilem amorem uult itelligi: hoc ueneri iq̃t placuit:ut q̃ amãẽ nõ cõſentiant amatoribus:ſed i alios ipſi amores declinent. Grata deti.cõ. Myr.Cõpede gratũ amorẽ ſignat.Et uidemus ne nõ ſimpliciter cõpedẽ hic dixerit ſed referens ad cõditionẽ libertinæ myrtales. Attendendum autem cõpedem ſingulari numero eum dixiſſe:quod non facile apud ueteres inuenitur. Adriæ:per hoc adriacum ſinum intellige quod mare:& calabriam alluit. PORPH.

¶ Sæuo.q̃a quiſq; amores:aut metuet dulces aut expꝛieẽ amaros. Eſt.n.Sæuus iocus quẽ tantus dolor ſeq̃ẽ. Cũ melior uenus.i.amica aptior:peteret me ipſũ:myrtala libertina.i.libertynæ cõditionis:& ita nõ igenua & acrior fretis adriæ.i.adriaci maris curuãtis.ſ.alluẽdo:ſinus calabros.i.littus calabræ :cõtinuit me cõpede grata.i.iugo amoꝝ qđ capt⁹ libẽter tuli:ſoli.n.peccatoꝝ uinculis irretiti lubẽter ꝑuitutẽ turpiſſimã ꝑuiũt. ASCEN.

Argumentum.Odes.xxxiiii.

Ode.xxxiiii.tric.tetra.de dei potẽtia & fortũç.

PArcus deorum cultor;& infrequens
Inſanientis dum ſapientiæ
Conſultus erro nunc retrorſum
Vela dare:atq; iterare curſus
Cogor relictos:nãq; dieſpiter
Igni coruſco nubila diuidens:

ODE.xxxiiii.ſcr.ꝙ dũ ſectareẽ epicureã ſectam pcus:& iſrequens deoꝝ cultor euaſerat. Nũc uero ſe cogi ait : relicta repetere.Deus.n.mutare põt ima ſummis:iſignem attenuare:obſcurũ educere : ppeaq; fortunam hũc eleuare:illũ deprimere. Epicurus aũt ut Ci.ſcr.i li.de na.de.Ex aĩs hominum extraxit radicitus religionẽ quũ diis immortalibus: & opem & gr̃am ſuſtulit ita fit:ut nõ modo hoies a deis:ſed ipſi dei iter ſe ab aliis alii negligãẽ Stoyci uero optime dicebãt deoꝝ ꝓuidẽtia mũdũ admiſtrari:& regi. Secũdũ igiẽ ſtoicos poeta credit deos cura re mortalia ab illiſq; hoium uitæ cõſuli.& ꝓuideri:itaq; ad illoꝝ cultũ redire cogiẽ. Parcus deoꝝ cultor & ĩfrequẽs.Ode ẽ dieolos tetraſtrophos:ẽ.n.ſiſis nonæ.Eſt ãt ordo.Ego pcus & ĩfrequẽs deoꝝ cultor:dũ cõſultus iſamẽtis ſapiẽtiæ erro. Nũc cogor &c.Inſaniẽtis ſapiẽtiæ.i.epicureæ philoſophiæ & ſectæ:ẽ.n.philoſophia ſtudiũ ſapiæ:ut Ci.docet.li.i.tuſ. Cõſultus:ſcius pitus. Dieſpiter:oli iuppiter dict⁹ ẽ:ut diei pr̃:ut ſcri. Mac.li.i.ſat.Meminit & Gel. Igni co.nubila diui.Si in nube luctẽ flatus aut uapor tonitrua eduẽ. Si erũpãt ardẽs fulmina:Si longiorẽ tractu nitaẽ fulgetra:iis finditur nubes:illis ꝓrumpitur.Plinius auctor lib.ii. ANTO. Epicurus religio Philoſophia Dieſpiter Tonitrua Fulmina Fulgetra

PArcus deorum cultor. hac ode ſcribit ſe penitentiam agere:ꝙ epicuream ſectam ſecutus irreligioſus extiterit. Sapientiæ conſultus: iterare curſus cogor relictos:non inſtaurare:ſed ad eoſdem redire. Namq; d.i.c.n.d. ſenſus eſt iuppiter q non niſi nubilo tonare ſolet. PORPH.

PArcus de.cul.&c. Sãcte dãnat ſacrilegã epicuri hereſin q̃ radicit⁹ ex animis hoiuꝫ religionẽ extraxit:ut Mãci.recitat. Ordo igiẽ ẽ.Ego pc⁹.i.modic⁹ q̃tũ ad q̃titatẽ affectiõis:& iſreq̃ns.i.rarus: cultor.i.uenerator deoꝝ:dũ ego cõſult⁹.i.pit⁹:ſapiæ.ſ.epicuricæ.iſamẽtis.i.ad iſaniã ducẽtis:ſicut dr̃ ꝙ prudẽtia hui⁹ ſæculi ſtultitia ẽ apđ deũ:erro.i.erronea opione ducor nũc cogor.ſ.ueritate cognita ex ſtoicoꝝ ſecta:dare uela retrorſũ.i.dediſcere qđ didici & doctrinã i quã ꝓceſſi reuocare: & ita q̃ſi de nouo ad initiũ diſcẽdi redire:atq; iterare.i.iterato facere:curſus relictos.i.redeũdo ad terminũ:uñ excurri:q̃a tota errаui uia:cogor ubi redieri q̃ſi nihil ꝓfectus ſim nouos facere curſus:quos prius reliq̃rã:& ẽ metaphora a nauigãte:q ſi malis uẽtis ſtatim ut ſoluit nauiũ ipulſus ẽ cogiẽ ad portũ redire atq; relictos iſtituere curſus.Cogor dicit.Nãq; dieſpiter.i.diei pr̃ iuppiter:diuidẽs.i.diſſecãs:nubila.i.nubes igni coruſco.i.fulgure:ægit plærũq;.i.frequẽter.equos tonãtis: ideſt tonitrua excitãtes. & currũ uolucrẽ.i.uelocẽ:cui⁹ rotis ferratis putaẽ a uulgo tonitru excitari:p purũ.i. ſudũ ac ſerenũ tps q̃ nõ naturale ſed adeo curãte mortalia i uindictam alicuius miſſum probatur fulmen. ASCEN.

ANTO. ℂ Per puꝶ tonãtis.i.ſerenũ. Fulminũ ãt plura gña tradũt:q̃ ſicca ueniũt nõ adurũt:ſed diſſipãt. Quæ hũida non urũt:ſed infuſcant. Tertiũ eſt quod clarum uocant:mirificæ:naturæ quo dolia exhauriunt intactis.opi mentis:nullo alio ueſtigio relicto. Auꝶ & æs & argentũ liquatᷓ intus ſacculis ipſis nullo mõ ambuſtis: ac ne cõfuſo quidem ſigno ceræ. Martia princeps romanoꝶ icta grauida:ptu exanimato ipſa circa ullũ incõmodũ uixit. In catilianis pdigiis. M.herẽnius ſereno die fulmine ictus eſt: auctor eſt Pli.li.ii. Per pu.to. Iuue.irẽ in ſa.xiii.de impiis:& ſceleratis trepidãtibus inqt. Hi ſunt q trepidant:& ad omnia fulmina pallent Cũ tonat exaies primo quoq; murmure cœli:poſtea ſubdit

Margin: Fulminũ genera — Martia Fulminata — M.herennius.

Plęrũq; per purum tonantis
Aegit equos:uolucremq; currum,
Quo bruta tellus & uaga flumina,
Quo ſtyx & inuiſi horrida tænari
Sedes athlantæ uſq; finis
Concutitur:ualet ima ſummis
Mutare & inſignem attenuat deus
Obſcura promens:hinc apicem rapax
Fortuna cum ſtridore acuto
Suſtulit:hic poſuiſſe gaudet.

Cura grauiore timetᷓ Proxia tẽpeſtas: uelut hæc dilata ſereno. Bruta te.ſine ſenſu:q̃to magis igi tur hoĩes cõcuti debent. Styx. Stra:li.ix.de arcadia inqt apud pheneũ ſane ſtygis aq̃ ſtant.ſic eni uocãt lætalis aq̃ ſtillicidiũ q̃ ſacram hoium facit opinio:poetæ tñ fabuloſæ deſcribunt iferorum paludẽ. ϲυγ ϝο. autem triſtis dr ϲυγ εο uero odi.timo. Tænari ſe.i.iferi. Tenarus.n.laconiæ pmõtoriũ eſt. Aduerſum africæ ripa erecta eſt ſacram neptũni ædem cõſtructã continens in luco ppinquaq; ſpelunca eſt:p q̃ cerberum ab inferis ſuperi⁹ reductũ ab hercule fabulæ canũt:id Soli.ſcri. & Stra.li.viii.ſcri.item latiꝰs Sene. in hercule.

Margin: Styx — Stygnos Stygeo — Tænarus

Athlãteus:finis in occidente eſt. Athlas mõs:de quo latius in ode.xxxi. Attenuat:pp ſcelera.ſ.

Obſcura.i.humilia eleuans ob uirtutem.ſ. Hinc.a. Ordo eſt. fortuna rapax cũ acuto ſtridore ſuſtulit hinc apicem hic gaudet poſuiſſe.i.ſummos infimos reddit:& contra fortuna.n.i meritos auget honoribus fortuna inocuos cladibus afficit:ut maro dixit.apicẽ ſũmũ honorẽ:& dignitatẽ. Acuto:flebili:ſonoro luctuoſo.

PORPH. ℂ Per purũ.i.per ſerenum tonuit. Plærũq; per puꝶ tonãtis ægit equos uolucrẽq; currũq;. Ex uulgari opinione plærũq; poetæ ſenſus cõcipiũt uelut hic:ubi dicũtur:tonitrua ſtrepitus eſſe currus: & quadrigarũ Iouis. Bruta tellus. Bruti graues:& tardi dicuntur quod terræ perpetuum eſt. Tenari:ſedes iferi intelligẽdũ: quia p tenaꝶ laconiæ promontorium deſcenſus ad inferos fertur. Valet ima ſum.mu.ut ſi diceret põt ex minimo potentem:ex potente infimum reddere. Hinc apicem rapax fortuna cum ſtridore acuto abſtulit. Cum ſtri.acu.hoc eſt cum fletibus:& lamentatione:ſed non ſua uerum eorum quibus apicem ideſt dignitatẽ auſert. Hinc a.r.f.poſuiſſe gaudet. Apicem:pro honoris ſublimitate poſuit. Sẽſus ẽ aũt fortuna res humanas plerũq; mutat:& ab alio ad aliũ opes:& dignitatem trãſfert. Et inſignem:attenuat deus obſcura promens.i.qui inſignis fuerit attenuatᷓ claritate mali:q̃ adeo producitur ad fortunam q̃ Antii præcipue colitur.

ASCENSIVS. Quo.ſ.curru:tellus bruta.i.ſine ſenſu & rõne:cõcutitᷓ.ſ.tremore:& uaga flumina:concutiantur ſup. Quo ſtyx.i.lacus ifernalis:& horrida ſedes tænari pmõtorii illius in laconia:p qđ deſcẽſus ad inferos dr & ita iuiſi qa nemo libẽter uiſit aut uidet:& finis.i.terminus mũdi occidentẽ uerſus.ſ.athlãteus hoc eſt maris athlãtici: cõcutitᷓ. Et qa de⁹ ualet mutare ima ſummis.i.ut faciat de imis ſumma & de ſummis ima:uñ diua uirgo. Depoſuit potẽtes de ſede & exaltauit humiles:qđ ut alia eccleſiaſtica ſubide cito: Nõ q ea uiderit poeta:ſed ut oñdã ethnica ſæpe catholicis cõgruere:nã ethnicis eatenus fidẽ hẽo:quatenus catholicis fulciuntᷓ & deus attenuat.i.diminuit & deponit:iſignẽ.i.pſpicuũ ac potentẽ uiꝶ: pmẽs.i.in lucem & claritatẽ pferẽs:obſcura.i.eos q prius erãt obſcuri:qa de ſtercoꝛ erigẽs paupem erigit eliſos & ſoluit cõpeditos:fortuna rapax q̃ tamen nihil facit niſi pmittẽte deo:aut ita nobis ignorãtibus ordinãte:aliter.n.nõ uideretᷓ huic loco cõgruere. Nã epicureos dãnat:q i fortũæ caſibus oia ponũt:niſi dicamus more poetico ipm hereſes miſcere:ſicut maro facit ubi dicit fortuna oipotẽs & ieluctabile fatũ:aut ut dixi fortuna.i.potẽtia dei:nõ puiſa nobis:rapax ſuſtulit.i.clã abſtulit hic.i.ab hoc loco.aut capite:apicẽ.i.ſũmũ honorẽ & gaudet poſuiſſe hic.i.i alterius capite.

ℂ Argumentum odes.xxxv.

ANTONIVS. ODE.xxxv. fortunæ potentiã ſcribit:illãq; a cunctis timeri oſtendit. Auguſtũ deinde Cæſarem in britãnos eũtẽ eidem commẽdat:orat.n.ut illũ cum toto exercitu ſeruet deuictis hoſtibus. O diua gratũ q̃ re.antiũ. Ode ẽ dicolos tetra.ẽ.n.ſilis nonæ. Antiũ gra. Erat antiũ maritima latinoꝶ urbs:nũc diruta penitus. Diſtãt ãt eius ueſtigia octo ſtadiis a neptũno oppido qđ & nos uidimus: erat ẽt ibi port⁹ mirãdus qdã. Nã aggerᷓ cinct⁹ i ipo adhuc mari cõſpicitᷓ. Stra.ãt ſcr.li.v. Tẽpeſtate ſua i ea urbe magnificas fuiſſe ædes ædificatas:pricipes.n.illic ſæpi⁹ ocio uacabãt. Erat ibidẽ:& fortunæ tẽplũ qđ & flaccus ipe hoc i loco oñdit.

Margin: Antium

Ode.xxxv.dicolos tetraſtrophos de fortuna potentia.

O Diua gratum quæ regis antium

PORPH. O Diua gratum quæ regis antium:hæc ode ad fortunam potentum ſcripta eſt: cui Cæſaris profectionẽ commendat. Gratum quæ regis antium:hoc ideo quia antii fortuna potẽtiſſimi numinis habetur adeo ut multis precioſiſſimiſq; donis. & priuatoꝶ imperatoꝶ templum ibi eius refertum ſit.

ASCEN. O Diua gratũ. Quia ut dixi poetaꝶ ẽ uarias hereſes & ſectas ſeq iõ qa ſtoice puidẽtiæ diuinæ in ſupiori ode plurima cõceſſit nũc quaſi fortunam recõciliaturus eam plurima poſſe fatetur pcaturq;:ut Cæſarẽ in britãnos iturũ ſeruet:uñ cõſtructio depẽdet uſq; ad illũ locũ ſerues iturũ:ante quẽ ordo ſuſpenſus eſt hmõi.

hnōi.O diua.ſ.fortuna:quæ regis antiū oppidū maritimū:gratū.ſ.tibi.i.aut bñficia recognoſcens: qa egregiam tibi cōſtruxit ædē:aut acceptū tibi:qa illi libēter pſides:exiſtēs pſens.i.potēs ſine cūctatiōe qſi in rē præſentē & pſentibus uiribus:uel tollere.i.erigere:aut eripere de imo gradu.ſ. mortis & cōditiōis:corpus mortale.i.nos mortales:uel uertere funeribus.i.conuertere in funera:ſupbos triūphos.i. eos qui ſupbe triūpharāt.

Præſens uel imo tollere de gradu
Mortale corpus.uel ſuperbos
Vertere funeribus triumphos.
Te pauper ambit ſollicita prece
Ruris colonus.te dominam æquoris
Quicunq; bithyna laceſſit
Carpathium pelagus carina.
Te dacus aſper.te profugi ſcythæ
Vrbeſq;.genteſq;.& latium ferox.
Regumq; matres barbarorum.&
Purpurei metuunt tyranni.
Iniurioſo ne pede proruas
Stantem colūnam ne populus frequens
Ad arma ceſſantes ad arma
Concitet,imperiumq; frangat:
Te ſemper anteit ſæua neceſſitas
Clauos trabales & cuneos manu
Geſtans ahena:nec ſeuerus
Vncus abeſt,liquidūue plumbum.

¶Præſens parata potens. Vñ Salu. ait in Catili. ANTO.
Sed pfecto fortuna in oī re dñaſ.Sene.uero eplá xcix.ait ita. Errāt.n.qui aut boni aliqd nobis:aut mali iudicāt:tribuere fortunā. Valētior.n. oī fortuna aius eſt: & in utrāq; ptē ipſe res ſuas ducet. Beataq; ac miſeræ uitæ ſibi cā eſt. At naſo.li.ulti. triſtiū inqt.Rara quidē ē uirtus q̄ nō fortuna gubernat.Quæ maneat ſtabili:quū fugit illa pede. De fortuna denuo multa iā diximus in fine ſaty. x.Iuue.Tollere ad honorē & diuitias:uñ Iu.inqt. Si fortuna uolet fies de rhetorē cōſul.Si uolet hæc eadem fies de conſule rhetor. Et hir.li.iiii.de bel. alex.ait.Fortuna plerūq; eos quo plimis bñficiis ornauit:ad duriorē caſum reſeruat. Ambit:circūuenit orat. Bithyna carina. Bithyni ſūt Aſiæ populi iuxta friges:& myſios:ut Stra.ait lib.xii. Laceſſit:inſtigat:puocat:frequēter lacerat nauigādo. Carpathiu pelagus eſt. Carpathos inſula excelſa a qua:pelago quoq; nomē inditū ē:ut ſcribit Stra.lib.xi.de ſporadibus.Pli.aūt lib.v.ſcribit Carpatū unā eē de inſulis rhodiorū. Dacus aſp. Diuiduntur Daci a germanis.Danubio: ut ſcri.Tacitus:de eiſdem uero latius.Stra.li.vii. Profugi ſcythæ.i.parthi:nā ii fuerunt ſcytharū exules:qd' & ipſorū uocabulo manifeſtat:ſcythico.n.ſermone.Exules pthi dicunt auctor eſt Iuſti.li.xli. Latium ferox. Vñ anchiſæ umbra dormiēti Aeneæ in ſicilia lib.v.æneí.ait.Gens dura atq; aſpera cultu Debellāda tibi latio eſt.plini.aūt lib.iii.ſcri. q latiū antiquum a tyberis Circeos uſq; ſeruatū eſt miliū paſſuū.l.lōgitudine tā tenues primordio imperii fuere radices poſtea latii nomen pceſſit ad lyrim amnem:qui Mynturnas diuidit.Sinueſſa aūt extrema urbs eſt in adiecto latio. Purpurei:purpurati. Stantē colūnā:metaphora eſt.intelligit.n.regni robur. Cuius pſidia : ut inqt Saluſti.nō exercitus neq; theſauri ſunt:uerū amici:populus freqns ſtipatus & collectus. Ceſſantes:deſides & nihil agentes.Cōcitet:ut Iulius Brutus egit cōtra Tarquinios:ut itē.M.Brutus cōtra iuliū Cæſarē. Anteit: nunc diſſyllabū eſt. Sæua neceſſitas.i.dura:uult aūt poeta fortunā in oibus dñari: unde q ipſa uoluerit neceſſario fiunt.Acron legit ſerua neceſſitas:tñ & ſæua:& ſerua hic cōuenit:melius aūt ſæua:intelligit.n.poeta fati neceſſitatē:cui fortuna ſubiacet hinc ait Manilius aſtronomus.Hoc niſi fata darēt nūq fortuna tuliſſes.

Carpatos carpathiū mare

Daci

parthi.

parthi

Latium duplex

Minturnæ

Sinueſſa.

Fortuna

Trabales:igētes & lōgos uti trabes:hæc aūt oia tormētorū gña erāt. Cuneos:itelligit ferrea fruſtula qb9 cōſtringunt Cōpedes & manicæ. Manu ahenea.i.dura & firma. Ahenea aūt triſyllabū eſt.nea.n.eſt unius ē ſyllabæ hoc in loco:pōt & ahena legi. Vncus:coruū ferrū:quo rei & infœlices trahebanſ. Vñ Iuue.ſaty.x. ait.Seianus ducif unco ſpectādus. Liquidūq; plūbū.Nocentes.n.liquefacto plumbo qñq; plectabatur.

¶Præſens uel imo tollere de gradu:præſens ita dictū ut pſentia dicunt numina deorū: q ſe potētiāq; ſuam manifeſte oſtendūt. Vertere fu.tri.uertere p eo qd' eſt cōuertere:& mutare poſitū eſt. Te do.æ.hoc aūt recte dī qm fortuna:& ſemp & ubiq; metuēda eſt. Quicūq; bi.la.ca.Car.Bithyna ait ut ſolent poetæ ſpēm p genere ponere qlia ſunt illa Virg.Leuis inatat alnus miſſa pado:p quolibet flumine: & illā ducit amor trās gargara tranſq; ſonantem Aſcaniū p quolibet mōte. Profugi ſcythæ.manifeſtū eſt cū pfugos dixerit q.ſ. fugiendo prælíarenſ. Et purpurei me.ty.pro purpurati:purpureum aliud eſt ſi proprietatem attendas : nā ſic dicif purpureū:ut lapideū igneū:hoc eſt q purpura tm̄ conſtat. Stantem colūnā pro incolumitatē : dignitatis:& totius domus intellige. Ne po.fre.ad ar.ceſ.ad ar.cō.bene tumultū uulgarē expreſſit repetendo. PORPH.

Te ſemp anteit ſæ.Nec.n.eſt ſuæ ptātis qui neceſſitati ſubiectus eſt. Clauos tra.& cu.ma. Eleganti cōceptione hæc inſtrumenta fortunæ accōmodat.ſ.quibus torquet & cogit implicatq; res humanas.

¶Paup colonus iuris ābit.i. morte ambiētiū & magrātū petētiū ſuppliciter orat:ſollicita prece.te dominā ruris. Et qcūq; laceſſit.i.ſulcat:& ptranſit carina bithyna.i.naue ex bithynia.i.nauta & negociator pelagus carpathiū.i.mare iuxta carpathon inſulā rhodiorū:ambit ſollicita pce te dominā æquoris.Dacus aſp.i.licet aſp:& ſcythæ pfugi qui nō habēt certas domos aut parthos ſcytarū exules dicit:& urbes & gētes & latiū.i.ēt latiū ferox:qa bellicoſum:uñ maro.Gēs aſpera cultu Debellāda tibi ē latio & matres regū barbarorū & tyrāni.i.reges aut uiolēti:aut ēt pii:purpurei.i.purpurati ſeu purpura decorati metuūt te.Dixi aut etiam pii:quia omnes reges olim tyrāni ſunt dicti: uñ latinus de pio ænea eius amicitiā expetens.pars mihi pacis erit dextrā tetigiſſe tyrāni:Metuūt dico:pruas.i.porro in terrā deuoluas:pede imperioſo.i.ſuperbo colūnam.i.potenta ASCEN.

tũ:ſtãtẽ.ſ.illis.& ne populus freq̃uẽs cõcitet.i.puocet.ſ.clamãdo ad arma:ad arma ſumenda.ſ.cõtra tyrãnos & reges.ceſſantes.i.reſides & pigros:& frãgat imperiũ.ſ.tyrãnoꝝ.Sæua neceſſitas.ſ.fatalis:anteit.i.præcedit ſemper te.quia fata plus pñt q̃ fortuna:anteunt:ſunt tamẽ coniuncta ſicut apud Vergi. libro.viii.Fortuna omnipotens & ineluctabile fatũ:quia quæ fata.i.a deo conſtituta ſunt:nobis cauſas ignorantibus fortuita uidentur:unde dictum eſt.Fata uiam inuenient:anteit ergo geſtans manu Ahena.i.duriſſimas clauos trabales.i.uectes tortorios:ſunt aũt pedicæ ligneæ q̃bus alligant̃ torquẽdi:dicti claui a cõpingẽdo:trabales q̃a trabiũ inſtar:aut q̃a illis cõnectendis ſufficiant:& geſtans cuneos quibus arctiores fiunt clauati.nec uncus ſeuerus.ſ.quo ad ſuppliciũ trahebãtur damnati:ue pro uel liquidũ plumbũ qđ infundit̃ torquẽdis abeſt hoc eſt tecũ ſunt omnia tormentoꝝ genera.

Te ſpes:& albo rara fides colit
Velata panno.nec comitem abnegat
Vt cunq; mutata potentes
Veſte domos inimica linquis.
At uulgus infidum.& meretrix retro
Periura cedit:diffugiunt cadis
Cum fæce ſiccatis amici
Ferre iugum pariter doloſi.
Serues iturum cæſarem in ultimos
Orbis britannos:& iuuenum recens
Examen eois timendum
Partibus oceanoq; rubro.

ANTO. Fides — ℂ Fides albo uelata pãno: fides eſt firma opinio ut docet Ci.in partitiõibus. Et Sene. ep̃la.lxxxix. inquit. Fides ſanctiſſimum humani pectoris bonum eſt nulla neceſſitate ad fallẽdũ cogit̃ nullo corrũpit̃ p̃mio. Vre:inquit:occide nõ pdam. Liuius p̃terea lib.i.ſcribit.Numã Pompiliũ fidei ſolẽne inſtituiſſe:ad quod ſacrarium flamines bigis curru arcuato uehi iuſſit.Manuq; ad digitos uſq; inuoluta rẽ diuinã facere:ſignificantes fidẽ tutãdam:ſedẽq; eius ẽt in dextris ſacratam eſſe. Nec comitẽ abnegat:dicit.n.Ouidi.li.ii.de ponto.Et cum fortuna ſtatq; caditq; fides.

Amicitia uulgi — At uulgus infidum:oſtendit ſupius fidẽ ſequi fortunã quocũq; mutata ierit. Vulgus aũt:& meretrix:& infidi amici mutatã fortunã diffugiunt. Vñ Oui.inquit lib.ii.de ponto. Turpe quidem dictu:ſed ſi modo uera fatemur. Vulgus amicitias utilitate pbat.Et libro.i.triſtiũ.Donec eris fœlix multos numerabis amicos. Tempora ſi fuerint nubila ſolus eris.Itẽ eodẽ in li. inquit.Horrea formicæ tendunt.ad inania nunq̃ ibit ad amiſſas nullius amicus opes. Vtq; comes radios per ſolis eũtibus umbra eſt. Quũ latet hic preſſus nubibus illa fugit.Mobile ſic ſequit̃ fortunæ lumina uulgus. Quæ ſimul iducta nube tegunt̃:abit. Cadis:uaſis q̃bus uina cõdunt̃ Virg. Vina bonus q̃ deinde cadis onerarat aceſtes. Serues ituꝝ:lõgũ ẽ hypbaton:tendit.n.illuc uſq;:o diua gratũ q̃ regis antiũ ſerues &c. Examen:militũ agmẽ.Metaphora.n.eſt ab apibus:quaꝝ filii relinquẽtes alueos examẽ colligunt: & alio ſe recipiũt. Eois:timẽdũ p̃tibus oriẽtalibus populis:ut medis:p̃this:pſis:arabibus:indis. Oceanoq; rub. Ex mari eoo:uñ ſol orit̃ qđ indicũ uocãt qđ rubrũ mare ſiue æthiopicũ appellãt:ad auſtrũ uerſus effundit̃ ex ca maxime p̃te q̃ uaſta q̃dã ſolitudo:& inhabitabilis terræ plaga cõſpicit̃:ardẽtibus ſemp caloribꝰ exuſta. Auctor

Rubrum mare Perſæ — eſt Diony.Pliniuſq; li.vi.cap.xxii.ait q̃ perſæ rubrũ mare ſemp accoluere pp qđ is ſinus perſicus uocat̃.Solinus aũt cap.xlvii.ſcribit.Rubrũ mare in duos ſinus ſcindi. Quoꝝ qui ab oriente eſt perſicus appellat̃.quem quidem habitauere perfidis populi.Ex aduerſo uero unde arabia:eſt alter arabicus uocatur.

PORPH. ℂ Te ſpes & albo rara fides.Bono epitheoto rarã fidẽ appellat:q̃a a paucis colit̃.Et albo aũt rara fides colit uelata pãno.Poſſet uideri ſordide dixiſſe pãno:niſi uellet hac cõceptiõe intelligi a paupibus magis coli fidẽ. Albo aũt dixit pp honeſtatẽ fidelitatis.Aut nunq̃d albo panno fides uelata dr̃ q̃ qui fidẽ colunt honeſti habeant̃:ſed paupes fiant qm acquiſitio magis pfidia puenit. Nec comitẽ abnegat utcũq; mutata potẽtes ueſtes domos inimica linquis. Non ſpernit te inq̃t o fortuna fides cũ linquis potentioꝝ limina uel cũ relinqs diuites:per hoc aũt uidet̃ ſignificare eos qui ex dignitate honoris aut diuitiaꝝ ceciderint: nec fidẽ apud eos remanere.i.fidem quoq; amittere:& hoc quoq; dupliciter intelligitur fides illis nec hẽat̃ nec ſeruet̃. At uul. infi.& me.pe.c.Diffugiunt cadis cum fæce ſiccatis amici hæc elegãter dicunt̃:quia fortunæ euẽtũ ſubire cũ amico uulgares hoies nolũt. Ferre iugũ pa.do.αλληγορικως oſtendit neceſſitati amicoꝝ nolle cõiunctos eſſe. Serues ituru cæſa.in or.bri.Cæſarẽ auguſtũ dicit hic:unit ñ huius cõiũgẽdũ.Sic.n.o diua gratũ q̃ regis antium. Serues iturũ Cæſarem iuuenẽ. Examẽ.ab apibus factũ p multitudine militũ poſuit. Timendũ: cuius exercitus timetur & in occaſu:& oriente. Oceano rubro:hoc eſt rubro mari:qđ eſt in oriente.

ASCEN. ℂ Spes colit te:quia q̃ ſperantur fortuita ſunt:cũ etiam quæ poſſidentur incerta ſint:& fides rara:quia pauci ſunt fideles:uelata pãno albo:qui paupeꝝ ẽ ueſtitus:pauperes aũt fere fidẽ ſeruant:quia nõ habent in quo fallant:etiam colit te:quia ſi fides dicta eſt:ut fiat qđ dictũ eſt.i.pmiſſum:certe fortuitũ eſt id p̃ſtare.Nec.i. & nõ:& fides nõ abnegat comitẽ:utcũq;.i.qualitercũq; aut quãdocũq; tu inimica.ſ.effecta ueſte mutata: q̃a uidetur fortũa læta aliter indui q̃ inimica:relinquis domos potẽtes.i.potẽtũ. At.i.ſed: uulgus infidũ & meretrix piura cedit retro.i.retrorſum.ſ.cũ fortũa abeũte:quia amici doloſi.i.nõ fidi ferre pariter iugũ.ſ.aduerſitatis:ſicut gauiſi ſunt de bonis & lætis diffugiunt cũ cadis ſiccatis fæce.i.ut primum uaſa uinaria ad fæcem uſq; exhauſta ſunt. Serues ituꝝ.Hucuſq;:ut dixi:dilata ẽ cõſtructio.Nã ordo ẽ:o diua q̃ regis antiũ &c ſerues .i.cõſerues p̃cor: Cæſarem.ſ.Auguſtum:iturum.i.qui ire parat:in britannos:quos anglos uocamus:ultimos orbis immo ſ̃m Vergi.extra orbem poſitos:dicit enim in Buc. Et penitus toto diuiſos orbe britannos. At in æn.dixit extrẽos hoium morinos quos teruanos uulgꝰ uocat:& ſerues recẽs examẽ.i.nouã fœturã moꝝ capũ primo educẽdoꝝ iuuenũ.i.tironũ timẽdũ.i.formidãdũ partibus eois.i.oriẽtalibus:& oceano rubro.

ℂ Heu cicatriciũ:

ANTO.

¶Heu cicatricum.Deteſtatur poeta bella ciuilia:quibus quidem omne nefas cõmiſerát:ſpreto deorum metu:ſuorumq; pietate:charitateq; patriæ quæ omnibus maxima eẽ debet:quod & Cicero meminit. Cicatricum quas.ſ.bella ciuilia dederát.Cicatrix autem dicitur liuor.& obductio uulneris:ſic dicta q; occæcet uulnus. Sceleris:quod in patriam romani milites ægerant. Fratrumq;:ſcribit enim Appianus lib.ii.ſub Cæſare & Pompeio militaſſe in pharſalia ad ſimile belloꝝ facinus qui eiuſdem eſſent ciuitatis ciues ſimul cognati amiciq;:nonnulli fratres. Quid refugimus.q.d.nihil. Nos appoſitio dura ætas.i.ferrea:ait.n.Ouidi.lib. primo meta. Aurea prima ſata eſt ætas:poſtea inquit,Subiitq; argẽtea proles Auro deterior fuluo precioſior ære. Tertia poſt illas ſucceſſit Ahenea proles.Sæuior ingeniis:& ad horrida promptior arma.Non ſcelerata tamẽ de duro eſt ultima ferro.Protinus irrupit uenæ peioris ĩ æuum.Omne nefas fugere pudor:uerumq; fideſq;.In quorũ ſubiere locum fraudeſq; doliq; Inſidiæq;: & uis : & amor ſceleratus habẽdi Viuitur ex rapto nõ hoſpes ab hoſpite tutus.Non ſocer a genero: fratrũ quoq; gratia rara eſt uicta iacet pietas &c.

Aetatis iiii.

Eheu cicatricum:& ſceleris pudet
Fratrumq;:quid nos dura refugimus
Aetas? quid intactum nefaſti
Liquimus? unde manum iuuentus
Metu deorum continuit? quibus
Pepercit aris? o utinam noua
Incude diffingas retuſum in
Maſſagetas arabaſq; ferrum.

Intactum.intentatum. Nefaſti:nefarii ſcelerati. Vnde a quo loco uel a quo homine.q.d.a nullo. O utinam:optat Hora.fortunam noua incude reficere in maſſagetas & arabas ferrũ bellis ciuilibus retuſum.

Diffingas:reficias reformes in fortuna. Retuſum: repercuſſum & hebetatum. Maſſagetas: Maſſagetæ populi ſunt in ſcythia ad orientem uerſus trans araxem quoꝝ ſtudium eſt:ut continuo ſagittandi caſu conterantur infeſtiſſimi admodũ hoſpitibus neq; cum uicinis populis ullam ſeruare diutius amicitiam:neq; fidem poſſunt:frumenti ac uini uſum prorſus ignorant:bibunt enim laccum equorum admixtum ſanguine; ut Dionyſius ſcribit.Meminit item multa Herodo.lib.iii.& Stra.lib.xi.

Maſſagetas

PORPH.

¶Heu cicatricum & loe.pu.huius.ſ.ſceleris quod in bello ciuili in nos admiſimus. Quid nos dura refugimus Aetas? ſuauiter figurauit non æras. Quid intactũ nefaſti liquimus . Nefaſtos pro nefariis poſuit. O utinam noua incude diffingas retuſum in maſſagetas arabaſq; ferrũ.αμφιβολον.Nõ enim retuſum in maſſagetas accipiendum:ſed in maſſagetas diffingas:ſenſus.n.ferrum q; retudimus in corporibus noſtrorũ bello ciuili diffingas.i.refabrices aduerſus barbaros.Maſſagetæ autem genus thraciæ.

ASCEN.

¶Eheu pudet.ſ.me cicatricum.ſ.ſuſceptarum in bello ciuili & ſceleris quod i patriam Romani milites egerant:& fratrum uel conciuium:uel reuera fratrum in bello ciuili diſcordiũ quid.ſ.ſceleris nos ætas dura q̃a ferrea.refugimus? q.d.nihil:quid nos nefaſti.i.nefarii liquimus intactum.i.inuiolatum? q.d.nihil:uñ.i.a quo continuit iuuẽtus manum metu deorum? q.d.a nullo:q̃bus aris pepercit? q.d.nullis. O utinam fortuna diffingas.i.acuas noua incude:in maſſagetas.i.ſcythas & arabas ferrum retuſum.i.hebetatum.ſ.in cæde ciuili. Hoc eſt ut arma ciuium cæde obtuſa:in hoſtes acuantur.

Ode.xxxvi.dico.diſtro.Lętitię uacãdũ ſcribit ob Numidæ reditum ex hiſpania.

ET thure & fidibus iuuat
Placare:& uituli ſanguinę debito
Cuſtodes numidę deos:
Qui nunc heſperia ſoſpes ab ultima
Charis multa ſodalibus
Nulli plura tamen diuidit oſcula
Quam dulci lamiæ;memor

ANTO.

¶Argumentum.Odes.xxxvi.

TRrigeſimaſexta ode ſcribit ſacrificandũ eſſe diiſq; agẽdas gratias:obſeruatum ab eis Põponiũ numidam:nuper enim ab hiſpania ſoſpes redierat:hortaƭ inde ut diẽ læti & hilares celebrẽt genio operã tribuẽtes. Et thure ſi.iu.Ode eſt dico. diſtro. eſt.n.metrũ primo uerſu Glyconico de quo i ode tertia:ſecundo uerſu Aſclepiadeo. Fidibus:in ſacris.n.fidicines ẽt adhibenƭ. Iuuat: delectat me placare:tũc.n.placanƭ dii quũ uota eis pſoluunƭ debito:ex uoto.ſ. Heſperia:ultima hiſpania ĩtelligiƭ:ſoſpes:ſaluus dr̃ auctore Feſto. Lamiæ: de ælio lamia dicit:de quo ẽt ſupius in ode.xxvi.

Soſpes

PORPH.

ET thure & fidibus iuuat placare & uituli ſanguine debito:hanc odem ſcribit in honorẽ Põpõnii noie numidæ p cuius ſalute reuerſi ex mauritania uota ſoluere æquũ eẽ dicit. Et thure & fidibꝰ iuuat placare.Fidicinas hodie quoq; Romæ ad ſacrificia adhiberi ſicut tibicines nemo q̃ neſciat. Iuuat placare cu.nu.deos.Placare ꝑ eo qđ eſt gratiam referre intelligẽdũ nõ ut placari irati dicunƭ cũ.n.numidam dicat ſoſpitem rediſſe apparet eum deos ꝓpitios & ante ſacrificia habuiſſe: cuſtodes ãt pro cõſeruatoribus accipiamus:qui nũc heſperia ſoſpes ab ultima. Numida.Hic ex mauritania in qua militauerat reuerſus eſt.Ergo heſperiã nũc occiduam partem intellige non ut heſperia a Vir.Italia diciƭ.

ASCEN.

ET thure & fidibus. Argumentum per Mancinellum patet: uult enim ob amici fœlicem reditum poſt rem diuinam dandum eſſe epulum:quod lautum quidem & oppiparum uult:ſed ſine litibus & Zelotypia. Videtur autem ad lamiam loqui:ut ſit ordo.O lamia iuuat.i.delectat & profit:placare.i.placidos:& ut dicunt contentos facere:quia dum diis uouemus nõ ſunt placati: donec red

diderimus nota. Et:ideſt ſimul thure:& fidibus.ideſt hymnis & canticis ad lyram dicendis: & ſanguine uituli debito:ſcilicet ex uoto:deos cuſtodes numidæ:ſcilicet amici noſtri. Qui nunc ſubaudi reuerſus ſoſpes: ideſt incolumis:ab ultima heſperia.ideſt ultima parte hiſpaniæ:diuidit charis ſodalibus multa oſcula: ut de more faciunt itali:dum poſt longam peregrinationem ad ſuos ſe recipiunt. tamen nulli diuidit plura: ꝙ lamiæ.ſcilicet ælio: dulci:ſcilicet amico & ſodali:exiſtens memor puertiæ pro pueritiæ: actæ:ideſt tranſactæ: non alio rege.ideſt ſub eodem rege ſeu rectore: hoc eſt ſub eodem pedagogo:& memor togæ mutatæ ſimul quod uno die togam uirilem ſumpſerit cum ælio lamia.

Actæ non alio rege puertiæ:
Mutatæq; ſimul togæ:
Creſſa ne careat pulchra dies nota:
Nec promptæ modus amphoræ:
Neu morem in ſalium ſit requies pedum:
Nec multi damalis meri
Baſſum threicia uincat amyſtide:
Neu deſint epulis roſæ
Neu uiuax apium:neu breue lilium:

ANTO. ℭNon alio rege:per id oſtendit eos equos fuiſſe eodem enim rectore & alumno ſeu præceptore fuerant pueri & togã mutarant:nec pro rege patronus eſt accipiendus: quomodo enim diceret mutate ſimul togæ.De domino ſed patrono lamia intelligere non conuenit:nam lamia puer ut ille erat. ut hic oſtenditur propterea libera toga ſolis liberis dabatur. Puertiæ:pro pueritiæ per ſyncopem. Mutatæ togæ: primis annis adoleſcentiæ:quæ anno quartodecimo ĩcipit pueri no- **Prætexta** biles apud romanos deponẽtes prætextam ſumebant uirilem togam cum ſolemnitate in templis oblati & in forum deducebantur:unde dicit Se- **Toga libera uirilis** neca. Tenes memoria quod gaudium ſenſeris quum prætexta poſita ſumpſiſti uirilem togam: & in forum deductus es ſunt & qui ſcribant liberam togam adoleſcentibus in feſtis liberalibus exhibere ſolitos: ad ſignificationem liberioris uitæ in futurum conceſſe:memor actæ pueritiæ & mutatæ togæ. ſcribitur a Cicero.quod Scipio nihil difficilius eſſe dicebat quam amicitiam uſq; ad extremum uite diem permanere mutari etiam mentes hominum ſæpe dicebat & quod ſummi puerorum amores ſæpe una cum prætexta & toga deponerentur:horum autem omnium numida memoriam retinebat. Creſſa enim Plinius li.vii. de gentium fœlicitate ſic ait. Vana mortalitas & ad circumſcribendam ſeipſam ingenioſa computat more **Calculi dierũ** thraciæ gentis:quæ calculos colore diſtinctos pro experimento cuiuſq; diei in urnã condit: ac ſupremo die ſeparatos dinumerat:atq; ita de unoquoq; pronunciat.Horatius tamen hic cretenſibus quoq; eandem conſuetudinem aſcribit fuiſſe. Promptæ:apertæ exhibitæ & paratæ latæq; in conuiuium. Amphoræ.uinario uaſi. Nec modus.ſ.ſit per quod hortatur largius bibendum. Nec morem:ordo eſt:nec ſit requies pedum **Salii** in morem ſalium. Saliũ:ſalios duodecim marti gradiuo Numa Pompilius legit tunicæq; pictæ ĩſigne dedit & ſuper tunicam æneum pectori tegmen.cœleſtiaq; arma quæ ancilia appellantur ferre: ac per urbem ire: canentes carmina cum tripudiis ſolemnique ſaltu iuſſit. Auctor eſt Liuius meminit item latius Ouidius libro tertio faſto. Damalis:mulier uinoſa & temulenta numidæ amica hinc dicit poeta illam relicto baſſo eius ueteri amico intereſſe debere conuiuio numidæ noui amici & cum eo certare bibendo. Threicia amy- **Amyſtis** ſtidæ:amyſtis potio quædam erat apud thracas:& ideo amyſtis dicta:quæ certa menſura clauſis oculis potabatur uel erat poculi ſpecies ꝙ uno ictu hauriebant. Auctores ſunt Acron & Porphyrio. Roſæ. Valerius lib. **Coronæ in conuiuio** ſecundo de ciuitate ſpartana loquens ſcribit primos Ionas unguẽti coronarumque in conuiuio dandarum & ſecundæ menſæ ponendæ conſuetudinem haud parua luxuriæ irritamenta reperiſſe. Viuax apium:ho- **Menſæ ſecundæ unguẽta** nos apio in achaia erat coronare uictores ſacri certaminis nemeæ:ut ſcribit Plinius librodecimonono & libro uigeſimo ait ſuauiores aquas potui incoctum apium præſtare & ꝙ ex aqua coctum potumque renibus **Apium** medetur. Viuax autem apium inquit quoniam diu uireſcit necaret: ut alia multa holera. Omnes in damalim. Senſus eſt quod effecti omnes ebrii Damalim aſpicient ueneris gratia ſicuti & centauri fecerunt in perithoi nuptiis:damalis autem ſoli numidæ inhærebit.

PORPH. ℭ Actæ non alio rege puertiæ. Pueritia pro pueritia:per ſyncopen dixit. Signat autem Pomponium hunc Numidam a pueritia lamia patrono uſum. Mutatæque ſimul togæ:prætextam utique togæ mutatæ:quæ depoſita uirilis accipitur. Per hoc ſignat eos pariter adoleuiſſe. Creſſa:ne careat pulchra dies nota. Album calculum creſſam notam dicit. Quia crethenſibus mos erat lætos dies calculis albis:quos in pharetras mittebant:notare triſtes autem nigris:per hoc ergo dicit poeta lætum diem exigendum. Neu prompte modus amphora Neu moram in ſalium ſit requies pedum per quod ſignat & largius bibendum & ſaltandum. Salii autem ſacerdotes martis hodieq; trepudiare in ſacrificiis Martis dicũtur: unde & ſalii a ſaliendo:ideſt a ſaltando dicti. Ordo eſt autem. Neu ſit requies pedum ſalium more: neu multi: damalis meri Baſſum threicia uincat amyſtidæ. Amyſtis ut quidã aiunt potio quædam eſt apud thracas. Alii poculi ſpeciem eſſe aiunt eo ꝙ neceſſe ſit uno ductu potionem haurire. Senſus autem eſt damalis quæ multi meri eſt:ideſt ebrioſa:non uincat baſſum in potando: ideo baſſus quoque multum potat. Neu breue lilium: quod breuis temporis eſt:hoc eſt cito defloreſcit.

ASCEN. ℭEt ideo ne dies pulchra.i.feſtiua:careat nota creſſa.i.cretenſi:qa in creta eſt multũ cretæ.i.terræ albæ:uñ ſicut carbonem pro nigredine:ſic cretã ꝑ albedine ponunt poetæ. Nõ ergo intelligemus cretẽſium eſſe morem lapillos candidos in uas coniiciendi diebus lætis. ſed diem lætum poſſe notari creta.i. colore candido.

Nec modus

Nec modus.i.menſuram ſit amphoræ.i.uaſi uinario capaci:prõptæ.i.deprõptæ. Neu.i.neue requies ulla ſit morem ſalium.i.quin ſaltent:ut ſalii dum ancilia ferunt. Et poteſt eſſe saliom pro ſaliorum :aut adiectiue di ctum. Nec multi:uult ut damalis bibax & laſcioa mulier amica quondam numidæ adſit quidem ſed ſine ſuſpitione Zeloiypiæ quam ne iniiciat monet ot non alteri adhibat:licet alii eam laſciuios inſpiciant. Ordo eſt. Nec damalis amica numidæ mulier ſup.multi meri.ſ.capax:uincat.i.ſuperare contendat:baſſum amato rem ſoum abſente numida.amyſtide.i.poculo uno hauſto & clauſis oculis ſiccando: threicia.i.quo thraces uti ſolent. Neu roſæ deſint.i.ut adſint epulis:nec apiom uiuax.i.diu uirens: aut uirere faciens.nam eſt apium dictum ꝙ apex huius ferre ſolebat uictoris:ueterum fieret dum more triumphus:nec lilium breue quãtum ad tempus ideſt breuiter deciſurum ſup.deſit.

Omnes in damalim putres
Deponant oculos:nec damalis nouo
Diuelletur adultero
Laſciuis hæderis ambiciosior.

❡ Potres:uino graues & infectos & languidos. ANTO.
Diuelletur.ſ.ab ipſo numida per nouum adulte rũ ſicuti nec diuulſa fuit hippodame a perithoo per centauros. Ambitioſior: magis ambiens ſuis lacertis.

❡ Putres oculos:uino putres intellige:uidemus PORPH.
enim ex uino oculos quaſi languidos fieri. Nec damalis nooo diuelletur adultero. Sẽſus eſt:nec nouus adolter.i.amaror damalim auellet a priſtino ſuo ama tore. Laſcioi hæderis ambitioſior. Ambitioſa ab ambitu lacertorum.i.amplexu damalis dicta eſt quæ ob hoc hæderæ comparata eſt quia & illa ſolet arbores ambiræ:ideſt circundare: hæderas autem laſciuas dixit quia quaſi ludentes uagæ ſerpunt.

❡ Et omnes deponant oculos putres.i.corruptos in damalim.i.eã laſciue reſpiciant:nec damalis diuelletur ASCEN.
a numida:nouo adultero.i.per nouum adulterum. exiſtens ambitioſior.i.arctius ambiens & complectens numidam:hæderis laſciuis.i.ꝙ faciant hederæ laſciuæ truncum:aut murum cui adherent.

Trigeſimaſeptima Ode tricolos tetraſtrophos de auguſti uictoriæ lætitia.

NVnc eſt bibendum:nunc pede libero
Pulſanda tellus:nunc ſaliaribus
Ornare puluinar deorum
Tempus erit dapibus ſodales:
Antehac neſas depromere cæcubum
Cellis auitis:dum capitolio
Regina dementes ruinas
Funus & imperio parabat

❡ Argumentum Odes.xxxvii.

TRigeſimaſeptima Ode ſodales horta ANTO.
tur ad lætitiam & oolupratẽ ob uicto riam quidem ab Auguſto habitam cõ tra Antonium & Cleopatrã: quæ rui nas & funus Romano imperio parabat. Nũc eſt bibendum: nonc pede libero. Ode eſt tricolos te traſtrophos. Eſt enim ſimilis nonæ. Pede libe ro:ideſt ſolutiori & laſciuienti. Saliaribus da Soliares
pibus: ideſt copioſis & ſolennibus: nam ſaliares cœnæ
ſacerdotales cœnæ erant:quas ſalii faciebant am pliſſimi apparatus. Vnde Plinius libro.xxi.ca.iii. de coronis ſcribens ait. Sutiles ſaliorum ſacris in uenimus:& ſolẽnes cœnas. Apuleius libro quar to:ſic:ut equus quidem meus tanta copia:& qui dem ſolus potitus ſaliares ſe cœnaſſe cœnas cre deret. Puluinar deorum:puluinaria dicebantur Puluinar
aut lecti deorum aut tabulata in quibus ſtabant numina:ut euidentiora eẽnt. Acroo ita ſcribit. Seruius etiã libro.iii.g.ait quod puluinaria ſunt proprie.lectuli qui ſterni io quibuſdam templis conſueuerant. Regina Cleopatra.ſ.de qua latius quomodo fugerit diximus in Epodo nono. Eſt autem ordo:dum regina impotẽs ſperare quilibet & ebria dulci fortona cum grege turpium uirorum contaminato morbo parabat capitolio dementes ruinas & furias:ideſt exitium imperio dementes ruinas pro ipſa demens.

NVnc eſt bibẽdom:Hac ode lætitiam profitetur ſuam poeta ob uictoriam actiacam auguſti: qua PORPH.
Mar. Anto. apud actiũ promontorium nauali prælio ſuperauit:Ac deinde Alexandriam cœpit. Nunc pede libero pulſanda tellos.i.libere tripudiandom eſt ac per hoc ludendum. Nunc ſaliari bus ornare puluinar deorum. Tempus erit dapibus ſodales:ſacerdotales cœnæ quas ſalii faciunt dicontur eſſe ampliſſimi apparatus: Vnde in prouerbio ſaliares cœnas dicere oppiparas ac copioſas. Ante hac nephas depromere cæcubum Cellis auitis:per cellas auitas uinom uetuſtum ſignat. Funus & impe rio parabat. Funus pro exitio poſitum eſt. Imperio autem utiq; romano intelligendum.

NVNC eſt bibendũ. Epulũ cũ uictima celebrandũ monet ſodales ab uictotiã Auguſti contra An ASCEN.
tonium & Cleopatram in bello actiaco: meminit autẽ potius Cleopatræ ꝙ Antonii qđ hic Ro manus illa barbara ſit:quodq; hic illius auſpiciis & militibus rem male geſſerit. Verũ quia ut di cit Maro æneí.ii. Nullum memorabile nomẽ Fœminea in pœna eſt:nec hẽt uictoria laudẽ Ex tinxiſſe nephas &c. Ideo inducit Cleopatrã uirili aío bellantẽ euictam ſibi mortẽ conſciſcentẽ Et ꝗa id ꝑter naturã muliebrem facit: monſtrũ uocat:ut in proceſſu patebit. Ordo autem hic eſt. O ſodales.i.o ſocii men ſæ:quibus cum ueſci & conuiuere ſolitus ſum. Nunc eſt ſcilicet nobis & omnibus Romanis:bibendum ſcili cet ad uoluptatem(nam ad neceſſitatem ſemper bibendum eſt. Notum autem eſt gerundium in dum & eius

gerundiua nomina cum uerbo eſt importare quandam neceſſitatem:aut decentiam: ut ita faciendum fuit: ideſt ita oportuit factum:mos gerundus eſt thaidi: ideſt decet morem gerere &c.& utrunq; etiã hic:nam bibendum eſt gerundium:pulſanda gerundiuum nomen)Tellus eſt pulſanda nunc quod emphaſim per excluſionem habet:qui non prius:pulſanda eſt inquã: pede libero:ſcilicet a curis & ſollicitudinibus:hoc eſt nunc liberius ſaltandum & tripudiandum eſt:& tempus erit:nunc ornare puluinar ideſt tabulas:aut potius lectulos deorum inquit in epulo & uiſcerationibus ſterni ſolebant quaſi & dii ipſi accumberent:nã in lectis olim faciebant conuiuia:unde & tricliniũ dictum eſt:hinc enim ait poeta noſter primo ſermonum. Sæpe tribus uideas lectis cœnare quaternos:ubi autem hic dicitur. Tempus eſt ornare puluinar:orator diceret ornãdi puluinaris:dapibus ſaliaribus ideſt opiparis & ſumptuoſis quales ſunt ſaliares. Nam ſicut regium & regale differunt:ut quicquid regis fit:regium dicatur:regale autem regis magnificentia dignum:ſiue eius:ſiue alterius ſit:ſic ſalium & ſaliare:nam ſalium eſt ſaliorum:ſaliare:ſaliis dignum. Veteri ergo de more ſacerdotes & rebus ſacris dediti menſis pinguioribus indulſerunt. Vnde bene dicit dapibus: nam & dapes uolunt eſſe deorum aut ſolenniores eſca. Addit quare dixerat nunc:quia ante hac.i.ante huius tempus nephas ſup.fuit: depromere promendo extrahere:cellis auitis ideſt in quibus aui uinum condiderant:& ita ſane uetuſtum ſignant:quod in precio ſummo erat: quod etiam a patria laudat addens:cæcubum ſup.uinum natũ in cæcubo monte campaniæ. Ante dico erat nephas dum regina.ſ. Cleopatra regina ægypti:impotens.i. ualde potens:ut Mancinellus aſſerit:uel reuera impotens.i.per impotentia animi:quia non poterat continere animũ aſperãda re illicita & quam aſſequi nõ poſſet.unde ſicut(quod recte docet in enchiridio diuus Auguſtinus) deus & ſancti in cælo qui peccare non poſſunt non ſunt dicẽdi ob id impotẽtiores ſed multo potentiores:ſic qui appetitum ſuum ab illicitis arcere nequeunt non potentes ſed impotentes dicendi ſunt & id uitium impotentia merito uocatur:regina ergo impotens.i.per impotentiam abſtinendi a negatis:coacta ſperare quilibet.i.quãlibet rem tã conceſſam q̃ non conceſſam.Nec legendũ eſt quodlibet: nã quodlibet eſt adiectiuũ: nec ſtat ſine ſubſtantiuo quidlibet autem ſubſtantiue ponitur:& per ſe plenũ eſt:& ebria:docet qũo impotẽs effecta eſt:q̃a effecta ebria.i.rõnis expers:fortuna dulci:q̃a ut dicit Maro aſpirat primo fortuna labori. Et ſic quoq; Cleopatræ euenerat quæ primo uicerat:& quia Antonio triumuiro nupſerat ſperabat poſſe imperiũ Romanum aſſequi:cum grege turpium uirorum ſcilicet ſpadonum.

Contaminato cum grege turpium
Morbo uirorum:quilibet impotens
Sperare:fortunaq; dulci
Ebria:ſed minuit furorem
Vix una ſoſpes nauis ab ignibus
Mentemq; lymphatam mareotico
Redegit in ueros timores.
Cæſar ab italia uolantem
Remis adurgens:accipiter uelut
Molles columbas:ac leporem citus
Venator in campis niualis

ANTO. ❡Contaminato:corrupto. Morbo caſtratione turpium uirorum:ideſt ſpadonum qui Cleopatram ſequebantur de quibus late ĩ epodo nono. Impotens Impotens:ualde.p. Virgili item lib.i.geor.nun q̃ imprudentibus imber offuit:ideſt ualde prudẽtibus.Cice.quoq; lib.q̃nto th.Qui nihil metuãt nil agant nil concupiſcant nulla impotentia efferantur:ideſt ualida potentia.Ebria elata & iprudens fœlicitate ut ebrii uino.Vix una ſoſpes nauis quo pacto euaſerit Cleopatra uideto latius in epo.ix. Ab ignibus:multe enĩ Ant. naues uſtæ multe ſubmerſæ multe captæ ſunt:de q̃bus ample legito in epodo nono. Lymphati Lymphatam mẽtem ideſt commotã inſania & ueſanam. Varro enim ſcribit quod in græcia commota mẽte quos lymLympholenti pholentos appellant:lymphatos dixerunt noſtri Mareotis mareotico uino:ſcilicet mareotide palude ægypti:ubi optimum:uinũ hinc ait poeta lib.ii.ge.ſunt thaſiæ uites:ſunt & mareotides albæ. Velut.ſ.adurgẽs.

PORPH. ❡Contaminato cũ grege:ideſt cũ grege ſpadonum quos Cleopatra ſatellites:& cubicularios habebat:quos morbos turpes dixit quia ferre ii effœminati ſunt. Fortunaq; dulci:hoc eſt fortunæ ſucceſſu demens & inconſulta. Sed minuit furorẽ uix una ſoſpes nauis ab igni. Vna nauis q̃:ſcilicet effugit uicta ab auguſto ſm unam nauem dictum apice.Mentemq; lymphatam mareotico redegit in ueros timores.Mareotis palus eſſe dicitur in ægypto: unde uinum mareoticum. Dicit ergo lymphatam mentem mareotico ex ebrietate ueſanam accipi. In campis niualis hæmoniæ:Hæmonia dicitur ab hæmone monte quem niualem merito appellauit quia eſt frigidiſſimus.

ASCEN. ❡Contaminato.i.qui grex erat cõtaminatus morbo.ſ.caſtigatione:dicunt enim ſpadones a uerbo græco σπαω ſpao:quod eſt euello:ob teſticulos euulſos:& parabat capitolio.i.arci Romanæ:ruinas dementes.i.dementer conceptas:& parabat imperio.ſ.Romano funus.i.exitium:quia actum fuiſſet de imperio romano ſi ipſa uoti compos fuiſſet:traduxiſſet enim rerum ſummam ad ægyptios.In quo etiã poeta callide aſtruit iuſtam Auguſti quærelam qui pro Romano imperio bellabat. Ebria ergo fuit:ſed uix una nauis.ſ.in qua ipſa euaſit:ſoſpes:ideſt incolumis ab ignibus ſcilicet immiſſis a Romanis:minuit ſcilicet Cleopatræ furorem.i. dementiam & temeritatem: quia oculos quos læta fortuna eripit aduerſa reſtituit & redegit mentẽ.ſ. Cleopatræ lymphatam.i.furore & ebrietate parcitam:mareotico.ſ.uino quod in mariotide palude ægypti naſcitur huius eſt confidentia quã prius ex læto ſucceſſu in ægyptiis ſuis habebat:in timores ueros:cũ uana fuerat confidentia:põt & huic fini eſſe alius ordo:ut iam dicam. Cæſar ab italia.Recitat quãto impetu Cæſar Cleopatram

Cleopatram:ut eam caperet inſecutus ſit:& quanta animoſitate illa in fugam coacta cum nõ eſſet ſpes reparandi exercitus ne in triumphum duceretur adhibitis ſerpentibus ſibi mortem cõſciuerit:qd' (ut dixi) in laudem uergit Auguſti. Nam laus uictoris ex precio dependet uicti. Parũ.n.fuiſſet mulieré muliebriter agẽtem uiciſſe:unde ironicos dicit Iuno ad uenerem æne.iiii. Egregiam uero laudem & ſpolia ampla refertis Tuq; puerq; tuus:magnum & memorabile numen Vna dolo diuum ſi fœmina uicta deo:: dicit ergo Cæſar adurgens ſup.erat remis.ſ.ſuis.ſ.illam unã nauim Cleopatræ:uolantem.i.celeriter aufugientem:ab italia:cum prius etiam capitolio ruinas paraſſet:aut quia non eſt uerbum:Cõſtruamus cum ſuperioribus ſic. Et Cæſar adurgens remis illam unam nauẽ Cleopatræ uolantem ab italia: redegit mentem Cleopatræ lymphatam ideſt inebriatam:mareotico.ſ.uino:in ueros timores. Adurgens dicit:uelut accipiter.i. auis illa p̃datrix ſup. adurget:columbas molles.i.imbelles & mites:ac uelut uenator citus.i.celer urget ſup.leporem in campis.

Hæmoniæ:daret ut cathenis
Fatale monſtrum:quæ generoſius
Perire quærens nec muliebriter
Expauit enſem:nec latentes
Claſſe cita reparauit oras
Auſa & iacentem uiſere regiam
Vultu ſereno:fortis & aſperas
Tractare ſerpentes:ut atrum
Corpore cohiberet uenenum
Deliberata morte ferocior
Sæuis liburnis:ſcilicet inuidens
Priuata deduci ſuperbo
Non humilis mulier triumpho,

¶ Hæmoniæ:ideſt teſſaliæ:nã teſſalia ipſa priori ſæculo pyrrha ab deucaliõis uxore pyrrha. nominabaſ & Hæmonia ab hæmone: a cuius filio theſſalo theſſalia uocata eſt plura. Strabo lib.ix. ANTO. Hæmonia Theſſalia
Hæmoniæ:hic fiat colõ:nam ſuperiori ſententiæ cõuenit non ſequenti. Fatale:a fatis ei ſeruatum:uel fatale.i.mortiferum nec latentes claſſes cita repauit iras:ſenſus é qd' Cleopatra apd' actium uicta in patriã fuga delata eſt:noluit enim ueloci claſſe extremas ægypti oras adire: illaſq; ſibi munire:quo tutior eſſet. Plutarchus aũt in Antonii uita ſcribit:q; ubi in alexandriã appulit. Cleopatra inter rubrũ & ægyptiũ mare tranſferre claſem iſtituit in arabicũ ſinum & cum auro & argẽto & magna ſuorum manu in ignotas ſedes commigrare:fugiens bellum ac ſeruitutem. Sed quũ primas naues per terrã delatas arabes igne cõbuſſiſſent:Antonius tũc etiã in legionibus q̃s apud actium reliquerat ſpem hr̃e & incolumes eſſe putaret fruſtra tamen. Deſtitit. Cleopatra ab incepto & portus ac littora cuſtodire contendit. Vacans cum Antonio uti prius luxuriæ & lautitiæ ac ſumptui: interea ob Auguſtum in urbem reuocatum ab Agrippa: quia res urbanæ præſentiam ſuam deſiderare uidebantur facta eſt dilatio belli. Demum exercitum in alexãdriam adduxit. Antonius aũt ſuis militibus deſtitutus & p̃ditus quũ accepiſſet Cleopatram:licet falſo ſibi mortem conſciuiſſe gladio ſibi uẽtrem pcuſſit:ſeq; in lecto poſuit deide ad Cleopatram deductus eſt adhuc Cleopatra.
uiuens cui multa dixit inde ſumpto uino expirauit. Poſt hæc miſit Auguſtus Proculeium:ut Cleopatram uiuam adduceret quo eius pecuniis congeſtis potiretur & in triumpho etiam duceretur:illa tamen contendit gladio quo accincta erat ſeipſam necare. Proculeius uero ademit ſibi:febre poſtea oppreſſa eſt nimio planctu. Qua de re eã adiit Auguſtus promittens quam plurima uti ipſa optabat & hoc ne ſe occideret attamẽ ne in triumpho deduceretur clam Auguſto ſibi mortẽ conſciuit aſpidis morſu in brachio recepto:accurrẽs autem Auguſtus inuenit eam mortuam aureo in lecto iacentem regio morte ornatam quam poſtea magnifice ac regie una cum Antonio ſepeliri iuſſit. Iacentem regiam:ideſt territã & mœſtam alexandriam. Fortis:magnanima. Deliberata morte:ideſt ubi mori decreuit. Ferocior ſæuis liburnis:Appianus lib.ſecundo ſcribit. Illirio:: gẽtẽ liburnos eẽ de qb⁹ multa ĩ primo epodo:liburni ãt ut ẽt Porphyrio ſcribit dñr ad mortem eẽ paratiſſimi. Scilicet inuidẽs:ſenſus eſt:qd' Cleopatra ſe occidit inuidens Auguſto. ne ipſa regina priuata ſcilicet regno:ideſt captiua & ſerua duceretſ in triumpho ſuperbo:ideſt glorioſo ob eam deductam. Auguſtus Cleopatræ mors Liburni
¶ Daret ut cathe.fa.mon. A fato ſibi ſeruatũ. Aut deteſtabile:aut dictũ hoc accipiamus:q̃ſi decreto nobis fatorum obiectũ. Nec muliebriter expauit enſes:nõ tanquam enſe perierit Cleopatra:ſed ſignat eam tã præſtantẽ aĩ fuiſſe ut enſem quoq; timuerit. Nec latẽtes cita claſſe repauit oras. hoc ẽ nec fugit latẽtes.i.intimas ægypti regiones ut uires inde repararet. Fortis & aſperas tractare ſerpentes:hoc ideo dicitur quia ſerpentem ſibi oppoſuit cuius morſu periit. Deliberata morte ferocior ſæuis liburnis:deliberata:utrum procognita poſitum eſt:an uero dẽ qua pleriq; deliberant.i.dubitant:ut ſit hoc perpetuũ epithetõ mortis. Signat aũt in ipſius mortis ſignificatione cõſtantiſſimam fuiſſe. Liburni:gẽs ferox:illyrici ad moriendum apparatiſſima. Scilicet inuidens:priuata deduci ſuperbo non humilis mulier triumpho. Inuidens:ſcilicet Auguſto ne captiuitas ſua illi glorioſiorem honeſtioremq; triumphum facere ornatu. Nam & T. Liuius refert illam cum de induſtria ab augu. in captiuitate indulgentius tractaretur identidem dicere ſolitam fuiſſe ου θριαμβευσομαι ideſt non triumphabor ab alio. PORPH.
¶ Hæmoniæ.i.theſſaliæ:niualis.i.niuibus conſperſæ:cũ effugere nõ põt:adurgens dico:ut daret cathenis.i. uinculis:monſtrũ fatale.i.mulierem (quod mõſtri ſimile eſt) pluſq̃ uiriles animos habentem:ſed fatus.i.morti deſtinatam. Et quia emphaticos monſtrum pro monſtruoſa muliere poſuit:refert non ad uocẽ: ſed ad rẽ dicens:quæ ſcilicet mulier monſtruoſa quærens.i.intendens perire generoſius.ſ.q̃ mulieri competat:nec expauit muliebriter.i.more mulierum:unde dictum eſt:bellaq; matribus deteſtata: enſem.i. mucronem: nec reparauit cita.i.ueloci claſſe.i.& non repetiuit ad reparandum exercitum oras.i.extremas partes regni:laten ASCEN.

tes.i.in quibus latere potuiſſet:auſa uiſere.i.ire uiſum:aut uidere:uultu ſereno.i.impterrito:&.i.ſimul:regiã
aulam:iacentẽ.i.concuſſam ex re male geſta:&.i.ſimul ipſa fortis.i.animoſa:auſa eſt tractare ſerpentes a ſpe
ras.i.aſpides uenenoſas:ut cohiberet.i.contineret & imbiberet corpore.ſ.ſuo.uenenũ atrum.i.atrã mortem
inducturum:exiſtens morte deliberata.i.poſtquam deliberauerat & decreuerat mori:ferocior liburnis.ſ.po
pulis illyriæ:ſæuis.ſ.in ſe: q̃a ad mortem paratiſſimis:ſcilicet.i.ſcire licet cur id fecerit:quia inuidens mulier
non humilis.i.regalibus natalibus nata:deduci priuata.ſ.regno ſuo:ſuperbo.i.pompoſo & magnifico triũ
pho.ſ.Cæſaris Auguſti:ubi aequiſitus eſt color ex antitheſi.i.contrapoſitione:nam humilis & ſuperbus anti
theta ſunt. Dicitur enim humile ab humo:quaſi humi ſerpens ſuperbum a ſupra quaſi ſublime. Erat autem
mulier non humilis quantum ad genus & animos:humiliata tamen per fortunam:quia uicta.

Argumentum. Odes. xxxviii.

ANTO. TRigeſima octaua:& ultima huius pri
mi uoluminis ode ſuo puero ſcribens
odiſſe ait pſicos & ãpliſſimos appar⁹.
Itaq; mediocria ſibi ad uoluptatẽ: pa-
persarum uitia randa monet. Perſicos odi puer apparatus. Ode
eſt ſecundæ ſilis. Perſicos apparatus. Vino pſæ
magnoperæ temperãt:tñ cuiuſcunq; generis uo-
luptatibus q̃s audierint frui ſtudẽt. Quod Hero-
philyra dotus lib.i.ſcri. Diſplicent nexæ philyra coro-
næ:philyra caſus eſt ablatiui: Vñ Oui.ẽt lib.quin
to faſtorum ait. Ebrius incinctus philyra cõuiua
Tilia capillos Saltat Pli.aũt lib.xvi.de tilia inquit. In-
ter corticem & lignum tenues tunicas eſſe multi
plici membrana:e q̃bus uincula tiliæ euocantur.
Lẽniſci Tenuiſſime earum philyræ coronaꝝ:lemniſcis ce
lebres antiquorũ honore. Feſtus uero ſcribit lem
niſcos faſciolas fuiſſe dependentes ex coronis.

Ode. xxxviii. dicolos tetraſtrophos de Parſimonia.

PERSIcos odi puer apparatus:
Diſplicent nexæ philyra coronæ
Mitte ſectari roſa quo locorum
Sera moretur.
Simplici myrtho:nihil allabores
Sedulus curo:neq; te miniſtrum
Dedecet myrtus:neq; mẽ ſub arcta
Vite bibentem.

Explicit liber primus.

Plini.lib.xxi.cap.iii.ſic ait.craſſus diues primus argẽto auroq; folia imitatus ludis ſuis coronas dedit. Acceſ
ſerunt quoq; & lemniſci quos adici ipſarum coronaꝝ honos erat pp hetruſcas:q̃bus iũgi niſi aurei nõ debe
bãt puri diu ſuere ii:celare eos primus īſtituit. P. Claudius pulcher bracteaſq; ẽt philyræ dedit hæc ille. Phi
Roſæ lyra.i.illæ lib.& membranula. Sera:tarda. Moreẽ:moram trahat ultra alias Pli.lib.xxi.ſcribit quod roſa
Carthaginæ Hiſpaniæ hieme quoq; tota precox eſt. Precox item cãpana ſera mileſia: nouiſſime tamen de-
finit præneſtina. Simplici myrtho:ideſt cui nſl aliud addatur. Eſt autem Ordo. Sedulus ego curo nihil alla-
bores:ideſt laborando addas ſimpliciter myrtho. Sedulus ſine dolo & ſimplex. Sub arcta Vite bibentem.
Pampinis denſa & umbroſa:quod quidem in æſtu pergratum eſt.

PORPH. PErſicos odi puer apparatus. Ad puerum ſuum de hilaritate loquitur negans ad uoluptatem opus
eſſe magno apparatu:perſæ autem reges ob nimias diuitias in ſumptuoſiſſimis delitiis uitam age
re dicuntur. Diſplicent nexæ philyra coronæ:hoc eſt diſplicent coronæ operoſius factæ. Mit
te ſectari roſa quo locorum ſera moretur:uetat puerum magnopere roſas ſibi quærere quæ ſo-
lent iam præterito ueris tempore ex frigoribus afferri. Simplici myrtho:nihil allaborens. Senſus: nihil alla
bores myrtho applicare. Simplex enim myrthus delectat nec in hac re uolo ſedulus ſis ideſt ocioſus. Vt pluſ
quam &c.ut pluſq̃ myrtho coroneris:ordo eſt aũt:nihil curo.i. nõ curo ac per hoc nolo. Neq; ſub arcta ui
te bibentẽ:arctã uitẽ ſpiſſam ac per hoc umbroſam accipe. Plautus in aulularia myrthũ ẽt fœminino gñe di
xit & neutro fœminino.ſic p myrtheta ꝓſiluit:Et hæc myrth⁹ ueneris ẽ hæc myrtheta nomẽ ſignificat.

ASCEN. PErſicos odi. Hac ode huius libri ultima modeſte cõmemorat poeta parſimoniã ſuam ſignificans
ſe amare cœnã parabilem ſine magno apparatu:idq; ex ꝓfeſſione epicuri:qui cum uoluptatẽ po
tiſſimum animi:ſummũ bonũ cenſeret:nec eam aſſequi poſſet niſi modicis cõtentus ſit:nõ enim
cuius contingere poteſt rerum affluentia:ſæpe ad parſimoniam:& ut apud Senecam legiẽ pcos
hortulos inuitauit ſectatores ſuos. Ordo igiẽ eſt. O puer ideſt miniſter ego odi:ideſt odio pſequor:apparatus
perſicos ideſt nimis lautos & ſumptuoſos:quales hñt perſæ unguento & reliquo apparatui nimis indulgen-
tes:& coronæ ſcilicet ex roſis:hoc eſt ſerta:nexæ.i.connexæ filis:philyra ideſt ad philyram: hoc eſt circulum
factum ex lib.ſeu cortice interiore tiliæ:diſplicent ſup.mihi quaſi dicat cõtentus ſum ſimplici fronde: & iõ
mitte ideſt omitte aut dimitte:ſectari ideſt diſquirere:quo locorum ideſt in quo loco:roſa moretur ideſt per
maneat antequam defluat ſera ideſt tarda. Vt ſcilicet faciunt delicati qui roſas cum apđ ſe defecerint ex alie
nis locis comparant. Ego curo ideſt uolo ut tu ſedulus ideſt quamuis ſis ſedulus: ideſt ſeorſum a dolo: hoc
eſt diligenter ſeruiens:nihil allabores ideſt nihil per laborem adiicias myrtho ſimplici ideſt puræ & imper-
mixtæ:quia neq; myrthus dedecet te miniſtrum ideſt cum ſis miniſter:neq; dedecet me bibẽtem ideſt cum
bibere parem non ſub lacunari aureo:ſed ſub uite etiam arcta:ideſt non ſane ampla.

❡ Finis primi libri carminum Horatii Flacci cum commentariis ſuis.

Argumentum primæ ode ſecundi uoluminis.

PRima ode ſecundi uoluminis hortaſ poeta Aſinium Pollionem Tragœdiaꝝ ſcriptorem:dõ ciui- ANTO.
liũ belloꝝ Cæſaris & magni Põpei hiſtoriá cõficit:ſæuere tragœdiæ muſam qeſceſ finat.Ordina Ciuilis bel
tis.n.publicis reb⁹ poterit tragœdiæ minus repetere.Laudat inde Aſiniũ ipm a pietate:a pruden li initium.
tia:a dignitate & honore ab eloquẽtiæ uiribus.Oñdit poſtea belloꝝ ciuiliũ calamitaté:dicit.n.ro
mano ſanguine totũ pene terraꝝ orbẽ repletũ:poſtremo eius muſam hortaſ ut relicto lugubri cátu ſecũ le

uiora q̃rat q̃lia ſanẽ ſyricos uerſus decreuerit:metrũ uero ſiłe eſt ode.ix.Motũ ex Metell c cõſule ci uicũ:ordo é:o pollio:appoſitio iſignẽ p̃ſidiũ mœſtis reis:& cõſulenti curiæ cui laurus triũpho dalmatico pepit æternos honores.Tractas motũ ciuicum ex M.cõſule belliq; cás &c. Motũ ci.i.tumultũ & cõmotionẽ ciuilẽ: quũ.ſ.Q. Metello: Lucio affranio cõſulibus nimia Põpei potẽtia ciuibus mouit inuidiá:ita ut Põpeiũ detractarẽt:p̃ſertim metellus ob minutũ crete triũphũ: & Cato q aduerſus potẽtes ſemp obliquus detrectabát Põpeiũ:actuſq; obſtrepebat: hic dolor Põpeiũ ad p̃ſidia dignitati panda ipulit quare orbis ipiũ ſocietate triũ principũ occupatũ eſt.Nã Galiá Cæſar ſuaſit:Craſſus aſiá Põpeius hiſpaniá q̃ dñatro.x.an.traxit:ut latius.L.florus edocuit:& li.ii.Api.& Plutar.in cæſa. Belliq; ca. Craſſi morte apud pthos:& morte Iuliæ Cæſaris filiæ q̃ nuptæ Põpeio erat:ſtatim æmulatio erupit. Nã Põpeio ſuſpectæ Cæſaris opes:& Cæſari põpeiana dignitas grauis.Ergo lẽtulo Marcelloq; conſulibus rupta p̃ria cõiuratiõis fide:de ſucceſſore Cæſaris ſenat⁹ i.põpei⁹ agitabat.Nec ille annuebat: niſi p̃ximis comitiis abñti ſibi rõ ſui cõſulatus hreſ:quẽ decẽ tribus fauẽte Põpeio nup decreuerát:ſed diſſimuláte codẽ negabaſ niſi ueniret & peteret maiorũ more ille cõtra flagitabat decreta ac niſi in fide p manerẽt:nõ ſe remittere exercitũ:ergo ut i hoſtẽ decretũ é:his Cæſar agitat⁹ ſtatuit p̃mia armoꝝ armis deſẽdere:p̃ria ciuilis bella arena Italia fuit &c.hæc & plura.L.florus: & aliĩ ſupradicti. Et ui.Cæſar.n.nec ferebat parẽ: nec Põpeius ſupiorẽ ut florus ſcri. Modos.i.q̃bus modis bellũ geſtũ eſt inter Cæſarẽ & Põpeiũ.p̃ia.n.ciuilis belli arena Italia fuit cuius arces leuib⁹ p̃ſidiis Põpei⁹ iſederat ſed oia ſubito Cæſaris ipetu oppreſſa ſũt prima arimini ſigna cecinerũt tũ pulſus hetruria libo:Vmbria Thermus Domitius cõfinio. Senatus ab urbe Põpei⁹ Brũduſio.Vrbẽ Cæſar.pene uacuá metu:uacuá metu igreſſus cõſulẽ:ſeipſe fecit.Aerariũ quoq; ſpoliauit:pulſo fugatoq; Põpeio maluit prius ordinare p̃uincias q̃ ipm ſeqoi.Demũ in cápis phlilippicis theſſaliæ deuictus Põpeius fugis in ægyptũ ubi ſub oculis ſuæ uxoris liberorũq; gladio trucidatus é:hæc & plura.L.florus.Ludũq; fortunæ:fortunæ ludus eſt imos attollere ſummos deprimere:qđ ipſi Põpeio & ſociis quoq; euenit. Principũ:Cæſaris & põpei. Graues ami.i.noxias:fuerát.n.affines:& una orbis impiũ ſibi ipſis cum Craſſo diuiſerant. Nondũ uncta: & ſolẽt.n.arma ungi finito bello ad fugádá eruginẽ: per id aũt oſtendit ciuile bellũ nõ penitus exhauſtũ. Expiatis:pugnatis & lotis cruoribus. Opus:appoſitio eſt.

Ciuilis belli cauſæ

Ciuilis belli modus

Q. Hora. Flacci Carminum Liber Secundus.

Ode prima tricolos tetraſtro. Ad Pollionem.

MOtum ex metello cõſule ciuicum
Belliq; cauſas: & uitia & modos:
Ludumq; fortunę: graueſque
Principum amicitias: & arma
Nondum expiatis uncta cruoribus:

MOtum ex metello cõſule ciuicũ.Hæc ode ad aſiniũ pollionẽ cõſularẽ uiꝝ & triũphalẽ ſcripta eſt: PORPH.
qua hortaſ eũ ut omiſſo tragœdiaꝝ ſcribẽdaꝝ ſtudio:ichoatũ hiſtoriæ opus cõſumet.Ac pinde
βαſαλαri.i.i tráſlatiõe belloꝝ ciuiliũ pollio hiſtoriá belli ciuilis a cõſulatu lẽtuli & mamerti coe
ptis altius repetit.i.a Metello celere &.a.L.Afranio cõſulibus.Attende aũt non ciuile ſed ciuicum
dixiſſe antiqua figura:illi enim ciuica hoſtica deinde ciuilia & hoſtilia dicebant.Denoiationes aũt hæ fere li
beræ ſunt apud doctos:& motũ p bello poſuit. Ludũq; fortunæ:hoc eſt quæ res humanas ludibrio habet.
Et arma nõ ex.i.loti cruores ſint:ergo intelligi uult pene adhuc in manibus eſſe arma ciuilia:ſolẽt autem
ungi arma cũ poſt bellũ tranſactum reponẽda ſunt.Ordo ergo eſt:nõdũ expiatis cruoribus.

MOtum ex metello.Secũdũ librũ ab altiore auſpicatus exordio admonet aſiniũ pollionẽ: de quo ASCEN.
eſt illud in buc.maronianis Pollio & ipſe facit noua carmina:occulere ad tps tragœdiá quam do
ctiſſime ſcripſit de belloꝝ ciuiliũ miſero exitu eo q nõdũ ſopita eẽnt.Ordo aũt é lõge petẽdus ſic

ſic O pollio.ſ. aſini:inſigne p̄ſidiū.i.defenſor:reis mœſtis.ſ.criminis accuſatis: & curiæ.i.ſenatui cōſulenti.ſ. cōſiliū peten.i.tā in priuatis q̄ publicis cauſis:cui laurus.i uictoria lauro donata: peperit æternos honores triūpho dalmatico.i.quē duxiſti deuictis dalmatis:tu tractas motū.i.tumultū: ciuicū.i.ciuilem ex metello cōſule.i.ſumens initiū ex cōſulatu Quinti metelli & Lucii affranii: & cauſas belli.i.ambitionē.uñ addit & pro.i.uitia & modos:quia etiam ī iuſto bello ſæpe modus bellandi uitiū affert:& ludum fortunæ:q̄ nūc hos nūc illos extulit:& amicitias.i.cōſpirationes principum.ſ. triūuirū:graues.ſ.reipub.quæ per eas extincta eſt. Aut amicitias Cæſaris & Pompei:graues quia in ſummum odium excreuerunt.

Periculoſę plenum opus aleæ
Tractas:& incedis per ignes
Suppoſitos cineri doloſo.
Paulum ſeueræ muſa tragœdiæ
Deſit theatris:mox ubi publicas
Res ordinaris:grande munus
Cecropio repetes cothurno:
Inſigne mœſtis præſidium reis
Et conſulenti pollio curiæ:
Cui laurus æternos honores
Dalmatico peperit triumpho.
Iam nunc minaci murmure cornuum
Perſtringis aures:iam litui ſtrepunt.
Iam fulgor armorum fugaces
Terret equos:equitumq; uultus
Audire magnos iam uideor duces
Non indecoro puluere ſordidos:
Et cuncta terrarum ſubacta
Præter atrocem animum Catonis.

ANTO. ℭ Periculoſæ ple.aleæ.i.piculoſi ludi:ī tulit qppe piculū p̄tiæ ac ciuib⁹ fere cūctis. Vel piculoſæ aleæ iqt:qm̄ ſcriptori piculū īferret uera dicēti qb⁹ offendēt adhuc uiuētes.ide ait & īcedis p ignes &c.i.p odia belli ciuilis ſub ſpē pacis latētia. Seueræ tra.i.triſtis & grauis. Tragœdia qppe ē heroicæ fortūæ ī aduerſis cōphēſio: dcā a τράγος & ᾠδή qa olī auctorib⁹ tragicis tragus.i. hircus p̄miū cātus p̄ponebat̃ q liberalib⁹ die feſto libero p̄ri imolabat̃:nā ut Var.iqt depaſcit uitē hic & Hora.ī arte ſcr. Carmīe q tragico uilē certauit ob hircū alii putāt a feca q̄ græcoꝝ qdā τρύξ appellāt:tragœdiā noiatā mutatis l̄ris q̄ſi trygadiā:qm̄ olī nōdū p̄ſonis a theſpide repertis tales fabulas punctioria fæcib⁹ agitabāt:uñ Ho.Ignotū tragicæ gen⁹ īueniſſe camœnæ Dr:& plauſtris uexiſſe poemata theſpis.Quæ canerēt agerētq; p uncti fæcib⁹ora.poſt hūc p̄ſonæ pallæq; reptor hōeſtæ Aeſchylus & modicis inſtrauit pulpita tignis Edocuit magnūq; loq nitiq; cothurno.Cæterū comœdia a tragœdia differt:nā ī tragœdia īter ducūt̃ duces heroes reges:ī comœdia uero hūiles atq; priuatæ p̄ſonæ ī illa luctus exilia cædes.In hac amores & uirginū rapt⁹. ī illa itē lætis reb⁹ exit⁹ triſtis triſtirla nāq; tragœdiæ p̄priū. Eſt.n.tragœdia miſeriaꝝ cōphēſio:hæc oīa ex Diomede accepim⁹. Res pu.i.publicaꝝ reꝝ hiſtoriā. Cecropio cot.i.atheniēſi a cecrope rege:nā ut oñdit Hor. ī arte & porphyrio:theſpis gñe atheniēſis p̄mū tragœdias ſcripſit:ad q̄s agēdas plauſtro circa ciuitates agebat̃.p⁹ hūc Aeſchylus ēt atheniēſis prim⁹ tragœdiis p̄ſonā & pallā & cothurnos dedit:ut patuit p Hora. Inſigne p̄. eū cās actitaſſe inuit. Cōſulēti.ſ.te: p qd̄ eius prudētiā īdicat & ſapiaꝫ. Cui lau.quo pacto trūphātes rōani duces lauro coronarēt̃ & aurato curru p urbē ī capitoliū ueherēt̃ latiſſime uideto ī epodo.ix. Dalmatico.t. Aſini⁹ pollio:orator fuit:& cōſularis q de dalmatis triūphauit.lxxx.q; ætatis ſuæ āno ī uilla tuſculana obiit: ut tradit Euſe. Iā nūc mi.uult pollionē hyſtoriā optia eloqntia cōfeciſſe:ita q; oīa fieri pot⁹ q̄ ſcribi uiderētur. Perſtrigis.i.obtūdis. Litui:de lituo late ī ode pria. Subacta:a Cæſare.ſ. Catōis:de hoc ī ode.xii.ſupi⁹.

Tragœdia

Tragus

Tryx

perſona

Aeſchylus

Tragœdia

Comœdia

Aſinius

pollio

PORPH. ℭ Periculoſæ ple.o.a. Tractas & īcedis p ignes ſuppoſitos cineri doloſo. Allegoricos ār adhuc odia belli ciuilis ſub ſpē pacis oſtēdit. Nec tutū eſſe hæc ſcribere. Paulū ſe.muſa tragœ. deſit thea.qm̄ iqt hæc ſcribere deſtinaſti pce tātī: p tragico ſtilo: ſeuerā aūt tragœdiā merito dicit q; triſtiria fere ſint argumenta tragœdiaꝝ. Mox ubi pu.i.ubi hiſtorias q̄ publicas res cōtinēt. Ordinaris.i.deſcripſeris. Inſigne mœſtis p̄.i.p qd̄ ſignificat:& fortiſſime eū cās reoꝝ ī iudiciis defendere:& p̄terea prudētiſſima cōſilia ī ſenatu dat̃. Cui laur.æ.h. iō hoc dr̄ qa pollio ſallona urbe ex dalmatis capta triūphauit. Grāde mu.e.co. cecropio cothurno ingt: qa apud atheniēſes primū eſt ſcripta atq; acta tragœdia theſpi inuētore eius:atq; actore. Iā nūc mi.m.c.iā uideor uidere & audire ea q̄ hiſtoria refert p qd̄ ſignat ui eloqntiæ pollionē oīa fere ante oculos in relatiōe pugnaꝝ īducere. Fugaces ter.e. p uelocib⁹ accipe:& in ſmōe hodieq; fugā p uelocitate dicimus:cū de eqs loqmur. Audire ma.iā.ui.d. Ambiguū:utrū.n.ipſos duces cōcionātis audire ſe dicat:an pollionē de ducib⁹ narrātē īcertū ē. Nō id.p.ſo.Specioſe ac decēter dcm̄ puluet̃ nō īdecoro ſordidos q̄ſi puluet̃ bellico:pulueratos. Præter atro.a.C M.portiū Catonē ſignat q uticæ maluit ſe īterſicet̃ īminēte:cæſaræ q̄ in p̄tāte eius uenire.

ASCEN. ℭ Et tractas ar.nōdū uncta.qa cruorib⁹ expiaris.i.purgādo deletis:aut nōdū exequiis eoꝝ p̄ſolutis:& ita tractas opus plenū aleæ piculoſæ.i.euētus dubii & formidādi ſi mutet̃ uictoria:& īcedis.i.igrederis p ignes ſuppoſitos cineri doloſo.i.ſub quo latet periculū ſūmū.Et iō muſa.i.decātatio:tragœdiæ ſeueræ: q̄ ē de reb⁹ ſeueris & triſtibus deſit paulū .i.ad modicū tpis theatris.i.publicis ſpectaculis:tu repetes cothurno cecropio.ſ. alto ſtilo ab atheniēſib⁹ primū īſtituto:munus grādc.i.arduū.ſ.ſcribēdæ ſatyræ:mox ubi ordinaris.i.ordinaueris reſp. Vt uero artificiū pollionis cōmēdet addit. Tu p̄ſtringis.i.ſtrictim penetras: iā nūc.i.iterdū aures.ſ. audiētiū tragœdiā tuā:minaci murmure.i.ſonitu cornuū.ſ. bellicoꝝ:& litui.i.tubæ clariſonæ & īcuruæ iam ſtrepūt:iā fulgor armoꝝ terret equos fugaces & uult⁹ equiū.i.oīa ad uiuū ex primis.Nā ego uideor audire iā.ſ. iterdū duces magnos ut Cæſarē & pōpeiū: ſordidos.i.ſordidatos:puluere nō idecoro.ſ.qa nō dedecus:ſed decus afferēti.Et cūcta terraꝝ.i. cūcta q̄ in terris ſūt: ſubacta.i.ſubiugata: p̄ter atrocē aīum catonis.ſ.uticēſis.

ℭ Iuno

Iuno & deorum quiſquis amicior
Afris:inulta ceſſerat impotens
Tellure:uictorum nepotes
Rettulit inferias iugurthæ.
Quis non latino ſanguine pinguior
Campus ſepulchris impia prælia
Teſtatur:auditumq; medis
Heſperiæ ſonitum ruinæ?
Qui gurges:aut quæ flumina lugubris
Ignara belli:quod mare dauniæ
Non decolorauere cædes?
Quæ caret ora cruore noſtro?
Sed ne relictis muſa procax iocis
Cææ retractes munera næniæ
Mecum dioneo ſub antro
Quære modos leuiore plectro.

¶Iuno & deorū:ordo eſt:Iuno & quiſquis deorū amicior afris ĩpotẽs ceſſerat inulta tellure rettulit inferias iugurthæ nepotes uictorū. Eſt autẽ ſenſus ꝙ Iuno & dii qui afros tutari fruſtra uoluerant uictorū romanorum nepotes in afrorum ultionem traxere. Rettulit inferias:inferiæ ſũt ſacra mortuorū q̃ inferis ſoluũt: ſimiliter lib.xi.æne.ait Maro de ænea iu funere pallantis. Vinxerat & poſt terga manꝰ quos mitteret umbris inferias:cæſo ſparſuros ſanguine flãmã. Iugurthæ:huc ꝑ cũctis africẽ ĩpatoribus poſuit:fuit.n.iugurtha rex numidarū cũ quo po.ro.bellũ geſſit magnũ & atrox. Vir erat ĩpigri & acris ĩgenii:tandẽ a boccho maurorū rege & pacis auctore ĩſidiis captꝰ ẽ: & uinctꝰ: Syllæ traditus & ab eo ad mariũ deductus quem uinctũ in triũpho Marius duxit:de quo latius in Epodo.ix. Quis nõ latino. Ordo eſt. Quis cãpus piguior latino ſanguine.i.ꝑ latinũ ſanguinem ſepulchris nõ teſtaẽ impia prælia:& heſperiæ ruinæ ſonitum auditũ medis. Auditũ medis:ubiq; ſed.n.ciuiliũ bellorum tumultus auditi ſunt propter uaria uariis locis habita ꝓlia. Gurges.i.mare per tapinoſim.i.hũiliationẽ. Ignara.ſ.fuerũt. Cæſar.n.ĩ hyſpania cũ legatis. Cn. Põpei petreio & afranio pugnauit: quos ad deditionem ſiti coegit in illyrico mari tribunus Viteius cũ magna manu cecidit:cõtra quem Octauius libro pugnauit Põpeii legatus:in africa uero curio periit miſſus a Cæſare:pugnatũ eſt in epyro apđ dyrachiũ cõtra Põpeiũ tãdem in theſſalia: q uictus in ægyptũ fugit:ubi obtrũcatus eſt. Poſtea ibidem Cæſar cõtra Põpeii ꝑcuſſores acriter pugnãs illos debellauit:ĩ africa deĩde cõtra Cæſarem pugnarunt Scipio q fugiens occiſus fuit ab hoſte petreius ẽt & iuba rex mauritaniæ uicti fugerãt iuba ĩ ſua regia magnifice epulatus petreiũ orauit cædẽ:ille regi obſecutus eſt. Poſtea ſibiipſi Cato ubi id accepit:nã uticã ſeruabat ſibi mortem cõſciuit in ipſo oceani hoſtio uarus dinſq; legati conflixerunt:ſed oceanus utrãq; claſſem naufragio perdidit. In hiſpania apud mundam pugnãdo fugientem. Cneũ Pompeiũ ceſonius apud lauronem oppidum conſecutus interfecit. Cæſar in patriam uictor inuectus eſt: poſtea contra Sextũ Pompeiũ ſæpius auguſtus pugnauit & uicit. De iis aũt oĩbus. L. Florus auctor eſt. Dauniæ cædes.i.italiæ ꝑ ſynechdochem:de daunia uero uideto li.i.in ode.xxii. Sed ne relictis:ad muſam poeta ſe uertit:quæ relictis iocis ſeria grauia & lugubria cecinerat ꝑſenti ode:hortaturq; illã ſecũ q̃rere leuiora:q̃lia uidelicet lyricis cõueniũt uerſibus. Procax.i.petulãs:immoderata impudens:importuna. Cææ næniæ:cæa teſte Pli.lib.iiii. inſula eſt in mari ægeo quæ tñ Cæos a græcis dicitur. Strabo etiam lib.x.ſcri. Cæon unam e cycladibus eſſe:quæ quum quaternas cõtineret urbes Tetrapolis uocitata eſt. Duæ ſuo tp̃e erant Carthea.ſ. & ea quã iulidem appellãt. Ex iulide Symonides condendorum auctor carminũ duxit originem. Item Eraſiſtratus medicus inſignis: & Ariſto. peripatheticus. Cææ næniæ:id ait qm̃ ſymonides lyricus poeta ex Cæa oriũdus primus Næniã inſtituit.i.carmen lugubre:qđ mortuis dicebaẽ:& plãctus optime deſcripſit. Auctores Acron & porphyrio. Tul. etiã li.ii.de legibꝰ ſcr.ꝙ nænia ꝑprie cãtus eſt lugubris & laus in funere honoratorū uirorū:Diomedes quoq; ait id carmen qđ cum lamentatiõe extremum atq; ultimũ mortuo accanitẽ:nænia diciẽ. Declinaẽ aũt hæc nænia næniæ ut muſa muſæ:uti hoc in loco.item in numero plurali hæc nænia næniorū:ut ibi lib.vi. faſto. Næniaq; in uolucres falſa figurat anus. Modos:uerſus & modulatões. Leuiore.i.lyrico nõ tragico uel heroico. Dioneo antro.i.ueneréo Dione ſiqdẽ ueneris tertiæ mr̃ fuiſſe dr̃ ex Ioue:ut ſcri. Tul. in li. de na.deo.

ANTO.
Iubæ mors
petreii mors
Catonis mors
Cæa.
Cæos
Symonides.
Ariſto.
Nænia
Dione.

¶Iuno & deo.qſ.ami.af. Senſus eſt:iuno & qcũq; alii dii carthaginẽſibus fuerãt ultionẽ uaſtæ africæ ex poſteris eorū qui eã uaſtauerũt:nũc receperũt. Impotẽs:aũt nõ potens. Id.n.ad uictos ſine uirtute itelligendũ. Rettulit inſe. iug. Nũc latius intelligit oĩbus. Quis nõ la.ſan.pin.cãpus. Cãpus:nullus eſt q nõ ſepulchris romanorũ bella ciuilia fuiſſe & ſanguine romano pinguẽ factũ ſe oñdat. Auditũq; medis heſpe.ſoni.ruinæ. De ſuperiore oſtendit:ſic enim intelligendum. Quis non campus ſepulchris teſtatur:impia prælia:ſonitumq; heſperiæ:quem etiam Medi audiuerũt. Sonitum autem ruinæ medos audiſſe.i.ſuper orbem tranſilire per hyperbolem intelligendum. Cuius ſenſus ex ſubiectis magis illuſtratur ꝙ dixerit. Quis gurges: quæ flumina lugubris ignara belli:quod.m.dauniæ non decolorauere cædes. Daunia a Dauno rege apuliæ ac ꝑ hoc Italiæ:ac deĩde romanæ intelligendũ. Sed ne re.mu.pro.io.cææ retra.mu.næniæ. Nenia lugubre carmen eſt quod in mortuos cantatur. Symonides autem ex cæa inſula lirycus poeta. θρῆνος: ideſt planctus optime deſcripſit Inde cæam neniam appellauit:ſenſus eſt aũt:cũ lyrico carmini aptiores ioci ſint,ꝑcaciter egeris o muſa ſi lugubria potius dioneo modulata plectro: fueris q̃ ueneri q̃ a leuioribus modulis aptantur.

PORPH.

¶Iuno & deorū. Innuit deorū ira quaſi in ultionẽ pœnorū ſeu carthaginẽſiũ tãtã cladem romanis imiſſam: tãtũq; furorẽ:ut ſe mutuis armis cõficerẽt. Ordo ẽ. Iuno & qſquis.i.qcunq; deorū amicior.ſ.q̃ Iuno:aphris.i. aphricanis populis:& ꝓcipue Carthaginem colẽtibus. Quã Iuno in terris fertur magis oĩbus unã Poſthabita coluiſſe ſamo:ceſſarat.i.diſceſſerat ab aphris:ĩpotẽs.ſ.ulciſci:& ita tellure inulta.i.nulla ſũpta uindicta de

ASCEN.

nece aphroꝶ & deuaſtatione terraꝶ atq; euerſione Carthaginis:qa dii Romanoꝶ erāt potētiores:retulit.i. effecit nepotes.i.poſteros:uictoꝶ.i.eorum q aphros uicerāt:inferias.i.uictimas inferēdas inferis.i.manibus Iugurthæ.i.illius & cuiuſlibet alterius īperatoris aphricæ. Quis cāpus nō ſup.effect⁹ pinguior.ſ.q̄ pri⁹ erat: ſanguine latino.i.per ſanguinē latinū: hoc eſt latinorum & reliquoꝶ italorum effuſum: nō teſtatur.i.pbat ſepulchris.i.p ſepulchra & monumēta Romanoꝶ:ꝑlia ſup.eē impia.aut qs nō teſtaṫ.i.deteſtaṫ ꝑlia impia ſepulchris.i.oſtētādo ſepulchra.q.d. nullus nō: hoc eſt quilibet teſtaṫ:& quilibet eſt pinguior:& ſonitū.i.ſonorum caſum:ruinæ.i.cladis heſperie.ſ.magnæ:hoc ē Italiæ:auditum medis.i.ab inimicis Romano imperio. Qui.i.quis gurges ſup.eſt ignarus belli lugubres? q.d.nullus & q̄ flumina ſup.ſunt ignara belli lugubres.i. lugēdi.q.d.nulla:ut æn.i. Quæ regio in terris noſtri nō plena laboris ē. Quod mare nō decolorauere.i.i deterriorē colorē:utpote ſanguineū nō uertere, cædes dauniæ.i.daunioꝶ.i.appuloꝶ & reliquoꝶ Italoꝶ:ſed dauniæ quā prius militarē dixit libenter meminit. Quæ ora.i.regio:caret nr̄o.i.Romano cruore? q.d.nulla Sed ne o muſa.ſ.lyrica:pcax.i.nimis animoſa ultra q̄ licet petulās retractes.i.iteꝶ tractes munera.i.officia & partes næniæ.i.lugubris cātilenæ:ceæ.i.quā ſymonides lyricus ex cæa oriūdus prim⁹ aut pcipue ſcripſit.i.ne penitus lugubres cātus iteres relictis iocis.i.iocoſis odis q̄re mecū ſub antro dioneo.i.uenerio ubi tractari debēt amores & res lætæ:modos.i.numeros e uerſus:plectro leuiore.i.faciliore & minus rigido minuſq; triſti. Ho cautem propter decorum carminis dicit:ne argumentum incongruum ſumpſiſſe uideatur.

ANTO. Argumentum. Odes.ii.

SAluſtiū poeta a liberalitate & tēpantia celebrat dicēs latēti pecuniæ nullū eē ſplendorē honorēue aliquē: niſi qs ea tēpate utaṫ. Affert ad id pculeii exēplū:q erga fratres fuit liberaliſſimus:unde dicit illū ppetua fama notū fore:aſſerit itē late regnare illū ſolū qcūq; cupiditates ſeq; ipm domuerit facit deinceps cōparationē ab hydropico ad auarū:ſicut.n.hydros bibēdo plus ſitit:ita nūq̄ ſatiaṫ hn̄di ſitis & poſtremo inqt q̄ ſapiens nō appellat beatū illū q diues aut rex fuerit: ſed qui ſine rege cupiditate & auaritia uixerit. Nā ut Ci. inqt aius

Ode ſecūda dicolos tetraſtrophos ad Saluſtiū de liberalitate & temparantia.

NVLLVS argento color eſt auaris
Abdito terris inimice,lamnæ
Criſpe ſaluſti:niſi temperato
Splendeat uſu.
Viuet extento proculeius æuo
Notus in fratres animi paterni

tuus oportet ſe iudicet diuitē nō hoīum ſermo neq; poſſeſſiōes. Nullus ar.metrū eſt ſiłe ode ſecūdæ libri primi. Nullus argento.Ordo eſt.O Criſpe Saluſti inimice lamnæ:nullus color eſt argēto abdito terris auaris niſi &c.Eſt aūt ſenſus q̄ latenti pecuniæ nullus ineſt color.i.ſplēdor & honor:niſi tempate & modeſte in uſu fuerit. Auaris terris. Auaræ terræ dicunṫ:qm̄ bona multa in eis latent & celanṫ:ut theſauri & hmōi. Inimice:uocatiui caſus eſt:mice.n.trocheus eſt. Lamnæ:& lana & lamina indifferēter dr̄. Lamnæ.i.latæ maſſæ argenteæ:quæ ipſa pecunia eſt. Erat aūt Saluſtius pecuniæ inimicus:qm̄ non terris uti auari ſolēt celabat ſed impēdebat potius neceſſariis rebus & oportunis modeſte qdem & tēperate. Tēperato uſu:nō parco uel

Prodigus prodigo:prodigus.n.in lib.ii.ethicoꝶ air philoſophus in erogādo exuperat:in capiēdo deficit. At illiberalis atq; auarus in capiēdo exuperat:in erogādo deficit unde exuperatio & defectio bonū ipm corrūpunt:medio-

Proculeus. critas uero cōſeruat. Proculeius:fuit is romanus eques & Auguſti amiciſſimus:de quo Plutar.ſcri.i antonii uita:dicit.n.q̄ Antonius Paulo anteq̄ expiraret admonuit reginā Cleopatrā ut ſibi ac rebus ſuis cōſuleret:& maxīe oīum q cū Cæſare auguſto erāt pculeio ſe crederet. Mortuo Antonio auguſtus pculeiū miſit ut curaret Cleopatrā uiuā i eius ptāte hr̄e poſſe. Demū quū illa arrepto enſe uoluiſſet ſibiipſi mortē iſerre pculei⁹ enſem e manib⁹ ademit. Acrō pterea & porphyrio dicūt hūc proculeiū ita piū erga fratres ſuos Scipionē & murenā fuiſſe:ut ſpoliatis fratribus bello ciuili pr̄imōiū ſuū ex ītegro diuideret:quod cū eis an̄ quoq; diuiſerat.

PORPH. NVllus argēto color eſt auaris. Hac ode Saluſtiū Chriſpū eqtem romanū Auguſti amicū alloquiṫ qua liberalitatem & magnificētiā aī eius deſcripſit. Argentū abditū: p pecunia recōdita i theſauris dixit:& eſt ſenſus:diuitiaꝶ ſplēdor nullus eſt niſi honeſta rōne fuerit in uſu. Inimicæ lānæ:lama p rudi & infabricata materia poſuit p qd̄ ſignat nō libēter hr̄e abſcōditas & ſine uſu diuitias.

Viuet extento pculeius æuo. Proculeius eques ro. amicus auguſti rariſſime pietatis erga fratres ſuos Scipionē & murenam fuit adeo:ut bona ſua cum his equis partibus diuiſerit:quia illi bello ciuili erāt ſpoliati.

Viuet extento proculeius æuo. Ecce inquit Proculeius q liberalis in fratres ſuos fuit æternam:ſibi per hāc pietatem memoriā parauit:& p oē æuum fama eius extenta eſt: per quam ſemper uolat.

ASCEN. NVllus argēto. Graphice admodū & p q̄ moraliter ſcribens ad Saluſtiū quem minime auaꝶ fuiſſe cōſtat dicit oēm argenti pulchritudinem in uſu temperato eſſe:nihilq; ad famā clarā efficacius liberalitate cū aī cōtinentia & temperātia:quā deinceps laudat. Ordo eſt.o Criſpe Saluſti inimice.i. qui inimicaris lānæ.i.laminæ argenteæ aut aureæ:qa pecuniā ut expendaṫ mauis:nullus color.i. nullus decor eſt argento abdito.i.abſcōdito terris auaris:niſi ſplendeat uſu temperato:ab auaritia & prodigalitate:qa utraq; uitioſa eſt. Viuet ex.p. Exēplo pculei pbat liberalitatis ſplēdorē & gloriā ſubiūctur⁹ tēperātiæ cōtra auaritiā laudē ac dicēs. Proculeius ciuis ille Romanus bn̄ficus & liberalis:notus.i.cognitus:in i.erga fratres.ſ.ſuos aī pr̄ni.i.affectōis pr̄næ:qa pr̄imonii portionē iteꝶ illis tāq̄ filiis ſuis cōdiuiſit:uiuet æuo extēto.i.pducto.ſ.in æternū:qa fama ſupſtes.i.ſemp ſtās ubi mortales ceciderint:aget.i.uehet.illū.ſ.pculeiū in ore hoīum:penna.i.alis:metuēte ſolui.i.ſp duraturis & q̄ nō diſſolueṅt:ut alæ icari aut ēt auiū mortaliū.

¶ Aget.i.

¶ Aget:ideſt ducet per ora uirũ. Pẽna metuente ſolui:ideſt alis ſemper uolantibus:ne ab aliquo ſoluãtur:fa ANTO.
ma autem quonam pacto pennas habeat legito lib.æneí.iiii.Maronis. Auidũ domando ſpiritum. Diffici-
lius.n.eſt:ut ẽt heraclyto placet uoluptati repugnare q̃ iræ:ut philoſophus lib.ii.ethico.inqt.Et Saluſt.in iug. Voluptas
ait:ſed dux atq; imperator uitæ mortalium animus eſt : Valerius quoq; lib.iiii.inquit ꝙ aĩ moderatio men- ira
tes noſtras impotentiæ & temeritatis in curſu tranſuerſas ferre non patitur: quo euenit ut repræhenſionis Animus
morſu fit uacua. Auidũ pecuniæ.ſ.iubet enim auaritiã fugari. Lybiã:lybia africæ regio eſt ægypto conter- Lybia

Illum aget penna metuente ſolui
Fama ſuperſtes.
Latius regnes auidum domando
Spiritum:q̃ ſi libyam remotis
Gadibus iungas:& uterq; pœnus
Seruiat uni.
Creſcit indulgens ſibi dirus hydrops:
Nec ſitim pellit:niſi cauſa morbi
Fugerit uenis:& aquoſus albo
Corpore languor.
Redditum cyri ſolio phrahaten
Diſſidens plæbi numero beatum

mina ut Pli.lib.vi.Gadibus:in ipſo capite beticæ Gades
ab oſtio freti Gadis inſula eſt longa paſſuum mi-
libus.lxxv. Lata autem paſſuum milibus.xii.quæ
tribus milibus abeſt a continente habebat oppi-
dum ciuiũ romanoꝝ quod appellabatur Augu-
ſtana urbs Iulia:ſed ab eo latere quo hiſpaniã ſpe
ctat inſula eſt in longum ducentoꝝ.M.paſſuum
quadragĩta milium lata. In qua prius oppidũ ga
dium fuit dictũ erythrea:quoniam tyrii ab origi Erythrea
ne eorum orti ab erythreo mari ferebant in hac Geriones
gerionem habitaſſe exiſtimatur: cuius armenta
Hercules abduxerit auctor eſt Plinius lib.quarto
ca.xxiii.de inſulis in oceano. Vterq; pœnus:gadi
tanus.ſ.& carthaginenſis:pœni enim carthaginẽ
condiderunt:& urbem in gadibus quã erythreã
appellarunt:quod iam ſuperius dictũ eſt. Vni.i.
tibi ipſi.Creſcit. Auaro hydropa comparat: nam Auaritiæ
ut Iuue.ait.Creſcit amor nũmi quantum ipſa pe- ſitis
cunia creſcit.Oui.item libro primo faſt.Creue-
runt & opes & opum furioſa cupido. Et cum poſſideant plurima pluta petunt.Sic quibus intumuit ſuffuſa
uenter ab unda. Quo plus ſunt potæ plus ſitiuntur aquæ. Indulgens: ideſt concedens. Dirus: ideſt deo-
rum ira:miſſus eſt enim morborum fere peſſimus. Hydrops: intercus dicitur proprie aqua quam græci Hydrops
hydropa uocant:ut ſcribit Priſcia.libro.vi.Cato autem quaſi adiectiuo eo eſt uſus.dicens intercutibus ſtu- Intercus
pris obſtinatus pro inteſtinis:ut ſit ſecundum eum:hic & hæc & hoc intercus ideſt qui uel quæ uel quod in-
tra cutem eſt hydrops autem quid ſit proprie uideto Celſum libro.iii. Cyri ſolio:fuit Cyrus perſarum rex Cyrus
qui ſubegit Aſiam & uniuerſum orientem in poteſtatem redegit:regnauit annis triginta continuo ſucceſſu
totius temporis admirabiliter inſignis:cui tandem ab hoſtibus ſcythis trucidato cum ducentis milibus per-
ſarum ſucceſſit filius. Cambyſes:qui imperio patris ægyptum adiecit.Scribit ea Iuſtinus libro primo. Cãbyſes
Phrahaten:fuit is parthorum rex herodæ filius:qui trucidato patre regnum occupauit:contra quem ſæ- Prahates
pe Mar. Antonius pugnauit:ut teſtatur Plutarchus:ſcribit etiam Appianus in libro mitridatico. Acron aũt
ſcribit aliquos dicere phrahatæ ab Antonio ademptum fuiſſe imperium: & per Auguſtum poſtea reſtitutũ.
Quod autem fuerit Cyri filius:ut idem ait minime uerum eſt.nam cãbiſes cyri filius fuit ut diximus:& qui ſi
bi in regno ſucceſſit. Redditum Cyri ſolio:fuit Cyrus perſarum rex:regnauitq; annis triginta: ut diximus
ſubacta aſia & uniuerſo oriente. Ergo parthis regnauit.Senſus autem eſt:ꝙ uirtus & ſapientia quæ a plebæ
diſcordat tollite numero beatorum phrahaten reſtitutum regno perſarum:hoc eſt ſapiens non appellat bea
tum & regẽ illũ qui regnũ hẽt: ſed qui ſine inuidia & ſine cupiditate pecuniarũ aceruos ſpectat. Vñ optime Sapiens
inquit ille. Dilige denariũ ſed parce dilige formã. Redditũ Cyri.Ordo eſt. Virtus.i.prudentia & ſapientia Beatus
diſſidens plæbi eximite e numero beatũ pro beatoꝝ. Phrahaten redditũ Cyri ſolio:e quo.ſ.eiectus fuerat.
¶ Illum aget ſolui metuente pẽna fama ſupſtes.Sic intulit fama ſupſtes poeta:quaſi fama illũ agit pẽna ſua: PORPH.
quæ ab ullo non ſoluit:nam ſemper uolat. Latius regnes auidum domando ſpatiũ.Latius inqt poſſideas:
auaritiã animi concupiſcens:q̃ ſi per cõtinuationẽ in hiſpaniã a lybia poſſeſſiões extẽdas. Gadibus iungas:
gades oppidũ in hiſpania a pœnis cõditũ. Vterq; pœnus:ergo inqt q a carthaginẽ ſicut gades pœni cõdide
runt. Et aquoſus albo corpore langor bella cõceptione aquoſus langor.ὕδρωψ.i.dr albũ aũt corpus,p pa-
lido dictum eſt. Redditũ cyri ſolio phrahaten:phrahates inquit qui in regnũ perſaꝝ reſtitutus eſt nõ in nu
mero beatoꝝ ſicut uulgus putat. Nec.n.regnũ aut diuitiæ beatos facit. Cyri ſolio:regno perſarũ a rege Cy
ro qui in perſide regnauit. Diſſidens plebis numero beatum eximit uirtus. Ordo eſt:phrahaten eximit nu-
mero beatoꝝ uirtus quæ plæbis numero diſſidet:hoc eſt quæ uirtus.i.ſapiẽtia non eſt apud plæbem.
¶ Tu regnes.i.q̃libet regnet:latius.i.diffuſius aut magnificẽtius:domãdo ſpũm.i.aĩum auidum.i.auarum:q̃ ASCEN.
ſi iungas.ſ.imperãdo lybiam gadibus.i.ultimæ parti hiſpaniæ bethicæ:in qua etiam tyrii erythrei apud ery
threum mare oriundi coloniam habuere:& ita uterq; pœnus.ſ.tam libycus q̃ gaditanus ſeruiat tibi uni. Vt
uero latius cõmẽdet uirtutẽ temperantiæ:dãnat uitiũ ei oppoſitũ dicens. Hydros.i.hydropicus.i.intercute
laborãs:dirus.i.execrabilis & quaſi deoꝝ ira laborans:creſcit.i.magis inflat: indulgens ſibi.i.ſequens appe
titũ ſuũ:quia q̃to plus potat tanto plus ſitit:& quãto plus ſitit tãto plus rurſus potat:& ita & morbũ & appe-
titum auget:unde addit:nec pellit ſitim.i.appetitum bibendi:niſi cauſa morbi.i.aqua intercus fugerit.ideſt
abierit uenis & lãguor aquoſus.i.aquæ plenus:fugerit ſup.a corpore albo.i. aquis ſic diſtẽta cute: ut alba ui-
deatur.q.d.per ſimilitudinem ſic:nec auarum impleri pecunia:nec beatum reddi:niſi auaritiam expulerit.

ANTO. ¶Et dedocet ipſa uirtus.i.diſſuadet populum uti falſis nominibus:deferens regnum & Diadema tutum & propriam laurum. Vni:ideſt ſoli illi. Quiſquis oculo irretorto ſpectat ingentes aceruos. Populúq; falſis.i.diſſuadet populo beatum dicere eum qui diues eſt:& non ſapiens. Tũc igitur falſis uocibus populus utitur.quum beatos appellat diuites & reges:quibus auaritia ineſt ſpreta uirtute:ideſt temperantia & liberalitate. Vñ optime Horatius idem prima epiſtola inquit: Ad ſummam ſapiens uno minor eſt Ioue : diues liber honoratus pulcher rex deniq; regũ. Valerius lib.vii.cap.ii.ait.Nec parũ prudenter Anaxagoras interroganti cuidam quiſnam eſſet beatus. Nemo inquit ex his quos tu fœlices exiſtimas:ſed eũ in eo numero reperies qui a te ex miſeris conſtare credit: nõ erit ille diuitiis & honoribus abũdãs: ſed aut exigui ruris:aut nõ ambitioſæ doctrinæ fidelis ac ꝑtinax cultor in ſeceſſu q̃ in fronte beatior. Diadema tutum.i.regiam coronã δια ſτο.n.nobis ẽ corono uel circũligo. Propriã laurũ ꝑ laurea.i. propria gloria:quæ nõ aliorum uirtute acqritur: ſed ſua & propria unicuiq;. Oculo irretorto.i.ſine cupiditate & ſine inuidia.Inuidus enim nuſq̃ recta acie ſpectat:niſi ubi erumnæ fuerint:tũc enim lætatur maxime. Vnde lib.ii.met.Naſo ait:de ipſa inuidia. Pallor in ore ſedet macies in corpe toto.Nuſq̃ recta acies liuent rubigine dentes. Riſus abeſt:niſi quem uiſi fecere dolores.

Diadema diadeo Inuidia

Eximit uirtus:populumq; falſis
Dedocet uti.
Vocibus:regnum & diadema tutum
Deferens uni:propriamq; laurum:
Quiſquis ingentes oculo irretorto
Spectat aceruos.

PORPH. ¶Populumq; falſis dedocet uti:dedocet ꝑ dedocere cupit.i. diſſuadere populo beatũ dicere eũ qui regnum & diuitias poſſideat:quia falſo hoc dicitur ſolum modo illum & diuitem & regem & ſecurum eſſe affirmans qui diuitiis alienis non inuideat:nec eas concupiſcat. Propriamq; laurum:laurum pro laurea:per hoc gloriam intelligimus:propriam autem perpetuam. Oculo irretorto:hoc eſt oculo non inuidenti.

ASCEN. ¶Virtus diſſidens.i.diſſentiens plebi.i.opinioni populi:eximit numero beatum.i.beatorum phrahaten parthorũ regem filium herodis qui patrem ſuum trucidauerat. redditum.i.reſtitutum poſt mortẽ patris: ſolio cyri.i.regno perſarum in quo Cyrus maxime claruit.Hoc eſt omnis populus prædicat phrahaten beatum q regnum perſarum in quod pater per parricidium uenerat aſſecutus ſit præter opinionem multorũ:uerũ uirtus diſſidet.i.non aſſentitur populo:quia uult nihil eſſe utile:quod non idem honeſtum : neminemq; beatũ niſi qui bonus ſit ſapiens:unde poeta noſter in epiſtolis.Neue putes alium ſapiente bonoq; beatum. Et uirtus dedo. po. uti.i.docet populũ ne amplius utat. Vocibus.i.ſermõibus falſis. Deferẽs.i.attribuẽs regnũ & diadema.i.inſigne regũ ꝑcipue Perſarũ. Tutũ.i.ſine periculo poſſidẽdũ. Et laurũ.i.laureã ꝓpriã.i.debitã. Vni.i.ſoli illi quiſquis.i.quicunq; ſpectat ingentes aceruos.ſ.auri & argenti:aut aliarũ rerũ. Oculo irretorto.i.non retracto ex obliquo per auaritiam.Nam per trãſeuntes rem placidam retorquemus oculos in eam.

¶Argumentum.Odes.iii.

ANTO. DEliũ hortat ad fortitudinẽ & tẽperãtiam:ut tũ in aduerſis: tũ proſperis ſibi tẽperet eademq; mẽte & uultu cõſiſtat. Hinc optime Seneca. Nemo deſperet meliora lapſis. Nemo cõfidat nimiũ ſecundis. Cũq; moriturus ſit ei conſulit:ut lætiori uitæ incũbat:dũ res & ætas patiũtur q̃ ẽt finiunt. Cedet.n. relictis agris domo & uilla. Nec aliqd intereſt diues: ne ac nobilis:an pauper & infimus natus fuerit omnes quipppe Serius aut citius charontis Cymbã adhibimus. Ode eſt ſimilis nonæ liber primus. Aequam memẽto. Ordo eſt. Memento rebus in arduis ideſt aduerſis ſeruare mentem æquam ideſt eandem & immutabilem. Nõ ſecus i bonis.i.ꝓſperis ſeruare tẽperatã ab inſolenti lætitia. O deli moriture. Ab iſolenti tẽperatam lætitia. Cice.li.i.offi.docet quõ fortis animus & magnus maxime cernit:ſi nulli neq; homini neq; ꝑturbationi animi:nec fortunæ ſuccumbat i tẽperantia quoq;:ut idem ait. Verecũdia & q̃ſi qdã ornatus uitæ oĩſq; ſedatio ꝑturbationum aĩ & rerũ modus cernitur. Et lib.iiii.Tuſ.inquit. Quẽadmodũ Tẽperantia ſedat appetitiões:efficit:ut hæ recte rõni pareãt. Sic huic inimica intẽperantia oẽm aĩ ſtatũ inflãmat cõturbat incitat. Inſolenti lætitia:imoderatata uel nimia. Cic.n. li.iiii. Tuſ.ait. Atq; ut cõfidere decet timere nõ decet. Sic qdẽ gaudere decet lætari nõ decet. Prius etiã dixerat. Nã quũ rõne aĩus mouet placidæ atq; cõſtãter:tũ illud gaudiũ dr. Quũ ãt & inaniter & effuſe aĩus exultat:tũ illa lætitia geſtiẽs uel nimia dici põt:quã ita definiũt ſine rõne aĩ elationem:hẽt.n.ꝓfuſam hilaritatẽ.

Tẽperãtia
Intẽperãtia
Gaudere
lætari gaudium
Lætitia

Ode Tertia tricolos tetraſtrophos ad Deliũ de Temperantia & liberalitate.

AEquam memento rebus in arduis
Seruare mentem nõ ſecus in bonis
Ab inſolenti temperatam
Lætitia moriture Deli:

PORPH. AEquã memẽ.re.in ar.ſeruare men. Hæc ode ad.Q. Deliũ ſcripta ẽ:de aĩ eqtate ſubitis bõis nõ eẽ gaudendũ:nec malis deſperãdũ:ſed mediũ tenorẽ ſequẽdũ. Moriture deli : ſeu mœſtus oĩ tpe uixeris.

ASCEN. AEquam memento . Vt tẽperantiã & liberalitatem Delio amico perſuadeat memoriam facit fragilitatis uitæ humanæ admonens ut dũ licet fruatur rebus lætis quas hæredi ꝓpediẽ relinquere cogetur eũ mors nemini parcat. Ordo eſt:o Deli moriture memento ſeruare in rebus arduis.i. difficilibus & aduerſis:mẽtem æquã.i.non nimis demiſſam nec cõcuſſam ſed equalẽ & memento non ſecus.i. conſimiliter ſeruare in rebus bonis.i.lætis:mentẽ temperatã.i.moderatam ab inſolenti.i.nimis immodica & diffuſa lætitia. Deli dico moriture:ideſt qui moriturus es:ſeu uixeris mœſtus omni tempore:ſeu bearis:ideſt beatum feceris(ſecundum epicurum)te reclinatum in gramine remoto:ſcilicet a populo.

¶Seu mœſtus

ANTO. ¶ Seu mœſtus uixeris. Senſus eſt: ꝙ uel mœſtus uel lætus uixeris: moriturus es omnino. Seu te. Ordo ē. Seu interiore nota ſalerni bearis te reclinatū in remoto gramine per dies feſtos. Interiore. n. ſa. i. ſecretiore uini optimi cado ſignato quo uidelicet tpe quibuſue cōſulibus illud ſeruatum fuerit. Hoſpitalem: hoſpitio aptā. Trepidare. i. feſtinare. Dū res. i. ipſa rerum copia. Et patrimoniū. Sororū triū: parcas intelligit de qbus late in carmine de floribus diximus & alibi: hæ āt dr̄ h̄re manibus cādida fila & nigra. Candida fœlicitatē: nigra uero infœlicitatē ſignificant. Papinius. Iāqȝ dies aderat parcarū conditus albo uellere. Oui. item: in Ibin Dixerat at Clotho iuſſit ꝑmiſſa ualere. Neuit & infeſta ſtamina pulla manu. Cedes: migrabis inquit a tuis bonis. Fila atra q. ſ. mortis admonēt & minant̃ iō atra inqt. Diues ne priſco. Ordo ē. Nil intereſt an diues natus. ſ. fueris a priſco inacho: an pauper & de gēte infima. Moreris. i. habites ſub dio. i. ſub aere & ſine domo. Victima: ſcilicet eris nihil miſerantis orci. Priſco inacho: inachus apđ argos primus regnauit annis quinquaginta regnāte apđ Hæbreos Iacob Iſaac filio Anno mūdi. MMM.CCXL. Auctor eſt Euſeb. Parcarum ſtamina.

Seu mœſtus omni tempore uixeris:
Seu te in remoto gramine per dies
Feſtos reclinatum bearis
Interiore nota falerni:
Quo pinus ingens: albaqȝ populus
Vmbram hoſpitalem conſociare amant
Ramis: & obliquo laborat
Lympha fugax trepidare riuo:
Huc uina & unguenta: & nimium breues
Flores amœnæ ferre iube roſæ
Dum res & ætas & ſororum
Fila trium patiuntur atra.
Cedes coemptis ſaltibus: & domo
Villaqȝ: flauus quam tyberis lauit
Cedes & extructis in altum
Diuitiis potietur hæres
Diues ne priſco natus ab inacho
Nil intereſt an pauper: & infima
De gente ſub dio moreris
Victima nil miſerantis orci
Omnes eodem cogimur: omnium
Verſatur urna ſerius ocyus
Sors exitura: & nos in æternum
Exilium impoſitura cymbæ.

Oēs eodē. Ouidi. quoqȝ in metamorphoſeos inquit Serius aut citius ſedem ꝓperamus ad urnā. Oium uerſat̃ urna. Ordo ē in urna uerſat̃ oium ſors. Serius ocyus exitura & īpoſitura: nos cymbæ ī æternū exiliū. In æternū: ultima ſyllaba abūdat. ergo cū ſequēti dictiōe alteris uerſus ſcādet̃.

PORPH: ¶ Seu te ī remoto gramīe p dies feſtos reclinatū bearis. In hoc cām oñdit cur æquo aīo uiuēdū ſit qm̄. ſ. moriēdū eſt. Et ſi laſciuus & largus uixeris: ſeu in remoto gramine hoc eſt in ſucceſſu nemoris. Reclinatū aūt. i. reſupinū recūbentem: ut ſolēt qui ſecuriores & ſoluto aīo hoc faciūt. Interiore no. ſa. hoc ē uetuſtiore: qm̄ interiores lagenæ ſolēt eſſe q̄ prius ſtipatæ ſunt. Quo ob. labo. lym. fu. trepi. ri. ſubaudiendū: ſi ea nō utimur & ē totū aduerbialiter dictū. Hūc uina & unguēta & nimiū breues flores ferre iube roſæ. i. ubi hoſpitalē conſociant pinus & populi: & ubi lympha fugax obliquo laborat trepidare riuo. Dū res & ætas & ſororū fila: nūc patiunt̃ atra: hoc ē dū eſt & uñ & dū per ætatem hæc decet facere: & dū fata ꝑmittūt uiuere quæ atra fila mortuorū tractāt Et ſororum fila trium patiunt̃ atra: dum fila atra ſororum patiunt̃ inquit ꝓ eo quod eſt dum ipſæ ſorores patiuntur: hoc eſt parcæ quorū fila ſunt atra. Et extructis in altū diuitiis potiet̃ hæres. Hoc eſt q̄s tu in altū extruxeris: ac ꝑ hoc magnas amplaſqȝ feceris. Diues ne priſco natus ab Inacho: utrum diues inquit & generoſus ſis: an pauper & ignobilis nihil intereſt. Sub diuo moreris: ſub cælo agas: ac per hoc uiuas. Oium uerſatur urna. Poetice hoc quaſi ſorte: ſcilicet ducti ad mortem. Impoſitura cymbæ. ſcilicet qua Charon umbras ſepultorum per Acherontem: in ulteriora inferorum ſcilicet transfert: & hoc poetice.

ASCEN: ¶ Per dies feſtos. i. in qbus a negocio publico ceſſandū ē bearis dico. Nota. i. ſigno ſalerni. ſ. uini. Interiore. i. re cōditi uini in itima pte cellæ uinariæ: aut nota iteriore. i. ebibēdo: uſqȝ ad ſignū qđ ē in interiore pte pateræ. Iube ferre huc. i. in hūc locū. Quo. ſ. loco. Pinus ingēs & ppl's alba. ſ. in foliis interioribus. Amāt cō. i. ſocialiter efficere ramis. i. p ramos ſuos. Vmbrā hoſ. i. porātī ad tps hoſpitiū ꝑbiturā. Et lympha. i. aq̄ fugax. i. aſſidue dilabēs. Laborat. i. conat̃. Trepidare. i. murmur: ut in trepidatiōe ſit excitare. Riuo obliquo. i. obliquas ripas q̄ ſaxoſæ ſunt ꝑcutiēte. Iube dico ferre huc. Vina & unguēta. Et flores roſæ amœnæ nimiū breues. I. nimis parū duraturos: uñ ī opuſculo de roſa dicit maro. Quā lōga una dies ætas tā lōga roſarum ē. Dū. i. donec: hoc ē tātiſper. Dū res. i. facultas. Et ætas & fila. i. ſtamina ſororū. i. trium parcarū hoc ē diſpoſitiōes fatales uitæ hūanæ. Atra. i. nocitua dū rūpunt̃. Patiunt̃. i. tibi ꝑmittūt: qa tu cedes. i. diſcedes. ſ. a ſaltibus. Coemptis. i. quos ſimul emiſti. Et do. & uilla. i. domo in agro quā tyberis flauus. i. ſub albis aqs. Lauit. i. alluit & cedes &. i. ſil' ædib⁹ urbāis extructis ī altū: qa hæres potiet̃ diuitiis a te ptis. Nil in. di. ne. i. an diues ſu. ſis nat⁹. i. ꝓgenit⁹ ab inacho priſco. i. antiqſſimo rege argiuorū. i. & generoſiſſim⁹ an paup ſup. ſis & nat⁹ de gēte īfima. qa moreris. ſub dio. i. Ioue hoc ē ſub cælo exñs. Victima orci. i. īferi ſeu plutōis nil miſerātis. Nos co. i. īpellimur oēs eodē. i. ad eūdē exitū. Sors. o. uer. ſ. ī urna fatali. Exitura ſe. o. i. ſorte ſeri⁹ & ſorte ocyus: uñ prudēter fingūt poetæ uitas hoium eē in urna fatali eaqȝ uerſata exire: & īde fieri: ut iuuenes moriāt̃ ñ min⁹ q̄ ſenes: ut nos admōeāt cū euāgelio. Vigilate utiqȝ qa neſ. diē neqȝ ho. Et tñ ubi ſemel mortui ſum⁹ nō ē pniæ loc⁹: uñ addit: ſors exitura & īpoſitura cymbæ. ſ. charōtis. In ex. æ. i. uñ nūq̄ redituri ſum⁹.

¶ Argumentum. Odes. iiii.

ANTO. ERat pho phillis ancilla:q̃ certe amore ꝓſequebať:ait poeta id ſibi nulli eẽ dedecor:achilles.n. bryſeida aiax tegmeſſã agamẽnõ caſſandrã captiuas ẽt & ancillas adamarũt ꝓbat ide. phillida quoqꝫ regiũ genus ut illas habuiſſe moribuſqꝫ & forma nobilẽ q̃ oĩa decori amatoribus potius q̃ dedecori pñt accedere. ẽ ãt Ode ſilis ſecundæ. Xãthiæ. i. troianæ ſe a phrygiæ ac barbaræ. Inſolentẽ: ſuperbũ iracũdũ arrogãtẽ: de moribus ãt achillis dictũ ẽ latius lib. i. ibi pellidæ ſtomachũ. Refert ẽt plura

Bryſeis — Chryſeis — Cilices — priami regna — Troia — Tegmeſſa

Homerus lib. xxiiii. Ilia. Serua Bryſeis. Ea qdem ab achille rapta fuit ex lyrneſſo regia Minetis: ex theba uero Ectiõis pñs Andromaches capta fuit Ghryſeis q̃ ſane Agamẽnoni cõtigit. Ambe ãt he urbes ĩ eo cãpo erãt: q poſtea thebanus cãpus eſt appellatus is pp fertilitatem prius a myſiis a clydis poſtea ab græcis ĩfeſtatus ẽ: erat ãt ĩ cilicia: nã cilices ĩ duos diuiſi erãt principatus alteꝝ ectiõis alteꝝ mynetis: erãtqꝫ iſta oppida leſbo oppoſita: quibus oĩbus Priamus ĩperabat: qď Achillis uerba manifeſte declarãt ubi ait. Ante tuas notam⁹ opes: ſpacioſaqꝫ regna. Quæ fœlix pariter leſbos cõplectitur: & quæ cõpræhendit phrygiæ tellus ac helleſpontus. Tũc qdem hæc erant: poſtea uariæ mutatiões ſunt cõſecute. Tota ãt ora ſub troianis ĩ nouẽ pricipatus diuiſa erat: & ſub Priamo in bello troiano cõſtituta: & troia appellata: hæc oĩa ex Stra. li. xiii. Tegmeſſæ: de hac itẽ Oui. li. iii. de arte meminit his uerbis Odimus & mœſtas tegmeſſã diligat aiax. Nos hilarẽ populũ fœmĩa læta caput &c. Atrides. i. agamẽnõ: cui diruto Ilio Caſſãdra uirgo & Priami filia ſorte obtigit: q̃ ẽt ſibi q̃ fata fuarenť a coniuge ꝑdixit qď Seneca in

Quarta ode dicolos tetraſtrophos ad Phoceum de amore ancillæ.

NE SIT ancillæ tibi amor pudori
Xanthiæ phoceu prius inſolentem
Serua briſeis niueo colore
Mouit achillem.
Mouit aiacem thelamone natum
Forma captiue dominum tegmeſſæ.
Arſit atrides medio in triumpho
Virgine rapta:
Barbaræ poſtq̃ cecidere turmæ
Theſſalo uictore: & ademptus hector
Tradidit feſſis leuiora tolli
Pergama graiis.
Neſciás an te generum beati
Phillidis flauæ decorent parentes:

Laryſſa — Phthia

Tragœdia Agamẽnonis teſtať latiſſime. Medio in triũpho. i. in ipſa uictoria. Barbaræ. i. troianæ. Teſſalo uictore. i. Achille: is enim Teſſalus fuit uir. Et lariſſeus Achilles: lariſſa & phthia egregia erant oppida in theſſalia: ut ſcribit Soli. Et ademptor Hector: ordo eſt. & Hector ademptus tradidit pgama leuiora tolli a feſſis graiis. Vñ & Maro ait. Decimũ quos diſtulit hector ĩ annũ. Neſcias an: potuiſſet phoceus rñdere poetæ: nõ mirũ eſſe: ꝙ Achilles briſeida. Tegmeſſam aiax Agamemnõ caſſandram captiuas & ancillas arſerant: ille enim regũ filiæ fuerant. Suam uero Phyllida humilem eſſe: hinc ait poeta: illam mœrere regium genus moreſqꝫ generoſos habere: ut ſimilem illis oſtendat. Beati. i. diuites: uti fuere prædictarum parentes.

PORPH. NE ſit ancillæ tibi amor pudori ad xãtiũ phoceũ hæc ode dř de amore phillidis nõ eẽ dño ancillæ affectũ erubeſcendũ. Prius iſo. ſer. Bryſeis niueo colore mouit Achillẽ iſolentẽ hic ſuperbũ arrogãtẽ accipe alioqn iſolens crudelis dř ſuperbiæ ãt Achillis Vir. quoqꝫ meminit cũ de pyrrho filio eius loquiť ita ſtirpis Achilleæ faſtus. Arſit at. me. i triũ. u. r. Medio i triũpho. i. i ipa uictoria capta troia quæſita. Barbaræ poſtq̃ ceci. tur. Teſſalo uictore poterat: accipi Neoptolemus q interfuit excidio troiæ. Sed cũ ſubiiciat: & ademptus. Hector: ad Achillẽ reuocauit omnẽ excidii troiæ caſum. Leuiora tolli pgama graiis. Leuiora. ſ. facta pergama. i. imbecilliora extincto hectore. Neſcias ante generum beari phillidis flauæ decorent parentes: poſſe autem fieri ait ꝙ & hæc regii generis ſit unde: intelligere debemus phillidem captiuam eſſe: ſic enim ſe habent & hæc quæ ſubiiciuntur.

ASCEN. NE ſit Ancillæ. Cõmẽdat phoceo amico Phillida ancillã eiuſqꝫ amorẽ cuius ne eũ pudeat exẽplis ꝓbat ancillas ẽt principib⁹ uiris dilectas fuiſſe: & ſi Phoceus dicat eas ꝓgenie regali ortas: dicit Phillidos mores ingenuos & lepidũ corpus argumẽto eẽ illam nõ illiberalibus ortã parẽtibus. At ne eius amore captũ ſuſpiceť: dicit ſe integrũ & incorruptũ laudare: nec amorib⁹ irretitũ cũ ſit q̃dragenarius. Atqꝫ ita frigidus in uenerẽ ſenior. Ordo ẽ. O phoceu ne amor ancillæ Xãthiæ. i. troianæ ſit tibi pudori: Briſeis ancilla & amica Achillis: ſæua. i. iperioſa ad nutũ ſuũ hoiem regẽs: mouit. i. affecit amore ſui: colore niueo. i. pp nitorẽ formæ. Achillẽ prius iſolẽtẽ. ſed eius amore domitũ aut dicamus mouit prius achillẽ inſolẽtẽ. i. q̃uis iſolẽtẽ & arrogãtẽ atqꝫ idomitũ. Forma. i. ſpẽs & formoſitas tegmeſſæ captiuæ: mouit aiacẽ natũ Thelamone: q tñ fortior q̃ Oileo natus dř: dñm. i. q̃uis dñm ſuũ. Atrides. ſ. agamẽnõ. arſit. ſ. icẽdio amoris ipatiẽtis i medio triũpho. i. i ipa uictoria: & hoc uirgie. ſ. caſſãdra rapta poſtq̃ turmæ barbaræ. i. barbaroꝝ q troianis auxilio uenerãt qď poti⁹ dicã q̃ ut de ipſis troianis itelligã pp Romanoꝝ originẽ cecidere. i. fuſæ & ſtratæ ſunt: theſſalo. ſ. Achille uictore: & Hector adẽptus. i. ablat⁹ opa Achillis a quo iterfectus erat: tradidit. ſ. p ſuã abſentiã: pgama. i. mœnia troiana tolli. i. diripi leuiora. i. leuius & facilius: graiis feſſis. ſ. decẽnali bello. Vñ æneid. ii. Fracti bello: fatiſqꝫ repulſi Ductores danaũ tot iã labẽtibus annis. Tu neſcias. i. neſcire poſſis cognitis moribus & ſuſpiriis eius. An parẽtes phillidis flauæ. i. flaui coloris ſaltẽ i capillis: beati. i. diuites & potẽtes: decorẽt. i. illuſtrẽt & ornẽt: te geneꝝ. ſ. ſuum qa filiæ maritũ certe ipa mœret. i. tacite deflet genus regiũ unũ ſe ortã dicit: & penates iniquos uel impares dũs uictorum: uel iniuſtos ꝙ familiam ſuam nõ ſeruauerint.

¶ Penates

ANTO. Penates

¶Penates:ii ſunt omnes dii:qui domi coluntur. Vt Seruius inquit lib.ii.æneí. quod etiã Tullius:ꝓ ſylla oñdere uidetur his uerbis.Quãobrem uos dii patrii ac penates qui huic urbi:atq; huic imperio pſidetis &c.Macro.etiam lib.ii.ſat.docet penates eſſe per quos penitus ſpiramus:per quos habemus corpus:per quos rationem animi poſſidemus eſſe autem medium ætera Iouem:Iunonem uero imum aera cum terra & mineruam ſummum ætheris cacumẽ. Lucro auerſam.i.ab lucro ab horrentem:non enim donis ad libidinem allici poterat pudenda ideſt turpiſſima.Teretes non craſſas uerum in longitudine rotundas hinc laudabiles .Integer nõ corrupt⁹ libidine aliq̃ potuiſſet Phoceus poeta dicere. Tu meam Phylida ardes hinc eam laudas poeta igiẽ tacite obiectiõi:ita reſpondit. Suſpicari:de illo ſcilicet me ipſo. Trepidauit.i.feſtinauit. Octauum luſtrum ideſt quinquennium:hoc eſt annos quadraginta:quos quidã ab amore alienos eſſe decet.

Regium certe genus & penates
Mœret iniquos.
Crede non illam tibi de ſceleſta
Plæbe dilectam.neq; ſic fidelem:
Sic lucro auerſam:potuiſſe naſci
Matre pudenda.
Brachia & uultum tereteſq; ſuras
Integer laudo.fuge ſuſpicari
Cuius octauum trepidauit ætas
Claudere luſtrum.

PORPH. ¶Regiũ certe genus & penates.Brachia & uultus tereteſq; ſuras eleganter cũ puellæ pulchritudinem laudaret ne ſuſpectus haberetur in amorẽ eius adiecit. Integer laudo fuge ſuſpicari. Cuius octauum trepidauit ætas claudere luſtrum: ætate quadraginta ætatis annos ſe exceſſiſſe oſtendit.Octo.n.luſtra octo qnquennia : quadraginta annos.ſ.claudũt.Quæ ætas uẽ iã amori eẽ aliena.

ASCEN. ¶Crede illam dilectam tibi non de ſceleſta plæbe:neq; ſic fidelem tibi & ſic auerſam.i.alienam a lucro potuiſſe naſci matre pudenda.i.turpi. Vñ dicit Iuuenalis ſat.yi.Scilicet expectas: ut tradat matre honeſtos.Aut alios mores quam quos habet utile porro Filiolam turpi uetulæ producere turpem. Ego laudo integer.i.incorruptus amore eius. Brachia & uultum & ſuras.i.poſteriores partes crurum.Teretes.i.cum longitudine rotundas.Fuge ſuſpicari.i.habere ſuſpitionem.ſ.de illo:hoc eſt de me uetulo: utpote cuius ætas trepidauit ideſt feſtinauit.Claudere:ideſt perficere octauum luſtrum ideſt quadrageſimum annum.

Ode quinta tricolos tetraſtrophos nõ tẽtãdas puellas innubiles.

Nondum ſubacta ferre iugũ ualet
Ceruice:nõdum munia comparis
Aequare:nec tauri ruentis
In uenerem tollerare pondus.
Circa uirentis eſt animus tuæ
Campos iuuencæ:nunc fluuiis grauem
Solantis æſtum:nunc in hũdo
Ludere cum uitulis ſalicto

¶Argumentum.Odes.V.

ANTO. Sectanti Lalagen puellã pulcherrimã ſed innubilẽ uiroq; immaturã.Hora. ſcribit illam iuuencæ comparans nõdum ualenti uenerei tauri ſufferre põdus.Conſulit igitur illius citam adoleſcentiã expectare uelit:Tunc enim proterua impudentiq; fronte uirum ultro appetet. Crederem attamen ſibiipſi potius id dicere.Superius enim de Lalage inquit ꝙ ubicũq; fuerit illã ſemper amabit. Nõdum ſubacta.Ode eſt ſimilis nonæ libro primo:ẽ autem ordo.Animus tuæ iuuencæ eſt circa uirẽtis campos nunc ſolantis grauem æſtum fluuiis nũc prægeſtientis ludere cum uitulis in hudo ſalicto nondum ualet ſubacta ceruice ferre iugum nondum ualet æquare munia comparis:nec ualet tollerare pondus tauri ruentis in uenerem. Subacta:ideſt ſuppoſita uel atrita. Iugum:allegoricos coniugium accipit. Valet:tua ipſa iuuenca. Munia:officia uenerea. Comparis:ideſt uiri ſibi adhærentis. Tauri:uiri pſtat.n.in allegoria.Iuuẽcæ.i.puellæ. Solãtis:refrigerantis & recreãtis. Cũ uitulis.i.cũ pueris.

PORPH. Nondum ſubacta ferre iugum ualet ceruice.Hac ode allegoricos cum eo agit:qui inhabilem adhuc uiro puellam perſequitur quæ luſus magis q̃ rerum uenerearum cupida ſit. Nondum munia comparis æquare:eleganter quia de iugo ferendo loquitur quod de coniugio intelligi uult. Nunc fluuiis grauem ſolãtis æſtum: quod ſignificat refrigerãtis.Solari æſtũ pro refrigerare gratiſſime dicitur. Nunc in hudo ludere cum uitulis:dicendo uitulis intelligi uult cum pueris.

ASCEN. Nondum ſubacta ferre iugum.Hac ode diſertiſſima poeta noſter amicum.: quem qa inhoneſtum eſt non nominat monet deſinat puellas immaturas ſectari dicens per allegoriam. Iuuenca tua.i. puella quam ſectaris nondum ualet ferre iugum.i.pondus uirile. Ceruice nondum ſubacta ideſt nondum domata:bis enim dicetur nondum:hoc eſt natura nondum ad uenerem apta.Nondum ualet æquare.i.ex æquo præſtare munia ideſt officia.Comparis ſcilicet tauri:hoc eſt uiri:nec ualet tollerare pondus tauri ruentis in uenerem ideſt uiri uolentis coire:hoc eſt tuum impetum.Circa uirẽtis perſiſtit i allegoria & metaphora ab iuuenca ſumpta dicens.Animus tuæ iuuencæ.i.iuuenculæ quã ſectaris eſt circa campos uirentis.hoc eſt cum puellis æqualibus uerſari cupit.Iuuencæ dico ſolantis.ſ.leuantis nunc:ideſt aliquãdo.Fluuiis.i.aquis fluentibus. Aeſtum grauem.i.dulcibus colloquiis æqualiũ puellares curas.Et prægeſtientis ideſt nimis cupientis:nunc.i.aliquando.Ludere cum uitulis ideſt coæuis pueris:non cum tauro.i.uiro impetuoſo In ſalicto ideſt loco ubi ſalices creſcunt.Hudo.i.aquoſo:quia is fere humidus & aquoſus eſt.

ANTO. Autúnus Racemus Purpura

ℂPrægeſtientis:deſiderantis & exultantis immitis uuæ.i.immaturæ puellæ. Deſtinguet:diuidet uariabit. Autũnus:ab augeo dicit̃ ꝙ tunc maxime augeantur hominum opes coactis agrorum fructibus: ut Feſtus ait. ĩcipit autem.vii.Idus ſextilis:habetq́ʒ dies.xci. Auctor eſt Varro lib.i.de re ruſti. Racemos:eſt racemus botrionis pars.ut Ser.docet.libro.iiii.georgico.Purpureo colore.i.nigranti roſæ ſimilis.Plinius.n.lib.ix.ſcribit ꝙ purpuræ piſce florem illum tingendis expetitum ueſtibus in mediis habent faucibus:liquoris hic minimi eſt in candida uena:unde precioſus ille bibit̃ nigrãtis roſæ colore ſub lucẽs reliquum:corpus ſterile. Ferox:robuſtior. Aetas:adoleſcentia. Proterua: impudẽti. Dilecta:ab omnibus.ſ.tãtum. Pholoe:de hac libro primo ode uero.xxxiii.etiam dixit cyrus in aſperam declinat pholoen : ſed prius appulis iũgent capreæ lupis. Quã turpi pholoe peccet adultero.

Chloris Gyges

Chloris : formoſæ puellæ nomen:χλωρος aũt uiridis dicit̃. Gnydius:Gyges gnydiũ appellat.qm̃ i Gnydo urbe cariæ colebat̃ uenus quæ oĩum elegantiarum domina eſſe dicitur:Meminit Tullius libro tertio officio. de altero Cyge:qa annuli cuiuſdam bñficio ſtuprum intulit reginæ lydoꝝ eaq́ʒ adiutrice regem dominũ interemit:& rex effectus ẽ lydiæ.

Sagire ſagaces

Sagaces:Sagire ẽ acute ſentire:inde ſagaces dicti canes:is igitur q ante ſagit q̃ oblata res ẽ dicit̃ præſagire.i.futura ante ſentire. Auctor ẽ Cicero libro primo de diuinatiõe. Et Feſtus igt. Sagax acutus:& ſolers.i. in omni re prudẽs. Hoſpites.i.peregrinos : quibus.ſ.antea non cognitus eſſet. Diſcrimen obſcurum.i.icognita differentia Virgilius libro ſexto uel quo diſcrimine ripas hæ linquunt. Solutis crinibus:intonſi crines & ambiguus gygis uultus obſcurum diſcrimen ſexus reddebant. Ambiguo an ſcilicet puellæ.an pueri eſſet.

Prægeſtientis:tolle cupidinem
Immitis uuæ:iam tibi liuidos
Diſtinguet autumnus racemos
Purpureo uarius colore.
Iam te ſequetur:curret enim ferox
Aetas:& illi quos tibi dempſerit
Apponet annos:iam proterua
Fronte petet lalage maritum
Dilecta quantum non pholoe fugax
Non chloris albo ſic humero nitens
Vt pura nocturno renidet
Luna mari:gnydiuſq́ʒ gyges:
Quem ſi puellarum insereres choro
Mire ſagaces felleret hoſpites
Diſcrimen obſcurum ſolutis
Crinibus ambiguo uultu.

PORPH. ℂTolle cupidinem immitis uuæ. Tranſit in allegoriam ĩmaturæ uuæ cõparans uiriditatẽ adhuc puellæ uirginitati. Diſtinguet autumnus racemos.hoc eſt nigrorem maturitatis uariabit:uidemus enim racemos cũ primum nigreſcere incipiunt:non omnes ſimul ac uuas colorari. Curret enim ferox ætas & illi quos tibi dempſerit apponet annos:hinc pro uiribus ad florem ætatis accipe.Sic enim ſe habet ſenſus quantum tibi urgente tam iuuentute uirium decerpſerit tantum nunc illi curã maxima floreſcenti accedit. Nõ pholoe fugax.Quæ uiros fugeret. Albo ſic humero nitens:pro candido. Dilecta quantum non pholoe a fuga non chloris dilecta generaliter accipe a quocunq́ʒ qui eam uiderit dilecta: & utiq́ʒ propter pulchritudinem quã in eo prædicat præferendo chloridi & pholoe quas æque pulcherrimas fuiſſe intelligendum gnyduſq́ʒ gyges de huius pueri pulchritudine etiam Ouidi. locutus eſt. Mire ſagaces falleret hoſpites diſcrimen obſcurum ſolitis crinibus ambiguoque uultu ſuauiter hic hoſpites pro ignotis dicit.hoc eſt qui ipſum puerum non noſſent. Sic enim falli poſſint obſcuro ſexus diſcrimine: & ambiguo uultu. Sagacis: quãuis ſagacis diſcrimen obſcurum ſolutis crinibus ambiguoq́ʒ uultu obſcurum diſcrimen ſexus ſcilicet obſcurabat autem per crines ſolutos.

ASCEN. ℂTolle.i.amoue cupidinem.i.appetitum aut cupiditatem. Vuæ.i.puellæ:& eſt alia metaphora. Immitis.i.nondum maturæ. Iam.i.prope diem:quia cito matureſcunt puellæ. Autumnus uarius.i.afferens uarias uuas maturas. Diſtinguet.i.diſcernet tibi racemos. Liuidos.i.uuas adhuc liuentes & plombeum colorem habentes.i.nondum plene maturas. Colore purpureo.i.a uere maturis:hoc eſt ſi paulum expectare poteris:quæ nunc eſt liuida uua fiet.purpurea.i.iuuencula uix pubeſcere incipiens uiripotens fiet. Ipſa quæ te fugit modo:ſequetur te iam ſcilicet matura uiro:enim pro quia ætas ferox.ideſt robuſta & animoſa. Aut quæ tunc erit indomita ſub primo furore amorum : curret.ideſt feſtinanter adueniet:& apponet illi annos: ſcilicet aduenientes & ad uenerem aptos:quos dempſerit tibi:quia ad medium uſq́ʒ ætatis dicuntur anni uenire & apponi:& poſt medium recedere & demi. Vnde dicit in arte. Multa ferunt anni uenientes commoda ſecum. Multa recedentes adimunt. Iam lalage exponit allegoriam.i.iuuencula q̃ tu ſectaris. Petet maritum.ideſt commercium uiri : fronte proterua aut quia matri neganti inimica:aut quia ob formoſitatem ſuperba. Dilecta.ſ. ab omnibus tantum : quantum.ſ. non eſt dilecta pholoe puella illa fugax.ſ. ab amatoribus qui nimis frequentes ſunt. & nitens ut luna renidet.i.reſplendet pura. Mari nocturno.i. dum diffunditur per mare tempore nocturno:ſic ut chloris non eſt nitens.ideſt pluſquam. chloris formoſa illa puella eſt nitens. Albo humero:& nitens ut gyges puer gnydius.ideſt uenereus:aut uenuſtus:ut quem Venus regina gnydi omnibus gratiis decorarit.quem puerum ſi tu inſerere choros puellarum:diſcrimen obſcurum:ideſt differentia difficilis cognitu. Crinibus ſolutis & uultu ambiguo.i.dubio an maris : an fœmellæ. Falleret hoſpites.i.aduenas qui eum in forma & ueſtitu uirili non nouerant. Mire.i.licet mire ſagaces.i.rem latentem ſagientes & quadam ſagacitate olfacientes.

ℂArgumentum

¶ Argumentum. Odes. yi.

Eptimio amiciſſimo ſuo poeta ſcribẽs: ait ſecũ ĩ ultimas ẽt & aſperrimas orbis oras ituꝝ eẽ: qđ ſa ne maximã eius beniuolẽtiã arguit: optat ĩde ut tybur. ſenectæ ſedes hẽri poſſit: qđ ſi pce nõ dede rint petet ingt Tarentũ: cuius qdẽ regio ſibi pter oẽs arridet: abũdat. n. melle uino oleo tẽperie ſumma. hortaſ itaq; ſeptimiũ uelit eo ſecum pgere: ubi defuncto ſibi ualet debitas emittere la chrymas. Septimi ga. adi. me. ode ẽ ſilis ſecundæ. li. i. ANTO.

Ode ſexta dicolos tetraſtrophos ad Septimiũ de tybure & tarento.

Eptimi gades aditure mecum: &
Cantabꝝ indoctum iuga ferre nr̃a: &
Barbaras ſyrtes: ubi maura ſemper
Aeſtuat unda.
Tybur argeo poſitum colono
Sit meæ ſedes utinam ſenectæ
Sit modus laſſo maris & uiarum
Militiæq;.
Vnde ſi parcæ prohibent iniquæ
Dulce pellitis ouibus galeſi
Flumen & regnata petam lacono
Rura phalanto.
Ille terrarum mihi præter omnis
Angulus ridet. ubi non hymeto
Mella decedunt: uiridiq; certat
Bacca uenafro.

Gades Gades: ĩſulas Beticæ oppoſitas ĩ oceano: de qbus late ſupius ode. ii. huius uoluminis. Cãtabri. Cãtabꝝ: cãtabri populi ſunt ĩ hiſpania taraconenſi. ad oceanũ: ut docet Ptolo. li. ii. Eos ãt & uicinas illis gẽtes q̃ la trocinia retinebãt Auguſtus oppſſit: ut. ſcri. Stra. li. iii. Sueto. ẽt de Auguſto ait. Eterna bella duo ꝑ ſe geſſit. Dalmaticum adoleſcens adhuc: Et Anto. deuicto cãtabricũ: Paulo itẽ iferius ait. Do muit ãt ptim ductu ptim auſpiciis ſuis cãtabriam agraniã pannoniã &c. Indoctũ iu. fe. n. quo tpe id poeta ſcripſit cãtabri ab romanis ſubacti non fuerant: qđ Auguſtus poſtea ægit: ut diximus: uel indoctũ ait. i. nõ aſſuetũ: nã pauloante uictus fue rat cantaber ab ipſo Augu. Barbaras. i. ſæuas.

Syrtes Syrtes: ſunt duo ſinus ĩ extrema africa: eas ĩ ac ceſſas uadoſum ac reciprocũ mare efficit: ita ĩcer tis moribus nũc ĩ breuia reſcindit dorſuoſa: nũc æſtibus inundaſ ingẽtis: latius tñ uideto ĩ epodo nono. Mauri. Mauri unda. Mauri terminãſ oceano oc cidẽtali: ut ſcribit Ptolo. lib. iiii. de qbus plura lib. ulti. Stra. Tybur: de eo late ſuperius ode. vii. lib. i. Sit modus. ordo ẽ laſſo mihi ſit modus. i. finis ma ris uiarũ & militiæ. Vñ: a quo tyburæ. Parcæ: clotho: lacheſis: atropos. Pellitis ouibus galeſi. Galeſus Galeſus ut dixit Liuius li. y. de ſecun. bel. pu. cala briæ flumẽ ẽ tarẽto ꝓximũ p qnq; milia paſſuũ. Tarẽtinæ oues. Et Pli. lib. yiii. ſcri. Tarẽtinas oues fuluas eẽ & ſuæ pulliginis. Phalãto hoc duce lacones. Tarẽtum apollinis oraculo condiderũt: de quo multa Str. lib. yi. & nos latius ode. xxyiii. lib. i. Hymetus. Hymeto: hyemetus mõs eſt nobi lis in attica: q mel gignit optimum: ut Stra. ait li. ix. qui etiam li. yi. ſcri. Tarentinam oram fructuum bonita te pcellentẽ: nã & mel eius & uellera uehemẽter laudãſ. Decedũt: pcedũt. Venafri oleum Venafro uiridi. i. oleo uenafra no: nã laudes hẽt olei totus uenafranus ager maxie planis finitimus aruis: auctor ẽ Stra. li. y. đ cãpania loqns.

PORPH. Eptimi ga. adi. me. Hac ode ſeptimiũ eqtẽ Ro. cõmilitonẽ ſuũ alloquiſ: q̃ teſtaſ grauiſſima ſibi lo ca eẽ Tiburi & Tarẽti. Cãtabrũ indo. iu. fe. n. Apparet cãtabros q̃ ẽ gens Galatiæ: illo adhuc tpe indomitos fuiſſe. Cũ dicit cãtabrũ indoctũ iuga ferre nr̃a. Septimi ga. aditure mecũ gades oppi dũ a pœnis cõditũ ut ſupra oñdimꝰ. Vbi maura ſemp æſtuat unda: maura hic ꝓ africa α πλο... dr̃ .ſ. q; tã Africa q̃ mauritania gñalr̃ lybia dr̃. Tybur argeo poſitũ colono ſupra oñdimus. Tybur oppidũ a tri bus fratribꝰ cõditũ eẽ Tyburto: catillo: cora quos: gñe argiuos eẽ ẽt Vir. teſtis ẽ q ait. Catilluſq; acerq; coras argiua iuuẽtꝰ: ergo argeo ꝓ argiuo ãtiq dr̃. Sit mo. l. m. & ui. mi. modũ nũc ꝓ fine dixit. Optat ergo ſibi poſt laborẽ maris & uiaꝝ militiæ in reliq̃ ætate Tyburis ſeceſſũ. Dulce pel. o. g. flu. Galeſus fluuiꝰ ẽ tarẽtinoꝝ: pellitas ãt oues dixit: q; tarẽtine oues pellibꝰ tegũſ. De fertilitate ãt & amœnitate tarẽtini agri: & Verg. ĩ ge. iiii. ſignificat. & ſic titurius ait tarẽtinoꝝ hortoꝝ q geris odores. Cũ uellet ĩtelligi floꝝ. Et re. pe. la. ru. pha. Phalãtus lacedæmõius fuit: quo auctore & pricipe pthcniæ ſpartani tarẽtũ cõdiderũt. Vbi nõ hy. mel. de. Hymetos mõs ẽ atticæ: ubi optimũ mel naſciſ. Decedũt ergo ecõtrario cedũt: cõpoſitũ ꝓ ſimplici. i. cedũt. Sẽ ſus ãt ẽ: ubi mel naſciſ qđ ab attico nõ uincaſ. Viridiq; cer. b. ue. Græca figura dictũ eſt illi certat ꝓ cũ illo certat. Baccha aũt ꝓ oliua dixit uigeſ ergo ſignificare tarẽtino agro tale oleũ naſci quale ſit uenafrum.

ASCEN. Eptimi ga. Septimiũ amicũ de quo cõfidit q; ſecũ: remotiſſimas & difficillimas oras ꝓficiſci uelit: pcaſ ut ſecũ & tybur petat aut ſi id nõ deſ: Tarẽtũ oppida amœniſſima: ĩ qbus ubi reliquũ ætatis degeterit poeta: rogat ut ab eo optata doneſ ſepultura. Ordo ẽ: o Septimi amice aditu. mecũ. i. q adire mecũ uelis ſi opus ſit. Vñ hic q̃litatẽ nõ tps notat. Gades. i. ĩſulã illã ĩ ultimis hiſpaniæ oris. Et cãta. ſ. pplm hiſpãiæ. Indoctũ. i. adhuc ĩſuetũ ferre. i. pati. nr̃a iuga. i. ĩpia dura. Et ſyr. bar. i. barbaroꝝ. Vbi unda ma. i. mauritanica: æſtuat ſp. Vtinã ty. po. i. cõditũ a colo argeo. i. argiuo. ſ. tyburto ſit ſedes meæ ſenectæ. q. d. nõ te uocẽ ad hiſpãos aut mauros. Et ſit mo. i. finis maris. i. nauigatiõis: & uiaꝝ. i. itineꝝ. Et mi. i. belli. Mihi laſſo. i. ſatigato. Vñ i. a quos. ſ. tybure. Si pcæ iniq̃. i. nõ fauorabiles deæ ꝓhibẽt. i. arcẽt me. Ego petã flumẽ galeſi: illiꝰ fluuii iuxta tarẽtũ. Dulce oui. pel. i. pelles eximias hñtibꝰ: q̃s rõanicas uulgus uo cat. Et petã ru. re. i. recte phalãto. ſ. duci lacono. i. lacõico. Ille an. ri. i. amœnꝰ uſ mihi. pter ſupra oĩs. ſ. angu los terraꝝ. Vbi mella nõ de. i. nõ deorſũ cedũt tãq̃ ĩferioris dignitatis. Hymeto. i. melli hymetio. Et bac. ſ. oliuæ: certat. i. cõtẽdit de dignitate. uenafro. ſ. mõti: uiridi. ſ. oleis. uet ubi. ordo ẽ. ubi. i. ĩ quo angulo tarẽtino.

ANTO. Aulon ¶ Aulon:locus ē cōtra Tarentinā regionem ferax optimi uini:ut Porphy.inqt Acrō uero dicit eſſe mōtem Calabriæ.Mōtē eſſe cōparationē phalerni crediderim.Eſt āt ordo.& Aulō fertilis amicus Baccho. Phalernis uuis.phalerno agro ſecunda uini nobilitas erat:nō lōge a capua de quo plura Plin.lib.xiiii.c.ix. Debitā.i.merita & amica. Fauillā:poeta li.yi.de miſeni cadauere ait.Poſtq̄ colapſi cineres & flāma quieuit Reliquias uino & bibulā lauere fauillā.Oſſaq; lecta cado texit chorineus aheno. Sapho item ait.Sex mihi natales ierant:quum lecta parentis.Ante diem lachrymas oſſa bibere meas.Optat ergo Hora . ut ei Septimius funus celebret his in locis amœnis.

PORPH. ¶ Et amicus aulō fertili baccho.Aulō locus ē cōtra Tarētinā regionē ferax boni uini. Minimū falernis inuidet uuis:p non inuidet: quia.ſ.nō ſit ibi deterius uinū q̄ in falerno agro:inuidet.n. tm̄ q̄ inferior ē. Ibi tu calētē debita ſparges lachryma fauillā uatis amici:legiť ēt horati uatis.

ASCEN. ¶ Ver.i. uerna tēperies eſt ſup.lōgum.i. diu. Et Iuppiter.i.aer. Præbet brumas.i.brumales dies. Tepidas.i.minus frigidos. Et aulō locus ille tarētinus. Fertilis.i.fœcūdus. Et ami.i. fauorabilis aut dilectus bacco. Inuidet minimū.i. ualde parū:q̄a paruę uinciť. Vuis pha.i.phalerno mōte cāpaniæ naſci ſolitis.O ſeptimi ille locus & beatæ arces ſub audi ille.ſ.iā dictæ poſtulāt te mecū. Tu ſpar.ibi.i.in illis mōtib⁹. Fauillā.i.flāmā reliquā dū cadauer uriť amici uatis:hoc ē meū q tibi amic⁹ ſum.Calētē.i.recēter uſtā.Sparges dicit lachryma debita p offō amicitiæ.

Ver ubi longum: trepidaſq; præbet
Iuppiter brumas:& amicus aulon
Fertilis baccho minimum phalernis
Inuidet uuis.
Ille te mecum locus & beatæ
Poſtulant arces.ibi tu calentem
Debita ſparges lachryma fauillam
Vatis amici.

¶ Argumentum odes.yii.

ANTO. POmpeius ſeu Pōpilius familiaris & cōmilito Bruti & Caſſii ptes cū ipſo poeta cōtra Augu.ſecutus fuerat : habita clade uictor Auguſto apud philippos euaſit poeta Mercurio duce:ut ſcri.Pompe.uero iterū bella ſubiit:tādē reddit⁹ priæ hinc ipm hortať ad debita uota Ioui ſoluenda:hortať itē ut ſecū liberius cōuiuiū ineat.Nā recepto amico bacchari & furere ſibi dulce erat. O ſæpe mecū tps in ultimum.Ode eſt ſimilis nonæ lib.i.Eſt aūt ordo o Pompei prime meorū ſodaliū ſæpe mecū in ultimū tps deducte Bruto militiæ duce qs dīs patriis & italo cælo redonauit te Quiritem? Cum quo ſæpe mero fregi diem morātem coronatus capillos nitentes ſyrio malobathro. In ultimā tps:in ultimā uitæ metā q̄ bello terminari ſolet q̄ plurimis. Bruto militiæ duce:de hoc late lib.i.in ode.xiiii.legito. Quiritē:de Quiritibus uide in ode.i. Pōpili meū prime ſodalium:uel Pompei meorū prime ſodaliū:qđ magis placet.Pompei.n.hic ſpōdeus eſt.Inde ſequitur iambus:& cæſura.Si aūt pōpili meū leges erit trocheus ſecūdo loco extra carminis uſum. Diē morantē.i. æſtiuum lōgum & tarde euntē. Mero fregi.i.cōuiuiis:non.n.mane & ueſperi tm̄ ſed meridie quoq; cōuiuabantur.

Malobathrum: Malobathro ſyrio.Malobathrū unguēti ſpēm eſſe porphyrio ſcribit Pli.lib.xiii.cap.i. de generib⁹ unguentorū ſic ait.Singuli quoq; ſucci nobilia unguenta faciunt:imprimis malobathrū:poſtea illyrica & cyzicena amaracus. Et lib.xii.ita inquit.At & malobathron ſyria arborē folio conuoluto arido colore ex quo exprimitur oleum ad unguenta:fertiliore eiuſdem ægypto laudatius ex India uenit.

Ode.yii.tricolos tetraſtrophos ad Pōpilium ſodalem & cōmilitonem.

O Sæpe mecum tempus in ultimum
Deducte bruto militiæ duce:
Quis te redonauit quiritem
Dis patriis: italoq; cælo
Pompili meum prime ſodalium?
Cum quo morantem ſæpe diem mero
Fregi coronatus nitentes
Malobathro ſyrio capillos:

PORPH. O Sæpe mecū tempus in ulti.deducte bruto militiæ duce.Hanc odam ad Pōpilium ſodalem ſcribit quæ gratulať ei q reſtitutus ſit in patriā:& teſtať cōmilitonē ſibi fuiſſe in caſtris.M.Bruti. Quis te redonauit quiritem.Quiritē ciuē Romanū ſignificat.Atiē de ſingulari nūero dictū qđ nō facile apud ueteres iuenies. Cū quo morātē ſæpe mero fregi.morantē p lōgo poſuit.ut quaſi cum mora ſpacium ſuum decurrat.Fregi āt diem uidetur pro eo quod eſt diuiſi dixiſſe:ut a ſexta hora ſignificet ſe ſæpe epulatos:mero autem ſiue datiuo caſu:ſiue ablatiuo accipias:habebit ſuam rationem. Senſus autem eſt:illa te fregi diem:aut illi rei fregi. Malobathro:Malobathrum unguenti ſpeciem eſſe ſcimus.

ASCEN. O Sæpe mecū.Pōpilio ueteri amico cōgratulatur q nactus gratiam Auguſti ciuitati reſtitutus ſit: monetq; diffuſius uino idulgeat ſuo exemplo qui ad ebrietatē uſq; poturus eſt dulce exiſtimans furere amico recepto.Ordo eſt:o Pōpili prime.i.qui primus es.Meum pro meorum ſodalium O deducte mecum ſæpe in.i.uſq; ad ultinum tempus.i.donec Brutus uictus erat Bruto exiſtēte duce.i.ductore militiæ.i.qui militaſti mecum ſub Bruto tantiſper dum ille ducatum præſtitit.Quis.ſ.deorum aut amicorū.q.d.quiſquis eſt optimus eſt.Redonauit.i.reſtituit:& iterum donauit. Dis patriis : hoc eſt Romanis penatibus.Et cælo italo.i.italicæ regioni.Te Quiritem.i.Romanum militem. O pompili inquam prime.i.præcipue ſodalium.Cum quo.i.cuius ſocietate.Ego coronatus capillos.i.habens capillos coronatos.Nitentes.i.perfuſos. Malobathro.i.unguento illo.Syrio:ex ſyria. Fregi.i. tranſegi. Mero.i.bibendo. Diem morantem.i.æſtiuum:& ita nimis longum:niſi mero fractus fuiſſet.Ego ſenſi tecum.

¶ Philippos:

℄ Philippos:phillipi ciuitas eſt in Macedonia: q̃ datos olim dicebatur:crenida ante dari nomen appellata: fontes:qppe plurimi circa collem:huberius ſcaturiunt aquis:eum locum Phillippus uallo ſepſit & a ſe Philippos nuncupauit:cõdita eſt enim ciuitas in prærupto quodam colle. Apd' Philippos & demum & Caſ.& Bru. pugnantes cõtra Auguſtũ & Anto.uicti ſibi ipſis mortem conſciuere.de quibus oĩbus uideto Apianum lib. iiii.Et nos latius diximus in ode.xiiii.lib.i. Relicta non bene:fugientes enim proiecerant arma. Parmula.i. ſcuto. Virtus:Bruti & Caſſii & cæterorum. Mento:barba & facie quum ſtrati ſunt. Turpe.i. cruentum. ANTO. philippi ciuitas

Tecum philippos:& celerem fugam
Senſi relicta non bene parmula:
Cum fracta uirtus & minaces [redacted]
Turpe ſolum tetigere mento:
Sed me per hoſtes mercurius celer
Denſo pauentem ſuſtulit aere:
Te rurſus in bellum reſorbens.
Vnda fretis tulit æſtuoſis.
Ergo obligatam redde ioui dapem:
Longaq; feſſum militia latus
Depone ſub lauru mea:nec
Parce cadis tibi deſtinatis:
Obliuioſo leuia maſſico
Ciboria exple:funde capacibus
Vnguenta de conchis quis hudo

Mercurius celer: hoc ait qm̃ poetæ Mercurio quoq; ſubeſſe dñr. Vel q furto quodã celeri fuga inde euaſit mercurius enim oculte peculandi modum inueniſſe dicitur. Denſo aere:ideſt nube.

Te rurſus:ordo eſt. Te rurſus in bellum tulit unda reſorbens. Fretis æſtuoſis:ideſt mentis furor.

Obligatam dapem:uoto debitum conuiuium.

Sub lauru mea:intelligendum apud poetæ domum laurum fuiſſe ſiue in hortis domui uicinis.

Tibi deſtinatis:ideſt deputatis. Obliuioſo: rerum obliuionem præſtãte:id enim ebrietas agit.

Maſſica. Pli.lib. xiiii.de uinis generoſis Italiæ inquit.Certant maſſica æque ex monte. Gaurano puteolos baiaſq; proſpectantia. Leuia: polita:& aglipha:ideſt non ſculpta Ciboria:ideſt pocula:nam proprie ſunt folia colocaſiæ : in quoq; ſimilitudinem pocula facta eodẽ nomine appellantur. Auctor eſt Porphy. Pli.autem li.xxi.ſcri. q i ægypto nobiliſſima eſt colocaſia: q̃ e nilo metunt. Tyrſum autem cum foliis latiſſimis etiam ſi arboreis comparentur:ad ſimilitudinem eorum: qui perſonata in noſtris amnibus uocamus.adeo q nili ſui dotibus gaudent:ut implexis colocaſiæ foliis in uariam ſpeciem uaſorum potare grauiſſimum habeant Serebatur hæc in Italia ſuo tempore. Explc.bibendo euacua. Capacibus:amplis. Conchis:piſcium teſtis in quibus unguenta aſſeruabantur. Vnguenta:unguentorum uoluptas a noſtris quoq; inter laudatiſſima atq; etiam honeſtiſſima uitæ bona admiſſa eſt iquit Pli.li.xiii. nã Perſaꝝ gẽtis:& pthoꝝ unguẽta erãt. Maſſica uina Ciboria colocaſia Vnguẽta

℄ Tecũ phi.philippi eſt oppidũ in Macedonia:ubi Brutus periit. Cũ fracta uirtus:qua uirtute ſe Caſſius & Brutus pcipue iactabãt. Et mi.tur.ſo.te.mẽto. Turpe ſolũ aut cruore fœdatũ ut ſanguie fœdantẽ quos ipſe ſacrauerat ignes. Aut nomen eſt loco aduerbii poſitũ. Turpe ſolũ tetigere: p turpiter tetigere. Sed me p ho.mer.ce.Denſo pauẽtẽ ſuſtulit aere.Sæpe oñdit Hora.ſe in bruti ptibus militaſſe. Iucũde aũt a mercurio ſe ſublatũ de illa cæde dicit:ſignãs clã & q̃ſi furto quodã ſe inde fugiſſe:p celerẽ : ergo mercuriũ celeritatem fuge p id qd' ait denſo aere latebras ipſius fuge itelligi uult. Te rur.in bel.re. Vnda fre.tu.æ.allegoricos ſignat Põpeiũ poſt fugã illã ĩpetu quodã mẽtis petiſſe rurſuꝫ ptes Bruti. Obligatã: pmiſſam ac debitã. Obliuioſo maſ.Maſſico uino obliuiões curaꝝ ac ſollicitudinũ faciente uel afferẽte. Ciboria ex. Ciboria pprie ſunt folia collocaſioꝝ inquoꝝ ſimilitudinẽ pocula facta eodẽ noie appelanť. Quis hudo de.a.co.cu.myr. quis interrogatiue cum quodam hortamento dicitur.Hudo autẽ apio pro uiridi uel quod in aqua naſcitur. PORPHI.

℄ Philippos:locũ illũ Macedoniæ ubi Caſſius & Brutus pugnãtes cõtra Auguſtũ : & Antoniũ uicti ſunt ſicut Põpeius prius uictus fuerat a Cæſare: uñ dicit uergi.i.geor.Romanas acies iteꝝ uidere Philippi.Nec fuit indignũ ſuperis bis ſanguine nr̃o Aemathiã & latos hæmi pingueſcere cãpos Et ſenſi celerem.i.pcipitem fugam.Et hoc parmula.i.breui ſcuto. Relicta.i.abiecto.Nã bene.i.nõ decẽter.qa cõtra diſciplinã militarẽ. Cum uirtus.ſ.Bruti fracta ſup.eſt. Et turmæ minaces.i.quæ minabantur prius Auguſtũ expellere. Tetigere mento.ſ.oppetendo. Solum turpe.i.ſanguine fœdatũ.Sed mercurius.i.ſubductio quædam mercurialis : aut blandæ preces. Celer.i.cito auxilio ueniens. Suſtulit me denſo aere.ſ. circumſepto: ita non uideret. Per hoſtes.ſ.medios. Alludit ad Priamum a mercurio p medios hoſtes ad tentoria Achillis pductum ſuſtulit dicit me pauentem.Sed unda.ſ.bellorum:unde & Virgilius pro bello ſæpe diluuium ponit. Reſorbens te rurſus in bellum.i.impetus & furor animi trahens te iterũ in bellum. Tulit.i.abſtulit te fretis.i. procellis a feruore dictis:unde addit æſtuoſis. Ergo qa ſoſpes rediiſti.redde Ioui.ſ.liberatori tuo. Dapem.i.epulum. Obligatam.ideſt ad quod dandum ex uoto ei obligaris. Et depone:hoc eſt repono ſeu reclina & laxa. Sub lauru mea.i. q domi meæ eſt. Latus feſſum ideſt fatigatum. Longa militia:quia non deſtitit cum Horatio:ut iam uiſum eſt. Nec parce.i.ampliter indulge. Cadis.i.uaſis uinariis:ut ænei.primo . Vina bonus quæ deinde cadis onerarat aceſtes littore trinacrio &c. Accipitur autem continens pro contento:cadi pro uino quod in eis aſſeruatum eſt,unde addit. Deſtinatis:ideſt deputatis & addictis animo. Tibi : ideſt ad tuam uoluptatem:aut ad reditum repoſitis & ſeruatis. Obliuioſo. Proſequitur reliquã pertem cõuiuii dicens. Exple : ideſt ſicca & ebibe. Ciboria:ideſt pocula a ciboriis colocaſiæ foliis dicta. Leuia:ideſt non aſpera Maſſico ſcilicet uino obliuioſo:ideſt curarum obliuionem inducente. Funde:ideſt effunde unguenta. De conchis : ideſt concharum teſtis. Capacibus:deinde conuerſus ad pueros ſuos dicis quis curat. ASCEN.

ANTO. Talus Canis Venus ſenio

¶ Deproperare.ſ.nobis.i.ualde pperare. Hudo apio:qđ hũidis gaudet:ſiue hudo apio inqt pp uina: & unguenta:de apio aut latius ſupra. Venus.talo℞ iactũ ſignificat. Talus.n.ſex late℞ erat in qbus canis afferebat iacturá:erat.n.unius pũcti:ut ſcri.Pollux. Venus & Senio lucrũ.Perſi.Quid dexter ſenio feret. Scire erat in uoto dánoſa canicula qtũ Raderet.Augu.pterea ſcribit Talis iactis.ut quiſq; cané aut ſenioné miſerat in ſingulos talos ſingulos denarios cõferebat in mediũ:quos tollebat uniuerſos:q ueneré iecerat.Proper.item ait me quoq; per talos ueneré qrente ſecũdos.Semp dánoſi ſubſilire canes.Sunt qui dicát q oẽs talo℞ caſus pro cõſuetudine ludẽtiũ aſſumpto℞ erát qnq; & xxx.quo℞ qdá a diis:ab heroib⁹:alii a claris hoibus:aut a meretricibus nomé accipiebát.Qui iactus ſex cõtinebat Senio adiiciebatur. Qui uero unũ Canis.Acron át ſcribit q Veneris iactus ſ talis hẽbat trecenariũ nume℞. Arbitrũ.i.dñm: de quo latius ode.iii.lib.i. Aedonis: triſyllabũ hic legẽdũ eſt:ut cõſtet carmẽ:ité Bacchabor nõ bacchor:primus.n.pes debet eẽ ſpõdæ⁹ nõ trochæus.

Senio Canis Venus Aedonii

Deproperare apio coronas
Curatue myrto: quem uenus arbitrum
Dicet bibendi: non ego ſanius
Bacchabor ædonis recepto
Dulce mihi furere eſt amico.

ſunt aũt Aedonii thraciæ populi accolentes hebrũ fluuiũ:ut ſcribit Pli.lib.iiii. Quod aũt thraces uino bacchent:ode.xxvii.lib.i.oſtendit his uerbis Natis in uſum lætitiæ Scyphis pugnare thracum eſt.

PORPH. ¶ Deproperare:aũt ualde pperare ſignat. Quem uenus arbitrũ dicet bibendi:archipoſiá inchoationẽ bibendi in cõuiuio talo℞ iactu ſortiri ſolebát:uenerius aũt iactus in talis ſũmũ numerũ hẽt.i.tricenariũ. Nõ ego ſanius bacchor ædonis. Aedonii thraces ſunt quos ſolet ebrietas fortiores reddere. Recepto dulce mihi furere eſt amico.Percipiẽdum extrinſecus ẽt ut ſit ẽt furere dulce mihi eſt recepto amico.

ASCEN. ¶ Deproperare.i.pperanter facere coronas apio hudo.i.uiridi & irriguo(q ablatiuus regiẽ uirtute præpoſitionis de: uerbo iunctæ)ue pro uel myrto.i.fronde aut ramo myrti. Quem dicet uenus .i.iactus ille dexter talorum. Arbitrum: ideſt rege & iudicem bibendi. Ego bacchabor: ideſt furiam baccho indulgens.Non ſanius ædonis pro ædoniis.i. æque inſane ut faciunt ædonii thraciæ populi bibaciſſimi:quia dulce eſt mihi furere amico ſcilicet Pompilio recepto ſcilicet ex periculis.

¶ Argumentum.Odes.viii.

ANTO. BArynem meretricem periuram poeta alloquiẽ:non.n.uota perſoluerat: nec pacta ſibi ſeruauerat. Dicit auté ſi pœna aliqua:uel etiam minima ppter ipſa periuria afficeretur.Crederet deos eẽ: uel illos curare mortalia. At ubi periuriis pulchrior efficitur. Maternos cineres:& ſigna cũ toto cælo deoſque ipſos expedit fallere. Quippe periuria omnia Venus nymphæ & cupido rident:hinc & ei amatorum numerus paſſim affluit. Vlla ſi iuris tibi peierati:ode eſt ſimilis ſecundæ. Iuris peierat.i. iuramenti:& iuſiurandi tibi corrupti nec ſeruati. Vnde Ci.lib.iii.offi.ſic ait.Non enim falſum iurare:peierare eſt: ſed qđ eſt ai tui ſnia iuraueris: ſicut uerbis concipiẽ more nño id nõ facere periuriũ eſt. Scite.n.euripides iuraui lingua menté iniuratá gero.

Peierare.

Ode octaua dicolos tetraſtrophos ad Barynem meretricem de periurio.

VLla ſi iuris tibi peierati
Pœna baryne nocuiſſet unquam:
Dente ſi nigro fieres uel uno
Turpior ungui.
Crederem:ſed tu ſimul obligaſti
Perfidum uotis caput:eniteſcis
Pulchrior multo:iuuenumq; prodis
Publica cura.

Periurium Baryno Barys

Barynæ:id nomé græcum eſt.βαρυνω.n.grauo ſignificat.βαρυς aũt grauis dẽ.Poterit igiẽ Barynæ latinæ dici grauis uel moleſta. Turpior uno ungui.i.minima ẽt pœna lueres periuriũ. Crederẽ:ſup.deos eſſe:uel curare mortalia. Prodis:exis. Publica cura:omnes enim te appetunt.

PORPH. VLla ſi iuris tibi peierati pœna Barynæ:ſcænicum principium:intelligẽdũ enim aliquos ſermones præceſſiſſe:quibus Baryna hæc noctem ei iureiurádo interpoſito promiſerit. Deinde poſtq̃ fefellerit:tum in hæc uerba hunc erupiſſe. Dente ſi nigro fieres uel uno: ſubaudiendum extrinſecus ſaltem leuiſſimam pœnam ob oppropriũ ſenſus. Sed tu ſimul obligaſti:ac periurio te deuouiſti. Eniteſcis pulchrior multo:adeo multo pulchrior es poſt periuria:ut iuuenes te uniuerſi diligant ergo iuuenum publica cura pro oĩum iuuenũ dictum eſt apud Salu.publicam miſerorum cauſam.

ASCEN. VLla ſi iuris.Barynes meretricis ſpẽm mire ſed more amato℞ extollit qñ qdé ẽt piurio & forma & fauor illi accedat.uñ & Iuppiter amaſii poetæ teſtimonio piuria ridet amátũ.Id át fictũ ẽ qa meretrices multũ expetitæ coguntẽ multis noctẽ pmittere:& ita multos fallere: & qa nitimur i ueti tũ ſp cupimuſq; negata.lõ pulchriores uidenẽ:ubi peierarint.In uſu át ẽ nõ piuro ſed peiero licet periurus & piuriũ ex uſu dicaẽ.Ordo ẽ.O Barynæ grauis & põpoſa meretrix. Si ulla.i.q̃uis una.q.d.uel minima.pœna iuris.ſ.iurádi.Peierati.i.piurio uiolati nocuiſſet tibi. V nq̃.i.quouis tpe.q.d.uel ſemel. Et ſi fieres turpior uel.i.ſaltẽ. Vno dẽte ni.i.denigrato:uel uno ungui nigro.i.denigrato. Ego cre.i. fidé hẽré q dii curarẽt mortalia:aut q punirẽt piuria & cætera ſcelera.Sed tu ſimul.i.ſtatĩ uel i eodẽ iſtáti dũ obligaſti.i.obnoxiũ feciſti uotis.ſ.diis pmiſſis. Caput tuum perfidum.i.periurio uiolatum. Eniteſcis.i. manifeſte appares. Pulchrior multo.ſ.q̃ prius & prodis.i.procedis.i.e domo aut templo. Publica cura.i.ſollicitudo iuuenum:ideſt omnes iuuenes tui amore ſollicitantur ob ſpeciem tuam.

¶ Expedit

❡Expedit matris:iurauerat illa per hæc oía poetæ obſequi uelle. Expedit:utile eſt. Taciturna ſigna no.i. ANTO.
& luná & ſidera interdíu latẽtia:quæ noctis ſigna dicunt:qm̃ in ea apparẽt:interdiu aũt tacere dicunt cũ nõ
appareãt:uñ & luna ſilẽs:uel tacita dr̃ quũ nõ lucet:uel dicas taciturna ſigna noctis ꝓ taciturnæ noctis: nox
eni tacita dr̃:qa tũc oía pene tacere ſolẽt.hũc Oui.li.i.triſtiũ inqt.Iamq; quieſcebant uoces hoiumq; canũq;.
Lunaq; nocturnos alta regebat equos.Quod aũt per ſidera ẽt iurarẽt lib.xii.æneí.Maro:oſtẽdit his uerbis.
Hæc eadẽ ænea terrá mare ſidera iuro. Signa.i.ſidera:ná ut Varro ſcribit li.iii.Signa dicunt eadẽ & ſidera. Signa

Expedit matris cineres opertos
Fallere:& toto taciturna noctis
Signa cum cælo:gelidaq; diuos
Morte carentes.
Ridet hoc inquam uenus ipſa:rident
Simplices nymphæ:ferus & cupido
Semper ardentes acuens ſagittas
Cote cruenta.
Adde ꝙ pubes tibi creſcit omnis
Seruitus creſcit noua:nec priores
Impiæ tectum dominæ relinquunt
Sæpe minati.
Te ſuis matres metuunt iuuencis
Te ſenes parci:miſeræq; nuper
Virgines nuptæ:tua ne retardet
Aura maritos.

Signa ꝙ aliqd ſignificẽt:ut libra æquinoctiũ ſide Sidera
ra q̃ inſidunt atq; ita ſignificãt aliqd in terris per
urendo aliudue. Venus ipſa:q̃.ſ. amãtibus facilis Amoris
eſt. Semp ardẽtes acuẽs ſagittas. Propertius itẽ ſagittæ
ait de cupidine.Et merito hámatis manus eſt ar Amoris
mata ſagittis. Et pharetra ex hũero gnoſia utro faces
q; iacet. Ante ferit qm̃ tuti q̃ cernim⁹ hoſtẽ. Nec
quiſq̃ ex illo uulnere ſanus abit. Ardẽtes aũt ſagit
tas dixit.Hora.ꝑꝑ faces quas ẽt cũ ſagittis hẽt:ex
iugi aũt & imẽſa ſollicitudine amatoꝝ corda ar
dere uident. Cote cruenta:dũ.n.cruentæ ſagit
tæ ibi acuunt:cruenta fit cos. Multi aũt amoris
impatientia ſibi ipſis mortẽ conſciuere. Pubes:
adoleſcẽtia. Sæpe minaci:oñdit q̃ iũ ab amato
ribus diligeret:ná cum eis ẽt minax eẽt:& aſper
rima attamen:eam reliquere non poterãt. Text⁹
aliqui ẽt minari hñt:qd̕ placet:eſt.n.ſenſus: ꝙ q̃
uis ſæpe minati eẽnt. Barynæ : tñ eá relinquere
nõ ualebãt. Iuuẽcis.i.adoleſcẽtibus. Senes par
ci:auari & tenaces:metuebant : ergo diuitiis ſuis
potiſſimum. Aura.i.ſplendor & nitor.

❡Expedit ma.ci.oper.fal.Senſus eſt:cum hoc ui PORPH
deat ꝑpe eſt ut potẽ rõnẽ pietatis ac religionum
in cõtrarium eſſe uerſam:ut qui impii atq; irreligioſi ſint magis deos ꝓmereant. Gelidæq; diuos morte ca
rentes:& hic & in eo qui ante hunc ſenſus eſt per zeugma.i.in coniunctione ex ſuperiore accipiendum expe
dit fallere. Ridet hoc inquã uenus ipſa:rident ſimplices nymphæ:ferus:& cupido.Ridet periuriũ ſuum ue
nus quæ.ſ.amantibus facilis eſt. Rident nymphæ:ſic illud dicit:ſed faciles nymphæ riſere ſacello. Semp
ardentes acuẽs ſagittas cote cruenta nimium ἀμφίβολον utrum ſemper ardentes intelligendum: an ſemper
acuens.Eleganti autem conceptione de amore dicitur:& ardentis ſagittas:& ſemper acuens ex cruẽta cote.
Nec priores impiæ tectum dominæ relinquunt ſæpe minaci:hoc oſtendit etiam illis amatoribus gratam
eſſe quibus fuerit iniurioſa. Te ſuis matres metuunt iuuencis:iuuenci ergo non tantum boues dicuntur:
ſed homines:quãuis in uſu fit:ut non niſi per diminutionem iuuenculos dicamus. Tua ne retardet amoris
aura:quæ ad te eos fert:ſed utiq; hoc per allegoriam dicitur.

❡Expedit.i.expediens & utile tibi eſt. Fallere.ſ.periurio:quia pulchrior efficeris cineris matris opertos.i. ASCEN.
ſepultos.Per quos iurare:ut per rem chariſſimam ſoles:unde Aſcanius æneidos nono. Per caput hoc iuro:
per quod pater ante ſolebat.Et fallere ſigna taciturna noctis.i.tacite labentia. Cælo toto : ideſt quæ in to
to ſunt cælo:& diuos qui in cælo ſunt. Carentes morte gelida:ſcilicet ab effectu:ideſt deos immortales ubi
tria commemorat inferos:ſuperos & ſydera pro inter mediis. Inquam.i. uolo dicere ꝙ ipſa uenus dei amo
rum. Ridet hoc:ſcilicet periurium tuum. Et nymphæ:ſcilicet deæ. Simplices.i.faciles & exorabiles non
penſitantes grauitatem periurii. Et cupido ferus.ſ.in amatores.Acuens ſemper cote cruẽta:quia finis mul
torum mors eſt. Sagittas:ſcilicet amorum. Ardentes:ideſt faces:rident hoc.Adde ꝙ pubes.Dicit cum for
mæ acceſſione fit etiam amatorum numerus copioſior quod ut dixi in gratiã Barines dicit. Nam nihil mu
lieribus gratius q̃ ꝙ pulchræ & multis dilectæ prædicantur.Ordo eſt.Adde:ſcilicet ſupioribus:utpote ꝙ for
moſior & diis charior prodis:ꝙ omnis pubes:ideſt multitudo pubeſcentium: quæ adhuc ignara doli & rerũ
imperita eſt.Creſcit:ideſt accreſcit tibi:& ꝙ ſeruitus noua.i. multitudo amatorũ qui tibi ſerui ſunt.Creſcit
tibi:nec priores:ideſt ſerui ſeu amatores. Sæpe minati:ſcilicet te derelinquere.Relinquũt tectum dominæ
impiæ:ideſt tuum quæ ipſis impia & crudelis atq; humana es domina:& ita propter impietatem tuam mina
ti ſunt te derelinquere:ſed forma & amoribus irretiti quod minantur efficere nequeunt.Matres metuunt te
ſuis iuuencis.i.filiis adoleſcentibus:aut iuuenibus ne per te perdantur:aut quia mulieres potius optant ut fi
lii a multis expetantur:ſicut apud Perſium ſatyra ſecunda.Hũc optent generum rex & regina:puellæ hunc
rapiant.Dicamus iuuencis.ideſt iuuenculis filiabus:ne minus formoſæ procos aut maritos non inueniant.
Et ſenes parci metuunt te:aut propter filios quos in te perditum iri uerentur:aut propter filias quibus utpo
te minus formoſis & minus amatis ob id grandiorem dotem parate debent.Et uirgines ideſt iuuenculæ ad
huc ætate uigentes.Miſeræ:ideſt miſerandæ ꝙ minus formoſæ non tamen minus ueneris appetentes ſper
nantur.Nuptæ:ideſt marito iunctæ.Nuper:ideſt nunc parum eſt temporis:ideſt pauloante hac metuũt,te.
Ne aura:ideſt ſplendor aut fauor tuus.Retardet:ideſt retineat quo minus domum redeant maritos.ſ.ſuos.

¶ Argumentum. Odes. ix.

ANTO. OBierat ualgio puer chariſſimus: unde plus æquo dolore afficiebaꝛ: hinc Hora. eũ ſolari cupiẽs per ſi'itudines inqt non ſemp manare pluuias: nõ ſemp in mai ꝓcellas eẽ nõ ſp eẽ in Armenia glaciẽ: nõ ſemp aqlonib⁹ uexari ſiluas: hoc eſt nõ ſp in rebus eẽ turbationes: & aduerſa. Ipſe tñ continue ſibi ademptũ puerũ lachrymabaꝛ nulla quiete habita. Et cũ neſtor Antilochũ filium apud Troiã extinctu nõ ois ſuæ uitæ annos plorauerit: nec ẽt Troilũ parẽtes ſororeſq; fleuerint ſemp. Debet ẽt ipſe multo magis abſtinere a q̃relis. Auguſtiq; Cæſaris nouam medoꝝ uictoriã una ſecũ decãtare.

Ode Nona tricolos tetraſtrophos ad Valgiũ de fletu Myſtæ pueri.

NOn ſemp imbres nubibus hiſpidos
Manat in agros: aut mare caſpium
Vexant inæquales procellæ.
Vſq; nec armeniis in oris
Amice ualgi ſtat glacies iners
Menſes per omnes: aut aquilonibus
Querceta gargani laborant:
Et foliis uiduantur orni.
Tu ſemper urges flebilibus modis
Myſten ademptum: nec tibi ueſpero
Surgente decedunt amores:
Nec rapidum fugiente ſolem.
At non ter æuo functus amabilem
Plorauit omnes antilochum ſenex
Annos: nec impubem parentes
Troilon: aut phrygiæ ſorores

Nõ ſp imbres nubibus hiſpidos. Ode eſt ſi'is nonæ primi lib.
Imbres Imbres nu. ma. Pli. li. ii. ſcri. q; a terra caligo hũida: & per uapores fumida exalta: hinc nubes: quæ in ſublime egreſſe in liquorẽ ſoluũtur.
Hiſpidos agros: īcultos & dumoſos. Manant: ꝓſiliũt: erũpũt. exeũt.
Caſpium mare Mare caſpiũ: id mare ad ſeptẽtrionẽ ẽ: ut Stra. docet lib. xi. q ẽt li. v. ait mare caſpiũ a pleriſq; uocari hircanũ. Inæquales ꝓcellæ. i. aſperrimi uenti: & tẽpeſtates.
Armenia Armenus in oris ſtat glacies iners. Armenia maior eſt: & minor eſt aũt ad ſeptẽtrionẽ de q̃ legito Ptolomæũ lib. v. & Stra. lib. xi. Sta. horret. Iners: inertes reddens.
Garganus. Gargani: garganus ꝓmontorium eſt ꝓpe Apuliã ad ſtadia. ccc. ꝓtẽdẽs in pelagus oriẽtẽ ꝓſpectãs: ut Stra. ait li. vi. Orni: ꝓ q̃buſcũq; arborib⁹ poſuit. De ornis aũt plura legito Ode. ix. li. i.
Flebilibus modis luctuoſis uerſib⁹ & cãtib⁹ urges fatigas.
Myſtes Myſten: pueri nomen eſt hoc loco μύστης aũt dr̃: myſticus arcanus. Veſpero. Pli. li. ii. ca. viii. de uenere ait: præueniens q̃ppe: & ante matutinũ exoriẽs luciferi nomẽ accipit: ut ſol alter:
Lucifer Veſper cõtra ab occaſu refulgẽs nũcupaꝛ ueſper prorogans lucẽ: uicẽue lunæ reddens. Surgẽte. i. in occaſu apparente. Fugiẽte. i. mane ipſo: fugere. n. uidetur a ſole cũ nõ appareat illo exorto. Ter æuo functus: periphraſis eſt Neſtoris: qui apud Oui. inqt. Vixi
Neſtoris anni. annos bis centũ nũc tertia uiuiꝛ ætas multi interꝓtaꝛ an. xc. inter quos ẽt Acron & Euſtachius cõmentator Home. attribuẽtes ſæculo. xxx. an. Is aũt in bello troiano. Antilochũ filiũ amiſit interfectum ab Hectore: ut Oui. prima ep̃la narrat: a mẽnone: ut ſcribũt alii Iuue. ſaty. x. de Neſtoris fletu meminit: de Neſtore ẽt plura diximus ode. xv. lib. primi. Troilon: is Priami filius puer Achilli congreſſus eſt & occiſus: de quo Vir. lib. i. æneĩ. & Pla. in bacchidĩbus ait. Ilio tria fuiſſe audiui fata: q̃ illi forent exitio ſignũ ex arce ſi periſſet: alteꝝ ẽt ẽ
Ilii fata Troiæ fata Troili mors: tertiũ quũ portæ ſcæe limẽ ſupeꝝ ſcinderet. Sorores: caſſandra: polyxena & creuſa æneæ uxor.

PORPH. NOn ſemp imbres nubibus. Hac ode ualgiũ cõſularẽ amicũ ſuum ſolaꝛ morte delicati pueri grauiter affectũ. Non ſemp imbres nubibus hiſpidos. Manãt in agros: latet ſenſus in hac elocutione: intelligi. n. uult: nec ſemp pluere: nec ſemp agros hiſpidos eſſe. i. horridos: ꝑ qđ intelligendum aduerſa hoĩbus nõ poſſe eſſe cõtinua ac ſempiterna. Nec armeniis ĩ oris amice Valgi ſtat glacies iners: nã & hic & in ſubiectis ſenſibus ſemp ex ſuꝑiore zeugma intelligẽdũ. Aut aqlonibus quærceta gargani: garganus mons ẽ apuliæ. Quærceta aũt dñr: ut pineta: & uineta: a q̃rcies. ſ. arboribus. Tu ſemp urges flebilibus myſten ademptum: nec tibi ueſpero ſurgente cedunt amores. Myſten ſemp urges. i. inſtãti q̃rela quæreris ueſpero ſurgẽte ſolẽ. i. oriẽtẽ cũ ueſper ſtella reſurgit. i. occidit. An ne ter æuo functus. Neſtore ſignificat: qui traditur tribus ſæculis uixiſſe. Antilochum aũt Neſtoris fuiſſe filium notum eſt.

ASCEN. NOn ſemp imbres. Argumẽto naturæ quæ uiciſſitudines amat & uiroꝝ fortiũ q a lachrymis tẽperarunt hortaꝛ Valgiũ poetam non uulgarẽ: ut ſuper myſte puero defuncto lachrymis ſedatis ad lætas Auguſti laudes dicẽdas accingaꝛ dicens. o Valgi amice. Imbres. i. pluuiæ denſæ terram imbuẽtes. Non ſemper manãt. i. diſtillant. Nubibus. i. ex ipſis nubibus. In agros hiſpidos. i. irſutos & aſperos uepribus & dumis. Aut ꝓcellæ inæquales. i. undæ uentis maximis agitatæ: ita ut mare inæquale. i. nimis turgidũ faciant: ſup. nõ ſemper uexant. i. moleſtãt: & huc illuc uectant. Mare caſpium qđ ad ſeptẽtrionẽ Vergit: ubi ſeuiſſimi ſunt uenti. Nec glacies iners. i. inertiam inducens. Propter frigus quod maro. pigrum uocat. Stat. i. rigeſcit in oris. i. regiõibus. Armeniis. i. ad ſeptẽtrionem uergentibus. Vſq;. i. cõtinue ꝑ omnes menſes: aut quærceta gargani. i. loca cõſita q̃rcubus in gargano monte Apuliæ creſcentibus laborant. i. uexãtur uſq; per omnes menſes. Et orni. i. arbores ille. Non uiduãtur. i. ſpoliãtur uſq; per oẽs menſes. Foliis. i. frondibus. Et tamen urges. i. premis inceſſanter. Myſten. ſ. pueꝝ adẽptũ. i. ablatum tibi per mortem: urges dicere modis flebilibus. i. luctuoſis uerſibus: ut elegiis aut neniis. Nec amores. i. uehemẽtes ardores ex amore puerientes. Decedunt tibi. i. a te: aut in cõſolationem tui. Veſpero ſurgente. i. in occaſu apparẽte. Nec fugiente. ſ. dum fugit eadem ſtella ueneris quæ noctu ueſper aut ueſperus dicitꝛ & mane lucifer. Solem rapidum. ſ. mox

appariturũ

appariturũ:& ſecũ nitoré cæterorũ ſiderũ rapientem.i.nec ueſperi nec mane. At ſenex.ſ.Neſtor:functus ter æuo.i.tertiã agens ætatem.i.ut qdã uolunt tertiũ curſum ſaturni:non plorauit Antilochũ.ſ.filiũ ſuum:amabilé.i.licet amabilem & occiſum ante Troiam:oẽs annos.ſ.uitæ ſuæ:nec paréres.ſ.Priamus & Hecuba:aut ſorores phrygiæ.i.troianæ:ut Caſſandra:Creuſa.Polyxena & cæteræ:fleuere ſemper Troilon.ſ.filium illoꝝ & fratrem harꝝ:impubem.i.adhuc uix pubeſcentem cum ab Achille occideref: uñ æneí.i.Parte alia fugiens amiſſis Troilus armis Infœlix puer atq; ipar cõgreſſus Achilli.

Fleuere ſemper:deſiſte mollium
Tandem querelarum:& potius noua
Cantemus auguſti trophæa
Cæſaris & rigidum nyphaten
Medumq; flumen gentibus additum
Victis minores uoluere uortices,
Intraq; præſcriptum gelonos
Exiguis equitare campis.

ℭDefine mollium: q̃relaꝝ p hypallagen define mollliter q̃ri. Trophæa. Trophæon græci dicũt latini uero trophæũ ἀπὸ τοῦ τρέπω.qđ eſt cõuerſio τρέπω uerto τρόπαιον i fugã uerto Qui aũt dux hoſtem cõuerteret trophæũ merebaf.Qui uero plená uictoriã cõſeq̃ref triũphũ:ſæpe aũt arbor in q̃ hoſtiũ ſpolia effigebanf trophæũ dicebaf: qđ late poeta oñdit in principio lib.xi.æn. Trophæa Cæſaris aug.ſcri.Sueto. parthi quoq; auguſto & armeniã uindicãti facile ceſſerũt: & ſigna militaria q̃.M.Craſ.&.M.An.ademerãt: repoſcenti reddiderũt:obſideſq; inſup obtulerũt. Scytas quoq; ANTO. Trophæa Auguſti laus

pellexit ad amicitiã populi ro.ultro p legatos petẽdam. Nyphaten: nyphates mons eſt in armenia Maſio mõti orientẽ uerſus imminẽs:ut Stra.li.xi.docuit.Eſt ẽt fluuius ut hic:& apud Lucanũ:armeniuſq; tenens uolueẽ ſaxa nyphaten:& Iuue.ſat.vi.Quoſdã facit eẽ Nyphaté in populos:magnoq; illic cũcta arua teneri Diluuio. Medũq; flu.Media ut Stra.edocet li.xi.duplex eſt maior & minor in maiori æſtaté pl hoꝝ reges agebãt:frigida.n.é media.Media maior olim toti aſiæ dñata é. Tradũtq; medos:multaꝝ reꝝ auctores armenius fuiſſe:eſt aũt media Borealis & armeniæ iũcta. Medũq; flu.Araxé itelligit q armeniã & atropaciã.i. mediã minoré terminat:& in mare caſpiũ egredif. Tigris ẽt labif p atropaciã fluui⁹ celerrimus:uñ & nomẽ hẽt.Nã medi ſagittã tigrin uocãt.Auctor eſt Stra.lib.xi.Gẽtib⁹ additũ uictis minores uoluere uortices:uult nyphaté & Araxé ſiue Trigin quũ puenerint ad uictas gẽtes.i.in armeniã:& mediã tãq̃ ipſi ẽt uicti ſint fluere leuius & molliorib⁹ undis: Vortices. Vorſus & uortices dixere antiq̃ q̃ prĩo Scipio Africanus in e lřam ſm uertiſſe dĩ:ẽ ãt cõtorta i ſe aq̃ uel qcq̃d aliđ ſĩr uertif:idẽ pp flexũ capilloꝝ ps ſũma capitis.id Fab.li.viii.docet. Intra p̃.i.cõſtitutũ terminũ ab ipo auguſto ne lati⁹ uagaref ut oli. Gelões:geloni:ut Soli.ſcri.ppli ſũt i ſcythia: q de hoſtiũ cutibus:& ſibi idumẽta faciũt:& eqs ſuis tegmina ut q; Mela ſcri.geloni urbẽ ligneã habitant. Nyphates Media Araxes tigris.f. Vortices Geloni

ℭDefine molliũ tandé q̃relaꝝ.Define q̃relaꝝ græca elocutiõe figurarũ eſt:aliogn nos define q̃ri dicimus. Et rigidũ nyphaten:nyphates armeniæ mons é i quo magna frigora ſunt. Medũq; flumé gẽtibus additũ uictis. Vẽ Euphraten medoꝝ ſignificare.Qué ait gentibus uictis additũ eſſe:in numeꝝ uictaꝝ gentium acceſſiſſe & additum uictis poenicæ quaſi ſit fracta ferocia impetus eius poſtq̃ uictus ſit. PORPH

ℭDefine tandé q̃rela.mol.p eo qđ eſt molliter cõqueri:aut ſine cãtare trophæa.i.uictoriã a uertẽdo hoſte: q̃relaꝝ molliũ.i. quæ cũ molles ſint de te tamé trophæũ agũt:& cãtemus noua trophæa Auguſti Cæſaris & cãtemus nyphaté fluuiũ armeniæ:rigidũ.i.duꝝ ad uincendũ.i.accolas nyphatis rigidos:& flumen medum.i.medicum.ſ.araxen additum.i.qa additum eſt gentibus.ſ.reliquis:uictis.ſ.ab Auguſto:uoluere minores uortices.i.ſe ob pudorem conſtringere & minores facere gyros: hoc eſt populos minores excurſus:& cantemus in laudẽ Auguſti: gelonos populos illos ſcythiæ ſtigmata ferre ſolitos:equitare cãpis exiguis: intra præſcriptum ideſt definitum & aſſignatum quaſi ex præſcripto ab Auguſto locum. ASCEN.

Decima ode dicolos tetraſtrophos ad Lyciniũ de mediocritate.

REctius uiues lycini neq; altum
Semper urgendo:neq; dũ p̄cellas
Cautus horreſcis nimium p̄medo

ℭArgumentum odes.x.

LYcinio poeta ſcri. hortãs eũ ad tẽperãtiã:& mediocritaté:nã q ſũma petunt multis ac uariis caſibus opponunf: & inde grauius decidũt.Qui uero iſima tenẽt:ignaui ſemp hñr:& nulli⁹ ſũt p̄cii: ad illud ẽt exhortaf:ne.ſ.deſpet meliora lapſis neue cõfidat nimiũ ſecũdis:ẽ.n.oium reꝝ uiciſſitudo:ut& Teré.ſcri. ANTO.

Rectius ui.lycini neq; altũ.Ordo eſt o lycini rectius uiues neq; ſp urgẽdo altũ: neq; nimiũ præmẽdo littus iniquũ:dũ cautus horreſcis p̄cellas. Altũ.i.pelagus:eſt aũt hic allegoria:uult.n. itelligere ſumma minime adeunda infimaq; fugienda:mediocria uero ſequenda. Procellas:caſus arduos:& pericula.

REctius ui.ly.hac ode Liciniũ ualgiũ alloqf monens piculoſũ ré magna tẽtare: optimũq; eſſe mediæ uitæ ſtatũ. Neq; altũ.ſem.ur.allegoria qua ſignificat:neq; magna nimis appetenda nec rurſum dum ricula times inter anguſtias humilis ac ſordidæ uitæ contineaſis. ASCEN.

REctius uiues.Mediocritaté & temperantiã pulcherrimã p̄fecto uirtutũ cõmẽdans dicit.O lycini tu uiues rectius neq; ſemper urgendo.i.p̄mendo altũ.i.multũ exaltatũ:ut ita p̄fundum mare:hoc eſt nõ ſectãdo altiſſima quæq; neq; p̄mendo ſemp littus iniquum.ſ.nauibus: aut qa arena carinas terit:aut qa ſcopuli latera cõcutiunt:dum tu cautus.i.prouidus horreſcis nimiũ: p̄cellas.i.undas procelloſas q̃ in alto frequentiores ſunt quam ad littora.unde in arte. Serpit humi tutus nimium timiduſq; procellæ:hoc eſt neq; humillima quæq; & abiectiſſima amplexando:unde neq; honor neq; res acquiritur. PORPH.

ANTO. ¶ Littus ini. pp uada: & ſaxa nautis periculoſum: intelligit aūt ſordidæ: & humilis uitæ ſtatũ: & anguſtias.

Mediocres — Aureã: mediocritatẽ. i. fœlicẽ & pulcherrimã: unde & philoſophus lib. iiii. poli. ait in oĩ ciuitate ſunt: tres ſpẽs hoĩum. Diuites: paupes: & mediocres: iter quos optimi ſũt mediocres qa mediũ ſemp eſt optimũ. Tutus: philoſophus idẽ lib. iiii. politi. ſcri. mediocres ciues magis ſaluari: qm̃ nec inſidias patiunt̃: nec fraudes faciunt ut alii: qua pp ſine piculo uiuũt: ibidẽ quoq; ait. Quãto magis aliqd accedit ad mediũ tãto melius q̃to magis diſtat ab medio tãto peius: & lib. ii. ethi. ait. exuperatio: & defectio bonũ ipm corrũpunt mediocritas uero cõſeruat.

Obſolere — Obſoleti: inquinati: & polluti: obſolere eſt de uſu exire. Sobrius: temperatus moderat⁹ ſine ebrietate. Inuidẽda. i. pulchra igẽti ſupba ſublimi: & ex q̃ iuidia oriat̃. Sæpius uẽ. per exẽpla oñdit ſũma oĩa caſib⁹ aſperis opponi. Sæpi⁹ uẽtis. Oui. ẽt ait. Sũma petit li. pflant alt. uenti. Sũma pe. dex. fulmina miſſa Iouis. Sperat infeſtis: id qdẽ uiri fortis eſt: uñ philoſophus lib. iii. ethi. ait. Et. n. nemo toleratior eſt maloꝝ hoĩe

Fortis uir — forti: is ãt ut idẽ ait homo fortis ꝑprie dr̃: q circa honeſtã mortẽ: & ea oĩa quæ repẽte eueniũt atq; afferũt ipſam iteritus ẽ. Alterã ſortẽ. i. iniquam fortunã. Præparatũ. i. iſtitutũ ab uirtute: & edoctũ. Informes hyemes. Turpiſſimas tẽpeſtates: bonoꝝ aũt: & maloꝝ uiciſſitudines eſſe oñdit.

Olĩ in futuꝝ. Sic erit: hic ſit punctũ. Quõdã. i. quõq; iungit̃. n. ſequẽtibus poſſes ẽt iũgere ſuperioribus: ſed tũc in futuꝝ ſignificaret: & olim in ptũm. Apollo ſcri. Dio. li. yi. apollinẽ dici cytharæ eiuſq; muſice iuẽtorẽ fuiſſe. Mac. aũt lib. i. ſat.

Apollinis cythara — ſcribit: arcu & ſagittis apollinis ſimulachra decorari: ut p ſagittas itelligat̃ uis emiſſa radioꝝ manu tñ dextera gr̃as geſtare: arcum uero cũ ſagittis ſiniſtra: ad noxam ſit pigrior: & ſalutẽ dextera manus ꝓmptior largiat̃. Idem quoq; eſt ĩ ode. xii. li. i. Anguſtis. anxiis. Cõtrahes: methaphora eſt. Illud aũt Senecæ quod diximus & hic cõuenit nemo confidat nimium ſecundis: nemo deſperet meliora lapſis.

Littus iniquum.
Auream quiſquis mediocritatem
Diligit tutus caret obſoleti
Sordibus tecti: caret inuidenda
Sobrius aula.
Sæpius uentis agitatur ingens
Pinus: & celſæ grauiore caſu
Decidunt turres: feriuntq; ſummos
Fulgura montes.
Sperat infeſtis metuit ſecundis
Alteram ſortem bene præparatum
Pectus. Informes hyemes reducit
Iuppiter idem.
Submouet non ſi male nunc & olim
Sic erit. quondam cythara tacentem
Suſcitat muſam: neq; ſemper arcum
Tendit apollo.
Rebus anguſtis animoſus atq;
Fortis appare: ſapienter idem
Contrahes uento nimium ſecundo
Turgida uela.

PORPH. ¶ Littus iniquũ: periculoſum pp humilitatem uadoꝝ ſiue pp ſaxa: ſed & hoc: ut dixi allegoricos accipiẽdũ. Caret inuidenda ſobrius. i. ſapiens careat inuidẽda aula. i. inuidioſa bonoꝝ ſublimitate. Sæpius uen. a. in. pi. per hæc & quæ ſubiecta ſunt allegoricos ſignificat altiora quæq; hoĩum magis periculis eſſe ſubiecta. Feriũtq; ſummos ſulgura montes. & hic & in ſupiori ſæpius per zeugma accipiendæ: ut ſit ſæpius feriunt. Sperat infeſtis: quod eſt aduerſum. Informes hyemes reducit Iuppiter idẽ. Per hæc uices eſſe bonarũ & malaꝝ rerum ꝓbare uult. Nec ſi male nunc: & olim: nunc futuri tp̃is eſt. Nonnunq̃ hic interdũ aut nõnũq̃ ſignificat. Rebus anguſtis animoſus atq; fortis appare. hac allegoria ꝑcepit: nec aduerſis rebus deſperandũ eſſe: & ſecundis non nimis confidendum.

ASCEN. ¶ Verum qſqs. i. qcũq; diligit mediocritatẽ aureã. i. optimam & pulcherrimã: is ſupple tutus a periculo ſublimioris cõditionis. Caret. i. uacat ſordibus. i. immũdiciis. Tecti obſoleti. i. fere diruti & ſitu ac immũdicia uicti: & is ſobrius. i. maioribus abſtinens & eo quod ſatis ẽ cõtẽtus. Caret aula. i. regia: hoc eſt domo regali & palatio ſublimi. Inuidẽda. i. cui qlibet merito inuideat: qa ſumma petit liuor. Pinus ingens. i. ualde excelſa. Agitat̃ ſæpius. i. ualde ſæpe uel ſæpius q̃ arbores humiles uẽtis. i. ui uentorũ. Et turres celſæ. i. ſublimes. Decidunt caſu. i. ruina grauiore: qa res grauis q̃to diutius decidit tanto grauius cõterit̃. Et fulgura feriũt. i. cõcutiũt mõtes ſummos nõ tñ penitus: qa ſunt ad quos fulgura & uẽti nõ ꝑtingunt. Pectus uere. i. decẽter præparatũ. ſ. tẽperãtia & cõtinẽtia. Sperat rebus infeſtis. i. dũ res ſunt infeſtæ & aduerſæ ſortem alterã. i. proſperã. Et metuit ſecundis. i. dũ res ſunt ſecũdæ & nimiũ proſperæ ſortẽ alterã. i. aduerſam. Vnde Philippus macedo Alexandri pater dũ uno die tris lætos nũcios accepiſſet: magne inqt Iuppiter. ꝓ his tãtis bonis modicum reponas mali: ſciens prudentiſſimus rex: fortuna nunquam eſt perpetuo bona. Iuppiter reducit. ſ. poſt ſerenitatẽ. Hyemes. i. tempeſtates informes. i. omniũ agrorum ſpeciem auferentes & contaminantes: & idem. ſ. Iuppiter ſubmouet. i. cláculũ aufert hyemes inducta. ſ. ſerenitate. Si male nũc eſt: non erit ſup. continuo ſic. i. male. Et: ideſt etiam olim: ideſt in futuro. Apollo ſuſcitat. ſcilicet cantu ſuo quondam. i. aliquando cytharam tacentem. i. nõ reſonantem. Neque tendit ſemper arcum. i. non ſemper infenſus & infeſtus eſt. Nam dum arcum tendit ultionem parat: dum cytharam hylaritatem. Et ideo quia & natura & dii naturæ moderatores temperatam mediocritatem amant. Appare rebus anguſtis: ideſt in aduerſis & afflictis rebus animoſus atq; fortis: & tu idem cõtrahes uẽto ſecũdo. i. pſpero nimiũ. i. dũ fortuna nimium arridet. Vela turgida. i. inflata. i. nõ ſequeris ductum fortunæ nimiũ proſperæ ne te ꝑcipitem det.

¶ Argumentum

¶ Argumentum odes xi.

QVintiũ hyrpinũ auena q̃rẽda minime eẽ admonet. Suadet ẽt uictus & gazæ eũ ſollicitũ eẽ nõ debere. Cũ paucis natura ipſa cõtẽta fit. Inuitat hinc illũ ad lætiorẽ cõmodioreq́ꝫ uitã dũ iuuenis ẽ ſupueniet nãqꝫ ſenectus uoluptatũ imunis & exps. Quid bel. cãta. & ſcythes. Ode eſt ſilis nonæ. ANTO.

Cantaber: de cãtabris uideto ode. vi. li. i. Hyrpine qnti: hyrpini ſamniticæ gẽtis ppli: q qdẽ ex lupo nomẽ adepti fuerũt: qui eis in deducẽda colonia dux oblatus ẽ. Sãnites. n. lupũ uocãt hyrpũ: ii aũt cõfines Hyrpini

Ode Vndecima tricolos tetraſtrophos ad Quintium hyrpinum de læta uita.

QVid bellicoſus cãtaber & ſcythes
Hyrpine quinti cogitet hadria
Diuiſus obiecto remittas
Quærere: nec trepides in uſum
Poſcentis æui pauca: fugit retro
Leuis iuuentas & decor: arida
Pellente laſciuos amores
Canicie facilemqꝫ ſomnum:
Non ſemper idem floribus eſt honor
Vernis: neqꝫ uno luna rubens nitet
Vultu: quid æternis minorem
Conſiliis animum fatigas?
Cur non ſub aſtã uel platano: uel hac
Pinu iacentes ſic temere: & roſa
Canos odorati capillos:
Dum licet: aſſyriaqꝫ nardo

lucanis adiũgũt: qđ Stra. lib. yii. ſcribit. Hadria obiecto: hic hadria p mari poſuit maſculino gñe nõ neutro: ut qdã aiunt. Luca. lib. y. ſonat Ionio uagus hadria põto: de mari uero adriaco ſupius dictũ eſt. Hadria

Trepides: timeas curioſus ſis. Poſcẽtis pauca: natura enim paucis cõtẽta eſt: hinc Luca. ait. Satis eſt populis fluuiuſqꝫ cereſqꝫ. Fugit retro. Ouid. ẽt lib. iii. de arte air. Vtẽdũ eſt ætate cito pede labiť ætas. Nec bona tam ſeqť q̃ bona pria fuit. Lenis. i. ſine pilis. Arida cani. Macro. lib. yii. ſcribit. Caniciẽ ex nimio humore fieri qđ phlegma uocať: nã iõ albi ſũt cani: qa calorẽ hũoris quo nutriũť imitãť: latius tñ uideto in ode. ix. li. i. Arida ca. i. ſicca & macilẽta ſenecta defectu: uidelicet ſanguis: hic Iu. ait ſat. x. ꝑterea minim⁹ gelido iã corpe ſanguis febre calet ſola. Canicíem

Pellẽte la. a. Ci. i catõe maiore igt nõ mõ uitupatio nulla ſed ẽt ſũma laus ſenectutis ẽ: ꝙ ea uoluptates nullas magnope deſiderat: hoc qppe dixit: qa multi uitupabãt ſenectutẽ ꝙ uoluptatib⁹ careret. Facilẽqꝫ ſõ. i. mitẽ & qetũ: neq unt. n. ſenes qete dormire pp morboꝝ moleſtiã hãc ait Iu. ſat. x. Circũſilit agmine fcõ morboꝝ oẽ genus ille hũero hic lũbis hic coxa debilis: ãbos pdidit ille oculos: & luſcis iuidet hui⁹ pallida labra cibũ capiũt digitis alienis. Iuuenib⁹ ãt facilis ẽ ſõn⁹. Senũ mala

Nõ ſp idẽ: cõpat florib⁹ adoleſcẽtiã ac iuuẽtã: ſicuti. n. illi puo tpe uigẽt: ſic ipſi iuuenes cito deſinũt ſenectutis aduẽtu. Neqꝫ lu. ni. u. uul. ſic ẽt iuuenũ uultus creſcẽte ætate mutať. Luna aũt nũc pura uideť nũc obſcura & nigra nũc rubicũda. Pura ſerenitatẽ portẽdit: nigra pluuias. Rubicũda uẽtos. Auctor ẽ Pli. & poeta lib. i. geor. Animũ minorẽ æternis cõſiliis: minorẽ aĩum æternis cõſiliis ait: qm uitæ breuitate æternaꝝ reꝝ cõſulationibus expleri nõ põt. Cur nõ ſub alta. Ordo eſt: cur dũ licet nõ potamus ſic temeř iacẽtes ſub alta uel platano uel hac pinu: & roſa odorati eanos capillos & uncti aſſyria nardo. Lunæ color.

Temere iprudẽter & nullo ordine qđ uoluptatis eſt. Roſa odo. ea. Pli. lib. xiii. ſcri. in unguẽtis repertum fuiſſe roſæ ſuccũ meminit. itẽ latius li. xxi. Odorati odoratos hñtes. Aſſyria nardo: de unguẽto nardino ſeu foliato itelligit: de quo plura Pli. li. xiii. c. i. Aſſyria nardo folium nardi principale crat in unguentes: nardi ãt frutex ẽ graui & craſſa radice: ſed breui ac nigra fragiliqꝫ: q̃uis pingui folio paruo denſoqꝫ. Cacumina in ariſtas ſe ſpargunt: iõ gemina dote nardi ſpicas ac folia celebrãt: laudať ſiriacũ: mox galicũ tertio loco creticũ. Auctor Pli. li. xii. diciť autem hæc nardus ut hoc in loco. Et hoc nardũ ſic etiam hæc coſtus & hoc coſtum. Roſa ſucc⁹ Nardũ

QVid bellicoſus cãtaber & ſcythes hyrpine qnti cogitet hadria diuiſus obiectu & hic Quintiũ hyrpinũ alloqť: hac ode q̃ cõtineť aliis negociis nõ debere nos nimias ſollicitudines adhibere: ſed potius cõmodis uitæ nr̃æ cõſulere celerius ſe rapiẽti. Adria. d. o. iterfuſo mari nobis remoto. Nec trepides i. u. p. æui. p. nec ſatis agas: ut habeas uitæ neceſſaria cũ pauca oino deſiderẽt. Fugit retro leuis iuuẽtas. i. decidit & remãcat a nobis ꝓcedẽti uita i ſenectutẽ. Adria pellẽte laſciuos amores canice facilẽqꝫ ſomnũ. Canice p ſenecta: quã aridã dixit: qa ſenes pci tenaces ſunt. Nõ ſemp. f. c. h. u. nec uno luna rubes nitet. hæc ad ætatẽ uult referri: qa nec ipſa ſp i flore iuuẽte pnitet. Quid æter. m. c. a. f. diſerte qđ igt aĩum porrigis i reꝝ æternaꝝ cõſulatiõnẽ cũ is nõ ſufficiat breuitate uitæ. Aſſyriaqꝫ nar. po. un. ea q̃ nunc Syria dť oli addita ſyllaba Aſſyria nominabať: & adnotãdũ hic quoqꝫ nardũ fœminino gñe dici: ſicuti ſupra. PORPH.

QVid bellicoſus &c. Argumẽtũ p Mãcinellũ recitať. Ordo ẽ. o quinti hyrpine: remittas diuiſus. i. qa diuiſus & ſepatus es. Hadria. i. mari hadriaco. Obiecto. i. itercurrẽte: remittas. i. nõ tã attẽte cures. Quærere. i. inqrere. Quid cãtaber populus Hiſpaniæ bellicoſus & ſcythes. i. populus ſcythiæ ẽt bellicoſus. Cogitet. i. machineť & moliať cõtra Ro. imperiũ. Sciemus ãt fere maſculina in a q̃ græce in ις deſinũt ẽt in es exire poſſe: ut ſcytha & ſcythes planeta & planetes: cometa & cometes &c. Nec trepi. i. ne anxietate cõcutiaris. In. i. ad uſũ. Aeui. i. uitæ poſcentis. i. exigẽtis pauca: qa natura modicis cõtẽta eſt. Iuuẽtas. i. iuuẽta ſeu iuuenilis ætas. Eſt ãt iuuẽtas dea ætatis ſed p metonymiã p ætate poniť. Leuis. i. ſine barba & pilis aſpis. Et decor. i. uenuſtas. Fugit re. i. retrorſũ. Et hoc canicie arida. i. q fit ſucco exhauſto: & areſcẽte atqꝫ i rugas cõtracta pelle. Pellẽte. i. refugiẽte. Amores la. & ſõ. fa. i. pfũdũ & ſine medicamẽto acqſibilem. Nõ ſp idẽ ho. i. decor ẽ florib⁹ uernis, i. q in uere abũdare ſolẽt. Neqꝫ luna ru. ni. ſp uno uul. qđ. i. ad qđ ASCEN.

igiť fatigas cōſiliis æternis.i.ꝑpetuis:aut reꝝ æternaꝝ:aium minorē.i.impare:& qui nō pōt ſufficere:aut qa epicurice cēſet cū interituꝫ:aut qa nō pōt ſemp illis intendi. Cur nō potamus:dū.i.tātiſper:dū.i. donec licet iacentes temere.i.ſine ordine & reſpectu:ut ad uoluptatē recōciliātes faciūt uel ſub alta platano : uel ſub pinu hac:quæ.ſ.nobis uicina eſt:& odorati capillos canos.i.hñte capillos canos adoratos.i.odore pfuſos: roſa: ideſt propter roſam:& uncti nardo:aſſyria.i.unguento ex nardo quæ in aſſyria ꝓcipue naſcitur.

ANTO. ℂ Euhyus:de euhyo dictum eſt ode.xviii.lib.i.

Quis puer ocyus:ac ſi in ipſo cōuiuio eēt ita loquiť. Ardētis pha.optimi uini. Prætereūte ly.i.riuulo ꝑter labēte. Deuiū:a uia remotū:nō.n. pſtabat.

Scorta. Scortū:meretricē intelligit. Feſt.n.ait Scorta appellanť meretrices:qa ut pelliculæ ſubiuganť:oia nāqꝫ ex pellib⁹ facta Scortū appellāť.

Eburna dic age. Ordo eſt: age dic cū eburna a lyra maturet more lacenæ religata : modū incōptū appoſitio comā:maturet feſtinet: de quo uerbo legito Gel.lib.ix.cap.xi. Lacenæ.i.laconicæ mulieris:nō.n.de helena tm̄ itelligit. Virgi.lib.i. æneí.ait. Virginis os habitūqꝫ gerens:& uirginis arma ſpartanæ erant nāqꝫ ſpartanæ uenatrices.

Potamus uncti? diſſipat euhyus
Curas edaces.quis puer ocyus
Reſtinguet ardentis falerni
Pocula prætereunte lympha?
Quis deuium ſcortum eliciet domo
Lyden:eburna dic age cum lyra
Maturet incomptum lacenæ
More comam religata nodum.

PORPH. ℂ Diſſipat euhyus curas edacis. Euhyus uoce bacchātiū liber př. Quis puer ocyus reſtin.ar.pha.po.ꝑte.ly. ſuauiter quaſi in ipſo iā cōuiuio fit ſicut ſupra. Quis udo depropare apio coronas curat de myrtho. Ardētis pha.ardēns auſteriſſimi calorē corpibus & aío cōcitātis & bñ reſtinguet ꝓiecit:qa ardentis erat ſubiecturus. Quis de.ſc.eli.belle deuiū Scortū.Idē ait q̄ corpe qdē qſtū faciat ſed nō publice. Deuiū:eſt.n.a uia remotū cæteꝝ ſcortū meretrix metaphoricos dř a ſcorto.i.a ſolo calciamētoꝝ ſubiectū oibus ēt uulgaribus. Maturet incō.la.mo.co.re.no.grate ut ſolent mulieres feſtinantes pexū tm̄ capillū in nodum colligere.

ASCEN. ℂ Euhyus.i.bonus filius Iouis Bacchus lætitiæ dator:hoc eſt uinū:diſſipat.i.diſſoluit.uñ & lyeus diciť & latine liber:curas edaces.i.mordaces. Quis puer reſting.i. diluet & tēperabit ocy⁹.i.celeriter lympha.i.aqua ꝓtereūte.i.ꝓterfluente: uñ ad riuum ſi ſedere innuit:pocula falerni.ſ.uini in cāpania italica nati:ardentis.i. uehemētis nimiū niſi tempereť. Quis.ſ.puer eliciet domo:lyden ſcortū deuiū.i.meretriculā uagari ſolitam. Age puer dic ſup.lyde maturet.i.ꝓperet uenire cū lyra eburna.i. ex ebore facta per quā ſignificat eā pſaltriā eē:religata moro lacenæ.i.ſpartanæ ſeu laconicæ mulieris quæ uenatui intēdere ſolet: nodū incōptū appoſitorie comam.i.habens comā religatam:ut nodum incomptum.i.ſiue moroſitate factū. Niſi potius dicamus ſic. Religata comam.i.habens comam religatam more lacenæ:in nodum comptum.i.in formam nodi comptū:& ita duæ erunt particulæ incomptum quod mihi quidem placet licet maturare uelit.

ℂ Argumentum odes.xii.

ANTO. HAc ode mecœnatem alloquiť: oñdēs lyricis uerſibus nō cōuenire bella tractare:ipſe tñ multo melius ſoluta oſone ꝓlia Cæſaris ſcribet : q̄ poeta lyricis. Itaqꝫ dicet Hor.ſuæ puellæ laudes: cū oſculis cuius ēt maxime regū opes haud ꝑmutādæ eēnt.

Ode.xii.dicolos tetraſtrophos ad Mecœnatem de Lyciniæ laudibus.

NOLIS longa feræ bella numantiæ
Nec durꝫ hanibalē:nec ſiculū mare

Nolis lōga feræ bella numā.ode eſt ſilis ode.vi.li.i. Nolis lōga:ordo eſt.O mecœnas nolis aptari mollib⁹ modis cytharæ lōga bella feræ numātiæ &c. Feræ:ſeuiſſimæ. Numātiæ.Celtiberoꝝ nobiliſſima ciuitas

Numātia erat numātia:quæ in bello celtiberico:qđ aduerſus romanū populū geſtū eſt:uirtutē ꝓpriā oſtētauit qđ uiceſimū ꝑduraui ad annū:cōplures.n.exercitus cum impatoribus ad internitionē detraxit:nouiſſime aūt numantini obſidione cincti diuturna patiētia toleratū: paucis dūtaxat exceptis:qui cedentes murū dederūt. Durias autem fluuius ꝑter numātiā currit. Auctor ī iis Strabo lib.iii. florus uero ſcribit numantiā ſine muro ſine turribus medico editā tumulo apđ flumē ſilatā q̄ttuor milibus celtiberoꝝ romanoꝝ exercitū p annos quatuordecim ſolū ſuſtinuiſſe:nec ſuſtinuiſſe mō ſed ſeuius aliqñ ꝑtuliſſe pudēdiſqꝫ fœderibus affeciſſe. Demū ſcipiōe æmiliano duce maxio oppſſa ciuitas nullū de ſe gaudiū hoſti relinqt. Vnus.n.uir numātinus nō fuit:q ī cathenis duceret:ꝑda ut de paupibus nulla arma ipſi cremauerūt. Triūphus fuit tm̄ de noīe : hæc ex illo. Multa ēt ſcribit Liui.lib.ly.lyi.lyii. Mela ꝓterea ſcribit q̄ Vrbiū de mediterraneis in Terraconēſi hiſpania clariſſimæ fuerunt pallātia & numātia. Viqꝫ Ptolæ.ſcribit lib.ii.occidentale latus terraconenſis ab occiduo alluiť oceano. Durū hānibalem:qui annos.xyi.cōtra Romanos pugnauit in Italia:ut ſcri.Liui.li.xxx.

Bel.pu.ſm Durauit aūt bellū ſpm punicū ſm annis.xyiii.ut ſcri.Flo. Duꝫ id ait:qa ut ēt Liui.ſcr. Hānibalis nullo labo

Hānibalis re aut corpus fatigari:aut animus uinci poterat:caloris ac frigoris:patiētia par.princeps ꝓliū ibat: ultim⁹

mores cōſerto ꝓlio excedebat. Erat ei inhumana crudelitas:nihil ueri nihil ſancti nullius dei metus &c.

PORPH. NOlis longa fe.b.nu. Hæc ode ad mecœnatem ſcribitur:qua teſtatur poeta nō conuenire hyſtorias & graues res lyrico carmini:ſed magis res iocoſas:cæterum acta Cæſaris melius ipſum ſcribere.

ASCEN. NOlis longa fe. Quia lyricis uerſiculis non ſunt ſcribenda Cæſaris præclara geſta quæ mecœnas melius ſcribet conuertit ſe ad amicæ oſcula laudanda unde dicit. O mecœnas:tu nolis bella numantiæ:urbis illius olim in hiſpania:fere ideſt indomitæ:longa.i. quæ diu durauere:Nec Hānibalē duꝫ.i.difficulter domabilē & ipiū:nec mare ſiculū purpureū.i.purpuratū & tinctū ſanguine.

ℂ Siculum

¶ Siculũ ma.poe.pur.ſan.Cn.duillius ſeu duellius cõſul ĩ Sicilia aduerſus Claſſem pœnoꝝ ꝓſpere pugnauit primuſq; oĩum Romanoꝝ ducũ naualis uictoriæ duxit triũphũ:ob quã cãm ei ꝑpetuus honos habitus ẽ: ut reuertẽti a cœna tibicines canerent & funale ꝓferret.hæc ſcri. Liui.lib.xvii.& lib.xix.ait.q; rebus aduerſus pœnos a pluribus ducibus geſtis ſummã uictoriæ.C.luctatius cõſul uicta ad ægades ĩſulas claſſe pœnoꝝ fi nẽ bello ĩpoſuit.petẽtibus carthaginẽſibus pax data ẽ.Polybius ãt lib.i.ſcri.Victore C.duellio pœnos amiſiſſe naues.L.ex cẽtũ triginta:q̃s ĩ Romãos tũc duxerãt:quaꝝ dux fuerat Hãnibal q̃dã:quẽ deĩde carthaginẽſes cruci affixerũt:idẽ quoq; ĩferius ſcri.L.luctatium cõſulẽ ĩ Sicilia quoq; pugnaſſe cõtra carthaginẽſes duce Amilcare:carthaginenſiũq; naues.L.uel fractas uel ſumerſas.lxx.plenas captas fuiſſe:reliquas uero fugiſſe:fuerũt e carthaginẽſibus uiui capti ꝓter eos q ĩter certãdũ ꝑierãt ultra decẽ milia hoĩum:ĩde ab Luctatio cũ Amilcare fœdus ꝑcuſſum ẽ.de quo late Polybius dicto primo lib.ꝑ hũc itaq; modũ primo bello:qđ Romani aduerſus carthaginẽſes ꝓ Sicilia geſſerũt:finis ĩpoſitus durauit id bellũ annos.xxiiii.Mollibus modis lyricis uerſibus. Lapythas:cẽtauroꝝ pugnã ĩtelligit ĩ nuptiis Perythoi habitã cũ Lapythis: de q̃ relatius legito ĩ ode.xviii.li.i. Nimiũ mero.i.ſuperbum iracũdũ ferocẽ & trucẽ uino. Hyleũ: centauri nomen:de quo Maro ẽt lib.viii.ait:in hĩno Herculis.Tu nubigenas ĩuicte bimẽbres Hylæũ q; pholũq; mãu:tu creſſia mactas ꝓdiga &c. Telluris iu.circa ĩſulã palenẽ gigãtib⁹ bello cæleſtes laceſſentibus:Hercules ꝓ diis pugnans multis ex hoſtibus ĩterfectis maximã gloriã adeptus eſt:ut Diodorus lib.v.ſcri. Vñ ẽ:a q̃bus:ẽ autem ordo Vñ fulgẽs domus Saturni ueteris cõtremuit ꝑiculũ. Fulgẽs do.i.olympus & mũdus ĩpe. Saturni ueteris:is.n.prima ætate regnauit: dixerũtq; a filio pulſum qđ Macro.lib.i.ſat.ĩterpretatur nihil aliud eẽ:q̃ tẽpora ſeneſcentia ab his q̃ poſt ſũt nata depellis: is aũt ẽ tẽpoꝝ auctor deorũq; prĩceps ut idẽ ait Virgi.itẽ lib.vii.igt.Saturnuſq; Senex ianiq; bifrontis imago.Et lib.viii.Primus ab æthereo uenit ſaturnus olympo Arma iouis fugiens:& regnis exul ademptis. Ducta colla regum:captiui.n.ante triumphalem currũ ducebantur. Dominæ lyciniæ:hæc eius amica erat. Lucidũ:pro lucidæ:hinc ãt eius puellæ laudes orditur. Choris:tripudiis. Certare ioco:ſalibus eſt autem iocus id quod eſt contrarium ſerio:nam effingere & terrere & promittere interim iocus eſt.Fabius ait lib.vi. Diane ſacro die.lib.etiam primo:ode uero.xxi.ait:Dianam tenere dicite uirgines.

ANTO. Duellius Luctatius Bel.pu. primum Herculis Palene gigãtes Saturnus locus

Pœno purpureum ſanguine mollibus
Aptari cytharæ modis.
Nec ſæuos lapythas:& nimium mero
Hilæum:domitoſq; herculea manu
Telluris iuuenes:unde periculum
Fulgens contremuit domus
Saturni ueteris:tuq; pedeſtribus
Dices hiſtoriis prælia cæſaris
Mecœnas:melius:ductaq; per uias
Regum colla minatium.
Me dulcis dominæ muſa lyciniæ
Cantus.me uoluit dicere lucidum
Fulgentes oculos & bene mutuis
Fidum pectus amoribus.
Q uã nec ferre pedem dedecuit choris:
Nec certare ioco:nec dare brachia
Ludentem nitidis uirginibus ſacro
Dianæ celebris die.

¶ Et nimiũ mero hylæũ:nimium pro intollerabili poſuit:hyleus unus centaurorum fuit.Notum eſt autem præliũ quod inter lapythas & centauros in cõuiuio nuptiali pithoi & hyppodamiæ exarſit.Telluris iuuenes gigãtes dicit. Vñ:periculum fulgẽs cõtremuit domus:pro a q̃bus ut eſt illud Terẽtianũ a prædonibus uñ emerat ſe audiſſe. Tuq; pedeſtribus dices hyſtoriis prælia Cæſaris.hoc ẽ ſoluta & ciuili oratione. Lucidũ fulgentis oculos.pro lucide fulgentis:ut Virg.ait horrendum ſtridens:pro horrẽde. Et bene mutuis fidum pectus amoribus.Ordo:bene fidum:ideſt ualde fidum:nec dare brachia:ideſt ſaltare. PORPH.

¶ Pœno.i.pœnoꝝ:hoc ẽ punico aptari.i.ut hæc aptẽtur mollibus modis.i.ĩbellibus uerſiculis.Cytharæ.i.ad cytharã aut lyrã canẽdis.Nec ſup.uelis(nã duæ aut plures negatiões ad unã in principio poſitæ reſpiciẽtes nihil efficiũt:ut nolis nec bella.nec hannibalem.nec lapythas aptari.nõ plus faciũt q̃ nolis aut bella aut &c.) Nec igitur uelis lapythas populos illos theſſaliæ ſæuos qa cõiugẽ Perithoo rape conãtes: & hilæũ cẽtauꝝ illũ nimiũ.i.ferocientẽ.mero.i.ꝑ meꝝ nimis ſumptũ.uñ Maro & magno hylæũ cratere minãtẽ:Et iuuenes.i.filios.Telluris.i.terræ:hõ ẽ & alios gygãtes.Domitos iuxta palenẽ ĩſulam.Manu herculea:uñ.i.a q̃bus fulgẽs domus ueteris.ſaturni.i.olympus:& ita cœlũ ĩpm ſtellis fulgẽs.cõtremuit.i.eũ tremore timuit ſibi ꝑiculũ repete aptari.i.ut aptentur mollibus modis cytharæ.Tuq;.i.& ĩſuper tu o mecœnas dices melius.i.aptius & doctius.Hiſtoriis pedeſtribus.i.aut ſolutis:ut Landinus & Mãcinellus dñt forte q; miles pedeſter ſolutior eſt q̃ eques aut dicamus qa ĩ laudẽ Mecœnatis id dicit:ſuis hoc ẽ hiſtoricis pedibus conſtãtibus:nã ſunt & orationibus & hiſtoriis ſui pedes.Dices dico melius ꝓlia.Cæſaris.ſ.Auguſti.Et colla regũ minaciũ nõ tñ minatiũ.Ducta.ſ.in triumpho:ꝑ uias.ſ.publicas.Muſa ãt lyrica uoluit me dicere cãtus lyciniæ dulcis. Dominæ.i.amicæ dulciter mihi dominãtis:aut cuius dominiũ licet durũ dulce eſt amãti.Et uoluit me dicere oculos.ſ.Lyciniæ fulgẽtes:lucidũ.i.lucidæ:ſed ĩ his q̃ ad ſenſum ꝑtinent potius ꝓnunciãt poetæ actm̃ q̃ aduerbiũ i e ut toruũ clamat uitiũ ſonat.trãſuerſa tuẽtibus:uetuſtatẽ ſapit.Rãcidũ olet &c:& uoluit me dicere pectus lyciniæ.bene ſidũ.i.fidele amoribus mutuis q̃ lyciniã:nec dedecuit:ĩmo(ꝑ liptotẽ)multũ decuit ferre pedem choris.i.in choreis & trepudiis:nec dedecuit certare ioco.i.ſalibus & facetiis.nec dedecuit ludentem dare brachia.i.coniungi uirginibus nitidis:ideſt ornatis & mundis:die ſacro:ideſt ſolenni:dianæ celebris:ideſt celebrabilis. ASCEN.

ANTO. Achemenes Mygdonia priami regna ℭ Nú tu:oſidit lyciniæ oſculis & iocis nõ pmutádas regũ diuitias. Diues Achemenes:nomé regis pſarũ ĩqt Acrõ pthoꝝ ĩqt Porphyrio. Hero.át lib.iiii.ſcribit. Achemenẽ primũ pſaꝝ regẽ fuiſſe a quo poſtea oẽs reges Perſiæ uſq ad Dariũ deſcenderũt:alius eodẽ noĩe fuit Xerxis frater:ut idẽ oſidit. Mygdõias opes. Mygdonia iũcta ẽ phrygiæ:ut docet Pli.lib.v.capi.xxxiii.phrygia át ut ibidẽ ĩqt Troiadi ſuperiecta ẽ priamus uero tis regiõibus ĩperauit:uñ Stra.li.xiii.ſcribit Achillis uerba fuiſſe ad Priamũ hmõi. Añ tuas noramus opes ſpacioſaſq regna:Quæ fœlix piter leſbos cõplectit & q̃ cõpræhédit phrygiæ tellus ac helleſpõtus. Fragrátia.i. olétia ſeu flagrátia.i.ardétia:utrũq.n.hic conuenit. Aut facili ſeuitia negat:id artis ẽ meretriciæ qđ ẽt Oui.de arte li.iii.ſic p̃cipit. Quod daĩ ex facili lõgũ male nutrit morẽ. Miſcẽda ẽ lætis rata repulſa iocis. Mart.itẽ ait. Galla nega ſatiaĩ amor niſi gaudia torpẽt. Sʒ noli nimiũ galla negaĩ diu.

PORPH. ℭ Diues achemenes. Achemenes rex pſaꝝ fuit. Aut pinguis phrygiæ mygdonias opes: a Mygdone rege:q phrygiá tenuit. Præmutare uelis crine lyciniæ:ſenſus ẽ:nũ tu uelis accipe pthycas:aut phrygias diuitias:ut lyciniæ fructũ amittas? Plenas aut arabũ domus.plenas p opulẽtis dictũ ẽ.

> Num tu quæ tenuit diues achemenes
> Aut pinguis phrygiæ mygdonias opes
> Permutare uelis crinæ lyciniæ?
> Plenas aut arabum domos?
> Cum fragrantia detorquet ad oſcula
> Ceruicem:aut facili ſæuitia negat
> Quæ poſcente magis gaudeat eripi
> Interdum rapere occupet?

Dú fragrátia detorq̃t ad oſcula ceruicẽ. Magnifice depinxit faſtidiũ mulieris auertẽtis ab eo qui oſculari ſe uelit:qđ ideo facere ſolent.ut irritẽt amátibus deſiderium ſui fragrantia : ergo oſcula maiora intelligamus: hoc eſt ex deſiderio mulieres ardẽtia oſcula:q̃ oſcula.ſ.uelit ſibi a poſcente extorqueri. Aut facili ſeuitia negat. Quid eſt facilis ſeuitia utrũ q̃ facile iraſcitur:an quæ facile mollit. Interdũ rapere occupet. Rapere occupet iraſcenti amatori iam ſatis facere cupiens:& totum hoc mira energia expreſſum eſt.

ASCEN. ℭ Nũ.i.nũqd o mecœnas uelis tu pmutare.i.mutádo accipere p crine.i.capillis lyciniæ opes.i.diuitias pſicas:q̃ achemenes rex perſarum diues tenuit:aut opes mygdonias phrygiæ pinguis.i.q̃ ſũt ad eá ptẽ phrygiæ ubi uberrima ẽ?aut plenas.i.opulentiſſimas domos arabũ?q.d.ſi tẽ noui minime(ná nihil ſpecioſius illius capillo & diuitiaꝝ mecœnas neq egẽs neq cupidus fuit)pſertim tunc:cũ.i.q̃do:l ipſa detorquet.i.ex obliquo applicat ceruicẽ ſup.ſuam:ad oſcula fragrátia.ſ.ſua.i.ut porrigat oſcula ſua fragrátia.i.bñ olẽtia:aut ad flagrátia oſcula amatoris:aut cũ negat facili.i.nõ dura.ſæuicia.i.pteruia ſu.oſcula q̃ gaudeat magis eripi ſup. a poſcẽte:q̃ ultro offerre poſcẽtẽ:& tñ ĩterdũ occupet.i.p̃ueniat rape.i.ut ea rapiat ẽt ñ poſcẽti:& ita graphice deſcribit ĩgẽiũ mulieꝝ q̃ ut comic⁹ dicit dũ uelis nolũt & dũ nolis cupiũt ultro: qđ & Máci.diligẽter oſidit.

ℭ Argumentum odes.xiii.

ANTO. Ppreſſus arbore decidẽte Hora. q̃ ſuo in pago ſabino fuerat deteſtaĩ hic ei⁹ cõſitorẽ:oſidit poeta nũq̃ ſatis eẽ hoibus cautũ ad euitáda picula: mors.n. improuiſa rapuit rapietq gẽtes:ſcri. inde ſe pene ĩferos adiſſe uidiſſe Aeacũ iudicátẽ. Sappho quoq atq Alcæũ ſidibus canẽtes:q̃ oĩa maxie mirabaĩ umbræ. Ille & ne. Ordo ẽ. O arbos: ille q̃cũq primũ te pduxit in nepotũ pnicíẽ opprobriumq pagi poſuit & nephaſto die & manu ſacrilega. Nephaſto die:non faſto:ſed abhominando.

Ode.xiii.trico.tetra.de arboris caſu:& inferis.

> Ille & nephaſto te poſuit die
> Quicũq primum & ſacrilega manu
> Produxit arbos in nepotum
> Perniciem:opprobriumq pagi.
> Illum & parentis crediderim ſui
> Fregiſſe ceruicem:& penetralia
> Sparſiſſe nocturno cruore

Erát aũt dies faſti qb⁹ licebat ſine piaculo fari p̃tori tria uerba ſolẽnia Do:dico:addico:nephaſti uero q̃b⁹ ea fari ius nõ erat:& ſi fati fuiſſent:piaculũ faciebát. Auctor eſt Varro:diximus & plura ſupius. Sacrilega manu.i.peſſima ſceleratiſſima : ſacrilegus.n.pprie dĩ qui ſacra legit.i.furaĩ. Perniciẽ:exitiũ & necẽ. Opprobriũ:crimẽ dedecus & iſamiá. Propter dñi oppreſſionem arboris caſu. Pagi:pagos uilla diciĩ a πηγῆς quod eſt fons:ut Feſtus ait. Penetralia:penetralia eſt pprtũ oĩs interior pars domus:ut Seruius ſecundo ſcribit.

pagus penetrale PORPH. Ille & nepha. te po.die. Hac ode execraĩ arborẽ in ſabino agello ſuo:q ſup deambulátẽ ſe decidit ac pene oppreſſit. Nefaſto aũt nõ faſto abominádo. Et ſacri.ma. pdu.ar. Vocatiuo caſu accipe arbos :hoc ẽ o arbos:arbos uel q̃ſi ad illi⁹ regiõis iſamiá arborẽ ſuũ.ſ.dñm oppreſſiſſe. Et pe.ſp. noc.cruore hoſpitis:hoſpitis ſui penetralia cruore ſparſiſſe:hoc ẽ hoſpitẽ ĩ domo ſua interfeciſſe.

ASCEN. Ille & ne. Graphice execratus arborẽ & eius ſatorem cuius caſu fere oppreſſus fuerat: docet uitæ humanæ ĩcertitudinẽ cũ nemo ſatis circũſpectus ſit ad ĩopinata picula ac fata euitáda cũ parũ abfuerit qn ipſe ĩferos uiſerit:ubi poetaꝝ cetui additus Sapphus atq Alcæi:q q̃ in uita cecinerũt cũ oĩ ſtupore apud ĩferos iterát cática audiuiſſet qbus ẽt dánatoꝝ ceſſant tormẽta & cæteroꝝ ſtudia cũ tñ dicat Maro i.vi.q̃ gr̃a curruũ Armorũq fuit uiuis:q̃ cura nitẽtis Paſcere equos:eadẽ ſequr tellure repoſtos Ordo ẽ:o arbos ille qcũq pduxit primũ te ĩ pnicíẽ nepotũ.i.poſt ſe uẽturoꝝ & ĩ opprobriũ.i.execrationẽ & cõtumeliá pagi.i.uici ĩ agro:poſuit te & die nephaſto.i.abominádo:& mãu ſacrilega.i.q̃ ſacra ſurripuerat aut uiolauerat. Ego credideri illũ.ſ.q arborẽ pduxit:&.i.ſimul fregiſſe ceruicẽ.i.collũ:a pte totum: aut reuera ceruicem quaſi a tergo per inſidias. Parẽtis: ideſt patris aut matris:&.i. ſimul ſparſiſſe penetralia.i. ſecretiſſima domus cruore hoſpitis nocturno:ideſt noctu effuſo. Ille tractauit ſcilicet manu ſacrilega.

¶ Venena colchia. uerſus eſt hipermeter ſcādit̄ igit̄ cū ſequēti:pōto aūt ubi colchi ſunt ,poctus eſt malorū graminū. Idē uero Epodo penulti. ait. Cales uenenis officina a colchicis. De qbus latius dictum eſt in epodo qnto. Quod quiſq; uitet: oſtēdit nunquā ſatis cautū eſſe poſſe hoibus īprouiſæ mortis ſæuiria & fatoꝝ caſu iminenti. In horas. i. hora quaq;. Boſphoꝝ. Duplex eſt boſphorus thracius & Cimerius eſt aūt anguſtū mare quo io in bouem mutata enatauit cōſilio iunonis: inde ſic appellatū. Diony. & mela ſcribūt. Pœnus nauita: hunc pro quocūq; poſuit. Eſt aūt ſenſus ꝙ multi timēt loca tātū periculoſa qbus prætertis putant ſe tutos: ſed decipiunt̄: fata. n. obſtāt & ubi nō credūt opprimunt̄. Quā pene furuæ. Indicat ſe pene īferos adiiſſe uidiſſeq; Aeacō iudicātē. Sappho & Alcæū fidibus canētes. Furuæ. i. nigræ. Eacus cū fuit: is Iouis filius quē apud īferos bonorū ac maloꝝ iudicē ferūt fabulæ hinc ait Oui. in Ibin. Noxia mille modis lacerabit̄ umbra: tuaſq; Aeacus in pœnas ingenioſus erit. Latius tn̄ diximus circa principiū Iuuę. Socrates aūt in gorgia Platonis refert Iouē hæc dixiſſe Plutoni. Ego igitur cōſtitui iā meos filios iudices. Duos qdē ex Aſia. Minoē uidelicet & Radamāthū: unū uero ex Europa Aeacū: hi ergo poſt quā mortui fuerint iudicabunt in prato quodā: ibiq; in triuio ex quo geminæ portāt uiæ. Altera quidē ad tartarū: altera uero ad inſulas beatorū. Et Aſiaticos Radamanthus: eos uero q ab Europa uenięt Aeacus iudicabit. Minoi aūt id munus iniūgā: ut ipſe diiudicet ſiqd ambiguū fuerit: ut iuſtiſſime pcedat iudiciū: recteq; fiat tranſmiſſio animorū: hæc illæ: ubi ēt legit̄ ꝙ uterq; ipſorum uirgam tenet dū iudicat: Minos aūt conſiderans ſedet ſolus aureū habēs ſceptrū. Sedes pioꝝ. elyſiū intelligit: q̄s beatoꝝ inſulas ſuperius appellari oſtēdimus. Aeoliis fidibus. i. leſbiis: nā ut ſcribit Dionyſius æolidū inſularū rupes leſbos eſt & tenedos. Vtq; Stra. docet lib. xiii. Aeolica regio ingens erat & troiæ adiuncta. Popularibus. ideſt eiuſdem populi ipſius Sapphus: ait enim ipſa ad phaonem ſcribens Leſbides infamem quæ me feciſtis amare definite ad cytharas turba uenire meas. De illis ergo conquerebat̄: ut hic ſappho: amauerat autem impudice: ut aiūt Theleſippam: Megaram: Athidem: qui aliter expoſuere quærente non procedit. Eacus Minos Radamanthus

Hoſpitis, ille uenena colchica
Et quicquid uſquam concipitur nephas
Tractauit: agro qui ſtatuit meo
Te triſte lignum, te caducum
In domini caput immerentis.
Quod quiſq; uitet, nunquam homini ſatis
Cautum eſt in horas: nauita boſphorum
Pœnus perhorreſcit, neq; ultra
Cæca timet aliunde fata.
Miles ſagittam & celerem fugam
Parthi: cathenas parthus & italum
Robur: ſed improuiſa leti
Vis rapuit rapietq; gentes.
Quam pene furuæ regna proſerpinæ
Et iudicantem uidimus æacum:
Sedeſq; diſcretas piorum
Aeoliis fidibus quærentem
Sappho puellis de popularibus:

ANTO. Boſphor⁹

¶ Ille &. u. c. Colchia iqt: qa medæa colchis fuit: quā ſummam ueneficā fuiſſe hyſtoriæ græcoꝝ tradūt. In ho. na. b. P. p. nauita his & quæ ſubiecta ſunt ſignificat unūquēq; hoīꝫ nō fere piculū timere: niſi cū ꝓximus ſit: uerūtn̄ pleruq; ex īprouiſo mala īopinata iteruenire atq; opprimere. In horas. n. b. p. p. Boſphoꝝ fauces ſunt ponti maris: unde longiſſima aphrica ſit ꝙ ita pœnus nauita eū phorreſcat: hūc boſphoꝝ p quolibet freto poſuit. Freta aūt anguſta maria & cōcitata ſūt oīa aūt freta a feruore dicta extimāt̄. Quā. p. f. r. p. furua nigra ſignificat: uſi ſurta putāt dicta ꝙ p nigriores aeris tenebras maxime fiāt. Sedeſq; diſcretas piorū: diſcretas. i. ſeparatas: piorū autē elyſios campos dicit: quos ſeparatos aiunt a cæteris locis inferoꝝ. Aeoliis fidib⁹ quærentē ſappho puellis depopularibus. Aeoliis fibus inquit quia ſappho æoliis dialecto in ſuis carminibus uſa eſt. Quæritur autem ſappho a puellis ciuibus ſuis ꝙ odem non ament quam ipſa diligebat amens. PORPHI.

¶ Venena colchica. i. q̄ plurima ſunt apud colchos ubi & medea ſumma uenefica nata & qcquid nefas. i. nefandū. Cōcipit̄. ſ. aio uſquā. i. ubiuis gētiū. Ille dicit q ſtatuit. i. plātauit: te ī agro meo te lignū triſte: te lignū caducū. i. qď cadere poſſis ī caput dn̄i. ſ. tui: hoc ē ī caput meū imerētis. i. q nō meruerā id de te. Nūquā ē ſatis cautū. i. pſpectū homini ī horas. i. p ſingulas horas: qď qſq; uitet. i. uitare debeat. Nauita pœnus. i. punicus phorreſcit. i. multū horreſcit. Boſphoꝝ. i. Auguſtū qď uis mare ubi nauis facilie ī ſcopulos pellat̄: ut in boſphoro thracio & cymmerio: neq; timet ultra. i. ṕter ſubmerſionē aut naufragiū. Fata cœca. i. īprouiſa: & q̄ uideri nō poſſunt: allūde. ſ. puenięntia. Miles. ſ. romanus præſertim pedes: perhorreſcit ſagittam pthi & celerē fugā. i. p celerē ſugam illatā: ita ut nō ſit facultas ulciſcendi & cominus pugnādi. alioq nō timeret' eū: ſed fuga ſimulata illudit parthus: unde Maro: Fidentemq; fuga parthum: & parthus perhorreſcit ſolum cathenas. i. uincula & robur italum: ideſt uires italicas ob quas congredi nō audet: ſed uis. i. uiolentia leti. i. mortis improuiſa. i. inopinata: rapuit & rapiet gentes. Quā. i. quantum pene. i. quaſi: Vidimus: ideſt ſi arbori oppreſſus fuiſſem uidiſſem: regna proſerpinæ uxoris plutonis. Furuæ: ideſt nigræ. Et Aeacū filium Iouis iudicantem ſcilicet apud inferos & ſedes piorum diſcretas ſcilicet ab impiorum ſedibus. Et ſappho puellam leſbiā. Querentem. i. conquerentem fidibus ideſt cythara: Aeoliis. i. leſbica. De puellis popularibus. i. eiuſdē populi hoc eſt etiā leſbicis quas impariē̄ter amauerat in uita & te o alcææ: q ēt leſbicus erat ſonantem plenius. i. grauiore & neruoſiore carmine plectro aureo: quo pp artē donatus erat: dura mala. i. īcōmoda: nauis. i. nauigatiōis: & dura mala fugæ: quā turpiter cōmiſiſſe plāgit: & dura mala belli: ob qď & fugā & naufragiū paſſus ē. ASCEN.

ANTO. Alcæus ¶ Alcæ:alcæus in pte operis aureo plectro merito donaт:quia tyrannos inſectatus : multum etiam moribus cõfert:auctor eſt Fabius li.x. Plenius:Sappho ẽt inquit.Nec plus alcæus cõſors patriæq; lyræq; Laudis habet:quãuis grandius ille ſonet. Dura nauis Alcæus militiam exercuit:uictus tandem auſugit amiſſis armis:quã rem carmini mandatam in mytilene repoſuit:latius tñ uideto in ode.xxxii.li.i. Dura nauis : repete dura mala nauis:dura mala fugæ:dura mala belli. Bibit aure:auide audit. Belua cẽticeps:cerberum intelligit. Cerberus Cerberus aũt dicitur quaſi κρεοβορος.i.carnem.edens: nam κρεας caro eſt βορος edẽs de hoc Sene. in Hercule furẽte ait.Poſt hæc auari ditis apparet domus:hic ſæuus umbras territat ſtygius canis: qui terna uaſto capita cõcutiẽs ſono regnũ tuet: ſordidũ tabo caput iãbũt colubræ:uiperis horrẽt iubæ:longiuſq; torta ſibilat cauda draco par ira formæ &c. Cẽticeps:id dicit pp colubras & uiperas caput tenẽtes. Eumenides Eumenidũ:eumenides p antiphraſin appellanт tres ĩfernæ furiæ alecto : Theſiphone:& mægera:mites.n. interptanт:de iis uero latius li.i.ge.Et ĩ carmine de floribus. Prometheus:de hoc late lib.i.uideto. Pelopis parens.i. Tãtalus:de hoc quo ſuperius multa.Et Oui.li.ii. de amo.inqt.q̃rit aquas ĩ aqs & poma fugacia captat Tãtalus:hoc illi garrula lingua dedit. Tãtalus Nec c.o.le.uolunt poetæ idem ſtudium apud inferos quoq; quẽq; ſectari:uñ Virgi.lib.vi.ait.q̃ gr̃a curruum Armorũq; fuit uiuis:quæ cura nitẽtis Paſcere equos eadẽ ſequitur tellure repoſtos : de Orione uero lib.i. Lynx Lyncas:Lynx aĩal eſt maculoſum. Virg.lib.iii.geor.Quid lynces bacchi uariæ in æthiopia uulgo naſcuntur : ut ſcribit Pli.lib.viii. qui etiam libro.xxviii.capi.xviii.inquit peregrinæ ſunt & lynces quæ clariſſime omnium quadrupedum cernunt.

Et te ſonantem plenius aureo
Alcæe plectro dura nauis
Dura fugæ mala dura belli.
Vtrunq; ſacro digna ſilentio
Mirantur umbræ dicere ſed magis
Pugnas & exactos tyrannos
Denſum humeris bibit aure uulgus:
Quid mirum.ubi illis carminibus ſtupens
Demittit atras bælua cẽticeps
Aures.& intorti capillis
Eumenidum recreantur angues.
Quin & prometheus & pelopis parens
Dulci laborum decipitur ſono.
Nec curat orion leones:
Aut timidos agitare lyncas.

PORPH. ¶ Et te ſ.p.a.Alcæe dura nauis plectro plenius inqt ſonantẽ:quia Alcæus robuſtior eſt.i.bellicas res ſcripſit & nauigationẽ ſuam cũ a tyrãnis mitylenenſibus pulſus eſt aureo:autem plectro pp dignitatem carminis dixit. Vtrũq;.ſ.d.ſ.m.u.d. Vtrunq; ad ſappho & ad alcæũ refert. Denſum.h.b.a.u. Multitudinem.ſ.umbrarũ ad audiendũ conuenientiũ. Bibit autem aure:Cupidiſſime audit ſignificat. Quid mirũ.u.i.c.ſenſus eſt nõ eſt mirandũ ſi illũ umbræ libenter audiũt cũ Cerberus & angues eumenidũ ſtupeãt admiratiõe carminis illius. Belua cẽticeps.Cerberũ dicit propter multitudinẽ anguiũ:q ex eo emanãt:cẽticeps recte dr̃. Et pelopis parẽs:tãtalus.ſ.laborũ decipe ſono. Audax figura laborũ decipe uult.n.intelligi audiẽti illi ſenſum laboris auferri. Nec cu.orion:iã dicit orionẽ uocari a ppriis uenãdi uoluptatibus:agitare argo ac p hoc ſeq ſigſit.

ASCEN. ¶ Vtrunq;:ordo eſt. Vmbræ.i.manes:mirantur utrunq;.ſ.tam in ſappho quã alcæum:dicere digna ſilentio .i.ob q̃ dũ dicunт ſilentiũ fiat:ſed uulgus denſum humeris.i.ſtipatũ & frequẽs ad humeros alcæi: miraт magis pugnas & tyrãnos exactos:q̃ res ab alcæo dicunт. Quid mirũ ſi umbræ miranт:ubi belua cẽticeps.i.cerberus habens caput cẽtenis capitibus anguiũ implicitũ demittit qđ placati aĩ indiciũ eſt aures.i.auriculas attas:qa infernales:ſtupens illis carminibus:& angues intorti capillis eumenidũ.i.furiarũ recreãт illis carminibus.Quin & pmetheus æterno uulture cruciatus:& parẽs pelopis.i.tãtalus ſiti & fame laborãs:decipiт.i.capit obliuionẽ laborum:dulci ſono.Nec orion licet uenator curat agitare leones:aut lyncas timidas.

¶ Argumentum.Odes.xiiii.

ANTO. Oſtẽdit amico Poſthumo iuuentã effugere : nec pietas aliq̃ futuræ ſenectæ aut imminẽti morti moram afferret. Non ſi plutoni die quoq; tauri trecentum mactarentur.Placere autem magis ut trecẽtis legatur qa debet eſſe ſecundus pes iambus:unde & regibus & ĩopibus adeunda eſt Carontis unda linquẽda tellus domus & uxor hæreſq; inde optimo cæcubo fruetur:& humi ſparget pdigus qđ ipſe tantope ſeruauerat per qđ innuit quidem poeta poſthumum ipſum potius debere frui bonis ſuis q̃ abutẽda hæredibus relinquere. Heu fugaces.ode ẽ ſimilis nonæ lib.i.

Ode.xiiii.tricolos tetraſtrophos ad Poſthumũ de morte inuitabili.

Heu fugaces poſthume poſthume

Aetatis fuga Fugaces anni.Oui.lib.iii.de ar.ẽt ait. Vtendum eſt ætate cito pede labiт ætas.Nec bona tam ſequitur q̃ bona prima fuit:& alibi inquit. Eunt anni: more fluentis aquæ.

PORPH. HEV fugaces poſthume poſthume labuntur anni.Ad poſthumum hac ode loquitur de celeritate currentis uitæ.

ASCEN. HEu fugaces. Poſthumũ monet fragilitatis uitæ humanæ cũ tãta ſit neceſſitas mortis fatiq; uarietas:quo ſemel raptis oĩa linq̃nda ſũt. Aptũ aũt ut ĩ ſiluis nr̃is diximus ẽ negocio nomẽ:Nã poſthumus is appellatur q poſt patris humationẽ & ſepulturã natus ẽ:dicit ergo incipiẽs ab interiectiõe lamẽtabili:qa res omnes tãgit.Heu poſthume poſthume. Anni fugaces.i.aſſidue fugientes.

¶ Nec pietas

¶Nec pietas morã. Oui. quoq; de morte Tibulli lib. iii. de amorib⁹ ait. Viue tñ moriere pius: cole ſacra colẽ ANTO.
tem mors grauis a tẽplis in caua buſta trahet. Illachrymabilẽ: duræ ĩplacabilẽ: & q nullis ẽt ꝓcibus & donis
moueť. Ter amplũ geryonẽ. i. trimẽbrẽ. Vir. lib. yi. & forma tricorpis umbræ. Reuera tñ tres fratres ĩ hibe Geriones
ria fuerũt Chriſei filii: qa diuitiis nomẽ id traxerat: uniuerſæ. n. Hiberiæ ĩperabat: hẽbatq; tres ꝓpugnatores
filios: tũ robore corpis: tũ armis egregios. Exercitus ꝑterea cuilibet fortiſſimoꝝ militũ erat: quos damũ tri
bus magnis exercitib⁹ fidẽtes ſingulari ꝓuocatiõe Hercules ſuſtulit: gregeſq; boũ ſecũ adduxit. Diodo. id ſcr.

Labuntur anni: nec pietas moram
Rugis & inſtanti ſenectæ
Affert: indomitæq; morti:
Non ſi trecenis quotquot eunt dies
Amice places illachrymabilem
Plutona tauris: qui ter amplum
Geryonen tityonq; triſti
Compeſcit unda: ſcilicet omnibus
Quicunq; terræ munere ueſcimur
Enauiganda, ſiue reges
Siue inopes erimus coloni.
Fruſtra cruento marte carebimus
Fractiſq; rauci fluctibus hadriæ.
Fruſtra per autumnos nocentem
Corporibus metuemus auſtrum.
Viſendus ater flumine languido
Cocytus errans: & danai genus
Infame: damnatuſq; longi

lib. y. finxere aũt poetæ Gerionẽ eẽ tricorporẽ il
liuſq; umbrã apud inferos eẽ. Iuſti. itẽ li. ulti. ſcri.
Gerionẽ ipm nõ triplicis naturæ: ut fabulis ꝓdiť
fuiſſe: ſed tres fratres tãtæ concordiæ extitiſſe: ut
uno aĩo oẽs regi uidereneť. Nec bellũ Herculi ſua
ſpõte intuliſſe: ſed cũ armenta ſua rapi uidiſſent:
amiſſa bello repetiſſe. Tityon: de hoc Vir. li. yi. Tityon
ait. Necnõ & tityon terræ oĩparẽtis alũnũ Cerne
re erat: ꝑ tota nouẽ cui iugera corpus Porrigiť:
roſtroq; ĩmanis uultur adunco Immortale iecur Vultus
tõdẽs fœcũdaq; pœnis. Viſcera rimaturq; epulis:
habitatq; ſublato Pectoꝛ: nec fibris reges dať ulla
renatis. Macro. aũt lib. i. de ſomno inqt: ꝙ uultu
rem iecur imortale rondentẽ nihil aliud intelligi
uolũt: q̃ tormẽta cõſciẽtiæ obnoxia flagitio uiſce
ra ĩteriora rimãtis: & ipa uitalia ĩdefeſſa admiſſi
ſceleris admonitiõe laniãtis: ſempq; curas: ſi rege
ſcere forte tentauerint. excitãtis: tanquã fibris re
naſcentibus inhærẽdo: nec ulla ſibi miſeratiõe ꝑ
centis: lege hac qua ſe iudice nemo nocens abſol
uiť: nec de ſe ſuã põt uitaŕ ſniam. Triſti unda. i.
ſtygia. Vir. li. yi. Et nouies ſtyx interſuſa coercet.
Scilicet oĩbus. Naſo item de morte Tibulli. ſ. oẽ
ſacrũ mors ĩportuna ꝓphanat. Oibus obſcuras
iniicit illa manus. Coloni. Agricolæ uel inqlini.
Fruſtra cruento oſtẽdit fruſtra nos abſtinere a
bellis a nauigatiõe. Fruſtra quoq; timere autũni auſtrũ peſtifeꝝ: nã oĩo inferos adire debemus oẽs morti ne
ceſſitate. Auſtrũ. Pli. lib. ii. ſcri. ꝙ hũidus ẽ auſter ꝓſertim Italiæ: ac noxius. De autũno aũt ait Naſo de arte.
Quũ mõ frigoribus ꝑmimur: mõ ſoluimur æſtu Aere nõ certo corpa lãguor hẽt. Cocytus: inferoꝝ fluui⁹. Cocytus
κωκυτος luctus & ululatus dr̃ κωκύζω lamẽtor κωκύω ploro lugeo lamentor. Macro. aũt lib. i. de ſomno ait
ꝙ non aliud Cocytum eſſe aſſerũt q̃ quicquid homines in luctũ lachrymaſq; compellit. Danai genus infa
mie: Belides intelligit quæ fuere. L. filiæ Danai filii Beli: quæ ẽt. L. filios Aegypti patrueles ſuos ac uiros pri Belides
ma cõiugii nocte occiderũt ꝑter minorẽ natu Hypmeſtrã quæ lino ſuo pepcit: de quo ample ĩ naſonis epla
habeť: ait ẽt in ibide. Quæq; parere ſuis lœtũ patruelibus auſæ Belides aſſ dua colla præmunť aqua.
¶Indomitæ morti: indomitæ quaſi ferociſſimæ: quia nemo ab ea beniuolentiam & indulgentiam exorat. PORPHI.
Sic & illachrymabilem plutona ſtatim ſubiicit. Qui ter amplum gerionem. Ter amplũ pro trimẽbri dixit:
accipiendum hic extrinſecus quamuis ut ſit quamuis ter amplum. Quicunque terræ munere ueſcimur:
pro quicũq; carebimus fruſtra cruento marte carebimus. Præſentia pericula magnopere uitare cupimus cũ
nulla ratione mortem effugere poſſimus. Fractiſq; rauci fluctibus adriæ: fractis pro illiſis dicit. Damna
tuſq; longi Siſyphus æolides laboris. Damnatus laboris ſic diciť: ut capitis damnatus.
¶Labũť. i. ꝓcipites eũt. Nec pietas. i. pius cultus deorũ & parẽtũ (ſcriptũ eſt tñ honora patrem & matrem & ASCEN.
eris longæuus ſuper terrã. ſed nõ erat poetæ notũ) affert rugis & ſenectæ. Inſtãti. i. ꝓperãti. Et morti indomi
tæ. i. indomabili: qa nulli parcit moram. i. dilationem o amice nõ afferret morã. Si. i. tametſi places. i. placarẽ
nitaris: Plutona illachrymabilẽ. i. nullis lachrymis mobilẽ aut flexibilẽ quot quot dies eũt. i. ꝑ ſingulos dies
ſemel. Tauris tricenis. i. tot quot ſunt dies in ſingulis menſibus: aut qa triceni ut triginta primã ꝓducit legať
trecenis. i. trecẽtũ tauris qđ plus eſt q̃ ſi uaccis aut uitulis dicat. Quis. ſ. plutõ compeſcit. i. arcet gerionem
regẽ olim Hiſpaniæ. Ter amplũ. i. licet ter amplũ: hoc eſt tricorporẽ. Et tityõ alũnũ terræ ꝑ tota nouẽ cui iu
gera corpus porrigiť. Arcet dicit unda triſti. ſ. ſtygæ. Scilicet enauiganda. i. quæ unda enauigabiť (eſt aũt hic
ſeptimi caſus omnibus ſup. nobis. Quicũq; ueſcimur munere. i. alimẽto terræ: ſiue erimus reges: ſiue erimus
coloni in opes. Nos carebimus fruſtra. i. neqcq̃ marte cruẽto. i. cæde peffuſionẽ ſanguinis. Et fluctibus adriæ
. i. adriaci maris. Rauci. i. rauce ſonantis. Fractis. ſ. ui uẽtorũ. i. fruſtra neq; occidemur gladio: neq; ſubmerge
mur aqs. Et metuemus. i. metuẽdo cauebimus. Fruſtra auſtrũ. ſ. uẽtũ nocẽtẽ corporibus ꝑ autumnos: qa co
cytus fluuius ĩfernalis ater. i. tenebroſus: errans. i. uage fluens: flumine languido. i. debili: ẽ uiſendus. ſ. ſemel
& genus infame. i. filiæ Danai nece patruelium maritorum infames: & Siſyphus æolides. i. æoli filius damna
tus. ſ. apud inferos pœna ſup. longi laboris: eſt uiſendus: & genus uiſendum de quo & labore eius dicit Lan
dinus ſic. Longi laboris quia perpetui: immo æterni: ſi fabulæ credimus. & æternitate nihil longius.

ANTO. Siſyphus Cupreſſos ℭ Siſyphus:de hoc in met.legitur. Aut petis:aut urges ruiturum ſiſyphe ſaxum:per quod uolunt intelligi:ut Macro.ſcribit:qui apud nos inefficacibus laborioſiſq; conatibus uitam trahunt. Cupreſſos. cupreſſi mortuorum domibus ponebantur:ideo quod hæc arbor exciſa non renaſcitur:ſicut ex mortuo nihil iam ſperandum:quam ob cauſam in tutela ditis patris eē putabatur:ut feſtus ingt. Breuem.i.breuis uitæ. Dignior:tu enim illis caruiſti:tanquam indignus. Tinguet pauimentum:ſparget quod tu ſeruaras tantopere. Superbo:nobili & optimo. Pauimentum domorum ſolum:dicebantur etiam pauimenta pœnica:hoc eſt marmore numidico ſtrata:ut ſcribit Feſtus:pauire uero ferire eſt:ut idem ait. De pauimento auté plura diximus in Iuuen.ſatyra quartadecima. ibi Vere pauimentum. Potiore:ideſt meliore & digniore cœnis ſacerdotalib[9] q̄ ſpargi humi:uel digniore uino quo utebantur in cœnis pontificum.

Siſyphus æolides laboris.
Linquenda tellus & domus & placens
Vxor.neq; harum quas colis arborum
Te præter inuiſas cupreſſos
Vlla breuem dominum ſequetur.
Abſumet hæres cæcuba dignior
Seruata centum clauibus:& mero
Tinguet pauimentum ſuperbo
Pontificum potiore cœnis.

PORPH. ℭ Præter inuiſas cupreſſos:iquit quia funeribus cupreſſus adhibetur. Breuem autem dominum: i.breuis uitæ. Abſumet hæres cæcuba dignior ſeruata centum clauibus:hæc cum inuectione dicũtur corripienti eum quod ad nimiam parſimoniã ſe conſtringat adſeruans quod hæres prodige ſit abuſurus. Et metro tinget pauimentum ſuperbo Pontificum potiore cœnis. Effuſurum eũ paſſim uina ſignificat:quæ hic magnopere ſeruauerat recluſa. Superbo autem pauimento pro ipſe ſuperbus.

ASCEN: ℭ Siſyphus æolides: horũ ſiue hiſtoria ſiue fabula adeo uaria ambiguaq; traditus:ut difficile ſit omnia proſequi. Nam & plures ſiſyphi & ex pluribus æolis nati uidentur:primum autem ſiſyphum dicunt fuiſſe regnãte Danao argis:uel ſaltem Lynceo eius nepote atq; genero:qui illi ſucceſſit. Voluntq; hunc ephyram in achaia condidiſſe:quam deinde Corinthus Horeſtis filius a ſe Corinthum nominauit & habuiſſe in uxorem ſeptimam Athlantis filiã Meropẽ:de q̄ Ouidius Septima mortali merope tibi ſiſyphe nupſit. Fuit & alter ſiſyphus & hic æoli ſed alterius a ſuperiore æoli filius regnante Aegeo athenis:qui ut refert Lactantius in iſthmo achaiæ habitans:prætereuntes aut ſaxo obruebat:aut dum ab eo iuſſi pedes lauarent in mare calce ictos præcipitabat. Adduntq; ſuorum archanorum a diis participem factum illa mortalibus prodidiſſet & furta iouis cũ Aegina manifeſtaſſe. Quo ſcelere a ioue ea pœna ad inferos detruſum:ut ſaxũ ex ima ualle ſubuoluens in montis iugo conſtituere iubeatur. Verum cõ iam ad locum deuentũ eſt:rurſus ſaxum ad ima ruit. Hinc Ouidius Aut petis aut urges ruiturum ſiſyphe ſaxum.& Virg.ſubtracto nomine Saxum ingens uoluunt alii. Et apud quendam tragicum. Tum illud quod ſiſyphus uerſat ſaxum ſudans:nitendo nec proficit hilum. Per quam rem eos arguere poetæ uoluerunt qui perpetuis curis ac laboribus anxii ſemper circa magna uerſantur & ſummos magiſtratus atq; imperia per ſtultiſſimam ambitionem aſſequi tentant. Et quoniam maiora ſuis uiribus expetunt:nonquam quod uolunt aſſequuntur. Sed omnes eorum conatus inefficaces redduntur. Sapienter ergo & hoc Lucretius. Siſyphus in uita quoq; nobis ante oculos eſt. Qui petere a populo faſces ſæuaſq; ſecuras Imbibit & ſemper uictus triſtiſq; recedit. Et paulo infra. Hoc ẽ aduerſo nixantem trudere monte Saxum quod tãdem ſummo iam uertice rurſus Voluitur & plani raptim petite æquora campi. Hunc uolunt ulyſſis patrem fuiſſe:quod illi etiam Aiax apud Ouidium exprobat. Et ſanguine cretus Siſypho. Nam quod a Theſeo interfectus ſit:ut nonnulli dicunt:propter diuerſitatem temporum quadrare non uidet & fortaſſe erit tertios ſiſyphus:ſed poetarum licentia cuncta cõmiſcet atque confundit. Aeolides æoli filius uerum de hoc alibi. Nam neque etiam æolus unus fuit. Linquenda tellus. Aperit quo animo mortis admonuit:ut uidelicet bonis fruatur dum datur nam omnia linquenda ſunt dicens. Tellus ideſt terra & fundus eſt linquenda.ſ.tibi & domus eſt linquenda:& uxor placens.i.tametſi placẽs:eſt tñ linquenda:neq; ulla harum arborum quas colis ſequetur te breuem:ideſt breuis temporis dominum:præter cupreſſos inuiſas.ſcilicet uiuis quia ſunt indices mortis & ſacerdotibus quia ſunt funeſtæ. Heres dignior:ſcilicet quam tu uita:qa te defuncto ſuperſtabit:aut dignior quia fruetur bonis quibus quia tu abſtines indignũ te cenſes: abſumet: ideſt ebibet cæcuba: ideſt bona illa uina:ſeruata ſcilicet a te dum uiueres, centum clauibus & tinguet ideſt rigabit & madefaciet mero ideſt puro uino ſuperbo ideſt nobili & ſuperbiate de loco & anno quo natum eſt pauimentum:quia tam abunde bibet ut etiam pauimentum riget:mero dicit potiore: ideſt meliore.cœnis pontificum ideſt quam quo pontifices in cœnis ſuis quæ ſemper ſumptuoſiſſime fuerunt: unde nunc theologicum dicunt uinum:uſi ſunt.

BIBLIOTECA NAZ. ROMA VITTORIO EMANUELE

ℭ Argumentum Odes.quintadecima.

ANTO. DAmnat:hac ode ædificiorum luxuriá:agri.n.illis occupati minus populo neceſſaria ſuppeditabát: laudat inde maiorum pſimoniá. Cēſus enim priuatus olim breuiſſimus erat:res uero cōmunis igēs. Iá pauca aratro iugera regiæ Ode ē ſilis nonæ libro primo. Regiæ: moles diuitū ṗtoria ruri ædificata:q̄ regiæ uidebāť.i.regū domus. Vndiq; uiſentur.Ordo ē.Vndiq; uiſentur ſtagna latius extēta.i.ampliora lacu lucrino:piſcinas.n.intelligit. Lucrino lacu.Cōtiguus baiis lucrinus adeſt ſinus:intra quem auernus ē:ut igt Strabo libro qnto Plinius quoq; libro tertio ṗpe baias eē indicat lacū lucrinū & auernū. Platani.Erāt in uſu platani apud romanos:uel ī uilla:uel ī hortis urbanis ad umbras ī ambulationē:quē uſum docuerūt Athenæ in philoſophorum ocio:πλατος aūt latitudo dicitur. πλατυνω dilato.Plura diximus ī Iuuenalis ibi.Frōtonis platani. Cælebs.i.ſine uitibus p metaphora nō iūgunť.n.platano uites:qa ut ſcribit Plinius iucūda ē umbra platani:quāquam craſſa: Cælibē āt dictū exiſtimāt q̄ dignam cœlo uitā ducat:ut ſcribit Feſtus: Vlmos euincet: hoc ē plures erūt platani uoluptatis gratia cōſitæ q̄ ulmi cū uitibus. Nariū.i.odorum. Oliuetis:ubi fuerāt oliueta. Fertilibus:nūc.i.ſublatis inde oleis uiolaria & lilia ibidē cōſerebāt ad uoluptatē & odorum gratiā. Ictus:ſolares radios:uel fulmina intelligit: laurus.n.nō tāgiť folmine:ut ſcri.Pli.li.xv. Nō ita romuli.ordo ē. Nō ita pſcriptū auſpiciis romuli & intonſi catonis & ueterum norma. Nō ita pſcriptū.i.ṗceptū. Romulos.n. ṗcepit ſuis agricultură & militiā : ut late oſtendit Diony. & nos multa in pricipio geor. Auſpiciis:pricipiis & ductu. Intōſi cato.i.rigidi & hiſpidi pp ſeueritatē: itelligēdū uero ē de maiore catone:tūc.n.meliores erāt.Præterea itonſi ueteres dicūť:qm ut ſcr. Pli.li.vii. Tōſores ī Italiā ex ſicilia ueneř poſt Romā cōditā anno.ccccliiii.adducēte.P.Ticinio Mena. primus oīum radi quottidie inſtituit Africanus.Sequens diuus Auguſtus cultris ſemper uſus eſt. Norma:recta uiuendi regula.

platani. platos platyno Cælebs Tonſores

Quintadecima ode tricolos tetraſtro.de ruſticanis ædificiis:& maiorū parſimonia.

IAm pauca aratro iugera regiæ
Moles relinquent:undiq; latius
Extēta uiſent lucrino
Stagna lacu:platanuſq; cælebs
Euincet ulmos tū uiolaria &
Myrtus & omnis copia narium
Spargent oliuetis odorem
Fertilibus domino priori.
Tum ſpiſſa ramis laurea feruidos
Excludet ictus.non ita romuli
Præſcriptum & intonſi catonis
Auſpiciis ueterumq; norma

PORPH. IAm pauca aratro iu.hac ode de luxuria pñtis ſæculi loqť:ſenſus ē aūt:tāta libido ē hoc tpe latius porrigēdi ædificia:ut breui defuturi ſint agri. Vndiq; la.ui.ex.lu.ſta.la.nō tm̄ ī altitudinē: ſed ēt in latitudinē ſtudēt porrigere ædificia.Deniq; undiq; lacus lucrinus ṗſpiciť in cāpania:nō aūt latiꝰ extēta ſtagna intelligēdū:ſed latius uiſenť. Platanuſq; cæ.euin.ul.cælibē platanū ait eleganter. qm̄ ecōtrario maritari arbores dicunť:qbꝰ uites iunguť:p hoc aūt ſignificat non niſi luxuriæ & ambitioſis uoluptatibus ſtuderi. Platanus aūt in ambulacris cōſeriť:uñ fructos nollus eſt. Copia na,odorē dixit. Spargēt oliue.hoc ē ubi oliueta fuerunt.Significat aūt futurum ut oleæ arbores uertantur ad conſeruandas ibi myrtos & uiolas &c. quæ ſont odori & uoluptati. Non ita romuli pſcriptū & intōſi catonis Auſpiciis ueterūq; norma: pſcriptū & ṗceptū dř a magiſtris ludi q ſcripta pueris dant ṗcipiuntq; imitari.Intonſum aūt catonem ait: quia ueteres pp ſeueritatem hirſoti erāt. Normā:pro regula dixit. Fertilibus domino priori:quæ olim uera ſub priore dño.i. ſub prioribus temporibus colebantur & iccirco fertilia erant. Tum ſpiſſa ramis laurea feruidos Excludet ictus:& laurea arbos infructuoſa eſt & tantum uoluptuoſis locis apta.

ASCEN. IAM pauca.Graphice ſui ſæculi luxū ī ædificiis extruēdis taxat & maiorū commēdat cōtinētiā & parſimoniā dicēs.Moles regiæ.i.tā ingētes ut regiæ uideāť:hoc eſt regales ſtructure:relinqoēt iā.i.deinceps ſi ſic pergūt ædificare mortales ut inſtituerūt:pauca iugera aratro.i.arationi:& aruis ſerendis.Stagna quæ ſunt ad uoluptatē & munitionē ante priuatas domos ducta : uiſentur.i.uidebūť.undiq;:extēta latius lacu lucrino.i.q̄ ſit lacus lucrinus: q tñ mari irrūpēte maximus eſt.Et platanus ar-

ANTO. Talus Canis Venus ſenio ℭDeproperare.ſ.nobis.i.ualde ꝑperare. Hudo apio:qđ hũidis gaudet:ſiue hudo apio inqt pp uina: & unguenta:de apio aut latius ſupra. Venus.taloꝝ iactũ ſignificat. Talus.n.ſex lateꝝ erat in qbus canis afferebat iacturã:erat.n.unius pũcti:ut ſcri.Pollux. Venus & Senio lucrũ. Perſi.Quid dexter ſenio ferret. Scire erat in uoto dãnoſa canicula qtũ Raderet. Augu. ꝑterea ſcribit Talis iactis.ut quiſq; cané aut ſenioné miſerat in ſingulos talos ſingulos denarios cõferebat in mediũ:quos tollebat uniuerſos:q uenerẽ iecerat. Proper.item ait me quoq; per talos uenerẽ q̃rente ſecũdos Semp dãnoſi ſubſilire canes. Sunt qui dicãt q̧ oẽs taloꝝ caſus pro cõſuetudine ludẽtiũ aſſumptoꝝ erãt qnq; & xxx.quoꝝ qdã a diis:ab heroib⁹:alii a claris hoibus:aut a meretricibus nomẽ accipiebãt. Qui iactus ſex cõtinebat Senio adiiciebatur. Qui uero unũ Canis. Acron ãt ſcribit q̧ Veneris iactus ĩ talis hẽbat trecenariũ numeꝝ. Arbitrũ.i.dñm: de quo latius ode.iii.lib.i. Aedonis: triſyllabũ hic legẽdũ eſt:ut cõſtet carmẽ:irẽ Bacchabor nõ bacchor:primus.n.pes debet eẽ ſpõdæ⁹ nõ trochæus. ſunt aũt Aedonii thraciæ populi accolentes hebrũ fluuiũ:ut ſcribit Pli.lib.iiii. Quod aũt thraces uino bacchenſ:ode.xxvii.lib.i.oſtendit his uerbis Natis in uſum lætitiæ Scyphis pugnare thracum eſt.

Senio Canis Venus Aedonii

Deproperare apio coronas
Curatue myrto? quem uenus arbitrum
Dicet bibendi? non ego ſanius
Bacchabor ædonis recepto
Dulce mihi furere eſt amico.

PORPH. ℭDeproperare:aũt ualde ꝑperare ſignat. Quem uenus arbitrũ dicet bibendi:archipoſiã inchoationẽ bibendi in cõuiuio taloꝝ iactu ſortiri ſolebãt:uenerius aũt iactus in talis ſũmũ numerũ hẽt.i.tricenariũ. Nõ ego ſanius bacchor ædonis. Aedonii thraces ſunt quos ſolet ebrietas fortiores reddere. Recepto dulce mihi furere eſt amico. Percipiẽdum extrinſecus ẽt ut ſit ẽt furere dulce mihi eſt recepto amico.

ASCEN. ℭDeproperare.i.ꝑperanter facere coronas apio hudo.i.uiridi & irriguo(q ablatiuus regiſ uirtute præpoſitionis de: uerbo iunctæ)ue pro uel myrto.i.fronde aut ramo myrti. Quem dicet uenus.i.iactus ille dexter talorum. Arbitrum: ideſt rege & iudicem bibendi. Ego bacchabor: ideſt furiam baccho indulgens. Non ſanius ædonis pro ædoniis.i. æque inſane ut faciunt ædonii thraciæ populi bibaciſſimi:quia dulce eſt mihi furere amico ſcilicet Pompilio recepto ſcilicet ex periculis.

ℭArgumentum.Odes.viii.

ANTO. BArynem meretricem periuram poeta alloquiſ:non.n.uota perſoluerat: nec pacta ſibi ſeruauerat. Dicit autẽ ſi pœna aliqua:uel etiam minima ꝑpter ipſa periuria afficeretur. Crederet deos eẽ: uel illos curare mortalia. At ubi periuriis pulchrior efficitur. Maternos cineres:& ſigna cũ toto cælo deoſque ipſos expedit fallere. Quippe periuria omnia Venus nymphæ & cupido rident:hinc & ei amatorum numerus paſſim affluit. Vlla ſi iuris tibi peierati:ode eſt ſimilis ſecundæ. Iuris peierat.i. iuramenti:& iuſiurandi tibi corrupti nec ſeruati. Vnde Ci.lib.iii.offi.ſic ait. Non enim falſum iurare:peierare eſt: ſed qđ eſt aĩ tui ſnĩa iuraueris: ſicut uerbis concipiſ more nr̃o id nõ facere periuriũ eſt. Scite.n.euripides iuraui lingua mentẽ iniuratã gero.

Peierare. Periurium Baryno Barys

Ode octaua dicolos tetraſtrophos ad Barynem meretricem de periurio.

VLla ſi iuris tibi peierati
Pœna baryne nocuiſſet unquam:
Dente ſi nigro fieres uel uno
Turpior ungui.
Crederem:ſed tu ſimul obligaſti
Perfidum uotis caput:eniteſcis
Pulchrior multo:iuuenumq; prodis
Publica cura.

Barynæ:id nomẽ græcum eſt. βαρυνω.n.grauo ſignificat. βαρυς aũt grauis dr̃. Poterit igiſ Barynæ latinæ dici grauis uel moleſta. Turpior uno ungui.i.minima ẽt pœna lueres periuriũ. Crederẽ:ſup.deos eſſe:uel curare mortalia. Prodis:exis. Publica cura:omnes enim te appetunt.

PORPH. VLla ſi iuris tibi peierati pœna Barynæ:ſcænicum principium:intelligẽdũ enim aliquos ſermones præceſſiſſe:quibus Baryna hæc noctem ei iureiurãdo interpoſito promiſerit. Deinde poſtq̃ fefellerit:tum in hæc uerba hunc erupiſſe. Dente ſi nigro fieres uel uno: ſubaudiendum extrinſecus ſaltem leuiſſimam pœnam ob opprobriũ ſenſus. Sed tu ſimul obligaſti:ac periurio te deuouiſti. Eniteſcis pulchrior multo:adeo multo pulchrior es poſt periuria:ut iuuenes te uniuerſi diligant ergo iuuenum publica cura pro oĩum iuuenũ dictum eſt apud Salu.publicam miſerorum cauſam.

ASCEN. VLla ſi iuris. Barynes meretricis ſpẽm mire ſed more amatoꝝ extollit qñ qdẽ ẽt piurio & forma & fauor illi accedat.uñ & Iuppiter amaſii poetæ teſtimonio piuria ridet amãtũ. Id ãt fictũ ẽ qa meretrices multũ expetitæ coguntſ multis noctẽ ꝑmittere:& ita multos fallere: & qa nitimur ĩ uetitũ ſp cupimuſq; negata.lõ pulchriores uidenſ:ubi peierarint. In uſu ãt ẽ nõ piuro ſed peiero licet periurus & piuriũ ex uſu dicãſ. Ordo ẽ. O Barynæ grauis & põpoſa meretrix. Si ulla.i.q̃uis una.q.d.uel minima.pœna iuris.ſ.iurãdi. Peierati.i.piurio uiolati nocuiſſet tibi. Vnq̃.i.quouis tpe.q.d.uel ſemel. Et ſi fieres turpior uel.i.ſaltẽ. Vno dẽte ni.i.denigrato:uel uno ungui nigro.i.denigrato. Ego cre.i. fidẽ hẽrẽ q̧ dii curarẽt mortalia:aut q̧ punirẽt piuria & cætera ſcelera. Sed tu ſimul.i.ſtatĩ uel ĩ eodẽ ĩſtãti dũ obligaſti.i.obnoxiũ feciſti uotis.ſ.dus ꝑmiſſis. Caput tuum perfidum.i.periurio uiolatum. Eniteſcis.i. manifeſte appares. Pulchrior multo.ſ.q̃ prius & prodis.i.procedis.i.e domo aut templo. Publica cura.i.ſollicitudo iuuenum:ideſt omnes iuuenes tui amore ſollicitantur ob ſpeciem tuam.

ℭExpedit

ANTO. ¶Expedit matris:iurauerat illa per hæc oía poetæ obſequi uelle. Expedit:utile eſt. Taciturna ſigna no.i. & lunã & ſidera interdíu latẽtia:quæ noctis ſigna dicunt:qm̃ in ea apparẽt:interdiu aũt tacere dicunt cũ nõ appareãt:uñ & luna ſilẽs:uel tacita dr̃ quũ nõ lucet:uel dicas taciturna ſigna noctis p taciturnæ noctis: nox eni tacita dr̃:qa tũc oía pene tacere ſolet.hũc Oui.ii.i.triſtiũ ingt.Iamq; quieſcebant uoces hoíumq; canũq;. Lunaq; nocturnos alta regebat equos.Quod aũt per ſidera ẽt iurarẽt lib.xii.ænei.Maro:oſtẽdit his uerbis. Hæc eadẽ ænea terrã mare ſidera iuro. Signa.i.ſidera:nã ut Varro ſcribit li.iii.Signa dicunt eadẽ & ſidera. (Signa / Sidera) Signa q aliqd ſignificẽt:ut libra æquinoctiũ ſidera q̃ inſidunt atq; ita ſignificãt aliqd in terris per urendo aliudue.

Expedit matris cineres opertos
Fallere:& toto taciturna noctis
Signa cum cælo:gelidaq; diuos
Morte carentes.
Ridet hoc inquam uenus ipſa.rident
Simplices nymphæ:ferus & cupido
Semper ardentes acuens ſagittas
Cote cruenta.
Adde q pubes tibi creſcit omnis
Seruitus creſcit noua:nec priores
Impiæ tectum dominæ relinquunt
Sæpe minati.
Te ſuis matres metuunt iuuencis
Te ſenes parci:miſeræq; nuper
Virgines nuptæ:tua ne retardet
Aura maritos.

Venus ipſa:q.ſ. amãtibus facilis eſt. (Amoris ſagittæ) Semp ardẽtes acuẽs ſagittas. Propertius itẽ ait de cupidine.Et merito hãmatis manus eſt armata ſagittis. (Amoris faces) Et pharetra ex hũero gnoſia utroq; iacet.Ante ferit qm̃ tuti q̃ cernim⁹ hoſtẽ. Nec quiſq̃ ex illo uulnere ſanus abit. Ardẽtes aũt ſagittas dixit.Hora.pp faces quas ẽt cũ ſagittis hẽt:ex iugi aũt & imẽſa ſollicitudine amatoꝝ corda ardere uident. Cote cruenta:dũ.n.cruentæ ſagittæ ibi acuunt:cruenta ſit cos. Multi aũt amoris impatientia ſibi ipſis mortẽ conſciuere. Pubes: adoleſcẽtia. Sæpe minaci:oñdit q̃lũ ab amatoribus diligeret:nã cum eis ẽt minax eẽt:& aſperrima attamen:eam reliquere non poterãt. Text⁹ aliqui ẽt minati hñt:qđ placet:eſt.n.ſenſus: q q̃uis ſæpe minati eẽnt. Barynæ: tñ eã relinquere nõ ualebãt. Iuuẽcis.i.adoleſcẽtibus. Senes parci:auari & tenaces:metuebant : ergo diuitiis ſuis potiſſimum. Aura.i.ſplendor & nitor.

PORPH. ¶Expedit ma.ci.oper.fal.Senſus eſt:cum hoc uideat ppe eſt ut parẽ rõnẽ pietatis ac religionum in cõtrarium eſſe uerſam:ut qui impii atq; irreligioſi ſint magis deos pmereant. Gelidaq; diuos morte carentes:& hic & in eo qui ante hunc ſenſus eſt per zeugma.i.in coniunctione ex ſuperiore accipiendum expedit fallere. Ridet hoc inquã uenus ipſa:rident ſimplices nymphæ:ferus:& cupido.Ridet periuriũ ſuum uenus quæ.ſ.amantibus facilis eſt. Rident nymphæ:ſic illud dicit:ſed faciles nymphæ riſere ſacello. Semp ardentes acuẽs ſagittas cote cruenta nimium ἀμφίβολον utrum ſemper ardentes intelligendum: an ſemper acuens.Eleganti autem conceptione de amore dicitur:& ardentis ſagittas:& ſemper acuens ex cruẽta cote. Nec priores impiæ tectum dominæ relinquunt ſæpe minaci:hoc oſtendit etiam illis amatoribus gratam eſſe quibus fuerit iniurioſa. Te ſuis matres metuunt iuuencis:iuuenci ergo non tantum boues dicuntur: ſed homines:quáuis in uſu ſit:ut non niſi per diminutionem iuuenculos dicamus. Tua ne retardet amoris aura:quæ ad te eos fert:ſed utiq; hoc per allegoriam dicitur.

ASCEN. ¶Expedit.i.expediens & utile tibi eſt. Fallere.ſ.periurio:quia pulchrior efficeris cineris matris opertos.ſ. ſepultos.Per quos iurare:ut per rem chariſſimam ſoles:unde Aſcanius æneidos nono.Per caput hoc iuro: per quod pater ante ſolebat.Et fallere ſigna taciturna noctis.i.tacite labentia. Cælo toto : ideſt quæ in toto ſunt cælo:& diuos qui in cælo ſunt. Carentes morte gelida:ſcilicet ab effectu:ideſt deos immortales ubi tria commemorat inferos:ſuperos & ſydera pro inter mediis. Inquam.i. uolo dicere q ipſa uenus dei amorum. Ridet hoc:ſcilicet periurium tuum. Et nymphæ:ſcilicet deæ. Simplices.i.faciles & exorabiles non penſitantes grauitatem periurii. Et cupido ferus.ſ.in amatores.Acuens ſemper cote cruẽta:quia finis multorum mors eſt. Sagittas:ſcilicet amorum. Ardentes:ideſt faces:rident hoc.Adde q pubes.Dicit cum formæ acceſſione fit etiam amatorum numerus copioſior quod ut dixi in gratiã Barines dicit. Nam nihil mulieribus gratius q̃ q pulchræ & multis dilectæ prædicantur.Ordo eſt.Adde:ſcilicet ſupioribus:utpote q formoſior & diis charior prodis:q omnis pubes:ideſt multitudo pubeſcentium: quæ adhuc ignara doli & rerũ imperita eſt.Creſcit:ideſt accreſcit tibi:& q ſeruitus noua.i. multitudo amatorũ qui tibi ſerui ſunt.Creſcit tibi:nec priores:ideſt ſerui ſeu amatores. Sæpe minati:ſcilicet te derelinquere.Relinquũt tectum dominæ impiæ:ideſt tuum quæ ipſis impia & crudelis atq; humana es domina:& ita propter impietatem tuam minati ſunt te derelinquere:ſed forma & amoribus irretiti quod minantur efficere nequeunt.Matres metuunt te ſuis iuuencis.i.filiis adoleſcentibus:aut iuuenibus ne per te perdantur:aut quia mulieres potius optant ut filii a multis expetantur:ſicut apud Perſium ſatyra ſecunda.Hũc optent generum rex & regina:puellæ hunc rapiant.Dicamus iuuencis.ideſt iuuenculis filiabus:ne minus formoſæ procos aut maritos non inueniant. Et ſenes parci metuunt te:aut propter filios quos in te perditum iri uerentur:aut propter filias quibus utpote minus formoſis & minus amatis ob id grandiorem dotem parare debent.Et uirgines ideſt iuuenculæ adhuc ætate uigentes.Miſeræ:ideſt miſerandæ q minus formoſæ non tamen minus ueneris appetentes ſpernantur.Nuptæ:ideſt marito iunctæ.Nuper:ideſt nunc parum eſt temporis:ideſt pauloante hac metuũt,te. Ne aura:ideſt ſplendor aut fauor tuus.Retardet:ideſt retineat quo minus domum redeant maritos.ſ.ſuos.

¶ Argumentum. Odes. ix.

ANTO. O Bierat ualgio puer chariſſimus: unde plus æquo dolore afficiebat: hinc Hora. eũ ſolari cupiẽs per ſilitudines inqt non ſemp manare pluuias: nõ ſemp in mari pcellas eẽ nõ ſp eẽ in Armenia glaciẽ: nõ ſemp aqlonib⁹ uexari ſiluas: hoc eſt nõ ſp in rebus eẽ turbationes: & aduerſa. Ipſe tñ continue ſibi ademptũ puerũ lachrymabat nulla quiete habita. Et cũ neſtor Antilochũ filium apud Troiã extinctũ nõ oĩs ſuæ uitæ annos plorauerit: nec ẽt Troilũ parẽtes ſororeſq; fleuerint ſemp. Debet ẽt ipſe multo magis abſtinere a q̃relis. Auguſtiq; Cæſaris nouam medoꝶ uictoriã una ſecũ decãtare.

Ode Nona tricolos tetraſtrophos ad Valgiũ de fletu Myſtæ pueri.

N On ſemp imbres nubibus hiſpidos
Manat in agros: aut mare caſpium
Vexant inæquales procellæ.
Vſq; nec armeniis in oris
Amice ualgi ſtat glacies iners
Menſes per omnes: aut aquilonibus
Querceta gargani laborant:
Et foliis uiduantur orni.
Tu ſemper urges flebilibus modis
Myſten ademptum: nec tibi ueſpero
Surgente decedunt amores:
Nec rapidum fugiente ſolem.
At non ter æuo functus amabilem
Plorauit omnes antilochum ſenex
Annos: nec impubem parentes
Troilon: aut phrygiæ ſorores

Nõ ſp imbres nubibus hiſpidos. Ode eſt ſilis nonæ primi lib.
Imber Imbres nu. ma. Pli. li. ii. ſcri. q; a terra caligo hũida: & per uapores fumida exalta: hinc nubes: quæ in ſublime egreſſe in liquorẽ ſoluũtur. Hiſpidos agros: icultos & dumoſos. Manant: pſiliũt: erũpũt. exeũt.
Caſpium mare Mare caſpiũ: id mare ad ſeptẽtrionẽ ẽ: ut Stra. docet lib. xi. q ẽt li. v. ait mare caſpiũ a pleriſq; uocari hircanũ. Inæquales procellæ. i. aſperrimi uenti: & tẽpeſtates.
Armenia Armeniis in oris ſtat glacies iners. Armenia maior eſt: & minor eſt aũt ad ſeptẽtrionẽ de q̃ legito Ptolomæũ lib. v. & Stra. lib. xi. Sta. horret. Iners: inertes reddens.
Garganus. Gargani: garganus pmontorium eſt ppe Apuliã ad ſtadia. ccc. ptẽdẽs in pelagus oriẽtẽ pſpectãs: ut Stra. ait li. vi. Orni: p q̃buſcũq; arborib⁹ poſuit. De ornis aũt plura legito Ode. ix. li. i. Flebilibus modis luctuoſis uerſib⁹ & cãtib⁹ urges fatigas.
Myſtes Myſten: pueri nomen eſt hoc loco μυστης aũt dr: myſticus arcanus. Veſpero. Pli. li. ii. ca. viii. de uenere ait: præueniens qppe: & ante matutinũ exoriẽs luciferi nomẽ accipit: ut ſol alter: cõtra ab occaſu refulgẽs nũcupat ueſper. prolongans lucẽ: uiceue lunæ reddens.
Lucifer Veſper Surgẽte. i. in occaſu apparente. Fugiẽte. i. mane ipſo: fugere. n. uidetur a ſole cũ nõ appareat illo exorto. Ter æuo functus: periphraſis eſt Neſtoris: qui apud Oui. inqt. Vixi
Neſtoris anni. annos bis centũ: nũc tertia uiuit ætas multi interptat an. xc. inter quos ẽt Acron & Euſtachius cõmentatores Home. attribuẽtes ſæculo. xxx. an. Is aũt in bello troiano. Antilochũ filiũ amiſit interfectum ab Hectore: ut Oui. prima epl'a narrat: a mẽnone: ut ſcribũt alii Iuue. ſaty. x. de Neſtoris fletu meminit: de Neſtore ẽt plura diximus ode. xv. lib. primi. Troilon: is Priami filius puer Achilli congreſſus eſt & occiſus: de quo Vir. lib. i. æneí. & Pla. in bacchidibus ait. Ilio tria fuiſſe audiui fata: q̃ illi forent exitio ſignũ ex arce ſi periſſet: alterũ ẽt ẽ
Ilii fata Troiæ fata Troili mors: tertiũ quũ portæ ſcææ limẽ ſupeꝛ ſcinderet. Sorores: caſſandra: polyxena & creuſa æneæ uxor.

PORPH. N On ſemp imbres nubibus. Hac ode ualgiũ cõſularẽ amicũ ſuum ſolat morte delicati pueri grauiter affectũ. Non ſemp imbres nubibus hiſpidos. Manãt in agros: latet ſenſus in hac elocutione: intelligi. n. uult: nec ſemp pluere: nec ſemp agros hiſpidos eſſe. i. horridos: p qd' intelligendum aduerſa hoibus nõ poſſe eſſe cõtinua ac ſempiterna. Nec armeniis i oris amice Valgi ſtat glacies iners: nã & hic & in ſubiectis ſenſibus ſemp ex ſupiore zeugma intelligẽdũ. Aut aqlonibus quærceta gargani: garganus mons ẽ apuliæ. Quærceta aũt dñr: ut pineta: & uineta: a q̃rcies. ſ. arboribus. Tu ſemp urges flebilibus myſten ademptum: nec tibi ueſpero ſurgente cedunt amores. Myſten ſemp urges. i. inſtãu q̃rela quæreris ueſpero ſurgẽte ſolẽ. i. oriẽtẽ cũ ueſper ſtella reſurgit. i. occidit. An ne ter æuo functus. Neſtore ſignificat: qui traditur tribus ſæculis uixiſſe. Antilochum aũt Neſtoris fuiſſe filium notum eſt.

ASCEN. N On ſemp imbres. Argumẽto naturæ quæ uiciſſitudines amat & utroꝝ ſortiũ q a lachrymis tẽperarunt hortat Valgiũ poetam non uulgarẽ: ut ſuper myſte puero defuncto lachrymis ſedatis ad lætas Auguſti laudes dicẽdas accingat dicens. o Valgi amice. Imbres. i. pluuiæ denſæ terram imbuẽtes. Non ſemper manãt. i. diſtillant. Nobibus. i. ex ipſis nubibus. In agros hiſpidos. i. irſutos & aſperos uepribus & dumis. Aut pcellæ inæquales. i. undæ uentis maximis agitatæ: ita ut mare inæquale. i. nimis turgidũ faciant: ſup. nõ ſemper uexant. i. moleſtãt: & huc illuc uectant. Mare caſpium qd' ad ſeptẽtrionẽ Vergit: ubi ſeuiſſimi ſunt uenti. Nec glacies iners. i. inertiam inducens. Propter frigus quod maro. pigrum uocat. Stat. i. rigeſcit in oris. i. regiõibus. Armeniis. i. ad ſeptẽtrionem uergentibus. Vſq;. i. cõtinue p omnes menſes: aut quærceta gargani. i. loca cõſita q̃rcubus in gargano monte Apuliæ creſcentibus laborant. i. uexãtur uſq; per omnes menſes. Et orni. i. arbores ille. Non uiduãtur. i. ſpoliãtur uſq; per oẽs menſes. Foliis. i. frondibus. Et tamen urges. i. premis inceſſanter. Myſten. ſ. pueꝝ adẽptũ. i. ablatum tibi per mortem: urges dicit modis flebilibus. i. luctuoſis uerſibus: ut elegiis aut neniis. Nec amores. i. uehemẽtes ardores ex amore puerientes. Decedunt tibi. i. a te: aut in cõſolationem tui. Veſpero ſurgente. i. in occaſu apparẽte. Nec fugiente. ſ. dum fugit eadem ſtella ueneris quæ noctu ueſper aut ueſperus dicit & mane lucifer. Solem rapidum. ſ. mox

appariturũ

appariturũ:& ſecũ nitoré cæterorũ ſiderũ rapientem.i.nec ueſperi nec mane. At ſenex.ſ.Neſtor:functus ter æuo.i.tertiã agens ætatem.i.ut qdã uolunt tertiũ curſum ſaturni:non plorauit Antilochũ.ſ.filiũ ſuum:amabilé.i.licet amabilem & occiſum ante Troiam:oẽs annos.ſ.uitæ ſuæ:nec parẽtes.ſ.Priamus & Hecuba:aut ſorores phrygiæ.i.troianæ:ut Caſſandra:Creuſa.Polyxena & cæteræ:fleuere ſemper Troilon.ſ.filium illoꝝ & fratrem harũ:impubem.i.adhuc uix pubeſcentem cum ab Achille occideret:ũn æneí.i.Parte alia fugiens amiſſis Troilus armis Infœlix puer atq̃ ĩpar cõgreſſus Achilli.

Fleuere ſemper. deſiſte mollium
Tandem querelarum:& potius noua
Cantemus auguſti trophæa
Cæſaris & rigidum nyphaten
Medumq̃ flumen gentibus additum
Victis minores uoluere uortices,
Intraq̃ præſcriptum gelonos,
Exiguis equitare campis.

℄Deſine mollium: q̃relaꝝ p hypallagen deſine molliter q̃ri. Trophæa. Trophæon græci dicũt latini uero trophæũ ατροπα.qđ ẽſt cõuerſio τροπεω uerto τροπαιον i fugã uerto Qui aũt dux hoſtem cõuerteret trophæũ merebat.Qui uero plenã uictoriã cõſeq̃ret triũphũ:ſæpe aũt arbor in q̃ hoſtiũ ſpolia effigebant trophæũ dicebat:qđ late poeta oñdit in principio lib.xi.æn. Trophæa Cæſaris aug.ſcri.Sueto. parthi quoq̃ auguſto & armeniã uindicãti facile ceſſerũt:& ſigna militaria q̃.M.Craſ.&.M.An.ademerãt:repoſcenti reddiderũt:obſideſq̃ inſup obtulerũt. Scytas quoq̃ pellexit ad amicitiã populi ro.ultro p legatos petẽdam. Nyphaten: nyphates mons eſt in armenia Maſio mõti orienté uerſus ĩminẽs:ut Stra.li.xi.docuit.Eſt ẽt fluuius ut hic:& apud Lucanũ:armeniuſq̃ tenens uolueñe ſaxa nyphaten:& Iuue.ſat.vi.Quoſdã facit eẽ Nyphaté in populos:magnoq̃ illic cũcta arua teneri Diluuio. Medũq̃ flu.Media ut Stra.edocet li.xi.duplex eſt maior & minor in maiori æſtaté pthoꝝ reges agebãt:frigida.n.ẽ media.Media maior olim toti aſiæ dñata ẽ.Tradũtq̃ medos:multaꝝ reꝝ auctores armeniis fuiſſe:eſt aũt media Borealis & armeniæ iũcta. Medũq̃ flu.Araxẽ ĩtelligit q armeniã & atropaciã.i. mediã minoré terminat:& in mare caſpiũ egredit. Tigris ẽt labit p atropaciã fluui⁹ celerrimus:uñ & nomẽ hẽt.Nã medi ſagittã tigrin uocãt.Auctor eſt Stra.lib.xi.Gẽtib⁹ aditũ uictis minores uoluere uortices:uult nyphaté & Araxẽ ſiue Trigin quũ puenerint ad uictas gẽtes.i.in armeniã:& mediã tãq̃ ipſi ẽt uicti ſint fluere leuius & molliorib⁹ undis: Vortices. Vorſus & uortices dixere antiq̃ q̃ prĩo Scipio Africanus in elſam ſm uertiſſe dr:ẽãt cõtorta i ſe aq̃ uel qcqd aliđ ſiľr uertit:ĩde pp flexũ capilloꝝ ps ſũma capitis.id Fab.li.viii.docet. Intra p̃.i.cõſtitutũ terminũ ab ĩpo auguſto ne lati⁹ uagaret ut olĩ. Gelões:geloni:ut Soli.ſcri.ppli ſũt ĩ ſcythia:q de hoſtiũ cutibus:& ſibi ĩduméta faciũt:& eqs ſuis tegmina utq̃ Mela ſcri.geloni urbẽ ligneã habitant. ANTO. Trophæa Auguſti laus Nyphates Media Araxes tigris.ſ. Vortices Geloni

℄Deſine molliũ tandẽ q̃relaꝝ.Deſine q̃relaꝝ græca elocutiõe figoratũ eſt:alioqn nos deſine q̃ri dicimus. Et rigidũ nyphaten:nyphates armeniæ mons ẽ ĩ quo magna frigora ſunt. Medũq̃ flumẽ gẽtibus additũ uictis. Vt Euphraten medoꝝ ſignificare.Quẽ ait gentibus uictis additũ eſſe:in numẽꝝ uictaꝝ gentium acceſſiſſe & additum uictis poeticæ quaſi ſit fracta ferocia impetus eius poſtq̃ uictus ſit. PORPH

℄Deſine tandẽ q̃rela.mol.p eo qđ eſt molliter cõqueri:aut ſine cãtare trophæa.i.uictoriã a uertẽdo hoſte:q̃relaꝝ molliũ.i. quæ cũ molles ſint de te tamẽ trophæũ agũt:& cãtemus noua trophæa Auguſti Cæſaris & cãtemus nyphatẽ fluuiũ armeniæ:rigidũ.i.duꝝ ad uincendũ.i.accolas nyphatis rigidos:& flumen medum.i.medicum.ſ.araxen additum.i.qa additum eſt gentibus.ſ.reliquis:uictis.ſ.ab Auguſto:uoluere minores uortices.i.ſe ob pudorem conſtringere & minores facere gyros: hoc eſt populos minores excurſus:& cantemus in laudẽ Auguſti: gelonos populos illos ſcythiæ ſtigmata ferre ſolitos:equitare cãpis exiguis: intra præſcriptum ideſt definitum & aſſignatum quaſi ex præſcripto ab Auguſto locum. ASCEN.

Decima ode dicolos tetraſtrophos ad Lyciniũ de mediocritate.

Rectius uiues lycini neq̃ altum
Semper urgendo:neq̃ dũ pcellas
Cautus horreſcis nimium p̃medo

℄Argumentum odes.x.

Lycinio poeta ſcri. hortãs eũ ad tẽperãtiã:& mediocritatẽ:nã q ſũma petunt multis ac uariis caſibus opponunt:& inde grauius decidũt.Qui uero ĩſima tenẽt:ignaui ſemp hñr:& nulli⁹ ſũt pcii: ad illud ẽt exhortat:ne.ſ.deſpet meliora lapſis neue cõfidat nimiũ ſecũdis:ẽ.n.oĩum reꝝ uiciſſitudo:ut& Terẽ.ſcri. Rectius ui.lycini neq̃ altũ.Ordo eſt o lycini rectius uiues neq̃ ſp urgẽdo altũ: neq̃ nimiũ præmẽdo littus iniquũ:dũ cautus horreſcis pcellas. Altũ.i.pelagus:eſt aũt hic allegoria:uult.n. itelligere ſumma minime adeunda infimaq̃ fugienda:mediocria uero ſequenda. Procellas:caſus arduos:& pericula. ANTO.

Rectius ui.ly.hac ode Liciniũ ualgiũ alloq̃t monens piculoſũ eẽ magna rẽtare: optimũq̃ eſſe mediæ uitæ ſtatũ. Neq̃ altũ.ſem.ur.allegoria qua ſignificat:neq̃ magna nimis appetenda nec rurſum dum pericula times inter anguſtias humilis ac ſordidæ uitæ contineãris. ASCEN.

Rectius uiues.Mediocritatẽ & temperantiã pulcherrimã pfecto uirtutũ cõmẽdans dicit.O lycini tu uiues rectius neq̃ ſemp erigendo.i.p̃mendo altũ.i.multũ exaltatũ:ut ita pfundum mare:hoc eſt nõ ſectãdo altiſſima quæq̃ neq̃ p̃mendo ſemp littus iniquum.ſ.nauibus: aut qa arena carinas terit:aut qa ſcopuli latera cõcutiunt:dum tu cautus.i.prouidus horreſcis nimiũ: pcellas.i.undas procelloſas q̃ in alto frequentiores ſunt quam ad littora.unde in arte:Serpit humi tutus nimium timiduſq̃ procellæ:hoc eſt neq̃ humillima quæq̃ & abiectiſſima amplexando:unde neq̃ honor neq̃ res acquiritur. PORPH.

NTO. ¶ Littus ini.pp uada:& ſaxa nautis periculoſum:intelligit aūt ſordidæ: & humilis uitæ ſtatū : & anguſtias.

Mediocres Aureá:mediocritaté.i.fœlicé & pulcherrimá:unde & philoſophus lib.iiii.poli.ait q in oi ciuitate ſunt: tres ſpés hoium.Diuites:paupes:& mediocres:iter quos optimi ſūt mediocres qa mediū ſemp eſt optimū. Tu‑ tus:philoſophus idē lib.iiii.politi.ſcri.mediocres ciues magis ſaluari:qm nec inſidias patiunt:nec fraudes ſa ciunt ut alii:qua pp ſine piculo uiuūt:ibidé quoq ait.Quāto magis aliqd accedit ad mediū tāto melius q̄to magis diſtat ab medio tāto peius:& lib.ii.ethi.ait q exuperatio:& defectio bonū ipm corrūpunt mediocri‑

Obſolere tas uero cōſeruat. Obſoleti:inquinati:& pollu‑ ti:obſolere eſt de uſu exire. Sobrius:temperatus moderat⁹ſine ebrietate. Inuidéda.i.pulchra igé ti ſupba ſublimi:& ex q̄ iuidia oriat. Sæpius ué. per exépla oñdit ſūma oia caſib⁹ aſperis opponi. Sæpi⁹ uétis.Oui.ét ait.Sūma petit li.pflant alt. uenti.Sūma pe.dex.fulmina miſſa Iouis. Sperat infeſtis:id qdé uiri fortis eſt:uñ philoſophus lib. iii.ethi.ait.Et.n.nemo toleratior eſt malo℞ hoie

Fortis uir fortis:is āt ut idē ait homo fortis ꝓprie dr:q circa honeſtā morté:& ea oia quæ repēte eueniūt atq afferūt ipſam iteritus ē. Alterā ſorté.i.iniquam fortuná. Præparatū.i.iſtitutū ab uirtute:& edo ctū. Informes hyemes.Turpiſſimas tépeſtates: bono℞ aūt:& malo℞ uiciſſitudines eſſe oñdit. Oli in futu℞. Sic erit:hic ſit punctū. Quōdā. i.qñq iungit.n.ſequētibus poſſes ét iūgere ſupe‑ tioribus:ſed tūc in futu℞ ſignificaret: & olim in

Apollinis cythara ptūm. Apollo ſcri.Dio.li.yi.apolliné dici cytha‑ ræ eiuſq muſice iuētoré fuiſſe.Mac.aūt lib.i.ſat. ſcribit:arcu & ſagittis apollinis ſimulachra deco rari:ut p ſagittas itelligat uis emiſſa radio℞ ma nu tñ dextera gſas geſtare: arcum uero cū ſagit‑ tis ſiniſtra:q ad noxam ſit pigrior:& ſalutē dexte ra manus ꝓmptior largiat.Idem quoq eſt i ode. xii.li.i. Anguſtis.anxiis. Cōtrahes: methapho ra eſt.Illud aūt Senecæ quod diximus & hic cōue nit nemo confidat nimium ſecundis : nemo de‑ ſperet meliora lapſis.

Littus iniquum,
Auream quiſquis mediocritatem
Diligit tutus caret obſoleti
Sordibus tecti:caret inuidenda
Sobrius aula.
Sæpius uentis agitatur ingens
Pinus:& celſæ grauiore caſu
Decidunt turres:feriuntq ſummos
Fulgura montes.
Sperat infeſtis metuit ſecundis
Alteram ſortem bene præparatum
Pectus.Informes hyemes reducit
Iuppiter idem.
Submouet non ſi male nunc & olim
Sic erit.quondam cythara tacentem
Suſcitat muſam:neq ſemper arcum
Tendit apollo.
Rebus anguſtis animoſus atq
Fortis appare:ſapienter idem
Contrahes uento nimium ſecundo
Turgida uela.

PORPH. ¶ Littus iniquū:periculoſum pp humilitatem uado℞ ſiue pp ſaxa:ſed & hoc: ut dixi allegoricos accipiēdū. Caret inuidenda ſobrius.i.ſapiens q careat inuidēda aula.i.inuidioſa bono℞ ſublimitate. Sæpius uen.a. in.pi.per hæc & quæ ſubiecta ſunt allegoricos ſignificat altiora quæq hoium magis periculis eſſe ſubiecta. Feriūtq ſummos ſulgura montes.& hic & in ſupiori ſæpius per zeugma accipiendæ: ut ſit ſæpius feriunt. Sperat infeſtis:quod eſt aduerſum. Informes hyemes reducit Iuppiter idē. Per hæc uices eſſe bonarū & mala℞ rerum ꝓbare uult. Nec ſi male nunc:& olim:nunc futuri tpis eſt.Nonnunq̄ hic interdū aut nōnūq̄ ſignificat. Rebus anguſtis animoſus atq fortis appare.hac allegoria ꝑcepit:nec aduerſis rebus deſperandū eſſe:& ſecundis non nimis confidendum.

ASCEN. ¶ Verum qſqs.i.qcūq diligit mediocritatē aureá.i.optimam & pulcherrimā:is ſupple tutus a periculo ſubli mioris cōditionis. Caret.i.uacat ſordibus.i.immūdiciis. Tecti obſoleti.i.ſere diruti & ſitu ac immūdicia uicti:& is ſobrius.i.maioribus abſtinens & eo quod ſatis ē cōtētus. Caret aula.i.regia:hoc eſt domo regali & palatio ſublimi. Inuidéda.i.cui glibet merito inuideat : qa ſumma petit liuor. Pinus ingens.i.ualde ex celſa. Agitat ſæpius.i.ualde ſæpe ~~ſæpeaut~~ ſæpius q̄ arbores humiles uētis.i.ui uentorū. Et turres celſæ.i.ſubli mes. Decidunt caſu.i.ruina grauiore:qa res grauis q̄to diutius decidit tanto grauius cōterit. Et ſulgura feriūt.i.cōcutiūt mōtes ſummos nō tñ penitus:qa ſunt ad quos fulgura & uēti nō ptingunt. Pectus uere.i. decēter præparatū.ſ.téperātia & cōtinētia. Sperat rebus infeſtis.i.dū res ſunt infeſtæ & aduerſæ ſortem al terá.i.proſperá. Et metuit ſecundis.i.dū res ſunt ſecūdæ & nimiū proſperæ ſorté alterá.i.aduerſam. Vnde Philippus macedo Alexandri pater.dū uno die tris lætos nūcios accepiſſet:magne inqt Iuppiter. ꝓ his tātis bonis modicum reponas mali:ſciens prudentiſſimus rex:q fortuna nunquam eſt perpetuo bona. Iuppiter reducit.ſ.poſt ſerenitatē. Hyemes.i.tempeſtates informes.i.omniū agrorum ſpeciem auferentes & conta minantes:& idem.ſ.Iuppiter ſubmouet.i.cāculū aufert hyemes inducta.ſ.ſerenitate. Si male nūc eſt:non erit ſup.continuo ſic.i.male. Et: ideſt etiam olim:ideſt in futuro. Apollo ſuſcitat.ſcilicet cantu ſuo quon dam.i.aliquando cytharam tacentem.i.nō reſonantem. Neque tendit ſemper arcum.i. non ſemper infen ſus & infeſtus eſt.Nam dum arcum tendit ultionem parat:dum cytharam hylaritatem.Et ideo quia & natu ra & dii naturæ moderatores temperatam mediocritatem amant. Appare rebus anguſtis : ideſt in aduerſis & afflictis rebus animoſus atq fortis:& tu idem cōtrahes uēto ſecūdo.i.pſpero nimiū.i.dū fortuna nimium arridet. Vela turgida.i.inflata.i.nō ſequeris ductum fortunæ nimiū proſperæ ne te ꝑcipitem det.

¶ Argumentum

¶ Argumentum odes xi.

ANTO.

Q Vintiū hyrpinū aliena q̄rēda minime eē admonet. Suadet ēt uictus & gazæ eū ſollicitū eē nō debere. Cū paucis natura ipſa cōtēta fit. Inuitat hinc illū ad lætiorē cōmodioreq̄ uitā dū iuuenis ē ſupueniet nāq̄ ſenectus uoluptatū īmunis & exps. Quid bel. cāta. & ſcythes. Ode eſt ſilis nonæ.

Cantaber: de cātabris uideto ode. vi. li. i. Hyrpine qnti: hyrpini ſamniticæ gētis ppli: q qdē ex lupo nomē adepti fuerūt: qui eis in deducēda colonia dux oblatus ē. Sānites. n. lupū uocāt hyrpū: ii aūt cōſines lucanis adiūgūt: qđ Stra. lib. vii. ſcribit. — Hyrpini

Hadria obiecto: hic hadria p mari poſuit maſculino gn̄e nō neutro: ut qdā aiunt. Luca. lib. v. ſonat Ionio uagus hadria pōto: de mari uero adriaco ſupius dictū eſt. Trepides: timeas curioſus ſis. Poſcētis pauca: natura enim paucis cōtēta eſt: hinc Luca. ait. Satis eſt populis fluuiuſq̄ cereſq̄. Fugit retro. Ouid. ēt lib. iii. de arte ait. Vtēdū eſt ætate cito pede labit̄ ætas. Nec bona tam ſeqt̄ q̄ bona pria fuit. Lenis. i. ſine pilis. Arida cani. Macro. lib. vii. ſcribit. Caniciē ex nimio humore fieri qđ phlegma uocat̄: nā iō albi ſūt cani: qa calorē hūoris quo nutriūt̄ imitāt̄: latius tn̄ uideto in ode. ix. li. i. Arida ca. i. ſicca & macilēta ſenecta defectu: uidelicet ſanguis: hic Iu. ait ſat. x. p̄terea minim⁹ gelido iā corpe ſanguis febre calet ſola. Pellēte la. a. Ci. ī catōe maiore īqt nō mō uitupatio nulla ſed ēt ſūma laus ſenectutis ē: q̄ ea uoluptates nullas magnope deſiderat: hoc qppe dixit: qa multi uitupabāt ſenectutē q̄ uoluptatib⁹ careret. Facileq̄ ſō. i. mitē & qetū: nequnt. n. ſenes qete dormire pp morbo℞ moleſtiā hāc ait Iu. ſat. x. Circūſilit agmine ſcō morbo℞ oē genus ille hūero hic lūbis hic coxa debilis: ābos pdidit ille oculos: & luſcis īuidet hui⁹ pallida labra cibū capiūt digitis alienis. Iuuenib⁹ āt facilis ē ſōn⁹. Nō ſp idē: cōpat florib⁹ adoleſcētiā ac iuuētā: ſicuti. n. illi puo tpe uigēt: ſic ipſi iuuenes cito deſinūt ſenectutis aduētu. Neq̄ lu. ni. u. uul. ſic ēt iuuenū uoltus creſcēte ætate mutat̄. Luna aūt nūc pura uidet̄ nūc obſcura & nigra nūc rubicūda. Pura ſerenitatē portēdit: nigra pluuias. Rubicūda uētos. Auctor ē Pli. & poeta lib. i. geor. Animū minorē æternis cōſiliis: minorē aīum æternis cōſiliis ait: qm uitæ breuitate æterna℞ re℞ cōſulationibus expleri nō pōt. Cur nō ſub alta. Ordo eſt: cur dū licet nō potamus ſic temer̄ iacētes ſub alta uel platano uel hac pinu: & roſa odorati canos capillos & uncti aſſyria nardo. — Caniciem — Senū mala — Lunæ colore.

Ode Vndecima tricolos tetraſtrophos ad
Quintium hyrpinum de læta uita.

Q Vid bellicoſus cātaber & ſcythes
Hyrpine quinti cogitet hadria
Diuiſus obiecto remittas
Quærere: nec trepides in uſum
Poſcentis æui pauca: fugit retro
Leuis iuuentas & decor: arida
Pellente laſciuos amores
Canicie facilemq̄ ſomnum:
Non ſemper idem floribus eſt honor
Vernis: neq̄ uno luna rubens nitet
Vultu: quid æternis minorem
Conſiliis animum fatigas?
Cur non ſub alta uel platano: uel hac
Pinu iacentes ſic temere: & roſa
Canos odorati capillos:
Dum licet: aſſyriaq̄ nardo

Temere īprudēter & nullo ordine qđ uoluptatis eſt. Roſa odo. ca. Pli. lib. xiii. ſcri. in unguētis repertum fuiſſe roſæ ſuccū meminit. itē latius li. xxi. Odorati odoratos hn̄tes. Aſſyria nardo: de unguēto nardino ſeu foliato ītelligit: de quo plura Pli. li. xiii. c. i. Aſſyria nardo folium nardi principale erat in unguentes: nardi āt frutex ē graui & craſſa radice ſed breui ac nigra fragiliq̄: quis pingui folio paruo denſoq̄. Cacumina in ariſtas ſe ſpargunt: iō gemina dote nardi ſpicas ac folia celebrāt: laudat̄ ſiriacū: mox galicū tertio loco creticū. Auctor Pli. li. xii. dicit̄ autem hæc nardus ut hoc in loco. Et hoc nardū ſic etiam hæc coſtus & hoc coſtum. — Roſa ſucc⁹ — Nardū

PORPH.

Q Vid bellicoſus cātaber & ſcythes hyrpine qnti cogitet hadria diuiſus obiecto & hic Quintiū hyrpinū alloqt̄: hac ode q̄ cōtinet̄ aliis negociis nō debere nos nimias ſollicitudines adhibere: ſed potius cōmodis uitæ nr̄æ cōſulere celerius ſe rapiēti. Adria. d. o. iterfuſo mari nobis remoto. Nec trepides i. u. p. æui. p. nec ſatis agas: ut habeas uitæ neceſſaria cū pauca oino deſiderēt. Fugit retro leuis iuuētas. i. decidit & remācat a nobis pcedēti uita ī ſenectutē. Adria pellēte laſciuos amores canice facileq̄ ſomnū. Canice p ſenecta: quā aridā dixit: qa ſenes pci tenaces ſunt. Nō ſemp. f. e. h. u. nec uno luna rubes nitet. hæc ad ætatē uult referri: qa nec ipſa ſp ī flore iuuēte pnitet. Quid æter. m. c. a. f. diſerte qd īqt aīum porrigis ī re℞ æterna℞ cōſulatione cū is nō ſufficiat breuitate uitæ. Aſſyriaq̄ nar. po. un. ea q̄ nunc Syria dr̄ olī addita ſyllaba Aſſyria nominabat̄: & adnotādū hic quoq̄ nardū fœminino gn̄e dici: ſicuti ſupra.

ASCEN.

Q Vid bellicoſus &c. Argumētū p Mācinellū recitat̄. Ordo ē. o quinti hyrpine: remittas diuiſus. i. qa diuiſus & ſepatus es. Hadria. i. mari hadriaco. Obiecto. i. itercurrēte: remittas. i. nō tā attēte cures. Quærere. i. inqrere. Quid cātaber populus Hiſpaniæ bellicoſus & ſcythes. i. populus ſcythiæ ēt bellicoſus. Cogitet. i. machinet̄ & moliat̄ cōtra Ro. imperiū. Sciemus āt fere maſculina in a q̄ græce in es deſinūt ēt in es exire poſſe: ut ſcytha & ſcythes planeta & planetes: cometa & cometes &c. Nec trepi. i. ne anxietate cōcutiaris. In. i. ad uſū. Aeui. i. uitæ poſcentis. i. exigētis pauca: qa natura modicis cōtēta eſt. Iuuētas. i. iuuēta ſeu iuuenilis ætas. Eſt āt iuuētas dea ætatis ſed p metonymiā p ætate ponit̄. Leuis. i. ſine barba & pilis aſpis. Et decor. i. uenuſtas. Fugit re. i. retrorſū. Et hoc canicie arida. i. q̄ fit ſucco exhauſto: & areſcēte atq̄ ī rugas cōtracta pelle. Pellēte. i. refugiēte. Amores la. & ſō. fa. i. pſūdū & ſine medicamēto acqſibilem. Nō ſp idē ho. i. decor ē florib⁹ uernis. i. q in uere abūdare ſolēt. Neq̄ luna ru. ni. ſp uno uul. qd. i. ad qđ

igiť fatigas cōſiliis æternis.i.ppetuis: aut re℞ æterna℞:aium minorē.i.īmparē:& qui nō pōt ſufficere:aut q̄a epicurice cēſet cū interitu℞:aut q̄a nō pōt ſemp illis intendi. Cur nō potamus:dū.i.tātiſper:dū.i. donec licet iacentes temere.i.ſine ordine & reſpectu:ut ad uoluptatē recōciliātes faciūt uel ſub alta platano: uel ſub pinu hac:quæ.ſ.nobis uicina eſt:& odorati capillos canos.i.hñte capillos canos adoratos.i.odore pfuſos: roſa: ideſt propter roſam:& uncti nardo:aſſyria.i.unguento ex nardo quæ in aſſyria pcipue naſcitur.

ANTO. ℭ Euhyus:de euhyo dictum eſt ode.xviii.lib.i.

Quis puer ocyus:ac ſi in ipſo cōuiuio eēt ita loquiť. Ardētis pha.optimi uini. Prætereūte ly.i.riuulo pter labēte. Deuiū:a uia remotū:nō.n. pſtabat. Scorta. Scortū:meretricē intelligit. Feſt.n.ait Scorta appellanť meretrices:q̄a ut pellicolæ ſubiuganť:oia nā℞ ex pellib⁹ facta Scortū appellāť. Eburna dic age. Ordo eſt: age dic cū eburna a lyra maturet more lacenæ religata: modū incōptū appoſitio comā:maturet feſtinet: de quo uerbo legito Gel.lib.ix.cap.xi. Lacenæ.i.laconicæ mulieris:nō.n.de helena tm̄ ītelligit. Virgi.lib.i. æneí.ait. Virginis os habitū℞ gerens:& uirginis arma ſpartanæ erant nā℞ ſpartanæ uenatrices.

Potamus uncti: diſſipat euhyus
Curas edaces. quis puer ocyus
Reſtinguet ardentis falerni
Pocula prætereunte lympha?
Quis deuium ſcortum eliciet domo
Lyden: eburna dic age cum lyra
Maturet incomptum lacenæ
More comam religata nodum.

PORPH. ℭ Diſſipat euhyus curas edacis. Euhyus uoce bacchātiū liber pr̄. Quis puer ocyus reſtin.ar.pha.po.pte.ly. ſuauiter quaſi in ipſo iā cōuiuio ſit ſicut ſupra. Quis udo depropare apio coronas curat de myrtho. Ardētis pha.ardētis auſteriſſimi calorē corpibus & aīo cōcitātis & bñ reſtinguet p̄iecit:q̄a ardentis erat ſubiecturus. Quis de.ſc.eli.belle deuiū Scortū. Idē ait q̄ corpe q̄dē q̄ſtū faciat ſed nō publice. Deuiū:eſt.n.a uia remotū cæte℞ ſcortū meretrix metaphoricos dr̄ a ſcorto.i.a ſolo calciamēto℞ ſubiectū oībus ēt uulgaribus. Maturet incō.la.mo.co.re.no.grate ut ſolent mulieres feſtinantes pexū tm̄ capillū in nodum colligere.

ASCEN. ℭ Euhyus.i.bonus filius Iouis Bacchus lætitiæ dator:hoc eſt uinū:diſſipat.i.diſſoluit.uñ & lyeus diciť & latine liber:curas edaces.i.mordaces. Quis puer reſting.i. diluet & tēperabit ocy⁹.i.celeriter lympha.i.aqua p̄tereūte.i.p̄terfluente: uñ ad riuum ħ ſedere innuit:pocula falerni.ſ.uini in cāpania italica nati:ardentis.i. uehemētis nimiū niſi temperetur. Quis.ſ.puer eliciet domo:lyden ſcortū deuiū.i.meretriculā uagari ſolitam. Age puer dic ſup.lyde maturet.i.pperet uenire cū lyra eburna.i. ex ebore facta per quā ſignificat eā pſaltriā eē:religata more lacenæ.i.ſpartanæ ſeu laconicæ mulieris quæ uenatui intēdere ſolet: nodū incōptū appoſitione comam.i.habens comā religatam:ut nodum incomptum.i.ſiue moroſitate factū. Niſi potius dicamus ſic. Religata comam.i.habens comam religatam more lacenæ:in nodum comptum.i.in formam nodi compti:& ita duæ erunt particulæ incomptum quod mihi quidem placet licet maturare uelit.

ℭ Argumentum odes.xii.

ANTO. HAc ode mecœnatem alloquiť: oñdēs lyricis uerſibus nō cōuenire bella tractare:ipſe tñ multo melius ſoluta oſōne p̄lia Cæſaris ſcribet: q̄ poeta lyricis. Itaq̄ dicet Hor. ſuæ puellæ laudes: cū oſculis cuius ēt maxime regū opes haud pmutādæ eēnt.

Ode.xii.dicolos tetraſtrophos ad Mecœnatem de Lyciniæ laudibus.

NOLIS longa feræ bella numantiæ
Nec durū hanibalē:nec ſiculū mare

Nolis lōga feræ bella numā.ode eſt ſilis ode.vi.li.i. Nolis lōga:ordo eſt. O mecœnas nolis aptari mollib⁹ modis cythara lōga bella feræ numātiæ &c. Feræ:ſeuiſſimæ. Numātiæ. Celtibero℞ nobiliſſima ciuitas Numātia erat numātia:quæ in bello celtiberico:q̄d aduerſus romanū populū geſtū eſt:uirtutē ppriā oſtētauit q̄d uiceſimū pdurauit ad annū:cōplures.n.exercitus cum impatoribus ad internitionē detracti:nouiſſime aūt numantini obſidione cincti diuturna patiētia toleratū: paucis dūtaxat exceptis:qui cedentes murū dediderūt. Durias autem fluuius p̄ter numātiā currit. Auctor ī iis Strabo lib.iii. florus uero ſcribit numantiā ſine muro ſine turribus modico editā tumulo apď flumē ſilatā q̄ttuor milibus celtibero℞ romano℞ exercitū p annos quatuordecim ſolā ſuſtinuiſſe:nec ſuſtinuiſſe mō ſed ſeuius aliq̄ñ ptuliſſe pudēdiſq̄ fœderibus affeciſſe. Demū ſcipiōe æmiliano duce maxīo oppſſa ciuitas nullū de ſe gaudiū hoſti relinq̄t. Vnus.n.uir numātinus nō fuit:q ī cathenis ducereť:p̄da ut de paupibus nulla arma ipſi eremauerūt. Triūphus fuit tm̄ de noie: hæc ex illo. Multa ēt ſcribit Liui.lib.ly.lyi.lyii. Mela p̄terea ſcribit q̄ Vrbiū de mediterraneis in Terraconēſi hiſpania clariſſimæ fuerunt pallātia & numātia. Vi℞ Ptolæ.ſcribit lib.ii.occidentale latus terraconenſis ab occiduo alluiť oceano. Durū hānibalem:qui annos.xyi.cōtra Romanos pugnauit in Italia:ut ſcri.Liui.li.xxx.

Bel.pu.ſm Hānibalis mores Durauit aūt bellū ſpm punicū ſm annis.xyiii.ut ſcri.Flo.Du℞ id ait:q̄a ut ēt Liui.ſcr.Hānibalis nullo labore aut corpus fatigari:aut animus uinci poterat:caloris ac frigoris:patiētia par.princeps p̄liū ībat: ultim⁹ cōſerto p̄lio excedebat. Erat ei inhumana crudelitas:nihil ueri nihil ſancti nullius dei metus &c.

PORPH. NOlis longa ſe.b.nu. Hæc ode ad mecœnatem ſcribitur:qua teſtatur poeta nō conuenire hyſtorias & graues res lyrico carmini:ſed magis res iocoſas:cæterum acta Cæſaris melius ipſum ſcribere.

ASCEN. NOlis longa ſe. Quia lyricis uerſiculis non ſunt ſcribenda Cæſaris præclara geſta quæ mecœnas melius ſcribet conuertit ſe ad amicæ oſcula laodanda unde dicit. O mecœnas:tu nolis bella numantiæ:urbis illius olim in hiſpania:fere ideſt indomitæ:longa.i. quæ diu durauere:Nec Hānibalē du℞.i.difficulter domabilē & ipiū:nec mare ſiculū purpureū.i.purpuratū & tinctū ſanguine.

ℭ Siculum

¶ Siculũ ma.pœ.pur.ſan.Cn.duilius ſeu duellius cõſul ĩ Sicilia aduerſus Claſſem pœnoꝝ pſpere pugnauit primuſq; oĩum Romanoꝝ ducũ naualis uictoriæ duxit triũphũ:ob quã cãm ei ppetuus honos habitus ẽ: ut reuertẽti a cœna tibicines canerent & funale pferret.hæc ſcri. Liui.lib.xyii.& lib.xix.ait.q; rebus aduerſus pœnos a pluribus ducibus geſtis ſummã uictoriæ.C.luctatius cõſul uicta ad ægades ĩſulas claſſe pœnoꝝ fi nẽ bello ĩpoſuit.petẽtibus carthaginẽſibus pax data ẽ.Polybius ãt lib.i.ſcri. Victore C.duellio pœnos amiſiſſe naues.L.ex cẽtũ triginta:q̃s ĩ Romãos tũc duxerãt:quaꝝ dux fuerat Hãníbal qdã:quẽ deĩde carthaginẽſes

ANTO. Duellius Luctatius Bel.pu. primum

Pœno purpureum ſanguine mollibus
Aptari cytharæ modis:
Nec ſæuos lapythas:& nimium mero
Hilæum:domitoſq; herculea manu
Telluris iuuenes:unde periculum
Fulgens contremuit domus
Saturni ueteris:tuq; pedeſtribus
Dices hiſtoriis prælia cæſaris
Mecœnas:melius:ductaq; per uias
Regum colla minatium.
Me dulcis dominæ muſa lyciniæ
Cantus.me uoluit dicere lucidum
Fulgentes oculos & bene mutuis
Fidum pectus amoribus.
Quã nec ferre pedem dedecuit choris:
Nec certare ioco:nec dare brachia
Ludentem nitidis uirginibus ſacro
Dianæ celebris die.

cruci affixerũt:idẽ quoq; ĩferius ſcri.L.luctatium cõſulẽ ĩ Sicilia quoq; pugnaſſe cõtra carthaginẽſes duce Amilcare:carthaginenſiũq; naues.L.uel fractas uel ſumerſas.lxx.plenas captas fuiſſe:reliquas uero fugiſſe:fuerũt e carthaginẽſibus uiui capti pter eos q ĩter certãdũ pierãt ultra decẽ milia hoĩum:idẽ ab Luctatio cũ Amilcare fœdus pcuſſum ẽ.de quo late Polybius dicto primo lib.p hũc itaq; modũ primo bello:qd̃ Romani aduerſus carthaginẽſes p Sicilia geſſerũt:finis ĩpoſitus durauit id bellũ annos.xxiiii.Mollibus modis lyricis uerſibus. Lapythas:cẽtauroꝝ pugnã ĩtelligit ĩ nuptiis Perythoi habitã cũ Lapythis: de q̃ relatius legito ĩ ode.xyiii.li.i. Nimiũ mero.i.ſuperbum iracũdũ ferocẽ & trucẽ uino. Hyleũ: centauri nomen:de quo Maro ẽt lib.yiii.ait:in hino Herculis.Tu nubigenas ĩuicte bimẽbres Hylæũ q; pholũq; mãu:tu creſſia mactas pdiga &c. Telluris iu.circa ĩſulã palenẽ gigãtib⁹ bello cæleſtes laceſſentibus:Hercules p dus pugnans multis ex hoſtibus ĩterfectis maximã gloriã adẽptus eſt:ut Diodorus lib.y.ſcri. Vñ ẽ:a qbus:ẽ autem ordo. Vñ fulgẽs domus Saturni ueteris cõtremuit piculũ. Fulgẽs do.i.olympus & mũdus ĩpe. Saturni ueteris:is.n.prima ætate regnauit: dixerũtq; a filio pulſum qd̃ Macro.lib.i.ſat.ĩterpretat̃ nihil aliud cẽ:q̃ tẽpora ſeneſcentia ab his q̃ poſt ſũt nata depelli:is aũt ẽ tẽpoꝝ auctor deorũq; priceps ut idẽ ait Virgi.itẽ lib.yii.iqt.Saturnuſq; Senex ianiq; bifrontis imago.Et lib.yiii.Primus ab æthereo uenit ſaturnus olympo Arma iouis fugiens:& regnis exul ademptis. Ducta colla regum:captiui.n.ante triumphalem currũ ducebant̃. Dominæ lyciniæ:hæc eius amica erat. Lucidũ:pro lucidæ:hinc ãt eius puellæ laudes orditur. Choris:tripudiis. Certare ioco:ſalibus eſt autem iocus id quod eſt contrarium ſerio:nam effingere & terrere & promittere interim iocus eſt.Fabius ãit lib.yi. Diane ſacro die.lib.etiam primo:ode uero.xxi.ait:Dianam tenere dicite uirgines.

Herculis Palene gigãtes Saturnus Iocus

¶ Et nimiũ mero hylæũ:nimium pro intollerabili poſuit:hyleus unus centaurorum fuit.Notum eſt autem præliũ quod inter lapythas & centauros in cõuiuio nuptiali pithoi & hyppodamiæ exarſit.Telluris iuuenes gigãtes dicit. Vñ:periculum fulgẽs cõtremuit domus:pro a qbus ut eſt illud Terẽtianũ a prædonibus uñ emerat ſe audiſſe. Tuq; pedeſtribus dices hyſtoriis prælia Cæſaris.hoc ẽ ſoluta & ciuili oratione. Lucidũ fulgentis oculos.pro lucide fulgentis:ut Virg.ait horrendum ſtridens:pro horrẽde. Et bene mutuis fidum pectus amoribus.Ordo:bene fidum:ideſt ualde fidum:nec dare brachia:ideſt ſaltare.

PORPH.

¶ Pœno.i.pœnoꝝ:hoc ẽ punico aptari.i.ut hæc aptẽt̃ mollibus modis.i.ĩbellibus uerſiculis.Cytharæ.i.ad cytharã aut lyrã canẽdis.Nec ſup.uelis(nã duæ aut plures negatiões ad unã in principio poſitæ reſpiciẽtes nihil efficiũt:ut nolis nec bella.nec hannibalem.nec lapythas aptari.nõ plus faciũt q̃ nolis aut bella aut &c.) Nec igit̃ uelis lapythas populos illos theſſaliæ ſæuos qa cõiugẽ Perithoo rape conãtes: & hilæũ cẽtauꝝ illũ nimiũ.i.ferociẽtẽ.mero.i.pp meꝝ nimis ſumptũ.uñ Maro & magno hylæũ cratere minãtẽ:Et iuuenes.i.filios.Telluris.i.terræ:hõ ẽ & alios gygãtes.Domitos iuxta palenẽ ĩſulam.Manu herculea:uñ.i.a qbus fulgeos domus ueteris.ſaturni.i.olympus:& ita cœlũ ĩpm ſtellis fulgẽs.cõtremuit.i.cũ tremore timuit ſibi piculũ repete aptari.i.ut aptent̃ mollibus modis cytharæ. Tuq;.i.& ĩſuper tu o mecœnas dices melius.i.aptius & doctius.Hiſtoriis pedeſtribus.i.aut ſolutis:ut Landinus & Mãcinellus dñt forte q; miles pedeſter ſolutior eſt q̃ eques aut dicamus qa ĩ laudẽ Mecœnatis id dicit:ſuis hoc ẽ hiſtoricis pedibus conſtãtibus:nã ſunt & orõnibus & hiſtoriis ſui pedes.Dices dico melius plia.Cæſaris.ſ.Auguſti.Et colla regũ minaciũ nõ tñ minatiũ.Ducta.ſ.in triumpho:p uias.ſ.publicas.Muſa ãt lyrica uoluit me dicere cãtus lyciniæ dulcis. Dominæ.i.amicæ dulciter mihi dominãtis:aut cuius dominiũ licet durũ dulce eſt amãti.Et uoluit me dicere oculos.ſ.Lyciniæ fulgẽtes:lucidũ.i.lucidæ:ſed ĩ his q̃ ad ſenſum ptinent potius pnunciãt poetæ actm̃ q̃ aduerbiũ ĩ e ut toruũ clamat uitiũ ſonat.trãſuerſa tuẽtibus:uetuſtatẽ ſapit.Rãcidũ olet &c:& uoluit me dicere pectus lyciniæ.bene fidũ.i.fidele amoribus mutuis q̃ lyciniã:nec dedecuit:ĩmo(p liptotẽ)multũ decuit ferre pedem choris.i.in choreis & trepudiis:nec dedecuit certare ioco.i.ſalibus & facetiis.nec dedecuit ludentem dare brachia.i.coniungi uirginibus nitidis:ideſt ornatis & mundis:die ſacro:ideſt ſolenni:dianæ celebris:ideſt celebrabilis.

ASCEN.

ANTO. ℂNú tu: oñdit lyciniæ oſculis & iocis nõ pmutãdas regũ diuitias. Diues Achemenes: nomẽ regis pſarũ ĩqt Acrõ pthoꝝ igt Porphyrio. Hero. ãt lib. iiii. ſcribit. Achemenẽ primũ pſaꝝ regẽ fuiſſe a quo poſtea oẽs reges Perſiæ uſq; ad Dariũ deſcenderũt: alius eodẽ noĩe fuit Xerxis frater: ut idẽ oñdit. Mygdõias opes. Mygdonia iũcta ẽ phrygiæ: ut docet Pli. lib. v. capi. xxxiii. phrygia ãt ut ibidẽ igt Troiadi ſuperiecta ẽ priamus uero iis regiõibus ĩperauit: uñ Stra. li. xiii. ſcribit Achillis uerba fuiſſe ad Priamũ hmõi. Añ tuas noramus opes ſpacioſaſq; regna: Quæ fœlix piter leſbos cõplectit & q̃ cõprahẽdit phrygiæ tellus ac helleſpõtus. Fragrãtia. i. olẽtia ſeu flagrãtia. i. ardẽtia: utrũq; n. hic conuenit. Aut facili ſeuitia negat: id artis ẽ meretriciæ qđ ẽt Oui. de arte li. iii. ſic pcipit. Quod dat ex facili lõgũ male nutrit amorẽ. Miſcẽda ẽ lætis rara repulſa iocis. Mart. itẽ ait. Galla nega ſatiat amor niſi gaudia torpẽt. Sꝫ noli nimiũ galla negare diu.

Achemenes · *Mygdonia* · *priami regna*

Num tu quæ tenuit diues achemenes
Aut pinguis phrygiæ mygdonias opes
Permutare uelis crinæ lyciniæ?
Plenas aut arabum domos?
Cum fragrantia detorquet ad oſcula
Ceruicem: aut facili ſæuitia negat
Quæ poſcente magis gaudeat eripi
Interdum rapere occupet?

PORPH. ℂ Diues achemenes. Achemenes rex pſaꝝ fuit. Aut pinguis phrygiæ mygdonias opes: a Mygdone rege: q phrygiã tenuit. Permutare uelis crine lyciniæ: ſenſus ẽ: nũ tu uelis accipe pthycas: aut phrygias diuitias: ut lyciniæ fructũ amittas? Plenas aut arabũ domus. plenas p opulẽtis dictũ ẽ. Dũ fragrãtia detorqt ad oſcula ceruicẽ. Magnifice depinxit faſtidiũ mulieris auertẽtis ab eo qui oſculari ſe uelit: qđ ideo facere ſolent. ut irritẽt amãtibus deſiderium ſui fragrantia: ergo oſcula maiora intelligamus: hoc eſt ex deſiderio mulieres ardẽtia oſcula: q̃ oſcula. ſ. uelit ſibi a poſcente extorqueri. Aut facili ſeuitia negat. Quid eſt facilis ſeuitia utrũ q̃ facile iraſcitur: an quæ facile mollit. Interdũ rapere occupet. Rapere occupet iraſcenti amatori iam ſatis facere cupiens: & totum hoc mira energia expreſſum eſt.

ASCEN. ℂNũ. i. nũqd o mecœnas uelis tu pmutare. i. mutãdo accipere p crine. i. capillis lyciniæ opes. i. diuitias pſicas: q̃ achemenes rex perſarum diues tenuit: aut opes mygdonias phrygiæ pinguis. i. q̃ ſũt ad eã ptẽ phrygiæ ubi uberrima ẽ? aut plenas. i. opulentiſſimas domos arabũ? q. d. ſi tẽ noui minime (nã nihil ſpecioſius illius capillo & diuitiaꝝ mecœnas neq; egẽs neq; cupidus fuit) pſertim tunc: cũ. i. q̃do: ĩ ipſa detorquet. i. ex obliquo applicat ceruicẽ ſup. ſuam: ad oſcula fragrãtia. ſ. ſua. i. ut porrigat oſcula ſua fragrãtia. i. bñ olẽtia: aut ad flagrãtia oſcula amatoris: aut cũ negat facili. i. nõ dura. ſæuicia. i. pteruia ſu. oſcula q̃ gaudeat magis eripi ſup. a poſcẽte: q̃ ultro offerre poſcẽtẽ: & tñ iterdũ occupet. i. pueniat rape. i. ut ea rapiat ẽt ñ poſcẽti: & ita graphice deſcribit igẽiũ mulieꝝ q̃ ut comic⁹ dicit dũ uelis nolũt & dũ nolis cupiũt ultro: qđ & Mãci. diligẽter oñdit.

ℂArgumentum odes. xiii.

ANTO. Oppreſſus arbore decidẽte Hora. q̃ ſuo in pago ſabino fuerat deteſtat hic ei⁹ cõſitorẽ: oñdit poeta nũq̃ ſatis eẽ hoĩbus cautũ ad euitãda picula: mors. n. improuiſa rapuit rapietq; gẽtes: ſcri. inde ſe pene ĩferos adiiſſe uidiſſe Aeacũ iudicãtẽ. Sappho quoq; atq; Alcæũ ſidibus canẽtes: q̃ oĩa maxie mirabant umbræ. Ille & ne. Ordo ẽ. O arbos: ille q. cũq; primũ te pduxit in nepotũ pnicie opprobriumq; pagi poſuit & nephaſto die & manu ſacrilega. Nephaſto die: non faſto: ſed abhominando.

Ode. xiii. tricolos tetra. de arboris caſu: & inferis.

Ille & nephaſto te poſuit die
Quicũq; primum & ſacrilega manu
Produxit arbos in nepotum
Perniciem: opprobriumq; pagi.
Illum & parentis crediderim ſui
Fregiſſe ceruicem: & penetralia
Sparſiſſe nocturno cruore

Erãt aũt dies faſti qb⁹ licebat ſine piaculo fari ptori tria uerba ſolẽnia Do: dico: addico: nephaſti uero q̃ b⁹ ea fari ius nõ erat: & ſi fati fuiſſent: piaculũ faciebãt. Auctor eſt Varro: diximus & plura ſupius. Sacrilega manu. i. peſſima ſceleratiſſima: ſacrilegus. n. pprie dr̃ qui ſacra legit. i. furat. Perniciẽ: exitiũ & necẽ. Opprobriũ: crimẽ dedecus & iſamiã. Propter dñi oppreſſionem arboris caſu. Pagi: pagus uilla dicit a ⲡⲓⲥ quod eſt fons: ut Feſtus ait. Penetralia: penetralia eſt pprũ oĩs interior pars domus: ut Seruius ſecundo ſcribit.

pagus · *penetrale*

PORPH. Ille & nepha. te po. die. Hac ode exectat arborẽ in ſabino agello ſuo: q ſup deambulãtẽ ſe decidit ac pene oppreſſit. Nefaſto aũt nõ faſto abominãdo. Et ſacri. ma. pdu. ar. Vocatiuo caſu accipe arbos: hoc ẽ o arbos: arbos uel q̃ſi ad illi⁹ regiõis iſamiã arborẽ ſuũ. ſ. dñm oppreſſiſſe. Et pe. ſp. noc. cruore hoſpitis: hoſpitis ſui penetralia cruore ſparſiſſe: hoc ẽ hoſpitẽ i domo ſua interfeciſſe.

ASCEN. Ille & ne. Graphice execratus arborẽ & eius ſatorem cuius caſu fere oppreſſus fuerat: docet uitæ humanæ icertitudinẽ cũ nemo ſatis circũſpectus ſit ad iopinata picula ac fata euitãda cũ parũ abfuerit qn ipſe iferos uiſerit: ubi poetaꝝ cetui additus Sapphus atq; Alcæi: q q̃ in uita cecinerũt cũ oĩ ſtupore apud iferos iterãt cãtica audiuiſſet qbus ẽt dãnatoꝝ ceſſant tormẽta & cæteroꝝ ſtudia cũ tñ dicat Maro i. vi. q̃ grã curruũ Armorũq; fuit uiuis: q̃ cura nitẽtis Paſcere equos: eadẽ ſeqtur tellure repoſtos Ordo ẽ: o arbos ille qcũq; pduxit primũ te i pniciẽ nepotũ. i. poſt ſe uẽturoꝝ & i opprobriũ. i. execrationẽ & cõtumeliã pagi. i. uici i agro: poſuit te & die nephaſto. i. abominãdo: & mãu ſacrilega. i. q̃ ſacra ſurripuerat aut uiolauerat. Ego crediderĩ illũ. ſ. q arborẽ pduxit: &. i. ſimul fregiſſe ceruicẽ. i. collũ: a pte totum: aut reuera ceruiem quaſi attergo per inſidias. Parẽtis: ideſt patris aut matris: &. i. ſimul ſparſiſſe penetralia. i. ſecretiſſima domus cruore hoſpitis nocturno: ideſt noctu effuſo. Ille tractauit ſcilicet manu ſacrilega.

ℂ Venena

Venena colchia.uerſus eſt hipermeter ſcādiť igiť eū ſequēti:pōto aōt ubi colchi ſunt ,pœtus eſt malorū graminū.Idē uero Epodo penulti.ait.Cales uenenis officina a colchicis.De qbus latius dictom eſt in epodo qnto.Quod quiſq; uitet:oſtēdit nunquā ſatis cautū eſſe poſſe hoībus īprouiſæ mortis ſæuitia & fatoꝝ caſu iminenti. In horas.i.hora quaq;. Boſphoꝝ.Duplex eſt boſphorus thracius & Cimerius eſt aūt anguſtū mare qoo io iu bouem mutata enatauit cōſilio iunonis:inde ſic appellatū.Diony. & mela ſcribūt. Pœnus multa:hunc pro quocūq; poſuit.Eſt aūt ſenſus ꝙ multi timēt loca tātū periculoſa qbus prætentis putant ſe tutos:ſed decipiunť:fata.n.obſtāt & ubi nō credūt opprimonť. Quā pene furuæ Indicat ſe pene īferos adiuſſe uidiſſeq; Aeacō iudicātē.Sappho & Alcæū fidibus canētes. Furuæ.i.nigræ. Ea cū fuit:is Iouis filius quē apud īferos bonorū ac maloꝝ iudicē ferūt fabulæ hinc ait Oui.in Ibin. Noxia mille modis lacerabiť umbra: tuaſq; Aeacus in pœnas ingenioſus erit. Latius tñ diximus circa principiū Iuuę. Socrates aūt in gorgia Platonis refert Iouē hæc dixiſſe Plutoni.Ego igitur cōſtitui iā meos filios iudices. Duos qdē ex Aſia. Minoē uidelicet & Radamāthū:onū uero ex Europa Aeacū:hi ergo poſt quā mortui fuerint iudicabunt in prato quodā:ibiq; in triuio ex quo geminæ portāt uiæ.Altera qoidē ad tartarū:altera uero ad inſulas beatorū.Et Aſiaticos Radamanthus:eos uero q ab Europa ueniēt Aeacus iudicabit. Minoi aūt id munus iniūgā:ut ipſe diiudicet ſiqd ambiguū fuerit:ut iuſtiſſime ꝓcedat iudiciū: recteq; fiat tranſmiſſio animorū: hæc illæ:ubi ēt legiť ꝙ uterq; ipſorum uirgam tenet dū iudicat: Minos aūt conſiderans ſedet ſolus aoreū habēs ſceptrū. Sedes pioꝝ.elyſiū intelligit:qs beatoꝝ inſulas ſuperius appellari oſtēdimus. Aeoliis fidibus.i.leſbiis:nā ut ſcribit Dionyſius æolidū inſularū rupes leſbos eſt & tenedos. Vtq; Stra. docet lib.xiii. Aeolica regio ingens erat & troiæ adiuncta. Popularibus.ideſt eiuſdem populi ipſius Sapphus: ait enim ipſa ad phaonem ſcribens Leſbides infamem quæ me feciſtis amare definite ad cytharas turba uenire meas. De illis ergo conquerebať:ut hic ſappho: amauerat autem impudice:ut aiūt Theleſippam:Megaram: Athidem:qui aliter expoſuere quærente non procedit. ANTO.

Boſphorꝰ

Eacus

Minos

Radamanthus

Hoſpitis.ille uenena colchica
Et quicquid uſquam concipitur nephas
Tractauit:agro qui ſtatuit meo
Te triſte lignum.te caducum
In domini caput immerentis.
Quod quiſq; uitet.nunquam homini ſatis
Cautum eſt in horas:nauita boſphorum
Pœnus perhorreſcit.neq; ultra
Cæca timet aliunde fata.
Miles ſagittam & celerem fugam
Parthi.cathenas parthus & italum
Robur ſed improuiſa lœti
Vis rapuit rapietq; gentes.
Quam pene furuæ regna proſerpinæ
Et iudicantem uidimus æacum:
Sedeſq; diſcretas piorum
Aeoliis fidibus quærentem
Sappho puellis de popularibus:

Ille &.u.c.Colchia īqt:qa medæa colchis fuit:quā ſummam ueneficā fuiſſe hyſtoriæ græcoꝝ tradūt. In ho.ua.b.P.p.nauita his & quæ ſubiecta ſunt ſignificat unūquēq; hoīnȝ nō fere piculō timere:niſi cū ꝓximus fit:uerū īn pleruq; ex īprouiſo mala īopinata īteruenire atq; opprimere. In horas.n.b.p.p. Boſphoꝝ fauces ſunt ponti maris:unde longiſſima aphrica ſit ꝙ ita pœnus nauita eū phorreſcat:hūc boſphoꝝ ꝓ qoolibet freto poſuit.Freta aūt anguſta maria & cōcitata ſūt oīa aūt freta a feruore dicta extimāť. Quā.p.f.r.p.furua nigra ſignificat:uñ ſurta putāt dicta ꝙ ꝑ nigriores aeris tenebras maxime fiāt. Sedeſq; diſcretas piorū:diſcretas.i.ſeparatas:piorū autē elyſios campos dicit:quos ſeparatos aiunt a cæteris locis inferoꝝ. Aeoliis fidibꝰ quærentē ſappho puellis depopularibus. Aeoliis fibus inquit quia ſappho æoliis dialecto in ſuis carminibus uſa eſt.Quæritur autem ſappho a puellis ciuibus ſuis ꝙ odem nou ament quam ipſa diligebat amens. PORPHI.

Venena colchiea.i.q̄ plurima ſunt apud colchos ubi & medea ſumma uenefica nata & qcquid nefas.i.ne fandū.Cōcipiť.Laio uſquā.i.ub;uis gētiū.Ille dicit q ſtatuit.i.plātauit:te ī agro meo te lignū triſte:te lignū caducū.i.qđ cadere poſſis ī caput dñi.ſ.tui:hoc ē ī caput meū imerētis.i.q nō meruerā id de te. Nūquā ē ſatis cautū.i. ꝓſpectū homini ī horas.i.ꝑ ſingulas horas:qđ qſq; uitet.i.uitare debeat. Nauita pœnus.i.punicus phorreſcit.i. multū horreſcit.Boſphoꝝ.i.Auguſtū qđ uis mare ubi nauis facilie ī ſcopulos pellať:ut in boſphoro thracio & cymmerio:neq; timet ultra.i.ꝑter ſubmerſionē aot naufragiū. Fata cœca.i.īprouiſa:& q̄ uideri nō poſſunt:aliūde.ſ. ꝓuenientia. Miles.ſ. romanus præſertim pedes:perhorreſcit ſagittam pthi & celerē fugā.i.ꝑ celerē ſogam illatā: ita ot nō ſit facultas olciſcendi & cominus pugnādi.alioq nō timeret eū:ſed fuga ſimulata illudit parthus:unde Maro:Fidentemq; fuga parthum:& parthus perhorreſcit ſolum cathenas.i.uincula & robur italum: ideſt uires italicas ob quas congredi nō audet:ſed uis.i.uiolentia leti.i.mortis improuiſa.i.inopinata:rapuit & rapiet gentes. Quā.i.qoantum pene.i.quaſi: Vidimus:ideſt ſi arbori oppreſſus fuiſſem uidiſſem:regna proſerpinæ uxoris plutonis. Furuæ:ideſt nigræ. Et Aeacū filium Iouis iudicantem ſcilicet apud inferos & ſedes piorum diſcretas ſcilicet ab impiorum ſedibus. Et ſappho puellam leſbiā. Querentem.i.conquerentem fidibus ideſt cythara. Aeoliis.i.leſbica.De puellis popularibus.i.eiuſdē populi hoc eſt etiā leſbicis qoas impatiēter amauerat in uita & te o alceæ:q ēt leſbicus erat ſonantem plenius.i.grauiore & neruoſiore carmine plectro aureo:quo ꝑ artē donatos erat:dura mala.i.icōmoda: nauis.i.naoigatiōis:& dura mala fugæ:quā turpiter cōmiſiſſe plāgir:& dura mala belli:ob qđ & fugā & naufragiū paſſus ē. ASCEN.

ANTO. Alcæus ℭ Alcæe:alcæus in pte operis aureo plectro merito donaꝛ:quia tyrannos inſectatus : multum etiam moribus cōfert:auctor eſt Fabius li.x. Plenius:Sappho ē inquit. Nec plus alcæus cōſors patriæq; lyræq; Laudis habet:quāuis grandius ille ſonet. Dura nauis Alcæus militiam exercuit:uictus tandem aufugit amiſſis armis:quā rem carmini mandatam in mytilene repoſuit:latius tū uideto in ode.xxxii.li.i. Dura nauis : repete dura mala nauis:dura mala fugæ:dura mala belli. Bibit aure:auide audit. Belua cēticeps:cerberum intelligit.

Cerberus Cerberus aūt dicitur quaſi κρεοβορος.i.carnem.edens: nam κρεας caro eſt βορος edēs de hoc Senec. in Hercule furēte ait. Poſt hæc auari ditis apparet domus:hic ſæuus umbras territat ſtygius canis: qui terna uaſto capita cōcutiēs ſono regnū tueꝛ: ſordidū tabo caput iābūt colubræ:uiperis horrēt iubæ:longiuſq; torta ſibilat cauda draco par ira formæ &c. Cēticeps:id dicit pp colubras & uiperas caput tenētes.

Eumenides Eumenidū:eumenides p antiphraſin appellanꝛ tres iſernæ furiæ alecto : Theſiphone:& mægera:mites.n. interptanꝛ:de iis uero latius li.i.ge. Et ī carmine de floribus. Prometheus:de hoc late lib.i.uideto. Pelopis parens.i. Tātalus:de hoc quo ſuperius multa. Et Oui.li.ii. de amo.inqt.q̄rit aquas ī aqs & poma fugacia captat

Tātalus Tātalus:hoc illi garrula lingua dedit. Nec c.o.le.uolunt poetæ idem ſtudium apud inferos quoq; quēq; ſectari:uñ Virgi.lib.vi.ait.q̄ grā currum Armorūq; fuit uiuis:quæ cura nitētis Paſcere equos eadē ſequitur tellure repoſtos : de Orione uero lib.i.

Lynx Lyncas:Lynx aīal eſt maculoſum. Virg.lib.iii.geor.Quid lynces bacchi uariæ in æthiopia uulgo naſcuntur : ut ſcribit Pli.lib.viii. qui etiam libro.xxviii.capi.xviii.inquit peregrinæ ſunt & lynces quæ clariſſime omnium quadrupedum cernunt.

Et te ſonantem plenius aureo
Alcæe plectro dura nauis
Dura fugæ mala dura belli.
Vtrunq; ſacro digna ſilentio
Mirantur umbræ dicere:ſed magis
Pugnas & exactos tyrannos
Denſum humeris bibit aure uulgus:
Quid mirum.ubi illis carminibus ſtupens
Demittit atras bælua centiceps
Aures.& intorti capillis
Eumenidum recreantur angues.
Quin & prometheus & pelopis parens
Dulci laborum decipitur ſono,
Nec curat orion leones:
Aut timidos agitare lyncas.

PORPH. ℭ Et te ſ.p.a.Alcæe dura nauis plectro plenius inqt ſonantē:quia Alcæus robuſtior eſt.i.bellicas res ſcripſit & nauigationē ſuam cū a tyrānis mitylenenſibus pulſus eſt aureo:autem plectro pp dignitatem carminis dixit. Vtrūq;.ſ.d.ſ.m.u.d. Vtrunq; ad ſappho & ad alcæū refert. Denſum.h.b.a.u. Multitudinem.ſ.umbrarū ad audiendū conuenientiū. Bibit autem aure:Cupidiſſime audit ſignificat. Quid miꝝ.u.i.e.ſenſus eſt nō eſt mirandū ſi illū umbræ libenter audiūt cū Cerberus & angues eumenidū ſtupeāt admiratiōe carminis illius. Belua cēticeps.Cerbeꝝ dicit propter multitudinē anguiū:q ex eo emanāt:cēticeps recte dr̄. Et pelopis parēs:tātalus.ſ.laboꝝ decipe ſono. Audax figura laboꝝ decipe uult.n.intelligi audiēti illi ſenſum laboris auferri. Nec cu.orion:iā dicit orionē uocari a ppriis uenādi uoluptatibus:agitare argo ac p hoc ſeq ſignt.

ASCEN. ℭ Vtrunq;:ordo eſt. Vmbræ.i.manes:mirantur utrunq;.ſ.tam in ſuppho quā alcæum:dicere digna ſilentio .i.ob q̄ dū dicunꝛ ſilentiū fiat:ſed uulgus denſum humeris.i.ſtipatū & frequēs ad humeros alcæi: miraꝛ magis pugnas & tyrānos exactos:q̄ res ab alcæo dicunꝛ. Quid mirū ſi umbræ miranꝛ:ubi belua cēticeps.i.cerberus habens caput cētenis capitibus anguiū implicitū demittit qd̓ placati aī indiciū eſt aures.i.auriculas atras:qa infernales:ſtupens illis carminibus:& angues intorti capillis eumenidū.i.furiaꝝ recreāꝛ illis carminibus. Quin & ꝓmetheus æterno uulture cruciatus:& parēs pelopis.i.tātalus ſiti & fame laborās:decipiꝛ.i. capit obliuionē laborum:dulci ſono. Nec orion licet uenator curat agitare leones:aut lyncas timidas.

ℭ Argumentum. Odes.xiiii.

ANTO. Oſtēdit amico Poſthumo iuuentā effugere : nec pietas aliq̄ futuræ ſenectæ aut imminēti morti moram afferret. Non ſi plutoni die quoq; tauri trecentum mactarentur. Placere autem magis ut trecētis legatur qa debet eſſe ſecundus pes iambus:unde & regibus & īopibus adeunda eſt Carontis unda linquēda tellus domus & uxor hæreſq; inde optimo cæcubo fruetur:& humi ſparget ꝓdigus qd̓ ipſe tantope ſeruauerat per qd̓ innuit quidem poeta poſthumum ipſum potius debere frui bonis ſuis q̄ abutēda hæredibus relinquere. Heu fugaces.ode ē ſimilis nonæ lib.i.

Ode.xiiii.tricolos tetraſtrophos ad Poſthumū de morte inuitabili.

Heu fugaces poſthume poſthume

Aetatis fuga Heu Fugaces anni. Oui.lib.iii.de ar.ēt ait. Vtendum eſt ætate cito pede labiꝛ ætas. Nec bona tam ſequitur q̄ bona prima fuit:& alibi inquit. Eunt anni: more fluentis aquæ.

PORPH. HEV fugaces poſthume poſthume labuntur anni. Ad poſthumum hac ode loquitur de celeritate currentis uitæ.

ASCEN. Heu fugaces. Poſthumū monet fragilitatis uitæ humanæ cū tāta ſit neceſſitas mortis fatiq; uarietas:quo ſemel raptis oīa linq̄nda ſūt. Aptū aūt ut ī ſiluis nr̄is diximus ē negocio nomē:Nā poſthumus is appellatur q poſt patris humationē & ſepulturā natus ē:dicit ergo incipiēs ab interiectiōe lamētabili:qa res omnes tāgit. Heu poſthume poſthume. Anni fugaces.i.aſſidue fugientes.

ℭ Nec pietas

¶Nec pietas morã. Oui. quoq; de morte Tibulli lib. iii. de amorib⁹ ait. Viue tñ moriere pius: cole ſacra colẽ tem mors grauis a tẽplis in caua buſta trahet. Illachrymabilẽ: dux iplacabilẽ: & q nullis ẽt pcibus & donis moueẽ. Ter amplũ geryonẽ. i. trimẽbrẽ. Vir. lib. yi. & forma tricorpis umbræ. Reuera tñ tres fratres i hiberia fuerũt Chriſei filii: qa diuitiis nomẽ id traxerat: uniuerſæ. n. Hiberiæ iperabat: hẽbatq; tres ppugnatores filios: tũ robore corpis: tũ armis egregios. Exercitus pterea cuilibet fortiſſimorũ militũ erat: quos damũ tribus magnis exercitib⁹ fidẽtes ſingulari puocatõe Hercules ſuſtulit: gregeſq; boũ ſecũ adduxit. Diodo. id ſcr. ANTO. Geriones

Labuntur anni: nec pietas moram
Rugis & inſtanti ſenectæ
Affert: indomitæq; morti:
Non ſi trecenis quotquot eunt dies
Amice places illachrymabilem
Plutona tauris: qui ter amplum
Gerynonen tityonq; triſti
Compeſcit unda: ſcilicet omnibus
Quicunq; terræ munere ueſcimur
Enauiganda. ſiue reges
Siue inopes erimus coloni.
Fruſtra cruento marte carebimus
Fractiſq; rauci fluctibus hadriæ.
Fruſtra per autumnos nocentem
Corporibus metuemus auſtrum.
Viſendus ater flumine languido
Cocytus errans: & danai genus
Infame: damnatuſq; longi

lib. y. finxere aũt poetæ Gerionẽ eẽ tricorporẽ illiuſq; umbrã apud inferos eẽ. Iuſti. itẽ li. ulti. ſcri. Gerionẽ ipm nõ triplicis naturæ: ut fabulis pdiẽ fuiſſe: ſed tres fratres tãtæ concordiæ extitiſſe: ut uno aio oẽs regi uiderenẽ. Nec bellũ Herculi ſua ſpõte intuliſſe: ſed cũ armenta ſua rapi uidiſſent: amiſſa bello repetiſſe. Tityon: de hoc Vir. li. yi. ait. Necnõ & tityon terræ oiparẽtis alũnũ Cernere erat: p tota nouẽ cui iugera corpus Porrigiẽ: roſtroq; imanis uultur adunco Immortale iecur tõdẽs foecũdaq; poenis. Viſcera rimaturq; epulis: habitatq; ſublato Pectoꝛ: nec fibris reges daẽ ulla renatis. Macro. aũt lib. i. de ſomno inqt: q uulturem iecur imortale tondentẽ nihil aliud intelligi uolũt: q tormẽta cõſciẽtiæ obnoxia flagitio uiſcera iteriora rimãtis: & ipa uitalia idefeſſa admiſſi ſceleris admonitiõe laniãtis: ſempq; curas: ſi regeſcere forte tentauerint. excitãtis: tanquã fibris renaſcentibus inhærẽdo: nec ulla ſibi miſeratiõe parcentis: lege hac qua ſe iudice nemo nocens abſoluiẽ: nec de ſe ſuã põt uitaẽ ſniam. Triſti unda. i. ſtygia. Vir. li. yi. Et nouies ſtyx interfuſa coercet. Scilicet oibus. Naſo item de morte Tibulli. ſ. oẽ ſacrũ mors iportuna pphanat. Oibus obſcuras inilcit illa manus. Coloni. Agricolæ uel inqlini. Fruſtra cruento: oſtẽdit fruſtra nos abſtinere a bellis a nauigatiõe. Fruſtra quoq; timere autũni auſtrũ peſtiferũ: nã oio inferos adire debemus oẽs morti neceſſitate. Auſtrũ. Pli. lib. ii. ſcri. q hũidus ẽ auſter pſertim Italiæ: ac noxius. De autũno aũt ait Naſo de arte. Quũ mõ frigoribus pmimur: mõ ſoluimur æſtu Aere nõ certo corpa lãguor hẽt. Cocytus: inferorũ fluui⁹. κωκυτος luctus & ululatus dẽ κωκυξω lamẽtor κωκυω ploro lugeo lamentor. Macro. aũt lib. i. de ſomno ait q non aliud Cocytum eſſe aſſerũt q quicquid homines in luctũ lachrymaſq; compellit. Danai genus infamie: Belides intelligit quæ fuere. L. filiæ Danai filii Beli: quæ ẽt. L. filios Aegypti patrueles ſuos ac uiros prima cõiugii nocte occiderũt pter minorẽ natu Hypmeſtrã quæ lino ſuo pepcit: de quo ample i naſonis epſa habeẽ: ait ẽt in ibide. Quæq; parere ſuis lœtũ patruelibus auſæ Belides aſſidua colla premunẽ aqua. Tityon Vultus Cocytus Belides

¶Indomitæ morti: indomitæ quaſi ferociſſimæ: quia nemo ab ea beniuolentiam & indulgentiam exorat. Sic & illachrymabilem plutona ſtatim ſubiicit. Qui ter amplum gerionem. Ter amplũ pro trimẽbri dixit: accipiendum hic extrinſecus quamuis ut ſit quamuis ter amplum. Quicunque terræ munere ueſcimur: pro quicũq; carebimus fruſtra cruento marte carebimus. Præſentia pericula magnopere uitare cupimus cũ nulla ratione mortem effugere poſſimus. Fractiſq; rauci fluctibus adriæ: fractis pro illiſis diciẽ. Damnatuſq; longi Siſyphus æolides laboris. Damnatus laboris ſic diciẽ: ut capitis damnatus. PORPHI.

¶Labũẽ. i. pcipites eũt. Nec pietas. i. pius cultus deorũ & parẽtũ (ſcriptũ eſt tñ honora patrem & matrem & eris longæuus ſuper terrã. ſed nõ erat poetæ notũ) affert rugis & ſenectæ. Inſtãti. i. pperãti. Et morti indomitæ. i. indomabili: qa nulli parcit moram. i. dilationem o amice nõ afferret morã. Si. i. tametſi places. i. placare nitaris: Plutona illachrymabilẽ. i. nullis lachrymis mobilẽ aut flexibilẽ quot quot dies eũt. i. p ſingulos dies ſemel. Tauris tricenis. i. tot quot ſunt dies in ſingulis menſibus: aut qa triceni ut triginta primã pducit legaẽ trecenis. i. trecẽtũ tauris qd' plus eſt q ſi uaccis aut uitulis dicat. Quis. ſ. plutõ compeſcit. i. arcet gerionem regẽ olim Hiſpaniæ. Ter amplũ. i. licet ter amplũ: hoc eſt tricorporẽ. Et tityõ alũnũ terræ p tota nouẽ cui iugera corpus porrigiẽ. Arcet dicit unda triſti. ſ. ſtygæ. Scilicet enauiganda. i. quæ unda enauigabiẽ (eſt aũt hic ſeptimi caſus omnibus ſup. nobis. Quicũq; ueſcimur munere. i. alimẽto terræ: ſiue erimus reges: ſiue erimus coloni in opes. Nos carebimus fruſtra. i. neqcq marte cruẽto. i. cæde p effuſionẽ ſanguinis. Et fluctibus adriæ. i. adriaci maris. Rauci. i. rauce ſonantis. Fractis. ſ. ui uẽtorũ. i. fruſtra neq; occidemur gladio: neq; ſubmergemur aqs. Et metuemus. i. metuẽdo caucbimus. Fruſtra auſtrũ. ſ. uẽtũ nocẽtẽ corporibus p autumnos: qa cocytus fluuius iſernalis: ater. i. tenebroſus: errans. i. uage fluens: flumine languido. i. debili: ẽ uiſendus. ſ. ſemel & genus infame. i. filiæ Danai nece patruelium maritorum infames: & Siſyphus æolides. i. æoli filius damnatus. ſ. apud inferos poena ſup. longi laboris: eſt uiſendus: & genus uiſendum de quo & labore eius dicit Landinus ſic. Longi laboris quia perpetui: immo æterni: ſi fabulæ credimus. & æternitate nihil longius. ASCEN.

Argumentum Odes. quintadecimæ.

ANTO.

DAmnat: hac ode ædificiorum luxuriá: agri. n. illis occupati minus populo neceſſaria ſuppeditabát: laudat inde maiorum pſimoniá. Cẽſus enim priuatus olim breuiſſimus erat: res uero cõmunis igẽs. Iá pauca aratro iugera regiæ. Ode ẽ ſiſis nonæ libro primo. Regiæ: moles diuitũ ꝑtoria ruri ædificata: ꝗ regiæ uidebát. i. regũ domus. Vndiq; uiſentur. Ordo ẽ. Vndiq; uiſentur ſtagna latius extẽta. i. ampliora lacu lucrino: piſcinas. n. intelligit. Lucrino lacu. Cõtiguus baiis lucrinus adeſt ſinus: intra quem auernus ẽ: ut ĩqt Strabo libro qnto Plinius quoq; libro tertio ꝓpe baias eẽ indicat lacũ lucrinũ & auernũ. Platani. Erát in uſu platani apud romanos: uel ĩ uilla: uel ĩ hortis urbanis ad umbras ĩ ambulationẽ: quẽ uſum docuerũt Athenæ in philoſophorum ocio: πλατος aũt latitudo dicitur. πλατυνω dilato. Plura diximus ĩ Iuuenalis ibi. Frõtonis platani. Cælebs. i. ſine uitibus p metaphora nõ iũgunt. n. platano uites: qa ut ſcribit Plinius iucũda ẽ umbra platani: quãquam craſſa: Cælibẽ ãt dictũ exiſtimát ꝙ dignam cœlo uitã ducat: ut ſcribit Feſtus. Vlmos euincet: hoc ẽ plures erũt platani uoluptatis gratia cõſitæ ꝗ ulmi cũ uitibus. Nariũ. i. odorum. Oliuetis: ubi fuerát oliueta. Fertilibus: nũc. i. ſublatis inde oleis uiolaria & ſilia ibidẽ cõſerebát ad uoluptatẽ & odorum gratiá. Ictus: ſolares radios: ue[l fu]lmina intelligit: laurus. n. nõ tãgit ſulmine: ut ſcri. Pli. li. xv. Nõ ita romuli. ordo ẽ. Nõ ita ꝑſcriptũ auſpiciis romuli & intonſi catonis & ueterum norma. Nõ ita ꝑſcriptũ. i. ꝑceptũ. Romulus. n. ꝑcepit ſuis agriculturã & militiã: ut late oſtendit Diony. & nos multa in pricipio geor. Auſpiciis: pricipiis & ductu. Intõſi cato. i. rigidi & hiſpidi pp ſeueritatẽ: ĩtelligẽdũ uero ẽ de maiore catone: tũc. n. meliores erát. Præterea ĩtonſi ueteres dicũt: qm̃ ut ſcr. Pli. li. vii. Tõſores ĩ Italiã ex ſicilia uenerũt poſt Romã cõditã anno. ccccliiii. adducẽte. P. Ticinio Mena. primus oĩum radi quottidie inſtituit Africanus. Sequens diuus Auguſtus coltris ſemper uſus eſt. Norma: recta uiuendi regula.

platani. platos platyno Cælebs Tonſores

Quintadecima ode tricolos tetraſtro. de ruſticanis ædificiis: & maiorũ parſimonia.

IAm pauca aratro iugera regiæ
Moles relinquent: undiq; latius
Extẽta uiſent lucrino
Stagna lacu: platanuſque cælebs
Euincet ulmos tũ uiolaria &
Myrtus & omnis copia narium
Spargent oliuetis odorem
Fertilibus domino priori.
Tum ſpiſſa ramis laurea feruidos
Excludet ictus. non ita romuli
Præſcriptum & intonſi catonis
Auſpiciis ueterumq; norma

PORPH.

IAm pauca aratro iu. hac ode de luxuria pñtis ſæculi loqt: ſenſus ẽ aũt: tãta libido ẽ hoc tpe latius porrigẽdi ædificia: ut breui defuturi ſint agri. Vndiq; la. ui. ex. lu. ſta. la. nõ tm̃ ĩ altitudinẽ: ſed ẽt in latitudinẽ ſtudẽt porrigere ædificia. Deniq; undiq; lacus lucrinus ꝓſpicit in cãpania: nõ aũt lati⁹ extẽra ſtagna intelligẽdũ: ſed latius uiſent. Platanuſq; cæ. euin. ul. cælibẽ platanũ ait eleganter: qm̃ ecõtrario maritari arbores dicunt: qb⁹ uites iungunt: p hoc aũt ſignificat non niſi luxuriæ & ambitioſis uoluptatibus ſtuderi. Platanus aũt in ambulacris cõſerit: uñ fructus nullus eſt. Copia na. odorẽ dixit. Spargẽt oliue. hoc ẽ ubi oliueta fuerunt. Significat aũt futurum ut oleæ arbores uertantur ad conſeruandas ibi myrtos & uiolas &c. quæ ſunt odori & uoluptati. Non ita romuli ꝑſcriptũ & intõſi catonis Auſpiciis ueterũq; norma: ꝑſcriptũ & ꝑceptũ dr̃ a magiſtris ludi q ſcripta pueris dant ꝑcipiuntq; imitari. Intonſum aũt catonem ait: quia ueteres pp ſeueritatem hirſuti erãt. Normã: pro regula dixit. Fertilibus domino priori: quæ olim uera ſub priore dño. i. ſub prioribus temporibus colebantur & iccirco fertilia erant. Tum ſpiſſa ramis laurea feruidos Excludet ictus: & laurea arbos infructuoſa eſt & tantum uoluptuoſis locis apta.

ASCEN.

IAM pauca. Graphice ſui ſæculi luxũ ĩ ædificiis extruẽdis taxat & maiorũ commẽdat cõtinẽtiã & parſimoniã dicẽs. Moles regiæ. i. tã ingẽtes ut regiæ uideãt: hoc eſt regales ſtructure: relinquẽt iã. i. deinceps ſi ſic pergũt ædificare mortales ut inſtituerũt: pauca iugera aratro. i. arationi: & aruis ſe tendis. Stagna quæ ſunt ad uoluptatẽ & munitionẽ ante priuatas domos ducta: uiſentur. i. uidebũt. undiq; extẽta latius lacu lucrino. i. ꝗ ſit lacus lucrinus; q ĩñ mari irrũpẽte maximus eſt. Et platanus ar-

bor latis foliis a qbus dr̃.cælebs.i.nõ cõiũcta uitibus:qa nõ naſcuntur in platano ſed ſub platano abſumunt̃ uina:euincet.i.excedet:ulmos arbores qbus uites quaſi matrimonio cõiũgũt̃ in Italia:tũ.i.inſuper uiolaria.i.copia uiolarũ aut loca uiolis cõſita:& myrtus arbor odorifera:ut in buco.maro.Et uos o lauri carpã & te ꝓxima myrte.Sic poſitę qm̃ ſuaues miſceris odores:& oĩs copia.i.uis:nariũ.i.herbarũ aut frõdiũ odoriferarum ſpargent odorem:oliuetis fertilibus.i.ubi erat oliuera fertilia domino priori.Oliueta ãt ſunt ubi oliuæ naſcũtur.i.oliuiferæ arbores.Tũ.i.inſuper laurea ſup.arbor.i.laurus: ſpiſſa ramis excluder feruidos ictus.ſ.ſolis quibus uuæ matureſcerent:Non ita præſcriptum.i.quod nõ ita præſcriptum erat:auſpiciis.i.principio & ductu:romuli qui iuſſit agriculturæ intendi:& catonis intonſi.i.rigidi & hiſpidi atque ita ſeueri qui de ruſtica multa ſcripſit:& norma ueterum.qui de agricultura præceperunt & ſeruauerunt multa.

Priuatus illis cenſus erat breuis.
Commune magnum.nulla decempedis
Metata priuatis opacam
Porticus excipiebat arcton
Nec fortuitum ſpernere ceſpitem
Leges ſinebant:oppida publico
Sumptu iubentes & deorum
Templa nouo decorare ſaxo

ANTO. ℂPriuatus cenſus:res ꝓpria. Cõe.i.res cõis & publica. Nulla decẽpedis.Senſus eſt: nullus priuatus uir hẽbat porticũ tantã ad ſeptẽtrionẽ pro æſtiuo ſole uitãdo:q̃ ẽt potuiſſet ſufficere umbræ ſolis uicini plagæ ſeptẽtrionali:tũc.n.umbræ ſũt minime:qḋ Iuue.ſaty.vii.innuit dicẽs pre alia lõgis numidaꝝ fulcta colũnis ſurgat: & algentẽ rapiat cœnatio ſolẽ:id qdẽ priores nõ hẽbant tanti luxus. Decẽpedis. Decẽpeda regula ẽ: ſeu ꝑtica decẽpedũ:quæ fabricæ mẽſura colligit̃.Eſt autẽ ſenſus ꝙ antiquoꝝ portic⁹ nõ erat tãta ut potuiſſet decempeda mẽſurari. Metata:menſurata.

Opacã arcton.i.umbram ſolis uicinioris arcto.i.urſæ boreali. Fortuitũ.i.forte & caſu inuentũ quocunq; loco. Spernere:qn ibi ſederẽt iacerẽtue. Leges:quæ.ſ.parſimoniã iubebãt.Luxũ quoq; ꝓhibentes. Nouo ſaxo.i.externo loco adducto.Marmor.n.e laconia petebat̃ uiride & ꝓcioſum cunctiſq; hilarius ut ſcribit Pli.lib.xxxvi.Ex armenia quoq; & ægypto uectum eſt marmor:item e Numidia Cariſto & Chio. Iuuena.quoq; Saty.xiiii.inquit.Græcis longæq; petitis marmoribus.

Marmorũ patriæ

PORPH. ℂPriuatus il.cẽ.erat bre.cõe ma.i.familiarẽ rẽ anguſtã hẽbãt rẽpu.magnã. Nulla de.nemo ingt priuatam domum ædificans decẽpe ſũ porticũ ſeptẽtrioni obiectã metebat̃.Septẽtrioni autẽ obiecta porticus æſtate delicatiõibus grata eſt:qa ſolẽ nõ cõtingit. Nec for.c.l.ſ.Senſus & ordo eſt. hic nec ſinebant leges ſpernere ceſpitem fortuitũ.i.non licebat irridere eum qui ſuper ſtipulã recũberet aut dormiret: ꝓpter quod ſignificat ſimplicem aut ſine ambitione uitã ueteribus romanoꝝ fuiſſe. Oppida pu.ſ.iu.& de.Tẽ.d.ſa.ſ.hoc eſt opera temploꝝ in oppidis publico ſumptu iubentes ædificari:eſt ergo hæc figura ſchema:qḋ ζεῦγμα dicimus: unum in duos ſenſus diuiſit.Oppida enim & deoꝝ templa pro eo quod eſt oppidorum templa.

ASCEN. ℂPriuatis illis.Ordo eſt.Cenſus priuatis.i.res ꝓpria:erat illis.ſ.ueteribus: breuis.i.modica:& cõmune ſup.bonũ.i.publicũ:erat illis magnũ:nulla porticus metata.i.menſurata dũ fieret: decempedes.i.pertica aut regula decẽpedũ: priuatis.i.in priuatũ uſũ adductus:excipiebat arctõ.i.urſã: hoc ẽ partẽ ſeptẽtrionalẽ a q̃ ſol nõ influit:uẽtus aũt ſaluberrimus ẽ:licet frigidior.q̃propter:addit opacã.ut.ſ.opacitate umbroſarũ arborũ uenti uis impediat̃.Nec leges.ſ.cenſorũ q deligatos & ſibi indulgẽtes acrius notabãt:ſinebãt ſpernere ceſpitẽ.i.terrã cũ herbis & radicibus fortuitũ.i.forte inuẽtũ dũ ſedere aut recubare uellet ꝓ quo nũc.ſeceſſus multo artificio extructos hñt.leges dico iubẽtes decorare oppida publico ſũptu & tẽpla ſaxo nouo.i.externo nec cuilibet uiſo. ℂArgumentum.Odes.xvi.

Ode.xvi.dicolos tetra, ad Groſphũ de Ocio.

Ocium diuos rogat in patenti
Prenſus ægeo:ſimul atra nubes
Condidit lunam:neq; certa fulgent
Sydera nautis.

ANTO. Cribit̃ ode ad groſphũ dicẽs ociũ multos temere optare a diis:eũ per ſeipſos hẽre poſſint remota reꝝ praua cupiditate & auaritia. Vñ nõ diuitiis:nõ honoribus curæ cedũt:ſed ſola mẽtis & aĩ qete:q ꝓuo gaudet:hinc Horati.ipẽ ꝓuo lætus lyricis uacat ocio fruens. Ocium diuos.Ordo eſt.o groſphe ſimul atra nubes condidit lunam: neq; fulgent nautis certa ſidera prenſus in patenti ægeo rogat ociũ diuos.Ociũ uacatio eſt a labore:cuius cõtrariũ ẽ negociũ. Prẽſus:a tẽpeſtate deꝓhẽſus. Aegeo:huius maris cõfractis exit⁹ ſparſis iſulis fluctus adeo & ipſi plærũq; ſtridẽt & fremũt ut nullũ aliud eſſe mare credat̃ qḋ maiore efferat motus neq; periculoſiores:portẽdit̃ aũt uſq; tenendõ:ubi tanq̃ tantæ tedeat amplitudinis in anguſtũ delabit̃ alueũ: ſcribit id Diony.ſcri.& plurã Plini. Certa ſidera:ſiderũ obſeruationem in nauigando phœnices inuenerũt ut ſcribit Pli.lib.vii.

Ocium

Aegeum mare

PORPH. OCiũ di.ro.in pa.p.æ.Hac ode Groſphũ eqtẽ Ro.alioq̃ ſiciliẽſem ĩdicãs nemini nõ ociũ gratũ eſſe atq; optabile. Ociũ.di.ro.in pa.prẽ.ægeo:dicit oẽs ſtulte a diis ociũ optare cũ ipſi illud ſibi ꝑſtare poſſint quippe cũ nullis ꝑmiis emat̃:nõ.n.ingt diuitiæ aut honor ſũt cuiq̃ quominus in qetã ſolicitudinis mẽtem pariatur. Et curas laqueata circũtecta oſtẽdit non alibi grauiores curas eẽ q̃ ubi maiores opes ſunt.

ASCEN. OCiũ cõmẽdat uerũ ociũ & q̃ uia id aegri poſſet cõmemorat dicẽs.O Groſphe:prenſus.i.is q deprẽſus eſt a tẽpeſtate in ægeo.ſ.mari patenti:id eſt aperto & expoſito uẽtis & uelis:rogat diuos ociũ.i.ceſſationẽ ab illo negocio:ſimul.i.ſtatim ut atra nubes cõdidit.i.occuluit lunã:qa noctu magis timendum eſt:neq; ſidera certa nautis.i.cognita & immobilia fere:ut urſæ:fulgent nautis.

ℂBello:

ANTO. Venale Vendibile.

ℭ Bello:furioſa thrace. Thraces.n. bellicoſi ſunt ide phillis ait apud Ouidiũ. Armiferam thracẽ:q regat alter erit. Vbi ẽt Ouidius ſicut Hora. hoc loco græce uariauit Thrace thraces:latinæ.n.thracia dr̃. Venale:id proprie dicit̃ quod eſt uẽditioni expoſitũ. Vendibile uero qđ facile uẽdi põt:hincãt poeta uſus eſt Tmeſi figura. Cõſularis lictor. dignitas cõſulum & hmõi quæ oĩa ociũ denegãt. Laqueata tecta:laquearibus ornata:laqrta ãt ſunt loca ipſa q̃drata in tabulatis. Cui paternũ ſupple bñ uiuit̃ illi cui &c. Splẽdet:ſplendere uĩ tãq̃ argẽteũ uel aureũ. Salinũ:patella erat in q̃ primitiæ dijs eũ ſale dabant̃ núc tñ ꝓ uaſculo domeſtico ſalis dixit. Scri. ita. Porphyrio. Timor uel rege ſuarum. uel ſui ipſius diuitibus.n.ſæpe inſidiæ parant̃. Cupido ſordidus. Praua cupiditas.i.auaritia.ſed ꝑter morẽ gñe ꝓtulit maſculino Iaculamur.appetimus:metaphora ẽ ab his:q iaculo appetũt hoſtes. Alio calẽtes ſole: Vir. item li.ij. Atq; alio p̃riã q̃rũt ſub ſole iacẽte. Mutamus p̃triæ cã. Se.q.ſicut p̃riam. Se ãt.i.ſeipſum & curas eius:q̃ qdẽ pſequuntur quẽlibet uel nauibus uel eqs̃ fugerit:niſi puo contentus fuerit. In pñs in res pñtes:non in futuras. Riſu:ut illud. Spem uultu ſimulat præmit altum corde dolorem.

Ocium bello furioſa thrace
Ocium medi pharetra decori
Groſphe non gemmis neq; purpura
Venale neq; auro.
Non enim gazæ: neq; conſularis
Submouet lictor miſeros tumultus
Mentis & curas laqueata circum
Tecta uolantes.
Viuitur paruo bene: cui paternum
Splendet in menſa tenui ſalinum
Nec leues ſomnos timor aut cupido
Sordidus auſert.
Quid breui fortes iaculamur æuo
Multa: quid terras alio calentes
Sole mutamus: patriæ quis exul
Se quoq; fugit?
Scandit æratas uitioſa naues
Cura: nec turmas equitum relinquit
Ocyor ceruis & agente nymbos
Ocyor euro.
Lætus in præſens animus: quod ultra eſt
Oderit curare: & amara lento
Temperat riſu: nihil eſt ab omni
Parte beatum.

PORPHI.

ℭ Cui pa.ſp.in men.te.ſali.in mẽſa tenui hoc ẽ in paupe:ſalinum patella ĩ q̃ primitiæ dijs eũ ſale dãtur:ſed núc ꝓ uaſculo domeſtico ſalis dixit: dicit aũt bñ uiui pauptate qa paterna re familiari cõtẽtus uictũ nõ abhorreret. Nec leues.ſ.r.a.c.cupidinẽ hic nõ puto pro amore poſuiſſe:ſed pro cupiditate q̃re miror maſculino tñ gñe cupidinem dixiſſe:cũ hac ſignificatione hæc cupiditas dicat̃.

Terras.a.c.ſ.m.ſic &. Vir. Atq; alio q̃rũt patriã ſub ſole iacẽtẽ. Patriæ.q.e.ſ.quoq;.ſ.ſenſus ẽ qs ſe quoq;.i.aut uitiũ auaritiæ ſuæ aut ĩpatientiam ſuam potuit fugere q p̃riam reliqt. Scãdit.æ.u.n.c.p hoc oñdit neq; mari neq; terra poſſe curas ſuas effugere. Nec.t.e.r.i.ẽt ſi equo uelis curas effugere ſequentur illæ te tñ ſunt.n.ceruis & ipſis uentis uelociores. Lætus in præſens:pñtibus inquit delectemur ac fruamur: futura nõ q̃ramus.

Et amara.l.t.r.amaritudinẽ uitæ hilaritate ĩterpoſita leniat. Nihil eſt ab omni parte beatum: extrinſecus hic audiendum eſt quatenus conceſſum hominibus non eſt:ut per omnia beati ſint.

ASCEN.

ℭ Thrace.i.thracia furioſa.i.licet furioſa & bellicoſa petit bello.i.dũ bello premit̃:ociũ.i.ceſſationẽ belli:& medi.i.parthi & medi decori.i.honeſtati pharetra.qua bene utũt̃:qa optimi ſunt ſagittarij:petũt diuos ociũ nõ uenale.i.nõ expoſitũ a dijs uẽditioni:neq; gẽmis neq; purpura neq; auro.i.nullis diuitijs. Nõ enim gazæ.i.theſauri & diuitiæ ſup.ſubmouẽt:neq; lictor cõſularis.i.miniſter faſces ferẽs añ cõſulẽ ſubmouet miſeros tumultus.i.agitatiões mẽtis:& curas uolãtes circũ tecta laqueata.i.laquearibus ornata.i.in diuitũ etiã domibus uerſari ſolitas. Viuit̃ bñ.i.beate paruo.i.ẽt in paruo patrimonio:ab ipo ſup.cui ſalinũ.i.uaſculũ ſalis:aut ꝓ ſacrificio: aut ꝓ uſu priuato:paternũ.i.a patre p hereditariã ſucceſſionem acquiſitum ſplẽdet.i. mũdũ tenet̃:in menſa tenui. Nec timor.ſ.cuſtodiẽdæ pecuniæ.unde Iuue. Miſera ẽ magni cuſtodia cenſus:aut cupido ſordidus.i.is deus q nõ amatoribus q pleriq; lauti ſũt:ſed auaris præeſt:q oẽs ſordidi.unde licet ꝓ cupiditate maſculino gñe ꝓtulit. Acron aũt & Porphy.notãt id mire & inuſitate factũ:ſũt tñ q legãt ſordibus ut auſert ſordib⁹.i.p ſordes.auaritiæ uꝫ ut dixi.ſi ẽt cupido auaritiæ ĩtelligat̃ ſordidus de⁹:ut amoꝝ cæcus analogia pateret̃ utrũq; maſculino gñe enũciari. Sed ad ordinẽ reuertamus.nec timor ergo amittẽdæ pecuniæ acq̃ſitæ:nec cupido.i. deus auaritiæ:ſordidus.i.ĩmũdus & minime lautus:auſert.ſ.illi q puo cõtẽtus ẽ:& licet tñ ſalinũ hñt adhuc ſplẽdidũ ac mũdũ teneret. Quid nos for.i.ualidi breui æuo:iaculamur.i.appetimus:ſicut qui iaculo rẽ quã manu attiget̃ nequeũt deijcere eminus conãt̃:multa.i.res multas cũ paucis uti deb̃:q d.i.ad quid:mutamus.ſ.pegrãdo:terras auaritiæ cã:qs exul.p̃riæ.i.exiẽs ſolũ p̃riæ ſuæ fugit.i.deuitauit. quoq;.i.ẽt ſe.ſ.ipſũ:q.d.nemo:qa r ælũ nõ aĩum mutãt q trãſmare currũt. Fugit ãt hoc loco:neqs errет: ẽ pteriti tpis:qa primã ꝓducit. Scãdit. Probat qđ dixit neminẽ ſe aut cõſciẽtiã ſuã fugere: qa cura uitioſa ſcandit.i. ſiſ aſcẽdit. naues æratas.i. licet æratas & fortes:nec relinqt turmas eqtũ:q tñ expedĩtiores ſũt quã pedites:exiſtẽs ocior ceruis & ocior euro.i.uẽto oriẽtali agitãte.i.pellẽte nymbos.i.nubes:hoc ẽ nemo tã celeri uehitur naue aut equo ut curas effugiat q̃ ceruis & uẽtis pniciores ſũt & iõ aĩus lætus in pſens.i.in rẽ præſentem: oderit.i.fugerit.i.debet fugere:qđ eſt ultra ſcilicet præſens:hoc eſt adhuc expectãdũ:& temperet amara.i.res amaras riſu. lento.i.non diſſoluto ſed temperato & maturo:quia nihil eſt beatum.i.bene ſe habens ex omni parte.

ANTO. ¶ Abſtulit claꝝ: ꝑ exempla nil eſſe beatum ab oī pte ꝓbat: Achilles.n.q̄uis clarus eēt & illuſtris:& inclitus: tn̄ iuuenis obiit. Tithonus uero q̄uis diutius uixerit:tn̄ ſenecta oppreſſus eſt:& uerſus in cicadā ante obitum. Et mihi forſan.ſenſus eſt. Forſan & ego diutius te uixero:qui puo fruor:& lætior:tēdit aūt ad illud idē: nil eſſe beatū ab oī pte pōt nāq; ditior citius paupere mori. Te greges cētū:oſtendit ſe paruo gaudētē ocio frui & lyricis operā tradere.qd̄ diuiti Groſpho nō accidit ab īminētes curas.hinc ex diuerſis fortunis diuerſa fiūt ingenia:& nihil eſt ex oī pte beatū. Hinnitū:hypermeter ē uerſus. Quadrigis.i.ludis circēſib⁹. Quattuor autē equi ſimul iuncti quadrigæ quaſi quadrigæ uocant:qd̄ ſcribit Gell.li.xyiii.cap.viii. Aphro murice.i.tyria purpura.nā apud tyꝝ eſt purpurarū piſcatus:hic tyria purpura optima oīum phibet. Auctor ē Strabo lib.xyi. Murice. Murex piſcis ē firmiori teſta circūdatus: e cuius ſanguine lana tingit: de quo Plini.lib.ix. Bis tinctæ lanæ. Dibaphā purpurā intelligit. Dibapha.n.dicebat quæ bis tincta eēt magno impēdio.qd̄ Plini.libr. nono ſcribit. Spiritum tenuē:ingenium tenuæ. Graiæ camœnæ.i.græce muſæ in lyricis.n.græcos imitatus ē.Alcæū potiſſimū. Parca nō mendax.i.uera & imutabilis:uult āt ex fato eē ut puo cōtētus lyrica decātaret. Vulgus ſpernere.i.uulgi plauſum & fauorem:per quod ſe minime ambitioſum eſſe oſtendit.

Quadrigæ

Murex

Dibapha purpura

Abſtulit clarum cita mors Achillem.
Longa tithonum minuit ſenectus.
Et mihi forſan tibi quod negarit
Porriget hora.
Te greges centum:ſiculæq; circum
Mugiunt uaccæ:tibi tollit hinnitum
Apta quadrigis equa.te bis aphro
Murice tinctæ
Veſtiunt lanæ.mihi parua rura &
Spiritum graiæ tenuem camœnæ
Parca non mendax dedit.& malignum
Spernere uulgus.

PORPH. ¶ Abſtulit claꝝ cita mors achillē lōga tithonū: oſtēdit diuerſitatē reꝝ humanaꝝ duo inter ſe cōtraria poſuiſſe breuē.ſ. Achillis uitā:& Tithoni uſq; ad ultimā ſenectute porrectā. Te greges centū ſiculæq; circū mugiūt uaccæ:alii inquit diuitias inſaciabili aīo capſūtiat mihi paupertatē cū aī æqtate: ꝑ qd̄ oſtēdit ſic ingenia diuerſa eē plerūq; hominibus ut fortunas. Te bis afro murice tinctæ ueſtiūt lanæ:aphꝝ muricē pro tyrio dixit uidelicet:qa tyrii in africam trāſierūt.i.carthaginē cōdiderūt:bis tinctā aūt lanā dibaphā purpuram:dicit quam ſcimus eſſe precioſiſſimam. Et ſpiritum graiæ tenuem camœnæ parca non mendax dedit:dixit ſpiritum tenuem:ideſt ſubtilem accipe. Camœnæ:graiæ autem ideo dixit quod hæc carmina ad imitationem græcorum ſcribit. Gaiæ genitiuus ſingularis eſt.

ASCEN. ¶ Nam mors cita.i.repētina:abſtulit achillē claꝝ.i.glorioſum:ſenectus lōga minuit.i.uſq; ad cicadæ q̄titatē extenuauit Tithonū.ſ.maritū auroræ. Homerus ilia.i.dicit ueneri oblatā eē cōditionē ab Ioue de filio:ut aut diu & in glorius:aut paꝝ & glorioſus uiuat:illāq; accepiſſe breuē & glīoſam uitā cū utraq; obtinere non poſſet. Et hora.ſ.naſcendi:aut tpis cōditio:Porriget forſan mihi id qd̄ negarit tibi.ſ.lōgā uitā. Cētū greges.ſ. ouiū ſup.ſūt circū te:& cētū uaccæ ſiculæ mugiūt circū te. Eq̄ apta qdirigis tollit tibi hinitū(ubi qdā legūt habitū:ſed nō ē opus.qa hypmeter uerſus nō ē iprobādus dūmō abūdās ſyllaba ꝑ ſequentē uocalē abſumat) hoc eſt tibi bene educata:ita ut equū appetens hiniat:& lanæ tinctæ bis murice aphro.i.purpura tyria quæ bis tincta.i.dibapha illic fit:ueſtiūt te. Sed parca.i.dea fatalis ab inſtāti natiuitatis cuiq; officia q̄tū ad inclinationē diuidēs:nō mēdax.i.uerax:& ſm ſtoicos infallibiles dedit mihi parua rura:quæ iō ſe fataliter hře cōtēdit:qa illis cōtētus ē:& ita ſentit ſe naturaliter ad modica natū:q̄ Naturæ ſeq̄ ſemina quiſq; ſuæ:& dedit tenuē.i.exilē ſpm̄.i.uenā & inuētionē:aut potius ingeniū: Camœnæ graiæ.i.ad lyricū carmē graiis & nōdū cuiq̄ latinoꝝ ægregie datū:imitat aūt potiſſimum ut dictū ē Alcæū:& dedit ſpernere.i.parui facere:uulgus malignum.i.ſermonem uulgi de me:aut nō curare quæ uulgus curat.

¶ Argumentum. Odes.xyii.

ANTO. DVm mecœnas acriter ægrotaret morbi ſæuitia q̄rebat:q̄re Hora.lōge dolebat hinc ait ſe terreri & pimi quodammō quærelis illius. Sed nec diis nec ſibi gratū eſſe mecœnatem horatiū morte præire. Cū rerum ſuarum fuerit decus atq; præſidiū. Vnde iuratū ſe dicit nullo pacto uelle mecœnati ſupereſſe. Narrat inde amboꝝ horoſcopum cōuenire:cum eodem pene tempore oppreſſi fuerint:utq; Iouis tutela mortem mecœnati tardauerit:ita eum trūcus ſuſtuliſſet niſi faunus dextra leuaſſet ictum:hortatur demum mecœnatem uota perſoluere:uotiuam ſcilicet ædem ipſe enim humilē agnam ſacrificabit. Cur me q̄relis exanimas tuis. Ode eſt:ſimilis.ix.li.i. Exanimas:terres perimis. Quærelis:q̄rabat.n.mecœnas morbi ſæuitia. Amicū:gratū. Columēq;:p̄ſidiū.

Ode.xyii.trico.tetra.ad mecœnatē ægrotātē.

CVr me querelis exanimas tuis?
Nec diis amicū eſt:nec mihi te prius
Obire mecœnas mearum
Grande decus columenq; rerum

PORPH. QVr me q̄relis exaīas tuis. Hæc dicit mecœnati aſſidens ægroto grauiter q̄renti de periculo ſalutis ſuæ negatq; ſe uelle ſuperſtitē:ei uiuere mutuæ charitatis pignora cōmēdās. Amicū:hic ꝓ grato poſuit.

ASCEN. QVr me quærelis Argumentum a Mancinello explicatur:Ordo eſt. O mecœnas grande decus & columen rerum mearum:cur exanimas:ideſt enecas me tuis quærelis quærens te ſcilicet morbo quo laboras moriturum:nec amicum:ideſt fauorabile & gratum eſt diis nec mihi:te mori prius q̄ me ſcilicet.

¶ Te meæ

¶ Te meæ ptem animæ:amicus.n.ē alius ipſe:& æqualis æqualē delectat ut habet̃ in ethicis. Vis: mortis: uiolẽtia. Altera.i.ego ipſe Hora.altera ps aiæ meæ. Nec charus : nec charus ero æq̃.i.ita aliis ut nũc tibi nec ero ſupſtes integer:nã mecœnas ps aiæ deeſſet. Dixi ſacramẽtũ:innuit ſe iuratũ fuiſſe nolle mecœnati ſupereſſe. Primus:ordo ē:utcũq; p̃cedes ibimus : ibimus comites pati carpe ſupremũ iter. Vtcũq; p̃cedes uel ætate uel ſorte. Chimeræ.i.id mõſtrũ erat triceps:p ſingula ãt capita ignẽ emittebat: latius tñ uideto in ode.xxvii.lib.i. Cẽtimanus gigas.i. briareus. Virgi.lib.vi.Et cẽtũ geminus briareus ac belua lernæ. dixere enim poetæ eũ habuiſſe cẽtũ manus & capita qn quaginta:is idẽ ægeõ quoq; dr̃.i.terrigena. Iuſtitiæ:iuſtũ eſt.n.ut grati ſimus de nobis bñ merẽtibus.

ANTO.

Amicus

Briareus

Ah te meæ ſi partem animæ
Maturior uis,quid moror altera?
Nec charus æque nec ſuperſtes
Integer.ille dies utranq;
Ducet ruinam.non ego perfidum
Dixi ſacramentum.ibimus ibimus
Vtcunq; præcedens: ſupremum
Carpere iter comites parati
Me nec chimæræ ſpiritus igneæ
Nec ſi reſurgat centimanus gigas
Diuellet unq̃:ſic potenti
Iuſticiæ placitumq; parcis.
Seu libra ſeu me ſcorpius aſpicit
Formidoloſus.pars uiolentior
Natalis horæ.ſeu tyrannus
Heſperiæ capricornus undæ
Vtrunq; noſtrum incredibili modo

Seu libra:aſſerit poeta mecœnatis horoſcopũ cõuenire cũ ſuo:ſeu aſpexerit cũ libra ſeu ſcorpio ſeu capricornus Ptolemæus uerbo.xxxii.inqt q̃ ſi cõcordia duorũ ĩ re aliq̃ ē q̃ repit̃ ex ſignificatiõe illius rei ĩ utriuſq; natiuitate. Si ergo fuerit ĩ loco laudabili erit inter illos cõcordia bona & q fortior loco fuerit:erit ficut agẽs & princeps & debilior ficut patiẽs & ſubiectus. Libra:id ſignũ & taurus ueneri ſtellæ cõplexiõis tẽperate attribuũtur.eo q̃ res oriri faciunt : ut ſcribit Ptolemæus. Libra Taurus

Scorpius:id ſignũ:& aries marti ſtellæ q̃ naturaliter deſiccat dãtur:ut idem ait. Capricornus:id ſignũ & aquarius dant̃ Saturno ſtellæ:q̃ naturaliter ē frigida caloriq; cõtraria qd' idẽ ſcribit. Formidoloſus: formidãdus. Pars uiolẽtior natalis ho.horæ datiuus ē:ps ãt uiolẽtior de ſcorpiõe ait qm̃ ſcorpius marti datur:de quo manilius li.iiii. Sic & plura inqt ſcorpius armata uiolẽta cuſpide cauda ĩ bellũ ardẽtes aĩos:& martia caſtra efficit & multo gaudẽtẽ ſanguine ciuẽ.Nec p̃da q̃ cæde magis &c. Heſperiæ:hiſpaniæ:& occiduæ.capricornus.n.ut ſcribit Higinus ad occaſum ſpectat. Tyrãnus:id ait qm̃ teſte Columella lib.xii.xvi.Calend.ianua.ſol ĩ capricornũ trãſitũ facit:brumaleq; ſolſticiũ ē ut hipparco placet itaq; tẽpeſtatẽ ſæpe ſignũt: chaldæi tñ brumale ſolſtitiũ obſeruãt [illegible]. Occidit aũt capricornus.xv.Cal.Feb.quo die ſol in aq̃rũ trãſit.

Scorpius Aries Capricornus Aquarius Scorpius Sol in capricornum Solſtitium Brumale Sol in aquarium

¶ Ah te meæ ſi ptẽ aiæ:rapit maturior qd mora altera?ſenſus cõceptus ē ex illa amicitiæ diffinitiõe q̃ dicit: amicitiã aiam unã eẽ ĩ duo corpa:ergo ait ſi te uis fatalis ſuſtulerit amicũ:q ps es altera aiæ meæ ptẽ q̃ apud me ē nõ retinebo:qd' ſignt nõ te ei ſupuicturũ. Nec ch.æ.nec ſu.nec char⁹ inqt alii futurus ſicuti ſum nec itegrã uitã habiturus pte.ſ.aiæ meæ ĩ te extincta. Nõ ego p.di.ſa.i.nõ pfidũ iuſiurãdũ de hac re ĩterpoſitũ. Integer il.di.u.nſum abſumet. Supmũ car.iter co.pa.ſupmũ iter.illud dicit:quo q̃ſi ad iferos itur.Nec ſi reſur. cẽtiman⁹ gigas diuellet unq̃ a te.ſ.a ppoſito de quo nũc apud te loquor & añ iuraui. Seu li. ſeu me ſcor.a.f. Sẽſus ē ĩ quocũq; ſigno horoſcopũ natiuitatis meæ cõſtitutũ hẽo.Hoc itelligo tuo horoſcopo cõuenit̃:ac p hoc unã geneſim nos moꝝ æqrate hr̃e. Seu ty.h.t.Tyrãnũ nũc iõ dixit hoc q̃ hyemale ſignũ orit̃.xvi.cal.la. occidit aũt.xviii.cal.Feb.qd tps ĩ undas:q̃ſi dñat̃.i.ſæuit. Heſpiæ un.q̃re niſi forte uult itelligi occaſũ ſigni hui⁹ magis ſæuit̃ tẽpeſtatib⁹ q̃ ortũ ut heſperiã undã occiduã ptẽ oceani:& ex ea occaſũ ſigni hui⁹ itelligam⁹.

PORPH.

¶ Ah. ſi uis.i.neceſſitas moriẽdi:maturior.ſ.q̃ decet.i.p̃matura:rapit te partem.ſ.dimidiatã animæ meæ. qd i.ad qd:ego altera pars moror.ſ.in terris:exiſtens ſupſtes.i.ſupſtans . ubi tu cecideris:nec æque charus.ſ.dus: quibus charus ſum pp te q dimidiũ es animæ meæ:nec integer ablata.ſ.altera parte.Ille dies.ſ.q te rapiet.ducet utrãq; ruinã.i.utriuſq; occaſum & mortẽ. Ego.n.iurãs q̃ nollem tibi ſupuiuere nõ dixi pfidum.i.falſum ſacramẽtũ.i.iuramẽtũ p ſacra:nos ibimus.ſ.tecum ibimus inquã:utcũq;.i.qualitercũq; p̃cedes:parati comites.i.comitantes te in uia:carpere.ſ.tecum iter ſupremum:poſt quod.ſ.nõ eſt amplius eundum. Nec ſpiritus chimeræ igneæ.i.tota flãma quã chimæra in lycia dicit̃ euomere nec gigas cẽtimanus.i.briareus : aut ægeõ q cẽtũ manus habuiſſe dicit̃ priuſq̃ occiſus ē:ſi.i.tametſi reſurgat.ſ.cũ manibus ſuis:diuellet me unq̃.ſ.abs te. Sic enim placitum eſt iuſtitiæ potenti:quæ uult ut nemo inuitus & innocens contra iuramentũ faciat:utq; q in uita cõiuncti fuere in morte nõ ſeparẽt̃.& placitũ ē ſic parcis.i.fatis quæ uiã ſemper inueniũt.ſeu libra. Hũc locũ uidet̃ imitatus Perſius ad Coruinũ ſcribẽs ita.Nõ eqdẽ hoc dubites ãborũ fœdere certo conſentire dies & ab uno ſidere duci.Noſtra uel eq̃li ſuſpendit tpa libra Parca tenax ueri.ſeu nata fidelibus hora Diuidit in geminos cõcordia fata duorũ Saturnũq; graue noſtro Ioue frãgimus una.Neſcio quod:certe eſt qd' me tibi tẽperat aſtrum.Dicit ergo poeta pp unitatẽ animorũ & ſtudiorũ ſe cum mecœnate ſub eodẽ ſidere natũ:& ita par eſſe ut ſimul occũbat.Ordo eſt . Seu libra ſeu ſcorpius formidoloſus quia marti datu aſpicit me.i.horoſcopũ & domũ natiuitatis meæ:exiſtens pars natalis uiolentior horæ:ſeu capricornus tyrannus.i. ſæuus incubator:unde heſperiæ:quæ dũ ſol in capricorno eſt ſemper tempeſtate aut glacie agitatur:utrũq; aſtrum noſtrum quia triũ meminit libræ:ſcorpii & ſagittarii credã legendũ eſſe utcũq; ut ſit utcũq; ſup.eſt. i.quiſquis dominus erat in hora natiuitatis noſtræ aſtrum noſtrũ.i.conſtellatio:conſentit incredibili mõ.

ASCEN.

ANTO. ℭ Iouis tutela:Iuppiter.n.occultat impedimenta:& quũ fuerit cũ Mercu.delebit infirmitates medicaminibus uel per iuſtorũ medicoꝝ medelas. Auctor eſt ptolemæus: qui ẽt dicit Iouẽ: Venerẽ:& lunã fortunas eſſe eo ꝙ earum eſt cõplexio tẽperata:& ꝙ eis multũ caloris ac humoris ineſt. Opa uero ſaturni ac martis opibꝰ prædictaꝝ ſtellaꝝ naturaliter cõttaria eẽ:eo ꝙ hoꝝ alter per frigiditatem intẽſam:& alter ꝑ ſiccitatẽ intenſam opat. Quũ populus frequens:cõualeſcens mecœnas theatrum adierat:lætuſq; populus ei plauſit:tũc autem in agro ſuo Hora.caſu arboris oppreſſus eſt ut inquit. Mercurialiũ.i.doctoꝝ:ſcribit.n.Ptolemæus:ꝗd Mercurius hẽt ex hoie locutionem deliberationem memoriam linguam fel atq; nares.

Conſentit aſtrum:te iouis impio
Tutela ſaturno refulgens
Eripuit,uolucreſq; fati
Tardauit alas:cum populus frequens
Lætum theatris ter crepuit ſonum
Me truncus illapſus cerebro
Suſtulerat niſi faunus ictum
Dextra leuaſſet mercurialium
Cuſtos uirorum:reddere uictimas
Aedemq; uotiuam memento,
Nos humilem feriemus agnam

PORPH. ℭ Te iouis ipio tutela ſaturno refulgens eripuit. Aiũt ſaturni ſtellã infeſtã eẽ hoibus:iouis aũt ecõtrario ſaluberrimã:ſaturni picula afferre: eaq; tñ euinci ſup fulgẽte iouis ſtella:ꝑ hæc ſignĩt piculo aduerſæ ualitudinis nuꝑ mecœnatẽ liberatũ cui ob hãc gratulationẽ populus i theatro plauſum edidit:eodẽq; ſilr tpe & ſe periclitatũ repẽtino arboris:ictu:de quo ſupra locutus: ita aũt idẽ attulit:ut illud probaret quod ſupra dixit. Vtrũq; noſtrum incredibili modo conſentit aſtrum.

ASCEN. ℭ Nam tutela iouis refulgẽs.i.irradians tibi:eripuit te ſaturno impio.i.fato ꝑ malignitatẽ ſaturni inſtãti:q; pto.i.tardauit.i. imorata ẽ uolucres alas fati.i.mortis:cũ ppl's freq̃ns crepuit.i.applaudendo emiſit theatris ter ſonũ lætũ.i.gratulabũdũ. Trũcus illapſus.ſ.pœne cerebro:ſuſtulerat ꝑ ſuſtuliſſet me:niſi faunus a fando dictus:& ita cuſtos uiroꝝ mercurialiũ:leuaſſet.i.amouiſſet dextra:ſ.ſua ictũ:memento ergo reddere uictimas & ædẽ uotiuã:nos feriemus agnã humilẽ:q͞a ipſe hũilis minori deo minora dabit.

ℭ Argumentum Odes.xviii.

ANTO. Oſtẽdit hac ode ſe carere ſupba domo carere ẽt faſtu.eẽ tñ fidei plenũ & ingenio ꝓditũ. Et ꝙ diues eũ pauperẽ adit ipſeq; nil ulterius a diis poſcit cõtẽtus ſabino agello ꝓfert itaq; pauptatẽ ſuã diuitiis cũctis:in auaꝝ ide iuehit:q cũ deberet potiꝰ ſibi ſepulchꝝ par̃ oblitꝰ uitæ breuiſſimæ:domos ſtruebat ampliſſimas: ꝓximi agri terminos auellebat: uirum & uxorẽ cliẽtes ſuos ꝓprio rure pellebat: deos & natos i ſinu ferẽtes mors tñ oibus æq̃ cũctos attrahet diuites ſimul & paupes relinquẽda ſane.

Ode.xviii. dicolos diſtrophos de ſua parſimonia aliorumq; auaritia.

NOn ebur neq; aureum
Mea renidet in domo lacunar:
Non trabes hymetiæ
Premunt columnas ultima reciſas
Africa.neq; attali
Ignotus hęres regiam occupaui,

Catalecticum. Nõ ebur neq; aureũ.Metrũ ẽ primũ Trochaicũ dimetꝝ catalecticũ.i.cui una deeſt ſyllaba ut ſit pfectũ dimetꝝ ſm uero iãbicũ trimetꝝ:cui ẽt una deeſt ſyllaba.De iãbicis ãt plene legito epodõ primã. **Lacunar** Lacunar:id laq̃ar ẽt dr̃:ẽ ãt locus q̃dratus i tabulatis. **Hymetus** Hymetiæ tra.lapideæ.ſ.ſeu marmoreæ. Eſt.n.hymetus atticæ mõs nobilis:q mel gignit optimũ:ẽffoſſioq; marmoꝝ pulcherrimoꝝ ex ꝗ hymetia erat. Vt Stra. docet lib.ix. Et Pli.li.xxxvi.ca.iii.ſcri.L.Craſſum oratorẽ primũ pegrini marmoris colũna.habuiſſe i odẽ atrio hymetias tñ nec plures ſex aut lõgiores duodenũ pedũ. **Numidia** Vltima africa De numidia intelligit q̃ pars eſt libyæ maſiniſſæ clara nomine:ut ſcribit Pli.lib.v.in numidia autem lapis erat optimus ad columnas. Vnde Suetonius de honore Cæſari a populo collato:poſtea inq̄t ſolidã columnam prope.xx.pedũ lapidis numidici in foro ſtatuit ſcripſitq; parenti patriæ. Attali hæres ignotus:de attalo multa uideto in ode.i.

PORPH. NOn ebur neq; aureum mea. Hæc ode in incontinentiam ſcribitur per q̃ paupertatem ſuam omnibus diuitiis præfert. Non.t.h.marmor achaicum dicit quod ceditur in hymeto monte atticæ regionis. Renidet:fulget ſignificat. Premunt.c.numidia autem eſt Africæ pars interior. Neq; attali igno.hæ.regiam occupaui. Attalus rex. Aſiæ pergami regnauit:cuius hæreditatem populus romanus cepit:dicẽdo autem hæres occupaui ſibi ſuſpitionẽ dat.q̃ſi exiſtimãs hæreditatẽ uindicaſſe.

ASCEN. NOn ebur.Quia ut uulgatus ſed nõ pœnitẽdus ait uerſiculus. Turpe ẽ doctori ꝙ culpa redarguit ipm:poeta deteſtaturꝰ alioꝝ auariciã & i extruẽdis ædificiis & augẽdis fundis iexplebilitatẽ:purgat ſe ab his uitiis dicẽs ſe minime curioſum i ædificiis & i eoꝝ ornatu nimis ſplẽdido & põpoſo. In ueſtitu quoq; minus delitioſum:ſed benignitate igenii atq; naturæ aiq; ſatietate & mecœnatis bñficio ſatis ampli agelli poſſeſſiõe ſatis diuitẽ neq; amplius a diis aut ab amico flagitare. Ordo ẽ. Ebur.i.menſæ & pietes eburni nõ renidet.i.nõ reſplẽdẽt i mea domo. Neq; lacunar.i.laq̃ar.i.locus q̃dratus i cõnexu tabulatoꝝ q̃ ſolaria uulgus uocat:q̃ i cænatiõibus iaurati ſolebãt:renidet i domo mea. Et trabes hy.i.marmora ꝓlõga ex hymeto mõte atticæ regiõis exciſſa trabis iſtar q̃ thebaica ſm Acronẽ dñr:nõ ꝓmũt colũnas etiã marmoreas reciſas ultima africa ut i numidia:neq; ego hæres ignotus ut erat populus Ro.occupaui regiã attali regis diriſſimi cuius aula aulea & itertexto uero iduměta primum reperta dicuntur:& cliẽtes ideſt pediſſequæ honeſtæ:nõ trahunt mihi purpuras laconicas.i.non nent lanam:uñ fiat purpura faſcibus apta.

ℭ Laconicas

Nec laconicas mihi
Trahunt honeſtæ purpuras clientes.
At fides & ingenii
Benigna uena eſt. pauperemq; diues
Me petit. nihil ſupra
Deos laceſſo. nec potentem amicum
Largiora flagito:
Satis beatus unicis ſabinis.
Truditur dies die.
Nouæq; pergunt interire lunæ:
Tu ſecanda marmora
Locas ſub ipſum funus. & ſepulchri
Immemor ſtruis domus
Mariſq; baiis obſtrepentis urges
Summouere littora:
Parum locuples continente ripa.
Quid q; uſq; proximos
Reuellis agri terminos: & ultra
Limitem clientium
Salis auarus: pellitur paternos
In ſinu ferens deos
Et uxor & uir. ſordidoſq; natos:

ANTO. Laconicæ

℄ Laconicas purpuras. Pli. lib. ix. c. xxxv. ait ī laconica purpuram fieri ex purpuraq; faſces ſecureſq; romanæ urbis uiā faciebāt. Idemq; color pro maieſtate in pueritia erat: diſtinguebat ab equitate curiam. Diis aduocabať placādis oēmq; ueſtem illuminabat in triūphali miſcebať auro. Honeſte clientes. i. familiarium mulieres auxillantes matronis. Trahūt mi. i. ad meū decus & ornamentum. Supra. i. ulterius. Laceſſo: præcando fatigo. Potenté ami. mecœnatem intelligit. Truditur dies die: dies. diem pellit. Nouæ lu. menſes intelligit q etiam tranſeunt breui. Pergūt inte. decreſcendo paulatim nouæ lunæ intereūt & ſic menſes ipſi. Tu ſe. ma. in auaq; inuehitur: de ſecandis autem marmoribus uideto Pli. xxxvi. Locas: marmorariis ſcilicet & ſculptoribus. Sub ipm ſu. i. circa uel ppe morté. Baiis: baiæ cōtiguæ ſunt lucrino ſinui **Baiæ** ab ulyſſis ſocio noīe baio ſic dictæ erāt ibi calidæ aquæ: & ad uoluptaté & ad ſanandos morbos accōmodatiſſimæ. qđ ſcri. lib. v. Strabo. Vrges. inſtas. Sūmouere littora: multi. n. non contenti ptoriis & amplis domibus in terra manentibus: ét in mari ædificabāt prope baias uoluptatum gr̃a.
Cōtinente ri. i. firma ripa. Quid q;: addit etiam plura pdictis. Salis. i. ſaltas. Pellit: auri impietatem innuit pellétis proprio iure cliétes etiam.
Paternos: de per id longo tempore eum agrum illius miſeri clientis & ſuorum parétum fuiſſe indicat. Sordidos eoq;. paupertatem indicat.

PORPH. ℄ Nec laco. m. t. h. p. c. hoc illo ptinet q prextas togas cū ſibi nobiles cōficiūt ad ſpem magr̃atuū agédoq; uotū ſit uxoribus cliétū ad matroná cōficientem cōuenire & purpurá cū ipſa carpe. At fides. i. b. u. e. hic locus ſilis eſt illi Virgiliano. Si uero ingétē foribus domus alta ſupbis: Mane ſalutātū totis uomit ædibus. Pauperéq;. d. m. p. hoc eſt gr̃a me petit. Nihil. ſ. d. l. Nihil inqt amplius mecœnaté opto q me ſatis beatum facit donádo me uno fundo ſabino: q̃ poſſeſſione cōtétus ſatis beatū me iudico. Trudiť d. die. in eos inuehiť q intelligūt tp̄s uitæ ſuæ uelociter currere: nihilominus tñ nō deſinūt ædificia domoq; ingétia ac pcioſa cōſtruere. Cū potius deberét ſi memores mortalitatis eēnt ſepulchra ſibi ſtruere. Mariſq; ba. ob. ur. Ordo eſt: littora maris obſtrepētis bais. i. baianis littoribus pſtrepétib⁹. Hic aūt corripit eos qui in cāpania affectant mollibus in mare iactis ptoria ſupedificare. Quid. q. u. p. r. a. t. accedit núc inqt ad ambitioné ſuá auaritiæ ſcælus: q uicinos tuos per impotétiá agris ſuis expellis. Pelliť. p. i. ſ. f. d. & u. n. hic ipſa rei acerbitas deſcripta eſt hoīes pauperes a religioſis ſedibus ſuis pulſos ét ſacra deoq; penatum ſecū ferre cū diſcendant nec aliud amplius q̃ filios ſuos quos ſordidos dicédo grauioré inuidiá expellentibus facit.

ASCEN. ℄ At. i. ſed fides é mihi & benigna uena ſgeni q ingenii: & diues petit me pauperé. ſ. aut cōſiliū aut carmina. Ego nihil laceſſo. i. laceſſendo peto: deos: ſupra. i. ulterius: nec flagitto amicum potétem. ſ. mecœnaté: largiora exiſtens ſatis beatus. ſ. diues: unicis. i. ſolis ſabinis. ſ. poſſeſſionibus. Truditur dies die. Carpit aliorum ſtultam auaritiam cū ſub ipſum funus marmorea parét ædificia: & ueteres cliétes excutiūt paterna poſſeſſione: cum tamen nulla certior ſit aula q̃ orci: ad quá omnes tédimus. Moris eſt poetæ in hoc præſertim opere qué laudat nominare: & quem uituperat non expreſſo nomine potius monere q̃ carpere in quo ſe cádidum & humanum ſignificat. Ordo eſt. Dies trudiť. i. conteritur: & cito tranſigitur die. i. a die ſequenti: & lunæ nouæ pergunt interire. i. ut ueteres fiant & ita intereant non lunæ: ſed ut dicunt lunationes: hoc eſt illuminationes lunæ: & tñ ſup. tu cito moriturus locas. i. pcio ſtatuto marmorariis tribus: ſub ipſum funus. i. paulo ante ſepulturá tuam: marmora ſecanda. i. incidenda polienda & ad opus aptáda: & ímemor ſepulchri ſtruis domos: & urges. i. inſtas urgéter ſummouere. i. excédere littora: occupando. ſ. uada uicina littoribus ædificiis: littora dico maris obſtrepentis. i. dulce murmur excitantis: aut indignantis ſe excludi. baiis. i. ad baias iuxta lucrinū ſinum: de quibus Iuuenalis Ianua baiarum eſt & gratum littus: amœni Seceſſus. urges dico exiſtens quantū eſt ad opinionem tuam: parum locuples ripa continente. i. terræ adheréte niſi & mare inuadas. Quid ſup. dicá cū multo fœdius & iniquius ſit: q tu reuellis. i. eruis uſque. i. ſemper: terminos agri. i. limites proximos. i. lapides inter tuum & proximum agrū poſitos. & tu auarus ſalis. i. ſaltu tranſcendis (eſt enim uerbū ſalio ſalis) ultra limitem clientium. i. eorum qui tuo patricinio & fidei ſeſe commiſerunt: & ita & uxor & uir. i. maritus: pelliť. ſ. a te: ferens in ſinu deos paternos. i. penares quos longa poſſeſſione & obſeruantia maiores coluerát: unde ut & ipſi pii ſignificantur: qui relictis cæteris rebus ferunt in ſinu deos paternos: natos ideſt liberos: ſordidos. ſ. ob inopiam. Et tamen quáuis ardenter & tam inique hic ædificia & poſſeſſiones extendere conans.

ANTO. ℂNulla certior:ſenſus ẽ q̃uis diues auarus multa poſſideat:& ſine fine exoptet. Attñ ei nulla domus certior erit plutonia domo:illic.n.morabiť imperpetuum. Rapacis orci.i.plutonis omnes ad ſe rapientis. Fine de. conſtitura ſine hominibus oĩbus:illuc.n.traducitur cuncti. Pueris:filiis. Satelles orci:charon portior intelligiť. Callidũ pro.de hoc uideto in ode.iii.li.i.callidum autem inquit:qm̃ prometheus dici poteſt prouidens uel prudẽs:prometheo uero prouideo:de quo ẽt uideto in ode.xv.lib.i. Reuexit:ſtygia:uidelicet cymba. Tãtalum.de hoc latius ſupra. Tantali ge.utputa niobẽ atreũ:& tyeſtem:de quibus late ſuperius. Hic leuare.Ordo ẽ:hic charõ uocatus atq; non uocatus audit leuare pauperem functum laboribus.i. qui laborioſam uitam habuerat morte enim media pauper laboribus.& curis oĩbus alleuiatur.

Nulla certior tamen
Rapacis orci fine deſtinata
Aula diuitem manet
Herum:quid ultra tendis æqua tellus
Pauperi recluditur.
Regumq; pueris:nec ſatelles orci
Callidum promethea
Reuexit auro captus.hic ſuperbum
Tantalum atq; tantali
Genus coercet:hic leuare functum
Pauperem laboribus
Vocatus atq; non uocatus audit.

PORPH. ℂNulla certior tñ rapacis orci fine.d.m.h.Licet inq̃t:o diues habeas qđ optas ſcito tamen nihil tibi ꝓprium eſſe magis q̃ mortem.illa.n.quæ poſſidentur tpalia ſunt:ad & mors perpetua eſt.

Regumq;.p.n.ſ.h.pueris ꝓ filiis poſitum:Regũ aũt ſignificat omnes:& diuites: & pauperes pari mortalitatis cõditiõi ſubiectos eſſe:& iccirco nõ magnopere apperẽdos eẽ honores nec diuitias.

Hic leuare.f.p.l.uocatus.a.a.uelle uť qa mors neceſſitas eſt:ita tamen requies laborum.

ASCEN. ℂNulla aula:ideſt regia domus:manet diuitem herum.ideſt dominũ aula orci. ideſt plutonis.rapacis.ideſt ad ſe cunctos trahentis:deſtinata.i.addicta cuilibet:fine ideſt in fine dierũ. Quid tendis ultra?i. quid ſemper plura quæris?tellus recluditur.i.aperitur dum ſepulchrũ fit:æqua.i. æqualis aut æq magna:uñ de Alexãdro magno dicit Iuue.ſaty.x.Vnus pelico iuueni nõ ſufficit orbis Aeſtuat iñfœlix anguſto limite mũdi Vt gyaræ clauſus ſcopulis paruaq; ſeripho.Quũ rñ a figulis munitã ſtrauerit urbẽ Sarcophago cõrẽtus erit:mors ſola fateť Quãtula ſint hominũ corpuſcula.recludiť ergo æq̃ qa ꝓ modulo corpis:paupi & pueris.i.liberis:regũ.i.ditiſſimoꝝ.Nec ſatelles.i.portior & miniſter orci.i.plutonis.ſ.charõ reuexit.ſ.i hũc mũdũ:captus.i.corruptus auro:qa uita auro redimi nõ põt ꝓmethea callidũ.i.tametſi callidũ:ut q ioui ignẽ ſuum furatus erat.Hic.ſ.ſatelles orci:coercet.i.cohibet ne exeat:tantalum ſuperbum:qa deoꝝ conuiuam.& genus tantali:ut niobẽ:atreũ:thieſten:pelopen:& cæteros qui ab eo deſcenderunt.Hic uocatus atq; non uocatus ideſt ſiue petunt diſſolui corpore mortis huius:ſiue malint in miſeria manere audit:q̃tũ ad utilitatem licet non omnes quantum ad uota leuare:ideſt liberare pauperem functum laboribus ideſt munere uitæ.

ℂArgumentum.Odes.xix.

ANTO. FAteť Hor.i ſeceſſu uidiſſe bacchũ docẽtẽ carmina muſas diſcentes: ſatyros quoq; attẽtos:ide ipſius: bacchi geſta: & laudes celebrat.Mac.aũt li.i.ſat.ſcri. Ari.multis argumẽtis aſſeuerať apollinẽ& liberũ pſem unũ eundẽq; deum eſſe: de libero autem & muſis uideto latius i ode.xxxii.li.i. Bacchũ i remotis:ode ẽ filis nonæ. Nymphas.i.muſas. Satyroꝝ.Dio.li.i.ſcri.oſirim:q ẽt Dio.dictus eſt ſecũ habuiſſe i caſtris ſatyros ad cãtũ & aĩ remiſſionem aptos Satyroꝝ:ſatyrus animal eſt quod teſte ſolino de hominibus nihil aliud præfert quam figuram. Hiero.in uita Pau.ſcri.beato Anto.apparuiſſe homunculum aduncis naribus & fronte cornibus aſpera cui extrema corporis in caprarum pedes deficiebant:qui interrogatus quis eſſet reſpondit ſe mortalẽ eſſe unũ ex acolis heremi quos deluſas gentilitas faunos ſatyroſq; & incubos colit. Euoe.uox græca & bacchãtium eſt caretq; aſpiratione:ut aiunt Metu:numina enim terrorem quendam incutiunt ſui pſentia. Pleno bacchi pectore.Se afflatum diuino bacchi ſpiritu indicat. Turpidum:pro turpidæ:mens enim trepidabat.

Dionyſii
Satyri
Euoe

Ode.xix trico.tetra.de Baccho & eius laudi

BAcchũ in remotis carmina rupibus
Vidi docentem.(credite poſteri)
Nymphas diſcentes.& aures
Capripedum ſatyrorum acutas.
Euoe recenti mens trepidat metu.
Plenoq; bacchi pectore turbidum

PORPH. BAcchum in remotis.Hac ode indicara ſe uiſum liberum patrem in nemoribus carmina docentem:& quaſi perturbatus iis quæ audierat exclamat. Euoe aures.c.ſ.a.Acutas ſatyrorum aures: non ad audiendum rantum referendas dixit:ſed etiam ad figuram eorum:nam ſic uidemus ſatyros fingi ob longas aures acuraſq; habentes.

ASCEN. BAcchũ. Vt mancinellus inquit:hoc carmine celebrat:forte q; in eius tutela etiam poetæ ſunt:unde poetico quodam furore dum hæc ſcriberet percitus uidetur.Eſt autem ordo. Ego uidi bacchum docentem in remotis rupibus carmina:quod quia uero ſimile non eſt addit per parentheſim:o poſteri.i.qui poſt me futuri eſtis:credite.ſ.id uerum eſſe.& uidi nymphas diſcentes & aures ſatyrorum capripedum:ideſt caprinos pedes habentium:acutas:ideſt arrectas quo ſitu acutiores ſunt quã demiſſæ.Euoe quæ bacchantium uox eſt. Mens trepidat me recenti:quaſi dicat quem pauloante hac habui & lætatur: ſcilicet mens:turpidum:ideſt turpidæ:uidelicet pectore exiſtente pleno bacchi.

ℂParce

Lætatur euoe parce liber
Parce graui metuende thyrſo.
Fas peruicaces eſt mihi thyadas
Viniq́ꝫ fontem lactis:& huberes
Cantare riuos:atq́ꝫ truncis
Lapſa cauis iterare mella.
Fas & beatæ coniugis additum
Stellis honorem:tectaq́ꝫ penthei
Diſiecta non leui ruina:
Thracis & exitium lycurgi.
Tu flectis amnes:tu mare barbarum:
Tu ſeparatis uuidus in iugis
Nodo coerces uiperino
Biſtonidum ſine fraude crines.
Tu quum parentis regna per arduum

❡Parce:liber tãq̄ indignus fuerit uidiſſe numẽ ueniã orat. Fas.licet exponas nõ aliter:uult.n.ꝓbare ſe ĩdi ANTO.
gnũ minime eẽ numẽ uidiſſe:eiuſq́ꝫ myſteria celebraꝛ. Peruicaces.i.ꝓteruas & uagãtes ac diſcurrẽtes. Thya Thyo
das.i.bacchas.n.θυω.n.ſacrifico eſt occido:ĩpetũ facio:excito feſtino. Viniq́ꝫ.f.ſcribũt Diony.uitis reptoiẽ: Dionyſii
uiniq́ꝫ cõficiẽdi rõnẽ:& fructuũ in lõgiorẽ uſum ſeruandoꝝ curã:& modũ docuiſſe.auctor eſt Diodo.lib.vi. inuenta
Lactis ri.ſcri.Acrõ in ſpelũcis Diony.uino melle:& lacte olim ſacrificari. Iterare:repetere. Trũcis la.fla-
uaq́ꝫ de uiridi ſtillabãt ilice mella:inq̄t Ouid. Cõiugis ho.Coronã Ariadnes intelligit:a libero pře inter ſyde
ra collocata cũ Ariadna libero nuberet:hãc pri-
mũ muneri accepiſſe ab uenere ſcribit Iginus:cũ
oẽs dii ĩ eius nuptias dõa cõferrẽt:hẽt aũt ſtellas
nouẽ ĩ rotũdo diſpoſitas.De q̄ corona latius dixi Ariadnæ
mus li.i.g.ibi Gnoſiaq́ꝫ ardẽtis decedat ſtella co- corona
ronæ. Pẽthei.πενθεω lugeo ſigñt πενθος uero
luctus dř.ĩde pẽtheꝰ fuit.n.uiſus aper a matre:& pentheus
materteris laniatus.Cũ bacchi ſacra ꝓhiberet:de
quo late.Oui.li.iii.met.Diodo.li.iiii.ſcri.Diony.
ſuſtuliſſe oẽs ĩpios q̄ ĩ orbe erãt:ſed maxime pen-
theũ.& lycurgũ. Thracis ly.is thraciæ rex aduer Lycurgus
tẽs uini cã ĩ mores multa cõmitti abſcindi iuſſit Thrax
uineta:Itaq́ꝫ Diony.iracũdia p furorem ſua crura
amputauit:ut Acron ait Diodo.uero li.i.ſcri. Oſi
rim q̄ idẽ & Diony.p heleſpõtũ in europã trãſeun
tẽ in Thracia lycurgũ barbaroꝝ regẽ ſibi obſiſtẽ
tẽ pemiſſe:Seruius ãt abſthemiũ fuiſſe aſſerit.Ho
me.uero ĩducit li.vi.Ilia.Glauco Diomedẽ ita di-
cere ꝙ ſi deus es certiorẽ me fac.Nam nõ eſt mihi
ſnſa pugnare cũ hiis ut lycurgus dyrãtis filius fe-
cit:fortis alioq̄ Vir.Sed poſtq̄ cũ ſuperis cõtendẽ
dũ ſibi putauit nec diu poſtea uixit:is.n.aliquãdo
apď ſacꝝ mõtẽ nyſe nactꝰ temulẽtas Bacchi cõi-
tes:eas eſt inſecutus. Nec ut bacchas reueritus ſed ut uacchas urgẽs ꝓut q̄q́ꝫ furioſo curſu aſſequebaꝛ ſtimu
lo pungebat & oẽs hũi abiicere thyrſos coegit.Bacchus quoq́ꝫ timore ꝑterritus ĩmani cũ clamore urgẽtẽ ly
curgũ quũ aliter uitare nõ poſſet ĩ maritis fluctibus ſe addidit quẽ pauidũ exaiatũ tremẽtẽ nec adhuc ſecuꝝ.
Thetis ĩ ſuum ſinũ recepit.Ea ꝓp dii ĩmortales ĩ lycurgũ uehemẽter irati ſunt.Euũq́ꝫ ſaturnius iuppiter perpe
tua cæcitate affecit:nec ita multo poſt extinctus eſt diis oĩbus:ipſi ĩſenſis:ꝙ mortalis cũ ĩmortalibus dimicaſ
ſet. Tu fle.am.bar.ſ.p quos terraꝝ populos ĩdicat:p mare aũt ĩſulas. Flectis:donas:metaphora.n.eſt tra
cta ab aurigis. Barbaꝝ.ĩd:cũ ĩtelligit. Vuidus:& uino madidus. Sepatis iugis:mõtibus ſemotis. Sine
fra.ſine cultu & cõpoſitiõe uel ſine dolo:& ſine nocumẽto aliquo. Serpẽs.n.capiti circũdatus nõ mordebat.
Nodo ui.ſacrificabant q̄ppe baccho biſtonides.i.traces crinibus ſolutis:angues & ĩ capite:& ĩ manibus ge
ſtãtes ut.Por.ſ.hoc igiꝛ pacto ĩtelligerẽ coherces crines nodo uiperino.ꝙ ille ſolutos crines ĩ capite ſerpente
circũdato cõſtringerẽt. Biſtonides.i.thraces mulieres.Biſtonis.n.thracia dcã ẽ a biſtõe rege ut.ſc.La.li.ii.th. Biſtonis
❡Lætaꝛ euoe:metuit trepidat ſacræ ſagittæ ꝑturbatũ ſignificat:& mira energia totus hic locus explicaꝛ. PORPHI.
Plenoq́ꝫ bacchi pectore turbidũ euoe.r.mẽs.t.metu p.pectore.b.e.& eſt bonus ſenſus uiſo.n. deo q̄s nõ ꝑtur
beꝛ:licet gaudeat:& bene repetitũ euoe q̄ſi incitamẽto mẽtis ad hanc exclamationẽ inſtigãte. Parce liber
parce graui metuẽde thyrſo:bene hæc dicũꝛ ab eo q̄ p ipſam mẽtis ꝑturbationẽ putet ſibi infeſto thyrſo deũ
ĩminere. Fas.p.ẽ.m.t.fas ẽ nũc nõ ſigñt licet ſed poſ ẽ uult.n.ꝓbare ſe deo nõ ĩdignũ eẽ.myſteriis eius cũ ſuf
ficiat cãtãdis his q̄ ad ſacra eius ꝑtineãt. Iterare.m.ex ĩtegro cãtare ac repetere fas ẽ. Et bea.c.a.ſ.Ariadnes
coronã ſignificat:q̄ liber inter ſydera collocauit:pẽtheũ uictũ recluſerat q̄ ob hãc cauſam fulmine ictus eſt.
Exitiũ ly.hic ꝙ uites excidiſſet furore ſibi a libero iniecto crura ſibi falce amputauit. Tu.m.b.barbaꝝ p
ſæuo ac uiolẽto ꝓp ſubiectas tẽpeſtates dixit:flectis aũt ex ſupiore hic quoq́ꝫ audiẽdo. Vuidus:iugis madi-
dus.ſ.ꝓp uinũ. Nodo coer.u.ſ.ſ.c.Biſtonides thraces ſũt q̄ cũ in ſacris liberi pr̃is crinibus ſolutis uerſanꝛ:an
gues:& in capite:& in manibꝰ geſtãt. Sine fraude:aut ſine noxa aut ſine iniuria intelligẽdũ. Tu fle. am.p
eo qď ẽ domas poſitũ eſt tanq̄ decurſus eoꝝ declinet quo uelit an q̄a multas terras ſubegit:an uero quia mu
neri eius miſceꝛ:& ĩ ſuauiorẽ uſum flectunꝛ. Tu ſepatis uuidus ĩ iugis ſepatis:ſecretis ac remotis nũc ſigñt.
❡Euoe liber.i.bacche pater q̄ & liber diceris parce.ſ.mihi.Nã q̄ ſentiũt ſe a numine inuadi excutere molliũ ASCEN.
tur:parce inq̄t o tu liber metuende:thyrſo.i.haſta pãpinis inuoluta:graui quo ut furorẽ ſacrũ incutit. Fas
ꝑuicaces.Quaſi bacchi numine uictus ſignificat ſe non indignum qui uel Bacchũ uiderit aut eius præconia
celebret dicens:Fas ſupple eſt.i.ſecundum Porphyrionẽ & acronem poſſibile:ſed rectius Mancinellus uult
ut ſit licitum & permiſſum eſt mihi cantare thyadas.i.bacchas:hoc eſt bacchi ſacrificulas:peruicaces.i.per-
uicaciter diſcurrentes dum bacchantur & fontem uini a baccho inuẽti:& huberes riuos lactis:quo baccho
q̄dã ſacrificare ſolebant:atque iterare mella lapſa truncis.ſ.arborum in quibus apes examina & fauos con-
dunt.cauis.ideſt cauatis:quibus aut mulſum aut ſacrificium Baccho fit. Et fas eſt mihi cantare honorem:
ideſt munus honorificum:ſcilicet coronã aureã coniugis:ſcilicet ariadnes beatæ ꝙ tali munere donata erat.

additum ſtellis.i.tranſlatum in ſidera:& fas eſt iterare tecta penthei regis thebaꝶ diſiecta non leui:imo grauiſſima ruina:qa mater eius agaue ipſum ꝓ uitulo obtrũcauit. Et exitiũ lycurgi.ſ.regis:thracis q ſibi crura incidit uolens uites iterſecare. Te flectis.i.domas:amnes.i.minus atroces populos:niſi id dicit qa uino tpanẽ aquæ in potum:unde eſt illud maronis Poculaq; iuentis acheloia miſcuit uuis. Et flectis mare barbaꝶ.i. barbaras nationes indos. Tu uuidus.i.uino irrigatus:in iugis ſepatis.i.ſolitariis: coerces.i.colligas & irretis crines biſtonidũ.i.mulieꝶ thraciæ:ſine fraude.i.ſine leſione:nodo uiperino.i.uipis in nodum cõplicatis.

Cohors gigantum ſcandaret impia:
Rhetum retorſiſti leonis
Vnguibus horribiliq; mala:
Quamquam choreis aptior:& iocis
Ludoq; dictus:non ſat idoneus
Pugnæ ferebaris:ſed idem
Pacis eras mediuſq; belli.
Te uidit inſons cerberus aureo
Cornu decorum leniter atterens
Caudam:& recedentes trilingui
Ore pedes tetigitq; crura.

ANTO. ¶ Cohors gig. Oſiris q etiã Dio. dictus ẽ: ut ſcri. Dio. li.i. Gigãtes deuicit:cũ Ioui Oſiridiq; & diis bellũ intuliſſent. Leonis ungui. Acron ſcri. quũ dii bellum cũ gigantibus gererent bacchũ in leonem conuerſum occidiſſe gigãtem qđ hoc loco & ipſe Hora. indicat. Choreis ap. ferunt Dio. Semele natum delitiis deditũ fuiſſe molli corpe. At præcæteris decoro:uoluptatibus inſup uenereis indulgentẽ in exercitũ mulieꝶ copiã circũduxiſſe armatã haſtis thirſo inuolutis auctor eſt Dio. lib.y. Pacis eras me. bel.i.tã pacis q̃ belli potẽs. Macro. li.i. ſat. ſcri. ꝙ hinc liber patet belloꝶ potens probatur ꝙ eum primum ediderũt auctorẽ triumphi. Inſons:innocẽs tibi.ſ. Aureo cornu decoꝶ dr̃ Dio. pp igenii acumẽ primus boues ad iugũ iunxiſſe coruq; opa frugẽ iacta ſemina reddidiſſe:q̃ ex re illũ cũ cornibus finxerũt:quod Dio. li.y. edocet Feſt. uero ait. Cornua liberi patris ſimulachro addunt̃:qm̃ inuẽtorẽ uini dñt eo ꝙ hoĩes nimio uino truces fiãt. Leniter:ſuauiter. Atterẽs p humũ trahẽs. Te.u.i.c. liber inferos adiit:qa ipetrarat ab Ioue:ut ſemelẽ matrẽ ĩde reduceret q̃ & reduxit auc.ĩ hocẽ lgi.

Dionyſius

Bacchus in gigantes

Dionyſii forma

Bacchi cornua

Liber pater ad inferos.

PORPH. ¶ Rhetũ.r.l.u.&.h.m. ſic dr̃ illud apud Virg. Maculis quẽ thracius albis Portat equus: Bicolor maculis: ſed idẽ pacis erat mediuſq; belli. hoc eſt tã belli q̃ pacis potẽs. Te uidit.i.c. nõ ſemp iſons:ſed tibi iſons.i.q nocẽ nõ potuit. Aureo cor. de. Cornua libero pr̃i & nõnullis aliis aſſignãt̃:qm̃.ſ. uiolẽtia, pteruitatẽ & cõtumaciã addere ſolet q̃ per cornua ſignificat̃. Leuiter atterens caudã:ſuauiter ut ſolẽt dñis canes facere blandientes.

ASCEN. ¶ Tu retorſiſti unguib⁹ leonis inquẽ te cõuertiſti ĩ bello gigãteo:& horribili mala.i. maxilla leonis:rhetũ.i. gigãtẽ illũ:quũ ipſa cohors gigãtũ ſcẽderet p arduũ.i.p difficile iter aut arduos mõtes regna.i. ĩ regna Iouis: hoc eſt in cælũ:retorſiſti dicit q̃q̃ aptior choreis & dictus.i. addictus iocis & ludo: ferebaris.i. exiſtimabaris nõ ſat idoneus pingue. Sed tu idẽ eras medius.i. mediator pacis & belli utriq;.ſ. cõmodus & utriuſq; potens. Cerberus:canis ille infernalis inſons.i. nõ nocẽs tibi:uidit te decoꝶ cornu aureo:cũ.ſ. ad inferos deſcenderes quaſi cornu illud ꝓ aureo ramo portarit:atterens leniter caudã ut faciũt canes blãdiri uolẽtes:& tetigit ore trilingui.i. triplici lingua lingens:pedes & crura.ſ. tua recedentis.i. cura recederes.

¶ Argumentum. Odes. xx.

ANTO. Oſtẽdit ſe uerti in Cygnũ autem canoram ſuaq; carmina totum orbem adituꝶa. Renuit itaq; nenias:& funeris laudes:ſupuacuoſq; ſepulchri honores:eius.n. carmina ppetuã ſibi laudem: & memoriam præbebunt:hinc ĩmortalis erit. Non uſitata.n.t.f. ode eſt ſilis nonæ:eſt aũt ordo. Vates: ego biformis ferar per liquidum æthera pẽna nõ uſitata nec tenui. Nõ uſitata penna:nõ.n. uolauerat prius:per id aũt eius famã intelligit. Vel non uſitata pẽna.i. lyricis uerſibus quibus adhuc latini non uſi fuerant uti & ipſe. Nec tenui penna.i. nec tenui fama:uel nec tenui:& humili carmine. Biformis:uates uel quia lyrica ſcripſit:& exametra. uel quia homo erat:& nũc cygnus. Neq; in terris morabor:hoc ait quia dixerat ferar:per liquidum æthera. Inuidiaq; maior:ſemp quippe maioribus inuidet̃:hinc inuidi minoris ſũt conditionis. Non ego pauperum. oſtendit ſe nullo pacto mortalem fore. Eſt autem ordo.

Ode. xx. trico. tetra. de ſua immortalitate.

Non inuſitata nec tenui ferar
Penna biformis per liquidũ æthera
Vates. neq; in terris morabor.
Longius. inuidiaq; maior
Vrbes relinquam. non ego pauperum

PORPH. Nam uſitata nec tenui ferar Penna:poetice ſignificat ſe in cygni formam tranſiturũ dulcedine cantus totum orbem impleturum. Non uſitata:hoc eſt non uulgari:nec enim uulgaria ſcribit. Biformis:biformem autem ſe dicit ꝙ & lyrica ſcribat:& exametros:nõ ego pauperum ſanguis parẽtũ: hoc eſt non ego ignobilis quem putatis humibilibus parentibus natum.

ASCEN. Non uſitata. Bene de ſe fiducia quadam ſperãs poeta fingit ſe in cygnũ uerti & ppetuo uolatuꝶ p ora uirũ:oĩbuſq; mũdi oris celebrẽ futuꝶ ideoq; p eius tranſitu nullũ fore locũ luctui aut neniis. Ordo ẽ. Ego uates.i. diuinus poeta:ferar biformis.i. duplici forma ut hoĩs & cygni ꝑditus:p æthera liqdũ.i. aerem puꝶ:pẽna nõ uſitata nec tenui.i. nõ modicis:aliis hoc eſt egregia fama neq; morabor.i. detinebor:longius.i. diutius(a longum)in terris.i. in ſepulchro:& ego maior inuidia.i. per inuidiã:aut certe quam ſit inuidia:qui inuidiam gloria ſoperauero:relinquam urbes.ſ. æthera petens. O mecœnas ego quem uocas.i. uocando dicis dilecte:ut in euange. uocatis me magiſter & domine &c.

¶ Non obibo

ANTO.

¶ Nõ obibo. Ego ſanguis paupeꝝ parẽtũ: nõ obibo ego quẽ tu Mecœnas uocas dilecte: potes & dilecte Mecœnas dicere. Cohibebor: coercebor: ut alii quoqꝫ nulla fama ſupſtes. Reſidũt: hereſcũt. Aſpæ qles. ſ. cygnoꝝ ſunt. Mutuor in alitẽ: ſe in cygnũ mutari dicit nõ ab re: bonus. n. poeta Cygno canoro cõparat̃ ſicut malus anſeri obſtrepẽti. Supnæ. i. in pte ſupiori: ſicut. n. crura ſic manus & humeri pẽnis uelabant̃: ẽ aut periphraſis alaꝝ. Dædaleo ocyor icaro: hic nulla fit ſynalepha: tradũt aũt fabulæ Dædalũ & icarũ fabricatis alis euolaſſe: icarũ tñ cecidiſſe ſolutis alis calore ſolis de quo lege in Iuue. ſaty. i. latius. Ocyor: per id iudicat ſe nõ caſuꝝ: ut icarus cecidit. Viſam inuit ſe totũ orbẽ ſuis carminibus adituꝝ. Gemẽtis: inſonãtis & fremẽtis. Boſphori: anguſti maris apud thraciã: lege latius ode. xiii. huius libri. Stra. li. xii. ſcri. Boſphoꝝ eẽ apud Byzãtiũ mare anguſtum.

Sanguis parentum. nõ ego quem uocas
Dilecte mecœnas, obibo.
Nec ſtygia cohibebor unda.
Iam iam reſidunt cruribus aſperæ
Pelles. & album mutuor in alitem
Superne. naſcunturqꝫ leues
Per digitos humeroſqꝫ plumæ.
Iam dædaleo ocyor icaro
Viſam gementis littora boſphori
Syrtiſqꝫ getulas canorus
Ales hyperboreoſqꝫ campos
Me colchus: & qui diſſimulat metum
Marſæ cohortis dacus: & ultimi
Noſcent geloni. me peritus
Diſcet hiber: rhodaniqꝫ potor
Abſint inani funere neniæ
Luctuſqꝫ turpes & quærimoniæ
Compeſce clamorem: ac ſepulchri
Mitte ſuperuacuos honores.

Syrtes getu. loca ſũt periculoſiſſima in mari li-
byco de qbus latius in Epodo. ix. Getuli: aũt na- Getuli
tio freqns & multiplex iuxta libycũ mare eſt: ut
docet mela. Canorus ales. Cygn⁹ itelligit̃. Hy- Hypborei.
perboreos cãpos: hypborei incolũt ultra aqlonẽ
teſte Solino: apd' eos mũdi cardines eẽ credũt: de
qb⁹ latius diximus lib. iii. ge. Colchus: colchicã Colchi
regia: & iberia ſibi cõiũctæ ſunt in põto ꝓuincia Iberia
ad ſeptẽtrionẽ de qbus Ptolc. li. v. Marſæ cohor
tis. i. itali exercitus. Dacus: diuidunt̃ daci a ger- Daci
manis danubio: ut ſcri. Tacitus: de qb⁹ late Stra.
lib. vii. Geloni ultimi hi populi ſunt in ſcythia de
qbus latius ode. x. huius libri. Iber. p. iberia & Iberia
hyſpania eadẽ dr̃: ut ſcri. Stra. lib. iii. a priſcis autẽ Hiſpania
uocabat̃ hiberia tractus uniuerſus extra rhoda-
nũ Iuſti. itẽ lib. ulti. ſcribit hiſpaniã ueteres ab ibe
ro amne iberiã primũ: poſtea ab hiſpalo hiſpaniã
cognominaiſſe: ꝑterea iber iberis gẽtile nomẽ ẽ
ſunt. n. iberes gens ab iberis ꝓfecta qui ultra ar-
meniam habitãt. Lu. li. vi. ẽt ait. Si tibi durus iber
aut ſi tibi terga dediſſet. Priſcia. li. vi. id ſcribit de
iberia aũt iuncta colchis multa Strabo libro. xi.

Rhodani potor. Rhodanus ingens fluuius eſt Rhodani
in Gallia apud lugdunũ ubi Arar Rhodano cõmiſcetur: de quo multa Stra. lib. iiii. Inani funere: nihil mortuo profuturo. Neniæ: eſt nenia cantus lugubris: & laus in funere honoratorum uirorum: latius dictum ẽ ode prima lib. ii. Turpes: turpitudinem inferentes. Superuacuos honores: eius enim carmina ſibi honori accedent: hic ſuperuacui eſſe uidetur ei honores ſepulchri.

PORPHI.

¶ Non ego quem uocas dilecte Mecœnas obibo. negat ſe obiturum: quod per allegoriam intelligi uult carmina ſua ſemper floritura. Iam reſidunt cruribus aſperæ: iam dicit ſe in Cygnum transfigurari. Iam dædaleo ocyor icaro uiſam gementis littora boſphori: hoc ſignificat carmina ſua ad extrema uſqꝫ orbis terrarum & barbaras etiã gentis peruenturo. Cementi: autem boſphori hoc eſt perſtrepentis ac ſonantis. Hyperboreoſqꝫ campos. qui ultra flatus aquilonis ſeptẽtrioni ſubiacent. Et qui diſſimulat metum marſæ cohortis dacus: italorũ militum accipe: marſi enim itali ſunt. Abſint iani funeræ naniæ: naniæ enim ſunt cantus funerum. Luctuſqꝫ turpes. Turpem aũt ipſum luctum. Ac ſepulchri mitte ſuperuacuos honoꝝ: ſuꝑuacua eſt enim ſepultura eis qui immortalitatem uidentur per carmina conſequi.

ASCEN.

¶ Non obibo ſãguis. i. ut ſanguis. i. ꝓgenies paupeꝝ parẽtũ: aut ſic. Ego ſanguis. i. licet ſanguis paupeꝝ parẽtũ: q a libertino patre natus: nõ tñ obibo. i. interibo: nec cohibebor unde ſtygia. i. apud inferos. Iã iã. i. in hac hora: pelles a peræ quales ſunt cygnoꝝ: reſidunt. i. hereſcũt: cruribus. ſ. meis: & mutor ſupne in alitẽ albũ. i. cygnũ: & ego ocyor. i. celerior icaro dædaleo. i. dædali filio: uiſã. i. uiſũ ibo: iã littora boſphori. ſ. cymeri aut thracii: gemẽtis. ſ. fluctibus colliſis in anguſtia: & uiſã exiſtens ales conatus: qa cygnus ſirtis getulas. i. q ſunt in getulia: & campos hypboreos. q ſunt ultra aqlonẽ ubi ſunt mundi cardines. Colchus. i. populus colchicæ regionis i. ponto: & dacus populus danubio a germanis diſtincto: q diſſimulat metũ cohortis marſæ i. belli coſiſſimi populi Italiæ. i. q licet timet diſſimulat tñ ſæpe rebellãs: uñ eſt illud maronis. Et cõiurato deſcendit dacus ab iſtro & geloni ultimi. ſ. in ſchythia degẽtes noſcent me. i. carmina mea: aut me pp carmina: & iber: populus hiſpaniæ: peritus. ſ. litterarũ & armorũ: ſed potius litterarũ qa armorum periti poetas nõ legunt & potor rhodani. i. gallus logdunẽſis: ẽt peritus litterarũ: qa illic ſolebãt: eſſe rhetorũ certamina: unde eſt illud Iuuenalis. Aut lugdunẽſe rhetor dicturus ad arã. Et ideo o Mecœnas abſint næniæ. i. lugubres cãtus funere inani. i. nihil defunctis (qd' & Auguſtinus de pompa funebri ſẽtit (ſed forte uiuis qlecũqꝫ ſolatiũ allaturo: & luctus & qrimoniæ turpes. ſ. uiris: Et o Mecœnas compeſce clamorẽ. ſ. populi: ac mitte. i. omitte ſupuacuos. i. ſupfluos honores ſepulchri. i. ad põpã funebrẽ ptinẽtes: qa ſine illis poeta ſe ſatis honoratũ & claꝝ futuꝝ confidit. cum non moriturus ſed tranſmutandus in cygnum ſit. Et hæc in ſecundum librum.

ℂ Argumentum primæ odes uoluminis tertii.

ANTO. TErtii uoluminis hac ode prima edocet reges dñari aliis regibus uero iouem cũcti ergo hoies metuunt illi reges: iſti numina. Oñdit poſtea uaria eẽ hoium miniſteria: uariaſq; fortunas: & gradus uná tñ eſſe mortis cõditionẽ. Oñdit itẽ diuites nõ ocio nõ ſomno frui. paupes uero his oĩbus gaudere in auaros inde inuehiẽ: q nõ cõtenti terreſtribus ædificiis in mari ẽt ædificabãt. Ait demũ ſi dolor nõ domibus ornatiſſimis nec purpureis ueſtibus tolliẽ nõ optimo uino nõ odoribus ſummis. Cur ipſe uelit talia exoptare. Cur itẽ ſabiná uallẽ diuitiis maximis pmutare: ubi qdẽ ſecurá uitam agebat.

Odi pphanũ uulgus & arceo. Ode ẽ iſtis nonæ li. i. Dicit aũt ſe hẽre odio indoctos: ſed tanq̃ muſarũ ſacerdos cãtabrũ carmina pueris: & uirginib⁹ hinc linguis fauere debent. i. bona fari uel ſilere.

Prophanũ. i. indoctũ & ſacris muſaꝝ nõ initiatum: pphani. n. dicebanẽ ſacris nõ initiati: qui fanum intrare nõ poterant. Fauete linguis. Fauete lin- guis. fauete inqt Feſtus eſt bona fari. At ueteres poetæ, p ſilere uſi ſunt fauere. Erat aũt ſacerdotũ uerbũ in ſacris quo ſilentiũ impabaẽ: ut rite ſacra pagerẽẽ nulla uoce mala obſtrepente. uelut bona uerba dicerent: hinc Tibullus ait Dicamus bona uerba uenit natalis ad aras. Quiſq; ades lingua uir mulierq; faue. Plura tñ diximus ẽt ex Cicero ĩ Iuue. ſaty. xii. ibi. item igiẽ pueri linguis aiſq; fauentes.

Nõ prius audita: qppe ipſe lyrica primus romanoꝝ ſcripſit cõmendanda qdem. Muſaꝝ ſacer. Muſici uates Muſarũ miniſtri ſunt eruditi oẽs ppriecq; muſici apollinis uero ſunt: & iſti & uates uniuerſi: ut inquit Stra. lib. x. Virginibus pueriſq; cãto: ut. ſ. in tenella ætate uirtutis itur arripiant. Regũ timendoꝝ. Ordo eſt. Imperiũ regũ timendoꝝ eſt in pprios greges impium Iouis eſt in ipſos reges. Giganteo triũpho: clari multo magis igiẽ timẽdus eſt ab regibus: & hoib⁹ ipſis. Macro. lib. i. ſat. ubi de Hercule meminit: ita ſcribit. Gigantes Gigantes aũt qd aliud fuiſſe credendum eſt q̃ hominum quádam impiam gentẽ deos negantem: & iõ extimatam deos pellere de coeleſti ſede uoluiſſe. Supcilio. i. ipſoꝝ. Virg. lib. x. æneí. de Ioue inquit. Annuit & totum nutu tremefecit olympum.

ℂ Tertii libri Ode prima tricolos tetraſtrophos de hominũ uariis curis: uariaq; fortuna & equa morte.

ODi prophanũ uulgus & arceo:
Fauete linguis: carmia nõ prius
Audita muſarum ſacerdos
Virginibus pueriſq; canto
Regũ timẽdoꝝ ĩ pprios greges.
Reges in ipſos imperium eſt iouis
Clari giganteo triumpho
Cuncta ſupercilio mouentis.

PORPH. ODi prophanum uulgus & arceo: indoctos deteſtatur. Hæc autem ode multipliciter p uarios deducta eſt ſenſus. Odi pphanum: prophanum allegoricos indoctos dicit certe prophani pprie dicunẽ ſacris non initiati: ergo quaſi muſaꝝ pphanos dixit. Fauete linguis: hic mos in ſacrificiis uſurpaẽ: & ſignificat bona oĩa hẽre qđ opportune hic poeta intulit qui & pphanos p̃dicẽdo: & muſaꝝ ſacerdotes ſubiiciendo ſacroꝝ meminerat. Virginibus pueriſq; canto: dicit ſe carmen pditurꝝ qđ teneras ætates inſtituat qbus ad beatá uitam puenire poſſint. Regũ timendoꝝ in pprios greges: zeugma eſt: & hic impiũ: ut ad ſupiorem ſenſum referamus: qa totum tale eſt. Regũ timẽdoꝝ in pprios greges impium eſt: & per hoc oſtendit neminem hoiem a metu moris ĩmunẽ eẽ: ac p hoc: & infimos: & maximos iiſdẽ cõditionibus ſubiectos eẽ. Carmina nõ prius audita. Romanis utiq; nõ prius audita. q̃uis Liuius lyrica ante Horatiũ ſcripſerit: ſed uideẽ illa nõ græcoꝝ lege ad lyricũ characterẽ exacta.

ASCEN. ODi pphanũ uulgus. Hac prima ode tertii libri pfecto grauiſſima dicit ſe odio pſecutũ a ſene cõtaminẽ arcẽtẽ uulgus pphanũ a bonis inſtitutis abhorrẽs: & ita a bonis inſtõnibus atq; doctrinis alienũ: cãtare uirginibus & pueris adhuc caſtis carmina nõ prius audita. & ita dociles beniuolos & attentos facit. Atq; incipiẽs pulcherrime docet rerum ordinem. Ná greges. i. homines gregarii & ſubditi: ſunt ſub regibus: reges ſub Ioue: & ita ut reges timẽdi ſunt ſubditis: ita Iuppiter regibus: atq; ita nullus hic qui nõ ſubſit imperio. Nam licet alii diuitiis excellant: alii genere: alii moribus: alii patrocinio & clientiũ numero: oĩbus tñ indifferẽter moriẽdum eſt: nec hic beatus quiſq̃ uiuit alia quauis re q̃ animi continentia & trãquillitate quæ oĩbus eam deſiderantibus acquiſitũ facilis eſt: damnãda igitur eorum demẽtia q largis poſſeſſionibus obtinere ſperant eum contra fiat. Ordo autem eſt. Ego odi: uulgus pphanũ. i. longe a phano. i. templo muſaꝝ hñdum: & ſacrilegum: impium temerariũ: & arceo. i. dimoueo a me: aut quia ſciuit hoiem

BIBLIOTECA NAZ. ROMA VITTORIO EMANUELE

hoiem facile in erroré a mala ſocietate trahi:aut qa nõ uult a talibus opus ſuum legi:qđ etiã in ſermonibus aſſerit:& Perſius ĩ fine primæ ſatyræ:fauete ergo linguis:ſilentium exhibẽdo aut bona compcádo ego ſacerdos muſarum:qa poeta uñ & maro.Me uero primũ dulces ante omnia muſæ Quarũ ſacra fero ingẽti perculſus amore Excipiãt &c.Cãto uirginibus & pueris.ſ.caſtis:qa bonũ ẽ a primis annis ad uirtuté aſſueſcere: carmina nõ prius audita.ſ.uoce latina.Incipiés aũt dicit.Imperiũ.Ordo eſt.Imperiũ regũ timẽdorũ eſt in ꝓprios greges.i.ſubditos:imperiũ Iouis clari triũpho gigãteo.i.cõtra gigãtes habito: & mouẽtis cũcta ſupercilio.i.ſolo nutu: eſt in ipſos reges.Eſt tñ diſcrimen hominũ in rebus nihil ad beatitudinem faciẽtibus. Nam.

Eſt ut uiro uir latius ordinet
Arbuſta ſulcis:hic generoſior
Deſcendat in campum petitor.
Moribus hic meliorq; fama
Contendat.illi turba clientium
Sit maior.æqua lege neceſſitas
Sortitur inſignes & imos.
Omne capax mouet urna nomen.
Diſtrictus enſis cui ſuper impia
Ceruice pendet non ſiculæ dapes
Dulcem elaborabunt ſaporem.
Non auium cytharæq; cantus
Somnum reducent.ſomnus agreſtium
Lenis uirorum non humiles domos
Faſtidit:umbroſamq; ripam:
Non zephyris agitata tempe.
Deſiderantem quod ſatis eſt:neq;
Tumultuoſum ſollicitat mare:

ANTO. ¶ Eſt ut uiro uir.Ordo talis erit.Eſt ut uir latius uiro ordinet arbuſta ſulcis hoc ẽ accidit: ut alius alio plura ĩ agricultura poſſideat.Varia qppe hic hoſum miſteria narrat uariaſq; fortũas. Alius.n. agricola alio ditior ẽ.Alius generoſus rũ ignobili:ſed bono uiro cõtẽdit de magſatu. Illiq; turba clientiũ maior ẽ.Tñ mors oibus æq̃ eſt.Vñ ſummos & iſimos attrahit. Arbuſta:arbores dñt uitibus cõnexæ:itẽ loca arboribus ac uitibus cõſita. In cãpũ.ſ.martiũ tpe cõmitiorũ. Petitor.ſ. magſatus:alicuius. Cõtendat.ſ.cũ illo generoſiore. Illi.ſ.ditiori alicui.Aliqs.n.gñe.Aliqs uirtute. Aliqs gaza pollebat. Neceſſitas.i.ipa mors. Oẽ nomen.& iſignũ & iſimorũ. Vrna.dñt.n.forte quadam mori hoies. Diſtrictus enſis.Ordo eſt. Siculæ dapes nõ elaborabũt dulcẽ ſaporẽ illi.cui ſup ipia ceruice pendet diſtrictus enſis.Diſtrictus enſis.Alluſio eſt ad exẽplũ illud Dionyſii ſyracoſanorũ tyrãni.Nã quũ qdã ex eius aſſentatoribus Democles cõmemoraret ĩ ſmõe copias eius maieſtatẽ Dominatus:rerũ abũdãtiã.magnificentiam ædiũ regiarũ:negaretq; unq̃ beatiorẽ quẽquam fuiſſe. Vis igiť iqt o Democle qm̃ hæc te uita delectat ipe eandẽ deguſtare & fortunã expiri meaſ. Quũ ſe ille cupere dixiſſet. Collocari iuſſit hoiẽ in aureo lecto ſtrato pulcherrimo textili ſtragulo magnificis opibus picto:abacoſq; q̃ plures ornauit argẽto auroq; cælato. Tñ ad mẽſam eximia forma pueros delectos iuſſit cõſiſtere eoſq; ad nutũ illius ĩtuẽtis eẽ aderãt onguẽta coronæ icẽdebãť odores.Menſæ cõqtiſſimis epulis extruebãť. Fortũatus ſibi Democles uidebãť ĩ hoc medio appatu fulgẽtẽ gladiũ e lacunari ſeta eqna appẽſum demitti iuſſit & ut ĩpẽderet illius beati ceruicibus itaq; nec pulchros illos adminiſtratores aſpiciebat nec plenũ artis argẽtũ nec manũ porrigebat in mẽſam iã ĩpe defluebãt coronæ. Deniq; exorauit tyrãnũ ut abire liceret:qđ iã beatus nollet eẽ.Satis ne uř declaraſſe Diony.nihil eẽ ĩ beatũ cui ſp aliqs terror ĩpẽdeat hæc oĩa ex lib.ul.tuſ.qõnũ Ciceronis. Impia ceruice.i.crudeli & tyrãnica q̃lis fuit Diony.Siculæ dapes q̃ ampliſſime paratæ fuerũt Demo. Nõ auiũ &c. Trãquillus de Auguſto ſcribit qđ nõ amplius ſeptẽ horas dormiebat:ac ne eas qdẽ cõtinuas ſed ut illo tpis ſpacio ter aut q̃ter expgiſceret ſi iterruptũ ſomnũ recuparet:ut eueñ nõ poterat lectoribus aut fabulatoribus ac cerfitis reſumebat producebatq; ultra primam ſæpe lucem. Cui tamen timor meminit nullo pacto ſomnus reducitur. Tempe:loca amœniſſima ſunt in theſſalia per quæ labeť Peneus fluuius:de quibus late ſuperius. Deſiderantem quod ſatis eſt:oſtendit mediocritate gaudentem carere anxietate timore:& cura.

Democlis prandium.

Dionyſii enſis.

Auguſti ſomnus

PORPHI. ¶ Eſt ut uiro uir latius ordinet arbuſta ſucis:&c.p hoc oſtendit ſtudia qdẽ & gradus bonorũ & mores diuerſa eẽ hoibus.Cõditionem tñ mortalitatis unam eſſe. Hic generoſior deſcendat ĩ cãpũ petitor:campum magiſtratuũ petẽdorũ locũ ſignĩt. Aequa lege neceſſitas:neceſſitatem mortem dixit quia neceſſe ſit mori. Oẽ capax mouet urna nomen:hæc ſm illam opinionem uulgarem dicuntur:qua affirmať ſorte ductus ad mortẽ ab orco trahi. Diſtrictus enſis cui ſup ĩpia ceruice pendet:p allegoriã ſignĩt neminẽ libẽter poſſe uiuere ſub metu:& ſumpſit exẽplũ diogenẽ ſup quẽ Dionyſius ſiciliæ tyrãnus ſeta gladiũ ſuſpẽdit:antepoſitis epulis quã ampliſſimis & cæteris:q̃ ad uoluptatẽ aĩos aduocare poſſunt:p quẽ oñdit ſimiliter regiã uitã ſplendore regũ ſuarũ oti non poſſe:quia ſemper inſidiarum metu ſuſpecta ſit. Non auium cytharæq; cantus ſomnum reducet:hoc ideo dixit:quoniam quidam regum ſiculorum per nimias delitias ad cytharæ & ad auiũ cantum dormiebant. Somnus agreſtium lenis uirorum non humilis domos faſtidit. Ordo eſt; non faſtidit humiles domos & ideo humilis a non particula ſub diſtinguendum.

ASCEN. ¶ Eſt.i.cõtingit & fit:ut uir ordinet latius uiro.i.q̃ alius uir arbuſta.i.arbores ad q̃s uites cõnectũť: ſulcis.i. inſcrobibus.i.hẽt plures uineas ĩ ordinẽ ponẽdas q̃ alius. Et ẽ.ſ.datũ aut cõtingit:ut hic deſcendat q̃ſi ĩ locũ periculoſum(uñ elegãter utiť ſm uallæ ſententiã hoc uocabulo)in campum.ſ. martium;ubi fiebant comitia ad magſatus innouãdos:petitor.ſ.magiſtratus quem abientes ĩ ueſte cãdida petebant: generoſior.i.nobiliore gñe & clarioribus natalibus ortus.ſ.q̃ alius. Et ut hic.i.alius cõtendat.ſ.de magiſtratu obtinendo: melior moribus & fama. Et ut turba clientiũ ſit illi maior q̃ alteri;uerũ neceſſitas.ſ.moriẽdi: ſortitur inſignes &

imos.i.omnes cuiuſcūq; cōditionis ſint:æqua.i.æquabili lege.i.pacto & forma. Vrna enim in qua ſunt fata & mortes hoium:capax:q̄a oīa capit:mouet oē nomen:& q̄a is cuius nomen poſt motā urnā excipit̄ aut exit moriturus eſt oībus in certa eſt hora mortis:certa tñ mors:uerū ſuperioribus neminem beatū uiuere ꝓbat exemplo dicens.Dapes ſiculæ.i.propoſitæ democli a tyráno ſiculo:nō elaborabūt.i.toto labore & apparatu nō efficient ſaporem dulcem illi.ſ.democli:cui enſis diſtrictus.i.uagina exemptus & eq̄na ſeta dependet ſup ceruice impia.i.imminens ceruici impiæ. cátus auiū & cytharæ nō reducent illi ſomnum.ſ.dulcem:& ecōtrario ſomnus uirorū agreſtiū:lenis nō faſtidit.i.nō aſpernatur per faſtū:domos humiles.i.tuguria & caſas ruſticoꝶ nō faſtidit ripā umbroſam.nō tempe.i.loca amœna agitata Zephyris:neq; mare tumultuoſus.

ANTO. Arcturus

¶ Arcturi ca. Arcturus ſtella eſt:q̄ urſæ cauda interp̄tat̄:Plau.i rudente itroducit arctuꝶ ſic loq̄ i crepui hibernū & fluctus moui maritimos:nā Arcturus ſignū ſum oīum acerrimū. Vehemēs ſum exoriens quū occido uehementior:occidit aūt ſæpius ut oñdit Pli.& Colu.Et nos late li.i.g. Oriétis hæ.hædi ſūt duæ ſtellæ.Oriūt̄ aūt ut ſcri. Colu.li.xi.q̄nto kal.octo.fauoni⁹ flat nōnūq̄ auſter eſt cū pluuia.Oriunt̄ item pridie nonas octo.Pli.li.xviii.ſcri.hædos oriri.iii.kal.oct.hoꝶ exort⁹ tempeſtates īducūt: ut idem inq̄t li.ii. Manili⁹ quoq; li.i. inq̄t.Tū ſubeūt hædi claudentes ſidere pōtū.

Hædi ſtellæ.

Mendax:non.n.fructus ꝓduxerat uti debebat. Torrentia:deſiccátia. Cōtracta:oñdit cupidos nō cōtentos ædificiis terreſtribus ét ī mari ædificare:quo ét curæ accedūt:niſi reliq̄rint penitus īfinitā hñdi ſitim.

Cæmenta.

Cæmenta:a cedēdo cæſure lapidū dñr:ſūt q̄ dicát.Cæmenta eſſe ip̄a fundamēta uel res ipſas neceſſarias ad fabricā.Cæmenta lapides:nō magni modi:q b⁹ ædificia cōſurgūt: ut inq̄t Nonius. Freq̄ns re.ordo eſt:freq̄ns redemptor & dñs faſtidioſus terræ cū famulis &c. Frequens re.i.architectus aliq̄s & ſuſceptor fabricæ: is.n.a prio emptore uſ redimere quū aliq̄d ædificádū cōducit.

Nec ſæuus arcturi cadentis
Impetus:aut orientis hædi.
Non uerberatæ grandinæ uineæ.
Fundusq; mendax arbore nunc aquas
Culpante.nunc torrentia agros
Sydera.nunc hyemes iniquas.
Contracta piſces æquora ſentiunt
Iactis in altum molibus huc frequens
Cæmenta demittit redemptor
Cum famulis dominuſq; terrę
Faſtidioſus.ſed timor & minæ
Scandunt eodem quo dominus:neq;
Decedit ærata triremi
Poſt equitem ſedet atra cura.
Quod ſi dolentem nec phrygius lapis
Nec purpurarum ſydere clarior
Delinit uſus:nec falernæ

Faſtidioſus:erat.n.faſtidio ſibi in terra tm̄ hr̄e p̄toria & ædificia:niſi ī mari quoq; habuiſſet. Potes.ét dicere faſtidioſus timor ſupiori tñ melius iūgit̄. Sed ti.& mi.odē etiá ī ſupiori.xvi.ait p̄riæ q̄s exul ſe quoq; ſugit.Scádit æratas uitioſa naues.Cura nec turmas eq̄tū relinq̄t ocyor ceruis & agente nībos ocyor euro. Poſt eq̄tū.i.poſt eius terga ī clunib⁹ eq. Quod ſi dolété:oñdit ſi diuitiæ multæ nō pellūt dolores & moleſtias ſe nolle p̄mutare:cū diuitiis ét maximis ſabiná uallem:ubi q̄dē ſecurá uitá agebat. Phrygius la. Pli.lib.xxxvi.ſic phrygius lapis gentis nomen hét.Eſt aūt gleba pumicoſa. Vrit̄ aū uino ꝑfuſus flaturq; follibus donec rufeſcat Ac rurſus dulci uino reſtinguit̄ & hoc trinis uicib⁹ tinguendis ueſtibus tm̄ utilis hæc ille Hor.ergo de h̄ lapide ad tiguédas ueſtes ītelligit cū dicat quoq; nec purpuraꝶ &c. Delinit:placat:mitigat.

Phrygius lapis

PORPH. ¶ Nec ſæuus ar.ca.im.aut orientis hædi ecōtrario eſt anthiteton cadenti orientem poſuit:ualet aūt arctuꝶ occaſu magis ſui tēpeſtates cōcitare. Nō uer.grá.ui.fun.men.per zeugmá ex ſupiore: & hic accipiendū fundus aūt mendax merito dr̄:q̄a plerūq; cultoris ſui ſpem fallit:nō p̄ferens.ad maturitatem fruct⁹ quos oñderat. Arbore núc aq̄s:culpáte núc torrentia agros ſydera núc hyemes iniq̄s. Hic illud oñdit qđ dixerat fundusq; mendax.Plerūq; át ſterilitas arboribus euenit p nimias aq̄s iterdū p ſiccitates aliq̄ñ p uiolentiá frigorū. Cōtracta pi.æq.ſen.tráſit ad eos q per nimiá luxuriá elaborát ſibi ædificia ī mari ponere. Sed ti.& mi.ſcá.eo.quo dñs:redit ad illa q̄ beatá uitá adimūt. Neq; de.æ.tri.p.e.ſed & atra cura.Hic oñdit neq; terra:neq; mari quenq̄ poſſe effugere īſita aī uitia. Quod ſi do.nec phry.la.nec pur.ſy.cla.Senſus eſt.ſi dolorem corporis aiq; nulli diuitiaꝶ apparatus excludere p̄ñt:cur laboremus ī acq̄renda re? Phrygius la. marmor eſt. Sinnadicum:ſinnadi.n.eſſe dicuntur phrygiæ iuxta quam hoc marmor colit̄. Nec purpurarum ſydere clarior: ſit non enim omnem purpuram ſydere clariorem intelligi uult.

ASCEN. ¶ Nec ſæuus im.ar.ſ.ſyderis ī cauda urſæ:cadentis.i.occidentis q̄a túc tempeſtatem citat:aut hedi oriétis.i.dū orit̄:túc.n.tēpeſtuoſior eſt:ſollicitat deſiderátē qđ ſatis eſt:q̄a id ſine nauigatiōe iuenit. Nec uineæ uerberatæ.i.decuſſe:grádine:& fundus mendax.i.fidem nō ſeruáns:q̄a plus accipiens q̄ referens:núc.i.iterdū arbore culpáte.ſ.ꝑ excuſatiōe:aq̄s q̄ flores corruperent:núc.i.iterdū ſidera torrétia agros.i. nimiū caloré: núc hyemes iniquas.i.nimis lōgas núc magnas.Et tñ piſces ſentiūt equora cōtracta.i.arctiora facta: mollibus.i.grádibus ædificiis iactis in altū.ſ.mare redēptor.i.cui opæ locatæ ſunt freq̄ns.i.multus:& dñs terræ faſtidioſus.i.q̄ in terris hēt faſtidiens cū famulis.ſ.ſuis:demittit huc.i.in dictū mare:cæmenta:lapidea fundamenta: ſed timor & minæ ſcandunt eodem quo dñs neq; cura atra decedit.i.cedit de triremi.i.naui ternis remorum ordinibus agenda:ærata.i.quamuis ærata & fortiſſima:& ſedet poſt equitem: qui tamen armatior & tutior eſt pedite.Quam ſi.Ordo eſt:q; ſi nec lapis phrygius.i.tinctura ex marmore phrygio:nec uſus purpuratū clarior.i.ſplendidior:ſidere delinit.i.mulcet:dolentem.nec uites falernæ quæ optimum ferunt uinum.

¶ Coſtum

¶ Coſtũ:radix coſti guſtu feruẽs ẽ odore eximio frutice alias futili. Prio ſtati ĩtroitu amnis ĩdi ĩ patale ĩſula Pli.li.xii.ſcr. Achemẽiũ coſtũ.i.pſicũ unguẽtũ. Nã ut ſcri. Pli.li.xiii.pſaꝝ eẽ debet gẽtis unguẽtũ:ſed pi hi ma dent eo. Achemenes aũt fuit prius pſaꝝ rex uti & ſupius oñdim⁹ ex herodoto. Opoſiores.i.magna opa & labore acquiſitas. ANTO. Coſtus unguentũ pſicum.

¶ Argumentum odes.ii.

AMico ſcribens docet robuſtũ pueꝝ debere acri militia diſcere pauperiẽ pati & hoſtes eques uexare uitã ſub dio ageř. Nã dulce eſt decoꝝ p pfia mori. Quæ mors c ẽs pſequit & fugaces & ĩbelles uirtus aũt honore afficit: nec perit unq̃ ait inde queq̃ ipiũ ſecũ morari nolle. Nã ſpretus Iuppiter ſæpe ſcelerato addidit ẽt innocẽtẽ. Raro.n.pœna ſcœleſtũ deſerit q̃q̃ ſera q̃nq;. Anguſtã ami.ode ẽ:filis nonæ. Anguſtã pau.i.grauẽ moleſtã acerbã difficilem. Parthos feroces.i.feroces hoſtes. Sub dio:ſub aere ſub ſole ſub imbri. Trepidis .i.periculoſis & aſperis. Illũ ex mœni.ho.Senſus eſt:illũ romanũ militẽ bellis aſſuetũ & ſtrẽnuũ timeat regia hoſtis uxor a mœnibus eũ aſpiciẽs timet inq̃ ne ſuo uiro concurrat ĩbelli. Rudis ag. i.pilioꝝ militiæq;. Leonẽ.i.romanũ militẽ ſtrẽnuũ. Tactu aſpe.i.dũ tãgit:uel ut tãgat. Dulce & decoꝝ edocet pulchrũ eẽ p pfia mori:ergo pugnãdũ nõ fugiendũ eſt eũ ẽt fugientibus mors magis inſtet. Imbecillis iuuentæ.i. debilis & nõ aptæ bellis. Timidoq; tergo.i.fugienti.

Vites achemeniumq; coſtum:
Cur inuidendis poſtibus & nouo
Sublime ritu moliar atrium?
Cur ualle permutem ſabina
Diuitias operoſiores?

Ode.ii.dicolos tetraſtro.ſubeundã eſſe militiã uirtutemq; inmortalem eſſe edocet.

ANguſtam amice pauperiem pati
Robuſtus acri militia puer
Condiſcat: & parthos feroces
Vexet eques metuendus haſta.
Vitamq; ſub dio & trepidis agat
In rebus. illum ex mœnibus hoſticis
Matrona bellantis tyranni
Proſpiciens & adulta uirgo
Suſpiret eheu ne rudis agminum
Sponſus laceſſat regius aſperum
Tactu leonem: quem cruenta
Per medias rapit ira cædes.
Dulce & decorum eſt pro patria mori
Mors & fugacem perſequitur uirum:
Nec parcit imbellis iuuentæ
Poplitibus timidoq; tergo

¶ Achemeniũq; co.odoramẽtũ eſt quoddã gratiſſ mũ:achemeni aũt pſæ dñr ab achemene rege qui quõdã totũ orbẽ tenuit. Cur inui.po.i. magnificis ac nobilibus. Et no.ſu.ri.mo.atr. Ordo eſt:ritu nouo ſublime atriũ cur moliar. Sublimitatẽ ãt & ad multitudinẽ referre poſſumus & magnificentiã. Cur.u.p.ſ.d.o.cur.iqt relicto ſabio agro ſub quo ſecurã uitã ago cõtẽtus:appetã ampliſſimas domuum fundorumq; poſſeſſiões quæ mihi oneri & moleſtiæ ſunt. PORPHI.

ANguſtã am.pa. p.ſuadet breuiorẽ uiã faciliorẽq; eſſe paupi ad beatã uitã ſi ita iſtituat ut i ſubiectis oñdet. Robuſt⁹ a.m.p.hoc eſt cũ ita robuſtus ẽ: ac p hoc cũ adoleſcẽs ẽ. Acri mi.aut in acri militia accipe aut p acrẽ militiã. Et.p.fe.pthos p q̃buſlibet hoſtib⁹ accipe. Illũ ex mœnibus hoſticis tã clarus fit inqt in glia bellicaꝝ reꝝ. adoleſcẽs ut uulgo ẽt mulieribus & puellis hoſtiũ notis fit quæ utiq; niſi frequẽtes in bello proſpiciũt. Aſpeꝝ ta.leonem:hoc eſt q aſper eſt ut leo aſperum tactu aũt q ſit tactus eſt.i.leuis aſperatur. Mors & fuga.perſequitur uirum:hic oſtendit eos maxime periclitari qui fugiunt.

¶ Nec coſtum.i.unguentum ex coſto achemenium.i.perſicum:ſup.delint dolentem cur moliar.i.cum molimine extruam:atrium poſtibus inuidendis.i.ſumptuoſis quibus merito inuideat & ſublime nouo.i.iſulto ritu:& cur pmutem.i.pmutãdo accipiã diuitias operoſiores.i.plus operæ & laboris exigentes:ualle ſabina.i.pro ualle ſabina quam a Mecœnate dono acceperat:quaſi dicat id nequaquã faciam. ASCEN.

ANguſtã. Docet q̃s ſit ad militiã aptãdus & q̃bus inſtõnibus:q̃a puer robuſtus. Puer ut ab ineunte ætate diſcat. Robuſtus ut inuita Minerua nõ moliat puinciã negatã. Pro iſtõne aũt ppoſitũ hře debet dulce & iocũdũ eſſe p pfia mori cũ alioq ẽt breui moriẽdũ ſit:Itẽ nihil pulchrius eẽ uirtute:hoc eſt fortitudine q̃ cedere neſciẽs cælũ petit. Eius aũt duæ ſunt alæ: altera qua fortiter agimus:altera qua fideliter cõmiſſa fidei nřæ & deoꝝ arcana tacemus quæ reuelare tiñ nephas putat;ut nolit cũ eo mare ingredi. Ordo eſt:o amice:puer robuſtus.i.extãtibus & magnis mẽbris condiſcat.ſ.a puero:pati pauperiẽ.i.paupertatẽ:anguſtã.i.anguſtãtẽ & cõſtringẽtẽ ſicut copiæ dilatãt:condiſcat dicit acri militia.i.in: aut p acrẽ.i.ſtrennuã militiã:& ipſe iã eques metuẽdus haſta:q̃a eius agitãdæ peritus uexet parthos feroces q̃a romano imperio inimicos:& aget uitã ſub dio.i.Ioue:hoc ẽ aere aut cælo & in rebus trepidis.i.trepiditare faciẽtibus. Matrona.i.uxor matrimonio:ut mater fiat data:tyrãni.i.regis inimici:bellãtis.ſ.cõtra romanum imperiũ:proſpiciẽs ex mœnibus hoſticis.i.hoſtilibus illũ.i.talẽ eqtẽ ita a puero iſtitutũ:& uirgo adulta.i.iã matura uiro:iã plenis nubilis annis:ſuſpiret.i.cũ ſuſpitio dicat. Eheu ne ſpõſus regius.i.cui regis filia deſponſata ẽ;rudis.i.ignarus & nõdũ eruditus:agminũ.i.iſtruẽdoꝝ & ducẽdorũ laceſſat.i.puocet ad irã & pugnã: leonẽ.i.talẽ eqtẽ ferociẽtẽ i morẽ leonis:aſperũ tactu.i.dũ tãgat.quẽ ira q̃ leoni cõgrua:cruẽta.i.cruorẽ effũdẽs:rapit.i.fert.p medias cædes.i.ſtrages. Et ſi dicat trã audẽs cito moriet:addit dulce & decoꝝ ẽ p pfia mori. Mors pſeqt:&.i.ẽt fugacẽ uirũ:q̃a q hoſtẽ effugit nõ cõtinuo mortẽ effugit:nec mors parcit poplitib⁹.i.neruis poſt genu qui fugiẽtibus incidi ſolent & tergo timido iuuentæ.i.iuuentutis:imbellis quia fugientis.

Virtus repulſæ neſcia ſordidæ
Intaminatis fulget honoribus.
Nec ſumit aut ponit ſecures
Arbitrio popularis auræ.
Virtus recludens immeritis mori
Cælum:negata tentat iter uia.
Cætus uulgares & hudam
Spernit humum fugiente penna.
Eſt & fidei tuta ſilentio
Merces uetabo qui cereris ſacrum
Vulgarit arcanæ:ſub iiſdem
Sit trabibus:fragilemq; mecum
Soluat phaſelum:ſæpe dieſpiter
Neglectus inceſto addidit integrum.
Raro antecedentem ſceleſtum
Deſeruit pede pœna claudo.

ANTO. Virtus re.Senſus eſt:q̃ uirtute p̃ditus nũq̃ repulſam hře põt:ſplédet.n.p ſe incorruptis honorib⁹:quos in ſe hẽt. Vñ ſi peteret magřatũ nec ppli fauoré héret repulſam nõ hét qa oino dignus eſt magřatu ipſo fungi.

Nec ſumit aut po.Senſus eſt q̃ uirtute p̃ditus nõ ſumit aut relinqt magřatus arbitrio ppli fauẽtis uel obſtãtis qm̃ oino uirtute ſua illud meret exc. nec aliqs ei auferre põt uel dare qd' eſt i ipſo poſitũ. Virtus ree lu. oñdit uirtute p̃ditos hũana deſpicere:appetereq; cœleſtia illiſq; diuinos honores exhiberi:cũ inter cælicolas referant. Eſt & fideli:oſidit uirtuté ipſam ſecreti ẽt tenacẽ eſſe:& fidelẽ. Vetabo:q dicit ſe nolle cũ ſacrilegio cõuenire uel nauigare ne illi⁹ culpa ipſe quoq; opprimat a diis. Cereris ſacrũ:arcanũ ceteris ſacra myſtica erát.i.ſecreta:nec uulgari licebat:dñt eni eá occulte tõſilius uſam fuiſſe donec filiá repiret. Sub iis tra.ſub eodé tecto. Dieſpiter:iuppiter ut diei pr̃:teſte Macr.Inceſto a.i.ſ. ſcelerato & criminoſo adiũxit integre uitæ uiꝝ & inſontem.

Deorum pœna — Raro.Ordo eſt.pœna claudo pede raro deſerit ſceleſtũ antecedẽtem:ná ut ẽt li.i.Vale.ſcri. Lẽto gradu ad uindictã ſui diuina pcedit ira tarditatẽ q; ſupplicii grauitate cõpenſat.Et Iuue.ſaty.xiii. Vt ſit magna tñ certe lenta ita deoꝝ eſt q̃ qdé ab homero ſũpta ſũt:is.n.li.iiii.ilia.ait.cõtẽni nũero olympi haud ipune finũt ſup:ſcelera ipia q̃q̃ diſtulerit:culpas hoium grauiora morát ſupplicia.

PORPH. Virtus re.ne.ſor.Hæc de ſtoicoꝝ ſecta ſunt q dicũt uirtuté ſolá ſufficere ad beatã uitá. Repulſam aũt gñalr accipit p infamia ac turpitudine. Hoc.n.ait. Virtus ifamis ac ſordida unq̃ eſſe põt.

Nec ſu.aut po.ſe.ar.i.hæc ptáte ppria coronat:qa nõ alius illi auferre põt q; in ipſa poſitũ é. Et fideli tuta ſilẽtio Merces:inter uirtutes.ſ. Vetabo q ce.ſa.uul.ar.abſit inqt:ut ſub eodé tecto mecũ ſint & cũ his nauigẽ qui linguã ſuã uſq; ad pditionem miniſterioꝝ cereris pducont. Negata tẽtat uia.ſ. oibus:his aũt intelligi uult per uirtuté acquirere poſſe hoíes imortalitatem qui mortali conditione ſunt.Raro antecedenté ſceleſtũ deſeruit pede pœna claudo:hoc pximũ eſt illi q; dr̃ deos iratos pedes lauatos habere:quia nõnunq̃ tarde ueniũt nocentibus:ſm hæc ergo pœna pede claudo dicta eſt q̃ raro deſeruiſſe antecedẽtem ſceleſtum ait ſignificat difficile nõ eſſe perſequi eum cui ob meritum aliquod pœna debetur.

ASCEN. Virtus neſcia repulſæ ſordidæ.i.q̃ nõ patiť repulſam ſordidam q̃ fiat ob culpã:aut ſeptitudiné petitoris fulget honoribus itaminatis.i.ipollutis:nec ſumit aut ponit.i.deponit ſecures.i.ſummos faſces i q bus eras ſecuris arbitrio.i.ad arbitriũ auræ.i.fauoris popularis:qa dignus cõſulatu cõſularis é etiã ſi repulſus. Virtus recludẽs.i.aperiẽs cælũ imeritis mori.i.dignis ſp uiuere:tenrat iter uia negata.ſ.hoi i terris degẽti & ſpernit pẽna fugiẽte.i.alis fugiẽtib⁹ p æthera coetus uulgares.i.uulgariũ:& hũmũ hudã.i.cœnoſã & paludoſã terrã. Nec ſoli q fortiter agunt p̃miabũť:qa merces tuta.qa i cælo ubi fures nõ demoliũť:eſt &.i.ẽt:ſilẽtio fideli.i. de cõmiſſis fidei. Ego uetabo.i.phibebo.ſit.i. ut ſit uel ne ſit mecũ ſub iiſdẽ trabib⁹.i.i eadẽ naui & ſoluat.ſ. a littore mecũ phaſelũ.i.nauiculũ fragilẽ is qui uulgarit.i.uulgo reuelauerit ſacꝝ cæteris arcanæ ut eleuſinæ quæ ſacra ſua arcana uult teneri:q a dieſpiter.i.diei pater Iuppiter cuncta uidens:neglectus.ſ.ab inceſto addidit ſæpe inceſto.i.polluto & non caſto integrum.i.incorruptũ:hoc eſt puniuit temporaliter ſæpe bonos cũ malis:eo q; in una ſocietate inuenit. Pœna.i.ultio deoꝝ pede claudo quia lente aduenĩẽs:hoc é licet pede claudo:raro deſeruit ſceleſtum antecedẽte:imo nunq̃ niſi ipm ſceleris pœnituerit.ſed nec tũc deſerit.

Argumentum odes.iii.

Ode.iii.tricolos tetra.docẽs uirtute aſcẽdi cœlum.& de romuli numine loquens.

IVſtum & tenacem propoſiti uirum
Non ciuium ardor praua iubentium

ANTO. SCribitur ſapienté uiꝝ & optimũ nulla ſeditiõe nulliſq; minis tyráni:nõ tépeſtatib⁹ nõ iouis fulmine poſſe a ſolida & integra mẽte cõcuti & mouerí:ſi ẽt mũdus rueret ipauidũ ruinæ ferirent iraq; uirtute & mente innixus pollux & hercules cœlũ aſcendere iter quos qdé ipſe quoq; auguſtus accũbet:hac ité uirtute a tigrib⁹ uectus eſt bacchus: hac inq̃ uirtute Romulus Martis eqs & militiæ glia fugit iferos:cœlũ aſcẽdit iunoné ẽt pmittẽte dũ dii cõſiliũ ſup hoc agerẽt.Refert inde plurima iunonis uerba in romuli romanorũq; gratia plata. Admonet poſtea muſam ut deoꝝ ſermões referre deſinat cũ lyricis iocoſa tñ nõ ſeria grauiaq; cõuemát. Iuſtũ & te.p.u.ode eſt ſilis.ix. hic aũt poeta ipſe lõgo iteruallo ad romuli nomẽ deſcẽdit in auguſti laudẽ. Tenacẽ.p.i.cõſtãtẽ & cõtinẽtẽ

Cõſtãtia Cõtinentia — cõſtãtia náq; i reſiſtẽdo:cõtinẽtiã uero i ſupando cõſiſtit qd' philo.li.vii.eth.ſcr. Ardor:furor ſeditio.

PORPH. IVſtum ac tenacem propoſiti uirum.in ſecta ſtoica & hoc dicitur iuſtũ uirum & honeſti propoſiti non terreri ciuium opinionibus exigentium ut aliquid contra rationem faciat.

ASCEN. IVſtũ & te.Deſcribit uiri fortis uirtutem:& q uere fortis inuẽti cælum meruerint cõmemorat Romulũ illis annumerás ẽt Iunonis permiſſu q̃ conſilio deoꝝ permiſſit:ut romulus uirtute cælũ conſcẽderet & romã

& romã cõſtrueret:pthis & medis aliiſq; fere gentibus dominaturã:cui cõſonat illud æneí.i. Quin aſpera Iuno. Quæ ma.nũc nũc terraſq; metu cæluq; fatigat Cõſilia in melius referet:mecũq; fouebit Romanos rerũ dñs gẽtemq; togatã. Ve℞ id ſolum recepit ne romani pietate moti Ilion inſtaurare moliant̃ :qđ cõmode fingit̃ a poeta ne aut impietati aut ignauiæ detur romanis ꝙ troiã patriã ſuam antiquã nõ reparauerint:qđ illis ĩpietati dari poſſet ſi nollẽt:& ignauiæ ſi neq̃rẽt. Cæterũ q̃a hæc materia altior ut q̃ quæ lyræ cõuenias: admonet muſam ſeſe reprimat. Ordo eſt. Ardor ideſt.ardens furor ciuium iubentium praua:ideſt iniuſta q̃a iuſtis parendum eſt:& uultus ſcilicet crudelis tyranni inſtantis:ideſt urgentis:non quatit:ideſt non excutit nec dimouet ſolida:ideſt firma & integra mente:uirum iuſtum & tenacem propoſitis.i.cõſtãtem ĩ ꝓpoſito.

Non uultus inſtantis tyranni
Mente quatit ſolida:neq; auſter
Dux inquieti turbidus hadriæ
Nec fulminantis magna iouis manus,
Si fractus illabatur orbis
Impauidum ferient ruinæ.
Hac arte pollux & uagus hercules
Innixus arces attigit igneas,
Quos inter auguſtus recumbens
Purpureo bibet ore nectar,
Hac te merentem bacche pater tuæ
Vexere tygres indocili iugum
Colo trahentes:hac quirinus
Martis equis acheronta fugit.
Gratum elocuta conſiliantibus
Iunone diuis ilion ilion
Fatalis inceſtuſq; iudex
Et mulier peregrina uertit
In puluerem:ex quo deſtituit deos

℄ Vultus.ſæuitia. Mẽte q̃tit ſolida:cõcutit mouet a mẽte firma integro & cõſtãti. Auſter dux: turbidus adriæ ingẽti: odẽ quoq; tertia li.i.de eodem ait. Nec rabiẽ noti. Quo non arbiter adriæ maior tollere ſeu ponere uult freta. Impauidũ ſe. rui.id fortis uiri offm̃ eſt. Vñ philo.ait li.iii.ethi. is igit̃ hõ fortis ꝓprie dr̃ q circa hõeſtã mortẽ & ea oĩa q̃ repẽte eueniũt atq; efferũt ipſam interiꝰ eſt. Hac arte.i.iuſtitia conſtãtia & fortitudine. Hac arte.i.uirtute.dr̃.n.ars ab ἀρετῆ.i.uirtute ut Diome.ſcr. Pollux:de hoc lege ode.xii.li.i. Vagus:orbis.n.plurima loca peragrauit mõſtra domãdo iuſſus ab Euriſtheo mycena℞ rege de quo uide epodo.iii.& Iuue.ibi ſed qđ magis heracleas

ANTO. Ars Fortis hõ

Arces igneas.i.ſideras Auguſtus recũbens:uult auguſtũ quoq; ĩ deo℞ noĩe haberi. loquit̃ aũt ut ille. Tu das epulis accũbere diuum : nã hoĩes per merita deo℞ conuiuiis adhibebant̃. Hac.ſ.arte & uirtute. Te merentem.i.pugnãtem & bñ merentem de hoĩbus. Bacchus.n.ut ſcribit Diodorꝰ cunctos impios ſuſtulit. Tigres lynces & tygres bacchi currũ trahunt. Sed uidet̃ baccho aſſignari teſte probo ut per ea℞ colorẽ ĩ uino uarias hominum eſſe mẽtes intelligamus uel ut per eas ſæuitia demonſtret̃ ꝙ quidã poti infinitã excedunt crudelitatẽ. Hac.ſ.arte & uirtute. Quirinus Romulus:hũc aũt ĩ auguſti laudẽ cõmẽorat. Martis eqs ache.i.bellãdo. Acherõta.i.iferos ipſos de acherõte legito in ode.iii. Gratũ:ꝓ grate. Cõſiliãtibus.i. cõſiliũ hñtibus de recipiendo Romulo. Ilion il. hæc ſũt iunonis rõanis cõciliate uerba ad deos. Fatalis ince.iu.de paride loquit̃ qui iudiciũ habuit trium dea℞:de quo late in ode.xv.li.i. Mulier.i.p.helena.

Lynces Tygres

℄ Non uul.i.t.m.q.ſ.i. eũ quẽ iuſtũ & tenacẽ ꝓpoſiti ait:ergo ſenſus eſt:ſapientẽ ui℞ nõ q̃tit.i.non cõturbat minax uultus tyrãni:aõ.ſ.quia ſolida mente eſt.i.firma & cõſtanti. Hac arte pol.& ua.her.uagus dictus eſt quia orbẽ terra℞ peragrauit. Arces igneas.i.ſydereas;ac ꝓ hoc cœleſtes. Quos.i.a.r.bene q̃a & ipſe uirtutis cultor eſt. Purpureo bibit ore nectar purpureo ore claro & ſplẽdido:ut Virgil. Lumenq; iuuentæ purpureum. Hac te.m.b.p.hac uirtutes.ſ. Merentem:merentem quomodo accipimus utrum ſimpliciter dignũ an ut mereri ſtipẽdia milites dicimus. Indocili.i.c.t. alioq̃ ĩdocili. Nõ utiq; ẽt ſub libero q eas docuerit iugũ ſuum trahere. Gratũ.e.c.i.d.cõſiliãtibus nũc ĩ cõſilio agẽtibus.ĩtelligẽdũ:ẽ ãt ſenſus:iunone elocuta q̃ erat cũ diis apud quos cõſilio loquebat̃ gratũ elocuta cõſiliãtibus non eſt alia hæc oda qua ſuperior:ſed illi adheret quare falluntur q eas ſeparant quippe cum manifeſte hæreat hoc modo. Hac quiri.m.e.a.f.gratum elocuta cõſiliãtibus iunone diuis ſignificat hac romulũ ĩ cœlum receptũ iunone mitigata romanis q̃bus aliquãdiu ꝓp irã q̃ in troianos habuit irata fuit. Fatalis inceſtuſq; iudex :hæc iam iunonis uerba ſunt in conſilio. PORPHL.

℄ Neq; auſter dux turbidus.i.turbulẽtus rector adriæ.i.maris adriatici ĩgeti.i.cõmoti:nec magna manus Iouis fulminãtis q̃tit ſup.eũ:q̃a iuppiter nõ uult & adria nõ põt. Si orbis.i.totus globus cæli fractus illabat̃.ſ.in ſe ruinæ.i.fragmẽta cadẽtia ferẽt eũ ĩpauidũ:forte tñ pauẽtẽ. Pollux alter gemino℞ & hercules uagus.ſ.ad monſtra donãda:innixus.i.ſtabilitus hac arte.ſ.ſolidæ uirtutis:attigit arces igneas.i.cæleſtes:ĩter quos.ſ.pollucẽ & herculẽ Auguſtus recũbẽs.ſ.in menſa deo℞:bibet ore purpureo.i.purpurato:nectar.i.deo℞ potũ. O bacche pater tuæ.i.tibi obſequentes peculiariter tygres:trahẽtes iugũ collo indocili.i.ĩdomabili ab aliis:uexere te merẽtẽ.i.militiã agẽtẽ:aut bñ merẽtẽ:hac.ſ.arte uirtutis. Quirinus.i.romulus fugit eqs martis.i.bello:hac.ſ.arte acherõta.i.ĩfernũ:& hoc Iunone elocuta gratũ.i.rẽ gratã marti & eius ſoboli:diuis cõſiliãtibus .i.cõſultãtibus de ſtatu romano. Inq̃t aũt Iuno. Iudex.ſ.paris q ueneri pomũ adiudicauit:fatalis.i.exitialis:q̃a ita ĩ fatis fuit: ut roma ſurgat ex ruinis troiæ & ĩceſtus: q̃a libidine corruptꝰ ueneri fauit & mulier pegrina.ſ. helena:uertit ĩ puluerẽ Iliõ: Iliõ bis dicit ad effectũ exprimẽdũ.q.d. pulcherrimũ quõdã oppidũ:dãnatũ.ſ.ad euerſionẽ a diis:cũ populo & duce fraudulẽto.ſ. Laomedõte mihi & mineruæ caſtæ.i.ĩ ultionẽ meã & mineruæ:ab eo tẽpore ex quo laomedõ rex troiæ pater priami:deſtituit.i.defraudauit deos.ſ.neptunũ & apollinẽ. ASCEN.

NTO. ¶Laomedō.ſcribit.Home.li.xxi.iliad.neptūnum talia uerba apollini retuliſſe ſtulte q̄ inſipiens es non ne meminiſti q iam paſſi ſumus apud ilium mala? Solos nos deoꝝ iuppiter miſit ut ſuperbo laomedōti,in annū promiſſa mercede ſeruirem⁹:ipſe īperabat. Ego troianis urbē latis & q̄ pulchris muris ne expugnari poſſent circūdedi. Tu errabūdus & camuras boues in iugoſæ idæ cōuallibus pauiſti. Sed quum uenit accipiēde mercedis tp̄s tunc debita nos mercede fraudatos minatus dimiſit laomedō:tibi q dē manib⁹pedibuſq̄ ligatis ad lōginquas iſulas deportatuꝝ:utriuſq̄ aūt aures inciſuꝝ nos aīo irato ꝑmiſſa fraudati mercede reuertimur horū tu nunc troianis grām refers &c. id uero ſictū eſſe aiūt qm̄ cū troianoꝝ pecūia ī ſacro hoꝝ deoꝝ ſeruaret̄ ab eis laomedon petiit redditūꝝ ſe iurās uñ mœnia inſtaurauit:poſtea tñ nec reddidit:hinc datus ē fabulæ locus. Iliō:ordo ē: iudex fatalis & inceſtus & mulier pegrina uertit in puluerē ilion iliō dānatū mihi pro a me & caſtæ mineruæ:cū pp̄lo & duce fraudulēto ex quo laomedon pacta mercede deſtituit deos. Caſtæ mi. id ait:qa dixerat īceſtus iudex:ſcribit āt Home.li. ult.ilia.q̄ Iuno & Minerua ſacrū iliū priamūq̄ & troianū populū proſeqbantur Alexandri gratia:q deabus ad ſe uenictibus eam prætulit : quæ miſerā ipſi libidinē pollicebat̄. Duce fraudulento.i.ipſo laomedōte qui deos fraudauerat neptūnum.ſ.& apollinem. Iā nec lacœnæ: oñdit troiana oīa diruta eē ſe iunonæ agēte:hinc iræ ſuæ ſatis factū eſſe. Famoſus: īfamis rapuit.n.helenā menelai hoſpitis uxorem. Hoſpes:pis ab helena ſpartæ hoſpitatus eā rapuit. Nec priami domus ideſt familia. Periura:pp laomedōta dicit̄: qui deos decepat. Hectoreis opibus.i.auxiliis . Hector.n. Troiā diſtulit in decimū annum. Ductū: prorogatū:fuere qppe īter deos ſeditiones nā partim troianis ptim græcis fauere. Reſedit:qeuit.

Protinus:de hic. Graues iras:qbus ī romanos uſa fuerā ob troianoꝝ cām. Inuiſum:mihi odio ſum:qa troianæ ſtirpis. Nepotē.i.romulū mei filii. Martis filiū exilia numitoris filia:de quo plura uideto ī ode.xii.li.i. Marti redonabo.i.Martis grā iras & odiū in romulū & romanum relinquā. Quietis: dii.n.nulla ꝑturbatiōe afficiunt̄.

roiæ
lœnia
eptunus
pollo

Mercede pacta Laomedon mihi
Castæq̄ damnatum Mineruæ
Cum populo & duce fraudulento:
Iam nec lacenæ ſplendet adulter,
Famoſus hoſpes nec Priami domus
Periura pugnaces achiuos
Hectoreis opibus refringit:
Noſtriſq̄ ductum ſeditionibus
Bellum reſedit.protinus & grauis
Iras & inuiſum nepotem:
Troica quem peperit ſacerdos
Marti redonabo.illum ego lucidas
Inire ſedes:ducere nectaris
Succos:& aſcribi quietis
Ordinibus patiar deorum.
Dum longus inter ſæuiat ilion:
Romamq̄ pontus:qualibet exules
In parte regnanto beati:
Dum priami paridiſq̄ buſto
Inſultet armentum:& catulos feræ
Celent inultæ:ſtet capitolium
Fulgens:triumphatiſq̄ poſſit
Roma ferox dare iura medis.

Dū lō.iter:ſenſus eſt:dūmō Roma ab ilio diſtet oppoſito mari romani ipſi ubiq̄ regnēt beati. Sæuiat:ne illuc rōani redire q̄ant iſtaurareq̄ iliū. Exules:ad æneā:& cōites retulit:a quo rōani ſūt oriūdi. Regnāto:ꝑ regnāt. Dū pri.Sēſus ē:dūmō. Priami ſepulchra & paridis armēta paſcēdo inſiliāt feræq̄ tutæ ibidē catulos celēt.i. dūmō iliō deſertū fuerit:ſtet capitoliū &c. Buſto:ſepulchro. Inſultet:īſiliat ſupuaget̄ celeriter: Inulte:ſine pœna illeſæ ſecuræ ac tutiſſime. Fulgēs.i.auratū. Medis:pro quibuſcūq̄ bellicoſis ponuntur.

PORPH. ¶Mihi caſtæq̄ dānatū mineruæ: ꝑ a me damnatū illum.ſ. Iam nec lacenæ ſplendet adulteræ famoſus hoſpes:eleganter hæc dñr quaſi oñdit Iuno ſe ad ſatiſfactionē uſq̄ ultionem percepiſſe de troianis. Diſcere nectaris ſuccos.i.aſſueſcere ſaporibus nectaris:dum lōge ſit inquit ab ilio roma in qualibet parte orbis romani quātū ī me eſt regnent:elegāter hic puicatia iratæ ī troianos deæ exprimit̄. Regnāto:ꝑ regnēt: ſecunda pro tertia pſona:eſt:ut eſt illud Virgilia.tertius argolica galea cōtentus abito. Dū priami paridiſq̄ buſto inſultet armentum:hoc eſt paſcendo ſupergradiatur. Et ca.fe.ce.i.perire quaſi deſertam eſſe uelit troiam.

ASCEN. ¶Mercede pacta.i.pacto promiſſa ꝑ inſtauratione murorū troiæ. Iā nec.Ordo ē.Nec iā.i.āplius ſplendet.i.ſplendidus apparet:hoſpes formoſus.ſ.paris:adulteræ lacenæ.i.ſpartanæ.ſ.helenæ:q̄ parin hoſpitio ſuſceptū:qa tā formoſum uidit ſecuta ē:nec domus priami piura.i.laomedontis piurio polluta refringit.ſ.āplius: opibus.i.uiribus hectoreis.i.ipius hectoris:achiuos.i.græcos ꝑcipue achiuos pugnaces.i.bellicoſos. Et iam bellū ductū.ſ.apud troiā:nr̄is ſeditiōibus.i.factiōibus:reſedit.i.qeuit & ſedatum ē.Ego.q.d.iā ſaturata:redonabo ꝑtinus.i.oino marti.ſ.auctori romanoꝝ:iras grauis.i.altamēte repoſtū odiū in troianos : & nepotē.ſ. romulū iuiſū.uñ in æn.Heu ſtirpē inuiſam &c.ut pote quē ſacerdos troica.i.a troianis oriūda.ſ.ilia ſeu rhea numitoris filia pepit.Ego patiar illū.ſ.romulū:inire.i.igredi ſedes lucidas.ſ.deoꝝ:& ducere.ſ.ad hos ſuccos nectaris.i.potus diuini:& aſcribi ordinibus deoꝝ qetis.i.æterna qete gaudētiū. Exules.ſ.troiani regnāto.i. ꝑmitto ut regnēte ēt beati ī q̄libet pte.ſ.mūdi:dū lōgus pōtus.i.magnū mare ſæuiat.i.ferueat iter iliō & Romā:dū.i.dūmodo armētū.ſ.dū paſcitur:inſultet buſto.i.ſepulchro priami & paridis:& dū feræ inultæ.i.non captæ nec punitæ celent.i.occulāt ī buſto illoꝝ catulos.ſ.ſuos ſtet.i.ꝑmitto ut ſtet:capitoliū.i.arx rōana:fulgēs & roma ferox:qa martia:poſſit dare iura medis.i.qbuſcūq̄ bellicoſis hoſtib⁹:triūphatis.i.i triūphū actis.

¶Horrenda:

Horrenda late nomen ín ultímás
Extendat oras qua medíus líquor
Secernít europen ab aphro.
Qua tumidus rígat arua nílus
Aurum írrepertum & ſic melíus ſitum
Quum terra cælat:ſpernere fortior
Quam cogere humanos ín uſus
Omne ſacrum rapíente dextra
Quícunq́ mundo termínus obſtítít
Hunc tangent armís uiſere geſtíens
Qua parte debacchentur ígnes
Qua nebulæ pluuíiq́ rores.
Sed bellicoſis fata quírítibus.
Hac lege díco ne nimíum píí
Rebuſq́ fídentes auitæ.
Tecta uelínt reparare troíæ.
Troíæ renaſcens alite lugubrí
Fortuna triſti clade íterabitur
Ducente uíctríces cateruas

¶Horrenda:hoſtibus.ſ. Medius li.ſe.eu.ab aphro.Gaditanũ ſinũ intelligit:nã uti Soli.ſcri.oceanus ab oc ANTOꝰ
caſu ſolis irrũpẽs leuo latere europa radit aphricã dextro ſciſſiſq́ calpe & abyla montibus quos dñt colũnas Calpe
Herculis inter mauros fundiť & hiſpaniam. Tumidus rigat arua nilus.Nilus africam ab ethyopia diuidẽs Abyla
medios ethyopas ſecat:certis tamen diebus auctu magno per totam ſpatiatus ægyptũ fœcundus inatat ter Nili auctꝰ
ræ:ĩcipit aũt creſceť luna noua q̃cũq́ poſt ſolſtitiũ ẽ ſenſim modiceq́ cãcrũ ſole trãſeũte:abũdãtiſſime ãt leo
nẽ:& reſidet ĩ uirgine iiſdẽ q̃bus accreuit modis:in totũ aũt reuocať ĩtra ripas in libra:ut tradit Herodo.cen
teſimo die:iuſtũ ĩcremẽtũ ẽ cubitoꝝ ſedecim mi
nores aq̃ nõ oĩa rigãt ampliores detinẽt tardius
recedẽdo:hæſerẽdi tp̃a abſumũt ſolo madẽte:il
le nũ dãt ſitiẽte:utrũq́ reputat ꝓuincia: in.xii.cu
bitis famẽ ſentit ĩ tredicim ẽt eſurit. q̃ttuordecĩ
cubita hilaritatẽ afferũt:q̃ndecĩ ſecuritatem ſede
cĩ delitias. Auctor ẽ Pli.li.v.ca.x.Fortior.Fortior
ſq̃t Roma erit ſpernere auꝝ q̃ appeteř & uſitate.
Irrepertũ:ĩcſſoſũ p qď intelligit romã ſpreturã
magnã auri copiã:erit.n. ꝓuo ꝯtẽta dř ãr id pp cu
riũ & fabiũ & alios ſilẽs de qbꝰ li.i.ĩ ode.xii. Sic
melius ſitũ:auro.n.multa ſcelera fiũt hic ait poe
ta li.iii.fas oẽ abrũpit polidoꝝ obtrũcat & auro
Vi potiť.Quid nõ mortalia pectora cgis auri ſa
cra fames.& Oui.Effodiũť opes irritamẽta malo
rũ tãq́ nocẽs ferrũ ferroq́ nocẽtius auꝝ ꝓdierat
ꝓdit bellũ qď pugnat utroq́. Oẽ ſa.ra.oc.Sẽſus
duplex:uel q̃ rõani ſacra oĩa ab externis accipiẽt
qď fecerũt uel romanis ſpernẽt auꝝ cuius auari
tia ſacris ẽt nõ pciť. Terminus ob.ĩ quodã anti
q̃ſſimo textu legimꝰ extitit. Vtrũq́ tñ placet.Eſt
aũt ſenſus ubicũq́ terminabiť orbis. Mũdo.i.
terraꝝ orbi. Obſtitit:hoc pp mare ait:id.n.ter
ræ obſtat ne ulterius tẽdat. Hinc Oui.inq̃t circũ
fluus hũor. Vltia poſſeditq́,ſolidũq́ coercuit or
bẽ. Qua par.d.ignes.lybiæ ptẽ itelligit: quã tor
rida zona occupat:de qua re Stra.lib.xvii. De
bacchenť æſtuent feruẽt. Qua nebu.pluuiiq́ rores:de ripheo iugo ĩtelligit ad ſcythiã:ubi regio eſt aſſiduis Ripheí
obſeſſa niuibꝰ:q̃ppe caſu cõtinuaꝝ pruinaꝝ dãnata ps mũdi:& ab reꝝ natura ĩ nubẽ æternæ caliginis mer
ſæ ipſiſq́ ꝓrſus aquilonibus rigẽtiſſima.Sola terraꝝ nõ nouit uices tẽpoꝝ:nec de cœlo aliud accipit q̃ hye
mẽ ſempiternã:hæc ex ſolino potes quoq́ de hypboreis intelligere:ii.n.incolũt ultra aq̃lonẽ.apud quos mũ Hypborei.
di cardines eſſe credũt:ut fidẽ inq̃t demũ ripheo iugo nõ nimiũ diſtãt. Nimiũ pii:hoc ait quia pii erga iliũ
inſtaurãdũ ſibi ipſis nocerẽt numinũ & iunonis ira. Rebus:opibus & ipũs. Alite lu.malo hoĩe & ĩfelici au
ſpicio. Triſti clade.Hoc ait qm̃ fimbria ultro e ſenatu egreſſus uir bellis artibus inſignis cũ reꝝ militariũ
inexptus eſſet flaccus collega cinnæ ĩ cõſulatu:quẽ cinna duabus cũ legiõibus ĩ aſiã miſerat:ut Syllæ loco ho Fimbria
ſtis iudicati ipſe aſiã inuaderet:belliũq́ mitridati ĩferret flaccũ ip̃m iteremit in nicomedia urbe itaq́ ĩ puteo
latente ro.cõſule:belliq́ imperatore cum ipſe priuatus dũtaxat exiſteret ſeipſum poſtea exercitus imperato
re nuncupauit ilienſibus obſeſſis ab eo & ad Syllã cõfugiẽtibus Sylla ſuaſerat ut ad fimbriã irẽt dicerẽtq́ illi
hoc dũtaxat q̃ ſe ſyllæ dediſſent qbꝰ pceptis fimbria eos ueluti romanoꝝ amicos collaudauit: monuitq́ ut
ſe ẽt romanũ ciuẽ exiſtentem intra urbẽ reciperent:per ironiam faſſus.Romanos atq́ ilienſes inter ſe cogna
tione deuictos eſſe ita urbem ingreſſus omnes ſibi obuios occidit:urbem incendit:illos qui ad Syllam lega
ti ierant uarie confecit.Nullis præterea ſacris pepercit:neq́ iis qui ad palladis templum confugerant: quos
cum templo ſimul igne uſſit diſiecit & urbis mœnia:hæc & plura Appia.in lib.mitridatico.

¶Horrẽda late no.in ul.nõ ꝑpetuũ epithetõ horrẽdã romã dicit ſed barbaris horrẽdã. Qua.l.m.ſ.eu.ab a. PORPH.
Gaditanũ mare fretũ ſignĩt:ide.n.ĩcipiũt diſcerni europa a lybia. Qua tu.ri.arua nilus nõ ſp tumidus:ſed tu
midus eũ rigat. Auꝝ.i.&.ſ.m.c.t.c.ſ.f.bñ auꝝ ait eẽ priuſq̃ de metallis effodiať qm̃ effoſſu ꝫ cãm p̃ſtat aua
ritiæ ac ſceleribus:pp̃l'm aũt romanũ ait cõſtãtiſſimũ auꝝ cõtẽnere merito qm̃ apud ueteres pauptas magis
in honore erat q̃ diuitiæ. Oẽ ſa.ra.dex.ne romanoꝝ.ſ.dextra:ſed deoꝝ q cogũt auꝝ in uſus romanos.Ex
trinſecus aũt hic accipiẽda uox eſt & ut ſit ẽt ſacrũ rapiẽte dextra uiſcere geſtiẽs qua uel pte debacchẽť ignes
auſtralẽ cardinẽ ſignĩat q eſt torrẽtiſſimus.Troiæ renaſcẽs alite lugubri fortuna triſti clade iterabiť: ordo &
ſenſus ẽ:fortũæ troiæ alite lugubri.i.malo auſpicio renaſcẽti iterata excidio cadet:hic aũt ſenſus ĩde cõceptꝰ
eſt q̃ fluuius fimbria legatꝰ cinnæ iliũ tpibꝰ ſyllanis oppugnauit ac diruit quẽ mox ſeditio militũ occidit.

¶Et ut roma horrenda extendat late nomen in ultimas oras.i.regiões:qua loquor.i.liq̃dus ſinus utpote ga ASCEN.
ditanus medius.i. ĩteriacens:ſecernit.i.diſterminat europẽ ab aphro.i.aphrica:& quas.ſ.pte nilus tumidus.i.
inflatus:rigat arua.i.in ægypto. Roma dicit exñs fortior ſpernere.i.ad ſpernendũ:q̃ cogere.i.ad cogendũ in
uſus humanos(ut patet de curio & fabricio)& hoc dextra rapiente omne ſacꝝ ut a barbaris ſit:ſpernere dicit

aurū irreptū.i.nondū repertū & ſitū.i. poſitū melios.i.conuenientius ſic.i.oiſceribus terræ:quū.ſ.terra cælat ipſum Quicūq̧ terminus obſtitit mūdo:quo minus puius ſit.hūc roma tāget geſtiens uiſere.i.ire uiſum q̄ pte debacchent.i.ſæuiāt ignes.ſ.in lybia:& q̄ pte nebulæ & rores pluuii.ſ.ripheis iugis:Sed dico qritibus.i.romanis bellicoſis fata hac lege ne ſcilicet exiſtentes nimium dii ſcilicet in patriam antiquam uelint.i.moliantur tecta troiæ:q̄ fortuna troiæ renaſcens id eſt ſi renaſcat alitet.i.auſpicio lugubri.i.lamentoſo:iterabit: id eſt iterum afficiet clade triſti:& hoc me cōiuge & ſororæ Iouis dicēte.i.reducēte caterua uictrices.ſ.græco℞.

ANTO. ℭCōiuge me Iouis & ſorore. Cic.i lib. de na.de. ſic ait. Aer āt ut Stoici diſputāt iterlectus:iter mare & cœlū iunonis noie conſecratur:q̄ eſt ſoror & cōiūx iouis:q̄ & ſimilitudo ē ætheris & cū eo ſumma cōiunctio. Effœminarūt āt eum iunoniq̧ tribuerūt q̄ nihil ē eo molius. Sed iunonē ab iuuando credo eā nominatā:hæc ille Macro. uero li.i. de Sō.ſic ait. Eſt āt iuno aer.& dr̄ ſoror qa iiſdem ſeminibus qbus cœlū etiam aer ē procreatus. Cōiūx qa aer ſubiectus ē cœlo prios autē dixerat q̄ iuppiter eſt mūdi aīa. Vxor capta:andromachē hectoris uxorē intelligit. uel potius hecubā priami cōiugē. Cum dicat pueros:id eſt filios. Andromachæ.n.unicus aſtyanax fuerat hecuba uero ſecuta eſt ulyſſem ut habet lib.xii.met.uerum in tracia conuerſa ē i canem. Non hæc iocoſæ. Moſam hortatur ot ſeria & deorum ſermones referre deſinat cum lyricis iocoſa potios q̄ illa cōueniāt. Nec uelit magna extenoare humili carmine.i.lyrico. Peruicax:audax:arrogans.

Iuno ſoror cōiūx iouis

Coniuge me iouis & ſorore.
Ter ſi reſurgat murus aheneus
Auctore phœbo ter pereat meis
Exciſus argiuis ter uxor
Capta uirum pueroſq̧ ploret.
Non hæc iocoſæ conueniunt lyræ:
Quo muſa tendis deſine peruicax
Referire ſermones deorum. &
Magna modis tenuare paruis.

PORPH. ℭNon hæc iocoſæ conueniunt lyræ. Quo muſa tendis:nunc his uerbis poeta ad ſe conuerſus ait: non ſe recte facere q̄ lirico carmini coi iocoſa conueniant ſæuiora loquat. Deſine peruicax referire ſer.de. peruicax nonc pro licentiore dicitur. Et magna modis tenuate paruis. Senſus eſt:deſine magnas res quæ heroico magis carmini conueniūt extenuare humilitate lyrici carminis.

ASCEN. ℭTer & ſi reſurgat:proſequitur ſermonem Iuno dicens. Si murus ahcneus.i.etiam ahencus: reſurgat.ſ.reparetur ter:phœbo auctore.i.approbante & auxiliante:ipſe pereat ter.i.totiens:exciſus ſup.ab argiuis meis: ut æn.i. Veteriſq̧ memor ſaturnia belli. Prima quod ad troiam pro charis geſſerat argis. & oxor.ſ. hecuba: aut andromache capta ploret:ter uirum.ſ.occiſum:ut hecuba priamū & andromache hectorem & pueros: ut hecuba hectorem parin deiphœbum:troilū & reliquos andromache aſtyanacta. Verum quia hæc altiora oīa ſunt conuertit ſermonem ad muſam cuius inſpirantione hæc cecinit dicens:o muſa quo tēdis? hæc nō cōueniūt lyræ iocoſæ.i.iocos canere ſolitæ:o p̄uicax.p̄cax & arrogās deſine referre ſermones deorum:& tenuate.i.deprimere magna modis paruis.i.p̄pter paruitatem modorum hoc eſt cantum lyricorum.

ℭ Argumentum Odes.iiii.

ANTO. QVoniā ſuperiori ode Hora.muſa deorum ſermones rettulerat: eā p̄nti ode cœlo deſcēdere hortat referreq̧ hūana potiuſq̧ diuina: itaq̧ ſcri.ſe puerū in uulture monte apulo dormientem a palūbibus fuiſſe lauro & myrto tectū:quo eſſet tutior ab uiperis feriſq̧ oibus. Dicit inde q̄ ubicūq̧ fuerit muſarum erit uel in ſabinis uel præneſte uel tybure: uel baiis:hoc eſt ubicunq̧ carminibus opam tradet. Dicit item muſarum ope liberatum ſe philipenſi clade liberatum arboris caſu liberatum quoque ſicula tempeſtate apud palinurum lucaniæ promontorium eſſe aſſerit inde Auguſtum Cæſarem ſæpe a muſis qooque recrearis Moſaſque ipſas recte conſulere hic iuppiter Gigantas euicit quia nullo conſilio uiribus fieri fuerant. Vis enim conſilii expers ſua mole ruit. Vis autem conſilii plena a diis quoque augetur:quod ſane exemplis etiam probat. Deſcende cœlo: ode eſt ſiſis nonæ li.i.ē aūt ordo o regina caliope age deſcende cœlo & nūc tibia dic lōgū melos ſeu mauis acuta uoce ſeu fidibus:cytharaue phœbi. Regina.c.ait.quia calliope cantus ſuauitate cæteras antecedit: ut Dio. libro quinto edocet:poteſt autem dici pulchrum carmen: καλλος enim pulchritudo dicitur οψ uox: καλλιεπεω uero ornate dico. Melos: το μελος μελεος cantus dicitur. Acuta u.i. magna clara pura ſecans aera:& aoribus ſedens:ea enim perfecta uox eſt & plena.

Calliope

Ode.iiii.tricolos tetraſtrophos muſis deditū ſe poeta oſtendit.

DEſcende cœlo:& dic age tibia
Regina longum Caliope melos
Seu uoce nunc mauis acuta:
Seu fidibus cytharaue phœbi.

PORPHI. DEſcende cœlo dic age tibia:inuocat muſam ut ſe iuuet in carminibus:ſed qd̓ ait deſcēde cœlo ad illud pertinet quod uelit iam tranſire a iunonis ſermonibus quos in cœlo habuiſſe eā oſtenderat.

ASCEN. DEſcende cælo. Quia argumentum diligenter a Mancinello collectum eſt colligamus ordinem qui talis eſt. O calliope regina ſcilicet muſarum age deſcende cælo:quia ſphæris cæleſtibus præſidere a platonicis dicuntur. uel de cæleſtibus rebus ad terrenas:& dic longum melos: id eſt canticum dulce:ſeu mauis:id eſt magis uis nūc:id eſt dicere:uoce acuta:id eſt clariſona:ſeu fidibus:id eſt chordis & cythara phœbi:id eſt qoando phœbus ferre ſecum dicitur.

ℭAuditis?

ANTO.

℄ Auditis? iterrogatiue legẽdũ.Nã cũ muſam e cœlo ad cãtũ uocaſſe tãq̃ illa uenerit iqt poeta auditis nã ipſi uidebaſ audiſ illius cãtũ. Me lu.deludũſ iſania phãtaſmatis. poetæ quoq; furore ducti iſaniũt multaq; uidere falſo uidẽſ:hic fingũt ẽ t cõtraria reꝝ naturæ. Amabilis iſa.poeticus furor: oblectabaſ.n.furore illo quo muſam audire uidebaſ. Audire & uideor.ordo ẽ.uideor audire.ſ.muſam & errare p pios lucos:quo ſubeũt:& amœnæ aq̃ & auræ. Me fabuloſæ:ordo ẽ.me pueꝝ:ludo & ſomno fatigatũ texere palũbes noua fronde uulture i apulo extra limẽ apuliæ fabuloſæ nutricis:idc.n.oriũdus fuerat. Fabuloſæ.blãde & facetæ q̃les eẽ nutrices ſolẽt. Extra limẽ.extra ianuã. Apuliæ regiõis:nomẽ ꝑ nutrice poſuit. Vulture. in apulo:ẽ uulſ apuliæ mõs. Frõde.n.uiridi. Palũbes.q̃ ueneri dicatæ ſunt pp id ãt & myrtum ſe de amore ſcripturaꝝ:ĩdicauit:p lauꝝ uero poetã futuꝝ. Celſæ acherõtiæ.acherõtia oppidũ ẽ lucaniæ quã nidũ appellat q: pua ſit & ĩ ſomno mõte cõſtituta ſicut auiũ nidi ĩ ſummis arboribus ſolẽt eẽ:qđ Por.ſcri.Aciõ uero aſſerit eẽ i apulia cõterminã lucãiæ:Pli.uero li.iii.ſcri.i lucania eẽ Acherõta fluuiũ:a quo oppidani.Acherõtini. Batinos ſaltus.Batina oppidũ ẽ apuliæ:ut.Por.docet Pli. li.iii.noĩat batinũ flumẽ iuxta truẽtũ. Hũilis fe. ferẽtũ oppidũ ĩ lucãia ĩ uale poſitũ ꝑpea hũile appellauit:qđ & Por.ſcri.Pli.li.iii.nũerat ferẽtanos inter apuliæ populos. Atris.uenenoſis. Vt.t.a. at ordo ẽ:ut ĩfans nõ ſine diis aĩoſus dormirẽ corpore tuto ab atris uipis:& uerſis:ut ꝑmerer.i.tegerer a ſacra lauro & collata myrto. Sine diis.i.ſine phœbi & ueneris & muſaꝝ numĩe. Aĩoſus: aĩoſum ſe dicit fuiſſe q: ĩ mõte illo nõ ſatis tuto dormierat. Veſter:ſẽſus ẽ:o camœnæ ego ducor ĩ ſabinos uſ:ueſter & ſe placet mihi ꝑneſte ſeu tybur ſeu baiæ ueſter ero:p qđ innuit ſe ubicũq; carminibus uacatuꝝ. Liqdæ.b.i.aquoſæ.Philippi uerſa acies retro philippi mace.urbs.apud quã uictus ẽ ab auguſto &.M.An.Brutus & Caſſius:cuius Bruti Hor.tribunus erat:de quo latius Ode.xiiii.i li.i. itẽ Ode.vii.li.ii.ubi dixit a Mercurio ſe liberatũ: hic uero ab muſa deuota arbor:ſceleſta & execrabilis:de q̃ ſuperius meminit. Nec ſi.p.u.putãdũ eſt.Ho.e Macedõia fugiẽtẽ in mari ſiculo uſq; ad palinuꝝ ꝑmontorium lucaniæ tẽpeſtatẽ fuiſſe paſſuum.Pli.autem docet li.iii.Palinurum lucaniæ ꝑmontoriũ eſſe prope urbẽ ueliã q̃ prius heléa dicebaſ.

Acherõtia. Batinos Ferentum. Palinurũ Velia

Auditis:an me ludit amabilis
Inſania:audire & uideor pios
Errare per lucos:amœnæ
Quos & aquæ ſubeunt:& auræ.
Me fabuloſæ.uulture in apulo
Nutricis extra limen apuliæ
Ludo:fatigatumq; ſomno:
Fronde:noua puerum palumbes
Texere:mirum quod foret omnibus
Quicunq; celſæ nidum acherontiæ:
Saltuſque batinos:& arum
Pingues tenent humilis ferenti:
Vt tuto ab atris corpore uiperis
Dormirem:& urſis:ut præmerer ſacra
Lauroq;:collataq; myrto:
Non ſine diis animoſus infans
Veſter camœnæ:ueſter in arduos
Tollor ſabinos:ſeu mihi frigidum
Præneſte:ſeu tybur ſupinum:
Seu liquidæ placauere baiæ
Veſtris amicum fontibus & choris.
Non me philippis uerſa acies retro.
Deuota non extinxit arbor.
Nec ſicola palinurus unda.

PORPH.

℄ Auditis.hic diſtinguẽdũ & pronũciãdũ iterrogatiua figura:dicit ãt audire uocem muſæ cãtus aut nũqd hoc imaginator errore mẽtis quẽ nimio poetico ſtudio cõcepi. Audire & uideor pios:hic pios dixit ꝑ diis: & hoc ꝑ muſis dictũ ẽ. Me fa.uul.i apulo nutricis extra limẽ apuliæ. Vulſ mõs ĩ apulia ubi dicit ſe poeta educatũ quã fabuloſam appellauit:qđ nutrices alũnis ſui ferre fabulas narrare ſoleãt. Ludo fatigatũ:ordo eſt me pueꝝ fatigatũ ſomno texere palũbes noua fronde ĩ uulture apulo extra limẽ apuliæ fabuloſæ nutricis.Prouĩciæ nomẽ ꝑ nutrice poſuit. Quicũq; celſæ nidũ acherõtiæ:acherõtia oppidũ ẽ lucãiæ:quã nidũ appellat:q: pua ẽ & ĩ ſummo mõte cõſtituta ſicut nidi auiũ ĩ ſummis arboribus ſolẽt eẽ. Saltuſq; bathinos:Bathina oppidũ ẽ ĩ apulia. Et aruũ pigue tenẽt hũilis ferẽti:ferẽtũ oppidũ ẽ & ipm ĩ Lucania qđ iõ hũile appellauit:q: ĩ ualle ẽ poſitũ. Vt p.ſa.l.c.myrto ſacrã lauꝝ nõ iõ tm̃ dixit:qđ ſit ĩ tutela apollinis:ſed ẽt q: uelit ſe diuinitus ea cooptũ a colũbis ĩtelligi. Nõ.ſ.d.a.i.iõ q̃ ſolitudinẽ nemoris nõ expauerat cũ eſſet & ſolus infans:qđ ipm ꝑdignũ dicit diuinitatis cuiuſdã:quã ĩ ſe eẽ ĩtelligi uult. Veſter camœnæ ueſter ĩ arduos tollor ſabinos:ubicũq; iqt ſum ueſter ſum o muſæ cuius ĩfantiã manifeſtũ ẽ uos cuſtodiſſe.p hoc ãt ſignĩt ſe ubicũq; fuerit nihil aliud q̃ ſtudia muſica colere. Seu tybur.ſupinũ ſeu placide placuere baiæ:ſupinũ ĩ qt tybur ad ſitu eius mõtis aſpiciẽs:nã ĩ latere mõtis cõſtitutũ ẽ. Veſtris a.f.&c.ſub bruto ſe militaſſe Hora.ſæpe oñdit: & piclitatũ cũ ab Auguſto pres eius fuſæ ſunt:qđ piculũ nũc ait ꝑſidio muſaꝝ euaſiſſe. Deuota nõ extinxit arbor deuota nũc euitãda ac p hoc execrabilis & deteſtabilis. Nec ſicula palinurus unda oſtẽdit ſe etiã in mari circa palinurum promontorium periclitatum.

ASCEN.

℄ Auditis.i.anne exaudiitis uota mea o muſæ:mutat ãt nũeꝝ:q̃ cũ calliope pĩceps ſit muſaꝝ eã ꝑ oĩbus allocutus erat nõ.n.lyricis ſed heroicis ꝑeſt:ſic & æneí.vii.maro. Vos o calliope ꝑcor aſpirate canẽti.an.inſania amabilis i.furor poeticus:ludit me q̃ uideor audire.ſ.cãtũ muſaꝝ & errare p pios lucos quos ſubeunt.i. attingũt amœnæ & aquæ & auræ.qđ ut uero ſimile faciat ſatale ſibi dicit:q̃ palũbes:colũbæ ſilueſtre texere .i.operuerũt me pueꝝ noua frõde.ſ.lauri & myrti uirẽtis:fatigatum ludo & ſomno.i.dormiẽtem poſt ludũ

puerſlem:i uulture mōte appulo:extra limē.i.i cōſinio:appuliæ nutricis.ſ.meæ: fabuloſæ.i.garrule : ut ſolēt nutrices blādæ garrire alūnis ſuis:qđ.i.q̄ res foret miꝗ.i.mirāda oibus.ſ.populis:qcūq; tenēt.i.habitāt:nidū ideſt oppidulū poſitū i mōte:ut nidus ſolet i arbore:acherōtiæ illius oppiduli:cælſæ.i.i ſublimi ſitæ:& ſaltus batinos.i.ad batinā oppidulū appuliæ:& pingue aruū ferēti illiꝰ oppidi lucāiæ:hūilis.i.i decliuo poſiti:foret inq̄ miꝗ ut.i.q̄liter ego dormirē corpe tuto.i.defenſo deoꝝ tutela:ab atris.i.uenenoſis uipis & urſis:& ut p̄mereт.i.opiret ſacra lauro q̄ triūphāti debeť & myrto:q̄ ouāti aut icruētæ uictoriæ dať:uñ ſignificabať futurus poeta lyricus q uictoꝝ laudes ſine heroica grauitate dicat collata.i. cōgeſta a palūbibus:aut ifaſciculū colligata:exñs iſans aioſus nō ſine diis.i.deoꝝ ꝓuidētia. Et iō o camœnæ:ego ueſter q̄ a uobis deſtinatus adhuc iſans:ueſter.i.ueſtro bñficio ſuatꝰ tollor i ſabinos arduos.ſeu frigidū p̄neſte urbis i aretino mōte:ſeu tybur ſupinū.i.mole & ſupinos faciēs ſeu baiæ liqdæ pp balnea:placuere mihi ego ſup.tollor eo ueſter. Acies uerſa retro.i.i fugā:phillippis apđ phillippos i æmathia:& arbor deuora.i.neci meæ deſtinata:nec palinurus.i. p̄mōtoriū ab eo dictū nō extinxit i unda ſicula:me amicū.i.fataliter deſtinatū· fonti bus & choris ueſtris.

Vtcunq; mecum uos eritis:libens
Inſanientem nauita boſphorum
Tentabor:& arentis harenas
Littoris aſſyrii uiator
Viſam britannos hoſpitibus feros.
Et lætum equino ſanguine concanum
Viſam pharetratos gelonos.
Et ſcythicum inuiolatus amnem
Vos cæſarem altum militia ſimul.
Feſſas cohortes abdidit oppidis
Finire quærentem labores
Pierio recreatis antro.
Vos lene conſilium & datis: & dato
Gaudetis alme.ſcimus ut impios
Titanas immanemq; turbam
Fulmine ſuſtulerit caduco:
Qui terram inertem qui mare temperat
Ventoſum: & urbes: regnaq; triſtia.
Diuoſq;:mortaleſq; turbas
Imperio regit unus æquo:
Magnum illa terrorem intulerant ioui

ANTO. ℂ Vtcūq; mecū:ſenſus ē.Quādocūq; eritis mecū ſine timore æſtuoſum mare rētabo: & ſeuiſſimas gētes adibo iuiolatus. Inſaniētē.æſtuātē de Boſphoro āt ſuperius diximus. Arētes harenas littoris aſſyrii:i aſſyria.n.regiōe uehemētior ſol ē. Sūt perſiæ iūcti aſſyrii: ut Stra.li.xvi.ingt. Britānos hoſpitibus feros:hoſpites.n.imolabāt ut aiunt.

Concanū Cōcanū. Cōcana urbs ē mediterranea cātabrorū i tarraconēſi hiſpania: qđ ſcri.Pto.lib.ii. Gelonos ſcythiæ populos:q ut diximus ſupra ex hoſtiū pellibus ſibi & eqs faciūt tegmina. Scyticū

Tanais amnē.Tanaim dicit q Europā ab aſia diſiūgit atq; ambaꝝ fines utrinq; plābens i boreā uerſus p ſauromatas i ſcythiā uſq; atq; in meotidis paludē ꝓfūdiť:oriť āt ex idiæ mōtibꝰ.Diony.ſcr.& Stra. lib.xi.& lib.vii. Vos cæſarē altū. aſſerit Auguſtū cæſarē ſæpe ab muſis quoq; recreari muſaſq; ipſas recte cōſulere.ē āt ordo. Vos recreatis antro pierio altū militia cæſarē q̄rentem finire labores ſimul abdidit oppidis cohortes feſſas. Altū militia

Auguſti libri inſignem & iclytū. Abdidit oppidis:ut ibi hyemarent. Pierio antro.i.muſico. Auguſtus.n.cæſar poeticā ēt attigit. Extabat āt Trāqlli tpe unus liber ab eo ſcriptus exametris uerſibus cuius & argumentū & titulus erat ſicilia : Extabat alter æq modicus epigrāmatū. Tragœdiā quoq; aiacis magno ipetu exorſus ñ ſuccedēte ſtilo aboleuit : ſcr.

Pierios & plura Trāqllus ipe. Pierio antro:.muſaꝝ eſt pierius mōs teſſaliæ:q ad macœdoniā ꝓtēdiť: ut ſcri. Pli.li.iiii.īde pierides muſæ dñr ut docet Feſt. Vos almæ.i.ſanctæ muſæ. Lene cō.i.mite ſuaue iocūdū per id āt ſapiētiā itelligit. Scimus ut ipios:exēplis oñdit cōſilio res bñ geri. Titanas:īdicat uires ſine cōſilio uanas eē & aduerſas uti titanibus euenit:q uiribus freti i deos inſurrexerūt. Titana:titanis filios & terræ:q in deos arma ſumpſere ſed mōtibus oppreſſi ſunt īde eorum ſanguine & ex terra gigātes nati:q ēt i deos irruere:ſed uicti ſunt. Qui.ordo eſt.Qui unus æquo imperio regit &c. Terram inertem.deſidem imobilem.

PORPHI. ℂ Vtcunq; mecū uos eritis pro ubicunq; accipe:ut.n.ueteres nonunq̄ ꝓ tali particula ponebant:ut Virgi. in.v.Cæſis ut forte iuuēcis: ꝓ ubi cæſis:& Ouidi.Quaq; fuit tellus illic & pōtus & aer. Nauita.i.nauigās. Et lætū eqno ſanguine concanū:concani hiſpaniæ gēs:uel ut alii dñt ſcythæ:quos oñdit equino ueſci ſanguine:de q Virg.ſic ait & lac cōcretū cōſanguine potat eqno. Et ſcy.iuio.amnē:ſcyticū amnē tanai ſignificare uť.iuiolatus āt ad ſuperiores ſenſus p zeugma referēdū. Vos cæſarem al.militia ſimul feſſas cohortes abdidit oppidis:ēt cæſarem altū īgt uos recreatis cū i hibernis cōſtituit exercitū p qđ ēt Cæſarē ſtudioſum fuiſſe poetice oñdit. Vos lene:cōſiliū & datis & dato gaudetis almæ p muſas.i.p ſtudiū lraꝝ ad ſapiam corroborari mētē itelligi uult.Lene.n.cōſiliū ſapiam dicit. Scimus ut ip.ima.t.hac pte q̄ſi oñdit uires ſine prudētia nō tm uanas eē:ueꝝ ēt ſibi aduerſarias:ꝑ qđ ꝓbat iſtud qđ ſupra dixerat. Vos le.cō.datis & dato gaudetis.

ASCEN. ℂ Vtcūq; mecū.Ordo eſt. Vtcūq;.i.quādocūq; o muſæ uos eritis mecū ego nauita.i.obiēs munus nauticū tētabo libēs.i.ēt uolūtarius boſphoꝝ.i.anguſtiā q̄uis maris boui trāſmeabilē:ſed pp anguſtiā piculoſam:uñ addit inſaniētē.i.furētē æſtu.&ego uiator.i.incēdēs pedibꝰ:tētabo libēs:arenas arētis.i.ſiccas:litroris aſſyrii ubi pp uicinitatē aut directū aſpectū ſolis maior eſt æſtus:& ita difficilius iter. Viſam.i.uiſum ibo britānos feros.i.crudeles:hoſpitibus:quos tūc imolare ſolebāt:nūc ē t aduenis ſatis duri:& cōcanū.i.pplm cōcanæ ciuitatis mediterraneæ in cātabria quæ ē regio hiſpaniæ tarraconenſis:lætū.i.gaudētē: ſanguie eqno: qa eius potu more ſcytharū quorūdā tunc ueſcebať.Viſam ēt(repete ſemp utcūq; uos mecū eritis)gelonos ſcythiæ

populos

pp͂ſos pharetratos:q̃a ſagittãdi pitos:uñ pthi'q dñt ſcytharũ exules ab illis oriũdi prius dicti ſũt pharetra do
cori. Et uiſam. amnẽ ſcythicum. ſ. Tanaim: qui Europam ab Aſia diſiungit. Vos cæſarem &c. Docet deinde
quid muſæ in Cæſarem Auguſtum contulerint utq̃ illi familiariſſimæ ſint dicẽs. Vos recreatis. i. reficitis &
molliter fouetis. antro pierio: in quo ſcilicet genitæ eſtis in theſſalia iuxta macedoniã: hoc eſt ueſtro ſeu poe
tico ſtudio: Cæſarem ſcilicet Auguſtum: altum. i. inſignem & ſublimiter ſpectabilem: militia. i arte militari:
ſimul. i. imediate poſtq̃ abdidit. i. hyemare pmiſit: oppidis. i. urbibus clauſis: cohortes feſſas militia ſcilicet lõ
ga: Cæſarem dico. quærentem. i. intendentem: finiræ labores. i. expuere & abiicere faſtidium ex longis labo-
ribus belli. Vos o almæ. ſ. muſæ datis. ſ. oibus pcipue Cæſari Auguſto iſequẽti pẽm adoptatiuũ Iuliũ q fuit
uſq̃ ad pœnitudinẽ clemẽs: cõſiliũ lene. i. lenis & hũanæ uitæ. uñ ſtudiũ muſaꝝ uulgo ſtudiũ hũanitatis uo-
caẽ: & uos almæ. i. aioꝝ imo oium reꝝ altrices: q̃a cõcordia (quã muſæ p lene cõſiliũ qd' dãt iducũt res puæ
creſcũt. Auctore Saluſtio: & gaudetis dato. ſ. cõſilio: q̃a muſæ alios iducũt ad humanam uitam: & ipſe inter
ſe benignæ atq̃ humanæ ſunt: Secus faciũt multi dãtes bonũ cõſiliũ & nõ faciẽtes qd' cõſulũt: dñt. n. (ait ſal-
uator noſter) & nõ faciũt. Scim⁹ ut ipios: ut pbet pietatẽ ad quã muſæ nos iuiiãt q̃a prudẽtiã adiũctã hẽt: plus
poſſe q̃ temeratiã multoꝝ ipietatẽ uiribus ſuis fidẽtẽ: affert teſtimoniũ gigãtũ: q uiribus qdẽ pditi ſed nõ uir
tute nec pietate icõſulto iouẽ debellare auſi uicti ſunt. uñ dicit. Scimus ut. i. queadmodũ: is ſup. uidelicet Iup
piter: q tẽperat. i. tẽperamẽto quodã diſponit & trãſmutat: terrã inertẽ. q̃a imobilẽ & nihil niſi uirtute cæleſti
producẽtẽ: & mare uẽtoſum. i. pcelloſum & aſſiduis uẽtis agitatũ: aut uẽtos ac nymbos pcreãs: & q unus. i.
ſolus: tetigit iperio æquo: q̃a ut dr̃ ænei. x. Rex Iuppiter oibus idẽ & eiuſdẽ. yi. aut æquus amauit Iuppiter. Ip
ſe ãt ſolus hæc facit ppria qdẽ ptãte: q̃a cæteri dei credebãẽ eius mẽbra uñ ne apollo qdẽ q uaticinii deus dr̃
futura ſcit: niſi q̃ ab Ioue didicerit: uñ dicit Celeno ænei. iii. Quæ phœbo pr̃ oipotens: mihi phœbus apollo p
dixit: uobis furiaꝝ ego maxia pãdo. Qui ergo unus regit iperio æquo urbes & regna triſtia. ſ. iſeroꝝ: & di-
uos & turbas mortales. i. omnes uiuentes. ſuſtulerit titanas. i. filios titanis & terræ: ex quoꝝ ſanguine poſtq̃
mõtibus oppſſi fuerũt oẽs pter ſolem q diis annuens cœlũ meruit: pgeniti ſũt gigãtes. ipios. ſ. i deos pterq̃ (ut
dixi) ſolẽ appoſitorie turbã imanẽ. i. efferã & crudelem: uolẽtem. ſ. & diuinis & naturalibus legibus reſiſtere.

Fidens iuuentus horrida brachiis.
Fatreſq̃ tendentes opaco
Pelion impoſuiſſe olympo:
Sed quid typhœus & ualidus mimas
Aut quid minaci porphyrion ſtatu:
Quid rhetus euulſiſq̃ truncis
Enceladus iaculator audax
Contra ſonantem palladis ægida
Poſſent ruentes. hinc auidus ſtetit
Vulcanus: hinc matrona iuno: &
Nunquam humeris poſiturus arcum
Qui rore puro caſtaliæ lauit
Crines ſolutos qui lyciæ tenet
Dumeta natalemq̃ ſiluam

ANTO. ¶ Fidens iuuẽtus: ordo ẽ: illa iuuẽtus horrida fi
dens brachiis &c. Tẽdẽtes: p cõtendẽtes & conã
tes. Impoſuiſſe. p iponere. Minaci. i. alto & im
minẽti. Peliõ olympo: peliõ olympus & oſſa ſũt
theſſaliæ mõtes ut ſcribit Solinus. Maro ãt lib. i.
georgi. ait. Conati ter ſunt iponere pelio oſſã. Sci
licet atq̃ oſſæ frondoſum iuoluere olympũ. Ter
pr̃ extructos diſiecit fulmine mõtes. Sed qd Ty-
phœus: oñdit uires ſine cõſilio nõ pdeſſe cõtra ſa
piẽtes: de gigãtibus uero latius uideto Naſonẽ in
metamorpho. Typhœus typhon uel typhœus Typhon
triũ ſyllabaꝝ cũ eu diphtõgo i fine: nõ ãt cũ œ di Typhœus
uiſa uel cõiũcta gigas fuit: de quo Seneca i octa-
uia iqt nõ tã ferꝝ tiphona neglecto ioue irata tel
lus edidit quõdã parens: hũc dicit Lactãtius Iouẽ
prouocaſſe de regno hunc ab irato ioue fulmina-
tũ & teſte Ouidi. liber q̃ntus metamorphoſe. ſici
liæ ſuppoſitus ẽ. τυφος ãt ſupbia dr̃ τυφος icẽdio Typhos
τυφομαι inaniter iacto ſupbio. Enceladus: ty
tani & terræ filius fuit: & æthnæ ſubiect⁹: de quo
Maro liber q̃rtus ænei. Ruẽtes ſine cõſilio aliquo. Poſiturus arcũ ſupius dictũ ẽ apollinẽ: in dextra hr̃e gr̃as
in ſiniſtra ſagittas & arcũ. Caſtaliæ: Caſtalia fons ẽ in pnaſo ad fines cuius fõtis delphi urbs locata erat Stra Caſtalia
bo. tpe ut ipe docet lib. ix. pb⁹ uero ait caſtaliũ fontẽ eẽ delphis i apollinis oraculo q abluebat ipam dei arã. fons.
Crines ſolutos: teſt. n. crinitus Apollo: uñ Tibullus ait: ſolis æterna ẽ Phœbo Bacchoq̃ iuuentas: & decet in Delphi
tonſus crinis utrũq̃ deũ. Lyciæ dumeta: lycon Pandonis filius a ſe lycios appellauit: ut ſcri. Stra. lib. xli.

PORPH. ¶ Fidens iu. hor. bra. Ordo eſt fidens brachiis iuuentus horrida. n. melius frelligiẽ horrida iuuentus q̃ horri
da brachiis. Fratreſq̃ ten. op. pe. im. o. Tendentes p cõtendentes: de hoc ãt & Virgili. Sic loqẽ Ter ſunt co-
nati iponere pelio oſſam. Scilicet atq̃ oſſæ frõdoſum iuoluere olympũ Ter pr̃ extructos deiecit fulmine mõ
tes. Aut qd mi. Por. ſta. Sic qd' Vir. Mediæq̃ minãs illabiẽ urbi: niſi q̃ & i ipa corpis altitudine minæ q̃dã ui
deñẽ eſſe atq̃ horror. Hinc auidus ſtetit uul. auidũ: uulcanũ: dixit pp ignis auiditatem. Nũq̃ hu. po. ar. po
ſiturus p nunq̃ ponet. Qui rore puro caſtaliæ lauit crines: caſtalia fons eſt in monte parnaſo. Natalemq̃
ſiluã: natalem ſiluam nunc in qua natus eſt. Aliter diem natalem dicimus quo quis natus eſt.

ASCEN. ¶ Illa iuuentus. i. multitudo titanũ adhuc iuuenum: horrida. i. aſpera fidens brachiis. i. uiribus ſuis q̃ potiſſi-
mũ bellatoribus i brachiis ſunt. uñ etiã caniẽ. Fecit potentiã i brachio ſuo. & fratres. i. reliq gigãtes etiã e ter
ra geniti: tendentes. i. cõtendentes ipoſuiſſe: olympo opaco. ſ. umbris nemoꝝ: peliõ. i. mõtẽ illũ theſſaliæ ab
olympo nõ multũ diſtãtem: itulerãt. ſ. dũ primũ cõtra Iouem ipia arma ſumerent magnũ terrorem: timuit
enim ne ab eis pelleret. i. ne beniuolus aſpectus Iouis terrigenaꝝ malitiã domare neq̃at. Sed qd typhœus. do
cet uires incõſultas nihil poſſe dicens. Sed qd typhœus. ſupbus ille gigas: & mimas frater eius etiã gigas: ua-

lidus.i.potens uiribus.aut quid Porphyrion etiam gigas:ſtatu minaci.i.ſtans minaciter & habens ſtatum minacem & quid rhetus conſimiliter gigas:& enceladus potentiſſimus ille gigas in ætna ſepultus.unde æni. iii. Fama eſt enceladi ſemuſtum fulmine corpus Vrgeri mole hac iaculator audax truncis euulſis.i. qui integras arbores cũ radicibus euulſas iaculari potuit:ruentes.i.præcipites tendentes:poſſent contra ægida.i.munimentum pectoris palladis.i.contra prudentiam cuius pallas auctor & dea eſt ſonantem.ſ.dum agitetur: quaſi dicat nihil. Vulcanus auidus.i.incenſus ad pugnam ſtetit hinc.i.ab una parte: & Iuno matrona: quæ etiam uulcani mater ſingitur produxiſſe eum in femore ſuo ſine Iouis ſemine quod fingitur quia fulmen ex pingui terreſtri natum in medio infimæ regionis aeris productum partem aeris cui Iuppiter præeſt non tráſcendit:ſtetit hinc ideſt ex una parte:& Apollo.

Delius & patareus apollo.
Vis conſilii expers mole ruit ſua.
Vim temperatam dii quoq; prouehunt
In maius.iidem odere uires
Omne nefas animo mouentes.
Teſtis mearum centimanus gigas
Sententiarum:notus & integræ
Tentator orion dianæ
Virginea domitus ſagitta.
Iniecta monſtris terra dolet ſuis:
Mœretq; partus fulmine luridum
Miſſos ad orcum:nec peredit
Impoſitam celer ignis ætnam.
Incontinentis nec tytii iecur
Reliquit ales nequitiæ additus
Cuſtos:amatorem trecentæ
Pyrithoum cohibent cathenæ.

ANTO. Delos Cinthus Patara ¶Delius:e delo inſula maris ægei: cui imminet mons Cyntus ſublimis & aſper habebat delos té plum apollinis & latonæ: quæ ibi dianam ſimul & apollinem peperit. Auctor eſt Stra. lib.x. Patareus:patara ciuitas eſt lyciæ maxima a portum habet & templa plurima quod libro. xiiii. Strab. ſcri.in ea:ut aiunt ſex menſis anni apollinis dabátur reſponſa. Vis conſilii expers: id ad gigantes attinet. Vim temperatam:ad auguſtum hoc refert. Prouehunt:contendũt augent. Centimanus gigas.Briareus.ſ. Teſtis mearum ſententiarum:q.ſ.uis conſilii expers mole ruit ſua. Orion Oriõ dianæ tentator ſcr.Igi.aliquos dicere oriona quũ dianæ uim uoluiſſet afferre:ab ea ſagittis eſſe cõfixum:inde ad ſidera propter uenandi conſimile ſtudium relatum: latius tamẽ diximus de orione in ode.xxyiii.lib.i. Iniecta mõſtris.Ordo eſt: terra iniecta monſtris ſuis dolet.i.gigantibus ipſius terræ filiis:ſup quos cecidere fulmine montes. Nec peredit ignis æthnam.Sẽſus eſt ꝙ æthna encelado impoſita nunq̃ ab igne cõſumit:ut continua enceladus pœna afficiatur.Ouidius li.y.metamorpho:dicit eſſe Typhœum ſub æthna. Tytius Pyrithous Incontinentis tytii:intemperantis:dicunt.n.uoluiſſe latonæ uim inferre:hinc apud inferos eius iecur aſſiduus uultur depaſcit:de quo late Maro lib.yi.ibi. Necnon & tytion terræ oiparẽtis alumnũ. Pyrithoum:fuit is ixionis filius qui cum Theſeo ad inferos deſcendit ut proſerpinam raperet ſed ibi detentus eſt:de quo uide Seneca in tragœdia Herculis meminit & Diod.li.y.

PORPHI. ¶Delius & patareus apollo:delius a delo inſula dicit.Patareus aũt a patara urbe quæ eſt in lycia. Vis conſilii expers mole ruit ſua.Hæc & generalis ſnĩa & ſpecialiter præterea nunc ad gigantes ptinet. Vim tẽperatam dii quoq; pue.in ma.Hoc ad Auguſtũ uult referri quẽ.ſ.forté intelligi uult:& doctũ per quæ ad ſublimitatẽ impii fama puenerit. Notus &.i.t.o.d.hic teſtis eſt meaꝝ ſniaꝝ accipe.Orion aũt dianá ſtuprare cum tentaſſet ſagitta eius occiſus ẽ. Iniecta monſtris ter.d.ſu.terra ingẽ mater dolet filios ſuos gigantes montibus ſuis ſe premare. Nec peredit impo.ce.ig.æt.æthna mons encelado ſuppoſitus ẽ quẽ ait quis ardeat nõ tñ abſumit ut ſemp eũ pmat. Incõtinẽtis nec tytii iecur relinqt ales.Incõtinẽtis libidinoſi:hic aũt adhortꝰ eſt pſerpiná uel ut alii aiũt Latoná ob qđ iecur eius ſemp renaſcẽs a uulture cõſumit. Amatorẽ trec.perithoũ cohibẽt cathenæ atq; hic pſerpiná rapere tẽtauit:ob qđ dicit cathenis innodatus eſſe apud inferos.

ASCEN. ¶Delius:ideſt in Delo natus & patareus ideſt in patara urbe lyciæ uiciſſim uerſare ſolitus:núquam poſiturus ideſt qui conſtituerat nunquam deponere donec uicerit:arcum humeris ſcilicet ſuis:qui lauit ideſt imbuit & irrigat(eſt.n.præſentis temporis:nam priorem corripit)puro rore caſtaliæ ſcilicet ſontis illius muſis in parnaſo ſacratiſſimi riuo guttatim inſuſo.crines ideſt capillos ſolutos ideſt diſperſos: & qui tenet dumeta lyciæ.unde patareus dictus eſt:& ſiluam natalem ideſt cynthiã in delo in qua natus eſt:unde & Delius dictus. Vis ideſt fortitudo corporis expers conſilii:ruit ſcilicet in interitum ſua mole. ſed dii quoq; ideſt etiam dii. prouehunt in maius:uim temperatam ideſt prudentia moderatam:iidem ſcilicet dii: odere uires mouentes. ideſt agitantes animo.omne nephas. Gigas centimanus:ideſt centum manus habens ſcilicet briareus: aut ægeus:eſt teſtis mearum ſententiarum:quia ſe proſtratum inuenit. Et orion tẽtator ideſt ſollicitator. Dianæ integræ ideſt incorruptæ domitus ſagitta uirginea ideſt ipſius dianæ aqua confoſſus eſt:eſt notus teſtis mearum ſententiarum. Terra iniecta ſcilicet ad ſepulturam:monſtris ſuis ideſt gigantibus a ſe productis dolet & mœret partus.i.natos ſuos miſſos fulmine ad orcum.i.infernum ſeu plutona:luridum.i.ſqualidũ & inferos colore fœdatum:nec ignis celer.i.quamuis celer:peredit.i.abſumit ætnam impoſitam.i.encelado præcipue. nec ales additus cuſtos.i.obſeruator & perſecutor nequitiæ.ſ.uultur immortale iecur tundens:reliquit iecur tytii qui alumnus erat terræ:incontinentis:quia Iunonem de ſtupro interpellauit:& cathenæ trecentæ.i.plurimæ:ut ſit numerus finitus pro infinito:cohibent.i.conſtringunt & arcent:ne exeat ab inferis: perithoum amatorum.ſ.proſerpinæ:cuius rapiende gratia ad inferos deſcenderat.

¶ Argumentum Odes.v.

HAc ode Auguſtũ celebrat:ſcribit.n.hoĩes credere iouẽ regnare cælo:qa tonat & fulminat:Auguſtus uero pſens diuus habebit̃ ſua uirtutæ ac potẽtia ĩperio additis britãnis & pſis. Arguit ĩde & in auguſti maiorẽ laudẽ craſſi milites:q captiui hoſtiũ puellas ĩ thalamo quoq; iũxerant uitæ gfa: ſub regeq; medo pugnabãt rõanæ uirtutis & gliæ penitus obliti:qd̃ agere nõ debebãt ſed potius prolibertate uel honeſta morte pugnare ſpreto oĩ terrore. Quod & regulus agẽdũ eẽ cẽſuit:quũ a pœnis captus & ĩ urbẽ legat⁹ ĩ ſenatu cõſuluit nullo pacto captiuos pmutãdos aut redimẽdos eẽ:nã uera uirtus ſemel amiſſa nõ redit unq̃ nec q̃ ſemel captus eſt timore mortis poterit fortis eẽ: itẽq;.n.capi ſinet ne pugnãdo occidat̃ ab hoſtib⁹:reguli demũ fortitudinẽ cõmẽdat. Gælo to.odeẽ ſilis nonæ. ANTO.

Ode.v.tricolos tetraſtrophos Auguſtum celebrat & reguli uirtutem.

CAelo tonantem credidimus iouem
Regnare præſens diuus habebitur
Auguſtus adiectis britannis
Imperio grauibuſq; perſis.
Miles ne craſſi coniuge barbara
Turpis maritus uixit:& hoſtium
(Pro curia inuerſiq; mores)
Conſenuit ſocerum in armis:
Sub rege medo marſos & appullus
Anciliorum & nominis & togæ
Oblitus æternæq; ueſtæ

Gælo to. Credidimus igt iouẽ regnare cælo qm̃ tonat & fulminat.ſũt.n.potẽtiæ maximæ. & nulli niſi deo ppriæ.hic Lucanus ait p fulmina tãtũ ſciret adhuc ſolũ cælo regnare tonãtẽ. Adiectis impio britãnis:ciuitates germãiæ:ut ſcri.Liui.cis rhenũ & trãs rhenũ poſitæ oppugnatæ ſũt a Druſo.p illis igit̃ britãnos poſuit poeta:nã iũcti ſunt & uicini. Perſis:Tranquillus de auguſto:ſic pthi quoq; & armeniã uĩdicãti facile ceſſerũt & ſigna militaria:q̃.M.C.&.M.Antonio ademerãt:repoſcenti reddiderũt.obſideſq; iſup obtulerũt:p britãnos ãt & pſas ab extremis orbis ptibus imperio ſuo gẽtes ſubdidiſſe ĩtelligit. Grauibus:moleſtis & pernicioſis nobis. Miles [illegible] craſſi:hoc arguit quia captiui potius uiuere in ſeruitute maluerint:q̃ pugnando p libertate mori:ẽ ãt ordo:a craſſi miles uixit turpis maritus barbara cõiuge & hoſtiũ.ſ.cõiuge.Nã ſi barbara fuiſſet:dũmõ nõ hoſtiũ decẽtius foret. Appia.i lib.Particoꝝ ſcribit:cũ Craſſo ad.xx.milia hoium iteriiſſe decẽ milia ĩ poteſtatẽ redacta eẽ.De craſſo ẽt plura uideto ode.ii.lib.i. Crassi Pro curia.exclamãdi ĩteriectio atq; dolẽdi dolet.n.poeta q; rõana curia id dedecus toleraret q̃ ſp ad laudẽ & gloriã tetẽderat:id uero pp craſſum & eius cõites dr̃. clades Inuerſiq; mores:hoſtes.n.rõanis dominabãt̃. Marſus & appulus:hos italiæ populos quia ſtrennuiſſimi erãt p cũctis noiat. Anciliorum:rege numa ſcutũ e cælo decidit qd̃ ancile uocauit eo q; ab oĩ parte reciſum eẽt:ut ſcri.Oui.lib.iii.Faſtoꝝ:rñſum ẽ poſtea ab haruſpicibus illi orbis ĩperiũ fore ubi ancile cõſiſteret:ne igit̃ ab hoſtibus reciperet̃:undecĩ milia mamurius fabricauit q̃ in tẽplo Martis ſuabãt̃. Ancile Duodecimq; ſacerdotes a nũa ĩſtituti ea collo ſuſpẽſa ferebãt ſaltãtes canẽteſq; ẽt.Hic ait Ouid.dicto lib.iã dederat ſaliis a ſaltu noĩa dicta. Armaq; & ad certos uerba canẽda modos fuitq; reuerẽtiæ maxie ſalioꝝ collegiũ Salii hinc aphricanus eoꝝ unus fuit:patricii.n.erãt ut Lucanus oñdit dicẽs q̃ lecta iuuẽtus patricia ceruice mouet. Ancilioꝝ.i.dignitatũ:nã ſalioꝝ collegiũ maxiæ reuerẽtiæ erat.uel ancilioꝝ.i.rõani ĩperii:rñſo.n.auſpicũ ubi ancille ſuaret̃ orbis impiũ erat. Nominis.famæ & gliæ rõanæ ubiq; notæ. Togæ:erat hæc pprie romanoꝝ:Virg.Gẽteq; togatã.illi uero milites dimiſſa toga pthoꝝ ueſtib⁹ utebãt̃. Aeternæ ue.p hãc religionẽ intelligit.ueſta ãt urbis romæ cuſtos erat quã uirgines ſeruabãt igne ppetuo: de q̃ legito,odẽ.ii.li.i.

CAelo tonãtẽ credimus iouẽ regnare.Famæ igt de iouis magnitudine credimus q̃to magis de Auguſti credẽdũ ẽ:cuius uirtutẽ & potẽtiã nõ audimus ſed uidemus. PORPH. Adiectis britãnis ĩperio grauibuſq; pſis:p has gẽtes ab ultima occidẽtis plaga uſq; ad oriẽtalẽ p cõtinuationẽ adiũxiſſe ĩperio ſuo terras Auguſtũ ĩtelligit uult. Miles.n.c.b.cũ magnitudinẽ reꝝ geſtaꝝ aug. cõmemoraſſet indignat̃ eos q craſſo militauerãt oblitos rõanæ uirtutis apd̃ ptos reſediſſe turpitudinẽq; captiuitatis æquo aĩo ferẽtis. Turpis maritus uixit ad hoſtiũ p curia ĩuerſiq; mores cõſenuit. Sic ordinãdũ:& hoſtiũ ſoceꝝ in armis cõſenuit:Nã illa p exclamationẽ p mediũ ẽ q̃ græce διαπειον illata eẽ dñr. Pro curia ĩuerſiq; mores poeta ãt hoc cũ dixiſſet:ita ne hoc rõanus:fecit.o mores ĩuerſi eſtis:& o curia q̃ ĩdignas res paſſa es ſub rege medo:Medum ſuo more pro partho poſuit. Anciliorũ & noĩs & togæ oblitus æternæ ueſte:p ancilia & ueſtã ſacra ac religiões Rõanas uult intelligi æternã ãt ueſtã pter æternos qui in ara eius colunt̃ ignes dixit.

CAelo tonantẽ.Quo Auguſti uirtutẽ cælo æquet Craſſi & militũ eius q barbaris ſeſe dediderũt in ASCEN. cuſat ignauiã q; reguli nõ eſſent uirtutẽ ſecuti q romanos deditos carthaginẽſibus cenſuit nõ redimẽdos:maluitq; potius indiriſſimũ ſupplicitũ redire q̃ tã ignauorũ redẽptionẽ admittere. Ordo eſt.Nos credidimus.ſ.diu pp fulmina & longã perſuaſionẽ:Iouẽ tonãtẽ.i.tonitrui potẽtẽ:regnare cælo:ſed Auguſtus habebit̃ diuus præſens.i.adhuc inter mortales cõuerſatus:Britãnis.ſ.extra orbẽ poſitis hoc eſt anglis:& perſis grauibus.i.moleſtis:adiectis impio.i.poſtq̃ illos adiecerit impio ro. qd̃ niſi de uicinis intelligat̃ nõdũ fecerat.Miles ne.i.anne decuit aut diis ita uiſum ẽ:q; miles Craſſi.i.q ſub craſſo militauerat: uixit turpis maritus ſup.cũ cõiuge barbara.ſ.pſa aut ptha:Et(p.q.d.o ĩfamis curia.i.romãoꝝ militũ turmæ & p:ſcribũt qdã ph:ut noſcat̃ ĩteriectio:mores ĩuerſi:qa q dñari debebãt ĩſeruiũt ẽt barbaris)marſus & appulus.i.fortiſſimus qſq; miles italicus:oblitus ancilioꝝ.i.inſigniũ martis auctoris ſui:& noĩs.i.famæ.& togæ.i.ueſtis romanæ:pro qua brachas ferebãt apud medos:& ueſte.ſ.deæ æternæ.i. cuius ignis ipſam ſignãs æter-

nus a uirginibus ſacratis aſſeruabatur:oblitus dico. Ioue adhuc exiſtente incolumi:ideſt nõ deuicto nec euocato:& urbe Roma exiſtente incolumi adhuc:conſeuit:ideſt ad ſenectutem uſque libens uixit in armis ſocerum hoſtium:ideſt qui hoſtes romano imperio:ipſis ſoceri facti ſunt:quaſi dicat id dedecere maxime.

Incolumi ioue & urbe roma.
Hoc cauerat mens prouida reguli
Diſſentientis conditionibus
Fœdis:& exemplo trahentis
Perniciem ueniens in æuum
Si non periret immiſerabilis
Captiua pubes:ſigna ego punicis
Affixa delubris & arma
Militibus ſine cæde dixit
Direpta uidi:uidi ego ciuium
Retorta tergo brachia libero
Portaſq; non clauſas & arua
Marte coli populata noſtro.
Auro repenſus ſcilicet acrior
Miles redibit.flagitio additis

ANTO. ¶ Incolumi ioue.i.Auguſto quem Ioui comparauit ibi præſens diuus hẽbitur Auguſtus &c. Vel incolumi ioue.i.capitolio iouis ſede. Vrbe roma pro q̄ potiẽda multi externi mortẽ ẽt ſubierũt. Hoc cauerat ꝓuiderat:iqt regulus hoc:ut rõani milites captiui redẽptionẽ ſperarẽt minime: ſed potius ꝓ libertate mortẽ quoq; ſubirẽt. Diſentiẽtis:diſcordãtis. Cõditiõibus fœdis:tam turpibus & ĩhõeſtis:ut.ſ.captiuoꝝ ꝑmutatio fieret uel redimerẽt:nã ſub hac ſpe pugnãtes nulli acriter agerẽt ne occiderẽt. Immiſerabilis:nõ miſerabilis. Signa ego punicis:uerba ſunt reguli apd' ſenatũ:nã regulus rõanoꝝ ĩperator a carthaginenſibus duce Xãtippo lacedæmonio captus eſt prio bello punico apd' carthaginẽ cũ qngẽtis:ut ſcribit Polybius li.i.deinde ꝑſtito iuramẽto: redeũdi niſi rẽ ꝑegiſſet:ab ĩpis carthaginẽſibus ad ſenatũ ro.miſſus ẽ:ut captiui hic ĩde ꝑmutarẽt fœduſq; fieret par & æquũ nec eẽnt rõanis ĩferiores. Vbi ĩn urbẽ aduenit regulus domũ uxorem & liberos uidere & alloq noluit tãquã ĩdignus qa captiuus erat:diſſuaſitq; ſenatui captiuoꝝ ꝑmutationẽ uel redemptionẽ:nec æq̄s leges accipiẽdas cõtra maiorum exẽpla:inde nauim ingreſſus ad carthaginẽſes rediit:a qb⁹ acerrime tortus ẽ ad mortem:de quo plene legito Syliũ li.vi.& ode.xii.lib.i. Signa romana.ſ.nobis ablata militũ ignauia. Militibus rõanis.ſ.Dixit regulus ſupple. Tergo lib.quũ liberi eẽnt & ſe tutari potuiſſẽt:uel libero.i.nudo exutis armis reiectoq; ſcuto. Portas nõ clauſas:ſpreto oĩ nr̃o terrore tãq̄ uictores. Arua coli:adeo tuti eẽ aphri uidẽt ꝙ arua nr̃o ꝓlio uaſtata:colũt:ꝑ id ãt romanoꝝ militũ accuſat ignauiã ꝙ capi ſe ꝑmiſerũt nõ repugnãtes. Repẽſus:redẽptus. Scilicet certe loqtur ironice. Flagitio.i.decori eoꝝ qa capi ſe ꝑmiſerunt:deberẽtq; ꝓpria uirtute potiuſq̄ auro ſeipſos liberare. Additis damnum:perſoluendo.ſ.pecuniam pro eorum redemptione:quod facere non debetis.

PORPHI. ¶ Incolumi ioue.mire ĩcolumi Ioue:ac ſi diceret ſtãte mũdo ĩcolumi reꝝ natura. Hoc cauerat mẽs ꝓuida reguli:neqs.ſ.uitã captiuitate ſperaret:ſed potius ꝓ libertate moreref. Diſſentientis cõditiõibus fœdis:ꝙ captiuos afroꝝ noluit ꝓ ſe reddi. Exẽplo trahẽtis ꝑniciẽ ueniẽs ĩ æuũ:ꝑniciẽ hic ꝑceſſurã in futuꝝ tꝑs:ſi exẽplũ:tale iudicet. Si nõ ꝑiret ĩmiſerabilis captiua pubes.i.ſi nõ ꝑiſſent captiui quoꝝ nemo eoꝝ miſereri deberet. Signa ego punicis affixa delubris:hæc uerba ſunt reguli diſſuadentis ne ꝑmutatio captiuoꝝ fieret:indicat ãt ĩdignatiõe quãtũ turpitudinis militibus rõanis eẽt cũ facile ſe captiuitati tradere uiderẽt. Et arua marte coli populata nr̃o:uidi ĩqt pœnos agros ſuos colere:q agri iã a nobis añ fuerant uaſtati. Auro repenſus.ſ.acrior miles redibit.ironia cuius ſenſus ualet.fortior redibit miles ad pugnam precio redẽptus:qđ ſignificat non poſſe fortiter in acie ſtare militem qui didicerit uictum ſe poſſe uiuere. Flagitio ad.dam.turpitudini inquit rõanæ q̄ ꝑ ignauiã militũ accidit inſuper uos adiũgitis dãnũ pecuniæ.q̄ eos redimere uultis.

ASCEN. ¶ Hoc cauerat. Vt cõtra maioꝝ ſuoꝝ inſtituta Craſſũ Craſiq; militẽ feciſſe ꝓbet affert reguli fortitudinẽ: q tãtũ abſuit ut barbaraꝝ amplexibus irretireẽ:ut ne a cõiuge qdem romana & eadem caſtiſſima detineri poſſet qn ĩ ſupplicia rediret. Ordo ẽ. Mẽs ꝓuida.i.prudẽs & futura ꝓſpiciens cauẽſq; ne turpitudini ſe ꝑbeat exemplũ:reguli.ſ.marci attilii:diſſẽtiẽtis cõditionibus.ſ.de ꝑmutãdis captiuis a carthaginẽſibus oblatis:fœdis.i.turpibus romano imperio.& trahẽtis.i.arguẽtis & inferẽtis exemplo.i.imitatione:ꝑniciẽ.i.graue dedecus uſq; ad interitũ honeſtatis & forte imperii:ſi pubes.ſ.romana captiua.i.quæ ꝑmiſerat ſe ab hoſtibus capi cũ potius mori debuiſſet: nõ perirẽt.ſ.in manibus hoſtiũ:imiſerabilis.i.nõ digna miſeratiõe: qa ſi illi fuiſſent redempti alii forte ꝑmiſiſſent ſe quoq; capi ea ſpe:ut ẽt redimãt: Vt aũt in odiũ captiuoꝝ incitaret animos ſenatus recitat ꝓbra & dedecora eorũdẽ:uñ ait poeta. Ipſe in ſenatu dixit:ego uidi ſigna.i.uexilia romana:& arma romana direpta militibus.ſ.romanis ſine cæde.i.ſine effuſione ſãguinis:affixa delubris.i.tẽplis:punicis.i.carthaginẽſibus a pœnis extructis. Ego uidi brachia ciuiũ ſm̃ Mãcinellũ:Acronẽ:Porphyrionẽ & Lãdinũ intelligẽdũ eſſet de ciuibus romanis:ſed qa ſeqt portaſq; nõ clauſas &c.manifeſtũ eſt de carthaginẽſibus loq:ꝓſerti cũ q apud carthaginẽ uiderit recitet:uult ãt dicere tm̃ eẽ ocyũ carthaginẽſibus & eos tã paꝗ formidate rõanos ut brachiis poſt terga ꝑ ocyũ cõplicatis ĩcedãt:dicamus ergo.ſ.carthaginẽſiũ:retorta.i.replicata & reducta ad lũbos ubi man⁹ oſcitabũdi cõplicãt tergo libero.i.nõ timẽti ne hoſtis iſtet:& uidi portas ñ clauſas.& uidi arua populata.ſ.prius nr̃o marte.i.bello a nobis neqcq̄ illato coli.ſ.nũc a carthaginẽſibus colonis. Et tñ eẽſetis ſup.talẽ militẽ reducẽdũ. Scilicet.i.ſcire licet cur id faciatis & ẽ amara irõia miles repẽſus auro.i.redẽpt⁹ auro pẽſo:ſed pulchre dr̃ repẽſus auro:qſi ĩ ſtatera poſit⁹ ſit cũ auro:& nõ uirt⁹ ſed moles ei⁹ appẽſa:redibit.ſ.romã acrior.i.magis ſtrẽnu⁹ q̄ priuſq̄ capt⁹ erat.q.d.id nõ eẽ uero ſiſe:& iõ addit uos additis flagitio.i.peccato illoꝝ flagris digno:dãnũ.ſ.auri mittẽdi ĩ ꝑniciẽ pubis rom[illegible] tracturæ uidelicet ĩde malũ exẽplũ.

¶ Amiſſos

℃ Amiſſos colores.i.albos:& pſtinos optima ē ſiſitudo. Medicata phuco.i.tīcta īfecta & colorata:nā [illegible] phucus color dicit:ſūt & q uelīt eē purpureū colorē.Deteriorib⁹ uſibus & illis q oli boni deteriores effecti ſūt. Si pugnat extricata dēſis cerua plagis.Sēſus ē.q ſicut cerua expedita & liberata rhæthibus & laqis fugiēdi morē nō mutat: nec pugnat unq̄ ſic accidit illis q ſemel captiui fuerit:facile.n.capi iterū ſinēt nō repugnādo hoſtib⁹ timore mortis:malūt eni ſub ſeruitute uiuere q̄ pugnādo honeſte mori:bene aūt timidis ceruā cōparat. Erit ille fortis:ironice loqt. Altero:ſecūdo ſequēti. Lora.zonas & laqos. Hic.ſ.miles iers. ANTO. Phucus

Damnum.nec amiſſos colores
Lana refert medicata phuco.
Nec uera uirtus quum ſemel excidit
Curat reponi deterioribus.
Si pugnat extricata denſis
Cerua plagis.erit ille fortis
Qui perfidis ſe credidit hoſtibus.
Et marte pœnos proteret altero
Qui lora reſtrictis laceris
Senſit iners.timuitq; mortem
Hic unde uitam ſumeret inſcius
Pacem duello miſcuit o pudor
O magna carthago probroſis
Altior italiæ ruinis.
Fertur pudicæ coniugis oſculum
Paruoſq; natos ut capitis minor
A ſe remouiſſe:& uirilem
Torus humi poſuiſſe uultum.
Donec labantes conſilio patres
Firmaret auctor nunquam alias dato.
Interq; mœrentes amicos

Vñ.u.ſ.quo pacto euadere poſſet.pugnādo qdē uiriliter euadere potuiſſet. Pacē duello miſcuit.i.pugna abſtinuit exorata pace ab hoſtibus hinc captus ē:hoſteſq; nūc pace fruūt:uictores.n.ſunt nr̄orū militū ignauia. O pudor o dedecus. Regulus idē cū dolore exclamat magna Carthago. Ea.n.īclita erat.Reguli rñ & alioꝝ clade altior effecta ē:id uero ait regulus quo ī captiuo ſenatus odiū & īuidiā moueret. Pudicæ cōiugis.apd̄ Syliū uxor marcia iqt.Quo fers greſſus nō punicus hic ē regule quē fugias: carcer ueſtigia nr̄i Caſta tori domus. & pr̄iā ſine crimine ſuat. Inuiolata la.ſemel hic iterūq; qd̄ oro Pollutū ē nobis &c. Mattia Reguli

Fert pu.poetæ uerba ſunt:qbus reguli fortitudinē celebrat. Cōiugis oſcu.martia reguli uxor apd̄ Syliū li.vi.te fugiētē cā regulo ait.Nō ego cōplexus & ſanctæ fœdera tædæ Cōiugiū ue peto:pr̄ios dānare pēates Abſiſte:ac naris fas due cōcedere noctē.Hos īter fletus īfictus ueſtigia pœnis. Limine.ſ.r.qſtuſq; reliqt. Capitis mi.i.ſtultus & īſanus:uel tāquā ſuus:nā captiuus erat hic timuit matronā rōanā & filios īgenuos oſculo deturpare.Capitis āt diminutio ē ſtatus cōmutatio ut qñ liber.efficit ſuus.Eſt āt triplex diminutio capitis:maxīa media:& minīa:maxīa dr̄ quū ciuitas amitit nec libertas retinet:quū defert:qs ī iſulā:quū ſuus efficit. Humi p.uul.id egit ne illoꝝ aſpectu:& fletu moueret. Virilē uul.i.grauē & ſeueꝝ:nō muliebrē. Labātes:incertos quid agerēt. Alias:alio tempore q̄ tunc:quis enim contra ſeipſum conſuluerat pro reipu.ſalute? Capitis diminutio.

℃ Neq; amiſſos co.lana refert me.phuco:ut lana iqt medicata.i.īfecta nūquā ad priſtinū redit colorē:ita miles ībutus uitio captiuitatis nō erit fortis. Et marte pœ.p.al.i.iteꝝ cōſtitutus ad pugnā hoſtis pdierit. Hic uñ uitā ſumeret īſcius pacē duello miſcuit. O ma.Carthago p.altior Italiæ ruinis.Sic uocabat carthago magna quā ait dedecoꝝ & dolis rōanoꝝ altiorē factā. Fert pu.coniugis.oſ.puoſq; natos:ut capitis mi.ab ſe remouiſſe:affirmat regulus cū romā captiuus deductus eēt a pœnis auerſatus uxoris oſculū dicēs īhōeſtū matronæ cū eē q ſit īſaniæ captiuitatis.Dānatus.i.ſuus factus maritū agnoſcere.bñ ergo additū pudicæ cōiugis ne putaret illū iō oſculū cōiugis auerſaꝝ:q de pudicitia eius iniqus ſenſiſſe. Donec la.cōſilio pr̄es firmaret auctor nūq̄ alias dato.generaliter accipiēdū.ſ.qlē ſentētiā nemo unq̄ de ſe tuliſſet. Et uirilē toru⁹ humi poſuiſſe uultū.i.ad humū uultum deieciſſe:uirilē āt uultū ad uirtutem aī eius cum hoc faceret referens dixit. PORPHI.

℃ Nec la.me.i.iteꝝ ībuta & tincta:phuco.i.coloꝝ adulterio & nō naturali:refert.i.reſumit colores amiſſos.ſ.naturales(.i.ſicut lanæ cādidæ)nā lanarū ut iqt Pli.nigræ nō ībibūt colorē)pñt ībibere quēuis colorē:ſed illo ībibito nō pñt reſumere priſtinū:ſic uirt⁹ īcōtaminata:denigrari qdē pōt ſed nō ad priſtinū nitorē redire:uñ dicit. Nec ue.uir.cū ex.ſ.aīs ſemel.curat reponi.i.reſtituit:ipſis aīs:deteriorib⁹:idē nimis bōis q̄ pri⁹. Si pugnat &c.Tā ut regulo non poſſe fieri ut q ſe capi pmiſerit fortis redeat:q̄ ut cerua ſemel capta & forte elapſa bellicoſa fiat.Vñ ordo ē.Si cerua aīal illd̄ timidiſſimū cuius totū pſidiū ī fuga ē:extricata.i.explicata & expedita:q̄ſi e tricis:plagis.i.rhetiū chordis:dēſis.i.mltiplicib⁹ & fortib⁹:pugnat.i.efficit pugnax:ille q credidit.i.cōmiſit: ac dedit ſe hoſtib⁹ pfidis:erit fortis:qd̄ ut illud nūq̄ eueniet:& is q iers ſēſit lora.i.uincula:lacertis:reſtrictis.i.uinctis:pteret.i.penitus peſſū dabit:pœnos:marte.i.bello altero.Hic.i.hmōi miles:īſcius uñ uitā ſumeret:qa fortiter pugnādo nō ſe dedēdo:miſcuit duello pacē.i.ī pugnā pacē orauit:O pudor o carthago magna:altior.ſ.effecta: pbroſis.i.dedecoroſis:ruinis Italiæ:qa alr̄ nō fuiſſet uictrix.Regul⁹ iqt poeta:ut.i.pinde ac ſi eēt:minor capitis.ſ.diminutiōe q fiebat dū qs capt⁹ & hoſtiū ſu⁹ efficiebat:nō.n.reputabat āplius ciuis Ro.dōec poſtliminio pr̄iæ reſtitut⁹ ſit.Fert ergo ut minor capitis.ſ.diminutōe aut pœna mulctat⁹:rēouiſſe a ſe oſculū cōiugis.ſ.martiæ pudicæ.i.tāeſi pudicæ:nec ob pc̄ti m̄ repudiādæ,& natos.i.liberos puos:& toru⁹.i.truculēt⁹ qſi tauria frōte:poſuiſſe hūi.i.ī humū fixiſſe:uultū uirilē:dōec ipe auctor firmaret pr̄es.i.ſēatores labātes.i.nacillātes aīo & dubitātes qdnā agerēt:cōſilio nūq̄ al's.i.ab alio hoie aut alio tpe dato:qa ↄſuluerat cōtra ſalutē ppriā p ſalute pr̄iæ & ipe exul egregi⁹ pparet.i.feſtiaret redit ad hoſtes:iter aīcos mœrētes.i.triſtes. ASCEN.

ANTO. ¶Egregius exul.i.inclytus & glorioſus:uoluit.n.potius ægregie exul eſſe q̃ turpiter redimi. Atq:certe reguli fortitudinem cōmendat:q ad certos cruciatus cũ laude redire maluit q̃ in pria turpiter eſſe & cũ iſamia ſi captiuus redẽptus eſſet uel pmutatus. Barbarus tor. De pœna reguli. Videto in ode.xii.li.i.uideto ẽt Syllium lib.yi. Dimouit ob.amicos. Syllius li.yi.ait de regulo uolenti repetere carthaginẽ poſt habitũ cõſiliũ. Prias pperabat ad horas. Proſequiſ uulgus:pſes:ae plãctibus igẽs. Perſonat & luctu cãpus:reuocare libebat.

Venafrum Interdũ:& iuſto captũ retinere dolore. Diiudicata lite.finita & cõpoſita lite. Venafranos in agros. Venafrum eſt cãpanoꝝ mediterranea ciuitas:ut ſcrib.

Egregius properaret exul.
Atqui ſciebat quæ ſibi barbarus
Tortor pararet:non aliter tamen
Dimouit obſtantes amicos
Et populum reditus morantem
Quam ſi clientum longa negocia
Diiudicata lite relinqueret
Tendens uenafranos in agros:
Aut lacedæmonium tarentum.

Ptolo.li.iii.ibi oleũ optimũ:teſte Stra.li.y. erãt &
Tarentum amœna loca. Lacedæmoniũ tarentũ: duce phalãto lacones tarẽtũ apollinis oraculo condiderũt de quo multa Str.li.yi.nos ẽt lati⁹. ode.xxyiii.li.i.

PORPH. ¶Egregius pperaret exul:hoc eſt glorioſus:q ſe exulẽ maluerit eſſe:q̃ cũ infamia redimi: & eſt oc cultũ antitethon. Mœrentibus amicis ægregiũ exulem oppoſuit:q̃ figura eam uim hẽt ut oñdat ingens miraculum fuiſſe in hoc q cum amici p eo mœſti eſſent:ipſe tñ lætus ad hoſtes redierit.

Quã ſi clientum longa negocia: cũ populus inquit ei obſiſteret:ne in africam portaretur nõ aliter eos reliquit q̃ ſolent principes ciuitatis negocioꝝ diiudicatis iuribus uel prolatis rebus ocioſamente urbem relinquere feſtinantes in prælia ſua.

ASCEN. ¶Atqui.i.ſed quõ id fecit:ſciebat enim quæ.ſ.tormenta:tortor barbarus.i.immanis & efferus.pararet ſibi.ſ.regulo:tñ.i.nihilominus:ipſe dimouit amicos obſtantes & populum morantẽ.i.impedientem & in mora tenentem reditus.ſ.ad hoſtes:nõ aliter quam ſi relinqueret longa negocia clientum.i.ſe colentium & fidei ſuæ ſe credentium:quæ relinquere nollet:niſi lite diiudicata.i.decia per iudicium:tendens:ſcilicet recreandi animi gratia in agros uenafranos:q amœniſſimi ſunt & oleis cõſiti:aut tarentum oppidum etiam ſane q̃ amœnum:ubi amœnitate cœli mollia ſunt ouium uellera:Lacedæmoniũ.i.phalanto Lacedæmonio conditũ.

¶Argumentum odes.yi.

Ode.yi.tric.tetra.hortaſ rõanos ad religionẽ.

Delicta maiorum immeritis lues
Romanæ donec templa refeceris
Aedeſq labentes deorum &
Fœda nigro ſimulachra fumo
Diis te minorem quod geris imperas
Hinc omne principium.huc refert exitum
Dii multa neglecti dederunt
Heſperiæ mala luctuoſæ

ANTO. Hortaſ romanũ po.ad religionem. Ne maioꝝ delicta amplius luat. Dii nãq neglecti malis plurimis italiam affecerant. Romanorũq exercitus ſæpe cladem fuerat paſſus: oñdit poſtea adulteriis fuiſſe matrimonia contaminata. Inde degeneres natos eſſe & a maioꝝ uirtutibus diſſidẽtes: pcedenteq tpe neqores uitioſioreſq gigni. Delicta maioꝝ ode eſt filiis nonæ li.i. Lues.purgabis. Labẽtes: non labentes:per a legẽdũ eſt:ſecũdus.n. pes iãb⁹ eſſe debet. Si labãtes per a legeres pyrrichius eẽt: labo.n.labas prima breui legitur:labor laberis lõga. Diis te minorẽ. ordo eſt. imperas q geris te minorem diis.hoc eſt:qa deos colis. Hinc.ad deoꝝ cultũ. Oẽ principium.ſ.fuit tibi imperandi:notãdum tñ hic q.i.tolliſ ſcãdendo ſicut in ſemiiuſtus &c. Huc re.e.ad deos ẽt finẽ referto:hoc eſt cole deos ut prius & imperabis. Hinc oẽ prin. Ort a ſeditione inter romulũ & remũ condende urbis uiſum in ambobus:ut oia

Romuli augurium Remi augurũ romæ initiũ materno auo pmitterẽt:itaq iuſſit ille:ut iudices deos facerẽt utrũ eoꝝ coloniã deducere & ĩpio potiri oporteret:ſtatutaq eis die ſedere ambos iuſſit:ſupatos alteꝝ ab altero i qbus uellẽt ſedibus factiſq prius q̃ uiderentur diis pactis bonas aues obſeruare:& utri prius meliores aues appuiſſent hũc dñm eẽ coloniæ:hic Romulus in palatino remus in auẽtino auguriũ acceperũt:auctor eſt Dionyſius lib.i.ubi rõanas hiſtorias tractat. apparet ita romã a deorum cultu principiũ habuiſſe romulus inde ſacra etiam multa inſtituit celebranda.

PORPH. Delicta maiorũ imeritus lues. Hoc ex tradita pſuaſione ſcriptũ eſt:qui aiunt pœnas in poſteros expendere ſæpe q̃s maiores effugerint. Donec refeceris. Pro donec reficias. Hinc oẽ prin. ſubaudienda eſt extrinſecus particula:habes:& eſt ſenſus.hinc oẽ principiũ impii hẽs: q deos colas ergo ut imperium perſeueret perſeuera deos colere.

ASCEN. Delicta maio.&c. Sãcte hortaſ ad religionẽ & tẽploꝝ iſtaurationẽ dicẽs. O rõanæ tu lues.i.pſolues & purgabis:imerit⁹:tametſi imerit⁹(nõ tñ penit⁹ imerit⁹:qa parẽtũ uitia ſi a filiis cõtinuaſ ſiũt ipoꝝ ppria:ſolet ẽt de⁹ nõnũq̃ filios pp parẽtes tpal'r affligeſ:& i pctõ origiali niſi p baptiſmũ dleaſ ẽt i æternũ)delicta maioꝝ.i.pgenitoꝝ tuoꝝ:dõec refeceris tẽpla & ædes deoꝝ labẽtes.i.decidẽtes & ruinã faciẽtes: & ſimulachra.ſ.deoꝝ fœda.i.imũda:fumo nigro.ſ.ex negligẽtia cult⁹. Tu ipas q.i.qa geris.i.fateris i geſtu& morib⁹ tuis:te minorẽ diis:qa ſuire deo regnaſ ẽ. Cui⁹ agi ſretis & obtẽpare pceptis ſũma libertas ẽ:oẽ pricipiũ.ſ.Ro.ĩpii ẽ:ſu.hic.i.ex religiõe & deoꝝ cultu:refer huc exitũ.i.finẽ. Dii m.n. Cõmẽorat mala q̃ ex neglecta religiõe pueneſt italiæ dicẽs. Dii ne.d.h.ſ.magnæ:hoc ẽ italiæ luctuoſæ pp mala:mlta mala.i.icõmoda man⁹.i.exercit⁹ manefis ſeu munefis uiri illi⁹ apd pthos clari & pachor: filii ipi⁹ orodis pthoꝝ regis cõrudit.

¶Iam bis

ANTO. Orodes pachorus phraates Surena Vẽtidius

Clã bis moneſis & pacori manus.orodes pthoꝝ rex pacoꝝ & phraatem filios habuit.pacoro artabaxis armenioꝝ regis ſororem deſpõderat:quo poſtea mortuo phraates patrẽ aconito oppſſit:pacori autem nuptiæ factæ fuerũt paulopoſt craſſi mortẽ:qui dolo oppreſſus fuerat a ſurena ductore exercitus orodis: erat.n.gñe diuitiis & gl'ia regi ſecũdus fortitudine uero & robore inter ptos ætate ſua fere primus: auctor Apianus i libro pthico:ubi ẽt ait qũo pacorum regis filiũ magnas parthorum copias in ſyriam ducentem uentidios circa cyriſtũ occurrẽs pepulit pacoroq; iter primos occumbente magna ſtrage eos afflixit:quod opus inter cæ

Iam bis meneſis & pachori manus
Non auſpicatos contudit impetus
Noſtros:& adiecíſſe prædam
Torquibus exiguis renídet.
Pœne occupatam ſeditíonibus
Deleuit urbem dacus:& æthíops
Hic claſſe formídatus.ille
Miſſilibus melior ſagíttis.
Fœcunda culpæ ſæcula nuptías
Prímum ínquínarunt & ígeus & domos
Hoc fonte deriuata clades
In patriam populum fluxít
Motus doceri gaudet íonicos
Matura uírgo & fingít artubus
Iam nunc & inceſtos amores

teta memoratu digna oẽs fere calamitates. q̃s romani ſub craſſo ptuliſſent uĩdicta ſuſtulit. Iã bis. poſt craſſi mortẽ pthi duce labieno q põpeianarũ partiũ fuerat in ſyria:uicerũt didiũ ſaxam.M. Antonii legatũ:ide uniuerſam eã ꝓuinciã occuparũt:qđ Liuius ſcri.li.cxxyii. Meneſis i apiano eſt muneſes:ſcribit.i.quũ phraates orodẽ pſem interemiſſet regnũq; ſibi uẽdicaſſet plurimos pthorũ aufugiſſe:quodq; muneſes uir clarus & potẽs ad Antoniũ piter fuga puenit fortunã ſuam themiſtocli aſſimulãs:deide pmittẽte Antonio itẽꝝ phraate regi ihæſit. Nõ auſpicatos cõtudit ipetus:i libro ptico ſcribit apianus hoc pacto. Ferũt die illo craſſum nõ ut Rõanis Imparoribus mos fuit purpurea ornatũ ueſte:ſed nigra idutũ ꝓceſſiſſe:eãq; quũ aiaduertiſſet imutaſſe : ex ſignis ẽt nõnulla ueluti infixa uix magno labore ab auferentibus trahi potuiſſe:q̃ ex cãm irridens craſſus agmẽ ꝓperare iuſſit &c. Nõ auſpica.cõſul añq̃ in expeditionẽ iret:cape auſpiciũ ſolebat : nõ auſpicatos ergo.i.infœlices & q̃ſi auſpiciis repugnãtibus. Et adieciſſe.ordo eſt : & renidet adieciſſe torquibus exiguis prædam. Renidet.gaudet. Prædam.Romanorum.ſcilicet. Torquibus.ſ. eorum qui exigui erant.Seditionibus habitis certe inter cæſarem & Pompeium : & tunc inter Auguſtum & Brutum ac Caſſium & Sex.Pompeium.poſtea cum.M.Antonio.de quibus late Suetonius. Dacus. Dacerum incurſiones Auguſtus coercuit tribus eorum ducibus cum magna copia cæſis. Aethyops.ægyptios intelligit . qui cum cleopatra:&.M.Antonio cum Auguſto pugnarunt apud actium. Hic claſſe formidatus: cleopatra.n. & Antonius duxerunt in auguſtũ nauis pugnaces quingẽras:ut ſcribit Plutarchus. cõtra quas pugnauit auguſtus nauibus.ccl.de quo latius epodo nona. Fœcunda culpæ.plena ſceleris:oſtendit adulteria fuiſſe primas ſcelerum cauſas. Nuptias.coniugia. Motus doceri.arguit puellaꝝ praua & uana ſtudia.Motus ionicos græcos & laſciuos ſaltus:iones.n.primi id genus inuenerũt.iones aũt athenis ꝓfecti ſunt:ut ſcri.Pli.li.y. Iones
Fingitur artubus.componitur ad geſtus. Inceſtus.inhoneſtos:& turpiſſimos.

Labienus Didius Saxa Muneſes Craſſi omina Nõ auſpicatus

PORPHI.

Iam bis moneſis & pacori manus.hi parthoꝝ reges fuerunt. bis aũt parthos retuliſſe de nobis uictoriam dixit:& qa & craſſum antea & tum Decium Sextum:cum exercitibus occiderãt. Et adieciſſe p̃dam torq̃bus exiguis:& præda quã nobis detraxerũt torques ſuos exiguos ante ampliaſſe gaudẽt:hoc.n.nunc ſignificat renident. Pœne occupatã ſeditionibus deleuit urbem Dacus:ſeditionibus inquit diſtrictum populũ Roma. ex occaſione pœne barbari deleuerunt. Fœcunda culpæ ſæcula.noſtræ.ſ. nuptias primum inquinauere. p nuptias inquinatas uult oſtendere nos ex ipſa culpa progeneratos ac merito nihil rectũ in uita facere. Hoc fonte deriuata clades.In patriam populumq; fluxit.turpes inquit coitus fœminarum deſcendunt : in libros quoq; deinde in rẽpu. Motus doceri gaudet ionicas.i.molles ſaltus quos primi iones inuenerũt. Et fingit artubus:artubus legendum quia non uenit a nominatiuo artes ſed artius:ſignificat autem per id molliores ſaltus puellas diſcere turpes & libidinoſos motus rerum uenerearum.

ASCEN.

Iã bis:quia ſemel ſub craſſo & ſemel ſubdidio ſaxa:impetus noſtro.i.Romanos:nõ auſpicatos.i.ſine ſœlici auſpicio contra morẽ initos:& reuidet.i. ſecundum Macr.ſplendet:ſecũdum Mancinel.& Porphyri. gaudet quaſi geſtiens:adieciſſe torquibus exiguis.i.quos prius exiguos habuerat:ſunt imorti autem anuli aut cycli fere ex auro de collo equitum auratorum dependentes:prædam.ſ.Romanis detractam. Dacus & æthiops.i. ægyptius uicinus æthiopiæ:deleuit pœne.i.quaſi urbem.ſ.romam:occupatam ſeditionibus.i.bellis inteſtinis:hic.ſ.æthiops formidatus claſſe. ille melior.i.peritior:ſagittis miſſilibus.i.emittendis ſeu manu ſeu arcu. Sæcula fœcunda culpæ.i.plena ſceleris:unde Iuuena.Omne in præcipiti uitium ſtetit &c.inquinarunt.i.polluerunt primum nuptias.i.coniugia:quod etiam primum uitium immundo fuerat ſecundum Iuuenalẽ ſat. yi.Viderunt primos argẽtea ſæcula mœchos: & inquinarunt genus quia adulterio procreati generes effecti ſunt:& domo.i.familias:qa qualis pater & mater familias talis fere familia ẽ. Et clades.i.calamitas & peſtis inquinationem ſecuta fluxit in patriam & populum:deriuata hoc fonte ideſt hac origine adulteriorum. Nã uirgo matura gaudet iam doceri motus ionicos ideſt ſaltationes ionum & cæterorum græcorum: & fingit. ideſt componitur artubus:ideſt ut artus habeat compoſitos ad geſtus:aut ut in eunucho dicitur ; quas mẽs ſtudent eſſem demiſſis humeris. & meditatur iam nunc ideſt adhuc puella & in domo paterna.

ANTO. ℂDe tenero un.ab ipſa tenella ætate ideſt ab ipſa infantia iungit ſe coæuis ſuis etiam conſanguineis. Mox. deinde ubi nupta eſt iuniores uel ſuo uiro : uel iuniores : ideſt grandiores ſi uolueris ad ſuperiora reſpicere. nam in infantia coæuis hæſerat. Inter mari.ui.ideſt inter ipſas nuptias & conuiuia nuptialia. Neq; el.oſtendit quod adulteria cōmittebant non clam remotis luminibus ſed palam quoq; etiā uiro iubente. ſicq; damnat meritos ſimul de quibus & Iuue.ait Doctus & ad calicem uigilanti ſtertere naſo:&c. Iuſſa:uel amatore uel ipſo uiro. Inſtitor: mercator aliquis. Magiſter:rector & gubernator. Dedecorum:adulteriorum.

De tenero mediatur ungui.
Mox iuniores quærit adulteros
Inter mariti uina.neq; eligit
Cui donet impermiſſa raptim
Gaudia luminibus remotis.
Sed iuſſa coram non ſine conſcio
Surgit marito.ſeu uocat inſtitor
Seu nauis hiſphanæ magiſter:
Dedecorum precioſus emptor.
Non his iuuentus orta parentibus
Infecit æquor ſanguine punico:
Pyrrhumq; & ingentem cecidit
Antiochum: annibalemq; dirum:
Sed ruſticorum.maſcula militem
Plores ſabellis docta ligonibus
Verſare glebas & ſeueræ
Matris ad arbitrium reciſos
Portare fuſtes:ſol ubi montium
Mutaret umbras & iuga demeret

Precioſus: multa enim coitu impendebat.iccirco facilius uir aſſentiebatur. Non his iu. oñdit degeneraſſe romanos ex adulteriis propterea neq; ores eſſe. Infecit æquor ſanguine punico. Cn. Duilius cōſul in ſicilia aduerſus claſſem pœnorum proſpere pugnauit. Luctatius fidē bello ipoſuit de q̄ re uideto latius ode.xii.li.ii. Pyrrhumq;:de pyrrho rege epirotarum intelligit. qui auxilio terentinorum:bellū romanis intulit : cūq; romanos aduerſis uulneribus occiſos uideret . ego inquit talibus breui orbem terrarum ſubigere potuiſſem: ab Curio & fabritio ſuperatus tarentū profugit. tum in græciam regreſſus dum agros oppugnaret ictu tegulæ obiit plura ēt Pli. de uiris illuſtri.

Cn. Dulli[9] · Pyrrhus (margin notes)

Antioch[9] Antiochum : is ſyriæ rex nimia opum ſiducia bellum romanis intulit nauali prælio : cui Hannibalem præfecerat ab .L. Aemilio regulo ſuperatus eſt.inde cum.L.Scipione conflixit uictus & ultra Taurum montem relegatus a ſodalibus occiſus eſt plura quoq; Pli. Sed:ſup.infecit æquor ſanguiue punico. Maſcula:dura non effœminata:ut nūc erat ideſt Hora.tempore. Sabellis do. li. Sānites italiæ populos. Sabellos etiam græci dixerunt ut ſcri.Pli.li.iii.Romulus præterea agri culturam & militiā ſuis reliquerat: ut late oūdit Dio. Fuſtes:uirgas.& palos pro ignibus.

Sānites · Sabelli (margin notes)

PORPHI. ℂDe tenero meditatur ungui hoc prouerbium de græco eſt qđ dicunt ἐξ απαλῶς ὀνύχων qđ ſignificat a prima infantia. Neq; eligit cui donet impermiſſa raptim.Senſus eſt:neq; ex occaſiōe extinctis ſubito in conuiuio luminis properat adulter poſt interuallum occultari ſcilicet facere nō permittente tantū marito:ſed etiam iubente. Dedecorū:precioſus emptor.Qui dedecora ideſt adulteria magno præcio emit. Nō his iuuentus orta parentibus infecit æquor ſanguine.Melioribus inquit fuit orta parentibus iuuētus illa apud antiquos noſtros quæ bella punica pro patria & naualibus præliis geſſit. Sed ruſticorum:maſcula militum proles hodieq; ex ruſticis milites lecti meliores habentur.Seueræ matris ad arbitrium reciſos portare fuſtes.Mire ſimplicitatem & patientiam laboris in iuuenibus per id oſtendit:q etiam matrum poteſtati ſe ſubiicerent cum & ad arbitrium earum operarentur.

ASCEN. ℂDe ungui tenero.i.cū adhuc teneros habet unguiculos:uñ græci uolentes a primi annis dicere dñt a teneris unguiculis ut author ē Cicero i epiſtola pria amores iceſtos.i.non caſtos & adulterinos: & q̄rit mox.i. ſtatim ubi mr̄imonio tradita ē:adulteros iuniores q̄ ſit maritus:aut īter adulteros eos q cæteri iuniores ſunt id āt facit inter uina mariti:qđ nephandum eſt:ſed mr̄em imitatur:neq; eligit.i.diſpicit.cui donet raptim.i. celeriter & furtiue:gaudia impermiſſa.i.coitum luminibus remotis.i.poſtq̄ lumina ſint remota:& interdum a ſcientibus adulteris extincta:ſed iuſſa coram.ſ.marito.i.in præſentia mariti iuſſa ab ipſo aut adultero ſurgere & in cubiculum rem habituram diſcederes ſurgitæ non ſine cōſcio.i.conſcio & conſentiente marito:unde Iuue.Doctus ſpectare lacunar.Doctus & ad calicem uigilāti ſtertere naſo.Id autem corruptiſſimorum indicium eſt morum:ſeu:ideſt ſiue.inſtitor:ideſt negociator aut mercator ſeu magiſter:ideſt nauarcha ſeu ut dicunt patronus:nauis hiſpaniæ uocat ſupple eam.exiſtens : precioſus emptor : quia multum pecuniæ : aut mercis illi pro ſtupro dat:quamobrē moritus patitur:dedecorum.i.probrorum & uitiorum : eſt enim utriq; dedecori & uitio dandum iam emptori quam uenditori talis mercis.Non iuuentus orta:his.i.huiuſmodi tā corruptis & infamibus parentibus:infecit æquor ſanguine punico.i.pœnorum illic occiſorum:& cecidit.i. percuſſit licet non occidit pyrrhum.ſ.regem epirotarum de ſanguine æacidarum:quem ab animi nobilitate Cicero libro primo officiorum laudat:& antiochum regem ſyriæ.ingentem.i.ualde potentem.& hannibalem ducem carthaginentium.ditum.i.crudelem & execrabilem:ſed pubes maſcula.i.uirilis militum ruſticorum:docta uerſare legionibus.i.bibentibus & cæteris inſtrumentis agri colendi.glebas.i.globos pinguis terræ:& portare fuſtes.i.contos & particas reciſos ad arbitrium matris ſeueræ.i.rigidæ & non mollis nec adulteræ.ubi.i.poſtq̄ ſol mutaret.ſ.occidēdo umbras montiū:q a umbræ mane ſunt ad occidētē & ueſperi ad oriētem:q a ſemp.oppoſitæ ſoli:& demeret bobus fatigatis.ſ. aratione longa:iuga.ſ.aratrorum:agens.ſ.ſol.

¶ Agens:ipſe ſol ducẽs. Abeunte curru:ſolari curru terras ſubeunte. Tempus ami. ideſt gratam noctem feſſi enim quieſcunt noctis munere. Damnoſa quid: Ouidius quoq; ait. Tempus edax rerum:tuq; inuidioſa uetuſtas. Omnia conſumitis & cætera. ANTO.

¶ Amicũ tp̃s agens:amicũ laborãtibus.ſ.ẽt amicũ ob capeſcendã q̃etẽ. Dãnoſa q̃d nõ ĩminuit dies. Hoc iõ dicit:q̃m uident̃ oĩa p ꝓceſſum tẽpoꝝ in deterius labi. Aetas:parẽtũ peior auis tulit:nos neq̃ores mox daturos prolem uitioſiorem:dãnoſam rem mira facilitate:& breuitate ſucceſſu temporum deterius labi. PORPH.

Bobus fatigatis:amicum
Tempus agens abeunte curru
Damnoſa quid non imminuit dies
Aetas parentum peior auis tulit
Nos nequiores mox daturos
Progeniem uitioſiorem

¶ Curru abeunte.i.occidẽte. Tp̃s amicum.ſ.fatigatis labore & æſtu:tã bobus q̃ eoꝝ actoribus: ſup.infecit æquor &c. Quid dies.i.tẽpeſtas: dãnoſa.i.multum dãni afferre ſolita: nõ imminuit? q.d.nihil nõ ĩminuit:hoc eſt oĩa ĩminuit. Aetas parentum.ſ.noſtroꝝ exiſtens peior auis.i. ætate auoꝝ tulit.i.ꝓtulit nos nequiores.i.minus ualentes:daturos.i.progenitores mox progeniẽ uitioſiorem q̃.ſ.nos ſumus. ASCEN.

Ode.vii.tricolos ſeu tetracolos tetraſtro.Aſterien hortatur ad ſpem & honeſtatem.

QVid fles aſterie quem tibi candidi
Primo reſtituent uere fauonii
Thyna merce beatum
Conſtantis iuuenem fide
Gigen̄ ille notis arctus ad oricum
Poſt inſana capræ ſydera frigidas
Noctes non ſine multis
Inſomnis lachrymis agit.
Atqui ſollicitæ nuncius hoſpitæ
Suſpirare chloen & miſeram tuis
Dicens ignibus uri.
Tentat mille uafer modis

¶ Argumentum odes.vii.

GYges maritus Aſteries nauigauerat: hinc illa fletu macerabat̃ ſcrib.Hora. eam id agere nõ debere. Ille.n. primo uere diues redibit. Hortaturq; ipſam ad honeſtatẽ ſeruãdã cum gyges ẽt uir ſuus caſtiſſime degat. Quid fles aſterie.Ode eſt ſilis q̃ntæ li.i. Aſteriæ:id nomen ſictũ eſt:αστηρ.n. eſt ſtella dr̃ αστεριον ſtellatum. Quid fles.Ordo eſt:o Aſterie q̃d fles gygen iuuenẽ conſtantis fide.quẽ candidi fauonii primo uere tibi reſtituent beatũ thyna merce. Primo uere:primi uerni tp̃is dies extat.vii.idus Feb.hẽtq; dies.xci. Auctor eſt Var. lib.i.de re ru. Cãdidi fauo.i.ſereni: fauonius.n. uentus occidẽtalis eſt tepidus:& ſiccus: ut docet Pli.lib.ii.Septimo aũt idus Feb.Fauonii ſpirare incipiũt:ut docet Colu.li.xii. Thyna merce. Thynos oppidũ eſt ciliciæ:ut docet Pli.lib.v. Et Stra. lib.xii.ſcr.Thynos uicinos eẽ bithyni. Beatum: ANTO. Aſter Veris initium Fauonius Thynos

diuitẽ. Fide:pro ſidei:ſic ẽt bis naſo ait:nãq; li.iii.met.Prima fide uociſq; ratæ tẽtamina fugit.Et li.vi. Vtq; fide pignus:q̃ppe antiqui dicere ſolebãt huius fide & huius fides:huius acie & huius acies:quã rem & Priſcia. & Gel.Latius docẽt. Ille notis.Ordo eſt.ille notis arctus ad orciũ poſt inſana ſidera capræ &c.Notis auſtris qui humidi ſunt. Oricũ:mela de epiro ſcribens ſic ait. Vrbiũ prima eſt oricũ:ſecũda dirachyũ. Epidamnos ante erat romani nomẽ mutauere:q̃a uelut in dãnũ iuris oẽ id uiſum eſt:ultra eſt apollonia. Poſt inſa.ſyde. Capræ.i.poſt tẽpeſtatẽ:heniochus quẽ nos latine aurigã dicimus:ut ſcri.Hygi.una manu ut lora tenẽs figurat̃:cuius in humero ſiniſtro capra:in manu aũt duo hædi ſtellis formati dicunt̃:hẽt ꝑterea ſtellã unã in capite in utroq; humero unã in manu duas:q̃ hædi appellant̃. Vtq; Pli.lib.ii.oſtẽdit hædoꝝ exortus tẽpeſtatem inducunt. Verũ hic poeta de capra ſtella intelligit:ait.n.lib.xii.Colu.q.xv.kal.Ianua.Capra occidit mane:& tempeſtatẽ ſignificat. Frigidas:q̃a ſolus cubat:hinc ait illa. Non ego deſerto iacuiſſem frigida lecto. Inſomnis:uigilans. Atq ſolli.oſtẽdit gygis cõtinentiam:ut facilius eandẽ aſterie pſuadere poſſit. Eſt aũt ordo. Atqui uafer nuncius ſollicitæ hoſpite dicens Chloen ſuſpirare:& miſerã uri ignibus tuis. Vafer tentat.ſ. gygen mille modis. Sollicitæ:anxiæ ꝓpter amorem q̃dem. Hoſpitæ.ſ.chloes. Ignibus tuis.i.tui uiri gygis quo etiam tu ureris. Vafer:uafrum inquit Nonius eſt callidum quaſi ualde afrum & urbanum. Fide ꝑ fidei. Oricum Dirachiũ Appolonia Henioch⁹. Capra ſtella hædi ſtellæ Vafer.

QVid fles aſteriæ.Hac ode cõſolat̃ puellã deſiderio cõiugis ſui mœſtam:& ſimul monet ne alicuius adoleſcẽtis blãditiis:aut ſpe ipſa capiat̃:& ẽ ordo:q̃d fles aſterie gygẽ:quẽ tibi reſtituẽt fauonii primo uere thynna merce beatũ.Bythini iũcti ſũt thynis.utraq; aũt gẽs ponto cõfinis eſt. Ille.n.a. a.notis ꝑ q̃buſlibet uentis poſitũ eſt. Poſt.i.c.ſ.hædos uidet̃ ſignificare:quoꝝ ortus: & occaſus cõcitãt tẽpeſtates:hoꝝ ẽt Virg.meminit dicẽs.Quãtus ab occaſu ueniẽs pluuialibus hædis uerberat imber humũ. Frigidas:duplici mõ accipe: & ꝑꝑ hyemẽ q̃ ꝑegrini retinẽt̃:& ꝑꝑ ſolitudinẽ. Atq.ſ.n.h.dicit gygẽ ab hoſpita cloe amari:& ab ea nunciũ amoris ad eũ mitti. Et miſerã.t.d.i.u.tuis ignibus q̃bus ipſa tu ureris.i.mariti tui amore. Tentat.m.u.m.Vafer nuncius ideſt callidus ad ſuadendum. PORPHI.

QVid fles aſterie. Aſterien conſolatus monet caſtitatẽ & fidem uiro ſeruare dicens. O aſterie q̃d.i. ad quid fles: gygen maritum tuũ: iuuenem conſtantis: fide pro fidei.i.fidelem tibi licet a chloe ſollicitatur:quem fauonii.i.Zephiri:cãdidi.i.fauorabiles & benigni uenti reſtituẽt tibi primo uere.i.in pricipio ueris ut primũ poſt hyemẽ nauigare licebit:beatũ.i.diuitem effectũ merce.i.mercimonio & gaza:thyna.i.e cilicia aduecta. Ille.ſ.maritus tuus gyges:actus.i.impulſus: notis.i.auſtris uentis ASCEN.

nymboſis:ad oricum:oppidũ illud in epiro poſt inſana ſidera capræ.i.tẽpeſtate excitatam occaſu capræ q fit xv kalen.Ianuarii:agit iſomnis.i.ſine ſomno aut uigilãs:nõ ſine multis lachrymis:ꝙ.ſ.abs te abeſt noctes frigidas:qa in ſe cubitu. Atqui.i.ſed nihilominus nũcius hoſpitæ ſollicitæ.ſ.chloes:dicens chloen ſuſpirare.i.ingemeſcere amore gygæ:& miſerã.i.miſere pereuntem uri ignibus tuis.i.tibi debitis amoribus: qa in maritum tuũ:tentat.ſ.gygen:mille modis exñs uafer.i.aſtutus & callidus:nã refert.i.recitat:ut gygẽ terreat.

Vt prœthum mulier perſida credulum
Falſis impulerit criminibus nimis
Caſto bellorophonti
Maturare necem refert.
Narrat pœne datum pelea tartaro
Magneſſam hyppolitẽ dum fugit abſtinens
Et peccare docentes
Fallax hiſtorias monet:
Fruſtra:nam ſcopulis ſurdior ichari
Voces audit adhuc integer:at tibi
Ne uicinus enipheus
Plus iuſto placeat caue:
Quãuis nõ alius flectere æquũ ſciens
Aeque conſpicitur gramine martio:
Nec quiſquam citus æque
Tuſco denatat alueo:
Prima nocte domum claude:neq; in uias
Sub cantu querulæ deſpice tibiæ:
Et te ſæpe uocanti
Duram:difficilis mane.

ANTO. ¶ Vt pthũ:ordo eſt refert:ut pfida mulier falſis criminibus impulerit pthũ credulum maturare necem Bellorophõti nimis caſto: (Bellorophontes) bellorophõtes aũt glauci regi ephyre filius fuit formoſiſſimus: hinc Stenoboea pthi regis uxor apud quẽ ille degebat eũ attẽtauit: pmittẽs regnũ cõiugis ſui:q cũ renuiſſet accuſatus ab illa eſt regi:ꝙ ei uim inferre uoluiſſet tãdẽ iccirco multa ſubire pericula coactus eſt quũq; uictor ſemp fuiſſet: gratiã meruit apud prẽm ipſius (Sthenoboea) Stenoboeæ: quare ipſa furore:& ira ducta ſibi met mortem conſciuit. Scribit ea hyginus & Home. Latius lib.vi.iliados:ubi (prœthus) non Stenoboeã ſed Anteã pthi uxorem appellat.

(Peleus Achaſtus) Pelea:peleus Aeaci filius achilliſq; pr̃ fuit. Demũ quũ fratrem phocũ occidiſſet: in exiliũ abiit ſeuera pr̃is iubente iuſticia:uñ ad magnetas abiit ubi ab acaſto fraterna cæde purgatus eſt: hæc & plura habent lib.xi.met. Addũt alii eo tpe hyppolitẽ acaſti uxorem pelei amore ductã peleũ attentaſſe illũq; noluiſſe obſeq: quare irata mulier falſo peleũ uiro ſuo iſimulauit:hinc achaſtus credulus illũ inermẽ reliqt in pelio mõte: ut a cẽtauris opprimeret:qđ eſſe nõ potuit:nã Chiron illi auxiliatus eſt:inde Collecto exercitu peleus Achaſtum regno priuauit:uxorẽq; ſupplicio affecit.

(Magneſia.) Magneſſam hyppolitẽ:hæc erat achaſti uxor: Magneſſa aũt regio eſt Theſſaliæ annexa:ut ſcribit Pli.lib.iiii. Hiſtorias docentes peccare:qualiter hiſtoria bellorophontis:& pelei fuit:plura.n.exẽpla nũcius ille fallax narrabat quo gygẽ ad amorẽ chloes traheret. Icari.maris icarei. Integer:cõſtãs. At tibi. Aſteriem cõmonet:ut uiri exemplo cõſtans ſit uſq;. Quãuis:ordo eſt:quamuis non conſpicit alius æque ſciens flectere equum in gramine marito. Aeque:ita.

Gramine.m.in campo martio:ubi tyrones exercebãt:de qua re legito Latius li.i.Ode.viii. Nec quiſq.Ordo eſt:nec quiſq̃ æque citus denatat alueo tuſco.i.tyberino fluuio q tuſciã a ſabinia diuidit: poſt certamẽ in cãpo martio habitũ tyberim inatabãt:ut qñq; flumina alia hoſtibus iminẽtib⁹ tranare natãdo potuiſſẽt de qb⁹ legito uege. Alueo:alueus fluuii foſſa dr̃. Querulæ.tibiæ.i.ſonore uel cõqrẽtis:ut te facilius alliceret.

PORPHI. ¶ Vt.m.p.c.Stenoboeã ſignificat Prœthi uxorem:quæ bellorophõtẽ hoſpitẽ amauit:& nõ cõſentiẽtem ſibi adulterũ criminata eſt. Maturare necem:refert nũcius gygi hiſtoriã q̃ Bellorophõtes periclitatus oſtendit ꝙ hoſpitæ in amorem nõ cõſentiret p exemplũ eũ terret:ne idem:& ipſe patiat̃. Magneſſam hyppoliten dũ fugit abſtinens:hæc eſt quæ nupta fuiſſe euryphilo tradit̃. Et pe.do.fal.hyſto.mo.ſubaudiendũ: & alias quia hæ quas ſupra rettulit docent peccare. Scopulis ſurdior icari:icari ſcopuli p icarii maris ſcopulis:ſed hos p qbuſq; poſuit:ſurdi aũt ſcopuli a periclitãtibus dici ſolent ꝙ quaſi preces eorum nõ exaudiãt. Quãuis nõ ali.flecte equũ ſciens:& reliqua:notum eſt iuuentutem romanã apud ueteres: & exercitatã in campo martio:& poſt hoc exercitiũ natare ſolitam fuiſſe in tyberi:qa peritiam nãdi rebus militaribus ſit neceſſaria. Dicit ergo enipeum non debere puellæ huic placere:licet glorioſe in exercitio inter æquales uerſetur. Prima.n.d.c. neq; deſpice uias ſub cãtu q̃rulæ tibiæ.necũ ille q̃ſi gyges ueſptio cãtu ad feneſtrã aſteries tibicinũ adhibere ſoleat:illa cupiditate audiẽdi p feneſtrã deſpiceret atq; ita cupida uidẽdi ſui ac ſollicitata diẽ daret.

ASCEN. ¶ Vt.i.qualiter mulier pfida.ſ.ſtenoboea ſeu antea ipulerit falſis criminibus.i. criminatiõibus criminãs.ſ.bellorophõta ꝙ a ſe ſtuprũ expeteret: qđ oblatũ recuſauerat:prœthũ.ſ. maritũ ſuũ: maturare.i.accelerare dũ daret̃:bellorophõti nimis caſto:q a ſi ſtuprũ nõ recuſaſſet nequaq̃ delatus aut criminatus ab ea fuiſſet:necẽ.i.cædẽ:nõ tñ occidit eũ ſed in piculũ uitæ miſit.Narrat ẽt pelea regẽ theſſaliæ futurũ patrẽ achillis datũ pœne tartaro.i.p necẽ ad infernũ quaſi miſſum ab achaſto:dũ abſtinens.ſ. ab illicito cõcubitu hoſpitæ: fugit hyppolitẽ magneſſam.i.cõiugẽ ipſius achaſti regis magneſiæ:apud quem a pr̃e pfugus tũc exulabat peleus:& ita a cõſimili:niſi hoſpitæ ſuæ chloe cõſentiat monet illi piculũ ab ea timẽdũ. Et ipe fallax monet hiſtorias docẽtes peccare ſicut fortaſſis illius gyge quẽ Cicero.iii.officiorũ fabuloſe commemorat opportunitate annuli quo iuiſibilis efficiebat̃ uſum reginæ lydiæ ſtupꝝ intuliſſe:eaq; adiutrice regem dñm interemiſſe & ſublatis quos obſtare poſſe arbitrabat̃ regnaſſe. Aut eius quẽ Herodo.lib.i.dicit uidiſſe caudalis ſardiũ tyranni uxorẽ ipſi ab ipſo caudale ob ſpeciei excellentiã nudã oſtentatam: quod ubi illa reſciuit odio mariti

flagrantem

flagrantem gygē ad ſtuprum cogiſſe & necato marito illum cū ea regnaſſe. Aut fortaſſis deorum adulteria: unde cherea ille terentianus corrūpēdæ uirginis animū ſumpſit exemplo Iouis danaē:ut in pictura uidebat corrumpentis:quam rem diuus Auguſtinus bonis moribus plurimum obeſſe pſancte docet. Fruſtra &c. Ne mulier uirum his argumentis uictum timeat:addit fruſtra.q.d.monet quidē ſed fruſtra : nam gyges adhuc integer.i.incorruptus:audit uoces.i.ſuaſiones nuncii:exn̄s ſurdior ſcopulis icari.i.maris icarii qui naufragia facientiū creberrima uota & preces tanquā non audiant contemnunt:non.n.minus naues collidunt & perti naces fluctibus ſæuis obſiſtunt. At.i.ecōtrario:tu caue:ne enipheus iuuenis ille elegans:uicinus.ſ.tuus : placeat tibi plus iuſto.i.quam iuſtū aut æquū eſt:ita ut eius amore capta cum eo pecces:q̄uis pro q̄q̄ aut tametſi:nō alius.i.nullus alius : cōſpicit̄ ſciens.i.pitus:æque.i.æqualiter flectere ſup.in gramine.i.in cāpo martio: ubi romana iuuētus exercebat̄:æquū.i.quē flectere & domare diſcūt futuri eqtes. Nec q̄ſq̄ denatat.i.deorſum natat æque citus.i.celer:alueo tuſco.i.ipſius tyberis inter tuſciā & ſabinā p romā fluēns. Claude don.ū prima nocte.i.prima pte noctis ſicut prima luce p prima pte diei dr̄. Neq; deſpice.i.deorſum e ſpecula aut feneſtra inſpice:in uias.ſ.publicas:ſub cātu.i.iter cātū tybiæ q̄rulæ.i.q̄rentis de duritia tua: & mane difficilis.i. inexorabilis:ipſi iuueni uocanti.i.cōpellanti te ſæpe duram:q.ſ.non flectaris nec fores aperias amanti.

Ode.viii.dicolos tetraſtro. ad Mecœnatem.

Martiis cælebs quid agam kalendis:
Quid uelint flores:& acerra thuris
Plena miraris:poſituſq; carbo
Ceſpite uiuo:
Docte ſermonis utriuſq; linguæ
Voueram dulces epulas & album
Libero caprum prope funeratus
Arboris ictu.
Hic dies anno redeunte feſtus
Corticem aſtrictum pice dimouebit
Amphoræ fumum bibere inſtitutæ
Conſule tullo.
Sume mecœnas cy[a]thos amici
Soſpitis centum:& uigiles lucernas

℄ Argumentum. Odes.viii.

Martias Kalē. Matronæ ſolum celebrabant.uerum Hora.quoq; eaſdem colebat. Scribit igitur mecœnati cām: q eo die oppreſſus arboris ictu epulas & album caprum libero uouerat hortaturq; illū ad epulum celebrādum & genio curis omiſſis uacandum. ANTO. Martiis cælebs quid agam calendis: martias calēdas inquit Feſtus matronæ celebrabant:q eo die iunonis ædes coli cœpta ſit. Oui.āt faſt.lib.iii.ſcri.q uolentibus romanis cum ſabinis pugnare herſilia romuli uxor ſabinas oiſq; raptas in iunonis templum acciuit:ibiq; eis cōſuluit ut bellum ipſum dirimerent:quod actum eſt. Venerunt ſiquidem in medium ambarum partium iam certare uolentiū:hinc pax perpetua facta eſt inde cœperunt romanæ martias calē. celebrare. Vel quia tunc arbores:& uites:& ager omnis fœcundus eſt:iure fœcunda tempora latiæ mulieres colūt:uel quia iuno martis genitrix amat nuptas nam pronuba eſt.propterea mulieres martē frequentabant. Martiis calen.hoc die nouū ignem ueſte aris accendebant. In regia & curiis atq; flaminū domibus laureæ ueteres nouis laureis mutabantur.hoc menſe mercedem exoluebant magiſtris quas cōpletus annus deberi fecit. Comitia auſpicabātur uectigalia locabant. Et ſeruis cœnas apponebant matronæ:ut domini ſaturnalibus:& plura Mac.li.i.ſa. Martiæ Calendæ Cælebs:celibem dictum exiſtimabant inquit Feſtus : q dignā cœlo uitā ducat:dicunt alii cælibem eſſe qui non uult contrahere matrimonium:cælebs ergo Hor.erat.i.ſine coniuge. Cælebs Quid.u.ſ.Mars ipſe Oui.poeta in faſt.narrans cauſas:quibus matronæ colerent mar.cal.ubi de mſe ſua iunone cauſam attulit inquit Ferte deæ flores gaudēt florentibus herbis Hæc dea:de tenero cingite flore caput. Acerra th.i.arcula ubi thus reponebant:ut ſcribit Feſtus. Ceſpite uiuo.i. ara ex herboſo ceſpite.

Sermonis utriuſq; in.iii.pede tribrachus eſt pro dactylo:docte uocatiuus eſt. Eſt enim ordo:o docte ſermonis utriuſq; linguæ.i.græce & latinæ. Miraris quid cælebs agam martiis calen.&c. Album caprum:ſuperis enim aptiores erant albæ uictimæ:inferis nigræ. Libero:id egerat quo oppreſſus ab eo liberaretur. Funeratus:extinctus a φονος quod eſt cædes φονεω interficio. Corticem aſtrictum. Ordo eſt. Dimouebit amphoræ corticem:pice aſtrictum inſtitutæ bibere fumum. Tullo conſule. Corticem ſuberis:corticem intelligo pice illitum pro amphoræ operculo. Fumum bibere:tempore enim fumoſum fit uinum. Vigiles lucernas:perfer in lucem:hortatorum ut tota nocte genio uacet ſecum. Phonos phoneo

Martiis cælebs quid agam calen.hac ode ad mecœnatem ſcripta eſt:qua teſtatur ſe diem feſtū martiarum calen.gerere quod hac luce maximum periculum effugerit arbore fracta pene eliſus:calē. autem martiæ hodiæ quoq; matrona dies feſtus eſt:ait enim non debere iraſci mecœnatē q diē calen.martiarum celebret q̄uis matronam.i.uxorem non habeat. Docte ſer.utri.lin.hoc ad mœcenatem annectendū:nā ſic ordinādum eſt mecœnas docte utriuſq; linguæ & intelligēdū utiq; græce & latinæ charte. Corticē.a p.d.a.ſ.b.i.dicit ſe hoc calēdaꝝ die amphorā ad ſacrificiū:& cōuiuiū aptuꝝ quā corti ce.picato opuerit:& ifumario poſuerit cōſule tullo. Sume.m.c.c.ſenſus ē licet cētū ciatos bibas inocui erūt. PORPHI.

Martiis cælebs:Facete uolens inuitare mecœnatem ad conuiuiū martiis kalendis q̄ matronis celebres erant celebrandum:dicit ſe non propter coniugem:ſed propter uotum ad id adductū hoc ordine.O mecœnas docte.i.pite ſermonis utriuſq; linguæ.i.græcæ & latinæ.tu miraris qd ego cælebs.i.ſine coniuge uiuens:agam.i.agere intendam;Kalendis martiis:matronis.ſ.& matrimonio functis celebrandis:& quid uelint ſibi flores:quos feſtiuis cōuiuiis adhibebant:& acerra.i.uaſculū thuriſqꝫ ASCEN.

quod thuribulum uocant plena thuris:& carbo quo incendaſ poſitus ceſpite uiuo.i.ad eã ex ceſpite adhuc ui rente qa recens euulſo extructam:ſed ſup.ut noris quid ſibi uelint:ego prope.i.quaſi funeratus.i.extinctus & in funere ducendus.ictu arboris:de qua lib.i.uiſum eſt. Voueram lib.i.deo liberatori:quem prius faunum & poſtea mercuriũ dixit:ſed poetæ ſunt fauno a fando dicto:& mercurio facundiæ deo:& libero pñ curas ſol uenti ſacri:ideoq̃ nõ ab re a tribus id factum cõmemorat. epulas dulces aut quia cum mulſo: aut quia libe rato dulces ſunt:& caprũ qui baccho ſacer eſt quia uitium hoſtis:unde Maro in geo. Non aliã ob cauſam bac cho caper oĩbus aris Ceditur &c. Album quia deo fauorabili & bono:unde & Maro. Nigram hyemi pecu dẽ:zephyris fœlicibus albam. Hic dies.ſ.calendarum martiarum feſtus.ſ.mihi:anno redeunte.i.reuoluto: di mouebit amphoræ.i.uaſi fictili grãdi : inſtitutæ.i.iuſſæ aut incipienti bibere.i.imbibere: fumum.i.fumo ſira tem uini in eo coopti.cõſule tullo.i.anno cõſulat⁹ tulli:corticẽ.ſ.ſuberis:aſtrictũ.i.illitũ pice. Ne.ſ.euapora re ſinat uinũ. O mecœnas ſume centũ cyathos.i.pocula uini amici ſoſpitis.i.ob ſoſpitatẽ amici: & pfer.ſ.po tando:in lucem.i.uſq; ad lucẽ:lucernas uigiles.i.uigilãtiũ idices & adiutrices:& oĩs clamor & ira eſto pcul.

Perfer in lucem.procul omnis eſto
Clamor & ira.
Mitte ciuiles ſuper urbe curas
Occidit daci cotiſonis agmen:
Medus infeſtus ſibi luctuoſis
Diſſidet armis.
Seruit hyſpanæ uetus hoſtis oræ
Cantaber ſera domitus cathena
Iam ſcythæ laxo meditantur arcu
Cedere campis.
Negligens nequa populus laboret
Parce priuatus nimium cauere:&
Dona præſentis cape lætus horæ:
Linque ſeuera.

ANTO. ¶Procul oĩs eſto clamor & ira:idicat uinũ illud optimum fore:neq; alicui nociturũ ad ebrietatẽ Vnde ſi centũ cyathos mecœnas ſumpſiſſet: inocui fuiſſent. Daci Cotiſonis agmen. Superius de dacis dictum eſt. Cotiſon autem rex fuit getarũ cui auguſtus Iuliam filiam deſpondit quo tpe ſibi quoq; inuicem filiam regis in matrimoniũ petiiſſe:auctor eſt. Trãquillus. Diſſidet armis:orta fuerat iter medorũ parthorumq; reges diſcordia quædam: quæ ſane principium ex romanorum ſpoliis aſſumens ſuſpitionem amittendi regni & pauorem medo attulit. Nunciis itaq; ad antoniũ miſſis i auxilium uocare cœpit cum oĩbus copiis ſuis ad bellum pollicitus adeſſe. Quod etiã latius Apianus ſcribit in lib. Parthico. Seruit. Ordo ẽ. Seruit.ſ.romano imperio cantaber domitus ſera cathena. appoſitio uetus hoſtis hiſpanæ oræ. Vetus autem hoſtis ait quia longo tempore id bellũ durauerat:de quo late ſuperius. Iam ſcythæ. Auguſtus uirtutis moderationiſq; fama indos ẽt ac ſcytas auditu tunc cognitos pellexit ad amicitiã ſuam populiq; ro. ultro per legatos petendã:qđ qdem Trãquillus ſcribit. Negligẽs ordo ẽ tu negligẽs.i.ſpernẽs & ſecurus:neq̃.i.ne aliq̃ cã populus laboret priuatus.ſ. curis oĩbus teipu. Parce.i.noli nimium cauere.i.prouidere & cautum eſſe &c. Seuera:grauia ac triſtra.

Cotiſon

Scythiæ

PORPHI. ¶Procul oĩs eſto cla.& ira:eſto p erit:dicit adeo aũt inocuũ cẽ uinũ:qđ exhibiturus ſit:ut potãtes nec oneret nec p ebrietatẽ ad lites ĩcitet. Corticẽ aſtri.pi.di.am.ſu.corticẽ p cortici.i.accuſatiuũ caſum p datiuo poſuiſ ſe ut:ut ſit ſenſus:& cortici fumũ dimouebit pice aſtrictũ:& fumũ utiq; p fauilla fumi.dixit q ſidere ſolet ad coopimẽtũ amphoræ. Mitte ci.ſup ur.cu.noli ĩ inqt ſollicit⁹ cẽ de ſalute urbis cũ ſint tuta oĩa & ſolue aĩum ad lætitiã i cõuiuio meo. Medus inſe.ſibi lu.di.ar.medos ſigñt iter ſe ſeditiõibus occupatos cẽ. Seruit hiſpanæ uet⁹ hoſtis oræ:oræ genitiuus caſus:& hiſpanæ eiuſdẽ caſus ẽ. Cãtaber ſera dõitus cathe.qa diu bellum cum his geſtũ eſt:& tarde uicti ſunt. Parce priuatus:cũ ſis inqt priuatus noli adrogare tibi reipu.corã.

ASCEN. ¶Mitte.i.omitte:curas ciuiles ſup.i.de urbe:qa agmẽ Cotiſonis daci qa regis getarũ q dacis uicini ſunt occidit.i.extinctũ eſt.& medus ĩfeſtus.ſ.prius:diſſidet.i.diſcordians inteſtinas touet:armis luctuoſis ſibi.i.iter ſe. Seruit. Proſequitur cauſas ſollicitudinis ponendæ:quia cantaber uetus hoſtis oræ hiſpanæ.i.ſolitus eſſe in hiſpania ſeruit.ſ.imperio romano. Domitus cathena ſera.i.quæ ſero:quia poſt multorum romanorum cladem impoſita eſt illi. Et ſcythæ meditantur cedere.i.diſcedere campis nolentes.ſ.amplius rebellare auguſto arcu quo multum ualent laxo. Tu negligens:ideſt ſpernens & paruipendens nequa:ideſt ne aliqua parte aut uia laboret:ideſt in periculo ſit:populus:ſcilicet romanus pce:ideſt caue:priuatus.ſ.curis:uel tanq̃ priuatus: cauere nimiũ:& cape læta dona p̃ſentis horæ.i.temporis:& linque ſeuera.i.ſeria de hora futura cõſideranda.

¶Argumentum. Odes.ix.

ANTO. SCribitur ode tanquã dialogus:alloqtur enim poeta lydiam dicens. quod donec ab ea diligebaſ:nullus eo beatior erat:rñdet illa: donec Horati.nõ aliam magis arſit:ſe fuiſſe clariorem ilia Romuli matre:loquitur inde poeta:quattuor enim uerſus reſpondet quiſque:demum uterq; optat priſtinus amor ambobus redeat quo una uiuant unaq; pereant. Donec gratus erã:Ode eſt ſiſis tertiædecimæ lib.i.

Ode Nona dicolos diſtrophos ad Lydiam.

DOnec gratus eram tibi:

PORPH. DOnec gratus eram tibi:hac ode alternis uicibus reſpondentem ſibi amicam facit:agit autem cum ea de inſtauratione gratiæ. Donec autem pro quamdiu poſitum eſt.

ASCEN. DOnec gratus. Dialogo quodam feſtiuo lydiam ſibi reconciliare nititur dicens. O lydia donec: ideſt tantiſper dum ego eram tibi gratus:ideſt acceptus & dilectus.

¶Potior:

¶Potior:potentior:ſupior:ualentior:melior. Donec non aliá:rñdet lydia. Nominis: famæ & gloriæ Ilia ANTO.
quæ fuit romuli mater:de qua lib.i.latius. Vigui:floriui:pollui. Me nũc:poetæ ſunt uerba. Modus:modulatiões:& uerſus. Si parcant aíæ.i.ſi mea morte fata parcát. Chloe: nam ut illa diutius uiuat mori non metuá. Me torret:lydiæ uerba. Thurini ornithi. Turiũ oppidũ erat in Tarẽtino ſinu:ut ſcribit Ptole.li.iii. Erat etiam ibi uinum optimũ:ut Stra.ſcribit lib.vi. Si parcant puero.i.ſi fata permittent puerum illum ſuperaſſe mihi ego bis moriar:non tantum ſemel pro ipſo ſeruando. Quid ſi priſca: optabat poeta redire in Thurium.

Nec quiſquam potior brachia candidæ
Ceruici iuuenis dabat.
Perſarum uigui rege beatior.
Donec non alia magis
Arſiſti:neq; erat lydia poſt chloen
Multi lydia nominis
Romana uigui clarior ilia
Me nunc creſſa chloe regit:
Dulcis docta modos:& cytharæ ſciens
Pro qua non metuam mori
Si parcant animæ fata ſuperſtiti.
Me torret face mutua
Thurini chalais filius ornithi
Pro quo bis patiar mori:
Si parcant puero fata ſuperſtiti.
Quid ſi priſca redit uenus:
Diductoſq; iugo cogit aheneo
Si flaua excutitur chloe.
Reiectæq; patet ianua lydiæ?
Quanq̃ ſydere pulchrior
Ille eſt:tu leuior cortice & improbo
Iracundior hadria
Tecum uiuere amem tecum obeam libes.

lydiæ gratiá inde ita loquiſ. Priſca uenus: priſra gratia & beniuolentia. Diductos:nos ſeparatos ſimulate quadam & odio. Aheneo fortiſſimo.

Quanquam:reſpondet lydia ſi poeta ad ſe redibit uelle cum eo uiuere cum eoq; mori. Adria: adriatico mari æſtuoſo.

¶Nec quiſquam potior brachia candidæ ceruici iuuenis dabat.i.non quẽq̃ me potiorem habebas cui ceruicis tuæ amplexus permitteres. Do PORPH.
nec non aliam magis arſiſti:de hinc quattuor uerſibus lydia reſpõdit:Et deinde ut dixi uices inter eos ſunt dicendi ac reſpondendi quaternis uerſibus. Neq; erat lydia poſt chloen: neq; lydiam.i. me poſtponebas chloe. Multi lydia nominis.i. magni nominis ac per hoc claræ famæ. Pro qua non me:tuam mori:ſi parcant animæ fata ſuperſtitiã. ſi mea morte illius animæ fata parcant: ut ſuperſtitem eam mihi faciant fata. Thurini calais filius ornithi. Ordo eſt & ſenſus. Thurini ornithi filius calais nomine. Thurini auté qui eſt a thura oppido Italiæ. Pro quo bis patiar mori. Quam charum habeat calaim per: ϖιſ ßολιν expreſſit:bis ſeparatam mori pro illo dicens: quod ideo intulit:ut illum uinceret: quia dixerat ſe paratum pro chloe mori. Quid ſi priſca redit uenus:hic iam tentare incipit lydiá: an redire ſecum in gratiá uelit. Diductoſq; iugo cogit aheneo:ſi rurſus inquit nos uenus iungit ac firma perpetua coniunctiõe:per hoc enim [illegible] ærneum dicit:Aeris namq; materia n[illegible] ſicut ferrum rubigine conſumitur. Quare & Virgili. non ob aliud mihi uidetur dixiſſe & centũ uinctus ahenis poſt tergum nodis:niſi ut perpetuam pacẽ per Aenea furoris uincula futuram oſtenderet. Si flaua excutitur: pro expellitur poſitum eſt. Quanquam ſydere corticе:calais ſcilicet. Et iracundior hadria. Hadria pro adriatico mari dicitur.

¶Nec quiſq̃ iuuenis potior.i.gratior & acceptior dabat ceruici.ſ.tuæ:candidæ brachia.ſ. amplexando eam ASCEN.
unde illud leua eius ſub capite meo &c. ego uigui.i.in uigore uixi:beatior rege pſaꝝ:qui opulentiſſimus ſibi maxime indulget. Rñdet Lydia ab eodé icipiens. Donec non arſiſti.i.inflámatus fuiſti horati. alia.ſ.amica magis.ſ.quá me.i.amore mei:neq; lydia.(Ex more de ſe in tertia pſona loqtur)erat poſt chloen.ſ.reputata minoris ait min⁹ dilecta: tũc ego lydia multi noíſ.i.nobilis & iſignis talis poetæ amica ſingularis uigui clarior. Ilia romana:romani imperii authore:q̃ romuli matre. Addit poeta. Chloe creſſa.i.cretẽſis mulier. Ná mas dicif cres cretis:mulier creſſa:regis.i.gubernat ꝑ libito nũc me. docta modos.i.modulos & cantus dulcis & ſciens.i.perita cytharæ: ꝑ qua ego non metuam mori:ſi fata.i.mors parcant animæ ſupſtiti.ſ.ipſius chloes.i. niſi uereat qđ ipſa amore mei át moriaf. Reſpõdet lydia quaſi per ameboei carminis lege plus ſemꝑ dicens. Calais puer ille delicatiſſimus filius ornithi.i.uiri illius qui huc ut ornis adoleuit cum filio:ná ὀρνιςὀρνιθος: ornis huius ornithos auis & gallina dicitur. Thurni.i.ex thurio oppido iuxta tarẽtum ubi temperatus aer: molles facit & pueros & lanas ouium torret.i.uehementer inflammat:me face mutua.i.igne mutui amoris: pro quo patiar bis mori.cum ille ſemel dixerit,ſi fata parcant uero ſuperſtiti. [illegible]iungit poeta ad reconciliandam eam:Quid ſupple facias aut dicas:ſi uenus.i.amor & gratia priſca.i.priſtina:redit.ſ.inter nos:& cogit.i. in unum agit:nos diductos.i.diuiſos iugo.i.uinculo:aheneo.i.ex aere & ita fortiſſimo:& ſi chloe flaua.i.tam etſi flaua & ita formoſa: excutitur: ideſt uiolenter eiicitur & domo & animo: & ianua: introitus patet lydiæ reiectæ? Reſpondet lydia. Quanquam ille:ſcilicet chalais puer eſt pulchrior ſidere & tu leuior:ideſt inconſtantior cortice:ſcilicet deſiccato: aut qui ſuper aquas uento fertur:aut qui cum arboribus immutatur: & iracundior:ſed amantiũm iræ reintegratio amoris eſt:hadria.ideſt mari adratico: improbo: ideſt improbando propter ſæuitiam & tempeſtates plurimas:tamen ſupple.ego amem uiuere tecum: & ſi neceſſe ſit ob eam:ideſt moriar libens:ideſt etiam libenter tecum.

Argumentum odes.X.

ANTO. Aptus amore lices:poeta ante illi⁹ fores cubebat dicit ide ſi barbara eét hoc ẽ imitiſſima & nupta uiro aſperrimo:tñ cũ añ fores iacẽtẽ:aqlonib⁹ opponeť nõ ſinẽ lachrymis patereť:petitq; ab ea ut mitior fiat:nõ.n.poterit diuti⁹ aeris ipetus ppeti. Extremũ tha.ode ẽ hĩs.yi.li.i. Extremũ tha. Septentrio aquilo de hoc uide ſupius ode.iiii.li.iii.p id oero eá oñdit imitẽ. Porrectũ:iacẽtẽ & extẽtũ. Incoles aq. hoc ait q̃a a ſeptẽtrionibus flat ſeptẽtrio:interque eũ:& exortũ ſolſtitialẽ Aqlo q & horas. Quicũq; aũt uẽti a ſeptẽtrióe ſpirãt frigidiſſimi ſũt niuales ſũt aqlo & ſeptẽtrio. Auctor Pli.li.ii.

Ode.x.dico.ſeu tetracolos tetraſtro. ad lycen.

EXtremum thanaim ſi biberes lyce
Sæuo nupta uiro:me tamen aſperas
Porrectũ ante fores obiicere incolis
Plorares aquilonibus.
Audis quo ſtrepitu ianua:quo nemus
Inter pictura ſitum tecta remugiat
Ventis & poſitas ut glaciet niues
Puro numine iuppiter.
Ingratam ueneri pone ſuperbiam.
Nec currente retro funis eat rota.
Non te penelopen difficilem procis
Thyrrenus genuit parens.
O quãuis neq; te munera:nec preces
Nec tinctus uiola pallor amantium.
Nec uir pieria pellice ſaucius
Curuet:ſupplicibus tuis
Parcas:nec rigida mollior æſculo:
Nec mauris animo mitior anguibus
Non hoc ſemper erit liminis:aut aquæ
Cæleſtis patiens latus.

Audis quo ſtre.quo tpe añ fores cubabat poeta uẽti ſpirabãt: hinc lyce ait qd̕ ſequiť. Nemus:id uiridanũ erat intra domũ. Poro munere ſup.i.pura ſerenitate. Ne cur.i.ne rota currẽte funis rũpať hoc eſt ne tu ẽt amans aliquẽ ſpernaris ab illo. Penelopen: hæc Vlyſſis uxor. xx. an. uirũ caſta uoluit expectare: nec unq̃ pcis obſeq.de q̃ li.i.de arte ait naſo.Penelopẽ ipſam pſta mõ tpe uinces, O q̃uis:ordo ẽ:o parcas ſupplie:bus tuis q̃uis neq; te curuẽt munera nec pces nec pallor amantiũ uiola tinctus: nec uir ſauci⁹ pieria pellice:q̃uis nec mollior aío mauris anguibus.O optãtis aduerbiũ. Tinctus uio. pal.hinc ait Oui.li.i.de arte.Palleat oĩs amans colorẽ hic aptus amãti. Violæ aũt pallide ſũt. Vir.in bu.Pallẽtes uiolas & ſumma papauera carpẽs.

Pellicũ odium Pellice ſau.deprẽſa pellice mulier lõge ardet:hic ait naſo.li.ii.de arte.Sed neq; fuluus aper mediatá ſæuus in ira ẽ.Folmineo rabidos quũ rotatore canes.Nec lea quũ catulis lactentib⁹ ubera pbet: nec breuis ignaro uipera leſa pede Fœmina quá ſocii deprenſa pellice lecti Ardet:& i uultu pignora mẽtis hẽt i terrũ flãmaſq; ruit poſitoq; decore. Ferť & aonii cornibus iacta dei. Pieria: nomẽ ẽ pellicis. Mauris an.lege Lucanũ li.ix.Mauri uero ſerpẽtes æſtu ſunt acriores qd̕ ẽt ubiq; accidit.

Nõ hoc ſp.oñdit ſe nõ diutius poſſe pati añ fores cubare:hinc mitior effici debeat. Liminis: apud qd̕ iaceo.Oui.lib.ii.de arte inqt.Sæpe fores imbrem cœleſti nube ſolutum.Frigidus & nuda ſæpe iacebis humo.

PORPH. EXtremũ thanaim ſi bi.ly.hæc ad puellá lycẽ noiẽ dñt aſperá.& intractabilẽ.Tanais aũt fluuius eſt ſcythiæ p qd̃ uult itelligi eẽ barbará. Me tñ aſpas porrectũ añ fores obiicere icolis plorares aqlonibus mei tñ & ſi miſereris nõ pateretis frigorib⁹ perire añ fores tuas iacentẽ: icolis aũt aqlonibus ad illud ptinet qd̕ dixerat extremũ thanaim ſi biberes:thanais.n.flumen in pte ſeptẽtrionali eſt.Vñ aquilo oriri uideť.Quo nemus inter pulchra ſitum tecta remugiat:ſignificat arbores eſſe:ut fit i pluuio domi qbus nũc ſtrepe tẽpeſtas itelligi uult. Et poſitas ut glaciet niues puro nu.iu. oñdit q revera i ſtaba freq̃nter euenit poſt niuem poſitá in aqlone uento ſerenatũ eſſe & frigore eius gelus ſup niuẽ cõcreſcere.

Nec currente re.fu.eat ro. allegoricos ne ítereát hæc regũ uices. Nec uir pieria pel.ſau.uolt intelligi maritũ huius lyces amare aliá.i.pieriá noie pp qd̕ debuiſſe hác uicem ei contumeliæ amando retribuere. Nec rigida mollior æſculo:nec mauris animo mitior anguibus:cætera enim per parenteſim illata ſunt.

ASCEN. EXtremum.Lycen amatorie culpat ob duriciam dicẽs o lyce:ſi.i.tametſi tu nupta uiro ſæuo.i.horrẽdo biberes Thanai.i.i fluuiũ illũ ſcythiæ: extremũ.i.extrema parte.i.ſis barbara i barbaris oris uerſata:tñ plorares obiicere aqlonibus icolis.i.icubãtibus in regione illa me porrectũ.i.extremũ ante fores aſperas.tu enim audis quo.i.q̃li ſtrepitu ianua remugiat.i.erepet pcuſſa uẽto:& quo nemus ſitũ.i.cõſitũ iter pulchra tecta.i.i circuitu domus tuæ remugiat:& iuppiter.i.aer:glaciet.i.i glaciẽ couertat uẽtis niues poſitas.i.demiſſas:puro numine.i.iá ſub mera ſerenitate. Ingratam.Ordo eſt:pone.i.depone o lyce:ſupbiá igratá ueneri q̃a uenus ſupbiẽtes ſæpe homiliat: cũ amoribus ardeát:ne funis.ſ.fortunæ aut uaſis i quo ſublata ad ſupbiá es eat retro.i.retrolabať:rota currẽte.i.dũ rota currit ad quá funis replicať ut patet dũ aq̃ hauriť e puteis.Parẽs tyrrhenus:q idulgẽs eſt & facilis nõ genuit te penelopẽ.i.tá q̃ alterá penelopẽ ulyxis uxorẽ difficilẽ.i.inexorabilẽ pcis.o deſiderandi uox:q̃uis.i.quantumuis neq; munera:nec pces:nec pallor amantium tinctus:uiola.i.colore uiolaceo:nec uir ſaucius.i.amore uulneratus:pellice pieria ſic dicta: aut potius pſaltria tam perita ut pieria cenſeatur:curuet.i.flectat te:nec.ſ.ſup.es:mollior.i.flexibilior:æſculo arbore illa rigida nec mitior animo:quia molli corpore erat:anguibus mauris qui aſperrimi ſunt:tamẽ ſup. parcas tuis ſupplicibus:quia hoc.i.meum latus non erit ſemper patiens liminis.i.duri cubilis ante limen tuum aut aquæ cæleſtis.i.pluuiæ:hoc eſt non ſemper potero talia pati.

¶ Argumentum. Odes. xi.

ANTO.

MErcuriũ eiuſq́ lyrã poeta ad cãtus inuitat quibus lyde fugax & impia oblectet ipſius deniq́ Mercurii laudes & potentiã melodiæ cõcelebrat. Refert ẽi Belidum pœnas apud inferos & iliarũ cædẽ in patrueles: impie nãq́ illic puniunt: id ãt agit: ne lyde ſit ipia ſed mitis fiat in eum. Mercuri nã te: ordo eſt: o mercuri dic modos qbus lyde applicet aures obſtinatas: nam te magiſtro docilis Amphyõ mouit lapides canendo: & tu teſtudo & callida &c. Amphion: is iouis ſilius primus muſicã inuenit: primus ñẽ cũ cythara cecinit. primus illã inuenit ut alii orpheus: ut alii linus. Auctor Pli. lib. yi. de hoc idẽq́ Hora. ait in arte. Dictus & amphiõ thebanæ cõditor urbis. Saxa mouere ſono teſtudinis & p̃ce blanda Ducere quo uellet. Solinus uero ait thebas cõdidit amphion q̃ lyra ſaxa duxerit: neq́ enim par ẽ ita geſtũ uideri ſed q̃ affatus ſuauitate hoies rupiũ icolas & icultis moribus rudes ad obſeqi ciuilis pellexerit diſciplinã. Septẽ neruis. Dio. lib. i. ſcri. Mercuriũ lyræ ex neruis triũ chordaꝝ inſtar triũ anni tempoꝝ reptorem fuiſſe. Tris. n. inſtituit uoces: acutã grauẽ & mediam: acutã ab æſtate: grauẽ ab hyeme: mediã ab uere ſumemus Macro. lib. i. ſat. ſcri. Lyram apollinis chordaꝝ ſeptẽ fuiſſe. Per quas tot cœleſtiũ ſphæraꝝ motus præſtat itelligi: qbus ſolẽ moderatorẽ natura conſtituit: diximus & plura in li. i. ubi Mercuriũ Horatius maxĩe celebrat. Callida: docta ſcia. Loquax. i. uocalis & ſonora. Olim antequã. mercurius repiſſet. Modos uerſus modulatiões. Obſtinatas. duras inexorabiles. Trima. i. triũ annoꝝ. Exultim. i. ſaltim: uel ſaltuatim. Nuptiaꝝ. i. cõiugii. Proteruo: petulanti & impudenti. Cruda immatura & dura. Tigres: quæ ſunt ferociſſimæ. Cerberus: de hoc uide ſuperius. Totum uero id ad orpheum refertur: nam cythara fretus inferos adiit de quibus uideto Maro. in fine libro quarto georgic. Centum angues: propter hos item ſuperius dixit bællua centiceps. Teter niger uenenoſus.

Amphion. Lyra Mercurii

Lyra Apollinis

Ode undecima dicolo. tetraſtrophos ad Mercurium: & ad Lyram.

MErcuri: nam te docilis magiſtro
Mouit amphion lapides canendo
Tuq́ teſtudo reſonare ſeptem
Callida neruis.
Nec loquax olim: neq́ grata: nunc &
Diuitum menſis & amica templis:
Dic modos: lyde quibus obſtinatas
Applicet aures.
Quæ uelut latis equa trima campis
Ludit exultim: metuitq́ tangi
Nuptiarum expers: & adhuc proteruo
Cruda marito.
Tu potes tygres: comiteſq́ ſiluas
Ducere: & riuos celeres morari.
Ceſſit immanis tibi blandienti
Ianitor aulæ.
Cerberus: quãuis furiale centum
Muniant angues caput eius: atq́
Spiritus teter ſanieſq́ manet
Ore trilingui.

PORPH.

MErcuri: nam te docilis magiſtro: mercurium uocat lyræ inuentorem petens ut inſpiret ſibi modulationem dignam auribus lides amicæ: ordo eſt autem mercuri dic modos quibus lydæ obſtinatas applicet aures nam te docili magiſtro mouit amphion lapides canendo nota fabula amphionem cytharæ cantu & pecudes quarum paſtor erat ad ſe accerſiſſe: & lapides quibus thebani muri extructi ſunt. Toq́ teſtudo: qa teſtudine mercurius lyrã fecit. Et amica tẽplis: fidi crines hodieq́ rõæ i ſacrificiis adhiberi uidemus. Et adhuc ꝓteruo crudã marito. Nũ in tẽpeſtiua: ſed aio cruda. i. crudelis: ac per hoc aſpera atq́ horrẽs maritũ. Tu potes tygres: comiteſq́ ſiluas ducere: hoc ad teſtudinẽ dicuntur ſiue ad mercuriũ. Ceſſit ĩmanis tibi blãdiẽti ianitor aulæ. receptã de orpheo fabulã tractat: q̃ refert etiam cerbeꝝ & cætera inferna cãtu cytharæ lenita eẽ. Atq́ ſpiritus teter ſanieſq́ ma. ore trilingui. ſaniem autem cadaueꝝ qbus ueſcit intelligi uult: aut ꝑ uenenis poſuit: q̃ i illo eẽ põt fingi. Cũ ẽt ſerpentibus hirſutus eẽ uideat.

ASCEN.

MErcuri. Mercurium & lyram eius inuitat poeta ut eius cantu lyde exemplo belidum ab immanitate deterreatur & amanti mitior fiat dicens. O mercuri: nam amphion uates ille thebanus & muſicus peritiſſimus: docilis: ideſt habilis ad diſcendam muſicam: te magiſtro: mouit canendo: ideſt per cantum. lapides. ſ. ad conſtructionem muroꝝ thebanorum: unde auctor in arte. Dictus & amphion thebanæ conditor urbis Saxa mouere ſono teſtudinis: & tu teſtudo. i. lyra aut cythara ad exemplar teſtudinis habentis adhuc neruos ſuos inuenta callida. i. ualde perita reſonare ſeptem neruis: ſecundum numerum ſeptem planetarum: nec loquax olim. i. olim anteq̃ inuenta eras nihil dicere ſolita: neq́ grata. quia incognita: & nunc amica & menſis diuitum: ad quas pulſatur: & templis. ſ. deorum: dic. ſ. uterq́ modos. i. cantus modulatos: quibus lyde obſtinata. ſ. obdurata nunc applicet aures: ut. ſ. flectatur: quia eas nunc obſtruit quæ ludit exultim. i. exultando & ſaliendo: uelut equa trima. i. triennis: ludit campis latis: & expers nuptiarum. i. coitus aut cõiugii adhuc inexperta: & cruda. i. dura & immatura: adhuc marito ꝓteruo. i. laſciuo proteruæ: metuit. ſ. ab eo: ut autem id facile oſtendat dicit. Tu potes ducere tygres. i. ferociſſima illa animalia & ſyluas comites. i. te ſequentes ut ſub orpheo accidit: & morari. i. detinere: riuos celeres. ſ. prius & ianitor immanis aulæ quia infernalis: ſcilicet cerberus: ceſſit tibi blandienti: ideſt blande ſonanti dum orpheus uxorem repetit: quamuis centum: ideſt plurimi angues muniant caput eius furiale: & ſpiritus: ideſt flatus: teter: ideſt uenenoſus: & ſanies: ideſt nidor ex corrupto cruore: manet: ideſt diſtillet & fluat ore trilingui.

¶ Argumentum odes. X.

ANTO. Aptus amore lices:poeta ante illi⁹ fores cubebat dicit ĩde ſi barbara eēt hoc ē imitiſſima & nupta uiro aſperrimo:tñ cũ añ fores iacēiē:aqlonib⁹ opponeř nõ ſine lachrymis patereť:petitq; ab ea ut mitior fiat:nõ.n.poterit diuti⁹ aeris ipetus ppeti. Extremũ tha.ode ē hĩs.yi.li.i. Extremũ tha. de hoc uide ſupius ode.iiii.li.iii.p id uero eã oñdit ĩmitē. Porrectũ:iacēiē & extētũ. Incoles aq. hoc ait q a ſeptētrionibus flat ſeptētrio:inierque cũ:& exortũ ſolſtitialē Aqlo q & horas. Quicũq; aũt uēti a ſeptētriōe ſpirãt frigidiſſimi ſũt niuales ſũt aqlo & ſeptētrio. Auctor Pli.li.ii. Audis quo ſtre.quo tpe añ fores cubabat poeta uēti ſpirabãt: hinc lyce ait qđ ſequiť. Nemus:id uiridariũ erat inira domũ. Puro munere iup.i.pura ſerenitate. Ne cur.i.ne rota currēte funis rũpať hoc eſt ne tu ēt amans aliquē ſpernaris ab illo. Penelopen: hæc Vlyſſis uxor. xx. an. uirũ caſta uoluit expectare: nec unq̃ pcis obſeq. de q̃ li.i.de arte ait naſo. Penelopē ipſam pſta mõ tpe uinces. O q̃uis:ordo ē:o parcas ſupplicibus tuis q̃uis neq; te curuēt munera nec pces nec pallor amantiũ uiola tinctus: nec uir ſauci⁹ pieria pellice:q̃uis nec mollior aĩo mauris anguibus. O optãtis aduerbiũ. Tinctus uio. pal. hinc ait Oui.li.i.de arte. Palleat oĩs amans color ē hic aptus amãti. Violæ aũt pallide ſũt. Vir. in bu. Pallētes uiolas & ſumma papauer̃ carpēs.

Pellicũ odium Pellice ſau. deprēſa pellice mulier lõge ardet:hic ait naſo. li.ii.de arte. Sed neq; fuluus aper mediatã ſæuus in ira ē. Fulmineo rabidos quũ rotat ore canes. Nec lea quũ catulis lactentib⁹ ubera pbet: nec breuis ignaro uipera leſa pede Fœmina quã ſocii deprenſa pellice lecti Ardet:& i uultu pignora mētis hēt i terrũ flãmaſq; ruit poſitoq; decore. Fert & aonii cornibus iacta dei. Pieria: nomē ē pellicis. Mauris an. lege Lucanũ li.ix. Mauri uero ſerpētes æſtu ſunt acriores qđ ēt ubiq; accidit.

Nõ hoc ſp. oñdit ſe nõ diutius poſſe pati añ fores cubare:hinc mitior effici debeat. Liminis: apud qđ iaceo. Oui.lib.ii.de arte inqt. Sæpe fores imbrem cœleſti nube ſolutum. Frigidus & nuda ſæpe iacebis humo.

Ode. x. dico. ſeu tetracolos tetraſtro. ad lycen.

EXtremum thanaím ſi biberes lyce
Sæuo nupta uiro:me tamen aſperas
Porrectũ ante fores obiicere incolis
Plorares aquilonibus.
Audis quo ſtrepitu ianua:quo nemus
Inter pictura ſitum tecta remugiat
Ventis & poſitas ut glaciet niues
Puro numine iuppiter.
Ingratam ueneri pone ſuperbiam.
Nec currente retro funis eat rota.
Non te penelopen difficilem procis
Thyrrenus genuit parens.
O quãuis neq; te munera:nec preces
Nec tinctus uiola pallor amantium.
Nec uir pieria pellice ſaucius
Curuet:ſupplicibus tuis
Parcas:nec rigida mollior æſculo:
Nec mauris animo mitior anguibus
Non hoc ſemper erit liminis:aut aquæ
Cæleſtis patiens latus.

PORPH. EXtremũ thanaim ſi bi.ly.hæc ad puellã lycē noĩe dñr aſperã & intractabilē. Tanais aũt fluuius eſt ſcythiæ p qđ uult itelligi eē barbarã. Me tñ aſpas:porrectũ añ fores obiicere icolis plorares aqlonibus mei tñ & ſi miſereris nõ pliitereris frigorib⁹ perire añ fores tuas iacentē: icolis aũt aqlonibus ad illud ptinet qđ dixerat extremũ thanaim ſi biberes:thanais.n.flumen in pte ſeptētrionali eſt. Vñ aquilo oriri uideť. Quo nemus inter pulchra ſitum tecta remugiat:ſignificat arbores eſſe:ut fit i pluuio domi qbus nũc ſtrepe tēpeſtas itelligi uult. Et poſitas ut glaciet niues puro nu.iu. oñdit q reuera i Italia freqnter euenit poſt niuem poſitã in aqlone uento ſerenatũ eſſe & frigore eius gelus ſup niuē cõcreſcere.

Nec currente re.fu.eat ro. allegoricos ne itereãt hæ regũ uices. Nec uir pieria pel.ſau.uult intelligi maritũ huius lyces amare aliã.i.pieriã noĩe pp qđ debuiſſe hãc uicem ei contumeliæ amando retribuere. Nec rigida mollior æſculo:nec mauris animo mitior anguibus:cætera enim per parenteſim illata ſunt.

ASCEN. EXtremum. Lycen amatorie culpat ob duriciam dicēs o lyce:ſi.i.tametſi tu nupta uiro ſæuo.i.horrēdo biberes Thanai.i.i fluuiũ illũ ſcythiæ:extremũ.i.extrema parte.i.ſis barbara i barbaris oris uerſata:tñ plorares obiicere aqlonibus icolis.i.icubãtibus in regione illa me porrectũ.i.extremũ ante fores aſperas.tu enim audis quo.i.q̃li ſtrepitu ianua remugiat.i.crepet pcuſſa uēto:& quo nemus ſitũ.i.cõſitũ iter pulchra tecta.i.i circuitu domus tuæ remugiat:& iuppiter.i.aer:glaciet.i.i glaciē cõuertat uētis niues poſitas.i.demiſſas:puro numine.i.iã ſub mera ſerenitate. Ingratam. Ordo eſt:pone.i.depone o lyde:ſupbiã igratã ueneri:q a uenus ſupbiēies ſæpe humiliat:cũ amoribus ardeãt:ne funis.ſ.fortunæ aut uaſis i quo ſublata ad ſupbiã es eat retro.i.retrolabať:rota currē te.i.dũ rota currit ad quã funis replicať ut patet dũ aq̃ hauriť e puteis. Parēs tyrrhenus:q idulgēs eſt & facilis nõ genuit te penelopē.i.tãq̃ alterã penelopē ulyxis uxorē difficilē.i.inexorabilē pcis.o deſiderandi uox:q̃uis.i.quantumuis neq; munera:nec pces:nec pallor amantium tinctus:uiola.i.colore uiolaceo:nec uir ſaucius.i.amore uulneratus:pellice pieria ſic dicta: aut potius pſaltria tam perita ut pieria cenſeatur:curuet.i.flectat te:nec.ſ.ſup.es:mollior.i.flexibilior:æſculo arbore illa rigida nec mitior animo:quia molli corpore erat:anguibus mauris qui aſperrimi ſunt:tamē ſup. parcas tuis ſupplicibus:quia hoc.i.meum latus non erit ſemper patiens liminis.i.duri cubilis ante limen tuum aut aquæ cæleſtis.i.pluuiæ:hoc eſt non ſemper potero talia pati.

¶ Argumentum

ℭ Argumentum. Odes. xi.

ANTO. Ercuriũ eiuſq; lyrã poeta ad cãtus inuitat quibus lyde fugax & impia oblectet ipſius deniq; Mercurii laudes & potentiã melodiæ cõcelebrat. Refert ẽt Belidum pœnas apud inferos & illarũ cædẽ in patrueles: impie nãq; illic puniunt: id ãt agit: ne lyde ſit ipia ſed mitis ſtat in eum. Mercuri nã te: ordo eſt: o mercuri dic modos q̃bus lyde applicet aures obſtinatas: nam te magiſtro docilis Amphyõ mouit lapides canendo: & tu teſtudo & callida &c. Amphion: is iouis filius primus muſicã inuenit: Amphion.

Ode undecima dicolo. tetraſtrophos ad Mercurium: & ad Lyram.

Ercuri: nam te docilis magiſtro
Mouit amphion lapides canendo
Tuq; teſtudo reſonare ſeptem
Callida neruis.
Nec loquax olim: neq; grata: nunc &
Diuitum menſis & amica templis:
Dic modos: lyde quibus obſtinatas
Applicet aures.
Quæ uelut latis equa trima campis
Ludit exultim: metuitq; tangi
Nuptiarum expers: & adhuc proteruo
Cruda marito.
Tu potes tygres: comiteſq; ſiluas
Ducere: & riuos celeres morari.
Ceſſit immanis tibi blandienti
Ianitor aulæ.
Cerberus: quãuis furiale centum
Muniant angues caput eius: atq;
Spiritus teter ſanieſq; manet
Ore trilingui.

primus itẽ cũ cythara cecinit. primus illã inuenit ut alii orpheus: ut alii linus. Auctor Pli. lib. vi. de hoc idẽq; Hora. ait in arte. Dictus & amphiõ thebanæ cõditor urbis. Saxa mouere ſono teſtudinis & p̃ce blanda Ducere quo uellet. Solinus uero ait thebas cõdidit amphion q lyra ſaxa duxerit: neq; enim par ẽ ita geſtũ uideri ſed q affatus ſuauitate hoies rupiũ icolas & icultis moribus rudes ad obſeq̃i ciuilis pellexerit diſciplinã. Septẽ neruis. Dio. lib. i. ſcri. Mercuriũ lyræ ex neruis triũ chordarũ inſtar triũ anni temporũ reptorem fuiſſe. Tris. n. inſtituit uoces: acutã grauẽ & mediam: acutã ab æſtate: grauẽ ab hyeme: mediã ab uere ſumemus Macro. lib. i. ſat. ſcri. Lyram apollinis chordarũ ſeptẽ fuiſſe. Per quas tot cœleſtiũ ſphærarũ motus præſtat itelligi: q̃bus ſolẽ moderatorẽ natura conſtituit: diximus & plura in li. i. ubi Mercuriũ Horatius maxĩe celebrat. Callida: docta ſcia. Loquax. i. uocalis & ſonora. Olim antequã. mercurius repiſſet. Modos uerſus modulatiões. Obſtinatas. duras inexorabiles. Trima. i. triũ annorũ. Lyra Mercurii Lyra Apollinis

Exultim. i. ſaltim: uel ſaltuatim. Nuptiarũ. i. cõiugii. Proteruo: petulanti & impudenti. Cruda immatura & dura. Tigres: quæ ſunt ferociſſimæ. Cerberus: de hoc uide ſuperius. Torum uero id ad orpheum refertur: nam cythara fretus inferos adut de quibus uideto Maro. in fine libro quarto georgic. Centum angues: propter hos item ſuperius dixit bællua centiceps. Teter niger uenenoſus.

PORPH. Ercuri: nam te docilis magiſtro: mercurium uocat lyræ inuentorem petens ut inſpiret ſibi modulationem dignam auribus lides amice: ordo eſt autem mercuri dic modos quibus lydæ obſtinatas applicet aures nam te docili magiſtro mouit amphion lapides canendo nota fabula amphionem cytharæ cantu & pecudes quarum paſtor erat ad ſe accerſiſſe: & lapides quibus thebani muri extructi ſunt. Tuq; teſtudo: qa teſtudine mercurius lyrã fecit. Et amica tẽplis: fidi crines hodieq; rõæ i ſacrificiis adhiberi uidemus. Et adhuc p̃teruo crudã marito. Nũ in tẽpeſtiua: ſed aio cruda. i. crudelis: ac per hoc aſpera atq; horrẽs maritũ. Tu potes tygres: comiteſq; ſiluas ducere: hoc ad teſtudinẽ dicuntur ſiue ad mercuriũ. Ceſſit imanis tibi blãdiẽti ianitor aulæ. receptã de orpheo fabulã tractat: q̃ refert etiam cerberũ & cætera inferna cãtu cytharæ lenita eẽ. Atq; ſpiritus teter ſanieſq; ma. ore trilingui. ſaniem autem cadauerũ q̃bus ueſcit intelligi uult: aut p̃ uenenis poſuit: q̃ i illo eẽ põt fingi. Cũ ẽt ſerpentibus hirſutus eẽ uideat.

ASCEN. Ercuri. Mercurium & lyram eius inuitat poeta ut eius cantu lyde exemplo belidum ab immanitate deterreatur & amanti mitior fiat dicens. O mercuri: nam amphion uates ille thebanus & muſicus peritiſſimus: docilis: ideſt habilis ad diſcendam muſicam: te magiſtro: mouit canendo: ideſt per cantum. lapides. ſ. ad conſtructionem murorũ thebanorum: unde auctor in arte. Dictus & amphion thebanæ conditor urbis Saxa mouere ſono teſtudinis: & tu teſtudo. i. lyra aut cythara ad exemplar teſtudinis habentis adhuc neruos ſuos inuenta callida. i. ualde perita reſonare ſeptem neruis: ſ. ſecundum numerum ſeptem planetarum: nec loquax olim. i. olim anteq̃ inuenta eras nihil dicere ſolita: neq; grata. quia incognita: & nunc amica & menſis diuitum: ad quas pulſatur: & templis. ſ. deorum: dic. ſ. uterq; modos. i. cantus modulatos: quibus lyde obſtinata. ſ. obdurata nunc applicet aures: ut. ſ. flectatur: quia eas nunc obſtruit quæ ludit exultim. i. exultando & ſaliendo: uelut equa trima. i. triennis: ludit campis latis: & expers nuptiarum. i. coitus aut cõiugii adhuc inexperta: & cruda. i. dura & immatura: adhuc marito p̃teruo. i. laſciuo proteruo: metuit. ſ. ab eo: ut autem id facile oſtendat dicit. Tu potes ducere tygres. i. ferociſſima illa animalia & ſyluas comites. i. te ſequentes ut ſub orpheo accidit: & morari. i. detinere: riuos celeres. ſ. prius & ianitor immanis aulæ quia infernalis: ſcilicet cerberus: ceſſit tibi blandienti: ideſt blande ſonanti dum orpheus uxorem repetit: quamuis centum: ideſt plurimi angues muniant caput eius furiale: & ſpiritus: ideſt flatus: teter: ideſt uenenoſus: & ſanies: ideſt nidor ex corrupto cruore: manet: ideſt diſtillet & fluat ore trilingui.

ANTO. ¶ Iſiō.tytioſq;.de his ſupra oñdimus. Vrna:de belidū urna loquit̃ de quibus ode.xiiii.lib.ii.de iis etiā ait
Belides Ouid.li.iiii.met.Moliriq; ſuis lætū patruelibus auſæ aſſidue repetūt q̄s pdunt Belides undas: & ī ibin inqt.
Quæq; getūt hūeris pituras belides undas.Exulis ægiſti turba cruēta nurus:finxerūt.n.poetæ has apd̄ iſe-
ros ē dānatas tali ſupplicio ut hauriētes aq̄s urnas abſq; fundis cor.ēt̃ īplere:uñ Sene. Vrnaſq; fruſtra danai
Fatum des plenas ferūt. Audiat ly.optat poeta lyda ipa mitior fiat audito ſupplicio eaꝝ q̄ amātibus impiæ fuerāt.
Seraq; fata.i.decreta deū ſero ueniētia:nam ut oñdit.Apuleius in lib.de mundo.fatum iouis:decretum eſt.
Deoꝝ uero uindicta ſera eſt ſed grauior:potes ēt ſera fata ſerā morē accipe uel futura mala ut idicāt ſequētia. Seraq; fata.ordo eſt.Et audiat lyde ſera fata q̄ manēt.i.expectāt culpas impiæ etiam ſub orco.Nā qd potuere maius īpiæ?Dictio ē nominatiui pluralis.Dicit āt ꝙ īpiæ nō poſſunt maius ſcelus cōmittere q̄ necare uiros: & hoc ait ꝓpter ſe q ſpernebat̃ ab lyde īpia ut oſtendat ſcelus
Impioꝝ poenæ id eē maximū. Etiam ſub orco:hic ait poeta lib.yi.Gnoſius hæc Rhadamāthus hēt duriſſima regna Caſtigatque auditq; dolos ſubigitq; fateri.
Quæ qs apud ſupos furto lætatus inani diſtulit in ſerā cōmiſſa piacula mortē.Sene.item.Tragœdia prima ait ut fert fama ipios ſupplicia uinculis ſæua ꝑpetuis domāt. Vna de multis.de hipmeſtra dicit q̄ lino uiro ſuo pepcit de q̄ late Ouidi.in heroidibus. Vna de multis.ordo ē: una uirgo de multis digna face nuptiali ſoit ſplēdide mendax in parentē periurum:& fuit nobilis in omne æuū
Face nuptiali digna.i.matrimonio. In parentē cōtra danaū:non.n.mandata illius peregit ī occidendo uiro ſuo ut aliæ fecerūt. Splēdide mēdax.i.decore honeſtæ & honorificæ mēdax:nā pp id & decus & laudē meruit. Surge q̄ dixit.hipermeſtra apd̄ Oui.lino ſcribēs ait.Iāq; pr̃em famuloſq; pr̃is lucēq; timebā:Expulerant ſomnos hæc mea dicta tuos:Surge age belide de tot mō fratribus unus.Nox tibi ni ꝓperes iſta perēnis erit.Territus exurgis.fugit oīs inertia ſomni.Aſpicis in timida fortia tela manu. Quærenti cauſam dum nox finit effuge dixi.Dū nox atra ſinit tu fugis ipſa motor.

Quin & iſion:tytioſq; uultu
Riſit inuito ſtetit urna paulum
Sicca:dum grato danai puellas
Carmine mulces.
Audiat lyde ſcelus:atq; notas
Virginum.pœnas & inname lymphæ
Dolium fundo pereuntis imo
Seraq; fata.
Quæ manent culpas etiam ſub orco
Impiæ.nam quid potuere maius.
Impiæ:ſponſos potuere duro
Perdere ferro.
Vna de multis face nuptiali
Digna periurum fuit in parentem
Splendide mendax.& in omne uirgo
Nobilis æuum.
Surge quæ dixit iuueni marito
Surge:ne longus tibi ſomnus unde
Non times detur ſocerum & ſceleſtas
Falle ſorores.

PORPH. ¶ Quin & iſion:tytioſq; uultu riſit.i.inuito uultu itelligas tantam fuiſſe gratiam cautus:ut in tormentis pene conſtitutis extorſerit tamen riſus. Danai puellas:& pro eo quod eſt danai filias. Audiat lyde ſcelus:atq; enim.Mira opportunitate de exceſſu exceſſum repetit:& eſt ſenſus:audiat lyda:qua pœna damnatæ ſint q̄ crudeles amatoribus fuerunt. Et inane lymphæ dolium ſundo pereuntis:immo ita autem figurauit ut ecōtrario plenum uas:& inane illius rei dicitur:ut Terentius:uini plenum. Seraq; fata:quare ſera dixerit ipſe ex ſubiectis oſtendit. Quæ manent culpas etiam:ſub orco impiæ:nam quid potuere maius:bona paralipſis:per quam impenſior affectio dicentis exprimitur. Duro perdere ferro:non ad naturam ferri relatum eſt epitheton duro:ſed ad animum earum quæ dira ac crudeli mente in eos uſæ ſunt. Vna de multis face nuptiali digna:hipermeſtram dicit quæ linon maritum ſeruauit & uiri poteſtati affectione illatum. Face nuptiali digna:tanq̄ maius præmium nou ſit fœminis. Et in omne uirgo nobilis æuū:pp pietatē.ſ.q̄ marito pſtitit.

ASCEN. ¶ Quin &.i.quinetiā iſiō & tytios gigātes in iferno damnati:riſit uultu inuito.i.coacto: urna.ſ.belidū: ſtetit paulū.i.ad modicū tp̄s:ſicca cōtra præſcriptum:qa cogunt̃ ſemper implere:dū tu mulces carmine grato: puellas.i.filias danai.Audiat.Rogat cytharā:ut ad terrorē lydæ canat pœnas pfidaꝝ belidū q̄s luūt: qa patruelibus ſuis ifideles fuerūt dicēs. Audiat lyde ſcelus.ſ.patricidiū:atq; pœnas uirginū.ſ.belidū: notas.i.uulgatas:& doliū inane lymphæ.i.aq̄.i.in quo qa fundo caret aq̄ nō remanet.uñ dicit lymphæ peūtis imo fundo.i.p fundi ſublati locū & audiet fata ſera.i.extrēa:aut ſero:qa poſt mortē patrueliū illata:q̄.ſ.fata:manēt.i.certo expectāt culpas.ſ.belidū ēt ſub orco.i.iferno:deīde poſt pœnas narrat ſcelus dicēs.Impiæ.ſ.belides:ipiæ igr dico:nā qd potuere maius.i.magis īpiū aut ſceleratius.q̄ qd̄ fecerūt:nā potuere pdere duro.i.rigido aut ipſe duræ potuere ferro pdere ſpōſos.ſ.patrui ſui filios. Vna uirgo.ſ.hipmeſtra: de multis.i.de gnq̄ginta filiabus danai:digna face.i.tæda nuptiali.i.q̄ mr̄imonio daret̃:fuit ſplēdide.i.cū decore mēdax ī parēt̃.i.patrē danaū:piurū.i.q cōtra iuliurandū & fœdus cū ægypto initū iuſſit filios eius occidī: & nobilis.ſ.ſplēdide & cū honore.i oē æuū.ſ.futuꝝ:q̄ dixit marito iuuēis.ſ.lino:ſurge:ſurge:ne ſomnus lōgus.i.æternus: hoc eſt mors det̃ tibi:uñ nō timeas.ſ.a me coniuge & cōſanguinea tua:& falle ſocerū callide nō dicit pr̃em & ſorores.ſ.meas:ſceleſtas:quæ uelut leenæ nactæ uitulos:eheu inter dolentis uox:lacerant.i. iugulāt & trucidant:ſingulos:ſcilicet maritos:hoc eſt quæq; ſuum:ego mollior:ideſt benignior illis:nec feriam: ideſt percutiam te:neque tenebo intra clauſtra:ideſt clauſuras cubiculi:ut cæteræ ſuos ex mandato patris tenent.

¶ Me pater

ANTO.

¶ Me pr̃ ſæ. hæc uerba hypmeſtræ miſerẽtis oñdũt lydẽ quoq; miſe rideṙ: Et auræ ad nauigationẽ id refert Sepulchro ſculpe q̃relã. Apd' Oui. quoq; ait hipmeſtra lino. Et ſepeli lachrymis pſuſa fidelib⁹ oſſa Sculptaq; ſint titulo nr̃a ſepulchra breui. Exul hipmeſtra p̃ciũ pietatis iniquũ. Quã morte fratri depuli ip̃e tulit.

PORPHI.

¶ Quæ uelut nactæ: filios leænæ: me pater ſæuis oneret cathenis. Extrinſecus audiendum: ſi putat: uel quid tale me putet ut ſi putat ſæuis cathenis oneret pro hoc facto. Et noſtri memorem ſepulchro ſculpem querelam: ideſt monumẽto meo in ſcribe mortis meæ caſum uel cauſam.

Quæ uelut nactæ uitulos leenæ
Singulos eheu lacerant: ego illis
Mollior nec te feriam. neq; intra
Clauſtra tenebo.
Me pater ſæuis oneret cathenis
Quod uiro cræmens miſero peperci.
Me uel extremos numidarum in agros
Claſſe releget.
I pedes quo te rapiunt & auræ
Dum fauet nox: & uenus: i ſecundo
Omine: & noſtri memorem ſepulchro
Sculpe querelam.

ASCEN.

¶ Pater. ſ. meus danaus. oneret. i. potius amo: ut oneret: uel permitto ut oneret dum pia ſim aut licet oneret: me ſæuis. i. magnis & imanibus cathenis q. i. qa: ego clæmẽs. i. benigna q̃ſi colẽs mõtẽ quæ hoi benigna & miſericors ex natura ẽ. Pepci uiro. i. marito: miſero. i. miſerãdo: hoc ẽ miſeratiõe digno. Nã miſer fere ĩ bonã ptẽ accipiṫ: hoc ẽ peperci tibi: ſed potius dicit uiro q̃ tibi: qa multa uis excuſationis eſt in eo q uiro pepercit. Nam ẽt lege diuina ſicut dereliquet homo patrem & matrem & adherebit uxori ſuæ ita multo fortius mulier uiro: ut quæ pp uirum procreata eſt. Vel pater releget. ſ. uñ nõ redeã me claſſe. i. naui ĩ extremos agros numidaꝝ. i. ad torridã zonã aut ſyrtes. I. i. abi o line aue lynceu. quo pedes & auræ rapiũt te. i. aufuge q̃tũ potes: ẽt auxilio uẽtoꝝ & nauiũ fretus: dũ. i. donec uox fauet: & uẽus: q̃ nubẽtes legitime ceſto cĩgit. aut q̃ mihi tui amorem. iniecit. i. omine. i. auſpicio & euẽtus indicio: ſcdo. i. pſpero: & ſculpe ſepulchro. ſ. nr̃o q̃relã memorẽ. i. epithaphiũ memor noſtri.

¶ Argumentum. Odes. xii.

ANTO.

Miſeraꝝ: ẽẽ iqt poeta nõ uacare iucũdo amori aut epulis. Timere ẽt patruoꝝ minas & cõtumelias pp qđ' ĩgratã uitã eẽ oñdit ſine gaudio & amore. Dicit inde neobolẽ hebꝝ lypateũ ardere q eq̃s optimus quiq; nulli uictus aut pugno: aut curſu: aut iaculis eẽt: itaq; opam oẽm & ſtudiũ omittebat: ergo nõ miſera neobole erat: ſed fœlix poti⁹ cũ lætiori uitæ uacaret.

Ode. xii. Dicolos diſtrophos ad neobolem cui probat amandum eſſe.

Miſeraꝝ eſt: neq; amori dare ludum:
Neq; dulci mala uino lauere: aut ex
Aiari metuẽtis patruę uerba linguę.
Tibi qualum cytereæ puer ales.
Tibi telas operoſæq; mineruæ

Miſeraꝝ ẽ: metꝝ ẽ cõſtãs iõico minore. Duo primi uerſus trimetri ſunt. Terti⁹ uero tettamiter: Ionicus maior ut Diomedes ait cõſtat ex ſpõdeo pyrrichio: ut Demetrius ionicus uero minor ex pyrrichio & ſpõdeo: ut Diomedes id ãt metꝝ Sotadicũ dṙ: qa ſotades eo plurimũ uſus. ẽ Stra. p̃terea li. xiiii. ſcribit ſotadẽ fuiſſe auctorẽ cynedicæ orõnis. Ludũ gaudiũ: lætitiã: oblectamẽtũ. Lauere: extricare: pellere. Maro ẽt dixit. Et plẽo ſe pluit auro. Lauere ãt ẽ a lauo lauis uerbo tertiæ cõiugatiõis ſicuti dicimus ſono ſonas & ſono ſonis. Hic ait ile. Littora lata ſonũt: ut Priſ. ſc. Aut exa. ordo ẽ: aut miſeraꝝ ẽ metuẽtes uerba linguæ patruæ exaiari. i. terreri & ſtupeſceṙ. Verbera: minas cõtumelias: nã ut ſcri. No. uerberaṙ nõ ſolũ a uerberibus dictũ ſed a uerbis. Patruæ lĩguæ: acrius. n. patri q̃ pentes caſtigãt. Qualũ: calathũ ſeu caniſtꝝ ĩtelligit ubi lãæ linũ & lãificii opa cõtinẽṫ. Cythereæ. i. ueneris. Puer ales: cupido & amor ip̃e aliget. Tibi q̃lũ: ordo ẽ: tibi o neobole aufert q̃lũ Cythereæ puer ales tibi aufert tales & ſtudiũ opoſæ mineruæ nitor hebri lyparei ſimul eq̃s melior ip̃o bellorophõte neq; uictus pugno neq; ſegni pede uncto hũeros lauit undis tyberinis. Opoſæ: multaꝝ opaꝝ opoſus ẽt dṙ magnæ opæ: & magni laboris. Itẽ actiue & paſſiue accipiṫ: hĩc dṙ a Cicerõe ſenectus opoſa. i. q̃ agit & rebus agẽdis opam dat. Et Oui. Moles opaſa laboret. i. q̃ ab aliquo opata eſt. Mineruæ: pallas ueſtiũ appatũ ĩuenit: olei quoq; uſũ docuit ædificãdi artẽ pluribuſq; aliis ĩ reb⁹ hoĩbus pfuit: nã & tibiã eiuſq; cãtu & pluria ĩſtrumẽta ad uaria opificia ĩuẽit ex qb⁹ oparia dicta ẽ: auctor Dio. li. yi.

Ionicus maior | Ionicus minor | Sotadicũ metrum. | Lauere | Verberare | Operoſus. | Palladis Inuenta Tibia

PORPH.

Miſeraꝝ ẽ. neq; amori daṙ ludũ. Hac ode teſtaṫ ĩſuauẽ eẽ uitã ſine hilaritate & amoṙ: hac deĩde: puellã quãdã captã ſpẽ adoleſcẽtis deſcribit. Neq; dulci mala lauere antiqua declinatiõe dixit lauere: nõ lauare: Nã tertiæ cõiugatiõis hoc uerbũ apđ ueteres erat. Sic. n. declinabãt lauo lauis lauit. Nõ lauo lauas lauat. Aut exaiari me. p. ſenſus ẽ: caſtigatiõe cruciari uerboꝝ: Patruæ aĩ lĩguæ p ſeuere poſitũ: Videṫ. n. patrui adoleſcẽtibus corripiẽdis auſteriores eẽ q̃ pr̃es: qb⁹ natura ip̃a ĩdulgẽtia plerũq; extorquet. Tibi qualum: methonim: cos p lanificio dixit: ſed mulieres p diminutionẽ uaſculum hoc uſurpãt quæſillum dicẽtes. hoc autem in quo penſant uel tramam reuoluunt.

ASCEN.

Miſeraꝝ. Sicut ĩ ſaty. Oẽ uafer uitiũ ridẽti. flacc⁹ amico tãgit & admiſſus circũ p̃cordia ludit: ita & hic neobolẽ ſatyrice iuitat ad amãdũ: nõ eo aio ut amare pſuadeat. ſed ut amãtẽ fatue rideat & auertat. Quo circa metro ſotadico qđ' nũer⁹ poti⁹ q̃ metꝝ dicẽdũ ẽ ſm Acronẽ utiṫ: ut ſmonẽ ſe faceṙ ſignificet: q̃ de cã tris dictões diuiſit ut exaiari lauit & bellorophõte. Duo priores nũeri cõſtãt trib⁹ ionicis a minoṙ: quoꝝ ſinguli hñt pyrrhichiõ cũ ſpõdeo. i. duas breues & totidẽ lõgas. tertius q ſq; q̃ternis ionicis a minore. Ordo ẽ.

ANTO. ℭ Neobole:id nōmē dici pōt noua gleba νεος.n.nouus dr̄ & iuuenis:βωλος gleba. Lyparei hebria:lipara inſula una ex æoliis dicta ab liparo auſonii regis filio q illic urbē ædificauit:ubi poſtea Aeolus ĩpauit ſumpta liparii filia ꝓ cōiuge auctor Diod.li.vi. Vnctos humeros:unguebār ſe paleſtritæ.Supius ār dictū ē Tyrōes in cāpo martio ſolitos exerceri ide in tyberi natare unguebāť quoq; natātes uitādi frigoris gr̄a. Humeros:pes eſt anapeſtus ꝓ ionico minore.Melior anapæſt⁹ ēr ut ſupra potiuſq̄ tribrachus:ultima.n.ſyllaba cuiuſq; uerſus cōis ē. Bellorophōte:q pægaſum alaꝝ equū aſcēdit:nā ꝓpe corynthū achaiæ urbē mōs ē excelſus acro corinthus noīe:uertex eius ueneri ſacrā habebat ædiculā:īfra verticē pirene fons erat haud affluētes aq̄s hn̄s:eæteꝝ ꝓſpicuas ad imū potuiq; ſuauiſſimas.Fama ē equū pegaſum quū potaret hoc in loco a Bellorophōte dephēſum fuiſſe:alatū q.dē caballū e meduſæ ceruice ꝓſiliētē.qd̄ Stra.docet li.viii.Hyginus uero ſcribit poſt chymeræ expeditionē quū bellorophōtes ad cælū cōtēderet euolare:neq; lōge iā abeſſet deſpiciēs ad terrā timore pmotus decidit.Equus ār ſubuolauit : inq; ſidera ab ioue conſtitutus exiſtimať.De hoc eriā ait.Ouid.ĩ ibin.Quiq; ab equo p̄ceps alienis ĩcidit aruis Exitio facies cui ſua pene fuit Stra.ſcri.lib.xii. Bellorophōtē Solymos domuiſſe:q poſtea lycii dicti ſunt nā licō pādionis filius a ſe licios noīauit.Piſandeꝝ ēr Bellorophōtis filiū pugnantē cū ſolimis mars ĩteremit.Pliniuſq; lib.vii.ſcri.equo uehi bellorophōtē inueniſſe.

Neobole

Lypata

Non ſic ſcā des puer

Belloro phontes

pegaſus

pirenæ

Studiū aufert neobole liparei nitor hebri.
Simul unctos tyberinis humeros
Lauit undis eques ipſo melior
Bellorophōte nec pugno neq;ſegni pede uict⁹
Catus idem per apertum fugientis
Agitato grege ceruos iaculari:&
Celer arcto latitātē fruticeto excipere aprum

Solymi

Lycii

Frutex Segni pede:pp ſegnē.i.pigrum pedem. Catus:prudens doctus ſagas. Fruticeto:eſt frutex qui ad iuſtam magnitudinē arboris non aſſurgit:& ſtatura ſimilis eſt multis herbis ſed non demoriť:neq; areſcit:ut herba. Frutices quoq; dicuntur arborum plantulæ:inde fruticari quaſi fruticem renaſci ex arbore.

PORPH. ℭ Liparei.u.h.hic trāſit ad laudē hebri noīe adoleſcētis:quē a neobole amari idicat.Lipei ār a lipaſ īſula:ut diceret liparēſis. Simul.u.t.h.l.u.e.i.m.b.diximus:& ſupra adoleſcētes poſt exercitiū cāpeſtre ĩ tiberi nare ſolitos fuiſſe. Cat⁹ idē p.a.u.f.agi.gre.ce.ia.catus a catos ac p hoc doctus ſignificať:Ordo ē āt:Catus idē fugiētis ceruos iaculari per apertum agitato grege:per apertum autem abſolute:ideſt per campum.

ASCEN. ℭ O neobole:miſeraꝝ ē.i.ad miſeras ptinet:neq; dare amori ludū.i.nō idulgere amori:neq; lauere.i.diluere & abſtergere.mala.i.curas anxias dulci uino:aut eas metuētis.i.timētes(ē.n.accuſatiuus)uerbera liguæ patruæ.i.obiurgatōes patruoꝝ:exanimari.i.q̄ſi emori metu. Tibi qlū.q.d.certe ſcio q; tu ex illis miſeris nō es & id ut dixi ſatyrico riſu dicit:qa neobole qd̄ nomē aptū ē:dr̄.n.neos bolos nouus fundus:quaſi ſit amatoribus nouus fundus:uñ uiuār tātiſper dum illius bona exhauriār. Hebrus quoq; fluuius eſt thraciæ p̄ceps admodū:uñ bn̄ natatori hic attribuiť nomen:& lypare una ex æoliis q̄ſi uēro agi ſignificet:dicit ergo:o neobole:penultima longa:qa βωλος p ω ſcribiť:ales.i.alatus puer cythareæ.i.ueneris.ſ.cupido:aufert tibi qualū.i.calathum:hoc eſt uas uimineum in quo fuſos & penſa aut acum & fila mulieres repoūt:& nitor.i.ſplendor ſore hebri illius pueri lyparei:lypare orti:aufert tibi tales & ſtudium.i.exercitium mineruæ operoſæ.i.quæ uarias artes ſtudioſæ inuenit & exercuit præcipue texendi ſimul.i.ut primum uiſus tibi:lauit in undis tiberinis:humeros unctos.i.oleo ne cōtrahanť frigore pfuſos:exiſtēs eques melior.i.peritior ipſo bellorophonte:qui pegaſo uolaſſe dr̄.Eſt aūt a nominatiuo bellorophontes.quia ultima producitur.Neq; uictus pugno ſegni:neq; pede ſegni:qa cū non habeat ſegnes pugnos aut pedes in neutris uincitur.Eſt ergo optimus : pugil & curſor:uerſus uult ut legať neq; pugno.Idem ēr eſt catus.i.callidus iaculari ceruos fugientes.i.aufugientes per apertum.ſ.campū:grege agitato.i.concitato:& celer.i.uelox & ſtrennuus excipere.i.ad excipiendum quaſi ex inſidiis:aprum.i.ſuē ſilueſtrem:latitantem in fruticeto.i.loco ubi frutices creſcunt arcto.i.anguſto.

ℭ Argumentum odes.xiii.

ANTO. PRomittit hic ſacrificiū fōti blāduſiæ apd̄ agellū ſuū in ſabinis:ubi pſpicuitas ad imū friguſq; amabile & amœnū erat quē fontē laudādo iter nobiles fontis annumerari cōtēdit. O fons blā.ode ē ſiſis.v.li.i.

Blāduſia. Blāduſiæ:erat blāduſia regiūcula apd̄ ſabios ubi poetæ agell⁹. Deſtiat:cōſtituit decernit.

PORPH. FOns Blāduſiæ.Sacrificiū hac ode fōti Blanduſiæ repromittit ſimulq; laudes eius dicit. Nō ſine flo.cras dona.hæ. Amphibolon.Incertum eſt.n.utrū dicat hædo donaberis & floribus : an uero donaberis hædo q erit cū floribus.i.coronatus. Et ueneré & p̄lia deſtinat fruſtra:fruſtra.ſ.quia immolabitur.

Ode.xiii.tricol.ſeu tetracolos tetraſtrophos

Blanduſiæ fontem laudat.

FOns blanduſiæ ſplendidior uitro
Dulci dignæ mero:non ſine floribus
Cras donaberis hedo:
Gui frons turgida cornibus
Primis & uenerem & prælia deſtinat

ASCEN. OFons blāduſiæ &c.Feſtiuiſſime celebrat poeta fontē i agro ſuo i ſabinis poſitū pollicēs eū carmie ſuo nobilē efficeť. Vñ dr̄:o fons blāduſiæ.i.regiūculæ illius i ſabinis ſplēdidior uitro:& digne dulci mero.i.ut tuis aq̄s meꝝ diluať aut potius ut tibi ex eo ſacrū fiat.qa tu donaberis cras hædo:q ĩ honorē tuū mactabiť:nō ſine.i.cū floribus cui.ſ.hædo frōs turgida.i.aſpera:primis cornib⁹ deſtinat.i.decernit & cōſtituit uenerē.i.initiū:& p̄lia ſed fruſtra:qa inficiet.i.ibuet tibi cras riuos gelidos.i.refrigeratiuos:ſanguine.ſ.ſuo rubro:exiſtēs ſoboles gregis laſciui.i.petulci:qa bn̄ educati.Celebrās aūt fontē dicit.

ℭ Fruſta

❡Fruſtra mactabit.n.tibi. Soboles:appoſitio ē. Laſciui.g.hic appellāt hædi petulci. Hora caniculæ.Hyginus ita ſcri.Canē āt ſua appellatiōe & ſpē caniculā dixerūt q ab græcis:ꝙ añ maiorē canē exorit: ꝓciō appellat.Ita ēt Pli.ſcri.li.xviii.Colu.āt docet li.xii.ꝙ.vti.Kal.augu.canicula apparet:quo tpe caligo fit æſtuoſa. Diximus & latius epodo tertia. Neſcit tangere:id autem propter umbras arborum erat & ilicem ſibi imminentem: ut infra oſtendit. Me dicente:laudante & canente. Loquaces murmurante inſonantes. ANTO. Canicula procyon

❡Te flagrātis atrox hora caniculæ neſcit tāgere:Opacitatē laudat:ꝑ quā dicit calorē caniculariū dierū ad eū nō deſcendere. PORPH.

Fruſtra:nam & gelidos inficiet tibi
Rubro ſanguine uiros
Laſiui ſoboles gregis.
Te flagrantis atrox hora caniculæ
Neſcit tangere:tu frigus amabile
Feſſis uomere tauris
Præbes:& pecori uago.
Fies nobilium tu quoq; fontium
Me dicente cauis impoſitam ilicem
Saxis:unde loquaces
Lymphæ deſiliunt tuæ.

Frigus amabile:elegāter ꝑ umbra refrigerāti calorē æſtiui tpis dixit. Fies nobiliū tu quoq; fontiū:tu quoq; īter nobiles fontes nōiaberis carmine ꝑdicatus. Me dicēte.c.i.i.ſ.u.l.l.d.t.ſignificat ī ſaxo natā ilicē arborē:ſub cuius radice erumpit aqua fontis huius. Loquaces autem dixit:ꝙ cum ſaxo cadunt perſtrepant.

❡Hora atrox.i.aſpera & ardēs caniculæ flagrātis.i.ardētis neſcit te tāgere:qa ī umbroſis locis: aut ſub rupe ē:uñ gelidos emitit riuos.tu præbes amabile.i.dulce frigus.i.refrigeriū:tauris feſſis.i.fatigatis uomere.ſ.trahēdo ī aratro:& pecori uago.i.paſcenti libere. Tu quoq;.i. ēt tu nō ſolū alii ut caſtalia:dirce. Hippocrene &c.fies ſup.unus. fontium nobilium: ideſt illuſtrium me dicente.i. laudante in carmine:ilicem impoſitā cauis ſaxis: unde æqua arbore: tuæ lymphæ:aquæ puræ.deſiliunt loquaces.ideſt dulci murmure reſonantes: ſed ſic ut quaſi loqui uideantur:aut loquelas referentes. ASCEN.

Ode.xiiii.dicolos tetraſtrophos ad romanos de auguſti uictoria.

HErculis ritu modo dictus o plebs
Morte uenalem petiiſſe laurum
Cæſar hiſpania repetit pœnates
Victor ab ora.
Vnico gaudens mulier marito
Prodeat iuſtis operata ſacris:
Et ſoror clari ducis:& decoræ
Supplice uita.

❡Argumentum Odes.xiiii.

HOrtat ad ſacrificiū & lætitiā rōanos oēs ob auguſti uictoriā quā uictis cātabris ex hiſpania referebat. Herculis ritu ordo eſt.Mō plæbs Cæſar uictor ab ora hiſpana repetit penates herculis ritu dictus petiiſſe lauꝶ morte uenalē. Herculis ritu more herculis q ſp uictor redibat:q ēt laudis gr̄a mortē non abhorrebat:uñ ſpreto oi terrore atq; periculo cōcta ardua ſubibat.nō cōtētus ſui exercitus uiribus niſi & ipe pugnaret.Sic & auguſtus ægit quū deuicit cātabros hiſpaniæ populos Hercules āt ut Diodorus ſcri.li.v.cū exercitu ī iberiā trāſiēs chryſauri filios tribus magnis exercitibus fidētes ſingulari ꝓuocatiōe ſuſtulit.Capta iberia bōuū greges ſecū abduxit ad tyberim uſq; ubi:nūc roma ē.Abiit ide ī cumeū cāpū demū cornu bouis īnixus mare ſiculū traiecit cū bobus aliis &c. Lauꝶ.i.laureā & triūphū. Hiſpana ora.Auſtuſtus Cæſar Antōio decēo cātabricū bellū geſſit.Domuit āt ptim ductu pti auſpiciis ſuis cātabriā. Auctor ē Trāqllus. Str.li.iii.ſic ait.cætera bella oīa hac tempeſtate deſierūt ut dixi nam cātabros & uicinas illis gentes: quæ adhuc latrocinia retinent.Cæſar auguſtus oppſſit.Et qui romanoꝶ ſociorum prædones erant nunc:pro romanis rei militari ſeruiunt.coniaci uidelicet:& q iberi amnis fontes incolunt.De cantabris aūt etiam plura uideto ſuperius. Vnico.g.inuitat ad ſacra reddenda diis liuiā Auguſti uxorem ſoſpite uiro & uictore. Auguſtus aūt liuiam Druſillam matrimonio tyberii neronis & quidē prægnantem adduxit dilexitq;: & probauit unicæ ac perſeueranter. Vnico ma. Val.li.ii.ſcr.ꝙ quæ uno contentæ matrimonio fuerant corona pudicitiæ honorabant. Soror.c.d.auguſti Octa.ſoror Octauia intelligit:quæ uxor fuerat.M.Antonii.Nā Octauius aug. pater morte obiit repentina ſuperſtitibus liberis octauia maiore.q̄ ex antonia:& octauia minore item aug. quos ex accia tulerat. Accia autem.M.accio Balbo & Iulia ſorore.C.Cæſaris genita ē:ut & Tranquil.inquit. ANTO. Hercules. Cantabri Auguſtus Liuia Octauius Octauia Auguſti pater

HErculis ritu mō dictus. Hæc in Auguſtū ſcribunt uictorem ex hiſpania reuertentē:ꝙ autem herculi illū cōparat ideo facit: ut oñdat laborem eū non per alios:ſed per ſe adminiſtrare. Morte uenalē petiiſſe lauꝶ: quā eſt morte paratus emere:nō enim in bello mori ſperauit:ut inde lauream petat. Prodeat iuſtis operata diuis: ꝙ prodeat & operetur diuis.i.ſacrificet:operationes enim ſacrificia dixerunt. Iuſtos diuos quamuis generaliter dicere poſſumus:nunc tamen ſpecialiter accipiendum.ſ. qui Cæſari uictoriam & reditum merenti dederint. Et ſoror clari ducis. Octauiam dicit Auguſti ſororem. PORPHI.

HErculis. Auguſtum celebrās dicit O plæbs.ſ.romana:Cæſar.ſ.Auguſtus:dictus modo petiiſſe ritu.i.more herculis laurum.i.triumphū:uenalem.i.acquiſibilē: morte.i.periculo uitæ repetit modo uictor ab ora hiſpana penates.i.deos domeſticos. Vnico &c.inuitat omnes ad ſupplicationem & ad uota deo reddenda dicens. Mulier.i.matrona:gaudēs unico marito ꝓdeat operata.i.ubi operas expleuit:iuſtis ſacris:& ſoror clari ducis ſcilicet octauia;& matres decore ideſt honeſtæ. ASCEN.

ANTO. ¶ Male ominat is.i.uerbis turpibus & mali ominis:hic fauere linguis dicebāť i ſacris.i.bona fari uel tacere ne mala omina dicereť. Nec.m.p.u.erat.n.ubiq; pax augoſto ipatore. I pe.on.pueꝝ ſuū mōet:ut neceſſaria læus epulis pet. Marſi du.cū ſamnites & libertatē & ciuitatis cōmunionē aſſeq uellēt.repulſam paſſi deſciuerūt. Vñ marſicū exarſit bellū confiniū pelignoꝝ metropoli cōem uniuerſis italis ciuitatē demōſtrātes cōtra.Po.Ro.receptaculū ꝓpugnaculūq; cōſtituerūt:& iperatores creaueř biēnio igiť bellū ꝓtraxere: dōec pſe ctū ē:ut in ciuitatē cōiter uocareť. Cuius rei gr̄a tm̄ belli cōflatū fuerat icēdiū. Marſicū āt iō noiatū ē bellū qm̄ a marſis rebellādi ſuſcitatū fuerat initiū. Auctor eſt Stra.li.v. Euſe.uero docet ꝙ bellū aduerſū rōanos picētes marſi pelignią; mouerūt olym piace.clxxii.pauloañ ſaluſtii criſpi.hiſtorici natale.Lu.flor⁹ bellū ſociale id appellat. Apianus uero prius ſociale ponit:& ſtatim uix illo finito:ſic ait: Marſi feraꝝ more ſe deceptos ægre ferētes iterꝝ coepe arma. Denuoq; cū ipis congredi conāť &c.

Marſicum Bellum

Sociale bellum

Spartacus

Spracū.u.q̄ttuor &.lxx.gladiatores capuæ ex ludo lētuli ꝓfugerūt:& cōgregata fuoꝝ & ergaſtulorum multitudine chryſſo & ſparthaco ducibus bello excitato claudiū pulchꝝ legatū:&.P.uorenū prætorē ꝑlio uicerūt.ait Liui.li.xcv.marius āt prætor chryſſum fugitiuoꝝ ducē cū.xx. milibus hoium cecidit.Cn.Lētulos cōſul male aduerſus ſparthacū pugnauit. Ab eodē.L.Gel.& Qu. An⁹ prætor acie uicti ſunt: Itē.C. Craſſus ꝓcōſul Cn. mālius ꝑtor male aduerſus Spthacum pugnauerūt. Ait Li.li.xcvi.M.Cra.deide ſparthaco pugnauit:cæſis cū ipō ſparthaco milibus q̄dragita. Ait etiā li.xcvii.mēinit ēt florus. Sed lauus Apianus li.i.de bel.ciuili:iter q̄ dicit Spthacū thracē fuiſſe & gladiatorē:q aliqñ cū ro. meruerat:&i cuſtodia ac gladiatoriis ſpectaculis eſſeruebať tātūq; aī aſſumpſit ut.lxx. uiris cōitatus ꝓ libertate potius illos certare ꝑſuaſerit q̄ i ſpectaculis picula ſubire itaq; p uim repulſis his q cuſtodire ꝑerāt fuga abiit &c. Argutæ:canoræ. Myrrheū crinē.i.myrrha madidū. Lenit al.aſſerit cāos ſenectutēq; ꝑpam aīos ſæuos lenire:hinc ipſe cum antea iracundus:eſſet iā mitior eſſe cogitur:& tollerare facilius ſi neæram ad cum pergere ianitor non permitteret. Calidus iuuenta: ideſt ardens & feruens. Conſule planco.oſtendit ſe iuuenem fuiſſe tali conſule.

Virginum matres:iuuenumq; nuper
Soſpitum uos o pueri.& puellæ
Iam uirum expertæ male ominatis
Parcite uerbis
Hic dies uere mihi feſtus atras
Eximet curas.ego nec tumultum
Nec mori per uim metuam tenente
Cæſare terras.
I pete unguentum puer & coronas
Et cadum marſi memorem duelli.
Spartacum ſi qua potuit uagantem
Fallere teſta.
Dic & argutæ properet neæræ
Myrrheum nodo cohibere crinem.
Si per inuiſum mora ianitorem
Fiet:abito.
Lenit albeſcens animum capillus
Litium & rixæ cupidum proteruæ:
Non ego hæc ferem calidus iuuenta
Conſule planco.

PORPHI. ¶ Iuuenūq; nup ſoſpitū. Nup auguſtū ſoſpitē futuꝝ. Male ominatis pcite uerbis:qdē. male ominatis uerbis pcite? Vtrū quēadmodū dr̄:ut cioes feritati hodie litibus iurgiiſq; abſtineāt ſe? An ut e cōtrario i ſacrificiis ꝑcipiť bona omina hēte.Ita nūc pcite malis uerbis.i.malis ominibus? Tenēte cæ.ter.i.coluni Cæſare: Et cadū marſi memorē duelli. Nā uinū natū erat tpibus belli marſici. Spthacū ſi q̄ potuit uagātē fallere teſta:Sptacus dux fugitiuoꝝ p italiā aliqñ graſſat⁹ multa uaſtauit. Myrrheū nodo cohibere crinē colorem myrrheū i crinibus hodie quoq; dñt:q medius ē iter flauū & nigrū:qa ꝓperare uult illā i nodū tm̄ colligere crines ꝑcepit. Si p i uiſum mora ianitorē fiet abito. Præcipit puero:ut ſi tardius ad neærā ab hoſtiario admittať redeat. Deide q̄re hoc ꝑcipit oñdit iſerēdo. Lenit albeſcēs aīos capillus:Hæc cum admiratiōe qoadam & dolore animi dñr. Mirať.n.ſe tam ſegnem factum:ut in cōtumelias faſtidientis puellæ non iraſcatur quod ipſum iniuria ſenectutis fieri igemeſcit. Lenit al.animū capillus Litium & rixæ cupidū proteruæ.aī inquit iuuenum qui litium & rixe i contemptu amoris cupidi ſunt ſenili ætate leniuntur. Conſule planco: ſignificat ſe conſule planco adoleſcentem fuiſſe iraſciq; mirabiliter ſolitum ſi faſtidiretur.

ASCEN. ¶ Virginū:uitta ſupplice.i.qbus ē uitta ſuppliciter adhibita:& mr̄es iuuenū nup.ſ.p uictoriā cæſaris ſoſpitū.i.incolumi uſo & a nece liberatoꝝ:ſup.ꝓdeāt:& uos o pueri.ſ.laſciui:& puellæ iā experte oiꝝ:parcite.i.abſtinete:uerbis male ominatis.i.eū mala omine ꝓlatis:hoc eſt laſciuis & obſcœnis. Hic dies mihi feſtus uere.i.ſyncere.eximet mihi curas atras.i.nociuas & nigredinem ex ardore inferentes.ego nec metuam tumultū.ſ.hoſtilē:nec mori p uim:Cæſare tenēte.i.tātiſp dū cæſar tenebit terras. Pueri.i.abi:pete unguentū.ſ.ut epulū ſolemne faciat:& coronas:& cadū.ſ.uinariū:memorē.i.habētē notā & ſignū duelli marſi.i.belli ſocialis aut marſici:qđ i multos annos ſuatū legiť:ſi cadus.i.teſta fictilis potuit q̄.i.aliq̄ uia aut rōne:ē.n.q̄ ſeptimi caſos cuius ſi ēt teſta.i.uaſo fictili: ſpthacū ſ.gladiatoꝝ & ſeruoꝝ ducē negātē.ſ.p italiā & omnia uaſtantē. Dic o puer.&.i.ēt:neæræ.ſ.meretriculæ:argutæ.i.canoræ: ꝓperet.i.ut feſtinet cohibeř.ſ.reticulo:crinē.i.capillum: myrrheū.i.myrrha pfoſū.ſi mora fiet.i. ſi nō admitteris ad eā p ianitorē inoiſū abito:qa patiar modeſte ſine illa feſtū agi. Nā ca.albe.i.caneſcēs mihi lenit.i.ſedat & lenē facit mihi animū:cupidū.ſ.olim: litiū & rixæ proteruæ.i.ptinacis. Ego nō ferrē.i.nō pateret:hæ.ſ.illā uocatā nō uenire:aut puerum meū nō admitti calidus iuuenta.i.ſi adhuc eſſem calidus iuuenta.cōſule plāco.i.quæ fuerat mihi in cōſulatu planci.

¶ Argumētū

¶ Argumentum. Odes. xv.

CHlorim päupis ibici uxorẽ monet:ut finẽ rebus ueneris ĩpõat:cũ iá funeri ꝓxima ſit itaq; lanã potius eá pare decebat:q̃ cytharã tãgere uel corõis iter cõuiuas ornari. Vxor paupis ibici. Ode ẽ dicolos diſtrophos. primus.n.uerſus glycõicus ẽ:ſecũdus uero aſclæpiadæus. Neqtiæ:laſciuiæ:libidini. Famoſis:turpibus & iſamibus. Stellis cãdidis.i.formoſis puellis. Pholoen:hæc iuuẽis erat:immo filia eius chlocidis: ut ſeqntia indicãt. Expugnat iuuenũ domos:hoc eſt e domibus iuuenes attrahit ſua forma. Thyas:bacchi ſacrificula de q̃ ſupi⁹ late. Cõcita.ſ.tua filia. Vti thyas pulſo tympão. Eo ãt iſtro bacchãtiũ antiſtites utebãt:hic mulieres ilico ad ſacra cõcitabãtur:chloridis uero filia pholoe cõcitabať ab amore:ſicut & thyas pulſo tympão hocq; pacto filiã:quoq; uitupat. Nothi cogniti adoleſcẽtis. Luceriã: luceria uetus erat oppidũ daunioꝝ:ubi minerdæ fanum extitit: auctor ẽ Stra.li.vi.Pli.quoq; li.iii.daunioꝝ coloniã fuiſſe ſcri. Flos.p.c.i.roſea corõa q̃ i cõuiuiis utebãť. Vetulã:ſic igiť i antiqs codicibus:ergo uetulã ad chlori referť. Nec poti &c.ſenſus ẽ:ꝙ nõ decẽt uetulã cadi poti ad fæcẽ uſq;.i.optima uina quæ uſq; ad fæcem bibi ſolent. ANTO.

Ode. xv. dicolos diſtrophos ad chlorim.

VXor pauperis ibici:
Tandem nequitiæ fige mõdum tuæ:
Famoſiſq; laboribus.
Maturo proprior deſine funeri
Inter ludere uirgines:
Et ſtellis nebulam ſpargere candidis:
Non ſi quid pholoen ſatis.
Et te chlori decet.filia rectius
Expugnat iuuenum domos
Pulſo thyas uti concita tympano.
Illam cogit amor noti
Laſciuæ ſimilem ludere capreæ.
Te lanæ prope nobilem
Tonſæ luceriam:non cytharæ decent:
Nec flos purpureus roſæ:
Nec poti uetulam fæce tenus cadi.

VXor paupis hibici. Hæc ode ſcribiť in uetulã mœchã & luxurioſã. Tãdẽ ne.fi.m.t.nequitiæ nũc calliditati & malitiæ:nõ ut oli nequã dicebať ignauus ac ſenex. Inter lu.uir. Ordo & ſenſus ẽ. Deſine inter uirgines luderẽ cũ ſis funeri ꝓpioc. Et ſtel.ne.ſpar.cã.decẽs allegoria:ait.n.ut decor ſtellaꝝ nubilo infuſcať.ſic nitorẽ fieri uirginũ iteruẽtu tuo turpẽ.Quippe cũ ſis ætate iã atra & deformis. Filia: rectius expugnat iuuenũ domos pulſo thyas uti cõcita tympão.Hic ẽt filiã eius oñdit uitioſam e::& p libidinẽ nimiã ita i furocẽ icitari : ut bacchæ ſolẽt pulſo tympão audito. Te la.p.no.t.lu.Luceria urbs ẽ i apulia & ſamnio.Cathexochẽ ãt p q̃libet lana poſitũ. Nec poti uetula fæce tenus cadi.Hoc nõ decet:ætatẽ tuã inqt i cõuiuiu multũ potare hoc fæce tenus potare.Nã utiq; cũ tota amphora bibiť ad fæcem peruenitur.Per fæcem autem uetulam uetus uinum accipe. PORPHI.

TAndẽ neqtiæ.Inuehit in chlocim uetulã intẽpeſtiue laſciuã dicẽs.O chlori uxor ibici paupis.ſ.p te fige.i.cõſtitue firmiter tãdẽ.i.poſt tã lõga tpa:modũ.i.finẽ:tuæ neqtiæ.i.pditæ & luxorioſæ uitæ & laboribus famoſis.i.iſamib⁹:tu ꝓpior.i.uicinior & iminẽtior:funeri maturo.i.tẽpeſtiuo:deſine ludere iter uirgines:& ſpargere ſtellis cãdidis.i.puellis i morẽ ſtellaꝝ cãdẽtibus:nebulã.i.te nebuloſam & obſcurã ſitu & rugis:o chlori ſiqd decet ſatis pholoẽ.ſ.filiã tuã:nõ ſup.cõtinuo aut iõ:decet : &.i.ẽt te.Filia tua.ſ.pholoe:expugnat.i.ſibi dedi cogit:ſicut q urbes expugnãt: rectius.i.cõueniẽtius ætati domos iuuenũ:g.ſ.ea cõſpecta excurrũt uti.i.queadmodũ thyas.i.ſacerdos bac.pulſans tympãu pulſo ſup.expugnat domos baccharũ:aut excurrit cõcitata: Illã. Pergit dicẽs Amor noti.ſ.iuuenis p conſuetudinẽ cogniti : cogit illã ludere.i.ſalire ſimilẽ capreæ laſciuæ.Lane tõſæ ꝓpe luceriã uetus:oppidũ daunioꝝ nobilẽ.ſ.lanicio: decent te.i.decẽter eueniũt tibi nõ cytharæ: nec flos roſæ purpureus.i.fertum ex roſa purpurea. Nec cadi poti tenus fæce.ſ. nec uina optima quæ bibuntur e cadis uſq; ad fæcem:cum debilia bibantur a delicatis tantum ad medium cadi decent te uetulam.Hoc eſt tua non eſt intereſſe conuiuiis nec indulgere cantilenis. ASCEN.

¶ Argumentum. Odes. xvi.

QVid auꝝ poſſit mecœnati hac ode oñdit exẽpliũ afferens danaes ferreat turri icluſæ ne forte alicui iũgereť: iuppiter.n.i auꝝ uerſus illa potitus ẽ.Dicit inde unũquẽq; plura optare:ubi plurima habuerit.Se ãt puo cõtentũ cũ multa petentibus multa deſint. Incluſam danaẽ:ode ẽ ſilis.xv.li.i. Danaẽ.Acriſius pr̃ danaes accepto oraculo mortẽ ſibi futurã ab eo q ex filia natus eẽt:illã i turri clauſit.Iuppiter uero i auꝝ uerſus eã uitiauit:ex quo cõgreſſu nat⁹ ẽ Perſeus qui poſtea Acriſiũ obiectu Gorgõis capite i ſaxũ uertit.Meminit ita Lactãtius lib.i.th.Dicunt alii auro pudicitiã uirginis uitiatam:qđ & poeta noſter:hic innuit.Euſebius autem ſcribit Acriſium fuiſſe.xiiii.regem argiuorum:& Perſeum ipſum non ſponte interfeciſſe.Lactantius etiam plura de danae li.ii.th. ANTO. Acriſius Danae Perſeus

Ode. xvi. dicolos retraſtrophos ad Mecœnatem quid aurum poſſit.

INcluſam danaen turris ahenea
Robuſtæq; fores: & uigilum canum

INcluſam danaẽ turris ahenea.Hæc ode ad Mecœnatẽ ſcripta eſt:q̃ initiũ qdem habet ad habitatiõe danaes.Cæteꝝ tractat quæ ſit uis auri & quantum potentiæ habeat:per hoc oſtendit factam fabulã de aureo hymbre danaes:ut oſtendatur nihil non poſſe auro aut pecunia expugnari. PORPHI.

INcluſam danaen.Auri & muneꝝ uim nociuã deteſtatus ai cõtinentiã ac modeſtiã laudat.ducẽs ueras ASCEN.

diuitias quæ ſufficiétiá pariát acgri nõ acceſſione rerũ ſed diminutione cupiditatũ. Ordo eſt. Turris ahenea .i. fortiſſima quaſi ex ære qđ rubiginẽ nõ ſẽtit:& fores.i.ianuæ aut ualuæ robuſtæ.i.fortes & triſtes.i.ſeueræ excubiæ canũ uigilũ:munierát.i.defẽderát ſatis danaẽ filiá acriſii q nepotẽ ex filia timẽs eá includi fecerat: ab adulteris nocturnis:ſi iuppiter & uenus.i.influentiæ illorũ planetarũ aut ſm fabulas dii illi : nõ riſiſſent acriſiũ cuſtodem pauidũ.i.meticuloſum & anxiũ uirginis.ſ.danaes:abditæ.ſ.in turri. Riſerũt aũt.n.pro quia fore.i.futurum eſſe iter tutũ & patens.i.paruium ad eam:deos.ſ.ioue:conuerſo in aurum.i.in imbrem aureũ in cuius forma ſe per impluuium.i.feneſtram per quam impluit:in ſinum uirginis immiſit.

Triſtes excubiæ munierant ſatis
Nocturnis ab adulteris.
Si non acriſium uirginis abditæ
Cuſtodem pauidum iuppiter:& uenus
Riſiſſent:fore enim tutum iter & patens
Conuerſo in precium deo
Aurum per medios ire ſatellites:
Et perrumpere amat ſaxa potentius
Ictu fulmineo:concidit auguris
Argiui domus ob lucrum
Demerſa exitio diffidit urbium
Portas uir macedo:& ſubruit æmulos
Reges muneribus.munera nauium
Sæuos illaqueant duces.
Creſcentem ſequitur cura pecuniam:
Maiorumq; fames.iure perhorrui
Late conſpicuum tollere uerticem:
Mecœnas equitum decus
Quanto quiſq; ſibi plura negauerit
Adiis plura feret:nil cupientium
Nudus caſtra peto & tranſfuga diuitum

ANTO. ℂFore.n.ordo eſt.n.ſi qdem fore ſupple norant iter tutũ & patens cõuerſo deo in preciũ. Satellites:familiares:miniſtros: cuſtodes. Auguris argiui domus:de Amphiarao dicit:q apollinis fuit antiſtes:ut.ſcri.Lactá.lib.i.th. is aũt ne in thebas iret : latuerat uxore Eriphile cõſcia quæ qdẽ eũ ꝓdidit monilis deſiderio ducta : qđ erat Argiæ uxoris:pollinicis ab uulcano elaboratũ. Vir poſtea ab terræ hiatu abſumptus eſt. De quo Statiũ lege li.yi. Vir macedo:de philippo macedoniæ rege intelligit : qui opum diuitiarũq; gr̃a multas diruit urbes:in græcia p̃ſertim : in ſcythiá quoq; prædandi cá ꝓfectus eſt:eiuſq; æmulos thebanos & lacedæmones bello cõfecit: de qbus plura legito apud Iuſtinũ li.yiii.& lib.ix. Demoſthenes p̃terea contra Aeſchinem ſcri. philippũ ſolitum eſſe ſingulaꝝ fere ciuitatũ ꝓditores pecunia corrũpere:uñ & laſchenes pecunia corruptus illi olinthũ tradidit. Muneribus:pp munera.i.propter diuitias. Illaqueant:capiũt. Sæuos.d.piratas dicit: qui cá lucri ſæpe illaqueantur. Creſcentẽ. Ouid. item ait. Et cũ poſſideant plurima petunt. Verticem tollere.i. ad ſummas diuitias aſcendere.

amphiar⁹ Philippus macedo

Nil cupientium:dicit ſe potius adeſſe uelle paruo contentis q̃ diuitibus : qui nunquam qđ ſatis ſit habent: ſemper enim plura cupiunt.

PORPH. ℂNocturnis adulteris:belle nocturnis adulteris quia adulteris nox apta eſt. Si nõ acriſium uirginis abditæ cuſtodẽ pauidum Iuppiter & uenus riſiſſent. Senſus eſt. Acriſius filiæ danaes pudicitiá diligentiſſime cuſtodiſſet ſi nõ diligentiá hác eluſam uellẽt uenus ac iuppiter in aurũ uerſus:qđ p̃cium uideť fuiſſe concubitus. Aurũ p medios ire ſatellites : in hoc iá exceſſu cõtiñũ eſt fabulæ:quá in principio poſuit. Concidit au.ar.do.ob lucrũ:amphiaraĩ.ſ.quem eryphile uxor corrupta monili aureo ꝓdidit. Diffidit urbiũ portas uir macedo:Philippũ ſignificat Alexandri magni patrem. Illaqueant duces.i.capiũt. Creſcentem ſequiť cura pecuniam:repræhendit eos qui pecuniam ſic cõcupiſcũt tãq̃ fœliciores futuri:cũ tãto plus ſollicitudinis ac curæ hẽant q̃to maior eſt. Maiorũq; fa.pecu. maioꝝ.ſ.& nũc famẽ ꝓ deſiderio poſuit methaphoricos. Dicũt aũt ꝙ reuera uidemus tãto cupidiores auarioreſq; fieri hoies q̃to plus acqrãt. Quãto qſq; ſibi pl.ne.a diis pl.fe.bella relatio. Sẽſus eſt:agellus meus q̃uis oneri mihi ſit. Locupletiorẽ me tñ facit:nihil amplius ſ.deſiderás q̃ ille eſt:q ſibi clarus uidereť ꝙ latiſſimas multaſq; habebat in aphrica poſſeſſiones:hoc ergo falliť ille locuples ꝙ ſe beatiorẽ iudicet.

ASCEN. ℂAurũ amat.i.affecta ire qa uiá inuenit:p medios ſatellites:& amat pꝛumpere.i.penetrare ſaxa : potentius ictu fulmineo.i.q̃ faciat fulmẽ. Domus auguris argiui.ſ.amphiaraĩ:cõcidit.i.ruit tota:demerſa exitio:ob lucrũ.i.mõile qđ eryphile uxor eius ab argia uxore polinicis ob proditum maritum acceperat. Vir macedo.ſ. Philippus Alexádri pater : qa Iuuenale diciť callidus emptor olinthi diffidit.i.aperuit uiolẽter portas urbiũ & ſubruit.i.ſubuertit reges æmulos.i.æquæ potẽtes:muneribus.i.donis. Munera illaqueãt.i.irretiũt & in ſeruitute tenent:ſæuos duces nauiũ.i.piratas q ſe ob munera mutuo prodũt. Et tñ cura ſequitur pecuniam creſcẽtẽ:& fames.i.deſiderũ maiorũ.i.grandiorũ:qa ut dicit Iuue. Creſcit amor nũmi quantũ ipſa pecunia creſcit. Quo circa o mecœnas decus eqrũ:qa in equæſtri dignitate pmanere uoluit : ego phorrui.i.pfecte & ad finẽ uſq; horrui:iure.i.merito:uiſo piculo:tollere.i.erigere uerticem.i.extolli aut ſublimari:hũdo uerticem: cõſpicuũ.i.clarũ & conſpicabilem late. Ná qſq; feret.i.accipiet a diis tanto plura: quãto plura negauerat ſibi. Nam(ut dicit euágeliũ)q ſe humiliauerit exaltabitur. Ego nudus.i.parũ hñs peto.i.adeo & me transfero:ad caſtra nil cupientiũ:hoc eſt ſequor factionem illoꝝ qui nil cupiunt:& ego tráſfuga.i.tranſfugiẽs ab iis quibus prius adhæſi:geſtio.i.manifeſte cupio : linquere partes diuitũ:exñs.ſ.aut futurus:ſplendidior dominus rei contemptæ.i.ſpretæ:q̃ ſi dicere occultare meis horreis:qcqd appulus impiger.i.ſtrẽnuus colonus:erat.f. atádo producit & gigni facit:exiſtens inops.i.ſine opibus:inter magnas opes more auari & diuitis. qa.ut dicit Seneca. Tam deeſt auaro quod habet q̃ non habet.

¶Splendidior:nam melius eſt non deſiderare quam poteri. Certa fides ordo eſt. Et certa fides meæ ſegetis ſorte beatior fallit fulgẽtem imperio fertilis aphricæ:eſt aũt ſenſus: quod ipſe beatior eſt ſua ſorte quam ille q aphricæ dominaẽ:ubi maxima eſt tritici copia. Sorte beatior. Sortẽ appellat capitale.i.iactũ ſemẽ ſeges ergo ſua beatior & fertilior erat ſorte:nã ſæpe accidit ut uix ſors ipſa.i.iactũ ſemẽ collegatur. Fallit fulgẽtẽ:ego enim parco cõtentus ſum:ille uero nequaquã. Leſtrigonia.phormiæ oppidum iuxta caietam fuit antiqua leſtrigonũ ſedes auctore Pli.lib.iii.Straboq; lib.y.ſcri.totã hanc orã optima uina generare. Lãgueſcit.i.ſeneſcit. Importuna:moleſta:inqeta. Cõtracta cupidine:frenato habẽdi deſiderio. Vectigalia porrigã.i.agrorũ fructus:dixit aũt ſibi paruo cõtẽto uideri plura poſſidere:q̃ ſi haliattici regnũ conniungeret mygdonis. Mygdoniis:eſt mygdonia regio in finibus aſiæ ab rege mygdono:ut ſcribit Lactãtius lib.ii.th.legito item quæ dicta ſũt de mygdonia ſuperius:nã hic etiã cõuenniũt. Haliattici:in lib.i.Herodoti legiẽ halliattes.n.ſic: crœſus genere fuit lidus patre autẽ haliatte: & paulopoſt: ſic portio haliattes lidus cõpoſito cũ mileſis bello poſtea cum.lyii. regnaſſet annos uita:exceſſit. Bñ eſt cui. Tull.in parad.in qt. Quẽ.n.intelligimus diuitẽ:aut hoc uerbum in quo homine ponimus: opinor in eo cui tanta poſſeſſio eſt:ut ad liberaliter uiuẽdũ facile cõtentus ſit qui nihil appetat:nihil q̃rat nihil optet amplius: animus.n.tuus oportet ſe iudicet diuitẽ nõ hominum ſermo:neq; poſſeſſiones tuæ &c.

ANTO.

Migdonia

Haliattes

Partes linquere geſtio
Contemptæ dominus ſplendidior rei
Quam ſi quicquid arat impiger appulus
Occultare meis dicerer horreis
Magnas inter opes inops.
Puræ riuus aquæ ſiluaq; iugerum
Paucorum:& ſegetis certa fides meæ
Fulgentem imperio fertilis africæ
Fallit ſorte beatior.
Quanq̃ nec calabræ mella ferunt apes:
Nec leſtrigonia bacchus in amphora
Langueſcit mihi:nec pinguia gallicis
Creſcunt uellera paſcuis:
Importuna tamen pauperies abeſt:
Nec ſi plura uelim tu dare deneges:
Contracta melius parua cupidine
Vectigalia porrigam?
Quam ſi mygdoniis regum halyattici
Campis continuem:multa petentibus
Deſunt multa:bene eſt cui deus obtulit
Parca quod ſatis eſt manu.

¶Quãquã nec ca.mel.fe.a. licet nec in calabria poſſideas inquit ubi mel optimũ naſcitur. Nec leſtrigonia bacchus in amphora leſtrigões op.cãpaniæ phormias tenuiſſe dicuẽ:in alia autem regiõe qm̃ ſaxoſa eſt ꝓcioſiſſimũ uinũ campanum naſciẽ. Bacchus in amphora langueſcit. B.langueſcit quaſi ſeneſcit:ac ꝑ hoc ueteraſcit & paulo poſt ait: ꝑ mere languidiora uina. Cõtracta melius ꝑua cupidine uectigalia. Reipublicæ redditus dicũẽ uectigalia. Contracta mel. ꝑua cupi. uectigalia porrigam.Senſus cõis eſt & manifeſtus:ait.n.ꝑuo ſe contentum plus ſe uideri poſſidere q̃ ſi multũ hñs amplius deſideret. Quã ſi.m.r.a.c.c.ordo eſt q̃ ſi mygdoniis cãpis regnum aliattici continuẽ. Aliattus autem rex perſaꝝ dicitur fuiſſe:uel ut alii dicunt rex lidorum patre crœſi. Bene eſt.c.d.o.p.q.ſ.eſt manu:ſubaudiendum hinc extrinſecus pronomẽ quod eſt ei:ut ſit bene eſt ei cui deus obtulit parca manu qđ ſatis eſt.

PORPHI.

¶Riuus puræ aquæ(de quo in ſermone qui incipit Hoc erat in uotis: modus agri non ita magnus hortus: ubi & tecto uicinus iugis aquæ fons.Et paulum ſiluæ ſuper his foret:auctius atq; dii melius facere: bene eſt nihil amplius oro Maia nate:niſi ut propria hæc mihi munera faxis) & ſilua paucoꝝ iugerũ ad ignem.ſ.ſufficiens:& certa fides.i.fidelitas:meæ ſegetis.i.terræ ſatæ:quæ annum penũ mihi ſufficiat:beatior ſorte.i.conditione aphricæ fertilis.i.citius beatũ faciens q̃ ſi totam haberem aphricam.fallit fulgentem imperio: quia is credit ſe beatiorem cum non ſit:ſed multis curis maiores comparat. Vbi autem ſollicitudo illic nulla ẽ beatitas. Quãq̃ &c.Proſequitur quod inceperat dicere non rerum acceſſione ſed cupiditatum minutione fieri beatum:ideoq; dicit ſe ſatis beatum unicis ſabinis licet exquiſitas non habeat diuitias.Ordo eſt. Quãquã nec apes calabræ ferũt.i.colligunt mihi mella:nec bacchus:langueſcit.i.ueteraſcit & domatur ac mitius fit mihi:in amphora leſtrigonia.i.phormiana.Nam precioſa creſcunt iuxta phormias uina: nec uellera creſcũt mihi pinguia ſup.in paſcuis gallicis:ut in pede mõtiũ ubi gallia italis ciſalpina:aut in uaganeis præſertim altinatibus.Nam Columella libro.yiii.de ouibus emendis ſic ait.Generis eximii calabras appulaſq; milites noſtri exiſtimabant earumq; optimas tarentinas.Nunc gallicæ precioſiores habentur:earum præcipue altinates. Vt aũt Strabo li.y.ait.Altinum eſt in palude poſitum ſimile rauennæ ſitum habens. Martialis aũt ſic ait lib.xiiii.uelleribus primis appulia prima:ſecundis nobilis altinum tertia laudat ouis:tamẽ pauperies importuna.i.non ſupportanda & ad improbitatem urgens.abeſt.ſ.a me:nec o Mecœnas ſi ego uelim.ſ.habere plura:tu deneges dare plura:uerum ego porrigam.i.extendam & augeam melius parua uectigalia.i. paruos redditus & agroꝝ fructus:cupidine.i.cupiditate cõtracta.i.imminuta:quam ſi ego continuem.i.cõtinuo poſſideam:regnum haliattici.i.creſi haliattis filii hoc eſt lydiam ditiſſimam:campis mygdoniis.i.mygdoniæ regionis in finibus Aſiæ fertiliſſimæ. Multa deſũt petẽtibus multa.Bene.i.ſatis multũ eſt illi cui deus obtulit manu parca.i.licet pauca: tñ qđ ſatis eſt.i.uſque ad ſufficientiã ut dicunt. unde & prouerbiorum trigeſimo. Mendicitatem & diuitias ne dederis mihi:tribue tantum uictui meo neceſſaria ne forte ſatiatus illiciar ad negandum:& dicam quis eſt dominus? aut ægeſtate compulſus furer & periurem nomen dei mei.

ASCEN.

¶Argumentum.Odes.xyii.

ANTO. AElii lami.genus celebrat.ait.inde cornicis auguriose noſſe craſtinam tempeſtatem hinc illum mo net ut arida ligna cõponat ad ſacrificiũ: quo luce ſequenti geniũ mero & porco bimeſtri curare poſſit:de æolio autem lamia lib.i.ode uero.xxyi.etiam meminit. Aeli uetuſto:ode eſt ſimils.ix. lib.i. Q ñ:quoniam. **Faſti** Faſtos.conſules intelligit.Lucanus Qui dat noua nomina faſtis.faſtorum libri dicuntur:in quibus totius anni ſit deſcriptio:ut Feſtus inquit.Priſc.uero li.yi.ait faſtos pro annalibus a faſtis & nõ faſtis diebus dictos. Phormiaꝝ moe.de phormiis ode ſuperiori legito. **Marica** Maricæ: Seruius.li.yii.æneí.ſeri.maricam fuiſſe deam littoris mynturnenſiũ ioxta lyrim fluuium afferens quoq; hunc Horatii locum in teſtimonium Vir gi.autem in eodem lib.yii.de latino.ait.Húc fau no a nympha genitũ laurente marica accipimur.

Lyris Lyrim:lyris ſupne labitur de appœninis montibus & agro ueſtino præter uicum fregellas:excurrit autem in lucum ſacrum quem magnis honoribus mynturnenſes celebrabant oppido incumbentem.Mynturnæ autem iter formias & ſinueſſam erant utrinq; ad ſtadia octuaginta diſtantes interfluit aotem lyris amnis:ſuntq; dictæ urbes omnes maritimæ.Auctor Strab.lib.y. Late tyram.rex.Virgi.etiã ait.Hinc populum late regẽ.

Alga:herba marina tenoiſſima. Augur aq̃.i.p̃nuncias. Annoſa cor.heſidus molta de hoium æuo referẽs cornici nouẽ nfas attribuit ætates:q̃druplõ ei⁹ ceruis:id triplicatũ coruis.Pli.ſe.li.yii. **Cornix** Cornix ãt ales eſt iauſpicatæ garulitatis:ut ait idẽ .i.iſœlicis qoaſi auſpiciis repugnantibus.Cic.ptrea lib.i.de diuinatione ſcribit coruum a dextra. a ſiniſtra cornicẽ facere ratum:& Pli.docet hyemẽ ſignificari quum terreſtres uolucres contra aq̃ clãgores dabũt pfundẽtes ſeſe.Sed maxime cornix.Vir.itẽ.li.i.g.Tũ cornix plẽa pluuiã uocat iproba uoce & ſola i ſicca ſecũ ipatiaẽ arena. **Genius** Geniũ.Genius ẽ nomẽ quoddã familiare:qd' nubis naſcẽtib⁹ daẽ:ut Ser.ſcri.li.yi.æne.Cẽſorinus aſſerebat.ut ſcribũt alii eõ dici Geniũ ſeu q̃a ut gignamur curat ſeu q̃a una nobiſcũ gignaẽ:ſeu q̃ genitos ſemper tueaẽ eũdẽq; eẽ Geniũ & laiẽ oñdit.Euclydes dixit duplicẽ oĩbus appoſitũ eſſe Geniũ bonũ & malũ.Chriſtiana ueritas angelos uocat:nõ cũ naſcẽte genitos.ſed nato ſociatos quoꝝ alter bonus i bonũ ſemper urget quẽ ſuat:alter aũt malus in contrariũ nititur:& quaſi bonorum malorumq; noſtrorum obſeruatores & teſtes in mortem uſq; aſſiſtunt continui. Operum ſolutis:diem feſtum indicat.

Ode.xyii.tricolos tetraſtrophos Aelii lamiæ genus celebrat.

AElí uetuſto nobilis a lamo:
Q uãdo & priores hinc lamías ferũt
Denominatos:& nepotum
Per memores genus omne faſtos.
Auctore ab illo ducis originem:
Q ui formíarum mœnía dícitur
Princeps & innantem marícæ:
Littoribus tenuiſſe lyrim
Late tyrannus:cras folíis nemus
Multís:& alga líttus inutili
Demiſſa tempeſtas ab euro
Sternet.aquæ niſi fallit augur
Annoſa cornix.dum potes arídum
Compone lignum.cras genium mero
Curabis.& porco bimeſtri
Cum famulis operum ſolutis.

PORPH. AEli uetuſto nobilis a lamo:ælium lamiam alloquitur ſenatorem.æliorum familiam ab lamo formiaꝝ rege oriri affirmat & tamen lamia cognomen iis adheſiſſe. Memores genus omne faſtos: dicitur princeps innantem maricæ littoribus tenuiſſe lyrim:formiani potentiores uideẽ fuiſſe mynturnenſibus:& eoꝝ agros tenuiſſe.&Lyris flumẽ.ubi marica nympha coliẽ. Late tyrãnus:q ad lyrim uſq; regnũ ſuũ extenderit.Et inãtem maricæ littoribus tenuiſſe lyrim:lyris p mediã urbem mynturnenſiõ labitur:maricã autem myntornenſes:maxime colunt cuius etiam locus in ipſa mynturnenſi ciuitate eſt. Sternet aquæ niſi fallit augur annoſa cornix:etiam Virg.dicit cornices pluuiæ iminentis præſagas eſſe:cum ait.Tum cornix plena pluuiam uocat improba uoce augurem pro præſaga.i.diuina poſuit annoſam autem ait:q̃m mille annos uiuere affirmaẽ. Dum po.ari.con.lig.Craſ.genium mero curabis & porco bimeſtri. Com ſa.ope.ſolu.intelligendum in uilla fuiſſe lamiam:quem ideo hortatur apud focum epularis ſic enim ſolent ruſtici hyeme cum feriati ſũt:quod ipſum manifeſtatur ex eo q̃ dixerit geniũ curabis cũ famulis opeꝝ ſolutis talia ſunt & illa Virgiliana:inuitat genialis hyems.añ focũ ſi frigus erit:ſi meſſis i umbra.

ASCEN. AEli ue.Aeliũ Lamiã amicum a generoſitate laudatum monet futuro conuiuio proſpiciat dicẽs. o Aeli nobilis ab lamo uetuſto(quando.i.quandoquidem feront.i.dicũt fere omnes:Lamias priores.i.priſcos:& omne genus nepotũ.i.poſteroꝝ aut minoꝝ:p faſtos.i.libros q̃ſi annales: memores.i.q i mẽoriã reducũt cõſules & nobiliõ magr̃atus:denoiãtos hic.ſ.a lamo uetuſto)tu dueis originẽ ab illo auctoẽ.ſ.prio lão:q dr̃ priceps.i.prius tenuiſſe.i.poſſediſſe mẽia phormiaꝝ:& tyrãnus.i.rex late.ſ.regnãs dr̃ tẽuiſſe lyri fluiũ inãtẽ littoribus maricæ.i.minturnẽſiũ deæ:h ẽ maris ioxta minturnas.Tẽpeſtas demiſſa ab euro.ſ.uẽto oriẽtali:ſternet.i.ſternẽdo oppiet cras nẽus.i.ſiluã frõdoſam:foliis moltis.i.frõdibus ui uẽtoꝝ decuſſis:& ſternet littus.ſ.maris:alga.i.herba euulſa ui tẽpeſtatis:iutili:uñ & i bucol.maro piecta uilior alga.i.cras erit maxia uẽtoꝝ & pluuiaꝝ tẽpeſtas.niſi cornix annoſa:& ita nõ friuole garrula ſed ſerio ſe:augur.i.p̃nũciatrix aq̃.i.pluuiæ fallit ſup.me.& ita tãtiſp ſup.dũ potes:cõpõe.ſ.ad focũ lignũ aridũ:q̃a tu curabis cras geniũ.i.deũ idulgentiæ.mero.i.puro uino.hoc ẽ cras nobis oberius bibẽdũ eſt:& porco bimeſtri ideſt duorum menſium porcello eum famulis ſolutis operum ſcilicet labore:ut ſit participium.

¶Argumentum

¶ Argumentum Odes.xviii.

ANTO. Fauni

FAunū agreſtē ſylueſtrē〈q〉 deū orat uti p ſuos agros mitis & īnocēs eat:cū pleno āno hædū ei uīa〈q〉 & odores pſſimos:tradat agreſteſ〈q〉 ēt ſibi tripudiēt. Faune nym.fauni dei latinoꝝ erāt:quos in ſylueſtribus locis traditū ē ſolitos fari qđ Varro ſcribit Serui.etiā docet faunos dictos a fando.i.uaticinādo. Vñ & fatuos dicimus incōſiderate loquētes:de faunis āt poeta li.i.geor.ait.Et uos agreſtū pſentia numina fauni ferte ſimul fauni〈q〉 pedē. Lenis:mitis:placidus. Aequus:benignus:innocēs. Paruis alumnis:uernas intelligit uilici filios. Larga nec deſunt.Ordo ē:nec deſunt ueneris ſodali larga uina in cratere:ueneris aūt ſodali.i.tibi fauno dixerat.n.faunæ nymphaꝝ fugiētiū amator:uel dicas nec deſunt larga uina ī cratere ſodali ueneris:qm̄ ſine cerere & baccho friget uenus:& Plin. lib.xiiii.inqt de ebriis.Præmiū〈q〉 ſummū ebrietatis libido portētoſa ac iucūdū nefas. Oui.itē li.i. de arte ait. Vina parant aīos faciunt〈q〉 coloribus aptos cura fugit multo diluitur〈q〉 mero: illic ſæpe aīos iuuenū rapuere puellæ.Et uenus ī uinis: ignis ī igne fuit.Et in li.de reme. Vina parāt aīos ueneri:niſi plurima ſumas. Ludit herbo.id erat in numinis honorē:ut ēt pecora gauderēt & luderēt:q ſub eius tutela ſunt. Vacat:ab labore.ſ. Nonæ decēbres:tūc.n.fauno ſacra celebrabāſ.

Ebrietatis pmium

Vina

Ode.xviii.dicolos tetraſtrophos ad Faunum.

FAune nympharum fugiētiū amator
Per meos fines & aprica rura
Lenis incedas:abeaſ〈q〉 paruis
Aequus alumnis.
Si tener pleno cadit hædus anno
Larga nec deſunt ueneris ſodali
Vina cratere.uetus ara multo
Fumat odore.
Ludit herboſo pecus omne campo
Cum tibi nonæ redeunt decembres.
Feſtus in pratis uacat ocioſo
Cum boue pagus:
Inter audaces lupus errat agnos
Spargit agreſtes tibi ſilua frondes
Gaudet inuiſam pepuliſſe foſſor
Ter pede terram.

Feſtus.i.lætus:id aūt erat pp fauni nomen quū feſta pagus celebrabat. Pardus ſunt pardi pāthe raꝝ mares.pāthera aūt & tigris maculaꝝ uarietate ſpectāſ:ſunt〈q〉 pātheris in cādido breues maculaꝝ oculi:ferūr colore eaꝝ mire ſollicitari q̄drupedes cūctas:ſed capitis toruitate terreri:quā obrem occultato eo reliq̄ dulcedine īuitatas corripiūt. Auctor ē Pli.li.viii. Pardus. Acrū hic legit pag⁹:utrū〈q〉 tñ cōuenit. Agreſtes fr.id erat:qm̄ locis ſilueſtrib⁹ fauni morabāſ:hic ī eoꝝ honorē agreſtes frōdes p humū ſpargebāſ ab ſylua ipſa: ñ ſolū ab uiris. De more āt id fiebat:uñ ī.b.maro iqt.Spgite humū foliis īducite fontib⁹ umbras paſtores:mādat fieri ſibi talia daphnis.Itē alia æglo.Quis cāeret nymphas:qs humū florētib⁹ herbis ſpgeret:aut uiridi fontes īduceř umbra. Foſſor:agrī.quē gaudeř dicit tripudiis ī fauni ſacris.

Pardus· panthera

Frondes in humo

PORPHI.

FAune nymphaꝝ fugientiū amator. Faunū īuocat quē aiūt inferꝝ ac peſtilētē deū eſſe:ſm q̄ & nūc Hora.loqſ:cū eū orat ut tenuis p agros ſuos trāſeat. Et uirgi.i.vii.cū apud memphitem peſtiferi odoris pallidū locū hře oñdit:& in cōſulendo oraculo eius uideri multa ſimulachra miris modis uolitātia. Atq imis acherōta affaſ auernis. Fugientiū amator:p laſciuiā dicit fugientiū:tale eſt illud.Et fugit ad ſalices & ſe cupit añ uideri. Si tener pleno cadet hædus anno.ſignīt ſp ſe ei anniuerſariū ſacrū hædo facere. Vina cratere:craterem ueneris ſodalem dixit.qa ſine cerere & libero friget uenus. Ludit herboſo pecus oē cāpo:Cū tibi nonæ redeūt decembres.Nōis decembribus faunalia ſunt:hoc eſt dies faſtus fauni in cuius honorem pecudes laſciuiūt. Inter audaces lupus errat agnos:nō ſp audaces ſed illo die: quo uidelicet non timeant lupum inter ſe errantem:& hoc īteruenienie numine fauni euenire dicit qui quaſi die feſto ſuo uult pecora:quæ ſub tutela ſua ſunt:ſine periculo eſſe. Gaudet iuiſam pepuliſſe foſſor ter pede terram.Inuiſam terram foſſoribus merito dixit:q in ea laborent cum fodiunt:naturale eſt enim omnibus odiſſe laboribus ſui materiam.Significat autem agreſtes cum feſto fauni feriati ludant:in terra trepudiare.

ASCEN.

FAune.Faunū feſtiue rogat:ut innocuus p arua ſua īcedat:polliceturq ſi id fecerit ſacrificium dicens.Faune amator nymphaꝝ fugientiū:ſunt.n.timidæ deæ Faunū q rudis & agreſtis eſt potiſſimū timentes:īcedas lēis.i.placidus & inocuus:p meos fines.i.cōfinia agroꝝ meoꝝ:& rura aphrica.i.ſoli expoſita & umbroſa:& abeas.i.diſcedas:æquus.i.benignus & inocuus:alūnis:puis.i.uernis:uillici natis:aut fœtui pecoris.qđ potius e redā:qa q̄ſi obnoxius ſit fœtui cōſeruādo addit cōſidentēr: q̄ſi diceř uelit. Si hædus.i.fœtus cap̄ tener.i.molliter æducatus:cadit:dū tibi mactaſ anno pleno.i. cōpleto(qa annuale ſacrificiū illi fecit) hoc ē ſi ſingulis annis mactaſ tibi hædus:nec.i.& ſi larga uina nō deſunt crateræ (a ntō cratera)qa ab actō tertiæ ma. ſit ſæpe ntōs a pīæ & foe.ut cratera:ſtatera:caſſida &c.nec ſtaret uerſus ut ſit crateř p ī crateř abltūs tertiæ q corriperef.i.poculo illi:ſodali.i.q̄ ē ī ſocietate ueneris: qa ſine cereř & baccho friget uēus. Vēter āt mero æſtuās facile deſpūat ī libidinē:& ſi ſup.ara uetus.i.ab a atiquo tibi iſtituta:fumat tibi multo odoř.ſ.thuris:aut poti⁹ holocauſti.Proſeqſ āt ī ei⁹ honorē ut hic hymnus ī eius feſto canēdus ītelligaſ dicēs.Oē pe.lu.i.ſalit & tripudiat ī cāpo herboſo.cū nōæ decēbres redeūt tibi.i.ī honorē tuū (qa tūc eius feſtū agebaſ)pag⁹.i.pagan⁹ hoc ē ruſticus ſeu colōus(id āt melius q̄ pdus legiſ)feſt⁹.i.feſtiu⁹:uacat.ſ.a laboř ī pratis cū boue ocioſo.i.ceſſāte ab aratiōe.Lup⁹ errat īter agnos audaces.i.audentes tūc qa tua ptectiōe cōſiſi nihil timēt.Sylua ſpgit tibi frōdes agreſtes:& foſſor:gaudet pepuliſſe pede ter.i.ſm rithmū & mōꝝ ſaltādi:terrā iuiſā.i.cui⁹ fodiēdæ laboř defatigari ſoleat:& ita q̄ſi ī execrationē terræ ſaliēdo calcat eā.

¶ Argumentum. Odes. xix.

Ode. xix. dicolos diſtrop. ad Thelephum.

Q Vantum diſtet ab inacho
Codrus pro patria non timidus mori
Narras:& genus æacis
Et pugnata. ſacro bella ſub ilio
Q uo chium precio cadum
Mercemur. quis aquam temperet ignibus:
Q uo præbente domum:& quota
Pelignis caream frigoribus:taces.
Da lunæ propere nouæ.
Da noctis mediæ:da puer auguris
Murenæ. tribus aut nouem
Miſcentur cyathis pocula commodis
Q ui muſas amat impares
Ternos ter cyathos attonitus petet

ANTO. T Elephũ poetã græcũ familiareq̃ ſuũ cũ ioco:arguit.n.græcoꝝ hiſtorias referebat Hora.cũ tp̃s poſceret cõuiuii poti⁹ neceſſaria tractare. Hortat̃ idẽ pueꝝ ſuũ pocula ꝑparare:aſſintq̃ tibiæ cũ
Inachus lyra & fiſtula. Quãtũ.d. ode ẽ ſilis. xxxvi. li.i. Inacho:fuit inach⁹ prius argiuoꝝ rex:q regnauit
Codrus annis. L. anno ãt mũdi. MMM. cc. xl. auctor ẽ Euſe. Diſtet:differat uel abſit. Codrus fuit is athe
niẽſiũ rex. xvii. q regnauit ãnis. xxi. ãno mũdi. MMM. cx. ut ſcri. Euſe. Vtq̃ Iuſti. li. ii. ait. Cũ eẽnt iter atheniẽ
ſes & doriẽſes ſiĩ tñ ueteres offenſæ: q̃s uidicaturi bello doriẽſes de euẽtu ꝓlii oracula cõſuluerũt: rñſũ ſupiores fore ni regẽ atheniẽſiũ cecidiſſent. Quũ uẽrũ eẽt i ꝓliũ militib⁹ añ oĩa cuſtodia regis atheniẽſis ꝑcipit̃. Atheniẽſib⁹ eodẽ tpe rex codrus erat:q & rñſo dei & ꝑceptis hoſtiũ cognitis pmutato regno hitu pãnoſus ſarmẽta collo gerẽs caſtra hoſtiũ igredit̃:ibi iturba obſiſtẽtiũ ab milite quẽ falce aſtu cõuulnerauerat iterficit̃ cognito regis corpe doriẽſes ſine ꝓlio diſcedũt. Atq̃ ita atheniẽſes uirtute ducis ꝑ ſalute pr̃iæ ſe offerẽtis bello liberãt̃: Poſt codrũ nemo thenis:regnauit. Admiſtratio reip. ãnuis magſatib⁹ pmiſſa hæc oĩa ex illo:de hoc ẽt aliq̃. Cice. i ſi. li. i. tuſ. Gen⁹ æaci:fuit
Aeacus is iouis æginæq̃ filius. Genuit ãt Thelamonẽ Peleũ & phocũ. Ex peleo ac thetide achilles ortus:q cũ agamẽnõe ad Troiã acceſſit: Auctor ĩ iis Dio.
Ilion lib. v. Sacro ilio. a diis. n. mœnia ſibi conſtructa fuerãt. Diony. ſcri. iliõ i phrygia eẽ iuxta Idã montẽ ciuitatem olĩ ampliſſimã & maximoꝝ heroũ procreatricem quã ferũt ab neptũno & apolline cõditã extitiſſe:ſed poſtea direptã & euerſam Palladis:ac Iunonis cõſiliis:ſitã ꝑpe Xãthi & Idæi ſimoentis: undas. Chiũ cadũ:de chio uino optimo ſupius dictũ ẽ. Aq̃ tẽperet ignibus. i. tepefaciat:utebãt̃. n. tepida aq̃ ꝑ di
Peligni luẽdo uino:ꝑ id ãt Hora. hyemẽ tũc fuiſſe inuit. Et quota:ſup. hora. Pelignis frigoribus peligni pp̃li ſunt marſis uicinis:ut ſcr. li. v. Str. Sulmo ãt pelignoꝝ ẽ mediterrãea ciuitas:ut docet. li. iii. Ptol. pelignie ãt frigoribus ait:qa ex mõtib⁹ illis niuoſis uẽire uidebãt̃: q ſabiniæ iminẽt. Da lũæ ꝑpeř nouæ:hortat̃ pueꝝ ad parãda pocula. Eſt aũt ordo:o puer da ꝑpe pocula nouæ lũæ:da mediũ noctis:da pocula murenæ auguris:pocula miſcẽt̃ tribus cyathis cõmodis aut nouẽ. Da lu. no. i. i lũæ honorẽ. Hoc ait q̃m ſolebãt olĩ pocula ſumere in deoꝝ honorẽ aut heroũ:aut amicaꝝ:hic Mar. igt. Nẽia ſex cyathis:ſeptẽ iuſtina bibat̃. Oĩs ab ĩfuſa nũeret̃
Cõuiuiarũ numerus amica phalerno. Trib⁹. a. n. Gel. li. xii. c. xi. ſcr. Varo dixiſſe cõuiuaꝝ nũeꝝ oportet̃ icipe a gr̃aꝝ nũero:& ꝑgredi ad muſaꝝ. i. ꝑficiſci ab trib⁹ & cõſiſteř i nouẽ. ut cũ pauciſſimi cõuiuẽ ſũt nõ pauciores ſint q̃ tres:quũ plĩmi nõ pl'es q̃ nouẽ. Nã multos igĩ eẽ ñ cõueñit:q turba plærũq̃ ẽ turbulẽta. Attõit⁹:nimio uidelicet uino.
PORPH. Q Vãtũ diſtat ab inacho codrus telephum adoleſcentem alloquitur. q a q̃ ptinerent ad conuiuii hõtis apparatus non narrent. Deinde conuerſus ad puerum hortatur:ut impari numero cyathoꝝ re potiones faciat. Quãtum diſtet ab inacho codrus pro patria non timidus mori comparatio nẽ inquit facit uirtutum inachi & codri:codrus autem athenienſium dux fuit:qui ut pr̃iæ uictoriã pareret interimendũ ſe lacedæmoniis obtulit:de inachi aũt uirtutibus nulla extitit hiſtoria. Et pug. ſ. b. ſ. i. Sacrum ilium dixit:ſm Homericum illud ἱλιον ἱρον. Quo præbente domum: & quota ad epulandum præbente. ſ. quõ ſolent dicere apud quem & quota. Pelignis. e. ſ. utrum in peligno oppido uult intelligi dici:an ut ſolent poetæ ſpeciem pro genere poſuerit:ut Lenis innatat alnus Miſſa pado. Da. l. p. n. ſicut ueteres ſingulos uini cyathos ſub ſingulorum deorum:aut chariſſimorum ſibi nominibus ſolebãt in poculum defundere:ſm quæ nunc hæc dicuntur. Tribus. a. n. m. c. p. com. ſecundũ illud numero deus ĩpare gaudet.
ASCEN. Q Vantum. Facere thelephum poetam amicũ cuius corpis formam prius celebrauit monet animũ a carminibus quibus græcas hiſtorias nihil ad uoluptatem facientes deſcribebat: ad res letiores cõuiuii auertet̃ dicẽs:o thelephe tu narras. ſ. i carmines q̃tũ codrus rex atheniẽ. nõ timidus mori. i. q ſe deuouit: ꝑ pr̃ia:diſtet ab iacho:prio argiuoꝝ rege:& narras gẽus æaci:ut thelamonẽ peleũ & phocũ:& bella pugnata ſub ilio ſacro. i. a diis cõſtructo:hoc eſt res nihil ad nos aut ad cõuiuiũ ptinẽtes:& taces quo ꝑcio mercemur cadũ chiũ. i. uini. chii q̃d optimũ erãt:& q̃s. ſ. puer tẽpet. ſ. tepefaciẽdo:aq̃ ignib⁹:& quo ꝑbẽte domũ. i. i cuius hoſpitio:& quota. ſ. hora:ego carcã frigorib⁹ pelignis. i. apd' pelignos pp̃los uicinos marſis:exñs. ſ. añ focũ. Et q̃ſi dicat:qa turaces ego meminero addit. O puer. da ꝑpere. i. ꝑperãter pocula nouæ lũæ. i. q̃ ebibã i honorẽ nouilunii:da ẽt pocula mediæ noctis. i. q̃ ebibã i cõmemorationẽ & laudẽ eius da. ſ. tertia pocula:murenæ auguris. i. q̃ ebibã i honorẽ ei⁹ cuius forte auſpicio cõuiuiũ inierat:& qa tria cõmemorauerat addit eius rõnẽ dicens. Pocula miſcẽt̃ cyathis tribus aut nouẽ: cõmodis. i. cõueniẽtibus cuiq̃ ſuis. Nam uates attonitus. i. numine bacchi ac apollinis raptus:qui amat muſas impares. ſ. nouem: petet ter ternos. i. nouem cyathos:ideſt pocula:hoc eſt qui in muſaꝝ ſunt tutela ad illarum numerum nouem ſumãt pocula:qui uero gratiis ſeu charitatibus placere uolunt dũtaxat tria:qa gr̃a. i. gratiaꝝ ſeu charitatum una.

¶ Nudis

ANTO. Tybia Berecinthes. Rhea Veſta Cybele Lyra Themiſtocles

¶ Nudis iū.ſo. De gr̄tiis uideto ſupius ode.iii. li.i. Berecynthiæ.t. id ait qm̄ obliq̄ tibiā i phrygia midas inuenit. Geminas tybias marſias. Cū tibiis canere uoce Terē.dar. iſtituit. auct. Pli. li.yii. Berecynthiæ: berecynthes natio q̄dā iter phrygias ē ſimpliciter uero phryges Troeſq; ppe idā habitantes Rhean p̄cipuo uenerāt honorē eius orgia frequētātes hāc q̄dē deoꝝ matrē uocāt:& ueſtā:& dēā phrygiā magnā ab locis ār ideā didimenā phylenā peſſimōtiā cibelē hæc ſcri.Str.li.x. Lyra: ueterū ro.epulis fides ac tybias adhibere moris fuit Et in puerbiū uſq; græcoꝝ celebratū ē idoctos amuſis atq; græcis abeſſe. Apud illos aūt mos erat: ut in cōuiuiis poſt cœnā circūferēt lyra: cuius quū ſe impitū Themiſtocles cōfeſſus eēt: habitus ē idoctior. Auctorē Fa.li.i.de muſi. Parcētes d.nil agētes. Sparge ro.i mēſa.ſ. Lycus: is ſenex ei uicin⁹ erat. Nō h.nō apta erat.n. lyci ſenis uxor iuuenis hinc ille zælotyp⁹ erat & iuidus ac odioſus. Spiſſa te.laudat telephū a forma. Veſpo: de hoc uide ſupi⁹. Tēpe.uirpotēs apta uiro. Lēt⁹: occult⁹ ac lōg⁹.

Vates: tris prohibet ſupra
Rixarum metuens tangere gratia
Nudis iuncta ſororibus.
Inſanire iuuat. cur berecynthiæ
Ceſſant flamina tibiæ?
Cur pendet tacita fiſtula cum lyra?
Parcentes ego dexteras
Odi. ſparge roſas. audiat inuidus
Dementem ſtrepitum lycus.
Et uicina ſeni non habilis lyco
Spiſſa te nitidum coma.
Puro te ſimilem telephe ueſpero
Tempeſtiua petit chloe:
Me lentus glyceræ torret amor meæ.

PORPHI.

¶ Tris.p.ſ.r.t.g. ait ſupra nouē cyathos ſi tres addideris ſuiuſq; urebrius factus exurgas i lites q.ſ. cōtrariæ ſūt grāæ. Cur.b.f.t. berecynthia urbs ē phrygiæ: ergo tibias phrygias dicit q̄ ſacris m̄ris magnæ adhibent: ad q̄rū cātus tn̄ ſolēt & cōuiuātes ſaltare. Parcētes.e.d.o.i. ocioſas: q̄ neq; lyrā pcutiāt nec ſpgant roſas. Audiat.i.d.ſ.i. hilaritatis noſtræ iuidia rūpat. Et.u.ſ.n.h.l. merito nō habilis: q̄a puella ſeni iuncta eſt. Tēpeſtiua.p.e. i. matura reb⁹ uenereis. Me lē.g.t.a. elegāter me lētus amor q̄ſi latēs & occultus nūc intelligēdū: ut lentus ignis q̄ latens ac ſine flāma urit.

ASCEN.

¶ Iūcta ſororibus.ſ. reliq̄s duabus: nudis: metuens.i. metum hn̄s: rixaꝝ.i. ne ſiant rixe: phibet ſup. cyathos ſupra tris.i. excedentes numeꝝ ternarium. Inſanire iu. ſign̄at ſe attonitis & furētibus aſcribendū nouem expetere pocula dicens: iuuat.i. delectat: inſanire.i. iebriari: cur flamīa.i. ſonitus ex flatu: tibiæ berecynthiæ.i. phrygiæ: ceſſant? cur fiſtula pendet cū lyra tacita.i. nō reſonāte. Ego odio o telephe: dextera percentes.i. abſtinentes a pulſādo plectro: ſparge roſas: audiat lycus maritus: celotipus: & ita inuidus: ſtrepitū demente.i. dementiæ indicē. Et uicina.ſ. coniūx lyci: nō habilis.i. nō apta: quia iuuencula eſt lyco.ſ. uetulo. Chloe tempeſtiua.i. iam matura uiro: petit te nitidū.i. decoꝝ ſpiſſa coma: & petit te ſimilem ueſpero.i. ueſptino ſideri.ſ. ueneris: puro.i. ſereno. Lentus.i. minus ardens amor glycere meæ.i. dulcis amicæ: torret.i. urit me.

Ode.xx. dicolos tetraſtro. ad pyrrhum.

Non uides quanto moueas periclo
Pyrrhe getulæ catulos leænæ.
Dura poſt paulum fugies inaudax
Prælia raptor:
Cum per obſtantes iuuenum cateruas
Ibit inſignem repetens nearchum:
Grande certamen tibi præda cedat
Maior an illi
Interim dum tu celeris ſagittas

¶ Argumentum Odes.xx.

ANTO.

Erat i ſignis puer nearch⁹ apd̄ mulierē q̄dā. Pyrrhus āt poetæ ſodalis illū rape deſtinata. Admonet igit eū. Ho. illā ſecū pugnaturā. Victoriæq; facultatē eē penes nearcū pueꝝ. nā ille uictor erit quē ipe uoluerit: laudat ide pueri formā. Nō ui.q.&c. ode ē ſi ſis.ii.li.i. Getulæ ca.l. amātē mulierē leæ hn̄ti filios cōpat: nā ſicuti orba natis lea furit: ſic ēt mulier illa rapto ſibi amato puero. Inaudax.i. timidus. Grāde cer.i. ipa mulier certās & furēs. Tibi p̄.cæ.m. an illi itertogatiue legendū eſt.n. ſenſus uinces ne tu an illa.

PORPHI.

Non ui.q̄.m.p. Hæc allegoricos ad pyrrhū ſodalē dn̄t: qui puerū nearchū nunc a q̄dā fœmina dilectū ſollicitet: & ei extrahet conet. Inaudax.i. nō audax ac p hoc timidus. Ibit inſi. repe. nearchū grādæ certa. tibi præ. cædat maior: an illi. Obſcuram elocutionē q̄d certamen ipſum ire dixit: non mulierem quæ certamen cum pyrrho factura ſit cupiens ei eripere nearchom puerom.

ASCEN.

Non ui. Facete aludēs ad pyrrhū epirotaꝝ regē nobiliſſimum & doctorē exercitus ſane p̄ſtāiē: ab italia tn̄ tādē cedere coactū: monet pyrrhū ſodalē ſuū poeta ne pgat diuellere nearcū pueꝝ ab eo amatū: e māibus mulieris ipſius amatricis ip̄ſoq; detinētis: nā ēt ſi extorſerit: uictoria: tn̄ fuerit in arbitrio pueri: ad utrū uoluerit rediturl. Ordo ē: o pyrrhe nō uides.i. cōſideras ne: ſup. cū q̄to periculo p periculo: moueas.i. auferre coneris: catulos leænæ getulæ.i. puerum nearchū: tā ardenter ab amica dilectū & cū tāta ferirate repetē dū: ut catulū amat leæna: & ſi auferat repetat: tu captor fugies inaudax.i. nō ſatis audax poſt paulum.ſ. rpis: p̄lia.ſ. cū furēte muliere: dura cū ipſa ibit per obſtātes cateruas iuuenū repetēs nearchū.ſ. pueꝝ: inſignem.i. elegāti forma p̄ditū: appoſitore grāde certamen: ſicut in buc. maro. Et certamē erat chorydon cū thyrſide magnū: aut grande certamen erit an p̄da.ſ. nearchus per te ablatus: cedat maior.i. potior: & p maiore tp̄: tibi an illi.ſ. mulieri quā læenā dixit. Interim.i. interea loci: dū tu pmis celeris ſagittis.

ANTO. ¶ Dẽtes acuit: adhuc pſtat in metaphora. Arbiter pugnæ.i.ipſe puer pugnæ iudex. Dicit̃.n.arbiter q toti/ u, rei hẽat arbitriũ & facultatẽ: ut Feſtus edocet. Sub pe.nu.i.diſſoluto & libero oñdit.n.uictorẽ fore: cui
Nireus puer uoluerit palmã tradere & ſeipſũ. Nireus: is regnauit in naxo inſula: fuitq; catopi filius atque Alagiæ: ſpecioſus ad modũ: & q cũ agamẽnone ad troiã pfectus eſt: ut Dyodorus ait lib.yi. meminit ẽi homerus in
Canymedes iliade. Aquoſa rap.abi.i. Ganymedes q filius trois ab ioue in aqlã uerſo raptus dñ/a poeta lib.y.ibi.ſ.uictori clamidẽ auratã &c.ſcri.ẽt ti.x.meta.Ouid. Aquoſa ida: ab iõ.n.mõte defluũt ſcamãder & Simois: ut ſcr.mela.

Promis hæc dentes acuit timendos:
Arbiter pugnæ poſuiſſe nudo:
Sub pede palmam
Fertur: & leni recreare uento
Sparſum odoratis humerum capillis.
Qualis aut nireus fuit: aut aquoſa
Raptus ab ida.

PORPH. ¶ Hæc.d.ac.ti. belle hoc dicit̃ de ea quã tãdudũ ſub nomine læne intelligi uoluit. Arbiter pugnæ poſuiſſet nudo ſub pede palmã. Hũc puerũ arbitrũ certaminis eſſe dicit: & palmã cõtẽrionis ipſius refert. Quid itelligi uoluit illũ auctorẽ certaminis futurũ cui ſe tradere uoluerit. Qualis.n.fu.nirei pulchritudir ẽ & hõer⁹ pdicauit eũ ait.

ASCEN. ¶ Et hæc.ſ.leæna: hoc eſt acris mulier: acuit dentes. ipſe puer: arbiter.i.q ex arbitrio uictoriã attribuit utri uult: fert̃ poſuiſſe palmã.i.uictoriã: ſub pede nudo.i.iermi & nullo pterq̃ arbitrio munito: aut i ſolo pede quo utro uelit accedat: & fert̃ recreare uẽto.i.ſtare ocioſus ad ſpectaculũ recreans uẽto humerũ ſparſum.i.cõſperſum capillis odoratis.i.unguento delibutis: q̃lis fuit aut nireus rex naxi indulgentiſſimus: aut raptus.ſ.gammedes: ab ida.ſ.ſilua phrygiæ aquoſa.i.unde quó defluunt fluuii ſcamander & ſymois.

¶ Argumentum. Odes.xxi.

Ode.xxi.tricolos.tetra.ad amphoram.

O Nata mecum conſule manlio
Seu tu querelas ſiue geris iocos
Seu rixam & inſanos amores:
Seu facilem pia teſta ſomnum
Quocunq; lectum nomine maſſicum
Seruas moueri digna bono die
Deſcende coruino iubente
Promere languidiora uina:
Non ille: quanquam ſocraticis madet
Sermonibus: te negliget horridus.
Narratur & priſci catonis
Sæpe mero caluiſſe uirtus.

ANTO. AMphorã hortat̃ optima uina effunderei coruini grãm q & ſi mores ſocratieos habet: nõ tñ a potu abhorrebit: catonis exemplo: his.n.mero clauiſſe pluries legit̃. Edocet inde qd merũ efficiet. O nata mecũ. Ode eſt ſimilis nonæ. Cõſule mãlio: uno eodẽq; tpe uini amphorã & ſenarũ aſſerit. Seu te q̃relas uino.n.aut q̃ruli: aut hilares: aut uenerei: aut pugnaces: aut ſomnolenti fiũt. Quocũq; noie.ſ.cõſulũ. Lectũ erit.n.in amphora eõ ſuiũ nomẽ in uetuſtatis teſtimoniũ. Maſſicum uinũ optimũ de quo ſupius. Digna ſupple tu. Bono die.i.feſto Languidiora: lãguidiores redderia ſeu uetuſtiora dixit.i.ſupius Ode.xyi.huius libri: nec leſtrigonia bacchus in amphora Lãgueſcit mihi.i.ſeneſcit. Nõ ille: aſſerit coruinũ nõ abhorrere a potu exẽplo catonis. Madet.pfuſus eſt & plenus.
Socrates Socraticis ſermõibus. Socrates primus de uitæ rõne diſſeruit: Primus ethicẽ inuenit ea potius ingrẽda exhortãs q̃ mores iſtrueret: dicebatq; ſeire ſe nihil pter hoc ipſũ & neſciret. Apollinis demũ oraculo mortaliũ oĩum ſocrates ſapiẽtiſſim⁹ p/
Catones dicatus eſt auctor Laer. Priſci catonis. Catões duo celeberrimi fuerũt: maior & minor: maior dicebat̃ pri/
Cato ſcus cõſequẽti tpe cato ei uirtutis cognomẽtũ extitit. Nã romani eum i quo multarũ rerũ uſus ac expiẽtia fit
priſcus Catonẽ noiabãt: is in exercitu quaſi ſemp aqua utebat̃: q; ſi qñ magis atq; magis calore oppreſſus ſitiret aceti frequẽter hauſtu ſiti ſedebat: uel ſi qñ uires priſtinas deſideraſſet uegetãdi corpis cã leuiuſculi nõ nihil uini delibaſ̃ cõſueuerat: cũ ſuis i domo ſedere ſolitus eodẽ pãe eodẽq; uio ueſcebat̃. Et iperator & cõſul eodẽ uino
Cato mior quo & opari uſus ẽ. Cato uero minor q pauũ habuit Catonẽ maiorẽ & ſi oĩ uirtute abũdaret attñ ſæpe cũ amicis ad aurorã uſq; i potatiõibus uigilabat: cauſam huius rei credunt fuiſſe negocia publica in quibus per totos dies occupatus atq; ita amicos cõuenire & cum illis uerſari phibitus per noctem atq; potum cum eiuſdem eſſe cogebat̃. Auctor eſt Plutharchus. Priſci catonis: poeta abuſus eſt noie. Non.n.cato priſcus ſed uticenſis uino inuigilabat: ut iam oſtendimus uel ad tempora ſua reſpexit. Erant quippe & alii catones.

PORPH. O Nata mecũ cõſule mãlio. Iocolariter ad amphorã q̃ hẽat i ueterão alloqt̃ ut oñderet q̃ uetuſtũ uinũ hẽat ſecũ natã dixit appet ãt flaccũ & cõſule mãlio natũ eẽ. Seu.t.q.ſ.g.i.ſeu rixã & iſanos amores. Seu.ſ.pia.te.ſo. belle hoc dñr: ut p uinũ alii q̃reloſi. alii hilares. ac iocoſis: & qdã rixãt i cõuiuio: qdã aũt i cupiditatẽ uenereã effetueſcũt. nõnulli obdormiũr. Deſcẽde.c.i.p.l.u.ſignĩ ſe meſſallã coruinũ paſcere i cuius honorẽ uetuſtiſſimi uini amphora pmere uelit. Deſcende cor. iu. pmere languidiora uina. Attẽ de elocutionẽ deſcende promere deſcende ut pmas: ut eſt illud: bibere abſumo. Languidiora aũt uina dixit uetuſtate lænita. Sic ergo & illud ſupra dictũ. Nec leſtrigõia bacchus i amphora lãgueſcit mihi. Nõ ille q̃q.ſ.m.ſ.t.n.h.&.p.c. ordo & ſenſus eſt: nõ ille te negliget nec eſt i hoc horridus quãq̃ philoſophiæ ſtudioſus ſit.

ASCEN. O Nata. Amphoram affat̃ dicens: o amphora nata mecum.i.cũ ego naſcerer.ſ.cõſule mãlio: quocũq; noie.ſ.cõſulum tu ſeruas uinũ maſſicũ lectũ.i.collectũ exñs. digna moueri bono.i.læto die: deſcẽde coruino iubẽte pmere uina lãguidiora.i.ĩbecilliora: qd̃ qa ſocraticus uri: aut p modeſtia iuſſit: licet forte melius

forte melius recipiat:ſeu tu geris q̄relas.i.uinũ excitatiõũ q̄relaꝝ:ſeu iocos:ſeu rixã & amoues inſanos.ſeu o pia teſta geris facilẽ ſomnũ:hæc enim a diuerſo oino potis ingeiũſ. Nõ ille:q̄q̄:ingr ille.ſ.coruinus:madet idest fluat:ſermonibus ſocraticis.i.moralibus & frugalitatem cum ſobrietate laudantibus:tamẽ ſupple non negliget te horridus.i. ot horridus & icõcinuus cunuictor. Nam & uirtus Catonis priſci:ideſt ueteris non tamen maioris nec cui priſco cognomen erat.ſed oticenſis narratur caluiſſe ſæpe mero : unde & Seneca dicebat ſe potius laudaturum ebrietatem propter Catonem quam uituperaturum catonẽ propter ebrietatem.

Tu lene tormentum ingenio amoues
Plerunq; duro:tu ſapientium
Curas:& arcanum iocoſo
Conſilium retegis lyeo.
Tu ſpem reducis mentibus anxiis
Vireſq; & addis cornua pauperi.
Poſt te nec iratos trementi
Regum apices neq; arma militum
Te liber:& ſi læta aderit uenus
Segneſq; nodum ſoluere gratiæ
Viuæq; producent lucernæ.
Dum rediens fugat aſtra phœbus:

ANTO.

¶ Tu lene tormentũ:uini potentiam & effectus explicat. Lene tormentũ:uini caloiẽ atq; potentiã & moleſtiam quandam lene tormentũ appellat. Ingenio duro:ſeueræ naturæ uiro : ut catõi & ſimilibus:curas & .p.i.arcanum conſiliũ. Retegis.ebrii.n.ſecreta pandunt. Iocoſo lyeo: per oinũ quippe multi iocoſi fiunt & hilares. Ver. Aſſit lætitiæ bacchus dator & bona iuno. Tu ſpẽ reducis:mœſti enim ubi oinu incaluere melius: ſperant. Vireſq; & addis cornua paupi : cornua intelligit ipſas uires. Feſtus autem inq̄t hoĩes nimio uino truces fieri : idq; liberi pr̄is ſimulachro cornua addi Videto latius lib.ii.ode.xix. Oui. itẽ li.i.de arte de uino ait. Vina pant aĩus:faciũtq; coloribus aptos. Cura fugit multo diluiturq; mero. Tonc ueniũt riſu:tũc paup cornua ſumit: Tũc dolor & curæ rugaq; frõtis abit. Tũc apit mẽtes euo rariſſima nr̄o. Simplicitas artes excutiẽte deo. Vireſq; & addis:ordo ẽ. Et addis uires & cornua.i.uiolẽtia paupi poſt te.i.poſt tuũ potũ. Tremẽti:neq; iratos regũ apices.i.potẽtias atq; ſublimitates. Neq; militũ arma:id ãt euẽit qm̃ ebri⁹ putat ſeſe libeꝝ eẽ & nulli ſubiectũ. Te liber:ſenſus ẽ q liber uenus & gr̃æ ueneris cõites & lucerne puigiles uſq; ad ſequentem auroram potus ꝑducẽt q & de Catone legitur:ut diximus. Segnes:pigræ nunq̄.n.ſoluunt de quibus uideto in lib.i.

Cornua

PORPH.

¶ Tu lene tormentum ingenio amoues:quoniam & blanditur ebrietas:& extorquet plerunq; animi grauitatem. Vireſq; & addis cornua pauperi:bene & hoc quia interdum per ebrietatem homines humilitatis ſuæ obliti in maiorem ſui fiduciam exurgunt:Per q̄ melioribus non cedentes accenduntur temeritate: Per cornua autem uiolentiam cerebri intelligi uult. Te liber & ſi læta aderit uenus:ſignificat ſe ex hac amphora potando hilaritatem & gratiam cõuiuii uſq; in craſtinum mane producturum. Viuæq;.l.pro ardentibus dixit. Regũ.a.per apicẽ ſublimitatẽ honoris ac potẽtiæ ſigñt :ut ſupra oſ̃dimus. Segneſq;.n.ſ.g hoc eſt:q̄ nodum nõ ſoluũt: Ad hoc aũt id ptinet q q ſida gratia inter ſe iuncti ſunt nunq̄ ad amicitia ſoluuntur.

ASCEN.

¶ Tu amoues plerunq; ingenio duru.i.difficili:tormentum lene.i.moleſtiam tolerabilem:tu amoues curas ſapientiũ:& retegis.i.apis:lyeo.i.oino a diſſoluẽdu dicto:iocoſo:q a ad iocũditatẽ faciente: cõſiliũ arcanũ.i.occultũ prius:tu reducis mẽtibus anxiis ſpẽ & uires:& addis pauperi cornua.i.petulãtiã aut uiolẽtiã: nec trẽmẽti poſt te.i. poſt potũ boni uini:apices.i.ſublimes magr̃atus regũ iratos.i.iratorũ:neq; arma militũ.i.ſatellitũ. Liber.i.bacus & gratiæ ſegnes.i.tardæ ſoluere.i.ad ſoluẽdũ nodũ.i.uim obligationes ꝑ bñſicio accepto ſi uenus læta aderit:& lucernæ uiuæ.i.uigiles aut uigilũ hoc ẽ ardẽtes: ꝑducẽt:exercebũt te:dũ.i.donec phœb⁹.i.ſol rediẽs fugat.i.occulit aſtra.i.uſq; ad idẽ.

Ode.xxii.dicolos tetra.dianæ officia celebrat.

MOontium cuſtos nemorumq; uirgo
Quæ laborantes utero puellas
Ter uocata audis:adimiſq; leto

¶ Argumentum. Odes.xxii.

ANTO.

Dianæ officia celebrat:eſt.n. mõtiũ nemo moꝝq; cuſtos:uirgo:fauet pturiẽtibus & morte liberat. Poſt hæc pinũ quãdã uillæ ſuæ iminẽtẽ eidẽ cõſecrat ꝑmitẽs ãno quoq; uerrẽ ſacrificaſ. Mõtiũ cuſtos &c. Quæ laborãtes:lũa ut Vat.ſcri.naſcẽtiũ dux eſt:hic ab iuuãdo & luce. Iuno. lucina dicta ab latinis:ipa.n. mẽſib⁹ actis i lucẽ ꝑducit iſantes. Dio.ẽt li.vi.ſcri. Lucinã plentiũ curã hr̃e officiũq; eoꝝ:q̄ pturientes pſerũt. Vñ & i pt⁹ diſcrimine ad difficultate hãc mulieres ꝑcipue iuocãt deã. Ad dianã tradũt iſantiũ ac ciboꝝ:quos id ætatis poſtulet officiũ ptineſ:q̄ ex cã pueroꝝ nutricẽ uocari dñt Cic. in li.de natura deoꝝ ſcri.q Dianã & lunã eãdẽ eẽ putãt. Lũa a lucendo noiata eſt:eadem eſt.n.lucina itaq; ut apud græcos Dianã:eãq; luciferã:ſic apđ noſtros Iunonem lucinã in pariendo inuocãt quæ eadem diana omni uaga diciſ Diana dicta q noctu quaſi idem efficeret:adhibeſ aũt ad partus q ii matureſcunt aut ſeptem nõnunquã:aut ut plerunq; nouẽ lunæ curſibus:qui quia menſa ſpacia conficiunt menſes nominantur hæc ex Tullio. Ter uocata: ternarius enim numerus & mas impar eſt & religioni tributus de quo latius libro primo ode uigeſimaoctaua.

Luna
Lucina
Diana
Menſes

PORPHI.

MOntiũ.c.n.u.dianæ pinũ i fũdo ſuo cõſecrat. Apud q̄ quotãnis ſe ſacrificatuꝝ repromittit. Quæ.l.u.p.t.u.a. ſm græcoꝝ opionẽ q parẽtib⁹ dianã adeſſe dñt q̄ iõ lucinã appellam⁹:q lucẽ naſcẽtib⁹ tribuat.

ASCEN.

MOntium. Dianam celebrans dicit. O uirgo.ſ.diana perpetua uirginitate gaudens:cuſtos montium & nemorum:quia uenatrix eſt:quæ uocata ter quod ad religionem facit: audis puellas laborantes utero:ideſt parturientes eſt enim lucina & matri parturienti apollinem obſtetricis munus exhibuit.

ANTO. ℭDiua triformis:ideſt quia:ut etiā Porphyrio docet eadem exiſtimatur lucina diana proſerpina. Ouidiuſq; lib.i.Faſt.ait.Ora uides hecates in tres uergentia partes. Seruet:ur in ternas compita ſecta uias. Virgi.item

Verres libro quarto Tergeminamq; hecaten tria uirginis ora dianæ. Exactos:finitos:ideſt anno quoq;. Verris: eſt uerres porcus minime caſtratos. Obliquum ictum:ſic eni m magis arbor offenditur.

PORPH. ℭDiua triformis.ut dicatur manifeſtum eſt:quia ſcilicet eadem exiſtimatur lucina:diana proſerpina.

ASCEN. ℭEt o diua triformis.i.tria ora & tris poteſtates:habens:adimis.ſ.parturientes & partum leto.i.morti. pinus imminens uille.i.inclinans ſe ad uillam: hoc eſt domum in agro medeſto.i.uolo ſit tua.i.tibi ſacra quā ego letus.i.lubenter ſacrificās :p annos exactos.i.per annua feſta donem.i.imbuam ſacrificando:ſanguine uerris.i.porci maſculi & coleati:meditantis.i.cogitantis præ animoſitate quomodo inferre poſſet: ictum.ſ.dentiū: obliquum: ideſt ex tranſuerſo ſic enim feriunt apri & uerres.

Diua triformis
Imminens uillæ tua pinus eſto
Quam per exactos ego lætus annos
Verris obliquum meditantis ictum
Sanguine donem.

ℭArgumentum. Odes.xxiii.

ANTO. SCribit ad phylirē dicēs q; ſi ad cælū tēdet ſupinas manus noua ydem lunā ſi thure & fruge lares placarit & porca eius oītes minime ab affrico offendēt Nec ſegetes ab rubigine non ēt alūni ſui ī autūno grauabūt:cōcludit demum deos ſatis placari etiā minimis. Dūmodo:qs eos ſine crimine & ſcelere pcet. Cælo ſupinas:ode eſt ſilis nonæ. Horna fruge.i.huius anni latius tñ ſupra id patuit.

Lares:de laribus late uideto epodo ſecūda. Peſtilētē aphricū.Pli.li.xviii.capi.q̄drageſimo nono ita ſcri.Ex aduerſo aquilonis ab occaſu brumali aphricus quē græci liba uocāt &c.Eſt aūt uentus humidos:ut li.ii.docet Pomifero anno. Autūnū itelligit de quo ēt naſo lib.ii.de arte ait.Sæpe ſub autumnū quū formoſiſſimus annus plenaq; purpureo ſubrubet uua mero. Quū mō frigoribus pmimur modo ſoluimur æſtu,Aere nō certo corpora languor habet. Algido.de hoc oppido late ſuperius. Nam quæ : ordo eſt:nam deuota uictima quæ paſcit inter q̄rcus & illices: aut creſcit albāis ī agris ceruice tiguet pōtificū ſecures te coronantē marino rore.& fragili myrtho paruos deos nihil attinet tentare eos multa cede bidentium.

Ode.xxiii.dicolos tetraſtro.ad Phyliren.
CAelo ſupinas ſi tuleris manus
Naſcente luna ruſtica phylire
Si thure placaris & horna
Fruge lares:auidaq; porca:
Nec peſtilentem ſentiet aphricum
Fœcunda uitis:nec ſterilem ſeges
Rubiginem:aut dulces alumni
Pomifero graue tempus anno.
Nam quæ niuali paſcitur algido
Deuota quercus inter & ilices
Aut creſcit albanis in herbis
Victima pontificum ſecures
Ceruice tinguet:te nihil attinet
Tentare multa cæde bidentium
Paruos coronantem marino
Rore deos:fragiliq; myrtho

Paruos deos:lares intelligit. Bidentibus:de iis late Gellius:& Macrobius.

PORPH. CAelo ſupinas ſi toleris [illegible]us:hac ode quādā phillidem alloquit dicēs ei deos puris manibus:& bona cōſciētia colēdos eſſe. Supinas.i.ſupplices. Virg. Tēdoq; ſupinas Ad cælū cū uoce manus. Promiſero anno:p pomifera pte anni.i.tpe autūnali qđ ē graue & peſtilēs.Nā q̄ niuali paſcit algido deuota.Dicit aliud cōuenire pōtificibus. Aliud q priuatos lares ſuos orāt alios.n.hoſtias magnas diis imolare debere.Hos āt myrtho & marino rore cōtētos eē debere. Nā q̄ niuali paſcit algido deuota q̄rcus iter & ilices:deuote āt abſolute dr̄.& ſignt̄ diis oſtinatā:ordo ē aūt deuota uictima quæ paſcitur niuali algido iter quærcus:& ilices aut creſcit in albanis herbis tinget ſecures pontificum ceruice. Coronantem marino rore deos & fragili myrtho marinum rorem hodieq; in italia oirgulum quoddam appellant.

ASCEN. CAelo ſupinos Phyliren ruſticam ad religionem hortatur dicens o phylire ruſtica:ſi tuleris : ideſt extuleris cælo:ideſt ad cælum:manus ſupinas:ideſt ſurſum extentas:luna naſcente:ideſt in nouilonio:quod ſuperſtitioſi obſeruent:ſi placaris:ideſt placaueris:lares:ideſt deos tuos familiares thure & fruge horna:ideſt hoc anno nata:& ita nondum corrupta.& porca auida ſcilicet cibi & ita non languente:nec uitis tua fœcunda ſentiet aphricum ſcilicet uentum:peſtilentem:ideſt nociuum & quaſi peſtem inferentē uitibus:nec ſeges ſentiet rubiginem:ideſt pluuiam quandam rubiginem inferentem ſterilem:quia enecat ſegetem:& inducit ſterilitatem:aut dulces alumni:ideſt liberi tui quos alis: nō ſupple ſentient:tempus graue:ideſt moleſtum ſcilicet auſtro flante.quem plumbeum uocat alibi poeta: anno pomifero.ideſt parte anni poma ferente ſcilicet autumno.nam uictima deuota: ideſt addicta ſacrificio quæ paſcitur in algido ſcilicet monte cum oppido haud longe ab roma.niuali:quia niuibus ſæpe tegitur : unde ab algore nomen ſumpſiſſe uidetur:inter quærcus & ilices.per quas ſuem intelligit : aut creſcit in herbis albanis ſcilicet bos tinguet:ideſt imbuet & madefaciet ceruice:ideſt cruore e ceruice ſecta minante:ſecures. ideſt cultros ad ſacrificiom aptos pontificum:ideſt ſolenni ſacrificio ſeruabitur.Nihil attinet ſcilicet ad religionem aut placationem deorum:te coronātem:ideſt ſi coronaueris rore marino & myrtho fragili:ideſt ſerto ex herbis fragrantibus:deos paruos ſcilicet penates tuos:tentare:ſup.eos:multa cæde bidentium:ideſt ouium.

ℭImmunis

¶Immunis ma.i.pura & ſine crimine. Nõ ſumptuoſa:ordo eſt: nõ mollibit aduerſos penates ſumptuoſa hoſtia blãdior farre pio & ſaliẽte mica: dicit aũt manũ purã nõ eſſe blãdiorem & magis gratã diis cũ maxima hoſtia: q̃ cũ farre pio & ſale. Sũptuoſa hoſtia nõ noĩatiui ſed ablatiui ſunt caſus:ſa.n.cæſura lõga eſt & eſſe debet:nã ſẽſus aliter nõ quadraret. Mollibit:ꝑ molliet antiquæ dixit:ut audibit: ſeruibit. Penates:de his latius ſupra. Farre pio & ſali.mi.Molã intelligit:quæ aqua farre & ſale fiebat. auctor eſt Valerius lib.ii. Pli.uero ſic ait lib.xviii.ca.ii.Numa iſtituit deos fruge colere & mola ſalſa ſupplicare atq;ut auctor eſt hemina:far torrere qm̃ toſtum cibo ſalubrius eſſet id uno modo conſecutum ſtatuendo non eſſe purũ ad rem diuinã niſi toſtum is & fortunæ caluæ inſtituit farris torrendi ferias &c. ANTO. Mola

Immunis aram ſi tetigit manus:
Non ſumptuoſa blandior hoſtia.
Mollibit auerſos penates
Ferre pio:& ſaliente mica.

¶Immunis arã:ſi tetigit manus ſubaudiẽdũ extrinſecus ſcelerũ ut qd tale:qa imunẽ ſcelerũ manũ uult intelligi.i.a ſceleribus purã:quã dicit blãdiorẽ diis eẽ farre & granis ſacrificãtẽ q̃ ſi ſumptuoſam hoſtiã ſacrificet. Nõ ſum.blã.ho. noĩatiui caſus ſũt ſumptuoſa & hoſtia qa ſenſus eſt:nõ blãdior diis ſumptuoſa hoſtia per ſacrificiũ q̃ manus quæ innocens farre & ſaliente mica ſacrificat. Salientem aũt micã ſalis granum intellige ꝙ ſaltat cũ in ignem miſſum ſit. PORPH.

¶Nã ſi manus ĩmunis.i.nõ particeps ſceleris:tetigit arã(tãgebãt.n.arã teſtãtes deos dũ ſacrificabãt)ipſa nõ mollibit.i.molliet hoc ẽ mulcebit & placabit blãdior.i.acceptior:penates auerſos.i.indignatos: hoſtia ſumptuoſa.i.per hoſtiã ſumptuoſam:farre pio:& mica ſaliente.i.mica ſalis: hoc eſt quã per molam pie oblatam. Mola autem fiebat ex farre aqua & ſale. Sal autem dicitur a ſaliendo:quia ſalit.i.rem ſalſam facit: & ſalit.i. ſaltat dum in ignem mittitur. ASCEN.

Ode. xxiiii. dicolos diſtrophos in auaros Romanos & de ſcytharum continentia.

INtactis opulentior
Theſauris arabum:& diuitis indiæ
Cæmentis licet occupes
Tyrrhenum omne tuis:& mare ponticum
Si figit adamantinos.
Summis uerticibus dira neceſſitas
Clauos:non animum metu
Non mortis laqueis expedies caput.
Campeſtres melius ſcythæ:
Quorum plauſtra uagas rite trahunt domos:

¶Argumentum odes. xxiiii.

IN auaros inuehiẽ:arguẽs primũ eoꝝ plĩma minimeq; neceſſaria ædificia: nõ.n.cõtẽti terreſtrib⁹:in mari quoq; ædificabãt:qđ qdẽ nihil ꝓdeſſe dicit ad fugiendã mortem oĩno:nã q licet ẽt multa qs poſſideat moriẽdũ erit. Laudat exinde ſcytas:qui domibus carẽtes plauſtris ꝓ illis utunẽ:& paucis cõtenti uiuunt. Quicũq; aũt & laudem & gloriã optat hñdi cupiditatem frenare debet. Vñ damnanẽ illi:q acqrendi gr̃a oẽ periculũ ſubeũt: ſpreto ẽt mari quocũq; relictaq; arduæ uirtutis uia. Hortaẽ inde uel in capitoliũ gemmas & auꝝ uel in mare mittenda:ut maloꝝ cauſæ fugenẽ. Damnat poſtea parentũ ꝓſidiã in acqrendis rebus idigno & uitioſi hæredi. Intactis opu. ode eſt filis tertiæ. Opulentior:ſupple tu. Cæmentis:lapidibus & ædificiis. de cemento aũt latius ſupra. Adamãtinos clauos.i.duriſſimos:& inde infrãgibiles. Sũmis uerticibus.i.uiris ſũmis. Dira neceſſitas:ſæua mors quæ lege fatoꝝ neceſſario cuiq; euenit. Nõ aĩum metu. Senſus eſt: ꝙ mortis neceſſitate nullis diuitiis carere poſſumus. Campeſtres ſcythæ. Scytharũ nomadũ parſimonian præponit romanoꝝ diuitiis. De nomadibus ſcythis paſtoribus multa poeta ſcri.li.iii.geor. Et Stra.li.vii.ſic ait. Nomades &.n.tentoriis utũẽ centonũ inſtar pilo cõtextis: in plauſtris uitã degẽtes:circũq; tentoria pecora comitanẽ a qb⁹ uictũ caprãt & aluntẽ lacte caſeo carne:paſcua uero ſectanẽ loca ſp herboſa ꝑmutãtes:hibernis qdem tpibus meoticis uerſantur in paludibus æſtiuis uero per campeſtria uagantur &c. ANTO. Nomades ſcythæ

INtactis opulentior theſauris:hac ode generaliter inuehiẽ in luxuriã oẽm oĩa ꝓphanãtem & ædificiis nouis non terrã tm̃:uerum etiam maria occupantem. Si figit adamantinos ſummis.u.d.n. neceſſitatem hic pro morte poſuit. Senſus autem quamuis multa ampla poſſideas:nõ tamen ſincera uoluptate his frui potes:quippe cum neceſſitati mortis te obſtrictum eſſe ſcias:nec poſſis inde te ullo remedio:aut præmio redimere. Adamantinos autem clauos pro neceſſitate mortis quæ dura eſt & immutabilis mala conceptione dictum eſt. Campeſtres melius ſcythæ:quod in campis ſine tectis uiuant dicti ſunt:de quibus & Saluſtius:ſic ait ſcythæ nomades ter.ẽt:quibus plauſtra ſedes ſunt. PORPHI.

INtactis arabũ &c. Quia diuitiis multis mortẽ effugere nõ poſſumus docet improuidos eſſe qui hic ampla domicilia cõſtruũt: prudentiores autem ſcythas in plauſtris rem omnem tranſuehentes:quia caſtior & ſanctior eſt in illorum labore & paupertate uita:quam in romanorum opibus quas corruptiſſimi ſecuti ſunt mores ode eſt ſanctis eruditionibus refertiſſima. Ordo autem eſt: licet tu opulentior.i.ditior:theſauris arabum intactis.ſ.a prædatoribus:& indiæ diuitiis:ubi auri lapillorũq; uis magna eſt:occupes cæmentis tuis.i.fundamentis lapideis:omne.i.totũ mare tyrrhenum & ponticũ: tñ ſupple ſi dira neceſſitas.ſ.moriendi:figit ſummis uerticibus.i.elatis ad multam gloriam aut fœlicitatem capitibus:clauos adamantinos.i.ſpicula duriſſima & ineuitabilia:non expedies:animum metu mortis:nec caput laqueis mortis. Et ideo melius uiuunt ſcythæ campeſtres.i.non in domibus ſed in campis uiuentes: ut pote quorum domos uagas:ideſt trans feribiles: trahunt plauſtra rite ideſt ex ritu regionis. ASCEN.

ANTO. ¶ Getæ. Strabo libro ſeptimo. Miſos: thraces: & geta: etiam nomadas uocatos innuit: ideſt paſtores. Immetata: ſine metis & terminis. Liberas. i. cõmunes. Nec cultura placet. Senſus eſt: illos ferere quantum uni anno ſatis fuerit. Defunctũq; laboribus. i. illũ q anno pcedẽti elaborauerat alter ſequẽti anno recreat (Getæ) (Nomadas) (Sueui)
geſcit. n. ille altero opante. Cæſar lib. iiii. de bel. ſcrib. ſueuos germano℞ oĩum bellicoſiſſimos cẽtum pagos habere ex qbus quot annis ſingula milia armato℞ bellandi cã ex finibus educũt. Reliqui uero q domi manſerint ſe atq; illos alũt: hi rurſus inuicẽ anno poſt in armis ſunt illi domi remanẽt: ſic neq; agricultura neq; rõ atq; uſus belli itermittiẽ: ſed priuati atq; ſeparati agri nihil ẽ. Vicarius: is dr̃ q uices alicuius geris.

Viuunt. & rigidi getæ:
Immetata quibus iugera liberas
Fruges: & cererem ferunt:
Nec cultura placet longior annua
Defunctumq; laboribus
Aequali recreat ſorte uicarius.
Illic matre carentibus
Priuignis mulier temperat innocens:
Nec dotata regit uirum
Coniunx nec nitido fidit adultero:
Dos eſt magna: parentum
Virtus: & metuens alterius uiri
Certo fœdere caſtitas:
Et peccare nefas: aut precium eſt mori.
O quiſquis uolet impias
Cædes & rabiem tollere ciuicam:
Si quæret pater urbium
Subſcribi ſtatuis indomitam audeat
Refrenare licentiam
Clarus poſt genitis quatinus heu nefas
Virtutem incolumem odimus

Priuignus — Priuignis: priuignus dictus ꝙ anteq̃ mater ſecũdo nuberet eſt ꝓgenitus pri. n. antiqui ꝓprie dixerũt. auctorẽ feſtus. Tempat: p obtempat. Nec dotata regit ui℞. Iuſt. li. iii. refert lycurgũ inter Lacedæmonũ leges ſtatuiſſe uirgines ſine dote nubere iuſſiſſeq;: ut uxores eligerenẽ: non pecunia ꝙ ſeuerius mr̃imonia ſua uiri coercerẽt. Cũ nullis frenis dotis tenerenẽ: hinc optĩe Iuue. ait. Intolerabilius nihil eſt q̃ fœmina diues. Eſt aũt hoc ĩ loco ſenſus ꝙ q̃uis ibi dotate ſint cõiuges attñ uiris ſunt obtemperãtes: qđ romæ nõ erat. Hic Iuue. ait. Intolerabilius &c. itẽ impat ergo uiro &c. (Lacedæmonum uxores) Certo fœ. qđ qdem iter ui℞ & uxorẽ fit: ut alter alteri fidem ſeruet. Nã matrimonii bona triplicia eſſe dñr: Videlicet fides: ꝓles & ſacramẽtũ: in fide attendiẽ ne poſt uinculũ cõiugale cum alio uel cũ alia coeaẽ in ꝓle ut amãter ſuſcipiaẽ: religioſæ educeẽ in ſacro ut cõiugiũ non ſepetur nec cã ꝓlis alteri coniunganẽ. (Matrimonia bona) Et. p. n. ſenſus ẽ: ꝙ mulierib⁹ illis peccare eſt nefas morſq; eſt peccati pciũ: puniunẽ. n. illico ĩpodicæ qđ ſanæ ĩ ita lo℞ dedecus dr̃. O qſqs qcũq; ingt laudẽ & gloriã optat hñdi cupiditatẽ frenare debet. Rabiẽ ciuicã: ciuilẽ ſeditionẽ. Pr̃ ur. ſubſcribi ſtatuis ſicuti Ciceroni prius deinde Cæſari: poſtea Auguſto accidit: nã Apianus lib. ii. ſcribit: ꝙ Ciceronis cõſilio Roma a catilinæ cõiuratiõe liberata. Saluator peũtis pr̃iæ uiſus ẽ extitiſſe Gratiæ itaq; imẽſæ ab oĩbus illi habitæ uariæq; laudatõcs. Nã Cato pr̃em pr̃iæ illũ appellauit qđ decus nois ſublime a pp̃lo cõfirmatũ ẽ: ac poſtea ad impatores q digni habebanẽ defluxit. At Sueto. de honore Cæſari a pp̃lo collato poſtea ingt ſolidã colũnã ꝓpe uiginti pedũ lapidis numidici in foro ſtatuit: ſcripſitq; parenti pr̃iæ. Et lucius florus memoriæ tradidit. C. Octauianũ cæſarem ob facta igẽtia dictatorẽ ꝓpetuũ pr̃emq; pr̃iæ & Auguſtũ appellatũ fuiſſe. (Cicero pr̃ patriæ.) (Cæſar pr̃ patriæ) (Augu. pr̃ patriæ.) Poſt geni. i. nepotibus & poſteris. Quatinus nõ Quatenus p e ſed quatinus per i legẽdũ eſt: nã ordo & ſenſus talis. Quatinus. i. qm̃ inuidi odimus uirtutẽ incolumẽ q̃rimus ſublatã ex oculis heu nefas. Quatinus. Quatinus eſt qm̃: ſed q̃tũ quatenus aut ut auctor eſt Feſtus. (Quatinus) (Quatenus) Virtutẽ incolu. i. ꝓbos hoĩes uiuẽtes. Vñ Oui. ẽt ait paſciẽ in uiuis liuor: poſt fata qeſcit.

PORPH. ¶ Et rigidi getæ: thraces ſũt: quos rigidos dixit pp frigora regionũ ea℞. Immetata q. iu. li. fru. & ce. fe. Immetata. i. Iterminata: cõe aũt iter ſe barbaris ſolũ eo℞ eẽ oĩbus notũ ẽ. Nec cultura placet lõgior an. Hoc ẽ: nec plus colũt q̃ uñ unius anni fructũ pcipiãt. Defunctũq; la. æ q. re. ſ. ui. uicẽ laborãdi iter ſe pſtare barbaros oñdit. Et me. al. ui. ſubaudiẽdũ extrinſecus cõcubitũ. Et pec. ne. aut. p. m. hoc ẽ peccare nefas uẽ. At q peccauerit morte pœnas luit. O qſqs uo. i. nõ recte a ſupiore ode hæc ſepata ſunt: cũ inde pendeãt & illis annexa ſint. Si q̃ret pr̃ ur. ſub. ſta. i. ſi uult gl̃am apud ciues ſuos collocare: p quã mereaẽ: ut publicæ ſtatuæ ponanẽ & in titulo ea℞ pater urbiũ aſcribaẽ. Quatinus heu nefas uirtutem: incolumen odimus.

ASCEN. ¶ Et getæ rigidi. i. rigidã uitã agẽtes: de qbus Maro Mortẽ cõtẽnũt laudato uulnere getæ: melius ſup. uiuũt qbus iugera immetata. i. non cõmenſurata: ferunt fruges liberas. i. nõ coactas limitibus: nec legibus quas ceres alibi inuenit: ut illic quiſq; metat ubi ſeuerit & nõ alibi uñ legi fera dicitur a Marone æneι. iiii. Legi feræ cereri &c. uult aũt dicere fruges illic oẽs cões eſſe ſed cõi labore partas: & cererẽ. ſ. liberã illic: nec cultura placet longior annua. hq̃ ad annũ penũ: aut ad annonam uuius anni: & ubi uicarius. i. uiciſſim ſuccedẽs: recreat æquali ſorte. i. æquali conditione: q a q hoc anno laborauit ſequẽti ceſſat & ecõtrario defũctã laboribus. i. q iã labores exegit. Illic. Ordo eſt. mulier inocẽs tẽperat. i. obtẽperat: aut ſe accõmodat uõ obiicit: ut romæ fit illic. i. apud ſcythas: priuignis. i. priuſq̃ marito nupſerat ab eo genitis carẽtibus matre: nec cõiunx dotata: q a nõ hẽt diuitias ꝓ dote: ut ſtatim dicet regit uirũ: ut romæ: uñ eſt illud in aurẽ utrãq; qñqdẽ dotata eſt cubet. Nec fidit. i. cõfidit: ut ſe defendat aut alat: adultero nitido. i. cõpto q a dos ẽ ſup. illis magna uirtus parẽtũ: & caſtitas metuens alteri⁹ uiri. i. deuitãs alterius uiri cõmerciũ: fœdere certo. i. fide mr̃imoniali: quã nũc quoq; damus. Et ne. i. p re nefanda hñt peccare, i. aut nõ peccãt: aut pciũ. ſ. peccati: ẽ mori: q a adulteræ morte plectunẽ.

ctuſ. Paulus aũt de morte animæ loquẽs ait. Stipẽdia peccati mors &c. O deſiderãtis uox qſqs.i qcũq̈ uolet tollere: e ciuitate romana: cædes impias p bella ciuilia: & p.i. rabiẽ ciuicã.i. ciuiũ: ſi q̃ret.i. petet ſubſcribi ſtatuis.ſ. ſibi poſitis: pater urbiũ.i. ut ſub pede ſtatuarũ ſibi erectarũ ſcribaſ pater urbiũ.i. hic erat pater urbiũ audeat refrenare licẽtiã idomitã futurus.ſ. clarus poſt genitis.i. poſt eris: quatinus.i. quãdoq̃ dẽ: heu quæ inter dolẽtis uox eſt: nos odimus.i. odio pſeqmur: eſt aũt abodi: uirtutem incolumẽ.i. adhuc uiuẽtiũ: quia inuidia moti detrahimus ſemp uiuentibus: & inuidi quærimus.ſ. uirtutem ſublatã ex oculis.i. defunctorum.

Sublatam ex oculis quærimus inuidi.
Quid triſtes quærimoniæ:
Si non ſupplicio culpa reciditur.
Quid leges ſine moribus
Vanæ proficiunt? ſi neq; feruidis
Pars incluſa caloribus
Mundi: nec boreæ finitimum latus:
Durataeq; ſolo niues
Mercatorem abigunt? horrida callidi
Vincunt æquora nauitæ.
Magnum pauperies opprobrium iubet
Quid uis & facere & pati.
Virtutiſq; uiam deſerit arduæ.
Vel nos in capitolium:
Quo clamor uocat: & turba fauentium:
Vel nos in mare proximum
Gemmas: & lapides: aurum & inutile
Summi materiam mali
Mittamus. ſcelerum ſi bene pœnitet
Eradenda cupidinis
Praui ſunt elementa: & teneræ nimis
Mentes aſperioribus
Formandæ ſtudiis. neſcit equo rudis
Hærere ingenuus puer:
Venariq; timet ludere doctior
Seu græco iubeas trocho:
Seu malis uetita legibus alea:

CQuid tri. q̃ri. ſenſus eſt: qd pdeſt cõqueri de uitiis ſi culpa nõ puniſ ſupplicio. Quid le. ſenſus ẽ qd pſũt leges ſine obſeruatiõe & uſu. Pars īclu. c. itelligit: zonã illã tẽperatã q̃ torrida zona a nobis ſepaſ. Nec bo. ordo ẽ: ne lat⁹.ſ. mũdi boreæ finitimũ ubi aſſiduæ niues uti ſupi⁹ de hyphoreis & ripheo iugo oñdimus. Magnũ. p. ſenſus ẽ: qđ pauptas: q̃ iã in opprobriũ & dedec⁹ hẽtur iubet oĩa pati: & ſubire ſpreta uirtutis uia: ut. n. dicenſ fas & nefas una cõfũdunt. Vel nos in ca. hoc in loco poeta ipſe Horatius cõſulit uel in capitoliũ gemmas & auꝝ: uel in mare mittẽda ut eis malorũ cauſæ fugientur. Clamor: illuc. n. cũ ſpectãtiũ clamore & plauſu triũphantes accedebant. ANTO.

Scelerũ ſi bene penitet.i. ſi bene piget ſcelerũ & maloꝝ tollantur elementa auaritiæ. Elemẽta. prĩcipia & cauſæ. Teneræ mẽtes. pueroꝝ intelligit. uel ẽt laſciuiẽtiũ: dicit aũt militiæ exercitia celebrãda eſſe: ut uitioꝝ cauſæ tollanſ. Ingenuus: liber & generoſus. Græco troco ab græcis iuẽto: uñ & nomen hẽt græcum nam τρο χος curro ſignificat τρο χια orbita curſus ueſtigiũ τρο χα ξω reuolutio rota curſus. Vetita legib⁹ alea: de ludis lege phibitis tute ipſe legum titulos & tractatus cõſpicito: plurima enim uidebis euitãda. Trochus

CSublatã ex. o. q. i. q bonos uiros ĩcolumes oderimus ẽt mortuos oderimus: ipſe oſtendit inferẽdo inuidere. Vere. n. p inuidentiã fit. ut boni uiri dũ uiuãt ocioſi ſint. Quid triſtes quærimoniæ pficiũt. Sẽſus eſt aũt. qd pdeſt nos de malis moribus cõqueri. Si non. c. licẽtia pœna cõpeſcit. PORPH.

Quid. l. ſenſus ẽ: uanæ ſunt leges ſi nõ obſeruẽſ a moribus. Si neq; ſ. p. in. c. i. ſi nihil põt obſtare cupiditatibus per quas non tantũ leges rũpunſ: uerumetiã ipſa natura expugnaſ lucri cã adeũtibus pene ĩhitabiles orbis terræ regiones. Nec boreæ finitimũ lat⁹ q̃uo finitimũ latus boreæ dicit auſtrali noiato: cũ inter ſe hæc longinqua & toto orbe diuiſa ſint: nũqd & huic elocutioni ſubtiliorem intellectũ adhibemus: ut nec pticulam bis accipiamus: ſemel ſic intelligentes: finitimũ boreæ latus: iteꝝ ſimpliciter. Nec boreæ finitimũ latus: durataeq; niues mercatorẽ abigũt. Horrida cal. dicũt æquo. na. Magnũ paupies opprobrium. iubet qduis & facere & pati: ex quo cœpit inqt pauptas probroſa eſſe & oñrum uideri per oẽ nefas diuitiæ quæri cœperunt. Opprobriũ.ſ. paupratis uiã deſerit uirtutis. Sceleꝝ bene pœnitet: bene pro ualde poſitũ. ut apud ennium frequẽter. Et teneræ nimis mẽtes: utrũ pueroꝝ mentes teneras nimis digitiſq; formãdas ad aſperiora ſtudia. An uero luxurioſoꝝ mẽtes teneras appellat: q̃s uult abiectis gẽmis & auro formari ad aſperiora ſtudia. Neſcit equo rudis hærere igenuus puer iraſciſ: romanos omiſſo militaris exercitii ſtudio ad græcos ineptos luxurioſoſq; luſus tranſiſſe.

CQuid pficiũt q̃rimoniæ triſtes: ſi culpa nõ recidiſ. i. reſecaſ: ſupplicio. i. pœnitẽtia? qd leges uanæ. i. mẽdaces & iutiles ſine moribus pficiũt q̃ſi dicat: nihil: ſi neq; ps mũdi incluſa feruidis caloribus. i. torrida zona: nec latus finitimũ boreæ. i. regio ſeptẽtrionalis ubi ppetuũ frigus uñ addit: & niuæ duratæ ſolo. i. ſup terrã: abigũt. i. deterrẽt: mercatorem. i. negociatorẽ merciũ: nauitæ. i. nautæ callidi uincũt æquora horrida. i. horrorem æquoꝝ: Pauperies appoſitorie magnum opprobriũ. i. quæ putatur magnum dedecus & opprobrium iubet & facere & pati quiduis. i. quidlibet & fas & nefas. Vnde Maro. Quid non mortalia pectora cogis auri ſacra fames? & deſerit uiam uirtutis arduæ. i. difficilis primum ſpectantibus: Igiſ mittamus nos gemmas & lapides. ſ. precioſos & aurum inutile. i. ſuperfluum: quo non utimur. appoſitorie materiam. i. occaſionem ſummi mali: uel in capitolium: ideſt in ſummam deorum ædem: quo: ideſt in quod clamor: ideſt applauſus approbantium pietatem in deos: & turba fauentium: ideſt applaudentium uocat: ideſt inuitat: quia ligs lar- ASCEN.

ga munera in tépla cõtulerit:oés mortales illi applauſerint uel ſi in téplis nil facit auræ:mittamus in ꝓximũ mare:qđ nõnulli philoſophi teſte diuo hieronymo fecerũt:dictitantes ſe malle mergere auræ ab illo mergi. Eleméta.i.ſemina cupidinis.i.amoris pui ſicut prius ſordidis cupido pro cupiditate: niſi ſit cupidinis.i.cupiditatis parui.i.rei prauæ:ſunt eradéda:ſi pœnitet.ſ.nos bñ.i.iuſto mõ ſcelerẽ:& mentes nimium teneræ.i.delicatæ ſunt formandæ aſperioribus ſtudiis.Puer ingenuus rudis : ideſt imperitus rei militari neſcit hærere equo:ideſt equitare:& timet uenari:exiſtens dictior ſeu iubeas ludere trocho græco: ideſt more græcorum: ſeu malis:ideſt magis uelis ipſum ludere alea uetita:ideſt prohibita legibus:ſcilicet etiam romanis.

ANTO. ℂCũ piura patris : dãnat parẽtum perfidiam in acqrẽdis rebus ĩdigno & uitioſo hæredi. Cõſorté eiuſdẽ ſortis.ẽ ãt ſors id.qđ uulgo capitale appellãt.Hoc eſt ſumma illa pecuniæ quá quiſq; in mediũ ponit ad emẽdas merces. Sors Improbæ:iniq inioſtæ. Curtæ.rei.i.diuitis q̃ certe uidẽt:auaris paruæ:ſp aliqd deeſt qa hñdi ſitis nunq̃ expletur.

Cum periura patris fides
Conſortem ſocium fallit:& hoſpitem
Indignoq; pecuniam
Hæredi properet:ſcilicet improbe
Creſcunt diuitiæ: tamen
Curtæ neſcio quid ſemper abeſt rei.

PORPHI. ℂCum periura patris fides cõſortem ſocium fallat & hoſpites non eſt inquit mirum augeri quottidie cenſum unicuiq; priuatorũ:cum omnes ſcelere graſſentur in hoſpitem in ſocium:in conſortem acquirendi ſtudio:& tamen nil tum his prodeſt: quia indigno hæc heredi relicturi ſunt qui corrupti luxuria ſeruare hæc ſcilicet non poſſunt. Tamen curtæ neſcio quid ſemper abeſt rei:hoc ad ipſam auaritiæ naturam refertur:cui cum nihil deſit ſemper uidetur deeſſe.

ASCEN. ℂCum.i.qñ quidé fides parentis.i.pris:piura.i.piurio uiolata:fallit ſociũ cõſorté.i.qué hoſpicio ſuſcipere ſolet fraudans forte eũ depoſito:& ꝓperet.i.feſtinet ſupple linq̃re:hæredi idigno:ut filio ꝓdigo aut iprobo.ſcilicet.i.ſcire licet qd ꝑtendat:diuitiæ iprobæ & iniq̃ & iprobãdæ:aut qbus nunq̃ ſatis magna uiſa ẽ menſura: creſcunt:tñ.i.nihilominus:neſcio quid.i.aliqd qd ſit neſcio:abeſt ſemper rei curtæ.i.minutæ iudicio auari.

ℂArgumentum.Odes.xxv.

ANTO. Oſtẽdit.Hora.ſe bacchi numine plenũ ab illo in nemora & ſpecus rapi : ibiq; Augu.cæſaris numen: & laudes ſtellis inſererẽ uelle & iouis cõcilio ſcri. Quo me bachæ rapis.ode eſt ſilis ſuperiori. Noua méte:nouo ſpiritu:bacchico.ſ. Quibus antris: ordo eſt.Quibus:in antris meditans audiar iſerere ſtellis & iouis:cõſilio æternum decus egregii cæſaris. Aeternum decus:auguſtum inter deos relatum iri oſtendit. Conſilio iouis:ut interſit ibi cum aliis diis. Inſigne.i. ornamentum : rettulit enim ad illud:æternum decus ſtellis inſerere in dictum ore alio : hoc ideo quia recens erat inſigne illud. E ſomnis : uigilans. Euhyas Euhyas.baccha eſt enim patronimicũ fœmininũ nam Euhyus bacchus eſt ab uoce bacchãtium. Hebrus Hebrum: fluuius Rhodope eſt hebrus ſub rhodope thraciæ mõte niuoſo:ut ſcri.Pli.lib.iiii.ibi autem orpheus ſonare cantareq; ſolitus erat & ibi ſacra liberi patris orpheo primum initiante celebrabantur:ut ſcri.Mela:eſt autem mons ſublimis poſt hemũ: ut Stra.ait li.vii.Ptolemæ.li.iiii.ait.

Ode.xxv.dicolos diſtrophos ad bacchum.

QVo me bacche rapis tui
Plenũ q̃ nẽora:aut quos agor ĩ ſpecus
Velox mente noua:quibus
Antris egregii cæſaris audiar
Aeternum meditans decus
Stellis inſerere:& conſilio iouis?
Dicam inſigne recens adhuc
Indictum ore alio non ſecus in iugis
Ex omnis ſtupet euhyas
Hebrum proſpiciens:& niue candidam
Thracen,ac pede barbaro

PORPH. QVo me.Hac inuocat liberum patrem petẽs ab eo ut ſe in ſecreta aliqua nemorum ſuorum ducat ubi numine eius mentem inſtinctus Cæſaris auguſti laudes canat.Per quæ uidetur allegoricos ſignificare non ſufficere ſpiritum ſuum laudibus auguſti ſine liberi numine : nam & ipſe muſicus deus eſt. Quibus antris egregii cæſaris &c.Quibus:graui ſono pronunciandũ:eſt enim ſubiunctiua particula quæ præpoſuit quos agor in ſpecus:ſubiunxit.Quibus antris egregii cæſaris:audiar:in quo & [illegible] figura denotãda:qa ꝑdictũ ſpecus antra ſũt. Aeternũ me.cõſecratiõe dicit. Dicã in.r.idictũ ore alio.Per hæc primũ ſe lyrica tãgerẽ ſignat. Hebꝝ pſp.hebrus ẽ thraciæ fluuius.Rhodopé mõs thraciæ.

ASCEN. QVo me.Signt ſe bacchico furore correptũ ad cæſaris æternũ decus cõmemorãdũ incitari dicitq; hoc ordine.O bacche quo rapis me plenũ tui.i.a te hoc ẽ numine tuo poſſeſſum:ĩ q̃ ſupple nemora aut ĩ quos pecus:agor.i.ĩpellor.mẽte noua.i.mihi ĩſolita & a deo data?qbus antris audiar meditãs.ſ.canẽdo:ĩſerere ſtellis & cõſilio iouis.i. cœtui deoꝝ æternũ decus cæſaris.ſ.auguſti: ægregii.i.icõparabilis pricipis:aut cæſaris iulii cuius ſidus ſtellis iſertũ aiũt:uñ ẽ.Ecce dionei ꝓceſſit cæſaris aſtꝝ qđ auguſto appuit cũ iulio ludos funebres ageret.Ego dicã iſignẽ.i.ornamẽtũ cæſaris: adhuc recẽs.i.nouũ & idictũ prius.i.nõdũ dictũ alio ore.ſ.q̃ iã meo:q ſacro furore correptus ſum:uñ addit Euhyas.i.baccha euhyũ iclamãs: ex oĩs.i.puigil:ſtupet nõ ſecus.i.nõ aliter i iugis.ſ.mõtiũ thraciæ:pſpiciẽ.i.porro aſpiciens: hebꝝ fluuiũ illũ thraciæ:& thracẽ.i.thraciã cãdidã niue.i.niuoſam:& rhodopẽ mõtem thraciæ luſtratã.i.circũdatã aut purgatã:pede barbaro.i.barbaraꝝ bacchaꝝ ipſam ꝑmẽtiũ pede:nõ ſecus dicit:ut.i.q̃libet mihi deuio.i.uagãti more bacchãtiũ:mirari & ripas & nemus uacuũ.i.huberẽ laudũ auguſti materiã ab aliis idictã.

ℂRhodope.

ANTO. ℂRhodopē.mōtem eſſe ſupra neſum fluuiū atq; hebrum. Ripas fluminum.ſ.ad uoluptatē. Vacuum nemus Auguſti decus ad aliis indictū intelligit. Naiadū.ſ.muſa℞ q̄ & nymphæ dn̄r. Vir.in bucc.nymphæ noſter amor libetrides:qūo aūt bacchus muliis oblectaret̄ ſupra iā patuit. Valentiū uertere:tuo uidelicet numine agēte. Proceras:fraxinos lōgas arbores:bacchū enim in bella mulieres ſequebāt̄:a qbus bacchātibus ſpe bacchus dictus ē.Auctor Dio.lib.iiii. Nil mortale:dixerat.n.ſe dictu℞ æternū decus cæſaris:hūili mō.i.lyricis.uerſibus:q humiles ſunt:diuina quoq; loquar. Dulce periculū:dulcis labor. Lenæ a torculari quo uinum exprimitur bacchum dici uolunt, ut ait Diodo.lib.iiii.

Luſtratam rhodopen.ut mihi deuio
Ripas & uacuum nemus
Mirari libet o naiadum potens
Baccharumq; ualentium
Proceras manibus uertere fraxinos.
Nil parum aut humili modo
Nil mortale loquor.dulce periculum eſt
O lenee ſequi deum
Cingentem uiridi tempora pampino.

PORPHI. ℂVt mihi deuio.Deuiū eſt a uia remotū:ac per hoc in ſiluis ac ſolitudinibus agentē. Diximus āt hæc allegoricos dici qn̄ p ea intelligi uult ſe inuſitatū romāis carmē tractare. O naiadū baccharūq; ualentium potēs manibus uertere fraxinos. Vult itelligi tātas uires cultricibus liberis pf̄:s inſtinctu numinis eius eē:ut ēt pceras arbores radicir⁹ poſſint uertet̄. Nil mor. loq̄r. Subaudiēdū ſi me i tuū ſpecus ac ſecreta nemo℞ duxerit. Cingentē uiridi tpa pampino:utrum ſibi tm̄ ea cingētē an quoſcunq; numine ſuo complere dignatur.

ASCEN. ℂO lenæe.i.bacchæ id q̄ſi furēs dicit ut nō ſuo ſed nūinis iſtinctu locutus putet̄:potēs naiadū.i.muſa℞ quæ nymphæ quoq; ſunt & i bacchi comitatu:& potēs bacha℞ ualentiū uertere manibus fraxinos pceras:id.n. bacchātibus uidetur per furorem.Ego nil loquor paruū:aut humili modo.Ego nil mortale loquor:o lenæe dulce periculum ē cingentem tempora uiridi pampino:ideſt fronde uitis uirentis ſequi deum: ſcilicet te aut ſequi te deum cingentem tempora :ſcilicet capitum eorum qui te ſequuntur pampino uiridi.

ℂArgumentum.Odes.xxvi.

ANTO. AMori finē iponere deſtinat: & i ueneris templo barbitō affigere tāq̄ emeritus:orat poſtea uenere.ut chloē aſperā ſemel flagello rāgat. Vixi puellis: ode ē ſiſis nonæ.Militaui:militiæ ſpecies amor ē: inqt Oui. Nō ſine gloria.eſt enim potitus re cupita. Arma inſtrumēta ipa amatoria.Defunctū bellu:q finiuit amatoriæ militiæ ludū. Marinæ ueneris ex ſpuma.n.nata eſt in mari:inde dicitur aphrodite. Leuū latus: in ſiniſtro templi latere intelligit. Funalia fa.intel.qbus amica℞ ianuæ utebant̄ aliqn̄. Vectes dicti ſunt uectes:palli ferrei:q; manibus uectēttur. Cæſar lib.ii.de bel.ciui. Opidani ſaxa q̄ maxima poſſunt uectibus pmouent. Memphim :erat memphis ægyptiorū regia:urbs magna & populoſas & ſecūda poſt Alexandriam.Mēphi erat ueneris phanum quæ græca dea cenſebat̄: Quidam lunæ id dicunt auctore Stra.libro.xvii. Vectes Memdhis.

Ode.xxvi.trico.tetra.ad Venerem.

VIxi puellis nuper idoneus
Et militaui non ſine gloria.
Nunc arma defunctumq; bello
Barbiton hic Paries habebit:
Leuum marinæ qui ueneris latus
Cuſtodit.hic hic ponite lucida
Funalia & uectes & arcus
Oppoſitis foribus minaces
O quæ beatam diua tenes cyprum:&
Memphim carentem ſythonia niue
Regina ſublimi flagello
Tange chloem ſemel arrogantem

PORPH. VIxi puellis:Hac ode uidetur iam renunciare carminibus & lyram conſecrare & amare deſinere. Et militaui allegoricos militiam nunc amorem uocat. Defunctumq; perſeuerat in alleguria. Defunctum bello barbiton:quando ſignans amores ſuos ſe barbito cecinilſe.quod eſt organi genus. Leuum marinæ conſecratum ueneri barbiton ſuſpendere in templo eius dicit in parte ſiniſtra. Hic ponite:hæc inſtrumenta amoris inteligi uult. Memphim:memphis in ægypto ciuitas.eſt quam merito carere niue dicit quia in ægypto nunquam eſt nix ideo calidior eſt:ſithonii autē thraces ſunt ubi multa nix:unde κατ' ἐξοχήν. Sithoniam:niuem dixit. Sublimi:ideſt in alto ſubleuato . Hoc.n.ſit cū qs uehemētius uelit pcutere:uult āt chloen q ſit arrogās & ſuperba amātibus uel una amoris plaga a uenere pcuti.

ASCEN: VIxi puellis.Dicit ſe amatoria ueneri conſecrare ut nō amplius amatu℞:uerum ut amantium incōſtantiam agnoſcat : rogat ut chloen flagello amoris tangat dicens.Ego uixi nuper ſcilicet in in iuuenta:idoneus puellis:& militaui ſcilicet in caſtris ueneris:non ſine gloria nunc hic paries qui cuſtodit leuum.ideſt ſiniſtrū latus:ideſt ueneris marinæ:ideſt e mari ortæ: habebit arma ſcilicet barbiton:ideſt plectrum:defunctum bello:ideſt quod perſecit partes ſuas in bello amorum. Ponite o pueri: hic hic ſcilicet parietem ueneris:funalia lucida quibus noctu ambulant amatores & uectes:ideſt ferreos fuſtes:& arcus minaces foribus:ſcilicet puellarum oppoſitis.quia eas infringere minantur. O diua .ſ. uenus: quæ tenes cyprum beatam:ideſt diuitem & memphim:ideſt ægyptum carentem niue ſythonia:ideſt qualis eſt in thracia:hoc eſt nunq̄ frigidam:tange o regina ſemel chloen arrogantem: ideſt ſuperbam propter formam & omnia ſibi attribuentem:flagello ſublimi:ideſt acri ui amorum.

¶ Argumentum odes.xxyii.

Ode.xxyii.dicolos tetraſtro.ad galatheam.

Impios parræ recinentis omen
Ducat:& prægnans canis aut ab agro
Raua decurrens lupa laniuino
Fœtaq; uulpes:
Rumpat & ſerpens iter inſtitutum
Si per obliquum ſimilis ſagittæ
Terruit mannos:ego quid timebo
Prouidus auſpex?
Antequam ſtantes repetat paludea
Imbrium diuina auis imminentum
Oſcinem coruum prece ſuſcitabo
Solis ab ortu.
Sis licet fœlix ubicunq; mauis
Et memor noſtri galathea uiuas
Teq; nec leuus uetet ire picus
Nec uaga cornix:

ANTO. Galatea poetæ amica migrare uolẽte optat Horati. Vt impii malo omine pgant: ipſa uero fœlici
auſpicio.Et q̃a illius digreſſus eum pingebat tẽpeſtatẽ imminere indigat quá hoſtibus iprecatur:
Exemplo deĩde europes eá a migrandi ſententia reuocare nititur:illa enim fidens mitiſſimo tau
ro e phenicia incretá uſq; p æquor ab illo uecta eſt.inſcio patre agonore : ubi maxime quæſtá ue
Parra auis nus ſolata eſt. Impios parræ:parra auiculæ genus eſt:in latio nũc uulgo parruca:dicitur.Pli.aũt li.xyiii.cap.
xiii.ſcribit:partam oriente ſyno ipſo die nõ appa
rere donec occidat. Raua.legitur & ruffa in an
Rauus color tiqs. Raua aũt.i.fulua ſeu ſubnigra.rauus enim
color dicit̃ niger mixtus cũ fuluo. Acrõ Auctor:
dicũt alii q rauus color dicit̃ q̃ é inter flauum &
Luporũ omen cæſiũ.Idẽ iũ ferre eſt q Acrũ ait. Raua lupa.Pli.
lib.yiii.ſcibit:q in italia quoq; credit̃ luporũ ui
ſus eſſe noxius:uocemq; hoi quẽ priores cõtẽplẽ
tur adimere ad pſens inter auguria ad dextrá co
meantiũ pcioſo itinere ſi pleno ore fecerit nullũ
Aritia oium præſtantius. Agro laniuino. Stra.li.y. ita
traductus eſt a latinis.Poſt albanũ montẽ urbs ẽ
aritia in appia uia ſta.c.&.lx.roma diſtás curuus
aũt cũ ſit locus hẽt tñ munitá ſummitatẽ cui qui
Laniuinũ dem ſupincidit laniuinũ romanorũ ciuitas in ap
piæ uiæ dextera:aq̃ pſpectus eſt maris & antii : ẽ
Arthemiſium & dianæ lucus.i.arthemiſiũ:ſic.n.uocãt:e ſiniſtra
uiæ regiõe ex aritia ad aricinã uiá cõſcẽdẽtib⁹ q
tẽplũ noiant ædificiũ tauricæ &c.Prætereai Str.
impſſis pperá lauinũ legit̃ cũ legẽdũ ſit laniuiũ:
itelligit.n.Str.de oppidulo:qđ adhuc extat diſtás
a uelitris milibus.P.trib⁹ uel ad ſũmũ quattuor:
quo bis adii ubi adhuc ẽt legi eſt in marmore.S.
S.P.Q. P.Q. Laniuius : Sicuti & uelitris in marmore:
Laniuius. quodá aræ cuiuſdã baſi in ſacra æde ſancti Stephani:iam diruta legebat̃.S.P.Q. uelicernus qđ marmor li
uore ductus qdá ex aqua pẽdẽte oriũdus:cardinaliſq; rhotomagẽtis uelicernorũ ptectoris familiaris: clam
rupi fecit:ruptũq; ego paulopoſt cõſpexi illius impii nomẽ tacui ne ſacrilegio ppetuũ celebre foret:imitatus.
Heroſtratus n.fortaſſe Heroſtratũ eſt:q epheſiæ dianæ tẽplum:ut eius nomen celebre fieret exuſſit. Sed dedit ille pœnas:
poſt illud.n.ſacrilegiũ paucis poſt annis in ſummá inopiá delapſus & ludibrio cũctis eſt habitus. Mannos:
Manni puſilli eq mãni dicũt̃:quos uulgo buricos uocabát.ut Porphyrio ſcribit. Acrõ uero ait:mános dictos q má
Cornix ſuetudine manũ familiaribus ſequát̃. Antequá ſtátes &c. Cornix inauſpicatiſſima eſt fœtus tpe:hoc ẽ poſt
ſolſtitiũ:ut Pli.lib.x. ſcrib. Qui etiá lib.xyiii.ait quũ terreſtres uolucres cõtra aquá clangores dabũt pfũden
tes ſeſe:ſed maxime cornix hyemen portendũt. Oſcinẽ coruũ:corui in auſpiciis ſoli uident̃ intellectũ habe
re ſignificationũ ſuarũ: ná quũ mediæ hoſpites occiſi ſũt omnes e peloponneſo & attica regione uolauerũt:
peſſima eorũ ſignificatio quũ glutiũt uocem uelut ſtrágulati. Auctor Pli.lib.x.& li.xyiii.cap.ulti. ait q corui
ſingultu quodá latrátes ſeq; cõcutientes:ſi cõtiunabũt uentos portẽdũt:ſi uero captim uocem reſorbebunt
uentoſum imbrem. Oſcinem:oſcinũ auguriũ a cãtu auiũ dr̃. Et oſcines aues auſpiciũ ore faciẽtes ut feſtus
ait. Solis ab ortu.legit̃ etiam lucis ab ortu. Cice.aũt lib.i.de diuinatione ſcri. Coruũ a dextra cornicem a ſi
niſtra facere ratum. Et Acron inqt ab ortu ſolis pſpeta corui omnia eſſe aduerſa ab occaſu. Ego aũt ab or
Picus tu ſolis id uerũ eſſe exptus ſũ pluries. Leuus picus. Plinius libro decimo ſcribit:picũ martiũ inſignem & ma
gnũ eſſe in auſpiciis:qđq; ipſi pici principales latio ſũt in auguriis : ab rege q nomen huic aui dedit in capite
prætoris urbani L. tuberonis in foro iura p tribunali reddentis ſedit picus ita placide:ut manu appræhende
ret̃:rũdere uates exitiũ imperio portendi:ſi dimitteret̃. At ſi exaiaret̃ prætori:illeq; auem protinus cõſerpſit
nec multo poſt impleuit pdigiũ. Sis licet:ordo eſt:o galathea ſis fœlix : & memor noſtri licet uias ubicũq;
Cornix mauis. Leuus.i.mali ominis. Vaga cornix:de cornice Virg.lib.i.georgi.ait . Tum cornix plena pluuiam
uocat improba uoce. Et ſola in ſicca ſecum ſpatiatur arena. Et caput obiectat querulum uenĩetibus undis.

PORPH. Impios Par.re.o.du.amicá peregre pficiſcẽtẽ dimittẽs fuit⁹ ne malis auſpiciis exeat timet & optat
ut ipii pon⁹ q̃ ipſa auſpicio parrhæ auis & cæterorũ q̃ ſubiicit pficiſcát̃. Raua de.raua lupa a co
lore dr̃. Rũpat & ſer.iter.i.ut ſit in tráſuerſá uiá. Impios du.nõ ipios reuocet : hoc ẽ pius ſerpẽs.
Terruit mános:máni eq dñr puſilli quos uulgo burdos uocãt:ná & hoc ad omen dicit ptinere q
máni terreát̃. Anteq̃ ſtá.re.pa.im.diui.auis imi.oſci.cor. Cornix anteq̃ repetat paludes:quá ibriũ iminẽtiũ
diuiná ait:q a pluuiá futurá ſignificare ſolet.qđ ẽt Virg.oñdit. Tũc cornix plena pluuiá uocat iproba uoce.
Anteq̃ repetát paludes. Paludes nõ ad anni tps ptinet:ſed ad diei. Oſcinẽ cor.p.oſcinẽ coruũ iuocabo inqt.

ASCEN. Impios parræ &c. Galatheæ migraturæ ne illi iuidere uideat̃ bona qdẽ cõpcat̃:ſed nõ ſine cõmemora
tione malorũ quæ aliis impcat̃: & exemplo europes quá ad terrorem galatheæ infœliciter migraſſe
docet dicens. O galathea omen.i.auſpiciũ:parræ.i.illius auiculæ apparẽtis ſub tẽpeſtatem:recinentis:

quia oſcinis eſt in augurio & cantu tempeſtatem prænunciat: & canis prægnans cuius: quia ſæua eſt in fauſtos putatur occurſus: aut lupa rauca. i. ſubnigra & partim fulua: aut rauca ab effectu: decurrens ab agro lanuuino ideſt iuxta lanuuium oppidum ad uiam appiam non longe ab antio olim: & uulpes fœta: etiam infortunii prognoſtica: ducat impios: qui: ſcilicet malo euentu digni ſunt: quaſi dicat: non te galathea nec me: & ſerpens rumpat ideſt interrumpat iter inſtitutum ideſt inceptum ab impiis: ſi ſimilis ſagittæ ideſt celeriter tranſcurrens: per obliquum ideſt ex tranſuerſo: terruit mannos ideſt puſillos equos delicatorum: qui tunc non prouehuntur: quid ego auſpex prouidus timebo? quaſi dicat nihil horum: nam antequam auis diuina: ideſt diuinatrix & prænuncia imbrium imminentum: ſcilicet cornix: repetat paludes ſtantes: ideſt ſtagnātes ut ſeſe lauet: ego ſuſcitabo prece ideſt precatu uenire faciam ab ortu ſolis: unde fauſti eſt auſpicii: coruū oſcinem: ideſt ore canentem & pronoſticon bonum facientem: quos uis cornicis impediatur o galathea licet i. licitum eſt per me: quia nihil mali imprecabor: ſis fœlix ubicunque mauis: ideſt magis uis ſiue hic ſiue alibi: & uiuas memor noſtri & precor ſupple: ut nec picus: ſcilicet martius leuus: ideſt ſiniſter & ita mali ominis quia prædatores pronoſticare creditur nec cornix uaga: ideſt ſpatians in arena: uetet te ire: ideſt proficiſci.

Sed uides quanto trepidet tumultu
Pronus orion: ego quid ſit ater
Adriæ noui ſinus. & quid albus
Peccet iapix.
Hoſtium uxores puerique cæcos
Sentiant motus orientis auſtri
Aequoris nigri fremitum & trementes
Verbere ripas.
Sic & europe niueum doloſo
Credidit tauro latus: & ſcatentem
Beluis pontum mediaſque fraudes
Palluit audax.
Nuper in pratis ſtudioſa florum: &
Debitæ nymphis opifex coronæ
Nocte ſubluſtri nihil aſtra præter
Vidit & undas.

ANTO.

¶ Sed uides quanto imminente tempeſtate galatheam reuocare a cōſtituto itinere Horatius nititur. Trepidet: properet pronus orion in occaſum uergens: de quo late ſuperius. Ater ſinus hadriæ: hadriaticum mare obſcurum tempeſtatē portendere indicat. Alb⁹ ia. is uentus eſt ex apuliæ ore proficiſcens: de quo latius ode. iii lib. primo. Albus ideſt ſerenus: quamuis enim ſereno tempore perflet: attamen ſolet hyemen portendere: uel albus propter albas nubes. Honeſtū uxores. hoſtibus imprecatur uentorum hyemen atque æquoris. Verbere: fluctuum ſcilicet. Sic & europæ: quemadmodum inquit tu galathea albo iapygi: fidis: ita europæ credidit albo tauro & decepta q̄plurima paſſa eſt. Europæ: ſcribit Herodotus in principio: curetes tyrum appulſos filiam regis rapuiſſe europam. Diodorus autem lib. vi. ſcribit in creta minoa & Rhadamantum ex ioue natos ac europa aginoris qua tauro deorum prouidentia aducctam in cretam tradunt. Euſebius docet europam a cretenſibus raptam fuiſſe naui cuius fuit inſigne taurus. Niueum doloſo credidit tauro: credidit tauro doloſo latus niueum: ē de quo Ouid. libro ſecundo meta. ſic ait. Nunc latus in fuluis niueum deponit arenis. Paulatimque metu dēpto: mō pectora præbet Virginea palpanda manu: modo cornua ſertis īpedienda nouis: auſa ē quoque regia uirgo. Neſcia quē p̄meret tergo cōſidere tauri. Scatentē: feruentē pontū. Oui. ēt ait. mediique p equora ponti fert p̄dam: pauet hæc lituſque ablata relictū Reſpicit & dextra cornu tenet: altera dorſo īpoſita ē &c. Ponti āt mēſura a boſphoro ad meoticū lacū qdā fecere certo numero paſſuū: ut ſcribit Pli. li. vi. Audax: auſa. n. fuerat tauro inhærere. Medias frau. q̄ in medio fere mari cognouit: uel potius cyaneas itelligit īſulas in pōto ſeu magis ſcopulos cōtra thraciū boſphorū de qb⁹ mela ſcribit: a nōnullis tn̄ auctoribus ſymplegades hoc ē cōcurrētes ēt nominantur: dicunt enim olim fuiſſe inſtabiles: unde Oui. li. xv. met. ait. Timuit cōcurſibus argo Vndarum ſparſas ſymplegades: elyſaque. Quæ nunc immotæ pſtant uentiſque reſiſtūt. Subluſtri: parū lucida.

Europæ rapta

Ponti Menſura

PORPHI.

¶ Sed uides q̄nto trepidet tumultu p̄nus orion. Decēter pericula nauigationis oſ̄dit qbus illā retineat: nā reuocare nō audet: in occaſum āt p̄nus orion intelligēdus: nā tūc magnæ tēpeſtates. Et tremētes uerbere ripas: uerbere fluctū aut uentorū. Sic & europæ niueū doloſo credidit tauro latus. Sic hoc eſt dū cā blādus in mare placidū iuppiter inducit: hæc aūt cōparatio iapygi uēto cōfert: q icipit. placidus: mox in tēpeſtates citaſ. mediaſque fraudes palluit audax: ad ludū audax: nō tūc cū palluit. Nocte ſubluſtri: pro ſublucida.

ASCEN.

¶ Sed ideſt licet ego nil obſtem: tu uides quanto tumultu orion qui tam in ortu quam in occaſu nymboſus eſt & tempeſtatem ciet: pronus: ideſt occiduus trepidet: ideſt properet. Ego noui: ſcilicet multa experientia quid ſit: ideſt quid portendat. ſinus adriæ ideſt adriatici maris: niger ideſt obſcurus: quia uehementem tempeſtatem: & noui quid iapix: i deſt uentus ab iapigia: ideſt apulia flans: albens: ideſt albicantes nubes inducēs peccet: ſcilicet contra id quod oſtendit facere ſolens quia pro alba nube nigram infert tempeſtatem. Vxores & pueri hoſtium ſentiant cæcos ideſt caliginoſos motus auſtri orient ſcilicet & fremitum æquoris. ſ. adriatici nigri: & rixas trementes uerbere: ſcilicet undarū. Sic: ſcilicet in auſpicatos: europæ filia agenoris. credidit tauro doloſo. ſ. ioui conuerſo in taurum: aut naui cuius inſigne erat taurus: latus niueū. i. inocuū ſup. eſſe: & palluit. i. mox uſque ad pallorem timuit: pontum. i. mare. ſcatentē. i. manātē: bæluis. i. monſtris marinis: & palluit medias fraudes. i. cū eēt ī mediis fraudibus iā pceptis audax. i. q̄ fuerat audax: nup. i. paulo añ in pratis ubi taurū aſcēderat: & ſtudioſa florū quos collegerat: & ipſa opifex. i. effectrix: coronæ. i. ſerti debitæ: q̄a promiſſæ nymphis: uidit nocte ſubluſtri: ideſt parū lucida: nihil præter aſtra & undas: cū eſſet. ſ. ī medio maris.

ANTO. ℂ Cretē:de hac ēt Maro ait. Centū digeſta p urbes. Pr̃ o relictū. gemētis europæ uerba ſūt. Eſt āt ordo. o pr̃ appoſitio nomē relictū filiæ p a filia. Pietas: Tullius p plātio inqt. Quid pietas niſi uolūtas grata in parentes? Vñ quoue. ordo ē. uñ ueni? uel uñ. i. a qua pietate pr̃na quo ueni? Leuis una mors ē uirginū culpæ: ſenſus eſt: q̧ unica mors culpæ. i. crimini & peccato uirginū leuis ē. mereret̃. n. uirgo peccās plures mortes: is ppri⁹ & uerus ſenſus huius loci ē & eē dēt nō alius. Vigilās ne plo. dubitat an uere ſcelus cōmiſerit: ut relicto pr̃e ſecuta fuerit tauꝝ. Vitiis carentē. i. me q̄ uitio careā: nec ueꝝ ſit qd̾ mihi forte uidet̃: ut rapta fueri. Imago: ſomnus ipſe. Porta eburna. Vir. in fine li. vi. æneí. ait. Sunt geminæ ſomni portæ: quaꝝ altera fert̃. Cornea q̄ ueris facilis dat̃ exitus umbris. Altera cādēti pfecta nitēs elephāto. Sed falſa ad cœlum mittūt iſomnia manes. Mac. li. i. de ſom. ſup hoc loco ita ſcri. Si qs forte q̄rere uelit cur porta ex ebor̃ falſis & e cornu ueris ſit deputata iſtruet̃ auctore Porphyrio q in cōmētariis ſuis hæc i eūdē locū dicit ab Home. ſub eadē diuiſione deſcriptū. Latet inqt oē ueꝝ: hoc tñ aīa cum ab officiis corpis ſomno ei⁹ paululū libera ē interdū aſpicit nōnunq̄ tendit aciē nec tñ puenit: & cū aſpicit tñ non libero & directo lumine uidet: ſed interiecto uelamine: qd̾ nexus naturæ caligātis obducit. Et hoc in natura eē idē Virg. aſſerit dicēs. Aſpice nā q̧ oēm q̄ nūc obducta tuēti Mortales hebetat uiſus tibi & humida circū Caligat nubē eripiā hoc uelamen quū inq̄etc ad ueꝝ uſq̧ aciē introſpiciētis amittit: de cornu credit̃. Cuius iſta natura: eſt ut tenuatū uiſui peruiū ſit. Quū āt ab uero hebetat ac repellit obtutū: ebur putat̃ cuius corpus ita natura denſatum eſt: ut ad quāuis extremitatem tenuitatis craſſum nullo uiſu ad ulteriora tendente penetret̃. Somnium: id pprie uocatur qd̾ tegit figuris & uelat ambagibus: nō niſi iterptatiōe intelligēdam ſignificationē rei q̄ demōſtrat̃, auctor idē Mac. Impudēs o. mo. ſenſus uti ſine pudore patriā reliq ita ſine pudore uiuo. Orcū moror. i. plutonē & mortē in morā detineo nō tñ abre orcū moror. ait. Eſt. n. alluſio q̄dā ad illud euripidis: nam ut Macro. lib. v. ſat. ſcri. in alceſti euripidis fabula in ſcœna: orc⁹ iducit̃ gladiū geſtās: quo crinē abſcidit alceſtidi: quē ſecutus Vir. fabulam abſcindendi crinis induxit lib. iiii. æneí. de morte eliſſe: de orco tñ latius ſuperius dictum eſt.

Pietas

Porta eburnea

Sōnium

Quæ ſimul centum tetigit potentem
Oppidis creten. pater o relictum
Filiæ nomen pietaſq̧ dixit
Victa furore.
Vnde: quo ueni: leuis una mors eſt
Virginum culpæ. uigilans ne ploro
Turpe commiſſum? an uitiis carentem
Ludit imago
Vana? quæ porta fugiens eburna
Somnium ducit. meliuſne fluctus
Ire per longos fuit: an recentis
Carpere flores?
Si quis infamem mihi nunc iuuencum
Dedat iratæ lacerare ferro: &
Frangere nitar modo multum amati
Cornua tauri.
Impudeus liqui patrios penates:
Impudēs orcum moror. deorum
Si quis hæc audis: utinam inter errem
Nuda leones.
Anteq̄ turpis macies decentes
Occupet malas: teneræq̧ ſuccus
Defluat prædæ: ſpecioſa quæro
Paſcere tygres.

PORPH. ℂ Patet o reli. fili. no. Europæ igemiſcētis uerba ſunt & filiæ relictū: pro a filia relictū. Victa furore: nūc errore mētis uel amore. Leuis. u. m. c. u. e. q̄nto minus peccare uirgo dēt eo i peccatis digna maiori ſupplicio ē. Vir. n. p. bñ. tñ icredibile factū ē: ut uideat̃ hoc ē ſimile ſomno. Ludit. i. p ſomno. Quæ. p. f. e. Vir. altera cādēti pfecta nitēs elephāto. Sed falſa ad cœlū mittūt iſōnia manes. Impudēs. l. p. p. ipudēs orcū moror o deorum. Eadem impudentia uiuo qua pr̃iam reliqui. Specioſa quæro paſcere tygres. Gynecios ſollicita eſt: ne deſinat eſſe ſpecioſa: quæ deſiderat quam primum perire dum pulchritudo ſua ſecum ſit.

ASCEN. ℂ Quæ ſimul. Proſeq̄tur fabulā aut hiſtoriā europes ad terrorē galatheæ dicēs. Quæ. ſ. europæ: ſimul. i. ſtatī ut tetigit cretē. i. cretā iſulā in mari ægeo: pr̃iam iouis: potentē cētū oppidis dixit o pr̃. ſ. agenor: o nomē relictū filiæ. i. a filia: q a nō meruit te āplius appellare pr̃ aut relictū. ſ. ſolū filiæ: cū i re nihil iuris p̄ter nomē habeat pr̄is: nā nō meruit ut te ipſa pr̃ ſis: & o pietas. ſ. q̄ pr̄i debuerat: nec ſine ei⁹ cōſenſu diſcedere: uicta furore. i. temeritate aſcēdēdi tauꝝ: uñ. ſ. ueni. q. d. a patria: q̄ nihil dulci⁹: quo ueni: q̄a in terrā ignotā: una mors ē leuis. i. nimis facilis: culpæ uirginū q̄ raptores libenter ſequont̃. Ne. i. an ego uigilans ploro turpe cōmiſſum: an imago uana. i. phantaſma in ſomnis apparens: ludit. i. illudit me carentē uitiis. ſic. n. fuit a ſenſu alienata: ut neſciret an reuera auecta eēt an ſomniās ſibi auecta uideretur: q. ſ. imago uana: fugiēs. ſ. ab iferis: porta eburna. i. ex ebore: qua falſa ad cœlū mittunt iſomnia manes: ducit. ſ. ſecū: ſomnū. i. iſomniū. Melius ne fuit. q. d. nequaq̄: qd̾ ſero agnoſcit: ne p lōgos fluctus: an carpere flores recētis. i. recēs ortos? Si qs dedat. i. i poteſtatem redigat mihi iratæ: nūc iuuēcū infamē. ſ. q pri⁹ tm̄ placuerat: ego nitar lacerare & frāgere ferro cornua tauri amati mihi mō. i. pauloāte: multū. i. uehemēter. Ego ne ipudēs. ſ. ſine pudore: liq penates patrios & ipudens moror. i. differo adire: aut detineo ne me rapuit: orcū. i. plutona aut iferū o ſi qs deoꝝ audis hæc. i. has lamētatiōes meas: utinā ego nuda iterrē: aut errē iter leones anteq̄ macies turpis: q̄ ex mœrore cōtractura erat occupet. i. iuadat: malas. i. maxillas: decētes. ſ. roſeo color̃: & anq̄ ſucc⁹. i. radicalis & natural' hūor: defluat. i. diſpereat: pdæ tener̃: de ſe loq̄t̃: ego q̄ro ſpecioſa. i. tātis p dū adhuc ſpecioſa ſū paſcer̃ tygres. i. ferociſſimas beluas.

ℂ Vilis

ANTO. ℂ Vilis europæ: ſeipſam p anaſtrophē alloqtur: dicēs o uilis europæ pater abſens urget te mori: qd ceſſas uel pater abſens urget .i. inſeqtur: ac ſi fueris amatorē ſecuta quid mori ceſſas? Filius: cupido. Remiſſo arcu: ia̅ eni̅ percuſſerat iouis pectora ad europæ rapina̅. Sectus orbis: terra .n. trifaria̅ ptita ē in Europa̅: Africa̅: Aſia̅.

PORPHI. ℂ Vilis europæ pater urget abſens. Dubium nō eſt inquit quin me pater abſentem uile̅ extimet & appellet: credēs me amante̅ pſecuta̅: & ideo morie̅du̅ ē ut prior̃ horum obliuiſcar. Potes ac ab orno pendulu̅ zona: bene te ſecuta q̄ adiutura ſit mortis conſiliu̅. Aderat q̄renti pfidum ridens Venus: & ſi perpetuu̅ an̄ poſitu̅ nu̅c epitheton co̅uinentius ad pſentia pertinet. Ridet .n. & quod ea̅ imago iuue̅ci deceperit: & q̄ illa iraſcat̃: q̄ſi uere a pecore decepta ſit. Mox ubi luſit ſatis. Poſtq̄ diu paſſa eſt illa̅ ignara̅ fœlicitatis de caſu ſuo conq̄ri. Lacera̅da reddet cornua taurus. Nec laceres eu̅ inqt: cu̅ ſe tibi rurſus obtulerit. Vxor inuicti iouis eſſe neſcis: ambiguum utrum hoc dicat neſcis te coniugem iouis eſſe: an uero neſcis te gerere coniugem. Vt ſi dicas neſcis eſſe conſul. Tua ſectus nomina ducet. ideſt diuiſas: quia ab huius nomine pars orbis europa appellata eſt.

Vilis: europæ pater urget abſens
Quid mori ceſſas. potes hac ab orno
Pendulum zona bene te ſecuta
Lædere collum.
Siue te rupes & acuta leto
Saxa delectant. age te procelle
Crede ueloci. niſi herile nauis
Carpere penſum.
Regius ſanguis dominæq; tradi
Barbaræ pellex. aderat quærenti
Perfidum ridens uenus & remiſſo
Filius arcu.
Mox ubi luſit ſatis: abſtineto
Dixit irarum callidæq; rixæ:
Cum tibi inuiſus laceranda reddet
Cornua taurus.
Vxor inuicti iouis eſſe neſcis
Mitte ſingultus bene ferre magnam:
Diſce fortunam. tua ſectus orbis.
Nomina ducet.

ASCEN. ℂ O europæ: ad ſe loquit̃: uilis .i. conte̅ptibilis: pater .i. offe̅ſio paterna: abſens .i. patris abſe̅tis: urget .i. ipellit te ad morte̅: qd ceſſas mori? tu potes lædere .i. ſtrangulare collu̅ pendulum .i. ſuſpenſum ab hac orno .i. arbore uicina zona .i. cingulo: ſecuta .i. qd̃ portaſti tecu̅: bene .i. cōmode. Siue rupes & ſaxa acuta delectant te læto .i. genere mortis: hoc eſt ſiue malis pcipitio extingui: age crede te pcellæ: q̄ te in ſcopulos impellat: niſi mauis: carpe penſum .i. nere aut carminare ſeu pectere lana̅: herile .i. dominæ q̄ hic ſortitura es & mauis ſanguis regius .i. cum ſis filia regis tradi pellex: & ita odioſa: q̄a cōcubina mariti: dominæ barbaræ: q̄a non græcæ aut ſimittis. Venus ridens: quod illi ꝓpriu̅ eſt: & filius ſupple ueneris .ſ. cupido: arcu quo prius iouis cor iaculu̅ amoris imiſerat: remiſſo .i. laxo & nō tenſo aderat q̄renti .ſ. europæ: pfidu̅ .i. doloſum ioue̅: a quo rapta & derelicta uidebat̃. Mox .i. paulopoſt: ubi luſit .i. illuſit & ludibrio habuit permittens ea̅ ſine cauſa ſe exanimare: dixit: o europæ ſupple abſtineto ſupple a motu aut pturbatiōe: irar̃ & rixæ calidæ .i. feſtina̅tis ad uindicta̅: cu̅ .i. quandoq̄de̅: taurus inuiſus tibi: reddet tibi mox cornua lacera̅da .i. mox aderit: & ni fallor ad uirgam uirilem alludit. Tu neſcis (rem aperit) eſſe uxor iouis inuicti: mitte: ideſt omitte ſingultus & diſce bene ferre magnam fortunam: orbis ſectus: ideſt in tris partes diuiſus ducet tua nomina: ideſt uocabitur a te europa: unde eſt nomen donat ei quod habet pars tertia mundi.

Ode uigeſima octaua dicolos diſtrophos ad Lyden.

Feſto quid potius die
Neptuni faciam: promere conditum
Lyde ſtrennua cæcubum.
Munitæq; adhibe uini ſapientiæ.

ℂ Argumentum. Odes uigeſſima octaua.

ANTO. Lyden hortatur: ut in neptunnalibus optimum uinum exhibeat. Cantetq; ſecum uiciſſim neptunni nereidumq; laudes: latonæ etiam cynthiæ demu̅ ueneris. Feſto quid. ode eſt ſimilis tertiæ. Strenua fortis uigila̅s. Cæcubum: optimum uinum de quo latius ſupra. Munitæ: ſapientia enim per ſeipſam fortiſſima eſt. Adhibe uim adde uim. Vino enim uires augentur.

PORPHI. Heſto quid potius die neptunalior̃ diem eſſe ſignans ait: quæ res eſt qua̅ potius debeam facere qua̅ uinum promere neptunnalibus. Muniteque adhibe uim ſapientiæ. Munita ſapientia bene dicitur: quia nulli: ſcilicet fortunæ ſubiecta eſt. Græci autem aiunt uim ſpinæ adhiberi per uinum.

ASCEN. Feſto: Argume̅tu̅ narrat Mancinel. Ordo eſt. Quid faciam potius feſto: ideſt ſolemni die neptu̅ni: quam ſupple lætum conuiuium agam? quaſi dicat nihil: & ideo o lyde prome ſtrennua: ideſt diligens cæcubum ſupple uinum: reconditum ideſt iterum atque iterum occultum: & adhibe ſapientiæ munitæ ſcilicet per ſobrietatem: uini: ideſt uiolentiam ideſt pelle ſapientiam uino: aut ut Ma̅cinellus ſentit adauge̅ uires eius: quia uinum temperate ſumptum acuit ingenium: ſed non quadrat loco: non enim uult temperate ſumere ſed uſque ad ebrietatem.

ANTO. ¶Inclinare me.ſ.oſtẽdit maiorẽ diei ptẽ pteritã:& diẽ ipſm tẽdere ĩ occaſuꝫ ĩde opus:ut citius cõuiuia penſ. Horreo:id ꝓ uiſaria cella poſuit. Ceſſãtẽ:deſidẽ & in ſeceſſu manẽtẽ. Virides:cærulei oẽs ſingũt aqꝫ dii. Tu.c.r.declarat illã ĩuicẽ. Sũmo.c.uel maximo uel nouiſſimo. Quæ.g.uenerẽ ĩtelligit:de gnydo ãt ſupius uiſ

Currus ueneris. Holores — ſum eſt de Cycladibꝰ ẽt & papho. Fulgẽtes ꝑ ſpumas id accidit. Iũctis olo.i.cygnis dñr.n.ueneris magnæ currũ a cygnis trahi aut qa ꝑ albedinẽ ſignificãt lauticã muliebrẽ aut potiꝰ qa dulciſſime canãt ut demõſtretur amãtiũ aĩos cãtu trahi.De curru uero Veneris Apu.li.yi.de aſino au.ſic ait.At Venꝰ cælũ petit iubet cõſtrui currũ.quẽ ei Vlcanꝰ ſubtili fabrica ſtudioſe poliuerat:& añ thalami rudimẽtũ nuptiale munꝰ obtulerat lunæ tenuãti:detrimẽto cõſpicuũ:& ipſiꝰ auri dãno ꝓcioſũ de multis ꝗ circa cubiculũ dñæ ſtabulãt ꝓcedũt qͣtuor cãdidæ colũbæ & hilaris ĩceſſibꝰ picta colla torqntes iugũ gẽmeũ ſubeũt. Suceptaqꝫ dña lætæ ſubuolãt currũ deæ:pſequtes gãnitu cõſtrepẽti laſciuiũt paſſere:& cæteræ ꝗ dulce cãtitãt aues melleis modulis ſuaue reſonantes aduẽtũ deæ pnũciãt:cedũt nubes & cælũ filiæ pãdiſ & ſũmus æther cũ gaudio ſuſcipit deã:nec obuias aqlas uel accipitres rapaces ptimeſcit magnæ Veneris canora familia:hæc illæ. Merita

Nænia — næ.lugubri carmine & nocti cõuenientis: ſicut & mortuis:ĩ nocte.n.tenebræ ſunt & ſomnꝰ ꝗ morti ſint ſimillima. Nænia ãt ꝓpe ẽ cantus lugubris & laus ĩ funere honoratorum uirorum ut ſcribit. Cic.Latius tamen ſuperius uideto.

Inclinare meridiem
Sentis:ac ueluti ſtet uolucris dies
Parcis diripere horreo
Ceſſantem bibuli conſulis amphoram.
Nos cantabimus inuicem
Neptunnum & uirides nereidum comas.
Tu curua recines lyra
Latonam & celeris ſpicula cinthiæ
Summo carmine:quæ gnydon:
Fulgenteſqꝫ tenet cycladas:& paphum
Iunctis uiſit oloribus:
Dicetur merita nox quoqꝫ nænia

PQRPH. ¶Inclinare meridiẽ ſentis:ĩ occaſum.ſ.diẽ ĩclinare. Ceſſãtẽ bi.cõ.ãphorã.i.ĩ honorẽ ceſſantẽ:& qͣſi reſidẽtẽ. Bibuli cõſulis ãt eo anno quo bibulꝰ cõſulatũ geſſit natã. Sũmo carmine ꝗ gnydõ fulgentiſqꝫ tenet cycladas.i.ĩ cõſumatiõe carminis uenerẽ cãtabimus. Iunctis uiſit olor.Oloribꝰ.i.cygnis iũctis uecta reuiſit gnydon. Cycladas:paphon. Diceſ merita nox quoqꝫ nænia:nænia eſt carmen qđ in mortuos cãtaſ. Sed bene nocti hoc carmẽ accommodat ꝓꝑ tenebras & ſomnum quæ morti ſunt proxima.

ASCEN. ¶Tu ſẽtis meridiẽ ĩclinare.ſ.ad occaſũ ac pcis.i.ceſſas diripere horreo.i.cella uinaria:in ꝗ uinũ & frumẽtũ ĩ horreũ cõgeriſ:ueluti.i.ꝓinde atqꝫ dies uolucris.i.cito uolubilis & trãſiẽs:ſtet.i.pſiſtat:ceſſas dico diripe amphorã.i.magnũ uas uinariũ:ceſſãtẽ.i.nihil agẽtẽ & ocioſã ĩ horreo bibuli cõſulis aut ãphorã bibuli cõſulis.i.ſignatã anno cõſulatus eius:ceſſantẽ.i.ocioſam. Nos cãtabimus:ĩuicẽ.i.uiciſſim.neptũnũ:& comas nereidũ.i.nymphaꝝ maris:uirides.ſ.ut aqͣ ſũt:tu recines.i.ꝗ dicã repetes:lyra curua latonã m̃rẽ ſem apollinis & dianæ & ſpicula cynthiæ.i.dianæ a cyntho mõte deli ubi nata dr̃:celeris:qa uenatrix ẽ:& ſũmo.i.ſuꝑmo carmine:diceſ ſu. ea uidelicet uenus ꝗ uiſit gnydon oppidum ubi pulcherrima ueneris ſtatua a praxitele exſculpta:& cycladas.ſ.inſulas circa qͣs uecta in concha ad cyprũ:& paphum:ubi peculariter coliſ ad cypꝛ:holoribus.i. cygnis:iũctis.ſ.ad trahendum currũ ueneris. Et dicetur nox quoqꝫ nænia.i.cantilena næniæ ſimili:merita.i. quam meruit ꝗꝛ nos pnoctantes ſeruarit. Argutæ ſunt rõnes ordinis. Nam p̃mo bibendo expelliſ ſapia:mox caniſ a poetis ſolutis curis carmẽ diei feſto congruum. Deinde carmen uenatoriũ dianæ mox laſciuum ueneri:at ubi uox & rõ uino ſepultæ ſunt cantilena exit in næniã.i. in ululatũ & plãgenti ſimilem ſcreatũ.

Argumentum odes.xxix.

ANTO. Mecœnatẽ ut ſecũ cõuiuia ineat exhortaſ:dicit.n.ſe iã diu optimũ ꝓ ſe meꝛ ſuaſſe:paſſeqꝫ ẽt & coronas & unguẽta ſibi. Thyrrhena re.Ode ẽ ſiſis.ix. Eſt aũt ordo o mecœnas tyrrhena ꝓgenies regũ iãdudũ apđ me ẽ tibi lene meꝛ cado nõ añ uerſo eſt balanus ꝓſſa tuis capillis cum roſaꝝ flore. Tyrrhena regum.de mecœnatis proſapia lat.ode.i. Tibi:in tuã gr̃am. Verſo:effuſo. Lene:mite: ac ſuaue.

Balanus — Balanus:βαλανος:glãs dr̃. Veꝝ acrõ dicit eẽ herbã unguẽ

Vnguẽta — tariã:ſed ſecus ẽ:nã ut pli.ſc.li.xii.c.xxyiii.myrabolanũ arbor triglodytis & thebaidi & arabiæ cõe ẽ.naſcens unguẽto ut ĩpo noie appet:quo itẽ idicaſ:& glãdẽ oẽ arbori fructꝰ ẽ magnitudine auellanæ nucis.uñ liquor exprimiſ ſeu oleũ odoratũ qđẽ unguẽtarii tm̃ corticẽ p̃mũt.medici nucleos rũdũt afuſa eis paulatim calida aqͣ:id aũt oleũ balaminũ dr̃:uñ idẽ Pli.li.xiii.ca.i.ſic ait unguentoꝝ expeditiſſimũ fuit primũqꝫ ut ueriſimile eſt ex brio & balanino oleo:poſtea uero ſic.Suſinũ tenuiſſimũ oĩum eſt. Cõſtat ex liliis balano calamo &c.& paulo inferius ita.nardinũ ſiue foliatũ cõſtat omphacio balanino iũco coſto:nardo:amo:myr.bal.

Ode.xxix.dic.tetra.ad mecœnatẽ quẽ inuitat.

Thyrrena regum progenies tibi
Non ante uerſo lene merum cado
Cum flore mecœnas roſarum.&

PORPHI. Thyrrena regũ ꝓgenies:ſimile eſt illi hoc p̃ncipiũ.Mecœnas atauis edite regibus:& cur eũ ſic appellat ibi diximus. Inuitat ãt.n.m.ad epulas cui dſtiatã uini amphoram & illibatam iam apud ſe eſſe dixit.

ASCEN. Tyrrhena.Mecœnatẽ inuitãs ait.O mecœnas ꝓgenies tyrrhena regũ.i.regũ tyrrhenoꝝ:hoc eſt ethruſcoꝝ:ut in prima ode primi libri uiſum eſt:meoꝝ lene.i.uinũ mite:cado non añ uerſo.i.uñ nihil exhauſtum eſt:eſt tibi iãdudum apud me:cũ flore roſaꝝ & ẽt balanus glãs unguẽtaria.ſ.myrabolani.

¶Preſſa

ANTO. ¶ Preſſa:expreſſa pro tuis capillis ex balano.n.liquor exprimit odoratus ſeu oleū:ut diximus. Eſulæ:eſulanos latii populos fuiſſe Pli.ſcri.li.iii. Telegoni iuga parricidæ. Tuſculum indicat qd' in romæ cōſpectu ſitum erat in ſummo mōtis:de quo latius epodo prima:id aūt ēt:ut Porphy.aſſerit:Telegonus cōdiderat:filius eqdem circes & Vlyſſes:qui per ignorantiam patrem occiderat. Copiam:quam tecum habes. Molem:ipſius mecœnatis turrim intelligit:de qua ēt in epodis. Omitte mirari:ex illa.n.turri tota fere urbs ſpectabatur:quod latius ſupra oſtendimus. Iam clarus occultum:propter imminentem æſtum Mecœnatem ad hilaritate inuitat. Clarus pater:habet enim cepheus ſtellas.xix.ut Hyginus oſtendit Andromadæ pater.i.cepheus:de quo late li.iiii.met. Apud Hyginum.Colu.aūt lib.xii.ſcribit ſeptimo Idus Iulias Cepheū ueſpe oriri:idibus aūt Iuliis procyon exoritur mane.xvi.kal.Augu. ſol in leonem trāſitum facit.ix.autē kalen. Augu. leonis in pectore clara ſtella exoritur. Procyon: de hoc late ſuperius. Tu ciuitatem:oſtēdit ſuperius paſtores cū grege languido æſtus fugiendi gratia ſubire umbram.Mecœnas tamē nunq̄ ab urbis cura uacabat.Hinc cū hortat ad curas ponendas ut omiſſis futuris præſentia tantum amplexetur.

Telegon⁹ — Cepheus

Preſſa tuis.balanus capillis
Iamdudum apud me eſt.eripe te moræ.
Non ſemper hudum tybur & æſulæ,
Decliue contempleris aruum:&
Telegoni iuga parricidæ
Faſtidioſam deſere copiam:&
Nolem propinquam nubibus arduis:
Omitte mirari beatæ
Fumum & opes ſtrepitumq́ romæ.
Plærunq́ gratæ diuitibus uices
Mundæq́ paruo ſub lare pauperum
Cœnę ſine auleis & oſtro
Sollicitam explicuere frontem.
Iam clarus occultum andromedæ pater
Oſtendit ignem:iam procyon ſorit
Et ſtella neſani leonis
Sole dies referente ſiccos.
Iam paſtor umbras cum grege languido
Riuumq́ feſſus quærit & horridi
Dumeta ſiluani:caretq́
Ripa uagis taciturna uentis.
Tu ciuitatem quis deceat ſtatus
Curas & urbi ſollicitus times
Quid ſeres & regnata cyro

PORPHI. ¶ Non.u.t.& æſulæ. Decliue contempleris aruum & telegoni iuga parricidæ. Tuſculū ſignat dicitur telegonus circes filius condidiſſe :qui per ignorantiam patrem ſuum ulyſſem occidit. Molemq́ propinquā nubibus arduis. Turrim dicit. quam Mecœnas dicitur in hortis ſuis extruxiſſe: unde hæc omnia proſpectabat. Sollicitaram:explicuere frontem.i.triſtem exhilarauere. Iā clarus oc.ultum andromadæ pater. Cœpheus:qui ſcilicet inter ſydera receptus eſt. Iam ꝓcyon furit:ſtella quæ ante caniculā oritur. Et ſtella ueſani leonis:ſtellam ꝓ toto ſigno dixit: in quo ſol neceſſe eſſe menſe. Auguſto quod eſt feruentiſſimum anni tp̄s. Tu ci.quis deceat ſtatus curas: apparet illo tempore præfectum urbis fuiſſem Mecœnatem.

ASCEN. ¶ Preſſa tuis capillis.i. ad inungendos capillos tuos in unguentum preſſa:adeſt.eripe te more.i. feſtina quia oīa parata ſunt. Non contēpleris.ſ. merito:ſemper uidelicet ex domo ſua quam in loco ſublimi habuit Mecœnas romæ. Tybur hudum:ideſt riguum:& aruum decliue æſulæ oppidi in latio quondam non longe a Roma in rupe poſiti:& in iuga telegoni parricidæ:ideſt tuſculum a telegono Vlyxis & circes filio:qui patre per ignorantiam:ut aiunt ſpina uenenati piſcis occiſo in Italiam rediit & tuſculum condidit. Faſtidioſam deſere &c. Vt Mecœnatem commodius in agrum pelliceat inducit contemptum rerum urbanarum:quæ ex copia interdum faſtidium & ut dicunt nauſeam pariunt:unde dicit. Deſere copiam:ſcilicet rerum faſtidioſam:ideſt faſtidium parientem:& deſere molem:ideſt turrim grandem:propinquam nubibus arduis:ideſt in nubes uſque eductam : & omitte mirari fumum:ſcilicet ex fumariis innumeris aſcendentem. Et opes: ideſt diuitias: & ſtrepitum ideſt fortunam aut pedum coeuntium ſonitum. Romæ beatæ:ideſt multum diuitis: quæ omnia ex turri ſua proſpectare poterat. Vices : ideſt uiciſſitudines:hoc eſt ſucceſſiones epularum & apparatuum renouatum poſt oppiparas & ſumptuoſas cœnas :plærunque ideſt ut plurimum gratæ diuitibus : & cœnæ pauperum mundæ ideſt ſatis lautæ:ſub paruo lare:ſine auleis quæ ſint in parietibus: & ſine oſtro ideſt purpura : hoc eſt ſine tapetis purpureis quæ ſuper lectos ſternantur:explicuerunt ideſt exporrexerunt frontem ſollitam : ideſt dempſerunt fronti ſollicite rugas:redacto ſcilicet animo ad hilaritatem. Pater andromedæ:ſcilicet cepheus in coelum tranſlatus:iam clarus:ideſt ſerenus: oſtendit ignem occultum ſcilicet prius : aut uix uiſibilem propter uehementiam ardoris eius. Et procyon:ideſt anticanis & ſtella leonis ueſani:ideſt inſaniam oſtendentis ardore ſuo:furit iam ſole referente dies ſiccos:ideſt ſine pluuia calidiſſimos:ut in Iulio fit: quo menſe ſol in his ſignis eſt. Paſtor feſſus : ſcilicet calorem:quærit iam cum grege languido : ſcilicet præ calore: umbras & riuum & dumenta in quibus deliteſcant:ſiluani ideſt ſiluarum dei:horridi ideſt ferulis & aliis uirgultis aſperi & inæqualis : & ripa taciturna:quia impetu aquarum caret:caret uentis uagis . ideſt uagari ſolitis:hoc eſt omnia præ nimio æſtu refrigerium & reſollicitationem quærunt:tū tu curas ideſt ardēter deſpicis:quis ſtatus deceat ciuitatem.ſ.Romanam & tu ſollicitus times urbi:quid ſeres:proxima ad indiā populi.

Bactra parent tanaiſq; diſcors.
Prudens futuri temporis exitum
Caliginoſa nocte premit deus:
Ridetq; ſi mortalis ultra
Fas trepidat.quod adeſt memento
Componere æquus cætera fluminis
Ritu feruntur nunc medio alueo
Cum pace delabentis hetruſcum
In mare:nunc lapides adeſos
Stirpeſq; raptas:& pecus & domos
Voluentis una non ſine montium
Clamore uicinæq; ſiluæ.
Cum fera diluuies quietos
Irritat amnes ille potens ſui
Lætuſq; deget:cui licet in diem
Dixiſſe uixi:cras uel atra
Nube polum pater occupato:
Vel ſole puro:non tamen irritum
Quodcunq; retro eſt efficiet neq;
Diffinget infectumq; reddet
Quod fugiens ſemel hora uexit.
Fortuna ſæuo læta negocio:&
Ludum inſolentem ludere pertinax
Tranſmutat incertos honores
Nunc mihi nunc alii benigna.
Laudo manentem ſi celeris quatit
Pennas reſigno quæ dedit & mea
Virtute me inuoluo probamq;
Pauperiem ſine dote quæro.

ANTO. Bactra Zariaſpa Tanais ¶ Bactra:in ſcythia ſunt Bactra urbs:quæ ēt zariaſpa appellata eſt:ut Stra.docet lib.xi. In Pli. tñ li.yi.legiſ zariaſta:ubi ēt ait bactri quoq; oppidū zariaſtes:qđ poſtea bactrū a flumine appellatum eſt. Cyro: lege de hoc ſuperius. Tanais diſcors:is fluuius eſt qui europā ab Aſia diſiungit:atq; ambaq; fines utrinq; plambēs in boream uerſus per ſauromata in ſcythiam uſq; atq; in meotidis paludem protenditur:oritur aūt ex indiæ montibus. Auctores Diony.& Stra.li.xi. Diſcors:uel qa Europam ab Aſia diſiungit:uel propter populoq; ſeditionem. Prudens fu.oſtendit deū prudenter futura celaſſe hoies:qua de re illi minime ea curare debent præſentiaq; tantum ſumere. Aequus:mitis benignus:quietus & ſine cura. Cætera fluminis: comparat res humanas fluminibus quæ mō placida fluunt mō inquieta imbriū copia: ita & hominum res letæ ſubitis aduerſis turbantur. Potens ſui.i.dñs ſuipſius:qđ ſolius eſt ſapientis. In diem In diem.i.in præſentem diem nihil de craſtino cogitando:in dies autem eſt idem qđ quottidie cum quodā incremēto:ut creſcēte in dies multitudine in diē uero plerūq; cū hoc uerbo uiuo iūgiſ. Vt uolucres in diē uiuū.i.i pñtē diē nihil de craſtino cogitātes. Vixi:ille aūt uere uiuere dr:qui cū lætitia & uirtute degit. Occupato:p occupet ut inferiora oſtēdunt. Tamē q̄uis nube uel ſol occupauerit aerem Iuppiter.i.q̄uis poſſit fœlicia & infœlicia tradere:non poterit peccata abolere. Ergo fruenda eſt dies:& lætitia remotis curis: nā q̄ futura ſunt poſſunt eſſe aduerſa. Quodcūq; retro eſt.i.qcqd pteriit:rettulit aūt ad illud uixi: eſt eni ſenſus:q̄ peccata nullo pacto ēt iuppiter pōt deſtruere & infecta reddere:q̄uis ut diximus bona & mala poſſit hominibus in futurum afferre. Diffinget:deſtruet. Fugiens:præteriens. Manentem.i.ſtabilem. Reſigno:reddo. Me inuoluo:me munio ſola uirtute ſi aduerſa fortuna auferet externa bona. Sine dote:ſine cenſu.

PORPH. ¶ Tanaiſq; di. Tanais fluuius eſt fluens in meotidem paludē:& inde in pōtum: diſcors aūt dictus q̄ diſcernit Europā ab Aſia: niſi forte ad incolas eius referamus hoc epitheton:q̄ inter ſe ferociſſimi barbari diſcordāt. Ridetq; : ſi mortalis ultra fas trepidat:qm̄.ſ.nefas eſt inquirere futura quæ dii nos neſcire uoluerūt. Quod adeſt memēto cōponere æquus.i.præſentibus fruere: & ea quæ adſunt æqua mente cōpone. Nūc medio alueo. cū pace delibētis ethruſcum in mare nūc lapides abeſos:uarietatē & uices uitæ hūanæ quēadmodum quieta ac læta eſt mō aduerſis caſibus inquieta ac turbulenta:per allegoriā deſcribit. Cui licet in diem dixiſſe uixi:pſeuerat pſuadere pſentia cōmoda tm̄ amplectenda:de futuris nō eſſe cogitandū. Nō ta.irri.quodcūq; eſt retro efficiet.i.nō potes cō modū uitæ qđ iā pcepit infringere. Ludū.i.i.p.ueteribus uſitatū elocutiōis genus ludum ludere ſicut uitā uiuere & ſeruitutē ſeruire & multa ſilr. Tranſmutat incer.ho. Vtrū tranſmutādo incertos facit:an qa icerti ſunt:iō trāſmutare eos putet. Reſigno q̄ de.reſigno.i.reddo. Et mea.u.me iuoluo. Diſcrete.i.me mea uirtute munio:nihil ab illa timēs:aut deſiderās cōtētus ſola pbitate & bona cōſcientia. Sine do.i.ſine opibus.

ASCEN. ¶ Et bactra urbs in ſcythias regnata cyro:quæ rex perſaq; ēt ſcythas debellauit:ſed tandē uictus pœnas dedit:& qd tanais.i.filius ille ex india in ſcythiā uſq; pfluens:hoc eſt accola eius:diſcors.i.multa prælia mouēs (ſunt enim bellicoſi)patent.i.molianſ urbi. Deus prudens.i.puidens ſciens quanta mala hoi ex nimia cura req; futuraq; obueniant:præmit exitum futuri tpis nocte caliginoſa.i.ignoratione multa: & ridet ſi mortalis trepidat ultra fas.i.pluſq̄ fas eſt. Memento cōponere.i.bene regere & moderari:qđ adeſt.i.rem pñtem exiſtens æquus.i.lænis & q̄ſi in utrāq; ſortē paratus. Cætera.i.quæ nō ſūt præſentia ferunſ ritu fluminis.ſ. tyberis delabentis in mare etruſcū nūc cū pace:medio alueo.i.per mediū alueū nō trāſcēdendo ripas:& uoluentis nūc.i.interdū lapides adeſos.ſ.ui aquaq; & ſtirpes.i.radices raptas.(Inuſitate aūt fœminino utiſ.Nam Maro dixit.At ſtirpem teucri nullo diſcrimine ſacrū &c.)& pecus & domos raptas.Pōt aūt ordo eſſe lapides adeſos & ſtirpes.ſ.adeſos:& pecus & domos raptas:uoluētis dico una.i.ſimul:hoc eſt uno ipetu:non ſine clamore.i.

more.i.cum murmure montium & ſiluæ uicinæ cum.i.quando diluuies.i.inundatio aquarum fera.i.efferа irritat amnes quietos.ſ.prius.Ille.ſ. homo quiſquis eſt:deget.i. uitam peraget. potens.i.compos ſui & lætus: cui licet dixiſſe.ſ.ueraciter:ego uixi in diem.i.ſine reſpectu diei ſequentis:ad conditionem die præſentis: pater.ſ. iuppiter occupato.i.placet ut occupet:cras polum.i.cœlum: uel atra nube.i.tempeſtate nubſloſa: uel ſole puro.i.ſereno:nõ tamen.ſ.pater efficiet irritũ:quia ut recitat ĩ æthicis Ariſtotelis ſm Agathonẽ deus facta infecta facere nõ poteſt:quia ad præteritũ non eſt potentia. Quodcũq; eſt retro.i.qcquid præteriit neq; diffinget.i.deſtruet & non fictũ.i.non prius compoſitum fuiſſe faciet.q; pro.i.non reddet infectum.i.q; non fuerit factum:id q; hora fugiens.i.celeriter pertranſiens uexit ſemel.Deinde quaſi a fato ad fortunã trãſiẽs dicit.Fortuna læta negocio ſæuo:quia nihil eſt infœlicius quã ſemper fuiſſe fœlicem & nõ amplius eſſe:& ptinax.i.perſeuerans:quia hoc ſolo eſt ĩmutabilis q; ſemper mutabilis.Ludere ludum inſolentem.i.immodeſtum tranſmutat.i.ad uarios applicat:honores incerto:exiſtens benigna nunc mihi nunc alii: unde ſubdit. Laudo manentem.ſ.fortunam bonam ſi ipſa quatit.i.concutit auolando pennas.ſ.alarum: celeris.i.pernices:ego reſigno:ideſt reſtituo ei quæ dedit & inuolo me mea uirtute:ideſt propriis bonis. & quæro pauperiem:ideſt paupertatem:probam:ideſt honeſtam & decentem atq; approbandam ſine dote:quia per ſe placet & prodeſt ſi uere fuerit intellecta:ſed Lucanus de ea dicit Munera nondum intellecta deum.

Non eſt meum ſi mugiat aphricis
Malus procellis ad miſeras preces
Decurrere:& uotis paciſci
Ne cypriæ tyriæq; merces
Addant auaro diuitias mari.
Tum me biremis præſidio ſcaphæ
Tutum per ægæos tumultus
Aura feret geminuſq; pollux.

ANTO.
Non eſt meũ:oſtendit ad ſe minime pertinere nauigare.ſed potius uelle in ꝓba eſſe paupertate hoc eſt uult eſſe paup & probus. Votis paciſci: cum diis.n.uotis mediantibus uidemur paciſci quum aliquid petimus. Cypriæ erat Cyprus ditiſſima ut latius patuit ode.i.hic autem locus declarat cur poeta ibi dixerit. Vt trabe cypria mirtoũ pauidus nauta ſecet mare. Tum me.hironicæ loquitur dicẽs & aura & geminus pollux feret eum tutum per maris ægei tumultus præſidio ſcaphæ biremis.i.paruæ naiculæ per quod nauigationẽ ſe effugere innuit. Geminus pol.de caſtore & polluce fauentibus nautis uide li.i.

PORPHI.
Non eſt meũ ſi mugiat aphricis malus ꝓcellis:nec uitæ:nec propoſiti mei eſt inquit aduerſa timere: quia nec per diuitias mare.Quum mare hẽat diuitias:obruẽdo naues cum rebus precioſiſſimis. Tum me biremis ꝓſidia ſcaphæ. Tutũ per ægeos tumultus. Aura.f.g.p.tũc maxime ſæuiat tẽpeſtas:inqt ego tutus nauigio ꝓſidio ſcaphæ ſed ꝑ hoc allegoricos ſignat ſe tutum ſecurũq; uiuere:quia non quærat diuitias. Geminuſq; pollux:quia honorum ſydera cum ſe oſtendunt laborantibus nautis præbent ſpem ſalutis.

ASCEN.
Non eſt meum.i.officii mei aut inſtituti:decurrere ad miſeras præces.i.miſere præcari deos:ſi malus.i.arbor nauis:mugiat.i.uehemẽtẽ creditũ faciat ꝓcellis aphricis.i.ab aphrico uẽto excitatis:& paciſci.i.pactũ facerẽ cũ diis.uotis.i.ꝑ uota:ne merces cypriæ & tyriæ.i.ex cypro & tyro deuectæ:addãt diuitias marĩ auaro:ut cui nũq̃ ſatis ẽ. Tũ me.ꝑ ironiã q̃ſi dicat ſane qđẽ uota faciãt & ꝓces miſeras:ut q̃s:q̃a ſcedẽter fiunt dideri deant:quaſi uero:aura.i.lenis uentus.& pollux geminus.i.cum fratre:quia dum utriuſq; ſiddus apparet: proſpera ſignificatur nauigatio feret me tutum:ideſt munitum.præſidio:ſcaphæ: ideſt nauiculæ biremis: ideſt binis remis impellendæ:feret dico.per tumultus.i.tempeſtates ægeos:ideſt maris ægei quod uaſtiſſimũ eſt.

Ode.xxx.monocolos ad Melpomenem.

Exegi monumentum ære perennius:
Regaliq; ſitu pyramidum altius

Argumentum.Odes.xxx.

ANTO.
Criptis hactẽus tribus odaꝝ libris:ait poeta ſe monumẽtũ perfeciſſe: quod oĩ ære perennius erit:nõ enim aq̃ non uẽtis non annis cõſumi poterit:hic minime totus ꝑibit:ſed magna ipſius ꝑs erit: ſuperſtes.dũ roma fuerit hortaꝛ inde melpomenẽ muſam ut ſibi delphica lauro coronã paret. Exegi monumentũ:ode eſt ſilis primæ lib.i. Exegi:perfeci. Monumẽtũ:ſepulchrũ:opus: memoriã. Aere:æris ſtatuis. Perennius: durabilius. Regaliq; ſitu piramydũ altius Pli.li.xxxvi.cap.ix.ſcribit in egypto reges pyramydes feciſſe ne pecunia ſucceſſoribus aut æmulis iſidiãtibus ꝑberẽt:aut ne plebs eẽt ocioſa. Tres aũt q̃ orbẽ terraꝝ impleuere fama ſitæ ſunt in pte aphricæ mõte ſaxeo ſterileq; inter memphim oppidum:& delta nili:ſed piramis ampliſſima ex arabicis lapidicinis conſtat. Trecenta ſexaginta hominum milia annis uiginti eam conſtruxiſſe produntur latius tamen ipſe bidem legito piramides autem moles ſunt maxime ita conſtructe ut elato in acutum tendant: ita uero dictæ quod flammarum ſimilitudinem habent:πυρ enim ignis dicitur.

Pyramydes

PORPHI.
Exegi.m.æ.p.hæc ode qua tertius liber conſumatur in ipſius auctoris laudem ſcripta eſt.Modo a iam pro ualde potens. Regaliq; ſitu pyramidum altius:pyramides regum ægyptioꝝ ſepulchra ſunt adeo ingenti mole ſaxoꝝ in mediis harenis ægypti ſtructa:ut inter ſeptẽ miracula habeaꝛ.

ASCEN.
Exegit monumentum.Poeta quaſi cum hoc.iii.lib.decreuerit opus componere & finire:nam omne trinum perfectum cõfidenter dicit ſe opus immortale peregiſſe:cui ſimile ad finem metamorphoſeon:eadem confidentia de ſe dicit Naſo.Ordo eſt.Ego exegi.i.conſumaui & compleui: monumentum.i.opus quod memoriam mei faciat:perennius.i. diutius duraturum:ære.i.ſignis ſta-

tuis aut aliis rebus æreis quæ tamen diu durant:q æs rubigine non abſumitur ut ferrum:& altius ſitu.i.poſitione regali.i.ad regium luxum pertinente:pyramidum.i.quem in pyramidibus reges ægyptii extulerunt: quia pyramides non ſunt perductæ niſi ad nubila:fama aũt poetæ trãſcendit ſidera:quod.ſ.monumentũ:imber edax.i.edẽs & conſumens ſtatuas & ædificia etiam marmorea:non poſſit diruere:non etiam aq̃lo ĩpotẽs.ſ.ad hoc & ualde potens ad diruenda ſumma ædificia:aut ſeries:ideſt conſertus & connexus ordo & ſucceſſus innumerabilis annorum.ſ.innumerabilium aut fuga:ideſt tranſitio temporum non poſſit diruere.

Q d' nõ imber edax:nõ aq̃lo ĩpotẽs.
Poſſit diruere:aut innumerabilis
Annorum ſeries & fuga temporum.
Non omnis moriar:multaq; pars mei
Vitabit libitinam.uſq; ego poſtera
Creſcam laude recens:dum capitolium
Scandet cum tacita uirgine pontifex
Dicar:qua uiolens obſtrepit aufidus:
Et qua pauper aquæ daunus agreſtium
Regnator populorum:ex humili potens
Princeps æolium carmen ad italos
Deduxiſſe modos.ſume ſuperbiam
Q uæſitam meritis & mihi delphica
Lauro cinge uolens melpomene comam.

ANTO. ¶Non aquilo impotens.i.ualde potens. Boreas (*Boreæ uis*) enim li.ſexto metamorphoſe.apud Ouidium ita loquitur. Apta mihi uis eſt qua triſtia nubila pello. Et freta concutio.nodoſaq; robora uerto. Induro[illegible] ni.& terras grãdine pulſo. Idem ego quũ [illegible] cælo ſum nactus apio.Nam mihi cãpus is eſt:tãto molimine luctor. Vt medius noſtris concurſibus inſonet æther. Exiliãtq; cauis eliſi nubibus ignes.Idẽ ego quũ ſubii cõuexa foramina terræ.Suppoſuiq; ferox immis mea terga cauernis. Sollicito manens totũq; tremoribus orbem. (*Libitina*) Libitinã. Plutarchus ſcribit pompilium inſtituiſſe libitinam coli quæ dea li eorũ:quæ mortuis iuſta præſtantur inſpectatrix.ſiue Proſerpinam illam ſiue uenerem crediderimus. Recens:nouus:noua enim plerunq; placere magis aſſolent. Vnde Oui. in libro de ponto ait. Eſt quoq; cunctarum nouitas chariſſima rerum. Tacita uirgine. Tacitam uirginem ueſtalem appellat quia ſacris ſilentium præſtabat:quibus tuendis præeſſet: ſcribit enim Plutarchus in uita Numæ.p.quædam ſacra fuiſſe abdita quæ aliis uidere non licebat præterquam ueſtalibus. (*Dolia ueſtalia*) Erant autem ſecundum quoſdam:ut idem oſtendit in Camilli uita duo non magna dolia:quorum alterum apertũ ac uacuũ:alteꝝ plenum ac clauſum amboꝝ uero aſpectus tantum modo ſanctis uirginibus patebat. (*Veſtalium furta*) Sed qdã ea aſſerentes mentiri arbitrabanẽ:quod puellas multa e ſacris corripientes ferẽ duo dolia abſcondiſſe ſub terra in tẽplo Quirini.unde locus ille adhuc dolioꝝ appellationem retinebat. Virgines autem maiora ac digniora ex ſacris ſumentes ultra fluuium fugerant &c.ad ãt. Senonum galloꝝ tpe fuit. Dicar laudabor. (*Aufidus*) Violẽs aufidus:is fluuius ẽ apud cannas apuliæ uicũ de quo Siluius li.x.ita ſcr. Sãguineus tũidas in cãpos aufidus undas Eiectat:redditq; fur ẽ ſua corpa ripis. Pli.ſcr.aufidũ ex hirpinis montibus Canuſiũ præterfluẽre. Daunus:apuliæ fluuius a dauno rege. Ex humili potens:ordo eſt: ex humili.i.uili genere potens princeps.i.primus dicar deduxiſſe ad italos modos æolium carmen.i.lyricum leſboum alchaicum alcæum:quippe imitatus eſt. Leſbium:leſbos autem in æolia regione eſt:de qua latius ſupra. Superbiam gloriam tibi ſume o muſa. (*Laurus*) Delphica lauro. Laurus duo genera tradit Cato delphicam & Cypriam. Delphicam eſſe equali colore uiridiorem maximis baccis atq; e uiridi rubentibus:hoc uictores delphis coronari & triumphantes Romæ: Cypriam eſſe folio breui nigro & criſpam:auctor Plinius libro quintodecimo.

PORPH. ¶Vſq; ego poſtera creſcã laude recẽs elegãter:q̃a ſp ſunt ꝗbꝰ hæc elocutio noua ſit & laudeẽ. Dũ capitoliũ ſcãdet cũ tacita uirgine põtifex. Tale ẽ Virgilii:illud:Gũ domus Aeneæ capitoli ĩmobile ſaxũ accolet. Aufidꝰ flumẽ apuliæ i.q̃ Hora.natꝰ ẽ. Et q̃ paup daunꝰ agreſtiũ regnator populoꝝ.Daunꝰ i apulia regnauit:a cuiꝰ noie fluuius appellatus ẽ.q paup aq̃ dr:q̃a apulia ſiticuloſa eſt:ob inimicos colores. Agreſtiũ regnator populorũ.adnotãda elocutio per genitiuum figurata eſt. Ex humili potens gloriatur libertino patre natũ ſe ad tantam claritatem ſtudioꝝ perueniſſe. Aeolium car.ad italos deduxiſſe modos:æolide dialecto alcæus lyricus poeta uſus eſt. Teſtatur ergo græci carminis modulationẽ primũ in latinã linguã cõtuliſſe. Quæſitã meritis:& mihi delphica laura cinge:uolẽs melpomene comã:delphica laurus dicit:q̃a apollini dedicata eſt qui delphicus appellaẽ ab urbe delphis:quæ eſt ſub parnaſo monte:ubi oraculũ eius eſt. Sume ſupbiã q̃ſitã meritis:ad muſam dicit ac per hoc ad ſtudium ſuum adiice inquit tibi gloriam libertate ingenii quæſitam.

ASCEN. ¶Ego non omnis.i.non totus moriar:& multa pars mei ſcilicet anima & fama:uitabit libitinam ideſt uenerem aut proſerpinam quæ mortuis curandis præeſt.i.manus mortis & funeris. Qui autem ſepeliendis officium debent libitinarii dicuntur. Ego creſcam recens:ideſt renaſcẽs:uſq;:ideſt tantis per dum pontifex ſcandet capitolium:ideſt arcem romanam cum uirgine ſcilicet capta:hoc eſt ueſtali tacita: ideſt tacente qđ perpetuo futurũ fruſtra ſperauit. Dicar:ideſt laudabor ea parte qua aufidus fluuius apuliæ:obſtrepit uiolens:ideſt uiolentus:& qua daunus:etiam apuliæ fluuius a dauno rege dictus:pauper aquæ:ideſt parum habens aquæ:ſed regnator populorum agreſtiũ q̃a p inundationem pauperes & ſine inundatione diuites efficit:repete obſtrepit. Dicar inquit:potens ſcilicet effectus ex humili ſcilicet loco. Nam libertino patre natus eſt:deduxiſſe princeps:ideſt primus:carmẽ æolium.i.leſbicum ut pote alchaicũ:ad modos: ideſt uerſus.italos.i.italicos. O melpomene ſu.i.uendica tibi:ſuperbiã.ſ.qua hæc dico:aut hãc gloriã q̃ſitã meritis nõ arroganter:& tu uolens.i.lubens cinge mihi comã lauro delphica qua triũphãtes & poetas decorari decet.

Et hæc in tertium carminum.

¶ Argumentum Odes primæ quarti uoluminis.

ANTO.

P Ropoſuerat uelle poeta lyricis finẽ imponere:ut tertii libri finis oſtendit. Sed tñ quũ uenus eum iterũ aggrederet:q̃q̃ natus annos q̃nquaginta rurſus ad lyrica redut. Itaq; ac prima quarti uolu. ode uenerẽ ipſam p̃cat ne amplius in eũ ſæuiat:ſed i iuuenes potius lu[...]bus aptiores ad ligurinũ poſtea pue℞ uertit ſermonẽ dicẽs quo modo eũ nocturnis ſomniis:& [...]piũ retinet fug:ẽtẽq; ẽt ſeq̃t. Intermiſſa.u.d.ode eſt ſimilis.iii. Bella:Militat ois amãs:& hẽt ſua.caſtra [c]upido:inq̃t. Oui.lib.i.de amo. Attice crede mihi [m]ilitat omnis amans. Cynaræ:ca q̃dẽ oli ipſius amica fuerat. Cupidinũ.m.uideto ianus lib.i.[o]dẽ.xix. Luſtra de.i.annos q̃nquaginta. Oui.uẽm in ibin ait Tp̃s ad hoc luſtris ois iam mihi q̃nq̃ pactis &c. Idu.metaphora ẽ a q̃drupedibus q̃ adulta nõ [...] domãtur. Tẽpeſtiuius:ordo eſt uenus tu alẽs oloribus purpureis.i.uolucris & ala hñs ,ppter olores: diximus.ꝙ.olores ducere: & cõtrari ueneris currũ: ſi q̃ris torrere idoneũ iecur tẽpeſtiuius.i.aptius commeſſabere in domo pauli maximi. Purpureis:pulchris. Cõmeſſabere:comedes:cõmeſſor.n.dponẽs uerbũ ẽ:& pp carmẽ.m.addiẽ. Torrere ie.adurere & deſiccaẽ. Vñ Oui.li.iii.de amo.iq̃t. Capraq; fœmineꝰ corpa.torret amor. Iecur.eſt.n.amoris.ſedes. Pauli maximi cur maximi iamiam oñdet. Nõ.ta.ab eloquẽtia.cũ laudat & pietate. Artiũ: uirtutum. Signa.ſ.Ouid.quoq; li.i.de reme. ait. Parce tuũ uatẽ ſceleris dãnare cupido tradita q̃ totiens de duce ſigna tuli.

Torrere

Q. Horatii Flacci Carminũ Liber.iiii.icipit

Ode prima dicolos diſtrophos ad Venerem.

Ntermiſſa Venus diu
Rurſus bella moues.p
ce precor precor.
Nõ ſum q̃lis erã bonæ
Sub regno cynaræ:de
ſine dulcium
Mater ſæua cupidinũ
Circa luſtra decem fle/
ctere mollibus
Iam durum imperiis.abi
Q uo blande iuuenum te reuocant preces.
Tempeſtiuius in domo
Pauli purpureis ales oloribus
Commeſſabere maximi:
Si torrere iecur quæris idoneum:
Nanq; & nobilis & decens
Et pro ſollicitis non tacitus reis
Et centum puer artium
Lato ſigna feret militiæ tuæ.

PORPH.

I Nter.ue.eiu:poſt cõſumatos editoſq; tres carminũ libros maximo interuallo hũc lib℞ q̃rtũ ſcribere cõpulſus ẽ dr̃ ab Auguſto:ut Neroni eius priuigno uictoriã de thetis uindelicis quæſitã illuſtraret q̃ hoc lib.cõtineẽ q̃ ſic incipit. Qualẽ miniſtrũ fulmis alitẽ. Intermiſſa uenus diu rurſus bella moues:i ſupiore libro oſtẽdimus allegoricos bella & militiã ueneris Horatiũ ,p amatoribus dicere. Sub re.cy.p̃ſignat cynarã amaſſe:& hoc ãt allegoricos: ꝙ ait ſub regno cynaræ q̃ſi ſub dño:ſed ut dignitatẽ formæ eius oñderet reginã ſibi fuiſſe ait. Circa.l.d. ,ppe annos.ætatis iã ſe dicit agere. Flectere m.d.mollibꝰ.ꝙ.du℞ oppo ſuit. Mollia aũt ueneri impia dicit q̃ũ ludiera ac delicata ſint ſe aũt durũ aut q̃ſi iã indomabilẽ pp ætatẽ, nã & hoc trãſlatiue diciẽ a pecoribus q̃ cũ iã ætate dura ad iuga ac frena adhibẽẽ ,p domari nõ p̃ñt. Tẽpeſtiuius i do.pa.purpureis ales oloribus. Fabius maximus paulus fuit nobilis & diſertus adoleſcẽs cui uenereos luſus nũc cur maxime cõuenire dicat ipſe oñdit ſubiiciẽdo. Nãq;.n.&.d.nõ.r.r. purpureis oloribus quõ purpurei dñr eũ albi ſint potius: ſed purpureũ ,p pulchro poetæ diceẽ aſſueuerũt & Vir. Et ,p purpureo penas dat ſcylla capillo. & alibi in mare purpureũ uiolẽtior affluit amnis. Et ,p.ſ.nõ tacitus reis.cauſidicũ oratorẽ eſſe oſtẽdit Paulũ & cẽtũ puer artiũ utiq; bonarũ hic artiũ accipiẽdũ. Et q̃nque ,p largis muneribus riſerit æmuli.

ASCEN.

I Ntermiſſa:Quia ſupiori carmie q̃ſi opꝰ cõcluſurꝰ finierat graphice hoc loco ſigñt ſe rurſus ad canẽdũ ueneris ipſo coactũ:nimiũ diſerte ſed nõ ſatis uerecũdæ ligurini pueri amorẽ cõfeſſus:q̃d uocabulũ q̃ ſi ere cõfectũ putẽ:ut ſit ſua uiolo abliguriẽdus puer.ordo ẽ. O uenus tua moues rurſus bella.ſ.cũ puellis & pueris:i intermiſſa diu. Parce p̃cor:p̃cor iq̃t.q.d.reuera & ſerio p̃cor(uñ geminauit uerbũ ,p quo i ſacris lris pricipiũ ſæpe poniẽ.ut ueniẽs ueniet. Expectas expectaui dñm)cãm addit:q nõ ſũ ſup.talis:q̃lis:erã ſub regno cynaẽ bõæ.i.formoſæ amicæ.i.dũ cynara me ad lybitũ tegeret. O mr̃ ſæua.i. imitis & dura:cupidinũ dulciũ: ſũt.n.cupidines dulces.i.tãtũ dũ cupide ſiũt dulces amores ſed q̃ſq; amores. Aut metuet dulces aut expiẽ

amatos:deſine flectere mollib⁹ impiis:nimiũ graphice:qa uenus blãdimẽtis uícit:ſup. me iã dur͛: q̃ſi ſenio in duratũ:eſt aũt antitheton eius qd eſt mollibus:circa decẽ luſtra.i.decẽ luſtroꝝ ætatẽ:hoc eſt iã q̃ſi qnquage nariũ.Abi ſup.eo quo blãdæ p̃ces iuuenũ reuocãt te.ſ.ad me uenĩẽtẽ. Tu ales.i.alis innixa:qa purpureis ho loribus i.cygnis currũ tuũ trahẽtib⁹:cõmes ſabere.i cõuiuia celebrabis tẽpeſtiuius.i.ætati cõgruẽtius:qa ille iuuenis ego uetulus ſum:i domo pauli.ſ.noĩe maximi.ſ.diuitiis(Eſt aũt pulchra alluſio ad quã diuus Auguſtinus alludit dicẽs ſaluũ ferocẽ q̃ſi ſalui regi ſileni:factũ pauiũ.i.modicũ qa ſenum xp̄i:paulus.n. a pauꝝ aut pauco diminutiuũ ẽ)ſi q̃ris torrere.ſ.igni amoꝝ:iecur idoneũ:qa iuuenile.Eſt aũt ſedes amoꝝ. Nãq; paulus ſup.exñs puer & nobilis & decẽs:& nõ tacitus.i.ſtrẽnuæ & diſertæ loq̃ns:p reis ſollicitis:ẽt in re capitali:& cẽ tum artiũ.i.cẽtũ alliſ artibus p̃dit⁹:feret late ſigna tuæ militiæ:ſigniferi aũt animoſiſſimi & optimi diligũt.

ANTO. ℭEt qñq;.ordo ẽ: & potẽtior largis muneribus æmuli.qñq; riſerit. Riſerit: p deriſerit:ſup.æmuli. Lacus alba nus Lacus al.Poſt albanũ mõtẽ urbs ẽ aritia ĩ appia uia.Eſt & Dianæ lucus.i.arthemiſiũ : cui lac⁹ inſtar pelagi fluctuãs adiacet: cõtinet aũt alban⁹ mõs.iatũ lõge ampliorẽ ſupradicto q ad arthemiſiũ mõtẽ iatet.Is uero lacus hodie lac⁹ caſtelli pãdolphi appellaẽ. Aes cypriũ Sub tra.cy.i.ſub trabe Aenea:ĩ cypro.n.æris metalla apud tamaſſum urbẽ abundabãt ſolebãt ãt Aeneæ trabes ĩ tẽplis poni q̃s & hodie pãteon ĩ urbe Roma hẽt:ĩ porticu.ſ. de cypro iati⁹ ode.i. Berecynthiæ ti.de iis oĩb⁹ iate ſupra ĩ ode.xix.li.iii. In mo.ſa. p ſalioꝝ de q̃bus latius ſup⁹ uide. Mutui:a nõ.n.ſenex mutuo amabiẽ:uti ſolet iuuenis:hinc Naſo li.i. de amori. ait. Turpe ſenex miles turpe ſenilis amor. Sed cur:ab uenere ad ligurinũ pueꝝ diuertit miraturq; cur lachrymet:cur ẽt ſermonẽ cũ uenere habitũ intercepit. Manat.i.id qdẽ amoris gr̃a euenit amãtibus ipſis. Paꝝ de.ſ.nõ.n.cũ uenere ſermonẽ abſoluerat pp ligurini mẽoriã ſibi occurrẽtẽ. Martii cã.g.Gramina inq̃t qm̃ erãt ibi perẽnes herbæ coronatiq; uſq; ad fluminis alueũ colles auctore Cãpus martius Stra.li.y.ſcri.n.qd martius cãpus p̃ter natiuã locorũ amœnitatẽ artis & ſolertiæ exornationes admittebãt:cãpi.n.admirabilis magnitudo.Et curules pariter curſus & alia æq̃ſtria certamĩa expedita ſuppeditabat:nec minus:tã multis pilã circulũ paleſtrã exercitatiõe tractãtibus. Aliaq; incũbẽtia ſimul opera.Quid perennes ſolo herbas coronatoſq; uſque ad fluminis alueũ colles . Scœnicaꝝ oſtentatio picturaꝝ eius generis ſpectacula p̃ſtabant: ut difficulter & inuitus:abſcederes.

Et quandoq; potentior
Largis muneribus riſerit æmuli.
Albanos prope te lacus
Ponet mormoream ſub trabe cypria
Illic plurima naribus
Duces thura:lyræq; & berecyntiæ
Delectabere tibiæ
Mixtis carminibus non ſine fiſtula
Illic bis pueri die
Numen cum teneris uirginibus tuum
Laudantes pede candido
In morem ſalium:ter quatient humum
Me nec fœmina nec puer
Iam nec ſpes amici credula mutui
Nec certare iuuat mero.
Nec uincire nouis tempora floribus
Sed cur heu ligurine cur
Manat rara meas lachryma per genas
Cur facunda parum decoro
Inter uerba cadit lingua ſilentio?
Nocturnis ego ſomniis
Iam captum teneo:iam uolucrem ſequor
Te per gramina martii
Campi te per aquas dure uolubiles.

PORPH. ℭQuãdoq;: p qñcũq; poſitũ ẽ:& ſenſus:qñcũq; apud puellã potior riuale ſuo fuerit:q̃uis ille muneribus cõmẽdare ſe ei conatus ſit. Ponet mar.ſub tra.cy.i.marmoreũ ſignũ tibi & tẽplũ decoꝝ ſtatuet. Me nec fœ. nec puer iã:dicit q cũ iã ſit ætate declinata ñ ſperaẽ poſſe fieri ut mutuo ameẽ. Sed cur heu li.cur ma.ra.la.p ge.

ASCEN. iucũdiſſime ſe oñdit uelle excuſaẽ a luſibus iã ueneris recordatiõe ligurini pueri quẽ adhuc diligit lachrymas ſibi decidiſſe & ĩpeditã linguã quo min⁹ poſſet p̃ficeẽ ipſam excuſationẽ. Cur facũda:cur ĩgt ligua mea Aliogn facũda ſubito in medio ſermone obmutuit ne ferre poſſem qd' cœperã diceẽ. Nocturnis ego ſomnis:iã captũ teneo iam uolucrem ſequor:dicit ligurinum ex deſiderio, ſemper ſomniare & ut fit errore quodam mentis imaginari quaſi eum diu quæſitũ tandem inuenerit in alitem uerſum & ipſius manib⁹ amitteẽ. ℭEt qñq;.i.qñcũq; potẽtior muneribus æmuli.i.riualis : largis.i.q̃tumuis largis.i.q potẽs plura dare quã æmulus riſerit.i.gauiſus fuerit aut deriſerit ipſũ:ponet te.i.tibi ſtatuã marmoreã ppe lacus albanos ſub trabe cypria.i.ærea. Tu duces.i.attrahes:naribus:illic.i.in ſacello tibi ſacrato : plura thura : & delectabere carminibus lyræ & tibiæ berecynthiæ.i.phrygiæ:hoc eſt ad ea ĩſtrumẽta modulatis:nõ ſine fiſtula.i.adiũcta ẽt fiſtula.Pueri eũ teneris uirginibus.i.& teneræ uirgines hoc eſt puellæ: laudãtes die.i.quottidie bis :qa mane & ueſperi:tuũ numẽ:q̃tiẽt.ſ.ſaltãdo:ter.i.ad rithmũ ternariũ:humũ.i.ſolũ:in morẽ ſaliũ.i.ſaliorũ ſacerdotũ martis q ſaliẽtes ancillæ circũferũt: pede cãdido illi ætati apto.Me aũt nec fœmina iuuat.i.delectat:nec puer:nec ſpes eſt mihi credula animi mutui.i.qd' poſſũ nanciſci mutui amoris amicam:nec iuuat certare mero:quo amicã lucrabãẽ uictores:nec uiceẽ tpa.i.coronã capitis:nouis floribus.i.derelinq oĩa laſciua.Sed heu o ligurie puer:cur inq̃ dũ me amaẽ nego.lachryma rara:qa eã occultaẽ uoluit:manat.i.difluit p genas meas cur ligua facũda.ſ.pri⁹ cadit ĩter uerba:ſilẽtio paꝝ decoro.i.ñ decẽter impfectis uerbis ab orto: q̃ſi dicat id amoẽ tui ſit:qa ego teneo te captũ:ſomnis nocturnis.i.ſomnians uideor te cepiſſe & ſequor te iã uolucrẽ.i.uolitãtẽ:p gramina campi martii:& per aquas.ſ.tyberis uolubiles dura.i.dure.ſ.ſeni aut pro puero timenti.

ℭArgumentum

¶ Argumentum Odes.ii.

PIndaꝝ thebanū nouē lyricoꝝ pricipē maxime laudat:quē ēt nulli imitabilē aſſerit hinc cygno ANTO.
eū cōparat ſe uero api:an.poſtea.M.A.filiū & poetā celebrabat dicēs illū cæſaris geſta maiore
plectro cātatoꝝ:uota demū ꝑſoluenda ob Auguſti incolumē reditū memorat. Pindaꝝ.q.fuit Pindarus
pīdarus thebis oriūdus. Quūqꝫ alexāder macedo thebas rapet pīdari uatis familiæ penat.bꝰqꝫ
iuſſit pceref.ſeri.Pli.li.vii.nos plura ſupius in Hor.uita iule.c.o.d.Iuliū Antoniū.M.A.& fuluiæ filiū ſcribit. Iulus

Ode.ii.dico.tetraſtro.Pindarum celebrat.

PIndarum quiſquis ſtudet æmulari
Iule ceratis ope dædalea
Nititur pennis uitreo daturus
Nomina ponto.
Monte decurrens uelut amnis imbres:
Quem ſuper notas aluere ripas
Feruet:immenſus ruit & profundo
Pindarus ore
Laurea donandus apollinari:
Seu per audaces noua dithyrambos
Verba diuoluit numeriſqꝫ fertur
Lege ſolutis.
Seu deos regeſqꝫ canit deorum
Sanguinem per quos cecidere iuſta
Morte centauri cecidit tremendæ
Flamma chimæræ.
Siue quos elea domum reducit
Palma cœleſtes pugilemue equumue

cui qdē ut refert Suet. Auguſtus Iuliā filiā deſpon Anto.
derat:deide coriſoni getaꝝ regi quo rpe ſibi quo
qꝫ inuicē filiā regis in mr̄imoniū petiſſet. Plutar.
uero ſcri.ꝙ octauia.M.Anto.uxor Antoniū pri-
uignū ex fuluia genitū ita magnū apud Aug.cæ-
ſarē fecit:ut poſt agrippā & liuiæ filios primas ꝑ-
tes obtineret.merito ergo Hora. illum celebrat:
hūc poſtea:ut ſcribit Tranqllus:aug.ſimulachro
diui Iulii ad qd' poſt multas & irritas ꝑces cōfuge
rat abreptum interemit. Ope dædalea: pacto
dædalus ſibi & icaro filio fabricauerit alas ſupe-
rius patuit. Daturus:ut fecit icarus a cuius caſu
dictū eſt mare icariū:q uolet ergo æmulari pin-
daꝝ nō gloriā ſed dedecus potius ſubibit. Vi-
treo pōto:uitrei coloris uł claro & ꝑſpicuo. Mō
te de.pindarici ſpiritus magnificentiā & reꝝ uer
borūqꝫ copiā uelut quoddā eloquētiæ flumē exū
dāti imbriū copia amni cōparat. Imbres quem.
ordo eſt:quē imbres alluere ſup notas ripas. Pro
fundo ore.ſentētiis grauibus. Ruit: fluit. Di- Dithyrābi
thyrābos:metri genus ē in bacci honorē cæteris
rhythmis uehæmētius ꝑpea audaces ait. Noua
uerba:magna & admirabilia:uel ab ipſo pindaro
facta.Numeris lege ſolutis.i.rythmis:q neqꝫ finē
hn̄t certū:nec ullā in cōtextu uarietatē:ſed ꝙ cœ-
perunt ſublatione appoſitionē uſqꝫ decurrunt.ut
Fabius ſcribit lib.viii.Diomedes item ait ꝙ omnis ſtructura conſtat rhythmis & pedibus & metris. Rhyth- Rithmus
mi certa dimēſione tempoꝝ terminātur: & pro noſtro arbitrio nunc breuius arctari nunc longius prouehi pedes
poſſunt:Pedes certis ſyllabarum temporibus inſiſtunt:nec a legitimo ſpacio unq̄ recedunt.Metra ſunt uer- Metrū
borum ſpacia certis pedum temporibus alligata.Rhythmus item eſt uerſus imago modulata ſeruans nume
rūm ſyllabarum poſitionem ſæpe ſublationemqꝫ continens. Seu.d.ſcripſit enim pæanas.i.deorum laudes
& apollinis. Reges:laudauit enim in olympicis hieronem ſiciliæ regem herculem. Theſeum perithoū qui
centauros uicerunt de quibus ſupra.Deorum.ſ.appoſitio eſt. Chimæræ:quo pacto bellorophon chimærā
domuerit ſupra patuit. Elea.p.id ode.i.iā dictū ē. Pugilēqꝫ equ.caſtorē & pollucē itelligit:d qbꝰ ēt ſupius.

PIndarum quiſquis ſtudet æmulari.Hæc ode ad Antonium Iulium.M.A.triumuiri filium ſcribi- PORPH.
tur continens laudes pindari lyrici poetæ. Iule.c.o.d.n.p.i.altiora qua poſſit expedire conatus
dicere quemadmodum icarus dædali manibus factis pennis. Vitreo.d.n.p.quia ab icaro mare
icariū appellatū. Vitreo āt pō.i.uitrei coloris. Seu p.a.n.d.aut plurimū ſibi hic pindarus ꝑmit
tat:nā & maxio ſpū nouas hiſtorias hoc metro cāit:noua aūt uerba aut admirabilia ut ab ipſo pindaro facta
eſſe accipe. Numeriſqꝫ.f.l.ſ.iō quia plerūqꝫ ad uoluptatē ſuam qſqꝫ lyricus poeta metrū ſibi fingit tamen
ut quē ſibi ipſe initio ode ſtatuit ordinē neceſſe hēbat ad finē uſqꝫ cuſtodirͤ. Siue.q.e.d.r.e.utꝝ caſtorē an po
lucem ſignificat an generaliter quicunqꝫ ex certamine ſacrorum agonum uictoriam reportauerit.

PIndaꝝ &c.Pīdaꝝ celebrās ut Māci.recitat igt.O iule.ſ.antoni.Quiſqs.i.qcūqꝫ ſtudet.i.cōaꝛ emulari.i. ASCEN.
imitari idē moliēdo pīdaꝝ is ſu.nitiꝛ pēnis cæratis.i.cæra affixis:ope.i.opa & auxilio dædalea.i.ipſiꝰ dæ
dali:q ſibi & filio icaro cæra alas affixit:daturꝰ noia pōto uitreo.i.uitrei coloris & pellucido ut fecit icarꝰ.Nā
ut dic̄ Oui.Icarꝰ icarias noie fec̄ aq̄s:hoc ē q aut icarꝰ:nimis alta cōabiꝛ fruſtratꝰ corruet Pīdarꝰ fuet & ruit.i.
ꝑcipitāter i morē torrētis fluit ore ꝓfundo uelut amnis decurrēs mōte.i.deorſū currēs de mōte:quē amnē:i-
bres.i.pluuiæ abūdātes aluēꝛ ſup.i.ita ut trāſcēdat:ripas notas:ītra q̄s ſolitꝰ erat decurreꝛ feruet.i.cū feruoꝛ &
æſtu ferꝛ.Pīdarꝰ:dicit donādꝰ.i.dignꝰ q doneꝛ.laurea.ſ.corōa: apollinari.i.delphica q̄ ē i tutela apollis:ſeu.i.
ſiue diuoluit.i.uerſat aut cū īpetu diffluēꝛ facit noua.i.īſolita & mirāda uerba: ꝑ dithyrābos.i.rithmos illos ī
bachi honorē factos audaces.i.audacter & fœliciter acres:& ferꝛ nūeris ſolutis lege.ſ.metrica:ñ tñ rithmica:
ſeu cāit deos & reges ſanguinē.i.ꝓgeniē deoꝝ ꝑ quos.ſ.reges & filios deoꝝ: cētauri ꝑpli theſſaliæ ab hercu
le theſeo & pithoo dōiti:cecideꝛ iuſta.i.merita morte & flāma chymeꝛ mōſtri aut mōtis ī licia cecidit.ſ.bello
rophōtis:ſiue dicit.i.cāit eū laude:pugilē & equū.ſ.caſtorē & pollucē:aut alios uictores olīpici certāinis:quos
palma.i.uictoria palmis dōata:elea.i.apd elidē merita:reducit domū cæleſtes.i.diis ſupis pes : ut patet eū lo-
cū ſ.i.ode.Palmaqꝫ nobilis Terraꝝ dn̄os euehit ad deos.Eſſe intelligēdū:ñ de capitolio ſed ut illic diximus.

ANTO. ¶Signi:ſtatuas intelligit: Munere:laudes eoꝝ accipit. Leuat:eleuat Dyrceũ cygnũ thebanum Pindaꝝ intelligit a dyrce fonte. Matinæ:de matinis populis ſupra ẽ. Operoſa:car.magnæ operæ magni laboris.
Paruus:humilis ingenio. Per ſacꝝ cliuũ:ad arcem capitolinã cliuus qdem erat publicus nõ lõge ab eo loco incipiens:ubi põs erat ſublicius:q iã ſan.ma.uocitaſ:ut aiunt quo inter ab ianiculo in fora ducebatur:De quo Oui.li.i.fa.inqt.utq; leuis cuſtos armillis capta ſabinis ad ſumme tacitos duxerit arcis:iter ĩde uelut nũc eſt:per quẽ deſcẽditis inqt Arduus in ualles per fora cliuus erat. Var.ſcribit cliuum publicũ ab ædibus plebei publicis q eum publice ædificarit. Erat & cliuus ꝓximus ad florales uſus uerſus capitoliũ uetus q ibi ſacellũ Iouis Iunonis Mineruæ:& id antiquu q̃ ædis q̃ in capitolio. Sycãbros: Auguſtus germanos ultra albin ſubmouit ex qbus Sueuos & Sycãbros dedẽtes ſe traduxit in galliã atq; in proximis rheno agris collocauit.auctor ẽ.Sue. (Sycãbri / Sueui) laſius tñ.L.florus ſcrib. In au. tempora priſcũ. Maro ẽt in buc.ait iã redit & uirgo.redeũt ſaturnia regna. Forum li.or.iuſtitiam intelligit

PORPH. ¶Et cẽtũ potiore ſignis munere donat.dicit magis illũ honore illuſtrari quem Pĩdarus carmine ſuo fecit q̃ ſi centũ ſtatuis publice honoreſ. Flebili ſpõ.aut ſi inqt flebile carmẽ:ſcribit in adoleſcẽtẽ aliquẽ:cuius morte ſpõſa decepta:ſit quẽ in feris ſubducit atq; immortalẽ facit laudãdo animũ moreſq; eius atq; uirtutẽ. Multa dyrceũ:dirceũ pindaꝝ dicit qa thebanus fuit a fonte boetiæ dyrce q eſt thebis ꝓximus. Cygnum at eũdem appellat a ſuauitate carminũ : qa & cygni canori eẽ dñr. Leuat.a.i.ſublimẽ facit. Matiæ:matin⁹ mõs ẽ calabriæ. Ego apis matinæ moſ:modoq; ut pindaꝝ pp ſublimitatẽ & ſuauitatẽ carminis cygno cõparauit:ita ſe api p quod ſignat pua quidẽ & humilia ſe ſcribeſ:ſed ſubtilia ac dulcia. Cõcines.n.p.p.Cõcedit Antonio Iulio:ut ipe potius triũphos cęſaris ſcribat:cũ ſit robuſtior carminis ſpiritu.Hoc.n.ſignat dicẽs maiore plectro. Per ſ.c.i.p ſacrã uiã:Hac.n.triumphantes in capitoliũ ibat.Quo nihil meliuſue terris donauere fata.
Cæſarẽ.ſ.Publicũ laudum.i.publicum gaudiũ ſupra impato fortis Auguſti reditu apparet Cæſarem de reditu ſuo Romam litteras miſiſſe:ſed gratus ſenſus ſic enim ſe habet:ut intelligas populum Ro.ut ſit publicis acclamationibus deſideraſſe diui reditum Auguſti.

Dicit:& centum potiore ſignis
Munere donat:
Flebili ſponſæ iuuenemue raptum
Plorat & uires animumq; moreſq;
Aut eos reducit in aſtra nigroq;
Inuidet orco.
Multa dircæum leuat aura cygnum
Tendit antoni quotiens in altos
Nubium tractus:ego apis matinæ
More modoq;
Grata carpentis thyma per laborem
Plurimum circa nemus uuidiq;
Tyburis ripas:operoſa paruus
Carmina fingo.
Concines maiore poeta plectro
Cæſarem quandoq; trahet feroces
Perſarum cliuum merita decorus.
Fronde ſicambros.
Quo nihil maius meliuſue terris
Fata donauere boniq; diui
Nec dabunt:quamuis redeant in aurum.
Tempora priſcum:
Concines lætoſq; dies & urbis
Publicum ludum ſuper impetrato.
Fortis auguſti reditu forumq;.
Litibus orbum.

ASCEN. ¶Et donat ſup.eos dicendo munere potiore centum ſignis:ideſt ſculpturis & imaginibus ad eorum effigiẽ factis:ideſt quo magis nobilis & immortales efficiuntur:q̃ ſi centum duxerit ad eorum effigiem ſigna:ue pro uel.ſeu ſup.plorat iuuenem raptum ſponſæ flebili:ideſt ſiue epithaphium componit:& reducit in aſtra:ideſt in memoriam hominum & agnoſcere facit:uires & animum & mores aureos:ideſt pulcherrimos:& inuidet ideſt ſubtrahit orco nigro:ideſt inferis:ideſt non uult ut uirtus defuncti ſit cum eo apud inferos:hoc eſt æterna obliuione ſepulta: ſed reducit eam ad ſuperos:ideſt ſic extollit ut immortalis ſit is quem laudat & cœlo dignus habeatur: quicquid ergo horum attentauit:o antoni.ſ. iule multa aura leuat.i.e[illegible]gnum dyrceum.i.ipſum pindarum thebanum ad morem cygni bene canentem & alte uolantem.i.[illegible]o & ſubtili inuentione utentem:quotiens tendit in altos tractatus nubium.i.diuino ingenio ad ardua c[illegible]da effertur. Ego.q.d.ut quod de me ſentio dicam:paruus.ſ.reſpectu pindari.fingo.i.cõpono carmina operoſa.i.non diuini ingenii dexteritate:ſed opera & ſtudio parta:more quo ad qualitatem:& modo:quo ad menſurã:apis matinæ.i.calabræ hoc eſt ut apis humilis rorem ex imis floribus decerpit:nec ui ſed ſedulitate & ſtudio fauos fingit ac cellulas ſuas:ſic ego modico ingenio præditus humilia quidem ſcribo & quod ingenio nõ poſſum ſtudio aſſequor. Tu uero poeta cõcines maiore plectro:cæſarẽ.ſ.auguſtũ.qñq;.i.qñcũq; trahet ſycãbros populos germaniæ feroces.ſ.bello:p cliuũ ſacrũ:q in capitoliũ ducit exiſtẽs decorus fronde.ſ.laurea:merita .ſ.iuſto triumpho.Quo nihil.Superiori coheret.Quo.ſ.auguſto:nihil.i.non aliquid fata & boni diui nõ donauere nec dabũt terris.i.terrigenis aliqd maius aut melius. ut ſicut iuppiter optimus maximus eſt in cœlo. ſic cæſar in terris. Vñ in epiſt.Iurãdaſq; tuũ p numẽ ponimus aras Nil orituꝝ alias:nil ortũ tale fatẽtes:q̃uis tpa redeãt in auꝝ priſcũ.i.ĩ aurea ſæculaq; ſub ſaturno fuiſſe phibẽſ:Et concines letos dies & publicũ ludũ urbis & foꝝ orbũ.i.priuatũ litib⁹.i.iuſtitiũ idictũ:ſup.i. p reditu:fortis augu.ĩpetrato.ſ.a diis p multa uota.

¶O ſol:

℃O ſol.o dies. Teq́ȝ.ordo ē.Et te canam dū procedis io triūphe:tota ciuitas dicemus io triūphe.Qua ſup ple parte. Notam ſcilicet in fronte.Fuluus colore eſt de ruffo atq́ȝ uiridi mixtus:in aliis tamen plus uiridis. in aliis plus ruffi habet.Sic Maro fuluam aquilam dixit fuluum aurum.Gelius auctor lib.ii. ANTO.

℃Tū meæ ſiqd loq̄r audiēdū.ſpōdet ſe quoq́ȝ carmine aliquo laudes ī cæſarē dictuꝝ:Sed ſignīt breuis uerſus ī eo ꝙ itulerit. Si qd loq̄r audiēdū. Pulcher o laudāde canā recepto cæſar fœlix.Ordo ē:ego fœlix recepto cæſare canā. Tūq́ȝ dū ꝓcedis io triūphe:ad ipm triūphū cōuerſus hæc dicit.Nō ſemel dicemus io triūphe. Ciuitas oīs notata figura ē:ut ps in fruſtra ſecāt & [Greek] .hoc eſt:ut dicebāt plures Te decē tauri:hoc ad Iuliū dicit. Me tener ſoluet:ſoluet debitū.uoti ſuſcepti. Frōte curuato imitatus.Vitulū quo uotū ſolutur⁹ſi dicit cornua hēe tertiæ lūæ cōparabilia.i.adhuc pua.Quā notā duxit niue⁹ uideri:cætera fuluus diſcreta & elegās hēe elocutio . ſignat āt uitulū hūc albā frōtem tm̄ hēe:ī cætero corpe fuluum.i.ruſum eſſe. PORPH.

Tum meæ ſi quid loquar audiendum
Vocis accedet bona pars & o ſol
Pulcher o laudante canam recepto
  Cæſare fœlix.
Tuq́ȝ dum procedis io triumphe
Non ſemel dicemus io triumphe
Ciuitas omnis dabimuſq́ȝ diuis
  Thura benignis
Te decem tauri totidemq́ȝ uaccæ
Me tener ſoluet uitulus relicta
Matre qui largis iuueneſcit herbis
  In mea uota.
Fronte curuatos imitatus ignes
Tertium lunæ referentis ortum
Qua notam dixit niueus uideri
  Cætera fuluus.

℃Tū.i.tūc bona.i.magna ps meæ uocis.i.cātilene:ſi ego loq̄r qd.i.aliqd audiēdū.i.dignū ut audiaſ:accedet.i.addetur carminibus tuis.O ſol pulcher.i.o dies feſtiue o ſol laudāde:ego canā fœlix i.exn̄s fœlix:recepto.ſ.ex piculis cæſare:te & dū o ſol ꝓcedis.i.iter ea dū tranſigeris:nos.ſ.iulus:ego & oīs ciuitas dicem⁹ nō ſemel.i.frequēter : io triūphe:io triūphe:q̄ uox exultātiū ꝑgaudio ē:& dabimus diuis benignis.ſ.auguſti cōſeruatoribus: thura.i.incēſum. Decē tauri & totidē uaccæ.i.ēt decē:ſoluēt.i.liberabūt ab obligatiōe uōtiua : te. ſ.o iule:qa diues es:& tener:uitulus relicta m̄re q̄ iuueneſcit.i.ad iuuētam ꝑuenit:largis herbis.i.latis & herboſis pratis ī mea uota.i.ad exoluēda uota mea:ſoluet.i.abſoluet mea debitis uotis:iuueneſcit dico imitatus frōte.i.in cornibus ignes curuatos.i.ſplēdorē curuoꝝ cornuū lunæ referētis tertiū hortū.ſ.a nouilunio.i.habēs cornua ut in luna tertio die a cōiunctiōe apparēt:Imitatus inq̄ uideri.i.ut uideaſ niueus ea ſup.pte:qa duxit notā.i.ſtellā albā ī frōte exn̄s fuluus ideſt aureū colorem imitans:cætera:ideſt per cætera membra:aut in cæteris:ut æneidos tertio . Conſertum tegmen ſpinis ac cætera graius. Diligenter autem deſcribit faciem & colorem uituli ut res uera putetur. ASCEN.

Ode.iii.dicolos diſtrophos ad Melpomenem.

Quem tu melpomene ſemel
Naſcentem placido lumine uideris
Illum non labor iſthmius
Clarabit pugilem:non equus impiger
Curru ducet achaico
Victorem neq́ȝ res bellica deliis
Ornatum foliis ducem:
Quod regum tumidas contuderit minas
Oſtendit capitolio

℃Argumentum.Odes.iii.

Probat quēcūq́ȝ naſceēſ Melpōene placido lumine uiderit nulli rei uacatuꝝ præterq̄ poeticæ:ideq́ȝ nobilē fieri:uti & ſibi accidit. Qui qdē ab rōanis inter uatū choros ponebaſ.Cūq́ȝ digito ēt mōſtrareſ uiueret & placeret. Melpōenes munus & bn̄ficiū eē aſſerit. Quē tu.ode ē iiſis tertiæ: de melpōene āt legito ode.xxiiii.lib.i. Labor iſthmius: iſthmos dr̄ terra anguſta:iter duo maria: ut inter ægeū & ioniū ubi ſita ē corīthus:ibi aūt : iſthmia celebrabāſ.Ludi qdē ī honorē neptūi:utq́ȝ li.viii. ſcr.Stra.iſthmo emporiū iminebat loc⁹ negociatorib⁹ freq̄ntar⁹ q exiſtit duoꝝ alter aſiæ:alter āt propiqu⁹ ē italiæ:illuc ī iſthmicoꝝ celebratione ludoꝝ mltitudo cōuēaꝝ cōcurrebat ī iſthmo neptūi quē iſthmiū uocabāt tēplū iminebat:piceaꝝ arboꝝ luco circūcluſum ubi ludos iſthmios decertatos corīthii celebrare ſoliti ſunt. Clarabit:claꝝ faciet. Pugilē: pugiles athletæ dn̄r:qa pugnis ualeāt. Curru achaico:currule certamē intelligit in piſea regione apd' elidē: de quo latius ode.i. Deliis foliis delphica lauro:quia triumphantes coronabantur de qua latius ſupra. ANTO. Iſthmia Iſthmos Neptūnus Iſthmius

QVē tu me.ſe.n.p.l.u.Hac ode ſignat & affirmat ſtudio poetico deditum nulli poſſe alii rei uacare.De inde deorum ſubiungit laudes. Curru du.achai.i.quadrigali certamine. Deliis.f.i.laurea corona. PORPHI.

QVē tu.Quia ut ꝓperti⁹dic̄ natoſ ſeqſ ſemīa q́ſq́ȝ ſuæ:ut ſe ad poeticā natū aſſerat:dicit ad muſas natū ī nulla alia re glīa q̄ ſituꝝ:ſe uero qcqd ī muſica laudis obtiuerit muſis acceptū ferr̄ fateſ dicēs.O melpōene:dulce canēs muſa illū quē tu naſcētē.i.dū neſcereſ uideris.i.aſpexeris:ſemel.ſ.ī horoſcopo placido lūine.i.benigna īfluētia:ñ labor iſthmi⁹.i.agō iſthmioꝝ certaminū:clarabit.i.clarificabit pugilē:qa pugil nō erit:nō ēt equus īpiger.i.ſtrēnuus ducet illū uictorē curru achaico.i.apud piſam ī elide regiōe ach[illegible]æ: neq́ȝ res bellica oſtēdet capitolio:ad qd' triūphātes ducunſ illū exn̄ iē ducē ornatū:foliis deliis.i.lauro delphica:q́ȝ ideſt quia contuderit.i.uiolenter ſuppreſſerit:tumidas minas regū.ſ.tumidorum priuſq̄ uincerentur. ASCEN.

ANTO. ℭ Aquæ:apud q̄s ſolent poetæ cõponere. Aeolio carmine.i.leſbio & alcaico:ut ſupra diximus. Ro.ſo.i.romana ſtirps & populus ipſe. Minus hoc erat populi fauore:& q̄ gloria inuidiã ſuperarat. Opi.i.o muſa melpomene:pierides.n.dictæ ſunt muſæ a Pierio monte ut latius ſupra eſt. Do.ſ.hoc ait:q̄ melpomene a melodia:dicitur qua audiẽtes demulceantur. μελπω autem μελπομαι canto ſignificat.

Melpomene.

PORPH. ℭ Sed q̄ tybur aq̄ fertile pfluũt:pprie ad ſeceſſum ſuũ refe: ẽs:dicit Hora. Tiburi.n.fere ociũ ſuũ cõferebat: ibiq; carmina cõſcribebat. Aeolio aũt carmine:ita dictũ accipe:ut ſi diceret lyrico carmine:q̄ q̄dã lyrici:aut Alcæus Aeolide magis dialectico uſi ſunt. Romæ p.ur.d.ſobo.iter ama.uatũ põere me choros. Soboles pricipis urbiũ. Nerones uult intelligi: quos auguſtus priuignos. Alioqn ut ſuos loco filiorũ diligebat. Et iã dente mi.mor.i.hoc uult inteligi de ſe: q̄d ait Saluſti. Gloria inuidiam uiciſti. O te.au.d.q̄.ſ.p.t. Ordo eſt. O pieri quæ dulcẽ ſtrepitũ teſtudinis tẽperas. Romanæ fi.ly.i. lyricus poeta. Si placeo ε..... Placeo tulit: & ſubaudiendũ extrinſecus tñ ut ſit ſi ñ placeo.

Sed quæ tybur aquæ fertile præfluunt
Et ſpiſſe nemorum comæ
Fingent æolio carmine nobilem.
Romæ principis urbium
Dignatur ſoboles inter amabiles
Varum ponere me choros.
Et iam dente minus mordeor inuido.
O teſtudinis aureæ
Dulcem quæ ſtrepitum pyeri temperas:
O mutis quoq; piſcibus
Donatura cygni ſi libeat ſonum:
Totum muneris hoc tui eſt
Quod monſtror digito prætereuntium
Romanæ fidicen lyræ
Quod ſpiro:& placeo:ſi placeo tuum eſt.

ASCEN. ℭ S; q̄:argute docet ſe a melpomene aſpectũ i geneſi ſua dicẽs. Sed aq̄ q̄ pfluũt tybur fertile:& comæ.i.frõdes nemorũ ſpiſſæ.i.dẽſæ:fingẽt.i.efficiẽt ſupple me:nobilẽ carmine. Aeolio.i.leſbio hoc ẽ alchaico. Soboles rõæ pricipis.i.q̄ ẽ princeps urbiũ:dignat põere me inter amabilẽ choros uatũ. Et mordeor iã.i.idies: minus dẽte iuideo.i.icipio inuidiã glĩa ſupare. O pieri.i.muſa i pyerio antro genita q̄ tẽperas.i.moderaris dulcẽ ſtrepitũ teſtudinis.i.cytharæ aureæ:q̄ alcheũ donãdũ cẽſuit: o donatura.i.q̄ poſſis donare ſi libeat ſonum cygni.i.dulciſſimũ cãtũ: quoq;.i. ẽt piſcibus mutis.i. nullã uocẽ nec pulmonẽ hñtibus totũ hoc ẽ tui muneris.i.bñficii:q̄ mõſtror.i.dicor dũ monſtror digito ptereuntium: fidicen romanæ lyræ:quaſi de ſe ſentiat quod Quintilianus cenſuit:ſolũ ſe dignũ inter lyricos romanos qui legatur:tuum eſt etiam q̄ ſpiro.i. reſpiro & uiuo:quia ob carminis artem Auguſto reconciliatus eſt:& q̄ placeo ſcilicet Auguſto:mecœnati & cæteris:quod ne arroganter uideatur dixiſſe addit: ſi placeo.

ℭ Argumentum Odes.iiii.

Ode Quarta tricolos tetraſtrophos de Druſi ſub Auguſti auſpicio laudibus.

Q Valem miniſtrum fulminis alitem
Cui rex deorum regnũ in aues uagas
Permiſit expertus fidelem
Iuppiter in ganimede flauo:
Olim iuuenras & patrius uigor
Nido laborum propulit inſcium
Vernïq; iam nymbis remotis
Inſolitos docuere nixus
Venti pauentem:mox in ouilia
Demiſit hoſtẽ uiuidus impetus:
Nunc in reluctantes dracones
Egit amor dapis atq; pugnæ.

ANTO. H Ac ode & q̄le & leõi cõparat Druſum tyberii fratrẽ ob eius i hoſtes ſtrenuitatem: dõuerat nãq; rhætho:& uindelicos. Eiuſdẽ quoq; maiorũ geſta i eius etiã laudẽ cõmemorat. Qualẽ mi.Ode ẽ ſilis.ix. lib.i.ẽ aũt ordo. Qualẽ alitẽ miniſtrũ ful. Cui iuppiter rex deorũ pmiſit regnũ i uagas aues. Exptus fidelẽ i flaua ganimede. Olim iuuẽtas & patrius uigor ppulit nido laborũ inſciũ &c. Miniſtrũ.ſ.negant ſolam aquilã unquã fulmine exanimatam:adeo armigeram iouis conſuetudo indicauit:ut Pli.ſcri.lib.x. In.ga.de hoc ſuperius.

Aquila

PORPH. Q Valẽ.m ſ.a. Hæc ẽ ægloga pp q̄ ut ſupra oñdimus totus hic liber cõpoſitus ẽ. Scripta ẽ ergo i Neronẽ Druſum priuignũ:& ſucceſſorẽ Auguſti:q rhetos uindelicos bello uicit. De imperio át pricipis huius duplicẽ facit cõparationẽ:nã Druſum aſt tãto uigorẽ atq; ipetu hoſtes uĩdelicos iuaſiſſe q̄ta uiſolet aquila in rapinam irruere primum auium mox corroborato uigore etiam draconum ipſos autem hoſtes ita conterritos eſſe belligerantis Druſi uirtute:ut caprea uiſu leonis in ſe irruentis.

ASCEN. Q Valẽ. In auguſti laudẽ Druſum celebrat. Nã illis uirtutẽ Auguſti auſpiciis & maiorũ pſtãtiæ acceptã fert:cõparat át eũ aq̄læ & leõi iã primũ pdã agẽtibus. Ordo át põt ieipi illic uidet rheti ſic. Rheti ſ.ppli i alpibus & uidelici i iiſdẽ alpibus olĩ ppli q̄bus uñ mos deductus p oẽ tps obarmet.i.cõtra hoſtes armet:dextras ſecuri amazõia.i.q̄lẽ amazões ſolẽt ferre ego diſtuli q̄rere.i.nõdũ iqſiui : nec fas eſt ſcire oĩa:deĩde ad pricipiũ redeũdũ ẽ:talẽ inq̄ uidet Druſũ: q̄lẽ iuuẽtas.i.dea iuuẽtæ hoc ẽ ipſa iuuenilis ætas: & uigor patrius.i.a patræ.ſ.aquila grandiore ſumptus:propulit.i.porro expulit olim nido alitem.ſ.aquilam: miniſtrum fulminis ſcilicet ioui porrecti cui:ideſt cuius progenitori: Iuppiter rex deorum : expertus ſupple ipſum fidelem in ganimede flauo:ideſt flauis capillis:dum ſcilicet ipſum rapuit ioui: permiſit regnum : ideſt

ipſum

ipſum effecit regem:in aues uagas ideſt ſine uia uolantes: unde aues ꝙ ſine uia ſunt dictæ ſunt propulit dicit inſcium ideſt in expertum:laborum ſcilicet uolandi & prædandi :& uenti uerni ideſt in uere quando auium re educatio eſt.flantes:docuere ipſum pauentem ſcilicet quia adhuc imperitum . nixus ideſt conatus uolandi:inſolitos:non prius obitos:& hoc nymbis iam remotis:ideſt ſerenitate inducta. tunc enim fere emittūtur aues quæ ſub pluuia continentur in nido:& impetus uiuidus demiſit mox hoſtem:ideſt prædatoré in ouilia: ideſt caulas ouium:& amor dapis atque pugnæ:quia interdū auida pugnæ aqla prædatur & alius ambos p̄dam relinquit:egit.i.impulit nunc.i.ubi iam facto periculo animoſior factus eſt : in dracones reluctantes.

Qualéue lætis caprea paſcuís
Intenta:fuluæ matris ab ubere
Iam lacte depulſum leonem
Dente nouo peritura uidet:
Videre rhæti bella ſub alpibus
Druſum gerentem uindelici:quibus
Mos unde deductus per omne
Tempus amazonía ſecuri
Dextras obarmet quærere diſtulí:
Nec ſcire fas eſt omnia:ſed diu
Lateq; uictrices cateruæ
Conſiliís iuuenís reuicte
Senſere:quid mens:rite quid indoles
Nutrita fauſtis ſub penetralibus
Poſſet:quid auguſti paternus
In pueros animus neronis
Fortes creantur fortibus & bonís
Eſt in iuuencis:eſt ín equís patrum
Virtus:nec ímbellem feroces
Progenerant aquilæ columbam:
Doctrina ſed uim promouet inſitam
Rectiq; cultus pectora roborant:
Vtcunq; defecere mores
Dedecorant bene nata culpæ:

ANTO.

Qualéue læ.ordo é qualemue leonem iam lacte depulſum ab ubere fuluæ matris. Caprea intēta lætis pa.ni.pitura nouo dēte. Nouo dēte:adhuc.n.nunq̄ cædem cōmiſerant leonis parui dentes. Videre rhæti:ordo ē.Rhæti & uindelici : nā & intelligēdū eſt &c.

Druſus Druſilla

Druſum:fuit is Tyberii neronis:& Liuiæ Druſillæ filiꝰ:fraterq; Tyberii Cæſaris: & Auguſti priuignus:q rhætos & uidelicos alpiū ppl'os domuit:de qbus etiam Suetonius:ait ꝙ Auguſtus domuit partim ductu:partim auſpiciis ſuis cantabriam . Aquitaniam &c.item rhetiam & uindelicos ac ſalaſſos gentes alpinas coercuit Strabo.lib iiii.ſcribit ꝙ ſupra comum ad alpiū radices Rhæti iacēt:atq; ad Italiā pertinēt.Et uinū rhæticum inter italica cōmendata non ſane inferius in mōtanis illoꝝ radicibus naſcitur. Vniuerſa aūt mōtana pars in orienté:& in auſtrū uergens a rhætis Vindeliciſq; teneť hoꝝ uero ſerita tem eriá.L.florus ſcribit.De druſoq; ēt plurima.

PORPH.

Quibus mos:uń deductus per omne tp̄s amazonia ſecuri dextras obarmet q̄rere diſtuli: Hi uīdelici ab amazōibus electi e ſuis ſedibꝰ& ex thracia in exiliū ſe cōtuliſſe alio:inq; iugis inſediſſe dicunť:& qđ potiſſimum in ſe tæla ſecureſq; amazonū expertos fuiſſe.ipſos uſum eaꝝ in bello accepiſſe. Nec ſci.f.é.Senſus eſt. fas eſt nō omnia ſcire.i.licet aliqd ignorare. Conſiliis iuuenis repſſe eo ptinet qđ uictrices late dixerat. Quid indolens nutrita fauſtis ſub penetrabilibus : quia non poteſt Druſum laudare nunc:ut filium. Auguſti ab eo educatum inſtitutumq; dicit Quid Auguſti paternus in pueros animus neronis. Duo fuerant nerones priuigni Auguſti.Quorum alterum in domum Tiberii Claudii mariti prioris Liuia peperit:alteꝝ utero ad Auguſtū attulit:hoꝝ alter i Germāīa morbo extinctus alter adoptatꝰ ab Auguſto ſucceſſoꝝ pricipatus eius fuit:uocatuſq; ē Tiberiꝰ Cæſar.

Nec ībellē feroces progenerāt aqlæ columbam prouerbialis ſententia. Doctrina:ſed uim promouet inſitā atq; inſitā innatam atq; ingeneratam ſignificat ergo uirtutem a parentibus ingenerari: inſtrui uero doctrinæ diſciplina. Rectiq; cultus pectora roborant: Recti genitiui caſus numeri ſingularis:huius recti cultus numeri pluralis:caſus noīatiui:hic cultus. Sēſus ē aūt:colendo in rectum pectora corroboranť & rectū abſolute accipe p æquo ac iuſto. Vtcūq; defecere mores:mores dedecorāt bñ nata culpæ: Vtcūq; qñcūq; ſicut apđ hūc poetā ſæpe diximus.Indecorāt aūt īdecora faciūt ac p hoc dedecorāt ſignat.Bñ nata culpæ abſolute dř.Senſus ergo ē:honeſta natalium generoſitas culpā dedecorāt:niſi digna hæc diſciplina proſequať. totum autem propter Auguſtum:dicitur in cuius domo nerones uidentur diſciplinam uirtutis accepiſſe.

ASCEN.

Ve pro uel uidere. ſupple talem qualem caprea:ideſt capra ſilueſtris intenta paſcuis lætis:ideſt pinguibus aut herboſis:uidet peritura dente nouo:ideſt quo nulla fera perierat:leonem:ideſt catulū leonis : depulſum iā ab ubere matris fuluæ: ſcilicet lææ aut leenæ. Sed:ideſt licet non omnia ſcio:id tamen ſcio:quod cateruæ: ſcilicet rhetorum & uindelicorum uictrices diu & late:reuictæ conſiliis iuuenis. ſcilicet druſi:ſenſere:id ſenſerunt:quid mens & quid indoles:inolita ſeu innata uirtus nutrita rite ſub fauſtis:ideſt fœlicibus: ſcilicet Auguſti penetralibus:poſſet & quid animus Auguſti paternus:ideſt talis ac ſi paternus eſſet:in: ideſt erga pueros:ideſt liberos.Neronis:ſcilicet Claudii.Nam fortes:ſcilicet liberi:creantur.i: ſcilicet parentibus fortibus & bonis:unde p contrarium dixit prius ab adulteris inualidos gigni. Virtus patrum:ideſt progenitorum eſt iuuentis:& in equis nec aquilæ feroces progenerant columbam imbellē:ſed doctrina ſcilicet maiorum promouet uim:ideſt uirtutem inſitam:ideſt innatam:& recti:ideſt decentes cultus roborant: ideſt firmant pectora.Et contra utcunq;:ideſt ubicunq; uel quandocunq; mores : ſcilicet boni defecere culpæ : ideſt uitia prolis:dedecorant:ideſt dehoneſtant:bene nata:ideſt natalium claritudinem.

ANTO. Claudii ¶ Quid debeas:o roma nerõibus:patricia gẽs Claudia orta ẽ ex regillis oppido ſabinoꝝ:inde rom ã recẽs cõditã cũ magna cliẽtũ manu cõmigrauit:auctore Tito tacito:uel qđ magis cõſtat Tacito claudio gẽtis principe.Poſt reges exactos ſexto ferra anno a patribus i pͣcios coaptata.Deiceps ꝑcedẽte tpe duo de triginta cõſulatus:dictaturas qnq; cẽſuras.vii.Triũphos.vii.duas ouatiões adepta ẽ.inter cognoĩa aũt & neronis aſſumpſit:qđ ſignificaĩ ligua ſabina fortis ac ſtrẽuus. Multa:multoꝝ claudioꝝ egregia marita:multa ẽt ſecus admiſſa in repu.extãt Appius cæcus ſocietatẽ cũ rege pyrrho.ut paꝝ ſalubrẽ iniri diſſuaſit.Claudius caudex primus freto claſſe trãſiecto pœnos ſicilia.expulit.

Nerones Tyberius Nero adueniẽtẽ ex hiſpania cũ ingẽtibus copiis Haſdrubalẽ priuſq̃ Hãnibali fratri coniũgeret:oppͤſſit.Ex hac ſtirpe tyberius Ceſar genus traxit:& qdẽ utrũq; paternũ a tyberio Nerõe:maternũ ab appio pulchro:q ambo Appii cæci filii fuerãt.Hæc ex Sue.

Metaurus. Metauꝝ flumẽ. Metaurus fluuius ẽ ĩter phanũ fortũæ & Senegalliã:propius tñ phano ad duo millia paſſuũ:lõge uero a Senegallia.xiii.millibus paſ.Eſt aũt in umbria:ut ſcri.Pli.lib.iii.igrediturq; mare adriaticũ Apđ metauꝝ deniq;.M.Liuius:& Claudius nero cõſules Haſdrubalẽ Hãnibalis fratrẽ:ut illi ſe cõiũgeret ex hiſpania ueniẽtẽ occiderũt cæſis ẽt.lvi.milibus hoſtiũ. Captis.v.milibus & q̃dringẽtis cum magna ꝑda:tũ oĩs generis:tũ auari argẽtiq;.Ciuium ẽt romanoꝝ q capti apud hoſtes erant ſupra iiii.milia capitũ recepta. Sꝫ octo ferme milia rõanoꝝ ſocioꝝ occiſa.Plura ẽt Liui.vii.de bel.pu.ſecũdo. Tenebris.i.hoſtibus q hoĩum aĩs tenebras ob terrorẽ icutiebãt. Alma adorea.i.laude & gloria.Nã adoreã laudẽ ſiue gloriã dicebãt:qa glorioſum eũ putabãt eẽ:q fratris copia abũdaret:ut Feſtus igr. Et Apule.li.iii.ait.Ergo igiĩ iã & ipe pñt inq̃ mihi primã iſtã uirtutis adoriã ad exẽplũ duo deni laboris Herculis nũeraĩ.uẽ li.vii.fie. Dõi foriſq;:fortibus factis adoriæ plenæ gliaret eqs armẽtis.Dr ãt adorea & adoria licet ab adoreo dicaĩ:adoreũ olĩ far uocabaĩ. Dir⁹ p.u.a.ſenſus ẽ:ꝙ Hãnibal uicto Haſdrubale ꝑ Italas urbes fugit:uti flãma per tædas & eurus ꝑ mare ſiculũ.Liui.autem ſcribit lib.vii.de bel.punico ſecũdo ꝙ occiſo Haſdrubale Hãnibal tãto ſimul publico familiariq; ictus luctu agnoſcere ſe fortunã Carthaginis ferĩ dixiſſe.Caſtris inde motis:oĩa auxilia q̃ diffuſa latius tueri non poterat in extremũ Italiæ angulum brutios contraxit.& metapontinos ciuitatẽ uniuerſam excitos ſedibus ſuis & lucanos qui ſuæ ditionis:erant in brutiũ agrum traduxit:utq; idem Liui.lib.ix.ſcribit cum poſtea locros Scipio recipere uellet inde nocte motis caſtris abiit Hannibal.Idem poſtea a ſempronio conſule in agro crotonenſi fuſus ac fugatus eſt. ubi cæſa ſunt ſupra quattuor milia armatorum paulominus trecenti capti uiui:& equi.xl.& undecimo militaria ſigna:itaq; percuſſus aduerſo prælio Hannibal Crotonem exercitum reduxit. Atq; ut Liuius idem li.xx.ſcribit.Nihil poſt hæc ab Hannibale in Italia geſtum eſt:nam eum Carthaginenſes reuocauere ab ipſa Italia. .

Vt italas ut.i.quemadmodum:legitur autem cum quadam admiratione. Rectos:æquos & benignos nõ auerſo ut olim. Fallere & effugere.ſenſus eſt:ꝙ fallere ro.& effugere illos erat aphris ſumme triumphus.

Quid debeas o roma neronibus:
Teſtis metaurum flumen & haſdrubal
Deuictus:& pulcher fugatis
Ille dies latio tenebris
Qui primus alma riſit adorea
Dies per urbes apher.ut italas
Ceu flamma per tædas uel eurus
Poſt ſiculas equitauit undas:
Per hoc ſecundis uſq; laboribus
Romana pubes creuit & impio
Vaſtata pœnorum tumultu
Fana:deos habuere rectos
Dixitq; tandem perfidus hannibal
Cerui luporum præda rapacium
Sectamur ultro:quos optimus
Fallere & effugere eſt triumphus

PORPH. ¶ Quid debeas o roma neronibus. Teſtis metaꝝ flumen & haſdrubal metuarus annis Galliæ eſt iuxta quẽ nero cõſul cũ ſalinatore collega ſuo haldrubalẽ hannibali fratri ſuo magnum exercitum adducentem deuicit cæſis ſupra qnq; &.xl.milibus. Teſtis.m.f.metuarus diciĩ nõ metauꝝ:ſed flumẽ nomine hoc figurauit ut alibi:aut flumẽ rehnum aut pluuius deſcribiĩ arcus & Salu.nomenq; danubium habet ut ad germanoꝝ terras aſtringit. Qui pri.al.a.adorea laus bellica dr fortaſſis:ꝙ adorãdi ſunt qui laudẽ ex bello reportãt.Ri ſit ergo romanis accipiẽdũ.Et ĩpio uaſtata penoꝝ tumultu fana deos habuere rectos:& hii inqt quorũ tẽpla in Italia a pœnis uiolata ſũt inde recti eẽ cœperũt ꝑ rõanis aduerſus eos agẽtes. . Sectamur ul.q.b.p.rõanos:quoꝝ mãus ſi effugerim⁹ gaudeĩ dẽm⁹ ſileſq; i hoc ſum⁹ cerui q ultro lupos iſectãĩ quos alioqn fugeĩ dẽant.

ASCEN. ¶ Quid de.ex reb⁹ geſtis rẽ apit dicẽs.O rõa flumẽ metauꝝ apđ quẽ Claudi nero cũ.M.Liuio haſdrubalẽ uicit.& haſdrubal deuictus:& ille dies pulcher fugatis tenebris.ſ.cõtumeliæ:latio:q dies riſit primus adorea.i.adorãdoꝝ cõſulũ glia alma.i.altrice uirtutis:uñ naſo:laudataq; uirtus creſcit:& imẽſum glia calar hẽt ẽ teſtis.i.teſtaĩ qđ debeas nerõibus.Dirus.ut uictorẽ extollat cõmẽorat imanitatẽ uicti & eius cõfeſſionẽ dicẽs:ut.i.poſtq̃:apher hãnibal:dirus.i.imãis & effer⁹:extauit ꝑ urbes italas.i.italicas ceu.i.ueluti flãma ſup.ferĩ:ꝑ tædas.i.ligna reſinoſa:uel eurus.i.uẽtus ille:ꝑ undas ſiculas.i.maris ſiculi:poſt h̃.i.poſt illius ferociã a claudiis domitã:pubes rõana:creuit uſq;.i.cõtinue:laboribus ſecũdis.i.ꝓſperis & phana.i.tẽpla uaſtata ipio tumultu pœnoꝝ.i.pũicoꝝ:hũere deo rectos.i.iuſtos ultores.Et hãnibal pſidus dixit tãdẽ:qa q̃diu potuit reſtitit:ſed tãdẽ aĩo quoq; uictus dixit ſuis.Nos cerui.i.tãq̃ cerui:exñtes ꝑda lupoꝝ rapaciũ.ſ.rõanoꝝ ab rõulo lupæ alũno originẽ trahẽtiũ ſectamur ultro.i.pl⁹ q̃ laceſſiti:cũ fugeĩ debeam⁹:eos quos fallere:effugere:qa apto marte uincere nõ dabatur:eſt triũphus opimus.i.ſumus:qui nobis cõtingat:ſicut ĩ quo opima Ioui ferũĩ ſpolia.

¶ Gens:

ANTO.

¶ Gens:q̄ ordo ē:gens q̄ fortis ab ilio cremato iactata tuſcis æquoribus ꝑtulit auſonias ad urbes ſacra & natos & maturos pr̄es ꝑ dāna ꝑ cædes ab ipſo ferro:ducit̄ opes aīumq̄ ut ilex tōſa duris bipēnibus in algido feraci nigræ frōdis. Nigræ frōdis:pp umbrā id ait q̄ ex frōdiū dēſitate ē:uel q̄a ibi ilices affluūt:q̄ nigræ ſunt frōdis. Natos. Aeneā & Aſcaniū Pr̄es Anchiſem & Aeneā. Hydra:ex hydræ lerneæ corꝑe cētū ꝑdibāt ſerpētū cū capite ceruices quarū ſingulis cæſis duæ renaſcebat̄:ob eāq̄ rē minime uinci poſſe uidebat̄:cū pars amputata ualidior redderet̄:hāc difficultatē arte ſupans hercules Iolaū monuit:ut e ueſtigio iciſam ceruicē face lignea:ne efflueret ſanguis:iureret: hoc pacto ſupata bellua ſagittas eı⁹ ſanguie unxit:quo illaq̄ uulnus mortiferū redderet̄:hæc oīa ex li. v.Dio.Euſebi⁹ uero ubi de hercule meminit:ita ait.Hydrā āt calidiſſimū fuiſſe ſophiſtam aſſerit Plato.De hydra Oui.ēt ſcribit in principio li.ix. illud fere q̄d Dio.de numero capitū & cæſoruz augmēto. Mōſtrūue ſumiſcere Colchi : Aureā pellē arietis in tēplo martis Aeta rex ſuſpēderat q̄d lōge erat ab urbe Sybari colchoꝝ regia ſtadiis.lxx.id āt muro circūdederat:cuſtodeſq̄ plures appoſuerat:& draconē ſ; reuera tēpli cuſtos draco dictus ē hæc & plura Dio.lib.v.Oui.uero lib.vii.meta.ſcribit hūc draconē auxilio medeæ ab Iaſone occiſuz eē.Ait āt ꝑuigilē ſupeſt herbis ſopire draconē.Qui criſta linguiſq̄ tribus præſignis & uncis dētibus horrēdus cuſtos erat arboris aureæ. Echioniæue the.ſuit Echiō unus e q̄nq̄:q̄ Cadmo thæbas cōdere auxiliatus ē occiderat āt cadmus ſerpētē maximū:deide miſſo ab aere dato illius dētes ſeuitq̄ q̄b⁹ nati ſunt armati hoīes:q̄ ſeipſos occiderūt ilico ſupſtitibus q̄nq̄ tm̄ quoꝝ unus echion.De hac re latius li.iii. met.Oui. Merſes:romanum ſup.eſt āt a merſo merſas. Luctere:nullo mō ſi itelligas:nā per ſe plenus ē ſermo:ē.n.ſicut merſes ſcda uox p̄ſtus ſubiūctiui:quo ꝑ ipatiuo iterdū utimur Luctere.i.luctā incas cū romāo. Integꝫ ui.i.antea inuictū. Cōiugib⁹lo.hīc ait Vlyſſi penelope,Grata ferūt nymphæ ꝑ ſaluis dona maritis.Illi uicta ſuis troica fcā canūt.Poſtea narratus cōiūx pēdet ab ore uiri. Supbos:hilares & nobiles ob uictoriā aliq̄:ſi.n.āpli⁹ uictor eē poſſum. Spes o.erat.n.Haſdrubal pr̄e eodē Amilcare:gēit⁹:ēq̄ dux īpiger ꝑ tot ī hiſpania ānos bello ro. exercitat⁹:gemina uictoria īſignis duobus ducibus cū exercitibus deletis:ut Liui.ſcribit.li.vii.de bel.pu.ſecū. Et for.ut ex Liuio diximus occiſo Haſdrubale Hānibal agnoſcere fortunā Carthaginis ferē dixiſſe.

Hydra

Echion

Aſdrubal

Gens quæ cremato fortis ab ilio
Iactata tuſcis æquoribus ſacra
Natoſq̄ maturoſq̄ patres
Pertulit auſonias ad urbes
Duris ut ilex tonſa bipennibus
Nigræ feraci frondis in algido
Per damna per cædes ab ipſo
Ducit opes animumq̄ ferro.
Non hydra ſecto corpore firmior
Vinci dolentem creuit in Herculem
Monſtrumue ſubmiſcere colchi
Maius.echioniæue thebæ.
Merſes profundo:pulchrior euenit
Luctere:multa proruet integrum
Cum laude uictorem:geretq̄
Prœlia coniugibus loquenda.
Carthagini iam non ego nuncios
Mittam ſuperbos:occidit occidit
Spes omnis : & fortuna noſtri
Nominis Haſdrubale interempto

¶ Duris ut.i.c.b.n.f.i.al.ordo eſt:ut ilex nigra eſt frōdis in algido feraci duris bipēnibus tōſa. Senſus āt hic eſt ut ilex q̄to magis ſecuribus cedit̄ tāto corroborat̄ magis ac reuiuiſcit:ita Romani ꝑ dāna cædis ſuæ fortiores effecti ſunt. Nigræ frōdis.i.uirides umbroſæ: Nō hi.cor.ſir.& reliqua opportuna cōparatio q̄a romanos uult itelligi cæde ſui potētiores fieri. Monſtrūue ſubmiſere maius echioniæ thebæ:ubi armatorū ſeges exiluit.Hoc āt intelligi uult mirabile eſſe nō deeſſe Romanos tot bellorum cladibus acceptis. Geretq̄ prælia coniu.loquenda:utrum quæ ipſi Romani milites apud coniuges ſuas oſtentent:an quæ coniuges eorum de maritis ſuis prædicēt. Occidit occidit ſpes omnis & fortuna noſtri nominis Haſdrubale interempto:hæc reuera frequenter dixiſſe dicitur Hannibalem cum caput fratris ſui haſdrubalis uidiſſet:q̄d nero de induſtria illatum ex gallia ante caſtra eius nihil adhuc ſcientis de hac cæde proiici iuſſerat. PORPH.

¶ Gens.ſ.rōana:q̄ exūs fortis ꝑtulit ab ilio cremato ad urbes auſonias.i.italicas:ſacra.i.ſacrificia & deos & natos & pr̄es maturos.ſ.bello & reb⁹ gerēdis q̄d dicit q̄a effœta ſenect⁹ derelicta ē ī ſicilia:ut argute docet̄ æne.v.ubi Anchiſes igt.Lectos iuuenes:fortiſſima corda Defert ī italiā:uñ nō itelliges de anchiſa nec de æneas:q̄a anchiſes nō ꝑuenit & æneas nō dicet̄ platus ſ; ꝑtuliſſe reliquos:q̄ ꝑtulit ī q̄ exūs iacta æquorib⁹ tuſcis.i.tyrrhenis:ducit opes.i.potētias & aīum:ꝑ dāna & ꝑ cædes ab ipſo ferro.i.q̄to plus cædit̄ tāto animoſior renaſcit̄:ut ilex.i.arbor glādifera tōſa duris bipēnibus:ī algido mōte nō lōge a roma:feraci nigræ.i.dēſe frōdis ſupple repullulat aut plures arbores ꝑducit.Hydra.i.ſpēs aq̄lis nō creuit firmior corpe ſecto cū ꝑ quolibet capite abſciſo bina renaſcerēt ī herculē dolētē uici q̄a ubiq̄ uictor fuerat ue ꝑ uel:colchi ñ ſubmiſere.i.clāculū imiſere Iaſoni:mōſtrū mai⁹ q̄ hæc gtñ draconē & tauros igniuomos ſubmiſerūt:ue ꝑ uel thebæ echioniæ uno ex dētib⁹ dracōis nato cōſtructæ:q̄ draconē & ex illius dētib⁹ armatos ſubmiſerāt nō ſubmiſere mai⁹ mōſtrū:q̄a ſi merſes:aut ꝑmiſſiue merſes.i.ꝑmitto ut freq̄nter mergas.(Eſt.n.merſo freq̄ntatiuū a mergo) ꝑfundo.ſ.mari:gēs ſup.illa euenit.i.emergit pulchrior.Luctere.i.ſi lucteris:aut ꝑmitto ut luctēris cū ea & ī pricipio q̄ uicas ipa ꝑruet.i.ꝓſternet cū mlta laude uictorē itegrū.i.ñ pri⁹ ſtratū & geret ꝓlia loq̄nda.i.recitāda cōiugib⁹.ſ.cū iactātia.Ego nō mittā iā.i.deīceps nūcios ſupbos q̄a uictorię īdices:carthagini.ſ. ad car.q̄a oīs ſpes & fortūa nr̄i nois occidit occidit.i.penit⁹ extīcta ē haſdr.frē:iterēpto.ſ.a claudio nerone. ASCEN.

Nil Claudiæ non perficient manus
Quas & benigno numine Iuppiter
Defendit & curæ ſagaces
Expediunt per acuta bella.

ANTO. ℭ Nil claudiæ: poetæ uerba ſūt ī laudē Druſi do mus Claudiæ. Iuppiter. Augu. itelligit. Curæ ſagaces: ipſius auguſti cōſilia. Expediūt: Explicant liberant. Acuta b. periculoſiſſima: alluſit autem ad telorum acomen.

PORPH. ℭ Nihil claudiæ nō pficiēt man⁹: hæc iā poetæ uerba ſunt: nō adhuc Hānibalis. Et c. ſ. expeditū p acuta belli abſolutæ dn̄r ea q̄ ſūt in bello piculoſiſſima.

ASCEN. ℭ Nil claudiæ. Proſeq̄ laudes claudiæ gētis hānibal q̄ eo pl⁹ pōderis habēt q̄ ab hoſte dn̄r: uñ dido de teucro: Ipſe hoſtis teucros īſigni laude ferebat. Ordo ē. Manus. i. copiæ aut oēs claudiæ. i. claudio⁊: nil non. i. omnia quæ attentabunt perficient: utpote quas iuppiter ſcilicet ut uolunt auguſtus ſed melius ſimpliciter de ioue intelligimus: qui auctor & pater æneadum eſt: defendit numine. i. aſpiratione & fauore benigno: & quas curæ ſagaces. i. prouide: expediunt. i. liberant per acuta. i. periculoſiſſima bella.

Ode Quinta dicolos ſeu tetracolos tetraſtrophos ad Auguſtum abſentem.

Diuis orte bonis optime romule
Cuſtos gentis abes iam nimium diu
Maturum reditum pollicitus patrū
Sancto concilio: redi:
Lucem redde tuæ dux bone patriæ
Inſtar ueris enim uultus ubi tuus
Affulſi populo: gratior id dies
Et ſoles melius nitent.
Vt mater iuuenem quem notus īnuido
Flatu carpathii trans maris æquora
Cunctantem ſpacio longius annuo
Dulci detinet a domo:
Votis omnibuſq; & precibus uocat:
Curuo nec faciem littore dimouet:
Sic deſideriis icta fidelibus
Quærit patria cæſarem.
Tutus bos & enim rura perambulat.
Nutrit rura ceres almaq; fauſtitas.
Peccatum uolitant per mare nauitæ.
Culpari metuit fides.
Nullis polluitur caſta domus ſtupris

ANTO. ℭ Argumentum Odes Quinta.

ABſentē ab urbe Auguſtū ad redditū exhortat: cūcta eteni ip̄ʒ optabāt cū pſertiʒ iā oīa bella qeuiſſent: & pax ubiq; nec timēda regio ulla romāis eēt iā cūctis pene ſub actis cū poſtea uti deū coli ab oīb⁹ ſcribit qd̄ qdē ex hiſtoria ſumpſit nā Sueto. ait puſciaꝝ plæraſq;: ſup tēpla & aras ludos quoq; qnquēnales pene oppidati auguſtio cōſtituiſſe. Diuis or. bo. ode ē filis ſextæ. Eſt āt ordo: o optime romulæ orte bonis diuis &c. Eſt. n. Augu. ortus ab Aenea Romulo & . I. Cæſare p adoptionē: nā reuera fili⁹ fuit Acciæ filiæ Iuliæ ſororis Cæſaris. Optie ro. i. auguſte: qdā. n. cēſuerūt Auguſtū Romulū appellari opportere: q̄ſi & ip̄ʒ cōditorē urbis: legito Trāqllū Lati⁹ & . L. floꝝ ī fine. Gētis: totius. ſ. Pollicit⁹: id p lſas actū eē itelligam⁹ aut p oratores. Vt ma. iu. ordo ē: ut mē & uotis oīb⁹ & p̄cib⁹ uocat iuuenē cūctātē lōgius annuo ſpacio: quē not⁹ īuido id ē odioſo flatu trās æquora carpathii maris detinet uel deſtinat. i. diuidit a dulci domo. Carphatii ma. id mare tēdit uſq; rhodū cretāq; ac cypꝝ: ut Stra. docet li. iii. Tutus bos: oñdit p Cæſarē aug. oīa tuta eē: & crimia cūcta fugata. Florus. n. ſcribit q̄ Auguſtus clauſo Iani tēplo cōuerſus ad pacē: pronū ī oīa mala & ī luxuria fluēs ſeculū grauib⁹ ſeueriſq; regibus coercuit. Fauſtitas: fœlicitas uel iucūditas. Culpari me. ſi. oēs iā fidi ſunt.

Augu. honores Romulus

PORPH. DIuis orte bonis. Hac ode ad Auguſtū ſcripta ē: diuti⁹ ī trāſmarinis puīciis morātē ppl̄i ac ſenat⁹ legatiōib⁹ miſſis reditū eius p̄cātis. Inſtar. n. ueris uultus ubi tuus affulſit: hoc ē p̄ñtia tua ad īſtar uernæ gr̄æ exhilarantur omnia. Vt mater iuuenem quem notus inuido flatu carpathii tranſmaris æquora cunctanteʒ ſpacio longius annuo. Dulci detinet a domo uotiſq; omnibus & precibus uocat. ordo eſt: ut mater uocat iuuenem cunctantem ſpacio longius annuo: uotis omnibus & precibus. Cunctantem: autem demorantē ſignificat: ut eſt apud Virgilium. Reginam thalamo cunctantem ad limina primi Pœnorum expectant. Sic deſideriis icta fidelibus quærit patria Cæſarem. Icta participialiter dicitur & ſignificat percuſſa. Nutrit rura ceres almaq; fauſtitas: ad notandum nomē fauſtitas ſic dictum: quaſi fœlicitas: aut iucunditas.

ASCEN. DIuis. Auguſtum celebrando inuitat eum ad reditum dicens. O Romule ideſt Auguſte qui es alter Romulus: pater patriæ & Quirinus dictus: orte bonis diuis ſcilicet Aenea Aſcanio. Romulo & Iulio: & etiam diis Ioue Venere & Marte: optime cuſtos gentis ſcilicet romanæ: tu habes iam nimium diu: pollicitus ideſt qui eras pollicitus: ſancto concilio patrum ſcilicet conſcriptorum: reditum maturum ideſt opportune feſtinum: redi o bone dux & redde tuæ patriæ lucem: ideſt hilaritatem. Enim pro quia: ubi tuus uoltus: inſtar: ideſt qui habet ſtatum & formam: ueris: ideſt temporis uerni: affulſit ideſt fulgendo aſpirauit populo: dies it. i. procedit gratior: & ſoles nitent melius: quia ſine luctu. Nam ut mater uocat omnibus uotis & precibus: iuuenem ſcilicet filium quem notus ideſt uentus ille humidus: detinet inuido flatu: quia ſemper contrario: & ita matris gaudiis inuidenti: trās æquora maris carpathii: detinet inquam cunctantem ideſt immorantem longius a domo dulci: ſpacio annuo ideſt per ſpacium unius anni: nec ipſa dimouet faciem ſupple a littore ſcilicet maris curuo: quod omni littori commune eſt. Sic patria ſcilicet

tria ſcilicet Roma:icta ideſt percuſſa fidelibus deſideriis: quia ob merita deſiderati:quærit Cæſarem ſcilicet te. Etenim bos perambulat nunc tutus ab hoſtib⁹ & prædonibus.rura. Ceres dea frugum & alma fauſtitas ideſt fœlicitas producendi:nutrit rura:& nauitæ:ideſt nautæ: uolitant ideſt celeriter & miſſilibus nauigiis percurrunt mare pacatū ſcilicet a piratis. Fides metuit culpari ideſt nemo eſt infidelis:domus caſta ideſt qa nunc caſta eſt:nullis ſtupris polluitur.

Mos & lex maculoſum edomuit nefas.
Laudantur ſimili prole puerperæ:
Culpam pœna premit comes.
Quis parthū paueat? quis gelidum ſcythē?
Quis germania quos horrida parturit
Fœtus incolumi cæſare? quis feræ
Bellum curet iberiæ?
Condit quiſq; diem collibus in ſuis:
Et uitem uiduas ducit ad arbores.
Hinc ad uina redit lætus:& alteris
Te menſis adhibet deum.
Te multa prece:te proſequitur mero
Diffuſo pateris:& laribus tuum
Miſcet numen uti græcia caſtoris
Et magni memor herculis.
Longas o utinam dux bone ferias
Præſtes heſperiæ:dicimus.integro
Sicci mane die:dicimus uuidi:
Cum ſol oceano ſubeſt.

ANTO.
Mos
Lex

¶ Mos & lex: mos eſt institutū patrū pertinens maxime ad religionē cærimoniaſq; deorū antiquorū:ut Feſtus ait:qđ idem Macrobi. libro tertio. Legem recta ratio in iubendo: & uetando ut ſcribit Tulli. libro primo de legibus. Maculoſū nefas.i.ſtupra & adultera. nam eam legem tāgit quā de adulteriis coercendis ſanxit:ea erat lex iulia. Vnde trāqllus de Auguſto ita ſcribit. Leges retractauit & q̄ſdā ex integro ſanxit:ut ſumptuariā:& de adulteriis:& pudicicia:de ābitu:& de maritādis ordinibus. De lege aūt iulia latius legito in Iuuena. ſatyra ſecūda:ibi.ſ.ubi nunc lex iulia dormis. Simili prole:non enim nothi non ſpurii generāť:uerū: legitimi & genitoribus ſimiles.

Quis parthum:per auguſtum diuictas prouincias enumerat. Condit diē:abſcondit ſolem & finit diem colendo agros: id āt pacem ubiq; eſſe indicat. Alteris menſis.i.ſecundis:quæ in deorū honorem exhibebāť.uñ poeta libro primo æneí. ait de Didone. Poſtquā prima quies epulis menſæq; remotæ Crateras magnos ſtatuūt & uina coronā. Hic regina grauem gemmis auroq; popoſcit impleuitq; mero paterā:& poſtea Iuppiter hoſpitibus nam te dare iura loquunť. Hūc lætum tiriiſq; diem &c. Valeri. autem libro.ii. ſcribit primos ionas.ſecundæ menſæ ponendæ conſuetudinem repetiſſe: at Macrobi. libro.ii.ſat.docet bellaria ſignificare omne ſecundæ menſæ genus. Nam quæ πέμματα græci uel τραγήματα dixerūt:ea ueteres nři appellauere bellaria:uina quoq; dulcior eſt iuenire in comœdiis antiquioribus:hoc uocabulo dictaq; ea liberi bellaria. Laribus.i.penatibus colebanť.n. in domo lares:hinc Naſo lib. primo triſtium:de uxore inquit. Illa ſed ante lares ſparſis proſtrata capillis. Contigit extinctos ore tremente focos:ſunt etiam lares urbium cuſtodes:de qbus idem lib.v.faſt.ait. Stant quoq; pro nobis & præſunt mœnibus urbis. Et ſunt præſentes auxiliumq; feruntq;. De laribus tamen latius Epodo.ii.uideto. Caſtoris:ode.iii.&.xii.li.i.de caſtore & polluce dictum eſt. Herculis. Athenienſes græcorum primi ut deum ſacrificiis Herculem coluerunt:ſuæq; pietatis erga illum deum exemplum reliquis præbentes uniuerſam primum græciam deinde cæteras omnes gentes ad eius cultū cōuertere ſcribit ea Dio. lib.v.

Secūdæ menſæ

Bellaria
Pēmata
Tragemata

Longas o uti. ordo eſt. Sicci magni. integro die dicimus o utinā bonæ dux utinā p̄ſtes heſperiæ longas ferias:uuidi cum ſol oceano ſubeſt dicimus o bone dux utinā &c. Ferias:ſolebāt indici feriæ.ab impatorib⁹ pp uictoriā:poeta igiť illa fore lōgas exoptat. Ferias:ut ſcribit Pōpe. antiq feſta uocabāt:& aliæ erant fine die.feſto ut ſaturnalia. De feriis āt plīma legito i Mac. de uarietate dieꝝ li.i.ſat. Sicci ie.ſobrii. Vudi:uinoſi.

Feriæ

¶ Mos & lex maculoſum edomuit nefas:elegāter uť eā legē ſignare:quā đ adulteriis coercēdis ſanxit. Culpā pœ.p̄. comes:comite comes ingt pœnæ ſuæ.i.nō differt pœnā ſuā delinquētibus:per hoc ſignificat īgenere ſe nihil aūt negligenter fieri. Et uitē uiduas ducit ad arbores:ſuauiter & uiduas arbores dixit priuſq̄ uites ad iunctas hēant qui cum habent maritari dicunť ruſticis. Et alteris te mēſibus adhibet deū.i.ſecūdis. Et magni memor herculis:memor beneficiorum eius dicimus. Vuidi.i poti ac madidi.

PORPHI.

¶ Mos:ideſt honeſtum inſtitutum diu obſeruatum & lex edomuit nefas maculoſum:ideſt turpe adulteriū: Puerperæ:ideſt pueros parientes:laudantur prole ſimili:ideſt propter prolem ſimilem marito. Nam pœna ab Auguſto indicta:comes.i.comitans:p̄mit.i.ſupprimit culpam.i.peccata. Deinde proſequiť uictorias Auguſti & pacem atq; beatam uitam illas ſubſecutam dicens. Quis paueat Cæſare incolumi.i.tantiſper dū Auguſtus Cæſar ſit incolumis:parthū.ſ.ferociſſimum hoſtem Romano imperio.q.d. merito nullus: qa Cæſar coegerat parthos reddere ſigna Romana. Quis paueat ſcythen ſeu ſcythā (Nā maſculina apud nos in a ſi ē græca ſunt exeunt fere apud græcos in ꝯ hac eſt in es:ut ſcytha & ſcythes planeta & planetes &c.) gelidum non ad bella:ſed in gelida regione natum: Quis paueat incolumi Cæſare:fœtus ſup.hominū bellicoſorum quos germania horrida.i.aſpera:aut frigida:ſed non bello parturit? Quis curret bellū iberiæ.i.hiſpaniæ: feræ.i.ferocis.q.d.nemo:quia omnes hi aut ab auguſto:aut eius auſpiciis domiti fuerūt. Et iō qſq; condit.i.finit diem in ſuis collibus.i.manet in patria ſua & ducit uitem ad arbores uiduas.ſ.prius propter longa bella. Hinc.i.ex hmōi cultu & labore:redit quiſq; lætus ad uina:& adhibet alteris.i.ſecūdis: menſis.i. ferculis ad menſurā appoſitus:te o Cæſar deū:qa te p deo inuocat. Te multa. Ordo eſt:& qſq; in ſecūdis mēſis pſeq ur

ASCEN.

te multa prece.i.precatus te ut deum multa:& proſequitur te multo mero fuſo pateris:ut.ſ.in honorẽ tuum ebibatᷣ:ut recitauit Paulo añ Mancinellus de Didonis cõuiuio ex æneí.primo.Et miſcet tuũ numẽ.i.diuinã potentiam tuam:laribus.i.diis ſuis domeſticis:uti.i.quemadmodum græcia memor ſup.beneficiorum miſcet laribus ſuis numen.Caſtoris ſup.& Pollucis & magni herculis.Nos ſicci.i.nondum poti dicimus mane.i.matutino tempore:ut pote die integro.i.dum dies eſt adhuc integer.& nos humidi.i.poti & uino irigui dicimus cum ſol ſubeſt oceano.i.poſt occaſum ſolis:o utinã bone dux ſcilicet Auguſte:præſtes:ideſt exibeas heſperiæ:ideſt italiæ:longa ſerias:ideſt uocationes ab labore quas ſcilicet ob reditũ tuum libenter faciamus.

¶Argumentum. Odes.yi.

ANTO. APollinis hymnũ poeta ſcribit. laudat enim illum q niobes ꝓlem & titiõ in latonæ mſis ultionẽ peremerit q itẽ Achillẽ cæteris maiorẽ militibus apd troiã occiderit cõmendat deinde apollini ſua lyrica:nam phœbus ſpiritum phœbus carminis artẽ phœbus poetæ nomẽ dederat ſibi hortatᷣ poſtea pueros puellaſq nobiles in apollinis & dianæ laudes ſua carmina decantare Diue quem proles niobea magnæ niobea proles fuit niobe tantali filia quæ filios ſeptem totidemq filias peperit: ſummo decore præſtantes:tali ꝓle ſopbiens admodũ gloriabatur ſe latone præferẽs numero filiorum itaq ira motam fabulæ latonam ferunt apollini: ut niobes filios. Dianæ.ut filias arcu interficerent mandaſſe.Quibus matri obtemperantibus contigit eodem tempore & abũdare filiis niobẽ & carere.Dio.ita ſcr.li.y.legito item li.yi.met.& li.ult.iliad.& apud Gel.multa.Nos etiã plurima ſaty.yi.Iuue. Magnæ.l.i.ſuperbiæ unde li.yi.me. niobe.Quis furor auditos inquit præponere uiſis cœleſtes:aut cur colitᷣ latona per aras.Numen adhuc ſine thure meum eſt &c. Titioſq ra.de Ti

Niobe

Ode,VI.ſaphica de laudibus apollines:

Diue quem proles niobea magnæ
Vindicem linguæ:tityoſq raptor
Senſit:& troiæ prope uictor altæ
Phthius achilles:
Cæteris maior:tibi miles impar
Filius quamuis thetidis marinæ
Dardanas turres quateret tremenda
Cuſpide pugnax:
Ille mordaci uelut icta ferro
Pinus:aut impulſa cupreſſus euro
Procidit:late poſuitq collum
Puluere teucro
Ille non incluſus equo mineruæ
Sacra mentito male feriatos
Troas & lætam priami choreis
Falleret aulam.

tio uideto lib.ii.ode.xiii.item lib.iiii.ode.iii. Raptor:ſtuprator:uoluit.n.latonæ ui inferre. Prope:fere q̃ſi Phthius achilles:ordo ẽ.Et phthius achilles prope uictor altæ troiæ miles cæteris maior tibi impar quãuis

phthia filius thetidis marinæ:poſtea ſequitur:Pugnax tremenda cuſpide quatere dardanus turres. Phthius.Stra.li.ix.dubitat an phthia urbs an regio ſit in theſſalia:q̃ dicit achilli ſubiectã fuiſſe:habuiſſeq thethidis fanum. Plini.lib.iiii.oppidum eſſe docet. Ille procidit:de achillis morte legito ode.xyi.li.i. Ille non inclu. ordo ẽ. ille achilles nõ incluſus equo mẽtito ſacra mineruæ &c.Oñdit aũt achillẽ nõ fraude & clã:ſed apte troianos potuiſſe opprimere niſi apollo eũ occidiſſet. Equo mi.Euerſionẽ troiæ cũ ſinonæ ſuo & equo ligneo cæteriſq oib9:q librũ ſecũdũ faciũt æneidos a piſandro pene ad uerbũ trãſcripſit Maro inqt Macr.li.y.ſat. Male fe.ocioſos & getos:ob ligneũ equũ i iliõ ductũ:ut Maro docet. Lætã c.de hoc late legere poteris li.ii.æn.

PORPH. DIue quẽ ꝓles niob.m.hæc ode hymnũ apollinis cõtinet qua cõmendat ei carmina ſua & ſimul alloqtᷣ pueros puellaſq quos carmẽ ſæculare docet. Et.t.p:u.a.i.pene uictor:hoc aũt ad illud ptinet qd dr paris in achillẽ ſagittã apolline dirigẽte tetẽdiſſe. Cæteris.m.t.m.i.tibi ipar achilles.ſ. Teucro pu. ergo pricipali ꝓ poſſeſſiuo noie uſus ẽ:ut hauriat hũc oculis ignẽ crudelis ab alto dardan9 ꝓ eo qd ẽ dardan9. Falleret.a.aulã ſine dubio ꝓ toto illo poſitũ ẽ:neq.n.ſolũ regẽ ſefellerãt græci adhibitis iſidiis uezetotũ ppl'z.

ASCEN. DIue &c.Apollinis laudes colligens dicit.o diue.ſ.apollo quem ꝓles niobea.i.ipſius niobes filiæ tãtali: ſenſit uindicem.i.ultorẽ lingue.ſ.maternæ:magnæ.i. magniloquæ & ſupbæ:ſe latonæ ꝑferentis: & tytios raptor.i.q rapere uoluit latonam:ſenſit uindicem.ſ.luxuriæ:& achilles phthius.ideſt theſſalus: uictor ꝓpe.i.q̃ſi troiæ altæ:exñs miles maior cæteris.ſ.bellatoribus tã græcis q̃ troianis:ſed impar tibi quamuis exñs filius thetidis marinæ.ſ.deæ:quateret pugnax.i.aſſidue pugnãs:tremenda cuſpide:turres dardanas.i.troianas:tũ ſup.ſenſit te uindicẽ forte uiolati tẽpli:nam cũ caſſandram filiam priami in templo apollinis ducere ſperaret:paris latens poſt ſimulachrum:apollinis emiſſit ſagittam in calcem achillis:in qua parte ſola uulnerabilis erat. Nam ut Statius in achilleide recitat: thetis eum in ſtyge intinctum armauerat prætet calces quos dum intingeret tenebat nec immemor manum mutabat:unde quia illic ubi dumtaxat uulnerabilis erat percuſſus eſt:dicit uerg.lib yi.id ab apolline factũ his uerbis:Phœbe graues troiæ ſemper miſerate labores Dardana qui paridis direxti tela manuſq corpus in æacide &c. Vt uero uictoriam apollinis exultet proſeqtᷣ laudes achillis dicẽs.Ille.ſ.achilles ꝓcidit late & poſuit collũ puluere teucro.i.troiano:uelut pinus: arbor grãdis & excelſa:icta.i ꝑcuſſa ferro mordaci.ſ.bipẽni aut ſecuri:aut uelut cupſſus ipulſa.i.deiecta euro i.uẽto illo uehementi ab oriente flante, Ille:ſcilicet Achilles non falleret: ideſt nõ erat talis qui uellet fallere exiſtens incluſus equo:ſcilicet ligneo mentito:ideſt mendaciter ſimulante:ſacra:ſcilicet uota & oblationes. Mineruæ:non falleret dico troãs male:ideſt in malum ſuum feriatos:ideſt qui a cuſtodiis:uigiliis & laboribus male ceſſauerant ſomno & uino indulgentes:& aulam priami lætam choreis.

¶Ni tuis

ANTO.

℃Ni tuis uictus:ſenſus eſt:uiuētē Achillē potuiſſe troianos ad unū interimere:ita qđ nō ualuiſſet Aeneas in latiū pgere:& urbis rōæ cōditores pducere ueꝝ diuū pr̄ Apollinis pcibus & ueneris motus pmiſit Achillis interitū quo æneā rōanæ urbi fundatores generaret. Ni tuis:ordo ē:ni diuū pr̄ uictus tuis uocibus o Apollo:& gratæ ueneris annuiſſet rebus Aeneæ muros ductos potiore alite. Rebus Aeneæ:rebus datiui caſus ē. Ductos muros:rōanos muros iā ductos intelligit. Potiore alite:meliori auſpicio. Doctor argutæ ih.li.i. ode aūt trigeſimaſecūda diximus apollinē citharæ eiuſq; muſicæ inuentorē fuiſſe:thalia aūt dici pōt capacitas:ſeu cælebritas:qđ in lōgū tp̄s poetaꝝ laus parta uireſcat.

Sed palam captos grauis heu nefas heu
Neſcios fari pueros achiuis
Vreret flammis etiam latentem
Matris in aluo:
Ni tuis uictus ueneriſq; gratæ
Vocibus diuum pater annuiſſet
Rebus æneæ potioræ ductos
Alite muros
Doctor argutæ fidicem thaliæ
Phœbe qui xantho lauis amne crines
Dauniæ defende decus camœnæ
Leuis agyleu.
Spiritum phœbus mihi phœbus artem
Carminis nomenq; dedit poetæ
Virginum primæ puerique claris
Patribus orti:
Deliæ tutela deæ fugaces
Lyncas & ceruos cohibentis arcu:
Leſbium ſeruate pedem meique
Pollicis ictum:
Rite latonæ puerum canentes:
Rite creſcentem face noctilucam
Proſperam frugum celeremq; pronos
Voluere menſes.
Nupta iam dices ego diis amicum
Sæculo feſtas referente luces
Reddidi carmen docilis modorum
Vatis horati.

Xātho amne troiæ:fluuius eſt:q oues efficit ruffas:ut Pli.ſcri.lib.ii.ξανθὰς autem: flauus interpretaſ. Lauis:antiq dixit:illi.n.lauo lauis & lauas dixerūt. Dauniæ.uenuſinæ & apulæ. Leuis agyleu:αγυια agyia uia dicif.λεῖος leuis politus: Porphyrio aūt ſcribit Varronē dicere qđ ex rnſo oraculi in uiis publicis urbis ſuæ athenieſes ſtatutis altarib⁹ ſacrificare Apollini inſtituerūt & agyleū appellauere. Leuis : polytus imberbis. Virginū primæ.Ordo ē:o primæ uirginū:& pueri orti claris patribus:appoſitio tutela deliæ deæ arcu cohibētis fugaces lyncas:& ceruos &c. Leſbiū pe.i.lyricū carmē hortaſ.n.illos cātare ſuū carmē i apollinis & dianæ laudes. Face:lumine. Noctilucā lunam:quaſi nocte lucentē. Proſperā frugū: lūa.n.nocturno tēperamēto maturādis frugib⁹ moderaſ:ut ēt Macro.edocet Celereq; pnos uolucr mēſes. Tpa duoꝝ tēpoꝝ ſunt:unū annale qđ ſol circuitu ſuo finit. Alteꝝ mēſtruū:quod luna circūiēs cōpræhēdit: id Varro ſcri.li.i.de re ruſt.Cice.autem in lib.de na.deorū.ait.ꝙ lunæ curſus qa menſe ſpacia conficiunt menſes nominantur. Nupta iā.i poſtquā nupta eris: nā uirgines græce & latinæ carmina & pœnas canebant. Sæculo feſtas referente luces . de ſæculari carmine & ludis ſæcularibus Latius uideto poſt carmen epodon in carmine ſæculari.

Agyleus
Laucre
Menſis

PORPHI.

℃Neſcios fari pueros:περὶβασιλοσ. Annuiſſet rebus Aeneæ potior ductos alite muros.i.annuiſſet ut meliore alite hoc ē melior auſpicio Aeneas urbē cōſtitueret. Qui xātho lauis amne crines. Lauis ueteres dixere & lauere nō lauare ſupra oñdimus. Daunie defende decus camœnæ leuis agi ſeu dauniæ camœnæ ſuæ muſæ dicit. Hora.i.ſui carminis ſi qdē daunia apulia ē i cuius finibus natus ē.Leuis agyleu:agyla ē uia & græce dr̄. Varro aūt qđ ex rnſo ſui oraculi i uiis publicis urbis ſuæ athenieſes ſtatutis altaribus ſacrificare apollini iſtituerūt & agyleū appellauere. Virginum primæ puerique claris patribus orti deliæ tutela deæ fugaces.i.qui eſtis tutela deliæ deæ:hoc eſt ὀχημα τῆς ἀρτέμιδος. Leſbium ſeruate pedē.i.alcæi lyrici poetæ q leſbius fuit mei quæ pollicis ictum.i.modulationem lyrici carminis.i.ſuauiter hoc dicitur quaſi ipſam lyram percutiat. Rite.l.p.c.i. Apollinem Latonæ filium. Celeremq; pronos uoluere menſes:quia ſimiliter per lunæ curſum uidentur tempora peragi:ſed & circa lunam proprie menſis dixit ꝙ ſingulis menſibus zodiacum circulum pertranſit,quem ſol toto anno. Nupta iam dices quoniam fueris iam nupta. Sæculo fe.re.l.i.die ſingulo feſtum referente.

ASCEN.

℃Sed ipſe grauis.i.moleſtus ureret flāmis achiuis.i.ignibus græcis captos palam.i.aperto marte:heu nefas heu:pueros neſcios fari.i.adhuc īfantes & ēt ſupple fœtū latētē in aluo mr̄is:ni.i.niſi pater diuū.ſ.iuppiter:uictus uocibus.i.pcibus tuis:ueneris gratæ.i.acceptæ.ſ.ioui:qa eius filiæ:aut gratæ.i.grām referētis Paridi pp iudiciū eius:annuiſſet.i.in nutu addixiſſet rebus Aeneæ.muros.ſ.romanos:ductos potiore alite.i.meliore auſpicio:qđ Aeneas pcaſ:de muris ab heleno cōſtitutis in epiro ſic æneidos tertio.Effigiē xāthi troiaq; uideris Quā uræ fecere manus melioribus opto Auſpiciis:& q̄ fuerint minus obuia grais: hoc ē niſi Iuppiter curaſſet ut Aeneas cū ſuis euaderet ut ab eius ſucceſſoribus iādē extrueref in italia Roma. Doctor argutæ:Proſeqſ reliquas laudes Apollinis & potiſſimū eas q̄s ſibi cōducere ſcit poeta utpote in muſica dicēs:o phœbe fidicē.i.fidibus canēs:exñs doctor thaliæ argutæ.i.muſæ canoræ(nā ad eurotā ſm Maronē in buccoli.docet phœbus ediſcere lauros carmina ſua)q lauis.i.lauas & ibuis crines.i.capillos tuos xātho amne.ſ.phrygiæ:& o agyleu leuis.i.q athenis in uia ſtās leuis.i.imberbis aut frequēti cōtactu leuigatus es:defende decus.i.orna

mentũ & honorẽ camœnæ dauniæ.i.meæ q fere daunius ſum:nã Lucanus an appulus anceps: Nã uenuſinus arat ſinẽ ſub utrũq; colonus:dauni aũt ſunt apuliæ populi a dauno dicti:uenuſiũ ãt pt̃ia poetæ nõ lõge ẽ apulia. Deinde q̃ſi ab apolline exauditus ſit cõfidenter ad pueros puellaſq; de carminibus ſuis loq̃t dicens. O primæ.i.p̃cipuæ & clariſſimæ uirginũ & o pueri orti claris pentib⁹:phœbus dedit mihi ſpũm.i.uiuax ĩgeniũ ad excogitandũ & phœbus dedit mihi artẽ carminis & nomen.i.famam poetæ:& ergo o uos pueri & puellæ tutela:ideſt qui eſtis in tutela deæ deliæ.ſ.dianæ cohibentis.i.retinentis arcu:quia confixæ feræ amplius currere nequeunt:lyncas & ceruos fugaces:ſeruata:ideſt conſeruata ne pereat:aut obſeruate in choreis ueſtris:pedem Leſbiũ.i.carmen lyricum quod ad imitationem: Alcæi Leſbii fingo & ictum mei pollicis quo lyram tango: ſeruate dicit canentes.i.laudantes hymnis a me factis: rite.i.decenter puerum latonæ.i.apollinem:& canentes rite noctilucam.i.lunam noctu lucentem:creſcentem face.i.lumine ſuſcepto a ſole: exiſtentem proſperam.i.proſperatiuam frugum.ſ.procreandarum:& celerem.i.celeriter idoneam uoluere menſes pronos:qui q; a luna menſi ſunt certis diebus:aut q; luna græce μηνη mene dicitur denominati ſunt:nam & græce μην:μηνος.ideſt men:huius menos menſis dicitor. Nupta.i. quæ modo es uirgo & canis ſæculare carmen in fine huius uoluminis ponendum:cum fueris iam nupta dices ego reddidi.i pronunciaui carmen amicum diis.ſ.apollini:dianæ & latone:& hoc ſæculo:ideſt ſpatio centum annorum:referente:luces feſtas:ideſt ludos ſeculares apollini ſacros:exiſtentes docilis modorum:ideſt carminum:hoc eſt: quæ dicere potui cum eſſem puella modos carminum horati pro horatii.uatis:ideſt diuini poetæ:hic annotandum horatium non ab orando dici:nec primam producere:unde non recte inquit Alexander. Tu tamen horati doctor.&c.

¶ Argumentum. Odes. vii.

ANTO. Hac ode ueri aduẽtus deſcribit̃. Oñdit̃ inde nil imortale & ppetuũ eſſe ab exẽplo uarietatis tempoꝝ. Ver.n.hyemẽ fugat:uer æſtas.æſtatẽ autũnus:autũnũ hyems:q̃ tñ oĩa uiciſſim redeũt homines uero ubi ſemel occiderint ppetuo iacẽt ĩ puluerem uerſi redituri nũq̃. Cũq; etiam mortalium uita ſit incerta & lõga breuiſſima torquatũ hortat̃ ad liberalitatẽ:nã illa ſola hæredis manus effugiũt: q̃ amicis donãt̃. Cũ itaq; ab inferis reditũ ſperat̃ nõ poſſit bonis ſuis nõ amplius potiet̃: amicis ergo donãdũ donec uixerit. Diffugere ode ẽ dicolos diſtro. i q̃ duo dactili cum pẽtimemeri heroica ſubdũtur hexametro. Decreſcẽtia.i.ualde creſcentia. Prætereũt.i.tranſeunt ripas:uerno.n.tpe niuiũ ſolutione flumina creſcũt:Sunt & aliqui textus q deſcendẽtia habent potes deniq; decreſcentia exponere quoq; dificientia præterita hyemis pluuia:& tunc prætereunt:ideſt iuxta ripas eunt dices:non enim alucum exeunt. Gratia cũ nymphis. Quarta etiam ode lib.i.deſcribens. Item ueris aduentum ait:iam cytherea choros dicit uenus imminente luna:iunctæq; nymphis gratiæ decentes alterno terram quatiunt pede. Geminiſq; ſororibus: de gratiis multa uideto lib.i.ode quarta. Immortalia ne ſperes nil eſſe perpetuum exemplo uarietatis temporum probat. Zephyris:ii enim ueri initium præbent:de quibus ſupra. Poterit:conterit:deſtruit diſſipat.

Ode. vii. dico. diſtro. ad torq̃tũ de liberalitate.

Diffuger̃ niues redeũt iã gramĩa cãpis
  Arboribuſq; comæ.
Mutat terra uices & d̃creſcẽtia ripas
  Flumina prætereunt:
Gratia cũ nymphis geminiſq; ſororibus audet
  Ducere nuda choros
Immortalia ne ſperes monet ãnus & almũ
  Quæ rapit hora diem.
Frigora miteſcunt zephyris:uer poterit æſtas
  Interitura ſimul.
Ponifer autũnus fruges effuderit.& mox
  Bruma recurrit iners.

PORPH. Diffugere ni.hoc carmẽ uerni temporis hẽt & continet deſcriptionẽ: ſcribitur autem ad torquatum. Et decreſcẽtia.r.f.p.i.p̃ter ripas ſuas eũt flumina qd̃ ſigñt ripas ſuas nõ excedere:ſed intra alueũ labi. Audet.d.n.c.nuda q̃ a iã frigora excluſa ſunt. Immortalia ne ſperes monet annus.i. neqd putes ĩmortale eſſe neq; ppetuũ. Reſpice anni tpa q; nũc quoq; celeriter occidẽs alii cedit.

ASCEN. Diffugere:hac ode ſanctiſſima:quã in ſiluis noſtris latius explanauimus:ex fragilitate humana q̃ omnes citi ad mortẽ tendimus inde nõ reuerſuri. docet nõ diligẽdas eſſe terrenas opes ſed liberaliter exponẽdas:ut q̃s etiã ſi moliamur diu retinere nequeamus. Ordo ẽ:o Torq̃te niues diffugere .i.liq̃ factæ in diuerſa loca per riuos fugere:ita ut non amplius appareant:gramina redeunt.i.renaſcuntur iam campis & comæ:ideſt frondes redeunt iã arboribus. Terra mutat uices:quia quæ prius erat gelu conſtricta:nunc zephyris reſoluitur:unde geor.ideſt Vere nouo canis gelidus quum montibus humor Liq̃t & zephyris putris ſe gleba reſoluit &c.& flumina decreſcẽtia.i. ẽm Mãci.multũ creſcẽtia: p̃tereũt.i.trãſcendũt ripas:ſed uerius dicã ſic:flumina decreſcẽtia.i.ſe diminuẽtia:p̃tereũt ripas.i.(ut Acrõ interpretat̃) labunt̃ inter ripas nec eas tranſcẽdunt. Certũ eſt q; de p̃poſito aliq̃ñ auget & aliq̃ñ diminuit: ſed cur diminuat potius ratio eſt q; iã plenum uer ſignificare uult poeta:nã diues inquit nõ diffugiũt q̃bus incremẽta capiunt flumina:ſed diffugere:ita ut nõ amplius appareãt:& ita flumina decreſcentia p̃tereunt.nõ trãſeũt ripas. Præterea ſi adhuc eſſet inundatio fluminum q̃ nõ fit ſine frigore non adderet. Gratia.ſ.una trium audet nuda ducere choros.i.choreas:cum nymphis & ſororibus geminis.i.reliquis duabus: de quibus latius alibi dictum eſt. Veꝝ ex hac grata ueris tẽperie q̃ hyemis rigorem deleuit:admonemur omnia quæ ſunt ſub tempore cum ipſo trãſire: uñ dicit annos a circũnando dictus de quo in geor. Redit agricolis labor actus in orbem. Atq; in ſe ſua per ueſtigia uoluitur annus, unde & ægyptii ipſum per draconem caudam ſuam mordentem depingere

tem depingere ſolebant:& hora:quæ rapit.i.trãſigit:diem almũ.i.quo ꝑcipue uiuimus & alimur: monet ne:
ſperes immortalia.ſ.aliqua ſub tempore:hoc eſt ſub elementorum regione poſita. Frigora.ſ.hiberna : mite-
ſcunt.i.fiunt mitia cephyris.i.fauoniis:uentis illis dulcibus ab occidente flantibus:æſtas pterit.i.pénitus ab
ſumit:uer.i.tempeſtatem uernam: æſtas dico interitura ſimul ſu.ac.i.poſtq̃ autũnus pomifer effuderit.i.de-
cuſſerit é paleis fruges:uel large nobis uina:poma:& cætera dederit:aut effuderit per ſationem fruges.i.ſemi
na:& bruma.i.breuiſſima dies:hoc eſt hyems iners.i.frigore quod maro pigrum dicit:inertes faciens:recur-
rit ideſt redit mox excuſſo autũno:bene autem dicit recurrit:quia ab illa a uere fugata narrationem incepit.

Damna tamẽ celeres reparant cœleſtia lunæ
Nos ubi decidimus:
Quo pius æneas.quo tullus diues & ancus
Puluis & umbra ſumus
Quis ſcit an adiiciant hodiernæ craſtina uitæ
Tempora dii ſuperi?
Cuncta manus auidas fugient hæredis amico
Quæ dederis animo.
Cum ſemel occideris.& de te ſplẽdida minos
Fecerit arbitria:
Non torquere genus,non te facundia ,non te
Reſtituet pietas.
Infernis neq; enim tenebris diana pudicum
Liberat hyppolitum.
Nec lethea ualet theſeus abrumpere charo
Vincula perithoo.

❡Dãna tñ:ſenſus eſt:quod tẽpoꝝ uiciſſitudines ANTO.
certo ſpacio mẽſiũ redeũt & reparant hoĩes uero
ubi ſemel occiderint nũq̃ redierũt. Dãna tñ: or
do ẽ:tñ ubi nos decidimus lunæ celeres reparant
cæleſtia dãna.i.ipſoꝝ tẽpoꝝ uiciſſitudies. Quo
p.u.ſ.eſt metri neceſſitate poſitũ:uel quo ſup. iue
rũt. Tullus di.& an.de iis ſupius late patuit:oñ-
dit aũt regibus ẽt mortem imminere atq; ineſſe.
Tullus diues.e.n.roma albæ ruinis duplicatoq;
ciuiũ nũero:q̃ de re cælius mons urbi additus de
uictis inde ſabinis in magna gloria magniſq; opi
bus regnũ tulli ac tota res romana fuit. Quod Li
uius ſcri. Quis ſcit:uitæ breuitatẽ & ĩcertitudinẽ
indicat. Cũcta ma. Torquatũ hortaẽ ad libera-
litatẽ.illa.n.ſola hæredis manus effugiũt: q̃ ami-
cis donanẽ:cũq; ab inferis reditũ minime ſperare
poſſit bonis ſuis nõ amplius potieẽ : ergo amicis
donãdũ donec uixerit. Quũ ſe.oc. nõ aliq̃ gñis
nobilitate:nõ eloq̃ntia:nõ pietate ab ĩferis reuo-
caberis iq̃t:nõ aliquoꝝ deoꝝ fauore. Splẽdida
ar.clara & digna iudicia:minos.n. iuſtus ẽ iudex.
Liberat hy.p æſculapiũ illũ eqs diſcerptũ ab in
feris diana reuocarat qui ꝑpterea uirbius dictus eſt obiit tandẽ iteꝝ. Nõ.n.ab dæa ꝑpetuo liberari ab morte
potuit. Theſeus.de iis ſupius patuit:oñdit aũt nec ſumma aliq̃ amicitia queq̃ ab inferis reuocari poſſe.
❡Damna tñ celeres repant cœleſtia lunæ : cum conditionẽ mortalitatis nr̃æ tpibus anni comparaſſet ne PORPHI.
uiderenẽ hoĩes renaſci ut tpa iftulit. Quo.p.æ.q.t.d.&.a.hoc ideo dicit:ut oñdat cõditionem mortalitatis
oĩbus cõem eſſe:quis inq̃t ſcit an adiiciãt hodiernæ craſtina ſummæ:tpa dii ſupi. • Quis ſcit: ad ſummã an-
noꝝ uitæ:quã hodiernũ uſq; ægiſti. Craſtinus dies adiũgaẽ.i.qs ſcit an cras uicturus ſis. Cũ facile & quacũq;
hora poſſis occidere. Cuncta.m.a.f.h.a.i.illum tuũ erit tãtũ quo dum uiuis functus fueris. Et de te.ſ.m.f.
a.nõ dicit cũ ſplendidum ornatumq; fecerit minos iudicio ſuo:ſed cũ de te ſplendide ac digne iudicauerit mi
nos:ita ſplẽdida arbitria ad minois laudẽ & gloriam ptinẽt iudicãtis : nõ ad eũ de quo iudicat. Inferis.n.e.
d t.p.l.h.atq Virg.ait hippolitũ rediiſſe ad auras æthereas ita pæoniis reuocatũ herbis & amore dianæ : ſed
nunc non ad illud refert ꝗ poſt diſtractionẽ illã quã ab equis ſuis paſſus eſt in uitã ſuã reſtitutus fertur ſed ad
conditionem mortalitatis quã non potuit perpetuo effugere per dianæ fauorem. Nec.l.u.t.a.c.u.p.nota hi
ſtoria theſeũ & perithoum ad inferos deſcendiſſe rapiẽdæ ꝓſerpinæ cã nunc dicit uictos ibi remanſiſſe.
❡Damna tamen. Quo hoĩs interitũ triſtiorẽ ſignificet innuit cætera renaſci cũ hõ ceciderit nõ rediturus. ASCEN.
Ordo eſt.q̃q̃ rerũ eſt uiciſſitudo:tamen lunæ celeres.i.celeriter innouatæ:reparant dãna cæleſtia.i.ui cæloꝝ
rebus corruptibilibus illata.ubi.i.poſtq̃:nos:decidimus.i.penitus cecidimus non redituri : decidimus inquã
eo:quo æneas pius.i.tametſi pius decidit:q in numicũ fluuiũ decidit:nec amplius apparuit habitus a poſte-
ris inter deos ĩdigetes:& quo tullus regũ romanoꝝ tertius diues qa res romanas geminauit:& ancus.ſ.mar-
tius ẽt diues & regũ romanorũ quartus:ſup.decidit. Quia puluis & umbra ſumus : atq; ita omnes ĩterituri.
Quis ſcit an dii ſuperi:qd emphaticos dicit :nam ſi de ſuperis tñ certo nemo ſcit : multo minus de inferis:
adiiciant uitæ hodiernæ:tempora craſtina.q.d.nullus : qd & euangelium probat dicens Vigilate itaq; quia
neſcitis diem neq; horam. Si ergo q̃ras qd de diuitiis faciendũ? Cuncta:inquit q̃ dederis animo amico.i.bene
fico & lubenti :fugient manus hæredis auidi.i.nõ peruenient ad hæredẽ auidũ.q.d.tecum ꝑmanebũt:quod
& euãgeliũ aſſerit.theſaurizate uobis in cælo. Facete uobis amicos de mamona iniq̃tatis &c. Vt autem id fa
ciat dum licet ac datur inq̃t. O torquate:cũ occideris ſemel:& minos.i.iudex ille inferorũ : fecerit de te arbi-
tria.i. ꝑ arbitrio ſuo iudicia:q̃ ne iniuſta uereaẽ addit.ſplẽdida.i.ſine inuidiæ aut alterius corruptionis macu
la:iuſte.n.poſt hãc uitã iudicabimur oẽs:genus.i.generoſitas nõ reſtituet te.ſ.uitæ:non facundia: non pietas
ſup.reſtituet te :enim ꝓ q̃a:neq; diana liberat tenebris infernis hippolytũ pudicũ.i.tametſi pudicum : & ita
dianæ ꝑpetuæ uirgini ſummæ dilectum:quem tñ Maro ſemel per Aeſculapium reſtitutum dicit & uirbium
factum:uerũ a Vergilio fabuloſa res:hic ſerioſa agitur aut licet:ſemel reſtitutus ſit:nõ tñ amplius reſtitueẽ.
Nec theſeus ualet.ſ.amplius abrũpere peritoo.ſ.amico:charo.i.ſumme dilecto.uincula :lethea.i.infernalia
quibus tamen ſemel ab eo liberatus ſingitur Sed ut dixi pro locis mutantur:fabulæ. Norit aũt grãmaticus
ſyllabam ris in ſubiunctiuo communem eſſe.unde & dederis & tranſieris penultima longa leguntur.

Argumentum.Odes.viii.

ANTO. Tripos. Parraſius. Scopas.

ASſerit hic poeta ſe non pateras:non æra non tripodas:non ſtatuas donaturũ:ſed carmina tm̃ q bus ſane perpetua maior laus acquiritur:nam dignum laude uirum muſa emori uetat. Donarem pateras.ode eſt ſimilis primæ.commodis:ſunt textus qui commodis:ſunt qui commodus habent utrunq; conuenit:cõmodus autem.i.utilis benignus:humanus. Tripodas triũ pedũ menſes pulcherrimas:unde Agaménon inter alia dona achilli miſerat ob briſeida tripodas ſeptem põdere & arte pares.Home.item inter dona Priami:quæ Achilli attulit lib.ulti.ilia.ait:Tum geminos tripodas ſol uoſq; ex ære lebetes quattuor. Parrhaſius:is pictor fuit epheſi natus qui primus. dedit argutias uultus elegantiam capilli uenuſtatem oris confeſſione artificum in lineis extremis palmam adeptus.Auctor Pli.lib.xxxv.ca.ix.Et Fab.lib.ii.meminit. Scopas:fuit is marmorarius optimus certans cum praxitele:fecit autem digniſſima opera de quibus legito Pli.li.xxxvi.ca.v. Et præciũ dicere muneris.i.dicere carmina eſſe præcium muneris:ac ſi dicere p̃cioſum munus:ait enim Oui. li.i.de amoribus.Ergo cum ſilices cum dens patiẽtis aratri Depereant æuo:carmina morte carẽt. Cedant carminibus reges. regumq; triũphi.Cedat & auriferi ripa beata tagi. Hæc uis:ut donare queam prædicta. Aut animus.i.talia tu ẽt non deſideras. Notis publicis.i.uteris palam parentibus:& ab rep.traditis titulis:ſolent enim in ſepulchris geſtorum tituli apponi:q etiam de

Robertus. magnifico Roberto in diui Petri æde in uaticano tẽpore noſtro factum eſt:ubi inter alia illud ſcriptũ eſt:ueni:uidi:uici. Vita redit:per titulos enim ſe pulchrorum uiuere quodammodo uidentur ſtrenuiſſimi uiri. Non celeres fugæ:oſtendit bene facta parum eſſe niſi fuerint carminibus apte repoſita.De Hãnibalis fuga ex Italia:& eius clade i pſia latius ſupra patuit.Eius.i.Scipio:aphricãi prioris.

PORPH. DOnarem.p.g.c.hac ode indicat ſibi facultates tantas non eſſe:ut poſſit phialas & alia præcioſa donare:ſed q maius eſt carmẽ ſe cenſorino largiri. Deinde prætert carmina omnibus diuitiis quas aut parrhaſius protulit:aut ſcopas parrhaſius athenis pictor clarus fuit. Scopas. γλυπτης μαρμορον fuit.i.ſignorum marmoreorum. Solere.n.h.p.n.d.ponere nunc conſtituere ac fingere.ſed nõ hæc uis mihi. Nec tibi t.r.eſt aut animus delitiarum egens.Sẽſus:eſt ego nec largiri poſſum:nec ſi poſſem ut ea deſideras:quia crmina tibi diuitiis præponenda ſunt. Carmina.p.d.&.p.d.m.i.oſtendere q̃ p̃cioſum munus ſit carmen. Nõ iſcias notis marmora publicis.p quæ ſpiritus & uita redit bonis per quos titulos cõſecrati defuncti.duces quõdam immortalitatem conſequũtur eius qui domita nomen ab aphrica lucratus reddiit. Aphricanũ Scipionem ſignat. Clarus.i.l.q̃.G.p.facta inquit uirorum clarorũ niſi carminibus illuſtrentur ætatis ſuæ memoriam excedunt.

ASCEN. DOnarem:docet nulla munera muſicis:hoc eſt carminibus eſſe potiora ſeq; ca & dare:& cõmendare poſſe dicẽs:o Cẽſorine:ego cõmodus.i.utilis & opportunus amicus donarẽ meis ſodalib⁹.i.ſociis mẽſæ pateras & ærea.i. ærea ſigna grata.i. accepta eis:& tripodas.i.triũ pedum menſas appoſitorie præ

Ode.viii.monocolos ad Cenſorinum.

DOnarem pateras grataq; cõmodus
Cenſorine meis æra ſodalibus:
Donarẽ tripodas præmia fortium
Graiorum. neq; tu peſſima munerum
Feres diuite me;ſcilicet artium
Quas aut parrhaſius protulit aut ſcopas
Hic ſaxo;liquidis ille coloribus
Solers nunc hominem ponere nunc deum
Sed non hæc mihi uis:nec tibi talium
Res eſt aut animus delitiarum egens.
Gaudes carminibus carmina poſſumus
Donare.& precium dicere muneris.
Non inciſa notis marmora publicis
Per quæ ſpiritus & uita redit bonis
Poſt mortem ducibus:non celeres fugæ
Reiectæq; retrorſum hannibalis minæ
Non incendia carthaginis impiæ
Eius qui domita nomen ab africa
Lucratus rediit;clarius indicant

mia fortium

mia fortium graiorum.i.quibus graii fortiſſimos quoſq; donare ob merita ſolent:neq; tu cũ ſis præcipuus amicus:ferres.i.auferres me diuite.i.a me ſi eſſem diues(Nil aũt liberalius nihil hñtib⁹)peſſima:imo optima munera.ſ.ferres munera artiũ.i.artificioſoꝝ ſignorũ:q̃s artes.i.artificioſas res:aut parrhaſius optim⁹ pictor aut ſcopas optimus ſculptor protulit:hic.ſ.poſterior:hoc eſt ſcopas ſolers.i.ſolerter peritus:ponere.i.ſingere nunc hominem nunc deum:ſaxo.i.e ſaxo aut marmore.ille.i.prior.ſ.parrhaſius ſolers ponere nunc hominẽ nunc deum coloribus liquidis.i.fluidis.Sed hæc uis.i.facultas munerum non eſt mihi:nec tibi eſt res.i.occaſio,aut materia egens talium delitiarum:quia ſat earum habes nec aius.quia etiam ſi non haberes non cuperes aut quia non cupis ut auari ultra id quod ſatis eſt uerum tu gaudes carminibus:& nos poſſumus donare carmina:& dicere præcius:ideſt ualorem muneris aut muneri:quod fieri ſolet unde in eunocho.Munus noſtrum exornato uerbis quantum potes.Non inſcia.Dicit præcium muneris: ideſt quantum carmina poſſunt quia marmora ſcilicet ſepulchrorum ſcilicet ſarcophagi:inciſa notis:ideſt litteris publicis: ideſt palam patientibus & a repu.traditis titulis:per quæ ſcilicet mõumẽta:ſpiritus & uita redit bonis ducibus poſt mortem:quia uiuunt ſemper in hominum memoria non etiam celeres fugæ hannibalis & minæ hannibalis reiectæ ſcilicet a Scipione aphricano priore:retrorſum:ideſt in timorem uerſæ:non etiam incendia carthaginis impiæ:ideſt omnia inſignia ſacta:indicant laudes laudes eius ſcilicet Scipionis aphricani maioris.qui redũt lucratus nomen.i.agnomen aphricani ab Aphrica.pp Carthaginem :domita clarus q̃ pierides:ideſt muſæ.

Laudes quam calabræ pierides neq;
Si chartæ ſileant quod bene feceris
Mercedem tuleris:quid foret iliæ
Mauortiſq; puer:ſi taciturnitas
Obſtaret meritis inuida romuli?
Ereptum ſtygiis fluctibus æacum:
Virtus & fauor & lingua potentium,
Vatum diuitibus conſecrat inſulis.
Dignum laude uirum muſæ uetat mori
Cœlo muſa beat.ſic iouis intereſt
Optatis epulis impiger hercules
Clarum tyndaride ſydus ab infimis
Quaſſas eripuit æquoribus rates.
Ornatus uiridi tempora pampino
Liber uota bonos ducit ad exitus.

ANTO. **Ennius** ℭ Calabræ pie.en.innu.qui ut ſcribit Euſebius tarenti natus a Catone quæſtore romam tranſlatus habitauit in monte auentino parco admodũ ſumptu cõtẽt⁹ & unius ancillæ miniſterio ſeptuagẽario maior articulari morbo periit:ſepultuſq; eſt in ſcipionis monumento uia appia intra primum ab urbe militarium ſcripſerat autem ſcipionis geſta:de quo Naſo lib.i.amo ait. Ennius arte carens.animoſiſq; accius oris Caſurum nullo tpe nomen habent:Scribit etiam Fabius Quintilianus plura lib.x. Mercedem tuleris:ſenſus eſt:niſi carminibus tua geſta narrentur laudis mercedem & premium non habueris.Nam carmine fit uirtus uiuax. Iliæ puer de romulo Latius lib.i. Stygiis fluctibus.i.ab inferis & a morte liberatum. Aeacum:de hoc late ſuperius. Diuitibus inſulis.i.fortunatis inſulis & campo elyſio: Stra.ſcri.lib.i.Home.oſtendere eorum mortalium fœlicitatem & aeris temperiem:qui occaſum ĩcolũt nam ibi & ſauouius ſpirat:& elyſius eſt cãpus ubi erat flauus rhadamantus. Victus facilis:nix nũq̃ nec multa hyems:fortunatas ẽt iſulas cõtra mauritaniæ ſinẽ eẽ dicit ad occidẽtẽ ubi hiſpaniæ terminus habet fœlices aũt dictæ:qa hmõi locis propinq̃ forent. Intereſt.præſens eſt. Tyndaridæ:caſtoris & pollucis quibus ſupra diximus neptunnum dediſſe poteſtatem naufragis.ſaluti eſſe.Liber uult herculem caſtorem & pollucem:& liberum deos effectos: carminum beneficio. **Elyſii cãpi fortunatie inſulæ**

PORPH. ℭ Quam calabræ pierides:ſua uult intelligi carmina qa in urbe uenuſina natus eſt q̃ eſt in calabria atq; apulia. Diuitibus con.in.dicit quas in oceano cõſtitutas Homerus:μακάρων νήσους:dixit latini fortunatoꝝ inſulas appellãt. Cælo mu.bea.i.cæli poſſeſſiõe beatũ facit ac:ac p hoc ĩmortale reddit claꝝ tyndaridæ ſyd⁹ epexegeſis q tyndarida ſyd⁹ aiũt. Sæpe:ãt dictũ ẽ ſtellas Caſtoris ac pollucis nauigãtib⁹ ſpẽ meliorẽ oñdere.

ASCEN. ℭ Calabræ:ideſt enniane:quia ennius tarenti in calabria natus eſt.Neq; tu tuleris:ideſt obtinueris mercedem.ſ.præmium.i.honorem eius ſup.quod benefeceris:ſi carthæ.i.ſcripta in carthis ſileant. Nam quid foret puer.i.filius Iliæ(quam forte quia certiorem priorem nominat:aut qoia carmini conducit:aut quia difficilius eſt mulieris q̃ dei ſilium clarificare)& mauortiis.i.martis:hoc eſt Romulus:ſi taciturnitas inuida obſtaret meritis: Romuli:q.d.nihil foret ſicut nec græci nunc clariſſimi.Nam uirtus.ſ.ipſios æaci qua laudari meruit:& fauor & lingua oatum.i.poetarum potentium.ſ.in hac re quæ eſt immortalitati conſecrare. cõſecrat æacum ereptum fluctibus ſtygiis.i.qui alioqui in ſtygiis fluctibus ignotus iaceret iſulis diuitibus.i. fortunatis:hoc eſt eliſiis beatorum campis.Muſa uetat uirum dignum laude mori.i.ab oleri & interire : bene dicit laude dignum ne quis ſperet ſiue merito poſſe fauorem poetarum obtinere immortalitatem. Muſa beat.i. beatum facit cælo.i.cæleſtium conſortio:hic.i.per muſam Hercules impiger.i.ſtrennuus:intereſt ſic epulis.ſ.deorum : optatis.ſ.ab eo in tota uita . Nam ut Cicero docet primo officiorum . ab adoleſcentia uirtutem ſectatus eſt : uoloptatem aſperis uerbis perſecutus . Et ſidus tyndaridæ . potuit dixiſſe tyndaridum : hoc eſt caſtoris & pollocis:ſed quia alter tantum reuera.ut in primo ſermonum dicit tyndari erat filius aut quia tãta inter eos concordia fuit:ut pro uno cenſeri poſſent.maluit ſingulariter enũciare: clarum.i.lucidũ.eripuit ſic.i.p muſica munera:ab inſimis æquoribus:ratas quas.i.p poetarũ monumenta ĩnotuit naotis caſtoris & pollucis ſidus benignũ eſſe nautis. Et liber.i.bacchus ornatus tpa i.hñs tpa ornata:pãpino.i.ſolio uitis uiridi: ducit ſic.i.p atteſtationẽ poetarũ:uota ad bonos exitus:qa ſine poetis neq; notus neq; inuocatus fuiſſet.

Argumentum. Odes. ix.

ANTO. SCribit: minores nõ debeť a ſcribẽdo abhorrere timẽtes eoꝝ ſcripta ñ fore ꝑpetua. Cũ tot priꝰ doctiſſimi uiri ſcripſerint: & laudẽ maximã fuerint cõſecuti itaq; ꝓbat exẽplo poſteros ẽt ñ deteritos laudẽ quoq; meruiſſe: ut pidaꝝ & alios plures poſt hõeꝝ poetaꝝ ſummũ polliceť exĩde Lolii laudes ſuis carminibꝰ celebrare qđ ubi egit oñdit beatũ eẽ ñ multa poſſidẽtẽ: ſed q deoꝝ mũeribus utiť ſapiẽter: & paupiẽ pati neſcit timẽs flagitia magis q̃ mortẽ nulla patꝰ ꝓ charis amicis & pr̃ia mori. Ne. f.

Ode. ix. trico. diſtro. ad Lollium ſcribẽdũ eſſe.

NE forte credas interitura quæ
Longe ſonantẽ natus ad Aufidum:
Non ante uulgatas per artes
Verba loquor ſocianda chordis
Non: ſi priores Mæonius tenet
Sedes homerus: pindaricæ latent:
Cææq;: & Alcæi minaces:
Steſichoriq; graues Camœnæ:
Nec: ſi quid olim luſit Anacreon:
Deleuit ætas. ſpirat aduc amor:
Viuuntq; commiſſi calores
Aeoliæ fidibus puellæ.
Non ſola comptos arſit adulteri
Crines: & aurum ueſtibus illitum
Mirata: regaleſq; cultus:
Et comites Helenę Lacena

c. ode ẽ ſilis. ix. Eſt ãt ordo.: ne forte credas ĩteritura uerba q̃ natꝰ ego ad aufidũ lõge ſonãtẽ loquor ſociãda chordis ꝑ artes nõ añ uulgatas. Aufidũ apuliæ flumẽ de quo latius ſupra. Nõ. a. u. prius. n. latioꝝ Hora. Lirica laude digna ſcripſit: Mæonius Ho. de quo late ſupiꝰ. **Cæa** Cææq;: cæa teſte Pli. lib. iiii. ĩſula ẽ ĩ mari ægeo: ꝓpinq̃ Helenæ ĩſulæ: q̃ **Cæos** tñ cæos a græcis dr̃: & hydruſa oli. Stra. ẽt li. x. ſcr. cæõ unã e cycladibus eẽ: q̃ cũ q̃ternas cõtineret urbes tetrapolis uocitata ẽ duæ uero reſtãt: carthea. ſ. & quã iulidẽ appellãt: ad q̃s reliquaꝝ habitatores cõcurrũt. **Simonides** Ex iulide ſimõides cõdẽdoꝝ auctor carminũ duxit originẽ. Eraſiſtratꝰ medicus ĩſignis. Et aryſto pipateticus. Fab. ãt li. x. ſic ait. Simõides tenuis alioq ſmõe ꝓprio & iucũditate q̃dã cõmẽdari pt: ꝑcipua tñ eiꝰ ĩ cõmouẽdo miſeratõis uirtꝰ ẽ ut q̃dã ĩ hac cũ pte oĩbꝰ eiꝰ opis auctoribꝰ ꝓferãt. Alcæi mi. id ait: q̃a tyrãnos ĩſectatus ẽ ut **Steſichorꝰ** Fab. Quin. ſcri. latius: tñ ſupius uideto. Steſicoriq; graues camœnæ. Fabiꝰ ſic li. x. Steſichorus q̃ ſit ĩgenio ualidus materiæq; oñdũt maxĩa bella & clariſſimos canẽtes duces. Epici carminis onera lira ſuſtinẽte: reddit. n. pſonis ĩ agẽdo ſimul loq̃ndoq; debitã dignitatẽ: ac ſi tẽuiſſet modũ uř æmulari ꝓximus Ho. potuiſſe ſed redũdat atq; effũdiť: qđ ut ẽ rephẽdẽdũ ita copiæ uitiũ ẽ. **Anacreo** Anacreõ: fuit is lyricꝰ poeta tpe piſiſtrati pherecidis hiſtorici: & Pythagoræ magr̃i. Auctor ẽ Euſebius: nos tñ plura ſupius. Aeoliæ. p. i. ſaphos leſbiæ nã ut diximus ĩ æolia regiõe leſbos ẽ. Nõ ſola: ordo ẽ: nõ ſola Helenæ lacena arſit. cõptos crines adulteri: & auꝝ illitũ ueſtibus mirata & cultus: regales & cõites. Hic uero carminũ ui oñdit Nõ ſola: ſenſus ẽ ꝙ nõ ſola helena q̃ pulcherrima fuit amauit Paride: ſed aliæ plures añ eã: At q̃m poetæ aliq̃d de illis ſcripſere nihil latent: ac ſi non fuiſſent carminum igitur beneficiũ memoria rerum & bene geſtorũ laudes perpetue fiunt: hinc Helena: quia Homeri præconio & aliorum uatum cantata eſt perpetuo celebratur.

PORPH. NE for. cre. i. Hac ode ad Lolliũ ſcripta ẽ cõſularẽ q̃ affirmat ĩmortalitatẽ habitura ſcriptura ſua q̃uis alii añ ſe meliores poetæ: nã nec Homeri magnitudinẽ obſtare: quo minus pĩdarus & alii poetæ q poſtea mortui ſũt: clari habeãť. Pr̃ia ãt ſyllaba ode huius cir cũflexe enũciãda ẽ: ut ſit: ne credas. i. ne crediderıs. Añ u. p. a gloriať ſe primũ lyrca carmina latina lĩgua auſum ſcribeť. . Ceæ: & al. mi. Simõides lyricus poeta Cæus fuit. i. ex cæa ĩſula. Minaces ãt alceæ camœnæ dñr: q̃m adeo amarus fuit ut auſteritate carminis ſui multos ex ciuitate eiiceret. Nec ſiq̃d olĩ. l. Ana. Luſit: q̃a iocis & cõuiuiis digna ſcripſit. Viuũtq; cõmiſſi: calores Aeoliæ fidibus puellæ calores: ꝓ amores dñr Sapho ãt ſignat q̃ æolis de dialecto uſa ẽ. Nõ ſo. cõ. at. adul. cri. arſit ꝓ de pit: aut q̃a amauit dictũ eſt hæc ãt piodo colligit. Sæpe eadem facta quæ legimus circa ilion geſtaq; ait clarus poeta contigerit perpetuam obtenuiſſe memoriam.

ASCEN. NE forte. Cõfirmiter ad ſupiorẽ odẽ cohortať poetas ad ſcribẽdũ cũ ñ ſolũ hõerica carmĩa: ſed & cæteroꝝ poetaꝝ æternã famã meruerint: uerũtñ q̃a prius ſeř ſcripſit Hõerꝰ licet ñ primi Hõeri ıpe fortes uixerint: tñ primi ĩ mẽoria hoĩum hñtur q ab Hõero laudãť uñ patet uirtꝰ carminũ: quo circa Lolliũ amicũ ſuis carmĩbꝰ celebrat poeta. Ordo ẽ. O Lolli. ne. i. noli credas: forte uerba q̃ ego natꝰ ad aufidũ fluuiũ iuxta uẽuſiũ ſonãtẽ lõge: loquor ſociãda chordis. ſ. lyricis: ꝑ artes ñ uulgatas añ: q̃a prius fere rõanoꝝ lyrica ſcripſit: ĩteritura. i. pitura: q̃a ſi. i. tãetſi: mæõius. ſ. uates: h̃ ẽ Hõerꝰ tenet ſedes priores q̃. ſ. pidarꝰ tñ ſup. camœnæ pĩdaricæ & cææ. i. ſimõidicæ: & cãœnæ mĩaces. i. acres: alcæi. ſ. leſbii & graues camœnæ ſteſichori latẽt. i. ignotæ ſũt. Nec ætas de. ſi An. lyricꝰ ille poeta luſit. i. ſine laboř cecĩt ad lyrã & cõpoſuit q̃d. i. aliq̃d. Nõ ãt dubitat q cõpoſuerit: uñ pticula ſi ñ põiť hic dubitatiue: ſʒ aſſertiue. Amor cõmi. l. i. mãdatꝰ ut reueleť: fidibꝰ. i. plecteis aut cytharæ: puellæ æoliæ. i. leſbiæ: hoc ẽ ipſiꝰ ſapphꝰ: ſpirat. i. ſpm̃ ducit & uitã hẽt adhuc. Eſt ãt metaphora ſũpta ab aĩantibꝰ: & calores. i. uehemẽtes affectꝰ: cõmiſſi. i. mãdati & cõcrediti ut reueleť & poſteris notificeť: fidibꝰ puellæ æoliæ. i. ſapphus: uiuũt. ſ. adhuc. Nõ ſo. Mõſtrat argute q̃d carmina pſſit. Nã ꝑ Hõeri carmĩa multi tãuſq dũ mũdus erit erũt ĩ mẽoria q ut multi q añ Home. geſſerũt pclara: ignobiles periſſent. Ordo ẽ. Nõ ſola helene lacena. i. ſptana: arſit. i. ardẽter amauit: crines adulteri. ſ. paridis: cõptos. i. cõpte pexos & auꝝ illitũ ueſtibus. ſ. ope phrygionũ q acu pingũt: arſit dico: mirata cultus regales & comites regales. Id moralř q̃a cõites fere cõformes ſũt dulci: uñ & æn. iiii. Multa uiri uirtus aĩo: multuſq; recurſat Gẽtis honos.

℄ Primuſue

Primuſue teucer tela Cydonio
Direxit arcu:non ſemel ilios
Vexata:non pugnauit ingens
Idomeneus:Steneleuſq; ſolus
Dicenda muſis prælia:non ferox
Hector:uel acer Deiphobus grauis
Excepit ictus pro pudicis
Coniugibus:pueriſq; primus:
Vixere fortes ante Agamēnona
Multi:ſed omnes illachrymabiles
Vrgentur:ignotiq; longa
Nocte:carent quia uate ſacro.
Paulum ſepultæ diſtat inertiæ
Cælata uirtus:non ego te meis
Chartis inornatum ſilebo
Tot ue tuos patiar labores
Impune lolli carpere liuidas
Obliuiones:eſt animus tibi
Rerumq; prudens:& ſecundis
Temporibus dubiiſq; rectus
Vindex auaræ fraudis:& abſtinens
Ducentis ad ſe cuncta pecuniæ:
Conſulq; non unius anni
Sed quotiens bonus atq; fidus:
Iudex honeſtum prætulit utili:
Reiecit alto dona nocentium
Vultu:per obſtantes cateruas
Explicuit ſua uictor arma
Non poſidentem multa uocaueris
Recte beatum:rectius occupat
Nomen beati:qui deorum
Muneribus ſapienter uti
Duramq; callet pauperiem pati:
Priuſquam læto flagitium timet
Non ille pro charis amicis
Aut patria timidus perire

ANTO. ¶ Primuſue teucer.ſenſus eſt:quod non teucer thelamonius primus optime uſus eſt ſagittis:ſed multi ante ipſum attamen ac ſi non fuiſſent latent. Teucer uero hominum ore uerſatur homeri præconio:de quo q- dem latius ſupra. Cydonio arcu.i.cretenſi:nam cydonia ciuitas una eſt e tribus cretæ eximiis. aut ſcribit Strabo libro decimo:in ea autem calami ſpiculis aptiſſimi:ut alibi dictum eſt. Non ſemel ilios uexata:ſenſus eſt:quod pluries ilios bello uexata fuerat:ſed quia nulli uates ſcripſere:nulla eſt memoria niſi quando ab agamennone & id propter Homerum.Ergo carmine fit uiuax uirtus. Non pugnauit ingens:ſenſus eſt: quod non ſolus idomeneus eſt ſtelenus cātanda prælia pugnarunt ſed plures:alii tamen ac ſi nō fuiſſent latent:quoniā nullus eorum laudes poeta:cecinit ſicut Homerus idomeni & ſteleni præconia cantat. Non ferox eſt hector:ſenſus eſt: quod nō primus hector & deiphobus pro patria pugnarunt ſed multi alii tamen perpetuo latent carentes poetarū munere:quod nō euenit hectori & deiphobo maxime enim ab Homero laudāt. Illachrymabiles:qm̄ eorum nulla ē mēoria. Ignotiq;:& ignoti.ſ.ſunt:qa carent ſacro uate. Sacro uate Oui.de arte li.iii.ait. Adde qđ inſidiæ:ſacris a uatibus abſunt.Et facit ad mores ars quoq; nr̄a bonos.Eſt deus in nobis ſūt & cōmercia cœli.Sedibus æthereis ſpūs ille uenit & alibi At ſacri uates & diuum cura uocamur. Sunt ēt q nos numē habere putant. Sepultæ inertiæ:ſenſus eſt:quod uirtus non celebrata carminibus ignauiæ ſimilis eſt:ac ſi nulla fuerit. Non ego te:pollicetur iam Lolli laudes ſcribere. Vindex liberator. Conſulque:ſenſus eſt:quod Lolli animus toto uitæ tempore uictor erat non ſolum anno unico uti cōſul. Victor autem ſui ipſius & cupiditatum. Sed quoties:toties conſul eius animus uidebatur eſſe quoties auaritiæ & aliorum huiuſmodi uictor erat.

Obſtantes cateruas:cupiditatum.ſ. Sua arma:ſua cōſilia uirtutē. Beatum:Seneca in epiſtolis beatū appellat animo bona cuncta retinentē Tullius uero beatum uocat qui bona multa retinens abſq; malo degit:ipſe uero Horati.alibi inquit.Neue putes alium ſapiētem bonoq; beatū. Beatus

Deorum muneribus ut ſunt diuitiæ amici:& huiuſmodi. Calle:acute nouit. Non ille:ſup.erit.

PORPH. ¶ Paulū ſepul.Diſtat inertiæ celata uirtus:nō.n. inqt multo diſtat ab inertia uirt⁹.Si ut de illa ita de hac quoq; ſileat. Secūdis tpib⁹dubiiſq; rect⁹ .i.pſperis & aduerſis æqtatē retinēs. Vindex a. fra.uindicē nunc p punitore poſuit:qa uindicare apud ueteres nō im̄ defendere uerūetiā punire ſignificat. Ducētis ad ſe cū.pe. utrū pecunia pro auaritia poſuit q̄ merito ad ſe cūcta ducere dr̄:qa auari rape oīa ſtudēt:an ducētis ad ſe cūcta pecuniæ ad hoc referens:dixit qa pecunioſorum gr̄am oēs ſequuntur. Cōſulq; nō unius anni:uirtutes tuæ inqt te ppetuū conſulē faciūt. Sed quo.bo. atq; fidus:iudex honeſtū p̄tulit utili. Reiecit al. do.no uultu:p ob.cater.expli.ſua ui.ar.quotiens inqt aīus tuus honeſta indicās p̄mia oblata a nocēubus reſpuit totus glioſus & hoſtibus uictoriā reportauit. Nō poſ.m.u.r.b.Ordo nō recte uocaueris beatū multa poſſidētē. Nō il.p.cha.a. Aut.p.ti.pe. deeſt erit:ait aūt eum qui his artibus inſtructus ſit non dubitare p amicis & pr̄ia moriē ſubire ſi neceſſe ſit.

ASCEN. ¶ Ve pro uel teucer:ſcilicet thelamonius:non direxit primus arcu cydonio ideſt cretico:tela:ideſt ſagittas. Et ilios.i.regio illa aut ciuitas phrygiæ(dicitur autem ilium ilion & ilios:ut hic quod rarius cæteris)nō eſt uexata ſupple bello:ſemel ſupple tantum:quia etiam ſub laomedonte ab argo nautis capta fuerat unde anchiſes æneidos ſecundo. Satis una ſuperque Vidimus excidia:& captæ ſuperauimus urbi. Nō ſolus Idomeneus & Stelenus ingens.i.ingēti animo & uirtute præditus:pugnauit prælia dicenda.ideſt digna quæ dican-

tur muſis.i.carminibus inſpiratione muſarum compoſitis & tamen prædicantur ſi præcipue ab Homero:qa fortiter contra troianos pugnauerat. Non ſolus ſupple Hector ferox uel deiphobus acer:q ambo ſunt filii Priami. excepit primus ictus grauis:quia mortiferos: pro coniugibus & pueris.i.liberis. Multi uixere fortes ante agamemnona:qui erat princeps exercitus græcorum ante troiam: ſed omnes urgentur.i. opprimũtur morte & obliuione:illachrymabiles·idest quaſi indigni lachrymis:& ignoti longa nocte.i. obliuionis perpetuæ caligine:quia careat uate.i.poeta ſacro.i.religione quadam uenerando. Virtus cælata.i.occultata: diſtat paulum:ideſt modicum(diſtat tamen:quia ſicut lucerna poſita ſuper candelabrum multis lucet: poſita autem ſub modio:ſoli ſibi aut ſub modio poſitis.ſic uirtus nota multis prodeſt:ignota ſoli in quo eſt:uerum ut in epiſtolis docet.Nõ uixit male qui uiuẽs morienſq; ſefellit.i.detulit)inertiæ ſepultæ.i.ab inertia ſepulta. Et ideo pro Lolli ego nõ ſilebo te inornatum meis chartis.i.carminibus in chartis deſcriptis. Ve pro uel:ego nõ patiar obliuiões liuidas.i.obſcuras aut potius inuidioſas carpe.i.corrodere & abſumere tot labores tuos. Quia animus eſt tibi:& prudens.i.prouidens.rerum.ſ.quæ prouideri poſſunt:& rectus.i.equus temporibus: ſecundis & dubiis.i.aduerſis uſq; adeo ut dubites qd aggrediare. Animus inq̃ exiſtẽs uindex fraudis auaræ.i. expelleos a ſe omnem fraudem auaritiæ:& abſtinens pecuniæ ducentis.i.placide trahentis ad ſe cũcta. Quia Et genus & mores regina pecunia donat. Et eſt tibi aius cõſul.i.dignus cõſulatu:nõ unius anni:ſicut q i comitiis fiũt. Nã multi ſunt conſules indigni conſulatu & contra. Sed totiens conſul:quotiẽs exiſtens bonus atq; fidus iudex:prætulit honeſtum i.bonum honeſtum per ſe expectabile:ut uirtutem:utili.i.rei utili. Ci. autem tertio officiorum docet nihil eſſe honeſtum quod non idem utile:nec uere utile quod non idem honeſtum. Multa tamen uidentur utilia male uidentibus quæ non ſunt oneſta. Id autem ſatis eſt ad hunc locum:& ſupple reiecit:alto:ideſt magnifico uultu dona nocentium:ideſt noxiorũ qui ſe muneribus redimere cõfidunt. Et exiſtens uictor:ideſt uoti compos:explicuit ſua arma:ideſt ſigna & uexilla:per cateruas.ſ. hoſtiles paſſionum potiſſimum obſtantes:ideſt obluctantes. Tu lolli non uocaueris recte beatum poſſidentem: ideſt eum qui poſſederit multa. Nam is rectius occupat nomen beati:qui callet:ideſt multo uſu callide ſcit uti ſapiẽter muneribus deorum ſcilicet paupertate & diuitiis:de paupertate enim dicit Lucanus. Et munera nondum intellecta deum:hic tamen uideť pro diuitiis poſuiſſe:nam addit & callet pati duram pauperiẽ:& timet peius: ideſt attentius:flagitium:ideſt turpe peccatum:leto:ideſt morte luuena. Magnum crede nefas animam præferre pudori &c. Ille.i.quicunq; talis eſt:non timet perire:ideſt mori pro amicis charis aut patria: quæ una omnium complectitur charitates ſecundum Ciceronem in officiis.

Argumentum odes.x.

ANTO. SCribit ligurinũ qnq; ſoť ut pœniteat ſuæ ſuperbiæ idq; agebat:ut ſibi moriger eſſet. O crudelis:ode eſt ſimilis undecimæ. Ordo autẽ eſt. O crudelis & adhuc potens &c. Veneris muneribus.i. grata forma. Inſperata:putas.n.ſemp hẽre adoleſcentiam:ſed ueluti Ouid. Naſo inq: forma bonum fragile eſt:quantũq; accedit ad nos. Fit minor:& ſpacio carpitur ipſa ſuo pluma: lanugo & pili ipſi. Deciderint comæ: poſt pueritiã enim comas incidebant ut late patet apud Martialẽ. Mens.i.uoluntas obſeqoendis.ſ.amantibus. His animis:his uoluntatibus obſequendi aliis. Incolumes:inueſtes & imberbes ac ſine nam pilis pilis corrumpuntur genæ.i.malæ hoc loco.

Ode decima monocolos ad Ligurinum.

O Crudelis adhuc & ueneris muneribus potens
Inſpata tuæ cũ ueniet pluma ſupbiæ
Et quæ nũc humeris iuolitãt deciderit comæ
Nunc & qui color ẽ puniceæ flore prior roſæ
Mutatus ligurinum in faciem uerterit hiſpidã
dices: heu quotiẽs te inſpeculo uideris alteꝝ
Quem mens hodie cur eadem nõ puero fuit
Vel cur his animis incolumes ñ redeũt genæ.

PORPH. O Crudelis adhuc & ueneris muneribus potens:hæc odem in ligurinum ſcripta eſt querelam amoris continentis. Muneribus potẽs.i.ob munera quæ in te Venus contulit. Inſperata tuæ cum ueniat ploma ſupbiæ. Pluma pro prima barba poſuit. Nũc & qui color eſt puniceæ prior floræ roſæ prior:pro melior. In faciem uerterit hiſpidam:ideſt hirſutam.

ASCEN. O Crodelis. Breuis eſt & lepida ode ſed bonis moribus quibus parum prodeſt nimis longa. Ligurinum enim cuius amore ſe captum in prima huius quarti confeſſus eſt:inani argumento nititur ad ſe trahere:quaſi uero doliturus ſit ſi turpitudini non ſatis indulſerit. Ordo eſt. O ligurine:crudelis quia adamantem non redamas ſicut in buccolic. Maro. O crudelis alexi nihil mea carmina curas &c.& potens adhuc muneribus ueneris: ideſt uenuſtate formæ: cum pluma inſperata: ideſt canicies uenerit tuæ ſuperbiæ.i.ſuperbo capiti tuo:& comæ.i.capilli:quæ inuolitant non humeris tuis deciderint.i.diffluxerint:& color qui nunc eſt prior.i.præſtantior flore roſæ puniceæ.i.purpurei coloris: mutatis.ſ.in deteriorem.uerterit:ligurinum:hoc eſt te tam indulgentem puerum:in faciem hiſpidam.i.aſperam:barbatam & rugoſam:tu quoties uideris te in ſpeculo alterum.ideſt immutatum:dices:heu:cur eãdem mens.i.uoluntas.ſ.obſequendi amatoribus quæ hodiæ.ſ.in uirili aut ſenili ætate eſt ſupple mihi non fuit eadem puero.i.cur non morem geſſi dum potui uel cur genæ.i.maxille & faciei eminentes partes: non redeunt incolumes.i. in priſtina formoſitate:his.ſ.morigeris & obſequioſis animis. Idem dicit lena illa Seyra nomine in ecyra Terẽtii his uerbis Heu me miſerã cur nõ iſtec nũc mihi.ætas & forma eſt:aut tibi hæc ſnia.

℃ Argumentum. odes. xi.

HAc ode phyllida inuocat ut ſecũ Mecœnatis natale celebrare uelit: nec ſperet telephum amplecti poſſe: ille nãq; aditiore puella tenet. itaq; Horatiũ ipſum eius amatorem potius adire debet. Eſt mihi nonũ: ode eſt ſiſis. ii. Apiũ de hoc late ſuperius. Hædere uis. Pli. li. xxiiii. capræ. xxxix. ſcri. ꝗ hædera mentẽ turba purgatq; caput largius poeta. Neruis intus docet. iiſdem neruis adhibita prodeſt oia gña eius refrigerant: ſunt aũt gña. xx. urinã ciunt potus capitis dolorẽ ſedãt pcipue celebro ſuccus hædere tedia nariũ graueolẽtiãq; emẽdat ꝑcipuæ albæ ſatiuæ: idẽ infuſus naribus caput purgat. Acini ꝗ croci ſuccum habẽt præſumpti potu a crapula tutos pſtãt denigrãt capillũ corymbi: hæc ex Plinio: ubi & tu ipſe plurima legito. Religata: quũ ueneris. ſ. Verbenis. de iis ſuperius late. Manus: miniſtroꝝ. ſ. Agẽdæ celebrãdæ. Findit aprilẽ: idus enim uocamus diẽ qui diuidit mẽſem: iduare nãq; hetruſca lingua diuidere ẽ unde uidua quaſi ualde idua. i. ualde diuiſa: aut uidua. i. a uiro diuiſa: ut autem idus omnes ioui ita calẽdas oẽs iunoni tributas confirmãt: ut ſcribit Macro. lib. i. ſat. Marinæ ueneris menſem de aprili multa Macro. lib. i. ſat. inter ꝗ ait. Verrium flaccum aſſerere in aprili cõſtiturum ut matronæ ueneri ſacꝛ facerent. Multa itẽ Varro & Naſo lib. iiii. faſtoꝝ. Thelephõ: erat is quem phyllis amabat. Hora. cum cũ ditiore puella eſſe dixit ut eam ad facilius alliciat. Sortis: fortunæ. & conditionis. Compede: amoris uinculo. ANTO. Hedera Idus Vidua

Ode. xi. dicolos tetraſtrophos ad phillida.

EST mihi nonum ſuperantis annum
Plenus albani cadus. eſt in horto
Phylli nectendis apium coronis
Eſt hædere uis.
Multa. qua crines religata fulges
Ridet argento domus. ara caſtis
Vincta uerbenis auet immolato:
Spargier agno.
Cuncta feſtinat manus huc & illuc
Curſitant mixtæ pueris puellæ
Sordidum flamme trepidant rotantes
Vertice fumum:
Vt tamen noris: quibus aduoceris
Gaudiis. idus tibi ſunt agendæ:
Qui dies menſem ueneris marine
Findit aprilem.
Iure ſolemnis mihi ſanctiorq;
Pene natali proprio quod ex hac
Luce mecænas meus affluentes
Ordinat annos.
Thelephum quem tu petis occupauit
Non tuæ ſortis iuuenem puella
Diues & laſciua: tenetq; grata
Compede uinctum:

PORPH. EST mihi nonũ. ſ. a ſignificat ſe diẽ natalẽ mecœnatis uelle celebrare loqᷓ aũt ad phyllidã amicã. Qua. c. r. ſ. fulgere ſoles nõ. n. iam coronatã eẽ dicit ſed inuitat eã uti coronet. Ridet: ꝓ grata eſt: ac fulget. Cũcta feſtinat manus: ad multitudinẽ miniſtroꝝ refert. Sordidũ. f. t. nõ ocioſum emergos dictũ ẽ. Idus tibi ſunt. ſ. Qui dies mẽſem ueneris marinæ fingit aprilẽ: idus apriles ſigñt: aprilis aũt mẽſis ἀπὸ τῆς ἀφροδίτης dictus uƭ: nec immerito: cũ in uenereas eo ipſo oia excitenƭ ſignat aũt idibus aprilibus natalẽ diẽ Mecœnatis eẽ ĩ cuius honorẽ ſacrificet & epuleƭ. Telephũ quẽ tu petis occupauit. Ad mulierẽ loqƭ cuius nomẽ ñ oñdit ſignat aũt amari ab hac telephũ pueꝝ quẽ iã alia occupauerat. Nõ tuæ. ſ. ñ tuæ cõditiõis tuæ mediocritatis. Tenetq; grata compede uinctum puellæ grata compede amoris uinculum ait.

ASCEN. EST mihi. Feſtiue inuitat phyllida ad ſe uẽire reiecta ſpe de thelepho puero pulchro diuite & docto: dicẽs O phylli cadus plenus albãi ſupple uini ſuperãtis nonũ annũ & ita uetuſtate cõmendabile: eſt mihi. i. habeo ipſum: & apiũ. i. herba coronis apta: nã eſt apium dictũ ꝙ apex hoc ferre ſolebat Victoris: ueteꝝ ficeret dum more triũphus & multa uis. i. copia: hederæ illius hærbe ꝗ i honorem bacchi coronabanƭ poetæ & poturi eſt mihi coronis nectendis. i. ad nectendas coronas: qua tu fulges. i. fulgebis. (Eſt enim hic futuri temporis tertiæ coniugationis: nam a ſecunda depoſito e fiunt tertiæ uerba: ut ferueo & feruo &c.) religata. i. habens religatos crines: Domus ridet. i. feſtiuitatem oſtentat argento. i. uaſis argenteis: ara uincta uerbenis caſtis: ideſt herbis ad ſacrificium aptis: auet: ideſt cupit: ſpargier: ideſt conſpergi agno immolato. ideſt ſanguine eius imbui. Cuncta manus: ſcilicet famulorum feſtinat: ſcilicet præparare cõuiuium. puellæ mixtæ pueris curſitant huc & illuc: & flammæ trepidant rotantes: ideſt uoluentes; uertice: ideſt ſupra uerticem aut a uertice: fumum ſordidum: ut tamen noris quibus gaudiis: ideſt ad quæ gaudia aduoceris: idus ſcilicet aprilis ſunt agendæ tibi ſupple mecum: qui dies: ſcilicet iduum: findit: ideſt diuidit aprilem menſem ueneris marinæ: ideſt quo ueneri ſacra fiebant: exiſtens iure: ideſt merito: ſollennis mihi & ſanctior: ideſt celebratior: poene: ideſt quaſi natali proprio: ideſt quam ſit natalis proprius: qꝛ Mecœnas meus. ſ. patronus & amicus ac præſes: ordinat. i. ex ordine incoat: ex hac luce. i. die annos afluentes. i. accreſcentes qa cum illi natalis ſit quotiens redit annum apponit: unde & Perſius. Qui tibi labentes apponit candidus annos: Ne autem dicat phyllis ſe nolle abs telepho abire. ait. Puella diues & laſciua occupauit telephũ iuuenem non tuæ ſortis: ideſt conditionis & fortunæ: & tenet uictum compede grata: ideſt accepta. illi. Et ne ſperet recõliari ait. Phaẽtõ filius ſolis & Clymenes: ambuſtus: dum currum ſolis imprudenter regendum accepiſſet.

ANTO. ❡ Terret ambuſtus phaẽtõtis & bellorophõtis exẽplo oñdit ardua & ſublimia ſperanda nõ eſſe: nã ſæpe id obfuit:hic. Telephũ m.i.ſperare debet phyllis:ſed illã tñ q̃ ſũt ea digna. Auaras ſpes.i.igẽtes:& cupidas nimiũ & illicitas. Ales pegaſus:ſupius dictũ ẽ de hoc & bellorophõte q auſus in pegaſo ipo ſedere aſcẽdit aera indeq; cecidit de quo higinius ẽt. Grauatus grauiter ferẽs. Diſparẽ tibi:nõ.n.amori tuo rñdet: uti ego. Finis amorum conſtitue enim poeta poſt hanc nullam ardere. Curæ:quas:ſcilicet ex telepho concipis.

PORPH. ❡ Terret.a.ne qd auide & ſupra cõditionẽ nſam appetere cõemur phaetõtis & bellorophõtis ꝓpõit exẽpla. Sp ut te.d.ſ.u.d.u.dicẽdo. Diſparẽ uites: difficilis dictio phraſis. Mõet aũt ut diſparẽ uitet ut poſſit ſe digna ſeq & nephas hẽe in ſpẽ referre pluſq̃ oportet. Age iã.m.nõ.n.poſt hac alia calebo fœmina:q̃re te finem amorum ſuorum hanc dixerit ipſe oſtendit:ordo eſt:iam meorum finis amorum condiſce modos.

Terret ambuſtus phaeton auaras
Spes: & exemplum graue præbet ales
Pegaſus terrenum equitem grauatus
Bellorophontem:
Semper ut te digna ſequare & ultra
Quam licet ſperare putando
Diſparem uites:age iam meorum
Finis amorum
(Non enim poſthac alia calebo
Fœmina)condiſce modos amanda
Voce quos reddas:minuentur atræ
Carmine curæ.

ASCEN. ❡ Terret ſpes auaras.i.ultra meritũ & poſſe:& pegaſus ales.i.alatus equus : grauatus.ſ. temerario põdere:ꝑbet bellorophõtẽ equũ terrenũ.i.q nõ in aere ſed i terra eqtare debebat: graue.i.magni momẽti exemplũ(Mãcinellus uult grauatus actiuæ ſumi ut ſit grauatus.i.grauiter terens eqtẽ terrenũ &c.)ut ſequare ſemp te digna.i.non uiliora:& ut putãdo nefas ſupple eſſe ſperare ultra quã licet:uites diſparem.i.longe præſtantiorem. age tu iam finis meorum amorum(Non enim calebo.ſcilicet per amorẽ poſt hac.i.deinceps alia fœmina:ſcilicet quam te)condiſce modos:ideſt uerſus meos:quos aut quo:ideſt ut reddas eos uoce amanda:ideſt delectabili:nam curæ atræ:ideſt te urentes amore telephi:minuentur carmine.ideſt canendo.

❡ Argumentum. Odes xii.

ANTO. VEr.ſcribẽs. Veris tpa explicat ide illum ad cõuiuia exhortaẽ dicens:dulce eſſe qñq; deſipe loco & ipe.Iã ueris cõites: ode eſt ſilis.yi. Veris comites aiæ thraciæ.x.n.calẽ.martii uenti ſeptẽtrionales q uocantur Ornithiæ p dies.xxx.eſſe ſolent:tũ & hirũdo aduenit:ita Colu.li.xii.ca.ii.ſcri. De iis igiẽ uentis poeta ĩtelligit nã ipſe quoq; de hirũdine meminit

Ornithiæ

Aiæ thraciæ.i.uẽti illi ornithiæ ſeptẽtrionales: Infœlix auis.i.hirundo. Cecropiæ domus pãdiõ enim athenaꝶ rex prognẽ & philomelam genuit q̃ ꝓgne ithim filium i Terei uiri ultionẽ peremit:ut late patet in me.Oui. Deũ pana: ſcilicet.

Pedion prognæ

Ode.xii.dicolos ſeu tetracolos tetraſtrophos ad Vergilium de uere & conuiuio.

IAm ueris comites quã mare tẽperãt
Impellunt animæ lintea thraciæ:
Iã nec prata rigẽt:nec fluuii ſtrepũt
Hiberna niue turgidi:
Nidum ponit ithym flebiliter gemens
Infœlix auis & cecropiæ domus
Aeternum opprobrium:quod male barbaras
Regum eſt ulta libidines.
Dicunt in tenero gramine pinguium
Cuſtodes ouium carmina fiſtulæ:
Delectantq; deum cui pecus & nigri
Colles arcadiæ placent:

PORPH. IAm ueris comites q̃ mari tempat:impellũt aiæ linthea thraciæ. Vir.alloq̃tur:iteꝶ aũt ueris tp̃s deſcribit cæteꝶ iias pro flatibus uentoꝶ uſitatiſſimũ eſt poetis:ſic deniq; Vir.ait. Quantũ ignes aiæq; ualent. Iã nec prata rigent nec fluuii ſtrepũt Hyberna niue turgidi:atqui ueris tempore intumeſcere flumina incipiunt. Ni.t.adultum iam ueris tempus uult intelligi quoniam nix omnis elapſa eſt. Nidum.p.i.f.g.i.a.Prognem ac per hoc hirundinem ſignat. Et.c.d.æ.o.cecropia domus:quoniam athenienſes fuerunt:Cecrops autem Athenieſium dux. Quod.m.b.r.e.u.li.nota hiſtoria eſt progne obſtupratam & lingua debilitatam philomelam ſororem a tereo marito filium ſibi communem & illi ithim nomine occidit:& epulãdum imprudenti oppoſuit:de inde palam facto facinore cum fugeret cum ſorore infeſtum maritum in hirũdinem & luſciniã trãſfiguratas eẽ.ip̃m quoq; Tereũ:in upupam auem eſſe cõuerſum. Cui pe.&.ni.col.arc.pla.pana paſtoralẽ archadiæ deũ eẽ ſignat.

ASCEN. IAm ueris comites. Vrbaniſſime & doctiſſime ut poetarum doctiſſimum Vergilium maronem ex ueris aduentu ad uoluptatem inuitat dicens. Animæ:ideſt uenti:thraciæ: ideſt ornithiæ dictæ quod a thracia flantes aues aduehãt:appoſitorie comites ueris:ideſt quæ comitantur uer & adueniunt cum uere:quæ temperant:ideſt ſedant mare:impellunt iam linthea:ideſt uela linea:hoc eſt flare incipiũt & ita uerna eſt tempeſtas Iam nec prata rigent.i.aſpera non ſunt amplius gelu: nec fluuii ſtrepunt turgidi niue hiberna.i.hyemali.auis infœlix:ideſt miſerabilis:ſcilicet hirundo ex progne facta.ponit: ideſt conſtruit ex luto nidum:gemens flebiliter ithim ſcilicet filium quem tereo patri epulandum appoſuerat: & exiſtens æternum opprobrium domus cecropiæ : ideſt athenieñ.regiæ.quod male: ideſt cum malo ſuo eſt ultra:barbaras:ideſt inceſtas libidines regum:ideſt ipſius terei regis thraciæ qui ſororem cõiugis ſuæ

philomelam

philomelam uitauit:unde dolet quod non potius patrem quam filium trucidauerit(Bene autem ad pluralem tranſit cum de una loquatur:quia amantes in uno leſi omnes aut multos accuſant Comicus. Non poſſum perpeti meretricum cõtumelias:de una thaide loquens. Venus apud Vergi.æne1.i.Nauibus infandum amiſſis:cũ una tantum amiſſa eſſet. Dido eiuſ lem.iiii. Nuſq̃ tua fides.cum a ſolo Aenea uideretur decep(ta) Cuſtodes pinguium ouium dicunt fiſtula:carmina in tenero gramine:& delectãt deum ſcilicet pana:cui pecus & colles nigri ideſt umbroſi:arcadie placent:id apte cõmemorant: quia Vergilius iam hoc cecinerat.

Adduxere ſitim tempora uergili:
Sed preſſum calibus ducere liberum
Si geſtis iuuenum nobilium cliens
Nardo uina merebere.
Nardi paruus onyx eliciet cadum:
Qui nunc ſulpitiis accubat horreis:
Spes donare nouas largus:amaraq;
Curarum eluere efficax:
Ad quæ ſi properas gaudia cum tua.
Velox merce ueni:non ego te meis
Immunem meditor tinguere poculis
Plena diues ut in domo.
Verum pone moras & ſtudium lucri
Nigrorumq; memor dum licet ignium
Miſce ſtultitiam conſiliis breuem:
Dulce eſt deſipere in loco.

ANTO. ¶ Adduxere ſitim:uidelicet calidi ueris aduẽtu. Calibus cãpaniæ pplis:ubi calenũ uinũ optimũ: latius tñ ſupius dictũ eſt. Cliẽs:is pprie dr cui⁹ cãm aduocatus tuet̃ & defendit.q̃ſi colẽs ab colẽdis pronis:hic uero Cliẽs accipit̃ domeſticus & amicus& comes & iuuenũ ſectator nobiliũ q uti & nobiles unguẽta feret. Nardo:nardio unguẽto:de quo ſupra. Eſt ãt ſenſus:q, afferẽdo ſecum nardi paruũ onychẽ.i.uaſculũ lucrabit̃ : optima uina. Onyx:naſcit̃ onyx lapis ĩ arabiæ mõtib⁹ & germania potoriis uaſis ide factis primũ deide pedibus lectoꝝ ſelliſq;.Eo urcei & amphoræ magnitudine cadoꝝ: uſi ſũt:hũc aliq lapidẽ albaſtritẽ uocãt quẽ cauãt ad uaſa unguẽtaria q̃m optie ea ĩcorrupta ſeruare dr hæc & plura Pl.li.xxxvi. ca.viii.pterea ut dicũt alii ονυξονυχος unguis dr ide onyx lapidis gen⁹:eo q, hũano ungui ſit ſiſis. Horreis procell⁹s uinariis dixit. Spes donare: optio.n.mero ſpes redit & lætitia. Cũ tua merce.cum tuo nardi onyche. Immẽſe:ſine aliquo munere tuo. Diues:ut diuites.n. & optia uina & unguẽta cõuiuis pbẽt. Nigrorũ igniũ:funeralium.ſ. Conſiliis.i.prudentiæ.

Clicns Onyx

PORPH. ¶ Iuuenũ.n.c. Auguſti mœcenatis aut nobiliũ neronũ priuignoꝝ auguſti dicit. Nardo uina merebere:nardi paruus onyx eliciet cadus. Onyx genus ampullæ marmoreæ:ioculariter ãt dicit. Si attuleris unguẽtũ demũ ego pferã uinũ calenũ. Qui nũc ſul.ac hor. Sulpitii galbæ horrea dicit:hodieq; ãt galbæ horrea uino & oleo ſimilibuſq; aliis referta ſunt. Spes.d.n.l.c.ſ.potulẽtos ãt ſcimus plerũq; maiora ſperare. Cũ tua ue. mer.ue.cũ ampulla unguẽti.ſ.plena diues ut ĩ domo:ut ſcis diues ſum:& in domũ meã oium rerum plenã te inuitẽ. Nigrorũ.i.funerũ dicit quaſi lugubriũ igniũ. Miſce.ſ.c.b. Breuem ſtultitiam hoc eſt breuis tẽporis.

ASCEN. ¶ O Vergili tpa adduxere ſitim quia calorem un̄ ſitis fit:ſed ſi geſtis.i.auide cupis ducere liberũ.i.uinum preſſum calibus.i.calenum a calibus populis campaniæ italicæ præſſum:tu cliens.i.cultor:& ſodalis iuuenum nobilium qui ſe ungere ſolent merebere uina.ſ.mea:nardo.ſ.tuo ab illis obtento. Paruus onyx.i.uaſculum ex onyce:nardi.i.oppuletũ nardo:eliciet cadũ.ſ.uini:q accubat.i.occultat̃ nũc horreis ſulpitiis.i.cellariis q ſũt ad loca q̃ dñt galbæ ſulpitii horrea exñs largus donare ſpes nouas.i.rerũ nõ ſperataꝝ priuſq̃ ei⁹ uino qs lætior effectus fuerit:efficax.i.efficaciter potens eluere.i.abſtergere amara.i.amaritudines:curarũ:qa uinũ bonũ lætificat cor hois. Ad q̃ gaudia.ſ.boni uini:ſi tu pperas.i.feſtinas uenire:ueni cũ tua merce.i.onyce unguẽti nardini. Ego nõ meditor tinguere.i.irrigare meis poculis te ĩnumẽ.i.nullũ munus afferẽtẽ. ut.i.tanq̃ uoſi.aut ut faceret diues in domo plena.i.opulẽta.q.d.nõ ĩuito te niſi ſymbolũ cõferas:uerũ pone.i.depone moras & ſtudiũ lucri:qa licet onyx unguẽti ſit minor eſt tñ p̃cioſior:& memor igniũ nigroꝝ.i.funeralium miſce ſu.tãtis p dũ licet ſtultitiã breuẽ cõſiliis.ſ.ſeueris:qa dulce eſt deſipere.i.oñdere ſe deſipiẽtem in loco.i. ubi opportunũ ẽ ut inter ueros amicos. Prudẽter aũt debet breuẽ.i.breui duraturã & in loco. Et ſi dicas nullũ locum eſſe ſtultitiæ:cõcedã ſi inepta ſit & uitioſa:uerũ ſtultitia accipere hic pro hilaritate nõ ſimulata.

Ode.xiii.tricolos ſeu tetraco.tetraſ.ad Lycen.

AVdiuere lyce dii mea uota:dii
Audiuere lyce:fis anus & tamen
Vis formoſa uideri
Ludiſq; & bibis impudens
Et cantu tremulo pota cupidinem

ANTO. ¶ Argumentum. Odes tertiadecia. LYcen arguit meretricem:q̃ iam anus amari optabat ac iuuenis. Audiuere lyce. Ode eſt ſimilis.v.lib.primi.

PORPH. AVdiuerẽ dii mea uota. Ad lycẽ loq̃t de cui⁹ ſupbia ĩ tertio q̃ſtuſeſt ĩ illa ode cui⁹ initiũ eſt. Extremũ tanaim ſi biberis lyce:ergo ſenectutẽ illi nũc opprobrat p quã igrata iuuenib⁹ facta faſtidit̃. Et tñ uis formoſa uideri ludiſq; & bibis ĩpudẽs:illã laſſiuire ait:& iõ bñ additum ĩpudẽs. Cupidinẽ lẽtũ ſollicitas:q ideo lentus eſt quoniam tu ei ingrata es per ætatem.

ASCEN. AVdiuerẽ ly. Lycẽ meretricẽ ſupbã olĩ:nũc ãt qa uetulã reiectã taxat:exprobãs illi ĩutiles conat⁹ ac dicẽs: o lyce dii audiuerẽ mea uota.i.dſideria dii iqt audiuerẽ:q a tu ſis an⁹.i.uetula:& tñ uis uideri formoſa & ludis & bibis ĩpudẽs.i.ſiñ pudorẽ:& po.i.ebria:ſollicitas cãtu trẽulo:qa ãnili cupidinẽ.i.amorẽ aut amatorẽ.

Lentum ſollicitas ille uirentis &
Doctæ pſallere chiæ
Pulchris excubat in genis.
Importunus enim tranſuolat aridas
Quercus. & refugit te quia luridi
Dentes: te quia rugæ
Turpant & capitis niues:
Nec coæ referunt iam tibi purpuræ
Nec clari lapides tempora quæ ſemel
Notis condita faſtis
Incluſit uolucris dies.
Quo fugit uenus heu? quoue color decens?
Quo motus? quid habes illius illius
Quæ ſpirabat amores
Quæ me ſurpuerat mihi?
Fœlix poſt cynaram: notaq; & artium
Gratarum facies: ſed cynaræ breues
Annos fata dederunt:
Seruatura diu parem
Cornicis uetulæ temporibus lycen:
Poſſent ut iuuenes uiſere feruidi
Multo non ſine riſu
Delapſam in cineres facem.

ANTO. Oculi — ℭ Lētum: ſpnit. n. te ut anū. In genis: oculos illius aſpiciēs uel malas Si neſcis oculi ſunt ī amore duces ingt Proper. Et Apule. li. x. met. ita ſcribit: cā ois & origo pñtis doloris & ēt medela ipſa & ſal⁹ unica mihi tute ip ſe eſaſti. n. tui oculi p meos oculos ad itima delapſi p̄cordia meis medullis acerrimū cōmouēt icendiū. Ergo miſerere tua cā peuntis &c. Importunis: ingetus quaſi ſine portu. Aridas. q. ſ. aridas an⁹. Luridi: ſupra mo dū pallidi ingt Feſtus. Capitis ni. i. cani. Coæ pur. de Bōbicina ueſte ītelligit: q̄ in Co mulier pāphilæ pla Coa ueſtis Bōbycina tis filia prima texere docuit: de qua re legito plura in Pli. li. xi. nos ēt plura in Ioue. Notis cōdita faſtis. in fa ſtis. n. cōſulū tpe ſcribebant: quo℞ annis tpa p̄te xita noſcebant. Venus: tua forma & gr̄a. Mo tus. ſ. ueneri aptus. Illius il. i. tuæ iuuētæ tuæ ue neris & gr̄æ. Surpuerat: p ſurripuerat: aña. n. ly cē iuuenē Ho. amauerat & tūc qdē ſupbā & indi té. Fœlix ordo eſt ſœlix fuiſti: & nota poſt Ci narā meā. ſ. primā amicā. Cornicis: de huiuſce auis ætate ſupius legito. Feruidi: amore calētes: Facē. i. lycē ipſā oli iuuenē & ſplēdētē uti fax eſt: nūc uero anū & extinctā. i. ſine ſplēdore aliquo.

FORPH. ℭ Ille uirentis. & d. p. ch. p. e. ingenis i cupido. ſ. ob multa āt decorā eſſe chiā uult intelligi: q̄ ut uēti ætate ſit. & docta ſit & iō cupidinē i ipſis ge nis eius dixit excubare. Importun⁹. n. t. a. q̄ ter cus allegorice aridas q̄rc⁹ p ſenio affectas mulie res: & iportunus iocus ἀφ ορία dr̄. Nec choæ re ferūt iā tibi purpuræ nec clari lapides: hoc ē qd̄ ſupradixit: & tū uis formoſa uideri: ſignificat. h. illā puellari ſe ueſte & gēmis excolere. Quæ ſe mel. n. c. f. i. u. d. q̄ ia retro acta ſunt. Quæ me ſurpue. mihi. i. ſurripiuerat. Fœlix poſt cynarā notaq; & artiū gratarū facies poſt cynarā utrū q; ad q̄litatē ptinet an ad tp̄s. i. ſc̄da pulchritudi ne. Delapſā i c. f. ἐμφατικῶς illā aut amoris fa cē delapſam ait i cineres & cōſumptā refrixiſſe.

ASCEN. ℭ Lētū. i. lēte acceſſerūt ad uetulā. Ille. ſ. cupido excubat. i. excubias & uigilias facit ī pulchris ge nis. i. oculo℞ finibus: chiæ. ſ. puellæ uirētis. ſ. in flore ætatis & doctæ pſallere. Ipſe eni iportunis ideſt ingetus: aut tibi minus cōueniens tranſuo lat q̄rc⁹ aridas. i. uetulas ut q̄rc⁹ arētes: & refugit te quia dentes luridi. i. obſcæni pallore & rugæ: q̄ ſunt i frōte: & niues capitis. i. cani: hoc ē capilli caneſcētes: turpāt. i. turpē reddūt te. Nec purpuræ coæ. i. bō bicinæ ueſtes nec lapides clari. i. pellucidi lapilli quos meretrices uetulæ gerere ſolēt: referūt. i. reducūt tibi iā tpa q̄ dies. i. tēpeſtas uolucris. i. ueloциter abiēs: icluſit ſemel faſtis. i. ānalibus aut faſto℞ libris notis. i. p̄ cōſu les cognitis heu (ſimulatus dolor exprobādi uim hñs) quo fugit uenus. i. uenuſtas quo te fugit color decens: quo fugit motus. i. agilitas corpis: qd habes o lyce illius: illius iqt pulcherrimæ puellæ q̄ eras iuuecula q̄ ſpi rabat. i. ſpū quodā attrahebat aut accumulabat amores: q̄ ſurpuerat pro ſurripuerat. i. clāculū rapuerat mi hi me. q. d. nihil: nā fœlix ſup: fuiſti. ſ. ī attrahendis amatoribus: poſt. ſ. ſm cynarā q̄ adhuc pluris fecerat poe ta: & facies tua nota grata℞ artium. i. pp gratas artes quæ callide ad ſe trahebat amatores: ſed fata. ſ. beni gna: dederūt cynaræ breues ānos: ne ſenectæ mala pateret: ſeruatura. i. q̄ reſeruare uoluerūt lycē diu: utpote parē. i. æqualē tpibus cornicis uetulæ. i. annoſæ ut iuuenes feruidi. ſ. in eā pri⁹: aut adhuc ī alias feruidi cū illa frigeat: poſſent uiſere. i. uiſū ire nō ſine multo riſu. i. cū mlta irriſiōe facē. i. faciē lyces oli ut facē iflāmātē: de lapſam i cineres. i. iā extictā & nullius efficaciæ.

Ode decimaquarta tricolos tetraſtra phos. Auguſtum celebrat.

Quæ cura patrum quæue quiritum
Plenis honorum muneribus tuas
Auguſte uirtutes in æuum

Argumetum. Odes Decimaquarta.

ANTO. Q Stēdit nō a ſenatu: nō a populo unq̄ auguſto p meritis poſſe honores ple ne reddi: ipo. n. auctore ipo inḡ p̄bē te copias & cōſiliū ſuos q; diuos gaelo ni: brēni: alpini: cātabri: medi: idi: Scythæ: ægyp tus: britāni: gallia: iberia. Sicābri romāo ipo pe bāt. Quæ c. p. ode ē filis nonæ: ē āt ordo: o auguſte q̄ cura patrū q̄ue q̄ritium plenis muneribus honorū per titulos memoreſq; faſtos in æuum eterne uirtutes tuas. Honorum: ideſt dignitatum tuarum.

PORPH. QVæ cura patrū que q̄ritū: negat ullo ſenatus populiue romani obſequio poſſe pro meritis dignos honores inueniri uirtutibus Cæſaris quibus in æternum conſecret.

ASCEN. QVæ c. Aug. tā ab auſpiciis & dexteritate q̄ a reb⁹ geſtis celebrās iqt: cū dſiderio & admiratōe. O au gu. q̄ c. p. i. ſena. q̄ ue c. q. i. ppli ro. æternet. i. æternas faciat: munerib⁹ plenis hono℞ tuas uirtutes,

Per titulos

ANTO.

¶ Per titulos:geſtoꝶ.ſ. Faſtos:libros ĩ qbus toti⁹ anni fit deſcriptio:faſti.n.dies feſti ſunt ut feſtus edocet. Celonos:de his ſupius. Brẽnos:ii ſunt alpini ppli teſte Pli.li.iii.& Lucio floro. Acer:fortis & ſtrẽnu⁹. Pl⁹ uice ſimplici oñdit duplici clade affectos hoſtes. Maior neronũ mox graue plũ:de tyberio nũc ĩtelligit:qui Druſo maior natu fuit ut patet ẽt p Sue. Mox.i.poſt Druſi mortẽ.Druſi⁹.n.germanic⁹ domitis hoſtibus ĩter Salã & rhenũ fluuios uictor oppetiit:ut Stra.docet li.vii.Sueto.ẽt ait ſic de tyberio.Druſũ frẽꝫ ĩ germania amiſit:cuius corpus pedibus toto itinere pgrediẽs romã uſqꝫ puexit.Liui.ãt li.cxl.ſcribit ꝙ Druſus ex fractura equo ſup crus eius collapſo.xxx.die q̃ id acciderat mortuus ẽ ĩ germania &c. Maior neronum.Tyberius poſt druſi mortẽ rheticũ uindelicũqꝫ bellũ geſſit.inde panonicũ ĩde germanicũ.Rhetico atqꝫ uindelico gentes alpinas pãnonico brennos & dalmatas ſubegit auctore ẽ Trãqllus.Stra.ẽt li.vii.ſcribit tyberiũ naualibus pugnis uĩdelicos ĩuaſiſſe.Euſebi.itẽ ſcribit ꝙ Tyberi⁹ uĩdelicos & eos q thraciaꝶ cõfines erãt romanas puincias fecit idqꝫ ſcribit Euſebius ẽt anno.xv.poſt Alexãdriæ captiuitatẽ:his igiť patet de ipſo Tyberio ĩtelligẽdũ ibi maior neronũ. Deuota pe.ſ.rhetoꝶ & uindelicoꝶ q ut liberi eẽnt morti ſe exponebãt. Indomitas ppe:ordo ẽ:ĩpiger hoſtiũ uexare turmas & mittere frem ẽtẽ equũ medios p ignes q̃lis auſter choro pleiadũ ſcindẽte nubes exercet undas ppe idomitas. Pleiadũ choro:ſunt pleiades ĩ cauda tauri ſeptẽ ſtellæ:quas appellare uergilias ut ſcribit Pli.& Gelius li.xiii. Veqꝫ hyginius ait:exiſtimanť choreã ducere ſtellis:& columella ſcribit uergilias.xi.kal.maias cũ ſole oriri eẽqꝫ aphri cũ ul' auſtrũ & humidũ diẽ iati⁹ ut dixim⁹ li.i.Georg.

Per titulos memoreſqꝫ faſtos
Aeternet:o qua ſol habitabiles
Illuſtrat oras maxime principum
Quem legis expertes latinæ
Vindelici didicere nuper
Quid marte poſſes.milite nam tuo
Druſus gelonos implacidum genus
Brennoſqꝫ ueloces & arces
Alpibus impoſitas tremendis
Deiecit acer plus uice ſimplici.
Maior neronũ mox graue prœlium
Commiſit immaneſqꝫ rhetos
Auſpiciis pepulit ſecundis
Spectãdus in certamine martio
Deuota morti pectora liberæ
Quantis fatigaret ruinis:
Indomitas prope q̃lis undas
Exercet auſter pleiadum choro
Scindẽte nubes:impiger hoſtium
Vexare turmas & frementem
Mittere equum medios per ignes.

PORPH.

¶ Per titulos memoreſqꝫ faſtos æternet:fictũ uerbũ ẽ æternet. Quẽ le.e.l.u.d.n.q.m.p.nõ ſic hæc dicit quaſi ab auguſto Cæſare uindelici debellati ſint.Sed ꝙ diuiſus exercitibus auſpiciiſqꝫ auguſti eos debellauerit. Gelonos brẽnoſqꝫ:ciſalpine gẽtes ſunt hæ. Et ar.a.t.nõ arces tremẽdas ut dcm̃ ẽ:ĩtelligam⁹:ſed hos tremẽdos.i.timẽdos q eas habitãt. Deiecit acer pl⁹ uice ſim.uult ĩtelligi ĩ uaſtãdis his nõ tãtã illis cladẽ ĩtuliſſe quãtã ipſi dederãt:ſed duplã hoc ẽ eã nõ ſimplici uice reddẽtes Maior ne.Ordo ẽ.Druſus ẽ maior neronũ hic.n.maior natu fuit. Deuota mor.p.l.elegãter nõ metuens mortẽ liberã ppetuo epitheto dcm̃ accipe:Quãtis fatiget ruinis hoſtiũ ruinis.ſ. Indomitas ppe qualis undas exercet auſter pleiadũ choro ſcindente nubes ĩpiger hoſtiũ uexare turmas:mirũ qđ ſequiť:cum enĩꝫ pdixiſſet qualis nõ intulit qđ erat conſtans talis:ſed impiger ergo ſic totum intelligendum qualis eſt auſter cũ ortu uergiliarũ pleiadũ concitatus cum exercet undas tam impiger.Druſus hoſtium turmas uaſtabat. Per ignes:ignes nunc pro acerrimis concitatiſqꝫ periculis accipere debemus.

ASCEN.

¶ Per titulos & faſtos.i.annales & faſtorũ libros memores.i.rerũ memoriã faciẽtes in æuum.i.in ſempiternũ:o maxime principum:p eã ptem qua ſol illuſtrat.i.luce clarificat & uiſit oras inhabitabiles quem uindelici.i.populi in alpibus a druſo domiti:expertes.ſ.prius.legis latinæ.i.romanæ:didicere nuper.i.nũc paꝶ eſt tpis:quid poſſes marte.i.bello.Nam druſus.ſ.tyberii neronis frater:acer plus ſimplici uice.i.ualentior q̃ ſua unius dexteritate:nam & auguſti & propria uirtute ualuit.(Is autem uerus eſt ſenſus ab aliis cõmentariis nõdum acceptus nam de duplici clade minus ad laudem auguſti faceret)deiecit milite tuo.i.a te accepto exercitu:gelonos & brennos populos ſm Porphyrionem ciſalpinos(uerum quia ut Mancinellus recitat ex Suetonio tyberius in pannonico bello brennos & dalmatas ſubegit:uidentur brenni non ciſalpini ſed thracibus uicini ſicut & geloni ſm Herodotum qui in confinio ſcythiæ agathyrſos & gelonos ponit.unde quia durum ſit fratrem pro fratre poſuiſſe:dicam druſum etiam brennos & dalmatas ſubegiſſe:ſicut conſtat tyberium etiam uindelicos a druſo prius deuictos domuit ſe)aut igitur ciſalpinos aut thracibus uicinos dices:appoſitorie genus implacidum.i.aſperum & bellicoſum:& arces.ſ.rhetorum & uindelicorum impoſitas alpibus tremendis:maior.i.ſenior Neronum.i.claudiorum uidelicet tyberius:cõmiſit mox.i.paulo poſt mortẽ druſi:graue prælium:& pepulit.ſ.a ſedibus ſuis:auſpiciis ſecundis.i.proſperis:uidelicet auguſti:rhetos populos in alpibus:ĩmanes.i.efferos:exiſtens ſpectandus.i.ſpecioſus & ſpectari dignus in certamine martio:quantis ruinis fatigaret pectora.ſ.rhetorum uindelicorum & cæteroꝶ non prius ſubditoꝶ legibus romanis pectora deuota.i.uoto addicta & deſtinata:morti liberæ.i.quæ eſſe cũ libertate:maluerunt.n.in libertate mori q̃ in ſeruitute uiuere:in quo oñdiť generoſus animus eoꝶ:quẽ ideo laudat tacite poeta:ut maior ſit gloria uictoris q ex pretio uicti populi depẽdet:exñs talis qualis auſter exercet undas ppe.i.quaſi idomitas:choro.i.chorea pleiadum.i.ſeptem illaꝶ ſtellaꝶ ſcindente.i.diſſoluẽte in pluuiã nubes:& exñs.ſ.tyberius ĩpiger.i.ſtrenuus uexare turmas hoſtium:& mittere equum frementem per medios ignes idest pugnæ furorem.

ANTO. ¶ Tauri formis aufidus habẽs tauri formã. fluuii.n.cũ cornib⁹ pigunt:& pp aquaꝝ murmur & ĩpetũ:& pp retortas ripas. Claudi⁹ tyberius de claudia domo ut latius ſupra patuit. Alexãdrea. Alexãdria & alexãdrea dr̃ ut Priſcia. docet li.ii. q hũc locũ alexãdrea p elegit:qũo ãt cœpit alexãdriã lege ſupius:& ẽt carmẽ epodõ

Auguſtus Peractis ĩpiis.i.oĩbus tuo ĩperio ſubditis. Optatũ decus:ſcribit floros q Auguſtus ob ĩgẽtia fcã dictator ppetuus & pr̃ pr̃iæ dictus ẽ. Tractatũ ẽt ĩ ſenatu:an qa cõdiſſet impiũ romulus uocaret. Sed ſanctius & reuerẽtius uiſum ẽ nomẽ auguſti ut iã tũ dũ coleret terras ipſo noĩe & titulo cõſectaret. Præterea ſcribit Sueto. quũ Auguſtũ ſenatus cũ pplo ro. cõſulcauit pr̃ez pr̃iæ rñdit Auguſtus lachrymãs his uerbis ipſe.n. ſicut meſſale oppoſuit cõpos fact⁹ uotoꝝ meoꝝ pr̃es cõſcripti qd habeo aliud deos ĩmortales p̃cari q̃ ut hũc cõſenſũ ueſtꝝ ad ultimũ uitæ finẽ mihi pferre liceat:p hæc igitur uerba ego ĩtelligo optatũ decus cognomẽ pr̃is patriæ. Arrogauit:deſcripſit depotauit tribuit. Cãtaber:de cãtabris latius ſupra:de medis itẽ.

Indoꝝ rex porus Indus: ſcribit Euſebius q idi ab auguſto p legatos amicitiã poſtulatũt. Stra ãt li.xv. ſic ait. His ea addi pñt q̃ a Nicolao damaſceno dñr:refert.n. ſe anthiochiæ q̃ apud daphnẽ ẽ indoꝝ legatos uidiſſe:q ad Cæſarẽ auguſtũ uenerãt:q qdẽ plures ex epiſtola ſignificabãt:ſʒ tres tñ ſeruati erãt quos uidiſſe ſe ait cæteri longitudine uiæ magna ex pte pierat:addit ẽt epiſtolã græcã fuiſſe ĩ membrana ſcriptã in qua ſignificaret porũ eẽ q ſcriberet:& cũ ſexcẽtis regibus ĩperaret:Cæſaris tñ amicitiã multi facere:& patũ ſe quocũq̧ uoluerit aditũ exhibere & in qbuſcũq̧ rectũ fuerit opitulari:hæc dicit ĩ epiſtola cõtineri. Allata p̃terea eẽ:dona octo ſeruos nudos ĩ ſubligaculis aromatibus delibutos:eẽ ãt dona alia mercurium a puero brachia exertũ:quẽ nos uidimus. Itẽ uiperas ĩgẽtes:& ſerpẽtẽ decẽ cubitoꝝ:& teſtudinẽ fluuialẽ triũ cubitoꝝ:& pdicẽ uulturæ maiorẽ &c. Te p.ſ. pti de qbus latius ſupra ſcythaꝝ exules dicti ſunt. Nilus:nilus ĩcertis orit̃ fontibus ſm quoſdã ĩmẽſo lõgitudinis ſpatio ambulãs:demũ pluribus in locis & latẽs & exiẽs aphricã ab æthiopia diuidẽs medios æthiopes ſecat:lõgo poſtea ĩteruallo ĩ ægyptiũ mare ſe euomit:& plura Pli.li.v.cap.x. Iſter:iſter ut Stra. ait li.ix. orit̃ ab extremis germaniæ ptibus:ſupiores ãt fluminis ptes ĩ fontes uerſus uſq̧ ad p̃cipites ei⁹ decurſus quos catarattas nominãt. Danubiũ uocãt:q maxime p dacoꝝ agꝝ delabunt̃:alias uero ĩferiores uſq̧ in põtũ p gethas iſtrum uocitant. Rapidus tigris:oritur tigris in regione armeniæ maioris fonte conſpicuo in planicie:a celeritate autem tigris dicitur:ita enim appellant medi ſagittã:auctor Pli.li.vi. Bæluoſus oceanus:ĩ eo .n. uariæ ſunt beluæ ut alibi diximus ex Pli. Britãnis:auguſti tpe uniuerſa fere britãniæ ĩſula romãis ppria familiariſq̧ habitauit docet Stra.li.iiii. Galliæ:de gallia & iberia multa ſupius. Sicãbri: diximus ẽt ſupra auguſtũ germanos ultra albi ſubmouiſſe:ex qbus ſueuos & ſicãbros dedẽtes ſe traduxit ĩ galliã: atq̧ in pximis rheno agris collocauit:ut tranquillus ait. Compoſitis pacatis & repoſitis accollocatis.

Sic tauriformis uoluitur aufidus
Qui regna dauni perfluit appuli
Cum ſæuit:horrendamq̧ cultis
Diluuiem minitatur agris:
Vt barbarorum claudius agmina
Ferrata uaſto diruit impetu
Primoſq̧ & extremos metendo
Strauit humi ſine clade uictor
Te copias:te conſilium & tuos
Præbente diuos:nam tibi quo die
Portus alexandrea ſuplex
Et uacuam patefecit aulam
Fortuna luſtro proſpera tertio
Belli ſecundos reddidit exitus
Laudemq̧ & optatum peractis
Imperiis decus arrogauit
Te cantaber non ante domabilis
Meduſq̧ & indus:te profugus ſcythes
Miratur:o tutela præſens
Italiæ dominæq̧ romæ.
Te fontium qui celat origenes
Niluſq̧ & iſter:te rapidus tygris
Te beluoſus qui remotis
Obſtrepit oceanus britannis.
Te non pauentis funera galliæ
Duræq̧ tellus audit iberiæ
Te cæde gaudentis ſycambri
Compoſitis uenerantur armis.

PORPH. ¶ Sic tauriformis uoluit̃ aufidus:oĩa fluminũ gñã taurino uultu & cornibus pingũt̃ pp ĩpetus & fremitũ ipſaꝝ aquaꝝ. Cũ ſæuit horrẽdãq̧ cultis diluuiẽ meditat̃ agris:male dixit meditat̃:qa ĩ ipſo actu ẽ:nec dʒ cogitare aut cõdiſcere id qđ iã facit. Primoſq̧ & e.m. ſic & Virgi. pxima q̃q̧ metit gladio. Sine c.u.i. ſine ſuo rũ clade. Te co. & tuos p̃bẽte diuos:hoc iõ dr̃ qa auſpiciis cæſaris hæc egiſſe dr̃. Nã tibi quo die: ita euenit ut poſt annos.xv. Druſus eo die rhetos uindelicos uinceret qua die auguſtus alexãdriã uicerat. Et optatũ pactis:ĩmortalitatẽ & cõſecrationẽ uĩ ſignificare cũ dicat pactis ĩperiis. Te p.ſ. pfugus dr̃ q nũq̃ eodẽ loco manet. Vñ & Nomades dñr. Te nõ pauẽtis funera galliæ duræq̧ tellus:p zeugma ex ĩferiore uerſu accipere debemus nõ pauẽtes ãt gallos funera ait:qa uĩ ferocia uĩ una pſuaſiõe rurſus renaſcẽdi mortẽ nõ timebãt:de qbus Lucan⁹ ait. Aiæq̧ capaces mortis & ignauũ rediturꝝ pcere uitæ. Cõpoſitis uenerãt̃ armis.i. pacatis.

ASCEN. ¶ Sic tauriformis. Ordo ẽ aufidus fluuius appuliæ:tauriformis.i. hñs formã tauri:q pfluit regna daunii appuli.i. quõdã appuloꝝ regis:uoluit̃ ſic cũ ſæuit p inũdationẽ:& mitat̃ agris cultis.i. ſatis:diluuiẽ.i. fundationẽ horrẽdã:ut claudius ſ. tyberius:diruit uaſto ĩpetu agmina barbaroꝝ ferrata.i. armata:& ſtrauit humi.i. p humũ. metẽdo.i. reſecãdo & uellẽdo:primos & extremos.i. oẽs obſtãtes:exñs uictor ſine clade.ſ. ſuorum:& hoc o auguſte te p̃bẽte copias.ſ. exercitũ:& cõſiliũ & diuos tuos.i. tibi fauorabiles:Nã eodẽ (trãſactis tñ.xii. annis)

annis)quo alexádrea.ſ.regia egypti:ſupplex.i.ſubacta:patefecit tibi portus & aulá uacuá.ſ.rege fortuna pſpera reddidit tertio luſtro.i.itra tertiú luſtrú:ſcdos exitus belli:qa uictoriá:& arrogauit ĩperiis pactis.i.oib⁹ tuo impio ſubditis:laudé & decus optatú.i.dictaturá ppetuá & pris priæ appellationé.Cántaber populus hiſpaniæ nõ domabilis añ & medus& idus & ſcythes.i.ſcytha ꝓ fugus.i.ꝑtus aut ſcytha.i. plauſtris domicilia ut prius uidimus hñs:mirat te o tutela pñs.i.pñti numine freta:italiæ & romæ domin.i.pricipis urbiú:q̃ ut egregiá doceat ſeorſum ponit. Nilus q celat origines fontiú.ſ.uñ orit:& iſter q in qbuſdá locis danubius dr & tygris fluuius armœniæ & oceanus beluoſus.i.multa mõſtrua & beluas uarias cõtinẽs:q obſtrepit britannis remotis.ſ.a globo huius múdi:ut i buc.maro. Et penitus toto diuiſos orbe britános:& tellus galliæ non pauẽtis funera.i.morté:aut qa bellicoſus ẽ gallus:aut qa pſuaſum ẽt túc habuit poſt hanc uitá eẽ & aliá:uñ hic ſæpe mutuo dabát qđ illic reciperent:& tellus iberiæ.i.hiſpaniæ:difficilis ad uincẽdú:audit te.i. obtẽperat tibi:& ſycãbri populi inferioris alemaniæ gaudentes cæde:ueneratur te armi compoſitis.i.ſedatis.

Ode decimaquinta tricolos tetraſtrophos Auguſtum celebrat.

Phœbus uolentem ꝓlia me loquí
Victas & urbes increpuit lyra:
Ne parua tyrrhenũ per æquor
Vela darem.tua Cæſar ætas
Fruges & agris rettulit huberes
Et ſigna noſtro reſtituit ioui
Direpta parthorum ſuperbis
Poſtibus:& uacuum duellis
Ianum quiriní clauſit:& ordinem
Rectum euaganti frena licentiæ
Iniecit.amouitq; culpas
Et ueteres reuocauit artes
Per quas latinum nomen:& Italiæ
Creuere uíres famaq; & imperí
Porrecta maieſtas ad ortus
Solis ab heſperio cubili

℄ Argumentum.Odes.Decimaquinta. ANTO.

AVguſti cæſaris laudes hæc ode cõtinet uti & ꝓcedẽs:ille.n.a pthis craſſo ablata ſigna reſumpſit:ianiq; ẽt téplú oĩ belloꝝ remoto furore clauſit. Phœbus uo.ode ẽ l.lĩs ꝓcedẽti. Eſt át ordo phœbus ĩcrepuit me lyra uolẽtẽ loq ꝓlia & uictas urbes. Parua ne.lyricos uerſus ĩtelligit nõ aptos qdẽ cãtãdis ꝓliis. Tyrrhenú p.æ.m.itelligit át maxima Cæſaris auguſti geſta. Tua Cæ æ. Auguſtú laudat a pace q̃ ſane bona cúcta ꝓuenıút:ut fruges & ſimilia. Signa:de iis uideto i fine odes ſecú. lib.i. Ianú q.numa põpili⁹ mitigádú ferocẽ populú armoꝝ diſſuetudine ratus:ianú ad ĩfimú argıletú idicẽ pacis belliq; fecit:aptus ut in armis eẽ ciuitatẽ clauſus pacẽ circa oĩs populos ſignifi caret:bis deide poſt numæ regnú clauſus fuit ſemel tito mãlio cõſule poſt primúpunicú pfectú bellú iteꝝ auguſti tpe poſt bellú actiacú pacẽ terra mari pta hæc ex Liuio.Sue.ẽt de auguſto ſic ianú qrinú ſemel atq; iteꝝ a cõdita urbe añ memoriá ſuá clauſum i multo breuiore tpis ſpacio terra mariq; pace pta clauſit. Florus itẽ ſic. Auſuſq; tãdẽ Cæſar auguſtus ſeptigẽteſimo ab urbe cõdita anno ianú geminú claudere:bis añ ſe clauſum ſub numa rege:& uicta primú carthagie hic cõuerſus ad pacẽ primú i oĩa mala& i luxuriá fluẽs ſæculú grauibus ſeueriſq; legibus coercuit &c. Plutarch⁹ quoq; de numa & iano ſic. Eſt & eius téplú romæ duabus portis qđ belli ianuá uocát. Legitimú.n.ẽ ipm apiri quú bellú fit in pace át claudi: meminit itẽ de iani téplo Oui.li.i.faſt. Ianú qrini. Macro.lib.i.ſatur.ſcribit ianum quirinum dictum quaſi bellorum potentẽ ab haſta q̃ ſabini curim uocant. Et ordinẽ rectum:auguſtus.n.ut diximus conuerſus ad pacem primum in oĩa mala & in luxuriam fluens ſæculum grauibus ſeueriſq; legibus coercuit. Veteres artes:quattuor uirtutes intelligit:prudentiam:iuſticiam temperantiam:fortitudinem:nam ars:ut etiã Diomedes ſcribit.απο της αρετης ab arete:ideſt ab uirtute dicitur. Maieſtas:amplitudo & dignitas. Imperi:pro imperii. Procudit:ideſt cudendo extendit ac fabricat. Ars

PHœbus uolentẽ ꝓlia me loq:qdá ſepant hanc odá a ſupiore:ſed ꝑt illi iúgi qm̃ hic laudes dñr auguſti:phœbus uolentẽ prælia me loq uictas & urbes increpuit lyra non lyra increpuit:ſed uolentẽ ꝓlia me lyra loq.i.lyrico carmie. Ne parua tyrrhenú p æquor uela darẽ:allegoricos ſignificat ne magná materiá humili generi carminis cõmitterẽ. Et ſigna nr̃o reſtituit ioui:ſigna q̃ adempta romanis iterfecto exercitu a pthis craſſo duce auguſtus recupauit. Ianú qrini clauſit.i pacẽ ubiq; fecit túc.n.claudebat:belli uero tpe parebat:ná & Vir.uolens oſtẽdere ppetuá pacẽ futurá ſic ait. Claudent belli portæ Et ordinẽ rectú uagánti frena licentiæ iniecit.ordo eſt.iniecit frena licentiæ ordinẽ rectú euaganti. PORPH.

PHœbus.Iterum Auguſtum laudans dicit.Phœbus.i. Apollo increpuit.i.crepitu repræhendit me (ſic Maro in Buc.Cum canerem reges & ꝓlia:cynthius autem Vellit.& admonuit: paſtorẽ tityre pingues Paſcere oportet aues:Deductú dicere carmẽ) uolentẽ loq.i.dicere.i.lyra : lyrico carmine cõſeq ꝓlia.ſ.auguſti:& urbes uictas abeo ne darẽ ꝑua uela p æquor:tyrrhenú.i.ne imenſã laudẽ tenui ſtilo mandarem. Quia o Cæſar auguſte tua ætas.ſ aurea:retulit &.ſ.ſimul agris fruges huberes .i.habúdantes:& ioui nr̃o.i.capitolino:ſigna direpta ſupbis poſtib⁹.i.tholis pthoꝝ ubi erát affixa poſtq̃ ablata fuerant Craſſo & clauſit ianum qrini.i.templum iani quirini clauſit:uacuum duellis.i.bellis:& iniecit licentiæ.i.diſſolutioni licenter uiuendi euaganti.ſ.prius rectum ordinem & frena:ideſt morum leges tulit:& amouit culpas:& reuocauit ueteres artes.ſ.frugalitatis & continentiæ:per quas nomen latinum & uires italiæ creuere.ſ.primum:ut docet Liuius in prima præfatione & fama ſupple creuit:& maieſtas imperi pro imperii:eſt porrecta:ideſt extenſa ab heſperio:ideſt occidentali cubili ſolis:ſupple uſq; ad ortus ſolis. ASCEN.

ANTO. ℭ Edicta Iu.i.auguſti ĩ iuliã gẽtẽ adoptati. Noſq;:oñdit ſedie quoq; diis ſacrificatoꝝ cantãdũq; ſtrẽnuos duces & ueneris ꝓgeniẽ uñ iulia gen⁹ ortũ habuit. Nã ex uenere ort⁹ ẽ Aeneas: ide Aſcanius a quo Iulus cui regni loco apud albã ſacra ẽ poteſtas attributa atq; honor: cuius familia fuit maxima atq; clariſſima o1uz au

Iulus ctor ẽ Dionyſius li.i. Ex eadẽ ſamilia Iulius cæſar ẽ: uñ Maro ait Iulius a magno demiſſũ; nomẽ Iulo: qd nõ de aſcanio ĩtelligẽdũ ẽ: ſed de Iulo Aſcanii filio: q magnus fuit q̃tũ ad ſacrã ptãtẽ & honorẽ: ut oñdimus.

Profeſti Profeſtis lucibus: ꝓfeſtũ diem dicebãt q feſtus nõ erat: ut Põpeius ait. More patrũ. Valerius lib.ii.ſic ait. Ma

Cõuiuaꝝ iores natu in cõuiuiis ad tibias ægregia ſuperioꝝ ope

Tibia ra carmine cõpræhenſa pangebant: quo ad ea imitãda iuuenem alacriorẽ redderẽt. Cice. itẽ lib.i.tuſc. ſcribit eẽ in catonis originibus ſolitos eẽ in epulis canere cõuiuas ad tibicinẽ declaroꝝ hoĩum uirtutib⁹. Lydis tibiis: de iis late ſuperius. Iocoſi: dantis iocos lætitiam iucũditatẽ. Veneris ꝓgeniẽ. Iuliã gentẽ ut diximus.

Cuſtode rerum Cæſare non furor
Ciuilis aut uis eximet ocium.
Non ira quæ producit enſes
Et miſeras inimicat urbes
Non qui profundum danubium bibunt
Edicta rumpent iulia. non Getæ
Non feres, infidiq; perſæ
Non tanaim prope flumen orti
Noſq; & profeſtis lucibus & ſacris
Inter iocoſi munera liberi
Cum prole matroniſq; noſtris
Rite deos prius apprecati
Virtute functos more patrum duces
Lydis remixto carmine tibiis
Troiamq; & anchiſen & almæ
Progeniem ueneris canemus.

PORPH. ℭ Nõ furor ciuilis aut uis eximet ociũ: exiget nũc excludet ſit quaſi extra agit ut Teren. ſpectãdæ: an exigẽdæ. Nõ ira: qđ ꝓcudit enſes: ꝓcudit hoc eſt fabricat. Et miſeras inimicat urbes: inimicat fictũ uerbũ eſt.i. inimicas facit. Nõ tanaim prope flumẽ orti: ſcythas ſignat. Lidis remixto carmine tibiis ãi tres modos tibiarum eſſe ionicum lydium barbarum. Et alme ꝓgeniem ueneris canemus: ideſt gentem iuliam: quæ in iulio nepote ueneris: oriunda exiſtimatur.

ASCEN. ℭ Furor ciuilis.i.inteſtinus: aut uis.ſ.externa non eximet.i.non abolebit ociũ: Cæſare cuſtode.i.tantis p dũ Cæſar erit cuſtos reꝝ. Ira q̃ ꝓducit enſes & inimicat.i. inimicas facit: miſeras urbes: & ii q bibũt danubiũ profundũ.i.germani: pannones daci: q oẽs ſunt bellicoſi: & feres.i.populi ad indiã: & pſæ infidi: & getæ: de qb⁹ Maro. mortẽ cõtẽnunt laudato uulnere getæ: & orti ꝓpe tanaim flumẽ.i.ſcythæ: nõ rũpent edicta Iulia: q̃ augustus maximopere conatus ẽ efficere rata. Nã ut Suetonius ſcribit nihil cõuenientientius duxit: q̃ necẽ auunculi uindicare: tueriq; acta: uñ hic Iulia.i.Iulii cæſaris potius q̃ Auguſti dicã. Et nos ĩqt poeta prius appcati rite.i.ut decet deos: canemus & ꝓfeſtis.i.nõ feſtis lucibus.i.diebus: & ſacris.i.feſtis ĩter munera.i.dona: liberi.ſ.pñis bacchi: hoc ẽ uini: iocoſi.ſ.ab effectu: cũ ꝓle .i.liberis & matronis.i.uxoribus nr̃is: canemus dico more patrũ.i.maioꝝ nr̃oꝝ: carmĩe remixto.i. artẽie & artificioſe q̃ſi iteꝝ atq; iteꝝ mixto: tibiis lydis iũctis: duces functos uirtute.i.iã ĩ cælũ trãſlatos & troiã.i.troianos priſcos: & Anchiſen & ꝓgeniẽ ueneris almæ.ſ. Aeneã: iulũ: reges albanos: Romulũ. Iu. Cæſarẽ & Augu.

Quinti Horatii Flaci libri Quarti
Carminum. Finis

ℭ Finis Carminum Horatii: cum cõmentarii: Porphyrii Mancinelli & Aſcenſii.

ℭ Cõmentarius in carmen Epodon Horatii Fllacci: per Antonium Mancinellum Veliternum.

EPodi dñr uerſus metro quolibet ſcripti: & ſeq̃ntes clauſas hñtes ꝑticulaꝝ ipſoꝝ uerſuũ q̃les ſunt epodi Hora.ĩ qb⁹ ſingulis uerſibus ſingulæ clauſulæ adiciũť. Vt nox erat: & cælo lucebat luna ſereno: deĩde ĩter minora ſidera: & qcũq; ſunt ſĩles. Dñr ãt epodi ſynecdochicos a ꝑtib⁹ uerſuũ q̃ legitimis & ĩtegris uerſib⁹ ἐπᾴδονται.i.accinũť. hæc ex Diomede ex qb⁹ colligimus q; epodos ꝓprie dr̃ uerſicul⁹ ſeq̃ns tñ & ſupior & ſeq̃ns ſimul epodos uocať p ſynecdochẽ.ſ.uñ & alibi ait: iãbicũ ẽ carmẽ maledicũ plerũq; trimetro uerſu & epodo ſeq̃nte ꝯpoſitũ. Epodos ãt mediã ꝓducit: nã p omega ſcribiť qđ ẽt ꝓbat. Sidoni⁹ hoc phaletico hẽdecaſillabo. Sermonũq; ſales nouũq; epodõ. hmõi ãt uerſus teſte mãlio Theodoro cõſtãt ſpõdeo: dactilo & trib⁹ trocheis. Auſoni⁹ ẽt ait choriãbũ carmẽ epodos græci qdẽ ĩ ultĩa accẽtũ faciũt: & ita mediã corripiũt. Epodõ carmẽ dr̃ ſm Acronẽ: qñ prior uerſus maior ẽ ſcđs minor: ſ; cõtinuo tenore primi uerſus ſenſus uerſu ſeq̃nti cõcludiť. Epodos ĩqt Tortellius apud nos dici ꝑt carmĩs cãt⁹ ide epodiõ diminutiuũ.i.puũ carmẽ: qđ ab lyricis clauſula breuis dr̃ q̃ſi ꝑciſos uerſus Itegris ſubiiciat: hoc ãt mõ cõponereťa ἐπὶ & ᾠδὴ Diomedis tñ ſnĩa magis placet: ut epodi dicãť uerſus illi: q ἐπᾴδονται.i.accinunť ἐπᾴδω uero accino & ĩcãto ſigñat ἐπῳδὴ ĩcãtatio dr̃: ἐπῳδὸς ĩcãtator ἐπᾴδω cõponiť ex ἐπὶ & ᾄδω.i.cãto ide.n.ἐπᾴδω.i.accino: Acrõ ẽt putat poſſet dici ab epos: atq; hui⁹ iãbici metri ĩuẽtorẽ fuiſſe archilochũ ſcri. Hora. ſic dicẽs. Archilochũ ꝓprio rabies armauit iãbo hũc ſocci cepe pedẽ grãdeſq; cothurni. De iãbo lati⁹ dcm̃ ẽ. ode. xy. li.i. Epos deniq; ut Dio. ſcri. dr̃ græce carmẽ hexametrõ diuinaꝝ reꝝ & heroicaꝝ hũanarũq; cõphẽſio epos latĩe prim⁹ digne ſcripſit Liui⁹ iis q romanoꝝ geſta decẽ & octo cõplex⁹ ẽ libris: q & annales ſcribũť: q; fere ſinguloꝝ annoꝝ actus ꝯtineãt. Epos ãt appellať: ut græcis placet ab ἔπω dico ꝓprie.n. epos ẽ ἔμμετρος λόγος.i.metric⁹ ſmo: uł ab ἕπω.i.ſequor: qm̃ ĩ uerſu uerba rñdẽt mutuuo: ἕπω ergo duo ſigñat: dico uł ſequor. Geli. itẽ li.xyii.c.ix.ſcr. epos.i.carmẽ dici ab ἕπεσθαι τῷ εἰπεῖν.i.ab eo q; ẽ ſeq & dicere.

ℭ Argumentum

ROMA VITTORIO EMANUELE

¶ Argumentum. Odes. Primæ.

M Ecœnas:uti ēt Apianus oſdit:ſe cuius ē Auguſtū i ſiciliā uſq; cū.M.agrippa cōtra ſextū Pōpeiū: ANTO.
ubi tādē bello nauali Pōpeius ipſe ſupatus ē:ut late oſdimus ode.vi.li.i.ſecutus Itē Auguſtū Me-
cœnas ē cōtra.M.Antoniū & Cleopatrā apud actiū epiri pmōtoriū:ubi naumachia liburnaꝝ p
ſerti uictus Antoni⁹ i ægyptū uſq; fugit:auguſto ēt pſequēte donec Alexādriā ui cœpiſſet ibi An
tonius ſibi mortē cōſciuit:& Cleopatra:Hora.itaq; Mecœnatē alloqͥ eūtē in nuamachiā cū ipſo Auguſto
paratū oē Cæſaris piculū ſuo ptegere: hinc ei ti
mēs dolet poeta ſe relictū eē i urbe:dicēs ociū ſi
ne Mecœnate ſibi nō dulce fore:ſed libēter i Me
cœnatis grā militare uoluiſſe:nō āt lucri cā quo
fieret ditior:nā minime pare cupit:qď aut auar⁹
uti Chremes cōtinuo labore accumulet ide ab,
ſcōdat aut uti cōſumptor:& pdigus diſſipet.Oñ
dit itaq; ſe puo & tā pco cōtētū:illoq; pce fruitu-
rū. Ibis li.&c. Ode ē dico.diſ.habeiq; merꝝ iā Iambici
bicū qď binis uerſibus ſcādit.Primus.n.iābicus pedes
hexameter ē uel trimeter ſi miſceāt ſpōdei. Secū
dus tetrameter uel dimeter ſpōdeis iſertis.Memi
niſſe iñ debemus:ut ſcribit Diome.uitiū nō eē i
hmōi uerſibus ſi primus p.iii.&.v.ſpōdei iter cæ
teros iābos occurrēt:aliqñ aliq ex trib⁹ aliqñ nul
lus. Eritq; ſincerus iābic⁹ ſine alienis pedib⁹ hoc Iambici
& i tetrametro obſeruabim⁹ ut primū pedē & ter Pedes
tiū ſpōdeū:ſi qñ occurrit recipiamus.Scdm & q̄r
tū iābos reſeruemus:tu āt lector aīaduerte Hor.
i illo uerſu.Roges tuū laborē qd iuuem meū po
tuiſſe ſpōdeū i.iiii.loco nā imitatus ē ueteres cōi
cos:q qdē ſpōdeū i.ii.uel.iiii.loco poſuerūt:q in
ueneiūt ēt apud græcos comicos uetuſtiſſimos
q̄uis tñ raro fieri hoc idē quo late Priſ. Māli.aūt
Theodo.metrū iābicū ſcri.recipe ſpōdeū dactilū
& anapeſtū locis iparib⁹:pyrrichiū ultimo tñ lo
co i.ii.āt epodo hos pedes. Flacc⁹ Hora.poſuit ut
dcm̄ ē:quos locis ſuis oſdemus Priſ.qdē ſcri.ue
teres comicos:ac tragicos latinos i iābico oib⁹ i
locis i differēter poſuiſſe.v.pedes.ſ.iābū tribracū
anapeſtū dactilū uel ſpōdeū ſ3 ultio loco iābū uľ
pyrrichiū ſolū. Ibis libu.erāt ſub pfectis claſſiū Claſſium
deni tribuni p cohortes ſingulas cōſtituti:ſingu Tribuni
læ āt liburnæ ſingulos nauarchos.i.q̄ſi naucula

Q.Horatii Flacci Carmē Epodon icipit.

Ode prima dicolos
diſt.ad Mecœnatē.

I Bis liburnis īter al
ta nauium
Amice propugna-
cula

rios hēbat q exceptis cæteris nautaꝝ officiis gubernatorib⁹ atq; remigib⁹ & militib⁹ exercēdis quottidianā
curā & iugē exhibebāt īduſtriā:auctor ē Veget.Mecœnas ergo uľ tribun⁹ cohortis erat:uľ ſingule liburnæ
ppoſi⁹ pon⁹ uero tribun⁹. Liburnis.Auguſto dimicāte actiaco bello cū liburnoꝝ auxilio pcipue uict⁹ fuiſ Liburnia
ſet Antoni⁹ expimēto tāti certaminis patuit liburnoꝝ naues cæteris aptiores.Ergo ſilitudie & noie uſurpato Liburne
earūdē iſtar claſſe3 romāi pricipes texuerūt:liburnia nāq; dalmatiæ ps ē cui⁹ exēplo naues bellicæ fabrica- Naues
bant & appellabāt liburnæ:minimæ āt hēbāt remoꝝ ſingulos ordines:paulo maiores binos:idoneæ mēſuͬ Liburni
ternos uel q̄rnos:iterdū q nos ſortiebant remigiū grad⁹:i actiaco uero bello lōge maiora cōcurriſſe naui-
gia refert ut ſenoꝝ ēt uel ultra ordinū fuerit:hæc ex Vege.Liburnis.Apia.li.ii.ſcri.illyricoꝝ gētē liburnos
eē Pli.li.iii.ca.xxiii.ſic ait.Liburniæ finis & initiū Dalmatiæ ſcardona i amne ea.lxii.milibus paſſuū a mari. Scardona
Stra.uero li.vii.docet ſcardonā eē oppidū liburnicū:Ptolæ.itē lib.ii.liburnoꝝ urbē ſcardonā ponit:pauloq;
iferi⁹ dicit eē iſulā i q̄ duæ ciuitates:ſcri.āt ſcardū eē mōtē. Amice nō Cæſaris exponas uti Porph.nā ſtultiſſi
mū qd ē:ſ3 ipſi⁹ Hor.ſat.ii.vi.ait ad Mecœ.ita te quoq; amicū pſerti cautū & paulopoſt q te ſortii⁹ amicū.

I Bis liburnis īter alta nauiū amice ppugnacula Hic liber Epodos iſcribit.ſ.q ita uerſus i eo ordinati PORPH.
ſunt ut ſingulis q buſq; clauſulæ ſuæ ſuccināt.Clauſulas āt lyrici appellāt q̄ſi pcioſos uerſus itegriſ ſub
iectos q̄lis ē ſecūdis: amice ppugnacula:& deiceps alterni qbus.iii.ps deeſt q̄ minus ſint pcedētibus ſi
miles ipſi ſeq̄ntes quos merito bellines clauſulas appellāt & [illegible].Baſis.n.iii.ps opus ē ut iteger fiat.
Ibis liburnis iter alta nauiū amice ppugnacula nō uľ uerecūdiæ Hora.cōuenire ut amicū ſe Mecœnatis di
cat:cū cliētē debebat dicere.Nūqd ergo ſic ordināda phraſis ē ut amice cæſaris itelligamus?& iō bis cæſaris
accipiēdū erit:ut ſit tale:amicus Cæſaris Mecœnas ibis liburnis patis piculū Cæſaris tuo picolo ſubire.

I Bis liburnis. Amice laudat mecœnatē q Auguſtū i bellū nauale ſeq decreuit:ſe āt derelictū cōq̄rit di ASCEN.
cens.O Mecœnas amice:ibis:q a:decreuiſti ire:liburnis.ſ.nauibus q̄ p celeribus & aptis q buſlibet na
uibus accipiunt:iter alta ppugnacula nauiū paratus ſubire oē piculū Cæſaris.ſ. Auguſti:tuo piculo.

ANTO. ¶ Propugnacula ī maioribꝰ liburnis ꝑpugnacula:turreſq; cōſtituebāť:ut tāq̃ de muro:ita de excelſioribꝰ tabulatis facilꝰ uulnerarēt uľ ꝑmitterēt inimicos:ut itē Vege.docet. Quod āt amplæ naues altaq; ꝑpugnacula ī bello nauali apd actiū fuerit Maro quoq; li.viii.ita oñdit:Alta petūt pelago credas ī mare reuulſas cycladas aut mōtes cōcurreř mōtibꝰ altos. Tāta mole uiri turritis puppibꝰ īſtāt. Subirē tuo:ꝓtegere tuo ꝑiculo. Quid n.q.t.u.ſi.ſ.i cūctis oībꝰ ātiq̃s codicibꝰ id carmē hře legimꝰ ſi ñ ſit:ut q̃dā legūt itaq; talis erit ordo. Quid nos ſup.agemꝰ:q̃bꝰ uita iucūda ſup.ſit erit:uľ ſi te ſupſtite add̄ ſit uita nobis:ſi cōtra.i.ſi te haud ſupſtit uita ſit nobis grauis erit & moleſta:nec ullo pacto ſit legēdū ē ſnia.n.ñſatis ɔſtaret Por.quoq; ſi legit:dicit.n.poetā poſuiſſe bis ꝑiculū & ſemel abūdare:& uerbū extriſecꝰ accipiēdū ſit:ut plena ſiat elocutio:ſi igiť extriſecus accipiēdū ē ſit uerbū ſi hīs legēdū ē:nec ꝑterea ſemel abūdat:ut dixit idem Porp.qđ ſane ordo nř oñdit. Vtꝝ ne:ſenſus eſt debemus ne ociū ſeq nō dulce niſi tecū ſimul:an patiamur bellicū laborē laturi mēte.i.quē mēte ſolū ferre debemus:q̃m̄ corpe nō ualemꝰ quē.ſ.laborē decet ferre uiros nō molles. Iuſſi abs te q̃dē o mecœnas. Ociū q̃etē & uacationē militiæ. Mēte laturis:toleraturi mēte tm̄ ipm laborē corpe.n.ībecilli neq̃mꝰ.
Alpes Alpiū iu. alpes montes ſūt altiſſimi q̃ Italiā ab germania ſubmouēt teſte Pli.li.iii.hoꝝ mōtiū difficultatē legito apđ Liu.li.i đ bello pu.ii.ix.āt die ī alpiū iugū ꝑuētū fuit ab hānibale.xv.uero die alpibus ſupatis Italiā attigit.
Caucaſus Caucaſū.Caucaſus ſcythiæ mōs ē dictꝰ q̄ſi Craucaſus hoc ē niuæ cādidꝰ:ut pli.ait li.vi.Hero.quoq; li.vi.ſcr.Cauſcaſū oium mōtiū altiſſimū eē. Inhoſpitalē:ihabitabilē ꝑp niues. Roges:rogare poſſes. Minore me.ea ſiq̃dē me tuā dūtaxat q̃ uidero abñs uero ꝑdiuerſas ſuſpitiōes ēt pľa tiebo q̃ q̄ accidere pñt. Aſſidēs:icubās. Nō ut adſit:ſēſus ē:ut magis timet:relictis pullis auis:q̄a maior metus abñtes hēt. Et q̃uis adde ēt nō tñ plus auxilii pñtibꝰ ferret q̃ relictis:ſic ē Hora.magis tiet abñti mecœnati q̃uis pñs plus auxili nō ferret. Nō ut adſit :ordo ē nō ut adſit.i.q̃uis adſit latura ſit plꝰ auxilii pñtibꝰ ſup.q̃ relictis:ē āt legēdū nō ut ad ſit auxili ꝑ apocopē. Vel nō ut ſit auxilii:ſic.n.in antiquo ē codice in tuæ ſpē grǽ nō igiť in ſpē ꝑde & lucri:ut.ſ.plura ſibi aratra compet. Nō ut:ordo eſt:nō ut aratra nitātur illigata pluribus iuuēcis meis.i.ut plures mei iuuēci:aratris alligati nitanť:& id ꝑ hypallagē.

Paratus omne Cæſaris periculum
Subire mecœna tuo
Q uid nos:q̃bus te uita ſit ſupereſtite
Iucunda:ſi contra grauis.
Vtrum ne iuſſi perſequemur ocium
Non dulce:ni tecum ſimul:
An hunc laborem mente laturi decet
Q ua ferre non molles uiros
Feremus:& te uel per alpium iuga
Inhoſpitalem & caucaſum
Vel occidentis uſq; ad ultimum ſinum
Forti ſequemur pectore.
Roges tuum laborem quid iuuem meo
Imbellis ac firmus parum:
Comes minore ſum futurus in metu
Q ui maior abſentes habet.
Vt aſſidens implumibus pullis auis
Serpentium allapſus timet:
Magis relictis:non ut adſit auxili
Latura plus præſentibus.
Libenter hoc & omne militabitur
Bellum in tuæ ſpem gratiæ:
Non ut iuuencis alligata pluribus
Aratra nitantur meis:

PORPH. ¶ Quid.n.q.t.u.ſ.iu.ſ.c.g.bis poſuit ꝑiculū:ſi ſemel abūdat:melius.n.ſic loq̃reť q̃bus te ſupſtite uita iucūda ē ſi cōtra grauis ē:ergo uerbū extriſecus:accipiēdū ex eo ſit:ut plena ſiat elocutio. Si cōtra grauis.i.ſupſtiti cōtraria. Vtꝝ ne iuſſi ꝑſeq̃mur ociū iuſſi a te:aut nūq̃d a Cæſare dř.n.Cæſar Augu.dediſſe Hora.militiæ uacationē cū aliis negaſſet. An hūc laborē mēte laturi decet quē ferre nō molles uiro feremus.Sēſus āt ē hic:ait nūq̃d aīo laboraturi ꝑ abſentiā tuā ſuſcepimus:& corpi laborē tecū cūdo.corpis.n.labor uult nō molliū uiroꝝ. Comes.m.ſum.ſ.i.m.Qui maior abſentes habet.Senſus eſt:ſi comes ſim minorem metum patiar qui ſemper abſentibus eſſet:attende a ſingulari numero ad pluralem tranſitum feciſſe nunc. Vt aſſidens implumibus pullis auis ſerpentum allapſus timet:attende elocutionem illis timet per diūm caſum non pro illis timet.ſic Teren.Scyre tibi metuit. Non ut adſit auxi.latu.p.p.ſit uerbum hic deeſt:& ſi particulæ quia ordo & ſenſus hic eſt:non ut plus auxilii preſentibus ſit latura ſi adſit.

ASCEN. ¶ Quid nos ſup.faciemus:q̃bꝰ uita ſit iucūda te ſupſtite:ſit cōtra.i.ſi nō ſis ſupſtes grauis. Aut legēdū ē ſi ut Mācinellus cōſtruit. Vtrūne.i.anne iuſſi.ſ.a te ꝑſeq̃mur.i.cōtinuabimus: ociū nō dulce.ſ.futurū:niſi ſimul tecū:an nos laturi hūc laborē mēte qua decet uiros nō molles ferre:feremus & ſeq̃mur te:uel ꝑ iuga.i.ſūmitatē alpiū.i.ſūmoꝝ mōtiū Italiā ab hiſpania:gallia & germania diuidētiū ex ꝑte caucaſum mōtē ſcythiæ īhoſpitalē.i.īhabitabilē ꝑp frigora:uel ſeq̃mur te forti pectore uſq; ad ultimū ſinū occidētis.ſ.maris. Roges.i.īterroges forte q̃d.i.ī quo:ego ī bellis ac paꝯ firmus iuuē tuū laborē meo ſup.labore:tñdet.Ego ſum futurꝰ comes ī minore metu:q.ſ.metus habet.i.occupat maior abñtes. Vt auis aſſidēs.i.icubās pullis implumibꝰ i.nō dū plumeſcētibus:timet magis relictis q̃ ſupple ſi adſit nō ſup.id:q̄ſi ſit allatura pñtibus plus auxili:ꝑ auxilii:ſed ſupple:quia certior ē q̃d pullis ſiat. Hoc bellū & oē ſup.aliud militabiť libenter ī ſpē tuæ grǽ.i.ut grām tuā aſſeq̃mur. Nō ſup.ea ſpe ut aratra alligata nitanť.i.ad arationē laborēt:pluribꝰ iuuēcis meis ue ꝑ uel nō ſup.ut pecꝰ ſup.meū.i.grex ouiū mutet paſcua lucana calabris.añ ſidꝰ feruidū.i.añ æſtū caniculatē.

¶ Pecus

ANTO.

¶Pecuſue cal.añ.i.ii.pede tribracus ẽ ꝗ pt ẽt i.iiii.pede locari:qm̃ tribꝰ par ẽ iãbo:de quo Priſci. Calabris lu.mutet pa.dicit ut añ calorẽ pecus mutet lucana paſcua calabris.ſ.paſcuis:lucania.n.nõ multũ calet æſtate Varro ait:neq; eadẽ loca æſtiua & iberna idonea oibus ad paſcẽdũ:itaq; greges ouiũ lõge abigũt ex apulia i ſãniũ æſtiuatũ & a cãpeſtri æſtate exigũt i altos mõtes. Lucania ãt:ut Str.docet li.vi.iter tyrrhenũ ſiccului; latus iacet:qbus ſãnites ꝓping accole uero tractũ oẽm poſt calabros appuliã uocãt. Añ ſydus feruidũ.i. añ æſtatis initiũ:qđ ẽ.vii.idus maias teſte col.li.xii.uel ꝗa idibus iuniis calor icipit.ut ibidẽ ſcr.Sʒ potiꝰ de canicula ꝗ.vii.cal.auguſtas appet:fitq; caligo æſtuoſa ut idẽ dicto li.edocet:ꝗ ẽt li.viii.de mõ paſcẽdi igt:ſʒ obſuãdũ ẽ ſydꝰ æſtatis pemerſũ caniculæ.

Pecus ue calabris ante ſydus feruidum
Lucana mutet paſcua.
Nec ut ſuperni uilla candens tuſculi
Circæa tangat mœnia
Satis ſuperq; me benignitas tua
Ditauit:haud parauero
Quod aut auarꝰ ut chremes terra premã
Diſcinctus aut perdam ut nepos.

Tuſculum

Supni tu.Tuſculũ i romæ cõſpectu erat i ſũmo mõtis ſitũ. Ciuitas egregiis ornamẽtis iſignis eã uineta coronabãt tectaq; magnifica:ex ea pſerti regiõe ꝗ i romanũ deſcẽdebat: aſpectũ:aderãt & uillæ uariis decorate appatibꝰ.Hæc ex Str.li.v.Erat ãt tuſculũ i colle ſitũ:ꝗ oppoſitus ẽ oppidulo:qđ nũc rocca pape appellaẽ nã & nomẽ & ueſtigia ꝗdã eo in loco adhuc retinet.Circea mœnia ſupni tuſculi:id ait:qm̃ thelegonus Circes & Vlyſſis filiꝰ dr̃ tuſculũ ædificaſſe.Tãgat.i.tãta ſit uilla ut ſupni tuſculi mœnia tãgat. Villa cã.i.ſplẽdida & uario decorata appatu tales.n.uillæ ſub tuſculo erãt ut diximus.

Benignus

Benignitas:benignus ꝓpe dr̃ is ꝗ bonis & dignis largiẽt ut Feſt.ait.Ditauit epiſtola ꝓprio ẽt mecœnati igt.

Ode.ii.dicolos diſtrophos ruſticæ uitæ laudes continet.

Beatus ille qui procul negociis

Tu me fe.Io.Haud pauero ſẽſus ẽ:ꝗ ñ pabit qđ aut auarꝰ uti Chremes cõtinuo labore accumulet ide abſcõdat: ãt uiri cõſũptor & ꝓdigꝰ diſſipet ꝑ qđ oñdit ſe puo & iã pro cõtẽtũ illoꝝ pce fruituꝝ. Chremes t.ꝑ.Terẽ.i eun.ſcri.Chremẽ mlta ſuo labore bona iueniſſe. Vtq; clitipho eius filiꝰ ꝓdigꝰ illa nõ poſſet pdere: neq; egeret:ſibi ꝓximis cõmiſit & credidit ubi ei eẽt pſidiũ uictus & ueſtitꝰ.Hora.idẽ cõtra auaꝝ ſaty.i.ſcri.Quid iuuat imẽſum te argẽti põdus & auri Furti defoſſa timidũ deponere terra.Maro ẽt li.ii.geor.ait cõdit opes alius defoſſoq; icubat auro. Diſcictus nepos.i.negligẽs diſſolutus icõptus ieptꝰ. Nepos.i.cõſumptor:ꝓdigꝰ luxurioſus.Nepos.n.ſcri.Diome.ſigñat & certũ cognatiõis gradũ & cõſumptorẽ.Priſ.li.ii.Nepos filiꝰ filii & nepos luxurioſus nepotes iqt Feſtus luxurioſæ uitæ hoies appellati ꝗ ñ magis iis rei familiaris ſuæ cura ẽ ꝗ̃ i his i qbꝰ pr̃ auuſq; uiuũt. Porp.uero dicit ita:Nepotẽ ueteres ꝓdigũ ac luxurioſũ dicebãt:ꝗa re uera ſolutiores delicatioreſq; uictus ſoleãt & ſe ſub auo nutriẽte.Nepa ãt ſcorpiꝰ dr̃ Cic.i aratro. Atq; oculos urget pedibus pectuſq; nepai:ꝑ nepæ.i.ſcorpii:uti & Priſ.li.vii.docet. Feſtus uero ſcribit ꝗ nepa ſydus cãcer appellaẽ: uel ut ꝗdã uolũt is ſcorpius.Noniꝰ pterea ſic ait nepã ꝗdã cãcrũ putãt:nã uere ſcorpius dr̃ Pli.li.xi.de ſcorpionibus ſcri.ꝗ ꝗdã ab ipſis fœtũ deuorari arbitrãẽ unũ mõ relinq ſolertiſſimũ:& ꝗ ſe ipſius mr̃is clunibus iponẽdo totus & a cauda & a morſu loco fiat.hũc eẽ reliquoꝝ ultorẽ:ꝗ poſtremo genitores cõſiciat ſupne patiuntur aũt undeni hæc ille. Merito ergo a nepa.i.ſcorpione nepos deducitur:ideſt conſumptor.

Nepos

Nepa

¶Argumentum. Odes. ii.

Hac ode ruſticæ uitæ laudes & cõmoda poeta ſcri.appellatq; añ oĩa beatũ illũ:ꝗ̃ ſuis bubus pr̃na rura: exercet & colit:remotus ab oĩ fœnore militia foro & ciuiũ faſtu ſcribiẽ ãt eodẽ metro quo & pcedẽs pterea cũ duæ uitæ traditæ ſint hoium ruſtica & urbana antiqor ẽ multo ruſtica priꝰ.n.rura coluerũt hoies: ꝗ̃ urbes hr̃ent neq; ſolũ antiqor cultura agri:ſʒ ẽt melior. Vñ ꝗ eã colerẽt piã & utilẽ uitã agere credebãt oĩuʒ.n.reꝝ ex qbꝰ aliqd exqriẽ nihil ẽ agricultura meliꝰ nihil huberiꝰ nihil dulciꝰ:nihil hoie libero dignius. Dirigiẽ ea ad duas metas ad utilitatẽ & uoluptatẽ. Vtilitas qrit fructũ uoluptas delectationẽ:hic Hom. Laertẽ leniẽtẽ deſideriũ qđ capiebat e filio colẽtẽ agꝝ & cũ ſtercorãtẽ facit btũs ille Vir.quoq; li.ii.ge.ait.O fortũatos nimiũ ſua ſi bona norit. Agricolas:qbꝰ ipſa ꝓcul diſcordibꝰ armis. Fũdit humo facilẽ uictũ iuſtiſſima tellus Si nõ igẽtẽ foribꝰ domꝰ alta ſupbis. Mane ſalutãtũ totis uomit ædibꝰ undã &c.poſtea ſeqẽ.At ſecura quies & neſcia fallere uita. Diues opũ uariaꝝ at latis ocia fundis. Spelũcæ uiuiq; lacꝰ at frigida tẽpe. Mugituſq; boũ molleſq; ſub arbore ſõni &c. Et Seue.epiſ.i.li.xiii.de Scipiõe maiori igt. Abluebat corpꝰ laboribꝰ ruſticis:feſſũ. Exercebat.n.ope ſe terrãq; Vt mos fuit pſcis ipe ſubigebat ꝓcul negocis.i.ab moleſtiis urbãæ uitæ.

Agriculturæ laudes

Scipio

PORPH.

¶Pecuſue e.a.ſ.f.L.m.p.ãbigua qdẽ elocutio ẽ:ſʒ cũ añ ſydus feruidũ dicat & calabriã mãifeſtiſſimũ ſit calidã eẽ:appet eũ hoc dicere nõ ut pecꝰ añ feruidiſſimũ æſtatis tp̃s ex calabris i lucaniã trãſeat. Circæa t.m.tuſculũ itelligẽdũ:ꝗa thelegonꝰ circes & ulyſſis filiꝰ hoc oppidũ cõdidit. Sẽſus ẽ ãt:at neq; i tuſculano poſſideã uillã ꝗ̃ ibi ædificia hẽat uſq; ad ipſã urbẽ. Satis ſu.b.t.d.Donatũ ſibi i ſabinis fundũ a mecœnate Hora.ſæpe teſtatꝰ. Quod u.a.u.C.t.ꝑ.qm̃ chremes nomẽ ſenis ẽ i comœdiis:ibi.n.ſenes fere auari fingũẽ uŕ ñ imerito Chremetẽ auaꝝ dixiſſe:ſenſus ãt ñ ſtudebo nũmos acqrere quos theſauris cõditos terræ ſubfodiã ꝑ qđ ait nolle nũmos hr̃e pl'es ꝗ̃ opꝰ ſit ac ꝑ qđ ſollicitã hʒ uitã. Diſcictꝰ a.ꝑ.u.n.diſcictos ꝑ negligẽtibꝰ ſolẽt dicẽ:nepotẽ ãt ueteres ꝓdigũ ac luxu.dicebãt:ꝗa ſuera ſolutiores delicatioriſq; uictꝰ ſoleãt eẽ ꝗ ſub auo nutriũẽ.

Beatus il.q.ꝑ.n.hæc ode laudes ruſticæ uitæ cõtinet negocia ãt hic moleſtias urbanæ uitæ uult itelligi.

ASCEN.

¶Nec ſup.ea ſpe.ut uilla ſup.mea:cãdẽs.i.nitẽs & ſplẽdẽs:(ut i epiſt.Hos ſolos aiũt ſapẽ & bñ uiuere:quoꝝ cõſpiciẽ nitidis fundata pecunia uillis)tãgat.i.æqpet altitudie:mœnia circea.i.a thelegono circes filio fabricata:tuſculi ſupni.i.multũ editi.Benignitas.i.benigna largitas tua:ditauit me ſatis ſupq;.Haud.i.nõ pauero

.i.noluero ſi decẽ pare.i.cõpare & acquirere:id qđ ego aut p̃mã.i.ĩfodiã terra ut chremes.i.comicus auarus:aut qđ ego pdã.i.pdigã ut nepos.i.lubricus & pditus puer:diſcinctus.i.diſſolutus & in oĩ luxuria diffluẽs.

ANTO. BEatus ille.ruſticã uitã iuſtis laudibus celebrat dicens.Ille beatus ſup.eſt:qui procul negociis.i.mercatibus & ſollicitudinibus urbanis exercet ut priſca.ideſt primi ſæculi gens.i.genus mortaliũ.

Vt priſca gens mortalium
Paterna rura bobus exercet ſuis
Solutis omni fœnore:
Neq; excitatur claſſico miles truci
Nec horret iratum mare
Forumq; uitat & ſuperbia ciuium
Portentiorum limina.
Ergo aut adulta uitium propagine
Altas maritat populos:
Aut in reducta ualle mugientium
Proſpectat errantes greges.
Inutileſq; falce ramos amputans
Fœliciores inſerit.
Aut preſſa puris mella condit amphoris.
Aut tondet infirmas oues.

Hominũ Victus ℭVt pri.g.m.hoĩes a prĩcipio genitos dĩt in agris paſtũ q̃rẽtes ſyluestri & ĩcondita uita trixiſſe:q̃bus herbæ & arboꝝ fruct⁹ ultro uictũ p̃berẽt:iideq; nullo ſubſidio fulti durã agebãt uitã.Erãt.n.nudi:nullo neq; ædium neq; ignis adiuento uſu:cibo in diẽ q̃ſito agreſtes fructus ĩuſum futuꝝ cõcedere & ſuare ad ægeſtatem ignorabãt.Expimẽto deide edoctos & ſpelũcas aiũt q̃ſiſſe ad euitãdã uim frigoris & fructus ſeruare cœpiſſe.Demũ notitia utilium reꝝ pcepta:cæteras quoq; uitæ hoĩum cõmoditates breui tpe eẽ adinuẽtas hæc & plura Diodo.in prĩcipio. Solutis oĩs fœ.liber ab oĩ debito a uſura:nõ.n.illi ſubiicit̃ aliquo pacto ſeu neceſſitatis ſeu lucri cã. Fœnus Fœnore:fœnus:ut Põpeius ſcri.appellat̃ naturalis terræ fructus ob q̃ cãm nũmoꝝ fœt⁹ fœnus ẽ uocatus.Marcellus uero ait q̃ fœnus dcm̃ ẽ quaſi fœtus uel fœtura:eo q̃ pecuniã piat. Neq; excitat̃:uitæ ĩcõmoda q̃b⁹ ruſtici carẽt pſeq̃t̃:nõ.n.ruſtici auaritiæ cã militiã ſubeũt:nõ nauigãdi curã:nõ ſalutãdi tædia. Claſſico truci:terribili tubæ ſonitu.Claſſi cũ ptere Claſſicum a dicimus & tubã ipſa3 & ſonũ.Eſtq; claſſicũ tuba retorta:qđ Ser.docet li.vii.æneĩ. Priſ.uero li.v.de.xii.ca.ait q̃ claſſes eq̃tũ ordĩes uocãt:q̃ maxĩe utunt̃ tubis.

Forum Forũq; ui.foꝝ iudicatoꝝ & litiũ ẽ ſedes:ut Marcel.docet.Foꝝ ẽ negociatoris locus:foꝝ ẽ ĩ quo iudicia fieri ſolẽt:ut Feſtus aſſerit. Supba ci.li.p hæc ſalutationũ officia inuit:hic ait poeta li.ii.Geor.Si nõ igẽtẽ foribus domus alta ſupbis:Mane ſalutãtũ totis uomit ædi-

Emolphus bus undã. Ergo aut.ruſticæ uitæ cõmoda atq; oblectationes ĩcipit explicare priuſq; de uerno tpe. Vitiũ ppa.i.ſtirpe ppagationũ uero gñã ac modus legito Colu.li.iiii.Cultutas ãt uitiũ & arboꝝ emolphus athenienſis iuenit:ut Pli.ſcri.li.vii.Acrõ ait adulta p adultaꝝ:qđ minime pbãdũ ẽ.Nã ut docet Col.li.ii.ppago.iii. anno a mẽe ſepabit̃ Palla.ẽt ſcri.Propagines poſt biẽnũ rãdicatas trãsferẽdas. Maritat po.hoc ait:qm ut

Propagies ſcri.li.iii.Colu.de arbuſtis.Vitẽ maxime populus alit:deide ulmus:deide fraxinus Pli.ãt li.xvii.de umbris ar

Populus boꝝ ſcribit populo nullã eẽ umbrã ludẽtibus foliis ſcribit idẽ q̃ ulmoꝝ leuis ẽ umbra:ẽt nutriẽs q̃cũq; opa

Arbor cat.Scribit itẽ arbores maritare niſi ualidas inimicũ eẽ enecãte ueloci uitiũ ĩcremẽto ppea igit̃ Hora.ait.Al

Vlmus tas maritat populos.Et colu.li.iii.Docet arbores.vi.anno ſi iã firmæ uidebunt̃ maritãdas. Reducta ualle.i.depſſa uel ſecreta q̃ĩ retroducta ſunt.n.ualles loca q̃ mõtibus ſubſidũt. Cõuallis:ut igt Feſtus ẽ planicies

Vallis ex oĩ pte cõpreſſa mõtibus collibuſue uallis ãt duobus laterib⁹ ĩcluſa planicies. Inutileſq;.f.r.a.Acrõ ait pu

Conuallis tatorẽ ſignat:qđ q̃dã minime ueꝝ ẽ:nã ille tm̃ ſignat̃ q pat ĩſitionẽ.Vñ ẽt Maro li.ii.ge.ait.Aut ruiſum enodes trũci reſecãt̃ & alte findit̃ ĩſolidũ cuneis uia deide feraces plãtæ imittũt̃.Naſo itẽ ait uenerit ĩſitio fac ramũ ramus adaptet.De ĩſitione ãt uideto Pli.li.xvii. Preſſa mella:pſſa ait qm̃ pſſis fauis mella defluũt. Vñ Maro.li.iiii.ge.ait.Mella p̃mes.Sũt ãt mellis cõficiẽdi tpa duo Ver atq; autũnus ſ3 uernũ ſuaui⁹ cãdidiuſq;

Oues ac oino pſtãtius autũnali ẽ auctor Ariſt.li.ix.de aĩali. Amphoris:amphora uaſis genus ẽ:a græcis ἀμφορεὺς dĩ. Tõdet ĩfirmas oues.i.ĩbecilles & molles.Vñ Maro.li.iiii.ge.ait.Glacies ne frigida lædat Molle pecus ſcabieq; ferat turpeſq; podagras.Collu.ẽt.li.vii.appellat pec⁹ molliſſimũ p̃terea palladi⁹ li.vi.de maio.ſcribẽs docet locis tẽperatis eo mẽſe ouiũ celebrãdã eẽ tõſurã:docet itẽ quo unguine pũgẽde ſint ut toto ãno curẽt̃.

ℭNeq; e.c.& reliq̃ eleganter oñdit ĩcõmoda uitæ:q̃bus ruſtici carẽt.Et ſupba ciuiũ potentioꝝ limina ſalu

PORPH. tationum officia dicit.Altas.m.p.pprie maritati arbores dñr cũ uites his adiungant̃:ſed ſpẽm propoſuit:nõ enim populi maritari ſed ulmi ſolẽt:hinc aũt iam cõmoda ruſticæ uitæ enumerare ac deſcribere ĩcipit.

ℭRura paterna:ideſt patrimonio ſibi acquiſita bobus ſuis:ideſt propriis exiſtẽs ſolutus omni fœnore.ideſt

ASCEN. debito exoluendi fœnoris cum nihil ad uſuram acceperit liber.Nec ipſe miles:quia non militat:excitatur truci ideſt feroci & ad ferociam inuitanti:claſſico:ideſt tubæ ſonitu bellicum canente:nec horret:ideſt cum horrore non formidat mare iratum:ideſt commotum uentis:quia non nauigat:& uitat forum:ſcilicet iudiciale:ideſt lites:& ſuperba limina ciuium potentiorum ideſt nulli clientelam quia nullius eget patrocinio p̃ſtat.Ergo quia alienis curis uacat:aut maritat:ideſt coniũgit quaſi indiſſolubili matrimonio:altas populos propagine:ideſt ſtirpe & palmitibus uitium:ſcilicet quas uites habent adulta:ideſt ad iuſtam ætatem perducta. Aut in red.Superiori coheret.eſt enim ordo aut populos maritat aut proſpectat:ideſt procul aſpectat greges mugientium.ideſt boum:errantes:ideſt late & libere paſcentes:in ualle reducta:ideſt incurua collis ambitum ſequente:& ipſe amputans falce:ideſt cultro ĩcuruo:ramos inutiles:ideſt infructuoſos:inſerit fœliciores:ideſt fœcundos per oculationem aut inſitionem:aut condit amphoris:ideſt uaſis late circũlatis dũ fiunt:puris.i.mundis mella preſſa.ſ.e fauis:aut tõdet oues infirmas uellerũ onere aut ſcabiæ depreſſa.

Vel quum

Vel quum decorũ mitibus pomis caput
Autumnus aruis extulit:
Vt gaudet inſitiua decerpens pira
Certantem & uuam purpuræ
Q ua muneretur te priape:te pater
Siluane tutor finium.
Libet iacere modo ſub antiqua ilice
Modo in tenaci gramine.
Labuntur altis interim ripis aquæ.
Q uæruntur in ſiluis aues.
Fonteſq; lymphis obſtrepunt manãtibus
Somnos quod inuitet leues

¶ Vel quum decorum: autumni commoda narrat. Decorum caput: poetico more autumnum deſcribit ANTO.
quaſi corporalem deum pomis coronatum. Feſtus inquit autumnum dictum: q tunc maxime augeantur Autũnus
hominum opes coactis agrorum fructibus. Vt gaudet ſcilicet ipſe ruſticus: ut autem nunc pro quam expo
nitur ſicut item inferius ibi has inter epulas Vt iuuat paſtas oues uidere properantes & cætera. Eritque tũc
admirandi aduerbium poſſet item exponi. ut quemadmodum. Certantem & uuam purpuræ. Nigram uuã Purpura
intelligit miro rubore quodam purpura enim piſcis eſt in concha degens quæ florẽ illum tinguendis experi
tum ueſtibus i mediis habet faucibus: liquoris hic mi
nimi eſt in candida uena: unde precioſus illi bibitur
nigrantis roſæ colore ſublucens: reliquum corpus ſte-
rile. Auctore eſt Pli. li. ix. Muneretur. Pli. li. xvi. ſcri. q
olim non guſtabant nouas fruges aut uina antequam
ſacerdotes primitias libaſſent. Aruorum autẽ ſacerdo Primitiæ
tes romulus i primis inſtituit. Muneretur: Munero Munero
& muneror actiua in ſignificatione recte dicitur in- Muneror
quit Porphyrio Priſcianuſque li. viii. docet antiquos Priapus
multa huiuſmodi protuliſſe ut partio: & partior reuer
to & reuerto & cætera. Priape: is deus nõ ſolum in ur
bium templis ſed in agreſtibus quoque locis tanquã
uinearum atq; hortorum cuſtos colebatur fructuum
fures caſtigans ei ſacra cum riſu & ludo fiebant fabu
labantur antiqui Dioniſii ac ueneris filium fuiſſe: aſſe
runtque nonnulli priſcos illos quum uellent hominũ
pudenda occulti⁹ nominare Priapum dixiſſe. Auctor
Dio. libro quinto Et nos latius libro quarto ge. Silua Siluanus
ne tutor finium: hoc ait quoniam ſiluanus aruorum
etiam deus eſt hinc Virgi. libr. octauo ait. ſiluano fama eſt ueteres ſacraſſe pelaſgos. Aruoꝝ pecoriſq; deo lu
cumque diemque. Qui primi fines aliquando habuere latinos. Libet iacere modo ſub antiqua illice. in an
tiquiſſimo codice manente in ſummi pontificis bibiliotheca apud ædem Sancti petri in Vaticano: hoc ſu-
periori coniungitur in aliquibus etiam diuidit Acron Porphyrio: & Diomedes coniungunt: & ita agẽdum
eſt nam ſupiori ſententiæ hæret. Dixit enim Vel cũ decorum mitibus & cætera. Libet: ſcilicet ruſtico. pla-
cet autem magis ut ſint uerba ipſius Horatii ſicut ſuperiora ad alſium fœneratorem quam ipſius alſii ut
Acron Porphyrioque uoluerunt: unde hyemis etiam commoda in ruſtica uita narrabit: ſicut ſuperius &
ueris & autumni. Præterea quo pacto potuiſſet urbanus ciuis ruſticas uoluptates narrare & oliuas aut lapa
thum & huiuſmodi præponere delicatis cibariis quibus fuerat aſſuetus. Horatius ergo illuc uſque proſequi
uidetur: hæc ubi locutus: quo in loco ſum eſt ſupplendum. Tenaci autem gramine dixit: quoniam gramen Gramem
geniculatis ſerpit internodiis: crebroque ab iis & ex gramine nouas radices ſpargit iumentis herba non alia
gratior ſiue uirides ſiue in fœno ſiccata quod e graminum genere ſeptem internodia habet efficaciſſime ca
piti contra dolores adalligatur. Gramen denique capiti circundatum ſanguinis naribus fluctiones ſiſtit.
Plinius ſcribit libro decimoquarto. Obſtrepunt: circunſonant & obmurmurant. Quæruntur aues: quæ-
runtur: ait quoniam ueteres omnium animalium uoces præter q̃ homines quærelam dicebant: ut Porphy-
rio aſſerit. Vnde Virgi. ait. Et cantu quærule rumpunt arbuſta cicadæ. item Et ueterẽ in limo ranæ cecine-
re quærelã. Et de bobus. Atque omne quærelis impleri nemus. Manantibus: edeuntibus ac profluentibus.
Somnos leues: perpetuum ſomni epitheton: Maro libro quinto. Quum leuis æthereis delapſus ſomnus
ab aſtris &c. deinde inquit ipſe: Volans tenroes ſe ſuſtulit ales in auras.

¶ Vel cum decorum mitibus pomis caput autumnus agris extulit: poetica fantaſia finxit autumnum: qua PORPH.
ſi corporalem deum pomis coronatum: inſitiua decerpens pira: merito inſitiua: nam pirorum arbores quæ
ſponte natæ ſunt neceſſe eſt dura atq; aſpera poma dent. Qua muneret te priape: & munero & muneror in
actiua ſignificatione recte dicitur. Quæruntur in ſiluis: aues quæruntur inquit qm̃ ueteres oium anima-
lium uoces præter quam hominis quærelam dicebant. Vir. denique & cantu quærele rumpunt arbuſta cica
dæ inquit: & de ranis & ueterem in limo ranæ cæcinere quærelam: & de bobus. Atque omne quærelis im-
pleri nemus. Fonteſque lymphis obſtrepunt manantibus ſomnos quod inuitet leues: ſuauis elocutio fontes
obſtrepunt quod ſomnos inuitet.

¶ Vel quum autumnus: pars illa anni inter æſtate & hyemem: extulit aruis caput ſuum decorum ideſt deco ASEN.
ratum & honeſtum pomis mitibus ideſt maturis: ut ideſt quam aut o quantum ſeu qualiter: guadet ſcilicet
agricola decerpens pira inſitiua ideſt ex inſitis ſuis: quia dulce eſt productos ſua opera decerpere fructus: &
decerpere uuam certantem purpuræ ideſt cum purpura in ſpecioſitate coloris: qua ſcilicet uua: muneretur
ideſt donet qua ſi primitiis frugum: te o priape deus hortorum & te o ſiluane tutor ideſt qui es tutor finium
ſcilicet agrorum eius. Libet ſcilicet agricolæ: iacere modo ideſt aliquando ideſt ſub ilice antiqua: modo in
gramine tenaci ideſt coherente aut attrahente: aqua labuntur interim altis ripis: & ita dulci murmure ſom
num prouocant: aues quæruntur ideſt concinnũt in ſiluis: & fontes obſtrepunt lymphis ideſt aquis: manan-
tibus ideſt ſcatentibus: quod ideſt quæ res: inuitet ideſt inuitare poſſit leues ſomnos.

ANTO. ¶ At cũ tonãtis. Nõc hyemis cõmoda ad ruſticã uitã explicat. Annus ibernus.i.hyems ipſa eſt enim ſynec-
Ibernus doche totũ pro pte ibernus. aoté ab imber deſcẽdit:dẽpta m littera:ut,a patre paternus: & a matre matern⁹.
imber aũt pro pluuia & oĩ humoꝛ ponit̃ imbres.i.pluuias. Pli.lib.ii.ſcribit ꝙ a terra caligo humida & ,ppter
uapores fumida exhalat hinc nubes ꝗ in ſublime ægreſſæ in liquorem ;ſoiuunt̃. Tonantis iouis.i.aeris: qui
uentus eſt & nubes imber poſtea:ut Varro ſcribit. Nos etiã latios diximus ode prima ibi manet ſub ioue fri-
gido uenator. Tonantis autem iouis dicit:ideſt aeris qm̃ ſi in nube luctet̃ flatus aut uapor tonitrua eduntur
ut docet Plini.libro.ii. Si erumpat ardens fulmina. Si
longiore tractu nitat̃ fulgetra. iis ſinditur nubes: illis
Amites prumpit̃. Plagas: de iis late in ode prima. Amitte
leui. amites pticæ aucupales:ut ſcribit Feſtus. Porphy
rio ẽt dicit eſſe ſurculas qbus rhetia in oenatione uel
in aucupio ſuſpenduntur. Qui aũt tramite legit nõ re
cte quidem. Cum ẽt antiqui textus amite habeant. Et
uerſus nõ cõſtaret:eẽt.n.ibi antibacchios: quẽ uerſus
iambicus nõ recipit legendo aũt aut amite pes erit da
ctylus: qui ab iambico recepi ſolet. Leui: expolito.
Rara: ,ppter maculas. Dolos appoſitio eſt. Laqueo.i.
Pedica. Aduenã gruẽ: de lõgiu qoo uenite grues. Pli-
ni. libro.x. oñdit ſicuti & Ciconiæ oeniunt: ſed grues
hyemis Ciconias uero æſtatis aduenas dicit eẽ. Præ-
mia: appoſitio eſt. Quis non malaꝝ: conclodit p̃di
ctis cõmodis & uoluptatibus ꝗnq; poſſe oblioiſci aua-
ritiæ & oĩum cupiditatũ. Malaꝝ: ſupple rerum ſeu
cupiditatũ. Amor: auatitia ipſa ꝗ quidem urbanis in
eſſe ſolet: id aũt ad illud rettulit ſolutus omni fœnore
nec excitat̃ claſſico miles truci &c. Quid ſi pudica uel
qd' utrunq;.n.eſt in antiquis codicibus. Quid ſopple
erit. q.d. uoluptas maxima: quod aũt pro ſed expone:
ſicq; ſententia iungent̃ illicuſq; non me lucrina &c.
In partẽ iouet do. Tũc mulier in ptẽ iuuat domũ: quũ
& ipſa quoq;: ut uir aliqd operat̃: quod iſeriora decla
rant. Sabina qualis: Iuue. ẽt ſaty. vi. ſabinas & apulas mulieres laudat: ait.n. intactior oĩ Crinibus effuſis bel
lum dirimẽte ſabina. Et paulo poſt ingt. Malo malo uenuſinam ꝗ te cornelia mater Gracchoꝝ pernicis ap-
puli.i.celeris & impigri. Sacrum focũ: diis.n. penatibus ſacer eſt ut ẽt Acron aſſerit. Porphyrio item ſcribit
focum eẽ deorũ penatium ara. Sunt aũt penates oẽs dii qui domi colunt̃ de is Seruius li.ii. æne. Veſtutis p
id ſicca oñdit. Subaduentũ.i.añ uel circa. Virgi.li.iii. Geor. Sub lucẽ exportant calathis pro ante lucem. ut ẽt
Priſcianus edocet Lætum pecus: pingue. Diſtenta: plena lactis. Siccet molgendo ſcilicet.

At cum tonantis annus ibernus iouis
Imbres niueſq; comparat:
Aut trudit acris hinc & hinc multa cane
Apros in obſtantes plagas:
Aut amite leui rara tendit retia
Turdis edacibus dolos:
Pauidũq; leporẽ:& aduenã laqueo gruẽ
Iucunda captat præmia.
Quis nõ malarũ quas amor curas habet
Hæc inter obliuiſcitur?
Quid ſi pudica mulier in partem iuuet
Domum atq; dulces liberos
Sabina qualis aut peruſta ſolibus
Pernicis uxor appuli:
Sacrum uetuſtis extruat lignis focum
Laſſi ſub aduentum uiri:
Claudenſq; textis cratibus lætum pecus
Diſtenta ſiccet hubera:

PORPH. ¶ At cum to.a.hy.io. annus hybernus pro hybernum tempus anni. Nota autem ſinecdochen eſſe annum
pro parte anni dicere ſit: & Virg. Nunc frondent ſilue nũc formoſiſſimus annus. Aut a.l.ra.ræ. amites ho-
dieque appallantur ſurculæ qoibus rhætia in uenatione uel in aucupio ſuſpendũtur: & eſt figura. εφεγιſ ...
quia rhætia doli ſunt. Q d ſi.p.m. in par. non ait ꝙ ſi pudica uxor ruſticis contingat qoalis ſabina: Nec.n.
eoiſtimat difficile ruſticã uxorẽ pudicã cum oẽs pudicas eẽ intelligi uelit: ſed hoc ait: ꝙ ſi & uxorem habeat
alioquin pudica eſt poteſt autem utiq; accidere. ot eſt conſuetudo ruſtica ut uxor ei non ſit uel quia nondũ
ducta eſt uel quia aliquo caſo adempta ſit. Sacrum uetuſtis extruat lignis focum. Proprie hoc uitæ ruſticæ
eſt focum amare. Sacrum aotem dixit quia ara deorum penaium eſt focus.

ASCEN. ¶ At cum annus ibernus.i. hyemales & plouioſus: comparar.i. accumulat: imbres & niues iouis tonantis.i.
aeris. Agricola ſup. aut trudit acris apros in plagas obſtantes: & hoc multa cane hinc & hinc .i. ab utroq; la-
tere.ſ. urgente aut ſectante: aot tendit rhetia rara.i. filia rarius contexta amite.i. ptica: leui.i. cito oolobili ot
aues opprimat: appoſitoriæ dolos: turdis ideſt auibus illis ædacibus.i. aſſidue edentibus (ſunt enim pingues.
unde Martialis inter aues turdus ſi quis me iudice certet inter quadrupedes gloria prima lepus) & captat la-
queo leporem pauidum: & gruem aduenam: quia ex thracia aduolantem appoſitorie præmia iocunda.ſ. do-
li & laboris. Quis non obliuiſcitur: ideſt obliuiſcat̃. inter hæc ſcilicet ſtudia malaꝝ ſup. curaruz: quas amor
habet. q.d. nullus: & ita quilibet. Eſt autem figuratus ſermo a ſeruio: ualla: ſulpitio & aliis notatus. Quid ſi
pudica. Ordo eſt legendo qoid. Quid ſup. erit aut dicas ſi &c. uel legendo ꝙ quæ particula conditionalis eſt
ſic. ꝙ ſi mulier.i. oxor pudica iouet domum in partem.i. pro parte. hoc eſt partim ſubeat onera domus: atq;
iuuet liberos dulces: & exiſtens talis qualis ſabina.ſ. molier a caſtitate moltũ olim iam laudata: & oxor appu
li pnicis.i. ſtrẽnui ad curſum & laborẽ: puſta ſolibos extruat lignis uetuſtis.i. diu cõſeruatis: & ita ſiccis uñ a
prouidentia laudãda uenit: focũ ſacrũ.ſ. penatibus: aut aule quẽ tanꝗ aras penatũ nihil impudicũ aut facere
aut loqui auſa ſit: aut ubi parcũ cõficiat ignẽ & ita lignis ſoiita ſit tanꝗ pcere ſacris ſub.i. pauloante aduẽtũ
uiri laſſi.ſ. labore. & claudens lætũ.i. ſanũ & bñ curatũ cratibus textis.i. ſeptis ex clatibus.i. cõtextis pticis af-
fectis: ſiccet.i. euacuet: lacte: hubera diſtenta.i. uſq; ad diſtentionẽ lactis plena: & promẽs dolio dulci: nõ cor-
rupto aut dulce adhuc uinum cõtinẽti: quia uina horna.i. eodẽ anno nata: apparet.ſ. ad uictum mariti.

Horne

ANTO.

¶Horna uina.hornũ exponit Nonius ipſius anni Porphyrio aũt huius anni.Sũt q uelint dici ab hoc & ãno dixerũt.n.hornã frugẽ:q̃ hoc anno prouenit. Dolio:dolia uaſa grãdia dicunt:qbus uinũ recondit. Auctor eſt Nonius. Inemptas:ſic ẽt eſt in antiquo textu. Virg.quoq; de ruſtico Sene.lib.iiii.g.dixit:Seraq; reuertens Nocte domũ dapibus menſas onerabat inẽptis. Nõ me lucrina:ordo eſt:nõ me magis iuuerint.i.delectauerint lucrina cõchylia magiſue rhõbus &c. Magis.ſ.q̃ dapes inẽptæ. Lucrina cõchylia:oſtrea ĩtelligit: nam Sergius orata primus optimũ ſaporẽ oſtreis lucrinis adiudicauit. A brũduſio poſtea aduecta oſtrea cõpaſcebantur in lucrino auctor eſt Plin.lib.ix. Strabo etiam lib.quinto ſcribit. Lucrinum ſinum captandi oſtreis huberrimũ. Sũt autem oſtrea piſces ſilicea teſta incluſi. Oui.libro quinto faſto. Oſtreaq; in cõchis tuta fuere ſuis. Cõchylia uero ſunt ex genere purpurarum ut oſtendit Plini.lib.ix. Rhombus:piſcis eſt planus:cui dextrum latus reſupinum eſt:ut idem libro.ix.ſcri. Et martialis ait. Quãuis lata gerat patella rhombũ. Rhõbus latior ẽ tamẽ patella. Plini.lib.ix.capi.liiii. docet. Rhõbũ rauẽnæ optimi ſaporis eẽ. Scari:ſic ẽ i antiqs codicibus ſic ẽt i Pli.nõ aũt ſcauri:græce etiã σκαρο dicit. Pli.lib.ix.capi.xv.ſcribit ſua tẽpeſtate Scaro prĩcipatũ datũ fuiſſe: qa ſolus piſciũ dicit ruminare herbiſq; ueſci non aliis piſcibus Carpathio maxime mari frequẽs ide auectos Tyberio claudio prĩcipe optatus. Elipertius ꝓfectus claſſis iter oſtiẽſem & cãpaniæ orã ſparſos diſſeminauit &c. Gelli⁹ ꝑterea lib.vii.cap.xvi. aſſerit Varronem ſcripiſſe. Scatos cylices ꝓſtantiores aliis. Heois fluctibus.i.orientalibus ꝓpter carpathiũ pelagus dixit:ubi ſcaroꝝ maxima copia:ut oſidim⁹ Carpathium uero pelagus tendit uſq; rhodum:Creteq; ac cyprum ut ſcri.Stra.lib.iii. Heois:p aſpirationẽ antecedẽtem hic ſcribi debet:nam uenit ab heos quod eſt dies & aurora. Eos.i.mane pleriq; non aſpirant inde uenit Euos eoa.um:ſemper producta prima heous uero cum h corripit ſemper. Intonata. Priſci.li.ix.ſcribit Hora.hoc loco intonata: protuliſſe ſ̃m analogiã pro intonita. Intonata:ſonora effecta. Hyems:tẽpeſtas. Aphra auis:gallinam numidicam dicit:ut ſcrib. Porphyrio. Pli.ẽt lib.x.meminit de numidicis auibus in parte aphricæ Numida. Varro aũt lib.iiii.ſcribit gallinas aphras fuiſſe grandes & uarias quæ propter penuriam ſuo tempore magno uenibant in precio. idem Plinius lib.decimo capitu.xxix.ſcribit De meleagridibus Aphricæ gallinarum genus gibberum uariis ſparſum plumis. Quæ nouiſſime ſunt peregrinarum auiũ immenſas receptæ &c. Attagen ionicus:hanc aũt maxime ionius celebrat:uocalis eſt alias captus uero obmuteſcẽs quondam exiſtimatus inter raras aues:ut Plini.aſſerit libro.x. Ionicus:ionia cariæ iuncta eſt in ionia aũt Miletus atq; Epheſus optime urbes atq; clariſſimæ:ut ſcribit Strabo.li.xiiii. Iucundior:q̃ inuit agrorum fructus cætera alia ſuperare. Iucundior ſupple eſt. Lapathi:huius herbæ uis ructus facit urinam eiet: caliginem oculorum diſcutit:nec a malua diſſimiles effectus hẽt:ut ſcribit Pli.lib.xx.ſcribitur aũt cũ thu. Maluæ:malua græce μαλαχη dicit ab emolliẽdo uentre:ut innuit Plin.li.xx.ꝑterea μαλαχω mollio ſignificat μαλακοϛ uero mollis dicit. Oñdit ãt poeta agꝛꝫ ultra pomoꝝ cõmoda afferr quoq; ſaluferas herbas.

Et horna dulci uina promens dolio
Dapes ineptas apparet?
Non me lucrina iuuerint conchylia
Magiſue rhombus aut ſcari:
Si quos heois intonata fluctibus
Hyems ad hoc uertat mare.
Non aphra auis deſcendat in uentrẽ meũ
Non attagen ionicus
Iucundior:quam lecta de pinguiſſimis
Oliua ramis arborum.
Aut herba lapathi prata amantis & graui
Maluæ ſalubres corpori.

Oſtrea
Conchilia
Rhombus
Scari.
Carpapathium
Heous
Eous
Gallinæ numidicæ
Attage
Ionia
Miletus
Epheſus

PORPH.

¶Et horna dul.uina promens dolio horna uina dicitur huius anni non ergo dulci dolio: ut dicta eſt ſed trãſlatio epitheton dulcia uina intelligamus:hoc quoq; autem ad idioma ruſticæ ſimplicitatis pertinet hornũ uinum bibere. Dapes inemptas apparet. Vergilianum eſt:ſic & ille cum de uita ruſtica loqueretur ait dapibus menſas onerabat inemptis. Non me lucrina iuuerint conchylia magis uel rhombus aut ſcauri. Si quos eos intonata fluctibus hyems ad hoc uertat mare:intelligi uult ſacros piſces in orientali maneſſe: & difficile fieri ut etiam in italia capiantur:niſi quos inde uiolentia tempeſtatis adduxerit. Non aphra auis : aphram autem gallinam numidicam dicit. Non attagen ionicus:cum attagenas fœminino genere uulgo dicant attẽdendũ quod maſculino genere hic dixerit. Attagen autem auis aſiatica inter nobiliſſimas habita. Ionicus uero ab ionia dictus quæ eſt regio Aſiæ in qua eſt urbs epheſus.

ASEN.

¶Dapes inemptas:ut ex agro aut horto decerptas ſi inquit hæc faciat:conchylia ideſt oſtrea & ſimilia:lucrina ideſt in lucrino ſinu capta:uel rhombus piſcis planus apud reuennam optimus:aut ſcari ſcilicet piſces carpathii maris ruminantes:ſi hyems ideſt tempeſtas:intonata ideſt ſonora effecta quaſi tonitru(Notandum autem tonatum dici ſicut tonitum & ſonatum ſicut ſonitum Nam primo ſermonum dicet magna ſonaturum) uertat quos ideſt aliquos tales piſces:fluctibus heois ideſt orientalibus:ut a carpathio mari:ad hoc ideſt noſtrum hoc eſt italicum mare:hic inquam omnia licet delicatiſſima : non iuuerint ideſt oblectauerint magis me:quam dapes inemptæ & ab uxore pudica & ſedula decoctæ. Et auis aphra ideſt aphricana : ut numidica gallina:non deſcendat iocundior in uentrem meum: & attagen:auis prius quam capta eſt uocalis i ionicus i ionia potiſſimum repertus:non deſcendat iocundior in uentrem meum:quam oliua lecta de pinguiſſimis ramis arborum:aut herba lapathi ideſt lapathium ipſum:amantis prata ideſt ſponte naſcentis in pratis:& quã maluæ ſcilicet herbæ:ſalubres ideſt ſalutem efferentes:corpori graui ſcilicet excrementis:quia mollificant uẽtrem:ſicut & lapithium:ut dicetur ſecundi ſer.ſatyra quarta.

Vel agna feſtis cæſa terminalibus
Vel hædus ereptus lupo.
Has inter epulas ut iuuat paſtas oues
Videre properantes domum?
Videre feſſos uomerem inuerſum boues
Collo trahentes languido
Poſitoſqꝫ uernas ditis examen domus
Circum renidentis lares
Hæc ubi locutus: fœnerator alphius
Iamiam futurus ruſticus
Omnem redegit idibus pecuniam
Quærit calendis ponere.

ANTO. ¶ Terminalibus. Termino ſacra fiebāt ꝙ ī eius tutela fines agroꝝ eē putabāt: deniqꝫ Numa pōpilius ſtatuit
Terminus eū q̄ terminū exaraſſet: & ipſum & boues ſacros eē. Auctor eſt Feſtus: qui ēt ſcribit ꝙ termonē Ennius termi
Termialia nū dixit. Eſt aūt termō græca dictio q̄ nobis terminū ſignificat. Oui. ꝓterea li. ii. faſt. x. kal. Martii die. xx. Fe-
bruarii. Termino deo ſacra fieri ſolita quē doo dñi de parte diuerſa coronabāt bina ferta & bina dona ferētes
inde cōis terminus ſpargebat̃ cæſo agno: uel porca lactāte. Vicinia oīs ad dapes ſupplex cōueniebat cantans
termini laudes. Diony. itē li. ii. ſcri. Pōpiliū iuſſiſſe unūquēqꝫ circūſcribere fundos ſuos: ſacroſqꝫ finibus lapi-
des apponere: lapideſqꝫ ipſos ſacraſſe Ioui terminalia
ſtatuiſſe: deinde ei ſacra quot annis oēs die conſtituta
facere ſup locū ipſum coeūtes: hoc romani terminalia
a termonibꝰ uocāt fineſqꝫ ipſos uniꝰ litteræ mutatiōe
a nr̄a lingua inqt Diony. ꝓferētes terminos appellant
quos ſiqs occultauiſſet: aut trāſtuliſſet: ſacrū eū eē dei
lege ſtatuit: ita ut uolēti eū occidere tanq̄ ſacrilegū &
ſecuritas adeſſet & purgatio pollutionis. Deos. n. puta
bāt terminos: ſacrificabātqꝫ eis nō animatū aliquod:
neqꝫ. n. pium ē cruentare lapides: ſed plures & liba atqꝫ
alias quaſdā fructū primities: hæc ex Diony. Hædus
Hædus is ut Varro ſcribit dictus ē q̄ſi fœdus: ſic. n. Sabini di-
cebāt ille ēt ſircus: Romani uero hircus dixerūt. Lo-
co. n. f. Sabinorū romani aſpirationē ponebāt: ut aiūt.
Has iter æpulas: poſt ciboꝝ frugalitatē enarratā alias
ēt explicat uoloptates. Vt iuuat. i. quēadmodū: ſeu q̄
ut diximos. Poſitoſqꝫ uernas: ordo ē. Et uidere uer
nas: appoſitio: examē ditis domus poſitos circūrenidētis lares: poſitos āt inqt circa lares. i. focos qm̄: ut ēt oñ
dit Col. lib. xii. Villicus ruſticos epulari circa larē dñi focū familiarē ſemp cōſueſcere debebat: & idē Hora.
ſat. yi. lib. ii. de uita ēt ruſtica ait. O noctes cœnæqꝫ deū q bus ipſe meiqꝫ Ante larē ꝓprium ueſcor. Vernaſqꝫ
Vernæ procaces paſco libatis dapibus. Vernas aūt filios intelligit. Vernas: uernæ appellant̃ ex ancillis ciuiū Ro-
manoꝝ uere nati: qꝺ tēpus anni maxime naturalis fœturæ eſt: hic aūt uernas pro natis poſuit: Nā & Maro
lib. ii. geor. de ruſtica uita ait Interea pēdet dulces circū oſcula nati. Ditis examē domus. i. qꝺ ſolent eſſe in
domo dioitis cui plures ancillæ plures uernas edūt. Renidētis lares. i. ſplēdentes focos. Colebant. n. domi
lares in ipſo foco: qui deoꝝ penatiū ara ē: ut ēt Porphy. edocet. Vñ Naſo quoqꝫ triſt. li. i. de uxore inquit illa
Lares ſed ante lares ſparſis ꝓſtrata capillis Cōtingit extinctos ore tremēte focos. Cato itē in re ruſtica ait. Pater fa
Focus milias ubi ad uillā uenit ubi larē familiarē ſalutauit fundū eodē die ſi pōt circūeat &c. Deide inferius de uil-
lici offō ait. Focum purū circūuerſū quottidie priuſq̄ cubitū eat hēat. Calē. nonis feſtus dies quā erit coro-
nā in focū indicat ꝑ eos itaqꝫ dies lati familiari pro copia ſupplicet. Et Colu. lib. xii. de Villico inqt. Conſue-
ſcatqꝫ ruſticos circa larē dñi focū familiarē ſemp epulari. Ergo lar ē ipſe focus. Et Tibul inqt. Vos quoqꝫ fœ
licis quōdā nūc paupis agri Cuſtodes fertis mūera ur̄a lares. Hæc ubi lo. ſ. ſom iqt Hora. qꝺ magis placet
Fœnerator ut dixi: q̄ uti Acrō Porph. extimāt. Verba. ſ. fuiſſe Alphii: ꝙ ſi eēt Alphiꝰ ipē hucuſqꝫ ab ipō pricipio dixiſſet
nō tm̄ ab illo uerſu libet iacere ut putāt qdā. Fœneraror. Maiores nr̄i in legibꝰ poſuere furē dupli cōdēna
ri: fœneratorē q̄drupli. Quāto peiorē ciuē exiſtimarit fœneratorē q̄ furē hīc licet exiſtimare. Et uirū bonū
quū laudabāt: ita laudabāt bonū agricolā: bonūqꝫ colonūqꝫ āpliſſime laodari exiſtimabat̃ q ita laudabat̃.
Hæc Cato ſct. ī re ru. merito igit̃ in fœneratorē Hor. inuehit̃. Redegit: collegit exegitqꝫ a debitonbꝰ ſuis
Idus ꝑdia cōparaturꝰ cognoſcēs iā ruſtice uitæ oblectationē iucūditatēqꝫ. Idibꝰ: idus uocāt̃ dies q diuidūt mēſem
iduare. n. hetruſca līgua diuidere ē. Vñ uidua q̄ſi ualde idua aut uidua. i. a uiro diuiſa auctor Macro. li. i. ſat.
Calendæ Calēdis: calēdæ initia menſiū dicunt̃ a καλῶ. i. uoco nā minor pōtifex nouæ lunæ primū obſeruabat aſpe
ctū: uiſa regi ſacrificulo nūciabat: itaqꝫ ſacrificio ab rege & miore pōtifice celebrato. idē pōtifex calata. i. uo
cata ī capitoliū plæbe iuxta curiā calabrā: qꝺ nūero dies a calēdis ad nonas ſupeſſent ꝓnūciabat. hic & ipſi
curiæ ad q̄ uocabant̃: calabræ nomē datū ē iō āt minor pōtifex nūeꝝ dieꝝ: q ad nonas ſupeſſent calando ꝓ
ferebat: & poſt nouā lunā oportebat nonaꝝ die populares q in agris eēnt cōfluere ī urbē: accepturos cās fe-
Nonæ riaꝝ ab rege ſacroꝝ ſcituroſqꝫ qd eēt eo mēſe faciēdū uñ qdam hic nonas æſtimāt dictas: q̄ſi nouæ initium
obſeruatiōis uel qꝺ eo die ſemp ad idus nouē dies putēt̃ auctor Macr. lib. prio ſat. Ponere apud alios. ſ. fœ
noris cauſa per qꝺ oſtendit poeta nō facile quēquā diſcedere poſſe ab auaritia & ſolita fœnoris cupiditate.

PORPH. ¶ Vel agna feſtis cæſa terminalibus Vel ædus ereptus lupo: icude exꝑſſit ruſticoꝝ frugalitatē. Videre. feſ-
ſos uomērē ſuerſō boues Collo trahētes lāguido hoc uirgilianū illud ē. Aſpice aratra iugo referūt ſupēſa iu-
uēci. Lāguido āt collo laſſo: & utiqꝫ ooluptas dño hoc cogitāti q̄ntū utilitatis ex aratione agrorū cōtulerit.
Poſitoſqꝫ uerna ditis examē domus: hoc ē y uernæ ditē domū faciōt hic ditē freq̄ntē ac familioſā accipe: ne
ultra ditē domū nūc ītelligas cū de ruſtico patre familias loqtur. Hæc ubi locutus fœneraror alphius iam
futorꝰ ruſticꝰ & reliq̄: urbaniſſime poſtremo finxit hæc nō de ſua pſona dicta eē: ſed de cuiuſdā fœneratoris
ꝑ qꝺ uult ītelligi neminē ſcire qd iucūditatis habeat ruſtica uita: nec tñ qſq̄ ab ea ī q̄ cōſueuerat ꝑt diſcedere

ASCEN. ¶ Vel ag. c. f. r. i. termio deo ſacris ul' hædꝰ erepꝰ: uulneratꝰ tñ lopo. Vt. i. ob q̄lr: & ē cū admiratiōe iocūda
dcm̄. iuuat ul. ī. h. ſ. inēptas ep'las: oues paſtos ꝓperātes domū: & uidere boues ſei. tra. col. lāguido. i. lāguēti &
ex laboꝛ demiſſo uomerē iuerſū. i. cōtrario mō ab aratiōe: ꝗa ſurſū uerſū: ꝓperātes domū: & oidere uernas. i.
ex ācillis ſuis natos: appoſitoriæ: examē. i. fœturā ſeruoꝝ per modum apium eductorum: domus ditis. i. di-

nidẽtis.i.ſplẽdẽtes & oĩ nidore torſos. Vbi.i.poſtq̃ locutꝰ ſup.ſum inqͭ poeta:hæc.i.hmõi laudes agricolturæ alphiꝰ fœnerator.i.uſurariꝰ:futurꝰ.i.q decernit fieri:iã iã.i.ꝓpe diẽ:ruſticꝰ.i.agricola aut ruri uiuẽs:redegit.i.coaceruauit.idibꝰ.i.ad idus alicuiꝰ mẽſis q̃ circa mediũ eiꝰ ſunt:oẽm pecuniã.i.fortẽ pecuniariã ad uſurã datã:ſed ſup.q̃rit ponere.i.iteꝝ ad uſurã dare:(nã q dat ponit ad uſurã nũmos ponit eos:accipiãt : q aut ſe ære aliẽo diſſoluit repõit eos)calẽ.ſ.ꝓxie ſeq̃ntibꝰ:& ita nõ tenet deſiderio:niſi dũ eius cõmẽdationẽ audit.

Argumentum. Odes.iii.

Ode.iii.dico.diſtr ad Mecœnatẽ in Alliũ.

PArentis olim ſiquis impia manu
Senile guttur fregerit.
Edat cicutis Allium nocentius
O dura meſſorum ilia.
Quid hoc ueneni ſæuit in præcordiis
Num uiperinus hic cruor
Incoctus herbis me feſellit:an malas
Canidia tractauit dapes?
Vt argonautas præter omnes candidum

PArentis olim:hac ode Mecœnatẽ allogtur. ANTO.
Alliũ deteſtãs.Eo ſi qdẽ æſo offenſus poeta fuerat ut ſi dicit illud cicutis uiperinoq; ſanguine eẽ nocẽtiꝰ.Metꝝ uero idẽ ẽ cũ ſupioribus. Senile guttur.Sunt.n.ſenes moroſi & anxii grauesq; oĩbus:hic Iuue.ſat.x.inqͭ Viſq; adeo grauis uxori:natiſq; ſibiq;:Vt captatori moueat faſtidia Coſſo.

Cicutis:cicuta uenenũ eſt publica olĩ Atheniẽſium. Cicuta
pœna inuiſa ſemini & foliis refrigeratoria uis:quæ ſi enecat:incipiũt algere ab extremitatibꝰ corporis.Venerem extinguit teſtibus circa pubertatẽ illita:hæc & plura Plini.lib.xxv. Alliũ.i.aſperi ſaporis:& quo plu Allium
res nuclei fuere hoc ẽ aſperius tediũ huic quoq; halitu ut cæpis:ſerpẽtes abigit & ſcorpiones odore: beſtiarũ oĩum ictibus medet antiq & inſaniẽtibus dabãt crudũ oculos hebetat inflatiões facit ſtomachum lædit copioſius ſumptũ ſitim gignit.auctor.pli.lib.xx.Galieni aũt auctoritate:alliũ ẽ tyriaca ruſticoꝝ.Dura meſſoꝝ ilia.Virg.ẽt in buccu.ait Theſtilis & rapido feſſis meſſoribus æſtu allia ſerpillũq; herbas cõtũdit olẽtes.Hoc alliũ.ſ.Præcordiis.Exta hoĩ ab iſeriore uiceꝝ pte ſeparant mẽbranis:q̃ præcordia appellãt q̃a cordi ꝓtendũtur.Pli.lib.xi. Canidia:ſub hoc canidiæ noĩe inqͭ Porphyrio Gratidiã neapolitanã unguentariam itelligi uult:q̃ ueneficã Hora.ſemp iſectat.Vñ ẽt:iii.ode ſequẽti in eã ſcri. Vt argonau.ordo eſt Medæa:ut.i.poſtq̃ mirata eſt Iaſonẽ ducẽ cãdidũ ꝓter oẽs argonautas illigatuꝝ tauris ignota iuga ponxit:hoc.ſ.allio id autẽ poetæ fictio ẽ:ut allii uim oñdat. Argonautas:Iaſon Eſonis filius iuxta peliõ montẽ nauĩ ædificauit ingẽtẽ poſtea optimos eoꝝ q ſecũ irẽt elegit nu.liiii.quoꝝ clariſſimi erãt Caſtor &:Pollux :Hercules. Telamon: Præcordia
Orpheus & ipſe Iaſon nauis argo dicta eſt ab argo eius architecto:uel ab eius uelocitate:quam a ꝓſo appellabant.Demum in colchos appulerunt:ut aureum uellus arriperent cõicato autem conſilio cum medæa regis Aeetæ filia ſe adiutricem ad perficiendum certamen pollicita eſt.Iaſon iureiurando data fide uxorem ſibi eã futuram perpetuo ſpopondit:inde medæa argonautas ad templum duxit Martis:qui peremptis cuſtodibus erepta aurea pelle ad nauem reuerſi ſunt.Medæa draconem pellis cuſtodiæ incubantem : ſemperq; uigilem ueneno perimẽs cum Iaſone mare conſcendit.Cum ipſo demum Medæa annis.x. corinthi conuixit:ex quo filios etiam peperit poſtea uero Iaſon glaucæ creontis corinthi regis filiæ amore captus uirginem nuptui a patre petiit qua ſumpta medæam Iaſon urbe expulit.Sed noctu regiam ingreſſa medicamẽtis quibuſdam i motata faciem domum incendit radice quadam ab circe inuenta:ea uirtute:ut incenſus ignis nequiret extingui:Iaſon tamẽ euaſit glauca Creonte lq; igne abſumpti ſunt.Quidam ſcriptores uolunt Medeæ filios dona quædam ſponſæ attuliſſe uenenis illita:quæ quum illa corpori applicuiſſet:incidiſſe in morbum : & patrem auxilium filiæ ferentem:quum corpori illius hæſiſſet ilico expirit aſſe:irata autem medæa q Iaſon euaſerat:in eius calamitatem omnes iugulauit natos:excepto uno qui fugit:is Theſalus dicebatur:deinde fidiſſimis ſociis fugæ aſſumptis medæa noctu ex corintho fugiens thebas ad herculem iuit: Iaſon uero ſibi ipſi mortem conſciuit:relicto Hercule athenas ad Aegeum regem ſe cõtulit: inde phœniciam petiit poſtea ad ſuperiores Aſiæ partes tranſiens clariſſimo hæſit regi.Ex quo medum filium peperit a quo medi populi dicti ſunt.Tragici poſtmodum miranda quædam de medæa uariaq; ediderunt hæc omnia ex lib.v.Diodo.diximus & plura in Iuuenalis ſatyra prima.Et in buc.Aegloga quarta:uideo item Naſonis epiſtolam:ubi creuſam appellat non glaucam:uideo item libro ſeptimo met.

PArentis olim ſiqs impia manu.Senile guttur fregerit.Execrat alliũ ſignificans ſe grauiter uexari PORPH.
edat aũt dicẽdũ potius q̃ edis:q̃m ſic declinat edo:es eſt:deinde mõ optatiuo tpe futuro utinam edã edas edat:pluraliter edamus edatis edant:& alliũ dicẽdũ:ut ſolũ doliũ: nõ ut uulgo alleum. O dura meſſoꝝ:illa q fetidũ alliũ prandent de q̃bus & Virgi.in bucco.Theſtylis & rapido feſſis meſſoribus æſtu allia ſerpillũq; herbas cõtundit olẽtes. Edat cicutis:cicuta herba ẽ uenatiſſima. An.m.c.t.d.ſub hoc canidiæ noĩe gratidiã neapolitanã unguentariã intelligi uult:q̃ ueneficam Hora.ſemper inſectat ſed q̃a nõ licet ꝓbroſum carmẽ in quẽq̃ ſcribere iccirco ferẽ poetæ ſimilia effingunt:ſic & Virg.in buccho.ꝓ cyteride lycoridẽ appellat. Cãdidũ me.mi.eſt ducẽ:Iaſonẽ ſignat cãdoris aũt noĩe & Virg.ſignificatiõe pulchritudinis ſemp utit:ut cãdidus inſuetũ mirat limẽ olympi.Et cãdida dido:& cãdida maia.Notam aũt hiſtoriã hũc in locum conuertit q̃ſi medæa allio perunxerit Iaſonem: ut eum muniret aduerſus uim taurorum flammam ſpirantium:qui iuſſu regis ſubiiciendi erant ſi uellet pellem auream accipere.

PArentis.Allii morſu læſus poeta dire ipſum execrat dicẽs.Siqs fregerit olim.i.quouis tpe manu ASEN.
impia.i.contra pietatẽ maxime facientẽ:guttur ſenile parẽtis:edat q̃ſi ꝓ iuxta pœna: alliũ nocẽtiꝰ cicuti.i.q̃ ſiticulæ herbæ ſucco frigidiſſimo nacãtis:cuiꝰ hauſtu ſocrates extictꝰ dr.O dura ilia.i.

ſteſtina meſſoꝝ:q̄bus.ſ.alliū dulce refrigeriū p̄ſtat cum poetæ tm̄ fecerit cruciatū. Quid hoc ueneni ſup.eſt qđ ſup.ſæuit in p̄cordiis:aut qd.i.per qd hoc ueneni ſæuit i p̄cordiis.i.uicinis cordi? Nū.i.nūqd cruor uipi n⁹.i.uipæ ſerpētis ueneno ſiſſimæ icoct⁹.i.imixt⁹:aut inatus his uerbis:hoc ē alliis:fefellit me:q.ſ. herbas pu tabā eē:an canidia hoc ē cratidia uenefica tractauit.i.infecit contractu herbas malas.i. noxias mihi?

Medæa mirata eſt pucem
Ignóta tauris illigaturum iuga
Perunxit hoc Iaſonem.
Hoc delibutis ulta donis pellicem
Serpente fugit alite.
Nec tātus unquā ſiderum inſedit uapor
Siticuloſe appuliæ:
Nec munus humeris efficacis herculis
Inarſit æſtuoſius.
At ſi quid unquam tale concupiueris
Iocoſe mecœnas precor:
Manum puella ſuauio apponat tuo
Extrema & in ſponda cubet.

ANTO. ℭMirata ē.d.ipſa medæa apud Ouid.inq̄t Cur mihi plus æquo flaui placuerit capilli.Et decor & līguæ gr̄a ficta tuæ?Et formoſus eras:& me mea fata trahebant Abſtulerat oculi lumina nr̄a tui. Ignota iuga:Medæa Iaſoni inq̄t Dixerat interea tibi rex: ut dura feroꝝ iſolito p̄meres oomere colla bouī. Martis erāt tauri pluſq̄ per cornua ſæui.Quoꝝ terribilis ſp̄ūs ignis erat. Aere pedes ſolidi p̄tentaq; narib⁹ æra.Nigra p afflatus:hæc quoq; facta ſuos. Hoc delibutis.Ordo ē Vlta pellicē donis delibutis hoc.ſ.allio &c. Delibotis:hoc ē unctis a delibuit.i.ūxit. Serpēte fugit alite ubi medeæ uene nis noua nupta arſit cū regia Creōtis illius patris filios medæa iugulauit enſe i Iaſonis patris ultionē:īde Dra cōib⁹ ablata ē athenaſq; adiit:ubi ab ægeo rege ēt tha lamo recepta fuit:hæc ex lib.vii.met. Vapor: æſtus hoc loco alibi fumus uel nebula uel odor. Sideꝝ uapor.Caniculæ exortu accēdi ſolis uapores: qs ignorat inq̄t Pli.lib.ii.Cuius ſideris effectus ampliſſimi i terra ſentiunt̄ feruit maria exoriēte eo fluctoāt i cellis uina. Canes q̄dē toto eo ſpatio maxime I rabiē agunt̄. Canicula āt dr̄ p̄ciō.i.ań canē:q̄a ań canē maiorē exoritur.

Canicula Vtq; Colu.docet.vii.kal.Aug.canicula apparet:quo tpe caligo fit æſtuoſa. Siticuloſæ:q̄ ſemp ſitit. Appuliæ:accolæ tractū oēm poſt calabros appuliā uocāt:ut ſcri Stra.lib.vi.in ea.ut ſcri.Ptolo.urbes ſunt Theanū: Nuceria:Arpi:Canuſiū:Mōs garganus. Munus her.Hercules eurynomū pueꝝ miniſtrātē ſibi in cœna a ui

Hercules Neſus no calefactus pugno occidit iuitus.Qua ex re dolore p̄culſus Calydonia cū uxore deianyra iloq; puero ex ea orto receſſit.Quū in itinere ad Euenū p̄ueniſſet flumē neſſum cētaurū repit p̄cio uiatores flumē trāſuehētē:hūc traductā deianyrā uiolare conātē muliere uiri opē iplorāte hercules ſagitta transfixit: cū prius nō deianyrā cognouiſſet.Moriturus ex uulnere pollicitus ē ei ſe amoris medicamētū traditurū: quo nullā p̄ter ſe mulierē hercules aliā appeteret:iuſſit itaq; ſemine qđ ex eo excideret cū oleo & ſanguine ex ſagitta deflu ente imixto herculis tunicā ungere:quo dato cōſilio quū expiraſſet illa clā hercule qđ mādatū erat aſſūpſit: lōgo poſt t p̄e hercules captā Iolē ſecū ducēs Euriti filiā ex Euboea in mōtē p̄fectus ē noīe cyneum.ibiq; ſacra facturus lycā domeſticū quēdā ad uxorē deianyrā in trachinā miſit:ut ei ueſtē q̄ in ſacris uti cōſueuerat afferret.Quæ quū a lyca amorē Ioles p̄cepiſſet cupiēs ſe oībus amore p̄ferri tunicā iuxta cētauri cōſiliū tīxit hāc a lyca rei inſcio delatam Hercules indutus medicamenti ui paulatim inualeſcente torqueri maximo dolore cœpit. Virus.n.ſagitte ueneno uipereo infuſæ corpus conſiciebat:itaq; lycā ueſtis latorē primum occidit.

Herculis mors Deianirā uero intellecta re laqueo uitā finiuit:Hercules autē cōſtructa pyra in Oeta mōte ex reſponſo apollinis:& deſperata ſalute in pyram aſcendit rogans:ut ignem ſubiicerent:tunc philoctetes in gratiam ſagittarum:quas ei hercule:relinquerat pyram ſoccedit:ſubitoque fulminibus circum cadentibus pyra exuſta eſt. Accedentem Iolao ut oſſa colligeret:quum nullum penitus repertum eſſet: credentes herculem ſecundum oraculi reſponſa ad deos tranſlatum illi ut heroi ſacra quædam fecerunt:hæc meminit Diodo.libro quinto. Quod etiam libro nono met.Oui.ampliſſime ſcribit. Efficacis hercolis.id quidem herculis p̄peruū eſt epithetō: Efficax n.dr̄ q facile pōt efficere & iplere qcq̄d uoluerit:Iocoſe iocis gaudēs:Spōda:exteriore p̄te lecti.

PORPH. ℭHoc de.u.d.p.ſ.ſ.a.ut cum ait ruens uolens adderat.Nec munus hu.effica.herculis: de ueſte illa loquitur ſanguine:Ne ſi delibuta quam e Deianira coniuge oblatam hercules cum ſe induiſſet incendio eius abſumptus eſt:efficacis autem perpetuum epitheton uult eſſe herculis. At ſi quid unquam tale concupiueris ioco ſe mecœnas præcor:oportune iocoſum appellat cui uelit iocos ſuos commendatos eſſe.

ASCEN. ℭMedæa uenefica illa notiſſima apud colchos:ut ideſt poſtq̄ mirata eſt Iaſonem ducem.ſ.argonautarum: candidum.i.formoſum:præter ideſt ſupra omnes argonaotas ſcilicet reliquos perunxit ip̄m illigaturum.i. qui erat illigaturus tauris ſcilicet ferociſſimis:iuga ignota ideſt inſolita & non prius impoſita:hoc ſcilicet ueneno allii. Et ſu.ipſa ulta pellicem ſcilicet glaucam creontis regis corinthiorum filiam ab Iaſone ductam: donis ideſt quibuſdam munuſculis a filiis ad matrem allatis:delibutis ideſt inunctis atq; infectis hoc ſcilicet ueneno quod in allio eſt.(Non tamē putat ad allio effectum:ſed tantam uim allio eſſe: ut talia fieri poſſint) fugit ſerpente alite ideſt alato poſt incenſam regiam:ut Māci.recitat. Nec tantus uapor.i. exhalatio ignea; ſiderum.i.ui ſiderum demiſſa:inſedit onquam appuliæ ſiticuloſæ:quia æſtuoſæ quātus ſu.ardor allii inſedit mihi:nec munus herculis efficacis ideſt ad herculem efficacis uirtutis uirum miſſa tunica quam camiſiā uocant.uenenato ſemine & ſanguine infecta:inarſit humeris ideſt in humeris herculis:æſtuoſus ideſt ardentius quam ſu.allium inarſit præcordis meis. At o mecœnas iocoſe ideſt qui iocis gaudes: ego præcor ſi concupiueris unquam:quid ideſt aliquid:tale ideſt allii eſum:puella apponat tuo ſuauio ideſt oſculo aut ori manum ne.ſ.os ipſius cōtingas:& cubet extrema ſponda.i.p̄te lecticæ ultīa:hoc ē eā des pœnā: ut ab amica ſpernaris.

Argumentum

Argumentum. Odes.iiii.

ANTO. POcta ĩ Menã libertũ ĩuehit̃:is.n.pecunia ſupbus erat:& ordīe eqſtri receptus:tribunuſq; militũ factus. Acrõ autem & Phorphyrio ſcribunt Menam Cn.pompei magni libertum fuiſſe. Deinde apud ſex.Põpeium magni filium manſiſſe:quo qdem exercente pyraticã ad auguſtũ pfectus claſſis relicto ſexto confugit:iteꝗ; poſtea ad ſextum reuerſus eſt:rurſus illo relicto ad auguſtũ redijt: a quo tribunus militum factus eſt:Sue.ẽt ſcri.neminem unq̃ libertinorum adhibitũ ab auguſto cœnæ excepto Mẽa.ſed aſerto ingenuitatẽ poſt proditã ſexti Põpei claſſem.Metrũ uero eſt primæ ode epodum ſimile.

Ode.iiii.dic.diſt.in Menã Cn.Põ.libertũ.

LVpis & agnis q̃ta ſortito obtigit
Tecum mihi diſcordia eſt:
Ibericis peruſte funibus latus:
Et crura dura compede:
Licet ſuperbus ambules pecunia:
Fortuna non mutat genus.
Vides ne ſacram metiente te uiam
Cum bis ter ulnarum toga

Sortito: ex ſorte & naturali diſpõne. Naſo quoq; in ibin ait. Pax erit hæc nobis donec mihi uita manebit Cum pecore infimo quæ ſolet eſſe lupis. Ibericis funi Iberia bus græci eãdem iberiam & hiſpaniam noiabãt: ſic ẽt romani.ut Stra.ſcri.lib.iii.Ptole.item li.ii.ſic ait Hiſpaniæ quæ apud græcos iberia dicit̃ tres ſunt: regiones. Betica. Luſitania:ac Taraconenſis. Ibericis funi: oſtẽdit eũ fuiſſe Põpei regimẽ in iberia:pompeius.n.in iberia ſæpe contra ſertoriũ pugnauit a ſenatu qdẽ miſſus cũ metello in ſertoriũ & ppenna demũ obtrũcato ſertorio a ppenna amico:quẽ & heredẽ inſtituerat. Pompeius ipſe plenã uictoriam hũit nouiſſime cõtra perpẽnã pugnauit:qui captus & occiſus iberici belli finis extitit.ſcri.ea Apia.lib.i.lib.item.ii.aſſerit.quo tempore Põpeius brũduſiũ ſe contulit timore cæſaris:eius exercitum in iberia cõſediſſe:oĩbus in promptu patis:quocũq; neceſſitas ire cogeret. Erant aũt illic petreius & afranius põpei ꝓtores cõtra quos cæſar ipſe pugnauit: ac uicit. Eoſq; ad põpeium liberos redire cõceſſit:relicta hiſpania ſibi poſſidẽda:pp hæc igit̃ oñdere uĩ Hora. menam põpei remigẽ in iberia fuiſſe. Ibericis funi. Sparthũ herba eſt ſpõte naſcẽs: & q̃ non queat ſeri carthaginenſis hiſpaniæ citerioris portio nec hæc tota montes quoq; ſpartho opit:id in aqs mariq; inuictũ eſt: in ſicco ꝓferũt e canabi funes:in uſu eſt nauiũ armamentis iũco græci & ad funes uſi ſunt:ide trãſlatus a pœnis ſparthi uſus. Pli.auctor lib.xix. Meminit itẽ Gelli.lib.xvi.ca.iii.dicens igit̃ Hor. ibericis funibus ſparthi funes ĩtelligit q̃bus nautæ utunt̃. Peruſtæ latus:puſtũ hñs funiũ uidelicet flagris:p qd eũ uiliſſimũ ignauiſſimũq; fuiſſe remigẽ oñdit. Crura:tibias intelligit. Crus.n.nũc coxa nũc tibia dicit̃. Dura cõ.ferreis annulis & pedicis q̃les qdẽ remiges ipſi ferre ſoliti. Sacrã uiã. Via ſacra illa qdẽ erat:ut legit̃:q̃ a capitolio tẽdit ad Titi arcũ:Sic dicta:ut Varro ſcri.q̃a ſacra quotquot mẽſibus ferebant̃ in arcẽ.i.capitoliũ. Et per q̃ augures ex arce pfecti ſolebãt inaugurare. Scribũt alii ĩ hac uia:q̃m iuxta forũ romanũ erat:fructus & poma uẽdi ſolita. Vñ ait in arte Ouidius. Rure ſuburbano poteris tibi dicere miſſa illa uel ĩ ſacra ſint licet empta uia. Cum bis ter.ordo eſt. Cum toga ulnarũ bis ter:per qd̃ amplam fuiſſe oſtẽdit:hinc etiã ait Ammianus. Sudãt ſub põderibus lacernarũ. Iuuena.quoq; ſat.i.Criſpinũ eiuſdẽ fortunæ cũ mena de toga ſic taxat. Cum pars niliacæ plebis:cum uerna canopi Criſpinus tyrias humero reuocante lacernas. Ventilet æſtiuum digitis ſudãtibus aurum. Vlnarum. Seruius in buco.& lib.iii.geor.ſic ait. Vlna ſm alios utriuſq; manus extenſio eſt:licet Sueto.unum cubitum uelit eſſe tantummodo:qd̃ magis uerũ eſt.hæc ille:hic uero cõuenit magis:prima ſignificatio:ut intelligamus amplitudinem togæ:non longitudinem:ut aliqui ſentiunt.

PORPH. LVpis & agnis quanta ſortito obtigit tecum mihi diſcordia eſt. Hanc æglogam ĩ Menam ſcripſit libertum pompei magni qui perfectus claſſis fuit ſexto Pompeio bellum aduerſum Auguſtum cæſarem gerente. Hic cum claſſe ad Cæſarem tranſierat:deinde ad ſextum redit & rurſus refugit ad Cæſarẽ. Tecum mihi.di.eſt intelligendum hic extrinſecus tanta.ſic enim conſequens erit elocutio:quanta ſortito attigit diſcordia lupis & agnis.tanta mihi tecum eſt. Hybericis poſte funibus latus.reſtibus cæſum ſæpe ac per hoc malum ſeruum fuiſſe uult intelligi: hybericos autem funes ideo dicit quia in beria.i.hiſpania plurimum ſpertum naſcit̃. Vides ne ſacram metiente uiam cum bis ter ulnarum toga ora aduertat huc & illuc liberrima indignatio ideſt uides ne ut euntes ora huc & illuc uertant. Ordo eſt:uideſne ut liberrima indignatio uertat huc & illuc ora euntium te metiente ſacrã uiam:cũ bis ter ulnarũ toga liberrima indignatio. Signat ãt populum ex indignatione:q; ille oblitus conditionis tam magnificus ĩcedat detorquere ab illo aſpectum:& bene liberrimam indignationem dixit:q; libere ac palam hunc uidentes inſeruitutem inuehunt̃ cum bis ter ulnarũ togã hoc eſt cum ſex ulnarũ toga hãc ãt iuſtæ togæ mẽſurã ĩtelligẽdũ ẽ.

ASEN. LVpis & agnis. Menam libertinæ conditionis hoĩem quanto odio proſequatur ob ſuperbiam eiꝰ commemorat:hac ode dicens. O ſuper:mæna peruſte latius ideſt habens latus perudum funibus hibericis ideſt chordis:nauium ex ſpartho iberico factis frequenter ictu quaſi igni induratum: & peruſte crura ideſt habens crura peruſta & compreſſa dura compede(cum ſcilicet ad tranſtra alligatus remigaret)tanta ſup.diſcordia eſt mihi tecum:quanta diſcordia obtigit ſortito ideſt ex ſorte ideſt natura quam animalium quodque naſcendo ſortitur:lupis:& agnis qui inter ſe inimiciſſimi ſunt. Cauſam additionam licet tu amboles ſuperbus pecunia ideſt propter pecuniam adulatione & fraude partam:tamen fortuna non mutat genus ideſt propterea non minus es degener & minime generoſus. Videſne. Arguit eum ex cæcatum ſtrepitu fortunæ non uidere importunitatem ſuam dicens. Videſne:ne o mæna:ut ideſt qualibet liberrima ideſt nullo metu diſſimulata indignatio ſup.eſt:cum toga ſcilicet tua:bis ter ideſt ſex ulnarum:

Vt orã uertat huc & huc euntium
Liberrima indignatio:
Sectus flagellis hic triumuiralibus
Præconis ad faſtidium
Arat falerni mille fundi iugera:
Et appiam manus terit:
Sedilibuſq; magnus i primis eques
Othone contempto ſedet.
Quid attinet tot ora nauium graui
Roſtrata duci pondere
Contra latrones atq; ſeruilem manum.
Hoc hoc tribuno militum?

AOTO. ℭ Liberrima indignatio ideſt iuſtiſſima & ingens: libere enim non timide agebatur in eum. Sectus flagellis. ideſt uirgis ceſus. Iuue. ſat. uide mulierum ſæuitia in ſeruos ait Hic frãgit ferulas rubet ille flagellis: hic Scu- (Flagella triumuiri) rica &c. Vbi non ſecat ſed rubet in omnibus legitur: flagella autem dicunt ſummæ arborum partes ab eo q̃ uẽto⁊ crebros flatus ſuſtineãt. Virgi. lib. ii. geor. Neue flagella ſumma pete. Triũuiralibus: Innuit me nam publice quoq; in maius dedecus fuſtigatũ. Triũuiri. n. ſuppliciis p̃erant: hic ſic Salu. in Catili. ait. Triũuiroſ q; ad ſuppliciũ poſtulabat. Soſia itẽ in Plauti amphi. ſic inqt. Quid faciã nunc ſities uiri me in carcerẽ cõpegerint. Inde cras e promptuaria cella deponat ad flagium. Plini. quoq; lib. xxi. cap. iii. ſic ait. Atq; ob id duci eum in uincula. Triumuiri iuſſiſſent: Vt q; Liuius lib. xi. ſcribit. Triumuiri capitales: tũc primum creati ſunt ubi curius denatus cõſul Samnitibus cæſis ſabiniſq; uictis bis in eodem magiſtratu triumphauit. Præconis ad faſtidium ideſt tamdiu cæſus donec etiam præconi faſtidio eſſet. Per quod itelligendum dum noxii cedebant p̃cones tubas iſlare ſolitos. Qui mos adhuc (Phalernũ) mea i patria uelitris ſeruari ſolet. Phalerne fũdi. Secũda uini nobilitas phalerno agro erat: q; ager a ponte cãpano leua petẽtibus urbanã coloniã Syllanã nup capuæ cõtributã incipit: ut ſcribit Pli. lib. xiiii. In agrum uero phalernũ Appia uia ibat: pp̃terea appiæ quoq; meminit. (Iugerum) Iugera: iugeri mẽſura in ducẽtos & quadraginta lõgitudinis pedes dimidioq; i latitudine patet. Auctor Quintilia. lib. i. Teſte aũt Plinio lib. xviii. iugerũ uocabat q̃d uno iugo boũ in die exarari potuiſſet. (Viæ præclare) Appiã: p̃clariſſime ſũt uiæ: ut Strabo ait. li. v. Appia. latia. Valeria. Appia q̃dem ad mare uſq; ſinueſſã p̃tẽdit. Valeria uero in ſabinã uſq; ad maros. Hæc a tyburtinis capit initiũ: in ea appiã & ualeriã media latina eſt: q̃ ad caſinũ oppidũ cõiungit appiæ: a capua decẽ & nouẽ diſtãs ſtadiis. Pli. aũt ſcribit. Appiũ Claudiũ cæcũ in cẽſura uiã uſq; Brunduſiũ lapidibus ſtrauiſſe. Vñ illa appia dicta ẽ. Mannis: mãni equi dicti q; mãſuetud: nẽ manuũ ſequant: uulgo burrici dicebant: ut Porphy. ſcri. Sedilibus primi. Pedian⁹ in orõne p Cornelio ſic ait. Quã quã L. roſcius. Otho biennio añ cõſul firmauit in theatro: ut eqtibus romanis. xiiii. ordines ſpectãdi gratia darent. Et Sene. epiſtola. xliiii. inqt. At me hercle multis. xiiii. gradus clauſi ſunt nõ oẽ curia admittit. L. ẽt flo(Otho)rus lib. xix. epi. Liuii ſic ait. L. roſcius tribunus plæbis legẽ tulit: ut eqtibus romanis in theatro. xiiii. gradus p̃ximi aſſignarent. Othone contẽpto. i. ſpreta Othonis lege. Quid attinet. Quid p̃deſt inqt Hora. expugnas pyratas & manũ ſeruilẽ. Cum mena olim & ſeruus & pyrata cũ ſexto. ſ. Pompeio nunc tribun⁹ ſit militũ. Roſtrata ora nauium: proras intelligit habentes in fronte roſtra ærata pp ſcopulo ſcilicet ne oſtendantur. Cõtra latrones. cõtra pyratas itelligit. Sex. n. põpeius maria oĩa dep̃datoribus iſeſtabat: ita ut romani maxia fame augerent. In ſicilia aũt nauali p̃lio eũ Agrippa deuicit: ut li. v. Appia. ait: de quo latius ode. vi. li. i. iã diximus. Seruilẽ. m. Syrus qdã in ſicilia ad libertatẽ & arma ſeruos cõcitauit. Itaq; ſexagita ſeruo⁊ milia collegit iure belli refractis ergaſtulis. Inde caſtella uicos oppidã miſerabili de reptione uaſtauit: cœpit & caſtra p̃to⁊. Tãdẽ pp̃ẽna impatore ſuppliciũ de eis ſumptũ ẽ apud ethnã iterũ poſtea inſurrexere: ut prius ſæuientes, Aqlius tãdẽ deleuit. Tertio duce ſpartaco & gladiatores & ſerui multo peiora fecerũt demũ Licinius craſſus eos circa brutiũ angulũ ſupauit. Hæc oĩa late hñtur apud Luciũ florũ. Hoc hoc tri. mi. i. & latrõe & ſeruo.

PORPH. ℭ Sectus. fl. h. t. Triũuiralibus aũt q; dixerit ſpecialis elocutionis uſum eẽ p̃ generali puto: neq; n. triumuiris tm̃ ſed ẽt aliis poteſtatibus ius ẽ alienos ſeruos flagellare. Præconis ad. f. aſpere donec aliud agẽtibus triũuiris p̃co cum uellet deſinere iuberet. Et ap. m. t. elegãter mãnis: q̃a nimiarũ delitiarũ aſſuẽtia ẽ equos burricos habere: mãnos ãt equos uulgo burrichos appellãt. Appia pro q̃libet uia poſuit. Arat p̃prie q̃a phalerni agri meminerat: quo. ſ. appia uia neceſſe ẽ ire. Sedilibuſq; magnus in primis eqs. Othone contẽpto ſedet: & magnus eques & ſedilibus in primis eũ uehemẽti indignatiõe p̃fert: ex q̃ttuor aũt ordinibus quos lege Roſcius otho. tri. ple. in theatro q̃ſtori ordini dedit quo primi uerſus tribunitiis uacabãt. Quid attinet: tot ora nauiũ graui roſtrata duci põdere cõtra latrones atq; ſeruilẽ manũ. Sẽſus ẽ quid p̃deſt claſſe roſtratis nauib⁹ ducere aduerſũ latrones ac fugitiuos: quos ſextus põpei⁹ armauit: cũ hũc patimur tribunũ eqtẽ romanũ eẽ.

ASCEN. ℭ Vertat. i. uertere faciat huc & huc. i. in q̃libet. partẽ: ora euntiũ. i. tranſeũtiũ: & hoc te metiẽte. i. eũdo mẽſurante: uiã ſacrã quæ ducit i capitolium. Indignatio autem populi eſt dicentis: hic. ſ. qui tam pompoſus incedit. Sectus ideſt conciſus: flagellis triumuiralibus ideſt iuſſu triumuirorum incuſſis: ad ideſt uſq; ad faſtidiũ ideſt tedium & contemptum: præconis ſcilicet inflantis tubas & pronunciantis crimina ipſius tantis per dũ cædebatur: arat mille iugera fundi phalerni ſcilicet fertiliſſimi præcipue uini: ſed poteſt uideri ad ſuperbiã eius dictum: q; optimi uini fundum aret. & terit mannis ideſt equis in deliciis habitis: appiam. ſ. uiã: huc illuc q; obequitando: & ipſe effectus magnus eqs ſedet in primis ſedilibus. ſ. quattuordecim eqtibus aſſignatis in theatro: othone ſcilicet. L. roſcio: qui eam legem: tulerat: ſpreto ideſt contempto quia libertinæ cõditiõis cedo eũ locũ occupauit. Quid attinet ideſt ad rẽpu. faciet & quid p̃deſt: tot roſtra ora nauium duci. i. educi graui pondere contra latrones ideſt pyratas atq; contra manũ ſeruilẽ. i. ſeruorũ ſub ſyro. ſparthaco & ſimilibus graſſantiũ. Hoc hoc. i. tam tali hoie: tribuno. i. exiſtẽte tribuno militũ? q. d. hũc potius debellandum q̃ illos.

Argumentum

¶ Argumentum Odes. V.

ANTO.

HAec ode in canidiã ueneficã ſcribitur:ea quippe adamans uerum:a quo ſpernebatur p̃textatũ pue rũ cũ ſagana ueia:& folia ueneficis mulieribus clam cœperat:ſpoliauerat:in foſſam uſq; ad mẽtũ cum incantata aqua imerſerat:quo ex illius fame deficientis medulla:& iecore amoris poculum parare poſſet:puer aũt ſalutis expes diris iprecationibus illa eſt inſecutus. De eadẽ uero canidia latius Epodo.iii.diximus. Præterea de canidia:& Sagana lata idẽ Hora.ſcr.in ſat.viii.i.li.ubi incipit carmen. Vidi ego met nigra ſuccintã uadere palla canidiã &c.

Ode.v.dicolos diſtr.in Canidiã ueneficã.

AT o deorum q̃dquid in cælo regis
Terras & humanum genus.
Quid iſte fert tumult⁹:& q̃d oĩu3
Vultus in unum me truces?
Per liberos te (ſi uocata partubus
Lucina ueris affuit)
Per hoc inane purpuræ decus precor
Per improbaturum hæc iouem.
Quid ut nouerca me intueris?aut uti
Petita ferro belua?
Vt hæc trementi queſtus ore conſtitit
Inſignibus raptus puer:
Impube corpus quale poſſet impia
Mollire thracum pectora.
Canidia breuibus implicata uiperis
Crines & incorruptum caput.

Eſt autem metrũ primo ſimile. At o deorũ. Timẽtis pueri uerba ad deos. At enim timoris interiectio eſt q̃ q̃dẽ plenã affectus motuſq; animi ſignificationem habet. Deorũ q̃cq̃d.i.q̃cũq; dei in cœlo regitis terras & hoies. Fert:apetit. Tumultus:mulierum furor. Ec q̃d ferũt.i.appetũt. Per liberos:te canidiã puer orat iã ſe capiẽtem. Veris p̃tubus.i.legitimis filiis.uel nõ fictis partubus:p quod inuit eã uel nõ peperiſſe:uel ex adulterio cõcepiſſe. Lucia:hãc grauidæ iuocabãt:q̃m exactis mẽſibus lucem naſcentib⁹ iuno p̃bet unñ appellatur iuno lucina ab iuuando:& lucæ:ut Varro.docet Mac.li.vii.ſcribit qũo diana q̃ luna eſt αρτεμις dr̃ q̃ſi αεροτεμις hoc eſt aerem ſecã. Lucina a parturientib⁹ iuocatur:q̃a primũ eius munus eſt diſtẽdere rimas corporis:& meatibus uiã dare:quod eſt accelerãdo partu ſalutare. Inane:uanũ nõ enim ſibi p̃derat. Purpuræ de p̃textã itelligit. P̃riciis.n.bulla aurea cũ toga cui purpura prætexebatur utebantur.cordis aurẽ figuram in bulla ante pectus annectebãt.ut illam inſpicientes ſe hoies cogitarent ſi corde p̃ſtarent. Togã uero p̃textã ferebãt:ut ex purpuræ rubore ingenuitatis pudore te gerenſ:ut Mac.li.i.ſat.ſcr. Petita.ſ.h.leonem intelligit:uulneratus enĩ obſeruatione mira p̃cuſſorẽ nouit: & in q̃talibet multitudine appetit. Eũ uero q̃ tela q̃dem miſerit:ſed tñ non uulnerauerit correptũ raptatũq; ſternit nec uulnerat:auctor Ply.lib.viii. inſignibus:hoc eſt p̃rexta & aurea bulla. Impube.c.ſup.tale erat. Trhacũ.p.ſunt enĩ trhaces bellicoſiſſimi & ſi crudeles. Hic pollid.li.ii i æne.hic æneæ.heu fuge crudeles terras. Mela.ẽt ſcri. Thraces feroces eẽt & imites:uñ ut inquit q̃dã feri ſunt:& ad mortẽ patiſſimi nec fœminis q̃dẽ ſegnis eſt animus:ſup mortuorũ uirorũ corpora interfici:ſimul ſepeliri uotũ eximiũ hñt. Eſt ãt thracia europe regio iuxta myſiam:& macedoniã:& propontidem:ut li.iii.Prolo.edocet. Dio.ẽt aſſerit thraces p ampliſſimã regionẽ diffuſos p̃tĩ ad latus p̃põtidos maris colere:p̃tĩ ad helleſpõtũ cõiectos p̃tĩ ẽt ad ægeũ teneř.

Lucina
Lucina
Iuno
Artemis
Lucina
Bulla prætexta
Leonis natura
Thraces feri
Thracia

PORPH.

AT o deoꝝ q̃cquid i cœlo.r.t. Verba p̃textati uociferãtis in domo canidiæ:quẽ ſignãt a bea furtiz raptũ:ut necromãtiã ex eo faceret. Et bñ abrupta exclamatio in cœlũ:hoc enim dicit peremptũ eſt quicquid in cœlo eſt regens terras. Quid iſte.f.t. Tumultũ aũt dicit rapinæ ipſius quã paſſus eſt. Aut q̃uid oĩum uultus in unũ me truces. Earum dicit quæ cum canidia cõſcie miniſtræ ſceleris huius furant. Per hoc inane purpuræ decus præcor:quo magis oneret atrocitatẽ ſceleris huius p̃textatum ac per hoc honeſtum ac delicatum facit hunc puerum eſſe. Inane ergo decus purpuræ:apud eam inane intellige:quæ.ſ.ſine reſpectu æquitatis eius in eum ſæuiat. Inſignibus raptis puer:impube corpus:inſignia pueri intellige raptam prætextam ac bullam σχημα εφεξ[illegible] puer impune corpus:hoc eſt impube corpus erat. Quale poſſet ipia mollire trachũ pectora:ẽt trachũ ſic dr̃ illud apud Virg.q̃s talia fando Myrmidonũ dolopũ ue aut duri miles ulyſi:p̃ ẽt Myridonũ dolopũ ue. Brẽnib⁹ i.u.c.&.i.c. Furiali habitu eã deſcripſit & breues uipere p̃petuo επιθετο dr̃:nã ſũt nota ãt ẽ figura elocutiõis illigata crines:& illigata caput.

ASCEN.

AT o deoꝝ. Canidiã ueneficam q̃ puerũ p̃textatum ad ueneficium rapuerat taxans iducit ipm puerũ in raptu ſic q̃ritantẽ. At.q.d.ut hũanas opes nõ iplorẽ:o q̃cq̃d deoꝝ.i.q̃cũq; exñs deus in cœlo regis terras & genus humanum:quid iſte tumultus:ideſt mulierum furor fert:ideſt affert noui: aut quid ſibi uult:ecquid uultus truces omniũ.ſ.harum ueneficarũ ſcilicet Saganæ. Veiæ. Foliæ & Gratidiæ ſeu Canidiæ ſup.conuertuntur in me unum. Ego præcor o canidia ſup.te per liberos.ſ.tuos quorum memoria quia illis ſimile contingere poſſet:mihi perdere deas:ſi lucina uocata.i.inuocata a te:affuit ueris.i.non ſimulatis p̃tubus.i.ſi quos liberos habes:& ii qui tui dicunť non ſunt ſuppoſiti ſed tui p̃corem per hoc decus purpuræ.i.p̃ẽ r hanc prætextã quã ut nobilis puer ferebat:inane.i.nihil mihi p̃ficiens:quia nihilo minus raptor & p iouẽ improbaturũ.i.damnaturũ hæc & ita de te ſupplitia ſumpturũ:q̃d intueris me ut nouerca aut & bella.ſ.leo petitã.i.laceſſita ferro?hacten⁹ ſũt pueri uerba. Vt hæc tremẽti. Verba ſũt poetæ narrãtis qũo ueneficæ illæ ducæ canidia pueꝝ idulgẽtẽ iclemẽter abripuerũt dicẽtiſq; ſic.ut.i.poſtq̃ puer q̃ſtus i.cõqueſtus.hæc.i.hmõi quæ dcã ſũt:ore triſti cõſtitit iſignib⁹.ſ.nobilitatis & gñis:uidelicet p̃texta & bulla aurea raptis exñs corp⁹ ipube ſu.tale q̃le poſſet mollire ipia pectora thracũ.i.barbaroꝝ ferociũ:q̃les ſť thraces. Canidia magr̃a ueneficarũ iplicata crines & caput incõptũ.i.habens eas implicata more furiarũ:uiperis: ideſt ſerpentibus uenenoſis:breuibus:pro modo capillorum uetulæ:nam uult illi uiperas pro capillis fuiſſe.

Iubet ſepulchris caprificos erutas
Iubet cupreſſos funebres
Et uncta turpis oua ranæ ſanguine:
Plumamq; nocturnæ ſtrigis
Herbaſq; quas colchos atq; iberia
Mittit uenenorum ferax.
Et oſſa ab ore rapta ieiunæ canis
Flammis aduri colchicis.
At expedita ſagana per totam domum
Spargens auernales aquas
Horret capillis: ut marinus aſperis
Echinus. aut currens aper.
Abacta nulla ueia conſcientia
Ligonibus duris humum

ANTO. ℂ Caprificos: e caprificus ſylueſtri gñe ficus nū̃q matureſcẽs: eius uirtutes ſunt plurimæ. Quarū una ē ꝙ
Caprificus caprific⁹ ferociū tauroꝝ collo circūdata in tñ rabidū naturā cōpeſcit: ut ĩmobiles p̄ſtet. ply. li. xxiii. ita ſcr.
naſcit̃ āt in parietibus: & ſaxis monumẽtis: hic aliq dictā putāt caprificū ꝙ pietes qbus naſcit̃ carpit.
Cupreſſus Cupreſſus. f. Cupreſſus diti ſacra ē: & iō funebri ſigno ad domos poſita: ut ply. li. xyi. ſcri. Set. āt li. yi. æn.
ſic ait. Cupreſſus adhibet̃ ad funera: uel ꝙ cæſa nō repullulāt: uel ꝙ p eā funeſtata oñdit̃ domus: ſicut læ/
tā frondes idicāt feſtę. Varro tñ dicit pyras iō cupreſſo circūdari pp granē uſtrinę odorē ne eo offendatur
pop uli circūſtātis corona: q̃ tādiu ſtabat rñdēs fleti/
busꝑficę plāctuū principi: q̃diu cōſumpto cadauere
& collectis cineribus dicebat nouiſſimū uerbū illicet
qđ ire licet ſigñat. Vñ eſt. Dixitq; nouiſſima uerba:
hęc Ser. ibi. Et ferales añ cupreſſos conſtituūt. Fune
Funebre bres luctuoſas: funerum uero dicitur quod ex funere
Funerum conſtat: funeſtum quidem quod funere inquinatum
Funeſtum eſt. Turpis. r. de rana rubeta intelligit: cuius & in ter
Rubeta ra: & humore uita plurimis referta medicaminibus
ut plyni. lib. yiii. docet dicuntur autem rubetę quia in
ueperibus: & rubis uiuunt ut idem ſcribit libro xxix.
Et li. xxix. de ouis aſerit qūo ranæ hñt: & cū ouis ſo/
Striges cietatē ſimul frōti ĩpoſitę ꝯ epiphoras. Strigis: đ ſtri
gibus li. yi. ſa. ſic ait Naſ. Sūt auidę uolucres: ñ q̃ phy
neia mẽſis Guttura fraudabātꝫ ſed genus ide trahūt.
Grāde caput: ſtātes oculi roſtra apta rapiæ. Canicies
pēnis: unguibus hamus ĩeſt. Nocte uolāt: pueroſq; pe
tūt nutricis egētes. Et uitiāt cunis corpora rapta ſuis.
Carpe dñr lactētia uiſcera roſtris. Et poto plenū ſan/
guine pectus hñt. ē illis ſtrigibus nomē: ſed nois hui⁹
cā ꝙ horrēda ſtridere nocte ſolēt. Colchos. a. i. he regiones ſibi cōiunctę ſūt ĩ pōto ꝓuincia ad ſeptētrio
Iberia nē: de qbus late Ptole. li. y. ĩ pō. āt ꝓuētus eſt maloꝝ graminū. Hic ęgl. yiii. Maro. legit̃. Has herbas atq;
Pontus h̃ pōto mihi lecta uenena ip̃e dedit mœris naſcnnt̃ p̄lima pōto. Flā. c. q̃les media colchis tractauit. Ep.
ēt pe. idē Hor. de canidia ĩqt. Cale ſuenenis officia colchis. Saga. alterius ueneficę nomē. Expedita ac/
Auernus cincta. Auernales. a. Cōtiguus baiis lucrinus adeſt ſinus ĩtra quē auern⁹ ē: ĩ auerno maiores nři ĩqt Str.
li. y. hōericade functoꝝ uaticinia fuiſſe fabulis edidere. Eſt āt auernus: & fūdo: & oſtio ſūt cōmodus: &
magnitudie: & natura portū ꝯtinēs Supcilia q̃dā ardua auernū undiq; circūcludūt p̄ter oſtiū. Str. tpa amœ
nus culta molis oli āt agreſtib⁹ referta nemoribus & ꝓceris arboribus in uia: q̃ ſupſtitiōe q̃dā umbris obſcu
rarū ſinū reddebāt. Rumor erat ĩdigenaꝝ ſup uolātes aues q̃s teter exhalās odor exaiaret ĩ ipſas aq̄s deci/
dere: ſicut ĩ locis ad plutonē deſerētibus: hāc āt locoꝝ ptē plutoni dicatā opinabāt̃: placatiſq; prius p ſacri
ficia diis manibus illuc ĩtrabāt: aderat enĩ q talibus exponēdis ductores eēnt ſacerdotes locoꝝ fructus pci
piētes: fons uero ibi fluuialibus ſcātes aq̄s excurrit ĩ mare ab eius uſu abſtinebāt oēs Stygias opinātes eſſe
aq̄s. eo ĩ loco cōſtructū erat oraculū: ex aq̄rūq; feruore uicinaꝝ phlegetōrē eē cōiectura ſactitabant: & ex
acheruſia palude iuxta miſenū. hæc ex Str. Auernales. a. ĩ auerno defūctoꝝ uaticinia fiebāt: q̃ loci ps plu
tōi dicata exiſtimabat̃. Maro quoq; de Didone ueneficia ꝓ amore parāte dixit li. iiii. æn. Spſerat & latices
ſimulatos fontis auerni. Erat. n. ꝓpe fons in mare excurrēs: a cuius uſu abſtinebāt oēs: ſtigias opinātes eſſe
Echinus aquas: ut latius paulo ſupius diximus. Echinus. echini piſces ſūt e cācroꝝ gñe. ĩ qbus ſpie ꝓ pedibus: igre
di ē iis orbē uolui: ora ĩ medio corpe in terrā uerſa: ply. li. ix. id ſcri. eſt ēt terreſtris echinus q echinacius ali
ter dicitur. Ab. a. remota a nulla conſcia. i. cognitiōe ſui ipſius cordis. Veia alterius ueneficæ nomen.
Ligonibus: ligo ruſticū inſtr̄m eſt: dicit̃ aūt ꝙ propter latitudinem ſub terra facilius leditur: ut Var. docet.

PORPH. ℂ Iubet ſepulchris. c. c. nō ide iubet: ſed ex ſepulchris notiſſimis eruas accipe. q̄m ĩferna ac uenefica eē h̃ ſacrificia ĩtelligi uult. Alia deniq; ſūt & q̃ ſubiiciūt̃. Iubet cup̄ſſos funebres & c. Herbas. q. c. urbs ē theſſa/ lię. Theſalia āt uenenoꝝ ferax ē Hyberia āt nūc q̃ ĩ pōto ē ĩtelligēda. porro āt ut Vir. naſcit̃ plumāq;. n. ſt. ſic dñr uulgo ſtrigiæ. qa a ntō ſtrix nō ſtrigia. hæc āt ē auis ē nocturna mali ominis. Flāmis adu. c. p uene ficia accēdiſſe uult, ſed hoc pp Medęā dř q̃ colchis fuit. At ex. ſ. p. t. d. Saganā hāc ex cōſciis ac miſtris ue nefici illius accipe. Expeditam, ſuccintam uidetur dicere. Abacta ueia nul. cō. ablatiui caſus eſt, & ē ſen ſus, ueia quæ nulla mala conſcientia remota eſt.

ASCEN. ℂ Iubet caprifi. i. ficus ſilueſtres erutas. i. euulſat ſepulchris, ut ad necromātiā aptę ſint: & iubet cup̄ſſos fu nebres. i. ad funera ptinētes, & oua uncta ſanguie ranæ turpis. i. rubetę, & plumā ſtrigis. ſ. auis nocturnæ i. noctu pueros auferre ſolitę ſicut & lamię & herbas. ſ. uenenatas ad philira apt as q̃s colchos. ſ. ĩſula p̄ria medeę & cires, atq; iberia q̃ ē ad pōtū nō hiſpania hoc loco: ferax uenenoꝝ, qa naſcit̃ p̄lima pōto mittit & iubet oſſa rapta ab ore canis icinię, aduri flāmis colchicis ueneficis edoctis ut a medea q̃ regiā creōtis ĩ/ cēderat. At. i. ſed. Sagana. i. ſa uenefica ſpargēs p totā domū aq̄s auernales. i. ab auerno lacu quo ad infe/ ros deſcēdit̃ hauſtas horret. i. horrida ē capillis aſpis. i. erectis, ut echin⁹ marin⁹. ſ. piſcis hñs teſtā tā aſpā ut ē calix caſtaneę (Eſt & echineis piſces q ꝙ naues ĩmorat̃ remota dicet̃) aut ap. ſ. ſylueſter currēs, qa tūc ſpioſas ſetas erigit. Veia q̃. iii. ueneficia, nlla. i. ñ ulla ñ ab acta. i. đpulſa ab ĩcepto, ulla ꝯſcia, cū. ſ. nullā rectā aut pietas hřet ꝯſciaꝫ, cū. q. d. aĩ hūanitate ſe luſa, ſūt āt abacta & uera noĩatiui, nlla & ꝯſcia ablatiui caſus.

ℂ Quo

ANTO.

¶Exauriebat, effodiebat euacuabat. Quo.p.ordo eſt, quo loco puer īfoſſus poſſet emori in lōgo ſpectaculo dapis mutatę bis terq; die puero.n.anteponebanť epulę ſeui⁹ deide mutabātur, ut ſpectādo magis puer ipſe affligereť eſuriēs qđ ēt Porpbyrionis eſt ſnia. & magis qdē cōueniēs:ꝗ aliorū quorūdā opinio. Quātū: ordo ē tm̄ ꝗtū corpa ſuſpenſa ab aq̄ extāt mēto. Exerta uti. Veneficii cām explicat, ut.ſ.ex pueri uiſceribus amatoriū poculū facerēt Pli.li.xxyiii.ſcr.nō paucos græcos ſingulorū uiſcer̄ mēbrorūq; hoīum.ſ.ēt ſapores dixiſſe: alii aūt medullas crurū ꝗrebāt: & cerebrū īfantiū: miletus oculorū ſuffuſiōes felle bois ſenari docuit iecur: pueri.ſ.qđ aridū appellat Hor. Iuue.ueto ſaty.i.ſic cū ait.n. Quid referā quanta ficcū iecur ardeat ira: qđ qdē pp colerā ait ꝗ callida eſt & ſicca. Colera autē ab ipſo epate ad fel tranſmittiť: ex qua ira mouetur: hinc cōlerici facilius iraſcūtur pp humoris tenuitatē. Interminato: ſenſus eſt ꝙ ex pueri medulla: & ie core amoris poculū uolebāt efficere cum ſemel ītabuiſſent pupulæ fixæ cibo interminato.i.quū iam moriturus eſſet. Interminato cibo.i.interdicto, nō.n.fuerat terminatus in ore ipſius pueri. Sed tm̄ poſitus ante oculos ut magis cruciaretur, hinc ait pupulæ fixo cibo, & hoc oñdit ſenſum illum Acronis & alterius non conuenire ibi longo die bis terq; &c. Vel interminato.i.affixo, & ualde terminato, & p id īmobili. Intabuiſſent.i. languiſcent. Pupulæ, parue oculor̄ imagines, ꝗs phyſici dicūt ante triduū morituris nō apparete. Plini. etiā ait lib.vii.in oculor̄ & nariū aſpectu indubitata eſſe mortis ſigna. Celſus quoq; lib.i.de indiciis mortis inter talia ſcribit eſſe oculos conc auos, & ſi oculi lumen refugiunt, & illacbrymant quæq; in bis alba eſſe dicūt rubeſcūt, atq; in iiſdē uenulæ pallent pituitaq; in his innatās nouiſſime angulis īhæreſcit &cæ. Foliā, hæc alia uenefica erat. Ariminēſem, fuit ariminū umbror̄ colonia ſicut & Rauēna uerū utraq; romanos accepit inqlinos: habet aūt Ariminū portū: & eiuſdē nois amnē auctor eſt Stra.lib.v. Neapolis ocioſa innuit prædicta neapoli facta eſſe. Nam Gratidia neapolitana fuit, ut ſuperius dictū eſt. Ocioſa aūt Neapolis a poeta dicitur, qm̄ ut Stra.lib.y.edocet. habebat neapolis calidarum aquarū ſcatebras & apparatiſſima balnea, inde plurimi e Roma ſeceſſum faciebant aut qetis atq; ocii gratia, præſertī qui eruditōi operā darēt, aut remiſſoris uitæ deſiderio. maxime quos ſenectus affligebat uel aduerſa ualitudo &c. Voce the.i.magica. Theſſali.n.cātibus lunā cœlo ducere dicebanť. Hinc Tibul.elegia.viii. ait. Cantus & e curru lunā deducere tentat, & faceret ſi non æra repulſa ſonēt. Et Plautus in amphi.inqt. Ego pol hodie ulciſcar illum theſſalū ueneficum, qui peruerſe uertit familiæ mentē meæ diximus & plura in Iuue.ſaty.yi.ibi. Vna laborāti poterit ſuccurrere lunæ, & illic Theſſala philtra. Irreſectū pollicē.i. ualde & uſq; ad periculum roſum, de ungue aūt intelligit: per hoc demū Canidiæ atrocitatē & furorem oſtendit. Liuido, atro īnuido, moleſto & rabido, ſequenti Epodo ait, an ſiqs atro dente me petiuerit.

Pupulæ

Theſſali Venefici

Exhauriebat īngemens laboribus
Quo poſſet īnfoſſus puer
Longo die bis terq; mutate dapis
Inemori ſpectaculo.
Cum promineret ore quātū extant aqua
Suſpenſa mento corpora.
Exerta uti medulla & aridum īecur
Amoris eſſet poculum
Interminato cum ſemel fixæ cibo
Intabuiſſent pupulæ.
Non defuiſſe maſculæ libidinis
Ariminenſem foliam
Et ocioſa credidit neapolis
Et omne uicinum oppidum:
Quæ ſydera excantata uoce theſſala
Lunamq; cœlo deripit.
Hic irreſectum ſæua dente liuido
Canidia rodens pollicem:

PORPH.

¶Longo die bis terq;.m.d.i.ſ.ut magis incitareť puer ait illi anteponi æpulas, & ſæpe mutari. Execta uti.m.&.a.i.nūc uť cām tāti facinoris epithetis dolo malo cōſcitura, ſignificat aūt Canidiā amoris potionē Varo ꝑparare, infert.n.nō uſitatis Varo potionibus interminato. Semel fi.ci.in.p.N.d.m.l.A.fo. Dicit etiā foliā noīe ueneficā huic ſceleri īterfuiſſe, qđ ait maſculæ libidinis ad id ptinet ꝙ dicantur ꝗdā mulieres hr̄e naturā monſtroſæ libidinis coeūdi fœminis, quo crimine ēt Sappho male audiit. Et oc.c.u.uideť ſignificare ſcelus hoc neapoli factū, nā ut ſupra diximus, gratidia hæc neapolitana fuit. Neapolim aūt ocioſam ꝑ qetā dixit ſimul qa ocioſus.i.uitæ qetioris aptiſſimus ille ſeceſſus eſt. Hic irre.ſ.d.li.ſed illud attēde, ut duabus ꝓpōnibus exaggerata ſit facinoris attrocitas irreſectum per ualde, & ſæpius ſectum.

ASCEN.

¶Exhauriebat.i.effodiebat humū duris ligonibus quo.ſ.loco, uel quo.uideo ut puer.ſ.ꝓtextatus ille raptus, infoſſus poſſet emori in lōgo ſpectaculo dapis bis terq;.i.frequēter mutatæ die.i.p ſingulos dies, uolebat.n.puerū deſiderio cibi tm̄ oſtēſi emori ut eius medullæ deſiderii explēdi uim hērent cū.ſ.puer ꝓmineret.i.extaret ore ſup.tm̄ ꝗtum corpora ſuſpenſa aqua.i.ab aqs extant.i.eminēt mēto.i.cū eſſet infoſſus mētotenus, ideo uti.i.ut medulla pueri exerta.i.extracta (Ab ex & ſero fit exero) & iecur aridū exertū, eēt poculū amoris.i.philtrū, nā in iecore & medullis putatur ſumma uis amoris, cū pupulæ.i.puæ imagines oculor̄ pueri, ītabuiſſent.i.in mortē reſolutæ eſſent ſemel cibo interminato.i.non ad termiū.i.os ꝑducto ſed tm̄ oñſo. Nō defuiſſe. Docet & quartā ueneficā Foliā noīe affuiſſe dicēs. Et neapolis ocioſa.i.fabulis & nugis uacans & talium rer̄ credula & oē oppidū uicinū. Ideſt tota uicinia, qa a cratidia neapolitana hæc gerebanť credidit foliā ariminēſem.i.ab Arimino illuc uſq; arcitā mulierē ſup.libidinis maſculæ.i.fortis ſicut maſcula bilis dr̄, aut in maſculos, aut reuera ſuperne more maſculor̄ incūbere ſolitæ, non defuiſſe, immo affuiſſe, quæ.ſ.folia uenefica deripit.i.deorſum rapit coelo ſydera decātata ideſt carmine

ANTO. deorſum tracta.uoce theſſalia.i.magica qua theſſali plurimum ualuiſſe creduntur. & lunam ſup. decãtata. uñ Maro i buc. Carmia uel cœlo pñt deducere luná. Hic.i.hoc loco & ipſe cũ ſie ueneſice cõgregate ſuas q̃q; partes explerent:canidia qui princeps erat:ſæua.i.immitis:rodés pollicẽ.ſ.ſuũ quẽ furentes & impatientes rodere ſolent:unde petronius ut recitat Acron.pollice ait uſq; ad periculum roſo. irreſectum id eſt ualde ſectum:aut certe non ſectis unguibus quod immũdæ ueneficæ cõuenit. dente liuido.i. inuido aut obſcœno.

Quid dixit aut quid tacuit:o rebus meis
Non infideles arbitræ
Nox & diana quæ ſilentium regis
Arcana cum fiunt ſacra.
Nunc nunc adeſte.nũc I hoſtiles domos
Iram atq; numen uertite:
Formidoloſis dum latent ſiluis feræ
Dulci ſopore languidæ:
Senem quo omnes irrideant adulterum
Latrent ſuburanæ canes
Nardo perunctum:quale non perfectius
Meæ laborarunt manus.
Quid accidit:cur dira barbaræ minus
Venena medeæ ualent:
Quibus ſuperba fugit ulta pellicem
Magni creontis filiam:
Cum palla tabo munus imbutum nouam
Incendio nuptam abſtulit

Quid dixit:aut quid tacuit.q.d.oĩa ſcelera ꝓtulit: nec quicq̃ prætериit. Arbitræ:iudices:mediæ cõſciæ teſtes. Quæ ſilé.re. Nocte.n.oĩa ſilẽt ſed tũc potiſſimũ quũ luna latet:uñ Pli.li.xvi.ca.lv.ait.Inter oẽs conuenit utiliſſime in coitu eius ſterni ſ. pple arbores quem diẽ alii interluniũ alii ſilentis lunæ appellant. *Diana Luna* Diana: dianã & lunã eandẽ eſſe putant. Luna a lucendo nominata eſt. Diana uero dicta quia noctu quaſi diem efficeret auctor. Tul.in li.de na.de.in ueneficiis aũt ac magicis diana ſemp inuocabaẽ:quod itẽ li.titi.& li.vi.æneι. late patet. Numẽ:ueſtrã potẽtiã. Hoſtiles do.in uag; eſt imprecatio a quo ipſa ſpernebaẽ.uñ orat noctẽ & dianã efficiant illũ ſenẽ quoq; adulterũ eſſe:& ita cruciari amoris impatiẽtia:ut nocturno tpe:quo eſt feræ quieſcunt unguẽto perunctus per urbẽ uageẽ ad uiſendas amicas:canes allatrent:& oẽs irrideãt. Formidoloſis:ordo eſt:dũ feræ dulci ſopore languidæ latẽt ſiluis formidoloſis canes ſuburanæ latrent ſenem nardo perunctũ:quo.i.ut oẽs irrideãt adulterũ. Quale.i.tali nardo quali &c. *Subura* Suburanæ canes:erat ſubura celeberrima in urbe regio:ſic dicta q; ſub muro terreo carinarũ eſſet:ut ſcribit Varro q deinde ait:ſubura Iuni⁹ ſcribit ab eo q; fuerit ſub antiqua ut be:cui teſtimoniũ põt eſſe q; ſubeſt & loco qui terreus murus uocaẽ. Nardo perunctũ.i.nardino unguẽto. Summa cõmẽdatio unguẽtorũ eſt:ut tranſeũtẽ fœm ná odor inuitet ẽt aliud agentem nardi folium principale eſt in unguentis:frutex eſt graui & craſſa radice:ſed breui ac nigra folio paruo denſoq;. Cacumina in ari.ſe ſpargunt:ideo gemina dote nardi ſpicas ac folia celebrãt. Sincerũ qdẽ leuitate deprehenditur.& colore ruffo odoriſq; ſuauitate & guſtu.maxime ſiccante os ſapore iucundo.laudatur ſyriacum:mox gallicũ:tertio loco creticum:ita Pli.lib.xii.ſcri. *Ablatiui in e.* Quale pro quali:inuenies tamẽ a crudele etiam & a perenne & a bimeſtre:de quibus noſtram ſpicam declinationis uideto Priſ.etiam li.xvii. dicit Hor.hoc loco poſuiſſe tale q̃le:pro tali q̃li. Meæ m.p id unguẽtariã fuiſſe apparet. Quid ac miraẽ canidia cur uoti cõpos ueneficiis ſuis non fieret contra uarũ ipſam ſpernẽtẽ. Venana me.i.q̃libus medæa uſa eſt in glaucã creõtis filiã & Iaſonis ſpõſam.Superba.i.potẽs. Vlta p.expulſa medæa iaſon glauceam ſeu Creuſam Creontis regis corynthi filiã duxit uxorẽ quapropter irata medæa p filios dona q̃dã uenenis illita ſpõſæ miſit quæ cum illa corpori applicuiſſet:incidit in morbum paterq; auxilium filiæ feres quum corpori illius beſiſſet ilico expirauit auctor Diod.lib.v.Noſq; plurima diximus epodo tertia. Palla.erat palla honeſtæ mulieris ueſtimentum.hoc eſt tunicæ pallium:ut Marcel.aſſerit. Tabo.ideſt ueneno.

PORPH. Quid dixit aut qd tacuit:ſenſus eſt.q̃ ſcelera non dixit:aut q̃ ſilẽtio ꝑterire potuit Ore.m3.n.i.a.hæc iã canidiæ uerba ſunt. Nũc i ho.d.i.atq; nu. Varo hæc iprecaẽ a quo faſtidiebaẽ. Quale nõ p.m.la.man⁹ hic ſeias illã ut dixim⁹ unguẽtariã fuiſſe:attẽde aũt elocutionẽ cõſtitutã quale nõ pfecti⁹ cũ ſit dicẽdũ quo non pfectius.Quid accidit cur dira barbaræ minus uenena medeæ ualẽt:indignaẽ uenena medeæ eſſe q bus illa uſa ſit eũ de ſe pellice ſua ulta eſt. Cum palla tabo munus: infectum. pala munus figura eſt quæ [illegible] dicitur.Tabo autẽ nunc ueneno aliter Virg.huic atro liquunẽ ſanguine guttæ.Et terram tabo maculant.

ASCEN. Quid dixit aut qd tacuit.i.nõ dixit.q.d.fas nõ eẽ dicere ſcelera q̃ dixit qa nihil qđ execrabile eſſet tacuit: aut furẽtis morẽ exprimit cui neq; q̃ dicat neq; q̃ taceat cõperta ſunt:dixit aũt tãdẽ:o nox & diana.i.luna q̃ regis ſilẽtiũ.i.ſilẽtẽ noctẽ:cũ ſacra arcana q̃lia ſunt magica a romãis ꝓhibita fiũt:nõ iſideles imo fideles arbitræ meis reb⁹.i.q̃ res meas ꝓ arbitrio aut celare & pficere:aut reuelare & fruſtrari poteſtis:adeſto nũc nũc.& uertite nũc i domos hoſtiles.ſ.uari irã atq; numẽ.i.ũram potẽtiã nocẽdi:dũ.i.donec feræ lãguidæ.i. pſtratæ dulci ſopore:latẽt ſiluis formidoloſis:canes ſuburanæ.i.q̃ ſunt i ſubura regiõe romana:latrẽt ſenẽ.ſ.uarum: quo.i.ut oẽs irrideãt ſenẽ adulterũ perũctũ nardo.i.unguẽto nardino ſu.tali:q̃le(ut Mãci.uult)ꝓ q̃li:ex Priſ. auctoritate:malim tñ dicere nõ rectũ a pfectius ſed a laborarũt ut ſit.ſ.unguẽtũ nardinũ meæ man⁹ nõ laborarũt pfecti⁹.ſ.q̃ hoc ſit laboratũ. Quid ac.ſ.noui qđ ipediat uim icãtãdi:cur dira uenena.i.philtra medeæ barbaræ.i.q̃lib⁹ illa uſa ẽ min⁹.i.nõ ualẽt ſu.mõ aut min⁹ ualẽt q̃ tũc uulnerarũt:qb⁹.ſ.uenẽis:ipa ſupba qa uoti cõpos:fugit ulta pellicẽ.ſ.glaucã aut creuſã filiã creõtis magis.ſ.corithiorũ regis Cũ palla.cõnectiẽ ſupioribus ſic.Cũ.i.qñ palla.i.ueſtis hõeſta mulieri apta ſicut palliũ uiro:appoſitorie mun⁹.i. donũ ibutũ.i. tictũ tabo.i.uenẽo tabificatiuo abſtulit filiã nuptã.i.ſpõſã iaſõis creuſã aut glaucã icẽdio.ſ.ignis ex ueneficio oborti.

Atqui

ANTO. ¶ Atq. aſſerit ſe nil omiſiſſe ꝗ illis ꝗ Medea egerat, miratꝰ igr̃ cur uoti cõpos ñ fuerit. Indormit.n.ordo ē; ĩdormit uarꝰ cubilibꝰ unctis obliuiõe oĩu3 pellicũ, putat.n.aliã ueneficã id egiſſe: ut Var.ſ.amore libĩ oĩum ſit oblitus meretricũ &c. Pellicũ, pp ſeipſam id ait. Ah ah, doloris interiectiones, pñt ẽt riſus eſſe aliqñ. Nõ uſi.ordo eſt, o Vare. Appoſitio caput fleturũ recurres ad me potionibꝰ nõ uſitatis: nec mens tua redibit ad me uocata uocibus marſis. Marſis uocibus.i.cantibus. Sũt marſi italiæ populi ꝑpe fucinũ lacũ. Soli.aũt ſcri. Marſoꝝ gentẽ ſerpẽtibus illęſam eſſe nil mirũ, nã a circes filio ii genus ducũt, & de auita potẽtia deberi ſibi ſciũt ſeruitiũ uenenoꝝ, ideoq; uenena cõtemnũt. Medeæ filius marſis imperauit. Angitia autẽ Medeæ furor uicina fucino loco occupauit ubi ſalubri ſcientia aduerſus morbos reſiſtente quũ denſiſſet hominũ uiuere dea eſt habita hæc ex illo. Virg. ẽt lib. vii. de iis meminit, unde ait. Neq; eũ iuuare in uulnera cantus. Somniferi & marſis quæſitæ in montibus herbæ. Faſtidienti.ſ.me canidiã. Sidet. deſcẽdet, ſuberit.i.elemẽtoꝝ ordo mutabitur. Bitumen atris ignibus, bitumẽ liquidũ qđ naphtã uocant igni admotum corripit ignis, & ſi corpus eo illitum igni admoueris deflagrat nec aqua ullo pacto extingui poteſt, ſed magis ardet niſi ualde multam ſuper infuderis. nigrum bitumen. Babylonii ĩ lucernis pro oleo urebant, hæc ex Strabo libro. xvi. Pli. autẽ libro trigeſimo quinto capitu. xiiii. ſcribit Bitumen alibi eſſe limũ, alibi terrã, gignebatur, & pingue liquoriſq; oleaci in ſicilia utebanturq; eo ad lucernaꝝ lumina olei uice. Vis bituminis quæ ſulphuri. Sub hæc, circa hæc. Non iã ut ante mollibus, erat enim ſalutis expes. Lenire, pro leniebat, ideſt mulcebat, placabat, mitigabat. Mollibus, ideſt blandis. Vnde rũperet ſilentiũ, unde loq inciperet. Thyeſteas preces, ideſt diras imprecatiões: & qualibꝰ thyeſtes in atreũ uſus eſt cognitis filioꝝ mẽbris, ut in tragœdiis late habetur. De atreo autẽ & thyeſte latiſſime diximus ode. vi. i. li. Venena magnũ fas nefaſq;, ordo eſt. Venena non ualent cõuertere humanã uicẽ, appoſitio magnũ fas, & nefas.i.meritũ, & pœnã cuiuſq;. Eſt.n.ſenſus, ꝙ uenena licet multa poſſint efficere: attamen nullo pacto conuertent cuiuſq; merita: nam uel ꝓmiis uel pœnis afficientur omnino merentes.

Atquí nec herba, nec latens in aſperis
Radíx feſellit me locis.
Indormit unctis omnium cubilibus
Obliuione pellicum.
Ah ah ſolutus ambulat ueneficæ
Scientioris carmine.
Non uſitatis uare potionibus,
O multa fleturum caput
Ad me recurres: nec uocata mens tua
Marſis redibit uocibus.
Maius parabo maius infundam tibi,
Faſtidienti poculum.
Priuſq; cœlum ſidet inferius mari
Tellure porrecta ſuper.
Quam non amore ſic meo flagres utí
Bitumen atris ígnibus:
Sub hæc puer non iam ut ante mollibus
Lenite uerbis impias:
Sed dubius unde rumperet ſilentium
Miſit thyeſteas preces.
Venena magnum fas nefaſq; non ualent
Conuertere humanam uicem.

PORPH. ¶ Indormit, unctis oíum cubili. obli. pellicum: & reliqua. obſcura elocutio, quæ ſic ordinanda eſt indormit cubilibus unctis obliuione oíum pellicum, & eſt ſenſus, neſcio quare ſunt præſentiora ueneficia quæ cubile ungunt medicaminibus, per quæ medicamina obliuio ei datur oíum pellicum, pellicens aũt canidia pro ſe ſola dixit. Ah ah ſolutus. a. u. ſ. c. hoc eſt quod ingemuit ꝙ alia ſcientior uenefica inuẽta ſit ꝗ ipſa eſt. Ad. m. r. n. u. m. tua Marſis reditus uocibꝰ, uoces ſuas marſas dicit ꝗs magicas, ut ſit ſenſus. Mens tua magicis meis uocibus ſemel euocata, nunq̃ redibit ad ſanitatẽ aut nũquid hoc dicit, mens tua a me incantata nunq̃ redibit etiam ſi marſis uocibus reuocetꝰ marſi aũt periti incãtationẽ ſunt, huic etiã rei Virg. teſtis eſt, qui ſic ait. Spargere qui ſomnos cantuq; manuq; ſolebat. Faſtidiẽti. po. faſtidiẽtis. me. Miſit Thy. ꝑces. i. diras execratiões ꝗlibꝰ in tragœdiis Thyeſtes atreũ execratur. Venena magnũ faſq; nefaſq; nõ ualent, magnũ fas uenena ſunt ſi hoſtibꝰ dentur, magnũ nefas ſi amicis. Nõ ualent cõuertere humanã uicẽ, ſic ſenſus eſt, ꝗuis uenena poſſunt, nõ tamen ualent merita in contrariũ uertere, ut liberẽt pœna ꝗ male mereantꝰ, uices aũt appellãtur pœnæ, quæ in ſceleratis amiſſis regerentur.

ASCEN. ¶ Atqui. i. ſed qũo nõ efficio qđ uolo, nec herba nec radix latẽs in locis aſperis fefellit me: & tñ ſup. uarꝰ ĩdormit cubilibꝰ oĩum pellicũ. i. aliaꝝ cõcubinaꝝ ꝗs ſibi ꝙ ſe eiꝰ uxorẽ cẽſeat pellices cẽſet, unctis obliuione. i. munitis cõtra ĩcãtamẽta quæ ut inefficatia obliuiõe ꝑterit uarus, & hic ſenſus mihi ꝗdrãtior ꝗ is quẽ Mãcinellus colligit, nã ſeqꝰ ah ah, ꝗ uox iã reſciſcẽtis eſt, ipſe ambulat ſolutus. i. expeditꝰ, carmĩe. i. ꝑ carmẽ ueneficæ ſciẽtioris. i. peritioris, ꝗ canidia. ſ. ſit, aut ꝗ ego ſum ſi id uerbis canidiæ dicas, ꝗ pſequẽs ſmonẽ ĩ uarũ ait. O uare caput fletuꝝ. i. q ꝑcipue fleturꝰ es tu recurres ad me, potõibꝰ ñ uſitatis. i. nõ uulgaribꝰ utpote ex pueri medullis. Nec mẽs tua redibit. ſ. ĩ ſe, uocata. i. reuocata, uocibꝰ marſis. i. qbꝰ marſi & cetũq; alii in italia faſcino qd pñt ualẽt, qa ego parabo & ego infundã tibi faſtidiẽti. i. ſuperbe cõtẽnẽti. ſ. hæc leuiora pocula, poculũ maius. i. potẽtꝰ & efficaciꝰ. Cœlũ, ſidet. i. ſedẽ capiet prius ĩferius mari. i. ꝗ ſit mare, & hoc tellure. i. terra ꝗ ĩfima modo eſt, porrecta ſup. ſ. cœlũ ꝗ nõ flagres. i. ardeas, ſic amore meo. i. a me ꝗ bi imiſſo, alioq ſm Vallã diceret mei, uti. i. queãdmodũ bitumẽ ſup. flagrat ignibꝰ atris. i. piceis & uix extinguibilibus. Puer ſub hæc. i. circa aut inter hæc, uel paulo añquã hæc fierẽt, nõ lenire. i. nõ lenibat ſeu leniebat, iã. ſ. ampliꝰ, ĩpias. ſ. ueneficas, ꝑcibꝰ mollibꝰ ut fecit añquã ueneficas ſciſſet, ſed dubiꝰ uñ rũpere ſilẽ

tium: ideſt unde loqui inciperet: miſit, ideſt emiſit preces, ideſt imprecationes thyeſteas, ideſt quales thyeſtes in atreum fratrem miſerat. Venena, ideſt ueneficia non ualent conuertere uicem, ideſt uiciſſitudinem humanam, appoſitorie magnum fas & nefas: ideſt ut faciát id quod fas eſt nefas aut ediuerſo: quia fas nemo ſine præmio & nefas ſine poena committit.

Diris agam uos: dira deteſtatio
Nulla expiatur uictima.
Quin ubi perire iuſſus expirauero
Nocturnus occurram furor.
Petáq; uultus umbra curuis unguibus:
Quæ uis deorum eſt manium:
Et inquietis aſſidens præcordiis
Pauore ſomnos auferam.
Vos turba uicatí hinc & hinc ſaxis petés
Contundet obſcœnas anus.
Poſt inſepulta membra different lupi
Et exquilinæ alites
Neq; hoc parentes heu mihi ſuperſtites
Effugerit ſpectaculum.

ANTO. Diræ ¶ Diris. Diræ execrationes dicũtur ac deteſtationes ſeu maledicta ut etiam Porphyrio aſſerit. Agam, inſequar. Dira deteſtatio, ſiue execratio, & maledictio. Nulla expiatur uictima nullo ſacrificio expiari, ideſt purgari poteſt, itaque quod imprecatur omnino futurum innuit. Nocturnus occurram furor, indignatio & ira. Ouidius item ait in ibin. Tũ quoq; quum fuero uacuas dilapſus in auras. Ex animis manes oderit umbra tuos. Tum quoq; factorum ueniã memor umbra tuorum. Inſequar & uultus oſſea forma tuos. Quicquid ero ſtygiis erumpere nitar ab undis. Et tendam gelidas ultro in ora manus Me uigilans cernes, tacitus ego conditus umbris excutiá ſomnos uiſus adeſſe tuos. Denique quicqd ages ante os oculoſq; uolabo. Et querar & nulla parte quietꝰ eris. Verbera ſæua dabunt ſonitum, nexæque colubris. Conſcia fumabunt ſemper ad ora faces. Quæ uis deorum eſt manium, ideſt furiarum, ergo multo magis timendum. Inquietis præcordiis, hinc Iuuenalis ſatyra tertiadecima inquit, de periuris & ſceleſtis: cur tamen hos tu euaſiſſe putes: quos diri conſcia facti. Mens habet attonitos: & ſurdo uerbere cædit. Occultum quatiente animo tortore flagellum. Philoſophus ait. Stultos malorum memoria torqueri. Vos turba. Ordo eſt Turba hominum, ſcilicet uicatim hinc & hinc ſaxis petens contundet uos, appoſitio, obſcœnas anus. Liuius autem furoris ipſe cauſa erit, ut populus, ſcilicet eas ſaxis opprimat ſcelerum cauſa. Vicatim, per uicos. Obſcœnas maledicas, immũdas uitabiles. Different, diſtrahent, ideſt in uarias partes ferent dilaniata ſcilicet. Exquilinæ alites. Exquilinus mõs dicitur ubi ædis eſt mariæ maioris, & uiti in macello. Dictæ exquiliæ ab excubiis regis, ſeu ab eo q; excultæ ab rege Tullo eſſentut Var. docet. Neq; hoc. c. d. optat earum ſupplicia à ſuis etiam parentibus aſpicienda: eſt autem ordo hoc ſpectaculum neq; effugerit parentes, ſcilicet meos heu mihi ſuperſtites. Heu dolentis interiectio, dolet enim parentum memoria, dolet item ſe harum ſcelere ſuperſtitem parentibus ſuis eſſe non poſſe, ut æquum eſſet euntibus ordine fatis.

Exquilinꝰ

PORPH. ¶ Diris agam uos, dira deteſtatio, diræ, ut dixi execrationes dicuntur ac deteſtationes ſeu maledicta, agam autem nunc perſequar ſignat. Vos turba uicatim, hinc & hinc ſaxis contundet obſcœnas anus, eleganter quia inſanos ſolent fuſtibus & lapidibus inſectari, ut eos ab omnibus ſuis fugent. Exquilinæ alites. & alibi ſæpe, oſtendit in regione aggeris quem extra portas exquilinas ſolita fuiſſe, pauperum corpora, uel comburi uel proiici. Neque hoc parentes heu mihi ſuperſtites effugerint ſpectaculum, ſubaudiendum hic extrinſecus uos, & eſt ordo & ſenſus talis, neq; hoc ſpectaculum effugerit uos o parentes mihi ſuperſtites. & bene heu ait, ideſt dolenter, iuxta parentum commemorationem genitus inſertus eſt, heu quia & ipſe ſuperſtes eſſe uellet.

ASCEN. ¶ Agam, ideſt perſequar uos diris, ideſt execrationibus, deteſtatio dira, ideſt quæ dira dicitur execratiõe nulla uictima expiatur, ideſt purgatur. Quin. ideſt quin etiaminſuper, ubi, ideſt poſt quam ego iuſſus, ſcilicet a uobis in quarum manibus ſum, perire, ideſt emori, expirauero, ideſt ſpiritum emiſero, quod argutiſſime dictum eſt. Nam uenefice perire ipſum uelint, uerum animus non eſt periturus ſed expirandus. Et ergo ego occurram, ſcilicet uobis furor nocturnus, ideſt agens uos nocturno tempore in furias: & ego umbra, ſcilicet corporis mei, hoc eſt inter manes deputatus, peretam, ſcilicet inſidioſe & uiolenter uultus, ſcilicet ueſtros, curuis unguibus, ſcilicet meis, quæ uis, ideſt poteſtas aut uiolentia eſt deorũ manium, ideſt inferorum, quia id dii inferi poſſunt cum prodeſſe nequeant. Et ego aſſidens tãquam perſecutor, præcordii. i. intimis affectionibus ueſtris, inquietis, ideſt furore & timore parcitis, auferam, ſcilicet uobis ſomnos pauore, ideſt per pauorem quem uobis immittam. At ne inane putent etiam uiuorum minatur ſupplicium addens. Vos turba. Proſequitur: ut dixi puer execrationem ſuam dicens. Turba: ſcilicet populi uiuentis: petens: ideſt inuadens uos uicatim: ideſt per uicos: hinc & hinc: ideſt ex utraque parte ſaxis: ideſt lapidibus contundet: ideſt tundendo obruet: uos anus: ideſt uetulas: obſcœnas: quia ueneficas & libidinoſas. Poſt: ideſt & poſtea lupi & alites: ideſt aues: exquilinæ. i. quæ in exquiliis ubi cadauera & immundicias ſectantur uerſari ſolitæ: different: ideſt in diuerſa ferent & diſtrahent: membra: ſcilicet ueſtra inſepulta. Neq; hoc ſpectaculum: ideſt tormentum ueſtrum quod parentibus meis ob necẽ meam ſpectaculo erit: effugerit heu (interdolentis uox) parentes: ſcilicet meos ſuperſtites: ideſt adhuc uiuentes: quaſi dicat uos quidem facitis ut contra curſum naturæ parentes mihi ſuperſtites ſint: ſed nõ efficietis ut uos illis ſuperſtites ſitis: quia ultione publica de uobis ſumpta gaudebunt.

Quid

¶ Argumentum. Odes. VI.

ANTO.

H Aec ode in maledicū ſcribit̃, q̄ ĩ externos & īfimos qetoſq; poti⁹ q̄ ĩ ciues & in fortes timēda uoce latrabat:hortat̃ eū Hora.ut in ſe, ſi pt uertat Inanes minas, nã remorſur⁹ eſt, nõ.n.ut puer flebit, ſiqs eū atro dēte petierit. Quid ĩ me. Metrū eſt ſimile prio. Eſt āt ordo, tu canis ignauis aduerſus lupos qd uexas hoſpites imerētes. Hoſpites pegrinos, & externos. Canis Oui.etiã In ibin ait. Vulneraq; imitis regē q̄rētia uexat, lactar & ĩ toto uerba canina foro. Cani aūt nõ ab re maledicā compauit, nã canū rabies ſyrio ardēte hoĩ peſti fera eſt, qđ ēt Pli.ſcri. Ignauus iutilis dr̃ & nõ aptus induſtriç, nã īduſtrios gnauos dicim⁹. Lupos, fortes uiros & q remordeř põt. Quin.i.poti⁹ boc loco, ua rio qdē mõ auctores hac pticula utunt̃, qđ ēt Ge.libr xvi.meminit. Nã q̄lis aut. Ordo eſt: nã talis q̄lis aūt moloſſus canis aūt fulu⁹ lacõ, appoſitio, uis amica paſtorib⁹ ſublata aure p altas niues agã.ſ.ferã q̄cūq; fera pcedet:p id aūt oñdit ſe ſagacē eē, nec unq̄ pcedentē ferã dimiſſuꝝ hoc eſt ſibi nocētē aliquē relictuꝝ qa uicē reddiderit. Cõpat demū ſe optimis canibus, illū uero ignauis & clamoſis tm̄mõ. Moloſſus, epirotarū gēs moloſſi ſub pyrrho neoptolemo fuere. Theopõp⁹.xiiii.epirotaꝝ gētes fuiſſe refert e qb⁹ celebratiſſimæ chaões & moloſſi, qppe q toti⁹ epiroticæ terræ q̄ñq; regnū tenueř, pri⁹ qdē Chaões, poſteri⁹ uero moloſſi:qui pp regū agnationē magis ac magis amplificati fuerāt, nã ex æacidaꝝ ſanguīe pgnati erāt. Strab. li.vii.id ſcri. Pli. aūt li.viii.refert ĩ epiro agnitū a cane in cõuētu pcuſſorē dñi laniatuq; & latratu adductū, ut cogereť fateri ſcel⁹, hos canes ēt Maro li.iii.geor.laudat his uerbis. Nec tibi cura canū fuerit poſtrema, ſʒ una. Veloces ſpartæ catulos acrēq; moloſſum. Paſce ſcero pingui.

Molossi

Ode.vi.dicolos diſtrophos in maledicū.

Q Vid imerētes hoſpites uexas canis
Ignauus aduerſum lupos?
Quid huc inanis ſi potes uerte minas
Et me remorſurum pete:
Nã q̄lis aut moloſſus:aut fuluus lacon
Amica uis paſtoribus:
Agam per altas aure ſublata niues
Quæ cumq; præcedet fera.
Tu cum timenda uoce compleſti nemus
Proiectum odoraris cibum.
Caue.caue namq; in malos aſperrimus
Parata tollo cornua:
Qualis lycambæ ſpretus infido gener
An ſi quis atro dente me petiuerit
Inultus ut flebo puer?

Lacon

Fuluus lacon, lacones canes. Naſo etiam libro tertio metamorpho. laudauit. ſcribit enim Spartana gente Melampus. Item præualiduſq; lacon:laconica autem regio eſt achaiæ quæ priſcis annis centenis præfuit urbibus.unde hecatompolis uocitata eſt, de qua quidem multa Strabo libro octauo meminit. Amica uis paſtorib⁹. Ephexegeſis eſt ſuperiorum, per appoſitionem igitur leges, dicit enim moloſſum canem & laconem eſſe uires amicas paſtoribus, per eos nãque & ab lupis & ab furibus tuti redduntur. Proiectum odoratis cibum. metaphora eſt:per id enim eum ignauum eſſe innuit, uerbis nãq; magna oſtendit, deinde re minima acquieſcit, ut canes ignaui ſolent obiecto cibo, quod moloſſus aut lacon non facerent ubi latratus emiſerint fera aliqua præcedente. Parata tollo cornua. Nunc ſe tauro cõparat qui inſtigatus cornibus ferit. Qualis:id eſt talis ero qualis gener ſpretus infido lycambæ. Lycambæ gener, lycambes neboſem filiam habuit. Eam archilocho poetæ ſpoſpondit, abnuit poſtea iratus igit̃ archilochus in eum metrum iambicum & maledicum ſcripſit, qua de re lycambes cum filia laqueo uitã finiuit:id autem & Acron aſſerit, fuit autem archilochus lacedæmonius Romæ regnãte Tullo hoſtilio: ut dixit Cornelius nepos. Meminit etiam libro ſexto. Valerius in titulo de ſeueritate. Quintilianus itē ſcribit lib.x.in archiloco fuiſſe ſummam uim elocutionis, tum ualidas:tum breues uibranteſq; ſentētias plurimum ſanguinis atque neruorum. Acer hoſtis bubalo:hipponax poeta hic intelligitur:furat enim deformis a bubalo pictore pro riſu depictus:quo furore poeta cõmotus tali carmine illum perſecutus eſt ut uitam laqueo finire adegerit:quod item Acron edocet. Dicunt alii bubalum ſculptorem fuiſſe & ante rhenum a quibus hipponax ipſe turpi effigie in contemptum fuerat ſculptus, qua de re turpi carmine eos eſt inſecutus.unde laqueo ſe ſuſpenderunt. Atro dente.i.ueneno. Flebo. Expletur lachrymis egeriturq; dolor, inquit Ouidi. Pueri autem offenſi lachrymas egerunt, ira quadam q; ſe ulciſci non poſſunt.

Archilochus

Bubalus

Hipponax

PORPH.

Q Vid immerentes hoſpites uexas canis, in hac æcgloga allegoricos.uidetur loq ad eū: qui cū dicacitatis amaritudine ſectaretur, quietos alioqn hoĩes:in eo ſibi gloriã aſſignauerit:q; illi cedētes ei uiderent̃ non ſufficere rñdere. Amica uis paſtorib⁹:amica nūc pro utili dr̃. Agã.p a.a.ſ.n.q.p.f. De ſe hoc poeta dicit ſignificans non de futurã ſibi linguç amaritudinem.ſi pronocetur alicuius improbitate. Qualis ly.ſ.i.g.lycambæ datiuus caſus:archilocū aūt ſignificat qui lycãben pbroſus carminib⁹ uſq; eo inſectatus eſt ut ille mortē ſibi cõſciſceret:hoc aūt eo fecit: q; ille filiã ſuã in matrimoniū pmiſſam:mox denegaſſet. Aut acer hoſtis bubalo, æque datiui caſus eſt ut huic bubalo, hyponacta ſignificat:qui æque iãbicis uerſibus bubalū pſecutus eſt. Inultus ut flebo:inult⁹ ut pure.

ASCEN.

Q Vid in me. Impiã cuiuſdã īſolētiã q nõ remorſurus mordebat caſtigat, dicēs. O canis.i.uir canina rabie qd uexas hoſpites.i.pegrinos & externos, imerētes.i.q nihil ĩ te cõmeruerūt:exñs ignau⁹.i.ſine opa & arte torpēs aduerſum lupos.i.acres aut nociuos uiros. Quin.i.poti⁹ ſi potes uerte minas.ſ.tuas, inanis.i.nulli⁹ efficaciæ, huc.i.in me & pete me remorſuꝝ.i.q remordeã te. Nã ego exñs talis q̄lis aut moloſſus.i.canis epirotic⁹, aut lacon.i.canis laconic⁹, fulu⁹.ſ.i color appoſi

torie, uis amica.i.quoꝝ uterq; ē amica uis paſtorib⁹.ſ.ɔtra lupos agã auř ſublata.i.erecta, p altas niues ſup. ferá, q̃cũq; fera ꝑcedet. Tu uero, cũ cõpleſti nem⁹ uoce timẽda.i.latratu tuo quẽ timẽt q te nõ nõſcũt, odoraris.i.libẽter ſi iuenias odorauerís: cibũ piectũ qa putidũ.q.d.ſectaris ibelles & tñ nihil capis. Caue, caue.ſ.me laceſſere, nã ego aſperrimus in mallos tollo cornua, in morem bouis petulci uñ in ſatyra de ſe facit dicẽtes Fœnũ habet in cornu, exñs talis q̃lis gener.ſ.archilochus ſpretus lycãbæ.ſ.ſocero ei⁹ ĩfido, qa negãti filiá quá ei deſpõderat, hoc eſt cõpellã te ad ſuſpẽdiũ ſicut archilochus lycamben, aut exiſtẽs tibi talis qualis acer hoſtis.ſ.hipponax, bubalo.ſ.pectori aut ſculptori quẽ ad ſimile exitiũ cõpulit, an putas ſup. ꝗ ſiquis petiuerit.i.laceſſiuerit me dente atro.i.inuido, ego flebo inultus ut puer? q.d.id minime fecero.

ANTO. HAc ode Romanos arguit ciuile bellũ iſtaurãtes, de quo tñ ĩtellexerit ñ facile dignoſci pt. De bello qdẽ actiaco ɔtra Ant. & Cleo. itelligeř magis placet, id.n.finis armoꝝ ciuiliũ fuit, d̃ quo ẽt pría epodo Hor. ĩnuit. Quoquo ſ.r. Metrũ ẽ ſupiorib⁹ ſiĺe ĩcipit át ab exclamatõe pp armoꝝ tumultũ. Ruitis, ſine cõcilio qdẽ. Enſes cõditi poſt Caſſiũ & Bruti & Sex. Põ. ĩteritũ, q erãt bella ciuilia, itaq; oĩs rõanoꝝ uis atq; ptás ad duos tãdẽ Anto.ſ. & Aug. Cęſ. puenerat, ut Apia. li. vii. memĩt. Propter Cleopatrá exĩde deſciuit Anto. q̃ de re pugnatũ eſt acriter apud actiũ. Epiri ꝑmontoriũ. ut latios pría epodo narrauim⁹. Nõ ſup. fuſus eſt, latin⁹ ſanguis. Intact⁹ br. finis erat orbis ora gallici littoris niſi britãnia iſula nomẽ pene orbis alteri⁹ mereret octigẽtis & ãpli⁹ milib⁹ paſſuũ lõga porrigiť. Auctor ẽ Sol. Ptole. li. ii. ſcri. ĩ iſul britãniæ nec mõtes neq; paludes nec fluuioꝝ fõtes eẽ. Intact⁹ br. diu⁹ Hiero. d̃ tpib⁹ ſic ait,

Orcades. Clau. d̃ bri. triũphauit, & orcadas iſulas rõano adiecit ĩpio, ĩ cui⁹ gloriæ memoriã filiũ ſuũ británicũ appellauit. Sũt aũt orcades. xxx. anguſtis iter ſe ductę ſpatiis. auctor Mela. Pli. ẽt li. iiii. de iis ſcri. Cathenat⁹, ibat. n. uict⁹ hoſtis añ triũphãtẽ onerat⁹ colla cathenis. Sacra uia, de hac ſupi⁹ patuit. Sed, ſupple fuſus ẽ latin⁹ ſãguis. Scdm. n. p. Craſſo pugnãte ĩ pthos ingẽs clades accepta ẽ ab rõanis, ut lati⁹ ſcda ode li. i. narrauim⁹, q̃te pthoꝝ ai ad ſũmũ elati ſũt, deĩde tñ ſub. Mar. Anto. repſſi, ꝓliis. n. octo & decẽ ſupati ſũt. Antoni⁹ poſtea ad ciuilẽ bellũ cõuertit aium, de pthis ãt plene legito Apia ĩ li. q pthic⁹ iſcribiť. Vbi ẽt legiť ꝙ Vẽtidi⁹ ſol⁹ de pthis uſq; ad ætatẽ apiani triũphauit, q ſub Traiano ĩpatoř ſcripſit. Aduerte tñ. Vẽtidiũ triũphaſſe priuſq̃ antoni⁹ ĩ pthos iuiſſet. Sua. d. i bellis ciuilib⁹.

Feritas hominis. Neq; h̃ lu. Pli. li. vii. d̃ hoĩe ait. Nulli rabies acrior deniq; cætera aĩantia ĩ ſuo gñe ꝓbe degũt, cõgtegari uidem⁹, & ſtaŕ cõtra diſſiĺia, leonũ feritas iter ſe nõ dimicat, ſerpẽtiũ morſus nõ petit ſpẽtes, ne maris qdẽ beluæ ac piſces, niſi ĩ diuerſa gña ſæuiũt at Hercule hoĩ plima ex hoĩe ſť mala. Sen. itẽ epiſt. ciiii. ſic ait. Ab hoĩe hoĩ quotidianũ piculũ: aduerſ⁹ hoc te expedi hoc itẽtis oclís ĩtueř, nullũ ẽ malũ freq̃nti⁹, nullũ ptinaci⁹, nullũ blãdi⁹. Tẽpeſtas minať añq̃ ſurgat, crepãt ędificia añq̃ corruãt, ꝓnũciat fum⁹ ĩcẽdiũ: ſubita eſt ex hoĩe pnices, & eo diligẽti⁹ tegiť quo pp⁹ accedit &c. Furor: ĩpet⁹, iſania: ira. Vis. a. i. fatalĩ neĉitas. Clpa ſcel⁹ aliqd̃ c⁹ cã ĩ ſeipos irruerẽt doꝝ numie. Tacẽt, oñdit illos uerbis ſupiorib⁹ cõuictos tacuiſſe: deide ɔſcia clpæ & ſceleris palluiſſe. Perculſę, tertię mẽoria culpę ac ſceleris. Stupẽt, torpẽt, ĩcertę ſť, ſẽſu carẽt.

PORPH. QVoquo. ſ. r. elegãter ĩ tumltu ab exclamatõe ĩcipit, ad eos ãtdiẽ q furioſa mẽte iſtauraŕ bellũ ciuile conabãť. Aut. c. d. a. e. c. q iá cõditi erãt cur dextris accomodãť, ac ſi dicaret ſtrigitis gladios ĩ uagina iá cõditos. Neq; h̃ lu. m. neq; fuit leonib⁹ uſq̃ niſi ĩ diſipar feris. Sẽſus ẽ: feŕ ñ faciũt qd uos o rõani ſãguinẽ ĩuicẽ petẽtes, nã ferę eiuſdẽ q̃ ſť gñis iter ſe pacẽ hñt. diſpares ſe ĩſectãť. In diſpar ſe. diſpar aduerbiũ ẽ núc, ac ſi diceret diſpiter feris. Furor ne cæcos an rapit uis acrior, q̃ ẽ acrior uis q̃ furor: aut nũ qd deoꝝ ira. Tacẽt &. o. p. al. ĩfi. elegãs ocioſitas q̃ſi his uerbis ɔuicti ſteterit: deide ɔſcia ſceleris palluerit.

ASCEN. QVoquo, duæ ſũt uoces. Nã ordo ẽ, quo o ſceleſti, quo ĩquá ruitis. i. ſine cõſilio ferimini, aut cur enſes cõditi. i. abſcõditi iá pacatis bellis, aptãť dexteris. ſ. ũris. Eſt ne paꝝ ſãguinis latini. i italici: ſupfuſũ cãpis aut neptũo. i. mari. q. d. ſatis ſupq;. Nõ ut & c. Ordo ẽ. Nõ ſup. iõ ſic ruitis aut hæc facitis: ut Ro. ureret ſupbas arces carthagis ĩuidę. i. inimicos ueteres expugnetis: aut ut britán⁹ ppĺs ferox ĩtact⁹. ſ. ab armis rõanis aut nõdũ ſubact⁹, deſcẽderet. i. ĩ cõtumeliã duceret cathenat⁹. i. cathẽis a triũphãte uict⁹: ſacra uia. i. p uiá ſacrã q̃ ĩ capitoliũ duĉ, ſ; ut urbs. ſ. rõa piret ſua dextera. ſ. ꝑpriis uirib⁹ & ĩteſtinis bellis: ſecũdũ uota pthoꝝ, q. ſ. id maximope deſiderabãt, uñ ne illis cõplaceãt merito abſtineãt quo ſenſu dictũ eſt gne. ii. hoc itach⁹ uelit & magno mercẽť atridę. Neq; h̃ mos. ſ. ſequiẽdi ĩ cõſilẽm ſpeciẽ: fuit unq̃ lupis nec lęõib⁹ feris: niſi ĩ. i. ꝫ diſpar. ſ. aĩal aut gen⁹ aĩantiũ. Ne ꝑ ani furor cęc⁹. i. uos excecãs: an uis acrior. i. fatalĩ neceſſitas aut occlta deoꝝ ira: an culpa. ſ. ũra: rapit ſup. uos, date rñſum. i. rñdere: tacẽt & pallor albus q̃lis ex pudore & timore naſcitur: inficit ora. ſ. eorum: & mentes perculſæ: ideſt attonitæ deorum ira: ſtupent.

Ode. vii dico diſtr; deteſtaŕ ciuile bellũ.

QVoquo ſceleſti ruitis: aut cur
Aptantur enſes conditi?
Parum ne campis atq; neptuno
ſuper dexteris
Fuſum eſt latini ſanguinis?
Non ut ſuperbas inuide carthaginis
Romanus arces ureret.
Intactus aut britannus ut deſcenderet
Sacra cathenatus uia
Sed ut ſecundum uota parthorum ſua
Vrbs hæc periret dextera.
Neq; hic lupis mos nec fuit leonibus
Vnquam niſi in diſpar feris.
Furor ne cæcus? an rapit uis acrior?
An culpa? reſponſum date.
Tacent: & albus ora pallor inficit
Menteſq; perculſæ ſtupent.

Sic

¶Sic eſt:illis tacētibus pallētibus & ſtupentibus innuit fato & culpa romanos agi ad bella ciuilia ſuppliciū ſubeūtes ob romuli cædē ī fratrē admiſſam: Acerba fata romāos agūt. Apianus in.lib.qui ſyrius inſcribitur. Narrat magos ſeleuco regi cōſulēti de die & hora iaciēdorū fūdamētoꝝ urbis ſic rñdiſſe: fatalem quidem ſortem.o rex ſiue bonā ſiue malā:neq; hominis: neq; urbis fas eſt permutare.q̄dā.n.urbiū quemadmodum & hoīum ſors eſt &c. Scelus fraternæ necis. Vt dii in quoꝝ tutela ea loca eſſent auguriis legerent eum:qui nomē nouæ urbi daret:q cōditā imperio regeret:palatinum Romulus:Remus auētinū ad inaugurandum tē pla capiūt priori Remo auguriū fertur ſex uultu res:iamq; nūciato augurio quū duplex numerus romulo ſeſe oſtendiſſet utrūq; regē ſua multitu do cōſultauerat:inde cū altercatione cōgreſſi cer tamine irarū ad cædē uertunt̄:ibi in turba ictus Remus excedit. Vulgatior fama ē ludibrio fra tris Remum nouos trāſiliiſſe muros:inde ab ira to Romulo interfectum:ita ſolus potitus imperio. Romulus cōdita urbis cōditoris nomine appellata:pala tinū primū in quo ipſe erat educatus muniit &c.hæc ex Liuio. Luca.ē t li.i.ait. Fraterno primi maduerūt ſan guine muri. Vt.i.poſtq̄. Sacer nepotibus.i.execrandus & horrendus: nam ſuo cruore id erant expiaturi.

Sic eſt acerba fata romano ſagunt
Sceluſq; fraternæ necis:
Vt immerentis fluxit in terram remi
Sacer nepotibus cruor

¶Sic eſt.a.fa.ro.a.elegāter quaſi tādē iuenit furoris huius cām intulit: ſic.n.ē ſenſus ſine dubio hoc eſt fato agimur ad hoc bellū ſuppliciū pendentes ob cædem romuli in frēm admiſſam. Sacer ne.cru. Sacer utiq; ꝑ uenerabili nunc intelligendū:niſi forte epitheton ut ſolet ad ipſum facinus reuocamus.ut ſacer cruor pro ſa cro.i.execrabili cæde effuſo dictum ſit:ſacrum autem & pro execrabili ueteres dixiſſe notum eſt: apud Vir. Quid non mortalia pectora cogis auri ſacra fames. PORPHI.

¶Sic eſt.i.certe ea rō eſt. Acerba fata & ſcelus fraternæ necis qa romulus remū occiderat agūt romanos q̄ſi cōditoris ſicut protoplaſti ſcelus in omnes poſteros defluxerit.ut.i.poſtq̄ cruor remi immerentis.i.innocui: fluxit in terrā exiſtens ſacer.i.horrore proſequendus nepotibus.i.oībus poſteris & minoribus. Hic ergo non auguſtū taxat:ſed eos q cōtra eū bella mouebāt:q̄ fatale ſit ut ſub tam bono principe turba in arma ruat. ASCEN.

Ode.yiii.dico.diſtro.in Anū impudicā.

ROgare longo putidā te ſæculo
Vires quid eneruet meas.
Cū ſit tibi dēs ater & rugis uet⁹
Frontem ſenectus exaret.
Hietque turpis inter aridas nates
Podex uelut crudæ bouis.
Sed īcitat me pectus & mām æ putres.
Equina quales hubera.

¶Argumentum. Odes.yiii.

HAc ode anū arguit eū interrogātē cur ad uenerē tardus eſſet cū ipſa defor mis & æuo putida cām ꝑberet:itaq; eius uitia exprimit. Rogare longo. Metrū eſt idem cū ſupioribus. Rogare ad.n.p. Eſt.n. figura apoſiopiſis.i. reticentia uel interru ptio ſiue potius ſinecdoche eſt:ſit enim quū ſub tractū uerbū aliquod ſatis ex cæteris intelligit̄. in apoſiopiſi uero qd taceat incertū eſt:ſit autem interceptum ſilentium quū qs iraſcitur aut per turbat̄:his enim affectibus tñ ſermonis defectio congruit:quæ omnia latius in carmine figuraꝝ docuimus. Putidam:corruptam & acerbe.fœ tidā. Eneruet:debilitet:relaxet. Dens ater:niger & obſcurus. Naſo libro tertio de arte inqt. Quid ſi præ cipiā ne fuſcet inertia dentes:Oraque ſuſcepta mane lauentur aqua. Rugis exarat:idem Naſo libro.iii.ait. Quam cito me miſerum laxantur corpora rugis. Et perit in niueo qui fuit ore color. Rugis quibuſdam ſe mitulis. Exaret deſcribat:deſignet. Hiet:pareat. Podex:eſt romanorum podex χαλοςq; pelaſgum. Cru dæ.i.duræ uel potius infirmæ. Crudus enim dicitur qui cibū in ſtomacho habet ægre difficileq; digeſtibilē: & quo offenditur: uel tanquam nimio:uel tanquam noxio. Sed incitat per ironiam.i.irriſionem dicit ſe in citari ad libidinem a māmis illius putidis. Equina quales ubera. propter carmen quales pro qualia dixit. Accidentis enim relatiuum ſequenti ſubſtantiuo adhæret. Eſt ergo figura alleotheta.i.aliter poſita:ſolet.n. per hanc genus confundi. Virg.in bucc. Dulce ſatis humor. Pectus & māmæ putres. Figura eſt ſillepſis ſeu conceptio per genus:nam genus fœmininum concipit neutrum:Lucanus in primo lib. Vis erat hinc leges & plæbeſcita coactæ:id autem latius paret in carmine figurarum. ANTO.

ROgare putidam longo te ſæculo.m. In anum libidinoſam ſcribit:quam aſpernantur:Eſt autē ſen ſus: cum ſis longe ætatis iā.& deformis ac putida mirum eſt te deſiderare complexus meos:præ ſertim.cum etiam ſine iniuria uirium mearum hoc tibi prouenire non poſſit. Et rugis uetus frō tem ſenectus exaret. Virgilianū eſt. Et frōtem obſcœnam rugis arat. Velut crude bouis:crudā pro dura aut indomita uidetur dixiſſe. PORPH.

ROgare. Petulanter taxat anus impudentiam utens figura loquendi indignantibus familiari:ſicut me ne incepto deſiſtere uictam ut ſit. Pudet ne aut ita ne decet. te putidam.i.marcidam & peni tus corruptam longo ſæculo.i.æuo:rogare quid eneruet.i.debilitet uires mea! fortaſſe in uenerē intelligit:cum dens ſit tibi ater & ſenectus uetus exaret.i.ſulcet tibi frontem rugis: & podex tur pis.i.anus iguē hiet.i.hiatū & apturā faciat:īter nates.i.clunes aridas.i.effœtas uelut bouis.i.uaccæ:crudæ.i. male digerētis:& ita alui fluxū patiētis. Sed forte dices q pectus ſup. tuū putre incitat me & māmæ putres q̄ les ſup.habent ubera equina.i.uentres equarum(niſi cum Seruio figurate dictum malis quales pro qualia). ASCEN.

ANTO. ℭ Mollis:lentus & rugoſus nõ tenſus uti puellis. Fœmur.i.pars coxæ anterior:poſteriores enĩ partes dñr
Femur fœmina.Coxa uero eſt pars ipſa ſup fœmora. Exile:tenue gracile. Suris:dicũt ſuræ tibiarũ partes craſſio-
res. Eſto beata.Sis inquit poeta:& diues & nobilis & gẽmis ornata preciuſiſſimis nõ tñ effugies quin anus
ſis & deformis. Imagines:apud antiquos defuncto aliquo imagines comitabãt gẽtilia funera qua propter
totus aderat familiæ eius ÿ unquã fuerat populus.Quod Pli.docet libro.xxxv.Et nos latius diximus in Iu-
uenale ſatyra.viii. Marita:ſponſa aliqua. Honuſta:honuſtus dicit̃ cui onus ipſũ honori eſt:ut ſi quis ho-

Venterq; mollis & fœmur tumentibus
Exile ſuris additum
Eſto beata:funus atq; imagines
Ducant triumphales tuum.
Nec ſit marita quæ rotundioribus
Honuſta bacchiis ambulet.
Quid quod libelli ſtoici inter ſericos
Iacere puluillos amant
Illiterati num minus nerui rigent
Minuſue languet faſcinum?
Quod ut ſuperbo prouoces ab inguine
Ore allaborandum eſt tibi.

Honuſtus ſtiũ ſpolia ferat.Sed honeratus ẽ quicũq; preſſus
Oneratus põdere honuſtus:ab honore deſcendit:oneratus ab onere Auctor Seruius libro primo æneidos. Rotundioribus.ſ.q̃ illis ipſius anus:p qđ dignio res baccas intelligit:rotũdiores enim magis laudant. Quid.ſ.eſt uel ſignificat.Eſt autẽ ſenſus. Quid eſt uel qđ ſignificat:uel qđ dicã:q̃ ſtoicos libros in puluillis habes.An ꝓpterea minus dure ſcũt nerui illiterati:uel minus languet faſcinum.i.ipſe priapus:illiterati aũt nerui uidebãt eſſe ſi ne illorũ librorũ præſentia:ipſa aũt ut docta uide ret:illud agebat:quo magis ide amaret.Sed quo niã anus erat & turpis:nihil iuuabat ad neruorũ ſtẽtiginẽ.Nerui enim litteras neſciũt:nec littera rũ ſtudiũ habẽt:aut appetũt:itaq; ore potius illi erat laborãdũ. Stoici:philoſophia ὁ στοα.i.porti dicti ſunt apud athenas enim porticus erat:ubi Zena docebat:inde ſtoici appellati:ii ſummũ bo nũ in ſola uirtute ponebãt. Sericos puluillos.Seres ut ſcribit.Pli.libro.vi.regionẽ inhabitant:quæ ſpectat æſtiuum oriẽtem lanificio ſiluarum nobiles perfuſam aqua depectentes frondium caniciem.Solinus etiam addit q; lanuginis teneram ſubtilitatem humore domãt ad obſequiũ quodq; hoc illud ẽ.Sericũ in uſum pu blicum damno ſeueritatis admiſſum:& quo oſtentare potius corpora q̃ ueſtire primo fœminis:nũc etiã ui ris perſuaſit luxuriæ libido. Puluillos:torulos ceruicalia & plumaciã:puluillus enim diminutiuũ eſt a pul uino qui apponi ſolet quo mollior ſit ſeſſio ſiue caput quaſi puluinus. Tullius libro nono epiſtolarum.Sella tibi erit in ludo tanquã hypodidaſcalo proxima eam puluinus ſequetur.Qui autem generali magiſtro ſub eſt dicitur hypodaſcalos ab ὑπὸ quod eſt ſub & διδάσκαλος magiſter doctor. Iacere amant:id quidem oſtendendæ doctrinæ cauſa agebatur:utque eorum tegmina non decorticarentur:ut itẽ digniores uiderentur puluillos eis ſubiiciebat. Illiterati:ſenſus eſt an nerui ſine litteris minus arriguntur:uel neruus propter litteras minus languet:qui neruus ut ab inguine exurgat ore eſt allaborandum illi:nam litteræ nil faciũt ad arrigendum. Rigent:dureſcunt. Faſcinum:priapus ipſe.Nam ut Plini.lib.xix.capi.vii.ait hortos & foros tantum contra inuidentium faſcinationes dicabant in remedio erant ſaturnica ſigna:hinc Virgilius.lib.iiii. georg.ſcribit.Et cuſtos furum atq; auium cũ falce ſaligna Heleſpontiaci ſeruẽt tutela priapi. Superbo inguine.i.dedignanti ꝓpter anus turpitudinem.Inguẽ autem proprie ſumma coxæ pars dicitur iuxta pudẽda. Prouoces.porro lõgeq; uoces.i.erigas:iacebat enim in inguine neruus languidus ꝓpter illis turpitudinẽ.

PORPH. ℭ Venterq; mollis:mollem uentrem neceſſe eſt eſſe:quia iam rugoſa ac diſſoluta ſit. Et fœ.tu.ex.Ingenioſa deſcriptio.Nihil.n.tam deforme quam craſſiores pedes eſſe infra genua quam ſupra.ſ.& illud ſignate quod additum dixerit quaſi inconuenientẽ in hac diuerſitate tumoris & exilitatis addita ergo quaſi applicita ibi hæc aut appoſita uideantur. Eſto.b.ſ.atq;.i.d.t.t.placeas tibi licet generoſitate ac diuitiis inquit:dum modo deformitatem hanc effugere non poſſis. In funere autem nobiliſſimi cuiuſq; ſolebant præferre imagines maiorum:quod obſeruari uidemus in funeribus principum. Quid quod.l.ſt.i.i.p.a. ſignificat illã uẽ dicare ſibi ſtudium philoſophiæ:& ob id cum libro frequenter eſſe ad regendam.ſ.libidinis utilitatem. Illiterati num mollis.r.Quid prodeſt inquit oſtentare litteram eſſe:cum nihil hoc te adiuuare poſſit ad erigendum mihi penem qui lr̃as neſcit nec earum ſtudium habet neruos pro uirili membro dixit:& eſt ordo:nõ minus rigent nerui:& rigent pro frigidi ſunt accipe:ac per hoc lenti & marcentes. Minuſue lan.fa.æque pro uirile parte poſuit;quoniam præfaſcinandis rebus hæc membri deormitas appuni ſolet.

ASCEN. ℭ Et uenter mollis.i.preſſus & femur exile.i.coxa modica addditum ſuris tumentibus.i.inflatis cruribus:incitant ſup.me?Id autem per ironeam addit.Eſto beata.Ordo eſt.Eſto.i.concedatur ut ſis:beata.i.diues atq; imagines triũphales.i.ſtemmata maiorũ tuorum qui triumpharunt ducant.i.dum ducetur ſequãtur tuum funus:nec ſit marita.i.uxor quæ ambulet honuſta.i.cum honore onerata baccis.i.uniõibus aut margaritis rotundioribus.ſ.quam tu aut tuis:tamen ſup.turpis eſt uetula:uerum quid ſup.ſibi uult quod libelli ſtoici.i.de philoſophia ſtoicorum.amant iacere inter puluillos.i.puluinaria aut ceruicalia ſericos.i.ſerico panno inuolutos.Ideſt cur ut docta uideare libros ad lectum tuum ponis:aut cur litteratos potius q̃ alios ſectaris: num.i.nunquid nerui illitterati.i.illitteratorum:rigent.i.ſurgunt & intenduntur minus & faſcinum.i.inguẽ aut mẽbrum uirile:minus languet.ſ.inter libros?quod.ſ.faſcinum:ut prouoces.i.excites ad uenerem.ab inguine ſuperbo.i.docti uiri te aſpernantis:allaborandum eſt tibi ore.i.blandimentis:unde Iuuenalis ſatyra.vi.quod enim non incitat inguen uox blanda & nequam digitos habet:aut fellatricem notat.

ℭ Argumentum

¶ Argumentum. Odes. ix. — ANTO.

MArcus Antonius poſt ꝓbos Cleopatræ amore ductus: quaſi bñ geſtis rebus in regio ſe ſinu re ficiebat. Ægyptia mulier ab ebrio imꝑatore ꝓcium libidinũ romanũ imꝑium petiit ꝓmiſit Antonius: ueluti hæc oĩa latius ſcribunt ab. L. Floro. Itaq; in patriã pugnaces nauis qngentas duxit auctore Plutar. peditũ milia cẽtum Eqtum milia. xxii. Antonio igr̃ circa actium epyri ꝓmõ orũ nauis hñte Cæſar auguſtus illuc duxit nauis pugnaces. ccl. peditũ. lxxx. milia. Equitũ ferme parẽ antonio numeꝝ iter pugnandũ ãt naues. lx. Cleopatræ q̃ poſt magnas naues collocatæ erant uelis ſublatis ꝑ medios pugnãtes fugã arripuerũt antonius poſthabitis oibus in qnq; remẽ ꝓſiluit: & Cleopatram inſecutus eſt. Itaq; ad tænaꝝ appulerũt. antoniana claſſis ægre. x. hora ſupata ẽ. Mortui nõ ſupra qnq; milia fuere. Captæ ãt naues trecẽtæ. Exercit⁹ itẽ oĩs uictori ſe dedit, Poſt hæc Cæſar ab actio ꝓfectus athenas. Hac igr̃ lætus uictoria Hora. Mecœnatẽ ſuũ alloqtur ut una optimo uino q̃ primũ gaudeant. Sicut ẽt paulo ante uicto Sexto Põpe. fecerãt. Arguit inde antoniũ ꝙ muliebri impio ſe ſubderit, cũ liber eẽt & alter orbis imꝑator. pueꝝ tãdem hortat̃ optima uina miſceat. Iuuat. n. mero dulciſſimo curã & metũ reꝝ Cæſaris ſoluere. Penultima ẽt ode li. i. de antonii & Cleopatræ clade plurima idem Hora. meminit.

Anto. Libido.

Ode. ix. dicolos diſtro. ad Mecœnatem de auguſti uictoria in antoniũ & cleopatrã.

Vãdo repoſtum cecubum ad feſtas dapes
Victore lætus cæſare.
Tecũ ſub alta ſic ioui gratum domo
Beate mecœnas bibam.
Sonante mixtum tibiis carmen lyra
Hac dorium: illis barbarum.
Vt nuper actus cum freto neptunnius

Quando repoſtum: metrum eſt ſimule ꝓcedentibus. Eſt aũt ordo. O beatæ Mecœnas lætus ego uictore Cæſare, qñ ſub alta domo ſic ioui gratum tecum bibam cæcubum repoſtum ad feſtas dapes, Præterea Plautus in caſina inquit, qui utunt̃ uino uetere ſapientis puto. Cæcubum, ſinui caietano contin guum erat cæcubum oppidum, cui adiacebat urbs fundi in apia uia. Tota illa ora præcipua uina generabat neꝑ cæcubũ & fundanũ & ſentinũ ſicuti phalernũ & albanũ inter nobilia numerabat̃, auctor eſt Strabo li. v. Pli. ẽt li. xviii. ſcribit ꝙ antea cæcubo erat generoſitas celeberrima in paluſtribus populetis ſinu amyclano, qđ ſuo tꝑe interciderat & ĩcuria coloni lociq; anguſtia. lib. uero. iii. docet amyclas fuiſſe ꝓpe tarracinam fundos caietamq; uerſus, & a ſerpẽtibus deletas.

Vetus Vinum Cæcubum

Sub alta domo. i. in alta domo intelligit autem mecœnatis turrim, ex qua nero incendium urbis ꝓſpectauit. Sueto. n. ſic ait, hoc incendium e turre mecœnatiana ꝓſpectans lætuſq; flammæ, ut aiebat pulchritudine αλωσιν ilii decantauit in illo ſuo ſcœnico habitu, hoc eſt captionem ſeu capti uitatẽ & expugnationẽ ilii, idem quoq; ſcribit auguſtũ ægrum cubare ſolitum in mecœnatis domo. Sic, ut Cæſaris uictoria gaudeamus. Ioui gratum eius. n. numine uicerat auguſtus. Hac dorium, dorus dorienſes parnaſo affines habitatores cõſtituit ſibiq; ſuperſtites a ſe uocatos reliquit, quod Stra. li. viii. aſſerit, & Pli. li. vi. capi. ii. ſcribit Tris tñ gentes græcas iure dici. Doricam, ionicam Eolicã, cæteras barbaroꝝ eẽ. Illis barbaꝝ. i. phrygium. Nam oblĩq tybiam in pbrygia mydas inuenit, geminas tibias marſyas in eadẽ gente lydios modulos amphion, dorios thamiras thrax, pbrygios marſyas phrix, cum tibiis canere uoce Trozenius dardan⁹ inſtituit. auctor eſt Plinius libro. vii. Diodo. uero lib. vi. ſcribit. Palladẽ tibiã eiuſq; cantum inueniſſe. Vt nuper, bibimus. ſ. Actus quum fre. ordo eſt, quum dux neptunius actus freto fugit uſtis nauibus.

Turris Mecœnatis

Dorus Græci

VÃdo repoſtum cæcubum ad feſtas dapes. Ad hoc repoſitum, ut non niſi ad feſtas æpulas ꝓferetur. Victore lætus cæſare, ut ex inferioribus apparebit eam uictoriam cæſaris auguſti ſignat, quam de antonio & Cleopatra quæſiuerat. Tecum ſub alta ſic ioui gratum domo, beatæ Mecœnas bibam, ut nos ob uictoriam Cæſaris læti epulemur quippe cũ ipſe ſit auctor eius uictoriæ. Sonante mixtum, tibus carmen, lyra. Hac. d. i. barbaꝝ. Nimirum tibiis barbarũ, diximus autem & ſupra tris eſſe ſpecies apud græcos omnium carminum, ionicum, lydium, barbarum. Vt. n. a. cũ freto neptunius dux fugit uſtis nauibus. Vt nuper urbibus ſub audiendum. Cum ſextus Pompeius freto ſiculenſi uictus fugatuſq; eſt neptunium dicere ſextum Pompeium, noli ſimpliciter dictum accipere quaſi qui in mari dux fuiſſet, ſed ꝙ ad eum ſtulticia proceſſiſſet inflammatus in marinarum rerum fœlicitate, ut Neptuni filium ſe diceret, & cyanea ueſte obduceretur.

PORPH.

QVando repoſtum & cætera. Quia argumentum ex Mancinello patet. Ordo eſt, o Mecœnas beate, ut cui ex ſententia ſuccedunt omnia, quando quæ deſideratiue ponitur particula ego lætus Cæſare ſcilicet auguſto uictore ſcilicet. M. antonii & Cleopatræ, bibam tecum ſub alta domo ideſt turri tua, ſic enim gratum ideſt placitum eſt Ioui, ut ſcilicet ille uincat & nos bibamꝰ cæcubum ſup. uinum, repoſtum pro repoſitum ideſt ſeruatum & receptum ad dapes feſtas ideſt feſtiuas & hoc lyra ſonante carmen mixtum tibiis, hac ſcilicet lyra, ſonante dorium ideſt doricum, quia lyræ ſolers & cantor apollo in parnaſo doriis uicino precipue colitur, & illis ſcilicet tibiis ſup. ſonantibus barbarum, aut carmen aut barbarum pro barbare, quia a pbrygibus inuente ſunt. Vt ſup. bibimus, nuper ideſt nunc parum eſt temporis ideſt pauloante cum ideſt quando dux neptũnius, ideſt marinus ſcilicet ſextus Pompeius Cn. Põpei magni filius actus. i. agitatus freto. i. ꝑ mare fugit nauibus uſtis. ſ. ab agrippa fugit dico minatus. i. q fuerat minatus, urbi uincula. i. lora, hoc eſt ſuitutẽ, quæ uincula detraxerat ſeruis ꝑfidis exiſtens amicus. ſ. eis. Romanus. Proſequit̃ uictoriã auguſti cum deteſtatione anto. dicens.

ASCEN.

¶ Turpe:haud.n.decebat iis deliciis uti in tãto bello. Ad hũc.ſ.aduerſus romanũ militẽ uidelicet.M.Antoniũ. ANTO. Galli:multi reges Antonio fauebãt:ſed inter alios ab eodẽ deſciuerũt anteq̃ pugna inciperetᷣ.Deiotarus & amynthas:qui qdem rex erat lycaoniæ & galatiæ:ut Plutarchus edocet.Ephorus aũt Strabo.teſte lib.iiii.Galliæ magnitudinẽ tradidit uſq; ad gades.Ergo gallacia galliæ pars erat pp amynthæ itaq; agmen hoc loco poeta inquit:gallos in Antoniũ uerſos fuiſſe quos poeta ipſe iccirco memorauit:ut romanoꝝ ignauiã magis argueret:nã quũ galli indignarentᷣ ſpadonibus ſeruire:multo magis romani hac eadẽ rei indignari debebant:addit ẽt aliud q hoſtiũ naues.i.ægyptiorũ latebãt dũ pugnaretᷣ apud actiũ:& inter pugnandũ fugerũt.Romani uero cõtra patriã ipſã certabant.Quorũ fuere duces cũ ipſo Antonio publicola.Cælius.M.Octauius.M.inſteius Canidius. Hoſtiliũ nauiũ puppes.ſexaginta Cleopatræ naues itelligit q̃ quidẽ dum nauale certamẽ haberetᷣ erant in tuto loco nihil agẽtes.Plutarc⁹ id oñdit his uerbis.Sed quũ agrippa leuũ cornu circũduceret coactus ẽ publicola longius ſe extẽdere:q̃obrẽ quũ media antonii claſſis abrupta eſſet turbatis ordinib⁹ & iplicatis parũper trepidatũ ẽ:erat tñ cõmune cartamẽ & pugna utriq; æqua:quũ naues.lx.Cleopatræ q̃ poſt magnas naues collocate erãt:uelis ſublatis p medios pugnãtes fugã arripiũt ſuoſq; perturbãt.

Interq; ſigna turpe militaria
Sol aſpicit conopeum
Ad hũc frementes uerterᷣ bis mille equos
Galli canentes cæſarem.
Hoſtiliumq; nauium portu latent
Puppes ſiniſtrorſum citæ.
Io triumphe tu moraris aureos
Currus & intactas boues.
Io triumphe nec iugurthino parem
Bello reportaſti ducem:

Portu latẽt.i.in tuto loco:erãt.n.poſt magnas naues collocatæ:ut oñdimus ægyptiorũ naues.lx. Citæ.i.fugaces ueloces & fugæ aptiores.Siniſtrorſũ itellige poſt naues ſiniſtri cornu:in quo cælius erat tanq̃ i tutiori.Antonius.n.& publicola dextrũ hẽbãt:ecõtra uero Cæſar dextro cornu ſibi reſeruato ſiniſtro Agrippã pfecit:Auctor ẽ Plutar. Io triũphe:Io uox ẽ ouãtis.Naſo li.ii.de ar.Dicitæ io pæan:& io bis dicite pæan decidit i caſſes pda petitia meos.Romulus aũt primus triũphũ iſtituit ſua i urbe:triũphauit.n.de cecinẽſibus & antẽnatibus hoc mõ. Vltimus ipſe poſt põpa ibat purpurea ueſte amictus comãq; lauro coronatus & ut dignitatem regiã ſeruaret curru q̃driiugo inuect⁹:aliæ uero equæſtres pedeſtreſq; copiæ ſequebantᷣ inſtructæ egregiæ deos laudãtes patriis carminibus:ſicq; urbẽ intrarũt:poſt pompã aũt & ſacrificium Romulus extructo tẽplo in uertice capitolini collis ioui:quẽ feretriũ romani uocãt:cecinẽſium in eo regis ſua manu interfecti ſpolia cõſecrauit.Hæc oĩa ex Diony.libro.ii.Quo aũt pacto poſteri triumpharint latius diximus in Iuuenalis ſaty.x. Triũphũ Iugurthino bello: bellum populus roma. cum iugurtha rege numidarum geſſit:quod magnũ fuit & atrox.Demum a bocco maurorum rege & pacis auctore inſidiis captus ẽ:& uinctus ſylle traditus:& ab eo ad marium deductus:quem tãdem uinctum in triumpho marius duxit kal.Ianuariis cum magna gloria:quo die ẽt ſecundum cõſulatum marius iniit fauẽte populo ẽt cõtra leges:auctores Plutar.& Salu. Iugurthinum bellũ Aphricanum.P.Cor.Scipio primus nomine uictæ a ſe gentis Aphricanus ẽ dictus:ut ſcri.Liuius.& Plutar.Is natus an.xxiiii.pconſul in hiſpaniam miſſus carthaginẽ nouam urbẽ oppulẽtiſſima ubi carthaginẽſi duces omnẽ belli apparatum & qcquid pcio dignum hẽbãt cõgeſſerant expugnauit diripuitq;.haſdrubalis inde caſtra ui cœpit eo fugato cum paucis Maſiniſſam numidiæ regem ro. populo ſua uirtute iunxit: hiſpaniæ populi oẽs aut imperium aut ſocietatẽ romanoꝝ acceperũt. Gaditani etiã ſponte ſe romanis dedidere. Scipio receptis pulſis carthaginenſibus.L.Lentulo & Manlio acidio puincia tradita romam rediit: ubi paulopoſt cõſul declaratus eſt.Cõtẽdit poſtea in Siciliam:e lilybeo deinde in Aphrica iit una nocte Syphacis numidiæ regis caſtra & haſdrubalis altera cœpit atq; incendit:poſt hæc.C.Lælium & Maſiniſſam contra Syphacem miſit q̃re in prælio ille raptus ẽ:& ad Scipionẽ ductus.Hannibal itaq; ex italia reuocatus fuit in patriam: ubi apud Zamam uictus eſt a Scipione:ſed e media cæde cum paucis effugit:Scipio aũt carthagine romano populo tributaria effecta exercitiũ i italiã reduxit:itaq; celeberrimo triũpho urbẽ ẽ iuect⁹:auctores Liuius & Plutarchus.

¶ Ad hunc frementes uertunt bis mille equos galli canentes Cæſarem:ſignificat equitum gallorũ duo millia ab Antonii partibus ad Cæſarem transfugiſſe:quorum mentio iam facta eſt:ut romanos qui ſub præpoſitis ſpadonibus æquo animo militarent magis oneraret per cõparationem gallorum:qui hoc dedignati ad cæſarem ſe contulerunt. PORPH. Hoſtiliũq; nanium portu latẽt puppes ſiniſtrorſum citæ.Ordo eſt:puppes hoſtiliũ nauiũ latent portu:allocutionem attende mirandã συνεκδοχην περιφρασιν ſiniſtrorſum:citæ ãt qď dixerat manifeſtũ eſt Alexandriã uerſum eſſe:intelligendum aũt littore Epyri ubi pugna naualis cum Antonio fuit ſi Italiam petas in dextra neceſſe eſt:ſi Alexandriam in ſiniſtra. Io triumphe moraris aureos currus:quaſi deum inuocat triumphum: tu inquit moraris currus:qui iam parati ſunt. Et fractas boues ideſt indomitas nõ ſic dixit quaſi fœminis tantum triumphantes ſacriſicent:ſed quia metro quid gratius fœminino genere boues quam maſculino dicuntur.Denique:ut Virgi. Ille meas errare boues:ut cernis. Io triumphe:nec iugurthino parem bello reportaſti ducem:non tanta inquit gloria.G.marius de iugurtha triumphauit.

¶ Iuter ſi.mi.ſ.romana. Galli.ſ.galatiæ amyntæ regis milites:canẽtes.i.laudãtes Cæſarẽ.ſ.Auguſtũ:uertere ad hunc ſcilicet ad expugnandum:hoc eſt ad romanum ſic degenerantem:bis mille equos frementes: ASCEN. gabellicos & animoſos.Et puppes ideſt poſteriores nauium ptes citæ.i.ueloces ad fugam: nauium hoſtilium.ſ.Cleopatræ quas ſexaginta habuit ocioſas:latent.ſ.dum bellũ gerebatᷣ.in portu.i.in loco tuto:ſiniſtrorſum.i.poſt naues ſiniſtri cornu.Exclamat ergo præ gaudio poeta dicens:Io q̃ exultantis aut ouãtis uox eſt: triũphe.ſ.auguſto debite tu moraris.i.i mora tenes:curr⁹ aureos:ſaltẽ auratos & boues itactas.ſ.iugo q̃s mactarᷣ deſtinauit.Io triũphe:nec reportaſti ducẽ parẽ.ſ.auguſto ſup.e bello iugurthino: uñ mariũ triũphãtem reduxit.

ANTO. ¶ Sup carthaginẽ: hic Hora. alluſiſſe puto ad illius ſepulchri inſcriptionẽ. Nã ut Plutar. memoriæ tradit frequẽtior ſama ẽ literni aphricanũ mortuũ. Ibiq; ex ſua inſtitutione ſepultũ eẽ: ne pr̃ia parũ memor bene ficioꝝ ſuũ funus celebraret. monumentũq; ei factũ: ac ſtatuã ſuppoſitã q̃ poſtea tẽpeſtate diſiectã Liuius ſe uidiſſe teſtat̃ ꝑterea apud Caietã in marmoreo ſepulchro æneaq; urna hæc iſcripta repiunt̃. Deuicto Hãnibale capta Carthagine: & aucto iperio hos cineres marmore tect° habes. Cui nõ europe nõ obſtitit aphrica quẽdã. Reſpice res hoĩum q̃ breues urna ꝓmit. Ad hæc igit̃ alluſit Hor. Q đ ãt Acrõ ſcribit apud alios non legi inter cepta hiſtoria præſertim Liuii.

Neq; africanum cui ſuper carthaginem
Virtus ſepulchrum condidit.
Terra mariq; uictus hoſtis punico
Lugubre mutauit ſagum.
Aut ille centum nobilem cretam urbibus
Ventis iturus non ſuis:
Exercitatas aut petit ſyrtes noto
Aut fertur incerto mari.
Capaciores affer huc puer ſcyphos:
Et chia uina aut leſbia.

Quod quidem ſi ipſe olim ita legiſſet placeret utiq;. Terra mariq; uictus hoſtis iã ad Antoniũ poeta red- dit: quẽ dicit terra mariq; uictum accepiſſe pullatum ſagũ: i uariaq; fugiſſe loca: ut auguſti uictoriã oñdat: dixerat .n. uictore lætus Cæſare. terra mariq;: quo tpe apud actiũ naumachia pugnatũ ẽ terreſtribus copiis ad Antonio. Canidi° ꝑerat cũ. xyiii. legionib° & .xxii. milibus equitũ. A cæſare Thaurusq utriq; inſtructa acie ĩ littore qeſcebãt euentũ naualis pugnæ expectã tes interpugnãdũ fugit Cleopatra cum nauibus. lx. ſe cutus eſt eã Antonius cũ ſola quinq̃remi: alexa & ſi- culo dũtaxat comitibus. Eius claſſis quũ diu cæſari reſtitiſſet. x. hora ſuperata eſt Canidius poſtea noctu e caſtris fugit ſuoſq; ꝑdidit: itaq; illi ſe uictori dedide re, auctor eſt Plutarchus.

Sagum Sagum, erat ſagum ueſtimentũ militare: ut ſcribit Nonius. Dicit autem Hora. Antoniũ poſt amiſſam claſſem pullarum ueſtimentum accepiſſe relicto punico ideſt tyrio & purpureo. Aut ille, hoſtis. ſ. Antonius q fugiendo uaria loca adiit. Petit cretã iturus uentis non ſuis hoc ait poeta, qm̃ Antonius fugiens quinqueremi, ut Cleopatram aſſequeret̃, ab ilia in ſua naui receptus eſt, ſicq; ad tæ narum appulit ut docet Plutarchus. Vel uetius non ſuis i. non proſperis non ſecundis, non exoptatis Vn de & Sapho inquit. Non agitur uento noſtra carina ſuo. Eſt autem tænarus promõtorium laconiæ regio nis peloponenſi, cuius limites ſunt a ſeptentrione corinthiacus ſinus & iſthmos, deinde creticũ pelagus, ab ortu ſolis ẽt creticũ mare, ut Ptolemeus li. iii. ſcri. Propter hæc igitur poeta inquit. Aut petit cretã &c.

Syrtes Exercitatas, aut petit ſyrtes noto. Antonius. n. ab tænaro diſcedens in lybiam, peruenit Cleopatra uero in Cypꝛ remiſſa eſt. Vt ãt hæ quæ in lybia erant copiæ ab Antonio deſciuerunt uoluit ille quidem ſibi mortem conſciſcere, ſed prohibuerunt hi qui ſecum erant delatus eſt igit̃ Alexandriam. Syrtes. Saluſt. i iugur. ſcribit ſcyrtes duos eſſe ſinus prope in extrema aphrica ipares magnitudine, pari natura quoꝝ pro xima terræ ꝑalta ſunt cætera uti ſors tulit alta, alia in tempeſtate uadoſa, nam ubi mare magnũ eſſe & ſæ- uire uentis cœpit, limum arenamq; & ſaxa igentia fluctus trahunt, ita facies locoꝝ cũ uentis ſimul mutat̃ ſyrtes a tractu nominatæ. Inter eas ſitũ oppidũ lectis a ſydoniis cõditũ hæc ex illo σύρω ãt trabo nobis ſi- gnificat. Solinus uero ſcri. ꝙ utræq; ſyrtes ducẽtis quinquaginta milibus paſſuũ ſeparant̃, ſed aliqñ clemẽ- tior q̃ minor eſt, eas in acceſſas uadoſum ac reciprocũ mare efficit, cuius ſali defectus uel incremẽta haud ꝓmptũ eſt deꝑhendere ita icertis motibus, nũc in breuia reſcindit dorſuoſa, nũc æſtibus inundat̃ ingetis De ſyrtibus ẽt Strabo li. iii. meminit, multaq; Lucanus li. ix. Incerto mari, ꝑ ipſe icertus uel ꝑ icertũ ma re, cuius nomẽ ignorabat adeo remotũ erat. Capaciores, poſtq̃ Antonii fugã uictore Cæſare patefecit, lætitiæ gratia uina optima iubet Afferri. Capaciores, ualde capaces & amplos, ſeu mauis ampliores ali is.

Scyphos Scyphos, ſcyphus herculis poculũ erat. Ita ut liberi patris cãtharus herculẽ uero fictores ueteres non ſi ne cauſa cum poculo fecerunt, & nonunquam caſſabundum & ebrium non ſolũ ꝙ his heros bibax fuiſ- ſe perhibet̃, ſed etiam ꝙ antiqua hiſtoria eſt herculem poculo tanquam nauigio uentis imenſa mari trã ſiſſe, Auctor eſt Macrobins libro. y. ſat. Chia, uina, aut leſbia, chia uina aruiſia intelligit. Eſt enim aruiſi um promontorium chii, ex quo uinum quod aruiſium uocant, ut ſcribit Plinius libro. xiiii. capi. decimo chios autem inſula eſt una cycladum teſte Solino Homeri ſepulchro aliis antecedens Strabo etiam do- cet lib. xiiii. chium & leſbum uina optima ferre. De leſbo autem plura diximus ode prima.

PORPH. ¶ Terra mariq; uictus hoſtis pũico lugubre mutauit ſagũ, hoc ẽ depoſuit coccineã clamidẽ Anto. q̃. ſ. ipe rator utebat̃ & accepit. i. nigrã, & utrũ ob luctũ uictaꝝ ꝑtiũ hoc facit. an ut in fuga lateat. Exercitatas, aut pe. ſy. no. Nã & alibi ait undas exercet auſter in certo mari. ἀγατοῤα: Ad ipm. i. ipe fert̃ icertus cõſilii.

ASCEN. ¶ Neq; portaſtai parẽ aphricanũ. ſ. Scipionẽ: cui uirtus cõdidit ſepulchrũ. i. titulũ: ſup Carthaginẽ. ſ. deui ctã. Acrõ ãt dicit ſic. Deuicta carthagĩe uirtute Scipiõis aphricani cũ aphri aduerſũ ro. denuo rebellarẽt cõ ſulto oraculo rñſũ ẽ: ut ſepulchꝝ Scipiõi fieret q̃ Carthaginẽ reſpiceret: tũc leuati cineres ei° ſũt Piramide i uaticano cõſtituta & humati i ſcpulchro ei° i portu Carthaginẽ reſpiciẽte. Terra Reddit ad Antoniũ di cẽs. Hoſtis. ſ. Antoni° uict° terra ꝑ defectionẽ Canidii: & mari ꝑfugã Cleopatræ: mutauit punico. i. ꝑ pu- nico. i. purpureo ſeu tyrio dibapho accepit. ſagũ. i. paludamẽtũ militare: lugubre: qa nigrũ. Ille. ſ. hoſtis ui ct°: utpote Anto. aut itur° ẽ cretã nobilẽ id ẽ iſignẽ cẽtũ urbibus: uẽtis nõ ſuis. i. nõ ſecũdis: neq; quo uelit pellẽtibus: aut petis ſyrtes exercitatas ideſt ſinus illos maris uexatos noto ideſt uento illo humido: aut fer tur mari icerto ideſt incognito, aut ipſe certus quo ſata uentiq; trahant. Et ideo o puer affer ideſt apporta mihi ſcyphos capaciores ideſt multum capaces: & uina chia aut leſbia quæ trãſmarina ſunt, uel metire. i. menſura & propina nobis ideſt Mecœnati & mihi, cœcubum uinum italicum.

ANTO. ¶ Nauſeã coerceat nauſea ꝓprie uomitus dr̃ q fit pp ſentinæ ſetidã aq̃:uñ & a nauis dr̃. Traduut ãt optimo uino cõprimi uomitũ utq; Celſus li.ii.ait ſtomacho idoneũ eſt uinũ auſterũ licet iã aſperũ ſit itẽ reſinatũ: & Pli.lib.xiiii ſcribit uini naturã eſſe ex hauſtu:accẽdere calore uiſcera intus:foris ĩfuſo refrigerare. Dulcis lyeo ſoluere:lyeus bacchi nomen:ab λύω quod eſt ſoluo:eo ꝙ mentem & membra uinum diſſoluat:unde ſequitur paralyſis de quo etiam ode ſeptima diximus. Plinius præterea lib.decimo quarto ſcribit nimio potu gigni fere rerum omnium obliuionem morteinq; memoriæ:furoremq; etiam.

Vel quod fluentem nauſeam coerceat
Metire nobis cæcubum.
Curam metumq; cæſaris rerum iuuat
Dulci lyeo ſoluere.

PORPH. ¶ Vel quod fluentem nauſeam coerceat. Metire nobis cæcubum:quia auſteriſſimum eſt cæcubum uinũ merito nauſeam coercet:& metire inquit:quia ciatho hauriebat ex cratera uinum

ASCEN. ¶ Quod coerceat ideſt reſtringat nauſeam fluentem ideſt uomitum ex uino externo prouocatum:iuuat ſcilicet nos ſoluere dulci lyeo:ideſt uino a diſſoluendo.n. dicitur bacchus lyeus:curam & metum rerum Cæſaris:ideſt quem pro Cæſare ſuſcepimus.

Ode decima dicolos diſtrophos imprecatur tempeſtatem in Meuium.

Mala ſoluta nauis exit alite
Ferens olentem Meuium.
Vt horridis utrũq; uerberes lat⁹
Auſter memento fluctibus:
Niger rudentes eurus inuerſo mari
Fractoſq; remos differat.
Inſurgat aquilo quantus altis montibus
Frangit trementes ilices
Nec ſydus atra nocte amicum appareat
Qua triſtis orion cadit.
Quietiore nec feratur æquore
Quam graia uictorum manus
Cum pallas uſto uertit iram ab ilio
In impiam aiacis ratem
O quantum inſtat nautis ſudor tuis
Tibiq; pallor luteus
Et illa non uirilis eiulatio.
Preces & auerſum ad iouem
Ionius udo cum remugiens ſinus
Noto carinam ruperit.
Opima q; ſi præda curuo littore
Porrecta mergos iuuerit:
Libidinoſus immolabitur caper
Et agna tempeſtatibus.

¶ Argumentum. Odes. x.

ANTO. Meuius poetarum peſſimus tum maronis tum Horati æmulus uti & bauius erat hic mæuio nauigaturo tempeſtatem poeta imprecatur hac ode. Mala ſoluta nauis: metrum eſt ſimile prioribus. Mala alite:malo auſpicio. Differat:ſpargat. Orion cadit:ideſt occidit:de hoc autem ſuperius in odis. Graia uictorum manus: de hac re legito Maro.libro primo æn.ibi. Pallas ne exurere claſſem argiuum &cætera. Pallor lutheus. Violaceus pallor & croceus:unde etiam Hora.libro tertio car.ode uero decimo inquit nec tinctus uiola pallor amantium. Et Maro in buccoli. Mollia lutheola pingit uacinia calta. Et Apuleius libro undecimo inquit. Nunc albo candore lucida. Nunc croceo flore lutea: nunc roſeo rubore flammida. Opima præda. Cadauer mæuii intelligit:quod pingue fuiſſe innuit:opimæ hoſtiæ præcipue pingues dicebantur:ut Feſtus ait: & opima magnifica & ampla ſpolia. Libidinoſus:caper huic olentem mæuium apte comparauit.

PORPH. Mala ſoluta nauis exit alite ferens olentem mæuium:hinc eſt mæuius importuniſſimus poeta:quem & Virgi.conſimili contumelia nominat. Qui bauiũ non odit amet tua carmina mæui. Olentem autem pro putido dictũ accipe.ẽ enim σχῆμα λυπωτοτης. Mala alite:hoc eſt malo auſpicio:& attende alitem hic fœminino genere dixiſſe:alibi maſculino:ut qualem miniſtruz fluminis alitem. Vt horridis utrunq; uerberes latus auſter memento fluctibus:iocunde quaſi uento præſenti præcipitat:& utrunq; latus nauis utiq; intelligendum eſt. Niger rudentis eurus iuerſo mari:quod eſt euerſo mari an contrariis fluctibus. Qua tri.ori.cadit.qua nocte ſcilicet. Cum pallas uſto uertit iram ab ilio in impiam aiacis ratem hoc eſt ex Virg.lectione ſatis notũ. Et illa non uirilis eiulatio:eiulatio potius id dicititur: quod eſt quaſi gemitus flentis τροπος ονοματοποιια ionius udo cum remugiens ſinus notho carinam ruperit:udo aurẽ notho hoc eſt aquoſo ac pluuioſo. Opima q; ſi ꝓda curuo littore:opimam corpus ꝓdã ipſius meuii intelligamus ex quo apparet pinguẽ fuiſſe.

ASCEN. Mala. Sicut amico Vergilio. bonam nauigationem primo carminum præcatus eſt:ita hic malam mæuio utriq; inimico Nam in buc.dicit Maro. Qui bauium non odit amet tua carmina mæui. Ordo eſt. Nauis ferens mæuium olẽtem ideſt fetidum hominem exit ſoluta ſcilicet a littore:mala alite ideſt aue:hoc eſt auſpicio. Et o auſter uente memento:ut uerberes: utrunque latus ſcilicet nauis eius:fluctibus horridis:& eurus uentus ab oriente flans:niger ideſt nubiloſus & inimicus:differat: ideſt diſtrahat & in diuerſa ferat:rudentes ideſt funes nauium & remos fractos:& hoc mari inuerſo ideſt eo quo dimum eſt ſurſum uerſo. Et aquilo uentus a ſeptentrione flans a latere orientali:qui uehemens dictus

eſt q̧ ut aquila uolat:inſurgat ſupple tantus:quantus frangit ilices trementes ſupple in altis montibus.Nec fidus:pergit dicens.Nec fidus ſupple ullum:amicum ideſt benignum appareat nocte atra ideſt caliginoſa & aduerſa:qua orion ideſt ſydus orionis in ortu & occaſu ſed potius in occaſu tempeſtatem ciens:cadit triſtis: ideſt inimicus nauigantibus.Nec Mæuius feratur æquore quietior q̃ ſup.uecta eſt:manus graia.i.graioruʒ uictoꝝ.ſ.troiæ:cũ pallas uertit irã ab ilio uſto ĩ impiã ratẽ aiaci.ſ.oilei:q̃ cũ cæteris apud caphareã profligauit q̧ aiax ille cũ caſſandra ĩ tẽplo deæ cõcubuerat.O q̃tus ſudor iſtat nautis tuis:o mæui:& quãtus : pallor luteus.i.croceus a luto ꝓ colore cuius prima longa iſtat ſup.tibi:& illa eiulatio.i.exclamatio:nõ uirilis:ſed muliebris:ſup.inſtat:tibi & p̃ces inſtant tibi:ad Iouẽ auerſum.i.indignatũ & non audientẽ cum ſinus ionius.i.ionii maris:remugiens noto.i.uento illo hudo.i.humido:ruperit carinam ideſt uentrem nauis tuæ. Quod ſi præda opima.i.pinguis:uidelicet cadaueris tui porrecta curuo littore.i.circũ curuũ littus iuuet.ſ. ad eſum:mergos:ideſt aues marinas facile mergentes:caper:ideſt hircus:quia tu fetidus es:libidinoſus: quia pro te libidinoſo & agna q̃ ut gratiorem iam deuoueo:imolabitur.ſ.a me tẽpeſtatibus quæ te obruerint.

Ode.xi.dicolos diſtrophos ad Pectium.

PEcti nihil me ſicut antea iuuat
Scribere uerſiculos amore per-
cuſſum graui:
Mollibus in pueris aut in puellis urere:
Hic tertius december ex quo deſtiti
Inachia furere:ſiluis honorem decutit.
Heu me ꝑ urbem nam pudet tanti mali:
Fabula quãta fui:cõuiuiorũ & pœnitet:
In quis amantem languor & ſilentium
Arguit:& latere petitus imo ſpiritus:
Contraq̧ lucrum nil ualere candidum
Pauperis ĩgeniũ quærebar applorãs tibi
Simul calentis ut inuerecundus deus
Feruidiore mero arcana promorat loco.
Quod ſi meis inæſtuet præcordiis

ℂ Argumentum Odes. xi.

ANTO. AMico pectio ſcribẽns Hora.ait uerſus componere non iuuare ſe ut olim:eſt.n.graui amore ꝑculſus lyciſti pueri. Pecti nihil primus uerſus hexameter iambicos eſt ſecundus uero duos habet dactylos cuʒ cæſura poſt:& quatuor de iambico uerſu. Hic tertius decẽber: ordo ẽ: hic tertius decẽber decutit honorem ſyluis:& quo deſtitit furere inachia:in decembri ãt folia cunctis pene arboribus excidunt:paucæ.n.excipiuntur. Inachia: de hac eadem ſequẽti ẽt ode meminit. Heu me: ordo eſt: heu me quãta fabula fui per urbem:nam pudet tãti mali:& pœnitet conuiuiorum. Arguit.oñdit. Latere imo:latera.n.gemitu laborant. Spiritus:anhelitus. Contra ne lucrum:ordo eſt q̃rebar ne tibi applorans o pecti nihil ualere contra lucrũ candidũ ingeniũ paupies calentis:ſimul deus inuerecundus mero feruidiore ꝓmorat arcana loco. Lucrũ.i.auaritiã meretriciã:ob q̃ diues riualis Hora.p̃ferebatur:hinc & Oui.li. ii.de arte inquit:Ipſe licet uenias muſis comitatus homere.Si nihil attuleris ibis homer̃ foras. Calẽtis amãtis. Inuerecundus deus:uel bacchus uel cupido:ii enĩ reddunt inuerecundos. Arcana promorat : latius iamiam ſuperius de uini effectu patuit.Eſt autem ſenſus:q̧ ubi uino incalauerat ſecreta ſua pectio manifeſtabat conquerens quod eius ingenium candidum nil ualeret apud auaram meretricem.

PORPH. PEcti nihil me.ſ.a.i.Pectiũm cõtubernalẽ alloquiť indicãs occupato ſibi amore lyciſi pueri nõ libere uerſus ſcribere. Hic.t.d.e.q.d.i.f.ſ.h.d.ſiluaꝝ honorẽ folia arboꝝ:& Vir.dixit:Frigidus & ſiluis aquilo decus ſit honorẽ.Reuera ãt mẽſe fere decembris ſpoliantur arbores foliis. Heu m.p.u..q f.f.hoc ãt quaſi iuxta ſe poſitũ illatũ eſt:nam pudet tãti mali qď ideo intulit:ut oñderet cur ingemuiſſet. In quis.a.l.&.ſ.a.arguit media ſyllaba ꝓducte ꝓnunciandũ:qa p̃ſitis tpis eſt. Et latere.p.i.ſ.ſpiritum latere peti non pectore ait:quia in ſuſpirando cõſtat latera laborare. Contraq̧ lucrũ nihil.u.c.p.i.cõtra lucrũ cõtra ſtudiũ lucri.i.cõtra auaritiã.Senſus ãt eſt:q̃rebar tibi plorans:q̧ candor animi mei & honeſta ſimplicitas ſine diuitiis nihil gr̃æ haberet apud auarã puellã.Quærebar applorans ſibi ſimul calentis inuerecundus deus. Feruidiore mero.a.p.loco & utiq̧ amore calẽtis accipiendũ.Senſus uerus eſt. Cũ ebrie.ſe. pepulerat pectore meo:tum ego amoris mei iniuriam flens apud te q̃rebar. Inuerecundũ ergo deũ : liberũ uult ĩtelligi:q̧ inuerecundũ ſe per uiolentiã faceret. Quid ſi meis inæſtuet p̃cordi:libe.bil.cõfundit lectorem uarietas elocutionis. Obliqua.n.mõ rõne tranſiuit ad rectam nam ſupra obliquæ dixerat quærebar tibi nihil ualere candidum pauperis ingenium:at hæc iam eſt recta quod ſi meis æſtuet precordiis.

ASCEN. PEcti.Pectio amico familiari amores ſuos fatetur ſatis inuerecũde dicens:o pecti ſcribere uerſiculos nihil iuuat ſicut antea me percuſſum amore graui.ſ.lyciſti pueri:amore(repetit)qui expetit.i. perſequiť & excruciat me preter.i.ſuper omnes.ſ.alios amatores:urere aut ĩ pueris mollibus: aut in puellis hic.i.præſens december tertius ex quo.i.poſtquam deſtiti.i.deſii fuere inachia.i.amore inachiæ puellæ:decutit ſiluis honorem.i.frondes.i.iam tertia agitur hyems poſtquam dereliqui inachiam: heu me quanta fabula fui per urbem:cum.ſ.furerem amore inachiæ.q.d.quod dico.Nam pudet tanti mali & pœniret conuiuiorum:in quis.i.in quibus languor & ſilentium.i.q̧ in conuiuiis languens amore ſilerem: & ſpiritus.i.anhelitus meus petitus.i.attractus:imo.i.profundo latere:arguit.i.euidenti argumento probauit ſupple me amantem.Et quærebat.ſ.tibi & aliis applorans ingenium pauperis.ſ.poetæ:nil ualere contra lucrum candidum.i.auaritiam quæ meretricibus candida uidetur:applorant dicitur ſimul.i.ſtatim:ut.ideſt poſt q̃ deus inuerecũdus.i.cupido uel potius eius ꝓuocator bacchus imodicus:ꝓmorat.i.ꝓmouerat loco.i. ſtatione ſua mero feruidore:ideſt acri uino arcana.ſ.mea.i.intima præcordia calentis.ideſt ardentis amore.

ℂ Libera

¶ Libera bi.i.ita libera qdē ab amore. Ingrata fo.q̄rimonias itelligit nil amori ꝑficiētes. Fomēta: medicamēta. Submotus.p.i.honeſtas nūc ab amore ſobmota definet amori potētiſſimo certare. Eſt āt ſenſus:ꝙ ſi liber erit:non magis amori uacabit. Vbi hæc.ſ.me nolle iteꝝ amori ſubiicere. Te.p.corā te pectio Seuerus:grauis cōtinens. Hæc lau.ꝙ ſubmotus pudor definet certare imparibus.i.cōſtans eſſe uolebā. Iuſſus a te pectio Poſtes:iachiæ.ſ. Nunc glo.lyciſti amore pueri ardere nunc innuit. ANTO.

¶ Definet.i.c.ſ.p.Imparibus ænulis.ſ.q largiri multa pſit cū ego nō poſſim.Imparibus aūt certare p datiuū caſum figuratū ē:ut Virg. Tibi certet amyntas. Vbi hæc ſe.te.pa.hoc ē ſeuere dixerā arrogās mihi cōſtātiæ laudē. Iuſſus a.d.a te.ſ. Quibus lūbos & īfregi latus. PORPH.

Libera bilis ut hæc ingrata uentis diuidat
Fomenta uulnus nil malum alleuantia
Definet īparib⁹ certare ſubmotus pudor.
Vbi hæc ſeuerus te palam laudaueram
Iuſſus abire domū ferebar incerto pede
Ad non amicos heu mihi poſtes & heu
Limina dura:qbus lumbos & īfregi latus.
Nunc gloriantis quamlibet mulierculam
Vincere mollicia:amor lyciſti me tenet:
Vnde expedire non amicorum queant
Libera conſilia nec contumeliæ graues
Sed alius ardor aut puellæ candidæ
Aut teretis pueri longā renidētis comam.

Vñ ex.n.a.q.l.a.Bñ libera qa ueri amici bñ ſolēt delicta amicoꝝ rephēdere ſtudio emēdationis. Nec cōtu.g.nō iā amicoꝝ ſed ipi⁹ pueri q amat. Aut t.p.i.recta crura:aut brachia hñtis teres āt ī lōgū rotūdū dr.

¶ Q d'ſi bilis libera.ſtomachatio & indignatio uera inæſtuet meis ꝑcordiis.i.me ad uerā irā cōpulerit ſicut nūc ſimulabā iratū:ita ut diuidat.i.diſpgat uentis hæc fomēta.i.medicamēta īgrata.i.has q̄rimonias iutiles:qa nil alleuātia.i.iminuētia uulnus.ſ.amoris:malū.i.ꝑniciosum:pudor ſubmotus.i.q nūc clāculū a me amotus ē:definet certare iparibus.i.potioribus.i.nō amplius uictus ceder:ſed uincet. Vbi ego ſeuerus.i.tanq̄ ſeuerus:hoc ē rigide ſequēs ueꝝ laudauerā hæc.i.hmōi ꝓpoſitū palā.i.corā te:aot te cōſcio:ego iuſſus.ſ.a te:abire domū:ferebar pede icerto.i.titubāte:ad poſtes heu mihi nō amicos.i.ad oſtia iachiæ & heu ad limia dura ut pote qbus īfregi lūbos & lat⁹ meū:cū neq; lachrymis:neq; pcibus cederēt. Amor lyciſti pueri gloriātis uicere mollicia quamlibet mulierculam tenet nūc me: uñ.i.a quo librra conſilia amicorum nec graues contumeliæ amicorum:non queant expedire.i.ſoluere me:ſed ardor.i.feruens amor alius puellæ cādidæ:aot pueri teretis.i.peeri:renidētis.i.religātis longā.i.prolixā comā. ASCEN.

¶ Argumentum. Odes. xiii.

IN mulierē & deformē & olentē hic iuehiſ q̄ qdē ſæpe Hora.tū munera tū lr̄as mitteſ ſolebat ueneris gr̄a. Quid ti.u.Ode ē filis yii.li.i. Barrhis.i.elephāti:qooꝝ qdē coit⁹ auerſus ē:uti & leonū:lyncū:cameloꝝ:tigriū:& rynocerotū:auctor ē Solin⁹ dicit āt illā elephātis digna:qm̄ auerſi coeūtes eius deformitatē oidere non poſſent. ANTO.

Ode.xii.dico.diſt.in mulierē libidinoſani.

QVid tibi uis mulier nigris digniſ
ſima barrhis?
Munera cur mihi? qdue tabellas
Mittis nec firmo iuueni neq; naris obeſæ?
Na nq; ſagacius unus odoror

Tabellas:pugillares triplices itelligit a tribus.ſ.foliis: q qdē rebus amatoriis & leuioribus ſeruiebāt.Mar.li.ulti. Tūc triplices nr̄os nō uilia dona putabis. Quū ſe uenturam ſcribet amica tibi. Nec fir.iuue.erat.n.natus annos. L.ut ſupius oñdit. Neq; naris obeſæ.i.craſſæ:nam interdum ēt in naribus carūculæ quædam ſimiles mulieribus māmis naſcuntur eæq; imis ptibus q̄ carnoſiſſimæ ſunt inherent:auctor eſt Celſus lib.yi.habentes itaq; talia odorem aliquem non facile ſentiūt Pugillares Triplices

Namq; ſag.o.Ordo eſt:namq; unus ego ſolus &c.Polypus.i.carum modo alba:modo ſubrubra:quæ nari um oſſi inheret:& modo ad labra pendens narem implet:modo retro per id foramen quo ſpūs a naribus ad fauces deſcendit:adeo increſcit:uti poſt ouam conſpici poſſit:ſtrangulatq; hominem maxime auſtro aut euro flante:fereq; mollis eſt raro dura:auctor eſt Gel.libro ſexto. Polypus

QVid tibi uis.m.n.d.b.in mulierem fœdam atq; anum hæc ſcri.Barrhi autem elephanti dicuntur. Vnde & uxor eorum Barrhitus appellant:porro autem elephanti feruntur aduerſi.coire:ex quo oidetur poeta dicere cum his eam concumbere debere:quia illam non uideant propter deformitatem ipſius. Nec firmo iuueni:hoc eſt non ualido qui ſofficere libidini tuæ poſſit. Neq; naris obeſæ:hoc eſt neq; occluſæ nares:ut poſſim pudorem tui corporis ferre. PORPH.

QVid tibi uis. Petulāter petulātē anū carpit dicens. O mulier digniſſima barrhis.i.elephantibus nigris:(ſunt.n.oēs nigri:uñ de ipſis primū dictū eſt.It nigrū cāpis agmen:coeunt āt auerſe:uñ ab illius fetore & obſcœnitate minus offenderenſ quo circa illā ipſis dignā argute cenſet)qd uis tibi.i.qd ꝑtendis? cur mittis mihi munera:ue ꝓ uel qd.i.ad qd mittis mihi:nec iuueni firmo.i.ſatis potēti ad libidinē tuā explendā:neq; naris obeſæ.i. occluſæ & pinguis ſeu craſſæ:hoc eſt neq; hñti narē obtuſam & occluſam:ita ot paꝝ olfaciā:obeſuꝫ ꝓ pingui ēt apud Maro.legūt illic:obeſaq; terga:aut obeſæ.i.circūeſe:aot circūroſæ naris.ita ut uirtus odoratiua pierit:dicit ergo cur mittis mihi:neq; te exaturare: neq; fetorē tuū ſufferre ualenti munera & tabellas.i.triplices pugillares in qbus amores & res amatoriæ inſcribebanſ. Docens ēt ſe non obeſæ naris addit. Namq; ego unus.i.ſolus:odoror.i.olfacio(pro quo uulgatius diciſ odoro)ſagacius.i.maiore ſagacitate & pitia naſi.(Nam ſagacitas naſi eſt:uñ Plautus ſagax naſum habes) an Polypus ſup.ſit cā fetoris in naſo. Eſt aūt ut Manci.recitat carūcula q̄dam.putida in naſo. ASCEN.

Polypus:an grauis hirſutis cubet hircus i
Quam canis acer ubi lateat ſus. (alis.
Quis ſudor uietis:& quã malus undiq;
Creſcat odor cum pene ſoluto (mẽbris
Indomitã properat rabiẽ ſedare:nec illi
Iam manet humida creta colorq;
Stercore phucatꝰ crocodilli iãq; ſubãdo
Tenta cubilia tectaq; rumpit.
Vel mea cum ſæuis agitat faſtidia uerbis
Inachia langues minus ac me
Inachiã ter nocte potes:mihi ſp ad unũ
Mollis opus:pereat male quæ te
Leſbia quærenti taurum mõſtrauit inertẽ
Cum mihi chous adeſſet amyntas:
Cuius in ĩdomito cõſtãtior inguine neruꝰ
Quam noua collibus arbor inhæret.
Muricibus tyriis itæratæ uellera lanæ
Cui properabantur:tibi nempe.
Ne foret eq̃lis inter conuiua magis quem
Diligeret mulier ſua quam te.
O ego non fœlix quam tu fugis:ut pauet
Agna lupos capræq; leones. (acris

ANTO. ℂHircus:id eſt hirci fœtor:qui ſub brachiis eſſe aliquibus ſolet ob humorẽ illuc defluẽtẽ:unde Alexander aphrodiſeus in problematis ait. Cur axilla inter alia loca multo grauiſſime olet:utrũ q: ſpiramentis fere caret:grauis aũt odor in his præcipuus eſt propter putredinẽ quæ ibi gignit̃ ob humiditatis morã:quæ nec dimouetur:nec exercetur. Philoſophus itẽ particula.x.problema ſcri. cur alæ omniũ maxime partiũ noſtri corporis male olent. Vtrum q: omniũ minime reſpirare pñt:malus aũt odor locis huiuſmodi contrahi maxime ſolet qm̃ putredo quiete interioris qualitatis cõſiſtit:an ideo q: immobiles exercitatæq; habent̃. Scribit etiã ibidẽ cur hoĩes qui uirtus redolẽt fœdius q̃ hirci oleãt quũ ſe odorifice ungentarint:an hoc in multis accidere ſolet:uelut cũ acido dulce cõmixtum eſt dulcius totũ exultat:tũ etiam oẽs poſtq̃ ſudarunt grauius olent unguẽtũ aũt cõcaleſaciẽdi uim habet:itaq; ſudorem põt prouocare. Vietis mẽbris.i.lãguidis:ſine ui & naturalibsu priuatis uiribus qđ feſtus edocet. Soluto penne:emiſſo uirili ſemine. Pẽnẽ eñ caudã uocabant: inquit Feſtus a pẽdẽdo quidem. Humida creta:erat in medicaminibus & chia terra cãdicãs:uſus ad mulierũ maxime cutẽ:lactei coloris eſt hæc auctor Pli.li.xxxy. Humida ob coitus ſudorẽ. Phucatus: φυκοσ color dicit̃ latinæ. Phucũ dicunt uerſo υ græco in u.

Crocodilli ſtercora Stercore cro. eſt crocodilo uita in aqua terraq; cõis. Duo aũt ſunt eoꝝ genera:aliquis multũ infra magnitudinẽ in terra tm̃ odoratiſſimiſq; floribꝰ uiuit ob id inteſtina eius diligenter exquirunt̃ iucundo nidore refracta crocodilleã uocãt oculorũ uitiis utiliſſimã cum porri ſucco inũctã:& contra ſuffoſiones uel caligines:illita quoq; ex oleo cyprino moleſtias in facie enaſcẽtes tollit. Ex aqua uero morbos oẽs:quorũ natura ſerpit in facie nitoremq; reddit:lẽtigines:tollit:ac uaros oẽſq; maculas. Auctor Pli.li.xxyiii. ſubando:ſubagitãdo:eſt eñ a ſuibus tractũ:quũ libidinẽ prouocãt. Tẽta ſtrata. Tecta linteis ac culcitra. Vel me quum. Ordo eſt uel q̃ malus odor undiq; creſcat uietis mẽbris:quum ſæuis uerbis agitat mea faſtidia. Inachia la. uerba ſũt illiꝰ anus ad Horatiũ. Ac me.i.q̃ me. Mollis.ſ.es. Ad u.o. ad unũ coitũ. Pereat. ordo eſt. male pereat leſbia quæ quærẽti.ſ.mihi:taurũ monſtrauit te inertẽ. Taurũ.i.uirũ uenereũ ac fortẽ ut taurus eſt:nã ut philoſophus ſcribit li.y. de aĩalibus uaccæ tauros nõ patiunt̃ ꝑpter rigorẽ genitalis:nimiãq; tentiginẽ:ſed clunibus ſubſidẽtibus ſemen recipiũt genitale:id autẽ & nos uidimꝰ.

Chos & choi. Chous:chos inſula eſt in caria:ut ſcribit Mela. Stra.lib.x. inter cycladas numerat li.aũt.xiiii. docet.& inſulã & urbẽ chon appellatã urbs uero nõ magna eſt ſed optime oĩum habitata & aſpectu iucũdiſſima:his qui eo nauigãt inſulæ magnitudo eſt:ad.ccccc.&.l.ſtadia tota fertilis:& quẽadmodũ Chius & leſbus optimo uino abundãs: uiri choi illuſtres fuerũt. Hyppocrates item Simus medicus:philetas poeta ſimul ac iudicialis nycias:qui chooꝝ tyrãnus fuit & ariſton:hic fuit Thenomeſtus uir clarus in adminiſtrãda rep. nyciæ æmulus. Iteratæ.i. de purpura pibapha.i. bis tincta intelligit de q̃ latiꝰ in odis. Tibi:horatio.ſ.mulier.ſ.uolebat.n. Horatiũ purpura ornare optima ut inter conuiuas æquales etiam ab alienis uxoribus magis diligeretur.

PORPH. ℂPolypus an gra.h.in.a. polypus non aliis ſed in naribꝰ intelligendũ. Quis ſu.u.&.q.m.u.m.c. Vieta aũt dicunt̃ ex neceſſitate cõtorta:ut Terẽ. oſtẽdit. Vietꝰ ueternoſus ſenex neceſſitate cõtortꝰ. Malus.un.m. hoc iam pronũciãdũ uel efferendũ cũ admiratione. Cũ.p.ſ.in.r.p.ſ. aſpere cũ ex faſtidio tui pẽnis lãguet tu tñ cupiẽs libidini tuæ ſatiſſacere dũ moueris ſudas diluiſq; cretã:& ſtercus crocodilli qbꝰ faciẽ fricare cõſueuiſti. Iamq;.ſ.t.c.t.r. Subare proprie ſues dicunt̃ cũ libidinant̃. inde trãſlatio facta in cætera aĩalia tenta aũt cubilia lectũ dicit teſtibꝰ ſiue faſciolis ſubtẽtũ. Vel.m.c.ſ.a.f.u. uel illud eras quale eſt cũ me quaſi p blãditias corripis:q: faſtidio cũ ea cõcubam imputãs q: exercitatiorẽ uenerẽ cũ inachia amica q̃ cum ipſa agam. Pe.m.q.t.l.q.r. mihi q̃rẽti tauꝝ. Taurũ aũt ꝓ ualido ac forti concubitu dixit. Cũ mi.ch.ad.am. hoc eſt cũ nõ deeſſet mihi ſagaciſſimi adoleſcẽtis occaſio. Mu.ty.it.u.l. purpurã.tyriã: q̃ iteꝝ.i. bis tingit̃ cõchilio uñ hodie διβαφας appellant. Ne fo.æq.in.c.m.quẽ:diligeret mulier quã te blandit̃ dicens magnopere feſtinãs illi ꝑcioſis purpuris ueſtẽ conficere. Vt ex hoc inter contubernales eiꝰ probaret̃ quã illũ diligeret.

ASCEN. ℂAn hircꝰ.i.hircinꝰ fetor grauis.i.moleſtꝰ & difficulter tolerabilis:cubet.i.qete maneat.(Alludit aũt ad cubilia hircoꝝ q̃ feditiſſima ſunt) in alis.i. ſub axillis:hirſutis.i. Piloſis. ſagaciꝰ dicit q̃ canis acer.i. ſtrenuo ob factus ſup. odorat̃:aut ſenti ubi lateat ſus.i.aper.(Poſſet dici ubi lateat ſus acer. ſed plus robori eſt dicendo canis acer:ut ſe uel acri cani ꝑferat(Odoror ẽt ſagacius:qs.i. qualis ſudor:& q̃.i.q̃rũ malus odor creſcat undiq; mẽbris uietis.i. flaccidis & uetuſtate languẽtibꝰ:cũ.i.qũ mulier fetida:ꝑperat ſedare rabiẽ indomitã.ſ.libidinis:

dinis:pene.i.cauda uirili:ſoluto.ſ.ab in tentigine emiſſo ſemine.aut ſoluto e ſubiugaculis.Nec crēta humida i.ehia terra cretei coloris:manet illis.ſ.uetulæ:qa ſudore & anhelitu reſoluit:iā.ſ.in coitu:& color phucatus ideſt phuco & adulterino colore q̄ fitꝰ ſtercore.i.oleo:crocodilli illius aīalis in egypto frequētis:ipſa anus rū pit iā ſubādo.i.ſubeūdo more ſuū diuturno coitu:cubilia tēta.i.ſtrata & tecta.i.coopta tapetis:aut lineis co-operimētis.Vel quū uetula illa(Mutauit aūt pſonā:nā a ſecūda ad tertiā tranſiuit)agitat.i.mouet mea faſti-dia.i.qbꝰ eā faſtidio & cōtēno.uerbis ſæuis.i.ſupbis dicēdo.ſ.o hora.tu lāgues minꝰ inachia.i.minꝰ fatiga-ris ſubagitādo inachiā:ac.i.q̄ me.tu potes ter nocte.ſ.una inachiā ſup.cognoſcere aut(ut honor ſit oneribꝰ) futura:qđ ex more ſubticuit ſicut comici miles ego eunuchū illū uel ſobriꝰ.Tu aūt es mihi ſemp mollis.i.lā guēs & ipotēs:ad unū opꝰ.ſ.ueneris.Pereat leſbia male q̄ mihi q̄rēti taurū.i.fortē ſub actorem mōſtrauit te inertē.i.ignauū & torpētē:pcipue cū amyntas chous:ex cho iſula iuuenis adeſſet.i.pſto eēt mihi:cuiꝰ neruꝰ id eſt mētula:iheret cōſtātior i inguine.i.mēbro mulieri:idomito.i.idomabili ſemp pruriēti:q̄ noua arbor iheret collibꝰ.Cui potas o horati.q.d.ne gratis a te ſtuprū q̄ſiſſe dicar(uñ priꝰ mūera cur mihi)uellera lanæ iterate.i.bis rictæ muricibꝰ.i.purpuris tyriis pperabanť.i.cito parabanť.Nēpe.i.ſi neſcis certe ſup. pperabanť:tibi Ne cōuiuia foret īter equalis.i.coæuos:ſodales:quē ſua.i.ppria mulier.i. amica aut potiꝰ uxor dili geret magis q̄ ſup.ego te.O ego leuis.i.icōſtās & imprudens:quam tu fugis:ut agna pauet id eſt pauore fu-git lupos acris:aut ut capræ ſupple pauent leones.

Ode.xiii.dicolos diſtrophos ad Sodales:

HOrrida tēpeſtas cælū cōtraxit & imbres
Niueſq; deducūt iouē.nūc mare nunc ſiluæ
Threicio aqlone ſonant.rapiamus amici
Occaſionem de die:dumq; uirent genua
Et decet obducta ſoluatur frōte ſenectus:
Tu uina torquato moue cōſule pſſa meo
Cætera mitte loq.deꝰ hęc fortaſſe bēigna
Reducet i ſedē uice:nūc & achœmenio
Perfundi nardo iuuat & fide cyllenia
Leuare duris pectora ſollicitudinibus:
Nobilis ut cecinit grandi cētaurus alūno:
Inuicte mortalis dea nate puer thetide.
Te manet aſſaraci tellus q̄ frigida parui
Findūt ſcamādri flūina lubricus & ſimois:
Vnde tibi reditū certo ſub tegmine pcæ:
Rupere.nec mr̄ domū cærula te reuehet.
Ilic omne malū uino cātuq; leuato
Deformis ęgrimoniæ:dulcibus alloquiis.

Argumentum Odes.xiii.

ANTO.

HAc ode ſodales hortať ad lætiorē uitā.Quū eni nūc plueret.nūc nigeret & i mari ac ſiluis tēpeſtas eēt occaſionē ad uoluptatē rapiēdā eē docet:eo nāq; tpe aliud agi nō poterat. Horrida tēpeſtas:primꝰ uerſus exameter ē:ſcdus uero q̄ttuor pedes h₃ ex iābico uerſu & duos dactylos cum cæſura. Cœlū.i.nubes:aer.n.i nubes cōtrahiť indeq; ibres decidūt. Et im.ordo ē:& ibres & niues deducūt iouē.i.deorſum ducūt aerē. Videť.n.quodāmō cū pluuia aer deſcēdere. Siluæ metri cā triſſyllabum fecit.

Occaſio

Occaſionē dr̄ occaſio oportunitas tpis caſu pueniens ut Feſtꝰ ait. De di.i.tpe ipo. Virēt ge.dū uigēt & ualēt. Obducta rugis.i.obſura uti mœſtis euenit. Conſule.m.Horatius enim manlio torquato cōſule natus eſt qđ ſupiꝰ ēt ſcripſit.Cætera ſenſus eſt uacādum eſſe cōuiuiis tm̄:cætera uero omittēda ut ſunt minꝰ læta: nā deus in meliꝰ forſitā reducet. Achæmonio.i.pſico achæmenes.n.teſte herod.lib.iiii.fuit pmꝰ pſaꝝ rex a quo poſtea reges oēs uſq; ad Duriū deſcēderūt. Fide. c.i.lyra.Mercu.n.lyrā iuenit & phœbꝰ citharā:de qbꝰ late i odis. Nobilis ut ſenſus ē ꝙ cētaurꝰ chirō achilli alūno pdicēs mortē apud troiā monuit oē malū uino & cātu leuādū eodē tāq; mō & ipe agit. Grādia.Iuue. itē ſaty.vii.metuēs uirgæ iā grādis Achilles cātabat patris i mōtibꝰ.

Aſſarici domus

Aſſarici.r.troiā itelligit.Nā dardanꝰ Ioue natꝰ genuit erychthoniū is troē. Tros aſſaracū ex quo capys natꝰ ē ide Anchiſes hic Aeneas &c. Auctor Naſo li.iiii.faſt.. Scamādri:ex ida phrygiæ mōte ſcamāder & Simois fluui deſcēdūt i troadē:ut Mela ſcri. Mater cæ.i.thetis marina. Aegrimoinæ.i.triſtitiæ:eſt aūt ordo:illic uino cātu & dulcibꝰ allogis leuato oē malū deformis ægrimoniæ. Acrimōia autem eſt animi uiuacitas:ut inquit Nonius. Deformis:deformes efficientis.Dulcibꝰ allogis:dulcibꝰ uerbis dulci ſermone.

Scamāder

Simois

PORPH.

HOrrida.t.c.co.& im.hortať cōtubernales:ut qm̄ ipſo cœlo pluuio nequeāt aliud agere.i cōuiuio ſecedāt ut.Cœlū āt p nubibꝰ accipe:& cōtraxit i unū coegit:ac p hoc denſas fecit itelligendum. Et ibres.n.d.i.ſuauiter q̄ſi cū ibribꝰ ad terras Iuppiter deſcēdat. Rapiamꝰ.a.o.d.d.utrū occaſionem:q̄ de die pluuio incidit:an ut cōuiuia de die dicebanť a primo mane cœpta. Obducta ſoluatur.ſ.ſ.obducta.i.in rugas cōtracta.A.c.t.m.c.p hoc ſeuera ac triſtis.Sic ergo & ſenectui ē p grauitate ac ſeueritate accipe. Torq̄to.m.c.p.m.pcepit uina p ferre mālio torq̄to cōſule diffuſa quo anno ipe natꝰ ſit:qđ & alibi āphorā alloquēs oñdit ſic dicēs o nata mecū cōſule mālio:ad hoc ergo ptinet ꝙ mālio torq̄to meo. Et fide.c.i.chorda quā mercuriꝰ iuenit ac p hoc lyrā. Nobilis ut ceci.grādꝰ cētaurꝰ alūno.chiro.ſ.cētaurꝰ alūno.i.achilli.i.Deus hæc fortaſſe benigne reducet in ſedem uice. Senſus eſt: hæc quoq; de quibus ſollicitus es fortaſſe benignus reſtituet tibi:deus uices rebus humanis cōſtituit. Vnde tibi redditū certo ſub tegmine parcæ rupere tale eſt & illud extrema & aliis parcæ fila legum. Nec mater domum cærulea te reuehet.per matrem thetidem:atq; ex hoc methonimicos mare intelligamus.

ASCEN.

HOrrida Inuitat ſodales ad hilare cōuiuiū dicēs Tēpeſtis horrida id ē pluuioſa & aſpera cōtraxit id eſt cōdenſauit in nubes cœlū.i.aerē:& imbres ac niues:deducūt.i.deorſum:qa in terrā ducūt:iouē.i.aerē

In nubē cōtractū:& p pluuiā reſolutū:mare ſup.ſonat nūc & ſiluæ ſonāt nūc:aq̄lone threicio.i.a thracia flāte & ergo o amici:rapiamus occaſionē.ſ.læte cōuiuādi:de die.i.tpe:& dū.i.donec genua.ſ.noſtra uirēt.i.ī uigore ſunt:& dū decet.ſ. per ætatē ſoluanť ſenectus frōte obducta.i.q̄ erat obducta triſtitia : exporrigať hilaritate Tu moue.ſ.fundēdo & bibēdo:uina preſſa torq̄to conſule meo.i.anno natiuitatis meæ quo toquatus couſul erat.Mitte.i.omitte loq cætera .i.nioſa q̄ nihil ad lætitiā faciāt:nā deus reducet fortaſſe:hæc.ſ.triſtia q̄ agitate poſſumus in ſedē.i.tranq̄llitatē & ſedatiōem.uice.i.uiciſſitudine benigna.i.fauorabili.Iuuat.i.delectat ſup. me:nūc pſundi nardo achæmenio.i.perſico & leuare pectora ſup.a ſollicitudinibꝰ duris : fide cyllenia.i.lyra a mercurio iuuēta Vt.i.quēadmodū cētaurus nobilis.ſ.chiron iuſtiſſimꝰ cētaurorū ſm Homerū:cecinit grādi alumno.ſ.ſuo ſup.Achilli dicēs:o puer in uicte nate mortalis dea thetide.i. licet ex dea mortalis tñ tellus aſſaraci.i.troiana q̄ aſſaracus aliq̄ndo poſſedit:monet te.i.ſtatuta ē tibi exitio:quā.ſ.tellurē frigida flumina ſcamādri fluuii ab ida pfluentis parui.i.exigui:& ſymois lubricus.i.labilis & difficulter retētibilis: findūt.i. ſecāt & abſumūt aut potius diuidūt p mediū eius fluēdo:uñ.i.de qua tellure:parcæ.i.deæ fatales:rupere.i.rūpendo fila fatalis uitæ negauerūt tibi repitū ſub tegmine.i.cōtextu fatorum:certo.i.inuitabili.Nec.i.& nō: unde.mater cærula.i.cerulei coloris:qa marina dea:nō reuehet te domum.ſ.nauibus.Leuato illic.i.cum illic fueris uino & cantu omne malum ſcilicet ſolicitudinum & curarū:& leuato illic oē malū ægrimoniæ.i.ægri animi & triſtitiæ deformis:quia eſt egritudo animi etiā honeſta : dulcibus alloquiis.i.confabulationibus..

Argumentum. Odes.xiiii.

ANTO. CVr icœptos iābos omiſerit iterrogāti Mecœnati rñdet amorē cām. Mollis.i.primꝰ uerſus hexameter ē dactilicus. Secūdus uero iābicus tetrameter. Mollis in.ordo eſt cādidæ mecœnas occidis ſæpe rogādo cur mollis inertiæ &c. Mollis iner. uiles & molles reddēs ſegnitia. Leteos:obliuioſos : λήθη.n.obliuio dr̄ īde lete fluuius īfernus.uñ bibētes obliuione afficiūť.Deus deus: cupido.ſ. Ad um.i.ad finē:nā i fine libri umbilici ornamēti genus ſolēt poni. Vñ Mart. finē.iii.li. ita clauſit. Ohe iā ſatis ē ohe libelle iā puenimus uſq ad umbilicū:& alibi idē quoq ait: nunq̄ grādia nec moleſta poſcit Quæ cedro decora a purpuraq nigris pagina creuit:umbilicis. Samio bat.Anacreon lyricus poeta fuit ætate Piſiſtrati & pherecidis hiſtorici pythagoř magrī : ut ſcri.Euſe.fuit is pr̄ia teius qBathyllū pueṝ ſamiū adamauit.Teos aūt ionū ciuitas eſt in peninſula ſirā:hic eſt Anacreon lyricus : item hecatenus hiſtoricus. Vt Strabo ait lib.xiiii. Non helaboratū ad pedē: id ār ppter amoris curā eueniebat. Ipſe:tu mecœnas.
Pulchrior ignis : pulchrior puella q̄ tua ſit intelligit autem Helenam dicēs q ſi helena non fuit pulchrior ipſius mecœnatis amica debet illa gaudeť mecœnas.

Ode.xiiii.dicolos diſtro.ad Mecœnatem.

MOllis īertia cur tātā diffuderit ímis
Obliuionem ſenſibus
Pocula leteos uti ducentia ſomnos
Arenti fauce traxerim:
Cādide mecœnas occidis ſæpe rogando.
Deus deus nam me uetat
Inceptos olī promiſſum carmen iambos
Ad umbilicum adducere.
Non aliter ſamio dicunt arſiſſe batyllo
Anacreonta teium.
Qui pſæpe caua teſtudine fleuit amorē
Non elaboratum ad pedem.
Vreris ipſe miſer q ſi nō pulchrior ignis
Accendit obſeſſam ilion
Gaude ſorte tua.me libertina nec uno
Contenta phyrne macerat.

PORPH. MOllis i.c.t.d.i.o.ſenſibus:ad mecœnatē loq̄ť ſignificās illū frequenter de ſe q̄rere cur negligat carmina ſcribere deide quaſi interrogatiōes eius uolēs effugere amorē cauſať. Incœptos oli.p.e.i. ad um.ad iābos utpe carmē oli pmiſſum:an olī icœpras ambiguū ē:ad umbilicū adducere p finire & cōſumere:qa ī fine libri umbilici ex ligno aut oſſe ſolēt poni. Non.a.ſ.d.a.b.a.t.attēde per abitū dictū arſiſſe Batyllo: cū & hoc ſæpe Vir.pactū dixerit. Formoſum.p.c.a.a. Nō ela.ad pe.hoc iō qa ut ſupra oñdimus lyrici poetæ put libet cuiuſq uerſus ſibi fingūt· Vreris.i.m.mecœnati hoc dicit:qa & ipſe Terētiā dilexit cuius & ſupra ſic meminit:manum puella ſuauio opponat tuo extrema & in ſponda cubet. Quod ſi non.p.a.o.i.Gau.ſ.t.in honore mecœnatis gratificať Terētiæ Helenæ eā cōparās: hoc āt ait ſi non fuit Helena ſpecioſior iucunda hæc miſeria eſt:&accendit Ilion ad amorem magis pertinet quo troia cremata eſt:nec inmerito quia ipſe amor ignis ſolet dici.

ASCEN. MOllis.Mecœnati reſpōdent ait.O cādide Mecœnas occidis ſup.me rogādo.i.iterrogādo:cur mollis inertia diffuderit ſenſibus imis tantā obliuionē.i.cur ita ſopitis ſenſibꝰ a canēdo refrigeſcam: uti.i.perīde atq traxerī fauce arēdi.i.ſitiēti:pocula ducētia ſomnos letæos.i.obliuioſos. Nā deꝰ: ſ.cupido:deus.i.quē deū eē affirmare cogor:uetat me adducere ad umbilicū.i.ad conſumationē: aut ad mediū:iābos inceptos.i.iabicū carmen inceptū olim appoſitorie carmē pmiſſum.i.quod tibi pmiſſerā:Dicūt.ſ.ſcriptores:anacreonta.ſ. tyricum:teium.i.ex teio ionū ciuitate : arſiſſe nō aliter.ſ.q̄ ego ardeam: batillo.ſ.puero aut ſaltatore:ſamio ideſt ex ſamo inſula l qui.ſ.anacreon fleuit proſæpe teſtudine caua.i.cythara:amorē non elaboratū ad pedem.i.ad menſurā iuſtā: uel potius ad pedē nō elaboratū.i. non elaborate obſeruatum:ipſe ideſt tu o Mecœnas ureris miſer ideſt miſerando amore : q ſi nō pulchrior ignis.i.non fuit pulchrior helena q̄ fuit facula mōſtrata hecube parturienti paridem:q̄ accendit ilion.i.troiam obſeſſam.ſ.a græcis.Eſt autem a nominatiuo hæc ilios:unde prius uexata ilios dixit gaude tua ſorte:quia te dignā amas. Nam phyrne libertina.i.libertinæ cōditionis:nec cōtenta uno.ſ.amatore:aut uiro macerat me.ſ.amore ſui.

In næteam

ANTO.

Argumentum. Odes.xy.

IN neæream ſcribitur ode arguitur enĩ illa periuria poeta nam cum iuraſſet ſe perpetuã fore illius alteri poſtea hæſerat. Nox.e.& carmen eſt ſimile præcedenti. In.u.m.ſcdm uerborum meorum formam. Viri.i.ueneni uel naturalis uirtutis:nam teſte Nonio: Virtus quãdoq; pro naturali uirtute legitur de quo latius diximus lib.i.Ge.ibi. Viroſaq; pontus caſtorea. Potiori.i.riuali:qui potior & ualentior eſt apud te. Parem.i.mutuo amanté puellam. Offenſæ for.i.q̃ tu offendiſti periurio. Conſtantia:continentia & perſeuerantia:non ſuccumbet formæ tuæ ſed libera erit. Pactolus:lydiæ fluuius aurifer hinc aliter cryſoroam uocant.ut Soli.ait. Pythagoræ arc.re.i.q̃q̃ philoſophus ſis:cur autem renati in odis late diximus. Nirea:de nireo iré in odis ample.

Ode.xy dicolos diſtrophos in Neæreã.

NOx erat. & cœlo fulgebat luna ſereno
Inter minora ſidera:
Cum tu magnoꝝ numẽ læſura deorum
In uerba iurabas mea.
Arcti⁹ atq; hæderaq; ꝓcera aſtrĩgit̃ ilex
Lentis adhærens brachiis.
Dũ pecori lupus & nautis infeſtus orion
Turbarit hibernum mare.
Intõſoſq; agitaritq; apollĩs aura capillos
Fore hunc amorem mutuum.
O dolitura mea multum uirtute neæra
Nam ſi quid in flacco uiri eſt:
Non feret aſſiduas potiori te dare noctes
Et quæret iratus parem.
Nec ſemel offenſæ cedet cõſtãtia formæ
Si certus intrarit dolor.
Et tu qcunq; es fœlicior:atq; meo nunc
Superbus incedis malo:
Sis pecore & multa diues tellure licebit
Tibiq; pactolus fluat.
Nec te pythagoræ fallant arcana renati.
Formaq; uincas nyrea
Eheu tranſlatos alio mœrebis amores.
Aſt ego uiciſſim riſero.

PORPH.

NOx erat & cæ.ful.lu.ſe.in mi.ſi quæritur de næerea q; non ſeruet fidem iuſiurãdi quo ſe obſtrinxerat ſemper cum Hora. uictura deinde horrendum ipſum iuſiurandũ uult facere noctis ſilentium erat inquit ſerenum ac luna lucebat. Cum.t.m.n.l.d.ad euentum refert quaſi cũ iuraret iam perfidiam fallendi in animo haberet. In.u.i.m.hoc eſt mea per uerba conceptum iuſiurandum. Lentis ap hæ.b.i.amplexu brachiorum cum hæc iurares. Dum.p.l.&.n.i.o.huic ſimile eſt. In freta dũ fluuii current dum montibus umbræ luſtrabunt:conuexa polus dũ ſidera paſcet. Nam ſiquit in flacco eſt uiri ideſt ſi quid uirile flaccus in ſe habet. Non fe.aſſi.po.te da.no.potiori non ex ſua perſona flaccus dixit. neq; enĩ riualé ſibi ſuum præferr ſed quid apud te potior eſt. Nec.ſ.o.c.c.ſ.qm̃ ſemel offenſa eſt.i.non uincetetur conſtantia mea a tua forma quo minus illã cõtẽnat & relinquat ſi indignationem certam conceperо. Et.t.q.es.f.ad riualem hoc dicit. Atq; meo nũc ſuperbus incedis malo.i.tibi placens ac glorioſus. Sic p.&.m.d.t.l.etiã diuitiis fœlix ſis ꝓter amoré neæræ. Tibi quoq;.p.f.i.abundes.auro quia pactolus fluuius aurum ferre dicitur. Nec te.p.f.a.r.i.licet doctiſſim⁹ ſis:quare aũt renat⁹ pythagoras dicatur notum eſt ut ſupra diximus. Formaq;.u.n.hunc ſupra rettulimus formoſiſſimum ab homero ꝓdicari hoc uerſu νιρευς αγη μθερ αγ εν τρε σιγγιασ εσ ασ νιρευσ αγ λαιησ λιοσ χερο ποιο τα: ας το ς νιρευσοσ καλλιjοσ ανερ: πολι ουκ αλθετον αλλον σ αναον μετα μ: μαγα πιλιονα.
Heu:tranſlatos alio merebis amores ingemeſcit iã uicem illius qui relinqui meruit. Aſt ego ui.ri.modo cõiunctiuo dicitur tempore futuro:ut eſt illud Terentianum. Vxore opus eſt duxero.

ASCEN.

NOx erat. Amatorie accuſat neæream periurii hoc ordine. Nox erat:& luna fulgebat cælo ſereno inter ſidera minora:cum tu:o neæra læſura ſcilicet periurio numen magnorum deorum:iurabas in uerba mea ideſt obſeruare quæ abs te petebam:adhærens brachiis meis:lentius ideſt adherentius:atq; ideſt q̃ ilex procera aſtringitur ideſt ſtricte amplectitur:hedera ſcilicet frutice. Iurabas inq̃ hunc amorem ſcilicet noſtrum:aut inter nos fore mutuum:dum ideſt donec lupus ſupple fuerit infeſtus pecori & orion ideſt ſidus eius impetuoſum:infeſtus ideſt uim inferens nautis turbarit pro turbauerit:mare hibernum ideſt hyemale.& dum aura ideſt uentus agitarit capillos intonſos apollinis. Hoc eſt imperpetuum. O neæra dolitura multum mea uirtute ideſt propter uirtutem meam. Nam ſi quid uiri ideſt animi uirilis eſt in flacco:hoc eſt in me:loquitur tamen tanq̃ de alio in tertia perſona. Ipſe flaccus non feret ideſt non perpetietur te dare potiori.i.ditiori aut amatiori noctes aſſiduas.& iratus ſcilicet tibi quæret parem.i.amicam redamantem ſe. Nec ſi dolor certus ideſt firmus & conſtans intrarit ſcilicet precordia conſtantia.ſ.eius cedet ideſt locum dabit:formæ ſemel offenſe.i.per contemptum læſæ. Et tu o riualis quicunq; es fœlicior ſcilicet q̃ ego:atq; incendis nũc ſuperbus meo malo ideſt damno:licebit ideſt permittetur:ſis ideſt ut ſis diues pecore & multa tellure:& pactolus fluuius aurifer in lydia fluat ideſt fluendo afferat aurum tibi:nec arcana pythagoræ renati ſcilicet ſecundum eum: fallant te.ideſt ſis prudentiſſimus:et uincas forma:næreа formoſiſſimum adoleſcentem ut prius patuit. Eheu quæ interdolentis uox quaſi dicat nihilominus tu mœreberis ideſt mœſte feres amores tranſlatos alio ideſt ad aliam amicam: Aſt ego ri.ſi.ſcilicet euenerit uiciſſim ideſt per uices.

Argumentum. Odes.xvi.

NTOA. IN ro.b.c.r.hæc ode ſcribiť.Cõſulit ãt eis relinq̃re penitus patriã cõfugereq; ad diuites iſulas ꝓpe oceanũ manẽtes q̃ loca piis tm̃mõ cõſtituit Iuppiter:ibi.n.nullo marte uexabũť uti ĩ urbe Roma cõtinue eueniebat. Altera iam teriť primũ carmẽ hexametrũ dactilicũ ẽ ſeq̃ns uero hexameteꝝ iambicũ. Suis.u. Vñ & Li.in ꝓlogo ita ſcri.Quãto reꝝ mir⁹ tãto minus cupiditatis erat nuꝑ diuitiæ auaritiã & abũdãtes uoloptates deſideriũ pluxũ atq; libidine peũdi pdẽdiq; oĩa iuexere. Marſi:de iis ſupius late. Aemola.u.c.Flo.ſcri. cãpaniæ caput fuiſſe

Capua Capuã q̃ quõdã ĩter tris maximas Romã Carthaginẽ q; numerata ꝑ q̃ urbe populus Ro.Sãnites iuaſit. Spthacus.a.de hoc ĩ odis legito.

Allobroges Nouiſq;.r.i.cõiuratio.ni Catilinæ. Infidelis.a.Allobroges galliæ populi ſũt iuxta rhodanũ quoꝝ metropolis ẽ Viẽna. Auctor eſt Strabo.li.iiii. Vtq; Salo.ſcri.Catilina legatos Allobrogũ ad ſocietatẽ belli pŕiu ſollicitauit: illi tñ incerti q̃d egerẽt tãdẽ rẽ oẽm.Q .Fabio Sãgæ apuerũt Cice.poſtea ꝑ Sãgã cõſilio cognito legatis ꝑcepis:ut ſtudiũ cõ

Germani iuratiõis ſimularẽt &c. Cærulea.p. germanis oĩbus truces & cærulei oculi: rutilæ cõæ magna corpa : &c. Auctorẽ Taci. Abhoĩatus:pp crudelitatẽ deteſtat⁹.

Impia.p.ordo ẽ pdemus nos ĩpia ætas ſanguinis de

Eques uoti.i.execrabilis & deteſtãdi. Rurſus:ſicuti añq̃ Ro. eſſet ædificata. Barbarus.u.i.uoti cõpos.Barbari.n. plures: & Auguſto &.M.Anto.auxiliatis ſũt. Eq̃s.i. equ⁹ ipſe hoĩeꝫ portãs oẽs.n.antiq ſcriptores ut hoĩeꝫ equo inſidẽtẽ:ita & equũ quũ portaret hoĩem eq̃tẽ uocarũt.aue.Mac.li.vi. Quæq;.c.ordo ẽ:& iſolẽs eq̃s.i.audax & ĩpudẽs diſſipabit oſſa Quirini : q̃ carẽt uẽtis & ſolibus:appoſitio:neſas uideri. Carẽt uẽtis & ſo. Varro poſt roſtra fuiſſe ſepulchrũ Romuli ſcri.ut ait Porphy. Forte q̃d:ordo ẽ:forte cõiter aut melior: ps q̃ritis q̃d expediat carere.ſ.expedit malis laborib⁹ abſtinẽdũ: igiť ẽ a ciuili furore & petere loca pioꝝ.de q bus iã dicet. Maliſ.i.ſunt.n.& boni labores:ut hõeſti &c.Malos ãt labores ciuiles & bellicos motus ĩtelligit Nulla.ſ.h.p ſ.ordo ẽ:nulla ſn̄ia ſit hac potior ſcire quocũq; ferẽt pedes quocũq; ꝑ undas uocabit notus : aut ꝑtero⁹ africus uelut phoceoꝝ &c.cõſulit ãt ot potius pt̃iam ipſam relinq̃nt alio ĩcẽdẽtes q̃ uelĩt ciuili furore

Phocis cõcurrere. Phoceoꝝ.phocis adeſt boetiæ appoſita: ut ſcri.Stra. li.ix. Vtq; li.iiii.edocet Phocẽſes quõ ab natali ſolo diſcẽderẽt:ĩ gallia Narbonẽſi Maſſiliã cõdiderũt habito prius epheſi a Diana oraculo : nã Ariſtarchæ matrõæ admodũ honorate dea in ſomnis aſtiterat imperans:ut accepto quodam a ſacris ſimulachro una cum Phocẽſibus nauigationẽ Ariſtarcha ſubiret &c. Iuſti.item libro.xliii.plura ſcribit. Execrata ci.ciuium moltitudo peſſima abhoĩabilis:quaſi ſine ſacro.

Ode Decimaſexta dicolos diſtrophos in Romanos bella ciuilia repetentes.

ALtera iam teritur bellis ciuilibus ætas.
Suis & ipſa rome uiribus ruit.
Quã neq; finitimi ualuerũt pdere marſi
Minacis aut hetruſca porſenæ manus.
Aemula nec uis capuæ:nec ſpartacus (acer.
Nouiſq; rebus ĩfidelis allobrox.
Nec fera cærula domuit germania pube:
Parentibuſq; abominatus hannibal.
Impia perdemus deuori ſanguinis ætas
Feriſq; rurſus occupabitur ſolum:
Barbar⁹ heu cineres ĩſiſtet uictor & urbẽ
Eques ſonante uerberabit ungula.
Quæ carent uentis & ſolibus oſſa quirini
Nefas uideri diſſipabit inſolens.
Forte q̃d expediat cõiter aut melior pars
Malis carere quæritis laboribus.
Nulla ſit ac potior ſententia phoccorum
Velut profugit execrata ciuitas
Agros atq; lares patrios:habitãdaq; fana
Apris reliquit & rapacibus lupis.
Ire pedes quocũq; ferẽt.quocũq;ꝑ undas
Notus uocabit aut proteruus africus.

PORPH. ALtera.i.t.b.c.æ.q̃riť ĩ hac æglogа q; bellis ciuilib⁹ nullus finis ĩponať. Altera æ. ergo.i.alteꝝ ſæculũ. Suis &.i.r.u.r.hoc ẽ q̃d. Ti.Li. ait:ut magnitudie laboret ſua. Minacis:aut etr⁹por.m.æmula nec.u.c.æmula inq̃t ĩperiũ ereptũ ĩria romanis ſperauit. Nouiſq;.r.i.a.hoc ad t̃ps il'd refertur quo catilinæ factio cõiurauit & pene legati allobrogũ illi cõſẽferãt. Nec.f.e.d.cæroleos germanos ad colorẽ oculoꝝ referẽs dixit. Impia p.d.f.æ.hic cõcludiť ĩde cœpta q̃ neq; finitimi ualuerũt perdere marſi:& deuoti ſanguis ꝑ abhoĩati atq; execrati dictũ ẽ. Barbarus h.c.in.u.& u.nõ barbarica execrať:ſed ciuilia qũo ergo dicit niſi forte ait futuꝝ: ut religas atritas bellis ciuilib⁹ urbis Ro.barbari ĩuadãt. Quæq;.c.u.&.ſ.o.q̃rini: hoc ſic dř q̃ſi romul⁹ ſepult⁹ ſit:ñ ad cælũ rapt⁹ aut diſcerpt⁹:nã Varro poſt roſtra fuiſſe ſepulchrũ Romuli dicit. Forte q̃d expedi.c.a.m.p.m.c.q.l.Subdiſtiguẽdũ hæc.n.ĩterrogatiua figura dř:ait.n. fortaſſe:aut oẽs cõiter:aut certe melior ps q̃ritis carere malis laborib⁹:melior ergo ꝑ eo q̃d ẽ maior dictũ ẽ:ſicot apd Vir.Nũc adeo melior qm̃ ps acta diei ẽ. Nulla ſit hac.p.ſ.p.elocutiõis ſẽſus ſic ẽ ordinãdus: ſi q̃ritis q̃d uobis agẽdũ ſit accipe cõſiliũ. Vt nulla ſit uobis potior ſn̄ia q̃ ætatis quocũq; pedes uos ferẽt uelut phoceoꝝ ciuitates ꝑfugit execrata agro:atq; lares pt̃ios:habitãdaq; fana apris reliq̃t & rapacib⁹ lupis:phocenſ q;:ãt relicto pt̃io ſolo ĩ galliã uenerũt.Maſſiliãq; urbẽ cõdiderũt. Feriſq;.r.o.ſ.igemiſcit:tã deſertũ futurũ ſolum urbis Romæ q̃ fuerat anteq̃ ipſa roma conderetur. Ire.p.q.hoc ſopioribus iongendum eſt nulla ſit hac potior ſententia quam eatis quocunque uos pedes ferent.

ASCEN. ALtera iã teriť.Argutiſſime deteſtať ciuilia bella di.Altera ætas.ſ.romanoꝝ quoꝝ ſupioris ætatis plorimi extĩcti erãt:teriť iã bellis ciuilib⁹:& ipſa roma ruit ſuis uiribus.ſ.i ſe cõuerſis.Nos ergo ipia : quia

ferrea

ferrea ætas:ſãguis deuoti.i.morti addicti:pdemꝰ.i.deſtruemꝰ & extermiabimꝰ ſup.eam :hoc ē romã:q̄ neq; marſi:populi bellicoſiſſimi i italia:finitimi.i.q̄uis i cõfinio:ubi pniciosiſſimi ſũt hoſtes habitãtes:ualuerũt p dere:aut manꝰ.i.ptãs:hetruſca.i.hetruſcoꝝ pſone.ſ.regis minacis:qa minãtis rõanis necē : niſi Tarq̃niũ ſupbũ regē ſuũ recipiãt:nec uirtꝰ capuæ oppidi pcipui i cãpania italica:æmula.i.q̄ ex æquo imitãri romã cõtendit:nec ſpartachus gladiatoꝛ ille acer:qa collecta manu ſeruoꝝ tot ſtrages dedit : nec allobrox.i.populꝰ ille galliæ i delphinatu & cõfinio:iſidelis.i.nõ ſeruãs ſidē:rebꝰ nouis.i.cõiuratiõi catilinæ : nec germania:fera.i. imaniter bellicoſa:pube.i.multa ple florēte:cærulea.i.cæruleos oculos hñte:domuit:& q̄ hãnibal abhoiatꝰ i.p diro omine execratꝰ parētibꝰ.i.a maioribꝰ nr̄is ſup.ſi domuit. Nos inq̄ pdemꝰ eã:& ſolũ occupabiť rurſus feris:ut a lupis & urſis:q illic añq̄ urbs cõdita eē habitarãt:& heu barbarꝰ.ſ.auxiliariꝰ uictor iſiſtet.i.pedibꝰ ipellet:cineres.ſ.rõæ exuſtæ:ſi ita pgũt mutuiſſe occidere armis: & eq̄s.i.equꝰ ab eqte rectus uerberabit ungula ſonãte urbē:& ipe iſolēs.i.petulãs diſſipabit(nefas uideri.i.qd̄ uideri nefas erit)oſſa qrini.i.romuli q̄ carēt uētis & ſolibꝰ.i.q̄ occulta ſemp fuerũt:ut romulus i cœlũ aſſũptus puteť. Forte qd expediat. Peride atq; i rebꝰ de ſpatis haberi ſolet cõfuſio utiť ſermõe:ut Aeneas apd Maronē æneí.ii. Iuuenes fortiſſima fruſtra&c. Ordo quoq; uariꝰ eē põt ut ſit. Si forte cõiter.i.oēs ex cõi cõſenſu:aut melior.i.ſanior & prudentior ps : q̄ritis qd expediat.i.qd facto opus ſit carere.i.ad carēdũ aut ut careatis laboribꝰ malis.i.pniciosis : q̄les ſunt ibellis iteſtinis ſemp. Et ſi ſu.id q̄ritis:nulla ſnia ſit potior hac u; ire.i.abire hic quocũq; pedes ferãt : & quocũq; notos aut aphricꝰ ſupbus qa pdominãs uocabit.ſ.uos:uelut ciuitas phoceoꝝ execrata.i.execrabilis:aut execrata ab apolline q illis obſcelus pniciosũ dedit cõſiliũ: pfugit.ſ.i galliã narbõenſē ubi marſiliã ad mare cõdidit urbē Romanis ſemp amicã:& nũc quoq; clarã : uerũ dãnať Phocēſiũ ciuitas q̄ profugit.i.porro fugit agros atq; lares patrios:qd romanos facere uolentes ipediuit furius camillus : & ēt Scipio aphricanꝰ aliq̄ndo. Porphyrio aũt ſic cõſtruit:uelut ciuitas phoceoꝝ pfugit execrata.i.poſtq̄ erat execrata agros atq; lares patrios: & is ſenſus placet:& reliquit phana ideſt templa diis dicata:habitanda apris & lupis rapacibus.

Síc placet? an meliꝰ qs hēt ſuadere? ſcđa
Ratē occupare quid moramur alitæ?
Sed iuremꝰ i hæc:ſimul ímis ſaxa renaríť
Vadis leuata:ne redíre ſit nefas.
Neu cõuerſa domũ pígeat dare lítea q̄do
Padus matína lauerit cacumína.
In mare ſeu celſus pcurerit apenninus
Nouaq; monſtra iunxerit libidine
Mírus amor iuuet ut tygres ſubſídere cer
Adulteretur & columba miluío (uis
Credula nec flauos timeãt armēta leones
Ametq; ſalſa leuis hírcus æquora.
Hæc & q̄ poterũt redditꝰ abſcíderť dulces
Eamus omnes execrata cíuítas:
Aut ps ídocílí melíor grege:mollís & ex
Inomínata perprímat cubília. (pes
Vos qbꝰ eſt uirtus mulíebrē tollíte luctũ:
Hetruſca præter & uolate líttora.

ANTO. ¶Sic placet? an.m.q.h.ſua? p iterrogationē hæc legũtur. Eſtq; ordo:ſic placet?an qs hēt melius ſuadere nã tãq̄ nomē poſuit infinitũ. Alite:auſpicio. Simul.i.ſ. Ordo ē: ſimul ſaxa leuata ab imis uadis renarint.i.iterũ ſurſum natauerint:qd̄ qdē erit nunq̄. Nã ſaxa ſemperũt i uadis imis:nec unq̄ poterũt enatare. Padus: Padus is fluuius ē:q ab imis radicibꝰ ueſuli mõtis exortus puis ſe primũ fontibꝰ colligit: & aliq̄tenus exilis ac macer mox aliis annibus augeſcit:adeo ut p ſeptē ſe oſtia effundat. Vnũ de iis magnũ padũ appellãt: ide tã tacitus pſilit:ut diſcuſſis fluctibus diu q̄lem emiſit undã agat:ſuũq; ēt i mari alueũ ſeruet:ut Mela docet. Matina cacumina.i.matini mõtis apuliæ:qd̄ nunq̄ erit. Apenninus:mõs ē q ab alpibꝰ illis ichoãs :q̄ citeriorē Apēninus galliam ab ulteriori ſeparãt ſeptētrionē uerſus i ſiculũ uſq; prēdiť fretũ Italiã p mediũ ſecãs: qd̄ Diony.ſcri. Leuíꝰ.i.ut ſit abſq; pilis cũ ſit hirſutꝰ. Amet æquora ſnatet uti piſces:& ibi degat. Mollis : iners & muliebris nõ uirilis. Expes.ſ.melioꝝ. Inomiata: iſœlicia quaſi a nullo homine nulla religione condita. Hetruſca littora: mare tyrrhenum.

POR PH. ¶Sic pla.an.m.q.h.ſ.ſ.Sic placet:iterrogatiue pnũciãdũ ē Sēſus:hoc nēpe placet:an nũqs ueſtꝝ hēt melius q̄ ſuadeãt:& attēde figurã elocutiõis: an meliꝰ qs hēt ſuadere. Suadere.n.uerbũ loco nois poſitũ ē p ſuadela:qa ſic accipiēdũ:an qs hēt meliorē ſuadelã. Secũda.t.o.q.m.a.hoc iã hortatiue dr̄ q̄ſi nõ pferēdo meliorē ſuadelã pfeſſi ſint optimũ cõſiliũ eē pſiſcēdi. Scđa ãt alite pſpero auſpicio dr̄ : ut ſupra. Sed iure.in.h.ſ.i.ſ.r. u.l.n.p hoc reuertēdũ nõ eē dicit:hæc.n.ſaxa nũq̄ renabũt. Nec cõ.d.p.d.l.q.p.m.l.c.ne radices qdē matini mõtis cõtigere põt padus ne dũ cacumina:qppe cũ padꝰ fluuiꝰ galliæ ſit:Matinꝰ mõs Calabriæ p αὐγἰσίυερ go ur̄ reditũ execrati. In ma.ſeu.c.p.a.Apēninꝰ mõs Italiã p mediã porrigiť lõge mari:ſed elegãter dixit in mare pcurret.i.pmõtoriũ fiet. Mirꝰ.a.ipe ex ſubiectis oñdit q̄ mirũ:adultereť & colũba miluo iocũde adultereť:qa dr̄ colũba li alii ſuccũbere q̄ cui ſe ſemel iũxit: niſi forte ad id rettulit q̄ aduerſũ aíal miluꝰ ſi a colũba. Credula nec.f.t.a.l.nõ q̄ ſp credula ſũt:ſed i hoc credula fcã ut ſe leonibus cõmittãt. Ametq;.ſa.l.h.æ. Duplex diuerſitas:ut amet æquora hircus.i.ut i mari moreť:& q̄ lenis ſiat cũ aliogn fœtoſus ſit. Hæc & q̄. p.r.a.d.e.o.e.c.ordo:hæc execrata.i.execratiõe.i.iureiurãdo iterpoſitio:& ē figurata elocutio eamꝰ ciuitas: ut ps i fruſtra ſecãt:dulces ãt reditꝰ ñ de is dicit qppe cũ abhorreãt eos ſ; q aliogn dulces ſolēt ēe. Aut p.i.m. g.m.&.e.i.p.c. Aut oís ciuitas eamꝰ igt:ut aut ps maior remãeat: q̄ mollis ai & ſine ſpe ē experſq; uirtutis:ſeť ãt iperitoꝝ ac deterioꝝ maior modus ē : hoc ē imelioribꝰ uictor : ut ait ille κ[illegible] ωυονικα. Inominata.p.c. inoinata nũqd ſic dictũ ē ut abominata ſolet dici:an q̄ſi nullo hoie ac nulla religione cõdita:& iõ infelicia.

ASCEN. ¶Sic placet?i. ſtat ne ſnia ſic pfugere:ut illi fecerũt:an qs hēt.ſ.paratũ:aut excogitatũ:ſuadere.i.qd ſuadeat meliꝰ q̄.ſ.pfugere.q.d. credo neminē melius ſuadere poſſe. Vñ prius execratiua acte ſumã nõ q̄ execratus ſit

ſit apollo:ſed q̃ patriã iſœlicẽ execrata bono auſpicio meliorẽ petiit. Addit ergo. Quid moramur occupare rate.i.naues q̄bus ꝓfugiamus:alite.i.aue ſcd̃a.i.fœlici & pſpero auſpicio. Sed iuremꝰ ĩ hæc.i.ĩ hoc pactũ aut hãc cõditionẽ.ne ſit nefas redire.i.ut liceat redire ſimul.i.ſtatim poſtq̄ & nõ prius q̄:ſaxa renatãt.i.renatauerint:leuata.i.ſup aq̄s lata imis.i.ab imis uadis:qđ nũq̄ fiet:& ita uult abire nũq̄ redituros. Neu.i.neue pigeat dare linthea.ſ.uela:cõuerſa domũ.i.redire.ſ.tũc & nõ prius:qñ padus lauerit cacumina.i.uerticẽ matini mõtis ĩ apulia:qđ ẽt nũq̄ eueniet:niſi diluuiũ fiat:ſeu qñ apænnus celſus.ſ.mõs italiã dirimens ꝓcurrerit.i.more aquaꝝ ꝓfluxerit:aut ut ꝓmõtoriũ defiuerit ĩ mare:& qñ mirus.i.iſolitus amor iũxerit libidĩe noua.i.ĩſolita:mõſtra.ſ.ut iuuet.i.delectet tygres ſubſidere.i.ſe ſubiiceꝛ ad iucũdũ ceruis:& ut colũba:fideliſſima auiũ:adulteretꝛ miluio.i.cũ miluo ſeu miluio aue inimica:nec armẽta credula.i.cõfidẽtia timeãt leones flauos & hircus leuis.i.depilatus & ĩberbis effectus amet æquora ſalſa & fugiat.ſ.frõdes collitũ. Eamus inq̄ oẽs aut ꝑs melior grege ĩdocili.i.ĩpſuaſibili hoc ẽ nos q̄ ſumꝰ ſaniore cõſilio & q̄ malumꝰ pñiam deſerere q̄ ĩ ꝑpetuo bello degere:appoſitorie ciuitas.i.q̄ ſumꝰ ciuitas execrata cũ execratiõe ſeu maledictiõe ꝓteſtata:hæc & ſup. alia oĩa q̃ poterũt abſcidere.i.ĩpedire reditꝰ dulces.ſ.aliis:hoc ẽ poſtq̄ ꝑ ĩprecationẽ & execrationẽ dixerimꝰ oĩa q̃ ĩpediãt reditũ. Nã ſi iurauerint nolle redire priuſq̄ dcã eueniãt:certũ ſit nũq̄ uelle redire:dico ãt melior nõ maior ꝑs ſed prudẽtior & grauior:q̄a ſequiꝛ mollis & expes.ſ.ꝑs q̃ muliebris ẽ & nullã ſpẽ melioris terræ habet:ꝑprimat.i.ꝑpetuo ꝑmat cubilia.ſ.romana:ubi ut porci cubẽt cæteris abeũtibꝰ:ĩoĩata.i.ĩfauſta & nullo fœlici omine fabricata. Vos ãt q̄bus ẽ uirtus.ſ.aĩ:hoc ẽ q̄ ĩeſtis tã molli aĩo ut potius uelitis manere ĩ tã ꝑdita pñia q̄ nouas q̄rere terras:tollite luctũ muliebrẽ.i.ad mulieres ꝑtinẽtẽ:q̃ dũ migrare coguntꝛ lugẽt:ut æneï.x.ad finẽ exẽplo doceꝛ:ut uolate.i.celeriter nauigate ꝑter.i.ꝑtereũdo:littora hetruſca.i.maris tyrrheni.

Nos mãet ocean' circũuagus arua beata
Petamus arua diuites & inſulas.
Reddit ubi cererẽ tellus inarata quotãnis:
Et imputata floret uſq; uinea.
Germinat & nunq̄ fallẽtis termes oliuæ:
Suamq; pulla ficus ornat arborem.
Mella caua manãt ex ilice mõtibus altis
Leuis crepante lympha deſilit pede.
Illic iniuſſe ueniunt ad mulctra capellæ:
Refertq; tenta grex amicus hubera.
Nec ueſpertinus circũgemit urſus ouile
Nec intumeſcit alta uiperis humus.
Pluraq; fœlices mirabimur ut neq; largis
Aquoſus eurus arua radat imbribus.
Pinguia nec ſiccis urantur ſemina glebis
Vtrumq; rege temperante cælitum
Non huc argoo contendit remige pinus
Neq; impudica colchis intulit pedem.
Nõ huc ſydonii torſerunt cornua nautæ:
Laborioſa nec cohors ulyſſei.
Nulla nocẽt pecori cõtagia:nullius aſtri
Gregem æſtuoſa torret impotentia.
Iuppiter illa piæ ſecreuit littora genti.
Vt inquinauit ære tempus aureum.
Aere dehinc ferro durauit ſæcula quorũ
Piis ſecunda uate me datur fuga.

ANTO. ¶ Oceanus:apud quẽ ſunt iſulæ fortunatæ de q̄bꝰ late ſupius. Termes Termes.o.ꝓprie dꝛ Termes caulis oleaꝝ ut Porp.ſcri. Acrõ uero ait q̄ termes dꝛ extremꝰ oliuæ ramꝰ ſicut uitiũ palmes. Suã ar.nõ ĩſitã. Crepãte pe. tãq̄ aĩali poetice dat pedes aq̄. Plura.ſ.ꝑdictis. Vtrũq̄:ibres & æſtus. Argoo:remige de argo naui ĩtelligit ẽ ãt ſenſus:q̄ illuc nõ auari ut iaſon & phœnices ſi ipſi ut medæa & ulyſſes ierũt iuppiter.n.ſolis piis loca illa cõſtituit ꝑt ẽt ſẽſus eẽ talis q̄ argonautæ ſi petierũt loca illa nec cadmi ſocii q̄rẽtes europã nec ulyſſis cohors ꝑ multa uagata nã ſi petiiſſent nũq̄ ſe cõtuliſſent aliõ. Cornua.antẽnaꝝ.ſ.ĩpotẽtia.i.uis. Aere d.ſ.ordo ẽ.ære durauit ſæcula dehĩc ferro. Quoꝝ.ſ.ſæculoꝝ ingratoꝝ ferro: Scd̃a:fuga ꝓſpera.n.fuga ẽ mali ſæculi cõferre ſe ad fœlicia loca ꝑdicta. Datꝛ:ſuadetur.

PORPH. ¶ Nos:m.o.c.a.b. Ordo ẽ.oceanꝰ circũ arua btã uagꝰ fortunatas ãt iſulas ſignĩat & bonũ epithetõ oceanꝰ uagꝰ. Et i.ſ.u.u.bñ uſq; q̃ſi ſp aut nũqd ꝑ ualde poſitũ q̃ſi ualde floret ac ꝑ hoc fertilis ẽ. Germinat &.n.f.t.o. Termis appellatꝛ ꝓpria caulis oleaꝝ arboꝝ. Nũq̄ fallẽtis ãt ñ ẽ ꝑpetuũ epithetõ oleæ:ſʒ ſibi nũq̄ fallẽtis. Suã q̄.p.f.o.a. Elegãter & ſuã ornat ſuã.n.ad illđ ꝑtinet nõ ut iſertas arbores ficiꝰ:ſʒ ſpõte natas ĩtelligamꝰ: ſic.n.e cõtrario Virg.cũ de ſatiuis arboribꝰ loq̄retꝛ ait Miratꝛq; nouas frõdes & nõ.ſ.p. Deĩde qm̃ alibi fici q̃ ſpontẽ naſcãtꝛ duræ atq; ĩelegãtes ſolẽt eẽ:hic ait ficus ornat arborẽ ſuã ut pulchrã & gratã naſci oñderet. Pulla ãt nigrã ſignĩat ſicut Virg.ait ne maculis infuſcet uellera pullis naſcẽtiũ. Vñ & pullã ueſtẽ appellamꝰ. Leuis.c.l.d.p. poetica elegãtia dcm̃ & leuis lympha & crepãte pede deſilit ſonꝰ uerſus imitatꝛ uelocitatẽ & ſtrepitũ aq̃ currẽtis. Refertq; t.g.a.u. bñ amicꝰ refert ut ꝑdixerat ſpõte uenire ad mulctrã hoc ĩtelligamꝰ. Pluraq;.f.m. Plura q̄ ſupra dixi ĩde refert q̃ ſunt hæc plura. Vtrũq;.r.t.c. ut nec nimia pluuia humũ radat:nec rurſũ ſiccitas urat. Nõ.h.d.a.c.r.p.n.i.c. Medeã ſignĩat q̃ iaſonẽ ꝑſecuta cũ argo nautis nauigat:ꝑ qđ ſignĩat ueneficia ab eis ignota fuiſſe. Nõ.h.ſ.t.c.n.l.n.c.u. ſubaudiẽdũ:ſi.n.huc ueniſſẽt nollẽt recedere ꝑ ſidonios ãt cadmũ thebaꝝ cõditorẽ uult ĩtelligi. ulyſſei:metri cã ſepatio.i.diereſis fcã ẽ:ut materiai & pictai ſolet dici:niſi forte ita declinauit ut dici:nã utrũq; nomẽ:uidemus ꝓducta ſyllaba terminari:ita & paulopoſt achillei dixit. Iuppiter.i.p.ſ.l.g. hoc ẽ ad hoc ſecreuit ut pia gẽte habitaretꝛ. Quoꝝ pi.ſ.u.m.f. Quoꝝ ſeculoꝝ.i.ærei ac ferrei fuga uobis piis datur a me uate:ideſt datur uobis conſilio meo:ut effugiatis peſſima ſæcula.

ASCEN. ¶ Oceanus circũuagus.i.currẽs circũ arua beata manet.i.expectat nos:petamꝰ arua.i.beata & iſulas diuites.i.fortunatas:q̄s Saluſtius ĩ oceano aſſerit. Dio.ãt uult ĩ meridiano oceano eẽ Plinius uero ultra aquilonem ubi tellus inarata reddit quotãnis.i.ſingulis ãnis Cererẽ.i.fruges:& uinea ĩputata.i.nõ putata nec reciſa:floret uſq;

ret uſq.i.cõtinue & termes.i.ramus nouus oliuæ nunq̃ fallẽtis.i.ſemp ferẽtis germinat:& ficus pulla.i.nigra dũ matura ẽ ornat ſuá.i.in q̃ naſcit̃ arboré. Mella caua.Proſeqt̃ fœlicitaté & fœcũditaté fortunataꝝ inſulaꝝ dicẽs.Et ſup.ubi mella manát.i.diſtillát:ex ilicæ.i.arbore illa gládifera:caua.i.cauata & lympha.i.aq̃ liqda:uñ addit̃ leuis:deſilit.i.deorſum ſalit de altis mõtibus:pede.i. ſcaturigine aut uorticæ:crepáte.i.crepitum dante.Capellæ ueniũt illic iniuſſæ.i.nõ coactæ aut uocatæ ad mulctra.i.uaſa in q̃ mulget̃ : & grex amicus.ſ. ouiũ & ẽt alioꝝ aĩaliũ utiliũ :refert.ſ.ex paſcuis:hubera rẽta.i.diſtẽta lacte:nec.i.& non:& urſus ueſptinus.i. ſub ueſperá exire ſolitus:circũgemit.i.deſiderio edẽdi nõ gemit circũ ouile.i.caulas.Nec humus alta.i.edita: intumeſcit uiperis.i.pniciofiſſimis ſerpẽtibus.Et nos ſœlices.ſ.ubi illic fuerimus:mirabimur plura.ſ.q̃ dicta ſunt:uidelicet:ut.i.qualiter:neq; eurus uentus ille aquoſus radat.i.pſtringat arua ĩbribus largis.i.q̃ illic nũq̃ officit ſegetibus uis aquaꝝ nec tñ ſemina pingua urant̃ glebis ſiccis.& hoc lege cælitũ.i.deo tẽperáte.i.moderáte utrũq.ſ.& pluuiá & ſiccitaté.Pinus.i.nauis ex pinu fcá:nõ cõrẽdit huc.i.ad has iſulas remige argoo.i. ea itẽtione qua colchos petierũt argo nautæ.ſ.ob aurei uelleris cupiditaté : neq; colchis.ſ.medæa ĩ colcho nata:ipudica.i.uenefica & ob ſtuprũ pſem & pſiam pdẽs ĩtulit pedẽ huc.i.nõ itrauit ĩ has iſulas ſicut cũ Iaſone corinthũ ĩgreſſa ẽ:ut nautæ ſidonii.i.phœnices negociatores ob auaritiá nauigátes:nõ torſerũt cornua: ſ. antẽnaꝝ:huc.i.ad has iſulas.nec cohors Vlyſſei laborioſa.i.multis laboribus & uariis doloribus agitata: nõ cõtẽdit huc & nulla cõtagia nocẽt ſup.hic pecori.ſ.ouiũ:& nullius.i.nõ ullius:& ĩ potẽtia.i.uis nulli pcere potẽs aſtri.i.ifluẽtiæ celeſti:æſtuoſa.i.ardẽs nõ torret ſup.hic gregẽ qa iuppiter ſecreuit.i.ſegregauit & recepit:gẽti piæ.i.religioſæ:illa littora.ſ.fortunataꝝ iſulaꝝ ut.i.poſtq iuppiter.ſgnauit aureũ tps ære.i.aureũ ſeculũ qđ erat ſub ſaturno pſe ei⁹:mutauit ĩ æreũ græci tñ ponũt argẽtũ itermediũ:uñ Iuuc.ſaty.yi. Viderũt primos argẽtea ſecula mæchos nã ſup.Iuppiter durauit.i.duriora & peiora fecit(nã aurũ q̃ro molli⁹tãto meli⁹dr̃)ſecula ære.i.cõuertẽdo ĩ ærea:& dehic ferro.i.faciẽdo ferrea ĩ qb⁹nũc ſum⁹quoꝝ.ſ.ſeculoꝝ ærei & ferrei fuga.ii.i. pſpera:dat̃.i.cõcedit̃ piis me uate.i.uaticináte:qa pt ſe ĩ fortunatas iſulas recipe:p qđ uideri pt: cõſulere ſibi morté cõſcire:ut his malis liberati illis bonis gaudeát:nã ut uiui illuc trãsfugiát ridiculũ ut.

Ode.xyii.dico.diſt.ad Cãidię ueneficiis.

IAmiam efficaci do manus ſciæ
Supplex:& oro regna per proſperinæ
Per & dianæ non mouenda numina:
Per atq; liberos carminum ualentium
Deſixa cœlo deuocare ſidera:
Canidia parce uocibus tandem ſacris:
Citumq; retro ſolue ſolue turbinem.
Mouit nepotem telephus nereium:
In quem ſuperbus ordinarat agmina
Miſorum & in quem tela acuta torſerat.
Luxere matres iliæ addictum feris
Alitibus atq; canibus homicidã hectorẽ.
Poſtq̃ relictis mœnibus rex procidit

Argumentum. Odes.xyii.

PEr ironiá fatet̃ Hora.ſe canidiæ ueneficiis credere petitq; ab illa ueniá dicẽs ſe ardere q̃maxime & uexari demẽtia agẽtib⁹ ueneficiis. Iãiá eff.Metrũ ẽ ſimile primæ odæ epodõ. Do m.tanq̃ uict⁹.Efficaci:pfecte & effectus capaci.Sciẽtiæ.ſ.uenificoꝝ canidiæ. Proſerpinæ:hác n.uenefice ĩuocát. Nõ m.nõ tẽtáda : ne.ſ.iraſcant̃. Carminũ.ſ.canidiæ. Sacris:execrádis.Turbinẽ:quo quaſi eius mentẽ ligauerat. Mouit.n.p alioꝝ exẽpla docet eá pcib⁹ flectẽdá. Nepotẽ : ne.i.Achillẽ nerei nepotẽ ex thetide natũ. Telephus:is fuit herculis fili⁹ in myſia magno ĩ honoꝛ habitus : ut ſcri.Diodo.li.y. Quũ át a myſia græcos arcere uoluiſſet ab achille percuſſus ẽ in fœmore ſiniſtro cõſulto exĩde oraculo itellexit nullo pacto ſanari poſſe ni rurſus eodem loco ab Achille uulneraret̃:Vñ ut Pli.ſcri.li.xxxiiii.c.xyiii.rubigine telephũ pdit̃ ſanaſſe achilles : ſiue id ærea ſiue ferrea cuſpide fecerit ita certe depigebat̃ ex ea decutiens gladio.Rubiginis át uis ẽ ligare:ſiccare:reſtrigere. Addictũ:dãnatũ & deuotũ. Homicidá:forté. Procidit ge.ẽ.Q. ũo át priamus duce mercurio petierit Achillẽ phectoris cadauere redimẽdo late ĩ odis dcm̃ ẽ. ANTO.

IAmiá.e.d.m.ſ.in hac æglogа : figurati cũ canidia agit:náq; ut ſatiſfaciat lacerat eá elegãti urbanitate. Sciẽtiæ:ueneficioꝝ.i.itelligẽdũ. Sup.o.regna p pſerpinæ elegãter q̃ſi p deas ipſius orat eá qa ueneficæ hecaté colũt. Per.&.d.n.m.n.hoc ẽ ñ laceſcẽda ut moueát̃.i.iraſcát̃: Per atq.l.c.u.ordo atq; p libros carminũ:ipſius át canidiæ dicit pce uocib⁹ tádẽ ſacris uocib⁹uerbis:dialogos nũc de ſacris:qa ſacꝝ religioſũ &execrabile ſignificat. Citũq.r.ſ.retro ſolue id qđ dubiũ ẽ reſolue dicim⁹ citũ.i.cito turbinẽ át dicit q̃ q̃ſi obligauerit mẽtẽ eius. Mouit.n.t.n.exẽpla affert qb⁹oñdat ẽt inimicos pcib⁹ eoꝝ qb⁹ irati erát ad miſerationẽ adductos:notũ át hiſtoria Telephũ ab Achille uulneratũ eẽ fragmẽtoque haſtæ:qua uulneratus erat ab eodem Achille curatum. Homicidam.h.aliter eſſe dicit quam uulgo dicitur.Non enim pro uiro forti dictum:qui multos inbello occiderit. PORPH.

IAmiam.Craphice irridet canidiam placentem ſibi quod ueneficiis multa poſſet: ſupplicans per ironeam:ut ſibi parcat:unde dicit O canidia ego ſupplex do iamiam.ideſt iam tandem manus: ideſt fateor me uictum & ſubiicio me:ſcientiæ ſcilicet tuæ in ueneficiis efficaci ideſt efficienti quicquid uolet.Et oro per regna proſerpi[illegible] quæ magicæ & ueneficæ arti præeſt:& per numina dianæ:non mouenda.i.non cõmouenda ad iram:atq; per libros carminũ.i.incantamẽtoꝝ:ualentiũ deuocare.i.deorſum & in terras uocare ſydera de[illegible]xi.reſoluta q̃ prius erant fixa cælo. Parce tandẽ uocibus ſacris .i.diris & impcationibus in me abſtine:& ſolue:ſolue inqt retro.i.fac retrorſum.q.d.qa amplius tolerare nequeo:turbinem citũ.i.girũ quo me impli[illegible]aſti me turbantem & agirantẽ ſubito in furiam. Quod ut faciat conatur eam inducere exemplis ſummorum uirorum qui depoſita ira uictis pepcerũt dicens. Telephus rex ASCEN.

myſiæ uulneratus ab Achille:mouit.ſ.ad pietatem nepotem nereium.i.Achillem thetidis quæ una nereidū eſt filium:in quem.ſ.Achillem Thelephus ſuperbus qa non Patiens ipſum tranſire per regna ſua:ordinarat agmina miſoꝝ:& in quem tonſerat.ſ.Achilles tela acuta.i.haſtam cuius rubigine poſtea eum ſanauit. Vnde Ouidius. Vulneris auxiliū pelias haſta tulit. Matres Iliæ.i.troianæ luxere Hectorem homicidam.i.ferocem qui nemini pepercit:addictum.ſ.a diis:alitibus atq; canibus feris poſtq̄ ter circum mœnia tractus illis expoſitus erat:poſtq̄ rex.ſ.Priamus ꝓcidit ad pedes Achillei.i.Achillis a noiatiuo Achilleus.

Heu peruicacis ad pedes achillei.
Setoſa duris exuere pellibus.
Laborioſi remiges ulyſſei
Volente circe mēbra:tū mēs:& ſonus:
Relapſus atq; notus in uultus honor.
Dedi ſatis ſuperq; pœnarum tibi
Amata nautis multum & inſtitoribus:
Fugit iuuentas & uerecundus color.
Reliquit oſſa pelle amicta lurida:
Tuis capillus albus eſt odoribus.
Nullum a labore me reclinat ocium
Vrget diem nox & dies noctem:neq; eſt
Leuare tenta ſpiritu præcordia.
Ego negatum uincor ut credam miſer
Sabella pectus increpare carmina:
Caputq; marſa diſſilire nenia:
Quid amplius uis? o mare & terra ardeo
Quantum neq; atro delibutus hercules
Neſſi cruore:nec ſicana feruida
Vrens in æthna flamma:tu donec cinis
Iniurioſis aridus uentis ferar:
Cales uenenis officina colchicis.
Quæ finis aut quod me manet ſtipēdiū
Effare:iuſſas cum fide pœnas luam
Paratus expiare ſeu popoſceris
Centum iuuencos:ſiue mendaci lyra
Voles ſonari:tu pudica:tu proba
Perambulabis aſtra ſydus aureum.

ANTO. ℭ Peruicacis:ꝑuicaces dnr q in cōtentione uſq; ad ꝑuīcēdū ꝑſeuerāt ut Porphy.ſcri. Remiges.u.quo pacto ii cōuerſi fuerint ī apros & alias feras a circe legito lib.xiiii.met.apud Naſoné. Sonus:ſermo. Notus.h.in.u.i.uultus hoiūm. Amata.n.oſtdit qd paſſus fuerit canidiæ ueneficio. Inſtitoribus: mercatoribus. Verecūdus co.i.rubor ipſe nāq; pallidus effectus erat. Reclinat:remouet. Vrget die:oſtdit ſe noctesq; dieſq; cruciari. Negatū pectus amori.ſ.alicui⁹. Sabella carmia marſos itelligit ſamnitibus uicinos: q ualebāt carminibus ut ſuperius patuit, Increpare effringere cōſumare cruciare. Diſſilire turbari corrūpi. Nenia incātatione:de q̄ late ſupius. Quid amplius uis tu canidia.ſ. Atro uenenoſo. Delibutus punctus. Neſſi cruo.de hoc ſupra latius. Nec ſicana:ordo eſt nec q̄tū ardet feruida flāma urēs in æthna ſicana. Tu donec cinis ordo eſt. Tu.ſ.canidia tāq̄ officina cales uenenis colchicis donec ferat aridus cinis uētis iniurioſis. Aridus.c.i.exuſtus. Colchicis:q̄libus medæa colchis utebat:uel uenenis colchicis.i.uenenoſiſſimis herbis:quales apud colchos eſſe dnr. Stipēdiū:tributū ut tibi tradā. Mēdaci lyra.i.falſis & fictis laudib⁹. Sid⁹.a.ordo ē tu ꝑābulabis aſtra ſyd⁹ aureū.i.iter ſydera eris ſtata.

PORPH. ℭ Heu parui.a.p.a. De hac diuiſione in ſuperiore æcloga locutus ſum circa nomen Vlyſſis:peruiaces autem dicuntur qui in contentione uſq; ad peruincendū perſeuerant. Amata nautis multum & inſtitoribus: amata uocatiui caſus eſt o amata: ſed hoc urbaniſſima contumelia dicitur:quia ſub illa laude q̄ adeo pulchra ſit:ut a multis ametur. Fugit iuuentas & uerecundus color:ſibi dicit Hora.hoc fugiſſe:per cruciatū quem de carminibus illius patiat. Verecundum autē colorem eleganter pro rubore dixit ex quo ſignificat ſe pallere. Tuis capillus albus eſt odoribus:nunc oſtdit quare ſupra dixit fugit iuuentas. Nullum a labore me reclinat ocium.laborem animi uult intelligi q̄ſi quibuſdam tormentis animi per ueneficia illius crucietur. Neq; eſt leuare:figurata elocutio: pro neque contingit adductus ſum:ut credam ſabellis carminibus defigi mentes humanas ſabella autem carmina pro marſis poſuit & næniam pro incantatione: alioqui nænia proprie carmen eſt quod mortuis cantatur. Cales uenenis officina colchicis:ipſam in mulierem officinam uenenorum diſerte dixit colchicis autem manifeſtum eſt propter medeam dici: quæ finis aut quod me manet ſtipendium:quod uult intelligi qd' apparet ex eo quod ſtatim infert:iuſſas cum fides pœnā ſuam.

ASCEN ℭ Heu peruicacis:ideſt uincere contendentis & in opinione permanentis. Vnde in arte dicet ſcriptor honoratum ſi forte reponis Achillem. Impiger:iracundus:inexorabilis:acer. Iura neget ſibi nata: nihil non arroget armis. Quomodo autem ad eum a Mercurio perductus uenerat Priamus prius uiſum eſt. Vnde & æne.i. Exaſumq; auro corpus uēdebat amici ꝓcidit inq̄ mœnibus.ſ.troianis & relictis qa clā itētoria achillis igreſus ē. Setoſa. Aliis exēplis & argutioribus cōtendit canidiā debere placari & ignoſcere ſupplicanti:cū circe ſolis folia & ueneficii peritiſſima Vlyſſis ſociis ueniā cōceſſerit eoſq; in priſtinā formā reduxerit:dicēs. Remiges Vlyſſei.i.ſocii Vlyſſis q illi remigandi officiū præſtiterūt laborioſi:qa decēnali nauigatiōe afflicti exuere.i.exuerūt:hoc eſt depoſuerūt mēbra ſetoſa.i.uariis ſetis obſita:uerſi.n.erāt plurimi in ſues:pellibus duris:q a ēt ferinis:& hoc circe uolēte.i.cōcedēte:ut in priſtinā formā redirent tū.i.tunc quū circe id uoluit mens & ſonus.i.loquella hūana:& honor notus.i.priſtinus decor hūanus:relapſus eſt in uultus.i.in facies eoꝝ. O amata multū nautis & inſtitoribus.i.mercatoribus ego dedi tibi ſatis ſupq; ſatis pœnaꝝ.i.ſatis a te punitus ſum q̄ in te ſcripſerā:qa iuuētas.i.iuuenilis ætas fugit.ſ.me & color uerecūdus.i.rubeus qualis ē uerecūdia pfuſis & pueris:reliqt oſſa.ſ.mea:amicta.i.obſita pelle lurida.i.multum pallida & obſcœna. Capillus ſup.meus eſt albus tuis odoribus.i.medicamentis aut philtris. Nullum ociū reclinat me a labore.i.ſum ī continuo

labore

labore. Nox urget diẽ:& dies urges noctẽ.i.neq; noctu neq; inter diu requiẽ habeo ſed noctu diẽ & interdiu noctẽ deſiderio:neq; ẽ.i.& nõ daẽ mihi leuare ſpũ.i.reſpiratione:pcordia tenta.ſ.philtris tuis. Ego miſer ui cor ita ut credã pectus ſup.meũ negatũ.ſ.amori tuo:ĩerepare.i.ĩcuſare crepitu quodã carmina ſabella.i.marſica:hoc ẽ ſaſcinatoria:& caput meũ diſſilire.i.ĩ diuerſa ſalire:nenia.i.magico cãtu:marſa.i.quo marſi ualẽt. Quid uis ãplius:deĩde q̃ſi ĩpatiens exclamat tragice. O mare & terra. Ego ardeo ſop.tñ q̃tũ neq; arſit ſup. hercules delibutus.i.punctus ĩ ſobtunica:ſeu camiſia:atro cruore neſſi quo deyanira ĩpam ĩbuerat: nec q̃tũ ardet feruida flãma orẽs ĩ æma ſicana.i.mõte ſiciliæ. Tuo canidia officina.i.tãq̃ officia aut fornax cales uenenis colchicis.i.q̃libus medea uſa⁹ ẽ uteris ĩ me donec ferar.i.auferat a uẽtis iniurioſis cinis.i.effectus cinis aridus hoc ẽ totus exhauſtus: Quæ finis ſup.erit:aut qd̃ ſtipẽdiũ manet.i.expectat me. Effare.i. eloq̃re edoce me. Ego luã.i.pſoluã cũ fide.i.fideliter pœnas iuſſas.i.q̃s iuſſeris patus expiare.i.purgare me tibi: ſeu popoſceris cẽtũ iuuẽcos.ſeu ooles ſonari.i.pdicari mẽdaci lyra.i.falſis carminibus q̃bus uirtutẽ tuã pdieẽ: in hac forma:tu pudica tu pba:ſydus aoreũ.i.trãſlata ĩ ſydus aureũ:p ambulabis aſtra.i.ĩcedes inter ſydera per media aſtra. Alio aũt exẽplo docet ob carmina ignoſcẽdũ:q̃a caſtor offenſus a ſteſichoro uice helenæ.

Infamis helenæ caſtor offenſus uice
Fraterq; magni caſtoris uicti prece
Adempta uati reddidere lumina.
Et tu potes nam:ſolue me dementia.
O nec paternis obſoleta ſordibus
Neq; in ſepulchris pauperũ pudens anus
Nouendiales diſſipare pulueres.
Tibi hoſpitale pectus & puræ manus
Tuuſq; uenter pactumeius:& tuo
Cruore rubros obſtetrix pannos lauit.
Vtcunq; fortis exilis puerpera

ANTO. ℭ Infamis he. Steſichorus lyricus poeta ſicul⁹ uitupatioнẽ helenæ ſcribẽs excatus eſt caſtoris & pollucis in dignatione:poſtea uero iuſſo apollinis eiuſdẽ laudes deſcripſit:quare oculorũ aſpectũ recepit placatis & caſtore & polluce. Et.t.p. ordo ẽ & tu canidia ſolue me demẽtia:nam potes. O nec.p.o.ſ.i.ingnata uel polluta uilib⁹:parentibus oĩa tñ ut dixi per ironeã dñr. Nouendiales pulueres ĩtelligit nouẽdiale.n. ſacrificiũ dr: qd̃ nono die mortuo fit ex quo ſepultus eſt. Hoſpitale:benignũ mite placidum. Pactũ eius:is.n.eius filius ſuppoſitus erat ppea id inqoit. Obſtetrix ea dr q̃ iſantes in ortu ſuſcipit:ab obſtando. Obſtat.n.& opponiẽ pturiẽti. Vtcũq;.f.e.p. ordo ẽ.tu exilis puerpa.i.quãdo paris:utcunq;.i.fortis.i.q̃uocunq; & maxime fortis es. Laodat.n.eam q̃ q̃uis exilis eſſet: attamen. In puerperio fortis erat. Oĩa demum per illuſionẽ accipe.

PORPH. ℭ Infamis helenæ caſtor offenſus uice:Steſicorũ eſſe qd̃ infamia carmina in helenam feciſſet:deinde oraculo admonitũ palinodiã feciſſe.i.cõtrario carmine eã laudaſſe & lumina recepiſſe. Solue.me.d. ordo eſt ſolue me dementia:nã & tu potes. O nec.p.o.ſordibus:urbaniſſime obſcura dr̃ ironia in cõtrarium nãq; accipienda hæc:quis.n.ſic laudat qui ſimpliciter agi:ſo q̃ non es ſordidi generis nec oſſa hũana ad maleficia colligis & reliqua. Nouẽdiales diſſipa.p.cineres reliquiarũ uult intelligi nã nouendiale dr̃ ſacrificium:qd̃ mortuis fit nona die qua ſepultus eſt nec illod ſine amaritudine eſt in ſoperiori uerſu:& anũ illam appellet q̃ adhuc amari uellit:& adnotandũ pluraliter dixiſſe pulueres. Tuuſq; uenter patumeius:per ironiam hæc dñr: uult intelligi illũ patumeium:qui filius eius exiſtimaẽ ſuppoſuiſſe ſibi nõ peperiſſe. Et tuo cruore rubros obſtetrix pãnos lauit:utcunq; fortis exilis puerperã ſm ueterem declinationẽ pñti tpis dr̃ lauit:ut cunq; autem quotienſcunq; ſignificat:& eſt ſenſus quotienſcũq; paris puerperio ſanguinatos pannos obſtetrix lauat. Sed illud argute dictum exilis fortis puerpera qoia fortem uult intelligi eam.ſ.q̃ non peperit. Exilẽ aũt ſub illa ſpecie quaſi poerperio facta ſit deformis per exilitatem corporis ad maciem naturalem dicit.

ASCEN. ℭ Infamis.i.infamatæ peũ & frater magni caſtoris.ſ.pollux ẽt offenſus uice ſororis ĩſamatæ:uicti pce.ſ.ſteſichori reddidere uati.i.poetæ lyrico.ſ.ſteſichoro lumina adẽpta.i.uiſum prius ablatũ. Et tu o canidia ſolue me demẽtia.i.furore:nã tu potes.ſ.me ſoluere:o nec obſoleta.i.inqnata ſordibus pñis.i.maiorũ tuorũ:neq; anus pudẽs.i.uetita:diſſipare pulueres nouẽdiales.i.cineres defunctorũ pactis exeqis: ĩ ſepulchris pauperum quia eos diſſipare p magico oſu ſolebat. Meminerimus ãt oĩa p amarã irriſionẽ dictũ addit. Pectus ſu.eſt tibi hoſpitale.i.mite & placidũ ut hoſpitẽ decet:& manus puræ.i.ĩnocentes & pactumeius ſeu prumeius ſup.ẽ uenter tous:hoc eſt fructus uentris tui:qd̃ ita non erat:nã ſuppoſitus erat. Et obſtetrix lauit pãnos rubros tuo cruore:quẽ.ſ.cũ filio in ptu emiſerat cũ tñ nihil peperat:tu puerpera exilis.i.q̃uis exilis.i.puſilla& mimaes ſup.utcũq;.i.q̃cũq; uirtute fortis.ſ.in ptu:q̃a parit ſine dolore cũ nõ ueros ſed ſuppoſititios hẽat filios.

Ode.xyiii q̃lis ſupior de canidiæ reſpõſo.
Quid obſeratis aurib⁹ fũdis pces
Non ſaxa nudis ſurdiora nauitis
Neptũn⁹ alto tũdit hibernus ſalo

ANTO. ℭ Argumentum. Odes. xyiii.
Hac ode canidia iducitur rñdere ſoptori.ait itaq; illa nullo pacto uelle horatiũ ſoluere demẽtia cum ipſe eius arcana manifeſtauerit:urbẽq; totã eius noie ĩpleuerit. Quid obſeratis:carmen eſt ſimile pcedẽti. Obſeratis:obſtructis tectis clauſis. Hibernus:æſtuoſus.

PORPH. Quid obſeruatis auribus fundis preces:facit canidiam reſpondentem. Obſeratis auribus ſuis dicit canidia ſignificans ſe preces eius nolle audire.

ASCEN. Quid obſeratis. Induciẽ canidia ſupioribus ſic rñdẽs. Quid.i.adq̃d o horati ſundis pces auribus.ſ.meis obſeratis.i.occluſis tibi. Quia neptũnus hybernus.i.hyberno tpe maris fluctus nõ tũdit.i.cõcutit alto ſalo.i.pfundo mari:ſaxa ſurdiora.i.min⁹ pia nauitis(dtũs ẽ)nudis.i.eiectis aut ad ſcopulos ĩpulſis.

Inultus ut tu riſeris cocyta
Vulgata ſacrum liberi cupidinis.
Et exequilini pontifex uenefici,
Impune ut urbē nomine impleris meo
Quid proderit ditaſſe pellignas anus.
Velociuſue miſcuiſſe toxicum?
Sed tardiora fata te uotis manent.
Ingrata miſero uita ducenda eſt in hoc
Nouis. ut uſq; ſuppetas laboribus.
Optat quietem pelopis infidus pater
Egens benigne tantalus ſemper dapis.
Optat prometheus obligatus aliti.
Optat ſuperno collocare ſiſyphus
In monte ſaxum: ſed uetant leges iouis.
Voles modo altis deſilire turribus:
Modo enſe pectus norico recludere.
Fruſtraq; uincla gutturi innectes tuo:
Faſtidioſa triſtis ægrimonia.
Vectabor hūeris tūc ego inimicis eques
Meæq; terra cedet inſolentiæ
An quæ mouere cæreas imagines:
Vt ipſe noſti curioſus: & polo
Deripere lunam uocibus poſſim meis:
Poſſim crematos excitare mortuos
Deſideriq; temperare poculum.
Plorem artis in te nihil habentis exitum?

ANTO. ¶ Inultus: ut ſenſus eſt: patiar ne ut tu inultꝰ &c. Cocythia: inferna a cocyto flumine: ueneficia autem infernis fiunt inuocationibus: cōmiſiſſeq; Horatio ſua ſecreta ſacra canidia uſ tanq̄ pontifici. Sacrum li. cu. appoſitio eſt. Liberi cupidinis: regnat eni& in dños ius habet ille deos: uel liberi cupidis. i. amoris in liberū aliquē & ingenuū. Exquilini uenefici: pro uenefícii: in exquiliis aūt ſepulchra erāt hinc ibi ueneficia fiebant. Pontifex tanq̄ pōtifex & iudex accēſor. ſacroꝶ: pōtifices. n. ſacrorū curā habebāt. Impune ſup. patiar. Pelignas anus: ut te. ſ. hac demētiā liberarēt: q̄ quidē meis ueneficiis: cruciaris: de pelignis uero in odis legito. Velocꝰ. i. qd̄ te uelocꝰ pimat: ne ueneficiis meis diutiꝰ crucieris. Tardiora. uo. tu. n. pire uelles nec potes. Suppetas: ſuppedites: opituleris. Pelopis pater de pelope tātalo pmetheo: ſcypho uideto i odis. Norico: d norícis & norico ferro late i odis dictū ē. Faſtidioſa. ordo eſt. Tūc ego triſtis faſtidioſa ægrimōia uectabor eq̄s inimicis habueris. i. tuis. Inſolētiæ iportunitati ipudētiæ audaciæ & magnæ potētiæ. Mouere: moueri facere. Deſideri p deſiderii. i. cupidinis & amoris. Plorē ar. ſenſus eſt cum tot & tanta: ut dixi efficere ualeam plorabo ne in te meam artem nil poſſe quaſi dicat minime ſed te maxime cruciabo quocunq; modo.

PORPH. ¶ Inultus. u. t. r. uidetur canidia commiſiſſe. Hora. ſacrificia ſua quæ ille ridēs diuulgauerit. Cocythia aūt ſacꝶ cupidinis eē dicit qa maleficia hæc q̄ iferna fiūt. ad amorē ptinere uult itelligi: & liberū cupidinē dixit ꝗ q̄ſi nulli obnoxiꝰ ſit & oēs amores laudat: ſic deniq; & apud Vir. dicit. Nate pris ſūmi q tela typhœa tēnis Cocytia ſacra dicunt q iferis diis a ueneficiis fiūt inde fortaſſe ꝗ cocytꝰ fluuius ſit iferoꝶ. Et exqlini. p. u. pōtificē nūc q̄ſi cēſorē ac iudicē dicit. qa pōtifices de ſacris iudicāt exqlini aūt merito: qa ut oñdit ſæpe extra portā exqlinā: hoc eſt ibi i aggeribꝰ religiones & ſepulchra erāt iter q nocribꝰ illa maleficia ſacra cōficiebat Quid. p. d. a. fallit ſenſus hic q̄ſi canidia dicat ſe pelignas anꝰ donis ditaſſe. & ueneficioꝶ ſuorū artes ſe docere: ſed ſubiecta repugnāt huic itellectui ergo ſic potiꝰ itelligēdū: qd tibi pdeſt horati adhibuiſſe tibi magnis mercedibꝰ peligna anꝰ: q̄ ueneficiis meis te p carmīa liberarēt. Velocꝰ p ꝗ tibi horati arceſſeris: ut tormēta uitæ carmibꝰ meis irrogata effugeres. Sȝ. t. f. tardiꝰ morieris q̄ optaſti. Nouis: hoc ē ut ſuppedites & q̄ſi miniſter eris cruciatibꝰ. Vectabor qd ē. h. uectabor niſi ſint forte ſubaudiēdū extriſecꝰ iactātibꝰ aur qd tale ſic n. iactaſ i hūeris ſolēt q gloriātes icedūt. ꝗ ſi ita ē inimiciſeq̄s iūgēdū erit: ut ſi diceret. eqtas ſup iimicos meos: aut nūqd hūeris inimicis: qd ſi ita ē inimicis uectabor itelligamꝰ: q̄ſi ſup inimicoꝶ meoꝶ hūeros ero ac ſic uectabor atq; eqtabo. Faſtidioſa. u. Faſtidioſæ. ſ. & ſūt ablatiui caſus faſtidioſa ægrimōia. Terta. e. iſo. nūc q̄ſi nouæ potētiæ itelligēdū. Curioſus: choro ſtellarū. ſ. Deſideriiq;. i. amore potionē conficere. Plorem: ſenſus hic eſt an quæ difficiliora facere poſſumus ideſt cæreas imagines animare: & lunam cælo euocare: & umbras mortuorum ab inferis elicere: ac per hoc potionem mentem amore incendere nihil in te potero: artiſq; meæ circa te impotentiam flebo?

ASCEN. ¶ Inultꝰ. i. patiar ne ut tu iultꝰ riſeris. i. deriſeris: ſacrū cupidis liberi. i. a nullo ſubacti & cūctos ſubigētis: appoſitorie: cocytia. ſ. ſacra. i. q̄ illi a nobis q̄ſi deo fiūt: dū philtra cōficimꝰ: uulgata. i. diuulgata a te & ut tu pōtifex. i. a nobis pontificio donatus & arcanis eruditus: uenefici p uenefícii exqlini. i. quod extra portam exquilinam fieri ſolet impleris ideſt impleueris impune ideſt ſine uindicta: urbē meo nomine ideſt infamia mea. Quid pderit te ditaſſe ſcilicet donis tuis: anus ideſt uetulas: pelignas ideſt ſabinas. & miſcuiſſe toxicū ideſt uenenum uelocꝰ. i. præſentiꝰ & citiꝰ enecās. q. d. nihil. ſȝ fata manēt. i. expectāt te tardiora uotis. ſ. tuis. i. q̄ uelis uita igrata ducēda ē tibi miſero: i hoc. i. ad hoc ut ſuppetas. i. ſuppedites & ſatis ſis uſq;. i. cōtinue nouis laboribus. Tātalꝰ iſidus pr̄ Pelopis: q ſacra deoꝶ reuelauit: egēs ſemp dapis benignæ: qa ipſas utpote filiū diis appoſuerat: optat. ſ. apud iferos qetē. Et pmetheꝰ obligatꝰ aliti. ſ. uultui eiꝰ cor exedēti: optat qetē. & Siſyphus optat collocare ſaxū i mōte ſupno. ſed leges Iouis: uolētis quē libet manere ut mortuꝰ ē: uetāt. ſ. finire labores. Tu uoles mō. i. aliq̄n deſilire altis turribꝰ: & uoles recludere. i. apire: mō. i. aliq̄n: pectꝰ. ſ. tuū enſe norico. i. duriſſimi ferri aut falcato. & inectes tuo gutturi uīcla. i. uīcula: fruſta qa nō poteris ſtrāgulari: exiſtēs triſtis ægrimōia. i. moleſtia animi: faſtidioſa. Ego iqt canidia uectabor eq̄s: hūeris inimicis. i. ſup hūeros tuos & terra cedet iſolētiæ. i. petulētiæ meæ. An ego q̄ poſſiȝ: ut ipſe. i. tu curioſꝰ noſti moueſ. i. facere ut q̄ſi p ſe moueāſ: imagīes cæreas & deripe lunā cælo uocibꝰ. i. icātamētis meis: & poſſiȝ excitaſ. ſ. ad uitā: mortuos crematos & tēpate poculū: dſideri p deſiderii. i. amoris: plorē exitū artis meæ nihil hn̄tis. i. potētis i te. q. d. minime.

¶Commentariolus in carmen ſæculare per eundem Anto.Man.

SAeculares ludi apud romanos:inqt Pōpe.Feſtus poſt cētū annos fiebāt:qa ſæculū in cētū annos extēdi exiſtimabāt Hora.āt hoc loco ſcri.ludos ſæculares fieri ſolitos anno.cx.fiebāt i cāpo Martio:ut tradit zoſimus græce ... ſibyllinos uerſus ſup his editos i qbus cōtinet:ut anno.cx.in cāpo Martio ſolēnia ſacra fierēt & noctu & iterdiu.Parcis āt furuæ agnæ mactarent captigenū q; pecus:ſiliter & Dianæ:terræ uero ſcropha Ioui tauri cādidi iterdiū Iunoni nitida iuuēca. Apollini pœnas latini pueri patrimi & puellæ p̄rimæ & matrimæ canebāt i tēplo.Nuptæ ad arā Iunonis orabāt. Accipiebāt ſebrua uir & fœminæ:p̄ſertim fœminæ.De hic i tēplis fere oībus primitias portabāt ſic.n.agēdo oīs italiæ tellus romano iugo romano q; ſceptro colla ſubdere nō recuſaret hæc qdē i ſybillinis uerſibus cōtinebant.Addūt alii q; prio die priceps ipſe & qndecim uiri mane capitoliū aſcēdebāt ibiq; ſacra de more agitabāt:tū i theatris cōueniebāt ad ludos i honorē Apollinis & Dianæ facīēdos.Seqnti uero die nobiles matronæ cōueniebāt i capitoliū.Supplicabāt deo freqntabāt lectiſternia:canebāt hymnos.Tertio deniq; die i tēplo Apollinis palatini & noueni pueri p̄textati totidēq; uirgines patrimi oēs matrimiq; græca romanaq; uoce carmina & pæanas cōcinebāt:qbus impiū ſuū & i columitatē populi diis imortalib9 cōmēdabāt.Ludi āt celebrabāt oībus theatris oīum genex & ſacrificia tēplis oībus fiebāt noctu piter atq; iterdiu ſed ut ſcribit Trāqllus:ſecularibus ludis Auguſtus iuuenes utriuſq; ſex9 p̄hibuit ullū nocturnū ſpectaculū freqntare niſi cū aliquo maiore natu ppiquox. Phœbe ſyluarūq; potēs Diana:ordo ē o phœbe & diana ſyluax potēs oppoſitio:lucidū cæli decus &c. Colēdi:uenerādi Cleātes:ut ſcribit Cic.de na.deo.dixit mūdū eē deū.Varro ēt ſcri.Terrā & cœlū:ut ſamothracū initia docēt eē deos & magnos.Q. d ſybillini:placet ut qd & quo legat.Antiq.n.codices uti ūq; habēt. Erit itaq; ordo quo.ſ.tpe ſacro ſybillini uerſus monuet uirgines &c.At ſi legeris:qd' dicat date uirgines lectas & pueros caſtos dicere carmē diis:qbus ſeptem placuere colles. Quod ſybillini monuere uerſus:& ſic p parēteſim hoc carmē leget poteris ēt ita ordinare. Quod.ſ.tp̄s ſacx monuere ſybillini uerſus deinde itex repetat date uirgines lectas & pueros caſtos dicere carmē diis &c.ſybillini āt uerſus:ut oñdimus iubebāt ut anno.cx.in cāpo martio ſolēnia ſacra fierēt:rite igit dices qd.ſ.tp̄s ſacx ſybillini uerſus monuere. Lectas:electas:nā patrimæ & matrimæ eligebant. Septē colles:ut tarpeius q & capitolinus dr:& olim ſaturnius:itē auētinus:palatin9 cælius:exqlin9:uiminalis:& qrinalis. Alius:ur.n.quū oritur mane quoq; alius eſſe cum ueſperi in occidente latuerit attamen eſt idem.

ANTO. Seculares ludis

Quinti Horatii Flacci Carmē Sæculare.

Phoebe ſiluarū potens diana
Lucidum cæli decus:colendi
Semper & culti:date quæ p̄camur
Tempore ſacro.
Q d' ſybillini monuere uerſus
Virgines lectas puerosq; caſtos
Diis quibus ſeptem placuere colles:
Dicere carmen.
Alme ſol curru nitido diem qui
Promis & celas:aliuſq; & idem
Naſceris:poſſis nihil urbe roma
Viſere maius.

Deus quis

Colles Romani

PORPH. PHoebe ſiluax potēs diana.Hoc carmē ſæculare iſcribit:cū.n.ſæculares ludos Augu.celebraret ſm ritū priſcæ religionis a uirginibus puerisq; p̄textatis i capitolio cātatū ē. Lucidū cœli dec9. Hoc ad ambos refert ad phœbū qñ idē ſol eſt & dianā:qa eadē luna ē.Date q p̄camur.Tpe ſacro nō tpe Priſco dicendū eſt:ſed tpe quo priſca imitant. Diis quibus ſeptē placuere colles.i.qbus. Roma placuit:quæ in ſeptem collibus conſtituta eſt. Aliuſq; & idem:κακ' ξαλον:nam qūo poteſt quis & idem eſſe & alius:uē ad illud retuliſſet quod idem:quidem ſol ſemp fit:ſed renouans diem alius eſſe uideat. Poſſis nihil urbe roma uiſcere maius:& hic ex ſuperiore audiendum præcamur.

ASCEN. PHoebe.Carmine hoc ſæculare pſequit laudes Apollinis & Dianæ ſororis eius dicēs.O phœbe.i. o apollo ſplēdide:& o diana potēs ſiluax qa mōtiū cuſtos & uenatrix:appoſitorie lucidū dec9.i. ornamētū cæli:ſunt.n.ſol & luna.O colēdi ſp qa nūq̄ ſatis culti:& tñ ſp culti.i.uenerati. date.i.cōceditæ q p̄camur:date i q̄ qd' ſybillini uerſus monuere:uidelicet uirgines lectas.i.electas:utpote

utrunq; parentem hñtes & ſine macula aut mancitate:& pueros caſtos:dicere tpe ſacro.i.centeſimo.x.quoq; anno tũ ſæculares agendi ſunt ludi:carmen uobis:&.cæteris diis:quibus ſepte colles quos romanus murus includit:placuere.ſ.ad inhabitandũ.O alme ſol:q prnis.i. pferes diem nitido curru.ſ.Inuehẽdo ipſum in nr̃m hemiſperiũ:& cælat.i. occulis:auferendo eũ:& qui naſceris alius.i.quodãmodo nouus & tñ idem:tu nihil.i. nõ aliquid nõ poſſis uiſer.i. uiſum ire aut uidere aliquid mai[illegible] urbe roma:uñ patet eã ſumme placere.

Rite maturos aperire partus
Lenis hilithyia tuere matres
Siue tu lucina probas uocari
Seu genitalis.
Diua producas ſobolem patrumq;
Proſpere decreta ſuper iugandis
Fœminis proliſq; nouæ feraci
Lege marita.
Certus undenos decies per annos
Orbis ut cantus referatq; ludos
Ter die claro totienſq; grata
Nocte frequentes.
Voſq; ueraces ceciniſſe parcæ
Quod ſemel dictum eſt ſtabiliſq; rerum
Terminus ſeruet:bona iam peractis
Iungite fata.
Fertilis frugum pecoriſq; tellus
Spicea donet cererem corona.
Nutriant fœtus: & aquæ ſalubres
Et iouis auræ.
Condito mitis placiduſq; telo
Supplices audi pueros apollo
Siderum regina bicornis audi
Luna puellas.

ANTO. ℂRite maturos:ordo ẽ o ilithyia lenis:rite apire maturos ptus:tuere matres. Poſtea uero talis erit alter ordo:o diua ſiue tu pbas uocari lucina ſeu genitalis pducas ſobolẽ &c. Lenis:facilis mitis ppitia. Apire ptus:de Lucina & Diana ptibus fauẽtibus & i odis & i epodis late dictũ ẽ. Ilithyia:hoc noĩe Diana appellabaẽ pturiẽtibus ppoſita.uñ & Naſo li.ix.meta. Introducit alchmenã Iolæ Hili uxori ita loquẽtẽ.Faueãt tibi numina ſaltẽ.Corripiãtq; moras:tũc cũ matura uocabis.Præpoſita timidis pariẽtib⁹ Ilithyiã. Quã mihi difficile Iunonis gr̃a fecit. Seu genitalis.Solis & Lunæ natura ad oium generationẽ plurimũ cõfert. Sol.n.igneus ac ſpiritalis exiſtit.Luna uero humida ac frigida. Aer utriq; cõis ab eis itaq; gñari atq; nutriri corpora oia rerũq; ſingularẽ a Sole & Luna pfici dñt auctor ẽ in iis Diod.li.i.Decreta patrũ:nuptiales leges itelligit. Iugãdis:mr̃imonio cõiũgẽdis.Eſt ãt ordo ſup iugandis fœminis & ſup marita lege feraci nouæ plis.De lege ãt Iulia hic itelligiẽ:de qua latius diximus in Iuuena.ſat.ii.ibi. Vbi nũc lex Iulia dormis. Cert⁹ unde nos:ordo ẽ:ut certus orbis p annos decies undenos ter die claro & totiẽs grata nocte referat cãtus & ludos frequentes. Voſq; ueraces:ordo eſt. Et uos pcæ ueraces ceciniſſe iungite bona fata iã pactis:& terminus rex ſtabilis ſeruet qd̃ ſemel dictum eſt. Cõdito telo.i.odis dictum eſt de arcu & ſagittis quas in manu ſiniſtra tenet Apollo.Si pro ſi quidem.

Hilithyia

PORPH. ℂRite maturos apire ptus:p facilis ac ppitia aperiũdis ptibus oñdit ãt eãdẽ lucinã & genitalẽ deã appellari. Diua p.ſo.pa. pſperes decreta ſupiugãdis fœminis pliſq; nouæ feraci lege marita.Implicata phraſis q̃ ſic ordinãda ẽ. Diua p.ſo p.no.patrũq; decreta pſperes & ſupiugãdis fœminis maritaq; lege feraci. Maritã ãt legẽ p maritali plautine uĩ auctoritate dixiſſe:ſiliter.n.& ille locutus ẽ ubi ait ſenes pulchra ædepol deos pecunia ẽ:alter rñdit:q̃ qdẽ nõ marita ẽ:p eo qd̃ ẽ q̃ nõ maritalis eſt. Certus un.d.p.a.o.u.c.r.l.orbẽ nunc circulũ tẽpoꝝ in ſe.ſ.redeũtiũ accipe:certũ ãt p pleno atq; pfecto:ſenſus.n.hic eſt:ludos referat:ludos p eo qd̃ eſt hoies certi tpis orbis:ut pfectus orbis annoꝝ centũ & decem cantus:& perfectos referant ludos. Voſq; ueraces ce.p.q.ſe.di.ſta.q rex terminus ſeruet:ſylepſis eſt ex uerbo.n.ſingularis numeri ſeruet pluralis naſcitur.ſ.ruent q dictũ eſt ſemel ſtabiliſq; rex ετιθετον eſt termini. Bona iã pactis iũgite fata pactis.i.pterritis fatis bona iũgite fata:ac p hoc cõceſſum ordinẽ facite bonoꝝ futuroꝝ. Nutriãt fœtus:& aquæ ſalubres: & iouis auræ:fœtus gñaliter oium rex accipe & aĩaliũ q̃ ad utilitatẽ nr̃am ptinẽt.ſalubres ãt nõ tm̃ aq̃ uerũ ẽt auræ itelligẽdũ. Conditio mi.pla. telo audi pueros appollo:hic ſenſus ſm eoꝝ opinionẽ cõceptus eſt:q apollinẽ peſtilẽtẽ deũ putãt eẽ.Porro ãt qdã dii deo placanẽ ut pſint:qdã ne obſint ſm q de apolline dr̃:cõdito mitis placiduſq; telo ſupplices audi pueros apollo:ne noceat.ſ.uĩ ãt Home.ſic & de illo ſenſiſſe cum ait τους εκαηβολος απολλων [illegible] pp qd̃ ſignat ab eo peſtẽ græcis imitti & plãctus:i mercatore ſabula idem ſenſit cũ inducit matrem familias præcari Apollinem nato ſuo:ut parcat. Siderum rerum regina bicornis:Poeticum eſt dicere lunam ſyderum reginam:quod clarior inter aſtra uideatur.

ASCEN. ℂRite.Proſeqẽ hoc hymno pces i ludis ſæcularib⁹ canẽdas dicẽs. O ilithyia.i.Diana placatrix:ab ιλασκομαι qd̃ ẽ placo:ſeu ιλασκω qd̃ ẽ deos benignos facio:uñ additẽ.hic lenis.i.benigne placida & pata:apire rite.i.decẽter & tẽpeſtiue:ptus maturos:ſiue o dea tu pbas.i.approbas & uis uocari lucina:ſeu genitalis.i.ad gñationẽ faciẽs tuere.i.ptege:mr̃es.i.pgnãtes:& pducas.ſ.ad ortũ:ſobolẽ.i.nouã ppagationẽ & pſperes.i.pſpera facias:decreta.i.cõſtituta & placita patrũ ſup.i.de fœminis.i.filiabus iugãdis.i.mr̃imonio iũgendis:& ſup marita.i.uxore:feraci.i.fœcũda lege.i.obſeruata lege iulia cõtra adulteros:plis nouæ.i.q̃ ferat nouã plẽ legitime hoc ẽ ſine adulterii uitio:ut orbis certus.i.certa reuolutio aut circumitio tpis:p decies undenos.i. p cẽtũ & decẽ annos:referat ideſt reducat romæ cãtus ideſt hymnos & ludos.ſ.ſæculares:frequẽtes.i.celebratos:ter die claro.i.feſtiuo & ſolẽni:& totiẽs ideſt ẽt ter:nocte grata.i.ẽr feſtiua.Et uos pcæ.i.deæ fatales:ueraces ceciniſſe ideſt in eo qd̃ cecinіſtis & cõſtituiſtis:iungite fata bona.ſ.futura:fatis ſup.iam peractis:& terminus.i.

nus.i.exitus regꝫ:ſtabilis:ſeruet quod ſemel dictum eſt.i.conſeruate quod per ſybillam dixiſtis:non periturá romam dum hi ludi celebrentur. Tellus fertilis frugum & pecoris donet.i.muneret:Cererem.ſ.inuentricem frugum:corona ſpicea.i.ex ſpicis conſerta:& aquæ & auræ Iouis.i.uenti ſalubres.i.ſalutares:nutriant foetus Et o Apollo audi mitis & placidus & hoc telo.i.ſagittis tuis quibus iratus peſtilentiam infers:conditio.i.in cluſo in pharetra:pueros ſupplices.i.ſupplicátes.& o Luna regina ſiderum:quia noctu inter ſidera regnat:bi cornis.i.hñs dũ nouiluniũ eſt:bina cornua audi puellas ſupplices.Audi inguam ſi ut dicũr pro quia.

Roma ſi ueſtrum eſt opus:iliæq;
Littus hetruſcum tenuere turmæ:
Iuſſa pars mutare lares & urbes
Soſpite curſu.
Cui per ardentem ſine fraude troiam
Caſtus æneas patriæ ſuperſtes
Liberum muniuit iter daturus
Plura relictis.
Dii probos mores docili iuuentæ
Dii ſenectuti placidæ quietem
Romulæ genti date rem prolemq;
Et decus omne.
Quiq; uos bobus ueneratur albis
Clarus anchiſæ ueneriſq; ſanguis
Imperet bellante prior iacentem
Lenis in hoſtem.
Iam mari terraq; manus potentes
Medus albanaſq; timet ſecures
Iam ſcythæ reſponſa petunt ſuperbi
Nuper & indi.

ANTO. ℭ Veſtrum opus:ná Appollinis cõſilio in italiá uenit. Aeneas urbis romæ auctor.Quũ.n.apud delõ in Apollinis téplo dixiſſet Aeneas.Da ꝓpriá tymbreæ domũ da moenia feſſis.Et genus & máſurá urbẽ:ſerua altera troiæ pgama:reliqas danaũ atq; imitis Achilli: qué ſeqmur quoue ire iubes ubi ponere ſedes.Da pr̃ auguriũ atq; animis illabere nr̃is.Rñdit apollo:dardaniæ duri q̃ uos a ſtirpe parétũ.prima tulit tellus:eadẽ uos hubere læto. Accipiet reduces:antiq̃ exqrite matrẽ hic domus Aeneæ cũctis dominabiť oris.Et nati natoꝝ &q naſcenť ab illis.Hæc phoebus &c.Ea cũcta habenť li.iii.æneí.apud Maro.ubi ẽt penates dormienti Aeneæ Apollinis iuſſu dixerũt.Coritũ terraſq; regras auſonias &c. Iuſſa ps:appoſitio ė iuſſa ãt diuũ oraculis:uñ li.iii.æneí.ait Aeneas.Diuerſa exilia & deſertas q̃rere terras auguriis agimur diuũ &c. Cui.ſ.pti troianoꝝ eſt ãt ordo:cui caſtos Aeneas patriæ ſupſtes daturus pl'a relictis muniuit iter libeꝝ p troiá ardẽté ſine fraude.ſ.ipſius Aeneæ dicẽdo ãt ſine fraude oñdit Aeneá ñ fuiſſe ꝓditoré ut aliq ſcripſerãt:& hoc i auguſti laudem. Plura relictis:plura illis q̃ apud troiá reliq̃rat. Romulæ gẽti ꝓ romulæ. Quiq; uos:ꝗ legẽdũ ẽ:nõ q̃ de Auguſto.n.intelligiť:ná de ipſa gẽte romulea iá dixerat. Codices attñ aliq antiq ẽt q̃ hẽnt. Q đ ãt q̃q; uos legẽdũ minime ſit oñdit ꝭmq;cõiũctio:ná ſupabũdaret in ordie:q talis eſſet:& q̃ ſupple romulea genus: appoſitio:clarus ſanguis &c.legas igiť.Quiq; uos &c. Imperet bellãte:ordo ẽ prior:bellante.i.potior ac melior agẽte bella íperet lenis.i.mitis í honeſtẽ iacẽtẽ.i.deuictũ.Virg.li.yi.Tu regere íperio populos romanæ meméto pcere ſubiectis:& debellare ſupbos.Medus pthus ẽt ítelligiť de qb⁹ late ſupius. Albanas.i.romanas Roma enim ex albanis originem habuit. Scythæ & indi:de iis etiam in odis:hæc autem oſtendunt etiam Quiq; uos legendum eſſe:ut de Auguſto intelligatur.

PORPH. ℭ Roma ſi ueſtrũ eſt:quare romá opus Apollinis & Dianæ dicat nõ dũ uideo:niſi forte ex lectione uirgiliana hoc coepit ubi dr̃ frequenter Apollinis oraculis inſtructũ Aeneá Italiá petiiſſe ad quẽ ítellectũ & ipſe nos adduxit poeta íferendo:iuſſa ps mutare lares & urbẽ.Sine dubio.n.oraculo iuſſa ítelligi ps iuſſa ãt ad illud referť ꝙ nõ oẽs ilienſes cũ Aenea fuerint:ſed pars eoꝝ alibi. Cui p ardentẽ ſine fraude troiá: cũ utiq; fraude græcoꝝ incẽſa troia ſit:ſed ſine fraude. Caſtus Aeneas patriæ ſupſtes:qđ ideo ur̃ dictũ:qa quorũdá opinione infamatus Aeneas eſt crimine ꝓditionis. Daturus plura relictis.ſ.ſuis troianis quos ſecũ in italiá adduxit daturus plura q̃ in patria amiſſa reliq̃rant. Relictis:ergo a noiatiuo plurali uenit generis neutri qđ eſt relicta. Quæq; uos bobus uenerať albis clarus anchiſæ uenerisq; ſanguis:hoc ad Cæſarẽ Aug. ptinet: qa Iulia gens ab Iulo per hoc uenere & anchiſæ exiſtimať. Bellãte imperet prior iacẽtẽ lenis in ho.ſic & Virgi.Parcere ſubiectis & debellare ſuperbos.Iá mari terraq; manus potẽtis:ſubaudiẽdũ utiq; ẽ romanorum.

ASCEN. ℭ Roma eſt ueſtrũ opus.i.uobis auſpicibus conſtituta:& ſi termæ Iliæ.i.troianæ tenuere littus hetruſcũ.i.uenereũ per mare tyrrhenũ in Italiam(de qbus Iuno æne.i.Gens inimica mihi tyrrhenũ nauigat æquor)appoſitoriæ pars ſcilicet teucroꝝ iuſſa ſcilicet a diis mutare lares:ideſt domos & penates:& urbes curſu ſoſpite .i.ꝓſpero & incolumi.Cui:ſcilicet parti iuſſæ:Aeneas caſtus.i.impollutus a dolo & proditione:ſuperſtes patriæ.i.ſuperſtans deoꝝ uolũtate dũ patria ceciderat : muniuit iter liberũ.i.ſecit ſibi uiá liberam per troiam ardentem ſine fraude.ſ.ſua hoc eſt ipſius Aeneæ:daturus.i.conſeruatus ut daret comitibus & diis quos ſecũ auexit plura relictis.i.q̃ reliq̃rant:qa melior ẽ roma q̃ troia.O dii date iuuentæ.docili.i.capaci doctrinæ mores probos ideſt approbandos:& date ſenectuti ideſt ſenio confectæ turbæ placidæ ideſt tranqllam uitaꝫ & pacem amanti:qetem:& date genti romulæ.i.a romulo ortæ aut inſtitutæ:rem.i.diuitias & imperiũ:prolẽ.i.progeniem:& omne decus.Legendũ eſt remq; prolemq; ꝓpter carmen.Et clarus ſanguinis Anchiſæ & ueneris.i.Iulia domus:q uenerať uos.ſ.dũ triũphant:ut Iulius prius & nũc Augu.bobus albis.i.candidis imperet prior:ideſt præſtantior:melior ac potentior:bellante:ideſt rebellante ſi forte qs rebelles:exiſtens lenis.i.mitis in hoſtem iacentem.i.fatẽtem ſe uictũ.Medus.i.parthus:timet iam manus & ſecures albanas.i.romanas potẽtes terra & mari & ſcytæ & indi ſupbi nup.i.pauloante:petũt nũc rñſa.i.oracula pti ſuæ timẽtes.

AN TO. ¶ Iam fides:poſt bella cõfecta q̃d egerit auguſtus:& in odis & in epodis dictum eſt. Copia cornu:de cornu copiæ in odis legito: Augur Phœbus quare augur & cum arculate in odis:ſic ẽt de camœnis. Salutari arte. Apollini medẽdi potans attribuiſ:quia temperatus ſolis calor morborum omnium fuga eſt auctor Macro.li.i.ſatur. Palatinas arces. Auguſtus.n. Appollinis templum in ea parte palatinæ domus excitauit:q̃ fulmine ictam deſiderari adeo aruſpices pronunciarent. Addita porticus cum bibliotheca latina græcaq;:quo loco iam ſenior ſæpe ẽt ſenatum habuit auctor eſt Tranquillus. Latiumq; fœlix:ordo eſt:& fœlix uidet latium. Alte℞ in luſt℞. Luſtrũ p ſæculo poſuit:nec ſine cauſa luſtrum ait.qm̃ in luſtrum quinquennium dicebatur:q; poſt quinquennium unaquæq; ciuitas luſtrabatur:hinc loco luſtrum appellat ludos ſæculares:q a tunc & ciuitas & omnes fere luſtrabãſ. Quæq; auẽ: ibi enim Dianæ templum erat ſed in cæteris Dianæ tẽplis ceruorum cornua affligebantur:in auentino boũ ſuſpendere conſueuerunt. Quid ita:lege Plutarchi ꝓblemara: item de templo Dianæ Latius lib.iiii.Dion. Algidum.de hoc in odiſ. Quindecim uirorum.i.n. ludis ſæcularibus præerant. Nec iouem ſentire.i.audire quindecim uirorum preces & puerorum uota uel ſentire.i.uelle hæc.i.ut Diana curet quindecim uirorũ præces & puerorum uota. Hæc iouem ſen.ordo eſt. Iouem deoſq; cunctos ſentire hæc reporto domum ſpem bonam & certam. Et chorus.i.puerum puellarũq; coetus ad ſacra collectus doctus per hoc.ſ.carmẽ dicere laudes Phœbi & Dianæ reportat domum:ſpem bonam & certam.

Apollõ Palatinus

Luſtrum

Iam fides & pax & honor pudorq;
Priſcus & neglecta redire uirtus
Audet.apparetq; beata pleno
Copia cornu.
Augur & fulgente decorus arcu
Phœbus acceptuſq; nouem camœnis
Qui ſalutari leuat arte feſſos
Corporis artus:
Si palatinas uidet æquis arces
Remq; romanam:latiumq; fœlix
Alterum in luſtrum meliuſq; ſemper
Proroget æuum.
Quæq; auentinum tenet algidumq;
Quindecim diana preces uirorum
Curet & uotis puerorum amicas
Applicet aures.
Hæc iouem ſentire deoſq; cunctos
Spem bonam certamq; domum.reporto:
Doctus & phœbi chorus & dianæ
Dicere laudes

FINIS.

PORPH. ¶ Iam ſcythæ reſponſa petunt:ideſt expectant:præcepta romanorum per quod ſubiectos eſſe imperio romanorum intelligi uult. Et neglecta redire uirtus audet:neglecta ſuperiore tpe nũc.i.tpibus Auguſti. Apparetq; beata pleno copia corni:quaſi corporalem deã hic accipe copiam:uriq; rerum oĩum abundantiã. Si palatinus uides æquus arces:apparet iam eo tpe ab Auguſto dedicatum fuiſſe in palatio Appollinis templũ: cuius & Vir.hie meminit:ipſe ſedens niueo cadentis lumine phœbi.Dona recognoſcit populo℞. Alterum i luſtrum mediuſq; ſemper proroget æuum. Senſus eſt: ſi acceptas aras habet Apollo:quæ in palatio dedicate ſunt ſi propitius romanos aſpicit melius ſæculum tribuat futurum. Quæq; auentinum tenet algidumq;. Quindecim Diana præces uirorum Curet & uotis puerorum amicas applicet aures:hic quoq; ex ſuperiore ſenſu per zeugma ſi particula arceſſenda eſt:ut ſit quindecim uirorum præces Diana curat & ſi amicas aures applicat puerorum uotis:& quæ ex ſuperiore ad Dianam pertinebit. Alterum in luſtrum meliuſq; ſemper proroget æuum. Hæc iouem ſentire deoſq; cunctos. Spem bonam certamq; domum reporto doctus & Phœbi chorus & Dianæ Dicere laudes. Phœbi & Dianæ.

ASCEN. ¶ Iam fides. Ordo eſt. Fides & pax:& honor & pudor priſcus.i.prioris ſæculi:& uirtus neglecta.ſ.multum tẽporis:audet iam redire:& copia beata apparet ſup.cum cornu pleno.ſ.oĩs boni. Et phœbus augur.i.diuinandi peritus:quia ſol oĩa uidet:& decorus arcu fulgente:quia arcitenens a Marone & longe iaciens ab Homero dicitur:& acceptus.i.grãtus nouem camœnis.i.muſis:quia in medio reſidens complectitur oĩa Phœbus: eſt.n.medius planetarum ſol:qui leuat arte ſalutari.i.medicinali:unde ipſe apud Ouidi.li.i.meta.Inuentum medicina meum eſt:opifex per orbem dicor:& herbarum ſubiecta potentia nobis: A ſole.n.uirtutem accipiunt herbæ:artus corporis feſſos.i.ægros:ſi uidet æquus.i.benigno aſpectu arces palatinas:quas illic Auguſtus ei conſecrauerat:& rem romanam.i.imperium & latium fœlix:proroget.i.attendat:æuum.i.uitæ durationem in.i.uſq;:ad alterum.i.proximum luſtrum.i.ſæculum quo magnum luſtrum condatur:& proroget ſemper melius.i.proſperius & probius. Aut ſic ſi uidet æquus arces palatinas proroget rem romanam & latium fœlix in alterum luſtrum & in æuum ſemper melius. Et ſi ſuper. Diana quæ tenet auentinum & algidũ ubi ædem habet:uidet æqua palatinas arces:curet præces quindecim uirorum:qui ludis ſæcularibus ꝑſunt & applicet aures amicas.i.fauorabiles uotis puerorum. Ego inquit poeta reporto domum.ſ.ex æde ſacra bonam & certam ſpem:quaſi reſponſum acceperit a ſpiritu. Iouem & deos cunctos ſentire hæc:ſcilicet quæ ꝑcatus eſt:& chorus ſcilicet puerorum & puellarum:doctus ſup.eſt per hoc carmen:dicere:ideſt decãtare laudes Phœbi & Dianæ:quaſi dicat poeta optatum ſe conſecutum finem:quem qui & nobis deus optimus maximus conceſſit ſit benedictus in ſæculorum ſæcula. Amen.

FINIS.

¶Q.Flacci Horatii artis poeticæ liber ad Piſones patrem & filios duos cum commentariis Ioannis Britannici Brixiani.

HVmano capiti ceruicem pictor equinam. Horatius hoc libro qui inſcribitur de arte poetica traditurus præcepta: quibus legitimū poema perfici poſſit: bonum ordinem ſequitur: ut prius: more boni agricolæ: qui ante ex agro uepres & herbas nocentes euellit q̄ ſemen ſpargit: oſtendat q̄ uitia ſcriptoribus uitanda ſint: mox quid faciendum. Librum autē ſcribit (ut in indice diximus) ad piſones patrem & filios duos: de quibus in ſequētibus ſic ſcribit. Pater & iuuenes patre digni. Et alibi. O maior iuuenum quamuis & uoce paterna Fingere ad rectum: & per te ſapis. Et paulo infra. Siquid tamē olim ſcripſeris in Metii deſcēdat iudicis aures. Et patris. ex quo facile colligitur. Ad patrē & filios duos Piſones hæc ſcribi ab Horatio. Piſonum autem familiam antiquiſſimam nobilemq; fuiſſe Plini. declarat lib. xviii. quum ſcribit cognomina prima fuiſſe ex rei ruſticæ cultura. unde piſūnos dictos eſſe putat q pilū in piſtrinis inuenerint. Piſones q opti me pinſerent. Fabios q fabam: Lentulos q lentem. Ciceronis q cicer optime ferterent. Ex q̄ familia fuit & Cn. ille Piſo adoleſcens: cū quo aduerſus patriam cōiurauit Iulius Cæſar: ſed utriuſq; conſilium deſtitutū eſt morte Piſonis. Fuit & L. Piſo cuius filiam Calphurniam duxit uxorem. Idem Cæſar: fuit & Piſo gener Cicerōis: uerum iis rōne temporis credendum non eſt: opus hoc ab Horatio eſſe inſcriptum ſed aliis gentilibus tamen: & qui arte poetica delectarentur tēpore Auguſti. Primum autem præceptum eſt uariam & incongruam rerum compoſitionem eſſe uitandam quod uitium ueſtre eſſe ſiquis (ut tradit Quinti. lib. viii.) ſublimia humilibus: uetera nouis: poetica uulgarib⁹ miſceat: eſt. n. hoc ueluti monſtrū: q̄le ipſe poeta in hoc loco fingit cui ſimile eſt quædam mixta & uaria rōne linguarum oratio: ut ſi atticis dorica: ionica: eolica ēt dicta confundas quod ſane uitiū græci κοινισμὸν uocāt ἀπὸ τοῦ κοινίζειν. hoc eſt cōmunicando. Eſt ergo ſenſus. Si pictor humano capiti: hoc eſt muliebri adiunxerit ceruicem equinam: uolueritq; collatis undiq; membris uarias plumas imponere: hoc eſt uerſicolores: aut quod melius eſt ex diuerſis naturis: ita ut ſuperiore parte ſit ſpecioſa mulier: inferiore uero turpis piſcis: uidebitur omnia facere contra naturam: proindeq; uos a riſu continere nequibitis: ait ergo poema cui talia contingant: ut diuerſa mixtura cōſtet: non poſſe eſſe non ridiculū. Ex quo monet ex ſimplicibus argumentis non diſſonis poema conflandū oīo eſſe. Atrum: nō nigrū hoc loco: ſed horribilem: fœdum. Spectatum admiſſi: ordo eſt. Vos amici admiſſi ſpectatum: teneatis riſum? Legendumq; eſt pronunciatiōe interrogantis: hortātiſq; rideri oportere: ut ſit non ridebitis? Iſti tabulæ: ita pictæ. Cuius. libri. Vanæ ſpecies finguntur: diuerſæ: nec inter ſe congruentes: rerum ſpecies finguntur a poeta. Velut ſomnia ægri: ita inter ſe omnia diſſidēt diuerſa illa mixtura: ut a ſomniis ualitudinarii hominis non ſint diſſimilia. Vt nec: pes: nec caput uni reddatur formæ: ita uanæ in quam ut formæ ceptæ: relique corporis partes non congruant: ut ſit: operi ſublimiter ſeu humiliter inchoato cætera nequaquam rñdeant: ut diuerſoꝝ uideatur eſſe mēbroꝝ: & reꝝ compoſitio inepta: incōgrua & diſona: quū nec pes hoc eſt finis: nec caput hoc eſt principiū reddaſ uni formæ hoc ē uni corpori. Pictoribus atq; poetis. hypophora quaſi aliquis dixerit non eſſe mirum a poetis res monſtro ſimiles ſolere deſcribi. Scimus inquit poetis atq; paſtoribus æquam fuiſſe fingendi ptātē: ſed ita tñ ut q̄ faciāt uerſilia ſint: nō ut uelint cū auibus ſerpentes: uel cū agnis tigres iūgere: hoc eſt ut nolint ſcribere: q̄ uerſilia nō ſunt: ut ſerpētes cū auib⁹ uel cum agnis tigres coeant. præceptū igitur eſt oībus poetis licere fingere: ſed ita: ut q̄ fingāt uerſilia ſint: nec īter ſe pugnātia: unde Cice. appellat in. i. tuſc. poetarum & pictorum portenta: uituperabile. n. eſt poetā aliquid fingere quod penitus a ueritate diſcedat: unde Virg. obiicitur de mutatione nauium in nymphas: & quod dicit per aureum ramum ad inferos eſſe deſcenſum. Tertium q Iris Didoni comam ſecuerit. Hoc autem eſt ab antiquis celebratum. Liberos eē poetas ac pictores: unde Lucianus in encomio Demoſthenis: ut Eraſmus recitat in prouerbiis το μεν δη ποιητικον φιλον ελευτερον. At qui poeticum genus liberum.

Et hāc ueniam petimuſq; damuſq; uiciſſim. Inter nos inqt poetas hoc ſeruamus ut fingētibus aliqd nobis inuicē concedamus. Sed non ut placidis. Scimus inquit æquā ptātē audēdi aliquid poetis & pictoribus eſſe ſed non ita: ut imitia coeant placidis. Immitia: ut ſerpentes & tigres. Placidis: ut agnis & auibus. Coeāt: ſimul ſtent & in coitu coniungantur: unde illud in odis. Sed prius appulis iungenſ capreæ lupis. i. cōſcribent.

¶Q. HORATII Flacci. Liber de Arte poetica ad Piſones.

HVmano capiti ceruicem pictor equinā.
Iūgere ſi uelit: & uarias īducere plumas
Vndiq; collatis membris: ut turpiter atrū
Deſinat in piſcē mulier formoſa ſupne:
Spectatū admiſſi riſum teneatis amici?
Credite piſones iſti tabulæ fore librum
Per ſimilem: cuius uelut ægri ſomnia uanæ
Fingūtur ſpecies: ut nec pes: nec caput uni
Reddatur formæ. Pictoribus atq; poetis
Quidlibet audēdi ſemper fuit æqua poteſtas.
Scimus: & hāc ueniā petimuſq; damuſq; uiciſ(ſim:
Sed nō ut placidis coeāt immitia: nō ut

Serpẽtes auibus geminentur:tigribus agni.
Incœptis grauibus plærũq; & magna profeſſis
Purpureus:late qui ſplendeat:unus & alter
Aſſuitur pannus:cum lucus:& ara Dianæ:
Et ꝓperãtis aquæ ꝑ amœnos ambitus agros:
Aut flumẽ rhenũ:aut pluuius deſcribit᷑ arcus
Sed nũc nõ erat his locus: & fortaſſe cupreſſũ
Scis ſimulare.quid hoc? ſi fractis enatat expes
Nauibus ære dato q pingit᷑? amphora cœpit
Inſtitui:currente rota:cur urceus exit?
Deniq; ſit quod uis ſimplex dũtaxat: & unum
Maxima ꝑs uatũ pater & iuuenes patre digni

Geminentur:coitu conduplicentur. Incœptis grauibus: Aliud ꝓceptum ait a poetis aliquando deſcriptiones fieri per Ecbaſim hoc eſt per exitum:qua a ſuperioribus non pendeant:ſed antedictis adiungantur. Has autem deſcriptiones eſſe aptas & raras conuenit:ut hoc loco docet Hora. Sunt enim ornatui:hoc ſentit Seruius in decimo Aeneidos. Senſus eſt ergo & ordo Grauibus icœptis & plerũq; profeſſis magna pannus unus & alter purpureus qui late ſplendeat aſſuitor:hoc eſt deſcriptio aliqua ſatis ornata. & tanquam pannus purpureus per ecbaſim adiungitur grauibus incœptis & profeſſis magna hoc eſt tractantibus res grãdes quum lucus & ara Dianæ deſcribitur &c. hoc eſt cum deſcriptio ſit luci & aræ Dianæ:aut fluminis Reni. ita mali poetæ per tales deſcriptiones uagantur:ut a materia incœpta exeant. Nõ dãnat poeta tales deſcriptiones:ſed ꝙ materiæ cœptæ non cõueniãt. Ara Dianæ:licet plima in diuerſis ꝑtibus orbis ſuerint templa Dianæ : tamen puto a poeta intelligi uetuſtiſſimum illud templum Dianæ Scythicæ a ſcriptoribus tam græcis q̃ latinis celebratum. ubi ut legitur apud Euſebium de præparatione euangelica tauros cythæ quoſcunq; aduenas cœperint(Capiunt autem multos:qui fluctibus & tempeſtatę ad eos depelluntur.)Dianæ ſtatim imolare ſolent:quæ ſacrificia tragice i ſcæna Euripides decantauit: & ideo ait ara & non templum quaſi in qua tam dira ſacrificia celebrarentur. Ad eam aram perductus fuit Oreſtes furioſus a Pylade pro ſanitate recuperãda:unde illud Ouidii in libro de ponto. Aſſuit inſano iuuenis Phoceus Oreſti. Aliqui extimant de templo Dianæ epheſiæ intelligendum:quod ducentis & oiginti annis factum fuit a tota Aſia uniuerſo templo lõgitudo eſt quadringentorum uiginti quinq; pedum:latitudo ducentorum uiginti. Columnæ centum uiginti ſeptem a ſingulis regibus factæ:Sexaginta pedum altitudine. Ex iis triginta coelatæ:una a Scopa. ait igitur Hora. tales deſcriptiones oportere eſſe aptas & raras. Aut flumen rhenum:licet rhenus genere maſculino dicatur. tamen genere neutro antiqui protulerunt auctore Priſcia. quotiens flumen ſequebatur: ſicut Tiliamentum flumen: Anaſſum flumen:& Romatinum apud Pli. li. iii. cap. xvii. Horarius in quarto carminum. Teſtis metaorum flumen:Rhenus autem fluuius eſt:qui ut ſcribit Cæſar in quarto cõmentario. Oritur ex lepontiis : qui alpes incolunt:& longo ſpacio per fines Nantu antium Neluetiorum. Sequanorum. Mediomatricum: Tribucorum: Treuirorum citatus fertur:& ubi oceano appropinquat in plures fluit partes multis ingentibuſq; inſulis effectis : quarum pars magna Feris barbariſq; nationibus incolitur: ex quibus ſunt qui piſcibus:ouiſq; auium uiuere exiſtimantur:multiſq; capitibus in oceanom influit:Galliam a germania diuidit:unde poeta bene mentionem facit de rheno. quaſi cuius deſcriptio ſit multiuga. Sed nunc non erat his locus:licet inquit tales deſcriptiones per egreſſionem & excurſum uenuſtæ ſint:tamen quũ a ſupioribus non pendeant in eo loco non conueniunt. Sicq; oſtendit oportere digreſſiones ad materiam cœptam pertinere:ut rei compoſitio ſibi conſtet. Et fortaſſe cupreſſom ſcis ſimulare:fortaſſe inquit hoc facis: quia talibus deſcriptionibus ab incœpta materia non pendentibus ita es aptũs:ut pictor erat pingẽdæ cupreſſo cui tam in promptu erat eam arborem pingere:ut qoum ab eo naufragus quidam peteret ut naofragium ſuum pictura exprimeret ille interrogauerit num ex cupreſſo uellet aliquid adiici:uidetur tamen poeta conſuetudinem illam pictorum reſpicere:cuius meminit Plinios libro. xvi. ſic ſcribẽs de cupreſſo:trahiturq; etiam in picturas opere hiſtoriali:uenatus claſſeſue & imagines rerum tenui folio breuiq; & uirente ſuperueſtiens. Scis ſimulare:ſcis pingendo exprimere & ſimilẽ facere. Quid hoc? Quid inquit pertinet ad naufragum cupreſſus picta qui æs dat ut caſus ſui naufragii pingatur? Conſuetudo enim hæc fuit apud antiquos:ut qui naufragiom feciſſent illud in tabella pictum humeris dependens mendicando circunferrent: unde eſt illud apud Perſium. quum fracta in trabe pictum ex humero portes: Et apud eundem. Largire inopi ne pictus oberret cerulea in tabula. Ait ergo poeta deſcriptiões exeuntes a materia cœpta non plus poemati conuenire. quam cupreſſus illius pictoris conuenit naufrago. Hoc autem prouerbium eſt græcum auctore Porphyrione:quod in eos ceſſit:qui relicta propria materia quam exequi deſperant:alios incongruos ornatus inducunt. Amphora cœpit inſtitui: Aliud præceptum interrogatiue pronunciandom. Cur inquit quum altam & grandem materiam cœpiſti ſcribere in humilem & exilem deſcendis:ut ſit ſenſus totam rei compoſitionem æquali dicendi ſtilo eſſe continuandã a figulo. Deniq; ſit ſimplex & unum. Deniq; inquit quicquid ſcribis fac ſimplex ſit & cœptæ materiæ nec aliud prios admiſceas quam quod cœptum ẽ finieris.

Maxima pars uatum. aliud præceptum breuitatem obſcuram fugiendam eſſe. Erramus inquit o piſones:(nam patrem & filios alloquitur)dum enim conamur ueram ſequi uirtutem:in uitia uirtuti uicina incidimus:nam breuiter ſcribentem ſequitur obſcuritas. In uitium enim incurrit:qui dum breuitati ſtudet neceſſaria in narratione omittit:unde ſequitur obſcuritas. Qui autem ueram ſequitur breuitatem inde ut docet Cicero incipit:unde neceſſe eſt:nec ab oltimo initio narrat:ſummatimq; non particulatim narrat: & nõ ad extremum:ſed uſq; eo quo opus eſt ꝓſequitur:unde eſt illud Quintiliani in octauo. Alii breuitatis æmuli:neceſſaria

Decipimur ſpecie recti. Breuis eſſe laboro:
Obſcurus fio. ſectantem leuia nerui
Deficiunt: animiq;: profeſſus grandia turget.
Serpit humi tutus nimium: timiduſq; procellæ.
Qui uariare cupit rem prodigaliter unam
Delphinum ſiluis appingit: fluctibus aprum.
In uitium ducit culpæ fuga: ſi caret arte.
Aemilium circa ludum faber Imus & ungues
Exprimet: & mollis imitabitur ære capillos.
Infelix operis ſumma: quia ponere totum
Neſciet: hunc ego me: ſiquid cõponere curem:
Non magis eſſe uelim: quã paruo uiuere naſo
Spectandum nigris oculis: nigroq; capillo.
Sumite materiam ueſtris qui ſcribitis æquam
Viribus: & uerſate diu: quid ferre recuſent:
Quid ualeãt humeri cui lecta potẽter erit res
Nec facundia deſeret hunc: nec lucidus ordo.

li neceſſaria quoq; orationi ſubtrahunt uerba: & uelut ſatis ſit ſcire ipſos quid dicere uelint: quantũ ad alios pertineat: nihil putant. De breuitate ſcribit ſic Cicero in tertio de legibus. Breuitas non modo ſenatoris: ſed etiam oratoris magna laus in ſententia. Leuia ſectantem nerui deficiunt animiq;. Scimus ex auctoritate Ciceronis tria eſſe genera elocutionis: quas nos figuras appellamus: in quibus omnis oratio non uitioſa cõſumitur: unam grauem: alteram mediocrem. tertiam extenuatam: uocamus. Grauis eſt quæ cõſtat ex uerborum grauium magna & ornata conſtructione. Mediocris eſt quæ conſtat ex humiliore: neq; tamen ex infima & peruulgatiſſima uerborum dignitate. Attenuata eſt quæ demiſa eſt uſq; ad uſitatiſſimam puri ſermonis conſuetudinem. Scriptores igitur plerunq; hæc genera conſectantes in finitima & propinqua uitia deueniũt: & ut teſtatur Quintilianus. Proxima uirtutibus uitia cõpræhendunt fiuntq; pro gradibus tumidi: preſſis exiles: fortibus temerarii: lætis corrupti: compoſitis exultantes: ſimplicibus negligẽtes: quod hoc loco poeta notat. Qui ergo iquit ſectantur læuia hoc eſt diſerta: ornata: & polita errantes perueniunt ad confinium eius generis quod appellamus diſſolutum: quod eſt ſine neruis & articulis propterea ait poeta Nerui deficiunt & animi. Profeſſus grandia turget. Ille inquit qui i graui figura ſe uerſari putat. errans in propinquam peruenit quæ fugienda eſt: quæ ſufflata appellatur: hoc eſt turgida: nam ut corporis bonam habitudinem tumor imitatur ſæpe: ita grauis oratio ſæpe imperitis uidetur ea quæ turget & inflata eſt: quum aut nouis aut priſcis uerbis: aut duriter aliũde trãſlatis: aut grauioribus q̃ res poſtulat aliquid dicitur. Serpit humi tutus: is. n. inqt qui in humili figura ſe putat ſcribere: errans ita ſe demittit ut in genus aridum & exangue orõnis perueniat: quod exile noĩari non eſt alienum. Ordo autem eſt. Tutus nimium hoc eſt qui nimium tutus eẽ uult: proindeq; altiora timet aſcendere ſerpit humi: ad nimis ima ſe demittit: ac per hoc in uitium incurrit. Serpere autem dicimus oratiõem: quæ ſe humilius preſſiuſue demittit q̃ oportet: ſumpta metaphora a ſerpentibus: qui per humũ prono corpore ſerpũt. Qui uariare cupit rem prodigialiter unam. Aliud uitium notat fugiendum. Aliqui inquit exiſtũt adeo inepti: ut quum uelint materiam quam aggreſſi ſunt ornare fabulis in uitium incurrant: ſimileſq; ſint de ſcribentibus delphinos in ſyluis & apros in pelago: hoc autem inquit fit: quia artificium profeſſionis poeticæ ignorant: quæ omnino non negat poemata eſſe ornanda: fabulis & figmentis: ſed iis quæ a ueritate non ſint prorſus auerſæ: ſed quæ ſint uerisſimiles: Eſt ergo ſenſus & ordo. Qui inquit cupit uariare rem: ideſt poema ſuum ſimplicis materiæ prodigaliter: ideſt ut interficiat prodigia & fabulas appingit delphinum in ſyluis & aprũ fluctibus ut dicat non ita eſſe faciendum: fabulæ enim debent eſſe eiuſmodi ut uerisſimiles uideanẽ: neq;. n. delphini in ſyluis: nec apri in fluctibus uerſantur: debet enim fictio artificioſa naturam imitari. Prodigaliter: tunc enim prodigaliter uariari poema dicitur: quum rebus fabuloſis nec uerisſimilibus exornatur. Culpæ ducit in uitium. Dum uult inquit culpam uitare in uitium incidit: culpam appellat: quia niſi poema ornaret aliquibus fabulis uideretur eſſe culpandus & non recte facere: in uitium autem incidit: quia tales fabulæ omnem excedunt fidem: neceſſe eſt ergo probe calleat artem poeticam. Aemiliũ circa ludum faber imus. Hoc exemplum fabri ad hoc inducitur: ut oſtendat oportere poetam eſſe ex omni parte perfectum. notat enim eos qui aggreſſi opus bene ſe habent in multis: in aliquibus autem quadam ingenii infelicitate deficiunt: unde inquit ego non magis uelim me eſſe hunc: hoc eſt talem. q̃ paruo & deformi eſſe naſo ſpectandũ oculis nigris nigroq; capillo: ut utrunq; neget ſe eſſe uelle. Sicq; docet poema cui aliquid deeſt: non minus indecens eſſe: q̃ eſt facies hominis: quam oculis & capillis decoram paruus deturpat naſus: ut per hoc intelligat poema minima etiam re gratiam perdere. Faber imus: alii uolũt imum nomen eſſe proprium fabri. Alii imum poſitum eſſe pro breui & paruo. Alii uero quod in angulo ludi. tabernam haberet ærariam. fuit enim ſtatuarius ærarius circa ludũ gladiatorium Aemiliũ Lepidi: ubi nũc eſt auctore Porphyrione Balneũ Polycleti: qui in ſtatuis bene ungues & capillos exprimeret: in reliquis uero deficeret. Summa operis: in perfectione operis. Spectandum: dignum ſpectatu: qui nigros habeã oculos & nigros capillos. Duo enim hæc maxime apud antiquos ut ſpecioſa & decora in homine ſpectabantur. Sumite materiam. Ex quo oſtẽdit: quæ uitia ſcriptoribus fugiẽda ſunt: pcepta nũc tradit qd faciẽdũ: monẽs unicuiq; eã materiã ad ſcribẽdũ eſſe ſumẽdã: quã feliciter poſſit abſoluere: iuxta illud Quintiliani in. x. In ſuſcipiẽdo onere cõſulat uires ſuas. Sene. in. i de tranqllitate. Aeſtimãda ſunt deinde ipſa q̃ aggredimur: & uires noſtræ. Cui lecta potẽter erit res nec fa. Ille inqt ſũma facũdia & lucido ordine carmẽ ſuũ expediet: q elegerit qđ potẽter pſtare poſſit. Cui: a quo. Lucidus ordo. bñ lucidus: nã ordo facit oratiõem tã in proſa: quam in carmine lucidã.

Ordinis hæc uirt⁹ erit:& uenus:aut ego fallor:
Vt iam nunc dicat:iam nunc debentia dici
Pleraq; differat:& præſens in tempus omittat:
Hoc amet:hoc ſpernat ꝓmiſſi carminis auctor
In uerbis etiam tenuis cautuſq; ſerendis.
Dixeris egregie:notum ſi callida uerbum
Reddiderit iunctura nouum:ſi forte neceſſe eſt
Indiciis monſtrare recentibus abdita rerum:
Fingere cinctutis non exaudita Cethegis
Continget:dabiturq; licentia ſumpta pudēter.
Et noua fictaq; nuper habebūt uerba fidem:ſi

Ordinis hæc uirtus.nunc docet quo ordine ſeruanda ſit a poetis uenuſtas & decor poematis. Debemus autem ſcire quum duplex ſit ordo:naturalis ſcilicet & artificioſus:naturalem eſſe oratorū:artificioſum poetaꝝ.de quo nūc poeta intelligit.Eſt autem ordo: diſpoſitio:& diſtributio rerum:qui demonſtrat: quid quibuſq; locis ſit collocandum. Venus gratia:quam græci charita appellant.unde eleganter dicimus. Hæc pictura uenerem nō habet.hoc eſt gratiam. Vt iam nunc dicat.Iam nunc debentia dici pleraq; differat:hinc ordinem in poematibus ſuis tenent poetæ:ut quæ in principio dicenda ſunt differant in futurum: quod fecit.Homerus & Virgilius:quæ enim Virg.in ſecundo & tertio libro complexus eſt æneidos: in primo locanda erant : ſi naturalem ordinē ſecutus eſſet.Et quæ in primo dixit:collocanda fuiſſent in ſecundo & tertio:ut ipſe Virg . facit:qui nauium ædificationem in tertio deſcribit:quæ ordine naturali initio operis fuit ponenda:quū nauibus ex Ilio in Italiam nauigauerit Aeneas. unde Macrobius ſic ſcribit.Poetæ enim uitātes in poemate hiſtoriarum ſimilitudinem: quibus lex eſt incipere ab initio rerum & continuā narrationem ad finē uſq; perducere . Homerus poetica diſciplīa a reꝝ medio cepit: & ad initiū poſt reuerſus ē. Et præſens in tempus omittat:ideſt materiam quæ præſentis eēt temporis:hoc eſt quæ ordine naturali nunc eſſet referenda:i tempus ſcilicet conueniens omittat:ac per hoc differat in tempus ſuum.quod ut modo diximus factum eſt a Virg.& Statio:cæteriſq; poetis heroicis:eritq; idē uaria locutione repetitum:ut ſit ordo.Et omittat præſens in tempus. Hoc amet hoc ſpernat promiſſi carminis auctor . Aliud eſt præceptum quid ſeruandū ſit in poemate:poeta inquit in poemate ſuo ſuam aliqñ miſceat perſonam:ut & aliquid amet & optet tanquam bonum & laudabile:quod ipſe facit in ſatyra . Sordidus a tenui:ubi ait.Hos utinam inter Heroas natum tellus me prima tuliſſet:quod facit & Iuuena. Vnde fit ut malim fraterculus eſſe gigantum.Idem facit & Virg.illic in ſecundo georgi.Me uero primum dulces ante omnia muſæ . Quarum ſacra fero ingenti perculſus amore Accipiant:cœliq; uias:& ſydera monſtrent: Defectus ſolis radios limæq; labores:Vnde tremor terris:qua ui maria alta tremiſcunt.Et alibi Rura mihi placeant.Et aliquid ſpernat:ut idem in primo georgicorum.Non illa quiſq̄ me nocte per altum ire.Et in.iii. Ne mihi tunc molles ſub dio carpere ſomnos.Neu dorſo nemoris libeat iacuiſſe per herbas. In uerbis etiā tenuis cautuſq; ſerendis.Aliud præceptum in nouis aut ueteribus inquit uerbis quæ operi ſuo inſerat ſit tenuis ut tenuiter:hoc eſt parce & modice inſerat & cautus ad utendum. Dixeris egregie.Exponit nunc quo uerba uetera & noua recte poemati inſerantur.Dixeris inquit perpulchre & laudabiliter uerbū nouū ſi illud iunctura hoc eſt cōpoſitione alterius uerbi enūciaueris:quæ uulgare & nouū uocabulū reddit ſplēdidū. uerbi gratia Gurgulio ſordida uox eſt:ornatu accedente uulgaritas eius abſconditur:hoc modo populatq; ingentem farris aceruum Gurgulio.Iuncturam intelligit applicationem alterius uerbi: quæ facit ut uerbum nouum ſplendeſcat:fiatq; notum:& recte compoſitionis ratio conſtet:cuius tres partes ſunt:ordo:iunctura: numerus:lege Quintilianum libro nono.Iunctura callida:perite & prudenter facta. Si forte neceſſe eſt.Si forte inquit uerba antiqua non ſufficiunt ad rem aliquam explicandam : licet ſcriptori noua fingere uocabula.unde Quintilianus. Audendum itaq; eſt:neq; enim accedo Celſo:qui ab oratore fugi uetat.nā & quæ uetera nunc ſunt fuerunt olim noua. Monſtrare abdita rerum:deſcribere aliquid quod abſtruſum obſcurūq; ſit. Indiciis recentibus:hoc eſt nouis uocabulis:unde cōſtat auctore Quint. a Meſala primo reatum: ab Auguſto primo munerarium dictum eſſe.Fauorem & urbanum Cicero noua credit.Idem putat a Terētio primum dictum eſſe obſequium. Voces enim ut tradunt philoſophi inuentæ ſunt cauſa rerum indicandarum. Vnde & Quintilianus libro octauo.uerba ipſa rerū gratia ſunt reperta. Fingere cinctutis.Ordo eſt.Continget & dabitur licentia ſumpta pudenter poetis fingere uerba non exaudita : Cethegis cinctutis: hoc eſt non exaudita antiquis.Nam Cethegus uir fuit ſummæ eruditionis: quem Ennius Suadam medulā dixit:temporibus fuit catonis cenſorii qbus & Liuius Andronicus fabulam docuit. Nō exaudita:noua & inſolita & non cognita Cethegis. Cinctutis:Conſtat auctore Porphyrione.Oēs Cethegos uſos eſſe tunica:quæ cinctum dicebaẗ infra pectus aptatū ergo cinctutos appellat ſicut togatos & tunicatos : qui cincto uterentur . Sumpta pudēter:ut raro & quaſi quodā cū pudore fiat. Et noua fictaq; nuper.Et uerba inq̄t noua & ficta magis auctoritatem ſibi uendicabunt:ſi a græco deriuata in latinum tranſlata fuerint :ut eſt: uerbi gratia triclinium:quod antea cœnatio uocabatur:quia ibi cœnabatur . Aer quod græcum qdem eſt: ſed ut teſtaẗ Cice.in lib.de natura deorum.præceptum iā uſu a noſtris tritum eſt pro latino.ſic etiam æther quum græcum ſit pro latino mutuamur:quod cœlum nos dicimus:unde Pacuuius:Hoc quod memoro noſtri cœlum graii perhibēt æthera.Et calix qui græce cylix dicitur:hoc ſentit Porphyrio Seruius uero uideẗ quod magis plac·r aliter ſentire apud Virgi.in.vi.illic perlegerent oculis.Monet enim ab Horatio hoc ītelligi noua uerba & ficta fidem habitura:proindeq; placitura:ſi a græcis per imitationem deſumpta fuerint. Nam quemadmodum apud græcos Γραφω ponitur non ſolum pro ſcribo.ſed etiam pro pingo ut ad picturam referaẗ:

Cethegi.

ram referatur:ſic nos imitantes græcos ponimus legere non ſolum in manifeſta ſignificatione:ſed etiam ad picturam referimus:ut eſt illud ut dixi in ſexto æneidos. Perlegerēt oculis ni iam præmiſſus achates Afforet. Sic etiam apud eoſdem παις παιδος ponitur nō ſolum pro puero ſed etiam pro filio & ſeruo. quod latini imitantes puerum ponunt non ſolum in manifeſta ſignificatione:ſed etiam pro filio:ut Tuq; puerq; tuus. Et pro ſeruo:ut illud Perſii. Puer & ſtrigiles Criſpini ad balnea defer. Hora. igitur hoc in loco id intelligere uidetur. Habebunt fidem:hoc eſt illis ſides habebitur. Nam quum dicimus abſolute ego habeo fidem:hoc ſignifico:mihi ſides hē:hoc eſt mihi creditur. unū Iuuena. Quantum quiſq; ſua nummorū ſeruat in arca. tm̄ habet & fidei. Teren. Si fidem haberē me a te amari:hoc eſt:ſi crederem me amari a te.

Græco fonte cadāt parce detorta. quid autem
Cæcilio:Plautoq; dabit Romanus. ademptū
Vergilio:Varioq;? Ego:cur acquirere pauca
Si poſſū inuideor? cū lingua Catonis:& Enni
Sermonem patrium ditauerit:& noua rerum
Nomina protulerit? Licuit ſemperq; licebit
Signatum præſente nota producere nomen:
Vt ſiluæ foliis pronos mutantur in annos.
Prima cadunt:ita uerborum uetus interit ætas
Et iuuenum ritu florent modo nata uigentq;.
Debemur morti nos:noſtraq;:ſiue receptus
Terra Neptunus: Claſſes Aquilonibus arcet.

Parce detorta: moderate & raro deducta & deriuata. Quid autem Cæcilio Plautoq; dabit romanus ademptum Virgilio uarioq;. Argumentum eſt a iuſto & æquo cur populus īquit romanus demat Virgilio & Vario ut eis nō liceat fingere uerba noua:quod Cæcilio & Plauto cōceſſum fuit? Si enim Cæcilio & Plauto licuit: cū rē aliquam inueniſſent inuſitatam: in auditū quoq; ei rei. nomen imponere: cur idem non liceat Virgilio Varioq;? Ademptū Virgilio. Cur dabit Cæcilio & Plauto ademptū uirgilio. i. id qđ nolit eſſe cōceſſum Virgilio? Cæcilius poeta fuit unicus: de quo & Plauto ita meminit Nigidius. Cæcilio palmā ſtatuo de comico, Plautus ſecundus facile exuperat cæteros. Varius autem is fuit:qui unā cum tucca imperante Auguſto æneidem Virgilii emendauit:de quo ipſe Virgilius in bucolicis. Nam neq; adhuc uario uidear. nec dicere Cinna digna. Horatius. Scriberis uario fortis & hoſtium uictor. Ego cur acquirere pauca:perſonam ſuam miſcet:iuxta illud præceptum hoc amet hoc ſpernat ut gratiorem faciat ſenſum. Cur inquit mihi inuidetur ſi tento ſermonē latinum ampliare:& uerbis uti nouis:unde eſt querela illa Quintiliani. cur noua tantopere aſpernemur: niſi q; iniqui iudices aduerſus nos ſumus:ideoq; paupertate ſermonis laboramus:unde eſt & querela illa Ciceronis in. iii de finibus bonorum & malorum. Si Zenoni licuit quum rem aliquam inueniſſet inuſitatam inauditum quoq; ei rei nomen imponere:cur idem non liceat Catoni? Illudq; obſeruandum poetam elegāter nouo uerbo inuideor (quod ad rem eſt) uſum eſſe. poſuit enim noue inuideor pro inuidetur mihi. Ditauerit. locupletauerit uerbis nouis. Lingua Catonis:Catonem cenſorium intelligit:qui primus portiæ gētis tres ſummas in homine res præſtitiſſe exiſtimatus eſt:optimus enim fuit orator:optimus imperator:optimus ſenator:multas hiſtorias ſcripſit. Et Enni. ſcribit Varro primo de poetis libro. Qu. Ennium poetam natum eſſe Q. Valerio:&. C. Manilio conſulibus:eumq; quum ſeptimum &. lx. annum ageret duodecimum annalem ſcripſiſſe. Sermonem patrium hoc eſt Romanum:poſſeſſiuum enim eſt non ſolum a patre:ſed etiam a patria ut hoc loco. Semperq; licebit ſignatum præſente nota:licuit inquit & ſemper licebit fingere noua uerba. qualia ſunt piratica de qua ſic ſcribit Quintilianus:præceptores mei adhuc dicere dubitabant poſſibile & impoſſibile quibus ætas poſterior a Cicerone cœpit uti:ſicut etiam funābulus: quo uſus eſt Terentius:& poſt eum Meſſala:& iam pro latino uerbum receptum eſt:pro quo funerepum dixit Apuleius in primo floridorum a fune & repo:quem græci ſchœnobatem dixere. Et exercitum quod nuper inuentum eſt. nam ad tempora uſque Macrobii & Gelii omnes ſcriptores exercitationem ſemper dixerunt & nunquam exercitium. Nouum etiam uerbum fecit Horatius:ut habebimus in ſequentibus. Aut nimium teneris iuuenentur uerſibus unquam. Et in quarto carminum noua uerba produxit. Aeternare: amicare: & ampullari: unde eſt illud:ut diximus Ciceronis libro tertio de finibus bonorum. Si Zenoni licuit quum rem aliquam inueniſſet inuſitatam:inauditum quoq; ei rei nomen imponere:cur non liceat Catoni. Producere in noticiam hominum ferre. Nomen ſignatum:metaphora eſt a pecunia:quæ ſignari dicitur:quū ab artifice fertur:& imaginem accipit. Nomen:uocabulum. Præſente nota:præſente ſignificatione:quæ præſenti tempore hoc eſt tunc inuenta fuerit. nam præſens dicitur non tantum quod modo eſt;ſed quod tunc fuit: cum aliquid factum fuit. Vt ſiluæ foliis pronos mutantur in annos. Improbandum inquit non eſt noua quotidie fungi uocabula:ita enim euenit:ut ita uerba uetera intereant:& noua ſurgant:ut ſiluæ amiſſis ueteribus foliis induuntur nouis:Sic interiit Aſylus ꝓ genere muſcæ armenta aſpere infeſtantis: & pro eo Oeſtrū a græcis ſic uocatum accepimus:unde Seneca Ad Lucillium. Hunc quem græci Oeſtron uocant pecora peragentem & totis ſaltibus diſſipantem: Aſylum noſtri uocabant: unde Vergilius in Georgicis. Cui nomen Aſylo romanum eſt:Oeſtrum graii uertere uocantes. Pronos cito labentes. Ordo eſt. Ita prima cadunt: hoc eſt ita uerba priſca intercidunt:& uetus ætas uerborum interit: ut ſiluæ mutantur foliis in pronos annos. Et iuuenum ritu florent modo nata. Ordo eſt. Et nata modo:hoc eſt modo inuenta. Florent ritu iuuenum:nouitate ſua non minore aſſequuntur gratiam quam iuuenes. Debemur mori nos:noſtraq;. Non eſt inquit mirum uerba uetera interire:quum & nos & opera noſtra morti ſimul ſint obnoxia. Multa enim uerba uetera interiere. qualia fuere Toper & antigerio:quorum Toper pro cito: & antigerio pro ualde po-

Regis opus:ſterilíſq; díu palus:aptaq; remis
Vícinas urbes alít:& graue ſentít aratrum:
Seu curſum mutauít íníquũ frugíbus Amnís
Doctus íter melíus.mortalía facta períbunt.
Nedũ ſermonum ſtet honos:& gratía uíuax:
Multa renaſcẽtur: quæ íam cecídere: cadentq;
Quæ nũc ſũt ĩ honore uocabula: ſi uolet uſus
Quẽ penes arbítríũ ẽ:& uís:& norma loq̃ndí
Res geſtæ:regumq;:ducumq;:& triſtía bella
Quo ſcríbí poſſẽt nũero:mõſtrauít Homerus.
Verſíbus ĩparíter íũctís querímonía prímum:
Poſt etíam incluſa eſt uotí ſententía compos:
Quís tamen exíguos elegos emíſerít auctor:
Grãmatící certant:& adhuc ſub íudíce lís eſt.

nebantur.Et famul pro famulo:hoc eſt ſeruo:quo uſus eſt Lucretius in tertio . Oſſa dedit terræ: perinde ac famul improbus eſſet.Et Tiburchinabundus & Lurchinabundus:quæ ad Ganeones & Lurcones referuntur.de quibus ſic Quintilianus libro primo.Neque enim Tiburchinabundum :& Lurchinabundum iam nobis quiſquam ferat:licet Cato ſit auctor.Nec hos lodices: quanquã id Pollioni placeat.Neq; gladiolam: Atqui Meſſala dixit.Nec parricidatum:quod in Cœlio uix tolerabile uidetur.Nec collos mihi Caluus perſuaſerit.quæ nec ipſi iam ducerent.Quædam etiam ſimplicia in uſu erant:ſicut cernere ferro. Virgilius . Inter ſe coiſſe uiros & cernere ferro:quod nunc decernere dicimus:ſimplicis illius uerbi uſus amiſſus eſt.Dicebant Antiq.Iuſſo ideſt Iuſſero. Virgilius.Cætera:quæ iuſſo mecum manus inferat arma.Et illud Ennii.O Tite ſiquid ego adiuto curamue leuaſſo:pro leuauero.Nunc autẽ eorũ uſus cecidit.confirmatio ſuperioris rationis nõ eſſe mirandũ: ſi uerba uetera intereant:quando & opera hominum ſiue portus ſint:ſiue paludes ſiue flumina naturam mutent ſuam : nec in priſtino ſtatu perdurent.Nam paludes exiccatæ in agros uertuntur feraces.Mare ĩ terram receptũ portum efficit:flumina relicto uetere alueo nouum inueniũt.Ordo eſt.Facta mortalia peribũt ſiue neptunus recept⁹ terra op⁹ regis arcet claſſes aquilonibus::ſiue inquit mare receptum ĩ terram:quum portus efficitur arcet claſſes ab aquilonibus.i.arcet aquilones a claſſibus ut ſit hypallage. Opus regis:exegeſis:opus magnificum & regale.Reſpicere aũt uidetur ad portum Iulium ubi Auguſtus apud Baias ut ſcribit Tranquillus immiſſo in lucrinum & auernum mari lacum effecit.Nam in campania iuxta portus Baiarum ſunt duo lacus.Lucrinus & auernus auctor eſt Pli.lib.iii. Strabo etiam in.y.ſic ſcribit contiguis Baiis lucrinus adeſt ſinus.intra quẽ auernus eſt . In eo portu auguſtus auctore Tranquillo tota hyeme copias ante exercuit q̃ ſextum Põpeium nauali bello ſuperauit. Sterilíſq; diu palus:paludes intelligere uidetur pontinas: quas Cæſar dictator deſtinauerat ſiccare:eæ enim ſunt in latio poſt circeos:quẽ locum. xxiiii.urbium fuiſſe Mutianus prodidit .Plutarchus uero ſcribit Cæſarem deſtinaſſe Nomentanas:ſetinaſq; paludes deſiccare:ut campum aperiret:qui multis mortalium milibuus opem atq; ſubſidium exhiberet.De pontinis paludibus Pli. ſic ait.Siccentur æthiopidæ herba pontinæ paludes tantumq; agrorum ſuburbanæ reddatur Italiæ.Illud autem obſeruandum eſt palus hoc loco ultima ſyllaba ab Horatio contra regulam corripi. Aptæ remis. quæ antea nauigabilis erat: nunc fruges producit. Seu curſum mutauit:iniquum.Tiberim intelligit:quẽ Agrippa quum antea:per uelabrum flueret:deriuauit qua nunc:decurrit:de quo Tibullus ĩtellexit illic: At qua uelabri regio patet:ire ſolebat Exiguus pulla per uada linter aqua. Curſum iniquum frugibus : quia antea agros inundabat. Doctus iter melius:ductus itinere meliori.Facta mortalia.i.opera facta manibus

Nedum. mortaliũ peribunt. Nedũ ſer.ſtet ho.Ita ut neq; ꝑpetuo durare poſſit gr̃a ſermonũ. Honos:hoc eſt ſermo
Au.Gel. qui nũc in honore ẽ & gratia. Gratia uiuax.gratia perpetua. Muta renaſcẽtur quæ iam occidere : qualia
lib.xii. multa uidem⁹ apud Apuleiũ:q uerbis ueteribus & iam exoletis utiẽ:ut ſũt labiæ pro labia:cuſtodela pro cuſtode ſiue cuſtodia. Reuenio ꝑ redeo:Domuitio pro ad domũ itio. Laniena ꝑ laceratione.Triſtitudo pro triſtitia:Lorus pro lorũ:& multa alia hmõi.uñ Quntilia.Initio decimi libri ait uerba itercidere & inualeſcere tpibus. Si uolet uſus:q auctoritate ut ſentit Priſcia.li.ix.eſt ualidior . uſus.n.nihil aliud eſt q̃ frequens regula ſermonis latini. Res geſtæ:poſtq̃ docuit quæ uitanda & quæ faciẽda ſint poetis:monet quomodo ſingulæ res:& quibus metris ſcribẽdæ ſint. Monſtrauit homerus.Homerus inq̃t monſtrauit exemplo ſuoꝝ poematum facta illuſtriũ uiroꝝ & bella nullo alio metro q̃ heroico eſſe ſcribẽda. Eſt.n.metrũ heroicũ:quo res geſtæ ducũ:& heroũ deſcribuntur:cõſtatq; pedibus ſex : neq; omne carmen exametrum heroicũ dr̃:q̃le eſt ſatyricũ:ſed quod ut dictũ eſt:geſta heroũ & ducũ cõtinet. Quo nũero:quo metro:id.n. numeris pedũ cõſtat. Verſibus impariter iunctis.Res inquit mœſtæ & triſtes.Carmine elegiaco primũ cõtinebant̃ . nã Elegi inſtituti primũ fuere ad deflẽdos mortuos:mox ad amores traducti:ſed nomẽ ſibi retinerũt a miſerabili cantu:quo olim mortuos deplorabant.nam ἐλεῶ idem eſt quod miſereor. Verſibus imparibus:quia alter ſit ſex pedum:alter uero quinq;. Sn̄ia compos uoti:hoc eſt amores & res lætæ:quaſi quæ uotis animi noſtri reſpondeant:quæ enim uotis noſtris reſpondent:ea omnino læta ſunt:hoc autem dicit.primum carmine elegiaco res triſtes & lugubres:mox & lætas:hoc eſt amores decantatos. Exiguos elegos: quia comparatiõe heroici carminis:modica ſunt eoꝝ uolumina.aut qa eoꝝ ſn̄æ modicis abſoluunt̃ uerbis:nec in multos ꝓtrahunt̃ uerſus. Emiſerit au.in Elegis celeberrimi fuere apud græcos Callimachus : philetas.Alexãder ætholus.Antimachus:Calinus Mimermnus.Tyrtheus Lacedæmõius: apd̃ latinos uero Tibullus:q ut ſcribit Fabius Terſus atq; elegãs:auctor ẽ talis carminis:Proptius:Ouidius: Cornelius:Gallus:Caluus:Catullus.Qui aũt primus fuerit auctor ipſius carminis adhuc grãmatici q̃runt.

Archilochum

Archilochum proprio rabies armauit iambo:hoc dicit Archilochũ pariũ primũ fuiſſe:qui carmen iãbicũ inuenerit: quẽ Hora.in epiſtolis dicit ſe eſſe imitatũ.Parios ego primus iambos oſtẽdi latio. Archilochus igitur carmine iambico.Lycanbẽ iratus pſecutus eſt ꝙ ei Neobolẽ filiam in matrimonium ꝓmiſſam denegauerat:ob cuius carminis acerbitatẽ Lycambes cũ filia laqueo uitã finiuere:ob quã rem Lacedæmonii libros archilochi auctore Valerio e ciuitate exportari iuſſerunt:ſicq; maximũ poetam:aut certe ſummo proximum:qa ſibi domũ inuiſam obſcœnis maledictis lacerauerat:carminum exilio mulctarũt:unde in Ibim.

Archilochum proprio rabies armauit iambo:
Hunc ſocci cepere pedem:grãdeſq; cothurni
Alternis aptum ſermonibus:& populares
Vincentem ſtrepitus:& natum rebus agendis.
Muſa dedit fidibus diuos:pueroſq; Deorum:
Et pugilẽ uictorẽ:& equum certamine primũ
Et iuuenum curas:& libera uina referre:
Deſcriptas ſeruare uices:operũq; colores.
Cur ego ſi nequeo? ignoroq; poeta ſalutor?
Cur neſcire pudẽs praue:quam diſcere malo?

Vtq; repertori nocuit pugnantis iãbi. Sic ſit in exilium lingua proterua tuum. Archilochus interpretari poteſt princeps agminis:cohortis:inſidiarũ: αρχος enim principem:& λοχος agmen cohortem:inſidias ſignificat: eum autem tradit Nepos Cornelius Tullo hoſtilio Romæ regnante iam tũc fuiſſe clarum & nobilem. Summa in eo auctore Quinti.fuit uis eloquentiæ:tum ualide:tum breues uibranteſq; ſententiæ:plurimũ ſanguinis atq; neruorum. Iambicum autem metrum aptiſſimum eſt ad maledicendum:unde & nomẽ eſt ab ιαπτω:quod eſt maledico. Deniq; & Catullus quum maledicta minaretur ſic ait. At nõ effugies meos iambos. Papinius in ſyluis. Siue minarum ultorem ſtringit iambon. Diomedes ait iambum dici ab iambico: quod eſt uitupero:iniuriis afficio:caſtigo. Rabies:indignatio.ꝙ gener fit abdicatus. Proprio:hoc eſt ſuo:& a ſe inuẽto. Hunc ſocci cepere pedem:hoc dicit comicos & tragicos pari modo uti hoc genere carminis:ꝙ ualde ſit aptum alternis ſermonibus:hoc eſt dialogis:quales continẽtur in comœdia & tragœdia ubi nihil poetæ dicunt:ſed plures perſonæ introductæ. Socci:comœdi:ꝙ comœdiarum actores ſoccis in ſcænis utũtur:ſicuti tragœdiarum cothurnis:nam ſoccus non ſolum muliebre eſt calciamentum:unde & ſocculum per diminutionem dicimus:ſed & hyſtrionicum eſt. Grandes:quia tragœdia res grandes continet.Ouidius in triſtibus.Et dedimus tragicis ſcriptum regale cothurnis:Quæq; grauis debet uerba cothurnus habet. Vincentem ſtrepitus populares:altius in ſcæna ſonantem q̃ populi clamor eſt.Nam in tragœdiis maximi excitãtur motus & clamores:quum ibi res tractentur immanes. Et natum rebus agendis:ualde aptum ad ſtilũ dramaticum:ubi nuſquam poeta loquitur:ſed perſonæ dũtaxat introductæ: ut in comœdiis & tragœdiis: ubi diuerſæ res aguntur:unde etiam agi dicuntur non recitari: quod non ſine motu corporis fieri poteſt: nam agere eſt aliquid cum motu corporis facere. Muſa dedit fidibus diues.Carmẽ lyricum intelligit:quo laudes deorum:aut heroum:aut olympionicarum hoc eſt uictorum in olympiis: aut iuuenum amores decantantur:unde illud Virg.in.ix.loquentis de poeta lyrico.Cui carmina ſemp.Et cytharæ cordi:numeroſq; intendere neruis:Semper equos atq; arma uirum pugnaſq; canebat.Carminis autem lyrici multa ſunt genera:qualia Horatius in Odis pindarum ſecutus complexus eſt.Decem.n.& nouem uariis metrorũ cõpoſitiõibus uſus eſt. Dedit fidibus.i.carmini lyrico:quod ad lyram canitur. Perſius:Iam ne lyra & tetrico uiuũt tibi pectine cordæ? Diuos:diui ii dici uidenẽ:qui ex hoibus ſunt facti dii:unde dicimus.diuum Auguſtinũ: diuum Hieronymum:diuum Iulium Cæſarem.Dii uero qui ſemper fuerunt & erunt quaſi qbus nihil deſit.

Pueroſq; deorũ:hoc eſt filios deorum ac per hoc heroas ipſos:puer.n.hoc loco filiũ ſignificat. Virgi. Tuq; puerq; tuus:ſic & græci παιδα hoc eſt puerum pro filio ſæpenumero:ut ante diximus ponunt. Et pugilẽ uictorem:utrum certamen pugilum:qui in arena ſæpe exhibebanẽ:unde Teren.in Ecyra. Quum primum eam agere cœpi pugilum gloria funambuli eodem acceſſit expectatio:an pollucem & Caſtorem quorum Pollux pugil fuit.Caſtor aũt equis eſt delectatus:& ſæpe ut uictores a pindaro cõmendati ſunt uerſu lyrico quem(ut diximus)Horatius ſecutus eſt. Et iuuenum curas:hoc eſt iuuenum amores:qui grauibus cupidinis ſtimulis agitanẽ:quos lyrici celebrant:ſicut facit Horatius carmine ſuo lyrico illic. Parcius iunctas quatiũt feneſtras ictibus crebris iuuenes proterui:unde eſt illud Perſii.Mox iuuenes agitare iocos:& pollice honeſto. Egregios luſiſſe ſenes. Et libera uina referre: hoc eſt canere & conuiuia:quæ magna cum animi hilaritate ſolent celebrari.Libera uina appellat ꝙ hominem bene potum curis animi liberet: aut ꝙ omnia libere loqui faciat: unde Plinius libro.xiiii. loquens de uino: tunc animi ſecreta proferuntur: uulgoq; ueritas iam attributa uino eſt. Deſcriptas ſeruare uices: ſi nequeo inquit: aut ignoro ſeruare commemoratas carminũ uiciſſitudines.i.ordinem poſitum per ſpẽs:hoc eſt accõmodare carmina materiæ & cætera facere:q̃ ad poetã ptinere dictũ eſt cur ego poeta nũcupari poſtulo?Sicq; oſtẽdit q hæc facere neſciãt nõ eẽ ueros poetas. Operũq; co. ꝓprietates operũ:alius.n.eſt color comœdiæ:alius tragœdiæ:alius elegiæ. Salutor poeta? ab occurrẽtibus. Si neq̃o:ingenii imbecillitate. Ignoro:quantũ ad artificiũ. Cur ne.reprẽhẽdit eos qui erubeſcũt diſcere ut dicat ſe malle diſcere q̃ cũ pudore ignorare. Eſt ergo ordo. Cur ego malo neſcire praue pudẽs.i.erubeſcẽs ne uidear ignorare q̃ diſcere? Prauus eſt.n.pudor malle in ignorãtia pmanere ne uideatur neſciuiſſe q̃ diſcere quod cõmodum eſt.Illud aũt ſciendum duplicem eẽ pudorem:alterũ honeſtum: qui nos a uitiis repellit:alterum inhoneſtum:qui nos a uirtute retrahit:ut ſiquis iam grandi ætate erubeſcat diſcere:quum pulchrum ſit in omni ætate aliquid diſcere. Et turpe non docere quod honeſtum eſt diſcere.

Verſibus exponi tragicis res comica non uult. Hoc non eſt contrarium ſuperiori ſententiæ: quum inquit iambicum carmen comicis pariter & tragicis ſuſceptum eſſe. Hūc ſocci cepere pedem. grandeſq; cothurni: nam non negat poeta iambico carmine comœdiam pariter & tragœdiam deſcribi: ſed monet comœdiam: quum ſtilo & materia diſtet a tragœdia: ꝙ illa humili charactere conſtet: hæc graui & ſublimi in illa res priuatæ & humiles: in hac uero heroes: reges: duces: & id genus homines introducantur non eſſe ſcribendā ad tragicam ſublimitatem: neq; tragœdiam ad humilitatem comicam: unde eſt illud Quintiliani in decimo.

Verſibus exponi Tragicis res comica nō uult.
Indignatur item priuatis: ac prope ſocco
Dignis carminibus narrari cœna Thyeſtæ
Singula quæq; locum teneant ſortita decenter.
Interdum tamen & uocem Comœdia tollit.
Iratuſq; Chremes tumido delitigat ore.
Et tragicus plerunq; dolet ſermone pedeſtri
Telephus: & Peleus: cū pauper: & exul uterq;.

Sua cuiq; propoſita lex: ſuus cuiq; decor eſt. Nec comœdia in cothurnos aſſurgit: nec contra tragœdia ſocco ingreditur: unde Terentius laudatur ꝙ eius fabulæ eo ſunt temperamento: ut neq; extumeſcant ad tragicam celſitudinem: neq; abiiciantur ad hyſtrionicam. Verſibus tragicis: ſublimi & graui dicendæ ſtilo. Indignatur item priuatis. Contra inquit tragœdia indignatur pſcribi priuatis & humilibus uerbis: hoc uerbo priuatis reſpicit ad perſonas quæ i comœdiis introducuntur priuatæ. Ordo autem eſt. Cœna thyeſtæ indignatur narrari carminibus priuatis & dignis ſocco: hoc eſt dignis comœdia: nam Soccus ut diximus calciamentum eſt comicorum: unde eſt illud Plauti in captiuis. Hoc plane iniquum eſſet comico choragio conari deſubito nos agere tragœdiam: hoc eſt agere tragœdiam ſtilo comico. Cœna: thyeſtæ: Speciem pro genere poſuit: ideſt tragœdia thyeſtæ ac per hoc tragœdia ipſa. Huius fabulæ tale eſt argumentum Atreus & thyeſtes pelopis & hippodamiæ filii tanta inter ſe impietate uixerunt: ut thyeſtes cum Europa fratris uxore concubuerit. In cuius ſcæleris ultionem Atreus tantalum eius filium appoſuit epulandum. quod dolens Thyeſtes conſulto oraculo de uindicta accepit poſſe alio ſcælere eius facinoris ultorem naſci ſi cum pelopea filia ſua concumberet: quod cū feciſſet natus eſt ægyſthus a quo Atreus & Agamennon e bello troiano reuerſus interempti fuerunt. Perſius: Aut ſi quibus olla thyeſtæ feruebit ſæpe inſulſo cœnanda glyconi. Sin. quæq; lo. hoc dicit ſtilum horum poematum eſſe ita ſeparandum ut unuſquiſq; teneat locum ſuum: ut comœdia locum ſuum & tragœdia ſuum teneat decenter: hoc eſt ne ſtilus tragicus: hoc eſt grauis in comœdiam: nec comicus hoc eſt humilis in tragœdiam migret: unde Terentius commendatur qui comœdiam ſcribendo temperauit affectum ne in tragœdiam tranſmigraret: quod ut tradit Donatus nō eſt obtentum a Plauto & ab Afranio & Actio & multis fere magnis comicis. Interdum tamen & uocem comœdia tollit: quum omnia inquit in comœdia humilibus uerbis quietioreq; motu agenda ſint: tamen accidit interdum ut ſtrepitus & motus quales in tragœdiis continentur incidant etiam in comœdiā ut ſtilus mutandus ſit: ut ex humili fiat grauis: Ait igitur comœdia interdum tollit uocem: hoc eſt aliquando perſonæ in ea introducuntur: quæ iratæ tollant clamores conuenientes tragœdiis: ut apud Terentium in adelphis. O cælum o terra o maria neptuni: & proh Supreme Iuppiter: Tunc autem ſtilus humilis mutatur in grauem: Contra fit in tragœdia ut Stilus grauis plærunq; tranſeat in humilem. Iratuſq; chremes: hoc eſt perſona comica: qualis eſt chremes quæ ſæpe in comœdiis introducitur. Tumido ſuperbo & grauiter indignabundo ut fit in tragœdiis. Delitigat: altercatur. Et tragicus Thelephus: hoc etiam inquit accidit ut in tragœdia perſonæ regum & ducum humili ſermone utantur: ut quum Telephus & Peleus regio habitu mutato loquuntur: neq; enim debent in habitu mendici auxilium petentes regaliter loqui. Nā de iis tragœdiæ: a poetis ſcriptæ erant. Telephus & Peleus. Ordo eſt & ſenſus. Telephus & Peleus tragicus plærunq; dolet ſermone pedeſtri: quum uterq; pauper & exul proiicit ampullas & uerba ſeſquipedalia ſi curat & cætera: hoc eſt ſermone humili & quaſi comico utontur quum in fabula perſonam ſuſtinent pauperem & exulem: ut ſermonem habeant conuenientem perſonæ: quæ de ſtatu regio deturbata eſt ad priuatū Telephus autem filius fuit Herculis ex Auge nympha: quem Teutrantus rex myſiæ ſucceſorem regni inſtituit: quē quum bello troiano auidius græcos æ myſia arceret: uitæ implicitū ab Achille ferunt uulneratum in ſiniſtro femore: qui conſulto oraculo accepit nullo alio modo poſſe ſanari ꝙ ut ab eodem a quo percuſſus fuerat repercuteret: unde ferunt quum ad Achilem acceſſiſſet nouo genere medicinæ ac tunc primum excogitatæ hoc eſt rubigine ſiue a ferrea ſiue ab ærea cuſpide ſanatum fuiſſe: unde Plinius libro. xxxiiii. cap. xv. Achilles depingebatur eam decutiens ex gladio: hic nota eſt fabula q; eadem repercuſſus eſt cuſpide qua fuerat ab achille uulneratus Ouidius uuinus achilleo quæ quoniam fecerat hoſti uulneris auxilium Pelias haſta tulit: Alii tradunt ſanatum fuiſſe non rubigine ſed herbarum remedio per Achillem: unde Claudianus ad Adrianum. Sanus achilleis remeauit Telephus herbis: apud ueteres Accius ſcripſit fabulam Telephi. Peleus: ſilius fuit Eaci pater Achillis frater Telamonis & Phoci qui fratrem ſuum Phocum quum occidiſſet in exilium abiit ad Ceicem regem Trachiniæ a quo benigne ſuſceptus eſt: mox ad Magnetas tranſiens ab

Pedeſtris oratio. Acaſto fraterna cæde purgatus eſt. Sermone pedeſtri: hoc eſt humili dolori & mœſticiæ cōuenienti: ac per hoc aliquantulum remoto a ſtilo graui tragico: ſermonem enim & muſam pedeſtrem poetæ intelligunt humilem unde in ſatyra. Hoc erat in uotis ſic ait. Quid prius illuſtrem ſatyris muſaq; pedeſtri: unde Quintilianus de Platone: Multum enim ſupra proſam orationem & quam pedeſtrem græci uocant aſſurgit: Horatius in odiſſea. Tuque pedeſtribus dices hiſtoriis prælia Cæſaris: hoc eſt ſoluta & ciuili oratione.

Proiicit

Proiicit ampul.hoc eſt uerba grauia:turgida & regi cõuenientia:& humili ſermõe utitur. Seſquipedalia. idem dicit per diuerſa uerba ac ſi dicat ampulloſa:ſonantiora & magnifica quæ unum & dimidium pedem in pronunciatione capiant. nam Seſqui in compoſitione unum & dimidium ſignificat:& additur cuiuis nomini:unde Plinius in epiſtolis Egeram tribus horis & dimidia.ſupererat ſeſqui hora:nam ita diuiſerat tẽpora reus:ut ego quinq; horis:ille reliquis uteretur. Si curat cor ſpectantis tetigiſſe querela:omittit ingt uerba regalia hoc eſt ſuperba & tumida:humilibuſq; utitur:& pauperi conuenientibus:ſi curat mouere animũ Seſquipedalia

Proiicit ampullas:& ſeſquipedalia uerba:
Si curat cor ſpectantis tetigiſſe querela.
Nõ ſatis eſt pulchra eẽ poemata : dulcia ſunto:
Et quocunq; uolent : animum audioris agunto
Vt ridentibus arrident:ita flentibus adſunt
Humani uultus ſi uis me flere: dolendum eſt
Primũ ipſi tibi:tũc tua me infortunia lædent.
Telephe:uel Peleu:male ſi mandata loqueris
Aut dormitabo: aut ridebo.triſtitia mœſtum
Vultum uerba decent:iratum plena minarum.
Ludentem laſciua.ſeuerum: ſeria dictu.
Formar enĩ natura prius nos intus ad omnem
Fortunaꝝ habitum:iuuat:aut impellit ad iram.
Aut ad humũ mœrore graui deducit: & angit.
Poſt effert animi motus interprete lingua.
Si dicentis erunt fortunis abſona dicta:
Romani tollent equites:pediteſq; cachinnum.
Inter erit multũ Dauus ne loquatur:an Heros
Maturus ne ſenex an adhuc florente iuuenta
Feruidus:an matrona potens:an ſedula nutrix
Mercator ne uagus:cultor ne uirentis agelli:

ſpectatorum quærela ſua:ut ii ſcilicet miſericordia moueanẽ:neq;.n.ut diximus conuenit eum ſuperbis regalibuſq; uerbis aliquid poſcere qui paupertatem profitetur. Non ſatis eſt pulchra eſſe poemara. Antipophora eſt:nõ ſufficere poemara eẽ compoſita uerſibus pulchris: ſed ut dulcia ſint & cætera. Dulcia ſunto & agiun. Aliud præceptum uerba ſunt legũ: hoc eſt ſint & agãt ſicq; loquitur tanquam qui legem ponat & præcipiat. Quocunq; uolent:ita loquantur ut auditorem ad omnes affectus inclinent. Vt ridẽtibus arrident. Affectus humani qui ſunt in animis noſtris ita ſe mouẽt prout imagines in aliis uiderimus : uerbi gratia : ſi flentem uiderimus: ad lachrymas & nos inclinamur : ſi ridentem & nos ei arridemus:unde eſt illud Iuuena. Naturæ imperio gemimus quum funus adultæ Virginis occurrit:uel terra clauditur iſans & minor igne rogi. Neceſſe eſt ergo poetã ita affectus exprimere:ut eos intuẽdo nos quoq; moueamur . Ordo autem eſt. Vultus humani ita adſunt flentibus: ut arrident ridentibus:hoc eſt pari modo triſtibus & lætis mouentur. Bene autem ait uultus & non facies quia uultus ad omnem fortunarum habitũ muratur:unde Terentius uultus quoq; hominum fingit ſcælus: facies autem nunq̃ mutatur . Ridentibus arrident. Eſt enim arridere riſu ridentem ſubſequi : unde eſt illud Narciſi apud Ouidium. Quum riſi arrides. Si uis me flere : dolendum eſt primum ipſi tibi . Hoc dictum auctore Porphyrione ferunt eſſe Demoſthenis : nam quũ ad eum acceſſiſſet qui cæſus fuerat : ſt intimiſſeque ab eo peteret : ut cauſam ſuam ageret:eo q; uapulaſſet:negauit ſe facturum q; cæſis non foret: illo affirmante factum eſſe ei dixit ſuperuacuas eſſe eius quærelas:tunc tertio: quum eum indignari uideret. totoque affectu in lachrymas profuſum : dixit ſe nunc ei credere:capiebat ei impetum dicendi ex iraſcente. Tua infortunia.i. tunc tuæ me calamitates mouebũt quæ græci ατυχηματα uocãt ſi te dolentem uidero Telephe uel Peleu. Male ſi mandata loqris aut dormitabo:ordo eſt. Aut dormitabo:aut ridebo ſi loqueris male mãdata. Male mandata: cõiunge male mandata:& nõ male loqueris:hoc eſt:quæ male tibi poeta mãdauit carmine ſuo:loquitur enim ad perſonam ſcænicam. Dromirabo:ille dicitur dormitare qui ſomno preſſus ſæpe conniuet:nec ſomno põt reſiſtere. Iuuenalis Dormitat adulter. Triſtia mœſtũ uultũ uerba decente hoc dicit oportere poetã pſonæ quam uult inducere triſtem ſermonẽ triſtẽ accõmodare:iratæ plenũ minaꝝ. Lodẽti laſciuũ. Seueræ ſerium & graue . Sicq; oñdit perſonis introductis uerba eſſe accõmodãda pro qualitate affectuum:ut ſic decoꝝ pſonaꝝ ſeruet. Formar.n.natura prius nos ĩtus ad oẽm rõnẽ reddit. Poetã nõ poſſe uerba pbe affectib9 accõmodaẽ: niſi prius ipſe affectibus moueẽ quos natura in animis nr̃is prius ingenerat q̃ ſermone enũciamus. Intus ad oẽm for.ha. Facit inquit natura ut nos intus.i.in animis nr̃is moueamur ad oẽm alienarũ habitũ ſiue bonarum fortunaꝝ ſiue malaꝝ. Iuuat:delectat:hoc eſt natura ipſa facit ut his cũ affectibus moueamur gaudio .ſ.& delectatione:ira triſticia. Poſt effert animi motus interprete lingua. Prius inquit natura(ut dictum ẽ: in animis noſtris mouet affectus:quos poſtea enunciamus lingua interprete:hoc eſt ſermone affectuũ expoſitore. Si dicentis erunt fortunis abſona dicta Romani tollẽt equites.p.q; cachinnum. Niſi inquit poeta dederit in proemio ſuo ſermonẽ cõgruũ & conuenientem fortunis:hoc eſt perſonis diuerſarum fortunarum & conditionum ridebitur ab equeſtri ordine & plebeio:alius enim debet eſſe ſermo domini:alius ſerui:alius mercatoris:alius agricolæ:alius ſenis:alius iuuenis:alius hominis læti:alius triſtis:neq; enim ſententiæ graues ſeruis debent tribui. Vnde ſententia illa apud Terentium. Nam id arbitror apprime in uita eſſe utile : ut nequid nimis:non fuiſſet congrua ſeruo niſi peruulgata fuiſſet : Neq; domini loqui debent niſi grauiter & conſiderate. Contra faciunt ſerui utpote rudes & inconſulti:ſicque monet decorum omnibus perſonis tribuendum eſſe. Abſona:nõ congrua. Liuius libro ſeptimo ab urbe condita. Non abſoni a uoce motus erãt.

Colchus:an Aſſyri᷒:Thebis nutrit᷒:an Argis.
Aut famam ſequere:aut ſibi cõuenientia finge
Scriptor honoratũ ſi forte reponis Achillem.
Impiger:iracundus:inexorabilis.acer
Iura neget ſibi nata:nihil non arroget armis.
Sit Medea ferox:inuictaq;flebilis Ino.

Colchus an aſſyrius:Nam colchus inducendus eſt ſæuus. Aſſyrius aſtutus & callidus : quod natura clima-
tum facit:unde Afros uerſipelles. Græcos leues:gallos pigrioris ingenii uidemus. Atticos acutiores:quia cœ
lum athenis ſit tenue:Thebanos pingues & ualentes quia thebis ſit craſſum. Lege Ciceronem in libro de fa
to. Idem Cicero in oratione de lege agraria contra Rullum ſcribit:nõ ingenerari hominibus mores tam ex
ſtirpe generis ac ſeminis q̃ ex his rebus quæ ab ipſa natura bonis auita conſuetudine ſuppeditantur: quibus
alimur & uiuimus. Carthaginenſis fraudolenti ſunt & mendaces non genere:ſed natura loci:qđ propter por
tus ſuos multis & uariis mercatorum & aduena
rum ſermonibus ad ſtudium fallendi ſtudio q̃
ſtus uocabanť. Ligures montani duri atq; agre-
ſtes.docuit ager ipſe nihil ferendo niſi multa cul
tura & magno labore quæſitum. Campani ſemp
ſupbi bonitate agroꝝ & fructuũ magnitudine
urbis ſalubritate. Colchus:populi ſũt ſcythiæ
unde colchica regio in qua iuga Caucaſi ad ri-
phæos mõtes torquentur. Thebis nutritus an
argis : Thebani enim ut dictum eſt pingues he-
beteſq; ingenio ſũt exiſtimati quia thebis aer ſit
craſſiſſimus. An argis:argiui acuti & ingenioſi hñtur ob aeris tenuitatem. Aut famam ſequere:aut ſibi
conuenientia finge.præceptum eſt:poetam quum aliquid ſcribit debere ſequi famam & conſenſum homi-
num in eo qđ ſcribit:uerbi gratia ſi de Achille ſcripturus eſt ſequi debet famam quæ eſt Achillem fuiſſe ho
minem iracundum.inexorabilem:Strenuum & cætera:aut comminiſci ſibi conuenientia:hoc eſt quæ inter
ſe non diſcordent:ne quum initio hominem induxerit crudelem:aut ſcœleſtum:mox in fine clementem &
pium dicat:cui rei exemplo eſt Virgilius qui a principio ſui operis Aeneam pium formauit & fortem:quod
& in medio & fine operis ſeruauit. Finge comminiſcere. Scriptor honoratum:exemplũ eſt præcepti ꝓpo-
ſiti. Moris fuit auctore Porphyrione apud antiquos : ut ſcriptores fabularum quum primum in ſcænam ꝓ
direnť:fauorabiliter a ſpectatoribus exciperentur etiam ſi male agerent:ut illorum animi ad ſcridendũ ite-
rum allicerentur:totam neceſſe erat prætore cogenre peragi fabulam. Sin uero iterum male egiſſent tunc ĩ
cipiebant derideri:ideo dixit reponis quaſi iterũ profers. Aut teuera reponis hoc eſt ſi tu quoq; ſcribis Achil
lem qui ab Homero antẽ ſcriptus fuerat. Honoratum:qui magnæ fuit æſtimationis apud græcos. Home
rus enim ſcribit eum omnium græcorum fuiſſe fortiſſimum:unde & latini Curium Dentatum ob inſignẽ
eius fortitudinem Achillem nõiarunt:quem centum & uiginti prælis pugnaſſe commemorant:unde eſt di
ctum illud apud Quintilianum libro.x.poſt Homerum tamen:quem ut Achillem ſemper excipi par eſt ho-
noratos autem dicimus eos qui honores ſæpe ſunt aſſecuti ac per hoc in magna ſunt æſtimatione:contra
inhonoratos qui honores aut non ſunt aſſecuti aut eos penitus contempſerunt:unde eſt illud Ciceronis in
tertio Tuſcu. De contemnendo honore multi inhonorati proferuntur: & quidem propter id ipſum beatio
res. Iura neget ſibi nata:tam iracundus & impotens deſcribatur.ut nullis ſe legibus putet teneri : & quum
iura ad hominum utilitatem nata ſint:ea prorſus contemnat faciatq; omnia tanquam omni iuris uinculo
ſolutus:iracundum autem fuiſſe & inexorabilem docet Homerus lib.primo. Iliados:ſic Patroclus ait:ꝓbe
enim ipſe cognouiſti qualis ille ſit:qua moroſitate q̃ ſubito incurrat inculpationem etiam culpa uacantium
unde & Horatius in ſexta oda primi libri. Nec grauem Pelidæ ſtomachum cedere neſcii Conamur tenues:
quo uitio oſtendit Cice.in quarto Tuſcu.nihil eſſe turpius. An eſt quicquam ſimilius inſaniæ quã ira? Quid
Achille homerico fœdius. Quid Agamẽnone in iurgio. Eſt enim ira libido ulciſcendi. Nec mirum tam ira-
cundum fuiſſe. Nam ingenia auctore Seneca natura fortia iracundiam ferunt. Nihil non arroget armis:
omnia ui ſibi uendicet:quod eſt iracundi & impotentis qui non ratione ſed appetitus impetu rapitur. Sit
Medea Medea ferox:inducatur ferox & inuicta:fuit enim filia Aeetæ regis Colchorum crudelis & uenefica:quæ ca
pta amore Iaſonis qui ad colchos nauigauerat cum argonautis ad rapiendum uellus aureum: docuit eum
quomodo uellere illo potiretur:quo facto quum una cum Iaſone Aeetam patrem perſequentem fugeret ab
ſyrtium fratrem quem ſecum ducebat in itinere membratim dilacerauit:ut dum pater eius membra collige
ret : aptiorem fugiendi haberet occaſionem : ex Iaſone duos ſuſcepit liberos a quo quum ſe repudiatam co-
gnoſceret:q; uxorem duxiſſet Creuſam Creontis regis Corinthiorum filiam eos necauit: ad ægeumq; athe-
nagę regem confugit:cui matrimonio coniuncta Medum filium peperit:quem Marſis imperaſſe ſcribit So-
linus. Lege Diodorum in quinto. Inuicta:quæ animi inuincibili fuerit duricia. Et recte poeta feroc em &
crudelem inducendam oſtendit. Nam ut ſentit Seneca. In frigora Septẽtrionemq; uergentibus imanſueta
Colchi ingenia ſunt:unde poeta Suoq; ſimillima cœlo aĩa. Colchi autem gentes ſunt Scythiæ & regionis ſeptem
trionalis conterminæ. In ea regione Trapezus urbs græca maritima in Euxino Sinopenſium colonia ſita ẽ.
Ino : Ino flebilis. Ino inquit flebilis inducatur. hocq; propter filiorum amiſſionem. Cuius rei talis eſt fabula.
Ino filia Cadmi uxor Athamantis Thebanorum regis : quum maritum in furorem conuerſum uideret : a
quo alter filiorum Learchus eſſet occiſus : iram eius fugiens cum altero filio Melicerta in mare ſe præcipi-
tauit:qui bñficio Neptuni conſeruati in deos maritimos recepti ſunt:Ino a græcis Leucothoe eſt appellata:
hoc eſt alba dea . Latini matutam : ut docet Cicero in Tuſculanis uocitarunt aqua : ut inquit Priſcianus
matutinum dicimus : Melicertam Palemonem & portum num appellarunt : a nautis inuocari : docet Vir-
gilius. Votaque ſeruari ſolent in littore nautæ. Glaucoq; & panopeæ & Inoo melicertæ.

Perſidus

Perſidus ixion. Moris fuit apud antiquos ut ſcribit Porphyrio ut ducturi uxorem nuptialia munera & do- Ixion
tem ultro ſoceris darent. Ixion ergo quum Euponei filiam accepiſſet uxorem & dotem daret inuitus: ſcrobē fecit ingentem: quam igne repleuit & in ſummo leuiter cinere contexit. In hanc Eponea quem ad ſimulatā cœnam inuitauerat merſit: ac ſic paſſus eſt uiuum illum exuri ob hoc perfidus dictus eſt ixion. Alii uero dicunt perfidum dici quia quum ab Ioue maxime diligeretur ab eoq; in cœlum receptus eſſet & conſiliorum ſuorum factus particeps auſus eſt Iunonem de ſtupro interpellare. unde perfidus appellatus eſt. Io uaga. Io:

Perſidus Ixion. Io uaga. triſtis Oreſtes:
Siquid inexpertū ſcænæ committis. & audes
Perſonam formare nouam: ſeruetur ad imum:
Qualis ab incepto proceſſerit: & ſibi conſtet.
Difficile eſt proprie communia dicere: tuq;
Rectius Iliacum carmen deducis in actus:
Quam ſi proferres ignota: indictaq; primus:
Publica materies priuati iuris erit: ſi
Nec circa uilem: patulumq; moraberis orbem
Nec uerbum uerbo curabis reddere fidus

Subaudi ſemper ſit a ſuperiore: hoc eſt ſit & inducatur ut uaga Io enim inachi regis argiuorum filia quum ab Ioue ob pulchritudinem eſſet compreſſa: Iuno e cœlo rem conſpicata in terra deſcēdit: Iuppiter uero ne furtum depræhēderet puellam transformauit in uaccam: quam Iunoni petenti dono tradidit: eam quum Iuno Argo paſtori ſuo cuſtodiendā aſſiduiſq; uerberibus afficiendam mādaſſet: miſit Mercurium Iuppiter ut Argum interficeret: quo facta indignata Iuno Oeſtrum immiſit uaccæ: quo agitata in Aegyptum uſq; peruenit: ubi Iuppiter mitigata Iunone ī priſtinam formam reſtituit: quæ ob uarias uirtutes diuinos honores meruit apud Aegyptios: eam enim frugum inuentricem fuiſſe aiūt & legum: unde Teſmophoros a græcis hoc eſt legifera dicta eſt. Vagam ideo dicit quia ex peloponneſo agitata tabano in ægyptū uſq; ꝑuenit. Triſtis oreſtes: ꝓpter conſcientiā cædis maternæ: de quo apud Iuue. multa diximus illic. Scriptus & in tergo nec dum finitus oreſtes. Siquid inexpertum ſcænæ cōmittis. Siquid inquit ſcribis quod ſit inexpertum. i. q; nouum ſit & a te fictum: & inuentū: quod nemo ante expertus ſit: illud facito ut ſibi cōſtet. i. ut inter ſe non diſcrepet ab initio uſq; ad imū. i. uſq; ad finē: ut ſi perſonā ab incepto ſtultā inducis: eā in eodē ſtulticiæ tenore uſq; ad ſinem ſerues: qđ facit ut diximus Virgi. qui Aeneam non ſolum initio operis piū inducit ſed per totum opus uſq; ad finē: hocq; ad illud refert quod ante dictū eſt: aut ſibi cōuenientia finge. Cōmittis ſcænæ: mandas ſcænæ agēdā. Nouam pſonam: quā nemo alius induxerit in fabula ſeu comica ſeu tragica. Seruet ad imum. Ordo eſt pſona ſeruet ad imū qualis ab incœpto ꝓceſſerit. Difficile eſt ꝓprie cōia dicere. Difficile inquit ē ſcribere ꝓpriis uerbis noua hoc eſt q̃ ab aliis tacta non fuerunt. Nā cōia ea intelligimus q̃ in medio poſita ſunt nec ab ullo ſunt poſſeſſa: hoc eſt quæ ab aliis nō ſunt ſcripta uñ ſequit id rectius ſcribi qđ ab aliis iā ſit dictū ut eſt bellū troianū qđ ab Homero ſcriptū eſt: idq; cōe non eſt: quū iam ab eo ſit occupatū ut ꝓprium. Ergo dicere ꝓprie cōia: aliud nihil eſt q̃ quæ cōia ſunt facere ꝓpria. Nā quod a nullo dictū eſt: cōe eſt: quod ſemel dictū eſt: ꝓprium eius eſt qui id dixit: ſicuti ager ſine dn̄o cōis eſt: occupatus uero iam ꝓprius ſit. Rectius: hoc dicit facilius eſſe tibi res ab aliis ſcriptoribus īuentas ꝑtractare q̃ ſi primus nouas & non dictas ꝓferas.

Carmē Iliacū: hoc eſt materiā de bello troiano: quū ab Homero ante ſit deſcripta. In actus: in actionē & cōfectionē opis: ſic & Valerius flaccus in primo argonauticoꝝ. Actus placitos deis appellat apparatū & expeditionē. Indicta. i. nō dicta. Publica materies priuati iuris erit. Hoc dicit materiā ab aliis iā tractatā poſſe fieri ꝓpriā: & priuati iuris ſi nō inſiſtes circa uilē & patulū orbē. i. ſi tp̄s & operam nō conteres ad oīa quæq; uiliſſima colligenda: q̃ ab aliis ante dicta fuerunt: hoc eſt ſi uolueris circuire totū orbē. i. totū poema alienū imitari: ergo hoc uitare poteris ſi ex te aliqđ fingēdo: addendo: minuēdo: per eum amfractū nō ambulaueris per quem priores: quos imitaris. Nec uerbū uerbo curabis reddere Fidus interpres: præceptum: non debere poetam interpretem reddere uerbum uerbo: hoc ē ut ad uerbū cōmutet: nec exprimere carmē: ſed magis ſenſus: intelligit enim de iis qui ex græco in latinum transferunt. Quod ſenſu & diuus Hieronymus ſcribēs ad pāmachium de optimo genere interpretandi: ſic enim ait Terentius Menandrū: Plautus & Cæcilius ueteres comicos interpretati ſunt: nec herent in uerbis: decoremq; magis & elegātiam in trāſlatione cōſeruant: q̃ ueritatē interpretationis. Sicq; oſtendit non uerbū de uerbo ſed ſenſum e ſenſu debere transferri: quod & Cice. docet in prologo orationum Eſchinis & Demoſthenis inter ſe cōtrariaꝝ quas pulcherrimas trāſtulit. Sic enim locutus eſt. Cōuerti enim ex atticis duorum eloquētiſſimoꝝ nobiliſſimas orationes inter ſeq; contrarias Eſchinis & Demoſthenis: nec conuerti ut interpres: ſed ut orator ſententiis iiſdem & earum formis tam figuris q̃ uerbis ad noſtram conſuetudinem aptis: in qbus nō uerbum uerbo neceſſe habui reddere: ſed genus omne uerborum uimq; ſeruaui. Rurſum in calce orationis. Quæ ſi & græcis omnia: conuerſa non erunt: tamen ut generis eiuſdem ſint elaborauimus. Difficile enim inquit Hieronymus eſt & arduū: ut quæ in alia lingua bene dicta ſunt: eundē decorē & tranſlationem conſeruēt: Significatū eſt aliquid unius uerbi ꝓprietate: non habeo meū. quo id efferā & dum quæro implere ſententiam longo ambitu uix breuis uiæ ſpacia conſumo. Accedūt hyperbatoꝝ amfractus: diſſimilitudines caſuū: Varietates figuraꝝ. Ipſum poſtremo ſuum: & ut ita dicam uernaculum linguæ genus ſi ad uerbum interpretur abſurde reſonāt. Cicero in tertio de finibus bonoꝝ. Nec tantum exprimi uerbum e uerbo neceſſe erit ut interpretes indiſerti ſolent. Seruius tamen initio decimi libri exponens illud Oceanum interea ſurgens aurora reliquit: ait poetam more ſuo ꝑtermiſiſſe noctis deſcriptionem: quam trāiſſe indicat ꝑſens ortus diei & hoc eſt qđ ait Hora. Nec uerbū uer

bo curabis reddere fidus interpres. Quæ enim naturalia ſunt oībus patent: ſed magis placet intelligas: ut diximus de iis qui e græco transferunt in latinum: quod & Cice. intelligit in. iii. de finibus bonoꝝ & malorū ubi: ut diximus: ſic ait. Nec tm̄ exprimi uerbū e uerbo neceſſe erit: ut interpretes ī deſerti ſolēt: quū ſit uerbū quod idem declarat magis minuſue uſitatum. Nec deſilies imitator in arctum unde pedē proferre pudor uetet. Hoc dicit. Non debes materiam imitando alienā in eas te anguſtias demittere: ex quibus proferre pedem hoc eſt ꝓcedere uel progredi longius & rem ampliare pudor te debeat uetare: aut operis lex. Plerúq. n. pudor quidam urbanus imitatorē retinet ne materiam alienam ampliet: ne uideaſ plus ſapere q̄ ille quē imitatur. Hocq; ēt uideſ referri ad eos q ex græco tranſſferentes non audēt quodā pudore aliqd de ſuo addere. Aut operis lex. ſ. debeat te uetare: nō debes ſtare quominus rem amplies licet lex operis: ideſt conditio operis id nō uideatur poſcere: ut aliqd addas de tuo. Nec ſic incipies. Aliud præceptū eſt opera non eſſe inchoanda ſublimit aut turgido carmine: ſed humili & preſſo: debēt enim ſenſim creſcere: quod Home. fecit: nō autem ut poeta ille cyclicus: cuius principium nunc ponit exemplo uituperationis. Fortunam Priami cantabo & nobile bellū. Porphyrio Antimachū hunc fuiſſe tradit: ſicq; Laudat humile principium quod in medio & fine capit incrementum. Scriptor cyclicus: hoc eſt Antimachus quem ſuppreſſo nomine cyclicum appellat aut ut iactatorem qui inani quadam iactatiōe carmina ſua circūferret: κυκλος enim circulū ſignificat: aut quia aggreſſus eſt auctore Porphyrione materiam quam ſic extendit: ut uigintiquattuor uolumina impleuerit anteq̄ ſeptē duces uſq; ad Thebas ꝑduceret: aut quia hiſtoriam de reditu Diomedis (ut infra dicemus) ab euerſione Troiæ ſcribēs ab exordio primæ originis cœpit: hoc eſt uſq; ab introitu Meleagri: a quo originem duxit Diomedes. Quid dignum tanto: hic inqr ſcriptor Cyclicus: qui tā turgido carmine opus inchoauit quid ꝓmittit? legendū eſt interrogatiue. q. d. maria & mōtes: hoc eſt characterem & ſtilū ſublimē: magnū: & mirabilem. Parturient montes: ſed ſimilis inqt erit mōtibus: qbus (ut ſcribit Aeſopus) intumeſcētibus hoīes memores ex terra natos gigātes ualde timuerūt: ne rurſus ex tumenti terra naſcerentur: quare quū eo nō pauci & armati conuolaſſent: demū mures emerſiſſe non ſine riſu conſpexere: talem igiſ poeta dabit riſum populo: qui quum ſublimi & turgido carmine principium fecerit: proindeq; poema magnū mirabileq; profeſſus ſit in ſequētibus in minima decidet. Hoc autē parturient montes: græcum prouerbium eſt quod uſurpari ſolet in eos: qui quadam uerboꝝ oſtentatiōe de ſe magna ꝓmittunt: miramq; de ſe mouent expectationem: cæteꝝ ubi ad rē uentū eſt: inanes tantum nugas afferunt: ſic enim eſt apud græcos ὠδινεν ὄρος εἶτα μῦν ἀπέτεκεν. Mons parturiebat: deinde murem ꝓdidit. Sed illud obſeruandum eſt hoc genere carminis artificioſe uſum eſſe: ut quēadmodū hic uerſus cadit in fine: ſic etiam caſurum in fine opus: quod ſublimiter fuerit inchoatū. Verſus enim in monoſyllaba definentes peſſimi ſunt: ut illud apud Virg. in. v. Sternitur exanimiſq; tremens procumbit humi bos. Quanto rectius hic: longe inquit rectius fecit Homerus: qui modeſtiſſimum odiſſeæ ſuæ dedit principium: ſic inquiēs. Dic mihi muſa uirum captæ poſt tēpora Troiæ. Qui mores hoīum multoꝝ uidit & urbes. Nihil molitur ineptæ: nihil parat tali ineptia. Virum. Vlyſſem quē poſt euerſam Troiā decem annos erraſſe cōmemorat: nam tempeſtate iactatus ad multa orbis terrarum loca delatus ē: ſicq; mores multorum hominum & urbes uidit: ut ſtatim dicemus. De eo ſic in epiſtolis Horatius ad Lollium. Qui domitor Troiæ multoꝝ prouidus urbes. Et mores hoīum inſpexit. Non fumum ex fulgore. Homerus inquit. qui tali tanq̄ modeſto uſus eſt in principio non cogitat ex fulgenti principio dare obſcurum finē: ſed ex fumo hoc eſt humili principio dare lucem. i. claꝝ & fulgentē finem: ut opus ſemper bonitate ſtili creſcat & augeaſ. Vt ſpecioſa dehinc miracula promat: ut in ſequenti parte operis deſcribat: ſpecioſius altioriq; ſtilo miracula quæ uidit Vlyſſes: ſicq; opus humiliter cœptū altius ꝓcedat & tollaſ. Miracula: quæ miracula uiderit ipſe docet dicens Antiphatem: ſcyllamq;: & cū Cyclope carybdim. Narrat. n. Homerus lib. x. Odyſſeæ Vlyſſem Naufragum: quum ad Alcinoum regem pheacum delatus eēt recitaſſe imprimis errores ſuos: acceſſum ad Ciconas populos Thraciæ mox in Africam ad Lothophagos: inde in Siciliā ad Cyclopas: ubi Antrum Polyphœmi cum duodecim ſociis ingreſſus eſt: ex quibus duos comedit Polyphœmus: inde in Eoliam inſulam ueniſſe ubi ab Eolo uentos utribus incluſos accepit præter Zephyrū: mox cum Italiæ proximus eſſet tempeſtate agitatum ad Eolū iterū delatū eſſe: a quo expulſus petiit Leſtrigonas: de qbus infra dicemus: Inde in inſulam Aræam ad Circē delatū ex qua filiū ſuſcepit Thelogonū: quum apud eum annum eſſet temoratus: qui ad oceanū deinde ꝑueniens deſcēdit iniſſu Circes ad iferos: inde ad circē iteꝝ remeaſſe ait. a qua quū diſceſſiſſet in Siciliā nauigaſſe ubi Lāpetiæ & Phaetuſa ſolis armēta cuſtodiebāt: ubi unū mēſem deſedit Euro & Auſtro cōtinenſ flantib⁹ qui hinc digreſſus Ioue ꝑcibus ſolis tēpeſtatem excitante: naue ſociiſq; oibus: q ſolis armēta abſumpſiſſent: amiſſis inter ſcyllam & carybdim delatus eſt: ſolus ad Ogygiam inſulam quam Calypſo incolebat: eum Calypſo totos ſeptem annos detinuit ardentemq; amauit: octauo anno eum per Mercuriū Calypſo iubēte Ioue emittit:

Interpres: nec deſilies imitator in arctum:
Vnde pedē ꝓferre pudor uetet: aut operis lex.
Nec ſic incipies: ut ſcriptor Cyclicus olim:
Fortunam Priami cantabo: & nobile bellum.
Quid dignū tanto feret hic promiſſor hiatu?
Parturient montes: naſcetur ridiculus mus.
Quanto rectius hic: qui nil molitur inepte:
Dic mihi muſa uirū: captæ poſt tēpora Troiæ
Qui mores hominū multorū uidit: & urbes.
Nō fumum ex fulgore: ſed ex fumo dare lucem
Cogitat: ut ſpecioſa dehinc miracula promat

ue emit:qui fabricata naue in nemore Calypſus ab Ogygia diſceſſit.Cæteꝝ neptuno tempeſtatem excitãte naue fracta fluctibus iactatus tandem nudus ad Corcitam inſulam ad phaces delatus eſt mox a Nauſica inuentus ad Alcinoum patrẽ ductus eſt apud quẽ(ut dictum eſt)ſupraſcriptos errores & miracula commemo rauit:a quo reliquiſq; procetibus corcireis multis donatus muneribus in patriam naue remiſſus eſt: quæ mi racula ſpecioſiſſime narrat Homerus.Ergo expone miracula ſpecioſa nõ quæ fuerint ſpecioſa:ſed q̃ Home rus grauitate ſtili fecit ſpecioſa. Antiphatem. Antiphates fuit rex Leſtrigonum: qui in campania formiis auctore Plinio iuxta Caietam ſedem ſuã habue re:carnibus ueſcebãt humanis:unde Statius pri mo ſyluarũ.Littuſq; cruenti antiphatæ. Tucy dides tñ lib.yi.Leſtrigonas fabuloſos eſſe arbi tratur.Scribit Home.lib.x.Odiſſeæ Vlyſſem p ueniſſe ad antiphatẽ:q ab uxore accerſitus unũ ex tribus ſociis miſſis ab Vlyſſe abſumpſit reliqs terrore diffugientibus:unde Ouid.li.xiiii.meta. Tertius e nobis leſtrigõis impia tinxit ora cruore ſuo:fugiẽtibus inſtat & agmen concitat anti phates. Scyllamq;:fingunt poetæ Scyllã filiam Phorci & cratis nymphæ dilectã fuiſſe a Clauco

Antiphates

Antiphatẽ:Scyllãq;:& cũ Cyclope Charybdĩ
Nec reditũ Diomedis ab iteritu Meleagri:
Nec gemino bellum troianum orditur ab ouo
Semper ad euentum feſtinat:& in medias res
Nec ſecus ac notas auditorem rapit:& quæ
Deſperat tractata niteſcere poſſe relinquit
Atq; ita mentitur:ſic ueris falſa remiſcet:

Scylla

quem Circe deperibat:& quom ille in Scyllam inclinatior eſſet: indignatam Circem fontem: in quo nympha lauari ſolebat uenenis ifeciſſe: in quem quum illa deſcendiſſet:pubetenus in uarias mutata eſt formas: quæ ſuam horrens deformitatem in mare ſe præcipitauit. Canes uero & lupi ob hoc ex eo nati finguntur: quia ipſa loca plena ſunt monſtris marinis:& ſaxorum aſperitas illi climitat latratus canum. Virgi.Et cerulers canibus reſonantia ſaxa:& hæc ſm fabulam:ueritas autem habet Scyllam auctore Mella ſaxum eſſe: & charibdim mare uorticoſum utrunq; noxium appulſis.Scylla eſt in Italia: Charybdis in ſicilia.Homerus uero ſcribit in.xii.Odiſſeæ Syllam mõſtrũ fuiſſe duodecim pedibus:ſex ceruicibus:totidẽq; capitib⁹. Carybdim. Tradunt mythici charybdim mulierem fuiſſe uoraciſſimã quæ Herculi quũ furata fuiſſet boues ab eo in mare præcipitata fuit:ubi priſtinas exercẽs rapinas q̃cũq; obuia habet deuorat: a qua & mare ipſum denoiatũ eſt:ut modo diximus:Carybdis.Homerus uero ait carybdim eſſe ſcopulum. Cũ cyclope.Polyphemũ intelligit Neptuni filiũ in cuius ſpelũcã Vlyſſes in ſicilia cũ pueniſſet eũ duodecim ſociis:ex iis ab eo duo abſumpti ſunt:cui deinde quũ obdormiuiſſet ob uinũ maronæũ datũ ab Vlyſſe:oculus quẽ unicũ in fronte habebat ligno acuto & obuſto ab eo & ſociis effoſſus eſt.De qua re plura diximus apud Iuuenalem in ſatyra ix.illic:ut Polyphemi lata acies per quã ſolers euaſit Vlyſſes. Nec reditum Diomedis ab interitu meleagri. Oſtendit Initia reꝝ de q̃bus poetæ ſcribunt non eſſe nimis lõge repetẽda:ut inde rem exponere incipiãt:uñ neceſſariũ ſit.Supfluũ.n.fuit qđ fecit Antimachus.quẽ hoc loco latẽter notat: qui ut ante diximus hiſtoriã de reditu Diomedis ab euerſiõe troiæ ſcribẽs ab exordio primæ originis cœpit:hoc ẽ uſq; ab interitu meleagri a quo originẽ Diomedes duxit.Nã quotiẽs exitus rei oñdit priora hoc cõtẽti eẽ dẽmus: qđ fecit Statius in achilleide:quũ.n.ſcripturus eſſet paris rapuerit Helenã exordiũ nõ ſumpſit a fabricatiõe claſſis q̃ in græciã nauigauit:ſed a raptu mulieris ſic.Soluerat Oebalio claſſem de littore paſtor.Sic & Virg.q ſic inchoauit: Vix e cõſpectu ſiculæ telluris in altũ uela dabãt læti:nõ.n.exordiũ ſumpſit a fabricatiõe nauiũ q̃s in Antandro Aeneas ſibi fabricauit:q̃buſq; euerſa troia i italiã nauigauit.Nã meleager frater fuit Tydei ex quo nat⁹ eſt Diomedes q in bello troiano iſigne nomẽ adeptus ẽ:ab eo.n.Aeneas itereptus fuiſſet niſi Venus mr̃ eius ictibus illius ſeſe obieciſſet q̃ ut ſcribit Home.lib.y.Iliados uulnus accepit in manu dextra:uñ eſt illud Virg. lib.xi.Hæc adeo ex illo mihi iã ſupanda fuerunt tpe:quũ ferro cæleſtia corpa demẽs Appetii:& ueneris uiolaui uulnere dextrã:poſt captã troiã quũ in patriã remigraret:compiſſetq; ægialẽ uxorẽ ſuã cũ celibato filio Steleni cõcubuiſſe ſiue uerecũdia ductus:ſiue ab uxore fugatus relicta pria in Italiã nauigauit ad Daunũ regẽ appuliæ Vbi Arpos & Beneuẽtũ cõdidit.Mox ferũt eũ in inſulas cõtra Italiã nauigaſſe :ibiq; nũq̃ uiſum: ſocios in fluctibus ſummerſos i aues eẽ a pallade cõuerſos q̃ Diomedeæ dicunt.De q̃b⁹ apud Iuue.plura diximus prima ſatyra. Nec ge.bel.troianũ ordit ab ouo. Laudat Homeꝝ qui ſcripturus bellũ troianũ non ſumpſit exordiũ quẽadmodũ Helena nata ſit ex geminis ouis q̃ læda eius mr̃ peperiſſe fert ex Ioue cõuerſo in cygnũ:quũ id oĩno foret ſupfluũ:ſatis fuit dixiſſe Helenã fuiſſe cãm tãti icẽdii. Gemino ouo.Iuppiter captus amore Lædæ uxoris tindari in cygnum conuerſus in gremium mulieris deuolauit: quæ autem ut formoſam amplectẽs facta ẽ grauida peperitq; duo oua:ex quoꝝ altero nati ſũt:caſtor & Pollux:ex altero Clytẽneſtra & Helena cõiux Menelai q̃ rapta fuit a Paride uñ bellũ Troianũ ortũ ẽ. Semp ad euẽtũ feſtinat: ſemp inq̃t Homerus cogitans faſtidiũ lectoris pperat ad euẽtũ hoc eſt exitũ rei:ut cito dicat quæ euenerũt per quæ facile intelligant ẽt priora.Nam quũ dico Pari dẽ ex græciã in aſiã cũ claſſe rediiſſe:neceſſe ẽ itelligã eũ cũ claſſe antea in græciã nauigaſſe. Et in medias res. Nec ſecus ac notas auditorem rapit. Id inquit fecit Homerus quod a bono poeta ſeruandũ eſt:ut incipiat a mediis rebus nec aliter q̃ notis: quẽadmodum fecit & Virgilius qui a mediis rebus incipit æneiden uix e cõſpectu ſiculæ telluris in altũ uela dabant læti. Et q̃ deſperat tractata niteſcere poſſe relinq̃t. Ea inq̃t relinq̃t & ſilẽtio pterit q̃ eiuſmodi ſunt nõ ut ſperet eſt ſtilo ſuo tractata poſſe niteſcere hoc ẽ placere & grata eẽ. Atq; ita mẽtit.Homerus inq̃t hoc ſeruat qđ oib⁹ eſt faciẽdũ:ut cũ ſciat aliq̃ tractata ſuo carmine nõ poſſe placere ad fabulas ſe cõuertat:ſicq; ueris falſa miſceat: ſicq; poeta dicitur mentiri:qui fabulamẽta cõminiſcit:hincq; oſtẽdit poemata rebus ueris & falſis conſtare.

Primo ne medium:ut oĩa cõgrua ſint:unde Terẽtius laudatᷣ qui argumẽti ac ſtili ita attẽte memor eſt:ut nuſq̃ claudicarit aut errauerit quæ obeſſe potuerũt:tũ ꝙ media primis atq; poſtremis ita nexuit ut nihil additũ alteri:ſed aptũ & ex ſe totũ & uno corpe uideatᷣ eſſe cõpoſitũ:ut hæc ad ſtilũ referas: aut reuera ad materiã ut dicat Homeꝝ ita cõgruenter materiã poemate ſuo pertractare:ut nulla ex parte mediũ a primo & imũ a medio diſcrepet:qđ fieret ſi Virgilius quũ initio operis Aeneã inducat piũ: eũdẽ in medio aut in fine ſceleratũ diceret:diſcreparet.n.mediũ aut finis ab initio. Tu qd ego & popu.mecũ deſideret:audi. Ad poetã loquitᷣ quẽ ſtudet perfectum efficere aut piſonem. Audi inqt qd ego & oẽs mecũ deſiderẽt: ut quis uerus efficiatᷣ poeta:q̃ oĩa ſubiicit:ꝑcipit.n. decoꝝ in oĩ pſona ſeruãdũ eẽ. Si plauſoris eges Si uis inqt ut ĩ ſcæna te libẽter audiãt ac ꝑ hoc tibi plaudãt cõmorãtes a principio uſq; ad conſumationẽ fabulæ:hæc tibi ſunt ſuãda:q̃ oĩa ſubiungit. Plauſoris:hæc apud romanos cõſuetudo ſeruabatᷣ ut poetis quoꝝ opa placuiſſent in ſcæna plauderẽt:hocq; maxime in fine:uñ Terẽtius uos ualete & plaudite. Plaudere aũt ẽ ſignũ lætitiæ oſtendere ex utriuſq; manus colliſione: qui aũt diſplicuiſſent ſibilo excipiebãtᷣ: uñ illud de auaro in ſatyris:populus me ſibilat. Manentis au.expectãtis ut aulæa dimoueantᷣ hoc ẽ uela quæ in ſcæna ꝑtẽdebãtᷣ:q̃ populo obſiſtebãt dũ fabulæ act⁹ cõmutarentᷣ:uñ Apuleius in.i. de aſino aureo. Oro te aulæum tragicũ dimoueto & Supparium ſcænicũ cõplicato. Dicta Aulæa ꝙ ex aula Attali regis Romã uſq; plata ſunt: erant aũt uariis diſtincta figuris qualia & nr̃is tpibus uidemus multa. Ergo manentis aulæa.i.expectãtis ut iam fabula ĩcipiat agi dimoto aulæo poſt qđ oĩs erat apparatus ſcænicus. Seſſuri donec cantor dicit uos plaudite:hoc eſt mãſuri uſq; ad finẽ fabulæ:quũ cãtor dicit uos ualete & plaudite quæ cõſumatio eſt comœdiæ & tragœdiæ.

Cantor:actor fabulæ.Nã in actiõe fabulaꝝ:ut docet Donatus cãtica adhibebantᷣ q̃ tẽperabãtᷣ modis nõ a poeta:ſʒ a perito artis muſicæ factis.

Prímo ne medium: medío ne díſcrepet ímum.
Tu quíd ego & populus mecũ deſyderet: audí
Sí plauſoris eges aulea manentis:& uſq;
Seſſurí donec cantor uos plaudite dicat:
Aetatis cuiuſq; notandí ſunt tibí mores
Mobílibuſq; decor naturis dandus & annís
Reddere quí uoces iã ſcit puer & pede certo
Sígnat humum:geſtit paribus colludere:& irã
Collígit:& ponit temere:& mutatur in horas.
Imberbis iuuenís tandem cuſtode remoto
Gaudet eqs canibuſq; & aprici gramine cãpi
Cereus in uitium flectí:monitoribus aſper:
Vtilium tardus prouiſor:prodígus æris.
Sublímis cupíduſq;:& amata relínquere pnix.
Conuerſis ſtudiis ætas animuſq; uirilis
Q uærit opes & amícitias:inſeruit honoris
Commiſiſſe cauet quod mox mutare laboret.
Multa ſenem circunueniunt incõmoda:uel ꝙ
Q uærit:& inuẽtis miſer abſtinet:ac timet uti.
Vel quod res omnes timide gelideq; miniſtrat
Dílator:ſpe longus iners auiduſq; futurí:
Diffícilis:querulus:laudator temporis actí
Se puero:caſtigator cenſorq; minorum

Aetatis cuiuſq; notãdi ſunt tibi mores:aliud ꝓceptũ.Hoc dicit:poetis cõſiderandos eſſe mores cuiuſq; ætatis:ut ſi de ſenibus loq uelint nõ dẽt eis mores iuuenũ:aut alius ætatis:aliter in pſonis decorũ nõ ſeruarẽt. Mobilibuſq; decor naturis dãdus & annis.Hoc dicit naturis mobilibus & annis:quales in pueris dep̄hẽdũtᷣ tribuẽdũ eẽ decorẽ:ut ꝑ naturas mobiles & annos pueros intelligas quos & natura & infirma ætas mobiles facit & incõſtantes. Reddere q uo. i.q iã ſcit fari. Virgi. Ac ueras audire & reddere uoces.Ordo aũt eſt.Puer q iã ſcit reddetᷣ uoces:geſtit colludere paribus.i.ludere cũ æq̃libus:ꝑpoſitio.n.detracta nomini:adiũcta eſt uerbo.Signat humũ: ꝑmit & calcat humũ. Certo pede.Firmis ueſtigiis. Ponit:deponit. Temere:incõſiderate. Imberbis iuuenis:epheb⁹.

Remoto cuſtode:hoc eſt q ex pueritia egreſſus ẽ depoſita ꝑtexta & remoto pedagogo: qui ei comes ẽ uſq; ad quartũ decimũ annũ:poſtea toga uirilis ſumitᷣ. Et aprici gramine campi:hoc eſt uenationibus: q̃ aptæ ſiũt in locis campeſtribus. Cereus:ordo eſt.Cereus flecti in uitiũ:hoc eſt facili inclinari in uitiũ:facile.n.cera digitis pertractata molleſcit:unde eſt ꝓuerbium apud græcos κηρου ευπλαςοτερος:hoc eſt Cera tractabilior. Sublimis:ſupbus eſt. Cupidus:ardẽs ad oĩa. Pernix relinquere amata:ac ꝑ hoc incõſtans. Cõuerſis ſtudiis.Nunc ꝑſequitur q̃ ætati uirili cõueniãt. Aetas animuſq; uirilis.Quærit opes & amicitias. Eſt.n. iuuenibus ſtudiũ acqrendaꝝ opũ & amicitiaꝝ. Virg.in.viii.Mihi mens iuuenili ardebat:amore Compellare uirũ & dextræ cõiũgere dextram. Cõmiſiſſe cauet qđ mox mutare laboret:ut in oĩbus cõſtãs ſit opam dat.Cauet.n.cõmittere quod poſtea pœnitendum ſit. Multa ſenem circũueniunt:ꝑcurrit & quæ ætas ſenilis fert. Inuentis miſer abſtinet.alibi in primo ſermone de auaro.Et tanq̃ parcere ſacris cogeris: aut pictis tanq̃ gaudere tabellis. Dilato:q piger ſit & differat ſiqd agẽdũ ſit:ut ſi ædificãdũ ſit:aut aliqd ſoluendũ aut aliqd id genus pagẽdũ. Spe lõg. Verũ q ſpe ſuſpẽſum teneat creditorẽ:aut q ſpem hẽat uiuẽdi:lõ q̃ſita non tãgit.Senex.n.licet morti ſit uicinus ſperat: tñ ſe diu uictuꝝ:unde eſt illud Ciceronis in libro de ſenectute. Nemo eſt tam ſenex qui non ſperet annum etiam uicturum.Et ut ſcribit Seneca quãto minus relictum eſt uiæ:tanto plus uiatici quærit. Auiduſq; futuri:qui ualde cupiat ſcire futura. Laudator temporis acti Se puero:hoc ex prouerbio græco.Semper ſuperioris anni res meliores.quum præſentia diſplicent & anteferuntur ante acta.Nam ſenes ſemper dicunt.Laudantq; tempora antecacta quaſi præſentibus meliora.

Multa ferunt anni uenientes commoda ſecum. Eleganter dicit. Nam quum anni ueniunt hoc eſt creſcũt uires animi pariter & corporis creſcunt: ſicq; anni commoda ferunt. quum uero diſcedunt: & iam ætas incli natur: uires quoq; animi & corporis abeunt. Multa recedentes adimunt. Nam plinio auctore Senecta: ſenſus hebeſcunt: membra torquentur: præmoritur uiſus: auditus inceſſus: dentes ẽt ac ciborum inſtſa. Semp in adiunctis æuoq; morabimur aptis: Debemus ĩquit ſemper morari & inherere moribus adiunctis & aptis cuilibet ætati: hoc eſt q̃ congrui & ꝓprii ſunt oĩs ætatis: ut puero adiũcta ſit leuitas & luſus. Iuueni laſciuia

Multa ferunt anni uenientes cõmoda ſecum:
Multa recedenres adimunt. ne forte ſeniles
Mandentur iuueni partes: pueroq; uiriles:
Semper in adiunctis æuoq; morabimur aptis
Aut agitur res in ſcænis: aut acta refertur
Segnius irritant animos dimiſſa per aurem:
Q uã quæ ſũt oculis ſubiecta fidelidus: & quæ
Ipſe ſibi tradit ſpectator: non tamen intus
Digna gerſi: promes in ſcænam: multaq; tolles
Ex oculis: quæ mox narret facundia præſens
Ne pueros coram populo Medea trucidet:
Aut humana palã coquat exta nefari⁹ Atreus
Aut in auẽ progne uertatᵉ: Cadmus in anguem
Q uodcunq; oſtendis mihi ſic: incredulus odi
Ne ue minor: neu ſit quinto productior actu
Fabula: quæ poſci uult & ſpectata reponi:

& ardor libidinis. Seni maturitas & auaritia. hoc autem dico ne forte partes ſeniles mãdentur iuueni: & partes uiriles puero. Aut agitur res in ſcænis: aut acta refertur. Materia inquit comica uel tragica ita quidem ſe habet: ut res aut in ſcæna agatur. ubi ab omnibus conſpici poteſt: ut in Andria Terentii ubi puer ante fores chremetis appoſitus: eſt qui poteſt conſpici ſpectatoribus: aut intra ſcænam quæ ad populum refertur: ſed nõ cõſpicitᵉ: ut partus glycerii. Hæc autẽ ab Horatio cõmemorãtᵉ ut oñdat: licet magis delectẽt q̃ uidentur q̃ q̃ audiunᵗ tñ rẽ q̃ intus tm̃ gerẽda eſt nõ eẽ agendam in cõſpectu ppli: unñ elegãter Terẽtius fecit q̃ uitiatam a cherea uirginẽ poſt ſcænã oculis ſpectatoꝝ nõ ſubiecit: ſed auribus unde: ut populus auribus accipiat: quod poeta ſubiicere oculis non poteſt: nam tũc uerus actus & non fabula ageretur. Oculis fidelibus: quia quæ uidentur & uera & certa ſunt: quæ uero audiũtur falſa eẽ poſſunt. Irritant exuſcitant cõmouent. Et quæ ipſe ſibi tradit ſpectator: hoc eſt quæ ipſe ſpectator uidet & aſpectui ſuo tradit. Non promes in ſcænam: non ages in ſcænam quæ digna ſunt geri intus: hoc eſt quæ eiuſmodi ſunt ut non conueniat in conſpectu populi agi: ut uitium uirginis: tunc enim ut diximus uerus actus incipit fieri non fabula. Multaq; tolles ex oculis: facies ut multa non ſpectentur: ſed audiantur tantum: ut uicium uirginis: ut cædes filiorum facta a Medea: neque enim ea committi debet præſente populo: ſed referri tantum qualiter facta ſit: quia fabula: tunc non eſſet: ſed uerus actus: hoc eſt autem ex inſtituto eſchyli: qui ut refert Philoſtratus in ſexto intra ſcænas iugulationem faciendam excogitauit: ne coram populo trucidationes hominum fierent. Quæ mox narret facundia præſens: hoc eſt quæ mox referantur: narrenturque a perſona facunda tragica. Atreus: de fabula Atrei & Thyeſtæ dictum eſt ſuperius. Aut in auem progne. Etiam inquit ex oculis tolles mutationem prognes in auem: hoc eſt in ſcæna non agetur coram populo ut progne in auem uertatur: ſed in ſcænam referes ut mutata ſit: ut fabula hæc quoq; ſit: non uerus actus: fuit autem hæc filia pandionis regis Athenarum quæ matrimonio coniuncta fuit Tereo regi Thraciæ: a quo quum philomela ſoror eius uiciata fuiſſet irata progne in eius ultionem Ithim filium interemptum appoſuit æpulandum: quod facinus tereus quum ſenſiſſet arreptis armis prognem & philomelam inſecutus eſt: uerum Iuppiter Tereum in upupam quæ aues duplici uidetur armato telo roſtro: ſcilicet: & pinna in capite: prognem in hyrundinem: philomelam in Laſciuiam mutauit. Cadmus in anguem. Cadmus Thebarum conditor quum uariis uexatus eſſet infortuniis: expulſus regno ab Amphione & Zetho: ad illiricos cum Hermione uxore ſe contulit: ubi quum in ſumma uixiſſent miſeria fabulæ locum dederunt in ſerpentes eſſe conuerſos: unde eſt illud Ouidii in quarto metamorphoſeos. Et ſubdito duo ſunt: uictoque uolumine ſerpunt. Donec in appoſiti nemoris ſubiere latebras. Quodcunq; oſtendis mihi ſic. Ratio quare hæc in ſcænis non ſit agenda: ſed tantum referenda. Quæcunq; enim inquit mihi oſtendis ſic: hoc eſt hoc pacto ſupra commemorato & odio habeo & non credo unquam ſic facta fuiſſe. Nec minor: neu ſit quinto productior actu fabula. Aliud præceptum eſt: omnem tragœdiam in quinq; actus diuidi debere: ut nec plures nec pauciores ſint. Actus differt ab actione: ut actus ſit fabulæ pars: Actio cauſarum defenſio: Actio etiam ad fabulam refertur: ut ſi dicam. In actione fabulæ tumultus eſt. Fabula generale eſt uocabulum: eius duæ primæ partes ſunt tragœdia & comœdia: quæ ut diximus in quinque actus ſingulæ diuiduntur: quorum diuiſionem in latinis fabulis internoſcere difficile eſt: cauſam Donatus apud Terẽtium principio operis demonſtrat. Et ſpectata reponi quæ ſpectata uult iterum proferri iuxta illud ſi forte reponis Achillem: quemadmodum Eunuchus Terẽtii ter edita eſt & pronunciata. Liuius Andronicus quum maxime placuiſſet: reuocatus eſt ſæpe: ut docet Liuius libro ſeptimo ab urbe cõdita: aut quod magis placet quæ ſpectata uult reponi: hoc eſt recondi in æde apollinis & muſarum: ubi omnium libri ſcriptorum qui placuiſſent reponebantur: quo Perſius ait ſe quoq; ſuum poema ferre. Ipſe ſemipaganus ad ſacra uatum carmen affero noſtrum. Nec deus interſit. In omni genere poematum licet perſonam deorum induci atque interceſſe: uerum ait poeta in tragœdia non ita licere (nam de tragœdia ſupra & infra mentionem facit).

Nec deus īterſit niſi dignus uīdice nodus inciderit. niſi nodus dignus uindice inciderit: hoc eſt niſi res eius
difficultatis fuerit:ut neceſſarius ſit iteruētꝰ numinis:quū ope hūana res explicari nō poſſit:uñ bñ Virg.ſm
hoc p̄ceptū auctorē Seruio i.ix.Iunonē īducit q̄ Turno clauſo ītra caſtra Troianoꝝ aiuʒ & uiros ſubmiſtrat.
Neq̄.n.tot cædes ab eo īpune factæ fuiſſent:nec aliqs crederet Turnū euaſiſſe de caſtris troianoꝝ niſi ope nu
minis adiutus foret.Sic.n.ait Iuno uires aīumq̄ miniſtrat. Vetat igiť poeta pſonā diu nā ī tragœdia ītereſſe
niſi nodus dignus uīdice īciderit. Nodus:difficultas q̄lis accidit Turno īmedio hoſtiū clauſo. Dignꝰ uid.

Nec deus interſit niſi dignus uindice nodus
Inciderit: nec quarta loqui perſona laboret
Actoris partes chorus officiūmq̄ uirile
Defendat:neu quid medios intercinat actus
Quod nō propoſito cōducat: & hæreat apte
Ille bonis faueatq̄: & concilietur amice:
Et regat iratos:& amet peccare timentes:
Ille dapes laudet menſæ breuis:ille ſalubrem
Iuſticiam: legeſq̄ & apertis ocia portis
Ille tegat cōmiſſa:deoſq̄ precetur & oret:
Vt redeat miſeris:abeat fortuna ſuperbis
Tibia non ut nunc orīcalcho iuncta:tubeq̄

hoc ē adiutorē & punitorē:ut Turno ī tāto p̄iculo
opitulata ē Iuno.uīdicē poni p̄ punitore oñdit il
lud Cic.i.L.Catilinā Carcerē uīdicē nefarioꝝ ac
māīfeſtoꝝ ſceleꝝ maioꝛes nr̄i eē uoluerūt uñ &
uīdicare idē eſt qđ puniř.Sene.li.iii.de ira. Vincu
lis carcere & fame uīdicamꝰ rē caſtigādā flagris
leuioribꝰ. Vñ Seuerus Cornelius deplorās mor
tē Cicerōis ait. Vnica ſolicitus quōdā tutela ſaluť
q̄ Egregiū ſemp̄ p̄riæ caput. Ille ſenatus Videx:
ille fori:legū:ritūq̄:togæq̄. Nec q̄rta loq̄ pſo
na laboret:Hoc dicit:ī tragœdia qđ ēt ī comœ
dia ſeruať ternas perſonas loq̄ debere: ſi uero ac
ciderit ut q̄rta īterponať debere oīo pauca loq̄:
nō.n.dixit taceat ſed nō laboret loq̄.Induciť aūt
q̄rta perſona ut aut annuat : aut aliqđ ei īpereť
uñ & ī comœdia Terētius : laudať q̄ ita miſcet
pſonas q̄tuor ut obſcura ſit eaꝝ diſtīctio. uñ By
ria quarta pſona ī andria ītroducta ſecū tātū loq̄ť:nec alias pſonas īter ſe loquētes īterrūpit.illud miror nō
ſolū in comœdia ſed & tragœdia īterdū & q̄ntā pſonā ītroduci:nedū quartā. Actoris p̄tes chorus officiūq̄
uirile defendat:chorus inq̄t defendat & tueať p̄tes actoris hoc ē tueať eū q̄ fabulā agit:ſiqđ omiſſū eſt: aut
nō ſuo tp̄e actū. Officiūq̄ uirile:Tueať ēt id qđ q̄ſq̄ egit ut dicat quæcūq̄ a uiris acta ſint bñ eē acta:ſicq̄
laudādo eos ab accuſatoribus defendat.Deniq̄ poeta uideť uelle Choꝝ eſſe tanq̄ iudicē & Cenſorē q̄ppe q̄
recte facta laudet:ihoneſta & male facta uituperet:chorus aūt erat multitudo canētiū pōt ēt alius eē ſenſus
ut ſit:chorus defendat p̄tes actoris:hic ē ſuſcipiat p̄tes accuſatoris:hoc ē q̄ ſunt accuſatoris ut uitia.ſ.accuſet
carpat & uitupet nā chorus(ut uidere licet apud Senecā)uitia deteſtať & uitupat:uirtutē uero extollit:& lau
dat.Nā actorem accipimus nō ſolū pro eo q̄ fabulas agit:ſed & pro accuſatore in cauſis. Defendat officiū
uirile.i.uiros officioſos & p̄bos tueať:eos laudibus extollēdo. De hoc autem tanq̄ ancipiti & obſcuro ſenſu
adhuc q̄rēdū ducimus. Neu qđ medios intercinat actus.Hoc inq̄t choro ſeruādū ē ut nihil canat īter me
dios actꝰ:hoc ē in ipſis actibꝰ:q̄ in tragœdiis fere q̄ni ſūt:qđ a p̄poſito ſit alienū:ut ab argumēto nō diſcedat.
Ille bonus faueat & conciliet amice.Ille chorus inq̄t faueat & concilieť amice bonis:hoc eſt eos extollat q̄
uirtutibus ſunt p̄diti:qđ ſane facit apud Senecā in hercule furēte:nā eū ut uirtutibus p̄ditū multis p̄ſeq̄ť lau
dibus. Et regat iratos.Documētū det iratis:hoc ē moneat ab hac aī p̄turbatione ſeſe remoueant:q̄ nihil ē
hoī turpius. Et amet peccare timētes:illos oſtēdat ſibi gratos eē:q̄ uitā a uitiis ſemotā agūt. Ille dapes lau
det mēſæ breuis.In hoc ēt occupeť ut cōmēdet cibos ſimplices:quū oīo(ut oīs phyſicoꝝ ſchola ſentit)nihil
ſit hoī p̄nicioſius q̄ diuerſaꝝ epulaꝝ copia repleri. Mēſæ breuis:modici apparatꝰ. Iuſticiā ſalubrē:q̄ oībꝰ
ſalutē affert.Nā ſalubre dicimus qđ ſalutiferū ē:uñ Hora.alibi.Ille ſalubres æſtates peraget q̄ nigris prandia
moris finiet.Eſt aūt iuſtitia auctore Vlpiano cōſtās & p̄petua uolūtas ius ſuū unicuiq̄ tribuēs:iuſticiā autē
hoīum ſocietas & cōitas p̄creauit. Leges:ut poeta eas:q̄ ad cōem humani gñis ſint utilitatē cōſtitutæ:uñ ē
illud Ciceronis de legibus.Cōſtat p̄fecto ad ſalutē ciuiū:ciuitatūq̄ icolumitatē:uitāq̄ hoīum & q̄etā & bea
tā inuētas eē leges:ſint.n.leges p̄ceptrices faciēdoꝝ p̄hibitrices nō faciēdoꝝ. Et ocia aptis portis:hoc eſt
pacē:quo tp̄e ciuitatū portæ tāq̄ oī hoſtiū amoto metu patēt. Ille tegat cōmiſſa.Sic ſe hēat ut credita celet
hoc eſt ita diſcrēdo oſtēdat cōmiſſa nullo mō eē palā faciēda. Deoſq̄ p̄ceť & oret:p̄ceť inq̄t deos uti fortu
na cuius īpului eſt tā in bonos q̄ in malos redeat miſeris:hoc ē eos q̄s miſeros fecit rurſus amplectať & in ſta
tutū reſtituat felicē & fauſtū:& a ſupbis abeat:hoc ē eos deſerat:nec eis ſit p̄picia:q̄ñ ſupbia oībꝰ ſit odioſa:
& Deus ſupbis reſiſtat:q̄lia fere oīa apud choros Senecæ inuenias. Tibia nō ut nūc orichalco iūcta. Nullæ
fabulæ agebanť apud Ro.ſine cāticis q̄ tēperabāť modis nō a poeta ſed a perito artis muſicæ factis. Neq̄.n.
oīa iiſdē modis ī uno cātico agebanť:ſed ſæpe mutatis.Qui hmōi modos faciebāt:nomē in prīcipio fabulæ
ſcriptoris & actoris ſupponebāt.Hmōi adeo carmina ad tibias faciebāt ut his auditis multi ex populo añ di
ſcerēt quā fabulā acturi ſcænici eēnt.Agebāť āt tibiis paribꝰ aut īparibꝰ & dextris aut ſiniſtris. Dextræ āt ti
biæ ſua grauitate ſeriē dictionēq̄ comœdiæ p̄nūciabāt.Siniſtræ & ſeranæ acuminis leuitate iocū ī comœdia
oñdebāt.Hæc aūt ex Donato.Sed q̄ paribꝰ tibiis uel īparibꝰ īuenimus ſcriptū hoc ſignificat q̄ ſi q̄ñ mono
dio agebat unā tibiā īflabat:ſi q̄ñ ſynonodio utrāq̄. Laertius.Hoc loco horatius oſtēdit ſupioribꝰ tp̄ibꝰ q̄bꝰ
hoīes maiore uiuebāt uerecūdia & ſeueritate fabulas certiore lege fuiſſe pſcriptas q̄ tp̄ibꝰ ſuis.Nā tibia q̄ ut
diximus utebanť ī agēdis fabulis nō erat tā p̄cioſa:neq̄ tā magna q̄ nūc eſt:neq̄ tot foraminibus diſtinctæ:
nec ornata orichalco;Sicq̄ antiquoꝝ ſeueritatē laudat:ſui aūt tp̄is luxuriā notat:quū ambitioſi magis q̄ ne
ceſſitati ſtudet. Iuncta orichalco,ornata & expolita orichalco.Aurichalcū ut ſcribit Pli.lib. xxxiiii. cap.ii.
ob p̄cipuam

ub præcipuam bonitatem diu obtinuit admirationem: præcioſiuſq; fuit apud maiures: ut ſcribit Seruius omnibus metallis quod & ſplendorem auri & æris duriciam poſſideret. Quidam putant auriealchum compoſitum eſſe ab auro & ære quod græci chalcon æs appellant: ſiue ꝗ aureum haber coloré: ut ſcribit Feſtus: ſiue ꝗ in montoſis locis reperitur: oros enim montem ſignificat dicimus aurichalcum & orichalcum. Aemula tubæ: non ſonora: ut duo dicat Tibiam non fuiſſe aurichalco iunctam: nec æmulam tubæ: huc eſt u al de ſunoram: quippe quæ eſſet parua: Tenuis exilis: parua. Simplex: non duplex ut poſtea fuit. Fo-

Aemula. ſed tenuis ſimplexq; foramine pauco
Aſpirare & adeſſe choris erat utilis: atq;
Nondum ſpiſſa nimis complere ſedilia flatu:
Quo ſane populus nũerabilis: utpote paruus
Et frugi: caſtuſq; uerecunduſq; coibat:
Poſtq̃ cœpit agros extendere uictor: & urbes
Latior amplicti murus: uinoq; diurno
Placari genius feſtis impune diebus:
Acceſſit numeriſq; modiſq; licentia maior
Indoctus quid enim ſaperet liberque laborũ
Ruſticus urbano confuſus: turbis honeſto
Sic priſcæ motumq; & luxuriam addidit arti
Tibicen: traxitq; uagus per pulpita ueſtem.
Sic etiam fidibus uoces creuere ſeueris:
Et tulit eloquium inſolitum facundia præceps

ramine pauco: terna enim tantum modo foramina habuerunt tibiæ. Aſpirare: inſenare.

Choris: canentibus & ſcæna. Plato: uult chorum deduci a græco chara. ideſt lætiria. De choro ita loquitur Seneca ad Lucillium: Non uides q̃ multorum uocibus chorus conſtat: unus tamen ex omnibus ſonus redditur: nam in tragœdiis chorus introducitur hoc eſt multitudo cantorum: accedunt uiris fœminæ interponuntur tibiæ. Atq; Nondum ſpiſſa nimis complere ſedilia flatu. Ordo eſt. Atque utilis complere flatu ſuu ſedilia ſpiſſa nimis: hoc eſt quæ ob paucitatem populi nondum nimis replebantur ſpectaturibus: unde ſequitur populus numerabilis utpote patruus. Quo: ſcilicet flatu & cantu. Coibat: cõgregabatur. Poſtquam cœpit agros extendere uictor: poſtquam inquit potentia romana aucta eſt. Et luxuria ita inualuit ui paſſim feſtis diebus potationibus operam darent: acceſſit maior licentia modulatiunibus & cantibus. Genius placari: ſubaudi a ſuperiore Cœpit. Vino diurno: bene autem ait placari uino non uictimis. Nam id moris ueteres auctore Varrone tenuerunt ut quum die natali Genio munus natale ſoluerenr: manum a cæde & ſanguine abſtinerent: ne die qua ipſi lucem accepiſſent: aliis demerent. Vnde & Perſius ait funde metum Genio: uoluerunt antiqui Genium: ut Cenſorinus ſcribit in libro de narali die eſſe deum: cuius in tutela ut quiſque natus eſt: uiuit: hic ſiue ꝗ ut generemur curat: ſiue ꝗ una gignatur nobiſcum: ſiue etiam ꝗ nos geniros ſuſcipiat ac tuetur certe gignendo: genius appellatur. De hoc plura diximus apud Perſium: dicemuſque in epiſtolis.

Impune: paſſim. Iuuenalis. Impune ergo mihi recitauerit ille togaras: ſic & Horatius alibi. Obturem patulas impune legentibus aures. Numeris: rithmis & cantibus: ut Numeros memini ſi uerba tenerem. De numero hoc eſt rithmo lege Quintilianum libro nono. Modis: modulationibus: quibus ſaltantes ſeſe accõmodant: unde Liuius libro ſeptimo ab urbe condita. Ludiones ex Hetruria Acciti ad Tibicinis modos ſaltantes haud indecoros motus dabant. Maior licentia: luxuria uberior. Indoctus: quid enim ſaperet liberq; laborum Ruſticus. Non eſt inquit mirum ſi apud Priſcos in uſu non erat tibia tam precioſa tamque ſonura. populus enim erat rudis & rerum imperitus: utpote qui talia neſciret excogitare. Ordo eſt. Quid enim ſaperet indoctus & liber laborum: hoc eſt rudis: & ab opere ruſtico ſiue bellico ſolutus: ac per hoc ocioſus mixtus cum nobilioribus in ſcœnis: ac per hoc oſtendit Romanos: niſi finitis laboribus: aut agricolationis: aut militiæ non ſulitis artibus ludicris ſe dedere. Ruſticus turpis: antithetum fecit: quum dixit turpis honeſto. Confuſus: mixtus quum in ſpectaculis umnes tunc promiſcue ſederent: nondum lata lege a Roſcio Othone Tribuno plebis: qua cauit ne quis in quattuordecim gradibus theatri ſederet: qui ſummam quingentorum ſeſtertium non habuiſſet. Honeſto. nobili. Sic priſcæ motumq; & luxuriam addidit arti Tibicen hoc modo inquit hoc eſt per proſperum ſucceſſum rerum tibicen cœpit doctius canere: ita ut arti priſcæ adderet motus & luxuriam. Nam quum initio tibicen tantum tibia indocte caneret paulatim ita profecit: ut docuerit ſaltantes dare motus & cantus mudulationi congruentes: cœpitque uti Tibia magnificentiore: & ſplendido urnatu. Traxit ueſtem: hoc ad luxuriam refertur: quam addidit arti ludicræ: ut per pulpita ſcœnæ ueſtem quam ſytma græci dicunt traheret dictum a σύρω: quod eſt traho. nam talis fuit habitus citharedicus. unde Virgilius in ſexto. Nec non trheicius longa cum ueſte ſacerdos Ob loquitur numeris ſeptem diſcrimina uocum. Cicero ſiue alius in rhetoricis ad Herennium. Citharædus quum prodierit optime ueſtitus: palla inaurata imbutus cum clamyde purpurea coloribus uariis intexta: & cum corona aurea magnis fulgentibus gemmis illuminata citharam tenens exornatiſſimam auro & ebore diſtinctam & cætera. Sic etiam fidibus: eodem etiam pacto uoces creuere ſeueris fidibus: ut quum antea lyra ſeptem tantum cordas haberet: cythara poſtea excogitata ſit. Sicq; oſtendit auctis imperii uiribus auctã eſſe etiam omnium rerum magnificentiam. Seueris: quibus ad nullam utebantur laſciuiam. Facundia præceps: hoc eſt quæ modico ferebatur temperamento: quum artem orandi adhuc perfecte non callerent.

Tulit: protulit. Eloquium inſolitum: eloquentiam inſolitam: ac per hoc nouam & artificioſam.

Vtiliũq; ſagax rerum & diuina futuri. Hoc dicit & ſapiẽtes hoc ẽ philoſophos cœpiſſe loq & diſſerere:quorum præcepta pro oraculis habebantur. multaq; in tẽplo Appollinis delphici ſcripra ſunt:q̃lia fuere illa tria ut ſcribit Plinius libro ſeptimo Chilonis Lacedæmonii. Congnoſce te ipſũ:Nihil nimis:comes æris alieni:atq; litis eſt miſeria. Hæc quũ in tẽplo delphici Apollinis eſſenr cõſecrata & lr̃is aureis inſcripta e cœlo deſcẽdiſſe creditũ eſt:unde eſt illud Iuuenalis. E cœlo deſcẽdit. γνωθι σε αυτον. Sententia ſagax:quaſi indagatrix & cognitrix. Deducto uocabulo a uerbo ſagire:qđ eſt acute ſentire:uñ canes dicũtur ſagaces:q añ ſentiũt feram q̃ uidẽt:uñ & ſagaces appellamus hoies acuti ſenſus.

Vtiliumq; ſagax rerum: & diuina futuri
Sortilegis non diſcrepuit ſententia Delphis:
Carmine qui tragico uilẽ certauit ob hircum
Mox etiam agreſtes ſatyros nudauit:& aſper
Incolumi grauitate iocum tentauit: eo quod
Illecebris erat & grata nouitate morandus
Spectator functuſq; ſacris:& potus & ex lex.
Verum ita riſores ita cõmendare dicaces
Conueniet ſatyros:ita uertere ſeria ludo:

Rerũ utiliũ:q̃ tẽderẽt ad utilitatẽ omniũ. Diuina futuri:quæ futura ita p̃uider ſicuti diuinatio. Senrẽtia:p̃cepta ſapiẽtũ ſentẽtiá dixit. Nõ diſcrepuit:nõ diſſẽſit. Sortilegis delphis: hoc ẽ & reſpõſis delphici apollinis. Eſt.n.delphi nũero tãtũ pluratiuo oppidũ phocidis regionis ꝑpter templũ Apollinis Pythii & oraculũ uetuſtate inſigne. Sortilegis:ſortẽ & reſponſũ dãtibus. Nam ſors inter alia ſignificata ꝑ reſpõſo dei capitur. De ſorte ita ſcribit Cice. libro ſecundo de diuinatione. Quid eni ſors eſt?idẽ propemodum qđ micare:quod talos iacere:qđ teſſeras: qbus i rebus temeritas & caſus nõ rõ: nec cõſilium ualet:tota inuenta eſt aur ad quæſtũ:aut ad ſuperſtitiõem:aut ad errorem:uñ etiam ſortilegos appellamus:q ex ſortibus diuinãt.qui minoris ſunt auctoritatis q̃ aſtrologi. Carmine q tra.ui.cer.ob hir. hoc loco oſtendir poeta id genus fabulæ:quod ſatyrã priſci appellauere originẽ habuiſſe a rragœdia:a qua in hoc differt:q; in ſatyrica fabula nõ mõ reges atq; heroes:ſed ſatyri etiam inducerentur ludẽdi gratia : iocandiq;: ut ſpectator iter res tragicas, ſeriaſq; ſatyrorum iocis & luſibus delectaretur:hoc genus ſatyriæ græci primi inuenerũt:apud latinos uero Liuius andronicus:ut ſcribit Liuius Li. limine ſeptimi libri ab urbe cõdita primus auſus eſt a ſatyris argumẽto fabulam ſerere. primus etiá fuit qui tragœdiá & comœdiá apud latinos inuenit:qđ genus ſatyræ auctore Quint. ſcripſit & Terẽtius Varro uir romanoꝝ eruditiſſimus:cuius ſatyræ Menippeæ dictæ ſunr a Menippo quodá ſcruo:cuius libros Varro ipſe i libris ſcribẽdis dr̃ fuiſſe imitatus. initiũ aũt tragœdiæ & comœdiæ a rebus diuinis eſt inchoatũ:qbus ꝑ fructibus uota ſoluentes opabãtur antiq. Nam incenſis:ut tradit Donatus iá altaribus & admoto hirco id genus carminis:qđ ſacer chorus reddebat libero patri. tragœdia dicebatur:uel απο του τραγου:hoc eſt ab hirco hoſte uineaꝝ:& a cãtilena:ná τραγωδεω : idem eſt quod cano : uel quod hirco donabatur eius carminis poeta : uel quod uter eius muſtiplenus ſolenne primum cantoribus fuerit : uel q; ora ſua fecibus perlinebant ſcœnici ante uſum. perſonarum ab Aeſchylo:ut tradit Horatius in ſequentibus repertũ. feces enim dicuntur græce τρυγες. & his quidẽ cauſis eſt quid ſeruandũ ſit ſcriptoribus ralis ſatyræ. Senſus tragœdiæ nomẽ inuentũ eſt:poeta nũc p̃cepta tradit. Qui inqt tragœdiam ſcripſit:mox etiam ſcripſit ſabulam ſatyricá:q̃ grauitati illi tragicæ iocularia quædam & ludicra cõiuncta habebat ur ſpectatorẽ(ut diximus)oblectaret. Ob hircũ uilem:qui dono ſcriptori tragico dabaẽ. Mox:deinde:per ſucceſſum temporis. Nudauit ſatyros agreſtes : hoc eſt cepit ſcribere ſatyram:hoc autem uerbo Nudauir reſpexit ſatyros:qui nudi inducuntur:ii aũt erát ſatyrus canus: ſatyrus imberbis:ſatyrus barbatus. Induebanẽ ẽt fauni & ſileni oẽs:ſed is quoq; inter alios: qui παππος a græcis hoc eſt auus appellatur:cuius facies torua atq; aſpectu truculentior q̃ cæterorum ac ferino ſimilis effingebatur. Satyros autem eſſe:& procliues ad amandũ exiſtere negandum non eſt. Ego enim in lemno quondá audiui equalẽ meũ:qui ad matrem ſuam uenire ſolitum ſatyrum quẽdam narrabat:eiuſq; talem deſignabat habitum:dicebatq; Nebride humeros amiciri:cuius anteriores pedes collum circũplectentes in pectore nectebanẽ. Hæc Appollonius apud Philoſtratũ. Et aſper incolumi grauitate iocum tentauit : grauitati inqt tragicæ:quæ omnino incolumis ſeruatur:& i ſatyra:addidit iocularia:ut per illecebras teneret ſpectatorẽ.

Morãdus:detinẽdus. Functuſq; ſacris & potus:& ex lex. hoc eſt qui illuc confluit pactis ſacris:& cibo repletus:& ſine lege. hoc eſt q nimia licenria a legibus ſibi ſolutus eſſe uideẽ:ita oïa negligẽter accipit:aut exlex:hoc eſt ſine lege rationis:cũ agreſtis ſit & rudis. Fũctus ſacris utrũ publicis an priuatis. nam apud ueteres nõ ſolum poblice diis ſcrificia pagebãtur:ſed etiá domi priuatí. ná i domibus corpora mortuoꝝ ſepeliebanẽ:quos ut deos familiares domi colebãt:eoſq; lares appellauerũt. Verũ ita riſores cõmẽdare dicaces Cõueniet ſatyros:p̃cipit qđ faciendũ ſir ſcribẽti fabulá ipſam ſatyricá. Cõueniet inqr iocularia:q̃ fabulæ inſeruerit:ita cõmendare. i. tá bene deſcribere:& res ſerias:quales in tragœdiis deſcribunẽ ita in ludũ uertere: ne quũ uelit iocis ſpectatorẽ oblectare ineptias cõmittat:hoc eſt quũ pſonas aut deoꝝ:aut heroũ iducat:eis nõ det ſermonẽ eoꝝ maieſtati nimis abſonũ:ac eos nõ faciat dũ riſum captat loq nimis hũiliter: & infra dignitatem eis cõgruẽtẽ:ut quũ in fabula uerſeẽ p̃textata:q̃ regis & magiſtratus:& res florentes cõtinet in tabernariam fabulá decidat:ubi quũ humiles inducanẽ pſonæ humiliter loquunẽ. Commendare : ille ſcriptor dicitur aliquid commendare:qui id ita deſcribit:ut lectori plurimũ placeat. Satyros:ideſt fabulam ipſam ſatyricá:in quá ſatyri introducti iocis laſciuiunt. Riſores:qui ridendo & iocando riſum mouẽt. Dicaces: libere loquẽtes:ac ꝑ hoc mordaces. Vertere:mutare. Seria:res graues & tragicas. Ludo in ludũ & iocũ.

Nequicũq;

Ne quicunq; deus. Ordo eſt. Ne quicũq; deus & quicũq; heros adhibebitur conſpectus nuper in auro regali & oſtro: migret ſermone humili in obſcuras tabernas. Adhibebitur: inducetur in fabula. Conſpectus nuper in auro regali: quem modo poeta induxerit opibus & fortunis florentem. Oſtro purpura: nam ex conchyliorum teſtis authore Victruuio excipitur: unde & nomen. Migret humili ſermone in obſcuras tabernas: ne ſe nimis deiiciat: humiliq; nimis ſermone utatur. Hoc autem dicit cauendum eſſe: ne quum ſtilo uerſatur in eo genere fabulæ: quæ prætextata dicitur: in qua regum & magiſtratuom acta: ut diximus comprehenduntur: delabatur in fabulam tabernariam: quæ humilitate perſonarũ & argumẽtorũ ſimilitudine comœdiæ par eſt: in qoa non magiſtratus: regeſue: ſed humiles homines & priuatæ domus inducunt: quæ quia olim tabulis tegerentur communiter ſabulæ tabernariæ ſunt appellatæ. Aut dum uitat humũ nubes & inania captet: aliud præceptum contrariũ ſuperiori caocndum eſſe ne tragœdia dum uult uitare humilitatem: nimis ſe ſublimiter tollat. Indigna effutire leues uerſus: licet inquit tragœdia indigna ſit: quæ effutiat: effundatq; leues uerſus cum omnino graui ſtilo conſtet: tamen tale temperamentum eſt adhibendũ: ut quũ ſatyræ: hoc eſt nouo poematis generi miſceatur: non prorſus in longã iocorũ laſciuiã ſe effundat. Eſt ergo ordo. Tragœdia intererit podibunda paulum proteruis ſatyris: hoc eſt proteruis iocis nõ moltum indulgebit: quum ſatyricæ ſe ĩmiſcebit fabulæ: ſed ita intererit: ut matrona intereſt feſtis diebus pudibunda & uerecunda iuſſa ſaltare. Nam in ſacris matris deum matronæ qoadam modeſtia & uerecundia ſaltantes ſe mouebant.

Ne quicũq; deus quicũq; adhibebitur heros
Regali conſpectus in auro nuper & oſtro
Migret in obſcuras humili ſermone tabernas.
Aut dum uitat humum nubes & inania captet
Effutire leues indigna tragœdia uerſus
Vt feſtis matrona moueri iuſſa diebus
Intererit ſatyris paulum pudibunda proteruis
Non ego inornata & dominantia nomina ſolũ
Verbaq; Piſones ſatyrorum ſcriptor amabo:
Nec ſic enitar tragico differre colori:
Vt nihil interſit: dauus ne loquatur an audax
Pythias: emuncto lucrata Simone talentum:
An cuſtos famuluſq; dei Silenus alumni.
Ex noto fictum carmen ſequar: ut ſibi quiuis
Speret idem: ſudet multum: fruſtraq; laboret
Auſus idem: tantum ſeries iuncturaq; pollet

Nõ ego inornata & dominãtia nomina ſolũ uerbaq; Piſones ſatyrorũ ſcriptor amabo. Oſtẽdit poeta oportere ſcriptorẽ fabu' æ ſatyricæ non ſolũ uocabula inornata & dominãtia uſurpare: hoc eſt uocabula impropria pariter & ꝓpria: ſed tali tẽperamẽto fabolam ipſam eſſe ꝓſequẽdã: ut a tragica ſpecie non ſit ita diſcedẽdum: ut non ſit differentia ſpecies ne ſit comica an ſatyrica. q. d. uolo fabulã ipſam ſatyricam omnino diſtingui a ſpecie comica: ita ut ad tragicam inclinet: cũ qua (ut dictum eſt mõ) ſocietatẽ quãdã hẽt: quũ in ea non aliter q̃ in tragœdia pſonæ regũ & heroũ introducant: ſed ad dñiam tragœdiæ iocularia q̃dam ſatyrorũ: ut diximus recepit: ut ſpectatores per iocos & illecebras tenerent: & ſic ẽt ad comœdiam inclinat q̃ iocularia ex aliqua pte cõtinet: uerba & noĩa ĩornata intelligit impropria: quæ ut teſtat Quintilianus in lib. viii. Nullam uirtutẽ habent nec ꝓbari poſſunt: niſi cũ ſunt infra rei de qua loquẽdũ eſt dignitatem: excepto ſi obſcœna nudis noĩbus enoncient: tũc. n. ne ulla ſit uox turpis & aliqua rei deformitas: licet alia appellatiõe ad eundem intellectum puenire. Quũ ergo in fabula ſatyrica iocularia & turpia tractent inqt poeta. Ego ſcriptor ſatyrorũ non ſolũ amabo noĩa & uerba inornata: ſed & dominãtia: hoc eſt impropria: & ꝓpria. Quintil. ait. Sciamus inornatum eſſe qđ ſit improprium: quod græci ακυρον appellant: quale eſt. Tantũ ſperare dolorẽ. Dominãtia aũt intelligimus ꝓpria: quaſi quæ ptãte & dominio ſuo potiant: proprietas aũt appellat ſua cuiuſq; rei appellatio: qoa nõ ſemp utimur: nam & obſcœna uitabimus & ſordida & humilia. Satyrorũ ſcri. hoc eſt ego q uolam ſcribere ſatyricã fabulã. Differre: diſtare tam lõge abſcedere. Colori tragico: hoc eſt a ſpecie tragica. Color. n. in hoc ſignificato accipit: ut apud Virgiliũ in. ii. geor. Nũc locus aruorũ ingeniis: q̃ robora cuiq;. Quis color: hoc eſt quæ ſpẽs. ſicut dicimus quo colore ille recitauit. i. ſpecie. Vt nihil inter. ut nulla dñia eſſe uideat. Dauus ne loquat: ſpẽs ne ſit comica: quã per perſonam Daui expreſſit: quæ ſæpe in comœdiis inducit. An audax pythias: idẽ dicit qa in comœdiis pſona Daui & pythiæ ſæpe inducuntur pythiam igitur noĩat. ut ancillam comicam quæ per aſtutias argẽtũ abſtulit dño: nã fefellit dñm ſuum: & accepit a b eo talentum. Emuncto Simone: abſterſo & ſpoliato: tractũ ab iis qui dum ſibi naſum emũgũt: oẽs abſtergũt ſordes: unde & Terentius ait emunxi ſenem argẽto: hoc eſt abſterſi & abſtuli argentũ ſeni: uñ & Horatios in ſermonibus dixit Lucilliũ eſſe facetum & emũctæ naris. An cuſtos famuluſq; dei Silenus alũni: an ſit ſpẽs fabulæ ſatyricæ: quæ dignoſcit per pſonas ſatyrorũ & Sileni: qui i ea ot diximus ioci gratia introducunt: fuit aũt Silenus nutritor Bacchi: quẽ aſello inſidens paſſim comitabat: uñ Ouid. in primo de arte amãdi. Ebrius ecce ſenex pando Silenus aſello Vix ſedet & preſſas cõtinet arte iobas. Dei alumni: hoc eſt Bacchi: qui alũnus fuit ut diximus Sileni. Nã alũnus ꝓprie is appellat: qui ab aliis nutrit: aliqñ: ſed raro pro eo qui nutrit. Ex noto fictũ carmen ſequat. Affirmat qđ dixit ſe nolle a carmine & ſpecie tragica diſcedere: ſequar enim inquit carmen fictum ex noto: hoc eſt carmen & poema quod modo mihi finxi: ac per hoc fabulam ſatyricam ex noto hoc eſt ex tragico ut a ſpecie eius non diſcedam. Vt ſibi quiuis ſperent idem: in hoc inquit nouo & uario poematis genere. ſcilicet ſatyrico ita me gerã: ut quiuis ſperet idem poſſe

ſacere:quaſi rem nõ ſane difficilem:uerũ quum ad rẽ uentum fuerit:multum ſudabit:rem enim difficilem ſe tentaſſe cognoſcet. Tantũ ĩquit ualet ſeries & iunctura : hoc eſt & ordo & diſpoſitio reꝝ & cõpoſitio ipſa ut omnino difficile ſit id facere. Per ſeriem igitur intellige ordinẽ & reꝝ diſpoſitionẽ quæ diſtribuit quid quibuſq; locis ſit collocandũ:per iuncturã autẽ aptam & reꝝ & uocabuloꝝ connexionẽ: de qua Quintilianus lib.nono. Tantũ honoris accedit ſumptis de medio : hoc eſt ſumptis de cõibus : hoc eſt de iis q̃ a nullo tacta ſint. Nã quæ in medio ſunt:cõmunia ſunt. Tantũ inquit ualet ordo & compoſitio uerboꝝ:& tãtũ honoris accedit ſumptis de medio. Siluis deducti caueãt me iudice fauni: Ne uelut ĩnati triuiis ac pene forenſes:nõ placet qđ ſenſit Acrõ ꝑ faunos intelligi poetas:qui in ſiluis ſcriberent &c. Verũ hic alius eſt ſenſus. Poeta.n. præcipit oportere ſcriptorẽ huius poematis ſatyrici: in quo nõ ſolum ſatyri & Sileni:uerũ ẽt fauni introducuntur cauſa ioci & riſus:faunos ita eſſe inducendos:ne aut uerſibus nimiũ teneris hoc eſt mollibus & impudicis iuuenẽt hoc eſt more iuuenũ laſciuiant: ne uerba immunda & impudica inferant:ueluti nati in triuiis & in medio foro:aut effundãt uerba obſcœna & ignominioſa:quæ duo ſolẽt animos equitũ & ſenatorũ offendere. qui equo aio nõ accipiũt:quæ a uulgo ſæpe ꝓbanẽ:ſicq; poeta ꝑceptis hmõi fabulæ inſiſtit:ut demũ id colligat iocos eoꝝ nimis ꝓcaces eẽ nõ debere. Ordo aũt eſt. Fauni deducti ſiluis caueãt me iudice ne ueluti innati triuiis ac pene forenſes:aut iuuenẽtur uerſibus nimium teneris : aut crepent uerba immunda & ignominioſa. Fauni: dii ſilueſtres a quibus antiquitas res agreſtes curari exiſtimauit:unde & a Virg.inuocãẽ. Et uos agreſtũ ꝑſentia numina fauni Ferte ſimul ſatyriq; pedẽ dryadeſq; puellæ.

Tantum de medio ſumptis accedit honoris:
Siluis deducti caueant me iudice fauni:
Ne uelut innati triuiis:ac pene forenſes
Aut nimium teneris iuuenenẽ uerſibus unquã
Aut immunda crepent ignominioſaq; uerba:
Offendunẽ enim q̃bus ẽ equus:& pater : & res
Nec ſi quid fracti ciceris ꝓbat & nucis emptor
Aequis accipiunt animis:donantue corona:
Syllaba longa breui ſubiecta uocatur iambus:
Pes citus:unde etiã trimetris accreſcere iuſſit
Nomen iambeis :cum ſenos redderet ictus:
Primus ad extremum ſimilis ſibi.non ita pridẽ
Tardior ut paulo grauiorq; ueniret ad aures
Spondeos ſtabiles in iura paterna recepit
Commodus & patiens; non ut de ſede ſecunda

Siluis deducti:hoc eſt ueluti e ſiluis deducti in ſcœnam a poeta:quum eos loq̃ntes inducit. Me iudice:q̃ſi qui præcepta trado:& qui ita iudico & ſentio. Veluti nati in triuiis:nõ in ſiluis:ſed in triuiis & cõciliabuiis urbis:ubi cõiter laſciua agitari ſolet. Ac pene forẽſes.nã & qui in foro uenaliũ uerſanẽ: lõge petulantiores ſunt. Iuuenenẽ:laſciuiant uerbũ nouiter formatũ a poeta memori illius ꝑcepti licuit:ſempq; licebit ſignatum præſente nota ꝓducere nomen. Crepent:bene crepent:utpote qui crepitu quodam uocis loquanẽ ut ſilueſtres:hoc eſt effundãt:emittãt:eloquanẽ. Quibus eſt equus:periphraſis eſt equitum romanoꝝ:qui ex publico equũ accipiebant. Eſt aũt ordo. Offendunẽ.n.q̃bus eſt equus & res:& pater ſcilicet offendiẽ:hoc eſt ſenator. Et res:hoc eſt cẽſus q̃ngentoꝝ ſeſtertiũ:qui.n. ad eã ſummã ꝑueniſſet in equeſtri ordine hẽbatur.
Nec ſiq̃d fracti ciceris. Equites inq̃t & ſenatores nõ oĩa laudant:quæ a plebe ꝓbanẽ in actione fabularum.
Emptor fracti ciceris & nucis:hoc ẽ plebeius & uulgaris. Donatue corona:neq; putãt eq̃tes ipſi aut ſenatores eos dignos corona:quos plebs laudauerit:quaſi q̃ grauiori ſint iudicio. Sicq; monet iudicio uulgariũ ſtãdũ non eſſe:unde Seneca dicebat. Nũq̃ uolui placere populo:nam q̃ ꝓbat populus: ego neſcio :quæ autẽ ſcio a populo nõ ꝓbanẽ. Syllaba lõga breui ſub.uo.iãbus. Bene aũt mentionẽ facit de pede iãbo:is.n.peculiaris eſt tã tragœdiæ q̃ comœdiæ:quẽ Hora.ait cõſtare duabus ſyllabis breui & lõga. Pes citus : hoc dicit ob nimiã eius celeritatem:tãta.n.eſt pedum breuitas ut iunctura binos cõplectaẽ pedes:unde ẽt trimetri uerſus iambei appellanẽ:licet ſenis cõſtent pedibus. Vñ in odiſ. ait. Feruor & in celeres iambos Miſit furẽtem. Nã quũ canderenẽ duos iãbos ponebãt pro uno pede:ſicq; uerſus a numero illo ſi ſex pedes ſunt trimetri dicunẽ:ſi quattuor:dimetri:ſi octo tetrametri. Ictus.ꝑcuſſiones:q̃ non aliter adhibenẽ in ꝓbandis metris an bene conſonent q̃ in cantilenis uulgaribus:ſic.n.tpa digitis ꝑcutiunẽ:ut ratio legitimi cantus habeaẽ:unde infra. Legitimumq; ſonum digitis callemus & aure. Primus ad extremũ ſimilis ſibi.hoc dicit initio & primitus uerſus trimeter totus iambis cõſtabat:nũc aũt adhibenẽ ẽt nothi:ſubaudi aũt extrinſecus erat ut ſit primus iambus erat ſimilis ſibi uſq; ad extremũ:ut totũ carmẽ a principio uſq; ad finẽ ſolus iambus poſſideret. Non ita pridẽ:ſubaudi fuit.q.d.hoc ꝑpetuo non ſeruauit:nã poſterioribus ſæculis : ac ꝑ hoc iãpridem ſpondeos recepit ut ueniret paulo tardior & grauior ad aures. Nã quũ ſpondeus duabus ſyllabis lõgis cõſtet quattuor hẽt tpa:quæ ea celeritate nõ pronũcianẽ:qua iambi:q̃bus terna tñ ſunt tpa:uñ ſit ut tardior grauiorq; aurium iudicio ſentiaẽ:tardior ergo:q̃a ea celeritate non eſt qua iambus quũ plus tpis ſecũ ferat : ac per hoc fiat grauior:uñ Quintili.ait lib.ix. Qui & tpibus pleniores:lõgiſq; ſyllabis magis ſtabiles hi grauiorem faciunt orõnem. Breues celerẽ ac mobilẽ. Spõdeos ſtabiles.quaſi tarde incedẽtes: q̃ uideanẽ ſtare præ celeritate iambi. In iura paterna:in ea iura quæ ei pater Archilochus aſſignauerat:q̃ ut ante dictũ eſt carminis trimetri fuit inuẽtor:in quo iãbus oẽs ſex ſedes ſibi uendicat. Cõmodus & patiens:benignus & clemẽs: qui in domiciliũ ſuũ eũ recepit:hac tñ lege ut de ſede ſecũda.aut quarta ei nõ crederet:nã ſpondeus in trimetro carmine in locis tñ imparibus collocaẽ:ut primo:tertio:& quinto:ut patet apud Senecã. Soror tonãtis;

hoc enim

hoc enim ſolum mihi. Perſius. Nec fonte labra prolui caballino. Socialiter: more boni ſocii: noluit ei ſut decet bonum ſocium cedere de ſecunda aut quarta ſede. Hic & in Acci. hic pes ſpondeus inquit raro i. uenitur in tragœdiis Acci aut Ennii. In ſcœnam miſſo magno cum pondere uerſus. Hoc loco notat poe ta: qui modicam in ſcribēdis carminibus adhibent diligētiam: modo aūt gliſcat numerus uerſuum: reliqua negligunt: quæ a ſcriproribus maxime ſunt obſeruanda: neq̧ enim ſufficit magnum pondus & magnū acer uum effundas carminum: niſi arte & cura id facis: ac per hoc monet opera non eſſe publicanda niſi prius di-

Cēderet: aūt quarta ſocialiter: hic & in Acci
Nobilibus trimetris apparet rarus & Enni
In ſcænam miſſos magno cū pondere uerſus
Aut operæ celeris nimium curaq̧ carentis,
Aut ignoratæ premit artis crimine turpi
(Nō quiuis uidet īmodulata poemata) iudex.
Et data romanis uenia eſt indigna poetis:
Idcirco ne uager: ſcribamq̧ licenter: an omnis
Viſuros peccata putem mea tutus & intra
Spem ueniæ cautus? uitaui deniq̧ culpam:
Non laudem merui: uos exemplaria græca
Nocturna uerſate manu: uerſate diurna.
At ueſtri proaui plautinos & numeros &
Laudauere ſales: nimium patienter utrumq̧:
Ne dicam ſtulte mirati: ſi modo ego & uos
Scimus inurbanum lepido ſeponere dicto:
Legitimumq̧ ſonum digitis callemus & aure.
Ignotum tragicæ genus inueniſſe camœnæ

ligēter examinata & excuſſa: ut exponas magno cum pondere. i. cum magno faſce & aceruo uoluminum: quum tantum numerum nō bonitatem carminis conſiderēt. Eſt autem ordo & ſenſus. Iudex præmit hoc eſt damnat uerſus miſſos in ſcœnam cū magno pondere: aut crimine operæ nimiū celeris: & carētis cura: aut turpi crimine ignoratæ artis. Sicq̧ docet uitia in carminibus triplici modo cōmitti: aut nimia celeritate: aut negligētia: aut ignorantia. Carentis cura: hoc eſt diligentia & penſitatiōe. Premit: urget & damnat. Operæ nimiū celeris: nimiū feſtinatæ. unde meriro laudat Euripides: qui quū apud Alceſtidem poetam quæreret: q̧ triduo uix tres uerſus maxime impenſo labore compoſuiſſet: atq̧ ille ſe centum perfacile feciſſe gloriaret: uerum hoc inquit intereſt inter tuos uerſus & meos q̧ tui intra triduū peribunt: mei aūt in oē tp̄s durabūt. Nō quis uidet īmodulata poemata: hæc per parentheſim leguntur: non eſt inqt mirum ſi hæc a poetis cōmittunt: quia non quiuis iudex cognoſcit uicia eoꝝ: atq̧ etiam ſi cognoſcantur: putār ueniam ſibi datum iri: proindeq̧ diligentiam nō adhibent neceſſariam carminibus ſuis. Immodulata: male cōpoſita. Idcirco ne uager. Debeo ne īquit ob eam rem uagari & errare: ſcribereq̧ enormiter & licenter: quia nō quiuis uidet peccata noſtra: an putem oēs uiſuros ea: ſed ueniam daturos. Legendaq̧ ſunt cum interrogatione: quæ negationem præ ſe fert: ut ſit: nō debeo. Venia indigna: hoc eſt: quæ dari non debuerat. Tutus: nihil timens quin uenia mihi detur. Et cautus intra ſpem ueniæ: qui mihi caui ſpe ueniæ. Vitaui deniq̧ culpā. Nemo inquit etſi erraui me culpat: ac per hoc uitaui culpam & accuſationem: ſi culpam inquit uitaſti: q̧ nemo erroris tui re damnauerit. Laudem tū non meruiſti: neq̧. n. ſufficit ſcriptori culpa caruiſſe niſi & ex ſcriptis ſuis laudem mereatur. Hoc aūt eſt ex perſona poetæ irridentis ſe tuentem. Vos exemplaria græca: ex quo p̄cepta tradidit: quid agēdū ſit in ſcribēdis fabulis: monet ex græcis ſcriptoribus opem petendam eſſe: qui optime & ſapienter talia ſcripſere: & a quibus noſtra fluxerunt: unde & Cicero ait in officiis ſuis. Ad meam utilitatem ſemper cum græcis latina cōiūxi. Nam ut ſcribit Quintilianus. Et reꝝ copia græci auctores abundant: & plurimum artis in eloquentiam intulerunt.

Exemplaria. Differentiā faciunt auctores inter exemplum & exemplar: ut exemplum ſit: quod aut ſequamur: aut fugiamus. Exemplar uero ex quo aliud ſimile faciamus. Cicero tamen in oratione pro L. Murena uidetur accipere indifferenter: ubi ſic ait loquens de Catone. De cuius præſtāti uirtute cum uere grauiterq̧ diceres: domeſticum te habere dixiſti exemplum ad imitandum. Eſt illud quidem exemplum tibi p̄poſitum domi: ſed tamen naturæ ſimilitudo illius ad te magis: qui ab illo ortus es: q̄ ad unumquemq̧ noſtrum peruenire potuit. Ad imitandum uero tam mihi propoſitum exemplar illud eſt: q̄ tibi. At ueſtri proaui. A græcis inquit auxilia ſumite: licet maiores ueſtri uerſus plautinos & facetias laudauerint: q̄ſi ex quo multa poſſent colligi imitanda: ſed fruſtra inquit eum laudauerunt: quū in metris & iocis immoderatus fuerit. ſicque Horatius ſcripta Plauti improbat. Aliī tamen ſentiunt hoc in uituperationem Plauti nō dictum: ſed in comparationem græcorum: quaſi dicat melius ex græcis q̄ ex Plauto heberi poſſe q̄ imitamur. Numeros: uerſus: qui numeris hoc eſt rhythmis cōſtant: lege Quintilianum in nono. Sales locos quibus ad ſacietatem refertus eſt. Nimiū patienter utrūq̧ mirati: hoc eſt & uerſus & iocos. Nimiū patiēter: nimis tolerāter mirati: quū magis debuerint improbare. Si modo ego & uos. Si mō cognoſcimus uenuſtum ab incedente & bonum a malo. Seponere: ſecernere. Legitimūq̧ ſonum digitis callemus & aure. i. metra & carminū menſuras digitis ſentimus & aure: probantēs an conſonent: nam ut ſupra diximus illic quū ſenos redderet ictus metra nō aliter q̄ cantilenæ uulgares digitoꝝ ictu probant: quibus tempora percutiuntur: & aurium iudicio ſentiunt: an bene conſonent. Ignotū tragicæ genus inueniſſe camenæ Dicitur. Non immerito inquit monui græca exēplaria eſſe uerſanda: ab iis enim hæc poemata initiū habuere. nā Theſpis genere Athenienſis tragœdiæ primus inuētor. Et comœdiæ ueteris pater Eupolis cum Cratino ariſtophanæq̧ eē credūtur. Exemplar.

primus igiť Theſpis(ut ſentit Horatius)hæc ſcripta tragica in omnium notitiam protulit. Poſtea Aeſchylus ſecutus prioris exemplum publicauit: quod nunc poeta exequitur: ab eo: tradit Philoſtratus ornatos fuiſſe hiſtriones ueſtibus heroum & heroinaꝝ ex quo parens tragœdiæ nominatus eſt. Prometeum tragœdiam ſcripſit: cuius meminit Cice. in. ii. Tuſc. De eo ſic ſcribit Quinti. li. x. Tragœdias primus in lucem Aeſchylus protulit ſublimis & grauis: & grandiloquus ſæpe uſq; ad uitiũ. ſed rudis in pleriſq; & incompoſitus. Eum cõſtat: ut ſcribit Valerius li. ix. quum in ſicilia extra mœnia urbis in loco aprico reſediſſet interemptum fuiſſe ab aquila: quæ eluſa nitore capitis(erat. n. capillis uacuũ)in id perinde ac lapidem demiſit teſtudinem: ut eius fractæ carne ueſceretur. Pli. in. x. ſcribit eũ ſic interemptum prædictam ſatis eius diei ruinam ſecura cœli fide cauenté. Diſſentit igitur Quintilianus ab Horatio de primo inuẽtore tragœdiæ.

Diciť: & plauſtris uexiſſe poemata Theſpis:
Quæ canerẽt: agerentq; perũcti fecibus ora.
Poſt hunc perſonæ pallæq; repertor honeſtæ
Aeſchylus: & modicis inſtrauit pulpita tignis
Edocuit magnumq; loqui: nitiq; cothurno.
Succeſſit uetus his comœdia non ſine multa
Laude: ſed in uitium libertas excidit: & uim
Dignam lege regi: lex eſt accepta: choruſq;
Turpiter obticuit ſublato iure nocendi.
Nil intentatum noſtri liquere poetæ:

Vexiſſe plauſtris. Nam ad agẽdas fabulas plauſtro circa ciuitates egregias græciæ uehebatur. Quæ canerent. ſ. perſonati: qui ante uſum perſonarum: ut ante dictum eſt ora fecibus peruncti agebant: unde & tragœdiá ut diximus nomé accepiſſe creditum é: q; τρύγα fecem appellent græci: poſt æſchylus poeta tragicus cothurnos inuenit & pallam & perſonam geſtamina ſcœnica: actores enim fabularum quaſi rei pudendæ miniſtri ne cognoſcerentur faciem perſonis uelabant. Peruncti ora Synecdoche. ideſt habẽtes ora peruncta & oblita fæcibus. Pallæ honeſtæ: hoc eſt qualis matronis mulieribuſq; honeſtis cõuenit. Nam ut diximus ex philoſtrato quũ cogitaret æſchylus quo pacto dignitaté tragœdiis poſſet afferre: uideretq; eiuſmodi arte ſublimitatem potius q̃ humilitatem conuenire apparatus ornatiores inſtituit & Heroũ figuris magis accõmodatos & pulpitis hiſtriones ſuperimpoſuit: ut alti ſicut heroes graderenť: ueſtibuſque primus eoſdem ornauit: quas heroes heroumq; mulieres decere putabat: qbus de cauſis Athenienſes tragœdiæ parenté illũ putát: & in Dionyſii feſtis ét mortuũ inuocát. per pallá igiť Syrmata intelligit: quæ ab eo dicta ſunt: quod trahebantur a σύρω: quod eſt traho: quæ res ob ſcœnicam luxuriam inſtituta eſt. Hinc eſt illud Iuue. Ante pedes domiti longũ tu pone Thyeſte Syrma. Inſtrauit pulpita modicis tignis: cœpit ſcœná tignis fabricare; pulpita autem in ſcœnis extruebantur. Lege Victruuium lib. qnto de Architectura. Tignis: appellatione tigni contineť auctore Vulpiano de tigno iniũcto omnis materia: ex qua ædificium conſtet: uineæq; neceſſaria: unde quidá aiunt tegulam quoq; & lapidem & cementa: cæteraq; ſiqua in ædificiis ſont utilia. Tigna enim a tegendo dicta ſunt: hoc amplius & calcem & harenam tignorum appellatione contineri: ſed & i uineis: tigni etiá appellatione omnia uineis neceſſaria continentur: utputa perticæ pedamẽta.

Edocuit magnũq; loqui: quaſi primus: qui cœperit uti ſtilo ornatiore: nitiq; cothurno: nam actores tragœdiaꝝ cothurno utebanť genere calciamẽti: ſicuti comœdi ſocco. Succeſſit his uetus comœdia. Comœdia inqt archea: poſt tragœdias ſucceſſit: cuius plures(ut diximus)extiterũt auctores: Ariſtophanes tñ & Eupolis: Cratinuſq; pcipui. In qua per poetas ut ſcribit Donatus: non ut pœnitus ficta argumẽta: ſed res geſtæ a ciuibus palam cũ eoꝝ ſæpe: qui geſſerát noíe decantabantur: iõ ipſa ſuo tpe moribus multũ profuit ciuitatis: quum unuſquiſq; caueret a culpa: ne ſpectaculo cæteris extitiſſet: & domeſtico pbro. Sed quũ poetæ licẽtius ſtilo abuti cœpiſſent: læderentq; paſſim ex libidine pluresꝫ bonos: ne quiſq̃ carmen infamiæ in quenquá poneret: lata lege ſiluerũt: quod nũc Horatius proſequitur: ſicut & alibi in epiſtolis. Quin etiam lex pœnaq; lata malo quæ nollet carmine quẽquam deſcribi: uertere modum [illegible]midine fuſtis. Ad benedicendum delectandumq; redacti. Non ſine multa laude: quum poetæ(ut diximus)res geſtas a ciuibus decantarent cum nomine eorum: qui geſſerant: nec adhuc ex libidine bono læderent. Sed in uitium libertas excidit. Nam ut dictum eſt poetæ ſumma cum libertate cœperunt ſtilum ſuũ in ciues diſtringere: pluresq; bonos noiatim ex libidine lædere. In uim: in efferatá loquendi poteſtaté. Dignam lege regi: dignam quæ legibus coercetur. Lex eſt accepta. ſ. a poetis: ne quenquam carmine famoſo notarent. Choruſq; turpiter obticuit ſublato iure nocendi: hoc dicit. Comœdia uetus ut ab initio chorus fuit i paulatimque imminuto perſonarum numero in quinque actus proceſſit: ita paulatim uelut attrito: atq; extenuato choro ad nouam comœdiam ſic peruenit: ut in ea non modo non inducatur chorus: ſed nec locus quidem ullus ei iá relinquatur: quapropter actus: qui in comœdia quinq; ſunt: difficile noſcunť in latinis fabulis ſublato choro: qui ſe interponendo actus diſtinguebat: ita tamen ut actus non interrũperet; ſed per interualla finitorum actuum ſuum cantum interponerent: lege Donatũ & Diomedem. Obticuit ſublato iure nocendi. Chorus inquit deſtitit loqui: atq; etiam induci: poſtquam cautum eſt lege: ne quem poetæ carmine probroſo taxarent. Turpiter: coniunge cum nocendi: ut ſit ſublato iure nocendi turpiter: hoc eſt probroſe. Nil intẽtatum noſtri liquere poetæ. Nihil inqt in ſcribẽdis fabulis factum eſt a græcis: quod idem latini magna etiam cũ laude nõ fecerint: nam & ipſi omnia fabularũ genera proſecuti ſunt. Liuius enim Andronicus latinas fabulas primus ſcripſit ad cunctas res. Idem id quod omnes timuerant ſuorum carminum actor fuiſſe dicitur. Sunt qui uelint Epicharmum ſiculum in inſula ceo exulantem primum latino ſermone comœdiá illam ueterem ſcripſiſſe.

Aeſchilus

Nec minimum

Nec minimum meruere decus. Laudem inquit & gloriam adepti ſunt: ſcribit enim Cicero in Tuſculanis. Omnia noſtros aut inueniſſe per ſe ſapiētius q̄ græcos: aut accepta ab illis feciſſe meliora: quæ quidē digna ſtatuiſſent: in quibus elaborarent. Veſtigia græca auſi deſcribere. Hoc dicit: quia poetæ latini diſcedentes a fabulis græcis togatas fabulas cœperunt ſcribere: hoc eſt romanas: quorū primus fuit Liuius Andronicus. Togatæ autem fabulæ dicuntur: quæ ſcriptæ ſunt ſm ritus & habitus hominum togatorū: ideſt romanorum: toga namq; romana eſt ſicuti græcas fabulas ab habitu æque palliatas Varro ait nominari. Vel qui prætextas: uel qui docuere togatas. Diomedes grāmaticus miratur Horatium hoc loco ita diſtinguere prætextatas a togatis: qoum togatæ ſit nomen generale. Nām togatarum fabularum prima ſpecies ſūt prætextatæ: in quibus imperatorum negocia aguntur & publica: & reges Romani uel duces inducuntur: perſonarum dignitate: & perſonarum ſublimitate tragœdiis ſimiles. Prætextatæ autem dicuntur: quia fere regum: uel magiſtratuū: qui prætexta utuntur in huiuſmodi fabulis acta compræhendunt. Sunt item aliæ ſpecies tabernariæ: ſcilicet: Attellanæ: Rhintonicæ. Mimi: Planipedes de quibus elegāter Diomedes & Donatus. Nec uirtute foret clariſue. Latini inquit ac per hoc Romani non minus eloquentia græcos ſuperarēt: q̄ armis. cæteriſq; uirtutibus fuerunt præſtantiores: ſi quæ ſcriberent attentiori ſtudio penſitarent: ac per hoc diligenter caſtigarent. Sicq; poeta negligentiā damnat & in curiam ſcriptorum: ſicut etiam in epiſtolis. Sed turpem putat in ſcriptis: metuitq; liturā: ſic & alibi in ſermonibus de Lucilio loquens. Et in uerſu faciendo. Sæpe caput ſcaberet uiuos & roderet ungues: Sæpe ſtilū uertens: iterum quæ digna legi ſunt ſcripturus. Sic & Perſius. Nec pluteū cædit: nec demorſos ſapit ungues.

Nec mínímum meruere decus: ueſtígía græcā
Auſi deſerere & celebrare domeſtica facta:
Vel quí prætextas: uel quí docuere togatas.
Nec uírtute foret clarīſue potentius armis.
Q uam língua latíum: ſi non offenderet unum
Q uēq; poetarum límæ labor: & mora. uos o
Pōpilius ſanguis carmē repræhēdite: quod nō
Multa díes: & multa litura coercuit: atq;
Perfectum decies non caſtigauit ad unguem.
Ingeníum miſera quía fortunatíus arte
Credít: & excludít ſanos helícone poetas

Nec uirtute foret. Nam romani omnibus uirtutibus græcos ſuperarunt: unde Cice. in Tuſculanis: ſic ſcribit. Nam mores & inſtituta uitæ: reſq; domeſticas ac familiares nos profecto melius tuemur & latius: rē uero pu. noſtri maiores certe melioribus tēperauerūt & inſtitutis & legibus. Quid loquar de re militari: ſi qua quū uirtute noſtri multū ualuerunt: tū plus etiam diſciplina. Labor limæ: labor emendationis: eſt eni metaphora a fabro ferrario: q lima oīa ſuperflua emēdat & tollit. Vnūquenq;: una pars orationis diuiſa i duos uerſus: ſic alibi in ſatyra nona. Eſt locus unicuiq; ſuūs. Et alibi Quāto molimine circū ſpectemus. Et mora quū grauet inſiſtere & morari circa correctiōem. Vos o pompilius ſanguis apoſtrophe eſt. O uos inqt piſones: q ex ſanguine eſtis numæ Pōpilii ſecundi regis romanorū: dicti Calphurnii Piſones a calphurnio filio Numæ: hinc ſumpſit illud Perſius: uos o patricius ſanguis rephēdite carmē: qd multa dies & multa litura nō coercuit. Multa dies. longū tēpus. Multa litura. multa emendatio. Alibi in epiſtolis ut pxime dixi: ſed turpē putat in ſcriptis: metuitq; liturā. Ad unguē: ad pfectiōem: adamuſſim ſumpta methaphora a marmorariis q lapidum cōmiſſuras ſuperducto ungue explorāt. Ingeniū miſera. Irridet Horatius eos poetas: q ſe putant nomē & æſtimatiōem optimorū poetarū poſſe nāciſci: ſi inſaniam ſimulauerint: & hoc qa Democritus ſenſit poeticā magis natura conſtare q̄ arte: & eos ſolos ueros eſſe poetas q inſaniant: in q̄ opiniōe fuit & Plato: q ita ſcribit in libro q inſcribitur Ion de furore poetico. Oēs itaq; carminum poetæ inſignes non arte: ſed diuino afflatu oīa iſta pclara poemata canūt: & ut Corybantes nō ſana mente ſaltant: ita neq; cantilenarum modulatores egregii ſana mente hos cantus effingūt: & paulo infra ſcribit. Res leuis uolatilis atq; ſacra poeta ē: neq; poetica prius canere pōt q̄ deo plenus: & extra ſe poſitus & a mēte alienat⁹ ſit. Nā q̄ diu mēte qs ualet: neq; fingere carmina: neq; dare oracula pōt: quaſi poetæ nō arte pclara hæc canāt quæ tu de Homero refers. ſed forte diuina id qſq; recte efficere poſſit: ad quod muſa quēpiā incitauit: hic dithyrambos canit: laudes alicuius iſte: ille hyporchimata choreaſq;: alius carmina: alius iambos. In aliis uero illorū qſq; rudis & ineptus eſt. nō enim arte: ſed diuina ui iſta dicūt. nam ſi de unoquoq; iſtorū per artem recte loq ſcirent. de cæteris quoq; omnibus idem poſſent. Ob hanc uero cauſam deus illis mētē ſurripiens. ipſis tanq̄ miniſtris utitur. Idem in Apologia Socratis ſic ait. Depræhendi poetas nō ſapientia facere quæ faciunt: ſed natura quadā ex diuina animi concitatiōe: quēadmodū & hi diuino furore afflati uaticinantur: Ordo autem eſt. Bona ps ſcilicet poetarū nō curat ponere ungues. nō barbam: quia Democritus credit ingeniū eſſe fortunatius miſera arte: ideſt credit natura magis q̄ arte conſtare poetā. nam ingenium ſæpe apud auctores p natura ponitur. Terentius in phormione. Ego te complures aduerſum ingenium meum menſes tuli. Bona ps: hoc eſt magna. Perſius. At bona pars procerū tacita libabit acerra. Excludit ſanos poetas ab Helycone: nō uult illos dici ueros poetas q ſani ſint: hoc eſt qui nō inſaniant: unde eſt illud in epiſtola ad Mecœnatē: ut male ſanos Adſcripſit liber ſatyris fauniſq; poetas: & iō dicūtur poetæ cōſecrati Baccho: q ut bacche inſaniāt: furore enim hoc eſt diuina quadā ui: ut dictū eſt: & concitatione agūtur: unde ſcribit Cice. in. i. de diuinatiōe Democritū negare ſine furore quēq̄ poetam magnum eſſe poſſe: furorem aūt intelligunt uehemētē quendam ardorem: & (ut modo diximus) acrem animi concitationem. Nam ut tradit Plato in ſympoſio ſuo quattuor

Democritus.

Helicon.

ſunt diuini furoris ſpecies:primus quidé poeticus:Alter myſterialis.Tertius uaticiniũ.Quartus amatorius affectus.Eſt auté poeſis a muſis:Myſterium a Dionyſio:Vaticinium ab Apolline.Amor a Venere. De quibus ſpeciebus multa luculenter a Platone diſſeruntur.ergo eos excludit ab helicone.q.d.a cõmercio muſarum qbus helicon mons phocidis conſecratus eſt. Non curat ponere ungues.ut inſanus agnoſcatur. Ponere: pro deponere. Loca ſecreta:ſolitudines.Nam poetæ ſolitudinem amant & ſeceſſus:ut ab omni ſtrepitu & rerum actione remoti cõmodius ſcribãt.Horatius alibi.Scriptorum chorus ois amat nemus & fugit urbé.

Democritus:bona ps nõ ungues ponere curat
Non barbam:ſecreta petit loca:balnea uitat:
Nanciſcetur enim pretium nomenq; poetæ:
Si tribus Anticyris caput inſanabile nunquã
Tonſori lycino commiſſerit.oh ego læuus:
Qui purgo bilem ſub uerni temporis horam.
Non alius faceret meliora poemata:uerum
Nil tanti eſt.ego ſed fungar uice cotis:acutum
Reddere quæ ferrum ualet exors ipſa ſecandi.
Munus & officium nil ſcribens ipſe docebo
Vnde paret opes:quid alat formetq; poetam.
Quid deceat:qd nõ:quo uirt⁹:quo ferãt error:
Scribédi recte ſapere eſt & principiũ & fons:
Ré tibi ſocraticæ poterunt oſtendere chartæ.
Verbaq; prouiſam rem non inuita ſequentur.
Qui didicit patriæ quid debeat:& qd amicis

Balnea uitat: quo turbæ hominũ ſe conferũt.

Nanciſcetur enim preciũ noméq; poetæ: manifeſta eſt irriſio. Ille inquit precium & nomen poetæ putabit ſe conſecutum: qui capillo ſemp inceſſerit intonſo.Ordo aũt eſt.Nãciſcet pcium & nomé poetæ:ſi nunq̃ cõmiſerit licinio tonſori caput iſanabile tribus anticyris: hoc eſt quod hét tam inſanũ ut elleboro trium anticyrarum nequeat curari hocq; eſt ex pſona Horatii ſubſanãtis.Heleborus aũt ſumebat ad inſaniã hoiſ emédandam:potabat ét ad aciem ingenii acuendã: unde Carneades Academicus reſpõſurus auctore Gellio libris Zenonis ſtoici heleborum candidũ ſumpſit.Sumebat aõté tutiſſime auctore Celſo in Anticyra inſula:quæ olim ciparisſus dicebat ſed mutato noie Anticyra ab Anticyro Herculis ſocio uocata é. Oh ego læuus:iocoſæ fatuũ ſe dicit:qui more aliorum non præ ſe ferat inſaniã: quũ ſibi capillum tondat ac heleboro inſaniam emendet.Læuus.n.pro ſtulto ponitur: Vt illud Virgilii.Si mens non læua fuiſſet. Sub uerni temporis horã.nã uere ut ſcribit Celſus optime.tolerabiliter autũno ſumebatur:hyeme aũt non recte:neq; æſtate. Non alius faceret meliora poemata.nemo inquit cenſeret melior poeta me ipſo:ſi ſciré geſtare capillum demiſſum:& omittere purgationé per heleborum. Et hæc omnia ironicos:quaſi ad uerũ poetã aliud ſit magis neceſſarium q̃ illa inſaniæ affectatio:in quo & Democriti ſentẽtiam damnat. Verum nil tanti eſt.Nulla ingt res eſt tanti:quæ efficiat:ut mei curã negligam:ut ſit:nunq̃ tanti faciam poemata: ut uelim mei ipſius curam miſſam facere:ne comã me & poliam. Ego ſed fungar:quũ non poſſim ingt eé uerus poeta ex ſnĩa Democriti:nihil ſane ſcribã:ſed fungar officio cotis: q̃ nõ icidit:ſed cã eſt ut ferrũ per eã acutũ incidat:ut ſit ſenſus ego nihil ſcribẽs docebo uolẽtes ſcribere qd eis faciendũ ſit:ac per hoc eis pcepta dabo.

Exors ipſa ſecãdi:q̃ ſortem & munus ſecãdi non hét:ſed tñ cauſa eſt ut ferramẽta per eam acuta incidant & ſecent. Docebo munus & officiũ.Ego inquit nihil ſcribẽs docebo alios munus & officiũ ſcribẽdi carminis:uñ parent opes:hoc eſt materia ſcribẽdi:ut opes hoc loco nõ p diuitiis:ſed pro facultate & materia accipiant. Quid alat formetq; poetã:ſapiẽtiam intelligit:qua uerus poeta format. Scribẽdi recte ſapere é & principiũ & fons.oſtẽdit uero poetæ ſapiẽtiã ipſam hoc eſt cognitionem rerum diuinarum atq; humanarum neceſſariã eſſe:qualis ex philoſophia Socratis hoc eſt morali haurit:principiũ ingt & fons ſcribẽdi recte:eſt ſape: hoc eſt ſcire.neceſſe.n.eſt ſcriptorum ſciẽtiã habere pfectam:quũ nullus dici poſſit uerus poeta: niſi ſit pfectus:neq;.n.in poetica:ut in cæteris artibus toleratur mediocritas: ut ipſe poeta oſtendet in ſequentibus.

Rẽ tibi ſocraticæ poterunt oſtendere chartæ:philoſophia ingt ſocratica oſtendet res quas ſcribas: quũ ex ea oia habeant:quæ ad humani generis inſtitutioné cõueniant.Rẽ igit & materiam ſcribẽdi dabit tibi philoſophia Socratis:hoc eſt philoſophia moralis:quã ipſe primus de cœlo deuocaſſe dicit: quũ antea philoſophi circa cognitioné & naturã rerum cæleſtium tantum uerſarent. Verbaq; puiſam rem nõ inuita ſequent. Vbi inquit inuentioné rei nactus fueris:facile eam oratione explicabis:ſicq; oſtẽdit in poeta neceſſariam imprimis eſſe rei inuentionem:quam ex philoſophia morali maxime quærendam eſſe monet: ad quam facile eſt accõmodare elocutionem:eſt.n.elocutio:ut docet Cicero in rhetoricis idoneorum uerborum & ſnĩarum ad inuentionem accõmodatio:oé.n.poema rebus & uerbis conſtat:res.n.ſunt ipſa pcepta:uerba uero ipſa oratio: quibus res ipſe explicantur:tunc.n.poeta dicere poterit quum habet quid dicat.Illud autem ſciẽdum uerba nũc generaliter accipi.nã duplex eorum ut ſcribit Fabius intellectus eſt alter qui oia p quæ ſermo nectit:ſignificat:ut hoc loco:alter in quo eſt una ps orõnis ut lego:ſcribo:quã uitãtes ambiguitaté quidã dicere maluerunt uoces:dictiones:locutiones. Qui didicit patriæ qd debeat.Ordo aũt eſt.Ille pfecto ſcit reddere cõuenientia cuiq; pſonæ qui didicit &c.ut ſit ſenſus.Ille profecto ſcit quid unicuiq; perſonæ cõueniat: hoc eſt qd officiũ ſit uniuſcuiuſq;:& qd ſingulis debeamus qui didicit qd debeat patriæ & cætera:hoc é qui didicit philoſophiã moralé:q̃ nobis mõſtrat quid patriæ:qd amicis:qd parẽtibus:qd fratribus & hoſpitibus debeam⁹: qd officiũ ſit ſenatoris:qd impatoris & alia id genus multa:q̃ a philoſophicæ & elegãter a Cicerone in lib. de officiis demõſtrant. Quid debeat patriæ.Plato in lib.de repu.dicit amori reipublicæ nihil eé pponẽdũ.

Quod ſit

Quod ſit conſcripti officium:hoc eſt ſenatoris.Senatores enim patres conſcripti ſunt appellati ob eam rē: quod quum Romulus condita urbe centum uiros elegiſſet:qui reipublicæ gubernatione haberent: eos patres uel ob ætatem uel aere ſimilitudinem appellauit:uerum ſucceſſu tpis quum ciuitas opulentia & ciuium multitudine aucta eſſet ſenatorum numerus ampliatus eſt:ut antea patres ſolum appellabātur: tunc patres conſcripti ſunt omnes pari modo nominati.Officium autem ſenatoris eſt:ut nō minori cura rempublicam tueatur:q̄ filios pater:ac per hoc patres cunſcripti appellantur.

Q uo ſit amor̄ parēs:quo fr̄ amādus & hoſpes:
Q uod ſit cōſcripti:quod iudicis officiū: quæ
Partes in bellum miſſi ducis: ille profecto
Reddere perſonæ ſcit conuenientia cuiq;
Reſpicere exemplar uitæ morumq; iubebo
Doctū imitatorē & uiuas hinc ducere uoces.
Interdum ſpecioſa iocis:morataq; recte
Fabula nullius Veneris ſine pondere & arte
Valdius oblectat populū:meliuſq; moratur
Q uam uerſus inopes rerum nugæq; canoræ.
Graiis ingenium graiis dedit ore rotundo
Muſa loqui præter laudem nullius auaris.
Romani pueri longis rationibus aſſem
Diſcunt in partes centum diducere:dicat
Filius albini ſi de quincunce remota eſt.

Quæ partes in bellu miſſi ducis. Partes ducis miſſi in bellum hæc ſunt:ut bellum ſuſcipiat ob eam cām:ut ſine iniuria in pace uiuatur: parta autem uictoria cōſeruandi ſunt ii:qui nō crudeles in bellu non immanes fuerunt. Reſpicere exemplar uitæ.Hoc loco monet oportere poetam optime callere: atq; etiam conſiderare uitā & mores hominum:ut quum uelit imitari aut ſenem:aut iuuenem:aut adoleſcentem: ita eos inducat:ut eorū mores graphicæ repræſentet.Ordo autem eſt.Ego iubebo ductum imitatorē reſpicere exemplar uitæ & morum. Imitatorem: hoc eſt poetam uulentem imitari: & ſtilo repræſentare perſonas. Exemplar uitæ: conſuetudinem uitæ:hoc eſt qua conſuetudine quis uitā & mores ſuos ducat:quod & Cicero ſentit ī primo de officiis ſic inquiens.Sed quum omnia ratione atq; animo luſtraueris:omnium ſocietatum nulla eſt gratior:nulla carior:quam ea quæ cum re publica eſt:unicuiq; noſtrum cari ſunt parentes cari liberi propinqui: familiares: totaq; domus: Sed omnes omnium caritates patria una complexa eſt:pro qua quis bonus dubitet appetere mortem:ſi ſit ei prufuturus. Quo ſit amore parens:quu frater amandus. Si contentiu quædam inquit Cicero: & comparatio fiat:quibus plurimum tribuendum ſit officii: principes ſunt patria & parentes: quorum beneficiis maximis obligati ſumus: ꝓximi liberti:totaq; domus: q̄ ſpectat ī nos ſolos. Et uiuas hinc ducere uoces:ex uita & moribus quotidianis trahere orationē:id ē ita deſcribeꝛ ut ii:quos imitaꝛ uiuas uoces emittere uideantur:quaſi eos uiuos loquentes uideas. Interdum ſpecioſa iocis Hoc dicit plærunq; fabulā iocis refertam modo bene ſcripta ſit:licet uili cōſtet materia:magis ſolere ſpectaturē delectare q̄ uerſus canoros inopes rerū & ſententiarum.Ordo autem eſt.Fabula ſpecioſa iocis & recte morata:nullius: ueneris ſine pondere & arte ualdius oblectat populum:q̄ uerſus inopes rerū. Specioſa iocis:bene & elegāter iquit ſpecioſa iocis.hoc eſt quæ iocos ſpecioſos nō indecoros:aut obſcœnos contineat. Morata recte:quæ bonis moribus:ſit inſtructa:quæ a turpitudine ſit aliena. Nullius ueneris. Verū nullius gratiæ. nam Venerem poni ꝑ gratia manifeſtum eſt:ut hæc pictura nullam habet uenerem:an nullius uoluptatis:aut decoris: aut nullius impudicitiæ:ut oſtendat eā placere modo ioci ſint pudici.minimeq; procaces. Sine pōdere.ſ. ſine magnis ſenſibus & quæ futili & nō graui cōſtet materia:aut ſine pōdere:hoc eſt ſine penſitatione: quæ non ſit bene ponderata & conſiderata a ſcriptore. Et arte:quæ ſimpliciter ſcripta ſit: & modico artificio poetico. Valdius:pro ualidius:ſic etiam dicemus ualde pro ualide. Moratur:detinet:delectat.Sic perſius Sunt quos pacuuius & uerucuſa moratur Antiopa. Inopes rerum:carentes laudabili rerum inuentione: ſed tantum tinnuli. Nugæq; canoræ :inanes & uentoſæ & tinnulæ tantū ſententiis minime fultæ.Eas nugas bullatas appellat Perſius.Bullatis ut mihi nugis pagina turgeſcat. Graiis ingeniū graiis dedit ore rotūdo.Oſtēdit poeta mirum non eſſe ſi diſciplinis liberalibus a græcis Romani ſuperentur:ꝗa græci inquit aliud nihil in ſtudiis quærunt q̄ laudem.Latini uero auaritiæ dediti neglectis litteris intēti ſunt diuitiis cōparandis: ut ab iis boni uerſus non ſint expectandi. Dedit loqui: locutio græca ut loquantur. Ore rotundo:ideſt perfecto & abſoluto ſermone ſumpta metaphora a forma ſphærica hoc eſt rotunda & orbiculari quæ ſola īter alias eſt perfecta. Graiis auaris nullius p̄ter laudē:hoc eſt qui nullius rei cupidi ſunt q̄ laudis: hoc eſt ut ſtudioꝝ meritis placeāt. Aſſem diducere:ideſt diuidere. Dicat filius Albini.Mimeſis eſt.Imitaꝛ.n.calculatorē:qui rationē exigit a puero Albini.Sicq; poeta artificiuſe monet doctū imitatorem uportere mores:& quæ cōueniant unicuiq; perſonæ accommodare:quēadmodū & ipſe imitādo mores calculatori accommodat. Si de quincunce remota eſt uncia. As in ptes duodecim diuidiꝛ:& ꝑ tuto patrimunio ſiue magno ſiue paruo poniꝛ:quū eni dico. Auguſtus reliquit tiberium heredem ex aſſe:intelligo ex toto.ptes aūt aſſis hæ ſunt.Sextās quæ ſexta eſt pars aſſis:ideſt unciæ duæ.Quadrans q̄ quarta:ideſt tres unciæ.Triens quæ tertia:ideſt unciæ quattuor.Quincuns a numero eſt unciarum:hoc eſt unciæ quinq;.Semis dimidiū aſſis.Septuns a ſeptem & unciā.ſeptē unciæ.Bes dempto triente.i.unciæ octo.Dodrans dempto quadrante.i.unciæ nouem. Dextās dempto ſextante:ideſt unciæ decem.Deuns dempta una uncia:ideſt undecim unciæ: uncia aūt eſt minima pars & duodecima aſſis. Si de quincunce remuta eſt uncia. Quid ſuperat. Ait calculatur filio Albini: ſi

Vncia:quid ſuperat? poteras dixiſſe triẽs.hem
Rẽ poteris ſeruare tuam:redit uncia:quid ſit
Semis.at hæc animos erugo & cura peculi
Cum ſemel imbuerit ſperamus carmina fingi
Poſſe linẽda cedro:& leui ſeruanda cupreſſo?
Aut prodeſſe uolunt:aut delectare poetæ
Aut ſimul & iucunda & idonea dicere uitæ.
Quicqd præcipies: eſto breuis:ut cito dicta
Percipiant animi dociles teneantq; fideles.
Omne ſuperuacuum pleno de pectore manat.
Ficta uoluptatis cauſa ſint proxima ueris:
Ne quodcũq; uelit:poſcat ſibi fabula credi:
Neu pranſæ lamiæ uiuũ puerũ extrahat aluo:
Centuriæ ſeniorum agitant expertia frugis.

de quincunce remota eſt una uncia:quid ſuperat? hoc eſt quid ſupereſt:& quid reliqui eſt? reſpondet puer ſuperat triens:ideſt tertia pars aſſis.& quattuor uncias ſignificat:nam ſi ex quincunce unam unciam remoues quattuor unciæ remanent & ſuperant. Poteras dixiſſe triens:uerba pueri. Hem rem poteris ſeruare tuam:uerba calculatoris. Redit uncia quid ſit? iterum interrogatio calculatoris ad puerum.Si uncia inquit ad quincuncem additur quid ſit. Semis. uerbum pueri.Si ad quincuncem inquit unciam addas.ſit ſemis hoc eſt unciæ ſex : quæ eſt dimidia pars aſſis. At hæc animos. fieri inquit poeta non poteſt : ut qui ſtudio auaritiæ laborant poſſint carmina ſcribere digna perpetuitate . Ordo autem eſt . Speramus carmina poſſe fingi linenda cedro:& ſeruãda leui cupreſſo : quum erugo & cura peculii ſemel imbuerit animos(Legandaque ſunt cum interrogatione quæ uim habet negatiuam. Erugo : cupiditas quæ non minus hominem rodit q̃ erugo ferrum.Eſt enim erugo idem quod rubigo . Plinius libro quintodecimo loquens de amurca. Axis decocta ungi atque æramenta cõtra eruginem . Apud Iuuenalem illic . Si reddat ueterem cum tota erugine follẽ.docuimus eruginem etiam ex auctoritate Victruuii genus eſſe coloris quam uocant erucam: eamque dicit effici : quum doliis ſarmenta collocantes aceto ſuffuſo ſupra ſarmẽta collocant lamellas æreas deinde eas operculis obturant:ne ſpiramentum obturata emittant : poſt certum tempus aperientes inueniunt ex lamellis æreis eruginem: quam ut dixi appellant erucam . Verum & Plinius libro trigeſimoquarto:capite undecimo & duodecimo multa diſputans de erugine docet ipſam fieri ex eo lapide : quo æs decoquitur : eamq; medicamentis adhiberi.Sic & cornelius celſus. Linenda cedro:quæ mereantur oleo cedrino perungi: ut perpetuo durent:cedro enim tanta uis eſt:& præcipue quæ in ſyria naſcitur : ut in ægypto corpora hominum defunctorum perfuſa eius liquore:qui ex ligno modo aquæ fluit ſeruentur.Libri auctore Victruuio oleo cedrino tincti non timent tineas nec cariem : unde eſt illud Martialis Cedro licet ambules perunctus . Perſius . Nec digna locutus:ubi de cedro plura diximus. Leui cupreſſo:hoc eſt arca cupreſſina : nam libri ut perpetuo durent aut cedro illinuntur:aut in arca cupreſſina includuntur:talem enim materiam reformidant tineæ.

Leui:leuigata & polita:qua ſignificatione accipitur : quum habet primam longam. Aut prodeſſe uolunt.Hoc loco Horatius oſtendit poetas tria carminibus ſuis præſtare ſolere:aut enim ſcribunt ad utilitatem legentium:aut uoluptatem:aut reuera ad utrunque:mouent enim uicia fugienda & uirtutes eſſe ſectandas:unde Virgilius ſecundum hoc præceptum monet in ſexto uenditores patriæ puniri:contra præmia defenſoribus ſolui. Quicquid præcipies eſto breuis; præcepta quibus ad bene uiuendum formamur breuia eſſe debent:quo facilius appræhendantur:& fideliter retineantur. Omne ſuperuacuum:ratio eſt breuia eẽ oportere præcepta:quæ ſi longa ſint non aliter ex domicilio mentis exeunt:quam ex ſtomacho nimia ciborum repletio. Ficta uoluptatis cauſa.Quæ inquit cauſa uoluptatis finxeris eiuſmodi ſint ut a ueritate nõ reſiliant ut uideantur uerisſimilia:hocque ad illud ſpectat aut delectare poetæ. Ne quodcunque uelit poſcat ſibi fabula credi:ne fabula ſit ea impudentia:ut exigat ſibi credi quodcunq; uelit:hoc eſt res etiam falſiſſimas:& quæ ab omni ueritate ſint penitus auerſæ:ut illud de quo ante delphinum in ſiluis appingit:fluctibus aprum. Vnde Virgilio:ut diximus ante obiicitur demutatione nauium in nymphas . Et quod dicit per aureum ramum eſſe deſcenſum ad inferos:& q̃ Iris Didoni comam ſecuerit. Obiicitur etiam illud in.xii. Poſcit equos:gaudetq; tuens ante ora frementes Pilumno quos ipſa decus dedit orithyia:quomodo enim fieri potuit ut equi pilumno traderentur qui erat in Italia:quum orithyia Athenienſis fuerit filia Erechthei & a Borea in Thraciam rapta? Neu pranſæ lamiæ uiuum puerum extrahat aluo : ideſt non fingat fabula tale argumentum : quod nulla ex parte eſt credibile : uidelicet a lamia puerum eſſe deuoratum : & eundem ex aluo eius uiuum extractum . Talia enim ad infantes terrendos ſolent commemorari a nutricibus. Lamiæ . Lamias antiqui puerorum uoratrices nominarunt . unde Apuleius libro primo de aureo Aſino . At ille odore ſpurciſſimi humoris percuſſus quo me lamiæ illæ infecerant aſpernatur. Apud Philoſtratum libro quarto multa ſit mentio de lamiis . Sunt inquit ad amorem & uenerem pronæ & humanas carnes uehementer expetunt : uenereorum cupidine alliciunt eos:quos cupiunt poſtea deuorare . Centuriæ ſeniorum agitant expertia frugis . ratio quare talia fabula mente inania non ſint ſcribenda. Senes enim Romani odio habent proindeque exagitant & perſequuntur poemata inutilia uti expertia frugis : ideſt inania uana:& ſine utilitate : quum nihil boni contineant : per centurias autem ſeniorum intelligit ſenatores a cẽtenario numero.Nam Romulus condita urbe centũ:ut añ diximus elegit uiros qui curã reipu.gererẽt : eoſq; patres appellauit:aut ob uenerationem:aut q̃ nõ minori cura rempubli.quã filios parentes tueri deberent.

Celſi rammes.

Celſi ramnes. Senſus eſt. Senes grauitate carminis: quod aliquam frugem & utilitatem præ ſe fert delectantur. Celſi uero ramnes: hoc eſt equites ipſi auſtera poemata. ideſt nimis grauia & ſeuera non amant: ut celſi epitheton ſit ramnium. Tres enim: ut tradit Varro initio urbis fuere tribus: Luceres: Tatienſes: Ramnes: dictæ ramnes a Romulo. Tatienſes a Tatio: Luceres a Lucumone: aut Celſus nomen eſt poetæ: ut ſit ſenſus Equites contemnere poemata auſtera celſi poetæ: quem in ſecunda epiſtola ut imperitum poetam notat. Quid mihi Celſus agit monitus: multumq; monendus Priuatas ut quærat opes. & tangere uitet Scripta palatinus quæcunq; recepit Apollo: furabatur enim carmina aliena & pro ſuis edebat: de quo Ouidius mentionem facit in primo libro de põto. Quæ mihi de rapto tua uenit epiſtola celſe: Protinus eſt lachrymis humida facta meis. Remnes.

Celſi prætereunt auſtera poemata Ramnes.
Omne tulit punctum qui miſcuit utile dulci:
Lectorem delectando pariterq; monendo.
Hic meret æra liber ſoſiis: hic & mare tranſit:
Et longum noto ſcriptori protogat æuum.
Sunt delicta tamen quibus ignouiſſe uelimus.
Nã neq; corda ſonũ reddit quem uult manus, (& mẽs
Poſcẽtiq; grauẽ pſæpe remittit acutũ:
Nec ſemper feriet: quodcũq; minabitur arcus:
Verũ ubi plura nitẽt in carmine: nõ ego paucis
Offendar maculis: quas aut incuria fudit:
Aut humana parũ cauit natura. qd ergo eſt?
Vt ſcriptor ſi peccat idem librarius uſq;
Q uãuis ẽ monitus: uenia caret: & citharœdus

Omne tulit punctum qui miſcuit utile dulci. hoc dicit poetam illum habitum eſſe omnium iudicio perfectum qui utrunque i poemata ſuo complexus fuit utile ſcilicet & iucundum. unde illud eſt apud Cice. in ſecunda tuſcula. Lectionem ſine ulla delectatione negligo. Vtile: hoc eſt doctrinam quæ profit. Dulci: iucunditatem elegantiamque ſermonis intelligit: quæ multum delectat: aut reuera qui carmine ſuo complectitur materriam utilẽ iucundam & delectabilem iuxta illud quod paulo ante dictum eſt: aut prodeſſe uolunt: aut delectare poetæ: aut ſimul & iucunda & idonea dicere uitæ. Qui miſcuit utile dulci: qui profuit & delectauit. Omne punctum hoc eſt ſuffragia oium hominum: punctum aũt iõ dixit: quod apud antiquos ſuffragia puncto notabantur in tabella. unde Cice. in tertio de legibus probat magis ſuffragia quæ uoce fiunt q̃ quæ in tabellis dantur: unde leges tabellariæ dictæ ad ſuffragia pertinent: In ſecunda Tuſculana ait. Honores omnium ſingulis punctis colligebant: ætate autem noſtra alia etiam ratio ferendorum ſuffragiorum inuenta eſt: ut non ſolum per ſcripturam & puncta: ſed etiam per calculos & pilulas lineas ferantur demiſſas in pyxides: unde dicimus ſuffragabor tibi: hoc eſt ſuffragia mea tibi feram: & ius ſuffragandi plebeis ademptum eſt: hoc eſt ne poſſint ferre ſuffragia. Geometræ ut docet Cicero in academicis dicunt punctum eſſe quod nullam magnitudinem habeat: extremitatem & quaſi libramentum in quo nulla omnino craſſitudo ſit. Hic meret æra liber: hic inquit liber qui prodeſt & delectat meretur æra Soſiis id eſt lucrum meretur & affert Soſiis: qui cum ut notiſſimi bibliopolæ uendunt: nam Soſii fratres fuerunt temporibus Horatii bibliopolæ celeberrimi: de quibus etiam in epiſtolis mentionem facit poeta. Vertũnum ianumque liber ſpectare uideris: Scilicet ut proſtes Soſiorum pumice mundus. Hic & mare tranſit tam gratus inquit eſt: ut non ſolum in precio ſit romæ: ſed etiam in locis tranſmarinis & longinquis.

Prorogat æuum longum: facit ut nomen ſcriptoris opinabilis & iam uirtute ſua illuſtrati in longũ æuũ extendatur. Sunt delicta tamen: ne poetæ ob tam arctas ſcribendi leges in deſperationem ueniant & ſtudia deſerant ait Horatius tamen apud poetas eſſe delicta quibus poſſit ignoſci neque: enim inquit fieri poteſt ut aliquando non erremus: quod probat exemplo cytharœdi & ſagittarii. quorum uterq; in arte ſua ſæpe fallitur: nec eo peruenit quo mens & manus tendit. Poſcentiq; grauem perſepe remittit acutum. Corda inquit ſæpe remittit ſonum acutum: quum ipſe cytharœdus poſcat & uelit grauem: & tamen ob talem errorem non eſt contemnendus ſic & poeta ſiquando in carminibus ſuis peccat contẽnendus non eſt.

Nec ſemper feriet: fieri inquit non poteſt ut omnes ſagittæ in ſcopum ſemper perueniant. Schemate prouerbiali oſtendit fieri non poſſe ut aliquando non peccetur. Verum ubi plura nitẽt: monet iniquum eſſe offendi paucis maculis: quum plura ſint bona in carmine. Quas aut in curia fudit duabus cauſis oſtendit peccari in carmine aut negligentia aut defectu naturæ: nemo enim a natura poteſt eſſe perfectus. Nec omnia poſſumus omnes: eſt autem Incuria negligentia quædam quæ curam non habet: dicitur enim ab in & cura Cauit: uitauit. Quid ergo eſt? quid accuſandum. ergo eſt: ſi erroribus ignoſcendum cenſes? Si crebro inquit in eodem errore uerſabitur: tunc dignus uenia non erit. Vt ſcriptor ſi peccat idem librarius. Ordo eſt. Sic poeta qui ceſſat ſit mihi cherilus ille hoc eſt malus qualis fuit Cherilus ille: quem bis aut ter bonum miror cum riſu: & idem indignor: ut ſcriptor librarius caret uenia ſi peccat idem uſque: quamuis eſt monitus & ut cytharœdus ridetur qui ſemper oberrat eadem corda. Chorda oberrat eadem. Schemate prouerbiali oſtendit poeta eos contemni ſolere qui crebro eadem in re peccant:

Scriptor librarius: bene additum eſt librarius: ut intelligas ſcriptorem librarium qui alienos libros tranſcribit: quum omnino ſcriptor apud ueteres diceretur omnis qui aliquid ſcripſiſſet & compoſuiſſet ut alibi ſcriptor honoratum ſi forte reponis Achillem: librarium autem dicimus qui alienos libros excribit. Si peccat idem: ſi in eodem errore uerſatur. Vſque: continue iugiter.

Ridetur:contemnitur. Sic mihi qui multum ceſſat fit Cherilus ille:poeta inquit malus fit mihi cheri Cherilus lus ille : hoc eſt a me Cherilus ille iudicatur: quem bis terq; bonum cum riſu miror : ut per hoc malum poe tam intelligat : & ideo indignum uenia. Qui multum ceſſat: qui ſæpe deficit & peccat in carmine. Nam Cherilus poeta fuit qui Alexandrum magnum ſecutus bella eiuſdem deſcripſit. Huius ut refert Porphyrio omnino ſeptem uerſus laudabantur : cui Alexander dixiſſe fertur multum malle ſe Therſitem Homeri eſ ſe q̄ Cherili Achillem : & licet malus fuerit poeta : tamen ab Alexandro pro ſingulis uerſibus ſingulos Phi lippos accepit. De quo ita meminit poeta in prima epiſtola ſecundi libri. Gratus Alexandro regi magno fuit ille Cherilus : incultis qui uerſibus & male natis rettulit acceptos regale numiſma Philippos. Quem bis terque: quem ſcilicet Cherilum bonum bis & ter miror cum riſu & idem indignor. ſcilicet ꝙ in tanto uerſuum numero duos aut tres tantum bonos fecerit.

Ridetur;chorda qui ſemper oberrat eadem,
Sic mihi qui multum ceſſat fit cherilus ille:
Q uem bis terq; bonum cum riſu miror:& idē
Indignor:q̄doq; bonus dormitat Homerus.
Verū oper: longo fas eſt obrepere ſomnum.
Vt pictura poeſis erit:quæ ſi propius ſtes
Te capiat magis:& quædā ſi longius abſtes.
Hæc amat obſcurū:uolet hæc ſub luce uideri
Iudicis argutum quæ non formidat acumen.
Hęc placuit ſemel.hæc decies repetita placebit.
O maior iuuenū.quis & uoce paterna
Fingeris ad rectū & per te ſapis:hoc tibi dictū
Tolle memor.certis mediū & tolerabile rebūs
Recte concedi.conſultus iuris & actor
Cauſarum mediocris abeſt uirtute diſerti
Meſſalæ:neſcit quantum Caſſellius Aulus:
Sed tamē in pretio eſt. mediocribꝰ eſſe poetis
Non homines:nō dii;non cōceſſere columnæ.

Quandoque bonus dormitat Homerus. Subiectio eſt : non eſſe mirandum ſi poetæ peccent quando & Homerus nonnunq̄ in carmine ſuo defecerit:ſed excuſatiōem inquit meretur : quia in longo opere mirandum non eſt ſi magnitudini carminis ſui in omnibus non reſponderit. Nā quadraginta octo uolumina compoſuit quæ in Iliadē & Odyſſeam diuiſit:unde eſt illud Quintiliani libro decimo. Auctores nonnunquam fatigantur. Quum Ciceroni dormitare interim Demoſthenis oratio: uerum etiam Homerus ipſe uidentur. Summi enim ſunt:homines tamen.

Vt pictura poeſis erit. Poeſis inquit non erit diſſimilis picturæ. Nam poeticæ & pictura plurimum cognitionis inter ſe habent:unde Simonides auctore Plutarcho. Picturam tacitam poeſim appellat. Poeſim autem loquentem picturā. Eſt autem ſenſus:quemadmodum quædam pictura ſi de proximo inſpiciatur pulchra uidetur: & alia ſi longe:quia uitia non ita appareant: ita & poema aliud ſemel lectum placet: hoc eſt primo aſpectu: & ipſa nouitate arridet:mox repetitum ſordeſcit:quū in eo diligentius inſpicientibus multa inconcinne facta depræhendantur. Aliud ſæpius repetitum placebit : quod enim recte factum eſt : quanto magis inſpicitur:tanto magis delectat & placet. Hæc amat obſcurum:alia inquit ſiue pictura ſiue poeſis ut mala amat obſcurum:exigit oculis:non meretur in lucem prodire. Sicque oſtendit non omnibus poeticen profitentibus datum eſſe:ut omnes pari elegantia & bonitate poemata ſua ſcribant:quum alii indocte:& alii docte id faciant. Volet hæc ſub luce uideri iudicis argutum quæ non formidat acumen : alia inquit pictura cui nihil deeſt:hoc eſt quæ ita graphice facta eſt:ut acutum iudicem non timeat:in lucem uolet proferri. Sic & carmina quæ ad unguem facta ſunt:quum cenſuram arguti iudicis non formidant cupient innoteſcere: ut exponas hæc pro alia. Hæc placuit ſemel:alia ſemel tantum placuit. Et alia decies repetita placebit: hocq; Piſones poteſt referri tam ad picturam quam ad poeſim. O maior iuuenum : hinc cognoſcimus tres fuiſſe piſones duos fratres & patrem eorum tempore Horatii : hoc loco igitur maiorem ex fratribus alloquitur quaſi qui interrogaſſet nunquid poeta poſſit eſſe mediocris : negat ergo ita poetam dici poſſe mediocrem ut in certis rebus mediocres appellamus & tolleramus. Nam in iure ciuili mediocriter doctus laudatur : uerum in arte poetica non ita : oportet enim poetam omni ex parte eſſe perfectum : non mediocrem. Senſus eſt & ordo. O maior iuuenum licet inquit & monitis paternis : & per te ipſum ſapias : & ad uirtutem formeris : tamen memento tollere tibi hoc dictum meum & habere in mente tua. Fingeris: formaris. Ad rectum : ad uirtutem : Perſius. Sed recti finemque extremum quæ eſſe recuſo : Euge tuum & belle. Horatius. Rectique cultus pectora roborant. Medium : mediocritatem. Conſultus iuris & auctor mediocris cauſarum : hoc dicit : iuriſconſultus mediocris : licet longe abſit a uirtute & ſcientia Coruini Meſſalæ optimi oratoris :& item Auli Caſſellii optimi iuriſconſulti : tamen in precio eſt : ſed non Meſſala ita eſt poeta mediocris. De Meſſala Coruino : ita meminit Quintilianus. At Meſſala nitidus & candidus: Caſſelliꝰ & quodam modo præ ſe ferens in dicendo nobilitatem ſuam. Neſcit quantum Aulus Caſſellius : hoc eſt tantum : quantum ſcit Caſſellius. Nam is ut diximus optimus fuit iuriſconſultus : de quo ita refert Valerius. Sæuola clariſſimus legum Vates certiſſimus quotienſcunque de iure prætorio conſulebatur ad Furium & Caſſellium : qui huic ſcientiæ deditì erant conſultores reiiciebat. Non conceſſere columnæ : non ipſa auditoria : ea enim extruebantur in domibus nobilium. Iuuenalis. Frontonis plantani conuulſaque marmora clamant ſemper : & aſſiduo ruptæ lectore columnæ.

Vt gratas

Vt gratas inter menſas ſymphonia diſcors. Quemadmodum inquit inter grata conuiuia mali cantores aut unguenta craſſa & papauer cum melle ſardo offendunt conuiuas: qui ſine iſtis optime cœnare poterant: Sic poema quod inuentum & comparatum eſt ad delectandum: ſi paulum receſſit a ſummo: uergit ad imum: ſicque diſcors eſt: ac per hoc offendit auditores. Sicque monet oportere poetas omni ex parte eſſe perfectos: minimamque rem diſcordantem facere ut poeta malus iudicetur. Symphonia: græcum eſt: latini concentum uocant. Concentus uero concordia quædam eſt: Concordia autem ex diſcrepantibus Sympho-nia.

Vt gratas inter menſas ſymphonia diſcors
Et craſſũ unguentũ & ſardo cũ melle papauer
Offendunt: poterat duci quia cœna ſine iſtis:
Sic animis natũ inuentumq; poema iuuandis
Si paulum ſummo deceſſit: uergit ad imum.
Ludere qui neſcit cãpeſtribus abſtinet armis:
Indoctuſq; pilæ: diſciue: trochiue quieſcit:
Ne ſpiſſæ riſum tollant impune coronæ.
Qui neſcit uerſus tamẽ audet fingere: quidni?
Liber & ingenuus: præſertim cenſus equeſtrẽ
Summam nũmorũ: uitioq; remotus ab omni?
Tu nihil inuita dices facieſque Minerua.

donec diſcrepant fieri nunquam poteſt: quod uero diſcrepat neque eſt concors: concinere nequit: unde eleganter ait Symphoniam diſcrepantem hoc eſt quum in ea non ſit cõcordia auditorem offendere. Nunquam enim ex graui & acuto dum diſcrepant harmonia conflatur.

Vnguentum craſſum: ruditer confectum: ac per hoc non boni odoris. Eſt autem unguẽtum quod ad uoluptatem tantum comparatur: quæ enim ulceribus & plagis adhibentur non unguẽta ſed medicamina ſeu medicamenta appellantur. Vnguẽtũ. Medica-mentum Papauer cum melle ſardo: hoc loco uidetur ſignare placentam: cuius confectioni papauer cum melle additur: unde Martialis. Dulci placenta ſordidam linit mappam. Horatius pane egeo iam mellitis potiore placentis. Sardo: mel enim ſardum & corſicum boni ſaporis non eſt: hocque ratione herbarum & florum Sardum mel. amarorum: quos apes depaſcuntur: unde eſt illud Virgilii. Sardois uideor tibi amarior herbis. Sine iſtis ſcilicet concentibus & unguentis craſſis. Animis iuuandis: hoc ad id refertur. Aut prodeſſe uolunt aut delectare poetæ. Si paulum ſummo deceſſit: ſi exiguum a perfectione deficxit ad imum ſe uertit. Ludere qui neſcit campeſtribus abſtinet armis. Hoc ne ſine indignatione poetæ dicitur: prudentius inquit fit ab iis qui peritiam certaminum campeſtrium aut aliorum ludorum non habentes eorum exercitatione abſtinent: ne a ſpectatoribus rideantur: q̃ a poetis qui licet artem poeticam non calleant: uerſus tamen facere audent: ac per hoc poeta monet: a nemine eam artem exerceri debere: quam non ꝓbe nouerit. Armis campeſtribus: certaminibus: quæ in campo martio ad milites exercendos committebantur. De quibus ſic Strabo in quinto. Campi martii admirabilis magnitudo: & currules pariter curſus: & alia equeſtria certamina expedita ſuppeditat. Nec minus tam multis pilam: circulum: paleſtram exercitatione tractantibus: unde alibi in epiſtolis: Scis quo clamore coronæ prælia ſuſtineas campeſtria. Diſciue. Diſculatus & planus fuit lapis quo ſe exercebant græci illum in ſublime iactantes. ubi & uires & ars oſtendebatur: Ouidius in decimo metamorpho. Latique ineunt certamina diſci. Quem prius aerias libratum Phœbus in auras miſit: & oppoſitas diſiecit põdere nubes. Recidit in ſolidam longo poſt tempore terram pondus: & exhibuit iunctam cum uiribus artem. Trochi: rotæ: quo ludo pueri exercebantur. Trochos enim græce reuolutionem & rotam ſignificat: unde τροχηλατος locus dicitur ubi agitatur rota. De quo genere ludi intellexit Ouidius in primo metamorpho. Hic iuuenum quicunque manu: pedibuſue: rotaue uicerat: niſi Ouidius per rotam intelligit certamen currule. Diſcus Coronæ: ſcilicet hominum: hoc eſt cœtus ipſi hominum: corona enim ponitur ſæpe pro multitudine ut in epiſtolis. Scis quo clamore coronæ prælia ſuſtineas campeſtria Coronam appellamus quam in capite geſtamus. Coronã item in fabricis & parietibus dicimus q̃ i ſuperiore parte ædificii ornatus cauſa totum opus cingit. Tollãt riſum: in riſum cõcitentur: ac ꝑ hoc contemnãt.

Impune paſſim: ut alibi. Sed mente recepta Obturẽ patulas impune legẽtibus aures. Iuuenalis. Impune ergo mihi recitauerit ille togatas? Quidni? liber & ĩgenuus? Verba defendẽtis poetas ironice. Cur inq̃t nõ audeat ſcribere carmina quũ liber ſit atq; ingenuus atq; ẽt diues & potens? & bonus? q̃ſi iis etiã errantibus liceat ſcribere poemata: uitiaq; eorum diſſimulanda ſint: ſicq; ridet nobiles romanos q̃ etiam mala ſcribentes carmina gaudẽt laudari: unde alibi poeta ſcribet mala carmina uecors laudato. Liber: nõ ſeruus. Ingenuus: is dicit̃ ingenuus qui ut ſtatim natus eſt liber eſt: ſiue ex duobus ingenuis matrimonio conſtãte editus eſt: ſiue ex libertinis duobus: ſiue ex altero libertino & altero ingenuo. Hæc ex iuſtiniani inſtitutionibus.

Præſertim cẽſus ſummam equeſtrẽ nummoꝝ: ſermo figuratus: ut cenſus ſit participiũ ideſt habens cenſum ſũmæ æqueſtris: q̃ erat quadringẽtorũ ſeſtertium. Vitioq; remotus ab omni: nõ exponas ab omni uitio poetico: quo ſi careret merito poſſet ſcribere: ſed q̃ uitiis nõ labores: ac ꝑ hoc ſit bonus. Tu nihil inuita: uerba ſunt ad Piſonem concludit nihil ab eo ac ꝑ hoc a quouis fieri debere: ad qđ nõ ſit a natura accommodatus ac ꝑ hoc poemata nõ eſſe ſcribenda reluctante natura: ad id reſpiciens quod ſenſit Democritus natura magis conſtare poetam q̃ arte. Inuita minerua: repugnante natura hoc eſt niſi ſciueris facer̃: nam minerua artibus ingeniiſq; hominũ præeſſe dicit̃: unde ſapienter Cicero ait libro primo officiorũ. Neque enim attinet naturæ repugnare: nec quidquam ſequi quod aſſequi nequeas. Ex quo magis emergit quale ſit decorũ illud. ideo quia nihil decet inuita (ut aiunt) minerua obſtãte ideſt aduerſante & repugnãte natura.

Id tibi iudicium eſt ea mens. Scio inquit id iudicium eamq; mentem tibi eſſe o piſo: ut nihil dicas faciaſue inuita Minerua: hoc eſt refragante natura & ingenio: Locutio eſt prouerbialis. Siquid tamen olim. Conſulit nihil edendum quod non ſit prius a peritiſſimis ſtudiorum æſtimatoribus diligenter conſideratum. Nam Metius Tarpa diligentiſſimus fuit carminum æſtimator temporibus poetæ: de quo alibi. Sub Iudice Tarpa. Et patris: ſcilicet tui. Et noſtras: de ſe dicit Horatius. Neſcit uox miſſa reuerti. Alibi in epiſtolis. Et ſemel emiſſum non eſt reuocabile uerbum. Siluestres homines ſacer. Hoc loco Horatius ex quo præcepta dedit quid poetis agendum ſit: ut boni perfectiq; habeantur oſtendit ex relatiõe priſcorum uatum quanti meriti exiſtant poemata docens multa ex iis bona haberi: proindeque in precio eſſe habeuda: quando Apollo lyræ & cantus auctor fuerit. Sicque argumentum eſt. id nõ debere uideri pudendum homini: quod dii facere non erubuere. Ait enim primo Orpheum genere Thracem Oeagri filium tautum doctrina melodiaque: ac poeſi excelluiſſe: ut homines uitam more ferarum diſperſim in ſiluis agẽtes bonis moribus inſtituerit: feceritque ut in unum congregarentur ſimulq; habitarent: unde locus datus eſt fabulæ eum ſuauitate cantus feras & arbores ad ſe audiendum allicere: mox idem factum ab Amphione Thebano: is enim conditis Thebis homines per pagos paſſim habitãtes ad colendam ciuitatem beneficio carminum induxit: unde & fabula locũ inuenit Thebarum Mœnia ab Amphione extructa fuiſſe ſaxis ad ſonũ lyræ in fabrica ſe componentibus. Siluestres: Siluas colentes. Sacer & interpres deorum: Propter auguria quorum fuit peritiſſimus: unde Plinius in ſeptimo. Auguria ex auibus inuenit Caria quo Caria appellata. Adiecit ex cæteris animalibus Orpheus. Deterruit cædibus. ſcilicet hominum: ne inter ſe ſæuirent & cæderent. Victu fœdo: uita agreſti quum ſiluſtribus pomis & glandibus ueſcerentur. Ob hoc: quia ex ſilueſtri ad mitem uitam homines traduxerit. Dictus & amphion. Ordo eſt. Et Amphiou conditor urbis thebanæ dictus eſt mouere ſaxa ſono teſtudinis: filius fuit Iouis & Anthiopæ artis muſicæ adeo peritus ut ſono cytharæ ſaxa adſtruendos muros Thebanum traxiſſe dicatur. Statius in primo Thebaidos: penituſq; ſequar quo carmine muris iuſſerat Amphion tyrios accedere montes. Plinius ait libro ſeptimo hunc primum artem muſicam inueniſſe: tuſtudinem autem appellat Cytharam: q; Mercurius primus ſibi ex reſtudine cytharam fecerit: quam mox Apolloni dono dedit: quum ab eo contra caduceũ accepiſſet. Ducere: ſcilicet ſaxa. Fuit hæc ſapientia quoudam: Priſcis inquit te iuporibus quum homines rudes admodum eſſent. Sapientia hoc eſt uiri ſapientes: quales fuere pythagorei hoc mortalibus præſtiterunt: ut carminibus præcepta quædam traderent: ut ſcilicet docerent quæ priuata quæue publica eſſent habenda: quæque eſſent ſacra & quæ prophana: ciuitates deinde conderent. Diſperſos homines in ſocietatem uitæ conuocarent: eoſque primo domiciliis mox coniugiis coniũgerent; unde Cicero in tertio Tuſculanarum ſic ſcribit de pythagoreis. Nam quum carminibus ſoliti illi eſſe dicantur: & præcepta quædam q̃ occultius tradere & mentes ſuas ad cogitationum intentionem cantu fidibuſque ad tranquillitatem traducere: grauiſſimus auctor in originibus dixit Cato morem apud maiores hunc epularum fuiſſe: ut deinceps qui accubarent canerent ad tibiam clarorum uirorum laudes atque uirtutes. Ex quo perſpicuum eſt & cantus tum fuiſſe reſcriptos uocũ ſonis & carmina quamquam id quidem etiam duodecim tabulæ declarant condi iam tunc ſolitum eſſe carmen: quod ne liceret fieri ad alterius iniuriam leges ſanxerunt: quæ omnia hoc loco poeta tangit: ſicq; poeticam laudat utpote ex qua multa bona manauerint. Concubitu prohibere uago: dare iura maritis: hoc dicit carminibus philoſophos præcepta tradidiſſe quibus docerent adulteria fugienda & coniugia inſtituenda. Dare iura: ponere leges & fœdera quæ maritis eſſent ſeruanda. Illud autem ſciendum dici maritos & maritas hoc eſt uiros & uxores: quo uerbo utrunque ſignificatum hoc loco eleganter complexus eſt. Moliri: condere. Leges incidere ligno. Bene autem ligno dicit quia antiqui in tabulis æreis non incidebant leges: ſed roboreis tantum: unde adhuc Athenis auctore Porphyrione tabulæ legum axones appellantur: αξοy enim tabulam ſignificat: poſtea in ære cœperunt Romani incidere quæ in parietibus fori figebantur: unde eſt illud Virgili. in ſexto. fixitque leges precio atque refixit.

Sic honor. per hunc inquit modum poetæ in ſumma cœpti ſunt haberi ueneratione. Poſt hos inſignis Homerus: ſubaudi fuit. Poſt hos: ſcilicet Orphæum & Amphiona. Nam conſtat Homerum & Heſiodum iiſdem fere temporibus ætatem egiſſe Siluiis Albæ regnantibus auno. c. lx. ante Romam conditam. Hæc Gellius ex comicis annalibus Cornelii nepotis.

Id tibi iudicium eſt ea mens: ſiquid tamen olim
Scripſeris in Metii deſcendat iudicis aures:
Et patris: & noſtras: nonũque premat̃ in annũ
Membranis intus poſitis delere licebit
Quod non edideris: neſcit uox miſſa reuerti.
Silueſtres homines ſacer interpreſq; deorum
Cædibus & uictu fœdo deterruit Orpheus.
Dictus ob hoc lenire tigres rapidoſq; leones:
Dictus & amphion thebanæ conditor urbis
Saxa mouere ſono teſtudinis: & prece blanda
Ducere quo uellet: fuit hæc ſapientia quõdam
Publica priuatis ſecernere: ſacra prophanis:
Concubitu prohibere uago: dare iura maritis:
Oppida moliri: leges incidere ligno:
Sic honor: & nomen diuinis uatibus: atq;
Carminibus uenit: poſt hos inſignis Homerus

Tyrtheuſq;

Tyrtheuſq; mares animos in martia bella
Verſibus exacuit.dictæ per carmina ſortes.
Et uitæ monſtrata uia eſt.& gratia regum
Pieriis tentata modis:luduſq; repertus.
Et longorum operum finis:ne forte pudori
Sit tibi muſa:lyræ ſolers & cantor Apollo.
Natura fieret laudabile carmen:an arte
Quæſitũ eſt:ego nec ſtudiũ ſine diuite uena:
Nec rude quid ꝓſit uideo ingeniũ:alterius ſic
Altera poſcit opem res:& coniurat amice.

Tyrtheuſq; mares animos. Hic eſt Tyrtheus ille Athenieñſis Archimbroti filius poeta Claudus & Luſcus quem Athenienſes Lacedæmoniis bellum aduerſus meſſenios gerentibus in eorum contemptum belli ducem miſerunt:quum cognoſcerent Apollinis oraculo Lacedæmonios monitos ut a ſe ducem peterent: qui tribus præliis fuſus eo uſq; deſperationis Lacedæmonios adduxit ut ad ſupplemẽtum exercitus ſeruos ſuos manumitterent:iiſq; interfectorum matrimonia pollicerentur:ut non numero tantum amiſſorum ciuium ſed & dignitati ſuccederent. Sed reges Lacedæmoniorum ne contra fortunam pugnando maiora detrimenta ciuitati infligerẽt reducere exercitum uoluerunt: ni interueniſſet Tyrtheus qui compoſita carmina exercitui pro contione recitauit:in quibus ortamenta uirtutis:damnorum ſolatia: belli conſilia conſcripſerat. Itaque tãtum ardorem militibus iniecit:ut non de ſalute:ſed de ſepultura ſoliciti teſſeras inſculptis ſuis & patrum nominibus dextro brachio deligarent:ut ſi omnes aduerſum prælium conſumpſiſſet:& temporis ſpacio confuſa corporum liniamenta eſſent: ex indicio titulorum tradi ſepulturæ poſſent. Itaque tantis animis concuſſum eſt ut raro unquã cruẽtius prælium fuerit: ad poſtremum tamen Lacedæmoniorum uictoria fuit. Lege Iuſtinum in tertio. Scripſit ut auctor eſt Suidas politiã Lacedæmonioꝝ:& præcepta moralia per elegias:ſcripſit etiam cantus bellicos libris quinq;:unde ſcribit Plutarchus Cleomenem interrogatum aliquando:qualis ſibi poeta uideretur Tyrtheus:reſpondiſſe bonũ ad iuuenum amicos incitandos: Illius enim carminibus permoti tanquam aliquo furore correpti nullis parcentes periculis in pugnas ruũt:unde bene ait poeta Tyrtheuſque mares animos in martia bella uerſibus exacuit. De eo ſic Quintilianus libro decimo. Quid Horatius fruſtra Tirtheum Ho[m]ero ſubiungit? Athenienſes Tyrtheum:ut ſcribit Laertius mentis impotem dixerunt. De Tyrtheo meminit & Strabo in ſexto: cuius & uerſus elegantiſſimos refert. Dictæ per carmina ſortes: reſponſa inquit quæ dabantur a diis uerſibus cõſtabant:ut illud. Aio te eacida romanos uincere poſſe. Et illud quod cecinit pythia uates Theſeo ut recitat Plutarchus: quo iuſſit ne cum muliere coiret priuſquam Athenas accederet:quod huiuſmodi fuit. Neue prius uir magne pedem qui prominet utri Soluas:Cecropidum quam ſacram acceſſeris urbem. Vbi obſeruandum eſt a Pythia pedem dictum eſſe pro genitali quod prominet utri:hoc eſt prominet ex uentre. Et uitæ monſtrata uia eſt: carminibus inquit etiam uiuendi ratio monſtrata eſt:poetæ enim uerſibus ſuis non aliter q̃ philoſophi bene uiuendi rationem oſtendunt. Cicero ſcribit in quarta Tuſculana. ut ante dictum eſt Pythagoreos ſolitos carminibus præcepta quædam q̃ occultius tradere & mentes ſuas ad cognitionum intentionem cantu fidibuſque ad tranquilitatem traducere. Via:ratio. Et gratia regum pieriis tentata modis. Carminibus inquit ſuis poetæ amicitiam:& beniuolentiam principum meruerunt ut Virgilius auguſti amicitiam meruit Horatius Mecœnatis. Statius Domitiani:ut per hoc oſtendat nemini ſtudium poeticum eſſe faſtidiendum: quãdo ex eo multa commoda habeantur:quæ non minus ad communem omnium q̃ ad poetarum utilitatem pertinent. Modis pieriis:cantibus poeticis:modi enim pro cantibus & modulationibus ponuntur. Liuius libro ſeptimo ab urbe condita. Ludiones ex etruria acciti ad tibicinis modos ſaltantes haud indecoros motus dabant. Tentata:acquiſita. Luduſq; repertus:hoc dicit Ludos ſcænicos inſtitutos eſſe propter poetarum fabulas quæ in ſcæna ſumma arte & ludo agebantur:adhibitis canticis & tibicinibus. Et longorum operum finis:ſubaudi a ſuperiore repertus eſt:ut ſit ſenſus. Repertum eſt beneficio carminum quem finem & euentum habuerint longa opera & longi labores: quales fuere Aeneæ: quales Vlyſſis:quales Iaſonis:quales Etheoclis & Polynicis:ac per hoc oſtendit per poetas longa rerũ ueterum monumenta ad noticiam noſtram peruenire. Ne forte pudori Sit tibi muſa: ne forte inquit o piſo erubeſcas numerari inter poetas tanquam ſtudium poeticum ſit ſordidum: illud ſcies Apollinem non puduiſſe arti muſicæ operam dare: conſtat enim eum muſices fuiſſe inuentorem: unde eſt illud Ouidii in primo metamorpho. Per me concordant carmina neruis. Natura fieret laudabile carmen: an arte Quæſitum eſt. Quæſitum inquit eſt, Natura ne plus ad ſtudium poeticum conferat an ars: uerum ego id ſentio conſumatum poetam niſi ex utroque eſſe non poſſe. Ego nec ſtudium ſine diuite uena. Ego inquit non uideo quid proſit ſtudium hoc eſt doctrina & ars ſine uena: hoc eſt ſine natura. Nam a natura uenam habemus: uenam autem appellamus copiam & modum ipſum dicendi: quod non aliter orationem dicendi modus exornat: atque ſuſtentat quam uena ſanguinis plena corpus humanum: unde exit illud Perſii. Hæc fierent ſi teſticuli uena ulla paterni uiueret in nobis? Nec rude quid proſit uideo ingenium. Nec uideo inquit quid proſit natura rudis ſine arte & doctrina: ut demum quod diximus: id colligat alterum alterius egere auxilio: unde ſequitur Alterius ſic Altera poſcit opem res. Cicero in oratione pro Archia poeta ait cæterarum rerum ſtudia & doctrina & præceptis & arte conſtare poetam natura ipſa ualere: & mentis uiribus excitari:& quaſi diuino quodam ſpiritu inflammari. Coniurat amice: inter ſe inquit amice conueniunt & confœderantur: ut alterum ſine altero more bonorum amicorum ſtare nolit.

Qui ſtudet optatam curſu contingere metam. Monet poeta multa animi pariter & corporis incommoda illi eſſe perferenda: qui cupiat inter perfectos poetas numerari: unde eſt illud Diui Hieronymi: Litteræ ſudoris comites ſunt & laboris: ſociæ ieiuniorum non ſaturitatis continentiæ non luxuriæ. Bene autem tempore præſenti: dixit ſtudet: quum præteritum ſequatur multa tulit: ut oſtendat illum oportuiſſe prius a teneris uſq; annis multis ſudoribus: cōtinentia: uigiliis & laboribus conflictari quam ad perfectionem perueniret.

Qui ſtudet optatam curſu cōtingere metam:
Multa tulit: fecitq; puer: ſudauit: & alſit:
Abſtinuit Venere & Baccho. qui pythia cātat
Tibicen: didicit prius: extimuitq; magiſtrum.
Nō ſatis eſt dixiſſe: ego mira poemata pango:
Occupet extremū ſcabies. mihi turpe reliq eſt
Et quod non didici ſane neſcire fateri.
Vt præco ad merces turbā qui cogit emēdas
Aſſentatores iubet ad lucrum ire poeta
Diues agris: diues poſitis in fenore nummis.
Si uero eſt unctum qui recte ponere poſſit
Et ſpondere leui pro paupere. & eripere atris
Litibus implicitum: mirabor: ſi ſciet inter
Noſcere mendacem uerūq; beatus amicum.
Tu ſeu donaris: ſeu quid donare uelis cui:

Ad metam optatam: ad conſumationem optatam: ſumptum autem eſt a quadrigis currentibus i circo ubi duæ erant metæ circum quas currebant: unde metam poni pro fine & termino ſæpe eſt legi apud auctores. Abſtinuit uenere: q̄ animi pariter & corpis utres eneruat. Et Baccho: quo immoderate ſumpto nihil homini eſt pernicioſius: mens enim ita obtenebratur ut nihil altū, nihil magnificum cogitare poſſit: unde eſt carmen illud Virgilii. Nec ueneris nec tu uini capiaris amore: Vno namq; modo uina uenuſque nocent. Qui Pythia cantat Tibicen: didicit prius: Probat exemplo tibicinis canētis pythia: nulli poetæ ad ſtudium poeticum tractandum accedendum eſſe niſi prius in eo ſe multum exercuerit. Sicque monet poeticam non ſine magna exercitatione & induſtria parari. Pythia: Ludi dicunt apollinares dicti a pythone ſerpente: quem Apollo ſagittis interemit denominatū a putredine quam græci πυθω uocāt: quoniam ex putredine poſt diluuium generatus eſt. Cantat autem dixit aut quia Ludi quos omnes antiqui i honorem deorum inſtituerant: non ſine cantu tibicinis celebrabantur: unde eſt illud Ouidii in faſtis Cantabat ludis: cantabat tibia phanis: Cantabat mœſtis tibia funeribus: De ludis pythiis ſic ait Ouidius primo metamorpho. Inſtituit ſacros celebri certamine ludos. Pythia perdomitæ ſerpentis nomine dictos. Hic iuuenum quicunque manu: pedibuſue: rotaue Vicerat: æſculeæ capiebat frondis honorem. Pytho etiam genere fœminino urbs eſt auctore Strabone phocidis oraculo Apollinis inſignis. Quattuor autem ludi diis ſacri celebrabantur in græcia pythia ſcilicet in honorem Apollinis Olympia Iouis: Iſthmia Neptuni. Nemea Herculis: quorum uictores Hieronicæ dicebantur: ιερος enim ſacrum & νικω uinco ſignificat: de quibus alibi huberius dicemus in prima epiſtola. Aut dixit pythia cantat: quia ut ſcribit Philoſtratus. Qui ad pythyos ueniunt tibiis & cantibus ac pſalmis inuitantur: quippe qui ad comœdias tragœdiaſq; uocentur: ſpectaculumq; tandem ſimilium rerum illis proponitur. Non ſatis eſt dixiſſe. Non ſatis eſt ſibi placere & iactādo dicere ego ſum bonus poeta. Pango: compono & ſero: unde & paginæ in libris appellanť q̄ uerſus in iis panguntur, ideſt ſeruntur: & plantantur. Occupet extremum ſcabies. Hoc ex luſu eſt puerorum: qui currētes ſolent dicere: qui extremus fuerit eum ſcabies occupet: quaſi dicat qui bonus poeta non eſt: id ſibi damno ſciat eſſe: ego bonus ſum. Mihi turpe relinqui: perſeuerat in ſimilitudine currentium puerorum: qui putant ſibi turpe eſſe ſi ultimi remanſerint: ut per hoc oſtendat nō ſatis eē ſi ipſum æſtimare ita ut inter poetas ultimum locum ſibi non aſſignet: neque fateatur ſe eſſe ignarum & indoctum quum non didicerit. Vt præco ad merces turbam qui cogit emendas: hoc loco notat poetas diuites ſui temporis qui cœnis & muneribus conducant laudatores ſuorū carminum. Eſt ergo ſenſus: non aliter Poeta diues iubet ire aſſentatores
Præco ad lucrum quod eis proponit: q̄ præco facit: qui cogit turbam ad merces emendas. Nam præco is dicitur q clara uoce edicta magiſtratuum: preciaque rerum in publicis uenditionibus pronunciat. Ordo autem eſt poeta diues agris diues poſitis in fœnore nummis iubet aſſentatores ire ad lucrum: ut preco iubet qui cogit turbam ire ad merces emendas. Si uero eſt unctum qui recte ponere poſſit. Senſus eſt. Si poeta ita diues eſt ut poſſit cœnas lautas laudatoribus ponere. Et ſponſiones facere pro paupere: mirabor ſi hic poſſit amicum uerum diſcernere a falſo: quia laudator cœnis aliiſque beneficiis corruptus falſo laudabitque mala erunt poemata. Quo ſane uicio multi laborabant: unde eſt illud Horatii. Non ego uentoſæ plebis ſuffragia uenor. Impenſis cœnarum & tritæ munere ueſtis. Perſius. Scis comitem horridulum trita donare lacerna. Mar[illegible]lis. Quod tam grande ſophos clamat tibi turba togata Non tu Pomponi cœna diſerta tua eſt. Idem [illegible] Mercatur alius grande & inſanum ſophos. Ponere unctum: cœnas unctas & lautas. Sp[illegible]nſionem facere: unde alibi in ſermonibus. Hic ſponſum uocat: hic auditum ſcripta relictis O[illegible]iis. Pro leui paupere: tenui & egenti. Eripere litibus: hoc eſt litigantem iuuare. Si be[illegible] diues. Inter noſcere mendacem & uerum amicum: hoc eſt diſcernere falſum a uero amico: qu[illegible] amicus non ſecius ſe mouet: immo uehementius in laudando quam uerus.

Tu ſeu donaris [illegible] quid donare uelis cui. Non negat amicorum iudicium tentandum in poematibus; ſed monet cauendos eſſe aſſentatores qui donis corrupti fictas laudes perſoluunt.

Nolito

Nolito ducere plenum lætitiæ:Hoc eſt laudatorem qui omnia ſumma lætitia laudibus cumulare geſtat. Ad uerſus tibi factos:pro a te factos. Clamabit enim pulchre: ſcilicet factos eſſe uerſus. Etiam ſtillabit amicis rorem ex oculis:in tantam ſe effundet lætitiam ut etiam lachrymet. Ex oculis amicis:ex oculis ſuis qui ſe tibi amicum facit & quem tu amicum tibi putas. Tundet terram:percutiet mirabundus. Vt qui conducti plorant. Aſſentatores inquit uehementius laudant q̃ ueri amici:nec aliter ſe habent in laudando:q̃ qui mortuos mercede conducti deflent:qui plura dicunt & faciunt dolorem ſimulando q̃ qui uere & ex animo dolét. Ait Porphyrio Alexandriæ obolis cõduci qui mortuos fleát:& hos tã ualde id facere ut ab ignorátibus mortuorum cognati eſſe credant. Ordo autem eſt. Sic deriſor mouetur plus uero laudatore: ut illi qui conducti plorant in funere dicunt & faciunt plura dolentibus ex animo. Deriſor:bene autem deriſorem appellat: nam eos coram laudant a tergo uero ſubſannant:unde eſt illud Perſii. O Iane a tergo quem nulla ciconia pinſit. Nec manus auriculas imitata eſt mobilis albas. Reges dicuntur multis urgere culullis. Reges inquit dicuntur quos in amicitiam ſuá uolunt recipere:multo mero eos inebriare tentátes an per potionem uelint quæ habeát ſecreta prodere:per quod colligit fidem omnibus non eſſe habendá:ſed iis tantum quos multis modis:experti ſumus ueros amicos. Vrgere:præmere:neque enim quicq̃ magis ad confeſſionem ueritatis ualet quam immoderata potio meri:unde Horatius in Odiſ. Tu lene tormétum ingenio admoues plærunque duro. Tu ſapientium curas & arcanum ioco ſo conſilium retegis Lyæo. Multis culullis:multa potatione & multis calicibus. Nã Culullæ auctore Porphyrione ſunt calices quidam fictiles quibus põtifices uirgineſque ueſtales in ſacris utuntur: & eſt diminutiuũ a culeo ut ſentit Acron: unde alibi in Odiſ. Ipſe diues & aureis mercator exiccet culullis uina ſyra reparata merce. Torquere mero ueluti graui ſupplicio ad confeſſionem trahere:quum per uinũ cogát uera dicere:unde Plinius libro decimoquarto. Vulgoq; ueritas iam attributa uino eſt: unde & prouerbium apud græcos εγ οιγω αληθεια. In uino ueritas:unde & Salomon ait:o ſamuel Noli regibus dare uinum:quia nullum ſecretũ eſt:ubi regnat ebreitas. Animi latentes ſub uulpe:diffinitio eſt aſſentatoris:cuius animus ſubdolus eſt:& plenus aſtutiarum: qualibus inſtructa eſt uulpes: animal aſtutiſſimũ & doloſum: ergo ſub uulpe:hoc ẽ ſub fictione qualis deprenditur in uulpe:Oſtendit enim Aeſopus in apologis ſuis uulpem adulando & fingẽdo ſe amicam eſſe Corui geſtantis caſeum:eum eluſiſſe. Quintilio ſiquid recitares:hic erat Quintilius uarrus cremonenſis amicus Virgilii eques romanus:De quo ipſe Virgilius in bucolicis meminit. Immo hæc q̃ uarro nondum perfecta canebat. Varre tuum nomen ſuperet modo mantua nobis & cætera. Is eſt qui cum tribus legionibus a germanis rebellantibus funditus deletus eſt:quum illius ſuperbiam: auaritiam: libidinem ferre non poſſent:corpus eius effoſum fuit:quod a militibus ſuis fuerat humatum. Lege Suetonium in uita Auguſti. Senſus eſt. Quintilius ut uerus amicus ſiquid ei recitares aiebat corrige hoc ſodes & hoc ut per hoc oſtendat Quintilium aſſentatorem non fuiſſe: ſicque ueros amicos facere ut quæ mala ſunt indicent:nec omnia laudent ut aſſentatores faciunt. Melius te poſſe negares: Si negares te bis & ter fruſtra conatum potuiſſe corrigere:iubebat delere. Reddere incudi: ſumptum a fabris ferrariis: hoc eſt rurſus uerſus facere:quomodo ferramentum male formatum redditur incudi ut ibi iterum reformetur: & recoquatur: Quintilianus libro duodecimo. Sed præcipue tamen Apollonio Moloni quem Romæ quoque audierat Rhodi rurſus reformandum ac uelut recoquendum dedit. Male tornatos:male factos:& male politos:quaſi torno factos. Quam uertere:q̃ mutare & corrigere. Sine riuali:ſine æmulo qui tibi inuideret. dum in ſtulto propoſito permaneres non uertendi. Vir bonus & prudẽs: hoc loco monet ſeptem uicia in ſcriptoribus inueniri digna repræhenſione:quæ ſubſequenter commemorat. Culpabit Duros: aſperos Nam duros appellamus uerſus q ſtructura ſint quaſi inextricabili:obſcuras habeát ſententias: uocabula affectata:Contra molles qnibus facilis inſit ſtructura:ſentẽtiæ clariſſimæ:uocabula propria & uſitata. Inertes:ſine grauitate factos quaſi ſine arte & leuiter. Atrum ſignum:atra inquit litura delebit quæ incompta fuerint. Ambitioſa:ſuperflua quum ad ambitionem magis quam ad neceſſitatem tendant.

Nolito aduerſus tibi factos ducere plenum
Lætitiæ:clamabit enim pulchre. bene. recte
Palleſcet ſuper his:etiam ſtillabit amicis
Ex oculis rorem. ſaliet. tundet pede terram.
Vt qui conducti plorant in funere: dicunt:
Et faciunt prope plura dolẽtibus ex animo; ſic
Deriſor uero plus laudatore mouetur.
Reges dicuntur multis urgere culullis.
Et torquere mero: quem perſpexiſſe laborant:
An ſit amicitia dignus:ſi carmina condes:
Nunquam te fallant animi ſub uulpe latentes
Quintilio ſi quid recitares: corrige ſodes
Hoc aiebat:& hoc melius te poſſe negares
Bis terq; expertum fruſtra:delere iubebat:
Et male tornatos incudi reddere uerſus:
Si defendere delictum quam uertere malles:
Nullũ ultra uerbum aut operã ſumebat inanẽ
Quin ſine riuali teq; & tua ſolus amares.
Vir bonus & prudẽs uerſus rephendet inertes:
Culpabit duros:incomptis illinet atrum
Tranſuerſo calamo ſignum:ambitioſa recidet
Ornamenta parum claris lucem dare coget.

Arguet ambigue dictum mutanda notabit.
Fiet Ariſtarchus:nec dicet cur ego amicum
Offendam in nugis ? hæ nugæ ſeria ducent
In mala deriſum ſemel exceptumq; ſiniſtre.
Vt mala qué ſcabies:aut morbus regius urget
Aut fanaticus error:& iracunda Diana:
Veſanum tetigiſſe timent:fugiuntq; poetam
Qui ſapiunt:agitant pueri:incautiq; ſequunť
Hic dum ſublimis uerſus ructatur:& errat

Arguet ambigue dictum:quod in quas poſſit trahi partes ut illud:Heres meus dato matri uaſa argentea quæ uolet:& Aio te æacida romanos uincere poſſe:talis enim locutio ut ambigua uitanda eſt. Fiet Ariſtarchus:Verus inquit amicus fiet alter Ariſtarchus:hoc eſt utetur ſeueritate Ariſtarchi qui amota omni ſimulatione non minus ſyncere in carminibus tuis notabit:quæ notanda fuerint quam Ariſtarchus notauit in carminibus Homeri.Is enim auctore Aeliano tam caſtigato fuit idicio ut Homeri uerſus non putaretur quem ipſe non probauiſſet.Homeri enim interpres fuit & grammaticus optimus e Samothracia oriundus. Scripſit commentarios ſupra mille.Floruit ſub Ptolæmeo philometore:cuius etiam filium erudiuit.De eo ſic meminit Cicero libro tertio ĩ epiſtola ad Appium pulchrum. Ariſtarchus Homeri uerſum negat:quem non probat.Fuit & alius Ariſtarchus tegeates poeta tragicus tẽporibus Euripidis q pro recepta ualitudine Aeſculapio fabulam uouit.fuit & alius Ariſtarchus Epheſi tyránus.Hæc Suidas. Nec dicet cur ego amicum offendam in nugis? Verus amicus non dicet ĩquit quod dici ſolet ab aſſentatore:qui ideo amici uicia non dicit quia eum non uult offendere:proindeque laudat quod repræhẽſibile eſt. Dicit enim Cur ego offendam amicum in nugis hoc eſt cur ego debeo offendere amicũ? Eſt autẽ mimeſis. In nugis.in minimis erroribus Hæ nugæ ſeria ducent in mala:Rõ:parcendũ non eſſe uel paruis erroribus:in quibus ſi emendatus non fuerit:in alios mox maiores incurret cum deriſu. Siniſtre.Perperam. Vt mala quem ſcabies aut morbus regius urget.Monet hoc loco oportere poetam ſapientem eſſe:quaſi qui non putet ex ſententia Democriti inſanum eſſe oportere:talem enim inquit Omnes qui ſapiunt uitant & fugiunt:pueri etiam inſequuntur:quam inſaniam ante demonſtrauit quũ ait illos barba & capillo intonſo incedere.Senſus ergo eſt & ordo. Qui ſapiũt timent tetigiſſe ueſanum poetam & fugiunt quaſi eius commercium inhumanum:ut timent & fugiunt illũ quem mala ſcabies:aut morbus regius urget aut phanaticus error:& iracunda Diana. Mala ſcabies. Scribit Celſus.Scabiem eſſe duriorem cutem rubicundam.ex qua puſtulæ oriuntur quædam humidiores:quædam ſicciores:exit ex quibuſdam ſanies:fitque ex iis continuata exulceratio pruriens:ſerpitque quibuſdam cito:atque in aliis quidem ex toto deſinit:in aliis uero certo tempore anni reuertitur:quo aſperior eſt quoq; pure magis:eo difficilius tollitur. Morbus regius:Scribit Plinius libro uigeſimoſexto capite trigeſimoprimo ſic.Morbum regium in oculis præcipue mirari eſt tenuitatem denſitatemque tunicularum felle ſubeunte.arquatum etiam appellãt a colore arcus cæleſtis:Regium ait Celſus appellari quod regio cubiculi apparatu curetur.Varro autem quod mulſo præcioſiſſimo remedio curetur Icterus etiam auctore Plinio nominatur a colore auis Icteri:quæ ſi ſpectetur ſanari morbum regium tradunt:auem uero mori:ea eſſe exiſtimatur quæ galbula dicitur ab ictero:igitur ictericus nominatur qui morbo regio laborat. Fanaticus error hoc eſt quem ſpiritus quidam demoniacus uexat:quali ſpiritu proprie dicebantur agitari galli ſacerdotes cybeles de quibus Liuius libro trigeſimoſexto.ab urbe condita ita ſcribit.L.Scipionis legatus claſſem in Europam ad Sexton oppugnandam traiecit:iamque ſubeuntibus muros phanatici galli primum cum ſolenni habitu ante portam occurrerunt.Idem etiam lymphati & lymphatici appellantur. Plinius libro octauo capite quinquageſimoquarto. Loquens de Api boue.Hi greges repente lymphati futura ꝑcinũt unde lymphare quod eſt inſanum facere dixit Valerius flaccus libro tertio. Deus ancipitem lymphauerat urbem. Iracunda Diana:non ſolum Diana ſed alii etiam dii dicuntur mentibus mortalium furorem immittere:unde Horatius in Odiſ.Non dindimene:non adytis quatit Mentem ſacerdotum incola Pythius Non liber æque. Incautiq; ſequuntur:Nam pueri barbatos ſæpe & philoſophos & poetas prætereuntes ludere ſolent:unde eſt illud Horatii in ſermonibus:uellunt tibi barbam Laſciui pueri:quos tu ni fuſte coerces:Vrgeris turba circum te ſtante.miſerque Rumperis & latras magnorum maxime regum. Incauti ſecuri quo pes ferat. Hic dum ſublimis uerſus ructatur:& errat:Oſtendit Horatius poetæ huic inſano & inepto id accidere:quod aucupi qui dum inconſiderate aues lapidibus inſectatur in foueam & puteum fertur præceps:Talis ergo inquit poeta dum uerſus ſublimis ructat & ueſania illa affectata agitať:ut omnino putet ſe bonos uerſus facere modo inſaniat:in foueam & puteum labitur:hoc eſt in errores profundiſſimos incidit:& nemo eſt qui illi opem ferre uelit:quum iam cognoſcatur ab omnibus ineptus & inſanus.Sicque oſtendit tales poetas ab omnibus contemni:utpote erroribus ſuis gaudentes:& firmiter tenentes ſe recte ſcribere:nec ope aliena indigere.Ordo autem eſt.Hic ſcilicet poeta Veſanus ſic decidit in puteum & foueam:dum ructatur uerſus ſublimis & errat ueluti auceps intentus merulis decidit. Ructatur:effundit:euomit:ſumpta metaphora ab ſtomacho nimis pleno:quaſi & ille per ſummam abundantiam faciat uerſus.Illud aũt ſciẽdũ ructo & ructor ab antiquis in eodẽ ſignificatu uſurpata ut multa alia:ut fabrico fabricor:populo populor:mutuo mutuor. Sublimis uerſus:ironicos:hoc eſt:quos ipſi putat ſublimes. Et errat:ſubaudi dũ a ſupiore:ut ſit dũ errat.i.dũ uagať more ueſani putans ſe per inſaniã poſſe ꝓbari bonũ poetã.

Regius morbus
Arquatus
Icterus
Fanaticus
Lymphati

Decidit

Decidit in puteũ & foueã:hoc eſt in errores:ut diximus ꝓfundiſſimos.q.d. Veſano ſuo ꝑſuaſu ſeipſum præcipitat & perdit. Licet ſuccurrite lõgum Clamet io ciues.Qui tali inqt ueſania laborat:in hác incidit infelicitatẽ:ut quũ aliqñ ſenſerit in errores ſe eſſe ꝓlapſum:ac per hoc opem alienã petat:non facile exiſtat qui adiuuare curet.aut ſi omnino curet:aliqs eum abſterreat ne id faciat:dicens qui ſcis an ultro tales errores cõmiſerit:nolitq́ȝ ſeruari?ac per hoc corrigi & emendari? Longũ:pro longe:hoc eſt ualde:nomen ꝓ aduerbio: ut Toruumq́ȝ repente clamat ꝓ torue. Virgilius.Et longum formoſæ uale:uale inqt iola. Dicã ſiculiq́ȝ poetæ narrabo interitũ.Hoc dicit qui ſcis an poeta Veſanus nõ aliter ſe in errores prudens deiiciat:nec ab iis ſe eximi uelit quã Empedocles agrigentinus ab incẽdio æthnæ:in qđ ſe ultro proiecit abſtrahi noluit?Nã is auctore Laertio gloriæ cupidus dũ ſe deũ credi uult : diuinoſq́ȝ ſibi petit honores:æthnã petiit:ſeque in ignes ꝓiecit : ita ut quum fidẽ cuperet facere ſe in numerorꝫ deorũ eẽ receptũ:incẽdio abſumptus fuerit:qđ poſtea creditum eſt qa una ex crepidis ui flãmæ ad exteriora reiecta comperta eſt.De cuius interitu.Licet auctorum uaria ſit opinio : quũ uarii uariis eum modis tradãt.Hippolitus tamẽ quẽ Hora. ſecutus eſt tali genere mortis abſumptũ ait : uñ ẽt extat tale epigrãma de morte eius. Curribus empedocles cõfractis dicit̃ eſſe Mortuus : e curru quum cecidiſſet humi.Si ſe flagrantem uictu rus iecit in æthnã Quõ nunc megaris ſtructa ſe pulchra uides?poeta aũt claruit. Satyrus tradit illũ magiã exercuiſſe:ipſumq́ȝ in poematis id ꝓfiteri & cõplura alia:inter quæ ꝓfitet̃ pharmaca quibus morbi & ſenectus arceant̃:& uẽtorꝫ uel noxii pellant̃ flatus:uel ſalubres ac læti adhibeant̃:mortuiq́ȝ reuiuiſcant.Floruit aũt in ſtudio naturalis philoſophiæ iuxta ea tpa qbus Fabii trecenti apud fluuiũ cremeram ab hoſtibus circũuẽti perierunt.Hic eſt qui ut auctor eſt Cice. in Academicis contendebat oĩa abſtruſa eſſe nihil non ſentire:nihil nos cernere:nihil oĩno quale ſit poſſe reperire.Inſignes aũt philoſophi habiti ſunt eodẽ tpe Empedocles.Democrit⁹ abderites:Hippocrates medicus:Gorgias.Hippiaſq́ȝ:& Prodicus:& Zeno:& Parmenides. Dicã.Ordo eſt.Dicam & narrabo interitũ Siculi poetæ. Ardentẽ æthnã.Eſt enim Aethna mons Siciliæ ꝑpetuas euomens flammas. Sit ius liceatq́ȝ perire poetis.Hoc eſt ſtomacho dictũ eſt ab Horatio:quaſi dolẽte tam incurioſe carmina fingi a poetis:qui ſe ꝓpemodũ tam neglĩgẽter ſcribẽdo perdunt. Inuitũ qui ſeruat:idem facit occidenti.Senſus eſt.Ille qui ſeruat cupientem mori:eũ oĩo interficit:nã uita ei pro morte eſt.Mors.n.nõ uita in beneficio ei repoſita eſt:unde eſt illud Senecæ in thebaidæ.Qui cogit mori Nolẽtem in æquo eſt quiq́ȝ ꝓperantẽ impedit:Occidere eſt uetare ꝓperantẽ mori : unde idem lib.viii. declamatione quarta.Non magis crudeles ſunt qui uolentes uiuere occidunt:quam qui mora uolentes non finiunt: expone igit̃ facit idem:ideſt facit ſimile. Virgilius in.vii. Aenei.Quin idem ueneris partus ſuus:& paris alter. Occidenti:occiſori:ut ſit ab occido media ꝓducta:quod eſt idem quod interficio. Nec ſemel hoc facit . Nõ enim inquit ſemel hoc fecit ut carmine faciendo ſemel ſcilicet peccauerit:ut ſit:ſæpe hoc facit:quaſi errorib⁹ ſuis gaudeat:nec uelit corrigi:unde bene ſubdit. Nec ſi retractus erit:iam fiet homo:hoc eſt neq́ȝ ſi ab erroribus fuerit reuocatus:ſiet hõ: hoc eſt rõni ſe nõ accõmodabit:q̃ una hõ a beluis ſeparat̃: & ſapiens ab inſano: hoc aũt totũ allegoricos dictũ ab eo:q cupiat mori. Ponet:& nõ deponet. Amorẽ:deſideriũ. Mortis fa. hoc eſt mortis quæ famã eius ad poſteros ſit ꝓpagatura: ut hoc loco famoſum accipias in bonã partẽ. Nec ſa.ap.quũ uerſus fa.Hoc totũ in deriſum eſt & quaſi cõmiſerationẽ inſani poetæ.Dicit.n.ſe neſcire: unde hoc ei datum ſit:ut quũ facit uerſus inſaniat:niſi forſan in cineres minxerit patris.Quod ꝓuerbiũ fuit apud antiquos in eos qbus oĩa cederent aduerſa:propterea quod ſepulchrũ uiolaſſe paternum impium contraq́ȝ oẽm religionem eſſe cenſebatur:proindeq́ȝ uiolatores ꝑpetua ſubſequebat̃ infelicitas. Aut inceſtus mouerit bidental. Antiqui.n.Bidẽtal locum illũ appellauerunt in quẽ fulmen decidiſſet:q cæſis bidentibus expiaretur. Bidental.
Nam Priſci illi Romani:ut ſcribit Seneca libro ſecundo naturalium quæſtionum : quum crederent niſi fato fulmina non decidere:cæſis hoſtiis:extructiſque aris:adhibito ſacerdote uelut in procurationem malorum illa condebant . Condi enim dicebantur quum ſacerdos diſperſos ignes in unum redigeret & quodam tacita præce terra conderet & conſecraret . Vnde Lucanus.Armis diſperſos fulminis ignes colligit: & terræ tacito cum murmure condit . De bidentali apud Iuuenalem plura diximus illic . Atque aliquis ſenior qui publica fulgura condit . Et apud Perſium . Triſte iaces lucis euitandumque bidental. Certe furit ac uelut urſus . Oſtendit hoc loco talem poetam non ſine moleſtia audiri recitantem : quum alii eum fugiant nec audire uelint : alii ab eo retenti grauato audiant . Certe furit : magno ſe inquit ſtrepitu mouet : quaſi rem magnam & inauditam recitaturus. Et uelut urſus:auditores inquit docti & indocti non minori pauore fugiunt poetam uolentem recitare quam urſum : qui ex cauea ruptis clatris egreſſus fuerit. Condere

Sic ueluti merulis intentus decidit auceps
In puteum foueamq́ȝ: licet ſuccurrite longum
Clamet io ciues: non ſit qui tollere curet
Si curet quis opem ferre:& demittere funem.
Qui ſcis an prudens huc ſe deiecerit:atq́ȝ
Seruari nolit?dicam:ſiculiq́ȝ poetæ
Narrabo interitum: deus immortalis haberi
Dũ cupit Empedocles ardẽtẽ frigidus Aethnã
Inſiluit.ſit ius liceatq́ȝ perire poetis:
Inuitum qui ſeruat:idem facit occidenti.
Nec ſemel hoc fecit:nec ſi retractus erit:iam
Fiet homo:& ponet famoſæ mortis: amorem
Nec ſatis apparet.cum uerſus factitet:utrum
Minxerit in patrios cineres:an triſte bidental
Mouerit inceſtus.certe furit:ac uelut urſus

¶Q. HORATII Flacci Sermonum ſiue Satyrarum liber primus ad Mecœnatem: cum Commentatiis Ioannis Britannici Brixiani.

¶QVINTI HORATII FLACCI SERMONVM LIBER PRIMVS.

SERMO PRIMVS.

Qvi ſit Mecœnas: ut
néo: quã ſibi ſorté.
Seu rõ dederit: ſeu
fors obiecerit: illa
Cõtẽtus uiuat: lau
det diuerſa ſeq̃ntes?
O fortunati merca
tores grauis annis
Miles ait: multo iam
fract⁹ mẽbra labor.
Contra: mercator: nauem iactantibus auſtris
Militia eſt potior. quid enim? cõcurritur: horę:
Momento cita mors uenit: aut uictoria læta.
Agricolam laudat iuris: legumq; peritus:

Qvi ſit Mecœnas. Scripſit Horatius: quattuor libros quorum duos priores licet ſatyras confiteatur. Sunt quibus in ſatyra uidear nimis acer & ultra legem tẽdere opus: ꝓprio tñ titulo ſermonũ libros appellauit: poſteriores epiſtolas: q; illis uult intelligi quaſi apud præſentem ſe loqui. Epiſtolas uero quaſi ad abſentes miſſas. Hoc igit̃ ſermone quem more ſatyrico incipit ex abrupto mi ratur tantam eſſe hoĩum incõſtantiam ut iam nemo exiſtat qui ſtatu rerum ſuarũ cõtẽtus uiuat: ſed diuerſa ſequẽtes laudet. quæ tñ (ẽt ſi liceat) nõ ſit ſecuturus: ſimul auarũ ridendo acriter inſectat̃. Mecœnatẽ alloquitur. Qui fit? qũo fit: aut unde fit: qua ſignificatiõe frequenter utunt̃ comici. Teren. Qui ſcis? Idem in Ecyra. Nec qui hoc mihi eueniat ſcio. i. unde. Senſus eſt ergo & ordo: unde eſt Mecœnas ut nemo uiuat contentus illa .ſ. ſorte quã ſortẽ ſibi aut rõ dederit: aut ſors obiecerit ſed laudet ſequẽtes diuerſa. Eſtq; quaſi interrogatio cũ admiratiõe: & riſu quodã ſatyrico. Sicq; oſtendit hãc noſtrã uitã i ſumma uerſari miſeria & ſtultitia qñ cõditiõe nr̃a cõtenti nõ uiuamus: neq; enim ulla in nobis põt eſſe animi tranquillitas unde Seneca in lib. de tranqllitate ait. Oĩs uita ſeruitiũ eſt: aſſueſcẽdũ itaq; eſt cõditiõi ſuæ: & q̃ minimum de illa q̃rendum. Sortem: cõditionem: ſtatũ: & genus uitæ quod ei quaſi ea ſu obtigerit. Eſt. n. ſors fortuit⁹ cuiuſq; rei euẽtus: unde dicimus hoĩem extremæ ſortis: hoc ẽ cõditiõis & hũilis loci. Ouidi. lib. ii. meta. Sors tua mortalis eſt: hoc eſt cõditio tuæ uitæ; ponitur ẽt ſors ꝓ fortuna. Virg. i buc. Quoniã ſors oĩa uerſat. Seu rõ dederit ſeu fors obiecerit. Signate locutus eſt rõ dederit: Fors obiecerit. Propoſitũ. n. uitæ aut rõne inimus: aut fortuna. Exẽpli cã. Aliquis init ut mercaturam exerceat: & hoc ẽ rõnis & prudentiæ. Alius de ſummo imperii gradu detruſus neceſſitate cõpulſus ludi ſit magiſter: ut legit̃ de Dionyſio tyrãno: qui quũ Syracuſis expulſus e[ſſet] Corinthi ludum aperuit & hoc fortunæ ẽ & caſus: nã fors fortunã & caſum ſignificat: unde Teren. in phor. Quod fors feret: feremus æquo aĩo: qđ nomẽ ſolũ ablatiuũ ſingularẽ recipit. Virg. Forte ſua libycis tẽpeſtas appulit oris. Laudet diuerſa: deeſt ſed: ut ſit. Sed laudet ſequẽtes diuerſa. Nã neceſſario illud ſequit̃: ut qui alienã ſortem miret̃: ſuã nimirũ contemnat: unde poeta alibi in epl̃is. Cui placet alteri⁹: ſua nimirũ ẽ odio ſors.

Diuerſa. ſ. ſtudia uitæ cõtraria & diſſilia ſuis.

O fortunati mercatores. Tãta inq̃t eſt mortaliũ incõſtantia: ut miles iã ſenex aſſiduo laborẽ attrit⁹ mercatorẽ fortunatũ feliceẽq; appellet. Cõtra aũt mercator tẽpeſtate maris iactatus militem beatum uocet. Fractus membra: figura eſt frequẽtiſſima apud poetas. i. hñs mẽbra fracta. Virgi. Nuda genu: nodoq; ſinus collecta fluẽtis: & alibi. Et ſubito mentem turbata dolore. Auſtris: uentis: ſpeciẽ poſuit pro genere. Eſt autem Auſter uentus qui a græcis notus dicitur flans a regione meridionali. Potior: melior q̃ negociatio. Quid enim? hoc ex conſuetudine eſt: ut quaſi interrogando a nobis rationem poſcamus: quam ſtatim ſubiicit. Concurritur. Confligitur & pugnatur. Peritus iuris: iuriſconſultus inquit ſomno ante lucem excitatus a conſultore: beatum appellat agricolam quaſi qui tali careas moleſtia.

Conſultor: dicitur qui conſilium capit: unde Cicero pro Murena. Vigilas tu de nocte ut conſultoribus tuis reſpondeas. Gelius tamen libro quarto noctium Atticarum docet conſultorem poni pro eo qui conſilium dat: unde eſt illud. Malum conſilium conſultori peſſimum. Conſultus uero qui dat. Cõſultor Cõſultus

Sub cantū galli:hoc eſt circa cantū galli. Nam hæc particula ſub quando tempus ſignificat. iūgitur accuſatiuo:& ponit̃ pro circa:ut hoc loco. Et Suetonius in Auguſto. Sub horam pugnæ tam arcto repente ſomno deuictus. ponit̃ & pro per. ut. illud Virg. Sub noctē cura recurſat. Datis uadibus: hoc eſt ſponſoribus.
Vas. Præs Eſt autem uas ſponſor in pœna capitali: Præs uero ĩ re nummaria. Auſonius. Quis ſubit in pœnā capitali iudicio? uas. Quis quū lis fuerit nūmaria qs dabitur? præs: unde eſt illud apud Ciceronem in tuſcu. loquētem de Dionyſio. Quo℞ quum alterum uadem mortis accepiſſet: alter ut uadē ſuum liberaret præſto fuiſſet ad horam morte deſtinatā &c.

Sub galli cantum conſultor ubi oſtia pulſat.
Ille datis uadibus:q rure extractus in urbē ē:
Solos felices uiuentes clamat in urbe:
Cætera de genere hoc adeo ſūt multa:loquacē
Delaſſare ualent Fabium.ne te morer:audi:
Quo rē deducam. Siquis Deus:en ego:dicat:
Iā faciā:quod uultis.eris tu:qui modo miles:
Mercator:tu cōſult⁹ modo:ruſticus.hinc uos:
Vos hinc mutatis diſcedite partibus. Eia
Quid ſtatis? nollēt.atqui licet eſſe beatis:
Quid cauſæ ē:merito quin illis iuppiter ambas
Iratus buccas inflet:neq; ſe fore poſthac
Tam facilem dicat:uotis ut præbeat aurem?
Preterea:ne ſic:ut qui iocularia:ridens
Percurram:(quanquam ridentem dicere uerū
Quid uetat)ut pueris olī dant cruſtula blādi
Doctores:elementa uelint ut diſcere prima:
Sed tamen amoto quæramus ſeria ludo.
Ille grauem duro terram:qui uertit aratro:
Perfidus hic caupo:miles:nautæq; per omne
Audaces mare qui currunt:hac mente laborē
Seſe ferre:ſenes ut in ocia tuta recedant

Cætera de gene℞ hoc. Adeo inqt multa ſunt cætera de genere hoc: hoc eſt in cōſtantium & co℞ quibus aliena ſors uitæ magis q̄ ꝓpria placeat: ut poſſint (ſi uelit hæc numerare) uel garrulū fatigare q̄lis fuit fabius maximus narbonēſis eq̄ſtri loco natus. q ut ſcribit Porphyrio partes Pompeianas ſecutus aliquos libros ad ſtoicā diſciplinā ptinentes ſatis loquaciter conſcripſit: iō eū appellat loquacē: ſicq; per tranſitum in gratiā principis Auguſti eū ut nimis loquacē flagellat. Adeo ſunt multa hoc ē ſunt ualde multa: nā Adeo ꝓ ualde aliquando ponit̃ ut apud Terētiū Adoleſcentem adeo nobilē: idest ualde nobilē. Ne te morer audi quo rē deducā. Audi ĩqt Mecœnas quo rē deducā: hoc eſt: quorſum tēdat propoſitū meum. Sicq; oſtēdit homines adeo icōſtātes eē: ut licet enixiſſime aliena uitæ inſtituta laudēt nolint tñ ea (quū liceat) āplecti. Siqs deus en ego dicat. Ordo ē. Nolint. ſ. diſcedere ptibus mutatis: ſiqs deus dicat & cætera. Legēdumq; eſt nolint. nō nolunt. Eris tu qui modo miles Mercator: Tu conſultus modo ruſticus. Elegāter affectata ambiguitas. Nā quū prædixerit a milite ſortē mercatoris laudari: & cōtra militis a mercatore. Itē agricolæ a iuriſconſulto: & iuriſconſulti ab agricola ita ſubiunxit Locutionē ut ſenſus ĩ oēs perſonas trahi poſſit. Qui mō miles. ſubaudi eras. Atq; licet eſſe beatis: poteſtis inqt eſſe beati & fortunati: & tamē nō uultis. hincq; eſt omnis poetæ indignatio: uñ bene ſubiicit. Quid cauſæ eſt merito ut ſit ſenſus. Nulla eſt cauſa q̄re Iuppiter nō iraſcatur tali incōſtantiæ. Ordo aūt eſt. Quid cauſæ eſt qn Iuppiter merito iratus iliis ambas buccas inflet: atq; dicat ſe nō fore tā facilē poſthac ut præbeat aurē uotis. Buccas inflet: inflare buccas ſignū eſt maxīe īdignatōis.
Bucca Eſt aūt bucca ps ea oris q̄ infra malas utrinq; inflat̃. A qua fit
Buccula buccula: quæ ps eſt ĩ caſſide ꝓminens & tegēs
Buccellas ipſa buccas: itē buccella quæ eſt fruſtulū alicuius rei eſui aptæ q̄tū. ſ. cōmode ore capi pōt: & buccea ĩ eodē ſi-
Buccea gnificato. Auguſtus in epl'a ad Tyberiū auctore Tranqllo ſic ſcribit. In balneo demū poſt horā primā noctis
Buccellatū duas bucceas māducaui prius q̄ ungi inciperē. A bucella itē ē Buccellatū genus cibi caſtrēſis & frumentacei
Buccina quo peſſenius niger iubebat: cōtētos eē debere milites oēs ut ſcribit Spartianus. A bucca ēt fit buccina hoc ē
Buccinat̃ tuba & buccinator. i. tubicen. De his pluta diximus in cōmētariis Iuuenalis. Præterea ne ſic: hæc ita inferūt quaſi ēt iocularia ſit narraturus: ſicq; innuit quæ a ſe hactenus in hoīum inconſtātiam dicta ſunt: per riſum eſſe dicta: nūc aūt amoto ludo alia ſerio notatu℞: ſicq; auditorē excitat: ait ergo pter hoc uitiū incōſtantiæ alia ſe hēre ēt notanda: oſtenſurus. n. eſt inexplebili mortales habendi cupiditate uexari. Nam agricolæ inqt caupones: milites: nautæ aſſeuerāt ſe dum iuuenes ſunt diuitias q̄rere ut in ſenectute ſint in ocio & quiete: dicentes ſe imitari formicam: quæ tpe æſtatis ſibi parat: qbus in ocio p hiemē fruat̃: quum tñ nunq̄ eſſent id facere: ut ſit ordo. præterea ille qui uertit terrā duro aratro: & caupo: & miles & nautæ aiūt ſeſe ferre laborem hac mente ut recedant in tuta ocia quum ſibi ſint congeſta cibaria: hoc dico ne percurram ſic. hoc eſt ne ſic ſcribam iocularia: ut qui ridens percurrit iocularia: quāq̄ quid uetat ridentem dicere uerum ut doctores blādi olim dāt cruſtula pueris ut uelint diſcere prima elemēta: & licet dixerim: me ēt ridētem poſſe dicere ue℞: tñ uolo omiſſo ludo q̄ramus ſeria. Sed tñ amoto: uolo inqt ludū & riſum amoueamus: & ſeria tractemus.
Quanq̄ ridentē dicere ue℞. Quid uetat. Hæc aūt per parentheſim dicunt̃. Quid prohibet inquit & ridētē dicere ue℞: ut blādi doctores ſeria tractant & uera p ludum: eſt. n. ſubaudiendum tractāt res ſerias: uel aliqd tale: quū dant cruſtula pueris ut uelint diſcere prima elementa. ita. n. extrinſecus ſubaudiendum eſt quū. Nā magiſtri blandiētes dant interdū pueris cruſtula. ut eos ad litteras diſcendas alliciāt: ſicq; p iocum rem ſeriā atq; utilem diſſimulāter tractant. Olim: nunc pro interdū & nonnunq̄ poſitum eſt. Ille grauē: hæc ſunt: quæ ꝓmiſit uelle ut ſeria ꝑcurrere. Recedant ſenes: ut quieſcant quū cōſenuerint: q̄ſi honeſta ſit q̄rendi cā.

Quum ſibi.

Aiunt:cum ſibi ſint congeſta cibaria:ſicut
Paruula(nã exẽplo é magni formica laboris)
Ore trahit quodcũq; poteſt:atq; addit aceruo
Quẽ ſtruit haud ignara:ac nõ incauta futuri.
Quæ:ſimul inuerſũ cõtriſtat Aquarius annũ:
Non uſquam prorepit:& illis utitur ante
Quæſitis patiẽs:Cũ te neque feruidus æſtus
Dimoueat lucro:neq; hyems:ignis mare ferrũ
Nil obſtet tibi:dum ne ſit te ditior alter:
Quid iuuat immenſũ te argẽti põdus. & auri
Furtim defoſſa timidum deponere terra?
Quod ſi comminuas:uilẽ redigatur ad aſſem.
At ni id ſit:qd hẽt pulchri cõſtruct⁹ aceruus?
Millia frumenti tua triuerit area centum:
Non tuus hic capiet uẽter plus:quã me⁹.ut ſi
Reticulum panis uenales inter honuſto
Forte uehas hũero:nihilo plus accipias:quã
Qui nil portarit. Vel dic:quid referat intra
Naturæ fines uiuenti:iugera centum:an
Mille aret:at ſuaue ẽ ex magno tollere aceruo.
Dũ ex paruo nobis tantũdẽ haurire reliquas:
Cur tua plus laudas cumeris granaria nr̃is?
Vt tibi ſi ſit opus liquidi non amplius urna.
Vel cyatho:& dicas magno de flumine mallẽ

Quum ſibi congeſta cibaria:quum ſibi repoſuerint quæ ſatis ſint ad ſuſtẽtandã uitã. Sicut puula nã exẽplo ẽ magni formica laboris:Antithetũ fecit puula & magni laboris:& ordo eſt.Sicut puula formica trahit ore & cætera.Illud notãdum cautelã exprimi hac cõpatiõe:ſicut apud Iuue.formica tãdẽ qdam expauere magra. Apud Virg.uero ſtudiũ.ac ueluti ingẽtẽ formicæ farris aceruũ Quũ populãt hyemis memores:tectoq; reponũt. Quæ ſimul inuerſum:lõge ſapientiorem oſtẽdit eẽ formicã q̃ hominẽ:q̃ iis p hyemẽ contẽta eſt:q̃ ſibi p æſtatem pauit:neq; enim accedente hyeme uſq̃ ꝓrepit:cõtra homo omni ætatis tpe q̃ſtui intẽtus eſt:ut p æſtatẽ iuuentutẽ:p hyemem ſenectutem itelligamus.Ordo eſt. Quæ nuſq̃ ꝓrepit:ſimul:ideſt poſtq̃ aq̃rius cõtriſtat. annũ inuerſum Inuerſum:ppetuum eſt epitheton anni q ſemper in ſe reuertitur.unde illud Iuuenalis:Et quũ ſe uerterit annus. Aquarius.unũ eſt ex duodeci ſignis zodiaci in quo quũ ſol cõſtitutus fuerit tẽpeſtates horrẽdæ & frigora ingẽtia ſolent eſſe:ita figurat ut aquã infundere uideatur quẽ græci hydrochoõ uocãt:unde Germanicus in arato. Infimus hydrochoos ſed qua ueſtigia figit. Et illis:Ordo eſt.Et utit illis quæſitis ante:hoc eſt:quæ añ hyemẽ ſibi pauerat. Sapiẽs:ſapientem appellat formicã:hoc eſt cautã q̃ ſapienter uitæ tpa diſpenſet. Quid iuuat?mira in auaꝝ excãdeſcentia dictũ.Quid iuuat inqt grandem pecuniæ numeꝝ coaceruare:quũ eo uti neſcias:ſed in terra defoſſũ fues?ac p hoc monet pecuniã nullam aliã ob rẽ eſſe q̃rendã q̃ ut ea utamur:quũ eius uſus ad hoiem ptineat:uñ exit illa Senecæ indignatio lib.vii.de bñficiis.Ac me herede terra quæ quicquid utile futuꝝ nobis erat ꝓtulit:Auaritia defodit & merſit & ut noxiis rebus ac malo gentiũ in mediũ proditurris toto pondere incubuit. Timidũ deponere:timet.n.auarus ne ſibi argentũ ſurripiatur:ideoq; id in terrã defodit:quod ꝓbe docet Plautus fieri ab Eucliõe:nã multi diuitias ſuas obruũt:uñ eſt illud Virgilii. Iacent penitus defoſſa talenta Cœlati argenti.

Quod ſi cõminuas.Subiectio ẽ Horatii referẽtis reſponſum auari:ſe iõ pecuniã defoſſam ſeruare:ne ſi ceperit minuere:eã uſq; ad aſſem cõſumat. At ni id ſit:uerba itẽ Horatii corripiẽtis auaꝝ.Quid uoluptatis inqt hẽt pecunia acq̃ſita ſi ea nõ uteris:quũ uſus eius ad nos ptineat?defoſſa.n.pinde eſt:ac ſi nõ habeat. Quid pulchri:pulchritudinis. Milia frumẽti:oſtẽdit multis ratiõibus auaꝝ ſtultũ oĩno eſſe:cuius uentrẽ ait licet plurima poſſideat:nõ tñ plus cape q̃ eius q exiguũ poſſidet:ſenſus eſt. Licet inqt area tua triuerit centũ milia:tñ tuus uẽter nõ capiet plus q̃ meus q modicas habeo facultates:unde eſt cõqueſtio illa Senecæ ad Albinã ſcribentis.Quid opes opibus aggeritis?Nõ uultis cogitare q̃ pua uobis corpora ſint.Nõne furor & ultimus mentiũ error eſt:quũ tam exiguũ capias cupere multũ? Triuerit:a Tero ẽ unde & tritura.Virg.Magnaq; cũ magno ueniet tritura calore. Vt ſi reticulũ panis.Senſus eſt.quẽadmodũ iter uenales ſeruos q panes portabit:nõ plus accipiet:q̃ qui uacuus ambulabit:ſic q̃uis plus laboraueris i acq rendo quũ diues fcũs fueris:tuus uẽter nõ plus accipiet q̃ eius qui modica poſſidet. Vt ſi ordo ẽ:ut nihilo plus accipias q̃ qui nil portarit:ſi forte uehas humero reticulũ panis.ut aũt ponit hoc loco ꝓ quẽadmodũ. ut ſit quẽadmodũ nihilo plus accipias &c. Reticulũ:ſacculi gen⁹ i ſpẽm retis cõtexti quo panis ſolet portari. Vel dic quid referat.Quũ natura iquit nihil ſuperfluum q̃rat.ſed id dũtaxat qđ ad uſum uitæ ſit neceſſarium:uelim ex te ſcire q ꝓſit hoi uiuẽti ex legibus naturæ:ampla & ſuperflua appetere & poſſidere? Vel ẽt ut p hoc intelligas ipſum ẽt ſuperius interrogatũ. At ſuaue eſt.Subiectio eſt.facit.n. auarum rñdentem. Dum ex paruo oſtendit auarũ oĩno inſanum eẽ qui tantum ad diuitias cõparandas ſtudium conferat quũ liceat ei nõ minus ex puo q̃ ex magno uentrẽ aceruo faciat. Granaria:loca ubi grana reconduntur. Cumeris.Cumeræ dicunt uaſa uiminea ingẽtia:q̃ ima pte ab Auguſto incipiẽtia in latitudinẽ ſurſum uerſum diffundunt:in iis ruſtici frumẽta ſua ſolẽt recõdere:græci appellãt Sithophora. Vt tibi ſi ſit opus. Suauiſſima cõparatione oſtẽdit auarũ tam ſtultũ eſſe:qui malit ex magnis q̃ ex paruis diuitiis ſumere:uñ impleat uẽtrẽ:quum ex modico poſſit habere neceſſaria:q̃ cũ qui quũ ad ſedandã ſitim urna uel cyatho aquæ opus ſit:malit tñ quũ ex fonticulo eã poſſit cetra ullum periculũ haurire:ex flumine nec ſine periculo ſumere. Vt tibi ſi ſit opus:quẽadmodũ ſi ſit tibi opus:ut exponas ut pro quemadmodum:ſicut illud paulo ſupius:ut ſi reticuum panis uenales inter onuſto forte uehas humero. Liquidi:abſolute:hoc eſt liquoris:ac per hoc aquæ.

Granaria
Cumeræ
Sitophora

Eo fit ut plenior:moraliter docet eum qui magnas diuitias appetit.quum ad uitam ſuſtentandam modicæ ſufficiant:ob talẽ acquirendi cupiditatẽ in magna plærũq; uitæ diſcrimina incurrere. Eo fit. Ordo ẽ & ſenſus:Ob eã rẽ.ideſt ob talẽ cupiditatẽ fit ut Aufidus acer ferat auulſos ſimul cũ ripa:ſi quos copia plenior iuſto delectat.

Aufidus Aufidus:fluuius eſt Apuliæ magno cũ impetu labens:unde nũc acer dictus eſt a poeta:ac per hoc intellige periculũ. Atqui tantulo eget:in allegoria perſeuerat:illi citra piculum uiuere: qui neceſſaria dũtaxat appetit: At bona pars hominũ.Nõ eſt inqt mirũ homines diuitiaꝝ tam cupidos eſſe:putant enim unũquẽq; tãti æſtimari:quanto plus poſſideat iuxta illud Iuuenalis.Quãtum quiſq; ſua nũmoꝝ ſeruat in arca.Tãtũ hẽt & fidei. Bona:magna Perſius.At bona ps ꝑcerũ tacita libabit acerra.

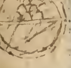
Decepta cupidine falſo: falſa opiniõe q̃ ex nimia cupiditate ꝓuenit:i hoc.n.fallit̃ q̃ credit homines ex diuitiaꝝ q̃litate cenſeri: illudq; obſeruandum cupidinẽ gerẽ maſculino ꝓ cupiditate ſæpe uſurpari a poeta:ut i ſecũdo carminũ. Nec leues ſomnos timor: aut cupido ſordidus iſert. Alibi cõtracto melius pua cupidine uectigalia porrigã. Quid facias illi: ſũma cũ indignatiõe hæc inferũt: Relinque inqt eum q miſer ſit i ſua miſeria:quãdo ab opiniõe ſua detrudi negt quominus putet eũ Tãti eẽ: quãtas poſſidet diuitias. Quid.n.mali auaro ut ſcribit Seneca i ꝓuerbiis optes:niſi ut uiuat diu?

Quatenus Quatinus Quatenus: quoad & quãdiu.Differũt aũt iter ſe quatinus & quaten⁹:ut quatinus ꝓ quãdoquidem & quoniã ponat̃? Trãquillus in claudio. Cõfirmauitq; ꝓ cõcione apud ꝑtorianos quatinus ſibi matrimonia male cederẽt ſe manſurum i cœlibatu.Quaten⁹ uero ꝓ quoad:quouſq;: q̃diu: ut ſit cõpoſitũ a qua & tenus. Id facit:ut in hac ſit opiniõe: q̃ miſeriaꝝ eſt plena. Vt qdam memorat̃ athenis.Queadmodũ qdam morat̃ extitiſſe miſer athenis ſordidus & diues ſolitus cõtẽnẽ uoces populi ſic:hoc eſt his uerbis ſequentibus:q̃ p imitationẽ dicit.

Q uã ex hoc fonticulo tantũdẽ ſumere.eo ſit
Plenior ut ſiquos delectet copia iuſto.
Cum ripa ſimul auulſos ferat Aufidus acer.
At qui tantuli eget:quãto ẽ opus:is neq; limo
Turbatã haurit aquã neq; uitã amittet i undis
At bona pars hominũ decepta cupidine falſo:
Nil ſatis ẽ:inqt:quia tanti.quãtũ habeas:ſis.
Q uid facias illi?iubeas miſerũ eſſe libenter:
Q uatenus id facit. Vt qdã memorat̃ Athenis
Sordidus:ac diues: populi contemnere uoces
Sic ſolit⁹:Populus me ſibilat:at mihi plaudo
Ipſe domi:ſimul ac nũmos contẽplor in arca.
Tantalus a labris ſitiens fugientia captat
Flumina.quid rides.mutato nomine de te.
Fabula narratur.congeſtis undiq; ſaccis
Indormis inhians:& tanquam parcere ſacris
Cogeris:aut pictis tanquam gaudere tabellis.
Neſcis quo ualeat nũmus:quẽ præbeat uſum.
Panis ematur.olus.uini ſextarius. adde:
Q uis humana ſibi doleat natura negatis:

Sordidus:auarus. Popul⁹ me ſibilat:hoc ẽ ex cõſuetudine theatrali.Nã pricipes & uiri illuſtres quũ theatrũ ingrederent̃ plauſu excipiebant̃ aſpectatoribus:cõtra mali & ſordidi ſibilo. Idẽ ẽt accidebat actoribus fabulaꝝ:ut boni:hoc eſt q agẽdo placuiſſent plauſu exciperent̃:qui diſplicuiſſent exhibilaret̃: unde Cicero in paradoxis.Hiſtrio ſi paululũ ſe mouerit extra numeꝝ:aut ſi uerſus ꝓnũciatus ẽ una ſyllaba breuiore aut longiore exhibilat̃:exploditur.

Plauſus Mihi plaudo:me ipſum plauſu excipio.Plauſus aũt fit ex colliſiõe utriuſq; manus. Tãtalus a labris oſtendit ſchemate ꝓuerbiali auaros & rebus ſuis abſtinentes ſimiles eſſe egẽtibus; iiſdemq; pœnis cruciatibuſq; urgeri:quibus Tantalus qui in mediis conſtitutus aquis uſq; ad labra procurrentibus ſitit nec bibit.Hocq; pronunciatione adiuuandum. Quid rides?uerba poetæ ad auarum:qui audita Tantali fabula ridebat:quid rides inquit?puta de te dici quod de Tantalo audis. Fabulæ enim narrant Tantalum phrygem immenſas opes habuiſſe:tantaq; auaritia flagraſſe:ut quum deos hoſpitio ſuſcepiſſet; filium ſuum pelopẽ eis comedendum appoſuerit mentitus alias eſſe carnes:a quibus epulis omnes dii præter Cererem abſtinuerunt:quæ illius comedit humerum:quare indignatus Iuppiter eum detruſit ad inferos hoc ſupplicio ut in aquis eſſet limpidiſſimis uſq; ad labrum inferius:nec ſitiens poſſet bibere aquis quũ inclinaretur ad bibendum fugientibus:arboreſq; adeſſent pomis onuſtæ ad os eius uſq; peruenientibus:quæ oĩa quũ uellet ore appræhendere fugiebãt:unde Ouidius in libro de fine titulo.Quærit aquas in aquis:& Poma fugacia captat. Congeſtis undique ſaccis.Senſus eſt.res quas undiq; multas tibi coaceruaſti:uigilando cuſtodis:ut ſit indormis non dormis:ut licenter facta ſit compoſitio uerbi. Inhians:intentus: ut ſit ordo:tu inhians ſaccis congeſtis indormis:hoc eſt uigilans:ſaccos autem intellige nummorum aliarũq; rerum precioſaꝝ. Et cogeris:auaritia inquit cogit te parcere rebus partis tanq̃ ſacris: quaſi non minus piaculum ſit commiſſurus tangendo res ſuas q̃ qui res tangunt ſacras:quum eas nemini alii liceat q̃ ſacerdoti ptractare. Sic alibi in ſequentibus.Qui diſcrepat iſtis.Qui nũmos aurũq; recondit neſcius uti compoſitis:metuenſque uelut contingere ſacrum.Eſt enim etiã temporibus noſtris cũmunis opinio magnũ malũ ei iminere qui manibus ſuis res ſacras & Deo dicatas tetigerit. Aut pictis tanq̃ gaudere tabellis.Eleganter ait auaꝝ ſimilem eſſe habẽtibus tabellas pictas:qui eas tãtum admirantur:ſoloq; earum aſpectu gaudent:ut ſit ordo.Cogeris rebus tuis gaudere:tanq̃ tabellis pictis. Neſcis quo ualeat nũmus:hoc ſumma cum indignatione in auarũ qui neſciat ad quẽ uſum inuentus ſit nũmus:quod in ſequentibus docet. Quo ualeat: hoc eſt in qua re ualeat.q.d.ſi neſci:in hoc ualet ut eo:tibi neceſſaria compares. Adde. Adũce inquit & ea:quibus negaris uita hõis poſſit dolere:ut intelligas non quæ ad delicias pertineãt: ſed q̃ neceſſaria ſunt ad uictũ cultũq; corpis.

An uigilare

An uigilare metu exanimem:noćteſq; dieſq;
Formidare malos fures.incendia.ſeruos:
Ne te compilent fugientes:hoc iuuat. horum
Semper ego optarim pauperrimus eẽ bonorũ
At ſi condoluit tentatum frigore corpus:
Aut alius caſus lecto te afflixit:habes qui
Aſſideat? fomenta paret? medicũ roget:ut te
Suſcitet:ac reddat natis:cariſq; propinquis?
Nõ uxor ſaluum te uult:non filius:omnes
Vicini oderunt:noti:pueri:atq; puellæ
Miraris:cum tu argento poſt omnia ponas:
Si nemo præſtet:quem non merearis:amorẽ?
At ſi cognatos:nullo natura labore
Quos tibi dat:retinere uelis:ſeruareq; amicos
Infelix operam perdas:ut ſiquis aſellum
In campum doceat parentem currere frenis.
Deniq; ſit finis quærendi: cumq; habeas plus:
Pauperiem metuas minus:& finire laborem
Incipias parto:quod auebas:nec facias: quod
Vuidius quidam(non longa ẽ fabula)diues:
Vt metiretur nummos:ita ſordidus:ut ſe
Non unquam ſeruo melius ueſtiret ad uſq;
Supremum tempus:ne ſe penuria uictus
Opprimeret metuebat:at hunc liberta ſecuri
Diuiſit medium fortiſſima Tyndaridarum.
Quid mi igit' ſuades ut uiuam Neuius aut ſic:
Vt Nomentanus? pergis pugnantia ſecum
Frontibus aduerſis componere:nõ ego auarũ

An uigilare metu proponit uarias curas qbus auatus affligitur dũ cuſtodit diuitias ſuas. Ordo eſt & ſenſus. An iuuat te uigilare exanimem metu? q.d.hoc tibi non poteſt eſſe iucundum. Exanimem : dixit pro exanimato.exanimis enim & exanimus:utrũq;.n.dicitur mortuum proprie ſignificat. Virg. Exanimumq; auro corpus uendebat Achilles. Exanimatus autem perterrefactum Terentius.Quid eſt q̃ ſic uideo pãphilum exanimatũ? Compilent:ſpolient:unde infra.Iam ſatis eſt:ne me Criſpini ſcrinia lippi Compilaſſe putes uerbum non amplius addam.Plautus in menechmis:ubi uir cõpilet clanculũ quidquid domi ẽ. Cicero in libro de natura deorum.Tot milia latrocinãtur morte poſtpoſita:Alii omnia fana quæ poſſunt compilant . eadem ſignificatione eſt etiam expilare Tranquillus in Cæſaræ. In gallia ſana templaq; deũ donis referta expilauit. Horum ſemper ego bonorum:grauiſſimus ſenſus poetæ recuſantis diuitias: quæ domino cruciatũ uitæ afferunt.Et ex arte poetica ſuam miſcet perſonam: Iuxta illud præceptũ.Hoc amet:hoc ſpernat promiſi carminis auctor:recuſat eñi & ſpernit diuitias. At ſi cõdoluit graphice: docet auarum omnibus eſſe inuiſum . Senſus eſt & ordo. Habes ne qui tibi aſſideat : ſi forte corpus tuum frigore cõpertum condoluit? legendumque eſt cum iterrogatione affirmatiua quæ uim habet negationis. Fomenta:a fouendo : hoc eſt remedia. Miraris:non eſt inquit tibi mirandum ſi omnibus es odioſus :quum tu omnia poſtponas diuitiis.Legendumq; eſt cum interrogatiõe quæ uim habet negationis. At ſi cognatos. Senſus eſt.Ita omnibus auaritia tua es inuiſus ut ſi uelis cognatos:quos tibi dedit natura ſine ullo labore:aut amicos ſeruare tibi in officio beniuolentiæ:non poſſis:nihiloque plus agas q̃ ille qui uult aſinum adhibitis frenis fungi officio equi. Hocque ex ueteri prouerbio.ſumptum ẽ de Aſino:quod in eos conuenit qui ſint indociles . Nã equus ad curſum idoneus eſt : Aſinus uero nec freno nec curſui aptus. Natura dat nullo labore:cognati enim nobis ſine ullo labore aut induſtria noſtra naſcuntur.quod cõtra accidit ĩ amicitia.quæ per longam rerum experientiam cõparatur. Vt ſi quis ideſt quemadmodum p̃dit ille:ſiquis doceat aſellum &c. Denique ſit finis quærendi:grauiſſimum poetæ conſilium: finem deniq; rebus acquirendis faciendum eſſe.

Et finire laborem incipias parto.fac inquit incipias finire laborem tuum acquirendi iam parto eo quod auebas anteq̃ acquiſiuiſſes : hoc eſt quum iam parauetis quod antequam paraſſes multum cupiebas. Nec facias quod. Noli inquit uuidium quendam imitari : qui ob nimiam auaritiam: qua ad ultimum uſque uitæ ſuæ tempus laborauit : a liberta demũ trucidatus eſt: p quod monet auarum omnibus inuiſum eſſe. Ita ſordidus:ita auarus. Liberta fortiſſima tyndaridarum:libertam appellat alteram clitemneſtram filiam Tyndari.fortiſſimam tyndaridarũ: hoc eſt fortiorem fratribus Caſtore & polluce:quæ maritum ſuum agamemnonem e bello troiano in patriam reuerſum uſa ope Aegyſthi adulteri interemit ſecuri:nota eſt fabula:hanc igitur libertam ait tyndaridis hoc eſt Caſtore & polluce fortitudine fuiſſe ſuperiorem.nec mirum eſt ſuperlatiuo more poetico eſſe abuſum. Quid mi igitur ſuades:fingit eum ſibi reſpondentẽ quem alloquitur? quomodo ſibi ſit uiuendum.

Vt uiuam Neuius ut uiuam more Neuii? Neuius autem fuit tam parcus ut ſordidus merito haberetur. Contra Caſſius nomentanus adeo prodigus ut nulla habita ratione patrimonii ſeſtercium ſeptuagies gulæ ac libidini indulſerit:Huius libertam Damam nomine.P.Saluſtius criſpus hiſtoriarum ſcriptor fertur ut meminit porphyrio centenis milibus conductam habuiſſe.De Neuio mentio fit in tertia ſatyra Meuius abſentem Neuium quum carperet. Pergis componere:uerba poetæ oſtendentis illos eſſe ſtultos qui dum unum uitant uitium in aliud incurrunt. Componere:conferre. Tractum eſt a gladiatoribus qui componi dicuntur quum ad dimicandum comparantur ut in pugna harenaria bene conueniant : uñ Horatius alibi Rupili & perſi par pugnat uti non compoſitus melius cum Bito bacchius. Pugnantia ſecum : hoc eſt ſibi inuicem aduerſantia:auaritia enim prodigentiæ eſt oppoſita.

Exanimus
Exaĩatus
Cõpilaſſe

Vappam iubeo:ſubaudi a ſuperiore fieri. Vappa proprie uinum eſt ut ſcribit Pli.lib.xiiii.quum deferbuit: tunc enim deperit ſapor:uappæq; accipit nomē probroſum ēt hominum:quū degenerauit aíus:unde a poetis uappæ appellantur hoīes nequam nullius æſtimationis: hoc loco uappam appellat prodigum & luxurioſum:quo ſignificato:ſic etiam accipit in ſequēti ſatyra Fuſidius uappæ famā timet ac nebulonis. Nebulo. Nebulonem:nebulones dicunt aut ꝙ nō pluris ſunt faciendi q̄ nebulæ:aut ꝙ ſuis mendaciis & aſtutiis nebulā quandam nobis obiiciant. Eſt inter Tanaim quiddā:duos ꝓponit diuerſis extremis inter ſe uitiis laborātes quū

Cū ueto te fieri:Vappā iubeo:ac Nebulonē.
Eſt inter Tanaim quiddam:ſocerumq; Viſelli.
Eſt modus in rebus:ſunt certi deniq; fines:
Quos ultra:citraq; nequit conſiſtere rectū:
Illuc:unde abii:redeo:nemon ut auarus
Se probet.ac potius laudet diuerſa ſequētes:
Quodq; aliena capella gerat diſtentius uber:
Tabeſcat:neq; ſe maiori pauperiorum
Turbę cōparet.hūc:atq; hūc ſuperare laboret
Sic feſtinanti ſemper:locupletior obſtet:
Vt cū carceribus miſſos rapit ungula currus:
Inſtat equis auriga.ſuos uincentibus:illum
Præteritum temnens extremos inter euntem.
Inde fit:ut raro:qui ſe uixiſſe beatum
Dicat:& exacto contentus tempore uitæ
Cedat:uti conuiua ſatur:reperire queamus:

alter eēt ſpado:hernioſus uero alter.q.d. multū intereſt inter Eunuchum & hernioſum:per qđ monet non minus turpe eſſe ſine auaritia ſiue ꝓdigantia labores: q̄ ut aut ſpado aut hernioſus ſis:ut oīno monſtret medium oībus in rebus eē ſemper quærendum:quum oīa extrema habeātur uitioſa. Tanais:ut ſcribit Porphyrio ſpado fuit:ut qdā aiūt Mecœnatis libertus: ut nōnulli L.Munatii.ut nonnulli Planci. Socer aūt uiſelli
Hernia fuit Hernioſus:quā aūt nos Herniam uocamus
Eutero- græci enterocelē & epiplocelē dicunt:eſt.n.quū
cele inteſtinum aut omētum in ſinū teſticuloꝝ quē
Epipo- græci oſcheon.Latini ſerotum appellant deſcen
cele. dit:quo uitio ſenes maxime laborant. Vnde eſt illud Iuuenalis.Quibus incendi iā frigidus æuo Laumedontiades & Heſtoris hernia poſſit. De Hernia lege celſum. Eſt modus in rebus. Senſus eſt:in omnibus reꝝ humanaꝝ actiōibus modum certum adhibendum: ut nihil nimis faciamus:quibus ex terminis quum excedimus neceſſe eſt peccemus:quū enim ab auaritia ad prodigentiam tranſimus iam terminos uirtutis tranſcendimus:qui in medio ita ſunt collocati ut ab iis ſine uitio abſcedere neq̄amus. Vnde alibi ait. Virtus eſt mediū uitioꝝ utrinq; redactū. Hoc aūt pēdet ex eo dicto qđ potiſſimū tribuit Chiloni: Vt neqd nimis:Hinc eſt ēt illud Plauti.in pœnulo. Modus oībus in rebus eſt optimus.Seneca ad Lucilliū.Oīs in mō eſt uirtus modus certa mēſura eſt.Phocylides παντων μετρον αριστον.Oium modus optimus.Hi.n.ſine dubio finē & mediū tranſeunt:qui appetitus ſuos lōgius euagari ſinunt:aut nimis cupiendo aut nimis fugiēdo:nec tēni patēt:cui lege naturæ ſubiecti ſunt: ut in iis nulla poſſit eſſe cōſtantia aut moderatio. Rectū abſolute appellat auctore Cicerone rectū oē qđ cū uirtute & officio fit. Illuc unđ abii redeo:uolens poeta ſatyre finē imponere eo dicit ſe uelle redire unde digreſſus eſt. Itaq; colligit qđ initio dixerat neminē auaꝝ ſiue is mercator ſiue nauta:ſiue qcunq; alius ſit:ſtatu ſuaꝝ reꝝ cōtentū eſſe:ſed ſequentes diuerſa laudare. Quod ait Porphyrio ſolū auaꝝ gaudere ꝓpoſito ſuo nō placet: Nā Horatius hoc demū ſentit neminē gaudere ſorte ſua:hoc eſt ſtatu ſuaꝝ reꝝ:qđ facit oīs auarus qui ſtatu ſuo nunq̄ contentus eſt:ſed ſemp laudat aliena:unde ſequit illū laudare alienas capellas:alioſq; ſibi uideri beatiores. Nemon ut auarus:cū admiratiōe ꝓnūciandū ſubaudiendūq;. Vnde eſt ut aliqd tale ut nemo auarus ſe ꝓbet:ac potius laudet ſequētes diuerſa:ut demū ut diximus id colligat qđ dixit initio ſermonis neminem ſorte ſua contentum eſſe:& ita dictū eſt:ſicut illud Perſii. Vt nemo in ſeſe tentet deſcendere nemo:illudq; attēdendum nemon poſitū pro nemo ne & illā ſyllabā ne abūdare.ſicut illud in decima ſatyra ſupfluit: O ſeri ſtudioꝝ quine putatis difficile. Quodq; aliena capella gerat diſtentius huber Tabeſcat. Nam ita ſe res hnt humanæ:ut aliena nobis & nr̄a alus plus placeāt.Seneca in ꝓuerbiis. Alienū nobis: noſtrū plus aliis placet. Se ꝓbat:ille dr̄ ſe ꝓbare cui ſtatus reꝝ ſuaꝝ placet. Tabeſcat:affligat cruciet:uocabulū eſt a tabe hoc eſt corruptiōe. Diſtētius:plenius. Neq; cōparet.auarus q ſtatu ſuo nunq̄ cōtētus eſt:licet diuitiis abūdet:ſemp ſtudet ditiores ſe ſupare:nunq̄ ſe cōparat pauperi ſed diuiti. Maiori turbæ:pauperū intellige: maior.n.eſt numerus paupeꝝ q̄ diuitū. Sic feſtināti. Tāto inqt acqrendæ pecuniæ ſtudio agitat auarus ut neminē aliū uelit ſeipſo locupletiorem eſſe: ſicut quadrigis certantes cōtēdūt ſuperare ꝑcedentes ſequētes negligūt.Ordo aūt eſt & ſenſus.Locupletior ſic obſtet feſtinanti:ut auriga inſtat equis uincētibus ſuos:quum ungula rapit currus miſſos carceribus. Obſtet ueluti impedimēto ſit ipſi auaro qſi niſi ille eēt diuitiis prior: oīum eſſet ipſe primus. Vngula:equus. Rapit:cū celeritate trahit. Carceribus. Carceres numero plurali dicunt loca ſiue repagula ipſa:unđ quadrigæ ad curſum mittunt:dicti quaſi coercetes ꝙ ibi currus coerceant. Inſtat eqs:urget equos ꝑcedētes ut eos ꝑcedat a qbus ſui uicūt. Inde fit.Quū ergo inqt nemo ſit q rebus ſuis contentus ſit:proindeq; ſemp amplius habere q̄rat:merito euenit ut nemo ſe feliciter uixiſſe credat:nec q ēt ad extremam ſenectutē ꝓductus ſit moriat cōtentus uti cōuiua:qui bene acceptus ſatur e cōuiuio diſcedit:ut ſit ſenſus:auarus nunquam ſe contentum uocat:ut conuiua ſatur e conuiuio cōtētus abit:nā cōuiua quū ē ſatur cōtentū ſe uocat:qđ nō facit auarus:q licet ſatur plenuſq; ſit diuitiis:nunq̄ tamen contētus abit.Ordo autem eſt.Inde ſit ut raro queamus inuenire qui dicat ſe uixiſſe beatū:& qui cedat:ideſt abeat & moriatur contentus exacto tempore uitæ. Inde ſit:ex hac tanta acquirendi cupiditate euenit.

Iam ſatis

Iam ſatis eſt. Satis inquit morē philoſophi aduerſus auaros diſputaui. Verbum non amplius addā Ordo eſt: non addam uerbū amplius ne putes me cōpilaſſe ſcrinia criſpini: ideſt ne me putes omnia hæc ex philoſophia ſtoica ſurripuiſſe qui diſputantes auaritiā carpunt diuitias & nobilitatem cōtemnunt: ſolam uirtutem bonum uocāt: aut reuera hoc dicit ſe nolle uerbum amplius addere: ne putetur loquax & garrulus q̄lis fuit Criſpinus quem in ſcriptis ſuis garrulum fuiſſe docet in quarta ſatyra: ubi ait. Ecce Criſpinus minimo me ꝓuocat: accipe ſi uis Accipiā tabulas &c. Lippū eum appellat. ut id quod corporis eſt uitium: ad aīum transferat. Nā lippi dicuntur illi: q̄bus ex oculis lachrymæ fluunt ex pituita. fuit autem Criſpinus ſtoicæ ſectæ ſtudioſiſſimus ſcripſit & carmina: ſed tam garrula ut aretalogus diceret: nam aretalogus is dicitur qui fingendis mendaciis auditorē mouet ab arte uerboꝝ: nā αρετη ſignificat uirtutē & λογος ſermōem ſiue uerbum. Trāquillus ſcribit Auguſtū poſt cœnā delectatum eſſe aretalogis. Compilaſſe: ſurripuiſſe: qua ſignificatiōe eſt ēt expilare: ut diximus: uñ Sueto. in Cæſare. In gallia fana tēplaq; deū donis referta expilauit: eſt aūt uerbū cōpoſitū ex iis quæ in ſimplicitate nō reperiunt: ſicuti repleo: impleo: Ante. Ne te cōpilēt fugientes. Lactantius firmianus loquens de Verre. Non ne oēm Siciliam cōpilauit ſublatis deoꝝ ſimulachris ornamentiſq; phanorum. Idē in lib. de natura deoꝝ. Tot milia latrocinant morte poſtpoſita. Alii oīa fana q̄ poſſunt cōpilāt. Scrinia: oēs libros philoſophiæ ſtoicæ qui in ſcriniis recōdunt: ac per hoc totam ſtoicorum philoſophiam ſumpſiſſe.

Cōpilaſſe. Lippus Aretalog⁹ Cōpilare Expilare

Iam ſatis eſt: ne me Criſpini ſcrinia Lippi
Compilaſſe putes: uerbū non amplius addam.

SATYRA .II.

AMbubaiarum collegia, Pharmacopolæ:
Mendici: mimę: balatrones: hoc genus omne
Mœſtum: ac ſollicitū eſt cantoris morte Tigelli.
Quippe benignus erat. cōtra hic ne ꝓdig⁹ eē
Dicatur metuens: inopi dare nolit amico:
Frigus quo duramq; famem depellere poſſit.
Hunc ſi percuncteris: aui cur: atq; parentis
Præclarā ingrata ſtringat malus ingluuie rē:
Omnia conductis coemens obſonia nummis:
Sordidus: atq; animi quod parui nolit haberi:
Reſpondet. laudatur ab his: culpatur ab illis.
Fuſidius uappæ famam timet: ac nebulonis.
Diues agris: diues poſitis in fœnore nummis.

AMbubaiaꝝ collegia Pharmacopolæ Volens poeta hoc ſermone eos notare qui dū unū uitium uolūt uitare. in cōtrarium incurrunt: ipſo ſermonis initio. M. tigellium hermogenē perſtitut ꝓdigum. Is. n. quū artis muſicæ ſciētia ꝓditus eſſet Iulio Cæſari fuit gratiſſimus: poſtea ēt Cleopatræ qa dulciter canebat & iocabatur. Auguſto quoq; ita cōciliatus eſt: ut īter domeſticos & familiares hēret. Erat adeo largitor ut in oēs muſicos & curculatores multa cōferret: unde morte eius ait eos ſumma triſticia eſſe affectos. Sed quū carmina Horatii ut male modulata carperet: cām habuit Horati⁹ inſectandi hoiem ſpectati ingenii. Eū Cice. in epl'a ſeptimi libri ad Fabiū gallū peſtilētiorē ſardinia patria ſua appellat: eūdē & Salaconē: hoc eſt ſupbū noiat. Ambubaiæ mulieres ſunt: ut ſcribit Porphyrio uagæ ac uiles: q̄bus nomen hoc uidet inditum a uerbis quæ balbutientes ꝓferunt per uini ebrietatem: aut q̄ Syra lingua Ambubaiæ dicunt mulieres tibia canētes: quo uocabulo utitur & Trāquillus in Nerone ſic. Cœnitabatq; nōnunq̄ in Circo maximo iter Scortoꝝ totius urbis ambubaiarūq; miniſteria. Collegia: dicunt nō tm̄ honeſtoꝝ duorūq; ut collegiū cōſulū q̄tū ēt ihoneſtoꝝ & multoꝝ ut collegiū tibicinū: aurificū. Architectoꝝ: tinctorū: coriarioꝝ: fabroꝝ: centonariorum: & figuloꝝ. Pharmacopolæ. i. medicamētoꝝ uenditores: græci. n. φαρμακον appellant tā bonum q̄ malū medicamentū: & πωλεω idem qđ uendo. Mimæ: mulieres ſcenicæ: quæ operā agēdis fabulis non aliter q̄ mimi præſtabant. Balatrones: a balatu & uaniloquētia dicunt. Quo uocabulo utit Varro in. ii. de re ruſtica ſic. Videbo iā uos ingt balatrones. Quippe benignus erat: mœſti inquit erāt quia benignus & largitor erat.

Ambubaiæ Pharmacopolæ Mimæ Balatrōes.

Contra hic: alius ingt uolens uitiū ꝓdigentiæ fugere in cōtrariū hoc eſt auaritiā incidit. Ordo autem eſt. Hic. i. alius contra metuens ne dicatur eſſe prodigus nolit dare inopi amico quo poſſit propellere frigus &c. ut oſtendat eū cōtrariis eſſe moribus qui in amicos liberalis eſſe non uult: ne dicat ꝓdigus uti eſt Tigellius.

Hunc ſi percuncteris. Si rogaueris ingt alium cur ampla maioꝝ ſuoꝝ patrimonia per ingluuiē abſumat: rñdebit ſe nolle uideri ſordidi puſilliq; animi: & erunt qui eū laudent: alii qui uituperent. Sicq; poeta diuerſa uitæ hoīum ſtudia notat. Stringat: abſumat. Virg. in. viii. Ego ſum pleno quem flumine cernis Stringentē ripas. Ingluuie: uoracitate: ac per hoc uoraci gula. Terentius in eunucho. Harum uidere ingluuiem: ſordes inopiam ſalus eſt adoleſcentulis. A columella uero lib. ix. ingluuies accipit pro uentriculo in gallinis: ſic. n. ſcribit. Nam ſi uacua eſt ingluuies: cruditatem ſignificat. Ingrata: quia gula deuorato cibo nullam habet gratiam. Conductis nūmis: fœnore ſumptis: eleganter dixit ſicuti conductæ operæ dicunt quibus merces ob opus exhibet. Sordidus. Ordo eſt & ſenſus. Rñdet ſe id facere q̄ nolit haberi ſordidus & parui animi:

Fuſidius uappæ famam timet. Fuſidius inquit timens ne circa rem familiarem negligens & prodigus habeatur: auaritiam amplectitur: uſuras enim grauiſſimas exercet: & quum ditiſſimus ſit: aſſiduo tamen acquirendi ſtudio cruciatur. Vappæ: hominis ut dictum eſt in priore ſermone prodigi & luxurioſi.

Quinas mercedes:mercedes intelligit uſuras quas exigit:hoc eſt a debitoribus capit. Capiti. ideſt ſor-
ti pecuniæ oſurariæ : aoari enim fœneratores quom dant uſurariam pecuniam : Kalendis menſiom uſuras
exigunt qoas capiti:hoc eſt ſorti adiiciunt:nam caput ꝓ ſorte ponitur:Sic & apud Columellam . Nec in tan-
tum exuberat ut & iacturam capitis amiſſi reſtituat . Atque quanto perditior: tanto inquit grauioribus
uſuris onerat unumquenq́:quanto negligentius intellexerit eum res ſuas adminiſtrare. Perditior: ad per-
dendum procliuior: & ad conſeruandum negligentior. Nomina ſectatur tyronum.Tanta inquit agita-
tur auaritia ot non dubitet etiam filiis familias
cum periculo exigendi: pecunias credere : dum
modo iis graues imponat oſuras: Veſpaſianus
ut ſcribit Tranquillus auctor fuit ſenatui ſilio-
rum familias fœneratoribus exigendi crediti
ios unqoam eſſet: hoc eſt ne patrum quidem
mortem. Nomina tyronum ſectatur . Secta-
tur inquit nomina adoleſcentium ſub duris pa-
tribus:hoc eſt quærit eos facere debitores quos
cognoſcit a patribus : ut duris nihil poſſe ha-
Nomen bere : quique non uerentur fœneratori graoes
uſuras promittere. Nam nomen more iurecon-
ſultorum pro debitore ponitur : & ſæpe pro
debito . Colomella in primo rei ruſticæ. Quom
uel optima nomina non appellando fieri mala
fœnerator Alphios dixiſſe ſeueriſſime fertur :
ubi nomina pro debitoribus accipit: pro debito
uero Cicero ſic ait in oratione pro Roſcio:Non
refert parua nomina in codices : immo omnis
ſummas.idem in epiſtola ad Atticum:perfeci ut
Salaminii totum nomen perſoluerent . Plautus
in ciſtellaria.Nunc quod reliquum reſtat uolo perſoluere ut expungatur nomen neqoid debeam.Pro debi
Tyrones tore ſic ait Seneca in primo de beneficiis.Nomina facturi diligenter patrimonium debitoris inquirimus.

Quinas hic capiti mercedes exigit:atq;
Quãto perditior quiſq;:e:tanto acrius urget:
Nomina ſectatur modo ſumpta ueſte uirili
Sub patribus duris tyronũ.maxime quis non
Iuppiter exclamet:ſimulatq; audiuit? at ipſe
Pro quæſtu ſũptũ facit.hic uix credere poſſis
Quã ſibi nõ ſit amicus:ita ut pater ille:Terẽti
Fabula quem miſerum nato uixiſſe fugato
Inducit:non ſe peius cruciauerit:atq; hic.
Siqs nũc quærat:quo res hæc pertinet? illuc:
Dum uitant ſtulti uitia:in contraria currunt.
Malthinus tunicis demiſſis ambulat:eſt qui
Inguen ad obſcenum ſubductis uſq; facetus.

Tyronum:Tyrones non ſolum dicuntor nooi milites qui nullam adhuc militiæ propriam habent:ſed eti-
am adoleſcentes qui togam uirilem ſumunt & barbam ponunt:eloquentiamque in foro auſpicantur:unde
Seneca in prologo tertii libri declamationum ait.Et ille ideo in foro primum dicturus Tyro dictus eſt:& il
la prima actio tyrocinium uocatur:unde & Cicero ſcribit in epiſtola ad atticum in tyrocinio filii togam pu
ram illi dediſſe ſe arpini.De quo tyrocinio intellexit Perſius illic. Quum blandi comites tuaque impune
ſoburra:Permiſit ſparſiſſe oculos iam candidus ombo.Toga enim uirilis pura dicta eſt hoc eſt candida Pa-
pinius in ſiluis.Nec ſaltem teneris oſtrum puerile lacertis Exuit:albentique humeros induxit amictu. Plini
us libro octaoo capi.l yi.Tanaquil prima texuit rectam tunicam qoa ſimul cum toga pura tyrones induun
tur nooæque nuptæ: Modo ſumpta ueſte uirili:hoc eſt qui modo ex pueritia egreſſi ſunt:nam pueri uſ-
que ad quartumdecimum ætatis annum geſtabant Prætextam:ea depoſita ſumebant togam uirilem.unde
Seneca.Quantum ſenſeris gaudium:quum prætexta poſita ſumpſiſti uirilem togam:& in forum deductus
es. Quis non iuppiter exclamet:Quis inquit nõ indignetur poſtquam audiuit hæc ab illo fieri. At ille.
Subiectio eſt per ironiam . Aliquis inquit forſitan exiſtimet eum pro facultatibus facere ſomptum & ſplen
dide uiuere:cui ſic reſpondet uix poſſis credere q̃ ſibi non ſit amicus:ideſt q̃ ſe ipſum cruciet parce & duriter
uiuendo. Ita ut pater ille Terenti.Ita inquit ſe cruciet ut menedemus ille ſenex apud Terentium nõ magis
ſe cruciauerit:qui de ſe pœnas ſumpſit quum clinia filius ob ſuam duriciam in militiam profectos eſſet.

Atque hic : quam hic:ſcilicet fuſidius. Siquis nunc quærat.Siquis forte inquit quærat cur tam diuer
ſa mortaliom uitia commemorauerim : eo feci ut oſtenderem homines ſtultos eſſe: qui dum onum uitium
uitant in contrarium incurrunt : ignorantes extrema omnia eſſe uitioſa. Quo res hæc pertinet. Quor
ſum hoc tendit. Malthinus : opinio eſt ſub nomine Malthini Mecœnatem intelligi quem conſtat non:
tam delicato mollique oeſtitum quam ſolota & delicata uita extitiſſe . unde Seneca . Quomodo Mecœnas
uixerit notios eſt quam ut narrari nunc debeat : quomodo ambulauerit : quomodo delicatus fuerit : non
oratio eius æque ſoluta eſt : quam ipſe diſcinctus . Item non ſtatim hæc quum legeris hoc tibi occurret
hunc eſſe qui ſolutis tunicis in urbe ſemper inceſſerit . Nam etiam quom abſentis partibus Cæſaris funge-
retur : ſignum a diſcincto petebatur . Iuuna . Veſtem purpuream teneris quoque Mecœnatibus aptam.no
tatur ergo a poeta q̃ tunicis demiſſis ambulet : quod eſt mollium & delicatorum : Tunicis enim ut ſcribit
Gelius uti oirum prolixis ultra brachia & uſque in primores manus ac prope in digitos Romæ atque in om
ni latio indecorum fuit : eas tunicas græcos uocabulo noſtri chiroditas appellauerunt : ab hac mollicie fi-
cto nomine eum appellat Malthinum : ideſt mollem : μαλθη enim ceram mollitam ſignificat Feſtus Pom-
peius ait maltham a græcis appellari picem cum cera mixtam . Plinius uero trigeſimo ſexto aliter accipit
maltham : ſic enim ſcribit Maltha e calce fit recenti : gleba uino reſtinguitur mox tunditur cum adipe ſuil-
lo & ficu duplici linamento:quæ res eſt omnium tenaciſſima & duritiam lapidis antecedens : quod maltha
Facetus. tui ; oleo perficitur ante. Facetus feſtinus . Alias dicitur qui uerbis facit quidquid uult.

Paſtillos

Paſtillos ruſillus olet.Indignaſ alios eſſe qui mundicias corpis plus iuſto affectent:alios qui tanq̃ molles &
effœminati eas penitus negligant tanquam ſpurci.Nã per paſtillos unguenta intelligit. Paſtillus.n. uocabu- Paſtillus
lum eſt generale:ad oĩa enim referſ quæ contrita in offas digeri poſſunt:unde Plini.lib.xii.cap.xviii.Loquẽs
de omphacio:fit & alio modo quum in mortariis uua immatura teritur:ſiccataq; in ſole poſtea digeritur in
paſtillos.Idem in.xiii.cap.xxii.ſcribens de Thapſia.Radicem tundunt in pila & ſuccum in ſole coactum diui
dunt in paſtillos.Cor.Celſus oſtendit paſtillos ẽt eſſe quaſdã cõpoſitiones ad medicamenta: unde ait. Paſtilli

Paſtillos Rufillus olet.Gorgonius hircum
Nil mediũ ẽ.ſunt q nolunt tetigiſſe:niſi illas.
Quarum ſubſuta talos tegat inſtita ueſte.
Cõtra.alius nullã:niſi olenti in fornice ſtãtem.
Quidã notus homo:cũ exiret fornice: macte
Virtute eſto inquit ſententia dia Catonis.
Nam ſimulac uenas inflauit tetra libido:
Huc iuuenes æquũ eſt deſcendere: nõ alienas
Permolere uxores:nolim laudarier inquit
Sic me mirator cunni Cuppennius:albi.
Audire eſt operæpretium:procedere recte
Qui mœchis nõ uultis:ut omni pte laborent:
Vtq; illis multo corrupta dolore uoluptas:
Atq; hæc rara cadat dura inter ſæpe pericla.
Hic ſe præcipitem tecto dedit:ille flagellis
Ad mortem cæſus:fugiens hic decidit acrem

quoq; facultates diuerſas hñt.Sunt.n. ad recẽtia
uulnera glutinanda ſanandaq; apti.docetq; com
poſitiones ſeptem paſtilloꝝ. lib.v. ubi ait etiam
ſic Malagmata uero atq; emplaſtra paſtillique Malagma.
quos trociſcos græci uocant quum plurima ea-
dem habeant:differunt eum q malagmata ma- Trociſci.
xime ex odoribus eorumq; etiã ſurculis. Empla- Emplaſtro
ſtra paſtilliq; magis ex quibuſdã metallicis fiũt.
Inter emplaſtrum & paſtillum hoc itereſt: q em
plaſtrum utiq; liquati aliquid accipit. In paſtillo
tantum arida medicamenta aliquo humore iun
guntur. Gorgonius hircum:ideſt graue olẽtiã:
& fœtorem illum moleſtiſſimũ : qui maxime in
alis ſentitur:unde Horati. in Epodo ait : Cubat
hircus in alis. Ariſtoteles in problematis ſcribit
uirus hirci illos redolere qui rem agunt ueneream
quiq; ea ætate ſunt:quæ ueneri ſufficiat . Fœtor
ille a poetis appellaſ hircus:caper:tragos : unde
Catullus ait:ualle ſub alarum trux habitare ca-
per. Martialis tragon nominat: inde tragos cele
reſq; pili mirandaq; matri Barba. Nil mediũ
eſt:hinc tota eſt indignatio poetæ:nullũ eſſe qui
uia uirtutis incedat quæ omnium rerum extre-
ma refugiens in medio conſiſtit. Sunt qui.Exiſtunt inquit qui nolunt niſi matronaꝝ adulteria ſectari. Eſt
enim ſtola ueſtis matronalis ad imos pedes demiſſa:cuius imam partem extrinſecus ambit inſtita aſſuta :eſt Stola
aũt inſtita faſciola tenuiſſima quæ ueſtis extremitati extrinſecus inſuitur. Subſuta:caſus eſt ſeptimus:ut ſit Inſtita.
ſubſuta ueſte. In fornice:in lupanari.Loca.n.in arcum extructa fornices dicunſ:qualia ſunt meretricũ do- Fornix
micilia:unde Seneca in.ii.controuerſiarum.Redoles adhuc fuliginem fornicis.Inde eſt fornicor & fornica- Fornicor
tio. Quidam notus homo.M.Cato ille cenſorius quum iuuenem honeſtum e fornice exeuntem conſpica- Fornicatio
tus eſſet ad ſe uocauit laudauitq; exiſtimans libidinem aliquando compeſcendam : ſicque alienarum con-
cubitus uxorum eſſe fugiendos : uerum quum adoleſcens frequentius id faceret fertur dixiſſe : Adoleſcens
ego te laudaui tanquam qui aliquando huc uenires non tanquam hic habitares. Macte.ideſt magis au-
cte & cumulate uirtute . Statius in prima ſylua tertii libri . Macte animis opibuſq; meos imitate labores.
Sententia Catonis : exornatio eſt rhetorica quæ circuitio appellatur. Eſto : aduerbium concedentis. Eſto
Permolere:pertractare:uideturq; uocabulum deductum a molis priſtinariis : quarum altera ſuperpoſita
dum alteram ſubiectã atterit atteritur. Vnde Auſonius.Deglubit:fellat:moliſ per utrãq; cauernã.Idẽ quum
dabit ux ori molitor tuuſ & tibi adulter.Quantum depræhenſi damna pudoris emũt. Nolim laudarier ſic.
C.Cupẽnius libo cumanus Auguſti ut ſcribit porphyrio familiaritate clarus:corporis ſui cultor diligentiſſi-
mus ſectator fuit matronaꝝ cõcubitus:qui cũ tali uoluptate delectareſ ſniam Catonis improbauit. Cunni
albi : hoc eſt matronæ quæ mũdior & politior eẽ uideſ q̃ uulgaris mulier:ut referas ad mũdicias corpis:alii
ad ueſtẽ candidã referunt qua matronæ maxime utuntur. Audire eſt operæpreciũ. Vrbanæ abutiſ Ennia
nis uerſibus. Audire eſt opæpreciũ pcedere recte Qui rẽ romanã latiũq; augeſcere uultis: ſed illud urbanius
q quũ Ennius uultis affirmatiue dixerit:hic non uultis negatiue intulerit.oſtendit poeta alienatũ ſectatores
uxorẽ ſuã aut raro explere libidinem qa non ſemp eis contingat concubitus eaꝝ:quas ſectanſ: aut non ſine
timore & periculo uoluptatem pcipere. Operæpcium.pulchrum eſt & ſuaue:eſt autem ſermo ſumptus ab Opæpciũ
operariis qbus poſt operã nauatã ſuaue eſt pcium accipe. Qui nõ uultis pcedere recte mœchis:hoc ẽ q gau Mœchus
detis adulteroꝝ incõmodis. Recte pcedere.ſ.rem quã agunt. Mœchis.Mœchis græcũ eſt:adulter latinũ: Adulter
ab hoc uerbũ eſt adulterare:ab illo mœchari. Vt laborẽt:ut multis obnoxii ſint malis & periculis. Vtq; il
lis:ordo ẽ:ut uoluptas corrupta multo dolore atq; hæc rata cadat illis.i.cõtingat. Corrupta:pmixta. Mul
to dolore:multis.n.erũnis afficiunſ ut docebit i ſequẽtibus. Ille flagellis ad mortẽ Cæſus. Hoc de.Criſpo
Saluſtio ut ſentit porphyrio & Seruius i.vi.cõmẽtario Aeneidos dicit:q dephẽſas ſub ſerui habitu ab Annio
Milone i adulterio Fauſtæ Syllæ f licis filiæ uxoris ſuæ cæſus ẽ. Valerius ſcribit lib.vi.a Sẽpronio muſca.C.
galliũ dephẽſum in adulterio flagellis cæſum fuiſſe & a.C.Menio.L.Octauiũ ſilr dephẽſum neruis cõtuſum
fuiſſe. Nero ẽt a quodã Laticlauio:cuius uxorẽ attrectauerat ppe ad necẽ cæſus eſt:Sueto. Flagellis.Flagel Flagellũ
lũ ab auctorib⁹ uſurpaſ p quocũq; inſtrõ quo pcutimus & p ipſis pcuſſiõibus ut hoc i loco:eſt aũt diminuti-
uum a flagro:a flagello ſit flagellare:uñ Trãgl.i caligula.Siqs obſtrepet detrahi iuſſũ manu ſua flagellabat.

Prẽdonũ in turbã:dedit hic ꝓ corpore nũmos:
Hunc perminxerũt calones. quin etiam illud
Accidit:ut quidam teſtes:caudamq; ſalacem
Demeteret ferro.iure omnes: Galba negabat.
Tutior at quanto merx eſt in claſſe ſecunda:
Libertinarum dico:Saluſtius in quas
Non minus inſanit:quã q mœchat̃. At hic ſi.
Q ua res: qua ratio ſuaderet: quaq; modeſte
Munifico eſſe licet:uellet bon⁹: atq; benignus
Eſſe:daret quantũ ſatis eſſet:nec ſibi damno:
Dedecoriq; foret:uerũ hoc ſe amplectit̃ uno:
Hoc amat:& laudat: matronã nullã ego tãgo.
Vt quondam Marſæus amator Originis:ille
Q ui patrium mimæ donat: fundumq;: larẽq;:
Nil fuerit mi:inquit:cũ uxoribus unq̃ alienis.

Calo Pro corpe conſeruando ne aut uapularet aut necaret̃. Calones:inter ſeruos dicuntur qui ligna militibus
ſubminiſtrant:ut lixæ aquã:Cor.tacitus. Caput Galbæ ꝑ lixas caloneſq; ſuffixum laceratũq;:καλον eni græ
ce lignũ dicitur latine:aut quia crebro ad miniſteriũ uocẽtur. καλεω enim idẽ ẽ quod uoco.aut ut alii uolũt
qa Kalendis cibaria accipiant. Permixerunt:ſtuprauerunt.Cn.furius ut ſcribit Valerius Broccum quem
depræhẽderat:familiæ ſtuprãdũ obiecit. Demeteret:recideret:hoc dicit i adulterio dep̃henſis accidiſſe ut
uirilia amputarẽt̃.qđ accidiſſe docet Vale.li.vi.Carboni actieno q a Bibieno:& põtio qa publio Cernio de-
præhenſi caſtrati ſunt. Caudã ſalacem:hoc ẽ pe
Penis nẽ ipſum.Nã caudam antiq auctore Cicerõe in
epiſtola ad petũ penẽ uocabant:ex q̃ eſt ꝑpter ſi
Peniculis militudinẽ penicillus:At hodie penis ẽ in obſcæ
nis:eſt aũt penicilus genus ſpõgiæ:de q̃ Terẽtius
intellexit:peniculon pugnare cogitas: Lege Pli.
Salax Salacẽ:libidinoſam:q; ualde ſaliat:uñ poeta in
carmine obſcæno uernis paſſerib⁹ ſalaciores.Et
idẽ i eodẽ.Quũ ſacrũ fieret deo ſalaci hoc ẽ Pria
Salire po.deducto uocabulo a uerbo Salio fœturæ ac-
cõmodaro:uñ Varro in.ii.de re ruſtiea. Verres
octo mẽſiũ icipit ſalire. Iure oẽs.ſubaudi extrin
ſecus dicebãt factum:q; eẽnt execti teſtes.Galba
aũt negabat:amare aũt Seruiũ galbã iuriſcõſul-
tum flagellat:q̃ſi cõtra manifeſtũ ius tñderet:qa
& ipſe adulter eẽt. Tutior at quãto: Ait poeta
minus periculoſum eẽ ſectari mulieres liberti-
næ conditionis:ex qbus tñ ait non minorẽ trahi
ĩfamiã ſiqs eas cupidius appetat:ut fecit Saluſti-
us:q tãto libidinis incẽdio i eas ferebat̃:ut a cen-
ſorib⁹ i ſenatu hoc ei obiectũ fuerit:qđ ille refel
lens ait ſe nõ matronaꝝ:ſed libertinaꝝ ſectato
rẽ eſſe:q̃re e ſenatu amotus eſt:qđ ipſe excuſat i ꝓhemio catilinario : oſtẽdens ob miſerias multas & ꝑicula
ſe a re.p.remouiſſe:ait.n. ſic.Igit̃ ubi aĩus ex multis miſeriis atq; ꝑiculis reqeuit & mihi reliquã ætatẽ a repu.
ꝓcul habẽdã decreui & cætera. Merx:tale adulterioꝝ facinus. Secũda claſſe: ſecundo ordie mulieꝝ:hoc
eſt libertinaꝝ.Nã tres intelligit mulieꝝ ordines : primũ matronaꝝ ſecundum libertinarum:tertium ſerui-
lium & uulgarium.Nam claſſis nõ ſolum ꝓ multitudine & collectiõe nauiũ dicitur απο του καλου:hoc eſt
lignis ſed etiam pro ordine:unde Liuius ſcribit populum romanum in quinq; claſſes fuiſſe diſtributum: un
de etiam claſſes pueroꝝ in ſchola uocantur:hoc eſt ordines quidam.Quintilianus libro primo . Non inuti
lem ſcio ſeruatum eſſe a præceptoribus meis morem:qui quum pueros in claſſes diſtribuerant:ordinem di-
cendi ſecundum uires ingenii dabant.Et paulo infra.Ducere uero claſſem multo pulcherrimum. Columel
la mentionem faciens de mancipiis libro primo:ſic ait Claſſes etiam non maiores q̃ denum hominum faci
unde:quas decurias appellauerunt antiqui & maxime probauerunt:q; is numeri modus i opere commodiſ-
ſime cuſtodiretur:nec præeuntes monitoris diligentiam multitudo confunderet : itaque ſi latior eſt ager in
regiones deducente ſunt hæ claſſes. Saluſtius in quas non minus inſanit.Sermo eſt in compendium reda
ctus:ut ſit ſenſus.Saluſtius tanto ardore in eas fertur:ut non minus inſaniat q̃ qui mœchatur:ideſt ut nõ mi
nus peccet q̃ qui ſectatur matronas:nam etſi grauius peccare cum matronis:aſſiduum tamẽ illud commer
cium cum libertinis facit ut non minor ſit error:quum in is multa ſit opus largitione: conſtat enim eum ue
ſuperiore ſatyra commemoratum eſt Libertam Caſſii nomentani nomine Damam centenis milibus cõdu.
ctam habuiſſe. At hic ſi Qua res.Sed ſi Saluſtius inquit uellet uideri bonus & benignus nec ingratus in li-
bertinas:daret quantum ratio patrimonii toleraret:quantunque ſatis eſſet nec tam temere rem ſuam ꝓfun
deret:uerum putat infamiam ſuam leuiorem uiſum iri hoc uno quod matronas non ſectatur : ſicq; colligit
poeta nihil differre quacunque ratione quis per libidinem bona ſua atterat:ſiue matronarum concubitus ſi
ue libertinarum ſiue ancillarum ſectetur. Ordo autẽ ẽ. At hic:ſcilicet Saluſtius ſi uellet uideri bonus :& beni
gnus:hoc eſt larg⁹ in libertinas:daret qua res:ideſt in quantum res familiaris & ratio ipſa ſuaderet & quan-
tum licet eſſe munifico:daret inquam quantum ſatis eſſet:nec foret ſibi damno nec dedecori:quũ nimis ꝓ-
dige rem ſuam perdet. Verum hoc ſe amplectitur uno. Verum inquit hoc uno putat omnem ſe poſſe in
famiam fugere q; cum matronis non peccet. Vt quondã Marſeus. Excuſat inqt ſe ſaluſtius eo modo quo
ſe excuſabat quondam Marſeus ille amator Originis mimæ:qui quum eã impatienter amaret patrimoni-
um ſuum penitus abſumpſit:hoc uno ſe excuſans:q; rem cũ matrona nulla haberet:quaſi inqt poeta nõ ſit
etiam grauius & turpius commercium ſtupri habere cum meretricibus:uñ infamia cotrahitur:qđ grauius
Origo eſt malum:q̃ rei domeſticæ perditio:ſicq; per tranſitum Marſeum flagellat . Ordo autem eſt . ut quondam
Marſeus inquit nil fuerit mihi cum uxoribus alienis. Amator originis.Ordo eſt:amator Originis mimæ
Citheris nam Origo mima fuit meretrix notiſſima.Mimæ enim mulieres dicuntur quæ in ſcenis non aliter q̃ mimi
operam ſuam præſtant:fuerunt autem auctore Seruio uno tempore nobiles meretrices tres:citheris q̃ ama
Arbuſcula uit Gallus poeta quæ a Virgilio lycoris appellatur Arbuſcula & Origo.Horatius:Exploſa arbuſcula dixit.

Vnde fama

Vñ fama trahit grauius malũ q̃ res. Senſus eſt: ex meretricibus & uulgaribus mulierib⁹ magna exurgit in famia q̃ homini turpiorẽ inurit notá q̃ patrimonii diſſipatio. An tibi abunde: nõ ſatis ẽ inqt tibi uitare per ſonam matronæ & famá boná nõ curare: quam penitus amittis cũ quacũq; peccádo muliere. Euitare illud quodcunq; officit: ideſt ne boná famá perdas: cuius amiſſio ubiq; officit: nuſq̃. n. infamis eſt acceptus. Rem pr̃is oblimare: cõcludit malũ eſſe quocunq; adulterii gñe patrimoniũ ſuũ abſumere. Oblimare. atterere & diſſipare: deducto uocabulo a lima: qua ferrũ terit: habetq; mediá productá. Inuenimus ẽt oblimare a limo media etiã ꝓducta ut ſit limo obtegere. Cicero ĩ

Verũ ẽ cũ mimis: eſt cum meretricibus. Vnde
Fama malũ graui⁹: q̃ res: trahit. an tibi abunde
Perſonam ſatis eſt: non illud: quidquid ubiq;
Officit: euitare bonam deperdere famam.
Rẽ patris oblimare malũ eſt ubicũq;. qd iter:
Eſt in matrona: ancilla. pecces ue togata?
Villius in Fauſta Syllæ gener: hoc miſer uno
Nomine deceptus. pœnas dedit uſq;: ſuperq;:
Quam ſatis eſt: pugnis cæſus: ferroq; petitus
Excluſus fore: cum Longarenus foret intus.
Huic ſi mutonis uerbis mala tanta uidenti
Diceret hæc anim⁹: qd uis tibi? nũqd ego a te
Magno ꝓgnatum depoſco conſule cunnum:
Velatumq; ſtola. mea cum conferbuit ira?
Quid reſpõderet? magno patre nata puella ẽ.
At quanto meliora monet: pugnantiaq; iſtis
Diues opis natura ſuæ? tu ſi modo recte
Diſpenſare uelis: ac non fugienda petendis
Immiſcere: tuo uitio: rerum ne labores
Nil referre putas? quare: ne pœniteat te:
Deſine matronas ſectarier: unde laboris
Plus haurire mali ẽ: q̃ ex re decerpere fructus.
Nec magis huic iter niueos: uirideſq; lapillos:

ſecundo de natura deoꝝ. Aegyptũ nilus irrigat: agros mollitos & oblimatos ad ferẽdũ relinqt. Sueto. ĩ Auguſto. Foſſas oẽs ĩ q̃s Nilus exæſtuat oblimatas lõga uetuſtate militari opere deterſit. Quid iter ẽ matrona. Tmeſis facta ẽ. Diuiſa. n. eſt una ps oratiõis in duos uerſus more antiquos ut alibi. Quanto cũ faſtu: quáto molimine circũ Spectemus. negat intereſſe quicq̃ utrũ qs in ma trona an ĩ ancilla an ẽt ĩ adultera delinquat. hoc q; ex opiniõe ſtoicoꝝ q cenſebant oia peccata eẽ paria ut elegáter docet Cicero ĩ ſuis admirabili bus qui peccara nõ ex reꝝ euẽtu: ſed ex uolũtate peccátis metiebant. Ancilla. Ancillæ ꝓpriæ di Ancillæ
cunt ſeruæ denominatæ ab Anco martio rege q; is bello magnũ fœminaꝝ numeꝝ cepit. Togata: hoc ẽ adultera ná mulieres adulterii admiſ ſi cõuictæ ĩ publicũ cogebant ꝓdire togatæ: unde eſt illud Iuuenalis in ſecunda ſatyra. Talẽ nõ ſumet dánata togá. Villius ĩ fauſta. Oñdit poeta magnũ nõ modo matronaꝝ ſtupratoribus pi culũ iminere: ſed iis ẽt qui eas in matrimoniũ du cũt: hocq; ꝓbat exẽplo Annii milõis: q quũ fauſtá filiá Corneli Syllæ uxorẽ duxiſſet: a ſeruis lõgareni adulteri rediẽs a cœna ante ædes ſuas ne adulteꝝ intus depĥẽderet pugnis cæſus ẽ: & ferro petitus: qđ nulla alia re ei contigiſſe ait poeta q̃ q; magnæ nobilitatis: uxorẽ habere affectauerit. Villius: ꝓ Annio poſuit. Hoc miſer uno nomine deceptus: q; duceret uxorẽ filiá potentis hois & generoſi. Huic ſi mutõis uerbis. Mutonẽ dixit pro ueretro imitatiõe luciliana q in. viii. ſic ait: Aleua lacrymas mutoni abſterget amica. Sultũ eſſe oſtẽdit q nobilem magis q̃ alterius cõditionis mu lierẽ ſectatur: quũ forte ignobilis oi ex parte poſſit eẽ ẽt melior: atq; etiá minore cum periculo & diſpendio haberi. Sed hoc inqt euenit nõ naturæ ſed uitio noſtro: quũ ad noſtrá explendá libidinem unaquæq; poſſit ſufficere: Sed nobilẽ inqt ſectamur qa ex claris orta ẽ parẽtibus: q̃ſi ad rem id maxime cõferat Si ergo inquit aĩus uerbis mutonis diceret huic Miloni uidẽti tot mala: nũquid ego quũ libidine æſtuo depoſco magis natá ex claris parẽtibus q̃ aliá: quũ unaquæq; mihi poſſit ſatiſfacere: rñderet nata ẽ patre nobili & potẽte: quaſi id iucũdiorẽ ei uoluptatẽ. Magno ꝓgnatum depoſco conſule cunnũ: hoc eſt natũ ex magno conſule: tali locutione utunt ꝓbati auctores. Plinius lib. ix capite. xvi. Harũdines q̃uis ĩ palude ꝓgnatæ. Idẽ lib. x. Loqns de gallis gallinaceis uelut iõ tela agnata cruribus ſuis intelligẽtes. Velatũq; ſtola: ac ꝑ hoc nobilẽ: ná ut añ Stola
diximus ſtola ueſtis eſt & habitus matronalis. At quáto meliora monet. Natura ĩquit diues ſuæ opis. i. q̃ cõtenta ẽ ſua ope: & quod ſibi eſt neceſſariũ: nec aliud ultra q̃rit: monet te meliora iſtis q̃ tu ſentis: ſi modo uelis tu iis bñ uti & recte diſpenſare & nõ ſequi q̃ fugiẽda & fugere qua petẽda ſunt. Tuo uitio reꝝ ne labores nil referre putas: grauius eẽ oñdit & turpius uitio ſuo laborare q̃ uitio naturæ: uitio ſuo laborat q matroná concupiſcit: uitio naturæ q fœminá: uitio ſuo laborat q dolet quũ ueſtes purpuræ deſint: uitio naturæ quũ deſit ueſtitus ad ueládũ corpus. Nil re. nil itereſſe. Vñ la. ex qb⁹ inqt matronis ẽ. i. euenit haurire plus mali q̃ fructus decerpe ex re. i. ex ea uoluptate. Nec ma. huic in. nulla ẽ inqt rõ cur magis matronas q̃ alias ſectari debeas: neq;. n. matronæ iter gẽmas reliquaq; corpis ſui ornamẽta mẽbra ſũt delicatiora aut teneriora: atq; ẽt ſæpi⁹ meliora ſũt uulgari mulieri. ordo aũt ẽ. Nec femur magis teneꝝ ẽ aut crus recti⁹ huic. ſ. mrõnæ iter niueos uirideſq; lapillos. Licet hoc ſit tuũ o cherinte: licet inqt hoc femur matronæ ſit tuũ: hoc ẽ q̃le ẽ tuũ o cherinte. q. d. nõ erit ob cá rẽ magis tenerũ. Sicq; a mollicie muliebri notat cherintũ: quẽ aiũt pueꝝ fuiſſe ꝓſtárẽ iſigni ſpecie & cádor̃ tpib⁹ poetæ: ita ut nũc dicat mẽbra mrõnæ nõ eẽ pulchriora: licet ſint q̃lia tua ſũt cherinte: apoſtrophe. n. ẽ ad cherintũ. De hoc cherinto mẽtionẽ facit. Tibullus ĩ fine opis ſui oñdẽs illũ dilectũ fuiſſe a Sulpicia filia Seruii Sulpicii. uñ ẽ illud. inuiſus natalis adeſt q rure moleſtus. Et ſine cherinto triſtis agẽdus erit. Et illud. Eſt ne tibi cherinte tuæ placituræ puellæ, Qui mea nũc uexat corpa feſſa calor?

Sít lícet hoc Cherínte tuū:tenerꝫ ē femur : aut
Rectíus:atqꝫ ét melíus pſæpe togatæ. (crus
Adde huc:ꝙ mercē ſine phucís geſtat:aperte.
Q uod uenale hēt:oſtēdít:neqꝫ ſiqd honeſtí ē:
Iactat:hētqꝫ palam:quærít quo turpía celet.
Regíbus híc mos ē:ubí equos mercāt:optos
Inſpícíunt: ne:ſí facíes(ut ſæpe)decora
Mollí fulta pede eſt:emptorem índucat híātē:
Q đ pulchræ clunes:breue quod caput:ardua
Hoc íllí recte:ne corpís optía lynceís(ceruíx
Contemplere oculís:Ipſea cæcíor:ílla
Q uæ mala ſūt:ſpectes:o crus:o brachía:uerꝫ
Depygís naſuta:breuí latere:ac pede longo ē:
Matronæ:præter facíem:nil cernere poſſís.
Cætera:ni Catía eſt:demíſſa ueſte tegentís:

Hoc.i.femur tenerum & plus rectius. Atqꝫ etiam melius perſæpe togatæ:ſubaudi eſt a ſuperiore. Togatæ:adulteræ:de qua ante diximus. Adde huc ꝙ mercem. Oſtendit eos minus decipi qui magis meretrices & uulgares fœminas ſectantur q̄ matronas:meretrices enim corpora ſua nullis lenociniis tecta aut phucata in uſu habent:neqꝫ ſiquid honeſti:aut pulchri eſt oſtendunt:& ſi quid turpe eſt occultāt. Matronæ uero ſi qd formoſi habēt:id ſolum oſtēdunt quod repræhenſibile eſt magnopere abſcondūt. Adde huc: adiice huc.i. ad cōmoda ſectantium meretrices. Mercem:appellat mercem corpus eius quod tanquam mercem precio uendit. Sine phucis:ſine fraude.i.nullo adhibito lenocinio:phucus enim pro fraude ponit̃ Terentius in eunucho phucum factū mulieri : hoc eſt impoſturam. Eſt autem phucus proprie herba quæ græce phycos thalaſſios. Latine phucus marinus dicitur. Eo lanæ inficiuntur:unde ſimpliciter phucus pro colorẽ accipitur:unde Hora. in carminibus : neqꝫ amiſſos colores lana refert medicata phuco. Virgi. alba nec aſſyrio phucat̃ lana ueneno. Phucus item genus eſt apis maioris incrementi: de quo Virgi. Ignauum phucos pecus:nam neque alimenta congerit:ſed ab aliis inuecta conſumit. Regibus hic mos eſt:Reges quum equos mercantur : eos inſpiciunt coopertos ne capitis:aut clunium: aut ceruicis pulchritudine inducti emāt: equum qui pedibus ſit mollioribus ſicqꝫ decipiantur. Hoc igitur dicit unumquenqꝫ circa contemplationem mulieris imitari debere reges ne capti pulchritudine faciei eius:aut natalibus:negligamus iſpicere crura & reliquas partes corporis tectas:ut intelligas hoc de regibus eo tendere non iam ut mulierem opertam inſpicias:quo more reges inſpiciunt equos opertos:ſed ne minori utaris ſtudio circa mulierem parandam q̄ reges utuntur circa equos parandos. Ne ſi facies:ratio quare inſpiciat opertos. Ordo eſt & ſenſus. Ne facies ſi eſt decora:ut ſæpe eſt inducat emptorem hiantem fulta molli pede. facies enim decora in cauſa eſt ſæpe ut equus ematur:licet ſit mollioribus pedibus:quia illa tantum contemplantur:ut pulchram : & quod magis utile eſt non conſiderant:ut hoc loco facies accipienda ſit non pro ore:ſed pro tota forma corporis. Nam in equo poteſt eſſe ea membrorum compoſitio atqꝫ etiam pulchritudo ut facile inducit emptorem ad emendum: quū tñ equus ſit ungulis mollioribus:& ſic pulchritudine corporis deceptus periclitatur emptor qui reliqua non conſiderauit hoc eſt an duris firmiſqꝫ eſſet ungulis:unde legendum eſſe opertos & non apertos perſpicuum eſt. Facies autem pro toto corpore capi manifeſtum eſt. Alibi poeta. Longa quib[9] facies ouis erit. Ouidius. Protinus induitur faciem cultumqꝫ Dianæ. Et alibi induitur faciem tauri:mixtuſqꝫ iuuencis Mugit. Inducat:ad emendum. Quod pulchræ clunes breue ꝙ caput:ardua ceruix : hæc omnia in equo eſſe conuenit ſm eos qui de re ruſtica ſcripſerunt:unde Virgi. in. iii. georgi. Illi ardua ceruix. Argutūqꝫ caput:breuis aluus:obeſaqꝫ terga. Molli fulta pede:ad bonitatē eq hoc ſpectat:ut ungulas hēat duras: altas & cōcauas rotūdaſqꝫ:qbus coronæ mediocres ſuppoſitæ ſunt. Lege Colu. & Var. Pulchræ clunes. Clunis tā in maſculino q̄ in fœminino genere uſurpat̃ ab auctorib[9] in eadē ſignificatione:in fœminino ut hoc loco. In maſculino ut apud Iuue. Ad terrā tremulo deſcendunt clune puellæ. Hoc ille recte.ſapienter inqt faciunt reges qui tā diligenter equos cōſiderāt. Ne corpis optima. Hæc aūt oīa tibi dico ne cōtēpleris oculis lynceis optima corpis. mala aūt oculis cecuciētibus. ꝑticula aūt ne hoc loco nō ꝓ an accipiēda eſt:ſed ꝓ ut nō:pro an.n.ſemp corripit̃:alias ꝓducit̃ ut hic. Eſt igit̃ ſenſus. In parāda muliere nō ſolū optima corpis : ſed & mala pari diligētia eē cōſiderāda. Oculis lynceis:oculis acutiſſimis quales habuiſſe fert̃ lynceus : de quo Sene. in Medea. Quiqꝫ trās pōtum quoqꝫ Sūmota lynceus lumine imiſſo uidet:& Valerius Flaccus in prima argonauticoꝝ. At frater magnos lynceus ſeruatus in uſus. Quē tulit a rene poſſit q rumpere terras: & ſtyga tranſmiſſo tacitā depræhēdere uiſu Fluctibus e mediis terras dabit ille magro:& dabit aſtra rati quūqꝫ æthera Iuppiter umbra Perdiderit:ſolus tranſibit nubila lynceus. De quo Cicero lib. ix. epiſtolaꝝ ad Varronem. Quis eſt tam lynceus qui tātis rebus nihil offendat. Plini. uero lib. ii. monet ipm̄ fuiſſe aſtrologū: qui perſpicaciſſime motus ſydeꝝ cerneret. Ariſtophanes in pluto ſuo ſic ait. Oſtēdāt acutius lynceo. Ipſca cæcior. placia ipſea auctore Porphyrio. fert̃ habuiſſe oculos uicioſos quā nūc more ſatyrico ꝑ tranſitū flagellat. Eſtque ſchematæ ꝓuerbiali dictū:ſicuti & illud apud Iuue. Nec ſurdū. nec Tireſiam quenq̄ eſſe deoꝝ. Sic & Hora. ꝓ paupe dixit Irū. Intererit multū diues ne loquat̃ an Irus. O crus. Mimeſis eſt. uerba ſectatoris matronaꝝ: qui tm̄ optima corpis cōſiderat:crura.ſ. & brachia:ſed q̄ mala ſunt ut cœcus nō ſpectat:hoc ut ſit depygis:naſuta &c. Depygis:ſine natibus. Ná [illegible] natem ſignificat. Matronæ ꝑter faciem. In matrona inqt nihil eſt qđ cernere poſſis ꝑter faciem:cætera hoc eſt reliquam corpis ꝑtem ueſtibus tegente:niſi forte Catiæ ſimilis eſt:quæ ob pulchritudinē neglecto pudore crura ſublata ueſte oſtentabat. Hæc eadeo uilis fuit auctore Porphyrīōe ut in æde ueneris theatri pompeiani adulterium cum Valerio ac Siculo colono tribuno plebis obducto

ducto uelo admiſerit. ordo autem eſt. Nil matronæ poſſis cernere tegentis cætera demiſſa ueſte pter faciem ni Catia eſt: niſi ſine pudore eſt qualis fuit Catia. Si interdicta petes. Senſus eſt. Si honeſtæ fœminæ: quã cõpellare non licet (quæ res te maxime incendit concubitus appetes multa te impedient quominus poſſis perſpicere qualis ſit. Interdicta. i. fœminã honeſtam interdictam: hoc eſt uetitã multis modis inſpici. Vallo: metaphoricos a caſtris: hoc eſt cuſtodiis ſepta & præmunita. (Hoc facit inſanum) parẽtheſis eſt: hoc te maxime incendit ꝙ ſcilicet tam arcte cuſtodiaſ: maiore enim deſiderio nitimur in uetitum: cupimuſq; ſemp negata.

Si interdicta petes: uallo circundata: (nam te
Hoc facit inſanum) multæ tibi officiẽt res:
Cuſtodes: lectica: ciniflones: paraſitæ:
Ad talos ſtola demiſſa: & circundata palla
Plurima: quę inuideãt pure apparere tibi rẽ.
Altera: nil obſtat: cois tibi pene uidere eſt
Vt nudam: ne crure malo: ne ſit pede turpi:
Metiri poſſis oculo latus. an tibi mauis
Inſidias fieri: pretiumq; auelliter ante:
Quã mercem oſtẽdi? Leporẽ uenator: ut alta
In niue ſectetur: poſitum ſic tangere nolit:
Cantat: & apponit: meꝰ ẽ amor huic ſimilis: nã
Trãſuolat in medio poſita: & fugiẽtia captat.
Hiſcine uerſiculis ſperas tibi poſſe dolores:
Atq; æſtus: curaſq; graues e pectore pelli?
Nonne cupidinibus ſtatuit natura modũ: quẽ:
Quid latura ſibi: quid ſit dolitura negatum:
Quærere plꝰ ꝓdeſt: & inane abſcidere ſoldo?

Multæ tibi officient res: in ſequentibus cõmemorat quæ impediunt quominus poſſis eã inſpicere qualis ſit. Lectica: nam non ſolũ uiri: ſed & matronæ lecticis geſtabanſ: unde Iuuena. Nec melior pedibus ſilicem quæ conterit atrum Quam quæ lõgorum uehitur ceruice ſyrorum. Et hoc unum eſt ex impedientibus ne matrona poſſit inſpici. Ciniflones: Ciniflones & Cinerarii in eadẽ ſignificatione apud ueteres dicebanſ ab officio calamiſtroꝝ in cinere calefaciendoꝝ quibus matronæ capillos criſpabant. Cuius rei & Virgi. meminit lib. xii. uibratos calido ferro myrrhaq; madẽtes. Et Colu. in lib. de re ruſtica: Neq; enim deſunt officinæ contemptiſſimorum uitiorum condiendi guloſius & delicatius cibos: & ſtruendi luxurioſius fercula: & concinnatores capitum & capilloꝝ. Ciniflones igitur & ipſi impediunt ne perſpicias qualis ſit: quũ eam ita adornent ut longe ſpecioſior uideatur ꝙ ſit. Paraſitæ: quæ & ipſe ad eam ornãdam adhibitæ ſũt: ſunt enim mulieres: quæ gulæ indulgentes menſas alienas ſectantur. Stola demiſſa: quæ non ſinit crura uideri qualia ſint. Stola autẽ ueſtis eſt matronalis: unde Valerius in Capite de pudicitia. Te cuſtode matronalis ſtola cenſetur. Martialis. Stolatum pudorem pro matronali appellat. Plurima: & alia plurima quæ non permittant rem tibi ita apparere ut eſt. Altera nil obſtat. Altera inquit quæ proſtat: tenuiſſima ueſte utitur: ut ueluti nuda conſpici poſſit. Nil obſtat: nulla in re tibi obſtat.

Ciniflones Cinerarii

Paraſitæ

Stola

Cois tibi pene uidere eſt. Eſt ideſt euenit: datur tibi pene uidere ut nudam cois: ideſt in cois. Veſtes autem bombicinas intelligit quæ in inſula Co conficiebantur tenuiſſime: unde eſt illud Tibulli. Illa gerat ueſtes tenues: quas fœmina coa Texuit. Propertius. Et tenues coa ueſte mouere ſinus. Plinius molliciem ciuitatis notans ait. Nec puduit has ueſtes etiam uiros leuitate uſurpare propter onera æſtiua. In tantum a lorica gerenda diſceſſere mores: ut oneri ſint etiam ueſtes. Cos autem inſula eſt Cariæ denominata teſte Iginio a Coo filia Meropis quæ ibi regnauit. An tibi mauis inſidias fieri. Subiectio eſt: qui enim honeſtæ fœminæ concubitum appetit ſæpe decipitur: quam enim pulchram putabat deformem inuenit. Mercem: ipſam mulierem ipſam corpus mulieris quam ueluti mercem precio conducis. Leporem uenator ut alta. Oſtendit poeta illum qui matronas ſectatur ſimilem eſſe uenatori: qui leporem fugientem uult capere: poſitum in cœna: aut poſitum in conſpectu: quem facile & ſine laborare poſſit capere: non uult tangere: ait ergo & ab amatore ſic matronam appeti: cuius amplexus ad habendum ſunt difficiles: meretrices autem faſtidiri: quia copia earum ſit in promptu. Eſtque ueluti canticum amatoris matronarum: ut ſic cantet: Leporem uenator & cætera. Ordo autem eſt. Amator cantat iſtud canticum: uenator ſic nolit tangere poſitum leporem in cœna ſcilicet: aut in conſpectu: ut illum in niue alta ſectetur. Et apponit: & adicit ad canticum. Meus eſt amator huic ſimilis hoc eſt ſtudio uenatoris. Nam tranſuolat: uenerem inquit facilem & licitam tranſcẽdit: & faſtidit: illicitam & difficilem ſectatur. Hiſcine uerſiculis: quos cecinisti amorem tuum comparando uenatori: quaſi dicat hoc modo curas amantium e corde non expelli. Sed id fieri probe poſſe ſi naturam ſequeremur: unde ſequitur. Nonne cupidinibus: ut ſit ſenſus. Nonne ſacius eſt quærere quem modum ſtatuit natura cupidinibus: & quid negatum ſibi ſit latura: & quid negatum ſi. dolitura? ut doceat cupiditatibus noſtris modum & menſuram adhibendam: quam ſi excedamus uitio noſtro laborare non naturæ. nam ſi nobis pauo aut phaſianus denegatus ſit: debemus æquo animo ferre: quando ſine eo poſſumus optime uiuere: qui ergo id cupit: uitio ſuo non naturæ peccat. Si autem panis denegetur ſine quo uita hominis uix poſſit ſtare: tunc poſſumus dolere. Eſt autem ordo. Nonne plus prodeſt quærere inueſtigare: quem modum: quam menſuram ſtatuit natura cupidinibus: & quid negatum ſibi latura: & quid negatum ſibi ſit dolitura & abſcindere ſeparare inane ſoldo pro ſolido: nam inane opponitur ſolido: ut pro inane uanum & ſuperfluum: per ſolidum utile & neceſſarium intelligas: hoc eſt ſeparare inutilia a neceſſariis & utilibus: qui panem appetit: quod neceſſarium eſt quærit: & hoc natura poſtulat: qui phaſianum: inutile & inane quærit: & hoc eſt ex cupiditate & uicio noſtro non naturæ.

Cos

Num tibi quũ fauces:elegãter his uerſibus oſtẽdit oĩa naturalibus deſideriis eſſe metienda:natura.n. nihil niſi neceſſariũ deſiderat:neq̃.n.quærit quali menſa:q̃bus miniſtris afferaƭ cibus:quo poculo ſitis ſedeƭ: qua fœmina libido domeƭ:unde bene Sene.ad albinam.Corpis exigua deſideria ſunt: frig⁹ ſubmouere uult. Ali mentis famem ac ſitim extinguere:quicq̃d extra cõcupiſciƭ uitus non uſibus laboratur. Non eſt neceſſe oẽ perſcrutari pfundum:nec ſtrage aĩalium uentrẽ onerare:nec cõchylia ultimi maris ex ignoto littore eruere.

Rhõbus. Rhombũ:piſcis eſt marinus optimi ſaporis ex genere planoꝝ.Lege Plinium. Puer uerna:uernæ dicũtur

Num tibi cum fauces urit ſitis:aurea quæris
Pocula? num eſuriens faſtidis omnia præter
Pauonẽ? rhõbũq;? Tumẽt tibi cũ ĩguina:nũ:ſi
Ancilla:aut uerna eſt præſto puer:ĩpetus ĩ quẽ
Continuo fiat:malis tentigine rumpi?
Non ego:nãq; parabilẽ amo Venerẽ:facilẽq;.
Illam poſt paulo:ſed pluris:ſi exierit uir.
Gallis hãc philodemus ait:ſibi q̃ neq; magno
Stet pretio:neq; cunctetur: cũ eſt iuſſa:uenire
Cãdida:rectaq; ſit:mũda hacten⁹:ut neq; lõga:
Nec magis alba:uelit:quam det natura uideri.
Hæc ubi ſuppoſuit dextro corpus mihi leuũ:
Ilia:& Aegeria eſt:do nomen quodlibet illi
Nec uereor ne:dum futuo:uir rure recurrat.
Ianua frangatur:latret canis:undiq; magno
Pulſa dom⁹ ſtrepitu reſonet:uæ pallida lecto
Deſiliat mulier:miſeram ſe conſcia clamet
Crurib⁹ hæc metuat:doti deprẽſa.egomet mi.
Diſcincta tunica fugiendũ eſt:ac pede nudo:
Ne nũmi pereant;aut pyga:aut deniq; fama.
Deprendi miſerũ eſt;Fabio uel iudice uincã.

Vernæ Serui ſerui nati domi ex ancillis.Serui uero q̃ aut bello capti:aut precio comparati in ptãtem noſtrã ueniunt. Tentigine:extenſione naturæ.Tẽtigo dicitur a tendendo.i.arrigẽdo: idq; nõ ſolum in uiro:ſed & in muliere diciƭ:uñ Iuuena. Adhuc ardens rigidæ tentiginæ uuluæ. Non ego. Quãtum inquit ad me ptinet non faciã ut malim tentigine rumpi:q̃ in quacunq; muliere neceſſitatẽ libidinis effundere. Amo.n. uenerem facilem & quæ mihi in promtu eſt.Nam parabile eſt:quod natura deſiderat:& appoſitum paruo conſtat Seneca. Illam poſt paulo:philodemus epicureus dicebat mulieres difficiles dandas eſſe gallis utpote qui magno adulteria mercãtur: uel quia diuites ſint uel qđ uerius eſt ardentioris libidinis. Eſt autem ordo in quo nõnulla extrinſecus ſunt ſubaudienda.Philodemus ait cõcedamus illam gallis:quæ dixit ueniam poſt paulo ſi uir exierit: ſed pluris inq̃ cõcedamus: quia magno cõſtabit mulier nãq; & multa poſcẽdo & differẽdo amatorẽ facit ſui cupidiorẽ:

Philodemum Philodemũ ſcribit Aſconius epicureũ fuiſſe ætate Cicerõis nobiliſſimũ: cuius & poemata ſunt laſciua. Aliqui legũt.Hãc

Philo philodemus ut duæ ſint dictiões:ut ſit philo ait demus hanc gallis:philo.n.philoſophus fuit celeberrimus temporibus Ciceronis:de quo in Tuſcu.ſic ſcribit Cicero.Noſtra aũt memoria philo quẽ nos frequenter audiuimus inſtituit alio tempore rhetoꝝ præcepta tradere: alio philoſophorum. Eius ſæpe in operibus ſuis meminit. Sibi: ſubaudi poſcebat dari.ſ.philodemus. Recta:nõ incurua nõ gibboſa. Mũda hactenus:in tãtum & euſq;.

Vt neq; longa:hoc eſt quæ nullo cultu corporis ſe poliat:ſed ſimpliciter agat ne altioribus calciamẽtis pceritatem ſibi ſtaturæ:aut phucis colorẽ mẽtiaƭ. Hæc ubi ſuppoſuit:ubi inq̃t cũ eiuſmodi muliere res mihi eſt:do nomen ei Iliæ & egeriæ quaſi nobiliũ matronarum.Nam ilia filia fuit Numitoris quæ a Marte cõpreſſa Romulũ & Remum edidit:nota eſt hiſtoria:eadem noĩe Rhea appellata eſt cognomine Siluia. Egeria nympha illa fuit cum aqua Numa pompilius finxit ſe congreſſum habere:ſicq; ab ea doceri ſapientiam regiam:quo facilius romani oĩbus in rebus ſibi obedientes eſſent:ſumpto exemplo a græcis Minoe cretenſi & Lycurgo lacedæmonio.quoꝝ Minos dicebat ſe colloqui cum Ioue:Lycurgus uero cũ Apolline. De q̃rũ

Egeria utraq; Liuius & Dionyſius elegãter meminerũt.Egeria colebaƭ a mulieribus ut Feſtus tradit q̃ eam opitulari credebant partui egerendo:unde & nomen. Do nomen.Ego inquit fingo mihi illam uulgarem mulierẽ aliquam de nobilibus:ut per hoc oſtendat non intereſſe quæ ſit:quũ oĩum eadem corporis ſit compoſitio.

Ianua frangatur:a marito irato irrumpente in ædes. Væ pallida lecto. Aliqui putauerunt uepallida nũc unam partem orationis eſſe ut illud Perſianũ uegrãdi ſubere coctum:ut ſignificet ualde pallida.Sed meliõr eſt ſenſus:ut intelligamus mimetico charactere dictum:ut ilia inopinato perturbata aduẽtu mariti hac uoce lamentabili deſiliat lecto ue mihi. Miſerã ſe conſcia clamet:q̃dam referũt ad ipſam matronam quæ conſcia peccati ſui clamet ſe miſeram.Sed melius eſt intelligamus Ancillam quæ conſcia eſt ſceleris dominæ unde ſequitur cruribus hæc metuat:hoc eſt ipſa ancilla. Doti depræhenſa:depræhenſæ enim in adulterio dotem perdunt. Egomet mi:ſubaudi metuã. Mi:pro mihi. Diſcincta tunica: ocioſe expreſſit pturbationẽ adulteri de lecto fugientis feſtinato:ſecũ.n.ſic loquitur adulter totus perterrefactus:fugiendum eſt mihi tunica diſcincta hoc eſt ſoluta:quũ ociũ non ſit ad cingendum. Ne nũmi pereant.Qui in adulterio depræhẽduntƭ talibus ſolent:ut dictum eſt pœnis affici:ut aut pecunia ſe redimant:aut in referenda contumelia ſtuprentur:aut in iudicio damnati adulterii fiant infames.

Pyga Pyga:ſi pereat ſtupro.græcum eſt: πυγὴ enim ut dictum eſt ante natem ſignificat. Depræhendi miſerum eſt:miſerum inquit eſt depræhendi in adulteriis : ut per hoc intelligas miſerum oĩno eſſe ſectari adulteria:hoc eſt uxores alienas. Fabio uel iudice uincam.Senſus eſt.Fabius licet maximus adulteriorum ſectator ſit:tamen ſi iudex conſtituatur in hãc rem iudicaturus: non aliter quam nos ſentimus iudicabit.

OMnibus hoc uitiũ eſt cantoribus. Hoc ſermone eos perſequitur qui ad aliena cognoſcenda uitia ſeſe accõmodant: eaq; ſolertiſſime examinant: ſua aũt nequaq̃ cognoſcunt: oſtẽdẽs unũquẽq; curioſum omnino eſſe malũ: nobiſq; in alienis uitiis parentes imitandos eſſe: qui quantũ poſſunt uitia liberorũ circa corpus diſſimulant aut extenuãt: uerum anteq̃ eo perueniat iterum flagellat ab inconſtantia Hermogenẽ Tigellium quem initio prioris ſatyræ ut prodigũ notauit. Mox ſubſannat Stoicos qui aſſeuerant peccata eſſe paria: proindeq; pari ſupplicio eſſe punienda.

SERMO. III.

OMnibus hoc uitium eſt cantoribus: inter amicos
Vt nunquam inducãt animum cantare rogati
Iniuſſi nunquam deſiſtant: Sardus habebat
Ille tigellius hoc. Cæſar: qui cogere poſſet.
Si peteret per amicitiam patris: atq; ſuam: nõ
Quidquam proficeret: ſi collibuiſſet ab ouo
Vſq; ad mala citaret: Io Bacche: & modo ſũma
Voce: mõ hac reſonat: q̃ chordis q̃tuor ima:
Nil æquale homini fuit illi: ſæpe uelut qui
Currebat fugiens hoſtem: perſæpe uelut qui
Iunonis ſacra ferret, habebat ſæpe ducentos:
Sępe decẽ ſeruos. modo reges: atq; tetrarchas
Oĩa magna loq̃ns. mõ ſit mihi mẽſa tripes: &
Cõcha ſalis puri: & toga: quæ defendere frig⁹:
Quamuis craſſa queat. decies cẽtena dediſſes
Huic parco paucis: contento: quinq; diebus

Inducant animum cantare rogati; ſubdiſtinguendum eſt cantare: & ſic inferẽdum rogati: ut ſit dum rogantur. Sardus: Sardum & Sardinienſem dicimus ſed diuerſo ſignificato ut ſardum dicamus hoiẽm Sardinienſem rem: ſicut agrum picenum & hoiem picentem. Ille Tigellius: quaſi de noto & cum cõtemptu dixit ille. Habebat hoc: ut rogatus nunq̃ uellet cantare & iniuſſus nunq̃ deſiſteret. De eo plura diximus initio ſuperioris ſatyræ. Cæſar. ſ. Auguſtus. Amicitiã patris: hoc eſt Iulii Cæſaris: qui Auguſtum natũ ex Octauio & Accia filia Iuliæ ſororis ipſius Iulii Cæſaris in familiam nomẽq; adoptauit. Ab ouo uſq; ad mala citaret. Schemate puerbiali ait ab initio cœnæ uſq; ad finẽ: oua enim hodie quoq; initio cœnæ apponũtur: mala uero inter cætera bellaria ſecundæ menſæ ſunt. Citaret: clara uoce caneret io bacche: uñ præcones quum aliquos citant ueluti Canentes clara uoce enunciant. Et modo ſumma uoce. i. modo acutiſſima uoce: modo preſſa: a tetrachordo hoc ſumptum uidetur in quo eſt grauiſſimi ſoni chorda: quæ græce νεάτη dicitur. pro tetrachordo lyra ferunt auctore Strabone Terpãdrũ merymneum heptachordo primum uſum fuiſſe ut hi uerbis declarant qui ad eum referunt. Nos tibi mutato chordarum quattuor uſu: iã noua per ſeptẽ modulamur carmina neruos. Modo hac. i. tali qua p̃ quali uoce reſonat ima chorda in quattuor chordis ut extrinſecus ſubaudias p̃poſitionem in: ut ſit in quattuor chordis: ac per hoc in tetrachordo: eã chordã græci νήτην appellant. Nil æquale homini fuit: hinc tota eſt indignatio poetæ: q̃ omnibus in rebus eſſet incõſtantiſſimus: quum æquabilitate nihil ſit laudabilius: unde Cicero in primo officiorum ſic ſcribit. Cauendum eſt etiam ne aut tarditatibus utamur in ingreſſu mollioribus ut pomparum ferculis ſimiles eſſe uideamur: aut in feſtinationibus ſuſcipiamus nimias celeritates: quæ quum fiunt: hanelitus mouentur: uultus mutantur: ora torquent: ex quibus magna ſignificatio fit non adeſſe conſtãtiã. Sæpe uelut qui. Ordo eſt. Currebat ſæpe ueluti qui fugiẽs hoſtem currit. Sic & Catilina notatur ab inæquabilitate & inconſtantia a Saluſtio. Citus modo: modo tardus inceſſus. Perſæpe uelut qui Iunonis ſacra ferret: perſæpe inquit incedebat uelut qui ferret ſacra Iunonis. Græci canephorus appellant eas mulieres quæ Canephoros.
ſacra cereris athenis capite portantes lento gradu incedunt. Scribit Dionyſius halicar. libro primo. Templũ
Iunonis conſtructum fuiſſe in phalerio ubi ſunt ſacræ fœminæ templum curantes: & quæ caniſtrifera dici- Cana
tur puella innupta ſacra incipiens de uictimis: & uirginum chori laudantium deam patriis cantibus. Il- Caniſtra
lud autem ſciendum Canephoron græce appellari non canephoran. Nam ſi latine id nomen reddere ue- Caniſtella.
limus: non Canephora: ſed caniſera ſiue caniſtrifera dicendum erit: unde Feſtus pompeius. Caniſera inquit mulier eſt quæ fert canum: ideſt qualum quod eſt ciſtę genus: & alibi Cana inquit græci nos caniſtra & per diminutionem caniſtella. Quum autem Cicero in uerrem dixit Canephoroe ſecutus eſt græcos qui ſcribunt κανηφόροι. Dicit ergo Hermogenem tanta fuiſſe mentis inconſtantia ut modo citatiſſimo: modo tardiſſimo gradu incederet. Modo reges atque tetrarchas. Modo inquit de rebus magnis ſermonem habebat quaſi poteſtatem regiam aliorumue principum confabulando optaret. Modo ſit mihi menſa tripes: tanta inquit mentis inæqualitate agebatur: ut modo optaret regiã poteſtatem: modo alacrem paupertatẽ: hoc eſt ut duntaxat haberet res neceſſarias. Sicque poeta tale genus hominum taxat ut fluctuans & inconſtãs: uti de Sene. Maximum inditium eſt male mentis fluctuatio. Menſa tripes: q̃ tribus ſuſtentaretur pedibus: quali ſolent uti pauperiores. Concha ſalis: puri: ideſt ſimplicis. ſine aliquo pulpamine: ac per hoc puri. Sale autem pulmentarii uice uſos ueteres Varro docet auctore Plinio: Eſitaſſe enim ſalem cum pane & caſeo ut prouerbio apparet. Concha ſcilicet marina: nam in ea pauperiores ſalem tritũ habere ſolent quoueſcantur cum pane: unde eſt illud Perſii. Heuheu uerre reguſtatum digito terebrare ſalinum contemptus perages. Quamuis craſſa: craſſioris Lanicii. Paucis contento: qui ſe paucis contentum uocabat.

Nil erat in loculis: noctes uigilabat ad ipſum
Mane. diem totum ſtertebat: nil fuit unquam
Sic impar ſibi. Nunc aliquis dicat mihi? qd tu
Nulla ne hẽs uitia? imo alia: & fortaſſe minora
Mænius abſentẽ Neuiũ cũ carperet: heus tu
Quidã ait: ignoras te? an ut ignotũ dare nobis
Verba putas? Egomet mi ignoſco Męnius inqt.
Stultus: & improbus hic amor ẽ: dignuſq; notari.
Cũ tua peruideas oculis mala lippus inunctis.
Cur in amicorum uitiis tam cernis acutum.
Quã: aut aqla: aut ſerpẽs Epidaurius? at tibi cõ
Euenit: inqrant uitia ut tua rurſus & illi. (trá
Iracundior eſt paulo: minus aptus acutis
Naribus horum hominum rideri poſſit: eo ꝙ
Ruſticius tonſo toga defluit: & male laxus
In pede calceus hæret: at ẽ bonus: & melior uir
Nũ alius qſquã: at tibi amicus: at ingeniũ igẽs

Loculi — In loculis: in reconditoriis numerum. Sunt. n. loculi capſulæ & receptacula nũmorũ: & anulorum: & id genus rerum præcioſarum Horatius in ſequentibus ſatyris. ut heres iá circũ loculos & claues lætuſq; ouanſq; curreret. Apuleius l. iiii. meta. iubet decẽ aureos ex loculis annumerari. fiebãt ex ebore & ligno. Martia. Hos niſi de ſlaua loculos implere moneta Non decet: argentũ uilia ligna ferant. Noctes uigilabat ad ipſum mane: hoc taxat tanq̃ ualde repræhenſibile: Nam & Seneca ſeueriſſimus luxuriæ romanæ cenſor ad Lucilium hos ait uiuere contra naturam qui noctu uigilant: interdiu dormiunt: quos eleganti uocabulo appellat lychnobios quaſi dicas lucernarios ſiue ad lucẽ uiuentes: hoc genus uitæ temiſſe & Veſpaſianum i principatu ſuo docet Tranquillus. Nũc aliquis dicat mihi: Exornatio eſt rethorica quæ dicitur ſubiectio: Poſſet inquit quiſpiam dicere o Horati ſatis acute aliena uitia pẽſitas. Quid tu nulla ne habes? Sicque eleganter deſcendit ad repræhenſionem eorum qui aliena uitia ſolerti ſtudio inſpiciunt: ſua autem non uident atque etiam diſſimilant: quod genus hominum optimo maximo deo odioſum eſſe docet Diuus Mathæus: Quid autem uides feſtucam in oculo fratres tui: & trabem in oculo tuo non uides? Immo alia: Immo inquit confiteor me habere uitia & fortaſſe leuiora; ſicque ſub perſona: ſua ſtulticiam mortalium notat: qui ad unguẽ uitia aliena intueantur. ſua non cognoſcant. Menius abſentem. Qui de perſonis Horatianis ſcripſerunt aiunt auctore Porphirione Menium ſcurrilitate notiſſimum fuiſſe Romæ: qui poſt patrimonium abroſum Kalendis Ianuariis in capitolio clara uoce optauit ut quadraginta milia nũmorum æris alieni haberet: quærente quodam quid ſibi uellet ꝙ tam ſolenni die & alienũ optaret habere: noli inqt mirari octingenta habere debeo. Hic fertur domo ſua quam ad foꝝ ſpectantem habuerat: diuẽdita: unam colũnam ſibi ibi excepiſſe unde gladiatores ſpectaret: quæ ex eo Menii colũna noiabatur cuius & Lucillius ſic meminit: Menius colũnam quũ peteret. Quum ergo inquit Menius ꝓdigus de Neuio ut auaro & ſordido male loqueref: ait illi qdam tu alium ut uinoſum notas: & te non minus uitioſum non tanges: an putas te ut ignotũ poſſe nobis dare uerba? De Menio ſic ſcribit in epiſtolis Menius uti rebus maternis atq; paternis Fortiter abſumptis urbanus cepit haberi Scurra uagus. Egomet mi ignoſco: elegãter inducit Meniũ uitia ſua diſſimulantẽ: ut per hoc notet hoĩum ſtulticiá. q ſua nolint uitia cognoſcere: quum aliena perſpicaciſſime inſpiciant atq; indagẽt: unde eſt illud Ciceronis in tertio tuſcu. eſt. n. proprium ſtulticiæ alioꝝ uitia cernere: obliuiſci ſuorum. Et illud. Itẽ Ciceronis in primo officioꝝ. Fit. n. neſcio quõ ut magis in aliis cernamus q̃ in nobiſmet ipſis ſiqd delinquif. Perſius Vt nemo in ſeſe tẽtet deſcẽdere nemo. Sed ꝓcedenti ſpectaf mãtica tergo. Hic amor. quũ uitia ſua nolit cognoſcere. Quũ tua puideas. Senſus eſt: Quũ uitia tua ueluti oculis languẽtibus inſpicias: cur in alienis tã acute cernis q̃ aut aqla aut ſerpens. Ná aquilæ acutiſſimi ſunt uiſus. Pli. lib. x. Aquilæ clarius cernũt: uultures ſagacius odoranf: unde Apuleius in primo limine floridoꝝ: de uiſu acutiſſimo aqlæ ſic refert. Cæteꝝ ſi magis polerent oculoꝝ q̃ animi iudicia: profecto de ſapiẽtia foret aqlæ concedendũ: quæ quũ ſe nubium tenus ſublemauit cuncta deſpiciens uno obtutu ſub eodem impetu cernit. Sicq; poeta miſerabilẽ mortaliũ cæcitatẽ notat: qui adeo ſui ipſorum ſunt amatores: ut feſtucam: (ut eſt in ſacris litteris) in oculo fratris uideãt: in ſuo trabem nequaq̃. Aut ſerpens epidaurius. Serpentem epidaurium ſpecialiter poſuit ꝓ oĩbus ſerpentibus: reſpiciens ad hiſtoriã. Nam Romani quũ graui peſtilentia cõtinuo triennio uexati fuiſſent uiſo monente ad eſculapiũ epidauro accreſcẽdum decẽ legatos principe. Q. Vgolino miſerunt: q quũ eo ueniſſent & ſimulacrũ ingens mirarenf: anguis e ſedibus eius elapſus uenerabilis nõ horribilis p mediam urbem cum admiratione oĩum ad nauem romanoꝝ prexit: & ſe i Vgolini tabernaculo conſpirauit: ſicq; romã aduectus eſt: cuius aduẽtu tanq̃ unica fatalis remedii ope cuncta illa tempeſtas: mira celeritate ſedita eſt. Serpentes autem tradunt acie eſſe acutiſſima & peruigili: atque ideo ædium adytorum: oraculorum: theſaurorum cuſtodiam draconibus aſſignari: unde & Dracones dicti ſunt α πο του δερκειν: ideſt uidere. Lege Macrobium. At tibi contra euenit. Tu inquit uitia aliena notas tua præteriẽs: ſed euenit ut & alii contra tua notent: ſicque poeta prauos hominum mores oſtendit qui

Rurſus — acutis: ſe inuicem maledicentiæ ſagittis uulnerant. Rurſus: contra alias uero iterum ſignificat. Iracundior eſt paulo. Aliquis inquit habet aliqua uitia ut ſit paulo iracundior & aliquantulum ineptus: ita ut poſſit rideri ab huiuſmodi deriſoribus: eo ꝙ ruſticus tonſus ſit: & toga defluat: utpote male concinnata: & laxos habeat calceos: ſed bonus tamen inquit eſt uir & magni ingenii: per quod colligit uicia cum uirtutibus eſſe penſanda: & hoc ſciendum neminem eſſe qui aliquo non laboret uitio. At tibi amicus: ſic pronunciandum: ut malignitatis ſignificatio exprimatur

Deniq;

Deniqꝫ te ipſum cõcute:te ipſum examina nũ aliqua uitia aut tibi a natura ingenita:aut mala cõſuetudine quæſita ſint.uitia.n.aut nobiſcũ naſcunť aut cõſuetudine trahunť. Inſeuerit:inſeminauerit:eſt.n.cõpoſitũ a Sero cuius ꝑteritũ eſt ſeui ſupinũ ſatũ. Nãqꝫ filix urẽda agris neglectis:eleganti ſilitudine oſtẽdit uitia in hoĩe paꝝ circũſpecto ita generari atqꝫ inualeſcere ut filix naſciť atqꝫ inualeſcit in agro neglecto. Eſt.n.herba multũ noxia frugibus. Illuc ꝑuertamur:pro illuc tranſeamus diciť. Virg. Volucrẽqꝫ fuga ꝑuertiť ebrũ. Plini.lib.xxxi.cap.xi.Nunc ꝑuertemur ad marina aĩalia & aquatilia.Senſus eſt. Illuc inqt tráſeamus ꝙ uitia turpia amicæ decipiũt cæcũ amatorẽ atqꝫ ẽt delectãt:per quod colligit nobis ita faciendũ eẽ in uitiis amicorũ:ut ea nõ agnoſcamus : nõ incuſemus:ſed diſſimulemus magis. Veluti balbinũ polypus agnæ.ſ.decipit & delectat.Nã Balbinus ut amẽs & cæcus amator polypũ Agnæ amicæ ſuæ non ſolũ nõ faſtidiuit ſed is ẽt ſuauis ei uiſus eſt. Polypus:piſcis eſt marinus q nomẽ accepit a multitudine pedũ de quo Plini.lib.ix. a quo de nominať & morbus nares ĩfeſtãs a multitudine radicũ ſe diffudentium.Lege Cor.celſum lib.vii. De quo morbo poeta nũc intelligit. Agnæ:nomen eſt mulieris ĩfamis. Vellẽ in amicitia ſic erraremus : utinã inquit ſic circa uitia amici nři deciperemur : ut amator decipiť circa uitia amicæ ſuæ:ut nõ plus nos offẽderemur amici ꝗ̃ amator amicæ uitiis offendiť:alluditqꝫ ad Alceũ poetã lyricũ:Cui id cõtigiſſe teſtať Cicero libro primo de natura deoꝝ:qui pueꝝ lycum nigris oculis & nigro crine ita dilexit:ut licer is ĩ articulo neuũ haberet.ipſi tñ hoc lumẽ uidereť. Id etiam accidit Q. Catulo qui Roſciũ ita dilexit ut etſi puerſiſſimis eſſet oculis ei tñ pulchrior deo uidereť:unñ eſt illud eius in ❧ũ. Conſtiteram exorientem autoram forte ſalutãs:Quũ ſubito a leua Roſcius exoriť.Pace mihi liceat cæleſtes dicere ueſtra.Mortalis uiſus ẽ pulchrior eſſe deo. Et iſti errori nomen uirtus poſuiſſet honeſtum. Et utinam error noſter acciperet nomen uirtutis:hoc eſt ut ſi forte amicus auaricia laboraret. nos honeſto uocabulo uirtutis non auariciam ſed quandam parſimoniam appellaremus: ſicqꝫ uirtus poneret nomen honeſtum uitio in quo erraremus quum non uitium ſed uirtutẽ nominaremus: uitium enim in nomen honeſtum uirtutis tranſiret. At pater ut gnati: non aliter inquit debemus facere circa uitia amicoꝝ ꝗ̃ faciũt parẽtes circa uitia filioꝝ. ut ea nõ faciamus: aut non ĩtelligamus:aut intellectã ſi diſſimulare non poſſumus extenuemus.Ordo eſt. At nos ſic debemus non faſtidire uitiũ amici ſi quod ſit:ut pater non faſtidit uitiũ nati.Parentes enim contendũt & laborant ſi efficere poſſunt:ut uitia corpis filioꝝ nõ appareant aut ꝗ̃ minimũ: Strabonẽ.Strabõ is dř q puerſiſſimis ſit oculis:quẽ ſtrabũ ẽt noĩamus:inde ẽt ſtrabã mulierẽ, Varro auctore Nonio ſic ait.multi.n. qui limina intrarunt integris oculis ſtrabones ſunt facti,petus uero leniter declinatis:unde poeta in carmine obſcœno uenerẽ petã appellat ſic.Minerua flauo eſt lumine:Venus peto:unñ per diminutionẽ petulũ dicimus.Ci.in.i.de natura deoꝝ ſic ait.Redeo ad deos & quaſi ſi nõ ſtrabones aut petulos eẽ arbitramur &c.extenuat inqt př atqꝫ ꝗ̃tũ põt occultat uitiũ filii.Nã grauius ẽ ſtrabonẽ eẽ ꝗ̃ petum. Et pullũ.ordo eſt & ſenſus.Et appellat pullũ ſicui filius ẽ male paruus:per pullũ intelligit iuuẽculũ & nouellæ ætatis:ꝗ̃ſi qui adhuc poſſit creſcere:unñ dicimus pullum equinũ:pullũ aſininũ:pullũ colũbinũ:pullũ gallinaceũ.Plautus in caſina.Meus pullus:meus paſſer:mea colũba.Hora.Gaudeat pulla magis atqꝫ myrto:unñ & arbores pullulare dicũť: quũ ramos nouellos emittunt plini.lib.xvi.Seneſcũt ueolciter uites aquaticæ:ſed e radicibus repullulant.pullũ ẽt nigrũ dicimus. Virg.Ne maculis infuſcet uellera pullis.Inde eſt pullatus.i.atratus. Trãquillus in auguſto. Sanxitqꝫ ne quis pullatoꝝ media ſederet in cauea.Iuue.pullati ꝓceres. Male paruus:hoc eſt ualde paruus:nam male ſæpe apud poetas ꝓ ualde ponitur:ut illic in ſermone nono.Male ſalſus Ridens diſſimulare. Vt abortiuus Siſyphus fuit:ſcilicet ualde paruus:fuiſſe aũt Siſyphus dř auctore porphyrione.M.Antonii pumilio intra bipedalem ſtaturam:ingenio tñ uiuax. Abortiuus:Abortiui dicuntur fœtus ĩmaturi:hoc eſt qui ante legitimũ tp̃s naſcuntur.Inde eſt uerbum abortare.i.abortiuũ facere.Iulius firmicus in.vi.matheſeos.Abortabit filios geminos. Varro in.ii.de re ruſtica.Harum facere oporteret circiter triũ pedũ altã:neſus dum uelit exilire:pgnans abortet.Dicimus ẽt abortum fecit.plinius lib.viii.cap.lv.Tonitrus ſolitariis ouibus abortus inferũt. Hunc uarum diſtortis cruribus:hunc inqt qui diſtortis ſit cruribus uarum appellat. Nã uari dicuntur auctore Nonio qui plantis ſint obtortis. Illum balbutit ſcaurum.Scauri dicuntur qui exrantes talos habent. Suauiter aũt dixit Balbutit ſcaurum:mire enim expreſſit patres blandientes infantibus:ſolent.n.linguæ heſitatione infringere uerba:& balbutienti lingua infantes imitari:eſt.n.balbutire cum quadam linguæ heſitatiõe & confuſione loq idqꝫ ꝓpriũ eſt infantiũ:quo etiam per tranſlationẽ utimur.Cice.in Thuſcu.Me qdẽ auctore ẽt peripathetici ueteresqꝫ academici balbutire aliqñ deſinãt.Eſt aũt ordo & ſenſus.Balbutit.i.appellat ſcaurũ illũ qui ſit fultus talis male paruis.i.ualde paruis.Legitur & male prauis:ut ſit oſſibus ualde uitiatis.

Incultor latet hoc ſub corpore:deniqꝫ te ipſũ
Concute: nunquã tibi uitiorum inſeuerit olim
Natura:aut etiam conſuetudo mala. nanqꝫ
Neglectis urenda filix innaſcitur agris.
Illuc præuertamur:amatorem quod amicæ
Turpia decipiunt cæcũ uitia:aut etiã ipſa hæc
Delectant: ueluti Balbinum polypus Agnæ.
Vellem amicitia ſic erraremus:& iſti
Errori nomen uirtus poſuiſſet honeſtum.
At pater ut gnati.ſic nos debemus amici:
Si quod ſit uitium.non faſtidire.Strabonem
Appellat:pætũ pater.& pullũ:male paruus
Si cui filius eſt:ut abortiuus fuit olim:
Siſyphus.hunc uarum diſtortis cruribus:illũ
Balbutit ſcaurum prauis fultum male talis.

polypus.

Strabo

petus

pullum

pululare

Vari

Scauri

Iactatio,

Partiꝰ hic uiuit. Docet poeta quō uitia amicoꝝ æſtimare appellareq́ꝫ debeamꝰ. Siqs inqt uiuit parciꝰ: eū debemus dicere nō auaꝝ ſed frugi & moderatū. Nā frugi appellamus ſobriū: utilē & moderatū: frugalitas luxuriæ opponiť. Ineptus & iactātior hic paulo ē. Siq; ineptus & paulo iactārior eſt debemus dicere illū id facere ut uideať cōcinnus amicis: ideſt cōgruus & bonus amicis. Iactātior: ambitioſior q multū ſe efferat. Nā iactatio ē uoluptas geſtiēs & ſe efferēs inſolentius. Cicero. Ar ē truculentior: Si truculētior inqt eſt & libet plus æquo: debemus dicere illū ſimplicē & fortē eſſe: ut uitiū ſemp noīe uirtutis appellemus: ſimplicē aūt libero. fortē truculēro oppoſuit: truculēti.n. dicūtor duri.

Simplices. Truculētꝰ

Simplices q oīa libere loqunť quæ ſentiāt de amico. Caldior: ꝓ calidior: hoc ē ſi feruētior eſt ad iraſcēdū: debet numerari honeſto noīe iter amicos acres: hoc eſt iter eos amicos q (ut diciť) aſperi & ſerii ſunt. Hæc res: hæc inqt extenuatio appellatioq́ꝫ honeſta uitioꝝ amicos iuxta cōciliat & conſeruat. At nos uirtutes ipſas: Sed nos inqt adeo maligni ſumus ut nō modo amicoꝝ uitia nō tegamus: ſed uirtutes ipſas male iterꝑtātes inuertamur. uñ & Nero ut malignus taciturnitatē & pudorē quorūdā iudiciū ꝓ triſticia ac malignitate arguebat: ſuſpectoſq́ꝫ ſibi dicebat. Incruſtare: itegeř & oblinere. Vas ſynceꝝ: uas qđ mūdū ē & ſine macula: ac ꝑ hoc bonū amicū iſamia onerare: Eſtq́ꝫ ꝓuerbialiter dictū: hoc eſt quæ bona & ꝑfecta ſunt aliis impoſitis noībus deprauamus. Probus qs. Siqs inqt nobiſcū uiuit & conuerſatur homo ſane ꝓbus: hoc eſt q ſi ꝓbatis moribus: ſtatī dicimus illū eē demiſſū quaſi q nō exciteť more humani generis ad dolos & fraudes. Illi tardo: cognomē.p.d. Ordo eſt. Damus illi pingui cognomē tardo: hoc eſt aliū q a natura pinguis ſit: tardū cognominamus: naturāq́ꝫ in uitiū cōuertētes ꝓ pingui tardū dicimus. Hic fugit oēs iſidias. Alius iquit ſagax prudenſq́ꝫ ē ne decipiať: inter tā prauū genus hominū: ſtatim illū fictū aſtutūq́ꝫ uocamꝰ.

Obdit: obiicit: offert. Inter hoc genus uitæ: iter hoc genus hominū qui tā maligne uiuunt.

Simplicior ſiqs. Adeo inqt oīa maligne agimꝰ ut ſi forte quis ſimplicior ad amicū accedēs: eū aut legētē aut tacitū interpellauerit: ilico illū aſſeueremꝰ carere cōmuni ſenſu. Ordo aūt eſt. Inqmus caret plane cōi ſenſu: ſiqs ſimplicior eſt ut forte impellat legētē aut tacitū quouis ſermone moleſta: reliqua legūtur ꝑ parentheſim. Simplicior: hoc loco poſuit ſimplicē ꝓ imprudēte & parum cōſiderato. Qualē obtulerim: ꝓ obtuli. modus ꝓ modo. Impellat. interpellet. Cōi ſenſu caret. Is diciť carere cōmuni ſenſu: q citra rationē aliquid facit: quaſi qui remotus ſit a cōmuni omniū intelligentia: uñ Quintilianus libro primo. Improbās uitā ſolitariā in futuro Oratore ſic ſcribit: Senſum ipſum q cōmunis diciť ubi diſcet: quū ſe a cōgreſſu q non hominibus ſolū ſed mutis quoq́ꝫ animalibus naturalis eſt ſegregarit: Iuuenalis. loquēs de nobilioribus. Rarus.n. forme ſenſus cōmunis in illa fortuna. Heu q̄ temere: Quā male inqt nobis conſulimus dū ſic de amicis nr̄is iudicamus: qa & illi de nobis iudicātes eandē legē conſtituunt. uñ eſt illud Perſii. Cedimus: inq́ꝫ uicē ꝑbemus crura ſagittis.

Senſus cōis.

Sancimus: cōſtituimus: unde dicimus lege ſancitum eſt: hoc eſt cōſtitutū. Nā uitiis nemo ſine naſciť. Debemus inqt uitiis amicoꝝ ignoſcere qñ nemo ſit qui aliquo uitio nō laboret: uitia aūt affectiōes ſunt aī manētes: & pertinaciter inherētes ut auaricia: Iracūdia. Libido. Optimus ille: ex quo inqt nemo eſt ſine uitiis: illū amicū optimū debemus cenſere q minimis urgeť. Amicus dulcis: monet poeta uitia cū uirtutibꝰ eſſe pēſanda: ut ſi plures ſint uirtutes ad illas īclinemur. Amari ſi uolet. ſi uitiis inqt meis ignoſcet: ego pari īdulgētia eius uitia æſtimabo. Poneť: eadē trutina: pari modo eius uitia a me pōderabunť. eſt.n. trutina libra ipſa a qua eſt uerbū trutinor. Perſius. Atq́ꝫ exporrecto trutinantur uerba labello. Qui ne tuberibus ꝓpriis. Hæc allegoria tā ad ꝑcedentē q̄ ſubiectū ptinet ſenſum: nos ſic minimis amicoꝝ uitiis debere ignoſcere: ut nos poſcimus nr̄is grauioribus ignoſci. Tubera.n. ſunt in corpe tumores acuti cū inflatione & dolore maximeq́ꝫ: ubi iā in pus uertūť: quo uocabulo cōpræhēdimus furūculū: phyma: phlygetrō: Lege Cor. celſum lib. quinto. Per tubera aūt maiora uitia intelligit: per uerucas minora. Verucis: uerucæ ſunt in corpore puſtulæ paruæ: uerucam Cato auctore Gelio locum aſperum & æditum appellat. Rurſus: contra.

Tubera,

Veruca,

Partiꝰ hic uiuit: frugi dicatur. ineptus
Et iactantior hic paulo eſt: concinnus amicis
Poſtulat: ut uideatur: at eſt truculentior: atq́ꝫ
Plus æquo liber: ſimplex: fortiſq́ꝫ habeatur.
Caldior eſt: acres inter numeretur. opinor:
Hæc res & iungit: iunctos & ſeruat amicos:
At nos uirtutes ipſas inuertimus: atq́ꝫ
Syncerum cupimus uas incruſtare. ꝓbus quis
Nobiſcum uiuit: multum demiſſus homo: illi
Tardo cognomē pingui damus. hic fugit oēs
Inſidias: nulliq́ꝫ malo latus obdit apertum:
Cum genus hoc inter uitæ uerſetur: ubi acris
Inuidia: atq́ꝫ uigent ubi crimina: ꝓ bene ſano
Ac non incauto: fictum: aſtutumq́ꝫ uocamus.
Simplicior ſiquis: qualem me ſæpe libenter
Obtulerim tibi mecœnas: ut forte legentem:
Aut tacitū impellat quouis ſermōe moleſtus
Cōmuni ſenſu plane caret: inquimus. heu heu
Quā temere in noſmet. legē ſancimus iniquā:
Nam uitiis nemo ſine naſcitur. optimus ille ē:
Qui minimis urgeť. amicus dulcis: ut æquū ē
Cū mea cōpenſet uitiis bona: pluribus hiſce.
(Si modo plura mihi bona ſūt) īclinet: amari
Si uolet. hac lege in trutina ponetur eadem.
Qui: ne tuberibus propriis offendat amicum
Poſtulat: ignoſcat uerucis illius. æquum eſt
Peccatis ueniam poſcentem: reddere rurſus:

Deniq́ꝫ

Deniq; quatinus excidi. Deniq; inq̄t q̄ñ fieri nõ põt ut hoĩes nõ peccẽt: cur non æſtimamus eoꝝ uitia: q̄lia
ſunt: & nõ ea nr̃a malignitate augemus? Quatinus: q̄ñq̄dẽ: q̄m: id. n. ut in prima ſatyra dictũ ẽ ſignificat: q̄
tenus uero quoad: q̄diu. Excidi: extirpari: euelli. Cætera hærẽtia ſtultis: hoc eſt uitia q̄ tñ in ſtultis herẽt.
nã in eis nulla põt cõſiſtere uirtus: uñ eſt illud Perſi. Sed nullo thure litabis Hereat in ſtultis breuis ut ſemun- Stultis.
cia recti. Stultos. n. appellãt poetæ & philoſophi oẽs quos uitia: ſapiẽtes uero quos uirtutes comitant. Cur Sapiẽtes.
rõ nõ utit. Cur inq̄t adhibita rõnis regula amicoꝝ peccata nõ metimur? & ꝑ peccati qualitate ſuppliciũ ad-

Deniq; quatinus excidi penitus uitium iræ:
Cætera itẽ nequeunt ſtultis hærentia: cur non
Põderibus: moduliſq; ſuis ratio utitur? ac res
Vt quæq; eſt: ita ſuppliciis delicta coercet?
Siquis eum ſeruum: patinam q tollere iuſſus:
Semeſos piſces: tepidumq; lygurierit ius:
In cruce ſuffigat Labeone inſanior: inter
Sanos dicatur: quanto hoc furioſius: atq;
Maius peccatum ẽ? Paulum deliquit amicus:
Quod niſi cõcedas: habeare inſuauis: acerb⁹.
Odiſti: & fugis: ut druſionem debitor eris:
Qui niſi: cũ triſtes miſero Venere Calendæ:
Mercedẽ: aut nũmos ũde ũde extricat: amaras
Porrecto iugulo hiſtorias: captiuus ut: audit.
Comminxit lectum potus, menſaue catillum
Euandri manibus tritum deiecit: ob hanc rem:
Aut poſitũ ante mea quia pullũ in parte catini
Suſtulit eſuriens: minus hoc iucundus amicus

hibemus? Sicq; ſenſim hinc diſcedẽs eo deſcẽdit
ut aduerſus ſtoicos diſputet q ut ꝓbe docet Cic.
in ſuis admirabilibus uolebãt oĩa peccata eẽ pa-
ria: & aĩum peccãtis: nõ factũ in quo peccatũ eſt
æſtimandũ. Ac res, ordo eſt & ſenſus. Et cur rõ
nõ coercet delicta ita ſuppliciis ut quæq; res ẽ: ut
ſit ſenſus. Cur inq̄t rõ nõ punit ipſa peccata ꝓut
eſt ipſa res leuis uel grauis: ut ꝑ q̄litate facinoris
cõmiſſi pœnã adhibeam⁹: ut nõ maior ſit pœna
q̄ ipꝫ delictũ: ſicq; Hora. oñdit cõtra ſtoicos pec
cata nõ eẽ paria quũ ſupplicia ẽt debẽt eẽ diſpa-
ria. Siq̄s eũ ſeruũ: exẽplo ꝓbat peccata nõ eſſe
paria. Lygurierit: degustauerit. Ligurire ꝓprie Lygurire
eſt auctore Donato q̄ſi quodã cũ faſtidio more
ſenũ deguſtare: ut illud apd' Terẽ. in eunu. Quæ
cũ amatore ſuo quũ cœnãt liguriũt. Lygurire ẽt
dr̃ qui ſuauiorib⁹ eſcis rẽ ſuã abſumit: uñ Terẽ.
in eadẽ fabula. Itidẽ pr̃ia q ab lygurierat bona.
Inſanior labeone: hoc ẽ ille. M. Antiſti⁹ labeo Labeo.
p̄torius: iuris ẽt peritus q memor libertatis in q̄
nat⁹ erat multa cõtumaciter aduerſus Auguſtũ
Cæſarẽ dixiſſe & feciſſe fert: uñ Hora. eũ nunc
adulãs principi inſanũ appellat. De quo ſic me-
minit Tranquillus in Auguſto Antiſtius Labeo
ſenatus lectiõe quũ triũuirũ legeret. M. Lepidũ
hoſtẽ olim eius & tũc exulãtẽ legit. Interrogatuſq; ab eo an eſſent alii digniores: ſuũ quẽq; iudiciũ hẽre r̃ñdit
De eo ſic ẽt Geli. Agitabat hoĩem libertas q̄dã nimia & uecors uſq; eo: ut Diuo Auguſto iã principe & rẽpu.
obtinẽte ratũ tñ pẽſumq; nihil haberet niſi qđ iuſtũ ſanctũq; eẽ in romanis antiq̄tatibus legiſſet. Paululũ
deli. ami. Si amicus inq̄t paululũ deliq̄t tu acerbus eũ odiſti & fugis: & reliq̄ ꝑ parẽtheſim. Niſi cõce. ut poſ-
ſit paululũ peccare. Habeare: poſſis hẽri. Vt Druſionẽ. Octauius Druſio acerbus fœnerator fuiſſe tradit:
idẽ ſcriptor hiſtoriaꝝ: ad quas audiẽdas ſignificat ſolitũ fuiſſe cogere debitores: q̄bus audire recitãtẽ grauiſ
ſima erat pœna: qđ declarat illud porrecto iugulo. Qui. ſ. debitor. Ordo ẽ. Qui ut captiuus audit hiſtorias
amaras porrecto iugulo niſi extricat: uñ uñ mercedẽ aut nũmos: quos det fœneratori: quũ triſtes Calendæ
uenerũt. Triſtes: ab effectu q debitorib⁹ triſticiã afferãt: quũ eo die uſuræ ſibi ſint pſoluendæ. Miſero. ſ. de
bitori. Extricat: colligit: corradit expedit: cõtrariũ eſt intricare. i. ipedire. uocabulũ deductũ a tricis q̄ ipedi Extricare.
mẽta ſunt & iplicatiões dictæ q̄ſi τριχες: hoc ẽ capilli q pullos gallinaceos iuoluãt & ipediãt capilli pedib⁹
implicati. uñ Plau. in curcu. Quod argẽtũ tu mihi q̄ſi triehas narras? Mercedẽ: uſurã ipſam. Nũmos: ſor-
tẽ. Amaras hiſt. ab effuctu: nã moleſtũ erat: ut diximus debitorib⁹ eas audire: qđ inter alia urbis icõmoda
cõmemorat. Iuue. & auguſto recitantes mẽſe poetas. Et illic. Semp ego auditor tm̃. Vndeunde: undecunq;
ſic quoquo quocũq;: ubiubi ubicũq;: q̄ſq̄s q̄cũq;. Porrecto iu. hinc oſtẽdit q̄ moleſtũ fuerit audire talia: q̄ſi
qui mallẽt iugulari q̄ talia audire ſunt aũt iuguli: ut diximus in cõmẽtariis Iuue. illic iugulos aperire ſuſuro Iuguli.
oſſa illa duo q̄ ab utroq; humero tranſuerſa extendunt ſupra ſummitatẽ pectoris ubi deſinit collũ: & ubi cõ
iungunt ueluti latunã quãdã efficiũt: q̄ quo maior eſt: eo excellẽtius in hoĩe ingeniũ indicat. Ibi locus eſt ex
di maxime obnoxius ex eo ſit uerbũ iugulo: qđ nõ mõ gladiis: ſed ẽt morbo occidere ſignificat Cor. Cel. li. Iugulare
iii. Nã q̄rtana neminẽ iugulat. Cõminxit le. potus nõ ceſſat exẽplis oſtẽdere peccata nõ eẽ paria: noſq;: non
debere ab amico alienari ob leuia delicta: q̄ñ peccata ꝑ rei q̄litate ſint pẽſanda. Si forte inq̄t amicus meus qui
apud me cœnauit cõminxit potus lectũ: aut fregit catinũ p̄cioſum: aut ſuſtulit ex p̄te mea catini pullũ poſi-
tũ: debeo ne ob id odiſſe ut inimicũ? Sic aũt dixit Cõminxit lectũ: ut Iuue. in. iii. Saty. Si lectũ minxit amicus
ubi locus eſt corrigẽdus: nã in oĩbus q̄ uiderim exẽplaribus ſcriptũ ẽ rectũ ꝓ lectũ. Lectũ aũt intellige diſcu
bitoriũ. Catillũ tritũ ma. euan. Porphyrio hoc in loco itelligit catillũ factũ manibus Euãdri nobilis artifi
cis ſcribẽs ſic. Qui de pſonis Oratianis ſcripſerũt aiũt euãdrũ hũc celatorẽ fuiſſe & plaſtẽ ſtatuaꝝ: eũq; a. M.
Antonio ab Athenis alexãdriã trãſlatũ fuiſſe inde inter cæteros captiuos romã p̄ductũ multa opa mirabilia
feciſſe. Mihi uero uidet poeta deſignare poculũ uetuſtũ quo uſus ẽt ſit Euãder Arcas qui tenuit ea loca: ubi
nũc eſt Roma. ait. n. poeta tritũ manibus Euãdri: nõ factũ: aſſiduo. n. uſu pocula terunt: uñ illud Virgilii. Et
grauis attrita pẽdebat cantharus anſa. Nã apud Ro. pocula antiq̄ in maximo erãt p̄cio: uñ ſic ſcribit Pli. Su-
bito ars celãdi argẽti exoleuit: ſola iã uetuſtate cẽſet uſq; attritis celaturis: ut ne figura q̄dem diſcerni poſſit:

unde exit & illud Iuuenalis. Argentum uetus & ſtantem extra pocula caprum & hic uerus eſt ſenſus. Quid faciam ſi furtum fecerit? probat peccata non eſſe paria: ꝑindeq; pari pœna non eſſe punienda grauius enim eſt furtum cōmiſiſſe: q̄ cōminxiſſe lectum: aut poculum fregiſſe. Cōmiſſa fide: pro fidei. Sponſum ꝓmiſſum. Quis paria eſſe fere: Dogma ſto:eorum repræhendit qui cenſent ut ſæpe dictum eſt oĩa peccata ēē paria & ait ne eos quidem in hac ſententia permanere niſi uerbotenus: nam cum ſenſu mirabiliter eorum pugnat oratio. Quis: pro quibus. Laborant: Quum uentum eſt ad uerum. Vbi inquit ad ueram rerum æſtimationem uentum eſt laborant: intelligāt enim ſe male ſentire. Senſus moreſque repugnant animi inquit iudicium: & mores ipſi qui pro legibus habentur reſiſtunt: & aperte oſtendunt peccata non eſſe paria. Atque ipſa utilitas iuſti prope mater & æqui: ipſa etiam utilitas propter quam iudicia: legeſque inuentæ ſunt: repugnat ne peccata habeantur paria. Nā propter communem omnium utilitatem & cōmodum inuentæ ſunt leges & iuſtitia: quæ hominum errata diſcernerent & pro eorum grauitate ſupplicia conſtituerent: ita ut grauius cenſeretur libram unam auri ſurripuiſſe q̄ plumbi: ideoq; & grauiorem pœnā imponendam: hocq; factum eſt cauſa cōmunis omnium utilitatis: ut metu iudiciorum & legum unuſquiſq; in officio permaneret. ergo quum utilitas quā iudicia & leges reſpiciunt cauſa fuerit conſtituendarum legum recte a poeta mater equi & iuſti appellatur: cauſa enim gignit effectum. Vnde eſt illud Ciceronis in. ii. de legibus. Conſtat profecto ad ſalutem ciuium: ciuitatumq; incolumitatem uitāq; hominum & quietam & beatam inuentas eē leges: eoſq; qui primum eiuſmodi ſcita ſanxerunt: populis oſtendiſſe ea ſe ſcripturos atq; laturos: q̄bus illis aſcriptis ſuſceptiſq; honeſte beneq; uiuerent: quæq; ita compoſita ſancitaq; eſſent: eas leges uidelicet nominarent. Eſt enim lex ut Chryſippus ſectæ Stoicæ philoſophus diffinit: diuinarum & humanarum rerum noticia: oportet autem eam præeſſe & bonis & malis & principem & ducem eſſe: & ſecundum hoc regula eſt iuſtoꝝ & iniuſtoꝝ & eorum quæ natura licita ſunt: præceptrix quidem faciendorum: prohibitrix non faciendorum. Iuſticia uero eſt ut diffinit Vlpianus conſtans & perpetua uoluntas ius ſuum unicuiq; tribuens. Iuſticiam aūt hoīum ſocietas & cōmunitas ꝓcreauit. Quum ꝓrepſerunt primis aīalia terris. Senſus eſt. Hoīes inquit quos animalia & mutum & turpe pecus noīat: ſimulatq; nati ſunt: cœperunt inter ſe ob glandes & cubilia unguibus & pugnis decertare: & mox fuſtibus deinde armis: quæ poſt uſus fabricauerat. Hæc autem a poeta inferuntur: ut oſtendat homines quum initio ferino ritu inter ſe uiuerent paulatim iam percepta loquendi ratione cœpiſſe abſiſtere bello: & ciuitates condere: & conſtituere leges: ne furta: ne adulteria & id genus ſcelera committerentur: quæ omnia ut iuſta & æqua excogitata ſunt ad communem omnium utilitatem & beneficium: ita ut ipſa utilitas ſit mater ipſius iuſti & equi: ipſa enim iuſticia ab utilitate dependet: ac per hoc eius filia uidetur. Ordo autem eſt. Animalia: ideſt ipſi homines expoſitiue mutum & turpe pecus pugnabant unguibus & pugnis quum prorepſerunt ex primis terris: hoc eſt quum primum ex terris orta ſunt. Mutum & turpe pecus: mutum quod loqui neſciret: turpe incultum & horridum. Donec uerba: pugnabant inquit unguibus. & pugnis donec inuenere uerba & cætera. per uerba autem intellige hoc loco uocabula rerum. Quibus uoces ſenſuſque notarent: uerbis enim omnis animi conceptus exprimitur. Oppida cœperunt munire & ponere leges. Nam & ſi natura duce congregabantur homines: tamen ſpe cuſtodiæ rerum ſuarum urbium præſidia quærebant. Leges inuentæ ſunt quæ cum omnibus ſemper una eademque uoce loquerentur. Leges conſtitutæ ſunt: ut humana coerceantur delicta. Leges præmia ſtatuunt bene merentibus & maleſacientibus pœnas: unde Solon dicere ſolebat reſpublicas conſtare præmio & pœna. Nam fuit. Subiectio eſt: poſſet enim quis negare eo tempore fuiſſe adulteria: unde ait fuiſſe quidem: & propter id bella etiam teterrima & cædes multas: ſed ignorari: quia de illis nemo ſcripſit: unde eſt etiam illud in quarto carminum: uixere fortes ante agamemnona multi: ſed omnes illachrymabiles urgentur: ignotique longa Nocte: carent: quia uate ſacro. Ante helenam: nota eſt hiſtoria. Rapientes uenerem incertam: omnibus expoſitam: quum non haberent certas uxores: ſed more ferarum unamquamque indiſſerenter inirent. Editior uiribus: hoc eſt uiribus præſtantior. Nam qui potentiores erant opprimebant inferiores. Iura inuenta metu iniuſti. colligit denique iura & leges inuentas eſſe cauſa utilitatis: & metu iniuſti: ne quid inter mortales iniuſte ageretur.

Sit mihi? quid faciam ſi furtum fecerit? aut ſi
Prodiderit commiſſa fide: ſpōſumue negarit?
Quis paria eſſe fere placuit peccata: laborant
Cū uentū ad ueꝝ ē: ſenſus. moreſq; repugnāt:
Atq; ipſa utilitas iuſti prope mater: & æqui.
Cum prorepſerunt primis animalia terris:
Mutū & turpe pecus: glādē: atq; cubilia ꝓpter:
Vnguibus. & pugnis: dein fuſtibus: ita porro
Pugnabāt armis: quæ poſt fabricauerat uſus.
Donec uerba: quibus uoces ſenſuſq; notarent:
Nominaq; inuenere: dehinc abſiſtere bello:
Oppida cœperunt munire: & ponere leges:
Nequis fur eſſet: neu latro: neu quis adulter:
Nā fuit: ante Helenam cunnus teterrima belli
Cauſa: ſed ignotis perierunt mortibus illi
Quos Venerē incertam rapiētes more ferarū
Viribus editior cædebat: ut in grege taurus.
Iura inuenta metu iniuſti fateare neceſſe eſt:

Tempora

Tempora ſi faſtoſq;. Hæc cũ ſuperioribus leguntur: ut ſit ſenſus. neceſſe eſt fateatis iuſtitiam inuentã eſſe
propter utilitatem: ſi uolueris antiquitatem retexere: in q̃ nullæ erãt leges: unde conſtat leges & iuſtitiam in
uentam eſſe nõ natura ſed ratione. nã natura nouit qd ſit amarum: quid dulce: quid albũ: qd nigrum: qd aũt
iuſtũ: quid iniuſtum neſcit: nã etſi a natura omnium uirtutum habeantur principia: ea tamen recta ratio per
ſecta reddit. Eſt enim ratio motus qdam celer cogitationis: acumine & ſolertia cõſtans qui bonũ a malo di Ratio
ſcernit. Faſtos mundi: hoc eſt oẽm mundi uetuſtatem & oĩa ſcriptorum monumenta: & chronica. Nã faſti Faſti

Tempora ſi: faſtoſq; uelis euoluere mundi.
Nec natura poteſt iuſto ſecernere iniquum:
Diuidit ut bona diuerſis: fugenda petendis:
Nec uincet ratio hoc: tãtũdẽ ut peccet idemq;
Qui teneros caules alieni fregerit horti:
Et qui nocturnus ſacra diuum legerit. adſit
Regula peccatis: quæ pœnas irroget æquas:
Ne ſcutica dignum: horribili ſectere flagello:
Nam ut ferula: cædas meritum maiora ſubire
Verbera: non uereor: cũ dicas eſſe pares res:
Furta latrociniis: & magnis parua: mineris
Falce reciſurum ſimili te: ſi tibi regnum
Permittant hoĩes: ſi diues: qui ſapiens eſt:
Et ſutor bonus: & ſolus formoſus: & eſt Rex:
Cur optas: qđ habes? nõ noſti: qd pater: inq̃t

libri dicuntur noĩa magiſtratuũ continentes: &
in qbus ſit deſcriptio: uerũ geſtarum cũ ſuis tpi-
bus: unde Macrobius ait. Sũt qui hunc menſem
maiũ ad noſtros faſtos a tuſculanis trãſiſſe com-
memorent: apud quos nũc quoq; uocatur deus
Maius: eos ẽt faſtos appellamus: qbus cauſæ die
rũ feſtorum continent̃ quales ſunt faſti Ouidii.
Faſti etiã dicebantur dies qbus licebat prætori
præfati ſine piaculo tria uerba Do: dico: addico.
Nec natura: põt non poſſumus ingr ita per na
turã intelligere qd iuſtum qd iniuſtũ ſit, ut intel
ligimus qd utile: qd inutile: & qũo malũ a bono
diſtet. Nã iuſtum ab iniuſto ſecernit rõ: a natura
uero id nobis p̃ſtat̃ ut ĩtelligam⁹ dulcia & ama-
ra: utilia & inutilia. Vt diuidit bona diuerſis: ut
ſecernit bona a malis. Nec rõ uincet hoc. Nec
rõ unq̃ hoc obtinebit ut credendũ ſit tantũ illũ
peccare q caules ex horto quantũ q ex loco ſacro
res ſacras ſurripuerit. Ideq;: illđ ſciẽdũ idẽ gñis
eſſe neutri. ut ſit: Nec rõ uincet ut peccet tãtũdẽ
& idẽ hoc eſt ſiue q teneros caules fregerit & q ſa-
cra legerit ex loco ſacro. Sicq; dãnat ſectã Stoi-
co[rum] qui uolebant omnia peccata eſſe paria. Adſit regula. Senſus eſt. Supplicia eſſe adhibenda peccatis pro
eo[rum] grauitate. hoc eſt magna magnis: pua paruis. Peccatis: diſtinguẽdũ a ſuperiore ut ſit q̃ irroget pœnas
æquas peccatis: uñ eſt illđ Cice. p. L. murena. Diſtincta eẽ genera delicto[rum]: & diſpares pœnas eẽ apud hoiem
cõſtantẽ ignoſcẽdi locũ. Vbi maxime ſtoico[rum] opinionẽ ex auctoritate Platonis. & Ariſtotelis damnat. Ne
ſcutica dignũ. ordo eſt & ſenſus. Ne ſectere horribili flagello illum q leuiter peccauerit & q leuiter cedẽdus Scutica
ſit & q ſcutica tantum ſit dignus: eſt aũt ſcutica ex corio tm̃: deductum a græco α κυτοσ quod eſt corium:
pendetq; a ſuperiore ſenſu: ut ſi dicat: Regula adſit q̃ irroget pœnas æquas peccatis. hoc dico ne ſecteris &c.
Flagellũ autem poteſt eſſe nõ ſolum ex corio ſed ex quacũq; materia flexibili: diminutiuũ eſt a flagro: quod Flagellũ
apud auctores accipit̃ & p inſtrumẽto pcutiendi & p ipſis uerberibus. Nã ut ferula. Senſus eſt & ordo. Nã
nõ uereor ut illum leui flagello cædas qui meritus ſit graue ſupplicium: hoc eſt ſcio pbe te illum nõ eſſe leui
ter caſtigatu[rum] ſed acerbæ q grauiter peccauerit. q. d. ſcio te pari ſupplicio & leuiter & grauiter peccãtes puni
tu[rum]: ſeueritate. n. uteris quũ paria eſſe cenſeas hoium delicta. Vt cædas: p ne ferula nõ cædas: ut enim po
nit̃ p ne nõ. Ferula: hoc eſt leui uerbere: nã uirgultũ eſt infirmiſſimum fœniculo perq̃ ſimile: natura eadẽ
quæ anecho & fructu ſimilis. Ea manus puero[rum] uerberabant̃: uñ eſt illđ Iuue. Et nos ergo manũ ferulæ ſub
duximus. Martia. Ingratæ nimiũ pueris: grataeq; mag̃ris. De hac plura apud Iuue. diximus. Furta la. utrũ
quũ dicas furta eẽ paria latrociniis: & pua magnis ut latrociniũ grauius dicat q̃ furtũ: an quũ dicas furta pua
eẽ paria magnis latrociniis. Mineris: ſubaudi quũ a ſupiore: ut ſit Quũ mineris ſilis falce. hoc ẽ ſilis ſuppli
cio & magna & parua delicta puniturũ: quũ paria ẽt ea cenſeas. Si tibi regnũ pmittãt hoies: hoc eſt ſi ab hoĩ-
bus facultas puniendi tibi tradatur. Si diues qui ſapiens eſt. Irridet ipſum Stoicũ. Si ſapiens inquit diues eſt
ut tu ſentis & rex: & omnes nouit artes cur deſideras quod habes? optauit enim ſibi regnum. Ordo autem ẽ.
Si ille ſolus qui eſt ſapiens: eſt ſutor bonus & formoſus & rex: quaſi dicat ſi rex es. non eſt opus quæras regnũ
quum id habeas. unde eſt illud Ciceronis in oratione pro. L. murena ex ſententia Stoicorum. Solos ſapientes
eſſe (ſi diſtortiſſimi ſint) formoſos. ſi mendiciſſimi: diuites: ſi ſeruitutẽ ſeruiant: reges: omnia quæ ubiq; eſſent
Sapientis eſſe: neminem conſulem: prætorem: imperatorem: neſcio an ne quinqueuirũ quidẽ niſi ſapientem.
poſtremo ſolum ciuem ſolum liberum: inſipientes omnes peregrinos: exules: ſeruos: furioſos. Non noſti
quid pater inquit chryſippus dicat. Subiectio eſt: perſonam enim contradicentis per urbanitatem fingit: ut
& ſtoicos & alios quorum nomina ſubiecit derideat. Nõ noſti quid dicat pater chryſippus? quaſi dicat nõ
ſcis ipſum chryſippum tanquam ſectæ ſtoicæ patrem hoc ſentire: uirum perfectæ ſapientiæ habere omnia.
Sapiens enim omnia iſta nomina poſſidet: quæ ut ſcribit Cicero libro. iiii. de finibus bonorum & malorum
irrideri ab imperitis ſolent. Rectius enim appellabitur rex: q̃ Tarquinius: qui nec ſe nec ſuos regere potuit.
Rectius magiſter populi. (Is enim eſt dictator) q̃ Sylla qui trium peſtiferorum uitiorũ luxuriæ: auariciæ: cru
delitatis magiſter fuit. Rectius diues q̃ Craſſus qui nulla alia belli cauſa quam auri cupiditate Eufratem trã
ſire uoluit. Rectius eius omnia dicentur: qui ſcit uti ſolus omnibus. Recte etiam pulcher appellabitur. Ani-
mi enim liniamenta ſunt pulchriora q̃ corporis. Recte ſolus liber: nec diminutioni cuius q̃ parens neq; obe-

diens cupiditate. Recte inuictus cuius etiam ſi corpus conſtringatur: aio tamen uincula iniici nulla poſſint: unde eſt carmen illud Auſonii. Qui recte faciet: non qui dominatur: erit rex. Inquit. ſ. perſona ſubiecta.

Pater chryſippus: patrē appellat poeta ob uenerationē & acumē ingenii: unde illud nō illepide ferebat. Si dii dialectica uti uellēt non temere alia uſuros q̃ chryſippæa. Sapiēs trepidas ſibi nūq̃. Chyſippus ſtoic⁹ ait hominē perfectæ ſapientiæ licet nunq̃ calceos fecerit tñ ſcite facere. Quo? quō: interrogatiue. Vt quāuis tacet Hermogenes. Quēadmodum Hermogenes tigellius: licet nō canat tamē bonus eſt cantor: & Alphenus licet ſutrinam clauſerit tñ eſt bonus ſutor: ſic & ſapiēs ē diues & rex ēt ſi ſit ſine diuitiis & regno. Alphen⁹ ſutor fuit auctore porphyriōe q abiecta ſutrina quā i municipio ſuo exercuerat romā petiit: magiſtroq; uſus Sulpitio: iuriſconſulto ad tantum peruenit ut conſulatum gereret & publico funere efferret. Sapiēs operis. Ordo eſt. Sic omnis ſapiens ſolus eſt optimus opifex opis: ſic rex.

Chryſipp⁹ dicat: ſapiēs crepidas ſibi nūquā:
Nec ſoleas fecit: ſutor tamen eſt ſapiens: quo?
Vt q̃uis tacet Hermogenes: cātor tamen. atq;
Optimus ē: modulator: ut Alfenus uafer omni
Abiecto inſtrumento artis: clauſaq; taberna
Sutor erat ſapiens operis: ſic optimus omnis
Eſt: opifex ſic rex ſolus: Vellunt tibi barbam
Laſciui pueri: quos tu niſi fuſte coerces:
Vrgeris turba circum te ſtante: miſerq;
Rumperis: & latras magnorū maxime regū:
Ne longū faciā: dum tu quadrante lauatum
Rex ibis: neq; te quis quam ſtipator ineptum
Præter Criſpinum ſectabitur: & mihi dulces
Ignoſcent: ſiquid peccauero ſtultus: amici:
Inq; uicem illorum patiar delicta libenter:
Priuatuſq; magis uiuam te Rege beatus.

Sic: hoc eſt hoc modo. quo Hermogenes erat cantor quāuis taceret. Et Alphenus erat ſutor licet Sutrinā clauſiſſet. Vellūt tibi barbam. L. P: Stoicū deridet: quō rex es o Stoicæ quū nequeas petulantiam puero℞ barbā tibi uellentium alio modo repellere q̃ fuſte tuo? ſicq; oſtendit ridicula perſuaſione ſibi uēdicare qđ neq; habet. Vellūt tibi barbā: philoſophi. n. Barbati incedebant & capillati: ſæpeq; occurrētibus erant ludibrio: barba. n. in contemptū & deriſum euellebat: unde eſt illud Perſii. Multū gaudere paratus Si cynico barbā petulans nonaria uellat: unde ut refert Philoſtratus libro ſeptimo. Domitianus Apolloniū Tyanæū contumelioſe deludere cœpit capillos barbāq; attondēs & iter ſceleratos uinciri iubēs.

Fuſte philoſophi. n. cū fuſte & pera incedebant unde Apuleius in prima Apologia. ue℞ tamē hæc Diogeni & Anthiſteni Pera & Baculus: qđ regibus diadema: qđ imperatoribus paludamentū: quod pontificibus gale℞: qđ lituū auguribus.

Latras: more canis pueros latras. Maxime magno℞ regum: manifeſta Stoici irriſio: q uolebat ſapientem nunq̃ ſeſe priuatū: ſed perſonam publicā haberi: q̄ñ cui omnes ut ſapienti obedirent nā qui ſapiens eſt oibus tanquam rex imperat & dominat: nulliq; aut homini: aut animi perturbationi fortunæue ſuccumbit: unde eſt illud Auſonii ut pauloante dixim⁹. Qui recte faciet: nō q dñatur erit rex.

SERMO .IIII.

EVpolis: atq; Cratinus: ariſtophaneſq; poetæ.
Atq; alii: quorum comœdia priſca uiroru m eſt:
Siquis erat dignus deſcribi: qđ malus: aut fur
Q đ mœchus foret: aut ſicarius: aut alioqui
Famoſus: multa cum libertate notabant.
Hinc omnis pendet Lucilius hoſce ſecutus:

Dū tu quadrāte lauatum. Satis urbane. Senſus eſt. Quādiu tu ſolus lauabis dato q̃drante balneatori. neminem habebis q te comitet præter Criſpinum diſciplinæ ſtoicæ ſectatorem: mihi aūt amici mei ignoſcēt ſiqđ peccauero: & ego illis: dū tu oīa cōtēnis & dicis nō eē ueniā dandā peccatis: & oīa peccata eē paria: uult aūt ꝓbare poeta ſtoicū nō eē regē quū dicit illū lauare ſe dato quadrāte balneatori: neq; peccata eſſe paria quū dicit mihi ignoſcēt amici & ego illis. Quadrāte lauatū: p q̃drantē exiguā mercedē intelligit q̄lē pſoluūt pauperes. Iuue. Cedere ſyluano porcū: quadrāte lauari. eſt aūt quadrās q̄rta ps aſſis hoc ē unciæ tres. hic tñ capit ꝑ nūmo modici ꝓcii. Præter criſpinum. Hic eſt ille Criſpinus ſtoicus: de quo in prima ſatyra. Ne me cōpilaſſe putes criſpini ſcrinia lippi. Patiar delicta: ſubſtinebo ſi peccauerint. Priuatuſq;. Senſus eſt & ordo. Ego priuatus uiuam magis beatus q̃ tu rex. Priuatus enim dicitur qui ſine publico honore eſt.

EVpolis atq; Crati. Ariſto. poetæ. Hoc ſermōe cōquerit poeta ſibi nō licere ea libertate notare uitia hoium: q̃ reliq poetæ & græci & latini taxauere: ait. n. carmina ſua oib⁹ eē odioſa nulla alia de cā q̃ ꝙ eo℞ uitia ſectet. Ait ergo Eupolidē: cratinū & Ariſtophanē græcos poetas ueteris comœdiæ: & Luciliū latinū poetā ſatyricū multa cū libertate uitia hoium eē pſecutos. Eupolis aūt cratinus & Ariſtophanes comœdiæ priſcæ ꝓcipui extitere ſcriptores q ciuiū uitia ſūma libertate perſtrinxerunt. Nā antiq̃ illa comœdia cū ſynceram illā ſermonis attici grām ꝓpe ſola retinet: tū fœcūdiſſimæ libertatis & in ſectandis uitiis ē ꝓcipua. Atq; alii: plures. n. huius comœdiæ ſcriptores extitere: ſed Ariſtophanes: Eupolis & Cratinus ꝓcipui. Hinc oīs pēdet lucilius. Primus fuit q apud latinos ſatyrā ſcripſit. In eo mira fuit: ut docet Quintil. eruditio & libertas atq; inde acerbitas & abūde ſalis. Tāta carminis acerbitate: multos ēt noiatim ē pſecutus ut a Perſio dict⁹ ſit ueluti gladio uitia hoium ſecuiſſe. Secuit Lucilius urbē: te lupe: te muti & genui: num fregit in illis. Iuue. Enſe uelut ſtricto quotiēs Lucilius ardens infremuit rubet auditor. Mire aūt

oſtendit poeta ſatyrã quæ tota ut teſtatur Quintil. noſtra eſt originẽ ex cõmœdia archea duxiſſe. Mutatis tantum pedibus: nam antiqui poetæ qui comœdias priſcas ſcripſerunt iambico & eiuſmodi metro uſi ſunt perſonis introductis: uitia hoiũ cum denominatione etiã perſonarum perſequentes: eratq; comœdia illa archea fere nouæ ſimilis. Satyra uero quæ manauit ut diximus ex comœdia uetere hexametris cõſtat. Facetus: elegans. Nam facetum non ſolum appellamus qui ridicula narrat: ſed & eum q ſit cuiuſdam excultæ elegantiæ: unde in ſatyra Nempe incompoſito genus orationis molle & facetum tribuit Virgilio Hora. Molle atq; facetum Virgilio annuerunt gaudẽtes rure camenæ. Emunctæ naris: nitidus & politus q̃ſi oĩ abſterſa immundicia: ut a naribus ſolet ad decorẽ abſtergi. Durus: aſper ad cõponẽdos uerſus. Nã fuit ĩ hoc uitioſus: ut faceret uerſus duros. Nã duros appellamus uerſus q ſtructura ſint quaſi inextricabili: obſcuras habeãt ſententias: uocabula affectata: cõtra dicimus molles uerſus qbus inſit ſtructura facilis: ſententiæ clariſſime uocabula ꝓpria & uſitata. In hora ſæpe ducẽtos ut magnũ: putabat inquit rẽ ſcilicet magnã facere: ſi multos uerſus modico tempuſculo dictaret per quod monet poeta illũ nõ eſſe magnifaciendum qui multos uerſus: ſed q bonos quis paucos faciat. Quũ flueret lutulẽtus: Alegoria eſt a flumine: qua ſignificat fuiſſe tamẽ in carminibus Lucilii quod poſſes tollere & laudare: licet ita lutulenta fluerent: hoc eſt aliquid tamen ex malis carminibus: potuiſſe excerpi. Tollere: ſumere ut bonum. Garrulus atq; piger: duo in eo notat uitia & ꝙ nimio in carmine diffunderetur ſermone: & ꝙ piger eſſet ad carmen ſuum: bene tutrinandum. Scribendi recte. Laborabat ĩquit nõ ut recte ſcriberet: ſed multum. Nil moror. nil inſiſto ꝙ multum ſcriberet: hoc eſt non magnifacio: ſic alibi in epiſtolis. Nam uina nihil mõror illud otæ. Ecce: hæc ita inferuntur a poeta ut oñdat non eſſe mirum Lucilium: lucilium tam promptum fuiſſe ad ſcribendum non recte ſed multum: nam ecce inquit & criſpinus minimo me prouocat: quaſi & ipſe putet rem magnam ſe facere: ſi breui momẽto temporis multum ſcripſerit: ſequitur enim uideamus uter plus ſcribere poſſit. Minimo me ꝓuocat hoc eſt ex ꝓuerbiali conſuetudine. Solemus. n. dicere minimo me ꝓuocat digito quũ uolumꝰ aliquẽ intelligi tm̃ ualere minimo digito q̃tũ alius totis uiribus. Criſpinus aũt nõ tã bonos q̃ multos uerſus faciebat: cuiꝰ & ĩ prima ſatyra Meminit. Ne me cõpilaſſe putes criſpini ſcrinia lippi: fuit aiũt ut diximus: ĩ prĩa ſatyra ſectæ ſtoicæ ſtudioſiſſimus: & carmina ſed tã garrula ſcripſit ut aretalogus ſit cognominatus. Accipe ſi uis Accipiam tabulas: eſt poetæ oñdẽtis Criſpinum prouocãtẽ ad ſcribendum. Vter plus ſcribere poſſit. hinc tota ẽ ĩdignatio poetæ ꝙ dixerit plus nõ aũt melius. Dii benefecerunt: uerba Horatii ad Criſpinum. Finxerũt: formauerunt. Ingenii inopis atq; puſilli: ut nõ poſſim tã multa ſcribere. Perpauca loq̃ntis: ad illud reſpicit qđ ait plus ſcribere poſſit. At tu concluſas: Alegoricos oñdit. Criſpinum carmina inflata & turgida ſcribere: legẽdumq; eſt cũ indignatiõe. At tu imitare auras concluſas follibus: eſt aũt imperatiuus imitare. Vt mauis: ut libẽter facis. Auras concluſas follibus hircinis. At tu ſcribe inq̃t carmina inflata: ꝑ auras autem alegoricos intellige carmina turgida & inflata: per folles aũt pectus ipſum Criſpini. Hinc ſumpſit illud Perſius. Tu neq; anhelanti coquitur dũ maſſa camino Folle præmis uẽtos. Auras uſq; laborantes: nulla ex parte ceſſantes.

Facetus

Mutatis tantum pedibus: numeriſq; facetus:	
Emunctæ naris durus componere uerſus:	
Nam fuit hoc uitioſus. in hora ſæpe ducentos:	
Vt magnũ: uerſus dictabat ſtans pede in uno.	
Cũ flueret lutulẽtus: erat: quod tollere uelles:	
Garrulus: atq; piger ſcribendi ferre laborem:	
Scribẽdi recte: nã ut multum: nil moror. Ecce	
Criſpinus minimo me prouocat: accipe ſi uis	
Accipe iam tabulas. detur nobis locus: hora:	
Cuſtodes: uideamus uter plus ſcribere poſſit:	
Dii bene fecerunt inopis me: quodq; puſilli	
Finxerunt animi raro & perpauca loquentis.	
At tu concluſas hircinis follibus auras	
Vſq; laborantes: dum ferrum molliat ignis:	
Vt mauis imitare. Beatus Ennius: ultro	
Delatis capſis: & imagine: cum mea nemo	
Scripta legat: uulgo recitarẽ timẽtis: ob hãc rẽ:	

Dũ ferrum molliat ignis: dum ferrum molliat igne. i. donec materia calore igenii perficiatur. Beatus fannius. urbaniſſima amaritudine appellat beatũ fannium: hoc ẽ fortunatum & felicem poetã malum ſui tpis: cuius imaginẽ & capſas cũ libris ait receptas fuiſſe ĩ bibliothecã muſarum quũ interi carmina ſua nec publice nec priuatim quiſq̃ uellit legere: ꝙ conſcii ſuorum ſcelerum tali poemate nõ delectent. Delatis capſis. ſ. in bibliothecã: quæ erat ĩ æde apollinis & muſaꝝ extructa ab Auguſto Cæſare in ea pte palatii quæ fulmine olim diſiecta fuerat: Ibi. n. erat porticus cũ bibliotheca tã græca q̃ latina ad quã ſcriptores opa ſua deferebãt unde Marti. loq̃ns ad librũ ſuũ. Iure tuo uenerãda noui pete limina tẽpli: reddita pierio ſũt ubi tẽpla choro. Hora. alibi. Sacra palatinus quæcũq; recepit Apollo. Iuue. Neqd tibi cõferat iſte quẽ colis & muſaꝝ & Apollinis æde relicta ipſi facit uerſus. Lege q̃ ſcripſimus apud Perſiũ illic. Ad ſacra uatũ carmẽ affero noſtrũ. Et imagine: imagines. n. ẽt poetis erigebant Iuue. Qui facis in ꝑua ſublimia carmina cella ut dignus uenias hederis & imagine macra. L. Accius poeta in æde muſaꝝ auctore Pli. maxia forma ſtatuã ſibi poſuit cũ is breui admodũ eſſet ſtatura. Quũ mea nemo: hinc tota eſt poetæ indignatio ꝙ mali ẽt poetæ carmina in ꝑcio habeant: ſua aũt cõtemnant. Scripta mea timẽtis: attẽdẽda eſt Locutio: quæ recta qdem eſt. neq; enim recte diceret. Scripta mei timẽtis quũ genitiuus mei ſtet paſſiue. Dicimus. n. uidi filium tuũ abeũtis hinc. nõ filiũ tui abeuntis hinc. De iis Laurẽtius uallẽſis uir ætate noſtra eruditiſſimus in elegantiis ſuis optime diſſeruit.

Hoc genus:ſcilicet carminis ſatyrici. Quemuis media elige turba:nõ eſt inquit tamen mirũ ſi carmina mea odioſa ſunt:ꝙ nemo fere eſt qui aliquo uitio non laboret: tales autem metuunt uerſus & poetas ipſos. Ambitione miſera:ab effectu.nam ambitio hominem reddit miſerum & anxium. Cicero in primo de officiis. Miſerrima eſt omnino ambitio honorumq; contentio &c. Nam miſerias & ſeruitutem affert: quoniá a ffectui ſeruitur & ambitioſus eſt miſer: neq; enim poteſt eſſe mente tranqlla: eſt autem ambitio cupiditas quædam immodeſta ad conſequendas dignitates. Splendor argenti; eſt q delectaſ ſuppellectile argentea.

Q ð ſt:quos gñs hoc mĩme iuuati utpote pſcs
Culpari dignos. Q uẽuis media elige turea.
Aut ob auaritiá.aut miſera ambitiõe laborat:
Hic nuptarum inſanit amoribus:hic puerorũ:
Hũc capit argẽti ſplendor:ſtupet Albius ære:
Hic mutat merces ſurgente a ſole ad eum quo
Veſpertina tepet regio: quin ꝑ mala præceps
Fertur:uti puluis collectus turbine: nequit
Summa deperdat metuẽs:aut ampliet ut rem:
Omnes hi metuunt uerſus.odere poetas.
Fœnũ habet in cornu:lõge fuge.dũmodo riſũ
Excutiat ſibi non hic cuiquam parcet amico.
Et quodcunq; ſemel chartis illeuerit: omnes
Geſtiet a furno redeuntes ſcire lacuq;
Et pueros:& anus. Agedũ pauca accipe cõtra:
Primũ ego me illorũ:dederi qbus eſſe poetas:
Excerpã numero.neq; enim concludere uerſũ
Dixeris eſſe ſatis:neq; ſiquis ſcribat.uti nos
Sermoni propiora:putes hunc eſſe poetam:
Ingenium cui ſit:cui mens diuinior.atq; os
Magna ſonaturũ.des nominis huius honoré.
Idcirco quidam Comœdia:necne Poema
Eſſet:quæſiuere:quod acer ſpiritus:ac uis:
Nec uerbis:nec rebus ineſt:niſi ꝙ pede certo
Differt ſermoni ſermo merus.at pater ardens
Sæuit quod meretrice nepos inſanus amica
Filius:uxorem grandi cum dote recuſet:

Stupet albius ære. Albium quem etiam infra male uiuentem oſtendet: cupiditate uaſorum & ſignorum corinthiorum teneri ait. Aes autem corinthium dicebatur quod æquali portione auro & argento miſcebatur. Eius autem mixturæ inueniendæ cauſa fuit incẽdio ipſius ciuitatis corinthi. Ná quũ ciuitas a. L. Mumio conſule ex ſenatuſconſulto diruta fuiſſet: qa ibi legati romanorũ uiolati fuerant: infinitum auri: argentum: æs: & ferrum in cõflagratione incẽdii confuſum eſt & commixtum: unũ fluxit: nouũ genus metalli: ad cuius ſimilitudiné mixtura eiuſmodi ab eo tempore æs corinthium uel uaſa corinthia dicunſ. De ære corinthio Eutropius plinius lib. ix. cap. xl. & lib. xxxiiii. capi. ii.

Aes corinthium

Veluti puluis collectus turbine: quo ipetu fertur puluis per aera agitatus turbine. Eſt auté turbo uentus repentinus qui exhalante terra ortus ſe ipſum circumagit: & eundem ambiens locũ ſeipſa uertigine concitat: nec ſine fragore proxima quæq; proſternit. Lege plinium ſecundo libro. & Senecam in quinto naturaliũm. Somma. de ſumma hoc eſt ſorte. Fœnum habet in cornu: Imitatiuo charactere hoc fingit dicere eos: q conſcientia uitiorum timeant maledicum poetam: ſic. n. loquuntur inter ſe uitioſi funge hunc poetam: fœnum habet in cornu ut ſit uitandus eſt: quia hunc & illũ carminibus ſuis ferit: ſumptum autem eſt a bobus quibus quum feriunt fœnum ligatur in cornibus quod ſignũ eſt tranſeuntibus ut uitent eos. Quod fieri ſolitum putat plutarchus in problematis ꝙ uberiore pabulo non ſolum boues ſed & equi & aſini ferociores efficiantur. Indeque natum eſt prouerbiũ in maledicos & feroces. Illeuerit: mandauerit inſcripſerit: eſt enim ab illino quod facit illeui in præterito. & illitum in ſupino: ſicut relino releui: unde Teren. dolia omnia releui. Omnes redeuntes a furno: unumquenque etiam uulgarem. Lacuque: eos etiã qui alacuant aquã referunt aut reducunt iumẽta poeta. Agendũ pauca accipe cõtra. Audi tu q poetas ſatyricos repræhendis: nõ eſt ꝙ timeas me: nam ego poetã me nõ uoco: ut ſit ſenſus: primũ oium ego me nõ pono in numero eoꝝ quos cõſentio poetas eſſe: quippe ſermoni quotidiano ꝓpiora ſcribens. Ordo aũt eſt. primũ oium ego excerpã me ex numero illorum quibus dederim eſſe poetas. Dederim: conceſſerim. Neq;. n. concludere uerbum: ratio quare non ponat ſe in numero poetaꝝ ꝙ ea non habeat quæ uero poetæ cõueniũt. Ingeniũ cui ſit: illum dicit poſſe poetam appellari cui ſint quæ ſubſequenter cõmemorat: ordo erit. Des honoré huius nois cui ſit ingeniũ &c. Os magna ſonaturũ. i. qd' magna & ſublimia cecinerit. Honoré huius nois. i. ut dicaſ poeta. Idcirco qdá. Quoniam inqt comœdia eá præſſo tamq; humili charactere cõpoſita eſt dubitauere nõnulli an poema eẽt appellandũ: ꝙ ea nulla nec uerbis. nec rebus ieſſet grauitas aut uehemẽtia ſed tm̃ a ſermone quotidiano ſolis pedib⁹ differret. hæc aũt inferuntur ꝑꝑ id qd' dixit illũ tm̃ dici poſſe ueꝝ poetã qui magna ſonet. Poema il luſtres grãmatici differentiã hanc faciunt inter poeticẽ: poema: & poeſin: ut poetice ars ipſa intelligaſ. poema pars opis ut comœdia & tragœdia. poeſis contextus & corpus totius operis effecti: ut ilias. odyſſea Aeneis. At pater ardẽs uerba ſunt perſonæ affirmãtis comœdiã eẽ poema ꝙ in ea ſint ſenſus cõcitati & acris uerboꝝ uis ut recte poſſit appellari poema. Ait ergo: pater ardẽs. i. ira accenſus qlis é Simo terẽtianus pater pamphili ſæuit ꝙ filius nepos inſanus meretrice amica recuſet uxoré cũ grãdi dote. q. d. & comœdia magna ui uerboꝝ utiſ & ſenſibus cõcitatis ut merito poſſit dici poema. Inſanus amica meretrice. i. ꝑditus amore meretricis. Nepos: luxurioſus ꝑdig⁹. Recuſet uxoré cũ grãdi dote: ut pãphilus recuſauit philomenã cũ grãdi dote.

Turbo

poeticæ
poema
poeſis

Ebrius

Ebrius & magnum dedecus:magnum opprobrium: p magni dedecoris.Ordo autem eſt. Sæuit q recuſet uxorem cum grandi dote:& q ambulet ebrius expoſitiue magnum dedecus. Ante noctem : per noctem: aut ante tẽpus noctis:qa cæci ſunt amatores qui ſæpe faciunt quæ faciẽda nõ ſunt. Nunquid Pomponius iſtis audiret leuiora:uerba ſunt negantis comœdiam eſſe poema . Mira aũt urbanitate atq; amaritudine flagellat more ſatyrico quẽdam Pomponium iuuenem ſui tpis prodigum:ut ſit ſenſus . Ais tu in comœdia res ſumma grauitate acriq; uerbo2 ui peragi. At ego cõtra dico ita omnia leuia eſſe:ut leuiora iſtis nunq̃ audiret Pomponius a patre in repræhenſione ſi ipſe pater uiueret.

Ebrius & magnũ quod dedecus:ambulet ante
Noctem cũ facibus.nunqd Pomponius iſtis
Audiret leuiora:pater ſi uiueret? ergo
Non ſatis eſt pueris uerſũ perſcribere uerbis:
Quem ſi diſſoluas:quiuis ſtomachetur eodẽ:
Quo pſonatus:pacto pater.his:ego quę nũc:
Olim quæ ſcripſit Lucilius eripias ſi
Tẽpora certa:modoſq; & qd pri⁹ ordine uerbũ
Poſterius facias pponẽs ultima primis:
Non:ut ſi ſoluas:Poſtquam diſcordia tetra
Belli ferratos poſtes.portaſq; refregit:
Inuenias etiam diſiecti membra poetæ.
Hactenus hæc:alias iuſtum ſit necne: poema:
Nunc illud tantum quæram merito ne tibi ſit
Suſpectum genus hoc ſcribendi.Sulcius acer
Ambulat:& Caprius:rauci male:cũq; libellis
Magnus uterq; timor latronib⁹:at bene ſiquis:
Et uiuat puris manibus:contemnat utrunq;.
Vt ſis tu ſimilis Celi:Byrrhiq; latronum:
Nõ ego ſim Capri:neq; Sulci.cur metuas me?
Nulla taberna meos hẽat:neq; pila libellos:

Eſtq; legẽdum cũ interrogatione quæ uim hẽt negationis. Nũqd audiret leuiora.q.d.non audiret leuiora iſtis.ſ.comicis : q̃ ſũt iſta comica. q. d. maiori uerborum acrimonia Põponius a pr̃e repræhendet:q̃ filii a parẽtib⁹ in comœdiis. Ergo nõ ſatis ẽ puris uerſum pſcribere uer.Quũ dubitatũ ſit a plæriſq; an comœdia eẽt poema:q; tm̃ mõ uerbis puris cõſtaret ſine uehemẽtia atq; acri ui uerbo2.Ergo ait nõ ẽ ſatis ſcribere uerſum puris uerbis niſi & uis q̃dã acris uerbo2 adhibeat:q̃ lectorem moueat atq; cõcitet. Puris uer.uerba pura dicũt q̃ a uera latinitate nõ diſcedũt.Latinitas aũt eſt q̃ ſermonẽ cõſeruat pu2 ab omni uitio remotũ. Verba aũt debẽt eẽ uſitata & ppria.uſitata ſũt ea q̃ uerſant in ſermõe & cõſuetudinẽ quotidiana ppria q̃ ei⁹ rei uerba ſũt aut eẽ pñt: de q̃ loqmur. Quẽ ſi diſſoluas.Quem uerſum ſi diſſoluas inqt quis ſtomachet ob ineptã ei⁹ cõpoſitionẽ eodẽ mõ quo pr̃ pſonatus iraſcit filio ſuo:hoc eſt pr̃ de comœdia. His ego q̃ nũc Olim quæ ſcripſit Lucilius. Sẽſus eſt. Si diſſoluas uerſus quos ego nũc ſcribo: & quos olim Lucilius:nõ inuenias ſigna ulla poetica in meis qa de cõi ſermõe ſunt:qualia iuenias in uerſib⁹ Ennianis ſi ſoluant:q magno.ſ.ſpiritu & uerbis altioribus ſunt cõpoſiti : uelut hi ſunt. Poſtquã diſcordia tetra Belli ferratos poſtes portaſq; refregit.Ordo aũt eſt.Non inuenias mẽbra diſiecti poetæ in his q̃ ego nunc ſubaudi ſcribo: & quæ olim ſcripſit Lucillius:ut inuenias ſi ſoluas carmẽ ſequens Ennianum poſtq̃ diſcordia tetra &c. Virgi.in.vii. Aenei. Enniũ imitatus ait:Belli ferratos rupit ſaturnia poſtes. Hactenus hæc:ſubaudi ſatis ſint.

Latinitas
Vſitata
propria

Alias:alio tpe ſubaudi tractabimus:aut quæremus:aut quid tale an comœdia ſit iuſtũ poema an non.i.an uere poema appellari poſſit:ut ei nihil deſit quod uero poemati conueniat. Nunc illud tantum quæram. Ego nunc inquit illud tantum quæram:an carmen ſatyricum iure tibi odioſum ſit. Sulcius acer Ambulat & Caprius rauci male . Hi acerrimi delatores & cauſulici fuiſſe traduntur:& ideo rauci q in contentione iudiciorum clamarent:hæc autem a poeta inferuntur ut oſtendat a malis timeri ſolere delatores:a bonis uero contemni:per quod colligit:nihil eſſe quare recte uiuentibus.Immo neque malis ſua carmina ſint timenda:quum ipſe non ſit delator:ut Caprius eſt & Sulcius.Sicq; per tranſitum utrunq; ut delatorem flagellat.

Rauci male:ideſt ualde & uehementer rauci . Raucus autem appellatur ut docuimus apud Iuuenalem Rauci theſeide codri.Clamoſus hoc eſt magni clamoris:unde Rauca cornua & fulmina dicimus.Ouidius in faſtis.Ecce rudens rauco:ſi leni uictor aſellus intempeſtiuos edidit ore ſonos. Virgilius.Dant ſonitũ rauci per ſaxa ſilentia cigni.Raucus item capitur pro eo cui uox ſit obliſa & contuſa nimio clamore . Quintilianus . Et raucas fauces ac latus fatigatum deformi cantico reficere. Cũque libellis : in quibus notant quæ deferunt. Vt ſis tu ſimilis celi byrrhique latronum . Senſus eſt.Licet inquit ſis tu latro: quales fuerunt Celius & Byrrhus:& ego non ſim delator quales fuere Sulcius & Caprius: quare debes me timere : ut Sulcium & Caprium?Quid ſi Virgilius in bucoli.ad hunc Celium reſpexit. Dic quibus in terris & eris mihi magnus Apollo Tris pateat Celi ſpacium non amplius ulnas . Nam & Seruius ſcribit Celium fuiſſe hominem luxurioſum. Nulla taberna meos habeat neque pila libellus.Non eſt inquit quod timeas me:nolo enim libellos meos per bibliopolas publicari:qui ſolent eos in tabernis : aut armariis iuxta pilas uenditare : ne in uulgares & ſordidos qualis eſt Hermogenes Tigellius incidant : ſicque per tranſitum more ſatyrico non ceſſat flagellare Hermogenem Tigellium:ut imperitum.Legendumq; eſt non ſine aliqua indignatione per imperatiuum modum:ut ſit ſenſus.Nulla taberna habeat meos libellos:ideſt nolo ulla taberna habeat meos libellos. Sicq; ſubtiliter innuit libros ſuos non eſſe dignos qui manibus uulgarium pertractentur:quum multitudinis iudicio ſtandum non ſit:nec quod illa putet : idem putandum pulcherrimum. Pila: dicitur hoc loco quæ parietem ſuſtentat & prima longa eſt . pila item capitur pro lapide cauo in quo antiqui ſiccatas pila

fruges ante uſum mola₰ pinſebant:pila item dicit qua luditur:& omnis figura orbiculata: unde etiam per diminutionem pilula prima breui:unde in ſequentibus. Nã⁊ pila lippis inimicum & ludere crudis. Pilæ itẽ auctore Feſto pompeio dicuntur effigies tam uiriles q̃ muliebres ex lana: quæ ſuſpendi olim compitalibus ſolebant in compitis:quæ eſſe deorum inferorum quos uocabant lares putabantur:quibus tot pilæ quot capita ſeruorum:tot effigies quot eſſent liberi ponebantur ut parcerẽt uiuis. Quis manus inſudet uulgi:hoc autem dicit contra illud. Et quodcun⁊ ſemel chartis illeuerit:omnes Geſtiet a furno redeuntes ſcire lacu⁊: & pueros & anus. Dicit autem ſe niſi amicis at⁊ coactum recitare. In medio qui ſcripta foro recitent: pronunciandum riſu ſatyrico:non deeſſe poetas glorioſos tan⁊ ambitioſos: ut etiam in medio foro:at⁊ etiam balneis famam aucupantes recitent: a quo uitio alienum ſe penitus eſſe oſtendit. Suaue locus uoci:non eſt inquit miꝶ eos in balneis recitare:nam uox ſuauiter illic reſonans uerſos facit gratioſiores: eſt⁊ dictum ut bamiſſima amaritudine. Inanes: glorioſos & ambitioſos. Haud illud quærentes:nõ quærũt inquit illud num faciant hoc ſine ſenſu hoc ẽ inſipienter & ſtultæ quũ imperitæ turbæ recitẽt.

Alieno tempore:non congruo. Lædere gaudes:ſubiectio eſt. Dicis cordi mihi eſſe hoĩes lædere. Et hoc ſtudio prauus facis:hoc eſt:q̃a prauus es ſtudio facis:poteſt etiam ſic accipi per hypallagen:hoc facis prauo ſtudio. Vnde petitũ: uerba poetæ unde inquit hoc crimen in me colligis:metaphora ſumpta a iactu telorum q̃ utiq⁊ aliunde tolluntur ut mittantur. Eſt auctor q̃s? Quis eſt inquit eorum cum quibus uixi: qui me hoc crimine inſimulet? Ordo autẽ eſt. Quis eorum cum quibus uixi eſt deni⁊ auctor? Abſentem qui rodit amicum. Dicis me malum eſſe & qui gaudeat lædere: ſed uehementer falleris: nã ii mali appellãdi ſunt qui amicum abſentem rodunt nec defendunt alio colpante. Solutos qui captat riſus hominum. Et ii inquit mali ſunt dicendi qui putant ſe urbanos haberi ſi hunc & illum carpendo riſum circunſtantibus mouent.

Q uis man⁹ ĩſudet uulgi:Hermogeniſ⁊ Tigel
Nec recito cuiq̃:niſi amicis:id⁊ coactus. (li.
Non ubi uis:corã ue q̃buſlibet. In medio qui
Scripta foro recitent:ſunt multi:q⁊ lauãtes.
Suaue locus uoci reſonat concluſus inanes
Hoc iuuat:haud illud quærẽtes: nũ ſine ſenſu:
Tempote num faciant alieno. Lædere gaudes
Inquis:& hoc ſtudio prauus facis. unde petitũ
Hoc in me iacis? eſt auctor quis deni⁊ eorũ
Vixi cum q̃bus? Abſentem qui rodit amicum:
Q ui non defendit alio culpante:ſolutos
Q ui captat riſus hominum:famã⁊ dicacis:
Fingere qui non uiſa poteſt:commiſſa tacere
Q ui neq̃t:hic niger ẽ:hũc tu Rõanæ caueto.
Sæpe tribus lectis uideas cœnare quaternos:
E quibus unus auet. quauis aſpergere cũctos:
Præter eũ:q̃ p̃bet aquã:poſt hũc quoq⁊ potus:
Condita cum uerax aperit præcordia Liber:
Hic tibi comis:& urbanus:liber⁊ uidetur
Infeſto nigris ego ſi riſi:quod ineptus
Paſtillos Rufillus olet. Gorgonius hircum:
Liuidus:& mordax uideor tibi mentio. ſiqua

Captat riſus hominum:qui aliquid quærit unde aſtantibus riſum moueat. Eſt autem ordo. Hic niger eſt: qui rodit abſentem amicum & cætera. Famam⁊ dicacis:famam libere loquentis:ut habeatur liber. Hic niger eſt:hoc eſt malus & uenenatus. Pythagoras aiebat id quod eſſet colore candido ad boni naturam pertinere:quod atro:mali:unde & bona & felicia alba dicimus Perſius. Per me equidem ſint omnia protinus alba. Infames autem nigros. Cicero in actione pro Cecinna de teſte. Sexto Clodio phormione. Nec minus niger inquit:nec minus confidens q̃ ille terentianus phormio. Sæpe tribus lectis. Sæpe inquit uideas duodecim conuiuas diſcumbentes in triclinio ex quibus unus geſtit probris reſpergere cunctos. Sic⁊ poeta uariis
Triclinium mortales uitiis laborare oſtendit. Tribus lectis. Latine dixit quod græci triclinium. Eſt enim triclinium tres lectuli diſcubitorii. plærun⁊ etiam capitur pro loco hoc eſt ipſa cœnatione:unde Valerius primo lib. capite de miraculis. Cæteꝶ eo momento tp̃is. Triclinium ĩ quo Scopas dñs domus epulabatur collapſum & ipſum & omnes conuiuas oppreſſit. Aſpergere:ſcilicet probris maledictis. Quauis:ſcilicet ratione:ac ſi dicat etiam immerito. Præter eum qui præbet aquam:hoc eſt ut porphyrio exponit præter eum qui paſcit: hoc eſt ipſum conuiuatorem. Poſt hunc quoq⁊ potus. At ubi inquit potus eſt conuiuatorem etiam reſpergit probris. Liber uerax:uinum ipſum quod immodice ſumptum cogit prodere & publicare omnia mentis arcana:unde plini. lib. xiiii. uulgoq⁊ ueritas iam attributa uino eſt. Et paulo ante per uinum animi ſecre-
præcordia ta proferantur. Præcordia condita:hoc eſt ſecreta recondita in præcordiis: præcordia autem auctore Pli. appellamus uno nomine exta in homine:quia cordi prætendunt:Græci phrenas appellãt quaſi p̃cipes prudentiæ ſint. Sed ut inq̃t Ariſtoteles in. xii. de aĩalibus nullatenus p̃cipes ſunt:ſed q̃a ꝓpinquæ ſunt iis q̃ uim obtinent illam prudentiæ:cordi. n. prætenduntur. Hic tibi comis:talem inquit ſecuram tu qui infeſtus es malignis comẽ & urbanũ & liberum appellas:quũ omnino riſus captet hoĩum:& famã dicacis: gaudet. n. ꝙ dicat eſſe liber ad loquẽdum. Me aũt ſi riſi ꝓpter leuia quorũdam uitia:hoc eſt ꝙ ineptus paſtillos Rufillus olet & Gorgonius hircũ liuidũ me & mordacẽ nominas. Sic⁊ iterũ ſatyrice Rufillũ & Gorgoniũ flagellat.

Mentio ſiqua. Notat malignum illud genus hoĩum:qui ubi ſentiunt mentionẽ fieri de criminibus amicorum ſuoꝶ ita defendũt ut dicant eos ſibi a pueris fuiſſe amicos:& gaudere ꝙ in urbe uiuãt: ſed tñ ſe mirari q̃uo iudiciũ effugerint. Hic ergo ẽ liuor ac uolũtas uenenata dãnare ſententia ſua: quos iudices abſoluerũt.

De furtis

De furtis petilli cap. Petilli⁹ capitolinus ut ſcribit Porphyrio quũ capitolii curá ageret: coronæ ſubreptæ de capitolio cám dixit:abſolutuſq; é ab Auguſto Cæſare. De quo ét in ſatyra.x.fit métio. Duta tibi pagéda rei ſit cá petilli. Hic nigræ ſuccus loli.hæc é atra reſpſio:maligna dánatio & uenenata uoluntas: ná Loligo piſcis eſt ex gñibus mollıú cui p ſanguine attramétũ eſt ſicut & ſopiæ:qđ ubi ſenſit ſe appræhendi effundit: infuſcataq; aq̃ abſcondıť:p ſuccũ igıť loliginis intelligi uult malignã illá maledicédi reſpſioné. Hæc mera erugo:hæc mera & pura rubigo.ut dicat nõ aliter maledictis hoies corrodi q̃ ferrũ corrodıť rubigine. Eruginé ét genus eé coloris.docet Victruuius li.vii. quá ét uocát erucá:eáq; dicit effici:quũ dolus ſarméta collocátes aceto ſuffuſo ſupra ſarméta collocát Lamellas æreas:deinde ea operculis obturát ne ſpitamétũ obturata emittát: poſt certum tṗs aperientes iueniũt ex lamellis æreis eruginé quá ut dixi appellant erucam.

De capitolini furtis iniecta Petilli
Te coram fuerit:defendas:ut tuus eſt mos:
Me Capitolinus conuictore uſus amicoq;
A puero eſt:cauſaq; mea permulta rogatus
Fecit:& incolumis lætor quod uiuit in urbe.
Sed tamé admiror: quo pacto iudicium illud
Fugerit.hic nigræ ſuccus loliginis:hæc eſt
Erugo mera: q; uitium procul abfore chartis:
Atq; animo prius:ut ſi quid promittere de me
Poſſum aliud:uere promitto.liberius ſi
Dixero quid:ſi forte iocoſius:hoc mihi iuris
Cũ uenia dabis.Inſueuit pater optim⁹ hoc me
Vt fugeré:exemplis uitiorũ quæq; notando.
Cum me hortaretur parce:frugaliter:atq;
Viuerem uti cõtentus eo:quod mi ipſe paraſſet.
Non ne uides Albi ut male uiuat filius? utq;
Barus inops?magnũ documétum:ne patriá ré
Perdere quis uelit:a turpi meretricis amore
Cum deterreret:Sectani diſſimilis ſis:
Ne ſequerer mœchas:cõceſſa cũ Venere uti
Poſſem.deprenſi non bella eſt fama Treboni
Aiebat.ſapiens uitatu:quidque petitu
Sit melius:cauſas reddet tibi.mi ſatis eſt:ſi
Traditum ab antiquis morem ſeruare:tuamq;
Dum cuſtodis eges:uitam:famamq; tueri
Incolumen poſſim.ſimulac durauerit ætas
Mébra:animũq; tuũ:Nabis ſine cortice:ſic me

Quod uitiũ.quá malignitaté:quá uenenatá uolũtaté. Ordo eſt & ſenſus. Quod uitium ego uere pmitto abfore procul a libris meis atq; aio prius:ſi qd poſſim pmittere de me:duæ aũt illæ dictiões ut & aliqd abũdát. Liberius ſi Dixero qd. Licet inqt pmittam hoc uitiũ lõge abfore a carmie meo:tñ ſi qd forte dixero liberius aut iocoſius hoc mihi cõcedes ut libere loquar & iocer:atq; ét ueniá dabis.q.d. hæc nõ eé uitia q̃lia ſũt alioꝝ:ut qſq̃ déat iraſci ſibi. Sicq; iocãdo libereq; loq̃ndo multoꝝ uitia perſeqtur. Inſueuit pr̃ optimus. Attéde urbanã poetæ aſtutiá q dũ oſtédit quo a pr̄e paruulus inſtituereť ut uitia fugeret multos pbroſis iocis pcutit. Sẽſus aũt eſt.pr meus inqt ita me iſtituit in eáq; cõſuetudiné induxit: ut neq; cogitaré quid malignæ:neq; dicere. Inſueuit: ſubaudi extrinſecus inſtituere me exẽplis ut fugerem hoc:q̃ſi dictos notãdo quæq; uitioꝝ.i.oñdédo ut ſingula uitioꝝ eént fugiéda. Quũ me hor. Quũ me inqt pr̃ meus hortareť ut pce frugaliterq; uiueré pponebat mihi filiũ Albii & barrũ:q abſumptis per luxuriá bonis pr̃nis ad ſummá redacti erát inopiá. De Barro ité métio fit in pxima ab hac ſatyra.q in oém mulieꝝ pfuſus libidiné adeo fuit: ut Emiliá uirginé ueſtalé iceſtaſſe dictus ſit. Mœchas aũt ſinceriſſima cupiditate ſectatus eſt. auctor eſt porphyrio. Sicq; eos ſatyrica urbanitate ut luxurioſos flagellat:monet át nõ philoſophice ſed ciuiliter:nõ.n.dicit hoc bonũ illud malũ: ſed ut pce frugaliterq; uiuat. Ré pr̃iá:bõa pr̃na: ná patrius nomé eſt poſſeſſiuũ tá a pr̄e q̃ a pr̃ia.

At turpi meretricis amore. Quũ me inqt dehortareť ne ſequerer meretrices:monebat me ne ſimilis eſſem ſectano qui dũ ſcortať bona & ipſe attriuit paterna. Sicq; ſatyrice ſectanũ taxat & Treboniũ. Ne ſequerer mœchas:ſubaudi monebat. Depræhenſi Treboni. Trebonius inquit debet tibi exéplo eſſe:qui in adulterio depræhenſus male audit. Sapienter aũt exéplis pponebat qd faciédũ fugiendũue eſſet. Ná ut ait Seneca. Ex uitio alterius ſapiens ſuũ emendat. Sapiens:philoſophus rõnem tibi oſtendet qd magis peti debeat aut uitari:mihi ſatis eſt ſi diſciplinã a maioribus traditá tibi mõſtratio. Ordo eſt. Sapiẽs reddet tibi cauſas qd melius ſit uitatu qdue petitu. Illud ſciédũ ſupina hmõi ſemp poni paſſiue. Mi ſatis eſt ſi Traditũ. Ordo eſt. Mihi ſatis eſt ſi poſſim ſeruare morem traditũ ab antiquis & tueri tuá uitá & famá dũ eges cuſtodis. Traditũ ab antiquis moré:ſi poſſim inqt tibi monſtrare moré & conſuetudinem uiuẽdi traditam a maioribus. Dũ eges cuſtodis dũ adhuc ptextatus es & ſub cura pædagogi. Nam puer uſq; ad quartum decimũ ætatis annũ prætextã ut i ſecunda ſatyra diximus geſtabat & bullá:cuſtodiæq; pædagogi tradebať:poſt eá ætaté amoto pædagogo togá ſumebat uirilé qđ pbe docet Perſius illic. Quũ primũ pauido cuſtos mihi purpura ceſſit. Bullaq; ſuccinctis laribus donata pepédit. Me tibi ſuppoſui. Simulac.poſtq̃. Durauerit.firmauerit. Nabis ſine cortice:alegoricos dictũ.i.te ipm reges & moderaberis ſine alterius adminiculo: ſumpta tráſlatiõe a natatoribus q corticẽ quum diſcunt natare: uẽtri ſubiciũt:unde Plautus in Aulularia. Quare pueris q natare diſcunt ſcyrpo induitur ratis:qui laborent minus:facilius ut nent & moueát manus. Sine cortice:ſine adminiculo pædagogi qui puero uſq; ad quartum decimũ annũ ætatis cuſtos adhibebať:dictũ aũt eſt ſchemate pūerbiali qđ in eos conuenit:qui eo doctrinæ peruenere:ut iá opa præceptoꝝ nõ amplius indigeát.

Siue iubebat. Siue inqt iubebat ut facerem qd: ſiue uetabat. Habes auctorē quo facias hoc: habes inqt auctorē quē imiteris. Obiiciebat: ꝓponebat. Vnū ex iudicibus: quē imitarer. Iudicibus ſelectis. Decuriæ iudicū pluribus diſeretæ noībus fuere: tribunoꝝ æris. & Selectoꝝ: & iudicū ꝑ hoc etiánū. Non genti uocabanť: ex oībus ſelecti ad cuſtodienda ſuffragioꝝ ſcita in comitiis. Et diuiſus hic ordo erat ſupba uſurpatiõe noſum: quū a'ius ſe nongentum: alius Selectū: alius tribunū appellaret: Pli. lib. xxxiii. cap. ii. An hoc inhoneſtū & inutile factu: hæc a ſuperioribꝰ diſtinguūtur: ut ſit ſenſus. An debes dubitare an hoc ſit inhoneſtū & inutile factū: quū uideas hūc & illū ex mala uitæ ſuæ gubernatiõe male audire? Legēdūq; eſt cum interrogatiõe & ſub pſona patris. Auidos uicinū funus ut ægros: ut ægri inqt intēperātes ubi audiunt aliquē uicinū mortuū eſſe moniti mortis ab oī intēperantia abſterrenť: ita teneræ mentes a uitiis reuocanť quum opprobria alioꝝ audiūt: ut opprobria accipias crimina & dedecora: & turpia facta: alias ꝓ conuiciis. Examinat: nõ occidit ſignificat hoc loco: ſed cõturbat tremefacit: ut illud apud Teren. Pamphilū exanimatū uideo. Sibi pcere: ſibi circa cibos temperare. Ex hoc ego ſanus. Subaudi factus ſum. Hac inqt diſciplina pr̃is mei effectū eſt ut a uitiis pernicioſis me amouerim. Ordo ē. Ego ſanus ab illi. ſ. uitiis quęcūq; afferunt pniciem. Mediocribus & qs ignoſcas uitiis. Subiectio eſt eū laborare uitiis. Nõ inficior inqt me fortaſſe teneri uitiis mediocribus: a qbus ait futuꝝ ut eum & ætas & amici & cõſiliū ꝓpriū abducāt. Liber amicus. ſ. libere loquēs apud me ſiqd in me repræhēſibile ſētiat. Neq;. n. quū lectulus: quū ſolus inqt in porticu deambulo: aut in lecto iacēs uigilo: ſemp cogito de officio boni uiri: ſinguloſq; mihi ꝓponēs qro qd ipſe ſequi imitariq; debeā. Non belle: ſubaudi extrinſecus facit. Faciā ſil'e: cū interrogatiõe quæ uim hēt negatiuā: ut ſit ſi faciā. Imprudēs: qui imprudēs poſſem hēri: hoc eſt modicæ prudentiæ ſi facerē. Hæc ego mecū. Ego inqt talia mecū ſoleo meditari. Et ubi qd ocii mihi eſt mādare libris meis. Cõpreſſis labris: expreſſio ē cogitantis. Perſius. Atq; exporrecto trutinanť uerba labello. Hoc eſt mediocribus illis ex uitiis unum: hoc q ſcribo. ſ. ſatyrā: unū eſt ex uitiis illis mediocribus: quæ uos maxima eē putatis. Cui ſi cõcedere nolis. Mira urbanitate ait: ſi nolueris cõcedere ut ſcribā ſatyram: multa poetaꝝ copia ueniet quæ mihi auxilio ſit: & cogemus te cõcedere ī hāc turbā poetaꝝ: ut nõ putes uitiū eē ſcribere ſatyrā: ac ſi dicat cogemus & te eē poetā uelis noliſue: ueluti iudæi ſuis pſuaſionibus cogunt multos religioni ſuæ initiari: multi. n. nõ ſolū in urbe Roma: ſed in oībus fere mūdi ptibus religionē iudaicā colebāt: uñ eſt illud Perſii. At quū hæredis uenere dies. unctaq; feneſtra Diſpoſitæ pinguē nebulā uomuere lucernæ portātes uiolas: rubrūq; amplexa catinū Cauda natat thynni: tumet alba fidelia uino. Labra moues tacitus: recutitaq; ſabbata palles. Iuue. Romanos aūt ſoliti cõtēnere leges iudaicū ediſcūt & ſeruāt & metuunt ius: Tradidit arcano qdcunq; uolumine moſes. Vñ Claudius quū Agrippa & Herodes petiiſſent ut iudæis ſua iura cõcederēt in oī impio romanoꝝ: ſic edixit. Optimū iudico iudæos in oī mundo ſub nobis cõſtituto patrias ſolēnitates ſine ꝓhibitiõe celebrare: qbus iā nunc pcipio ut meam hāc manſuete cuſtodiant: & ipſi alia ꝝ gentium religionem nequaq̃ ſubneruate pertentēt: ſed ſuas leges obſeruent: hæc Ioſephus. Tranqllus Domitiano ſic ſcribit. Præter cæteros iudaicus fiſcus acerbiſſime actus ē: ad quē deferebāť q uelut pfeſſi iudaicā intra urbē uiuerēt uitā. Nā ſumus multo plures: ſubaudi q̃ putas. ita ut facile te poſſimus cogere.

Formabat puerum dictis: & ſiue iubebat
Vt facerē qd: habes auctorem quo facias hoc:
Vnum ex iudicibus ſelectis obiiciebat.
Siue uetabat: an hoc inhoneſtū: & iutile factu
Nec ne ſit: addubites: flagret rumore malo cū
Hic: atq; ille. Auidos uicinum funus ut ægros
Exanimat: mortiſq; metu ſibi parcere cogit:
Sic teneros animos aliena opprobria ſæpe
Abſterrent uitiis. ex hoc ego ſanus ab illis
Perniciē quæcūq; ferunt: mediocribus: & qs
Ignoſcas: uitiis teneor fortaſſis: & iſtinc
Largiter abſtulerit longa ætas: liber amicus.
Conſiliū ꝓpriū: neq; enim cū lectulus: aut me
Porticus excepit: deſum mihi. Rectius hoc eſt
Hoc faciens uiuam melius. Sic dulcis amicis
Occurrā. Hoc quidā non belle: nunqd ego illi
Imprudens olim faciā ſimile? Hæc ego mecū
Compreſſis agito labris: Vbi quid datur oci
Illudo chartis. Hoc eſt mediocribus illis
Ex uitiis unum: cui ſi concedere nolis:
Multa poetarum ueniet manus: auxilio quæ
Sit mihi. Nā multo plures ſumus: ac ueluti te
Iudæi cogemus in hanc concedere turbam.

SERMO. V.

EGreſſum magna: me excepit Aricia: Roma
Hoſpitio modico: rhetor comis
heliodorus
Græcoꝝ lōge doctiſſimus. inde
forum Appi

EGreſſum magna me cœpit. Lucilliū auctore Porphyrione æmulať hoc ſermone Hora. iter ſuū deſcribens ab urbe Roma Brūduſiū uſq;: quod & ille fecit tertio libro primū a Roma capuā uſq; & inde fretū ſicilienſe. Aricia: ciuitas ē latii ſita in cliuo in uia appia poſt mõtē albanū antiqſſima. Magna: cõiunge cum Roma. Rhetor comes heliodorus: ſubaudi erat. Inde: ex Aricia.

Aricia.

Foꝝ appii. Forum appii: ſubaudi a ſuperiore cœpit. Eſt autem forum appii ciuitas & ipſa latii non longe ab Aricia.

Diſſertum:

Diſſertum:oſtendit forum Appii refertũ fuiſſe tum turba nautaꝝ qui paludem pontinã nauigabant:tum cauponũ ibi morantium:iterq; illud quod ipſe biduo confecit:unius diei ſpacio agilioribus expediri. Præcinctis altius ac nos.i.expeditioribus q̃ nos.ſ.ſumus:alius.n.ueſtes ſibi præcingunt qui ſe ad aliqd cito expediendum parant. Minus eſt grauis.Rõnẽ reddit quare iter ſuum fecerint per uiã appiã dicens minus moleſtam eſſe tardioribus:quia in ea frequẽtiſſima ſint diuerſoria ubi cõmode poſſunt diuerſari. Tardis.ad ambulandũ. Via appia.ſ.uia quæ iuxta Terracinã mari adiungiť:ſtrata a Roma uſq; Brũduſium: & plurimũ peragrata:plæræq; aũt fuerũt uiæ celebres q̃ ab urbe Roma pcul ducerent ut Appia:Latina:Valeria:Aemilia.Flaminia:quæ oẽs nomen accepe ab iis q eas ſtrauere.De qbus Strabo in .v. Frontinus de aquæ ductibus ſcribit Appiã uiam ſtratam ab Appio claudio Cæco cenſore cui poſtea ægro fuit cognomen.Idem aquam claudiam induxit. Hic:in foro Appii. Indico bellum uentri:cibis abſtineo.Dicit.n.ſe cœnare noluiſſe pp aquam:quæ ibi ē peſſima:ne neceſſe haberet bibere. Haud aio æquo:q̃ſi moleſte ferretq; aliis cœnantibus ipſe cogereť cibo abſtinere. Ingerere:ingerebant:hiſtoricus eſt ſtilus: mutuis.n. (ut fit in frequẽti turba)cõuitiis ſe afficiebant. Appia uia.

Diſſertum nautis:cauponibus atq; malignis.
Hoc iter ignaui diuiſimus:altius ac nos
Præcinctis unũ:minus ē grauis Appia tardis.
Hic ego ꝓpter aquã:qđ erat teterrima:uētri
Indico bellum.cœnantes haud animo æquo
Expectans comites:Iam nox inducere terris
Vmbras:&cælo diffundere ſigna parabat.
Tum pueri nautis,pueris conuitia nautæ
Ingerere.huc Appelle.trecentos inſeris.ohe
Iã ſatis eſt.dum æs exigitur:dum mula ligať:
Tota abit hora.Mali culices:ranæq; paluſtres
Auertunt ſomnos.abſentem cantat amicam
Multa prolutus uappa nauta:atque uiator
Certatim.tandem feſſus dormire uiator
Incipit:ac miſſæ paſtum retinaculã mulæ
Nauta piger ſaxo religat ſtertitq; ſupinus.
Iamq; dies aderat:nil cum procedere lintrem
Sentimus:donec cerebroſus proſilit unus:
Ac mulæ:nautæq; caput:lumboſq; ſaligno
Fuſte dolat.q̃rta uix demũ exponimur hora.
Ora:manuſq; tua lauimus Feronia lympha.
Millia tum pranſi tria repſimus:atq; ſubimus

Huc appelle.Imitator charactere ait a nauta uocari in nauẽ uiatores. Trecẽtos inſeris:uerba pueroꝝ iraſcentium nautæ:q; plures q̃ inter eos pactũ ſit naui imponať. Ohe.uox eſt ut ſcribit Donatus ſacietatem deſignãtis.Iuue. Sať eſt quũ dicit Horatius ohe.Martia. Ohe iam ſatis ohe libelle.iã ꝑuenimus uſq; ad umbilicũ. Plau. in ſticho.Ohe iã ſatis eſt.Idẽ in Aulularia. Abſcede hinc etiã nũc etiam:nunc etiam:ohe.quaſi dicat ſatis eſt ut manifeſte appareat ſemper ſacietatem deſignare. Dũ æs exigitur:dũ nauta naulum exigit a uiatorib⁹:per pontinas enĩ paludes nauigabãt in campania:q̃s ut ſcribit Tranqlius: Iulius Cæſar deſtinauerat ſiccare:De qbus ſic Plini.Sicceniť ethiopide herba:pontinæ paludes. tãtumq; agroꝝ ſuburbanæ reddať Italiæ. Strabo uero lib.qnto:licet paludẽ pontinã nõ nominet. Ohe Paludes põtinæ

per quã nauigareť:neceſſe tamẽ eſt eam intelligamus quũ & Plinius eam iuxta terracinam eſſe ſcribat:ait enim ſic Strabo.Penes Terracinã Romam inter facienti foſſa ad Appiã uiam apponiť & quidẽ multis in locis:quã & paluſtres & fluuiatiles impleniť aquæ:per eã nocturna maxime fit nauigatio.ut qui primis inſcendant tenebris oriẽte ſole egreſſi uiæ Appiæ reliquũ euadant. Et interdiu trahẽtibus mulis remulco perãbulent. Dum mula ligatur:neceſſe eſt intelligamus mulã ſolitam adhiberi quæ collo traheret nauem incœdens per ripã paludium.Ergo nunc mulam ait ligatã fuiſſe ut paſceretur nec longe uagaretur a naui. Cantat amicã.Sic enim leues & uulgãres homines ſolent canticis amatoriis ſolacia uigiliarum quærere. Prolutus:ebrius a proluẽdo. Multa uappa:dictum eſt ante uappam uinum dici auctore plinio lib.xiiii.quod deferbuit quaſi a uaporis amiſſione:tunc.n.ſapor deperit.uappæq; accipit nomen:probroſum etiam hominũ quum degenerauit animus. Ac miſſæ paſtum.Ordo eſt.Nauta piger religat ſaxo retinacula mulæ miſſe paſtum ut intelligas mulam ita ligatam fuiſſe ut paſceret:ſed non longe a naui abſcederet. Cerebroſus: ferox & impotens Nõnulla.n.noïa in oſus excũtia quãdã peruerſitatẽ ſignificãt ut curioſus & cerebroſus. Nã curioſus is diciť q peruerſa quadam cura res alienas indagat.Cerebroſus uero dicitur qui peruerſi ſit cerebri ueluti inſanus: unde Columella lib.ii. de re ruſtica ſcribens de legumine eruo ait quod ſatum fuerit menſe martio pecori eſſe noxium & præcipue bobus:quos pabulo ſuo cerebroſos reddat. Saligno:denominatũ a ſalice. Inuenimus apud auctores ſalignum & ſaligneum:ſicuti ficulnum & ficulneum. Dolat : uerberat tractum a fabris materiariis:qui ligna dolant:unde denominať dolabra ferramẽtũ ipſum quo ligna dolam⁹. Cerebroſus. Dolabra

Exponimur:emittimur e naui in terram: Ora manuſque tua lauimus feronia lympha:terracinam.ſe dicit quarta hora tandem peruectum:hodieque autem auctore Porphyrione paululum citra terracinã fons feroniæ eſt.De qua ita ſcribit Strabo libro.v.ſub monte autem Soracte urbs eſt feronia:quo nomine & dea quædam nuncupatur.quam finitimi miro dignantur honore:quo in loco ipſius templum eſt:mirificum ſacri genus habens.Nam qui eius numine afflantur:nudis pedibus prunas & copioſum inambulant ſub hoc demone nulla læſione cinerem. Eo ingens mortalium multitudo conuenit:& celebritatis ipſius quæ quotannis celebratur gratia pariter:& ſpectaculi.Cornelius Tacitus oſtendit Terracinam nõ longe eſſe a feronia his uerbis.L.uitellius poſitis ad feroniam caſtris excidio Terracinæ imminebat. Feroniæ fons.

Anxur Anxut impoſitum ſaxis:Scribit Plinius lib.iii. Terracinam lingua uolſcorum appellatã anxur:Seruius interpres uirgilii exiſtimat iõ Anxur noiari:qa illic colebatur Iuppiter anxurus nũcuparus q̃ſi ἄνευ ξυροῦ :ideſt ſine nouacula qa barbã nunq̃ raſiſſet. Liuius in.iiii.ab urbe cõdita Anxur fuit : quæ nũc Terracinæ ſunt ciuitas prona in palude. Saxis cand ẽtibus:mons ille in quo Terracina cõſtituta eſt non cãdida auctore Porphyrione hẽt ſaxa:ſed calci coquẽdæ aptiſſima:ergo a calce uidet̃ cãdida dixiſſe. Huc uẽturus erat. Mecœnas ingt huc uenturus erat cũ Cocceio Nerua. Fuit aũt Cocceius Nerua Diui Neruæ qui poſtea Romæ imperauir auus ſciẽtia iuris illuſtris:q auctore porphyriõe diſſenſiõe orra inter Auguſtũ &.M. Antonium petũt a Cæſare ut aliquẽ qui ſecum de ſumma re℞ tractaret mitteret Terracinã : & primũ Mecœnas:mox & Agrippa miſſi ſunt. Hiq₃ ꝑpigerũt fidẽ cõſirmatiſſimã:& in una caſtra cõferri ſigna utriuſq₃ exercitus iuſſerũt. Hoc &.T. Liuius lib.cxyii . refert excepta capitõis mẽtiõe.

Impoſitum ſaxis late candentibus Anxur.
Huc uenturus erat Mecœnas optimus: atq₃.
Cocceius:miſſi magnis de rebus uterque
Legati:auerſos ſoliti componere amicos.
Hic oculis ego nigta meis colliria lippus
Illinere.interea Mecœnas aduenit: atque
Cocceius:capitoq₃:ſimul fonteius ad unguem
Fact⁹ homo:Antoni:nõ ut magis alter amic⁹.
Fundos Aufidio Luſco prætore libenter
Linquimus:inſani ridentes prę́mia ſcribæ:
Prætextã:& latum clauum: prunæq₃ batillũ.
In mamurrarum laſſi deinde urbe manemus:
Murena præbente domum:capitone culinã.
Poſtera lux oritur multo gratiſſima:nanque
Plocius:& Varius Sinueſſæ: Vergiliuſq₃
Occurrunt:animæ:quales neq₃ candidiores
Terra tulit:neque qs me ſit deuinctior alter.
O qui complexus:& gaudia quanta fuerunt.
Nil ego contulerim iocundo ſanus amico.
Proxima campano ponti quæ uillula: tectum
Præbuit:& Parochi quæ debent:ligna : ſalẽq₃.

Auerſos amicos:iter ſe diſſidẽtes. Illinere: illinebã:ideſt iponebã. hiſtoricus ẽ ſtilus. Dicimus eni illino medicamẽtũ uulneri : & Illino uulnus

Colliria. medicamẽto:hoc ſæpe apud Pliniũ leges. Colliria: ꝓprie ſunt medicamẽta oculo℞ quæ Cor. Celſus docet lib.yi.uariis fieri modis. Columellã ait collytia aluo bouis cruditate laborantis

Lippus imittẽda. Lippus.appellat̃ cui oculi ſtellant ex pituita. Capitoq₃ ſimul:Hic eſt Fõteius ille Capito cnius meminit Pli.li.yii.fic.Nupq₃ Fonteio &Vipſano conſulibus annos nouẽ gẽtiũ pue℞ a meridie ad ueſperũ.lxxy.milia paſſuũ cucurriſſe Scribit Tranqllus.C.Caligulã patre ſuo & Fõte-

Ad unguẽ. io capitone conſulibus cẽ natum. Ad unguẽ factus homo:quũ uolumus oſtẽdere aliqd ad exactam perfectiõnẽ:eſſe factum ita dicere ſolemus ducta tranſlatione a marmorariis : q lapidũ iunctutas unguibus ſuperductis ꝑtentant : q̃s tunc dicũt eſſe perfectas ſi unguis nõ offenditur:ergo ad unguem ad ꝑfectiõnẽ intellige.Perſius ut per leue ſeueros Effundãt iũctura ungues. Antoni nõ ut magis alter amicus:Marci Antonii itellige.

Fundi Fundos.Sinui Caietano contiguum eſt Cecubum:cui adiacet urbs fundi in Appia uia:unde fundanus ager dicitur. Inſani ridentes præmia ſcribæ prætextam & latum clauum prunæque batillum. Aufidium luſcum de ſcribarum decuria fuiſſe ſignificat:qui tunc in oppido fundis præturam gerebat: quem ſibi riſui fuiſſe ait:q₃ magnipenderet indutum ſe eſſe latoclauo ac prætexta: & de balneis publicis . prunas ſibi domũ a mediaſtinis afferri. Hic autem eſt. Cn.ille Aufidius de quo ita ſcribit Cicero in.y.de finibus bonorũ & malorum. Equidem.e.Cn. Aufidio prætorio erudito homine oculis capto ſæpe audiebam quum ſe lucis magis q̃ utilitatis deſiderio moueri diceret. De eodem meminit & in quinto Tuſca.ubi oſtendit eum cæcũ extitiſſe:& in cæcitate ſua hiſtoriã ſcripſiſſe.

Luſcus Luſco.poſuit poeta Luſcum pro cæco. Præmia:inſignia:ꝑtoria

Latus clauus quæ ueluti pro præmio ſunt geſtantibus:quæ ſunt latus clauus & prætexta. Latus enim clauus Veſtis erat ſenatoria:& magr̃atus gerentium:ſic & prætexta:de qua plura apud Iuue.diximus. Batillum : inſtr̃m eſt

Batyllũ. ferreũ ad ferendum ignem. Batillus nomẽ fuit mimi apud Perſi. Tris tamen ad numeros ſatyri moueare batylli..Iuue Chironomon ledã molli ſaltante batyllo. Puer ẽt fuit dilectus ab Anacreonte:ut oñdit Apuleius in floridis. Horatius. Nõ aliter ſamio dicũt arſiſſe batyllo Anacreonta teium. Batylli item populi ſeptentrionales auctore Ptolemeo. In mamurrarum. Formias urbem campaniæ deſignat ubi familia Mamurrarum honeſto loco nata eſt. Ibi ſedes fuit leſtrigonum. Murena præbente domum:hoc dicit:hoſpitio apud Mu-

plocius renam ſuſceptos fuiſſe:ſed Fonteium Capitonẽ cœnam de ſuo dediſſe. Plocius & Varius Virgiliuſq₃:poetæ ſui temporis fuerũt. Fuit item Plotius gallus qui primus Romæ Latinam rhetoricã docuit de quo ſic Cicero refert:memoria teneo primũ latine docere cepiſſe plotiũ quendam:docuit aũt quo tpe natus eſt. C. Valerius Catullus lyricus uerone. Auctor Euſebius. Varius hic uarius q una cũ Tucca cõtubernales fuerũt Horatii & Virgilii poetæ illuſtres:q Aeneidũ libros poſtea emendarũt ſub lege ea:ut nihil aderent. Sinueſſæ: ciuitas cãpaniæ in Setano ſita ſinu a quo nomen uendicat. Nil ego contulerim iucundo.ſ.a. Dum inquit ſana ero mẽte nihil unq̃ iucũdo amico comparauero. Proxima campano. Ordo eſt. uillula quæ proxima eſt ponti campano præbuit tectum:ut extrinſecus ſubaudias eſt. ſignificat autem iuxta pontem campanum q

parochi. eſt citra. xyi. miliarium a capua in uilla ſe manſiſſe. Et parochi:ordo eſt Et parochi præbuerunt ligna ſalemq₃ q̃ debẽt. Parochi dicunt̃ exhibitores ſeu ꝓbitores a παρέχω:qđ idẽ eſt qđ ꝓbeo:& exhibeo . Ab iis.n. ſal & ligna publice præbent̃ iis:qui reip.cã mittunt̃. De iis in ſequẽtibus. Inuertere pallor Tũ parochi faciẽ.

Hinc muli

Hinc muli ca.hoc dicit mulos capuæ hoc ē mulos cāpanos ponere illic clitellas:hoc eſt illic depoſitis ſarcinis reqeſcere. Nāq; pila lip.quū ſupra ſe lippū noiauerit:neceſſe ē uirgiliū intelligamus crudū.Crudi.n.dnr qui male cōcoquūt:uñ ēt appellamus ut alibi diximus cruditatē ſtomachi hoc ē difficultatē illā cōcoquēdi:capiturq; ēt ꝑ nimia repletiōe:uñ eſt illud Senecæ.Aede citra cruditatē:bibe citra ebrietatē.Lippitudo autē inter morbos oculoꝝ nūeraꝰ:ex iis.n.lachrymæ fluūt ex pituita & aſpritudine. Quæ ſupeſt caudi: hoc dicit a capua ꝓfectos in uilla Coccei Neruæ māſiſſe:q̄ eſt ſupra cauponas caudii.Eſt aūt Caudiū oppidū ī agro Caudium

Hinc muli capuæ clitellas tempore ponunt.
Luſū it Mecœnas:dormitus ego:Vergiliuſq;:
Nanq; pila lippis inimicum:& ludere crudis.
Hinc nos cocceii recipit pleniſſima uilla:
Quę ſupereſt caudi cauponas.Nūc mihi pau
Sarmēti ſcurræ pugnam:Meſſiq; cicerri (cis
Muſa uelī memores:& quo patre natus uterq;
Contulerit lites.Meſſi clarum genus Oſci:
Sarmenti domina extat.ab his maioribus orti
Ad pugnam uenere:prior ſarmentus:equi te
Eſſe feri ſimilem dico:ridemus:& ipſe
Meſſius:accipio:caput & mouet:o tua cornu
Ni foret execto frons inquit:quid faceres:cū
Sic mutilis miniteris? at illi fœda cicatrix
Setoſam leui frontem turpauerat oris:
Cāpanū in morbū.in faciem ꝑmulta iocatus:
Paſtorem ſaltaret uti Cyclopa rogabat:
Nil illi larua:aut tragicis opus eſſe cothurnis.

ſannitū:uñ & furcæ caudinæ anguſtiæ q̄dā iter montes inſigni clade romanoꝝ nobilitate: quā accepunt cōſulibꝰ.T.Veturio & Spurio poſthumo. Muſa ue.me.Muſam iuocat q̄ſi rē magnæ difficultatis ſit relaturus: quū oio res ſit leuis & nugatorias.Sed hoc artificioſe:nā quū de re leui dicturi ſumus:attētū dēmus faceꝛ auditorē. Cōmemorat aūt cōtentionē q̄ fuit iter Sarmētū & Meſſiū Cicerrum eqtes tñ romanos ſcurrilitate ſua Auguſto Cæſari gratiſſimos.De ſarmēto ſic Iuue.Si potes illa pati q̄ nec ſarmētus iniquas cæſaris ad mēſas:nec uilis galba tuliſſet. Lites: dicunꝰ non ſolū q̄ in foro iudiciario aguntꝰ: ſed & priuate cōtētiōes & altercatōes:uñ Terē. ī adel. Paratæ lites:ſuccurrēdū ē. Meſſi clarū ge.oſci. Sēſus eſt.Oſci ſunt claꝝ genus Meſſi cicerri:hoc eſt Meſſius honeſto loco natus eſt ex oſcis. Oſci Oſci. aūt populi fuerūt q cāpaniæ ꝑtē tenuerūt. Stra. lib.v. Sarmēti dña extat:hoc eſt genus Sarmēti eſt dña:ut dñam appellet ſeruitutē ipſa; : q̄ in Dña. ſeruitute natus ſit.Serui.n.in ꝑtāte ſunt dñi : uñ in ſeq̄ntibus oñdit eū fuiſſe in ſeruitute: quū ait Donaſſet iā ne catenā ex uoto laribus. Nā ſeruitus ad dñm referꝰ.Eſt.n.ſeruitus ꝑtās dñi in ſeruum:qđ ꝓbe docet. Terē.in And. ſcis ut ſemper tibi apud me iuſta & clemēs fuerit ſeruitus:uñ eſt illud in.iii.cōmētario Cæſaris:ut in libertate ꝑmanere qua romanoꝝ ſeruitutē ꝑferre mallēt:hoc eſt dominatū & ꝑtātē romanoꝝ ut ꝑ dñam ꝑtātē dñi hoc eſt ſeruitutē itelligamus:fuit.n.Sarmētus ut ſcribit Plutar.ī uita.M.Antonii Cæſaris ſuulus ex iis q feſtiuitatis cā hēri ſolēt:quos Romāi delicias appellāt:de quo uocabulo multa diximus ī cōmatariis Iuue.illic: uſq; ad delicias uoroꝝ.Vir.Ardebat Alexim delicias dñi. Ad pu.ad cōtētionē. Prior ſar.ſubaudi uenit:aut inqt. Et ipſe Meſ.ſubaudi rñdēs ait. Accipio:admitto & fateor ſed ironicos. Caput & mo.q̄ſſat. Ni foret exe.cor.quū Sarmētꝰ meū equū appellaſſet:is ſarmētū ſatis mordaciter aut tauꝝ aut hircū dicit:q̄ aīalia cornibꝰ armātꝰ. Ergo execto cornu.i.mutilato & amputato.Ordo aūt ē.O qd faceres niſi tua frons foret cornu execto. At illi:uerba poetæ ridētis Meſſiū cicerrū q ſarmēto obiecerat q̄ frontē hēret exectis cornibꝰ:quū ipſe eā hēret fœda cicatrice deturpatā.Sicq; urbaniſſime ridet Meſſiū ab ea re quā ipſe ī alio deridet. At illi.ſ.Meſſio Cic. Ordo ē & ſenſus.At fœda cicatrix deturpauerat illi frōtē ſetoſam leui oris hoc ē.frōtē ſetoſam in ꝑte ſiniſtra oris. Cāpanū ī mor.Sarmētꝰ inqt multa iocatꝰ ī morbū cāpanū & ī faciē quā dixit cicatrice fuiſſe deformatā rogabat ipm Meſſiū uti ſaltaret cyclopa paſtorē.nil illi eē opus larua aut cothurnis tragicis. In mor.cāpa.in dicacitatē cāpanā:qa cāpani q oſci prius dicebanꝰ ore imūdo habiti ſūt:uñ & oſcos dictos putāt q̄ſi obſcœnos. In fa.pp fœdā cicatricē. Saltaret cy.fabulā polyphemi cyclopis paſtoris filii neptūni hoc ē cyclopa exprimeret ſaltādo fubulā.nā in theatris oēs fabulæ adhibitis tibicinibus ſaltabanꝰ a mimis pſonatis:uñ Cyclops eſt illud Iuue.i.vi.ſaty.Chironomō ledā molli ſaltāte batyllo Tucia ueſicæ nō īperat.Ci.in.ii.q̄ōnū academicaꝝ.Qui prio iflatu tibicinis antiopā eē aiūt aut andromachē.Iulius capitolinus ī galenis ſic ſcribit Cyclopa ēt luſerūt oēs arenarii:ita ut mirāda q̄dā & ſtupēda mōſtrarēt.de hoc plura diximus ī cōmemorata ſatyra Iuue. Nil illi larua:dicebat recte poſſe ab eo ſaltari talē fabulā:q̄ ſibi opus nō eēt pſona ad uelādam faciē q̄ hoc mō ſit turpis & fornicabilis:quā hēat eā turpē & deformē fœda cicatrice & ſit ēt magnꝰ: ut cothurnis ñ egeat.Aeſchylus āt primus fuit q in actiōe fabulaꝝ repperit uſū pſonæ:pallæ & cothurnoꝝ:uñ Hora. ī poetica.Poſt hūc pſonæ:pallæq; reptor honeſtæ Aeſchilus:& modicis īſtrauit pulpita tignis. Edocuit magnūq; loq nitiq; cothurno.Eſt igiꝰ ſenſus.Illū p ſe ſatis eē pſonatū:quū nullo egeat iſto mimico.Laruā aūt hoc loco i proprie poſuit ꝓ pſona:qđ apud alios auctores nō iuenias:nā antiq auctore Apuleio putauerūt ex lemuribꝰ eū q poſterioꝝ ſuoꝝ curā ſortiꝰ pacato & qeto numine domū poſſideat larē dici.Eū uero q pp aduerſa Lar uitæ merita nullis bonis ſedibꝰ in terra uagatiōe ceu quodā exilio puniꝰ inane terriculamētū bōis hoibꝰ:cæ Larua teꝝ noxiū malis laruā dici ide laruati furioſi dicti & mēte moti q̄ſi laruis exciti.Lemurē aūt uolebāt eē aīum Lemur quū ex corꝑe nr̄o migraſſet.Hinc oñdit Seruius ortā eē originē colēdi lares in domo q̄ hoies apud maiores in ſuis domibꝰ ſepeliebāꝰ :quos ꝓ diis colere & uenerari cœpunt.De qbꝰ huberius mētionē fecimus apud Iuuenalē illic.O pui nr̄iq; lares.De lemuribꝰ & laru.s Diuus Augu.lib.ix.de ciui.dei. Cothurnis tra.Cothur-

Multa Cicerrus ad hæc:donaſſet iã ne catenã
Ex uoto laribus quærebat.ſcriba quod eſſet:
Deterius nihilo dominæ ius eſſe rogabat.
Deniq; cur nunquam fugiſſet:cui ſatis una
Farris libra foret gracili ſic:tamq; puſillo.
Prorſus iucunde cœnam produximus illam.
Tẽdim⁹ hic recte Beneuẽtũ:ubi ſedul⁹ hoſpes
Pene macros arſit dum turdos uerſat in igne
Nam uaga p ueterem dilapſa flamma culinã:
Vulcano ſummũ properabat lambere tectũ.
Conuiuas auidos cœnam:ſeruoſq; timentes
Tũ rapere:atq; oẽs reſtinguere uelle uideres.
Incipit ex illo montes Apulia:notos
Oſtẽtare mihi:quos torret Atabulus:& quos
Nunquam erepſemus:niſi nos uicina Triuici
Villa recepiſſet lachrymoſo non ſine fumo:
Vdos cum foliis ramos urente camino.
Hic ego mendacem ſtultiſſimus uſque puellã
Ad mediã noctẽ expecto.ſomnus tamẽ aufert
Intentum ueneri.tum immundo ſomnia uiſu
Nocturnã ueſtẽ maculant:uentremq; ſupinũ.
Q uatuor hic rapimur:uigĩti & millia:rhedis:
Manſuri oppidulo:quod uerſu dicere non eſt:
Signis perfacile eſt.uenit uiliſſima rerum
Hic aqua:ſed panis lõge pulcherrimus:ultra
Callidus ut ſoleat humeris portare uiator:
Nam Canuſi lapidoſus:aquæ non ditior urna
Q ui locus a forti Diomede eſt conditus olim.

nus colciamẽti genus eſt quo mimi tragici in actione fabularũ utunť quo maiores uideanť:uñ ait in poetica Horatius.Nitiq; cothurno:hoc eſt adiuuari:& extolli.De habitu hiſtrionico ſic refert Philoſtratus lib.v.uidentes aũt hiſtrionẽ tã alte gradientẽ:& tã ueſte hiãtem peplis ſuperſtantẽ ueſtibuſq; tã mõſtruoſis indutũ nõ ſine timore eiuſmodi habitũ admirabanť. Multa Cicerrus ad hæc:ſubaudi rñdit:dixit:aut quid tale.

Donaſſet iam ne cathenã ex uoto laribus:hinc oſtendit eũ ſeruillibus ortum eſſe natalibus:utpote qui in cathenis & ſeruitute fuerit:totũq; hoc metaphoricas ab ingenuis pueris.qui annos puericiæ ptextatæ egreſſi bullã aureã:quam a collo in pectus depẽdẽtem tanq̃ remedium aduerſus ueneficia geſtabant:apud lares ſuſpendere ſolebant:ſicuti puellæ ima gũculas puellares quas puppas appellant uirginitatẽ depoſituræ ſuſpendũt ueneri:uñ illud Perſii In ſacro qd facit aurũ?Nempe hoc quod ueneri donatæ a uirgine puppæ:ridẽs igiť rogat eũ an cathena qua fuerat ligatus quaſi ſeruus Laribus conſecrauerit.quo more puerilarib⁹ bullã aureã conſecrant. Scriba qď eſſet Deterius nihilo dñæ ius eſſe:dicebat inqt eum non amiſiſſe cõditionẽ ſeruilẽ quia eẽt factus ſcriba.Per ius aũt Dñe itelligit ipſam ut diximus ſeruitutem dñi a quo cõparatus fuerat.ſeruitutẽ aũt dñi appellamus nõ in qua ipſe aliis ſeruiat:ſed in qua ſibi aliis ſeruiať: uñ dicimus Nequeo ferre ſuitutẽ carthagineñſiũ Terẽ. in Andria.Scis q̃ iuſta & clemẽs fuerit tibi apud me ſeruitus:hoc ẽ dñatus meus. Scriba qd eẽt:hoc eſt ex decuria & ordine ſcribarũ: Decuriæ.n. ſunt ordines qdam: uñ dicimus Decurias iudicũ qnq; fuiſſe:& Decuriã ſcribarũ:uñ Sueto. i Claudio Cæſare:Corpus eius p municipiorũ coloniarũq; primores ſuſcipiẽtibus obuiis ſcribarũ
Scriba de curiis ad urbẽ deuectũ.Qui nunc ſcriba diciť
Scriptus olim ſcripturarius noiabať.Græci grãmatea uo
Rarius cãt.Apud græcos honoratiores ut ſcribit.Prob⁹ Aemilius in uita Eumenis ſcribæ fuerũt q̃ apud romanos.Nãq; apud illos ad id officium nemo admittebať niſi honeſto loco:fide:& prudentia cognita:q2 neceſſe eſt oium cõſiliorũ eos eſſe pricipes. Cur unq̃ fugiſſet.ſ.a dño. Cui ſatis una farris libra foret:quaſi honeſtã cãm fugiendi nõ habuerit:quũ facile dñs poſſet eũ paſcere:qui tã puſillus eſſet hocq; urbaniſſime regeſtũ eſt ut eũ dicat paruũ eẽ quũ ab eo ipſe dictus ſit magnus utpote q cothurnis nõ egeret. Hic:ex uilla Cocceii Neruæ.
Beneuentũ Beneuẽtũ:oppidũ Apuliæ Hirpinorum colonia una:quæ quondam maleuentum appellata eſt:nunc uero auſpicatius mutato nomine Beneuentum. Vbi ſedulus hoſpes pene macros:ordo eſt.Vbi pene hoſpes arſit dum uerſat ſedulus turdos macros:in igne. Nam uaga per ueterem:Mira energia hic ſenſus eſt explicitus. Conuiuas auidos cœnam:uideres inquit conuiuas auidos & ſeruos timentes omnes uelle capere cœnam:& conſeruare ex incendio:& uelle reſtinguere ipſum incendium. Timentes:ſcilicet ignem. Montes notos mihi:Bene dixit notos mihi:nam ipſe appullus fuit ex uenuſia oppido:quod in
Attabulus confinibus eſt appuliæ & calabriæ:unde ipſe alibi in ſequentibus Calaber anapulus anceps. Atabulus:uentus eſt in apullia feruentiſſimus.De quo ſic Seneca in.vi.naturalium.Atabulus apuliam infeſtat. Calabriam Iapix:unde Pli.in.xvii.flacetus inquit alicuius regionis proprius:ut eſt Atabulus:in apulia.In euboea olympias dictus q2 detrimentum & noxam afferat απο του ατην βαλλειν.hoc eſt a dãno imitẽdo. Erepſemus:
Triuicum pro erepſiſſemus. Triuici:oppidum eſt in fine campaniæ. Quattuor:ordo eſt. Rapimur hinc rhedis: quattuor & uiginti milia ſcilicet paſſuum. Manſuri oppidulo quod uerſu dicere non eſt: Equututium auctore Porphyrione ſignificat cuius nomen in exametrum uerſum recipi non poteſt:hoc autem exemplo Lucilii.Nam in.vii.ſatyra ſic ait.Seruorum eſt feſtus dies hic:quem plane exametro uerſu non dicere poſſis.Seruius in primo limine octaui libri Aeneidos ſcribit diomedem in Apulia condidiſſe ciuitates plurimas Beneuentum.Equututium & Arpos quæ Aggrippa dicitur. Venit.uenditur. Vltra callidus:tam bonus tamque delicatus panis hic conficitur ut uiator callidus & peritus inde ſe conferat:quia Canuſii durus ſit. Ca-
Canuſium nuſi:oppidum eſt apuliæ Dauniorum. Aquæ non ditior urna:de equututio intelligit ubi ait aquam uendi q2 ibi modica ſit copia:nec amplius q̃ urna. Qui locus:ſcilicet equututium:Signis enim locũ deſcribit.

Eſt autem

Eſt autem ordo. Qui locus non ditior urna aquæ conditus eſt a forti Diomede. Nam Diomedes in Apulia: ut ſcribit Strabo lib. vi. Canuſium & Argyrippam condidit: quibus in locis & Campus & alia complura Diomedis potentatum oſtentant. De equututio autem a Coſmographis nulla ſit mentio. Flentibus hinc Varius. Ex equututio inquit uarius mœſtus ab amicis flentibus diſceſſit: ut ſit ſenſus. Tam mutuo tenebamur amore ut quum a nobis Varius diſcederet: non potuerit ipſe non eſſe Mœſtus & nos flere. Rubos. oppidum eſt auctore Seruio Campaniæ a ruborum frequentia ſiue a colore ruboris: inde habebantur uimina Rubi

Flétibus hinc Varius diſcedit mœſtus amicis.
Inde Rubos feſſi peruenimus: utpote lõgum
Carpentes iter: & factum corruptius imbri.
Poſtera tempeſtas melior. uia peior aduſque
Barri mœnia piſcoſi. Dehinc Gnatia lymphis
Iratis extructa dedit riſuſq; iocoſq;:
Dũ flamma ſine: thura liqueſcere lumine ſacro
Perſuadere cupit. Credat iudæus appella:
Non ego. nanq; deos didici ſecurũ agere æuũ:
Nec ſi quid miri faciat natura: deos id
Triſtes ex alto cœli demittere tecto.
Brunduſium longe finis chartæq; uiæq; eſt.

rubra pro fiſcellis. Virg. in georgi. Nunc facilis rubea texatur fiſcina uirga. Vtpote longum iter: ratio eſt quare eſſent defeſſi. Melior: ſcilicet fuit. Barri: pediculi populi ſunt Apuliæ quorum ager Brunduſio conterminus eſt: eorum oppidum eſt Barrium ab Iapixa Dedali filio a quo & Iapigia. Plinius lib. iii. Piſcoſi: maritimi: ſic Ouidius appellauit Piſcoſamq; gnidon aut q ibi magna fiat captura piſcium: unde Homerus ſæpe in odyſſea appellat piſcoſum pelagus. Dehinc gnatia lymphis iratis: hoc dicit propter penuriã aquæ. Eſt autem gnatia ſimiliter ciuitas pediculorum non longe a Barrio quam Plinius Stegnatiam: ptolemæus Egnatiã appellant utriq; mendoſe ſi Horatio credimus. Riſuſq; iocoſq;. Riſimus inquit q apud gnatiam affirmarent thura in ara ſacro lumine ſponte ſua ardere. Ordo eſt: Dedit riſus dum cupit pſuadere thura liqueſcere ſacro lumine hoc eſt diuino & ſponte ſua ſine flamma: id eſt nullo adhibito igne humano. Liqueſcere: ardere & abſumi. Credat iudæus appella: Irriſio eſt in ſuperſtitionem iudaicam: qui facile talia credant: Appellas uocat q pellem ut ante diximus non habeant in parte genitali: circunciduntur enim ex lege Moſis. Iuue. Mox & præpucia ponunt unde etiam recutiti dicũtur a cute poſt circunciſionem reſtituta. Perſius. Recutitaq; ſabbata palles. Martia. Nec recutitorum fugis inguina iudæorum. Martialis. item a reſtitutione nouæ cutis dixit. Nec ruptæ recutita colla mulæ. Idem & uerpi ſunt denominati a uerſa pelle. Iuuenalis. Quæſitum ad fontem ſolos deducere uerpos: unde etiam uerpa capitur pro membro uirili: Poeta in priapeis. Tot uerpas tibi dedicat ſalignas. Non ego: ſcilicet credã.

Gnatia Barrium Piſcoſus. Verpi apella Recutiti Verpi Varpa

Nanq; deos didici ſecurum agere æuom. Inter philoſophos triplicem conſtat fuiſſe opinionem de diis. Alii enim inter quos fuit Diagoras & Theodorus negauerunt deos eſſe qui res curarent humanas: ſed omnia nutu naturæ fortunæue agi: unde eſt illud Iuue. Sunt qui in fortunæ iam caſibus omnia ponunt & nullo credunt mundum rectore moueri Natura oluente uices & lucis & anni. Alii deos eſſe crediderunt: ſed res humanas non curare q aliter immortales eſſe non poſſent niſi quieti & ab omni cura ſeparati eſſent: ſicq; fuere epicurei: quorum opinionem hoc in loco ſequitur poeta. De quibus ſic Cicero in tertio de natura deorum. Epicurus negare deos eſſe non audet: nequid inuidiæ ſubeat: aut criminis. Quum uero deos nihil agere: nihil curare confirmat: membriſq; humanis eſſe præditos: ſed eorum membrorum uſum nullum habere ludere uidetur: ſatiſq; putare ſi dixerit eſſe quandam beatam naturam: & æternam: & quod æternum beatũ q ſit: id nec habere negocii quicq;: nec exhibere alteri. Ennius poeta ut docet Cicero in libro de diuinatione ſic ait: Ego deum genus eſſe ſemper dixi & dicam cælitum: ſed eos non curare opinor quid agat humanum genus. Alii uero putauerunt deos eſſe & res humanas curare. De quibus idem Cicero luculenter in libris de natura deorum. Nec ſi quid miri faciat natura: Neq; inquit didici ſi quid mirandum fecerit natura: id eſſe ab ipſis diis in terram demiſſum: hocq; loco ſequitur opinionem eorum qui naturam a deo falſo ſeparantes quaſi uere quid prius fuerit natura an deus Si natura prior eſt ergo deus natus eſt: atqui deus naſci nõ potuit. Rurſus ſi deus prior eſt: nata eſt natura q ſi naſci potuit natura: incipit nõ eſſe natura. Hinc illud eſt Ouidii. Hanc deus & melior litem natura: diremit: ubi oſtendit naturam potentiorem eſſe deo: quaſi quæ ante deũ fuerit: & a qua omnia ſint nata: quod & Cicero ſecutus eſt in paradoxis his uerbis Tu quum tibi ſiue deus ſiue mater (ut ita dicam) oĩum natura dederit animum: ubi plane docet deum & naturam non eſſe idẽ Sed ut ſcribit Lactantius firmianus melius Seneca omnium ſtoicorum acutiſſimus qui uidit nihil aliud eſſe naturam q̃ deum. Ergo inquit deum non laudabimus: cui naturalis eſt uirtus: nec enim illam didicit ex ullo. immo laudabimus; quamuis enim naturalis illa ei ſit ſibi illam dedit: quoniam deus ipſa natura eſt. Cur igitur inquit ortum rerum tribuis naturæ ac detrahis deo. Naturam autem alii cenſent auctore Cicerone in ſecundo de natura deorum eſſe uim quandam ſiue rationem cientem motus in corporibus neceſſarios. Alii autem uim participem rationis atque ordinis tanquam uia progredientem declarantemque quid cuiuſque rei cauſa efficiat: quid ſequatur: cuius ſolertiam nulla ars: nulla manus nemo opifex conſequi poſſit imitando. Triſtes: ſolicitos: quum res humanas non curant. Brunduſium finis. iucundæ ait Brunduſium ita finem fuiſſe ſuæ relationis: ut fuit finis uiæ longe: eſt autem Brunduſium Apuliæ oppidum quinquaginta milibus paſſuum diſtans ab hydrunte: imprimis Italiæ portu nobile. Brunduſiũ

NOn quia Mecœnas. Hoc ſermone Mecœnatem alloquitur candoremꝙ animi eius extollens: qui generoſos atꝗ humiles modo probis ſint moribus indifferenter accipiat: Cæterum ſatyræ non immemor eos flagellat: qui mediocritatis ſuæ obliti maiora ſeipſis appetunt: ſicꝗ nactus occaſionem quo genere ſit natus commemorat. Mecœnati per totam ſatyrã blãdiendo ſeſe inſinuat. Ordo eſt. Non ſuſpendis o Mecœnas naſo adunco ignotos: quia nemo lydorum gcquid incoluit fines etruſcos eſt generoſior te: nec ꝗ auus fuit tibi maternus atꝗ paternus. qui olim imperitauerit magnis legionibus ut plæriꝗ ſolent: ut ſit ſenſus. Non contemnis tu ignobiles ut plæriꝗ faciunt qa ſcis tu præclariſſimo loco natus & ampliſſimis functus honorib⁹ quæ duo hoiem inſolẽtem & ſuperbũ ſolent reddere.

Lydi

Lydoꝝ. Lydia regio eſt aſiæ: phrygiæ ab exortu ſolis uicina. Ad ſeptẽtrionẽ Myſiæ: meridiana parte Cariã amplectens Mœnia ante appellata: cuius dum breuitas duos fratres lydũ & Tyrrhenũ terræ non poſſet ex ſorte tyrrhenus cũ ingenti multitudine ꝓfectus ꝑtem Italiæ tenuit & Tyrrhenam noiauit a noie ſuo: eadem & a nomine fratris lydi Lydia appellata eſt: quæ nũc ætruria.

SERMO .VI.

NOn quia mecœnas: Lydorũ ꝗcquid Hetruſcos
Incoluit fines: nẽo gñoſior ẽ te:
Nec qđ auus tibi maternus fuit: atque paternus
Olim qui magnis legionibus imperitarint
Vt pleriꝗ ſolent: naſo ſuſpendis adunco
Ignotos: ut me libertino patre natum:
Cum referre negas: quali ſit quiſꝗ parente
Natus: dũ ingenuus. perſuades hoc tibi uere
Ante poteſtatem Tulli: atꝗ ignobile regnum:
Multos ſæpe uiros nullis maioribus ortos:
Et uixiſſe ꝓbos: amplis & honoribus auctos.
Cõtra Leuinum Valeri genus: unde ſuperbus
Tarquinus regno pulſus fuit unius aſſis
Non unquam pretio pluris licuiſſe: notante
Iudice: quẽ noſti: populo: qui ſtultus honores
Sæpe dat indignis; & fama ſeruit ineptus:

ingenuus

Legiõibus imperitarint. Conſtat. n. Mecœnatem originem duxiſſe ex nobilibus ætruſcoꝝ: unde illud in prima oda Mecœnas attauis ædite regibus. Suſpendis: derides ſubſannas contẽnis. unde eſt illud Plini. lib. xi. cap. xxvii. Et altior hoi tantũ: quem noui mores ſubdole irriſioni dicauere: naſus. Naribus ſcribit Quinti. de riſum. contemptum: faſtidium: ſignificari ſolere: qui. n. ſubdole derident: naſum neſcio quo pacto diſtorꝗnt unde Perſi. Callidus excuſſo populũ ſuſpẽdere naſo: unde Naſuti uocanť qui callide norunt alios irridere. Martia. Et pueri naſum rhinocerotis habent. Idem Naſutus ſis uſꝗ licet ſis deniꝗ naſus.

Ignotos: humiles & ignobiles. Vt me: ſubaudi a præcedẽtibus ignotum & humilem. Libertino patre natũ. Libertini dicuntur qui ex ſeruis facti ſunt liberi. Vt plæriꝗ ſolent: ſubaudi ſuſpendere: non aũt imperitare. Referre: intereſſe. Dũ ingenuus: dum ingenuus & ꝓbis ſit moribus: hocꝗ magis placet ꝙ ut referas ad natales. Si autẽ ad natales: ideſt dum liber natus ſit. Nam ingenui dicũtur qui ut ſtatim nati ſunt: liberi ſunt: ſiue ex duobus ingenuis matrimonio conſtante æditi ſunt: ſiue ex libertinis duobus: ſiue ex altero libertino & altero ingenuo. Lege inſtitutiones Iuſtiniani. Perſuades hoc tibi uere. Perſuades inquit tibi hoc uere & recte: ante Seruiũ Tullium: qui ſextus fuit rex romanoꝝ: multos uiros humili loco natos uixiſſe ſumma uitæ integritate: ampliſꝗ honoribus functos: ut ſit ſenſus quidem abſtruſus: per hoc enim oſtendit nõ ſolum multos ignobiles ante Seruium Tullium ſed & ipſum Tullium regem ignobilem fuiſſe & tamen ad regiam uirtutibus ſuis ꝓuectum dignitatem: ut colligat unumquenꝗ uel humilimum pro uitæ meritis ſuſpiciendum: uñ eſt illud Apuleii in prima apollogia: Non enim ut prognatus: ſed ut moratus quiſꝗ ſit: ſpectandum: nec qua regione ſed qua rõne uitam uiuere inierit conſiderandum eſt. Nullis maioribus ortos. Nemo eſt qui maiores aliquos non hẽat ſed quum memoria illorum ꝓpter humilitatem nulla extet quaſi nõ uideñť fuiſſe. Atꝗ ignobile regnũ hoc dicit qa in domo Tarquinii priſci ex ancilla captiua cornicularia natus eſt: & induſtria Tanaquilis poſt cædem ipſius Tarquinii creatus fuit rex. Contra leuinũ ualeri genus. Monet poeta hoies ex natalibus non eſſe æſtimandos: ſed ex uirtute: unde nunc laudat rectum Mecœnatis iudicium qui putauit Leuinũ ualerium licet a Valerio publicola genus ſuum duceret qui una cum Iunio Bruto Tarquinum ſuperbum regno eiecit: nequaꝗ in precio eſſe habendum qui adeo fœdis proiectiſꝗ in omnem turpitudinem moribus: uixit ut prouehi non potuerit ultra dignitatem quæſtoriam. Ordo eſt. perſuades tibi uere contra Leuinũ genus ualerii nunꝗ licuiſſe pluris ꝑcio unius aſſis. Licuiſſe: æſtimatũ eſſe.

Leuinus

Leuinũ ualeri genus: periphraſin aũt neceſſario fecit: quia Valerius nomen quattuor ſyllabaꝝ breuiũ exametro uerſui inſeri nõ põt: Ergo genus Valeri ideſt qui genus habet a Valerio publicola qui primus conſul fuit cum Iunio Bruto.

Valerius

Vnde

Vñ: a quo. Virgi. Genus unde latinum. Albaniꝗ patres atꝗ altæ mœnia romæ. Nã Brutus. P. Valerio auditore tarqnios regno expulit. Lege Liuium lib. ii. ab urbe condita.

As

Vnius aſſis. minimo precio. Nam aſſes quum primo librales eſſent: poſtea facti ſunt & unciales: auctor Pli. lib. xxxiii. Notante iudice populo. q. d. nõ ſolum a te Mecœnas ꝗ ſapientiſſimus es: ſed etiam a populo qui recto non incedit iudicio notatus eſt: nam licet populus honores ſæpe det indignis motus titulis & imaginibus: tñ hunc ut uilẽ & nequã iudicauit: ut ei ultra ꝗſturæ dignitatem nullũ tribuerit honorẽ. Quo noſti. ſ. iudice: quaſi ꝗ nõ recte ſoleat iudicare: uñ eſt illud: Senecæ in Hippolyto. Tradere turbi faſces populus Gaudet: eoſdẽ colit atꝗ odit. Famæ ſer. fama moueť.

Stupet in titulis & imaginibus:bñ expreſſit rudem populom: qui tantũ titulos & natales ſuſpicit oirtutiq; ea anteponit. Imaginibus.Nã Romani in atriis imagines maiorꝫ cereas habebãt ſingulis armariis diſpoſitas:ot eſſent imagines quæ comitarenť gentilicia funera:ſemper defuncto aliquo totus aderat familiæ eius qui unq̃ fuerat populus.Lege Pliniũ lib.xxxv. Quid oportet nos facere.Si populus inqt qui frequenter errat:tales notat ot uiles:& recte iudicat quid facere nos oportet:qui non uulgariter ſapimus? q.d.nos mirari non debere nobilitatẽ:nec contemptui habere ignobiles dum modo probis ſint moribus. Remotos lõge a oolgo.Separatos longe a uulgo·ac p hoc ſapientiores. Nãq; eſto:Subiectio eſt : q̃ſi aliqs dixerit: magis debuit populus honorẽ tribuere Leuino nobili:q̃uis ignauo q̃ homini ignobili:cui ita rñdet . Concedo quidem populũ magis debuiſſe id facere quare aũt hoc concedo qa unuſqoiſq; debet contentus eſſe ordine ſuo.Monet itaq; poeta onomquenq; debere ſorte propria contentũ eſſe. Sicq; ſenſim deſcendit ad repræhenſionem eorꝫ q ut diximus obliti mediocritatis ſuæ appetũt maiora q̃ ipſis conoeniant. Eſto:concedo : eſt autẽ aduerbium cõcedentis. Populus mallet : magis uelle deberet. Decio nouo hoc eſt. Homini nouo & plepeio quales fuere publii Decii pater & filius: quorꝫ pater primus in familiam ſuam quæ plebeia fuit conſulatum detolit.unñ Iuoenalis.Plebeiæ deciorꝫ animæ:plebeia fuerunt Noia:pater autem bello latino conſul collega Manlio torq̃to ot uictoriam ſuis relinqueret ſe & hoſtes p Valerium pontificem diis manibus deuouit filius exemplum patris imitatus q̃rto conſulatu cum Fabio Maximo quum galli.Samnites:Vmbri.Tuſci cõtra Romanos conſpiraſſent ſe quoq; & hoſtes diis manibus deuouit.ſicq; facto impetu in hoſtes oictoriã ſuis reliquit:Hæc ex Liuio & primo libro Ciceronis de Diuinationé. Cenſorq; mouere Appius.Et Appius inqt cenſor magis deberet mouere mea petitione magiſtratos ſi non eſſem natus patre ingeuuo.Appium autem noiat ꝓ omni cẽſore:q; Appios cæcus cenſuram ſolus oium quinquennio obtinoerit:& q; oẽs claudii(excepto dũtaxat.P.Clodio qui ob expellendum urbe Ciceronem plebeio omni atq; etiam natu minori in adoptionem ſe dedit)optimates aſſertoreſq; unici dignitatis ac potentiæ patriciorꝫ ſemper fuerint:atq; aduerſus plebem adeo uiolenti & contumaces ut ne capitis quidem quiſq̃ reus apud populum mutare ueſtẽ aut depræcari ſuſtinuerit:nonnulli in altercatiõe & iurgio:tribunos plebis pulſauerint. Vel merito:& recte quidem fieret. Quoniam nõ quieſſem in propria pelle:qm̃ ordine meo contentus non fuiſſem:hocq; eſt ex prouerbio.Illi enim diconť in propria pelle nõ quieſcere qui humiliore loco nati ſe ipſis maiora appetunt : quod ſane prouerbiũ ẽt ætate noſtra uſurpatur. Sed fulgente trahit.Sed non eſt inqoit mirꝫ homines ordine & ſtatu ſuo contentos non eſſe:quia oẽs cupiditate gloriæ rapimur:ut ſtatum noſtrũ uelimus tranſcendere. Fulgente curru:a triumphantium curribus ſumptum eſt qui aurati ſunt:& ideo fulgẽtes. Nõ minus ignotos generoſis:tã ignobiles q̃ nobiles. Quo tibi Tulli ſumere. Increpat quendam Tulliom tenui loco natũ:q quũ a Iulio Cæſare ſenatu motus fuiſſet:poſt eius cæde mihi recepit ſenatoriam dignitatem quũ ei nec cenſu nec moribus ſufficeret:unde nũc poeta arguens inquit:Cur latum clauum quem ſemel depoſuiſti iterꝫ reſumis? q.d.quum humili loco natus ſis cur in ordine tuo te nõ contines?expone autem ſic quo in q̃ re profuit ſumere depoſitũ latũ clauũ. Eſt aũt latus clauus ueſtis ſenatoria.unde ſæpe legimus Laticlauios appellari ſenatores.Ouidius ſimpliciter poſuit Clauum pro dignitate ſenatoria illo uerſu. Curia reſtabat Claui menſura coacta. Depoſitum.iubente Cæſare. Fieriq; tribuno:figurate datioum caſum dixit ad pronomen tibi tribuno:ſed illud ſimplicios erat fieriq; tribunum. Inuidia accreuit:ex hac appetentia gloriæ hoc tibi euenit:ut hominum inuidia te exceperit. Nam ut qoiſq; : ratio quare inuidia gliſcat.Nam ille inquit continuo audit qoæri de ſe quis homo hic? aut quo pře natus? tu qoiſq; ornatu nobilium incedit. Quiſq; inſanus:qui inſanus eſt dũ hac agitatur gloria. Impediet mediũ crus nigris pellibus:induet Galceos nigros.Nam Romani nobiles calceis nigris lunatis utebantur . unde eſt illud Iuuena. Appoſitam nigræ lonam ſubtexit alutæ.Martialis lib.prio. Lunata nuſq̃ pellis & nuſquã toga. Statios in ſyluis ad Criſpiuum.Primaq; patricia clauſit ueſtigia lona.Quare autẽ lunam in calceis geſtarent Plutarchus in problematis:ut recitauimus apud Iuuenalem luculenter docet. Latum clauum: habitum: Latus ut diximus nobilium & ſenatorum. Audit continuo quis homo hic? populos enim ubi uidet aliquem ſplẽ clauus dido ornatu incedentem ſolet inquirere quis ſit:unde ſit. Vt ſiqui ægrotet.Aegrotatio dicitur tam animi q̃ corporis:illc igitur dicitur ægrotare qui aliqua animi cupiditate uexatur ut Barrus:qoi·amore Mœcharꝫ flagrabat.Senſus eſt.Quemadmodum ille qui curam habet mœchandi:cogit & in cauſa eſt ut puellæ inquirant quali facie ſit quali ſura:& pede:dente & capillo:ita qui ſe ad dignitates gerendas & imperia adminiſtrãda accõmodat:cogit homines quærere quo patre ſit natus:num ignobili matre.Hac autẽ ſimilitudine oſtẽdit quare inuidia appetentem maiora ſeipſo ſubſequatur.Ordo autem eſt.Sic ille qui ꝓmittit ciues: urbem: Italiã:& delubra deorũ fore ſibi curæ:cogit mortales q̃rere quo patre ſit natus:ut ille ſubaudi cogit puellas

Qui ſtupet ĩ titulis:& imaginib⁹.Quid opor
Nos facerẽ a uulgo lõge:lateq; remotos? (tet
Nanq; eſto:populus Leuino mallet honorẽ:
Quã Decio mandare nouo:cenſorq; moueret
Appius:ingenuo ſi non eſſem patre natus:
Vel merito:quoniã in ꝓptia nõ pelle qeſſem.
Sed fulgente trahit conſtrictos gloria curru
Nõ minus ignotos generoſis.Quo tibi Tulli
Sumere depoſitum clauum: fieriq; tribuno:
Inuidia accreuit:priuato quæ minor eſſet.
Nã ut qſq; inſan⁹ nigris mediũ impediet crus
Pellibus:& latum dimiſit pectore clauum
Audit cõtinuo:qs hõ hic.aut quo pře natus?

Eſto.
Decius

SERMO .VI.

NOn quia mecœnas: Lydorũ qc-
quid Hetruſcos
Incoluit fines: nẽo gñoſiorẽ te:
Nec qđ auus tibi maternus fuit:
atque paternus
Olim qui magnis legionibus imperitarint
Vt pleriq; ſolent: naſo ſuſpendis adunco
Iguotos: ut me libertino patre natum:
Cum referre negas: quali ſit quiſq; parente
Natus: dũ ingenuus. perſuades hoc tibi uere
Ante poteſtatem Tulli: atq; ignobile regnum:
Multos ſæpe uiros nullis maioribus ortos:
Et uixiſſe ꝓbos: amplis & honoribus auctos.
Cõtra Leuinum Valeri genus: unde ſuperbus
Tarquinus regno pulſus fuit unius aſſis
Non unquam pretio pluris licuiſſe: notante
Iudice: quẽ noſti: populo: qui ſtultus honores
Sæpe dat indignis; & fama ſeruit ineptus:

NOn quia Mecœnas. Hoc ſermone Mecœnatem alloquitur candorem animi eius extollens: qui
generoſos atq; humiles modo probis ſint moribus indifferenter accipiat: Cæterum ſatyræ non
me memor eos flagellat: qui mediocritatis ſuæ obliti maiora ſeipſis appetunt: ſicq; nactus occa-
ſionem quo genere ſit natus commemorat. Mecœnati per totam ſatyrã blãdiendo ſeſe inſinuat.
Ordo eſt. Non ſuſpendis o Mecœnas naſo adunco ignotos: quia nemo lydorum qcquid incoluit fines etru-
ſcos eſt generoſior te: nec q auus fuit tibi maternus atq; paternus. qui olim imperitauerit magnis legionibus
ut plæriq; ſolent: ut ſit ſenſus. Non contemnis tu
ignobiles ut plæriq; faciunt qa ſcis tu præclariſſi
mo loco natus & ampliſſimis functus honoribꝰ
quæ duo hoiem inſolẽtem & ſuperbũ ſolent red
Lydi dere. Lydoꝝ. Lydia regio eſt aſiæ: phrygiæ ab
exortu ſolis uicina. Ad ſeptẽtrionẽ Myſiæ: meri-
diana parte Cariã amplectens Mœnia ante appel
lata: cuius dum breuitas duos fratres lydũ & Tyr
rhenũ terræ non poſſet ex ſorte tyrrhenus cũ in-
genti multitudine ꝓfectus ptem Italiæ tenuit &
Tyrrhenam noiauit a noie ſuo: eadem & a nomi
Ingenuus ne fratris lydi Lydia appellata eſt: quæ nũc ætru
ria. Legiõibus imperitarint. Conſtat. n. Mecœ-
natem originem duxiſſe ex nobilibus ætruſcoꝝ:
unde illud in prima oda Mecœnas attauis ædite
regibus. Suſpendis: derides ſubſannas contẽnis.
unde eſt illud Plini. lib. xi. cap. xxvii. Et altior hoi
tantũ: quem noui mores ſubdole irriſioni dica-
uere: naſus. Naribus ſcribit Quinti. de riſum. con
temptum: faſtidium: ſignificari ſolere: qui. n. ſub-
dole derident: naſum neſcio quo pacto diſtorqnt
unde Perſi. Callidus excuſſo populũ ſuſpẽdere na
ſo: unde Naſuti uocanť qui callide norunt alios
irridere. Martia. Et pueri naſum rhinocerotis ha
bent. Idem Naſutus ſis uſq; licet ſis deniq; naſus.
Ignotos: humiles & ignobiles. Vt me: ſubau
di a præcedẽtibus ignotum & humilem. Liber
tino patre natũ. Libertini dicuntur qui ex ſeruis
facti ſunt liberi. Vt plæriq; ſolent: ſubaudi ſuſpendere: non aũt imperitare. Referre: intereſſe. Dũ inge-
nuus: dum ingenuus & ꝓbis ſit moribus: hocq; magis placet q̃ ut referas ad natales. Si autẽ ad natales: ideſt
dum liber natus ſit. Nam ingenui dicũtur qui ut ſtatim nati ſunt: liberi ſunt: ſiue ex duobus ingenuis matri-
monio conſtante æditi ſunt: ſiue ex libertinis duobus: ſiue ex altero libertino & altero ingenuo. Lege inſtitu
tiones Iuſtiniani. Perſuades hoc tibi uere. Perſuades inquit tibi hoc uere & recte: ante Seruiũ Tullium: qui
ſextus fuit rex romanoꝝ: multos uiros humili loco natos uixiſſe ſumma uitæ integritate: ampliſq; honori-
bus functos: ut ſit ſenſus quidem abſtruſus: per hoc enim oſtendit nõ ſolum multos ignobiles ante Seruium
Tullium ſed & ipſum Tullium regem ignobilem fuiſſe & tamen ad regiam uirtutibus ſuis ꝓuectum digni
tatem: ut colligat unumquenq; uel humilimum pro uitæ meritis ſuſpiciendum: uñ eſt illud Apuleii in pri-
ma apollogia: Non enim ut prognatus: ſed ut moratus quiſq; ſit: ſpectandum: nec qua regione ſed qua rõne
uitam uiuere inierit conſiderandum eſt. Nullis maioribus ortos. Nemo eſt qui maiores aliquos non hẽat
ſed quum memoria illorum propter humilitatem nulla extet quaſi nõ uideanť fuiſſe. Atq; ignobile regnũ
hoc dicit qa in domo Tarquinii priſci ex ancilla captiua cornicularia natus eſt: & induſtria Tanaquilis poſt
cædem ipſius Tarquinii creatus fuit rex. Contra leuinũ ualeri genus. Monet poeta hoies ex natalibus non
eſſe æſtimandos: ſed ex uirtute: unde nunc laudat rectum Mecœnatis iudicium qui putauit Leuinũ ualeri
um licet a Valerio publicola genus ſuum duceret qui una cum Iunio Bruto Tarquinum ſuperbum regno
eiecit: nequaq̃ in precio eſſe habendum qui adeo fœdis proiectiſq; in omnem turpitudinem moribus: uixit
ut prouehi non potuerit ultra dignitatem quæſtoriam. Ordo eſt. perſuades tibi uere contra Leuinũ genus
ualerii nunq̃ licuiſſe pluris ꝓcio unius aſſis. Licuiſſe: æſtimatũ eſſe. Leuinũ ualeri genus: periphraſin aũt
Leuinus neceſſario fecit: quia Valerius nomen quattuor ſyllabaꝝ breuiũ exametro uerſui inſeri nõ põt: Ergo genus
Valerius Valeri ideſt qui genus habet a Valerio publicola qui primus conſul fuit cum Iunio Bruto. Vñ: a quo. Vir
Vnde gi. Genus unde latinum. Albaniq; patres atq; altæ mœnia romæ. Nã Brutus. P. Valerio adiutore targnios
regno expulit. Lege Liuium lib. ii. ab urbe condita. Vnius aſſis. minimo precio. Nam aſſes quum primo
As librales eſſent: poſtea facti ſunt & unciales: auctor Pli. lib. xxxiii. Notante iudice populo. q. d. nõ ſolum a te
Mecœnas q ſapientiſſimus es: ſed etiam a populo qui recto non incedit iudicio notatus eſt: nam licet popu-
lus honores ſæpe det indignis motus titulis & imaginibus: tñ hunc ut uilẽ & nequã iudicauit: ut ei ultra q̃
ſturæ dignitatem nullũ tribuerit honorẽ. Quo noſti. ſ. iudice: quaſi q nõ recte ſoleat iudicare: uñ eſt illud;
Senecæ in Hippolyto. Tradere turbi faſces populus Gaudet: eoſdẽ colit atq; odit. Famæ ſer. fama moueť.
Stupet

Stupet in titulis & imaginibus:bñ expreſſit rudem populum: qui tantũ titulos & natales ſuſpicit uirtutiq̧
ea anteponit. Imaginibus.Nã Romani in atriis imagines maioꝝ cereas habebãt ſingulis armariis diſpoſi
tas:ut eſſent imagines quæ comitarenť gentilicia funera:ſemper defuncto aliquo totus aderat familiæ eius
qui unq̃ fuerat populus.Lege Pliniũ lib.xxxv. Quid oportet nos facere.Si populus inqr qui frequenter er
rat:tales notat ut uiles:& recte iudicat quid facere nos oportet:qui non uulgariter ſapimus?q.d.nos mirari
non debere nobilitatẽ:nec contemptui habere ignobiles dum modo probis ſint moribus. Remotos lõge

Q ui ſtupet ĩ titulis:& imaginib⁹.Q uid opor
Nos facerẽ a uulgo lõge:lateq̧ remotos? (tet
Nanq̧ eſto:populus Leuino mallet honorẽ:
Q uã Decio mandare nouo:cenſorq̧ moueret
Appius:ingenuo ſi non eſſem patre natus:
Vel merito:quoniã in ꝓpria nõ pelle qeſſem.
Sed fulgente trahit conſtrictos gloria curru
Nõ minus ignotos generoſis. Q uo tibi Tulli
Sumere depoſitum clauum:fieriq̧ tribuno:
Inuidia accreuit:priuato quæ minor eſſet.
Nã ut qſq̧ inſan⁹ nigris mediũ impediet crus
Pellibus:& latum dimiſit pectore clauum
Audit cõtinuo:qs hõ hic.aut quo pr̃e natus?

a uulgo.Separatos longe a uulgo:ac p hoc ſapien
tiores. Nãq̧ eſto:Subiectio eſt : q̃ſi aliqs dixerit:
magis debuit populus honorẽ tribuere Leuino
nobili:q̃uis ignauo q̃ homini ignobili:cui ita rñ
det . Concedo quidem populũ magis debuiſſe id
facere quare aũr hoc concedo qa unuſquiſq̧ de
bet contentus eſſe ordine ſuo.Monet itaq̧ poeta
unumquenq̧ debere ſorte propria contentũ eſſe.
Sicq̧ ſenſim deſcendit ad repræhenſionem eoꝝ q
ut diximus obliti mediocritatis ſuæ appetũt ma
iora q̃ ipſis conueniant. Eſto:concedo : eſt autẽ Eſto.
aduerbium cõcedentis. Populus mallet : magis
uelle deberet. Decio nouo hoc eſt. Homini no Decius
uo & plepeio quales fuere publii Decii pater & fi
lius: quoꝝ pater primus in familiam ſuam quæ
plebeia fuit conſulatum detulit.uñ Iuuenalis.Ple
beiæ decioꝝ animæ:plebeia fuerunt Noĩa:pater
autem bello latino conſul collega Manlio torq̃
to ut uictoriam ſuis relinqueret ſe & hoſtes p Va
lerium pontificem diis manibus deuouit filius exemplum patris imitatus q̃rto conſulatu cum Fabio Maxi
mo quum galli.Samnites:Vmbri.Tuſci cõtra Romanos conſpiraſſent ſe quoq̧ & hoſtes diis manibus de
uouit.ſicq̧ facto impetu in hoſtes uictoriã ſuis reliquit:Hæc ex Liuio & primo libro Ciceronis de Diuinatio
ne. Cenſorq̧ mouere Appius.Et Appius inqt cenſor magis deberet mouere mea petitione magiſtratus ſi
non eſſem natus patre ingenuo.Appium autem noiat ꝓ omni cẽſore:q̧ Appius cæcus cenſuram ſolus oĩum
quinquennio obtinuerit:& q̧ oẽs claudii(excepto dũtaxat.P.Clodio qui ob expellendum urbe Ciceronem
plebeio omni atq̧ etiam natu minori in adoptionem ſe dedit)optimates aſſertoreſq̧ unici dignitatis ac po
tentiæ patricioꝝ ſemper fuerint:atq̧ aduerſus plebem adeo uiolenti & contumaces ut ne capitis quidem
quiſq̃ reus apud populum mutare ueſtẽ aut depræcari ſuſtinuerit:nonnulli in altercatiõe & iurgio:tribunos
plebis pulſauerint. Vel merito:& recte quidem fieret. Quoniam nõ quieſſem in propria pelle:qm̃ ordine
meo contentus non fuiſſem:hocq̧ eſt ex prouerbio.Illi enim dicunť in propria pelle nõ quieſcere qui humi
liore loco nati ſe ipſis maiora appetunt : quod ſane prouerbiũ ẽt ætate noſtra uſurpatur. Sed fulgente tra
hit.Sed non eſt inquit miꝝ homines ordine & ſtatu ſuo contentos non eſſe:quia oẽs cupiditate gloriæ rapi
mur:ut ſtatum noſtrũ uelimus tranſcendere. Fulgente curru:a triumphantium curribus ſumptum eſt qui
aurati ſunt:& ideo fulgẽtes. Nõ minus ignotos generoſis:tã ignobiles q̃ nobiles. Quo tibi Tulli ſumere.
Increpat quendam Tullium tenui loco natũ:q quũ a Iulio Cæſare ſenatu motus fuiſſet:poſt eius cæde mihi
recepit ſenatoriam dignitatem quũ ei nec cenſu nec moribus ſufficeret:unde nũc poeta arguens inquit:Cur
latum clauum quem ſemel depoſuiſti iteꝝ reſumis?q.d.quum humili loco natus ſis cur in ordine tuo te nõ
contines?expone autem ſic quo in q̃ te profuit ſumere depoſitũ latũ clauũ. Eſt aũt latus clauus ueſtis ſenato
ria.unde ſæpe legimus Laticlauios appellari ſenatores.Ouidius ſimpliciter poſuit Clauum pro dignitate ſe
natoria illo uerſu. Curia reſtabat Claui menſura coacta. Depoſitum.iubente Cæſare. Fieriq̧ tribuno:fi
gurate datiuum caſum dixit ad pronomen tibi tribuno:ſed illud ſimplicius erat fieriq̧ tribunum. Inuidia
accreuit:ex hac appetentia gloriæ hoc tibi euenit:ut hominum inuidia te exuperit. Nam ut quiſq̧ : ratio
quare inuidia gliſcat.Nam ille inquit continuo audit quæri de ſe quis homo hic?aut quo pr̃e natus?tu quiſ
q̧ ornatu nobilium incedit. Quiſq̧ inſanus:qui inſanus eſt dũ hac agitatur gloria. Impediet mediũ crus
nigris pellibus:induet Calceos nigros.Nam Romani nobiles calceis nigris lunatis utebantur . unde eſt il
lud Iuuena.Appoſitam nigræ lunam ſubtexit alutæ.Martialis lib.prĩo. Lunata nuſq̃ pellis & nuſquã toga.
Statius in ſyluis ad Criſpinum.Primaq̧ patricia clauſit ueſtigia luna.Quare autẽ lunam in calceis geſtarent
Plutarchus in problematis:ut recitauimus apud Iuuenalem luculenter docet. Latum clauum: habitum: Latus
ut diximus nobilium & ſenatorum. Audit continuo quis homo hic?populus enim ubi uidet aliquem ſplẽ clauus
dido ornatu incedentem ſolet inquirere quis ſit:unde ſit. Vt ſiqui ægrotet.Aegrotatio dicitur tam animi
q̃ corporis:ille igitur dicitur ægrotare qui aliqua animi cupiditate uexatur ut Barrus:qui amore Mœchaꝝ
flagrabat.Senſus eſt.Quemadmodum ille qui curam habet mœchandi:cogit & in cauſa eſt ut puellæ inqui
rant quali facie ſit quali ſura:& pede:dente & capillo:ita qui ſe ad dignitates gerendas & imperia adminiſtrã
da accõmodat:cogit homines quærere quo patre ſit natus:num ignobili matre.Hac autẽ ſimilitudine oſtẽ
dit quare inuidia appetentem maiora ſeipſo ſubſequatur.Ordo autem eſt.Sic ille qui ꝓmittit ciues: urbem:
Italiã:& delubra deorũ fore ſibi curæ:cogit mortales q̃rere quo patre ſit natus:ut ille ſubaudi cogit puellas

Vt ſiquí ægrotet:quo morbo Barrus:haberí
Et cupiat formoſus:eat quacunqꝫ: puellis
Iníiciat curam quærendi ſingula:qualí
Sit facie:ſura:qualí pede:dente: capillo:
Sic quí promittit.ciues:urbem ſibí curæ
Imperium fore:& Italíam:& delubra deorũ:
Q uo pr̃e ſit natus:nũ ígnota matre íhõeſtus:
Omnes mortales curare:& quærere cogit.
Tu ne Syri damæ:aut Dionyſi filíus audes
Deíícere e ſaxo ciues:aut tradere Cadmo.
At nouíus collega gradu poſt me ſedet uno.
Nāqꝫ eſt ille:pater qđ erat meꝰ.hoc tibí Paulꝰ:
Et meſſala uideris:at hic ſi plauſtra ducenta:
Cõcurratque foro tría funera:magna ſonabit:
Cornua qđ:uíſcatqꝫ tubas.ſaltẽ tenet hoc nos.
Nunc ad me redeo líbertino patre ńatum:
Q uem rodũt omnes líbertino patre natum:
Nunc qa mecœnas tíbí ſím conuíctor:ut olím
Q uod míhí pareret legío Romana tríbuno.

quærere ſiqui ægrotet eo morbo quo Barrus ægrotat:hoc eſt amet ut Barrus amat:ægrotet inq̃.i.agitetur ſtimulis amoris ita ut cupiat haberi famoſus ut eat quacunqꝫ:ut iniiciat curã puellis quærendi ſingula:quali ſit facie & reliqua. Siqui ægrotet quo morbo barrus:deſcriptio autem eſt amatoris adulteraꝝ.Nam barrus ut in proxima ante hãc ſatyram diximus adeo in libidinem exarſit.ut Aemiliam uirginem ueſtalem inceſtaſſe dictus ſit. Adulteraſqꝫ mira cupiditate inſectatus.Legendũqꝫ eſt Siqui non ſiquis ut ſtet uerſus. Quo morbo:morbum appellat amorẽ.Nam philoſophi omnes animi perturbationes morbos appellãt: animus igitur qui in aliquo morbo eſt: non magis eſt ſanus q̃ id corpus quod in morbo eſt. Tu ne ſyri Damæ aut Dionyſi filius audes: Audes inq̃t tu q ex libertinis natus es tribunatũ gerere:ac per hoc damnatos de colle tarpeio præcipitare.Fuit autẽ Dama homo fœdiſſimus ex ſyria qui ex ſeruo factus liber magnas poſſedit diuitias.De quo alibi Hora.in ſequentibus.Tu quũ ꝓiectis inſignibus Annulo equeſtri Romanoqꝫ habitu ꝓdis ex iudice Dama turpis odoratũ caput obſcurante lucerna Non es quod ſimulas?idem alibi:ut ne tegam ſpurco Damæ.Perſi.Hic Dama eſt nõ treſſis agaſo? Dionyſii:nomen item hominis abiectiſſimi qui olim ſeruiuerat. Deiicere e ſaxo:hoc eſt colle capitolino:nã qui antea Tarpeius dictus eſt a Tarpeia uirgine ibi a Tito Tatio duce Sabinoꝝ ſcutis obruta:poſtea capitolinus dictus eſt a capite humano ibi inuento dum areis fundamenta a Tar.ſuperbo ponerentur: accepto rñſo eo loco caput reꝝ ſummamqꝫ imperii fore.Inde aũt præcipitabanť qui hoſtes patriæ iudicabantur:unde Manlius capitolinus regni affectati ſuſpectus ꝓcipitatus eſt. Tradere cadmo.Cadmus carnifex illo tempore fuiſſe dicitur.Aut camo hoc eſt uinculo:eſt.n.camus genus uinculi ſiue laquei:unde illud in ſacra ſcriptura in camo & freno maxillas eoꝝ conſtringe. At nouius collega gradu poſt me ſedet uno.Indignatur poeta Nouium collegam ſuum:hoc eſt qui ex collegio poetarum eſſet:libertinũ eſſe:& tamen eum in ordinẽ equeſtrem receptum in quattuordecim ordinibus theatri ſedere:ut ꝑ hoc oſtẽdat eum mediocritatis ſuæ haud quaq̃ memorem maiora ſeipſo appetiiſſe:eaqꝫ re in ſupbiã uehemẽter euectum.Legendũqꝫ eſt ſũma cũ indignatiõe & capitis quaſſatione. Collega:uocabulũ eſt qđ ad honeſtos & inhoneſtos ptinet:unde Sueto.in Auguſto.Et plurime factiones titulo collegii noui ad nullius nõ facinoris ſocietatem coibant.Numa rex inſtituit collegia tibicinum:aurificum:Architectoꝝ:tinctoꝝ: coriarioꝝ fabroꝝ & figuloꝝ.Dicimus quoqꝫ collegiũ conſulũ prætoꝝ:poetaꝝ. Sedet poſt me:non puto intelligendũ uno gradu ex quattuordecim:neqꝫ enim Horatius fuit ex equeſtri ordine:ſed uno gradu dignitatis:qa Horatius ante eum ſederet in theatro.Nam qui nobiliores habebantur: loca theatri ſuperiora tenebant: unde bene ait: poſt me ſedet:quum in ſublimiore proindeqꝫ poſteriore loco ſederet. Nanque eſt ille pater quod fuit meus:hinc tota eſt indignatio:quod ille humiliori loco natus poſt eum ſedeat. Nam Horatius ex patre libertino natum ſe eſſe ait.Nouius uero libertinus erat. Hoc tibi paulus & Meſſalla uideris.Ita poeta in Nouium inſurgit ut eum tanquam præſentem compellet taxetque nimiæ ſuperbiæ. Paulus & Meſſala: ob hoc inquit quia in equeſtrem ordinem es receptus putas te eſſe paulum & Meſſalã hoc eſt nobilẽ: quales fuere paulus & Meſſala.Nã pauli & Meſſalæ nobiliſſimi extiterũt:uñ Iuuenalis de paulis & capitolinis gñoſior & marcellis.Et catulis pauliſqꝫ minoribus & fabiis.Meſſalã aũt coruinum reſpicit nobilẽ oratorem de quo alibi in ſequentibus. At hic ſi plauſtra ducente Concurrantqꝫ foro tria funera magna ſonabit.Hunc nouium dicit garrulum eſſe in cauſis agendis dum ſtudet diſſimulata nataliũ humilitate gloriã ſtudioꝝ ſibi acquirere.Ait ergo illum tanto ſtrepitu & clamore agere cauſas ũt uincat non ſolum ſtrepitum ducentoꝝ plauſtroꝝ:ſed etiam cornua & tubas:triũ funerum:nã funera apud antiquos efferebanť nõ ſine magno ſtrepitu & apparatu adhibitis etiam tubaꝝ ſonitibus:uñ eſt illud Perſii.Hinc tuba:candele. Proper. Ab mea tũ quales caneret tibi cynthia cãtus Tibia:funeſta triſtior illa tuba:Idem alibi.Sic mœſtæ cecinere tubæ quum ſubdita noſtrum Detraheret lecto faxi nimica caput.Virg.It cælo clamorqꝫ uirum:clangorqꝫ tubarum.ut autem mortui ad ſepulturam cum cantu efferentur plurimarum genuum uel regionũ inſtituta ſanxerunt perſuaſione hac q̃ poſt corpus animæ ad originem dulcedinis muſicæ.i.ad cælum redire credanť.Hæc Macrobius de ſomno ſcipionis. Sonabit ma.nomen pro aduerbio hoc eſt ualde. Saltem tenet hoc nos: hoc inquit quod tam bene agat cauſas nos ſolatur ut ſuſtineam quum indigner alioquin libertinum equeſtrẽ ordinem tenere.Hæc tñ omnia per ironiam legenda ſunt.q.d.nec hoc tolerabile. Nũc ad me redeo.qa quũ de ſe iam cepiſſet loqui ſupra:ut me libertino pr̃e natum:digreſſionẽ fecit:Nũc inquit ad me redeo natũ patre libertino:

tre libertino:quem omnes lacerant ꝙ natus libertino patre nũc tibi ſim conuictor:ut olim etiã lacerabant ꝙ eſſem tribunus militum. Nã conſtat Horatium ſub Bruto aduerſus Auguſtũ Cæſarem militaſſe:ut ipſe in ſequenti ſermone docet. Dicit ergo ſibi iuideri ꝙ uiuat cũ Mœcenate:& ꝙ ante tribunus militũ fuerit: quaſi utrũqꝫ ſupra humilitatem gñis eius ſit. Diſſimile hoc illi eſt. Inuidia inqt qua me pſequunt̃ ꝙ nunc tecum uiuam:& qua me ante pſecuti ſunt ꝙ tribunus militũ fuerim:eſt ualde diſſimilis:quia ut forſan iure mihi inuideant ꝙ tribunus fuerim:qa id fortunæ auſpiciis põt uideri factũ:quæ ſæpe hoiem temere & ſine iudicio amplectit̃. Ita non poſſunt iure mihi inuidere te eſſe mihi amicũ & conuictor eſt:qa non temere hoc factũ eſt:ſed recto iudicio tuo:qui cautus es dignoſcere dignos:nã ei minus iuidere debemus q uirtute ſua & multo labore amicitiã alicuius ꝑ meruiſſe. Quia non ut forſit. Ordo eſt. Diſſimile hoc illi eſt. qa quis non ita iure iuideat mihi te amicum pſertim cautum aſſumere dignos praua ambitione pcul. ut forſit iure mihi inuideat honorem. i. qđ fuerim tribunus militum. Legendũ autem eſt forſit & non forſan auctore Priſciano.

Diſſimile hoc illi ẽ: quia nõ ut forſit honorem
Iure mihi inuideat quis:ita te quoque amicũ.
Præſertim cautum dignos aſſumere: praua
Ambitione procul: felicem dicere non hoc
Me poſſum caſu. quod te ſortitus amicum
Nulla etenim mihi te ſors obtulit. optimus olĩ
Vergilius. poſt hũc Varius dixere: quid eſſẽ.
Vt ueni coram: ſingultim pauca locutus:
(Infans nãque pudor ꝓhibebat plura ꝓfari)
Non ego me claro natum patre: non ego circũ
Me ſatureiano uectari rura caballo:
Sed: quod erã: narro reſpõdes (ut tuus ẽ mos)
Pauca. abeo. & reuocas nono p⁹ mẽſe: iubeſqꝫ
Eſſe ĩ amicorũ numero. magnũ hoc ego duco:
Quod placui tibi. qui turpi ſecernis honeſtũ:
Non patre præclaro: ſed uita: & pectore puro.
Atqui ſi uitiis mediocribus: ac mea paucis
Mendoſa eſt natura: alioqui recta: uelut ſi
Egregio inſperſos reprendas corpore næuos:
Si neqꝫ auaritiam: neqꝫ ſordes: ac mala luſtra
Obiiciet uere quiſquã mihi: purus: & inſons.
(Vt me collaudem) ſi & uiuo carus amicis
Cauſa fuit pater his: q macro pauper Agello
Noluit in Flaui ludum me mittere magni:
Quo pueri magnis e Centurionibus orti
Leuo ſuſpenſi loculos: tabulamqꝫ lacerto
Ibant octonis referentes idibus æra.

Aſſumere: in amicitiã. Dignos: meritos. Procul praua ambitione. i. amota oi tua ambitione: qa mihi facias p ambitionẽ: ſed rectũ ai iudicium ſeq̃ris. Felicẽ dicere. Non poſſum inqt dicere hoc me eẽ felicẽ ꝙ ſortitus ſim te amicũ caſu:& fortuna: ſed uirtute mea & recto de me iudicio tuo: q de me bene opinatus fuiſti. Caſu: aduerbiũ eſt.

Poſt hũc uarius: hic eſt Quintilius ille Varius poeta illuſtris qui ut diximus in ſermone anteriore una cũ Tucca alio poeta Aeneidũ libros Virgilii poſt eius mortẽ emendarũt hic uarius amicus fuit ſummus Horatii: de quo ante Plocius & Varius Sinueſſæ Virgiliuſqꝫ Occurrũt aiæ q̃les neqꝫ candidiores Terra tulit: neqꝫ qs me ſit deuictior alter. Dixere qd eſſem: nõ dicit qs eſſem: ſed qd eſſem: hoc eſt q̃rũ igenio tulerẽ: ut nõ ad natales ſed ad uirtutẽ referas. Pauca locutus: ſubaudi ſũm. Infans: ueluti iſans: quaſi neſciẽs loq a nõ fando. Cõiũgiturqꝫ cũ ſum loquutus: ut ſit: ego infans loquutus ſum pauca. Singultim: q̃ſi intercișo ſermone nimia uerecũdia: eſt. n. q̃ſi a natura nobis datũ ut quũ ad ſublimioris dignitatis uiros adhuc ignoti accedimus nos ueluti mutos faciat uerecũdia. Nõ ego. Ordo eſt. Nõ ego narro me circum rura uectari caballo ſatureiano. Satureiani noie fundi auctore porphyrione in appulia illis temporibus fuiſſe dicuntur ſatis ampli & nobiles: per quod nunc appulum quum ſignificat. Appulũ aũt equum utiqꝫ ꝓ optimo accipere debemus. Reuocas nono poſt mẽſe. Oñdit Mecœnatẽ ex pceptis eoꝝ qui de amicitia ſcripſerunt nõ ſtatim nec temere in amicitiã ipſum recepiſſe: ſed prius de ſe iudicaſſe. Quođ placui tibi. Emphaſim hẽt tibi. q. d. q magni es iudicii. Non pr̃e præclaro: placui inqt tibi non ꝙ natus ſim patre nobili: ſed qa eſſem ꝓbis moribus. Atqui ſi uitiis. Subiectio eſt: rñdet. n. ei q poſſet negare eũ eſſe ita ut fatetur puro pectore: hoc eſt ſine uitiis: aitqꝫ ueꝝ eſſe: ſe uitiis laborare ſed mediocribus: ſeqꝫ a patre bene ſemper inſtitutũ fuiſſe: Ordo aũt eſt. Pater fuit cauſa his ſi natura mea mediocribus pauciſqꝫ uitiis ẽ mẽdoſa & reliqua: ut ſit ſenſus. Quođ nõ magnis pauciſqꝫ uitiis laborẽ hoc patri meo eſt aſcribendum: q me ſumma ſinceritate eduxit. Neuos maculæ ſunt ĩ corpe: uñ Cice. in. i. de natura deoꝝ ſic ſcribit. Etiã uitia ſæpe iucũda ſunt: Neu⁹ in articulo pueri delectat Alceũ. At eſt corpis macula neuus illi: tamen hoc lumen uidebatur. Neui
Plinius lib. vii. capi. xii. Signa quædam: neuoſqꝫ & cicatrices etiam regenerari. Neqꝫ auaritiam neqꝫ ſordes: idem diuerſis uerbis dixit. Mala luſtra: Luſtra proprie dicuntur ferarum cubilia. Et quia meretrices dicuntur lupæ bene hoc noie & lupanaria luſtra appellamus. Vere: bene addidit uere: curandum enim eſt ne ꝓbra quæ nobis obiiciuntur: uere obiiciantur: Alioquin ſi obiiciantur debemus meminiſſe linguas hoium eſſe liberas nec in nr̃a eſſe ptãte. In ludũ magni Flaui: Flauius illis tpibus fuit optimus calculator. E cẽturionibus orti. Ex potẽtioribus militũ quaſi qui pluris diuitias faciant q̃ uirtutẽ: tale. n. genus hoium litterarum ſtudia paruipendit. Loculos. capſulas & repoſitoria nũmoꝝ quos pertractãt in diſcẽda rõne arithmetica. Tabulam. ſ. graphiariam in qua eandem rõnem arithmeticam deſcribunt. Idibus octonis: nam quilibet menſis octo habet idus. Referentes æra: hoc eſt mercedem quam idibus magiſtro perſoluebant. Luſtrum Lupa Centu.

Sed puerū eſt auſus:ſed pater inqt meus ut aī generoſi nō putauit me artibus q̄ſtuoſis eſſe inſtruēdū: ſed auſus eſt portare me Romā docendū artes liberales. Eſt auſus:bñ auſus quaſi uir magni aī q contemptis artibus q̄ſtuoſis id auſus ſit:qđ cæteri nimia & q̄ inmina búda cupiditate nō audēt attingere. Veſtē ſeruoſq; ſequentes:Ordo eſt & ſenſus:Siqs uidiſſet ueſtē hoc eſt habitū & cultum & comitatū ſeruorum crederet tales ſumptus præberi ex re auita ut i magno populo ſubaudi ſit ubi hoies facile nō cognoſcuntur. Ex re auita: ex amplo & antiquo patrimonio. Circū doctores aderat:hoc oibus exemplo debet eē parētibus:ut ſumma cura ſtudioq; laborēt ut filii & bonis iuxta moribus & optimus diſciplinis inſtituāť: a quo nřis tēporibus tm̄ abſunt: ut nihil recte factum eē putēt niſi filii fortunæ magis q̄ aī bōis ornati extiterint.

Opprobriū.

Opprobrio quoq; turpi:nō ſolum inqt me pudicū cōſeruauit a turpi facto:ſed ēt opprobrio hoc ē uerbo cōtumelioſo:ut nihil prſus facerē dicerēue qđ turpe dedecoroſumq; eſſet. Nā opprobrium aliqñ cōuicium ſignificat ut hoc loco. Et apud Ouidiū i primo meta. pudet hæc opprobria nobis Et dici potuiſſe & nō potuiſſe refelli: aliqñ p dedecore accipiť:ut apud Valeriū Capite de pfidia extat nihilominꝰ & qdē cū opprobrio refelli quē ſine ulla gloriæ iactura iuiolatū reliqſſent.

Nec timuit ſibi ne uitio qs uerteret olī. Sciebat inqt př meus uitio ſibi dari nō poſſe: ſi me p artes ſuas erudiſſet. i. ſi fierem preco: aut coactor ut ipſe fuit neq; me poſſe iure conqri ſi id fieret:qñquidem ſatis eē potuiſſet ſi imitarer eiꝰ uitæ iſtitutū. Sed uoluit(ut uir generoſi aī)me ſtudia ſequi liberalia:p qđ oñdit ſe ualde patri ſuo debere:q eū ſupra uires ſtatus ſui ſit pſecutus. Eſt autē ordo. Př non timuit neqs uerteret ſibi uitio ſi ego p̄co aut coactor ut ipſe fuit ſeqrer mercedes. i. nō timuit ne culpareť ſi artes eius cōdidiciſſē:neq;.n. patres ſolent uituperari:q artibꝰ ſuis filios inſtruūt mō honeſtæ ſint. Seqrer mercedes. i. lucra & q̄ſtus modicos.

Preco

Preco:p̄cones dñr q edicta magiſtratuū:p̄ciaq; reꝶ in publicis uēditionibus clara uoce pnunciāt a p̄cinēdo.

Coactor

Argētariꝰ

Aut coactor. Argētarii dñr ipſi trapezitæ. q pecuniā ſuam dāt ad uſurā: coactores uero dñr argentarioꝶ miniſtri q pecuniā uſurariam exigūt:a cogēdo hoc eſt colligēdo dicti. De quibus apud Ciceronē ſit mētio in oratione pro Rabirio poſthumo. Non intelligo hoc quale ſit:utrū acceſſionem decumæ ut nři facere coactores ſolent.

Sed puerū ē auſus Romam portare docēdum
Artes:quas doceat quiuis eques:atq; Senator
Semet prognatos:ueſtem:ſeruoſq; ſequentes
In magno ut populo ſiquis uidiſſet:auita
Ex re præberi ſumptus mihi crederet illos.
Ipſe mihi cuſtos incorruptiſſimus omnes
Circum doctores aderat. quid multa? pudicū
(Qui primus uirtutis honos:)ſeruauit ab oī
Nō ſolū facto:uerum opprobrio quoq; turpi.
Nec timuit ſibi ne uitio quis uerteret:olim
Si preco paruas:aut:ut fuit ipſe:coactor
Mercedes ſequerer:neq; ego eſſē q̄ſtus:ob hoc
Laus illi debeť:& a me gratia maior. (nūc
Nil me pœniteat ſanū patris huius. eoq;
Non:ut magna dolo factū negat eſſe ſuo pars:
Quot nō ingenuos habeat. claroſq; parentes:
Sic me defendam. longe mea diſcrepat iſtis
Et uox:& ratio. Nam ſi natura iuberet
A certis annis æuum remeare peractum:
Atq; alios legere ad fauſtū quoſcūq; parētes
Optaret ſibi quiſq; meis contentus honeſtos
Faſcibus & ſellis nolim mihi ſumere demens
Iudicio uulgi ſanus fortaſſe tuo quod

Ob hoc nunc:Patri inquit meo magnam ob hoc debeo gratiam & laudem q; ſupra uires ſtatus ſui eſt proſecutus me. Neq; ego eſſem queſtus:quia ſciebat me iure nō poſſe conqueri. Nil pœniteat ſanum přis huius:quandiu ero ſana mente nunq̄ me pœniteat huius patris:quaſi dicat humilis loci & ſtatus. Eoq; : neq; inquit ſic me defendam ut magna pars negat ſuo dolo eſſe factum:hoc eſt ſua culpa q; nō habeat ingenuos & claros parentes:ii enim q humili loco nati ſunt quum eius humilitas exprobratur. dicūt nō ſua ſed parētū culpa factum eſſe ut humili loco naſcerentur:quaſi q parentibus ſuis humilibus non ſint contenti:unde eſt illud Senecæ in libro de Breuitate uitæ. Solemus dicere nō fuiſſe in nřa poteſtate quos ſortiremur parentes ſorte nobis datos. Ait igitur Horatius contra ſe patris ſui qualiſcunq; loci ſit nō pœnitere:atq; etiam gloriari q; tali ſit natus parente. Eo:ob eam rem q; humili loco natus ſim. Et uox & ratio:Et dicto inquit & cōſilio fateor me longe diſſentire ab iſtis. Et ratio: eſt autem ratio acumen & celeris quædam ſolertia cogitationis quæ bonum a malo diſcernit:unde eſt illud Perſii. Stat contra ratio & ſecretā genuit in aurem:Ne liceat facere id quod quis uiciabit agendo. Nam ſi natura iuberet. Si natura inquit pmitteret ut tēpus p̄teritum a certis annis poſſet repeti:& me poſſe naſci & eligere quos uellem parentes:non ego mallē ex quoq̄ alio natum eſſe q̄ ex quibus natus ſum. Legere ad faſtum:ad quandam ſuperbiam & ambitionem.

Fauſtus

Honeſtos faſcibus & ſellis nollem mihi ſumere. Ordo eſt. Ego contentus meis ſcilicet parentibus nollem mihi ſumere honeſtos faſcibus & ſellis:hoc eſt conſulares aut prætorios:faſces enim uirgarum ſex a uiatoribus ante prætorem duodecim uero ante conſulem geſtabantur cum ſella curruli. Optaret ſibi quiſque: hoc autem quaſi per parentheſin eſt pronunciandum & conceſſionem: unuſquiſq; inquit optaret ſibi quoſcunq; parentes ad faſtum:ut bis repetatur: Ad faſtum quoſcūq; parentes. Ego contentus meis nollem mihi ſumere honeſtos faſcibus &c. Demens iudicio uulgi: uulgus fortaſſe me putabit dementem qui ita ſentiam: quia nobilitatem generis & eos qui magiſtratus geſſerint magnifacit. Sanus fortaſſe tuo: hoc ad Mecœnatem recte dicitur qui contempta ſenatoria dignitate in equeſtri gradu ſe continuit.

Onus

Onus moleſtum: Onus appellat ꝙ maiori animi moleſtia ſibi eſſet uiuendũ quũ maiores ſibi diuitiæ eſſēt comparandæ atq; etiã omnia ſumma ambitione peragenda. Atq; ſalutandi plures: hoc autem ambitione quadam fiebat ut mane ſalutarent amicos: idq; prima & ſecunda hora diei. Martialis: Prima ſalutantes atq; altera continet hora. Exercet raucos tertia cauſidicos. Ducẽdus & unus Et comes alter: plures inqt ſerui ducendi ſunt comites. Nam comitẽ ut tradit Vlpianus de iniuriis: accipere debemus eũ qui comitetur & ſequatur: & ut ait Labeo ſiue liberũ. ſiue ſeruum: ſiue maſculum: ſiue fœminam: & ita comitem labeo diffinit qui frequentãdi cuiuſq; cauſa ut ſequeretur deſtinatus eſt. Inter comites utiq; & pædagogi erunt. — Comes

Nollẽ onus haud unq̃ ſolit⁹ portare moleſtũ.
Nã mihi continuo maior quærenda foret res:
Atq; ſalutandi plures: ducendus & unus:
Et comes alter: uti ne ſolus: rus ue: peregre ue:
Exirem. plures calones: atq; caballi
Paſcendi: ducenda petorita. nunc mihi curto
Ire licet mulo: uel: ſi libet: uſq; Tarentum:
Mãtica cui lũbos onere ulceret: atq; eques ar-
Obiiciet nẽo ſordes mihi: q̃s tibi Tulli: (mos.
Cum Tyburte uia prætorẽ quinq; ſequuntur
Te pueri laſanum portantes: oenophorumq;.
Hoc ego cõmodius: quã tu pręclare Senator:
Vilibus atq; aliis uiuo. quacunq; libido eſt.
Incedo ſolus percontor quanti olus: ac far.
Fallacem circum: ueſpertinumq; pererro
Sæpe forum. aſſiſto diuinis: inde domum me
Ad porri: & ciceris refero: Lachaniq; catinũ.
Cœna miniſtratur pueris tribus: & lapis albus
Pocula cũ Cyatho duo ſuſtinet. aſtat echinus

Peregre aut: Ordo eſt: aut ne peregre exirẽ. Calones: Inter ſeruos q militibus ligna ſubminiſtrãt calones dicunt: de qbus abũde diximus in ſecunda ſatyra. Lixæ uero q aquã. — Calones — Lixæ

Petorita: Petoritũ genus eſt uehiculi quod uulgo carrũ dicit: uocabulum aũt eſt ut teſtant Fabius & Gelius gallicũ ſicut rheda. — petoritũ

Mulo curto: nõ magno: aut curto amotis oibus comitibus. Tarentũ: oppidũ calabriæ. — Tarentũ

Mantica: pera eſt uiatoria ad ſarcinulas ferendas: hoc aũt ſumptum eſt ex illo luciliano Mãtica canterii coſtas grauitate ꝑmebat. Perſi. Sed ꝑcedẽtis ſpectatur mãtica tergo. — Mantica

Armos: partem pro pte poſuit: ſic & Virgilius foderet. calcaribus Armos: neq; enim Armi calcaribus ꝑfodiuntur: Armi. n. ut docet Plinius in quadrupedibus dicũtur: q in homine Humeri appellant. Cicero in. ii. de natura deoꝝ humeros etiã bobus tribuit his uerbis. Quid de bobus loquar? quoꝝ ipſa terga declarãt non eſſe ad onus accipiendum figurata: Ceruices aũt nato ad iugum: Tum uires humerorum & latitudines ad aratra extrahenda. Var. in ii. de re ruſti. loquens de bobus. Latis humeris bonis clunibus. & alibi de eqs. Humeris latis: uentri modico. — Armi — Humeri

Sordes: ꝙ uiuã ut auarus: non ſplendidus. Quas tibi Tulli. ſ. obiiciũt. Hic eſt ille Tullius quẽ ſupra increpauerat. Quo tibi tulli Sumere depoſitũ — Tullius
clauum: ꝙ ſenatoriam dignitatẽ quam cogente Cæſare depoſuerat recepiſſet: quũ ei nec cenſu nec moribus
ſufficeret. Laſanum portantes: hinc tota eſt irriſio: ꝙ quum ſenatoria ſit dignitate atq; etiã prætor. quinq; — Laſanum
tantum pueris comitatus egtet portantibus laſanum. Eſt aũt Laſanum genus uaſis inuentũ ad uſum leuãdi
uentris. Oenophorũq;: uas uinariũ uiatoriũ. οἶνος enim uinũ φέρω porto ſignificat. Hoc ego cõmodius.
Ordo eſt & ſenſus. Ego uiuo cõmodius hoc & milibus aliis q̃ tu ꝑclare ſenator. i. ob hoc ꝙ ſine comitib⁹ am
bulem & ob mille alia quæ non ſunt cõmemorata uiuo cõmodius: qa multa mihi nõ ſunt neceſſaria: nec tã
ta mihi uiuendum eſt ambitione. Libido: uoluntas hoc loco: alibi Effrenata appetẽtia. Quanti: ſubaudi
uendatur aut indicetur. Fallacem circũ: hoc dicit: quia in circo rñſa dabant a ſortilegis: unde ſeqtur Aſiſto — Fallax
diuĩnis: hoc eſt diuinatoribus: de qbus intellexit & Iuuenalis illic: plebeium in circo poſitum & in aggere fa — circus
tum. Fallacem aũt dixit qa talibus ſortilegiis deciperentur: unde eſt illud Ci. in. i. de diuinatione. Nõ. n. ſunt
ii aut ſcientia aut arte diuini: ſed ſuperſtitioſi uates: impudenteſq; harioli aut inertes aut inſani aut qbus ege
ſtas imperat: qui ſibi ſemitam non ſapiũt: aliis mõſtrant uiam: qbus diuitias pollicentur: ab iis dragmas ipſi
petunt &c. Veſpertinum foꝝ: hoc eſt ego ueſpertinus: quod tpis eſt ad pſonam tranſtulit. Aſiſto diuinis:
hoc eſt diuinatoribus & ſortilegis: quod a uiris altioris dignitatis non ſolet fieri erubeſcentibus in his uul
gi circulis conſiſtere: quod tamen Horatius dicit ſibi licere per uitæ libertatem: quia in dignitate ſenatoria
non ſit conſtitutus. Lacaniq; catinum. Lachanum idem eſt quod olus: græci enim λάχανον olus appellãt: — Lachanũ
λαχανοπώλιον. locum ubi olera uenduntur: λαχανοπώλην olerum uenditorem: τάλαγανα uero laga
na: ſunt enim auctore Acrone membranæ quædam ex ſiligine quæ caſeo & pipere conditæ comeduntur.
De quibus intellexiſſe uidetur Cor. Celſus libro. viii. mentionem faciens de fractura maxillæ. Sed in maxilla
illud quoq; adiiciendum eſt: quod humidus cibus diu aſſumendus eſt: atq; etiam quum tempus proceſſit: in
lagano ſimilibuſq; aliis perſeuerandum: donec ex toto maxillam callus firmarit. Lapis albus: marmoream
menſam delphicam ſignificat: quæ præcii non magni eſt. de qua uidetur. Iuuenalis intellexiſſe illic. Vrceoli
ſex ornamentum abac: nec non & paruiolus infra Cantharus & recubans ſub eodem marmore chiron. De
menſa delphica ſic meminit Cicero in ſexta Verrina. Prætereo ꝙ iſte menſas delphicas e marmore: crate
ras ex ere pulcherrimas ex omnibus ædibus ſacris Syracuſis abſtulit. Aſtat echinus. Echini ſunt piſces ma — Echinus
rini ex genere cancrorum in quibus ſpinæ pro pedibus. Ingredi his eſt in orbem uolui. Echinus etiam capi
tur pro theca illa ſpinoſa caſtanearum: hoc loco uero auctore porphirione pro ampulla uitrea accipi debet
Echeneis uero piſcis eſt paruus: quam remoram latini dixerunt. Naues plenis uelis euntes retinere dicitur ſi — Echineis
carinis heſerit: auctor Plini. Lucanus. Non puppim retinens euro tundente rudẽtes in mediis echeneis aqs.

Guttus:genus poculi quod uinũ ut ſcribit Varro minutatim fundat a guttis denoĩatur. Guttus itẽ uas cor neum quo in balneis utebantur:quo oleum guttatim fundebatur. Is præcipua æſtimatione fiebat ex cornu rhinocerotis. Campana ſupellex:expoſitiue quia capuæ hodie ærea uaſa auctore Porphiriõe ſtudioſius fabricari dicuntur. Non ſolicitus mihi ꝗ cras ſurgẽdũ ſit mane. Conſuetudinẽ illam romanorum tangit: de qua pauloante dictum eſt:qua mane prima & ſecunda hora ſalutare ſolebant. Tertia in forum iudiciarium deſcendebant:unde eſt illud Mart. ut mõ diximus. Pria ſalutantes atq; altera cõtinet hora. Exercet raucos tertia cauſidicos. Ait ergo ſe hac ſolicitudine & moleſtia ſalutandi & deſcendendi in forum liberum eſſe. Obeundus Marſya. in foro. ſtatua fuit Marſyæ ad quã ueniebant ut ſcribit Porphyrio:qui lites agebãt:ibi uadimonia faciebãt. Fuit

Marſyas autẽ Marſyas filius ut ſcribit Apuleius in primo floridoꝶ Hiagnis illius q rudibus adhuc muſicæ ſæculis ſolus ante alios cantus canere inſtituit. A patre igitur eruditus Marſyas cũ Apolline certauit:a quo ſupatus uelut urſus bipes corio execto nudis & laceris uiſceribus relictus eſt. Scribit Pli. lib. xvi. Marſyã uictũ ab Apolline pepẽdiſſe a platano quæ oſtẽditur in regione Aulocrene p quã ab Apamea itur. in phrygiã:uidebatur aũt ſtatua ibi poſita ut exemplo eẽt: ne qs inique in iudicio concertaret:ne id ſibi contigeret qđ ipſi Marſyæ contigit ut excoriaret̃. Ait ergo Horatius ſibi in forum iudiciarium eundum nõ eſſe ubi ſtatua ẽ Marſyæ:quaſi qui nec quenq̃ citet: nec a quoq̃ citetur in iudiciũ. Sicq; docet ut diximus ſe liberũ eſſe ab oĩ animi cura & ſolicitudine. Qui ſe uulſum ferre negat nouioꝶ poſſe minoris. Duo nouii fratres ut ſcribit Porphyrio illo tpe fuerunt: quorũ minor acerrimus extitit fœnerator. Paulo ante meminit & Nouii hoĩs libertinæ cõditionis. At nouius collega gradu poſt me ſedet uno. q forte potuit eſſe frater huius:quorum utrũq; Satyrice inſectatur. Ait ergo in cõtemptum Nouii minoris Marſyã quaſi leuata ad faciem manu nõ poſſe eum ferre. Lecto:pro lectito. Aut ſcripto:pro ſcriptito. Immundus nacta. Nactam intelligit uirũ abiectum & ſordidum ſui temporis qui etiam ex lucernis oleum ſurriperet. de quo etiam Perſi. ut uili memi nit Non pudet ad morem diſcincti uiuere nactæ:ubi plura diximus aduerſus eos qui contendunt legendum eſſe non nactæ ſed Naccæ. Signi rabioſi:caniculares dies:intelligit quibus ut ſcribit Plini. ſolis uapores incenduntur:feruent maria. fluctuant in cellis uina:mouentur ſtagna & canes toto eo ſpacio maxime in rabiẽ aguntur:unde Perſius. Inſanam caniculam appellauit:hoc eſt peſtiferam & noxiam. Sic eas inſana canicula meſſes Iamdudum coquit. Quantum interpellet:tantum pranſus q̃tum interpellet:hoc eſt uetet diem durare inani uentre:hoc eſt uacuo uentre:dicit autem ſe parum prandere ne ieiunus ſit nam ieiunio uires deficiunt corporis. Domeſticos ocior:domi ocio me trado & q̃eti. Hæc eſt uita ſolutorum miſera ambitiõe. Ita inquit uiuunt qui liberi ſunt & ſoluti ambitione:quæ hoĩes reddit ut añ diximus miſeros & grauitate afficit:neq; enim is tranquilla poteſt eſſe mente qui ambitione laboret. His me conſolor: ego inquit his rebus:hoc ẽ tali genere uitæ & tali humilitate generis & dignitatis meæ cõſolor me uictuꝶ ſuauius & iucũdius:q̃ ſi eſſem ex ſenatoria familia natus atq; ipſe eſſem ſenator. Ac ſi: pro q̃ ſi. ſicuti dicimus non ſecus feci ac imperaſti. pro q̃ imperaſti. Et negocium lentuli non ſecus defendi ac ſi res eſſet mea: pro q̃ ſi res eſſet mea.

Vilis:cum patera guttus:campana ſupellex.
Deinde eo dormitũ:nõ ſollicitus:mihi ꝗ cras
Surgendũ ſit mane:obeundus Marſya: qui ſe
Vultum ferre negat nouiorum poſſe minoris.
Ad q̃rtã iaceo. poſt hãc uagor:aut ego lecto:
Aut ſcripto:ꝗ me tacitũ iuuet: ungor oliuo:
Non quo fraudatis ĩmundus Nacta lucernis.
Aſt ubi me feſſum ſol acrior ire lauatum
Admonuit:fugio rabioſi tempora ſigñi
Pranſus non auide: quantum interpellet inani
Ventre diem durare: domeſticus otior. Hæc ẽ
Vita ſolutorum miſera ambitione:grauiq;:
His me conſolor uicturum ſuauius:ac ſi
Q uęſtor auus:pr̃ atq; meus:patruuſq; fuiſſet.

SERMO .VII.

PRoſcripti regis Rupili pus:atque uenenum
Hybrida quo pacto ſit Perſius ultus:opinor

PRoſcripti regis rupili pus atq; uenenũ. Hic ſmo ſcriptus eſt in deriſum:cõrẽptuq; Rupilii regis p̃neſtini:cuius cõtentionẽ q̃ſi pugnã gladiatoriã cũ Perſio cõmemorat:cui⁹ Perſii iocũ refert Perſius aũt græcus fuit: ciuitate tñ omana donatus:uñ Hybrida cognominatus eſt. Rupilius uero rex p̃neſtinus quũ præturã gereret a triũuiris ꝓſcriptus in Aſiã ꝓfugit ad Brutũ:& inter comites eius habitus eſt. Ibi Horatius militãs eius maledictis offenſus eſt:itaq; nõ immemor iniuriæ aculeos ſtili ſui in eũ diſtrinxit. Pus:hoc eſt ipſum Rupiliũ malignũ & pnicialẽ:quale eſt uenenũ & pus in corpe humano. Nã ex uulneribus exit ſanguis:ſanies:& pus. Sãguis oibus eſt notus. Sanies eſt tenuior hoc:uarie craſſa glutinoſa & colorata:pus craſſiſſimũ albiſſimũq; glutinoſius & ſanguine & ſanie. Declinat̃ aũt pus puris per omnes caſus & in plurali pura dicimus. Plinius lib. xxxy. capi. yi. Explet uulnera ſi coquat̃: Et ad depræhendenda pura utilis a pure fit purulentus:uñ dicimus uulnera purulenta hoc eſt pus emittentia. ſit & uerbũ Suppurare. hoc eſt pus gignere. Inde fit Suppuratio:quã græci apoſtema noiant & ſuppuratorius a um adiectuũ

Hybrida Plini. lib. xxviii. Strigmenta miſcentur ſuppuratoriis medicamentis. Hybrida quo pacto ſit Perſius ultus. Hybridæ auctore Porphyrione dicunt̃ proprie canes qui ex imparibus parentibus nati ſunt:hoc eſt ex uena

tico & gregario:unde ad hanc: ſimilitudinem ait hunc Perſium habuiſſe parentes:ideſt aut græcum patrem & matrem romanam:aut romanum patrem: & matrem græcam Plini.lib.viii.ſcribit Hybridas uocari ſues ex fero & demoſtico ſue progenitos.quæ appellatio ad homines quoq; tranſlata : eſt adeo ut Caius Antonius collega Cicerõis in conſulatu hybrida uulgo diceretur:dicuntur aũt Hybridæ a uerbo Græco ὑβρίζω:qđ idem eſt quod contumeliis afficio & ὕβρις contumelia dicitur quaſi per contumeliã nati: quales ſunt ex adulterio procreati.Martialis.Hybridarum grex iam tibi foret plenus. Valerius maximus auctor eſt Quintũ

Omnibus & lippis notum: & tonſoribus eſſe.
Perſius hic permagna negoçia diues habebat
Calzomenis:etiam lites cum Rege moleſtas
Dur⁹ homo : atq; odio q poſſet uincere Regẽ:
Confidens:tumiduſq; adeo ſermonis amari:
Siſennas:Barros ut equis præcurreret albis.
Ad regem redeo:poſtq̄ nihil inter utrunq;
Cõuenit.hoc etenim ſunt omnes iure moleſti:
Quo fortes:qbus aduerſum bellũ incidit. iter
Hector a priamiden:aioſum atq; iter achillem
Ira fuit capitalis:ut ultima diuideret mors:
Non aliã ob cauſam:niſi quod uirtus in utroq;
Summa fuit.duo ſi diſcordia uexat inertes:
Aut ſi diſparibus bellũ incidat:ut diomedi
Cum lycio Glauco:diſcedet pigrior ultro
Muneribus miſſis.Bruto prætore tenente
Ditẽ Aſiã:Rupili:& Perſi par pugnat:uti non

Varium cognominatũ fuiſſe hybridam propter obſcurum ius ciuitatis. Omnibus & lippis notum & tonſoribus : Adeo inquit diuulgatum eſt quo modo Perſius Rupilium inſectatus ſit : ut in tõſtrinis & medicinis hæc narrata ſint:in eiuſmodi enim officinis ubi ocioſi homines conſideri ſolent:quæ rumoribus frequentata ſunt: fabulis celebrantur. Lippis: per lippos intelligit eos qui in medicinis uerſantur.Sunt enim lippi qbus oculi ſtillant ex catarro. Lippi Clazomenis : oppipum eſt Meoniæ:eſt autem Meonia regio Aſiæ: ab exortu ſolis phrygiæ uicina . Ad ſeptemtrionem. Miſiæ.Meridiana parte Cariam amplectens. Clazomenæ Odio animi peruicacia. Terẽtius:nunq̄ me uinces odio tuo. Confidens:Audax:improbus : temerarius: ſicut apud Terentium eſt Paraſitus phormio homo confidens:unde & confidentia mala ſignificatione. Pacuuius Grandem atque atrocem coerce confidentiam.Cicero pro Cecinna nec minus uiget inquit nec minus confidens q̄ eſt ille terentianus phormio. Regem : ipſum Rupilium ita cognominatũ. Adeo ſermõis amari Siſennas barrhos:Adeo inquit amaritudine ſermonis ferebatur Perſius:ut maledicentia & mordacitate ſuperaret Siſennam & Barrhum quos neceſſe eſt intelligamus fuiſſe ſcurras maledicos & mordaces:numero autem plurali eos nominat ſicuti dicimus. Omne tẽpus Clodios : non omne citones fert . Barrhum autem fuiſſe ſcurram docet Seneca in controuerſiis his uerbis Gorgonius fuit Buteonis auditor:poſtea ſcholæ ſucceſſor uocis obtuſæ ſed pugnaciſſimæ : cui Barrhus ſcurra rem uenuſtiſſimam dixit:Centum raucorum uoces habes. Vt equis præcurreret albis:ut uehementia maledicentiæ. Siſennam & Barrhum præcederet:ſumpta metaphora a triumphantibus qui quadrigis albis uehuntur quaſi qui in eo maledicentiæ genere triumpharet ut uictor. Nil conuenit : ideſt poſtquam inter eos nulla eſt morum congruentia & in omnibus rebus ſumma animorum diſſenſione aguntur: ac per hoc inimici acerrimi ſunt. Hoc & enim ſunt omnes iure moleſti.Illi inquit qui inter ſe bella gerunt quanto fortiores ſunt tanto inter ſe acrius contendunt:ut per hoc oſtendat utrũq; Rupilium & Perſium ſumma animi pertinacia contendiſſe:quum uterq; durus & pertinax eſſet.Ordo eſt.Et enim omnes illi quibus bellum aduerſum accidit hoc ideſt tanto ſunt moleſti iure quo:ideſt quanto fortes ſunt.Idque probat exemplo Hectoris & Achillis:qui quum uiribus pariter animi plurimum ualerent exitiali inter ſe odio contenderũt: donec Hector ab Achille interemptus eſt:& circum ſepulchrum ut tradit Homerus patrocli:ut alii uero circum muros troiæ tactus fuit bigis alligatus:calcaneis neruo bubulo traiectis. Duo ſi diſcordia uexet:Si diſcordia inquit uexet duos inertes:aut bellum incidat duobus imparibus ut Diomedi incidit cum glauco lycio cito contentio finietur cedente inferiore & ultro mittente munera. Duo:pro duos. Virgi.Si duo præterea tales idæa tuliſſet. Vt Diomedi cum lycio glauco:Glaucus lycius Hippolochi filius & Diomedes Tidei quum in medium amborum exercituum ut inuicem confligerent proceſſiſſent:iamq; ad ictum ſe uterq; aptaret:Diomedes interrogauit glaucum quis eſſet:demum quum inter maiores ſuos ueterem mutuamq; neceſſitudinem extitiſſe cognouiſſet:debemus inquit hanc neceſſitudinẽ inter nos cuſtodire : Et domi tuæ ſit hoſpitium mihi & tibi meæ:quotiens aũt me in lyciam:aut te argos uenire continget atq; ut cæteri intelligant inter nos hoſpitii neceſſitudinem intercedere:armaturam inuicẽm permutemus . Hæc ubi dixit: de ſua uterq; biga deſcendit conſertiſq; manibus mutuam fidem dant dehinc inter ſe arma permutant . Glaucus aurea:quæ centum bobus(Iuppiter enim homini mẽtem eripuit)Diomedes ferrea quæ nouem bobus taxabatur.unde ex hac tam impari armorum permutatiõe Glaucus ſtupidus & demens eſt iudicatus Diomedes uero ſolers & aſtutus.quum ille iacturã fecerit:hic lucrum:unde eos diſpares appellat poeta. Et hinc ortum eſt prouerbium apud Græcos Diomedis & Glauci pmutatio quotiens uolũt ſignificare inæqualem cõmutationem:hoc eſt quum deteriora pro melioribus reddita ſunt. Rupili & Perſi par pugnat. Ioculariter contentionẽ horum refert quaſi gladiatoriã pugnã. Bruto prætore tenente Aſiam. De.M.Bruto Cæſaris interfectore uidetur Horatius intelligere q in Aſiam poſt cædẽ Cæſaris p̄tor a ſenatu miſſus fuerat:unde in ſequentibus ait eũ cõſueuiſſe tollere reges. Aſiã ditem:odorũ:rerumq; pcioſarum copioſam & fertilem.

Cũ bitho Bacchius:Bithus & Bacchius gladiatores nobiliſſimi illis tpibus fuerũt qui cũ multos auctore Porphyrione interemiſſent cõmiſſi inter ſe mutuis uulneribus cõciderunt. Compoſitus:collatus: nam gladiatores cõponi dicunt:quũ ad dimicandũ cõparant in agone arenario. Ordo autem eſt:ut Bacchius cõpoſitus cũ Bitho nõ melius.ſ.pugnet. In ius:in iudicium:nã dictũ eſt ſupra lites moleſtas fuiſſe inter eos. Ab oĩ cõuentu:ab oĩbus qui conuenerãt. Appellat comites.ſ.Bruti:qui in conſilio eius erãt. Oportune aũt laudans Brutũ & comites eius ſoli & ſtellis ſalubribus cõparat excepto Ruptilio rege: quẽ ſtellã canicularẽ appellat:cuius exortu:ut ſupiore ſatyra diximus ſolis uapores incendunt.uma in cellis fluctuant canes eo ſpacio maxime in rabiẽ agunt. Inuiſum ſydus agricolis ob ardorẽ intolerabilẽ. Rubeat flumen ut hybernũ.Horatio inqt Perſi:eo impetu ferebat quo torrens deſcẽdẽs ex loco abrupto & p̃cipiti:quo rara ſecuris fert pp altitudinẽ: nã non facile itur ad ea loca ad cædendũ ligna quæ nimis abruta celſaq; ſint. Tũ p̃neſtin⁹ ſalſo multumq; fluenti.Quũ Perſius inqt acerbis Rupiliũ cõuiciis affeciſſet:ipſe Rupilius cõtra in eũ conuicia regerit.non minus peruicax q̃ uindemiator:q oĩno uiatori non cedit cõuiciis appellanti illũ cucullũ.Nã ruſtici circa uiam arbuſta uindemiãtes a uiatoribus in deriſum & cõtẽptũ cuculli appellant.uindemiatores uero tali cõuicio ꝓuocati tãta uerboꝝ amaritudine eos ꝓſequunt: ut uiatores eis cedant cõtenti eos cucullos iteꝝ atq; iterũ appellaſſe:quæ cõſuetudo adhuc ſeruat per totũ fere tractũ cãpaniæ:ut mutuis ſe couuitiis uindemiatores & uiatores lancinent. Regerit: remittit & cõtra gerit. Cõuicia expreſſa: deprõpta & ꝓlata:quo more muſtũ ex uua exprimit: oĩaq; p

Arbuſtũ trãſlationẽ a uindemiatore dicta ſunt. Arbuſto ſalſo & fluenti:ſubaudi extrinſecus ex:ut ſit ex arbuſto.i.pectore allegoricos.Eſt aũt arbuſtũ ager cõſitus uitibus cum arboribus:uineã uero ſiue uinetũ agrũ dicimus uitibus tm̃ cõſitũ ſine arboribus.Lege Pli.& Col. & cæteros q de re ru. ſcripſerunt. Salſo:amaro & maledico. Fluenti,copioſo & abũdãti. Durus uindemiator:ut durus uindemiator. Cui ſæpe uiator ceſſiſſet:cui oportuit uiatorẽ ſæpe ceſſiſſe cõpellantẽ eũ iteꝝ atq; iteꝝ

Compoſítus melíus cũ Bítho Bacchius:ín ius
Acres cõcurrunt:magnum ſpectaculũ uterq;.
Perſius exponit cauſam .ridetur ab omni
Conuentu. laudat Brutum:laudatq; cohortẽ,
SolẽAſiæ brutum appellat.Stellaſq; ſalubres
Appellat comites:excepto Rege: canem illũ
Inuiſum Agrícolis ſydus ueniſſe:ruebat
Flumen ut hybernum:fertur quo rara ſecuris.
Tum prænestinus ſalſo:multumq; fluenti
Expreſſa arbuſto regerit conuitia:durus
Víndemiator:& inuictus:cuí ſæpe uiator
Ceſſiſſet: magna compellans uoce cucullum.
At Græcus :poſtq̃ eſt Italo perſuſus aceto:
Perſius exclamat:per magnos brute deos te
Oro quí reges conſueris tollere:cur non
Hũc regẽ iugulas? operꝫ hoc (míhi crede) tuo (rũ eſt.

SERMO .VIII.

OLím truncus erã ficulnus:inutíle lígnum:
Cum faber incertus ſcãnum:faceret ne Príapum:
Maluíteſſe deum:deus inde ego furum:auiumq;

Cucullum cucullũ:hocq; pendet ex uetere illa cõſuetudine:quã Plini.refert lib.xviii.cap.xxvi.his uerbis. Dum ſciat inde natam exprobrationem fœdam putantiũ uites per imitationem cantus alitis tẽporaniæ quã cucullũ uocant.Dedecus.n.habetur opprobriumq; meritũ falcem ab illa uolucre in uitæ depræhẽdi:ut ob id petulãtiæ ſales etiam cum primo uere ludant. At græcus poſtq̃ eſt.Poſtq̃ inqt Perſius græcus repercuſſus eſt acrib⁹ conuiciis Rupilii exclamat per magnos Brute deos te oro:qui reges tollere cõſueueris:cur nõ hũc regẽ iugulas:urbaniſſimus locus quia Tarquinius ſupbus per Iunium Brutũ in exilium actus eſt &.C. Cæſar qui rep. occupauerat per.M.Brutum in ſenatu interemptus fuit quaſi nomen regum bruto infeſtũ eſſet: ergo iocãs in nomen regis rupilii ait o Brute ſequere generis tui gloriam & hunc rupilium regem interfice.

OLim trumcus eram ficulnus inutile lignum.Stulta antiquitas priapum ualde mentulatum ut uinearum hortorumq; cuſtodẽ ſumma ueneratione coluit:qui ab iis fures aueſq; arceret: Cui deo ſacra cum riſu & ioco fiunt ſicuti etiã Dionyſio p̃ri. Nã antiqui fabulãtur eum filium fuiſſe Dionyſii & ueneris ea rõne q̃ qui uino indulgeant ſint natura ad uenerẽ ꝓmptiores. Aſſerunt nõnulli priſcos illos cũ uellent hoĩum pudenda occultius noĩare priapum dixiſſe. Lege Diodoꝝ in quinto: Itaq; eũ poſitum in hortis extra portã exquilinã anteq̃ locus ædificiis occuparet Inducit conquerentẽ maius ſibi negotium eſſe ad hortos cuſtodiendos a mulieribus ueneficis quæ tpe nocturno inde mortuoꝝ oſſa ad ueneficia colligebant q̃ a furibus aut auibus quæ ſemina cõſumunt. Senſus eſt. Olim erã trũcus ficulnus: quum faber incertus eſſet an ex me ſcamnum an priapũ:hoc eſt ſtatuam Priapi faceret:uerum maluit ex me ſtatuam fieri. Verũ illud attendendũ eſt a poeta derideri hoĩum uanitatem:qui putent fures tam ſtultos eſſe ut Priapi tentiginem timeant:quũ aues ipſæ quas terrore ſaleis aut inguinis abigi exiſtimant: ſimulacris ſabre fa-

Ficulnus ctis:ideſt hominum plane ſimilibus inſideant: nidificent: inquinent. Ficulnus eodem modo dicitur ficulnus a fico quo eolurnus a corylo:licet etiam legamus apud probatos auctores ficulneus:ſicut ſalignus & ſaligneus. Inutile lignum:expoſitio eſt:Inutile autem merito dixit:quia materia eſt nullis fabricis idonea.

Quum faber incertus:ſubaudi eſſet. Deus inde ego furum auiũq; maxima formido:ſubaudi factus ſum.

Nam fures

Ná fures dextra coercet: dextra.n.falce armať. Nouis hortis: nouos hortos iõ appellat ꝙ quũ regio exquilina prius uacaret ſepulchris Mecœnas primus in ea hortos ob ſalubritaté loci ſibi cõſtituit. Nouis: recens cõſtitutis & ſatis: tunc enim aues abigẽdæ ſunt ne ſemina abſumant. Huc: in hanc regionem exquilinam.
Conſeruus: ibi.n.hoium uilium & ſeruoꝝ corpora ſepeliebantur. Conſerui.n. dicuntur ſerui qui ſub eodẽ dño ſunt: ſicuti condiſcipuli qui ſub eodẽ magiſtro. Cõmilitones qui ſub eodem imperatore. Locabat.ſ.libitinariis. Eiecta cellis anguſtis: elata ex anguſtis & pauperibus domicilis. Arca uili. Sandupila. Stabat: Conſerui

Maxima formído.nam fures dextra coercet:
Obſcœnoq; ruber porrectus ab inguine pal⁹:
Aſt importunas uolucres in uertice arundo
Terret fixa: uetatq; nouis cõſidere in hortis.
Huc prius anguſtis eiecta cadauera cellis
Conſeruus uili portanda locabat in arca.
Hoc miſeræ plebi ſtabat cõmune ſepulchrũ:
Pantolabo ſcurræ: Nomentanoq; nepoti
Mille pedes in fronte: trecentos cipus in agrũ
Hic dabat: hæredes monimẽtũ ne ſequerẽtur.
Nunc licet æſquiliis habitare ſalubribus: atq;
Aggere in aprico ſpaciari: quo modo triſtes
Albis informem ſpectabant oſſibus agrum
Cum mihi non tantum fureſq; feræq; ſuetæ
Hunc uexare locum: curæ ſunt: atq; labori.
Q uãtũ: carminibus quę uerſant: atq; uenenis
Humanos animos: has nullo perdere poſſum:
Nec ꝓhibere mõ: Simulac uaga Luna decoꝝ
Proculit os: quin oſſa legãt: herbaſq; nocẽtes.
Vidi egomet nigra ſuccinctam uadere palla
Canidiam pedibus nudis: paſſoq; capillo
Cũ Sagaua maiore ululantem (pallor utraſq;
Fecerat horrendas aſpectu) ſcalpere terram
Vnguibus: & pullã diuellere mordicus agnã
Cœperunt. cruor in foſſam cõfuſus: ut inde
Manes elicerent: animas reſponſa daturas.

uagabat deſtinatum erat. Miſeræ plebi: plebeis & pauperibus quales erant pantolabus ſcurra & nomentanus nepos: hæc.n. regio publicas hẽbat uſtrinas. Mãlius uerna trans tiberim ex ingenuis auctore porphyrione parentibus natus eſt: q quũ per gulam multas pecunias abſumpſiſſet panto- pantolab⁹
labus eſt cognominatus: quaſi oia capiens: παν enim omne. λαβων capiens ꝙ a multis pecuniam mutuam capiebat: qui q̃uis multis uitiis teneretur: tamen multis erat domeſticus & notus: eorumq; menſas ut ſcurra ſequebatur. Dicũtur enim ſcurræ qui menſas nobiliũ ſequuntur a ſequẽdo. Caſſius Nomentanus aũt fuit prodigus q omnia bona ſua per luxũ diſſipauit: unde elegãter poeta dicit eis monumentũ fuiſſe apud exquilias: q̃a priuatum locum habere non poterant omnibus bonis ſuis abſumptis. Huius autem Caſſii Nomẽtani: quem propter prodigam uitã nepotem appellauit: ſæpe in ſatyris meminit: ſed copioſe in ſatyra Sic raro ſcribis. Mille pedes i fronte trecẽtos cipus in agrum Hic dabat. In hoc loco inqt: hoc ẽ in exquiliis: ut hic aduerbium non pronomen accipias Cipus hoc eſt ſepulcrum dabat mille pedes in fronte: & trecentos in agꝛ: ut deſcriptio ſit Lõgitudinis & latitudinis monumẽti publici. monumentis enim inſcribi ſolet quot pedes in fronte & quot in agris habeant: ne heredes ea ſequantur: quo corpora mortuorum ſuorum inferant: unde in marmore. Legimus in urbe noſtra inciſa hæc uerba Loc. Sepulc. Q. Sulpici Marcelliani in fronte. p.xii. De ratione faciendi ſepulchra multa ſcribit: Cicero in ſecundo libro de legibus. Vetat Plato ex agro culto: Eoue qui coli poſſit ullam partem ſumi ſepulchro. Sed quæ natura agri tantum modo efficere poſſit ut mortuorum corpora ſine detrimento uiuorum recipiat: ea potiſſimum ut compleatur. Quæ autem terra fruges ferre: & ut mater cibos ſuppeditare poſſit eam nequis nobis minuat neue uiuis neue mortuis. optimo iure ſepulchrum publice datum eſt. Nunc licet exquiliis habitare. Exquiliæ inquit ubi publica humilium hominum erant monumenta ſalubres factæ ſunt conſtitutis ibi ad amœnitatem hortis a mecœnate. Quo: in quo. Modo: pauloante. Triſtes: Eclypſis eſt manifeſtiſſima: intelligendum enim eſt homines. Agrum informem: fœdum aſpectu oſſibus mortuorum in eo albicantibus. Quum mihi non tantum. Ordo eſt. Quum fures & feræ ſuetæ uexare hunc locum non tantum ſunt mihi curæ quantum ueneficæ mulieres: quæ uerſant animos humanos carminibus atque uenenis. Fures: qui pomis & oleribus inſidiantur. Feræ: quæ oſſibus mortuorum. Nec prohibere. Ordo eſt. Nullo modo poſſum prohibere has quin legant oſſa & herbas nocentes ſimulac luna uaga protulit os. Simulac: poſtquam. Canidiam. Hæc eſt illa Canidia neapolitana uenefica de qua ſæpe meminit in Epodo: ut illic. Canidia breuibus implicata uiperis Crines & incomptum caput iubet ſepulcris caprificos erutas & reliqua: Et in ſatyra: Sunt quibus in ſatyra Canidia Albuti quibus eſt inimica uenenum: & cætera. eam inſectatur ut ueneficam. Cum ſagana maiore. Porphyrio ſcribit hanc libertã fuiſſe Põpeii ſenatoris qui a triũuiris eſt ꝓſcriptus. Sed quũ dicat maiorem: neceſſe eſt intelligamus ei ſororem fuiſſe minorẽ ſe: aut fuiſſe & aliam ſaganã illis tꝑibus minorẽ hac uel ætate: uel natalibus uel cenſu uel ueneficiorum artificio. Scalpere: effodere. Pullam: nigrã. Virgilius. pullos
Ne maculis infuſcet uellera pullis. Suetonis in Auguſto. Sanxit nequis pullatorum in media ſederet cauea. Pullulare
Iuuenalis: Pullati proceres. pullum etiam dicimus nouellum: Horatius: Gaudeat pulla magis atque myrto: unde etiam dicimus arbores pullulare quum ramos nouellos exerunt. Confuſus: ſubaudi extrinſecus eſt.
Manes: expoſitiue animas. Manes enim auctore Apuleio dicuntur animæ quũ e corpore humano exiuere. Manes

Lanea & effigies erat:altera cerea.maior
Lanea:quæ pœnis compeſceret inferiorem.
Cerea ſuppliciter ſtabat ſeruilibus.utque
Iã peritura:modis.Hecaten uocat altera:ſæuã
Altera Tiſiphonen:ſerpentes: atque uideres
Infernas errare canes:Lunamque rubentem.
Ne foret his teſtis.poſt magna latere ſepulcra.
Mentior at ſiqͣ: merdis caput inquiner albis
Coruorũ:atq; in me ueniat mictũ:atq; cacatũ
Iulius:& fragilis pediatia:furque Voranus.
Singula qd mẽorẽ:quo pacto alterna loqͣntes
Vmbræ cũ ſagana reſonarent triſte: & acutũ?
Vtque lupi barbam uariæ cum dente colubræ
Abdiderint furtim terris? & imagine cerea
Largior arſerit ignis? & ut non teſtis inultus
Horruerim uoces furiarum:& acta duarum
Nã:diſploſa ſonat quantum ueſica:& pepedi
Diffiſſa nate ficus:at illæ currere in Vrbem:
Canidiæ dentes: altum ſaganæ caliendrum
Excidere:atq; herbas: atq; incantata lacertis
Vincula:cum magno riſuq; iocoq; uideres.

Lanea & effigies.Ordo eſt.Effigies lanea erat & altera cerea. Maior lanea. Oſtendit eas ita fuiſſe formatas ut lanea ſupplicium uideretur ſumere de cerea. Suppliciter ſtabat.Ordo eſt.Stabat cerea ſuppliciter modis ſeruilibus.& ut iam peritura. Modis ſeruilibus:quo modo ſtant ſerui ante dominũ uerbera expectãtes.
Et iam peritura:ut quæ iam expectant mortem. Hecaten uocat : hoc eſt Proſerpinam quam antiqui uidentur appellaſſe a centum poteſtatibus:quas ei tribuebant:hecaton enim centum ſignificat : unde eſt illud Virgilii in ſexto. Voce uocans hecaten cæloq; hereboq; potentem:ubi dicit Seruius ita dictam eſſe aut q͞ cẽtum uictimis placetur:prout Menelaus cõſtituit aut q͞ cẽtũ annos errare faciat:inſepultos. Theſiphonen.unã ex tribus furiis infernalibus. Serpentes atq;:Ordo eſt.uideres ſerpentes atq; canes infernas errare. Lunãq; rubentem.Ordo eſt. Videres lunam rubẽtẽ latere poſt magna ſepulchra ne foret teſtis his:ne hæc inſpiciendo: macularetur. Iulius & fragilis pediacia: Hos noĩat ut iſames.Nã pediacius:ut ſcribit Porphyrio eques Roman⁹ hõeſto p̃rimõio diſſipato & caſtitate corpis amiſerat & indulgẽtia parẽtũ mollis euaſerat:ut oẽm libidinẽ cum uoluptate pateret͛:propter qđ Hora. fœminino gñe pediaciam nõ pediaciũ appellauit:ob eãdẽ cauſam & fragilẽ dixit & mollẽ. Voranus aũt.Q .Luctatii Catuli libertus oĩ loco oĩ tempore furaciſſim⁹ fuiſſe dicit͛. De quo ẽt illud tradit͛:quũ dep̃henſus a nummulario eſſet: cuius de mẽſa nummos ſubtractos in calceos ſibi inſerſerat:q̃dam iocans belle ingt ſi te nummularius ille exchalciaret cũ aſpiratione.ſ.primæ ſyllabæ:ſimul ut chalcõ ideſt æs ablatũ calciamẽto obiiceret. Abdiderint.deſoderint. Ignis largior huberior & copioſior. Imagine cerea: p̃pter imaginẽ ceream. Verſus eſt Hypmeter ſicut illud Vir.Hæc finis fandi ſolio quum Iuppiter aurec. Et Iuue.ueniet qui pulmentaria cõdiat. Teſtis nõ inultus.i.qui ultionẽ de eis ſumpſerim. Duarum furiaꝝ:duas appellat furias ipſas ueneficas.
Nã diſploſa. Ordo eſt.Nã ego ficus pepedi diſſiſa nate quãtũ ueſica diſploſa ſonat:ut ſit ſenſus. Ego ficus.i.qui ex fico factus ſum Priapus tanto crepitu pepedi:quantum ſonat ueſica cũ exp̃ſſiõe rumpitur. Diſploſa rupta.tractum a plauſu qui ſit ex colliſiõe utriuſq; manus:unde Ci. in primo officioꝝ appellat ſniam exploſam Ariſtonis pyrronis & herili:hoc eſt magno ſtrepitu electam. Diffiſſa:diſciſſa a findor. Canidiæ dẽtes. Ordo eſt. Videres dentes Canidiæ excidere & altũ caliẽdaꝝ Saganæ:atq; herbas & uincula incantata excidere lacertis:ut uerbũ excidere reuocet͛. Iocat͛
Caliendrũ aũt in has quaſi altera dentibus appoſitis uti ſolita ſit:altera gibboſa fuerit. Altum caliendrum. Dicit͛ ornatus capitis mulierum:ſiue ut ſentit porphyrio ſuppoſitus crinis:quẽ galericũ & p̃ diminutionẽ galericulũ appellant quo pro naturalibus capillis utebant͛. Vincula.licia ex diuerſis coloribus:quæ incantationibus adhibentur:ut amantium mentes non aliter implicentur:q̃ iis ſtamen implicari ſolet:unde eſt illa incantatio apud Virgilium in bucolicis. Terna tibi hæc primum triplici diuerſa colore Licia circundo: & paulo infra Necte tribus nodis ternos amarylli colores:Necte Amarylli modo & Veneris die uincula necto. Incãtata:ualde cantata:hoc eſt:quæ ipſe ualde incantauerant.

SERMO .IX.

IBam forte uia ſacra: ſicut meus eſt mos:
Neſcio quid meditans nugarũ: totus in illis.
Accurrit q̃dã notus mihi, nomine tantum:

IBam forte uia. Hoc ſermone connumerate incedentẽ uia ſacra incidiſſe in hoĩem moleſtum & garrulum a quo ſe auellere non potuiſſet niſi aduerſarius eius ſuperueniſſet:a quo uadimonium ei dictum fuit. Et totam hanc ſatyram dramatico charactere alterno ſermone uariat. Via ſacra.
Via ſacra, In urbe roma uia fuit dicta ſacra:q͞ in ea fœdus ictum ſit inter Romulum & Titum Tatium
Nugæ regem Sabinorum. Neſcio quid meditans nugarum:uerecundæ poetæ ſolent uerſus ſuos nugas appellare. Martialis. Mercari noſtras ſi te piget urbice nugas. Et idem Tu ne potes dulces ingrate relinquere nugas?
Meditans:mente pertractans. Sicut meus eſt mos:ut mediter ſcilicet:unde eſt illud ante. Hæc ego mecum compreſſis agito labris. Totus in illis: ſubaudi extrinſecus eram uerſabar aut aliquid tale. Notus mihi nomine tantum. Sermo prouerbialis per quem tenuem quandam & uulgarem notitiam ſignificamus.

Arrepta

Arrepta manu.Ordo eſt.Quid rerũ agis o dulciſſime. Suauiter: ſubaudi a ſuperiore ago. Vt nunc eſt. ſubaudi extrinſecus conditio tempoꝝ aut aliquid tale. Hic:pro tunc. Hoc:hac re q̃ doctus ſis. Miſere: ualde Terentius.Eam miſere amat. Ire:ſtilus hiſtoricus pro ibam:& ſic conſiſtere conſiſtebam.Dicere dicebam. O te bolane cerebri Felicem aiebam Tacitus.Ego inqoit tacitus hoc eſt mecũ aiebam Bolanum felicem:fuiſſe qui adeo liber fuit:ut nullius ineptias ferret qn qđ de eo ſentiret:ſtatim in eum diceret: eũ igitur felicem appellat q̃ oĩa libere diceret quæ de aliquo ſentiret quaſi ſe ipſum dãnans qoi tam libere non loquatur. Ordo aũt eſt.Ego tacitus aiebam te felicem cerebri o Bolanæ:uideturq̃ hæc ſuſpiratio ſumpta ex dicto illo Ciceronis:o te felicẽ Marce portia quo tẽ improbam petere nemo audet. Tacitus:mecum. Felicem ce.pro felicis cerebri:dictum ſicut illud Plinii in ſeptimo uerſutus ingenii mango. Quũ quidlibet ille garru.Ordo eſt & ſenſus.Ille inqt tu cupis miſere abire ut illi nil reſpondebã:quũ ille garriret quidlibet: uicos orbẽ laudaret. Vt:poſtq̃. Miſere:ualde ut ſupra. Hic Miſeræ

Iamdudum uideo.i.ſentio. Nihil eſt opus circũagi:uerba Horatii. Longe cubat.i.iacet ægrotus. Prope Cæſa.hor. Si ſunt horti quos Iulius Cæſar circa tiberim publice populo reliqt teſtamento. Nil habeo quod agam:uerba garruli.

Sequar te:comitabor te. Demitto auriculas: uenuſta ſimilitudo:aſini enim nimis onuſti ſolẽt aures demittere. Inique mentis: impatiẽter ferentis:unde contra dicimus aĩo æquo fero hoc ẽ patienti. Si bene me noui:ſeipſum cõmendet a doctrina bonis animi:ut oſtendat ſe dignum eſſe amicitia eius. Eſt.n.ſenſus. Niſi cõſcientia uirtutis meæ me fallit nihil habes q̃re ploris facias uiſcum aut uariũ amicos tuos.De uiſco diceſ ifra. Varius aũt poeta fuit tragicus & elegiacus Virgilii icontubernalis.De quo in odis Horatius.ſcriberis Vario fortis & hoſtium Victor. Et in ſeq̃nti ſatyra:ut nemo Varius docit. Varrus autẽ dux fuit exercitus de quo Virgi.in bucco.Nãq̃ ſoper tibi eront qui dicere laudes Varre tuas cupiant: & triſtia condere bella:magnæ auctoritatis fuit apud Auguſtũ:a quo miſſus in germaniam cum tribus legionibus legatiſq̃ & auxiliis oĩbus cæſis interiit.De uario etiam ſuperioribus ſatyris meminit. Quis membra mouere mollius:ridicule ſe laodat ab iis quæ ad doctrinã non attinent:uſi imperitum ſatis atq̃ importunum hoiem ſe eſſe oſtẽdit. Mouere membra:ſaltare. Inoideat qđ Hermogenes ego canto.Ordo eſt:Ego cãto q̃ & Hermogenes inuideat.Eleganter occaſionẽ inuenit flagellãdi Hermogenem tigelliũ: quem ſæpe ut incõſtantẽ notat. Viſcum Varius

Arreptaq̃ manu:qđ agis dulciſſime rerum?
Suauiter:ut nũc ẽ.in qua? & cupio oĩa queuis.
Cum aſſectaretur:nũquid uis occupo? at ille
Noris nos? inqt docti ſumus:hic ego pluris
Hoc inq̃ mihi eris.miſere diſcedere quærens
Ire modo ocyus:interdũ conſiſtere:in aurem
Dicere neſcio quid puero:cum ſudor ad imos
Manaret talos.o te bolane cerebri
Felicem aiebam tacitus:cum quidlibet ille
Garriret:uicos:urbem laudaret:ut illi
Nil reſpondebam:miſere cupis inquit abire
Iãdudum uideo:ſed nil agis:uſq̃ tenebo:
Perſeq̃r hinc.quo nũc iter ẽ tibi.nil opus eſt te
Circumagi:quendã uolo uiſere:non tibi notũ
Trãs tyberi:lõge cubat is ꝓpe cęſaris hortos:
Nil habeo:qđ aga:& non ſũ piger.uſq̃ ſeq̃r te:
Demitto auriculas:ut inique mentis aſellus:
Cum grauius dorſo ſubiit onus: incipit ille.
Si bene me noui.non uiſcum pluris amicum
Nõ uariũ facies.nam quis me ſcribere pluris
Aut citius poſſit uerſus? quis membra mouere
Mollꝰ? inuideat qđ & hermogenes:ego cãto:
Interpellandi locus hic erat.eſt tibi mater?
Cognati? qs te ſaluo ẽ opus? haud mihi q̃ſq̃:
Omnes compoſui:felices nunc ego reſto.
Conficemanq̃ inſtat fatum mihi triſte:ſabella
Quod puero cecinit diuina mota anus urna.
Hũc neq̃ dira uenẽa: nec hoſticꝰ auferet enſis
Nec laterꝝ dolor:aut tuſſis:nec tarda podagra.
Garrulus hunc quãdo cõſumet cũq̃:loquaces
Si ſapiat uitet:ſimulac adoleuerit ætas.

Eſt tibi mater:uerba Horatii interrogãtis illũ. Haud mihi quiſq̃:hoc garrulus dicit:ſubaudi extrinſecus eſt. Oẽs cõpo.Oẽs in urnis cõdidi & ſepeliui. Felices:hoc ex pſona Horatii appellãtis:ſed tacite felices eos qbꝰ cõtigerit mortis bñficio euitare tã moleſtũ hoiem. Nũc ego reſto:Confice.Adhuc ex Horatii pſona tacite loq̃ntis:ut dicat ſe ſuper eſſe quem occidat p importunã garrulitatẽ. Nãq̃ inſtat fatum.Sibi dicit Horatius inſtare fatum.quod Sabella natiõe nutrix ſortilega pdixerat ducta ſorte ex urna.Sabelli aũt ſunt auctoribus Sempronio & Catone de originibus ꝓles Sabinorom ut nomen eſt argumento.Sabini aũt ſcribit Strabo in q̃nto populi ſunt inter latinos & ombros. Fatũ.hoc loco exitiũ & mors:Iuuenalis.Cũ quo uere locuturi fatum pendebat amici. Sabelli Sabini

Puero.ſ.mihi:ideſt quũ puer eſſem. Diuina mota anus urna:Hypallage eſt:ut ſit anus diuina mota urna.

Diuina:ſortilega:Saga. Hunc neq̃ dira uenena:Hæc uerba ſunt ſortilegæ prædicentis fatum Horatii.

Dolor laterum:Latine dixit:quod græci pleuritida appellant:unde pleuretici qui tali laterum dolore afficiuntur. πλευρὰ enim græce latus ſignificat latine. Tarda podagra.ab effectu dictom: nam tarde podagrici incedũt. podagra:dicitur a pedum infeſtatione: πους enim pedem: ἄγρα prædam ſignificat & capturã eo q̃ pedes prædetur:& caput. Quando conſumet cunq̃:facta eſt Tmeſis:ut ſit quandocunq̃.i.aliquãdo. pleuritis podagra Tmeſis

Loquaces ſi ſapiat uitet:uerba ſunt ſortilegæ monentis ut ſibi caueat a garrulis. Simulatq̃:poſtquam.

Ventum erat ad ueſte:ſubaudi ædem:aut quid tale:Amant neſcio quomodo eclypſim in relatione ſui lo-
Vadatus
ca ſacra.unde & Terentius ait in Adelphis ubi ad Dianæ ueneris. Vadato:ideſt qui eũ in ius citauerat:Eſt enim uadari idem quod citare in ius:unde Plautus in Curculione. Vbi tu es qui me uadatus es uadimoniis Venereis:hoc eſt qui me citaſti citatiõibus Venereis? Perdere litem:pro perdebat:ſtilus hiſtoricus. Si me amas inquit:hoc ex garrulo rogante Horatium ut ſibi adſit in iudicio. Inteream ſi:uerba Horatii ſe excu-
Res
ſantis. Dubius ſum quid faciam inquit: uerba garruli. An rem:an litem. Me ſodes:Horatius. Ego ſequor.ſ.iter meum:aut quod melius eſt eum:nam dixit eum præcedere. Vt: pro quandoquidem.

Durum eſt contendere cum uictore:tam paica ee. Mecœnas quomõ. Ordo ẽ & ſenſus. Hic: ſcilicet garrulus repetit quomodo Mecœnas te-cum ſubaudi agit. Paucorum hoĩum:hoc dicit Mecœnatẽ eẽ paucorum hominum: hoc eſt qui cõſuetudine: tãtum doctorum & ſapientum qui pauci ſunt delectetur : unde & Teren. in eunu. ſic Homo eſt perpaucorum hominum. Antiqui eñi paucos ſapientes dixere. Imperitos autem multitudinem & numerum:unde alibi poeta in epiſtolis. Nos numerus ſumus & fruges conſumere nati:unde Lucianus. τογαρ τοις πολλοις αρεσκιν τοις σοφοις εςιν απαρεσκιν.i. multis.n. placere: eſt ſapientibus diſplicere. Dexterius:ſubaudi te qui tanti uiri gratiam inieris. Haberes magnũ adiutorem.i. haberes apud Mecœnatem qui tueretur partes tuas ſi me ei tradere uelles. Ferre ſecundas.ſ. partes poſt te. Tradere.ſ. Mecœnati. Ordo eſt. Diſpeream ni ſubmoſſes omnes ſi uelles tradere hunc hominẽ.ſcilicet Mecœnati:hoc eſt conciliare : dicticos autem dicit hunc hominem. Eleganter poeta expreſſit prauã & deteſtabilem uiuendi rationem eorum qui in domiciliis potentiorum uerſantes ſtudent cæteris per delatiões eiectis ſoli dominis placere. Non iſto:uerba Horatii. Hic:in domo Mecœnatis. Eſt locus uni Cuiq; ſuus:facta eſt Tmeſis:diuiſa ẽ enim una pars orationis in duos uerſus more antiquo ut in poetica. Quãto molimine circũ Spectam⁹,

Magnum narras:ex perſona garruli. Atqui ſic habet:ex pſona Horatii. Accendis:garrulus loquitur. Expugnabis:uinces : obtinebis ab eo modo uelis. Quæ tua uirtus:q̃lis eſt uirtus tua aut p ea uirtute quæ tua eſt:eſt aũt elegans locutio:qua non ſolum poetæ ſed & oratores utunẽ. Ouidius. Quæ ueſtra libido ẽ. Eſſe peregrino captus amore potes. Sulpitius in epiſtola qua conſolatur Ciceronẽ de obitu filiæ ſic ait. Qui illius in te amor fuit pietaſq; in oẽs ſuos:hoc certe te facere illa non uult:hoc eſt pro eo amore qui amor illius fuit in te. Eo q. expugnabis inqt eũ:tibiq; aliquantulum elaborandũ erit:eo q difficiliores hẽt primos aditus:ſed poſtea faciliorem ſe præbebit. Haud mihi deero:uerba ſunt adhuc garruli. Deducã:comitabor.ſ. Mecœnatẽ. Ecce fuſcus Ariſtius Occurrit. Fuſcus Ariſtius præſtãtiſſimus grãmaticus illo tpe & amicus Horatii fuit. De quo ſic meminit in epl'is:urbis amatorẽ Fuſcum ſaluere iubemus Ruris amatores hac in re.ſ. una Multũ diſſimiles: ad cætera pene gemelli:comœdiaꝝ ẽt ſcriptor fuit:eius Meminit & in odiſ. Vnde uenis & quo tẽdis rogat & reſpondet. Suauiter mixtum inter ſe & cõfuſum ſermonem interrogãdi & rñdẽdi expreſſit. Vellere:mouere & uellicare. Virgi. in bucco. Quum canerem reges & p̃lia. Cynthius aurum uellit. Lentiſſima:nomen pro aduerbio:ut ſit lentiſſime prẽſare a p̃hẽdo:legi põt & preſſare a premo. Male ſalſus:ualde ſalſus ac per hoc aſtutus deriſor:q̃ſi qui multũ hẽret ſalis & ioci. Nã male ſæpe uſurpatẽ ab Horatio p ualde ut ante in tertio ſermone:& pullũ Male puus Sicui ſilius eſt. Vrere:urebat. Bilis:colera. Certe neſcio q̃d:hoc ex perſona Horatii ad fuſcũ q̃rẽtis cãm aliquã qua ſe ab importuno illo garrulo auellat. Memini bñ: uerba Fuſci.

Ventum erat ad ueſte: quarta iam parte diei
Præterita:& caſu tunc reſpondere uadato
Debebat:quod ni feciſſet perdere litem.
Si me amas:inquit:paulum hic ades. intereã ſi
Aut ualeo ſtare:aut noui ciuilia iura:
Et ꝓpero quo ſcis. dubius ſum:q̃d faciã:inq̃t:
Tene relinquã an rem:me ſodes. nõ faciã ille.
Et præcedere cœpit: ego:ut cõtẽdere durũ eſt
Cũ uictore ſequor:mecœnas quo modo tecũ?
Hic repẽtit paucoꝝ hoĩum: & mẽtis bñ ſanæ:
Nemo dexterius fortuna eſt uſus. haberes
Magnum adiutorem:poſſe qui ferre ſecundas:
Hunc hominem ſi uelles tradere:diſpeream ni
Summoſſes omnes. non iſto uiuimus illic:
Quo tu rere mõ:dom⁹. hac nec purior ulla ẽ:
Nec magis his aliena malis. nil mi officit unq̃
Ditior hic:aut eſt quia doctior. eſt locus uni
Cuiq; ſuus. magnũ narras:uix credibile. atqui
Sic habet. accendis:quare cupiam magis illi
Proximus eẽ. uelis tãtũmodo : quę tua uirtus:
Expugnabis & eſt qui uinci poſſit:eo q
Difficiles adit⁹ primos hẽt. haud mihi deero:
Muneribus ſeruos corrumpam. non: hodie ſi
Excluſus fuero deſiſtam:tempora quæram.
Occurram in triuiis. deducam. nil ſine magno
Vita labore dedit mortalib⁹. hæc dũ agit: ecce
Fuſcus ariſtius occurrit mihi carus:& illum
Qui pulchre noſſet. cõſiſtimus:unde uenis:&
Quo tendis? rogat:& reſpõdet:uellere cœpi:
Et prenſare manu lentiſſima brachia: nutans:
Diſtorquẽs oculos:ut me eriperet. male ſalſus
Ridens diſſimulare. meum iecur urere bilis:
Certe neſcio quid ſecreto uelle loqui te
Aiebas mecum. memini bene:ſed meliori

Hodie

Hodie tricesima ſabbata:Sabbata feriæ ſunt iudæo℞.eo℞.n.lingua ſabbatū quietē ſignificat.Moſes enim Damaſcena paria antiqua repetita mōtem Sinai occupauit: quo ſeptem die℞ ieiunio per deſerta Arabiæ cū populo ſuo fatigatus quum tandē ueniſſet:ſeptimum diem more gentis ſabbatum ideſt diem quietis appellatum in omne æuum ieiunio ſeruauit & quiete: quoniam illa dies famem eis erroremq̧ finierat. De Moſe multa Iuſtinus li.xxxvi.Strabo li.xvi.Cor.Tacitus lib.xxi.Lactantius firmianus lib.iiii.capi.xvii.Qui ſcribit a iudæis iræ atq̧ inuidiæ plenis chriſtum accuſari ꝙ Legem dei per Moſem datam ſolueret. ideſt ꝙ ſabbatis non uacaret operans ſalutem hoium ꝙ circunciſionem uacuefaceret: ꝙ abſtinentiā ſuillæ carnis auferret: a Sabbatis igitur Sabbatarii ſūt appellati:unde Martia.Ieiunia Sabbatario℞. Triceſime exponit Porphyrio triceſima hos eſt lunaria quia uulgares homines ferias ſibi aſſumunt. Senſus aūt eſt: hodie hic mihi dies eſt feriatus ut nbi hodie operam non poſſim dare: nā multi uitā iudaicam ſequebanť. Vin tu curtis iudæis oppedere?ac ſi dicat:nunqd tu iudæorum feſta & religionem contēnis?uerba ſunt fuſci. Curtis:curtos appellat ob præputiū reciſum ex lege Moſis ut dictum eſt ſupra. Nulla iquā religio mihi eſt:uerba Horatii quaſi deos negantis quū nulli religioni addictū ſe dicat. At mi uerba Fuſci. ut ſit At mihi religio eſt:hoc aūt ioculariter facit ne Horatium cupientem auelli ab illo importuno liberet. Sum paulo:ordo eſt: ego unus multorum ſum paulo infirmior:ut ad animi metū & Imbecillitatem referas.nam qui ſic ſunt deos magis metuūt. Huncine ſolem tam nigrum ſurreſſe mihi.Cōqueritur Horatius tacitus tā triſtem ſibi diē illuxiſſe:qui in importunum iſtū inciderit. Nigrū: Infœlicitatis plenum:aduerſum & triſtem.Namq̧ ut ante dictum eſt:perſpicuum eſt apud auctores Nigrum ſæpe uſurpari pro malo:unde Cicero in actione pro Cecinna de teſte Sexto Clodio Phormione.Nec minus niger inquit. nec minus confidens q̄ ille Terentianus phormio. Album uero pro bono & fœlici Perſi.Per me ſint oīa protinus alba. Fugit improbus.ſ.Fuſcus. Sub cultro:ſub garrulo qui ei erat tā quā gladius quo iugulabať.Schema autem eſt prouerbiale:quod in eos dicitur:qui in euidenti periculo deſeruntur:ſumptum a uictima quæ iam ferienda ſub cultro eſt. Caſu:aduerbium eſt. Aduerſarius: qui in ius ut dictum eſt ſupra garrulum citauerat.Quo tu turpiſſime? ſubaudi te recipis cum increpatione:clamoſa. Et licet anteſtari:ſubaudi a ſuperiore eximat & cum interrogatione:petit enim ab Horatio aduerſarius garruli an permittat ſe anteſtari:ideſt teſte uti:nā hæc erat conſuetudo ut ſiquis uadato hoc eſt in ius uocanti non paruiſſet:eius aduerſarius aliquē de præſentibus anteſtaretur:ideſt uteretur teſte. dicebat enim licet ne anteſtari:ſi reſpondebat licet:tunc iniiciebat uadatus manū in eū qui uadimonio nō paruiſſet & ducebat in iudiciū:aliter ſi inieciſſet manum iniuriarum reus conſtituebať:eius cōſuetudinis mentio fit a Plauto in pœnulo his uerbis.Ite in ius:ne moramini:anteſtare me atq̧ duce.Agoraſtocles ait ego te anteſtabor. Plautus itero in perſa.Age ambula in ius Leno:hoc dicit paraſitus.Leno reſpondens ait.Non ne anteſtaris.Paraſitus ait.Tu an ego cauſa carnifex cuiq̄ mortali libero auris atteram? Ego uero oppono auriculam. Ille.n. qui anteſtabatur:auriculam ei ter tangebat dicens memento ꝙ tu mihi in cauſa teſtis eris. Rapit in ius.ſ. garrulum.In ius enim uiolenter eum rapiebat iniecta in eum manu & ceruice aſtricta: unde Iuue. Ceruice aſtricta dominū trahat. Sic me ſeruauit Apollo:hoc eſt forū ipſum Auguſti:ubi ſtatua erat Apollinis eburnea de qua Plinius libro ſeptimo cap.liiii.Expirauit eques romanus ante Apollinem eboreum qui eſt in foro Auguſti De quo foro etiam intellexit Iuue.illic.Sportula deinde forū iuriſq̧ peritus Apollo:ibi enim iudices ſedebant.Quum ergo in foro redderentur iura & eo protractus eſſet garrulus recte ait Horatius ſeruatum ſe eſſe ab Apolline reſpicientem ad ſtatuam eius quæ ibi erat eburnea.

Tempore dicā.hodie triceſima ſabbata. uin tu
Curtis iudæis oppedere? nulla mihi inquam
Religio eſt:at mi:ſum paulo infirmior unus
Multorū:ignoſces.alias loquar: huncine ſolē
Tam nigrū ſurreſſe mihi.fugit īprobus:ac me
Sub cultro linquit.caſu uenit obuius illi
Aduerſarius:& quo turpiſſime? magna
Exclamat uoce. & licet anteſtari ego uero
Oppono auriculā.rapit in ius:clamor utrinq̧.
Vndiq̧ concurſus.ſic me ſeruauit apollo.

SERMO. X.

NEmpe incōpoſito dixi Pede currere uerſus
Lucilli. quis tam Lucilli fautor inepte eſt:
Vt non hoc fateatur:at idem qđ ſale multo

NEmpe incōpoſito dixi pede currere uerſus.Hoc ſermone Horatius reſpōdet iis a quibus inculpatus erat ꝙ uerſus Lucilii dixiſſet eēt duros in eo ſermone qui incipit Eupolis atq̧ Cratinus. Nunc autem dicit ſe non improbaſſe poetam ſed uerſus eius:quos non ſuo ſed ſæculi uitio duros fecit. Quis tam fautor Lucilli.hoc dicit ex quadam animi moleſtia.Nā ut ſcribit Quintilianus quoſdam ita dedito ſibi amatores habuit ut eum omnibus poetis præferre non dubitarent. Tam inepte: tam ſtulte fautor? nam inepte fauemus: quum manifeſta uitia negamus. At idem. Subiectio eſt. Laudantis eum ꝙ libere in uitia hominum inueheretur: ut ſit ſenſus. Licet carmen eius durum ſit exiſtimatum: tamen Laudatur ꝙ multa ut bonitate mores ciuitatis inſectatus ſit. Multo ſale: multis dictis ſalſis & mordacibus: ut quod alimentum eſt corporis ad animi: etiam uolupta-

tem tranſierit:unde Terentius dixit. Qui habet ſalem quod in te eſt. Illud autem ſciendũ ſalem numero ſingulari & ſales numero plurali ſæpe uſurpari eodem ſignificato pro dictis & iocis ſalſis: qui aliquam in ſe habeant amaritudinem. Nec tamẽ hoc tribuens dederim quoq; cætera. Licet inquit Lucillius multos romanorum urbanis ſalibus inſectatus fuerit: ac per hoc mereatur laudari: non tamen ei cætera cõceſſerim: quæ ad perfectum poetam attinent. Dederim: conceſſerim. Nam ſic & Laberi. Si Lucillius inquit Laudandus eſt ꝙ iocis & amaritudine abundet: eodem modo laudandus eſt & Laberius mimographus: nam & is in uerſibus ſuis habet iocos & ſales. Sicq; mira urbanitate utrunque flagellat: quando in reliquis deficiant: quæ ad perfectum poetam conueniũt. Hic Laberi autem eſt Decius Laberius ille eques Romanus qui mimum ſuum egit: donatuſq; eſt quingentis ſextertiis & annulo aureo a Iulio Cæſare: ſeditq; in quattuordecim gradibus theatri. De quo ita ſcribit Seneca libro ſeptimo declamationum. Laberium Diuus Iulius ludis ſuis produxit: demum equeſtri ordini reddidit: quem quum iuſſiſſet ire ſeſſum: omnes equites ita ſe coarctauerunt: ut uenientem non reciperent: fuit autẽ Laberius ſummæ arrogantiæ & maledicentiæ. In ſcæna impotentiã Cæſaris taxauit hoc uerſiculo. Porro quirites libertatem perdidimus: & illo. Neceſſe eſt mul- Mimi. tos timeat: quem multi timent. Mimos: Mimi ex genere comœdiarum ſunt: qui maiore ex parte res laſciuas continent: unde ut ſcribit Valerius libro. ii. Maſſilienſes nullum aditũ mimis in ſcænam dederunt: quod eorum argumẽta maiore ex parte ſtuprorum actus continẽt. ne talia ſpectandi conſuetudo etiam imitandi licentiam ſumeret: dictus autem eſt mimus auctore Diomede grammatico: quaſi ſolus imitetur a uerbo greco μιμεομαι: quod ſignificat imitor: ꝙ etſi alia poemata idem faciant: ſolus tamen id quod commune eſt: quaſi quodam priuilegio poſſideat. Ergo non ſatis eſt. Non ſatis eſt inquit mouere riſum auditori: quamuis in hoc etiam aliqua ſit uirtus: quaſi dicat alia etiam perfecto poetæ eſſe neceſſaria. quæ in ſequentibus commemorat. Diducere rictum auditoris: tunc enim os diducitur & aperitur quum ridet. Rictus autem uſurpatur ab auctoribus: tam in hominibus q̃ in brutis pro ore. Martialis. Rictibus his tauros non eripuere magiſtri. Iuuenalis. Ipſe ad conſpectum cœnæ: diducere rictum Suetus hiat tantum. Eſt breuitate opus ut currat ſententia. Breuitate orationis utendũ eſſe ait: ut cito ſententia finiatur ne defatigetur auditor: unde Cicero in tertio de legibus. Breuitas non modo ſenatoris: ſed etiam oratoris magna laus eſt in ſententia. Eſt enim eloquentiæ uirtus non tantum in eo ut pauca copioſe: ſed etiam ut breuitate multa dicat: unde. M. Cato & Saluſtius laudantur multa paucis abſoluiſſe. Rem autem breuiter ut locupletiſſime docet Cicero narrare poterimus ſi inde incipiemus narrare: unde neceſſe erit: & ſi non ab ultimo initio repetere uolemus: & ſi ſummatim & non particulatim narrabimus: & ſi non ad extremum: ſed uſque eo quo opus erit perſequemur: & ſi non deerrabimus ab eo quod cœperimus exponere. Neu ſe impediat: neu ſe implicet intricet uerbis onerantibus aures laſſas. ne confuſa & longa oratione auditores defatiget. Defendente uicem modo rhetoris atque poetæ. Accidit hoc inquit in poematibus ut opus ſit ſermone plærunque triſti: plærunq; iocoſo qui tribuatur modo uiro graui & diſerto: modo Poetæ: modo urbano & ciuili: ut per hoc colligat ſermone utendum eſſe pro qualitate introductarum perſonarũ: ut aliter inducatur loqui uir grauis & eloquens: q̃ poeta & urbanus. Nam rhetor quum loquitur omnia ſine ulla fictione & ſumma cum grauitate agit: & alius eſt ſermo iuriſconſulti introducti ad loquendum: & alius ruſtici: unde in ſequenti ſermone quũ introducit Trebatium loquentem ei dat uerba iuriſperito conuenientia. Ter uncti tranſnãto tyberim ſomno quibus eſt opus alto: irriguumq; mero ſub noctem corpus habento. Poeta uero iocos ſeriis miſcet & uera falſis. Vrbanus more ciuili non ruſtico loquitur. Defendente uicem rhetoris: ſuſtinente locum rhetoris & uiri grauis. Vrbani parcentis uiribus: qui aliquando parcit uiribus: ideſt laborem fugit: atque etiam ſi quid roboris in corpore habet uult conſulto delicatus uideri: aut reuera hoc dicit urbanum moribus adeo compoſitis eſſe: ut uires ſuas animi pariter & corporis extenuet: neque ſe ulla in re iactet: ſed ut ciuis moderatus ſemper uires ſuas minores demonſtret aliis: eſt autem periphraſis uiri urbani. Ridiculum acri fortius & melius: plærũq; inquit ridicule & uenuſte dicta magis mordent q̃ quæ acriter & turbulenter ſcripta ſunt: hoc autem reſpicit ad illud: eſt opus ſermone iocoſo. Ordo autem eſt. Ridiculum ſecat plærũq; res magnas melius & fortius acri: hoc eſt: q̃ aſperitas ſermonis. Secat: mordet & tangit. Iuuenalis. Secuit Lucillius urbem. Illi ſcripta quibus: probat exemplo eorum qui ueterem ſcripſere comœdiam iocos & ridicula multum placuiſſe: nam & ipſi comœdiæ ueteris ſcriptores placuerunt ꝙ fabulas ſuas multis ſalibus iociſque abſoluiſſent. Veterem autem comœdiam apud Latinos Liuius Andronicus primus ut diximus in poetica ſcripſit: qui ait Comœdiam eſſe quottidianæ uitæ ſpeculum. Sunt etiam qui uelint Epicarmum poetam ſiculum in inſula Co exulantem primum Latiali ſermone comœdiam illam ueterem ſcripſiſſe.

Vrbem defricuit: charta laudatur eadem.
Nec tñ hoc tribuẽs dederĩ quoq; cætera: nã ſic
Et Laberi Mimos: ut pulchra poemata: mirer.
Ergo non ſatis eſt riſu diducere rictum
Auditoris: & eſt quædam tñ hic quoq; uirtus.
Eſt breuitate opus: ut currat ſententia: neu ſe
Impediat uerbis laſſas onerantibus aures.
Et ſermone opus ẽ modo triſti: ſæpe iocoſo
Defendẽte uicem: modo rhetoris: atq; poetæ:
Interdum Vrbani parcentis uiribus: atq;
Extenuantis eas conſulto: Ridiculum acri
Fortius: & melius magnas plærunq; ſecat res.
Illi: ſcripta quibus comœdia priſca uiris ẽ:

Hoc ſtabant:

Hoc ſtabāt hoc ſunt imitandi quos neq; pul
Hermogenes unq̄ legit neq; ſimius iſte (cher
Nil preter caluū & doctus cātare Catullum
At magnum fecit quod uerbis græca latinis
Miſcuit o ſeri ſtudiorum: quidne putatis
Difficile et mirū Rhodio quod Pitholeonti
Contigit? At ſermo lingua concinnus utraq;
Suauior ut Chio nota ſi cōmiſta Fhalerni eſt
Cū uerſus facias teipſum percōtor an et cum
Dura tibi peragenda rei ſit cauſa Petilli?
Scilicet oblitus patriæq; patriſq; Latini?

Hoc ſtabant: abſolute dixit hoc.i.hac re: q̄ ridicule ſcriberent. Stabant: placebant. Et bñ ait Stabant. Nā fabulæ aut exigi dicunť aut ſtare: exiguntť quum diſplicent: Stant quū placent: unde Terentius: partim ſum earum exactus: partim uix ſteti. Idē in phormione: Quod ſi intelligeret quum ſtetit olim noua: actoris opera magis ſtetiſſe q̄ ſua: minus multo audacter lederet. Hoc imitandi: in hoc. Quos neq; pulcher Hermogenes unq̄ legit neq; ſimius iſte: Ait poeta in deriſum ab Hermogene & Demetrio comicos ueteres nūq̄ fuiſſe lectos: neq; ab eis alios q̄ Lucii calui & Valerii Catulli uerſus eſſe cantatus: ut per hoc tanq̄ parū doctos uituperet eorūq; iudiciū faſtidiat: hi āt duo Horatii carmina tanq̄ male modulata carpebāt. De Hermogene tigellio dictū eſt in.iii. ſatyra & alibi ante. Demetrius āt quem Simiū appellat modulator & ipſe fuit: de quo īfra in hac ſatyra: ubi illud obſeruandū q̄ quū uulgo receptū ſit ut ſimia dicať: ſimiū hūc appellauerit q̄ & macilētus & breui ſtatura fuerit: Sic in ſequentibus in deriſum appellat pātilliū pantomimū Cimicem. Pulcher: ironice. Præter caluū & Catullū: quaſi q̄ cantiones tm̄ ſequanť amatorias. Nā Caluus poeta fuit epigrāmatū præſtantia celeberrimus temporibus. C. Cæſaris de quo ita ſcribit Tranquillus. L. Caluo: poſt famoſa epigrāmata de reconciliatione per amicos agenti ultro ac prior ſcripſit. Catullus: poeta elegiacus ueronēſis: cuius opa laſciua in manibus adhuc hominū uerſantur. Neq; ſimius iſte: Nil præter Caluū & doctus cantare Catullū: aliqui legūt doctū ut ad Catullū referant quem oīno doctum eſſe conſtat: ueꝝ neceſſe eſt legi aut doctus aut docti ut ſtet ordo & ſenſus: ut ſit. Hermogenes & Demetrius nil docti cantare præter Caluū & Catullū. At magnū fecit: Subiectio eſt: per q̄ improbat eos q̄ miranť Lucilliū q̄ carmini latino inſeruit uerba græca: tanq̄ rem difficilem factu: quū id ab unoquoq; fieri poſſit. Sicuti fecit pytholeon rhodius q̄ epigrāmata hac permixtione edidit ut græca latinis coniūgeret: qđ infirmitatis Horatius eſſe putat quū latina cepta latinis non perficiunť: qđ quū ab oībus uel facile id fieri poſſit admiratione dignū nō eſt. Immo potius repræhenſibile: uñ Cicero lib.i. de officiis ait Sermone eo uti nos debere q̄ notus eſt: nec uerba græca eſſe inculcāda ne iure optimo rideamur: uñ ēt ſic ſcribit in prīo Tuſculanaꝝ. Dicam ſi potero latine: ſcis.n. me græce loq in latino ſermone non plus ſolere q̄ in græco latine.

At magnū fecit.ſ. Lucillius. O ſeri ſtudioꝝ: eclypſis eſt. Deeſt.n. uos uultis docti uideri: ſed non poteſtis: ſeri.n. ad ſtudia acceſſiſtis. proindeq; qd poematibus conueniat non ītelligitis. Qui ne: aut ſuperfluū ē ne: ſicut & illud in prima ſatyra. Nemon ut auarus ſe probet: dixit.n. nemon p̄ nemone: ubi ne ſyllaba abūdat: ut ſit ſenſus. O ſeri ſtudioꝝ qui putatis difficile eſſe & mirū qđ pitholeon rhodius fecit in ſuis carminibus ut ridicule græca latinis cōiunxerit: nam is in hoc ſæpe uitiū incidit: aut legēdū eſt: qd ne putatis cū interrogatione: ut ſit nunqd putatis difficile eſſe & cætera: nam ne corripiť hoc loco & an ſignificat aliter ſemper p̄ducitť. At ſermo lingua concinnus utraq;. Subiectio eſt: qua ait nō ita uerba græca permixta latinis cōcinnam reddere orationem ut uinū chiū mixtū falerno ſuauem reddit ſaporem. Sermo cōcinnus: compoſitꝰ.

Suauior: ſubaudi eſt. Vt chio nota ſi cōmixta falerni eſt. Ordo eſt & ſenſus: ut nota falerni ſuauis eſt: ſi cōmixta eſt chio.ſ. uino. Eſt āt chius inſula una ex cycladibus uini optimi ferax. unde ſcribit Plinius lib. xxxyi. Chius
chiū non tm̄ uiribus cenſeri: ſed ēt operibus Antermi filioꝝ. Nota falerni: hoc eſt uinū falernū: quod bonæ eſt notæ: dictū a falerno agro q̄ a ponte campano leua petentibus urbanā coloniam ſyllanam nuper capuæ contributam incipit: auctor eſt Plinius. Nota. Notam uariis modis accipi apud auctores perſpicuum eſt. Nota.n. capiť pro ea q̄ Zephiram appellamus: Vñ eſt illud Sueto. De Cæſare. Extant & ad Ciceronē itē ad familiares domeſticis de rebus in q̄bus ſiqua occultius perferenda erāt per notas ſcripſit.i. ſic ſtructo litteraꝝ ordine ut nullū uerbū effici poſſet: q̄ ſiquis inueſtigare & perſequi uellet quartam elementoꝝ litteram i.d pro a & perinde reliquas cōmutet: ipſas āt notas: Marcus Tullius Tyro Ciceronis libertus primus: ut ſcribit Euſebius de temporibus cōmentus eſt. Nota item capiť pro una tm̄ littera qua aliquid ſignificamus: q̄ nota utunť calculatores & ratiocinatores: qui per. L. quinquaginta. D. q̄ngenta intelligūt. Nota itē p̄ ignominia & probo. Nota itē quandā oībus in rebus bonitatem ſignificat: ut Emi pannū bonæ notæ. Et uinū bonæ notæ. Quū uerſus facias te ipſum percontor. Eū interrogat qui uerſus Lucilli cōmēdauerat q̄ græca latinis coniunxiſſet: an ipſe quum faciat uerſus aut agat cauſas: hoc faciat ut græca latinis immiſceat: ut interrogatio uim habeat negatiuam. q.d. ſcio te hoc non facere ut rem haud quaquam probabilem. Ordo autem eſt te ipſum percōctor an tu oblitus patriæ patriſq; latini malis immiſcere uerba petita foris patriis: more canuſini bilinguis: quum uerſus facias & quum dura cauſa petilii rei ſit tibi peragenda: quum pedius publicola atq; coruinus exudent cauſas. Petilii rei: hic eſt ille petilius qui ut diximus in quarta ſatyra coronam rapuit de capitolio: qui & ſi ab Auguſto abſolutus fuit: duram tamen egit cauſam. Peragenda: tuenda. Oblitus patriæ & patris latini: is enim uidetur patriæ obliuiſci qui ſermone utitur peregrino.

Nota

Petilius

Patris latini: hoc eſt Romuli: qui ut urbis ita & ſermonis latini conditor eſſe uidetur. unde infra oſtendit ipſum indignatum fuiſſe: quum Horatius uerſus græcos faceret.

Cum pedius cauſas exudet publicola:atq;
Coruinus patriis:intermiſcere petita
Verba foris malis: Canuſini more bilinguis:
Atq; ego cũ græcos facerem natus mare citra
Verſiculos:uetuit me tali uoce Quirinus
Poſt mediam noctem uiſus:cum ſomnia uera:
In ſiluam non ligna feras inſanius:ac ſi
Magnas grecorum malis implere cateruas:
Turgidus Alpinus iugulat dũ Mẽnona:dũq;
Defingit Rheni luteum caput:hęc ego ludo:

Pedius publicola:hi duo Pedius publicola & Coruin⁹ Meſſala acerrimi extitere oratores:ut ſit ſenſus:nũ qd uerba græca latinis infernas quũ cãs agis:defendentibus eas pedio publicola & Coruino Meſſala:quoꝝ uterq; adeo hoc cauit ne græca latinis pmiſceret:ut Coruinus meſſala primus funãbulũ dixerit quẽ græci σχοινοβάτην quo uerbo poſt eũ:& Terentius uſus eſt in ꝓlogo Ecyræ:quũ ait. In funãbulo aïum occupat & funãbuli eodem acceſſit expectatio: Hic eſt Meſſala ille Coruinus:quem Quinti. lib. x. inter oratores laudat his uerbis. At meſſala nitidus & candidus:& quodã mõ præferens in dicendo nobilitatẽ ſuã. De quo Euſebius de tpibus ſic ſcribit.

Meſſala

Meſſala Coruin⁹ Orator añ biẽnium q̃ moreret̃ ita memoriam ac ſenſum amiſit:ut uix pauca uerba cõiũgeret: ad extremũ ulcere circa ſpinam nato media ſe cõfecit ãno ætatis ſeptuageſimo ſcdo. De eo ſic dixit Tacitus in dialogo de oratoribus Cicerone mitior Coruinus & dulcior & in uerbis magis elaboratus. De eodẽ intellexit Tibullus: Ibitis ægras ſine me meſſala p undas. tpib⁹. n. Auguſti cæſaris dux fuit exercitus ꝓficiſcentis in orientẽ. Et quũ ab Auguſto primus pfectus urbis eſſet factus. yi. die magiſtratu ſe abdicauit in ciuilem ptãtẽ eſſe cõteſtans. Exudet cãs:cũ ſudore & labore magno agat cãs. Petita foris:aliunde ſumpta ac p hoc græca intellige. ubi obſeruãdũ eſt foris non ſolũ dici in loco ſed ẽt de loco:ut ſæpe eſt legere apud Plautũ.

Canuſium

More Canuſini bilinguis:hoc ãt dicit quia græci oẽm fere tractũ illũ Italiæ incoluerunt:unde & magna græcia noïata eſt:ut merito bilingues appellauerit Canuſinos q utraq; lingua uterent̃. Eſt aũt Canuſium oppidũ Appuliæ.

Canuſim

Atq; ego quũ græcos facerem Eleganter ſe ait a Quirino uetitũ ne græca latinis admiſceret quũ faceret uerſus græcos:qm̃ utiq; Romulus ut mõ diximus ut noïs romani:ſic ẽt linguæ romanæ auctor uſ eſſe.

Quirinus

Quirinus aũt nominatus ẽ ſiue ab haſta:quæ qris a ſabinis dicebat̃ qua ſemper armatus incedebat:ſiue a Curribus ciuitate Sabinoꝝ: quos pcuſſo fœdere in urbẽ recepit: Populũq; a curibus qrites noïauit:ipſiq; poſt mortẽ eũ ꝓ deo coluerunt:quirinũq; appellauerunt:unde Ouidius in faſtis lib. ii. Proxima lux uacua eſt at tertia dicta Quirino. Qui tenet hoc nomẽ Romulus ante fuit: Siue q̧ haſta qris priſcis eſt dicta ſabinis Bellicus a telo uenit in aſtra deus. Siue tuo regi nomẽ poſuere qrites. Seu qa romanis iũxerat ille cures. Poſt mediã noctẽ uiſus:tũc. n. ſomnia uident̃ eſſe ueriora:quia mens tũc pectore purgato pituita purior eſt:uñ illud eſt Ouidii. Nãq; ſub aurora iam dormitante lucerna Sõnia quo cerni tpe uera ſolent: Perſius. Sõnia pituita qui purgatiſſima mittũt. In ſiluã nõ ligna feras: Allegoricos nõ amplifices linguam græcã q̃ longe copioſior eſt q̃ latina:eſtq; ſermo ꝓuerbialis ſicuti ẽt dicimus aquã mari nõ addideris:quo ꝓuerbio uti ſolemus ĩ eos q aliquẽ uolũt iis rebus augere:qbus ille maxime affluat. Inſanus:ſi hoc inquit feceris:ſtultius feciſſe uidebetis q̃ ſi malis ĩplere magnas cateruas græcoꝝ q̃ per ſe ſatis amplæ & copioſæ ſunt. Turgidus Alpinus. Horatius ex quo mentionẽ fecit de artificio poematũ:nunc eleganter percurrit nõnullos poetas ſui tpis:oſtendens qbus poematũ generibus ſe exerceant: Inter quos ſatyrice Cor. Alpinum ut poetam ĩeptum flagellat. Ait ergo ſe ſcribere ſatyras quæ dignæ non ſunt:quæ in æde muſaꝝ recitent̃ neq; ſpectentur in theatris dũ Alpinus ſcribit inepte hiſtoriam Memnonis:ac per hoc:carmẽ heroicũ mox addit fundaniũ ſolũ illis tpibus comœdias bene ſcribere: Pollionem tragœdiam. Carmen epicũ ualidiſſime Varium. Molle ait & factum Virg. Ordo aũt eſt. Ego inquit Ludo hæc quæ neq; ſonẽt in æde certantia iudice tarpa & quæ non redeant iteꝝ atq; iteꝝ ſpectanda theatris dum turgidus Alpinus iugulat Memnona & dum defingit caput luteum rheni. Turgidus Alpinus Cornelius Alpinus hiſtoriam Memnonis uerſibus hexametris deſcripſit adeo inepte ut per dilogiam dicat eũ iugulaſſe memnona: ut quũ ad hiſtoriam reſpiciat quæ tradit ipſum iugulatum in bello fuiſſe:per hoc intelligi uelit iugulatũ a poeta:hoc eſt male ſcriptum. Memnona:hic eſt ille Memnon Thitoni filius quẽ Teutamus totius Aſiæ regnator troianis auxilium aduerſus græcos petentibus miſit cum uiginti milibus peditũ & ducentis curribus:q quũ multos græcos pugnando occidiſſet. demũ per inſidias a Theſalis interfectus eſt corpus eius æthiopes cremarũt oſſaq; ad Thitonũ patrem detulere. Conſtat a Mẽnone in Suſis loco excelſiori regiã extructã fuiſſe quæ uſq; ad pſarum imperiũ pmanſit: Memnonia ab illo denoïata. Lege Diodoꝝ in. iii. li. Defingit:figurat ac p hoc deſcribit ſignificat:& hoc dilogos dictũ. Nam quũ rhenus habeat cenoſas & turbidas ſemp aquas. & limoſis ſit ripis recte dicit luteum caput rheni:ueꝝ illud poeta uult intelligi illũ luteũ fieri mala deſcriptione. Rhenus aũt fluuius eſt qui ut ſcribit Cæſar in cõmentariis oritur ex lepontiis:qui alpes incolunt:& longo ſpacio per fines Nantuantiũ. Heluetioꝝ: Sequanoꝝ: Mediomatricũ: Tribucoꝝ: treuirorũ citatus fert̃:& ubi oceano appropinquat in plures influit ptes multis ingentibus inſulis effectis:quaꝝ ps magna feris barbariſq; nationibus incolit̃: multis capitibus in oceanũ influit: germaniã ſeparat a gallia. Turgidus:eum dãnat quod iter alia uitia carmina ſcriberet turgida & inflata:quod uitium ut ualde in poetis repræhenſibile inſectatur Perſius illic: Torua mimalloneis ĩplerunt cornua bombis: Et raptum uitulo caput oblatura ſuperbo &c. Luteum:a luto deductum:primã q; habet breuem:quum uero colorem ſignificat primã habet longã. Perſius. Surgit tibi lutea pellis. Ludo ſcribo Virg. Ludere quæ uellem calamo permiſit agreſti:nam poetæ pro ludo hñt ſcribere carmina ſua.

Quæ neq;

Quæ neq; in æde ſonent: Verecunde ait ſua carmina non eſſe digna quæ recitentur in æde muſarum: fuit enim ædes Apollinis & muſarum ut ante commemorauimus ex Tranquillo erecta ab Auguſto in ea parte palatii quam fulmine diſiectam aruſpices a deo deſiderari reſponderunt: In eius aditu porticus erat cum bibliotheca tam græca quam latina. Eo poetæ opera ſua deferebant: ibiq; recitabant aſſiſtente illic temporibus poetæ Tarpa quaſi emendatore: & cenſore: unde Martia. alloquens librum ſuum ait. Iure tuo ueneranda noui pete limina templi Reddita pierio ſunt ubi templa choro. Iuue. Nequid tibi conferat iſte quem co-

Quæ nec ĩ æde ſonẽt certãtia iudice Tarpa:
Nec redeant iterum: atq; iterum ſpectanda
Theatris.
Arguta meretrice potes: Dauoq; Chremeta
Eludente ſenem: comis garrire libellos
Vnus uiuorum Fundani. Polio regum
Facta canit: pede ter percuſſo. forte epos acer
Vt nemo: Varius ducit. molle atq; facetum
Vergilio annuerant gaudẽtes rure camœnæ
Hoc erat: expto fruſtra Varrone Atacino:
Atq; qbuſdã aliis melius qđ ſcribere poſſem
Inuẽtore minor: neq; ego illi detrahere auſim
Hærentem capiti multa cum laude coronã.

lis & muſarum & Apollinis æde relicta ipſe facit uerſus. Horatius alibi Scripta palatinus quæcunq; recepit Apollo. Iterũ atq; iterum: Sæpe enim hoc euenit ot poemata quæ placuiſſent: iterato recitentur poſcente populo: unde conſtat Eunuchum Terentii fabulam quum ualde populo placuiſſet ter æditam & pronunciatam: proq; ea precium quod nulli ante ipſam fabulam contingit octo milia ſeſtertium poetæ numerata fuiſſe. Liuius quoq; Andromicus ſæpius reuocatus eſt ad fabulas ſuas agendas auctor Liui⁹ libro ſeptimo ab urbe condita. Vnus uiuorum fundani: Sol⁹ inquit tu fundani comœdiam bene potes ſcribere: fuit autem poeta comicus: & familiaris Horatii: Ad quem ſcribit ultimam ſatyram. Ordo autem eſt: O fundani comis tu unus uiuorum potes garrire libellos arguta meretrice & dauo eludente ſenem chremeta. Arguta: callida & aſtuta. Comis: benignus. Garrire: ſcribere. Pollio. Hic eſt pollio & ille Aſinius orator & conſularis: qui de dalmatis Auguſto imperante triumphauit. Eum oſtendit Horatius in primo limine ſecundi libri carminum ſcriptorem fuiſſe hiſtoriarum & tragœdiarum ſcripſit enim hiſtoriam belli ciuilis in conſulatu lentoli & Mamerci cepti: unde Horati. Periculoſæ plenum opus aleæ tractas: & incedis per ignes Suppoſitos cineri doloſo. Idem de tragœdia. Paulum ſeuere muſa tragœdiæ deſit theatris. de quo Virg. Pollio & ipſe facit noua carmina: mortuus eſt in uilla tuſculana anno octogeſimo ætatis ſuæ Euſebius auctor. Facta regum: hoc eſt tragœdiam cuius argumenta cædes & facta regum magnorumq; hominum continent. Pede ter percuſo: hoc eſt trimetro iambico: quo tragici pariter & comici utuntur: & licet ſex pedibus conſtet: ut dicatur uerſus ſenarius tamen nomen etiam accipit a triplici pedum menſura: quoniam tanta eſt breuitas pedum ut iuncturæ binos complectantur pedes. Iambum autem eſſe pedem celerem oſtendit ipſe poeta in arte poetica Syllaba longa breui ſubiecta uocatur Iambus pes citus. Forte epos acer ut nemo Varius ducit: Nemo inquit eſt qui epos hoc eſt carmen epicum ducat ut Varius. Ordo eſt: nemo ducit Epos forte ut uarius acer: eſt autem Epos carmen hexametruȝ diuinas res & heroicas humanaſq; compræhendens. Epos latine primus digne ſcripſit Liuius is: qui romanorũ geſta decem & octo complexus eſt libris: qui & annales ſcribuntur q; fere ſingulorum annorum actus contineant. Epos autem appellatur ut græcis placet ab ἔπω curro quod hoc carmine facilius uerba decurrunt delectabilius cæteris. Carmen autem hexametrum plura accipit nomina. Nam heroicum nuncupatur: q; geſta heroum contineat. Dactylicum: Deliacum. Pythicum: epos. Dactylicum a pede quem potiſſimum ſuſcipit. Deliacum ab Apolline delio. pythicum a pythone ſerpente: quem Apollo interemit delphis: in cuius laudem accolæ hexametrum e ſex ſpondeis compoſitum primum cecinerunt: mox læti nece ſerpentis ideȝ carmen concitata uoce e ſex iambis protulerunt: quod fuiſſe dicit Atheneus ιη παιαν ιη παιαν. Varius: poeta fuit tragicus & elegiacus ut in præcedenti diximus de quo Virg. in bucolicis. Nam neq; adhuc Vario uideor nec dicere Cinna Digna. Varrus autem fuit dux a quo cladem uarrianam appellat Suetonius in Auguſto quum accepit pene exitiabilem in germania tribus legionibus cum duce legatiſq; & auxiliis omnibus cæſis. ut in ſuperiore ſatyra diximus. Molle: non durum: quale in Lucilio damnatur: cui uitio dabatur q; uerſus duros componeret: unde illud ante: Duros componere uerſus: Nam fuit in hoc uitioſus. Nam ut diximus in quarta ſatyra carmen molle appellamus cui inſit ſtructura facilis: ſententiæ claræ: uocabula propria & uſitata. Facetum: elegans Horatius ante. Mutatis tantum pedibus numeriſq; facetus. Annuerunt. tribuerunt. Gaudentes rure: Apparet quum hæc Horatius ſcriberet: bucolica tantum & georgica in hominum noticia extitiſſe. Hoc erat. Satyra inquit ea erat quam ego melius poſſem ſcribere quam uarro Atacinus atq; alii quidam. Ordo eſt. Hoc erat quod ego poſſem ſcribeř melius Varrone Atacino fruſtra experto atq; aliis quibuſdam. Fruſtra experto: qui fruſtra rem ipſam tentauerat: fuit autẽ Terentius hic uarro Atacinus Narbonenſis: ab Atace fluuio denominatus: qui ut ſcribit Euſebius de tẽporibus annũ agens xxxv. literas græcas cum ſummo ſtudio didicit. Hic ſcribit argonautica: unde ait Ouidius. Varronem primamq; ratem quæ neſciet ætas? De eo ſic Quintilianus libro decimo. Atacinus uarro in his per quæ nomẽ eſt Aſſecutus interpres alieni operis non ſpernendus quidem. uerum ad augendam facultatem dicendi parum locuples. Atq; aliis quibuſdam. hoc dicit ꝓpter Ennium qui auctore Porphyrione quattuor libros ſatyrarum reliquit: & pacuuium: qui & ipſe in hoc genere carminis ſubcubuit. Inuentore minor: hoc dicit

Epos

tam ſe minorem eſſe inuentore ſatyræ hoc eſt Lucillio:qui primus apud latinos eam nō ſine magna laude ſcripſit:quam aliis maiorem. Cum multa laude:nam ingenio ut diximus auctore Quintiliano Laudē adeptus eſt. At dixi hunc fluere lutulentum:non nego inquit me dixiſſe hunc multa ſed inordinate ſcripſiſſe. Nam ſupra ait.In hora ſæpe ducentos ut magnum uerſus dictabat ſtans pede in uno.Quum flueret lutulētus:erat quod tollere uelles uerum etiam dixi multa etiam fuiſſe in eo laudanda. Ferentem:afferentem. Plura tollenda reliquendis:hoc uult intelligi plura fuiſſe quæ ex Lucillio poſſent tolli ut bona:quaȝ quæ eſſent relinquenda ut mala.

At dixi fluere hunc lutulentum:ſæpe ferentē
Plura quidem tollenda relinquēdis. age q̄ſo:
Tu nihil i magno doctus reprēdis Homero?
Nil comis tragici mutat Lucillius acci?
Non ridet uerſus Enni grauitate minores:
Cum de ſe loquitur non ut maiore reprenſis?
Quid uetat:& noſmet Lucilli ſcripta legentis
Quærere:num illius:num rerū dura negarit
Verſiculos natura magis factos:& euntes
Mollius:At ſiquis pedibus qd claudere ſenis
Hoc tantū contentus:amet ſcripſiſſe ducētos
Ante cibum uerſus:totidē cœnatus:Hetruſci
Quale fuit Caſſi rapido feruentius amni
Ingenium:capſis quē:fama eſt eſſe:libriſq̧
Ambuſtum propriis:fuerit lucilius inquam
Comis & urbanus:fuerit limatior idem:
Quā rudis.& grecis intacti carminis auctor:
Quāq̧ poetarum ſeniorum turba:ſed ille
Si foret hoc noſtrum fato delapſus in æuum:
Deterreret ſibi multa:recideret oē:qđ ultra
Perfectum traheretur:& in uerſus faciendo

Age quæſo:Tu nihil in magno doctus reprahēdis homero uerba?uerba Horatii:Culpas inquit me quia ita Lucillium notauerim:Sed Age quæſo tu nihil reprahendis in homero?eſtq̧ cum ironia dictum quia ex contrario intelligendum eſt:ut ſit.Et tu quidem etiā in homero inuenis quod reprahendas:unde eſt illud Quintiliani in decimo libro.Auctores inqt nonnunquam fatigantur:qui Ciceroni dormitare interim Demoſthenis oratio:uerum etiaȝ Homerus ipſe uideatur.Summi enim ſunt homines tamen.unde pendet dictum illud ab Horatio in poetica.Quandoq̧ bonus dormitat Homerus. Sicq̧ poeta urbane oſtendit neminē eſſe qui aut ex omni parte ſit perfectus:aut alienas poſſit uitare taxationes. Nil comis tragici mutat Lucillius Acci?cum interrogatione & eadem ironia:ut ſit:ipſe etiam Lucillius ſolitus eſt notare carmina Accii. Comis.ſ.Lucillius propter urbanitatem eius. Acci.Accius & Pacuuius tragœdiæ ſcriptores fuerunt clariſſimi iiſdem temporibus ſententiarum grauitate:ut ſcribit Quintilianus & pondere uerborum:cæterum nitor & ſumma in excolendis operibus manus defuit non eorum:culpa ſed temporum:quibus ſtudia adhuc erant inculta:unde Martialis uerborum aſperitatem notans eos irridet qui ueteribus delectantur. Attoniuſq̧ legis terrai frugiferai Accius & quicquid pacuui uſq̧ uomunt.natus eſt aūt parentibus libertinis Mancino & Serano cōſulibus. Mutat:emēdat & corrigit:facit aūt hoc Lucillius auctore Porphyrione cū alias tum in tertio libro:nono:& decimo. Non ridet uerſus Enni?Non ne inquit Lucillius etiam ridet uerſus Ennii ut minores grauitate quam ſui ſint?Sicq̧ poeta Ennium dum eum a Lucillio rideri ait latenter taxat. Quum de ſe loquitur:quum Lucillius ſe ipſum oſtentat:non ut maiorem reprahenſis:ut ſit ſenſus.Lucillius reprahendit Accium & Ennium:ſed ita ut ſe illis non anteponat:per quod Horatius uult intelligi ita & ſeſe uerſus Lucillii notare ut non tamen ei ſe præferat. Quid uetat:Senſus eſt.Si licuit Lucillio aliorum carmina notare Quid prohibēt & me quærere:nū illius natura:an magis natura earum rerum quas ſcripſit negauerit ei uerſus molliores. Natura illius.ſ.Lucillii. Natura dura:difficilis. Ordo autem eſt num.i.an magis natura rerum dura negarit uerſiculos factos & euntes mollius. Mollius:non durius:per quod docet poeta carmen molle laudari:contra durum uituperari. At ſiquis.Siquis inquit eſt qui ad perfectionem poetæ ſatis eſſe putet facere modico temporis momento plures uerſus:in hoc Lucillius palmam obtinuerit:qui & multa modico tempore ſcripſit:& limatior fuit quam rudis.& primus qui ſatyram ſcripſit:ſed tamen inquit ſi ille hac noſtra tempeſtate natus foret:maiore in carmine faciendo uteretur diligentia.Ordo autem eſt. Lucillius fuerit comis & urbanus:ut ſit:fatebor quidem Lucillium comem & urbanum extitiſſe hoc dico ſiquis contentus tantum hoc.ſ.claudere quid pedibus ſenis amet ſcripſiſſe ducentos uerſus ante cibum & totidem cœnatus.Quale fuit ingeniuȝ etruſci caſſii &c. Etruſci Caſſi:Caſſium etruſcum parmenſem intelligit cuius tragœdia Thyeſtes tempore Porphy.ut ipſe refert extabat. Ambuſtum capſis:tam aſpere enim tanq̧ uerboſe multa ſcripſit:ut mortuus una cum capſis & libris propriis exuſtus ſit quum digna legi non exiſtimarentur quæ ſcripſiſſet. Limator fuerit quam rudis:hoc uult intelligi quod & ſupra meminit in Lucillio multo plura fuiſſe bona quā mala. Auctor carminis intacti græcis.hoc eſt ſatyræ quæ ut ſcribit Quintilianus tota noſtra eſt:& in qua Lucillius primus inſignem adeptus eſt laudem:græci enim ſatyram non habent ſed comœdiam tantum ueterem.a qua ſatyra quæ tota noſtra eſt manauit:& quum illa uerſibus trimetris:hæc hexametris conſtat.

Quamq̧ poetarum:ſenſus eſt. Et limatior eſt quam turba ſeniorum poetarum. Delapſus in noſtrum æuum:ſi noſtro tempore natus eſſet. Detereret ſibi multa:multa inquit ſibi corrigendo demeret. Sæpe caput ſcaberet:magna uteretur diligentia.hinc eſt illud Perſii.Nec pluteū cedit nec demerſos ſapit ungues. Talia enim fieri ſolent grauia meditantibus:non ceſſat tangere eum quaſi qui incurioſe ſcripſerit. Sæpe

ſtilum uertens:hoc eſt characterem & modum dicendi ſæpe mutans & in aliam formam reducens ſcripturus iterum quæ digna ſint legi unde alibi:uertere modum formidine fuſtis:non placet quod alii. exponunt ſtilum altero capite habuiſſe ſecuriculam quam uerterent ad radenda quæ non placuiſſent : hoc friuolum eſt. Neq; te ut miretur turba labores.monet poeta iudicium uulgarium neutiquam eſſe magnificendum ſed doctorum tantum.Noli inquit curare ut multis placeas ſed paucis:ac per hoc doctioribus ; quibus placuiſſe honorificum eſt:plus enim ualet Iudicium unius docti:quam multorum imperitorum. unde inquit

Sæpe caput ſcaberet:uiuos & roderet ũgues;
Sepæ ſtilũ uertẽs:iterum quæ digna legi ſint:
Scripturus:neque te ut miret̃ turba labores:
Contentus paucis lectoribus.an tua demens
Vilibus in ludis dictari carmina malis?
Nõ ego :nã ſatis eſt equitẽ mihi plaudere ut
Cotẽptis aliis:exploſa arbuſcula dixit(audax
Men moueat cimex pantillius:cruciet.quod
Vellicet abſentẽ demetrius:aut quod ineptus
Fannius hermogenis lædat conuiua tigelli:
Plotius:& uarius:mecænas : uergiliuſq;:
Valgius:& ꝓbet hæc octauius optimus:atq;
Fuſcus:& hæc utinã uiſcorum laudet uterq;:
Ambitione relegata te dicere poſſum
Polio:te meſala tuo cum fratre :ſimulq;
Vos bibuli:& ſerui:ſimul his te cãdidet furni
Complutes alios:doctos ego quos:& amicos
Prudẽtes prætereo quibus hæc:ſunt qualia
Arridere uelim doliturus ſi placeãt ſpe(cũq;
Deterius noſtra demetri:teq; tigelli

Seneca.Maximum in eo uitium eſt qui non melioribus uult placere ſed pluribus idem alibi.Nũquam inquit uolui placere populo. nã quæ probat populus ego neſcio:quæ autem ſcio a populo non probantur.Sic & Perſius a carmine ſuo inſpiciendo reiicit uulgares.Non hic qui in crepidas graiorum ludere geſtit ſordidus : & luſco qui poſſit dicere luſce.unde doctos ait ſe uelle eſſe lectores ſui operis quum dicit.Audaci quicunq; afflare Cratino iratum Eupolidem prægrãdi cum ſene pelles Aſpice & hæc ſi forte aliquid decoctius audis.unde uaporata lector mihi ferueat aure. Martialis.Miraris iuuat auribus placere. An tua demens uilibus in ludis:ait ſe nolle carmina ſua dictari in ludis literariis : in quibus iam, uulgata dictantur pueris adhuc rudibus. Vt audax Contemptus aliis.Arbuſcula mima fuiſſe traditur:quæ quum populo non placeret ab eoq; exploderetur:hoc eſt ſtrepitu & ut ſibilis eiiceretur. ab equite autem laudaretur:ait ſe contentam eſſe honeſto cum probatione : quo poeta colligit ſe quoq; non turbæ ſed doctorum probatione contentum eſſe. Men moueat cimex Pantillius.An ego inquit crucier angarq; ꝗ Cimex pantillius: Demetrius modulator & fannius conuiua Tigellii me uellicent?quaſi dicat nequaquam me moueant.Hi autem omnes carmina Horatii ut male modulata carpebant:unde a poeta multis in locis flagellantur. Men moueat?ideſt perturbet angat ac per hoc indignet. Cimex pantillius: Cimicem appellat a fœtore & importunitate pantilſum:ſicuti alibi appellauit Demetrium ſimium a macie & paruitate corporis.Pantilius autem fuit pantominus celeberrimus.De quo Seneca in tertio declamationum loquens de Ceſtio Smyrneo rhetore qui ſe iactabat ſic.Si trax eſſem fuſius eſſem.Si pantominus eſſem. Pantillius eſſem.Exclamauit Seneca.Si cloaca,eſſes magna eſſes. Aut cruciet ꝗ uellicet abſentem.Senſus & ordo.Aut Demetrius cruciet me quod me abſentem rodat & uellicet? Plocius & Varius,: Satis inquit habuero ſi hi ſcripta mea probauerint. Octauius optimus.Cæſar Auguſtus. Atque fuſcus: Hic eſt ille Ariſtius fuſcus quem ſupra diximus grammaticum fuiſſe celeberrimum illo tempore & amicum Horatii.Ecce Fuſcus Ariſtius occurrit mihi carus.De quo & in epiſtola:quæ incipit urbis amatorem. Et hæc utinam uiſcoruʒ lau- Viſci
det uterq; Ambitione relegata.Vtinam inquit uterque uiſcorum laudet hæc ſcilicet ſcripta mea relegata omni ambitione ſepoſita omni adulatione:ac per hoc non timide nec latenter loquens. Duo autem fratres fuere Viſci:de quorum altero meminit in ultima ſatyra.Et prope me uiſcus Turinus:& infra Si memini Varius. Te dicere poſſum Pollio:Vos inquit poſſum nominare:quibus uelim mea qualiacunque ſint. place- Meſſala
re:doliturus ſi non placuerint.De pollione dictum eſt pauloante. Meſſala:hic eſt Meſſala ille Coruinus Coruinus
orator de quo ante in hac ſatyra facta eſt mentio. Bibuli:Familia Bibulorum nobis extitit ex qua fuit.M. ille bibulus qui collega fuit Iulii Cæſaris in ædilitate & conſulatu. Et Serui.Seruiorum familia nobiliſſima fuit:ex qua ille fuit Seruius Sulpitius de quo Cicero in nona philippica ſic. Aediles curules edictum de funeribus habeant Seruii Sulpitii.Q.filii lemonii Ruſi funeri mittere utique locum ſepulchro in campo exquilino.C.panſa conſul ſeu quo in loco uidetur pedes triginta quaquauerſus deſignet:quo Seruius Sulpitius inferatur:quod ſepulchrum ipſius liberorum poſteriorumque eius ſit. Quibus hæc ſunt qualiacunq; Arridere uelim.Ordo eſt:quibus uelim hæc arridere qualiacunque ſunt. Arridere:placere. Demetri teq; Tigelli:De Demetrio quem ſimium appellauit dictum eſt ſupra.De tigellio Hermogene;ſæpe:quos modulatores eſſe diximus. Diſcipularum inter iubeo.Eleganter utrunque horum ad puellas relegat : quaſi ad eas quæ huiuſcemodi canendi delitiis delectentur. Plorare:irriſorie dicit plorare quum uelit intelligi canere quaſi qui non canant ſed plorent ululentque. Inter cathedras diſcipularum ſubaudi extrinſecus ueſtrarum:Conſtat enim illo tempore puellas ſolitas artem muſicam edoceri quod & factum ante fuiſſe docet Terentius in phormione.Phedria nactus eſt quandam cithariſtriam:hanc amare occepit:eam ſectari in

ludum:ducere & reducere:nam ſtudium artis muſicæ inter ingenuas diſciplinas collocat Ariſtoteles in Octauo politicorum.eam pueris ediſcendam precipit Plato in libris legum.Epaminundas princeps græciæ fidibus præclare ceciniſſe dicitur.In græcia.n.ut docet Cicero in Tuſcula.muſici floruerunt: diſcebantq; id oẽs nec qui neſciebat ſatis excultus doctrina putabatur. I puer atq; meo:Facete & hoc dictū:quaſi hoc ex tempore dixerit:uult enim uideri ſe hoc carmen quaſi ex tempore ceciniſſe in modulatores:præcipit.n.puero uti hoc in librum ſuum referat ne pereat tam opportunum & congruens in modulatores dictum.

Diſcipularum inter iubeo plorare cathedras
I puer:atq; meo citus hæc ſubſcribe libello.
Donec uos auctor docuit prærorius:ergo
Siquis nunc mergos ſuaues edixerit aſſos:
Parebit praui docilis romana iuuentus.

Prætor ius.Ruſus. Ergo ſiquis nũc mergos. Docet poeta homines ad ingluuiem tam procliues eſſe:ut ſiquis edicat mergos aſſos iucundi eſſe ſaporis:ſtatim ei pareant.Nam quum & Mecœnas pullos aſinarum epulari inſtituiſſet : multū eo tempore præclari ſunt onagris.poſt tamẽ,Mecœnatem interiit auctoritas ſaporis. Mergos: Mergi aues ſunt aq̃tiles piſcib[9] dũtaxat uiuẽtes.

SERMO VNDECIMVS.

Ordidus a tenui uictu diſtabit
Ofello
Iudice.Nam fruſtra uitium uitaueris illud:
Si re alio paruũ detorſeris: Auidienus
Cui canis ex uero dictũ cognomen adhæret:
Q uinquenneis oleas eſt:& ſiluestria corna:
Ac niſi mutatum parcit diffundere uinum: &
Cuius odorem olei nequeas perferre : licebit
Ille repotia.nataleis:alios ue dierum
Feſtos albatus celebret:cornu ipſe bilibri
Caulibus inſtillat ueteris non parcus aceti
Q uali igitur uictu ſapiens utetur? & horum
Atrũ imitabit? hac urget lupus:hac canis

Ordidus a tenui. Superiori ſermone luxurioſos taxauit.Contra in hac ſordidos inſectatur:qui uolentes uitium luxuriæ fugere in nimiam parſimoniam incurrunt:dum ſe putant frugalitatem complexos.unde nunc ait uictum ſordidum diſtare a tenui & frugali:ut ſit ſenſus.non ita fugiendam ciborum luxuriam ut in ſordes & nimiam parſimoniam ĩcurramus: monetq; homini frugalib[9] modiciſq; cibis nihil eſſe ſalubrius:nihilq; multiplici epularum copiam pernicioſius . nihilq; magis uitandum:quam nedum unum uitium uitare uolumus:in aliud incurramus. Sordidus:ſubaudi uictus ab inferiore:hoc eſt nimis parcus.

Tenui:moderato & frugi. Iudice oſello.ita oſello ſentiente & iudicante:De quo dictum eſt initio ſuperioris ſermonis. Sed quem præcepit Oſellus.is enim ex diuite factus eſt pauper & cuſtos pecoris. Vitium uitaueris illud ideſt luxuriæ. Alio ſcilicet ad nimiam parſimoniam. Auidienus hic diues ſed nimium parcus fuit.

Cui canis.nam ob nimias ſordes canis cognominatus eſt. Parcit diffundere:non uult uina uaſis ſuis recõdere niſi prius mutata & corrupta.

Cuius odorem olei.Ordo eſt & ſenſus. Ipſe inſtillat caulib[9] cornu bilibri oleum cuius olei odorem nequeas perferre:inſtillat inquam quamuis celebret repotia:natales & alios feſtos dies. Licebit quamuis:coniunctio enim eſt. Repotia : dicebatur dies poſt nuptias:quo die conuiuium nuptiale inſtaurabatur apud parentes:quam cõſuetudo etiam temporibus noſtris ſeruatur multis in locis,& dicta repotia ab iterata potione. Natales.quos magnis ſolennibus:magnaque hilaritate antiqui celebrabant:gratias diis agentes pro hac luce ad quam uenerant:ab amicis & clientibus multa munera mittebantur.Natalis apud ueteres per ſe plenum fuit ut hoc loco:& mox adiectionem recepit ut dicatur natalis dies:ſicuti apud Iuuenalem:Natali cõmune die mihi dulcior hæc lux:ubi plura de hoc diſſeruimus. Cornu bilibri.hoc eſt gutto corneo duas tantum ponderis libras continente. Albatus: nam in ſacris pagendis habitus albus ſumebatur.Nam ut ſcribit Cicero in ſecundo de legibus:color albus præcipue decorus deo eſt:cum in cæteris tum maxime in textili:Perſius.quãuis albata rogarit.Veteris non parcus aceti. λειϖτοτι quaſi dicat in eo ſolo parcus non eſt & large fundit quod uile æſtimat. Horum: utrum luxurioſum an ſordidum. Hac urget lupus hac canis angit.per lupum luxuriam & uoracitatem. Eſt enim lupus animal uoraciſſimum:qui apte homini luxurioſo & edaci comparatur.per canem auariciam imminere ſignificat.Eſt enim quaſi prouerbiale ut dicamus illum uiuere more canis:qui duriter nimiſq; parce uiuit:unde & Auidienus cognominatus eſt ; ut dictum eſt canis ob ſordidum uictum. Nam canes pane furfuraceo : oſſibus:aliiſq; cibis uilibus & ſordidis paſcuntur. Mundus erit:qui non offendat ſordibus.mundum & laudabilem uictum ſequetur:qui neq; in ſordidam:neque luxurioſam ſe uitam demiſerit.

Atque in neutram partem cultus erit miſer.Senſus eſt & ordo:ille erit mũdus qui in neutram partem cultus erit miſer:ut ſubaudias erit. Cultus genitiuus eſt caſus:capiturq; cultus pro uictu.Virg. Cultuſque feros molire colendo. In neutram partem.nec in luxuriam.nec in nimiam parſimoniam. Hic neque ſeruis.Ille inquit:erit mundus:qui quod dictum eſt euitauerit:& qui ſæuus non erit ſeruis ſuis nec in cibis:nec in negociis:qualis fuit Albutius qui auctore porphyrione auarus conuiuiorum apparator eſt habitus in

ſeruos:quique ob cupiditatem nimiam habendi alienam uxorem:ſuam ueneno necauit:de quo ante dictũ eſt illic Canidia Albuti. Et qui non erit ea ſimplicitate:ut etiam aquam unctam iubeat ſeruis dari ad lauandas manus:ut ſimplex Neuius præbeat conuiuis ſuis tanquam qui uellet fugere nomen ſordidi. Dum munia didit:figura eſt ſyncopa:hoc eſt dum diuidit opera & negocia peragenda:unde in ſequentibus:præſcripta ad munia ſurgit. Accipe nunc quæ quanta.uolens poeta oſtendere nihil in cibis frugalitate ipſa eſſe melius proponit commoda & bona:quæ inde exurgant. In primis ualeas bene. Nam ut ſcribit Cicero continentiam in uictu ſequitur integritas ualitudinis.

Mundus erit: qui non offendat ſordibus:atq;
In neutram partẽ cultus miſer.hic neq; ſeruis
Albuti ſenis exemplo:dum munia didit:
Sæuus erit:nec:ſicut ſimplex Neuius:unctã
Cõuiuis pbebit aquã:uitiũ hoc quoq; magnũ
Accipe nunc uictus tẽuis quæ:quantaq; ſecũ
Afferat:in primis ualeas bene:nam nariæ res
Vt noceãt homini:credas memor illius eſcæ,
Quæ ſimplex olim tibi ſederit:at ſimul aſſis
Miſcueris elixa:ſimul conchylia turdis:
Dulcia ſe i bilẽ uertẽt:ſtomachoq; tumultum
Lenta feret pituita.uides:ut pallidus omnis
Cœna deſurgat dubia?Quin corpus onuſtũ
Heſternis uitiis animũ quoq; prægrauat una
Atq; affigit humo diuinæ particulam auræ.
Alter:ubi dicto citius:curata ſopori
Mẽbra dedit:uegetus pſcripta ad mũia ſurgit.
Hic tñ ad melius poterit tranſcurere quõdã:
Siue diem feſtum rediens adduxerit annus:
Seu recreare uolet tenuatum corpus:ubiq;

Nam uariæ res ut noceat homini credas:poſſis inquit credere & cognoſcere uarietatem ciboꝝ homini maxime eſſe pernicioſam:ſi memineris cibi illius:quem aliquãdo ſimplicem ſumpſeris:ita enim collato exemplo facile cognoſces quanto melior ſit tenuis quam luxurioſus uictus. Phyſici enim omnes clamãt homini nihil conducibilius eſſe ad ualitudinem corporis quam ſimplicẽ cibum & tenuem uictum.unde Seneca ad Lucilium. Multos morbos multa fercula fecerunt:unde Eccleſiaſticus. In multis eſcis erit infirmitas. propter crapulam multi obierunt. Plinius Homini inquit cibus eſt utiliſſimus ſimplex. aceruatio ſaporum peſtifera & condimenta pernicioſiora. Credas.credere poſſis. Vt qualiter. Variæ res:uaria ciborum genera. Memor:ſi fueris memor illius eſcæ:quam ſimplicem ſumpſiſti. At ſimul aſſis Miſcueris elixa. oſtendit ex diuerſis epulis uarios etiã morbos:gigni. Ordo autem ẽ. At dulcia uertent ſe in bilem:ſimul ideſt poſtquã miſceueris elixa aſſis. Conchylia:piſces omnes concha incluſos intelligit:ut oſtreas purpuras:murices.unde Seneca libro.xiiii.epiſtola prima. Quantulum ex tot conchyliis tam longe aduectis per iſtum ſtomachum inexplebilem labitur. Conchylia autem proprie piſces ſunt ex genere purpurarum. Plinius lib.ix. Concharum ad purpuras & conchylia eadem quidem eſt materia:inde dictæ ſunt ueſtes conchyliatæ. In bilem:in coleram. Pituita.omnis humor corpori oneroſus dicitur:unde pituitam dicimus narium:aurium:oculorum:ſtomachi. Ex pituita arborum ſcribit Plin. naſci fungos:hoc eſt ex ſuperfluo humore:a pituita appellat Cicero in libro de fato pituoſos:hoc eſt catarro laborantes. Vides ut pallidus. Ordo eſt. Vides ut oĩs diſſurgat pallidus. Cœna dubia. Lauta & multiplici. Nam Terentius in phormione docet eam dici dubiam cœnam ubi tu dubites quid potiſſimum carpas. Quin corpus onuſtum. Ordo eſt. Quin:etiam:immo:inſuper:cæna dubia prægrauat corpus onuſtum heſternis uitiis:animum quoque ſimul.ut ſit ſenſus:multiplici genere epularum animi iuxta & corporis uires prægrauari:atq; deprimi.unde Cice.in quito Tuſcula. Quid uti poſſumus quod ne mente quidem recte ut poſſumus multum cibo & potione completi. Heſternis uitiis. heſterna uitia intelligit heſternas epulas multiplices. Particulam auræ diuinæ:ideſt animum:qui e cœleſti domicilio in corpus noſtrum demiſſus eſt. Affigit humo.non patitur ad altiora erigi. Alter ubi dicto citius Ille:inquit qui ſomno ſe tradidit:modico fotus cibo facillime e lecto mane ſurgit. Ordo eſt. Alter ſurgit uegetus ad munia præſcripta ubi dedit membra ſopori curata citius dicto. Ad munia.ad munera & officia. Præſcripta:quæ ſibi præcepta & impoſita ſunt. Supra enim docuimus præſcribere capi pro præcipere & præſcriptum pro præcepto. Vegetus.ualidus:& promptus. Curata citius dicto celerius quam dici poſſit:ac per hoc breui cœnula refecta & recreata. Hic tamen ad melius. Ille inquit qui ſe aſſuefecerit tenuibus epulis poterit aliquando ad lautiora decurrere:ſiue dies feſtus acceſſerit:ſiue corpus attenuatum reficere uoluerit. At tu qui tantis uiuis delictis:nihil habebis.quod ad illas poſſis adiicere quum tantæ ſint ut nihil addi poſſit. Ad melius:lautius:& delicatius. Quondam.de futuro dixit:ut illud Virgilii. Nec Romula quondam Vllo ſe tantum tellus iactabit alumno. Vbique:accedent anni.ubique ad perſonas non ad loca referendum eſt:ut ſit. Et luxurioſi & moderati omnes ſeneſcent:opuſque erit ætatem ſenilem lautioribus eſcis recreari.uerum id in delicato fieri non poterit:quia(ut dictum eſt)tantæ ſunt perpetuæ eius deliciæ:atque etiam a puero cœptæ ut nihil addi poſſit. Mollius:delicatius quam fuerit tractata ætas iuuenilis. Ad iſtam molliciem:ad iſtas tuas delicias:Ordo eſt. Quidnam accedat tibi ad iſtam molliciem:q̃ puer & ualidus præſumis:ſiue dura ualitudo inciderit:ſiue tarda ſenectus? Legendum eſt cum interrogatione. Quam præſumis:ideſt quam ante ſumis & occupas quam conueniat:ac ſi dicat annis iuuenilibus minus delicate uiuendum quam ſenilibus foret. Rancidum aptum. Antiqui inquit a deliciis tantum alieni

fuerunt:ut aprum rancidum laudarent:non ꝙ & ipſi naſum non haberent:ſed hac ratione ut hoſpes tardus adueniens haberet quem comederet potius uitiatum quam ipſe dominus integrum. Rancidum:dum ſeruatur factum rancidum. Vtinam:optat ſe eſſe natum primis illis temporibus:quibus terra protulit hos heroas:hoc eſt heroas huiuſmodi parſimoniæ.legendumque eſt utinam inter:& non ut inter: uerſus enim non ſtaret:hocque eſt dictum ex arte poetica:quæ præcipit poetam in poemate ſuo aliquid debere aliquando optare & ſpernere. Hoc amet:hoc ſpernat ꝓmiſſi carminis auctor:quod fecit Iuuenalis:unde ſit ut malim fraterculus eſſe gigantum. Das aliquid famæ hoc dicit:non ſolum ex luxurioſo abundantiore que cibo animi pariter & corporis ſenſus hebetantur:ſed infamia:dedecuſque cõtrahitur:ut ſit ob tuam gulam das aliquid famæ ideſt facis ut de te multi loquantur ut de guloſo:quæ fama ſolet eſſe gratior auribus hominum ipſo carmine ipſo cantu:hoc eſt enim a natura comparatum ut libenter uitia aliena audiantur:ſicq; proponit incommoda & mala:quæ ex huiuſmodi uita emergunt:aut reuera cum interrogatione legendum eſt:Das aliquid famæ:ut ſit putaſne hoc ad famaꝫ & laudem ptinere:ꝙ ſcilicet luxurioſe uiuas:quæ fama eiuſmodi ſolet eſſe gratior carmine:hoc eſt cantu:& multum delectare:ut colligat ipſum nihil famæ nihil laudis conſequi:quæ eum poſſit delectare. Te tibi iniquum & fruſtra mortis cupidum quum deerit egenti. Accia quæ in preciũ Iraſceris inquit tibi & morteꝫ fruſtra cupies:quũ bona tua per ingluuiem in tantum abſumpſeris ut æs non habeas ad emendum laqueum: quo te ſuſpendas. Iuri:inquit Trallius iſtis iurgatur uerbis. Trallius diues fuit & luxurioſus:qui quum diuitias per luxum profunderet:arrogantur iactabat ſe id poſſe facere ꝙ magna haberet uectigalia unde iure iurgabatur. ꝙ quæ ſupereſſent: mallet per luxum perdere quam pauperibus erogare.

Accedent anni:& tractari mollius ætas
Imbecilla uolet. Tibi quidã accedat ad iſtam:
Quã puer & ualidus præſumis.molliciẽ:ſeu
Dura ualetudo inciderit:ſeu tarda ſenectus?
Rancidum aprum antiqui laudabãt: non quia naſus
Illis nullus erat:ſed credo. hac mente: quod hoſpes
Tatdius adueniẽs:uitiatũ commodius.quam
Integrum edax dominus conſumeret.hos utinam inter
Heroas natũ tellus me prima tuliſſet.
Das aliquid famæ:quæ carmine gratior autẽ
Occupat humanã? grãdes rhombi: patinæq;
Grande ferũt una cum damno dedecus. adde
Iratum patruũ: uicinos:te tibi iniquum:
Et fruſtra mortis cupidũ:cum deerit egenti
Aes:laquei pretium:iure inquit Trallius iſtis
Iurgatur uerbis.ego uectigalia magna:
Diuitiaſq; habeo tribus amplas regibus ergo
Quod ſuperat:non eſt melius quo inſumere poſſis?
Cur eget indignus quiſquam te diuite? quare
Tẽpla ruũt antiqua deũ: cur improbæ caræ
Non aliquid patriæ tanto emetiris aceruo?
Vni nimirum recte tibi ſemper erunt res?
O magnus poſthac inimicis riſus. Vter ne
Ad caſus dubios fidet ſibi certius:hic: qui
Pluribus aſſuerit mentem:corpuſq; ſupbum?
An:qui contentus paruo: metuenſq; futuri:
In pace ut ſapiens aptarit idonea bello?
Quo magis his credas: puer hunc ego puus Oſellum
Integris opibus noui:non latius uſum
Quam nunc accilis:uideas metato in agello

Vectigal

Inquit aliquis ſcilicet: Iurgatur iure iſtis uerbis. hoc eſt propter iſta uerba:quæ ſequũtur: quibus ſe iactabat. Vectigalia:uectigal appellatur redditus tam publicus quam priuatus a quo ſit uectigalis & hoc uectigale:unde dicimus agrum uectigalem & chartaginem factam eſſe uectigalem populi Romani:hoc eſt tributariam. Amplas tribus regibus: quæ poſſent tribus regibus ſufficere. Quod ſuperat.ſupereſt. Non eſt? nõ contingit aliquid? Quo:ideſt in quo. Inſumere melius:diſpenſare melius & laudabilius quam p tantam luxuriam. Cur eget indignus? Cur inqt tu diues non ſubuenis pauperi indigno cur pateris ipſum indigere? Indignus. Subaudi paupertate:ac per hoc uir bonus:qui nulla in te eſt deferendus. Docet Virgilius in ſexto quod & chriſtiana religio ſentit eos:qui ex diuitiis ſuis nihil dãt pauperibus apud inferos poſt mortem cruciari: quum ait. Et qui diuitiis ſoli incubuere repertis. Nec partem poſuere ſuis: quæ maxima turba eſt. Vni nimirum recte tibi: hæc ironicos dicuntur. Quid credis ſtatum rerum tuarum non poſſe mutari. ut ex diuitiis in paupertatem non decidas? quod ſi acciderit o quantos inimicis tuis riſus præbueris: Vter ne ad caſus dubios. Sẽſus eſt. Vter magis uidetur tutus aduerſus fortunæ incommoda:an ille qui lautis epulis ſemper uſus eſt an qui tenui uictu. Corpus ſuperbum:ſuperbe educatum. ac per hoc delicatum. In pace ut ſapiens aptarit idonea bello?

An is:qui modico & tenui contemptus uictu aptauerit ſibi:ut uir ſũmæ prudentiæ in pace: hoc eſt dum in ſecunda eſt fortuna:ea quæ ſunt idonea & conuenientia bello: hoc eſt quæ neceſſaria ſint ad ſuſtinenda incõmoda fortunæ: ſi forte cornua obuerterit. Per idonea: intellige moderatum & tenuem uictũ cui aſſuefactus in

factus in ꝓſpera fortuna tolerātius aduerſa oīa ſuſtinet.Metaphora ſumpta ē a ꝑito impatore q ꝑ pacē ſibi ꝓſpicit:q̄ ad bellū ſuſtinēdū cōueniāt.Ordo āt erit & ſenſus.An is q cert⁹ fidet ad caſus dubios q cōtēt⁹ par uo & metuēs futuri aptarit ī pace idonea bello:hoc ē reb⁹ aduerſis cōueniētia. Quo magis his credas: bñ q̄ſi pſuaſerit. His:q̄ dixi meli⁹ eſſe uti tenui uictu q̄ luxurioſo. Puer ego puus:memini me ioqt quū puer eſſem noſcere Ofellū q diuitiis ſuis ītegris ꝓfuſius nō ē uſus q̄ nūc imminutis.Ordo āt ē.Ego puer puus no ui Ofellū nō uſum lati⁹ opib⁹ ītegris q̄ nūc accifis utiť. Videas.Ordo & ſenſus poſſis uidere illum fortem

Cum pecore:& gnatis fortē mercede colonū:
Non ego narrantem temere edi ī luce ꝓfeſta
Quidquam præter holus fumoſq; cum pede pernæ:
Ac mihi ſeu lōgū tēpus poſt uenerat hoſpes.
Siue operum uacuo gratus cōuiua ꝑ imbrem
Vicinus: bene erat:non piſcibus urbe petitis:
Sed pullo:atq; hædo:tū penſilis uua ſecūdas.
Et nux ornabat menſas cum duplice ficu.
Poſt hoc ludus erat culpa potare magiſtra
Ac uenerata Ceres ita culmo ſurgeret alto:
Explicuit uino contractæ ſeria frontis.
Sæuiat:atq; nouos moueat fortuna tumultus
Quantum hinc iminuet? quanto aut ego par cius:aut uos
O pueri nituiſtis:ut huc nouus incola uenit?
Nam propriæ telluris herū natura neq; illū:
Nec me:nec quemq̄ ſtatuit.Nos expulit ille:
Illum aut nequities;aut uafri inſcitia iuris.

colonum mercede cum pecore & gnatis in agello metato narrantem.Ego temere non edi & cætera: per quod colligit omnibus tali moderatione uiuendum eſſe. Latius.largius:abundantius. Accifis:imminūtis. Metato:metis & terminis circunſcripto.ac per hoc non ualde amplo. nam metam poni pro termino & fine perſpicuum eſt:unde Virg.His ego nec metas rerum nec tempora pono.Inde eſt Metor uerbum quod metiri ſignificat: unde eſt metatio quaſi dimenſio. Columella libro quarto de poſitione uinearum. Hæc in quincuncem uinearuꝫ metatio expeditiſſima ratione conficitur.Gelius initio ſuaruꝫ noctium ſcribit ſic.Herculem curriculum ſtadii pedibus ſuis metatum:hoc eſt dimenſum eſſe.Pli.libro ſexto.Poſſidonius ab æſtiuo ſolis ortu ad hibernum exortum metatus eſt.eaꝫ aduerſam Galliæ ſtatuens.quam ab occidente æſtiuo ad occidentem hibernum metabatur totam a Fauonio.

Mercede colonum:qui mercenarius eſt.naꝫ ex diuite factus eſt pauper. Temere:fere. Luce ꝓ feſta.Dies profeſti dicuntur quaſi procul a feſto: ideſt non ſacri:in quibus opera ſine aliquo piaculo fieri poſſunt.Feſti autem: in quibus omnium operum eſt uacatio:qui diis ſacrati ſunt. Pernæ partes illas in porco:quæ pedib⁹ iunctæ ſunt appellauere pernas:unde Plinius.Caſtrantur fœminæ ſuſpenſæ pernis prioribus. Cato ſcribit: quum pernas emeris ungulas earum præcidito. Bene erat: bene tractabatur. Tum penſilis: uua ſecundas Ornabat menſas. Quæ in ſecunda menſa ponebantur uno uocabulo ueteres latini bellaria appellauerunt: quæ græci tragæmata. Penſilis uua: Nam uua aut in ollis: aut penſilis ſeruabatur. Cum duplice ficu:cum duabus ficis.ac ꝑ hoc paucis. Poſt hoc ludus erat culpa potare magiſtra.Si quando libere potare uolebant antiqui.ideſt ſine ſimpoſi archa hoc eſt principe & magiſtro potationis dicebant ſe facere magiſtra culpa:hoc eſt culpa & uitio ipſo & uoluptate bibendi exiſtente magiſtra potationis & fungente uice Sympoſiarchæ:quaſi quæ imperet quantum bibendum ſit ut imperat Sympoſiarcha in ſolennibus conuiuiis.hocq; dictum eſt ilocalariter cuius inſtituti meminit ſic Cicero in libro de ſenectute.Me uero & magiſteria delectant a maioribus inſtituta.& is ſermo qui more maiorum a ſummo magiſtro adhibetur in poculo & cætera. Poſt hoc:poſtquā remota ſunt bellaria:& iam factus eſt finis epulis. Ac uenerata Ceres.Senſus eſt & ordo.Ceres deīde uenerata:ideſt per ſummam uenerationem rogata ut creſceret alto culmo.Explicuit uino ſeria frōtis cōtractę.i. triſtitiā e frōte depoſuit ſignūq; dedit hilaritatis.Venerata ita.i.ſic uenerata ꝑ hilarationē cōuiuii.Venerata:paſſiua ſignificatiōe dixit:ut Virg.Curſuſq; dabit uenerata ſacerdos. Sæuiat atq; nouos moueat fortuna tumult⁹.Quātū hic iminuet?Oſtēdit Ofell⁹ ꝑ hanc ad pueros ſuos īterrogationē:illū q ſcda fortuna tenui uictu uſus ſit:nihil ī aduerſa ſolere extimeſcere.qa iā malis aſſuetus eſt nec ob eā rē parcius uiuit.ſed ī eodē uictus tenore etiam ſine moleſtia perſeuerat.Ait ergo per conceſſionem:Sæuiat fortuna quantum uelit aduerſus nos quantum tamen ex priſtino uictu noſtro imminuet: ac ſi dicat nihil:quia eadem tenuitate uictus utemur: qua ante uſi ſumus neque ego: neque nos

Profeſtus
Feſti
Pernæ

Sympoſiarcha

ex quo de agro noſtro a nouo domino deturbati ſumus parcius uiximus. Ofellus ſuū.n.agrum aduerſāte fortuna amiſerat:qui ad Vmbrenum nouum dominum uenerat. Nituiſtis: quanto minore cum nitore Vixiſtis.quaſi dicat nihilo minore. Nouus incola:hoc eſt Vmbrenus nouus dominus:ut infra ſtatim dicetur.

Nam proprie telluris:monet Ofellus rerum omnium eſſe uiciſſitudinem:ut quod hodie meū eſt craſtino die fit alterius.ut monſtret illi.qui luxurioſe uiuit timendum ne aliquando in paupertatem delabatur: quā moleſtius feret quam qui modicis aſſueuit.Natura ergo inquit nullum uoluit proprie rei dominum eē:oia eni bona fortunæ nūc in hunc nunc in illum trāſeunt. Nequities:luxus uitæ prodigus &effuſus dicitur.unde Terentius.Hui quantam feneſtram ad nequitiam pateſeceris.De Nequitie in ſequēti ſermone ex auctoritate Gellii plura dicemus.

Nequities

Poſtremum expellet certe uiuacior hæres.
Nūc ager Vmbreni ſub nomīe :nuper Ofelli
Dictus:erit nulli proprius:ſed cedet in uſum
Nunc mihi:nunc alii.quocirca uiuite fortes:
Fortiaq; aduerſis opponite pectora rebus.

Aut uafri inſcitia iuris.aut quia ignorauerit:iura ipſa:quæ non ſine magna tractantur calliditate & uaframentis. Nunc ager umbreni. Ordo eſt. Ager nunc Vmbreni dictus nuper : ſub nomine Ofelli:erit nulli proprius .Proprietas enim : agrorum nullius eſt:ſed uſus conceditur tantum. Sub nomine.titulo. Quocirca uiuite fortes:Quum ergo inquit o poeri in rebus humanis nulla ſit certa ſtabilitas:ſed omnia prorſus mutentur. Facite.uiuatis fortes ideſt ita uos laboribus & reliquis moleſtiis aſſuefaciatis:ut quum fortuna cornua uobis obuerterit facile ſuſtineatis.Fortis enim animus & magnus nulli nec homini:nec perturbationi:nec fortunæ ſuccumbit.Neceſſe enim eſt:ut docet Cicero:qui fortis ſit eūdem eſſe magni animi:qui magni animi ſit:inuictum:qui inuictus ſit:eum humanas res deſpicere :atque infra ſe poſitas arbitrari.Deſpicere autem nemo poteſt eas res:propter quas ægritudine affici poteſt niſi fortis ex quo efficitur fortem uirum ægritudine nunquam affici.Omnes autem ſapientes fortes. Fortiaque aduerſis opponite .fortes uos præbete aduerſus incommoda fortunæ.

BIBLIOTECA NAZ ROMA VITTORIO EMANUELE

¶ Q. Horatii Flacci Liber ſecundus Sermonum cum commentariis Ioannis britannici Brixiani.

SVnt qbus in ſatyra. Hoc ſermone Horatius quũ ab aliis male audiret. ꝙ nimis acriter uitia hominum notaret ab aliis uero ꝙ carmina ſine neruis cõponeret. Trebatiũ equitẽ Ro. iuris cõſultũ amicũ ſuũ cõſulit: qd ſibi faciẽdũ cenſeat. Et hortẽti ut relicta ſatyra hiſtorias & facta Cæſaris carmine pſcribat reſpondet ſe id i animo habere opportunoq; tempore facturũ. Demũ ait ſe a ſatyra nõ poſſe diſcedere: q̃ſi ad id genus carminis fato ſit nat⁹. Nimis acer: ꝙ nimis acriter & uehementer mordeã. Nam Acer uehemẽtem: fortẽ: aſperum: amarũ ſignificat. Acer Tẽdere opus: tractũ a ſagitariis. qui arcũ tendunt miſſuri ſagittam. Vltra legem: ultra q̃ permittat lex ſatyræ: q̃ uidet nolle quemq̃ uiuũ noiari: unde Iuuenalis: tanq̃ huius legis memor ait. Experiat qd: concedat in illos. Quoꝝ flaminia tegit cinis atq; latina. Sine neruis: hoc eſt ſolutũ & eneruẽ. Scribit Tacitus Ciceronẽ a caluo male audiuiſſe tãq̃ ſolutum & eneruem: a Bruto autem tanq̃ fractũ & elumbem. Mille uerſus deduci poſſe: trãſlatio eſt a lana quæ deducitur in tenuitatẽ: unde Virgilius in bucolicis carmen deductum appellauit tenue & ſubtile. Trebati. Hic eſt ille Trebatius eques romanus iuris peritus q locũ auctore Porphyrione obtinuit inter poetas: & aliquot libros de ciuili iure compoſuit: de religionibus nouem. quem conſtat aliquandiu patria & bonis ſuis caruiſſe: phibitum in patriã redire a Iulio Cæſare: ꝙ arma nõ ſtatim ſuperato Pompeio depoſuiſſet ad eũ extãt epiſtolæ pleræq; Cicerõis cũ in ſexto tũ in ſeptimo uolumine epiſtolaꝝ familiarũ. De eo mentionem facit Iuſtinianus in iſtitutiõibus ſuis titulo de codicillis ſic. Dicit aũt Auguſtus cõuocaſſe ſapientes uiros inter quos Trebatium quoq; cuius tunc auctoritas maxima erat &c.

Q VINTI HORATII FLACCI SERMONVM LIBER SECVNDVS.

SERMO PRIMVS.

SVnt: q̃b⁹ i ſatyra uideꝛ
ar nimis acer: & ultra
Legẽ tẽdere opus: ſine
neruis altera quicqd
Cõpoſui ps eẽ putat: ſi
mileſq; meorum
Mille die uerſus deduci
poſſe Trebati
Q uid faciã: pſcribe qe
ſcas. ne faciã inquis:
Omnino uerſus? aio peream male: ſi non
Optimũ erat: uerũ nequeo dormire. ter uncti
Tranſnãto tyberim: ſõno qbus eſt opus alo
Irriguumq; mero ſub noctẽ corpus habento:
Aut: ſi tantus amor ſcribendi te rapit: aude
Cæſaris inuicti res dicere: multa laborum
Præmia laturus. cupidũ pater optime uires
Deficiunt: neq; enim quiuis horrentia pilis
Agmina: nec fracta pereũtes cuſpide gallos:

Præſcribe præcipe: unde & præſcriptũ p præceptione accipit: ſumpta trãſlatiõe a magiſtris ludi qui præſcripta pueris dant pcipuũq; imitentur. Quieſcas: hoc eſt ex pſona Trebatii. Ne faciã inqs oio uerſus? hoc ex pſona Horatii. Aio: uerbum Trebatii. Peream: ex pſona Horatii. Ter uncti. Trebatius. Sẽſus ẽ. Qui dormire nequeũt trãſtyberim natẽt: ſic ei defatigati facile dormiẽt illud ãt attẽdẽdũ poetã ſermonẽ Iuris periti Trebatio accõmodaſſe: hocq; ex pceptis ſuis in arte poetica: & itẽ in ſatyra ſupiore ubi ait. Et ſermone opus eſt modo triſti ſæpe iocoſo. Defendente uicẽ modo rhetoris atq; poetæ. Vncti. ſ. oleo: quo perũgebant aduerſus malitiã aquaꝝ. Irriguũq; mero ſub noctẽ corpus habẽto. Qui neq̃unt ingt dormire: bñ circa noctẽ bibãt: multo. n. uino ſenſus ai piter & corporis ſepeliunt. Cæſaris: Auguſti: quo impante hæc ſcribebat. Multa laturus premia: artificioſe Cæſarem laudat a liberalitate. Cupidũ pater uerba Horatii. Neq;. n. quamuis horrentia pilis Agminam: Eleganter poeta in ipſa excuſatiõe poſſe ſe bella eius ſcribere oſtendit: ſtilo enim ſublimi hoc canit. Sic Vir. At nunc horrentia martis arma: quum. n. humilius precedentia cæciniſſet. Ille ego qui quondam gracili modulatus auena Carmen &c. ſublimiori ſtilo ut ars poetica poſtulat ſequentia cecinit. Pila autem tela ſunt romanorum. Lucanus. Et pila minantia pilis. Nec fracta Cuſpide. De hiſtoria eſt. Nam Marius aduerſus Santones talia tela commentus eſt ut fracta mitterentur ne remitti ab hoſtibus poſſent.

Aut labentis equo deſcribat uulnera parthi
Attamẽ & iuſtum poteras:& ſcribere fortem
Scipiadã ut ſapiẽs lucillius.haud mihi deero
Cum res ipſa feret:niſi dextro tempore flacci
Verba per attentã non ibunt cæſaris aurem:
Cui male ſe palpere:recalcitrat undiq̨ tutus.
Q uanto rectius hoc:quã triſti ledere uerſu
Pantolabũ ſcurram: nomentanumq̨ nepotẽ:
Cũ ſibi qſq̨ timet:quãquã eſt ĩtactus:& odit:
Q uid faciam.ſaltat milonius:ut ſemel icto
Acceſſit feruor capiti:numeruſq̨ lucernis.
Caſtor gaudet equis:ouo prognatus eodem
Pugnis.quot capitum uiuunt:totidẽ ſtudiorũ
Millia:me pedibus delectat claudere uerba
Lucilli ritu noſtrum melioris utroq̨:
Ille uelit fidis arcana ſodalibus olim
Credebat libris:neq̨ ſi male geſſerat uſquã.
Decurrens alio:neq̨ ſi bene:quo fit:ut omnis
Votiua pateat ueluti deſcripta tabella

Parthi labẽtis equo:hoc cõmemorat qa parthi Armeniã uẽdicat Auguſto facile ceſſerunt.& ſigna militaria quæ.M.Craſſo &.M. Antonio ademerãt repoſcẽti reddiderũt:obſideſq̨ in ſup obtulerũt.Parthi ſcytico ſermone exules dñr ut refert Iuſtinus li.xl. docẽs ab exulib⁹ ſcytharũ parthorũ impiũ fuiſſe deductũ. Plini⁹ ſcribit regna pſarũ eẽ eadẽ:quæ parthorũ:quorũ rex Orodes duce Surena bella cũ romanis geſſit:Craſſũq̨ romanorũ impatorẽ cũ filio &oĩ exercitu deleuit.Sequẽtib⁹ quoq̨ tpib⁹.M.Antonius bellũ cũ ſexdecim legionib⁹ intulit Parthis,pterea q̨ aduerſus ſe& Auguſtũ auxilia miſerat Bruto & Caſſio:ſed multis prælíis uexatus a parthia refugit.uix tertia pte exercit⁹ incolumi. Auguſtus quũ in Syriã ad cõponẽdũ orĩẽtis ſtatũ,pueniſſet metũ iiecit phraati parthorũ: regi ne bellũ parthiæ uellet iferre.Itaq̨ i tota parthia ex Craſſiano Antonianoq̨ exercitu captiui collecti ſuũt:ſignaq̨ cũ iis militaria Auguſto remiſſa:ſed & filii nepoteſq̨ phraatis obſides Auguſto dati. Parthi labẽtis:decidẽtis equo quũ ferit:hinc ſumpſit Perſus illud. Vulnera ſeu parthi ducẽtis ab inguine ferrũ. Attamẽ & iuſtum uerba Trebatii.Si nõ potes inquit geſta Cæſaris ſcribere:at potes more boni philoſophi iuſtitiã & fortitudinem eius:ut Lucillius Scipionis ſcripſit: nã illius uitã priuatã deſcripſit.Ennius uero bella. Scipiadã:quũ uerſus hexameter ſcipionẽ nõ admittat neceſſario dixit ſcipiadã forma patronymica primæ declinatiõis.Scipionẽ aũt ĩtelligit inferiorẽ q chartaginẽ fundit⁹ deleuit & Numãtiã. Haud mihi deero:uerba Horatii. Niſi dextero tpe flacci:geſta inqt Cæſaris nõ prius ſcribã:q̃ tẽpus uiſum fuerit opportunum.Ordo eſt. Verba Flacci nõ ibũt per aurẽ Cæſaris attẽtã niſi dextro tpe. Aurẽ Cæſaris attẽtã.i.maioribus negotiis intẽtã. Cui male ſi.p.Cui ſi aduleris offendit.ut ſit in laudẽ eius:q adulatores nõ audiat.
Male Male.i.ualde ut alibi ait in.iii.ſatyra.Strabonem Appellat petũ pr:& pullũ male paruus Sicui fili⁹ eſt.
Palpare Palpare ãt eſt manu mulcere:uñ palpones adulatores appellam⁹.Perſius.Ius h̨ ille fui palpo.Inuenim⁹ Palpari & palpare.Iuuenalis.Quẽ munere palpat Car⁹. Recalcitrat:renuit:metaphoricos ab equis:q a palpatione reſiliũt. Vndiq̨ tut⁹:ẽ inqt Cæſar tutus undiq̨.i.ita ſapiẽtia uñquaq̨ munitus ut a nemine nec blãditiis nec aliis poſſit artificiis circũueniri:qn oĩa cognoſcat. Quãto rect⁹ hoc:Trebatius loquit̃ ſubaudi extrinſecus ẽ.ſ.aut geſta aut iuſtitiã & fortitudinẽ Cæſaris ſcribere q̃ pãtolabũ ſcurrã aut Nomẽtanũ nepotẽ ſectari:ac p hoc hoĩum uitia notare:q̃ citra piculũ ẽt mortis notari nequeũt.nã qcũq̨ eo uitio laborant quo pãtolabus & Nomẽtanus ſtatim putãt ſe notari ſub pſona illorũ:quare timẽt & oderũt te.De pãtolabo & Nomẽtano dictũ eſt abũde in.viii.ſatyra:Sicq̨ nact⁹ occaſionẽ nõ ceſſat eos flagellare. Triſti uerſu.De noiatio eſt ab eo q̨ facit:triſtes:ſicuti dicimus artẽ deſidioſam q̃ facit deſidioſos frigus pigrũ:qa pigros facit. Quid faciã:Horati⁹ loqtur.q.d.nihil habeo qđ rectius faciã q̃ ſcribã ſatyrã. Saltat Milonius: ſcurra fuit Milonius illis tpibus:q ubi ebrius factus erat ſtatim ſaltare incipiebat:p qđ poeta colligit ita ſe a ſcribẽdo ſatyrã nõ poſſe cõtinere ut miloni⁹ a ſaltãdo. Capiti icto:uapore meri pcuſſo. Numer⁹ lucernis.Ebrio.n. lucernarum.lumina congeminari uident̃.uñ Iuuenalis.Quũ iam uertigine tectum.Ambulat:& geminis exurgit menſa lucernis. Caſtor gaudet equis:hoc uult ĩtelligi tot ſtudia eſſe hoĩum totq̨ artes diuerſas quot ſunt ẽt hoĩes.
Caſtor Pollux Caſtor ingt & pollux fratres diuerſis inter ſe ſtudiis uitam egere. Nam caſtor equis certabat.Pollux uero pugnis hoc eſt ceſtibus eſt.hincq̨ poeta manifeſte docet arma pugilum fuiſſe ceſtus.q ex corio & plombo inſuto confecti manibus induebant̃.ſicq̨ pugnis eo armaturæ genere armatis pugnabant.Sicq̨ oſtendit quũ alii uariis exercitationibus delectentur:ſe carmine ſatyrico delectari. Ouo ppugnatus eodẽ:Nota eſt fabula Iouem cõuerſum in cignum concubuiſſe cum leda:ex eoq̨ cõpreſſu duo edita oua:ex quorũ altero Caſtor & pollux nati ſunt ex alter uero Helena & Glytenneſtra. Ritu Lucilli: more Lucilli qui ſatyram primus ut dictum eſt ſcripſit. Melioris utroq̨ noſtrum.hoc eſt melioris & te & me o Trebati:hoc eſt ſenſu & ingenio meliori.Nam ut initio ſatyræ diximus Trebatius inter poetas locum obtinuit. Illi uelut:Lucillius inquit quæcunq̨ ſeu bene ſeu ſecus geſſerat.libris ſuis ueluti fidis ſodalibus credebat.ita ut uita eius omni ex parte per libros omnibus eſſet nota quaſi in tabula oſtenderetur picta quod quidem uitæ inſtitutum & ego ſequor. Decurrens alio:quam ad libros. Votiua tabella:ea dicuntur uotiua
Votiuũ quæ diis per uotum deſtinata ſunt:unde uictimam dicimus uotiuam quæ per uotum ſacrificio deſtinata ẽ Iuuenalis.Paſcitur in ueſtrum reditum uotiua iuuenca.Et Victruuius libro octauo.Hiero rebus pene geſtis quum auream coronam uotiuam diis immortalibus quodam in fano conſtituiſſet.Ordo eſt. Quo fit ut omnis uita ſenis pateat ueluti deſcripta in tabella uotiua.

Lucanus an

Lucanus an Appulus anceps. Patriã enĩ habuit uenuſiam. quæ ciuitas eſt in cõfinio appuliæ & Lucaniæ ut merito dubitet utrum ſit Lucanus an Appulus. Colonus uenuſinus: uenuſia enim colonia fuit romano rũ miſſa eo quo tẽpore Sabelli a rõanis ſuperati ſunt ne hoſtes aut Appuli aut Lucani bellũ mouẽtes p loca uacua & cãpeſtria currẽdo rõanos infeſtarẽt. Sabelli autem ut ſcribit Sẽpronius & Cato de originibꝰ proles ſunt ſabinoꝝ ut nomẽ eſt argumẽto. Sabini aũt ut ſcribit Strabo ĩ qnto populi ſunt iter latinos & umbros. Sabellis

Sed hic ſtilus: licet inqt ſcripturus ſim ſatyrã & multi ob eam rẽ me timeant tñ ſtilo meo neminẽ ultro per ſequar: ueꝝ ſi me cõmouerit ultione nõ uacabũt.

Sĩ ta ſẽis. ſequor hũc lucanꝰ an appulꝰ: ãceps.
Nã uenuſinus arat finem ſub utrũq; colonus:
Miſſus ad hoc pulſis (uetꝰ ẽ ut fama) ſabellis
Quo ne per uacuũ romano ĩcurreret hoſtis:
Siue qđ appulla gens: ſeu qđ lucania bellũ
Incuteret uiolẽta. ſed h̃ ſtilus haud petet ultro
Quenq̃ animãtẽ. & me ueluti cuſtodiet enſis
Pagina tectus: quem cur diſtringere coner
Tutus ab infeſtis latronibus? o pater: & rex
Iuppiter: ut pereat poſitum rubigine telum:
Nec qſq̃ noceat cupido mihi pacis: at ille:
Qui me cõmorit (melius nũ tãgere clamo)
Flebit: & inſignis tota cantabitur urbe.
Ceruius iratus leges minitatur: & urnam.
Canidia albuti quibus eſt inimica: uenenum.
Grande malum turius: ſiquis ſe iudice certet.
Vt quo quiſq; ualet ſuſpectos terreat: utq;
Imperet hoc natura potens: ſic collige mecũ.
Dẽte lupus: cornu taurus petit. unde: niſi ĩtus
Monſtratum? ſcæuæ uiuacem crede nepoti
Matrẽ: nil faciet ſceleris pia dextera. mirum:
Et neq; calce lupus quẽq̃: neq; dẽte petit bos.
Sed mala tollet anum uitiato melle cicuta.
Ne longum faciã: ſeu me tranquilla ſenectus
Expectat: ſeu mors atris circumuolat alis:
Diues: inops: romæ. ſeu: fors ita iuſſerit: exul:
Quiſquis erit uitæ ſcribã color. o puer: ut ſis
Vitalis metuo: & maiorum nequis amicus

Me cuſtodiet ueluti enſis uagina tectus: uulgo dici ſolet gladiũ uagĩa recõditũ geſtari: ut dñm a piculis tutũ cõſeruet dũ terrori ẽ inimicis. ait er go poeta ſe uti ad cõſeruationẽ ſui ſtilo ſuo tãq̃ gladio uagina recõdito: quẽ nõ ſit in quẽq̃ diſtri cturus niſi leſus fuerit. O pater & rex Iuppiter ut pereat: Vtinam ĩquit O Iuppiter pereat telũ meũ rubigine. hocq; allegoricos ut p telũ intelligas ſtilũ. Et utinã nemo ſit q cupiat nocere mihi cu pido pacis. Cõmorit: momorderit laceſſiuerit.

Ceruius iratꝰ. Elegãter oſtẽdit poeta unũ quẽ ſe iis armis defendere qbus ualet: ut illuc ueniat nõ aliis ſe armis tueri q̃ ſcriptis ſuis: qbꝰ p armis utiĩ. Ceruiũ igiĩ ait quũ a quoq̃ offendereĩ ſoli tum accuſationibꝰ eũ uexare: ut itelligamꝰ hunc cauſidicũ fuiſſe & maximũ accuſatorẽ: qui inimi cis ſuis arma forẽſia minitareĩ: p urnã enim intel ligit ordinẽ iudiciorũ quæ ex urna ſorte ducunĩ.

Canidia Albuti. Hæc eſt illa canidia neapolita na uenefica de qua ſupra facta eſt mẽtio ĩ ſatyra Olim truncus erã Et alibi in Epodo. Canidiã aũt Albuti poſuit amphibologice ut poſſis dicere ca nidia albuti aut uenenum albuti. Hic. n. Albutus uxorẽ ſuã ueneno ſuſtuliſſe diciĩ. Turius. C. Tu rius hic prætor fuit apud quẽ accuſatꝰ eſt a Cice rone uerres Hortẽſio defendẽte. Hic diciĩ aucto re Porphyrione. Cẽtũ uiris dediſſe tabulas aliis ni gras: aliis rubras cera: & adnotaſſe quas cuiq; de diſſet: ut ſciret a qbꝰ poſtea pecuniã peteret uel li queret. Nã oẽs corruperat. Vt quo quiſq; ualet ſuſpectos terreat Vtq; imperet hoc natura potẽs ſic collige mecũ: Sẽſus eſt. Audi & cognoſce me cũ quẽadmodum qſque terreat ſuſpectos eo quo ualet & quẽadmodũ hoc datũ ſit oibꝰ a natura ut terreãt & ſe defendãt. Sic collige. i. ut p ſequẽtia tibi oſtẽdam. Vt: quẽadmodũ. Quo ua. ea re q̃ ualet. Impet. h. & ut impet ut unuſqſq; terreat & ſe defendat. Vñ niſi intus mõſtratũ? hoc eſt a natura ipſa & notãdũ ĩtus de loco ut ſæpe eſt legere apud Plautũ. Sæue uiuacẽ crede nepoti Matrẽ. Ironicos. Sæua aũt mřem ſuã ueneno ſuſtulit. Et ẽ ſenſus Cicero nis p Scauro. Libertꝰ pronũ nõ occidit ſed duobꝰ digitulis gulã obliſit. Crede: cõmitte. probat aũt exẽplo Sæue nepotis unũ quẽq; ad ſe tuẽdũ uti iis uiribꝰ qbus ualet: Sæua enĩ qui omni laſciuiæ gñe diffluebat: ma trẽ ſuã nõ armis qbus nõ ualebat ſuſtulit ſed ueneno quo tãtũ ualebat: ſicut & lupus nõ petit calcibꝰ: ſed dẽ tibus quibus ualet. Nepoti: luxurioſo. Miꝝ: Subiectio ẽ. q̃ſi aliquis mireĩ mřem ferro nõ uiolatũ iri: nõ uiolabit inqt eã cæde: ſicuti neq; lupus calce nec bos dente quenq̃ petit: ſed mala inqt cicuta tollet eam: q2 (ut dictum eſt) ueneno quo ualet reperaget. Viciato melle: hoc ẽ corrupto. nam una quæq; res alteriꝰ per mixtione uiciaĩ. Seu me trãq̃lla ſenectus. Ordo eſt & ſenſus. Scribã ſeu trãquilla ſenectus expectat me: ſeu mõs circũuolat me alis atris: ſcribã ĩquã diues: inops. romæ: & exul ſi fors ita iuſſerit: ut ſim. ſ. exul ſcribã de niq; qſquis erit uitæ color. ſ. quæcunq; erit cõditio uitæ meæ: ac ſi dicat nulla re abſterreri potero qn ſcribã in quocũq; ſtatu reꝝ fuero tale etiã fecit Lucillius ut dictũ eſt ſupra. Ille uelut fidis arcana ſodalibꝰ olim cre debat libris: &c. Fors. fortuna. Terẽtius in phormione Quod fors feret: æquo animo feremꝰ: quod nomẽ ſolũ habet ut diximꝰ initio operis ablatiuũ. Virgili. Forte ſua libicis tẽpeſtas appulit oris. Color: cõditio.

O puer ut ſis uitalis metuo: Verba Trebatii deterrentis ne ſcribat: magnum cædis periculũ iminere. Vt ſis uitalis: ne uitalis nõ ſis. Hinc eſt illud Perſii: uideſis ne maioꝝ tibi forte limina frigeſcant. Vitalis aũt du plici modo ponitur apud auctores & pro eo qui uiuit: & pro eo qui animat: hoc eſt uitam dat. Plinius libro. nono. Nec ſatis eſt generationi per ſe coitus: niſi editis ouis inter ſe uerſando mares & fœminæ uitale

aſperſerint uirus hoc eſt quod uitam det. Maiorum:potentiorum & amicorum.nam maiores pro amicis uſurpaẽ Poeta alibi Quo tandẽ pacto deceat maiorıbꝰ uti:hoc eſt amicis & potẽtiorıbꝰ. Feriat te frigore.i.feriat te horrore mortis quæ frigida eſt:& dictũ ẽ ab eo qđ præcedit id quod ſeqtur.Nã frigus mortẽ ſequiẽ. Quid quũ ẽ Lu.uerba Horatii:Lucillius iquit qđ mali paſſus ẽ quũ ſatyras ſuas ſcripſit:qñ dicar cur & mihi nõ liceat uti tali ſcribẽdi libertateẽ In.h.m In hũc modũ:qli ego ſcribo. Detrahe.p.Ordo ẽ. Et auſus eſt detrahere pellẽ qua qſq; niditus cederet p ora. Detrahere pellẽ allegoricos:hoc eſt uelamẽtũ & ſpeciẽ

Frigore te feriat.quid cum eſt lucilius auſus
Primus in hũc opis cõponere carmina morẽ:
Detrahere & pellẽ:nitidus qua qſq; per ora
Cederet/introrſum turpis:ẽ nũ lælius:aut qui
Duxit ab oppſſa meritũ carthagine nomen
Ingenio offenſi:aut læſo doluere metelloẽ
Famoſiſq; lupo cooperto uerſibus:ẽ atqui
Primores populi arripuit:populũq; tributĩ:
Scilicet uni æquus uirtuti atq; eius amicis.
Q ui:ubi ſe a uulgo & ſcæna i ſecreta remorãt
Virtus ſcipiadæ:& mitis ſapientia læli:
Nugari cum illo:& diſcincti ludere donec
Decoquereẽ holus ſoliti.qcqd ſum ego:q̃uis
Infra lucili cenſum:ingeniũq;:tamen me
Cum magnis uixiſſe inuita fatebitur uſq;
Inuidia:& fragili quærens illidere dentem:
Offendet ſolido.niſi quid tu docte trebati
Diſſentis:eqdẽ nihil huic defringere poſſum.
Sed tñ ut monitus caueas:ne forte negoci

illã bõitatis:qua ita ueſtiti incedũt ut foris agni i maculati cẽſeãtur:quũ omnino intrinſecus lupi ſint rapaces. Qua.ſ.pelle. Cederet.icederet.
Lelius Nũ Lelius & q duxit nomẽ a chartagine:hos duos nominat ut uiros clariſſimos & iter ſe amiciſſimos:q eo tẽpore fuerũt quo Lucillius ſcripſit. Sẽſus aũt eſt.Nũ Lelius & Scipio offẽſi ſunt igenio
Scipio Lucilliiẽ Legẽdumq; eſt cũ interrogatiõe quæ ui habet negatiuã. Qui duxit nomẽ.Circuitio ẽ.i.Scipio africanꝰ inferior qui charthaginẽ & numãtiã funditꝰ euertit:unde cognomẽ africani & numãtini adiuenit. Leſo Metello. Tẽporibꝰ Lu
Metelus cilli Metellus & lupus iſames fuerũt.de lupo Seruius enarrator Virgilii in.x.Aenei.mẽtionẽ facit Scribit enim Lucilliũ i primo induceẽ deos habere cõciliũ & agere primo de iteritu Lupi cuiuſdã iudicis rei:poſtea dicere ſentẽtia.Cicero itẽ in primo de natura deoꝝ docet lupũ tpibꝰ Lucillii fuiſſe periurũ & impiũ. Famoſis:criminoſis:pbroſis:& iſamibꝰ nam in malã accipiẽ ptẽ:raroi bonã.Suetoniꝰ in uitellio.Famoſus cœnaꝝ magnificẽtia.i.infamis. Arripuit:carpſit. Populũq; tributim:nõ ſolũ ingt nobilitatẽ ſed & plebẽ no-
Tributim tauit uniuerſam. Tributim.i.per ſingulos tribꝰ.
Aequus:amicus. Eius amicis.ſ.uirtutis. Qui ubi ſe a uulgo.Quinimo tantũ abſuit. ut Lelius & Scipio Lucillo ita hominum uitia carpẽti iraſcerentur ut quotiens ſe a negotiis & ludis ſcenicis ſe remouerant ſoliti ſint cum eo uel familiariſſime conuerſari & ludere. Virtus ſcipiadæ & mitis ſapientia Leli:duplex exornatio quæ circuitio appellaẽ:hoc eſt ipſe Scipio ſummæ uirtutis:Et ſapiẽs Lelius ita enim ſapiẽs cognominatus eſt.unde eſt illud Cicerõis initio libri de amicitia.Q. Mutius ſæuola nõ dubitauit Leliũ i oĩ ſermone appellare ſapiẽtẽ.& in.ii.de finibꝰ bo-
Lelius noꝝ & maloꝝ ſic ſcribit.Nec Lelius eo dictus eſt ſapiẽs ꝙ nõ intelligeret qđ ſuauiſſimũ eſſet:Nec enim ſeqẽ
Diſcinctus ut cui cor ſapiat ei nõ ſapiat palatus. Diſcincti:aut ſolutis tunicis:aut quaſi diſſoluti ueluti oĩ grauitate depoſita:Ordo autẽ eſt: Virtus ſcipiadæ & ſapiẽtia Leli ſoliti ſunt nugari & ludere cũ illo diſcincti. Nagari: cõfabulari: aut uerſus cõſcribere quos poetæ nugas appellãt. Quid qđ ſum ego.Quodcũq; ingt ego ſum ſiue doctus ſiue indoctus:ſiue diues ſiue ſecus:ſiue nobilis:ſiue ignobilis.Et ſi Lucillio & cenſu & ingenio inferior ſum:nemo tñ erit etiã inuidus q nõ fateaẽ me quoq; cũ magnis & primoribꝰ ciuitatis uixiſſe. Infra Lucillii cẽſum.Nã cõſtat auctore Porphyrione Lucilliũ Maiorẽ auũculũ fuiſſe Pompeii.Er eni auia Põpeii ſoror fuerat Lucillii.Nã maior auũculus diciẽ frater auiæ:ſicut patruus magnus aui frater:auctor eſt Caius iuri cõſultus:unde dicimꝰ Iulium Cæſarẽ maiorẽ auunculũ fuiſſe Auguſti qm̃ frater fuerat Iuliæ:ex q̃ nata eſt Accia mater Auguſti.Mortuus autem eſt Lucillius Neapoli & publico funere elatus anno : ætatis quadrageſimo ſexto. Infra ergo cenſum Lucili intellige diuitiis & genere inferiorem. Et fragili quærens.Sẽſus eſt: Inuidia ac per hoc inuidi ipſi non ſolum inuiti fatebuntur me uixiſſe cum magnis ſed ii etiam quærẽtes illidere dentem fragili:offendent ſolido ut allegoricos hoc dicat Qui inuidia moti quærẽt ledere me tãquam fragilem & inopem & ſine amicis:inuenient me ſolidum & magnis amicis munitum:niſi quid tu docte Trebati diſſentis.i.niſi fortaſſe ſentis me ita amicis non eſſe munitum. Equidem nihil hinc defringere poſſum:uerba Trebatii: ideſt nihil poſſum hinc diminuere quin ita ſit ut tu dicis .q.d. nihil poſſum contradicere ut legendum potius ſit defringere quam defingere:Porphyrio ait legi & diffidere : ego mallem legeẽ difindere hoc eſt ſcindere. Sed tñ ut monitus caueas. Sed licet magnis amicis ſis munitus tñ ſentio.ut monitus.ſ.a me caueas tibi.ut extrinſecus ſubaudias ſentio a ſuperiore dicto Horatii qui ait niſi diſſentis. Inſcitia legum ſanctarum.quũ ignores leges ipſas quaſi quibus cautum erat nequis in queñq̃ carmẽ ſcriberet maledicum. Ius eſt:Iudiciumq; Iura inquit illum puniunt qui in quemquam mala carmina ſcripſerit. hoc eſt famoſa & maledica:ita enim intelligit Trebatius.Horatius uero mala intelligit carmina quæ indigne & immerito in quemquam ſcripta ſint : ſicuti contra bona quæ iuſte & merito ſcripta fuerint:quaſi ueridica. Eleganter uero Trebatius ut iuris peritus de lege loquitur ita dicimus leges ſanctas ut fœdera ſacra:a ſanciendo ideſt conſtituendo quod ad bene uiuendum conſtitute ſint.Nã leges ad cõmodũ rei.p.referri debẽt.

Incutiat

Incutiat tibi aliquid negocii.i.exhibeat tibi negociū. Eſto:cōcedo:uerba Horatii Sed bona ſiqs:Ordo ē. Sed laudaſ Cæſare iudice ſiqs bona cōdiderit:hoc eſt ſcripſerit. Siqs opprobrio:& laudabit iudicib⁹ ridētibus ſiqs ipſe integer.i. ſine uitio & crimine latrauerit.i.carpſerit dignū opprobrio:ut ſit ordo. Tabulæ ſoluēſ riſu ſiqs ipſe integer latrauerit dignū opprobrio. Tabulæ:hoc ē ipſa ſubſellia:ſoluēſ.i.rūpēſ riſu:ut p ſubſellis itelligas ipſos iudices ſedētes i ſubſellis. Opprobrio:cōuitio & cōtumelia : Oui.in.i.meta. Pudet hæc oppobria nobis Et dici potuiſſe:& non potuiſſe refelli.Quintilian⁹.Mō maledictis opprobriiſq; uulgi. mō crebra riualiū cōtētiōe pulſatus:opprobriis dixit q̄ſi exprobrationib⁹ atq; conuitiis.Et alibi. Facile prūpis i opprobria:facile qdlibet obiicis. Opprobriū

Latrauerit:illud obſeruādū latrare ſemp cōiūgi actō ut canes ſcipionē euntē in capitolium nunq̄ latrauerūt.Columella i primo limie operis de re ruſtica.Sed ne caninū qdē:ſicut dixeſ ueteres ſtudiū præſtātius locupletiſſimū quēq; ad latrādi. Tu miſſus:pro dimiſſus a iudicibus ſine ulla condemnatione abibis.

Incutiat tibi quid ſanctarum inſcitia legum.
Si mala cōdiderit in quēquā carmina:ius eſt:
Iudiciūq;.eſto:ſiquis mala:ſed bona ſiquis
Iudice condiderit laudatur cæſare:ſiquis
Opprobriis dignum latrauerit:integer ipſe
Soluentur riſu tabulæ:tu miſſus abibis.

SERMO.II.

QVæ uirtus:& quanta bonis ſit uiuere paruo:
Nec meus:hic ſermo eſt:ſed quē præcepit ofellus
Ruſticus:abnormis:ſapiēs:craſſaq; minerua:
Diſcite:non inter lances:menſaſq; nitentes:
Cum ſtupet inſanis acies fulgoribus:& cum
Accliuis falſis animus:meliora recuſat:
Verū impranſi mecum diſquirite.cur hoc?
Dicā ſi potero.male uerum examinat omnis
Corruptus iudex:leporē ſectatus:equoue
Laſſus ab indomito:uel ſi romana fatigat

QVæ uirtus & q̄ta bonis ſit uiuere paruo .In hac ſatyra ſub pſona oſelli hois ruſtici carpit luxurioſos : oſtendens q̄ pulchrū q̄q; utile ſit i uictu ſrugalitatē & parſimoniā ſeq : quū nihil oino ſit deterius hoi q̄ diuerſis repleti cibariis.Ordo aūt ē.Diſcite quæ & q̄ta ſit uirtus bonis uiuere paruo : reliqua legūſ p parētheſin. Bonis:bene autē ait bonis: Soli enim boni q ratione ducūſ ac p hoc ſapiētes uiuunt cōtēti paruo.nam appellatiōe boni intelligimus ſapientē & uirtute præditū:unde Cicero in qnto Tuſcu.Ita prorſus extimo bonos beatos Inprobos miſeros. Paruo:modicis epulis. Ruſticus.Ruſticū enim i ſequēti ſatyra oſtēddit fuiſſe:qui fortuna aduerſante ex diuite fact⁹ ē mercenarius & cuſtos pecoris alieni. Abnormis:q̄ſi qui extra normā & regulā aliorū eēt ac p hoc parū eruditus. Sapiēs craſſaq; Minerua:uideſ cōtraria eſſe:ueɋ; hoc uult itelligi:illū licet & modicæ eēt eruditionis:ſapiētē tñ extitiſſe:quū bñ circa diſciplinā uiuēdi ſentiret. Sapiēs:q oino bene ſentiret. Craſſaq; minerua:ſine magna doctrina. Diſcite:nō iter lāces.Quæ dicā de ſrugalitate diſcite o Romani ſed alio tpe nō quū cibis repleti fueritis:mēſis fulgore argēti arridētib⁹:p qđ colligit aium cibis ſimul & diuitib⁹ menſaɋ; ornamētis impeditū & tanq̄ corruptū nō poſſe ueɋ; prouidere ſicut iudex p̄cio corruptus neutiq̄ ueɋ; iudicat:unde eſt illud Cice.in.v tuſcula.Quid q ne mēte qdem recte uti poſſum⁹ multū cibo & potione cōpleti. Nō inter lāces hoc quū eſtis ſaturi.unde ſeqſ uerū iprāſi mecū diſq̄rite:lāces enim uaſa ſunt eſcaria cōcaua.Virg.Lācib⁹ & pādis fumantia reddim⁹ exta. Acies.ſ.aī:Acies.n.auctore Cicerone dr̄ pupilla oculi:& p aī acumine ſumiſ:ut hoc loco.Aciē itē accipimus p exercitu inſtructo ad dimicādū.Aciē ēt p prælio:ut in acie canēſi quadraginta milia hoium ferunſ cæſa.Aciē itē p acumine gladii ab acuēdo:uñ hebeti acie dicimus cultrū quū nō cædit. Aius accliuis falſis:inclinatus nō ad uera bona ſed falſa:quū tūc appetitu & nō rōne ducaſ. Stupet:admiraſ.Stupere āt ē pluſq̄ admirari quaſi amiſſis ſenſibus:uñ ēt dicimus digitos frigore ſtupere:quū officiū ſuū ui frigoris nequeūt facere ut pditi.Perſius Sed ſtupet hic uitio:hoc eſt ſenſibus integris nō eſt:ut ſunt attoniti:quoɋ; corpus & mēs ſtupet qđ accidere ſolet:ut ſcribit Celſus interdū ictu fulminis:interdū morbo. Inſanis fulgoribus.Splēdore magno argenti:hoc eſt Splēdido uaſorū argenteoɋ; apparatu:ut inſanus p magno accipiaſ:aut fulgoribus inſanis ab effectu reddētibus ipſo aſpectu inſanos. Cur hoc?Cur inqt hoc uis fieri ab imprāſis?cū interrogatione legēdū. Dicā ſi potero:uerba Horatii rñdentis iterrogationi admoniti. Male ueɋ; examinat ois corruptus iudex:Reddit rōnem quare uelit eos dicere imprāſos:dicēs:nō magis illū ueɋ; examinare & cernere q cibis repletus ſit:q̄ iudicē corruptū p̄cio:ueɋ; iudicare ſicuti.n.hic p̄cio:ita ille cibo impediſ quominus ueɋ; uideat & ſequaſ. Leporē ſectat⁹: Hoc uult intelligi unūquēq; poſſe cibos delicatos cōtemnere:mediocriq; uictu cōtentū eē:idq; hoc mō fieri ſi hō p uarios exerceaſ labores:qa tūc ciboɋ; ēt uiliū magna edendoɋ; exciteſ appetentia.Erit ergo ſenſus.Volo uideamus quū tu uariis exercitationibus defatigatus ſueris an poſſis ſpernere uiles dapes ſobrius & ieiunus. Ordo ergo eſt.Sperne cibū uilem ſiccus & inanis.i.ſobrius & ieiunus defatigatus.uenationibus & laſſus eqtando &c.quū labor extuderit faſtidia.iuuandū eſt pnunciatione Sperne cibū uilem:quaſi dicat non ſpernes ſed uehementer appetes:quēadmodum feciſſe Darium ſcribit Cicero in quinto tuſcu.qui in fuga quum aquam turbidam & cadaueribus inquinatam bibiſſet negauit unquam ſe bibiſſe iucundius:nunq̄ uidelicet ſitiens biberat:nec eſuriens Ptolemeus ederat:cui quum peregrināti egyptum comitibus nō cōſecutis cibarius in caſa panis datus eſſet:nihil uiſum eſt illo pane iucundius. Vel ſi romana fatigat:militia ſubaudi ſperne cibum uilem.nam ubiq; id repetendum eſt.hoc eſt Si in rebus bellicis te exerces.

Lances
Acies
Stupe

Aſſuetum græcari:hoc eſt comeſſationibus reliqſqꝫ uoluptatibus indulgere:quod Plautus aperte indicat quum ait Dies nocteſqꝫ bibite:pergræcamini:Amicas emite:liberate paſcite paſcitos:obſonate pellucibiliter. Molliter auſterum ſtudio fallente laborem.Studium ludi efficit ut labor:licet auſterus ſit non ſentiatur. Seu te diſcus agit:ſiue inquit ludus diſci te delectat in eo te exerce dictumqꝫ eſt per parẽtheſim pete cedentem aera diſco. Aera cedentem:qui omnibus iactatis cedit.Diſcus aũt eſt(ut in poetica diximus)Lat⁹ & planus lapis quo ſe exercebant græci illum in aera iactantes:ubi & uires & ars oſtendebaẽ.Ouidius in.x. meta.Latiqꝫ ineunt certamina diſci. Quem prius aerias libratum phœbus in auras Miſit:& oppoſitas diſiecit pondere nubes : Recidit in ſolidã longo poſt tpe terram pondus : & Exhibuit iunctam cum uiribus artem. Extuderit: expulerit: ab ex & tundo fit extundo extudi extuſum. Faſtidia.ſ.ciborum:quæ ex nimia copia ꝓueniunt.

Diſcus

Militia aſſuetum græcari:ſeu pila uelox:
Molliter auſterum ſtudio fallente laborem
Seu te diſcus agit : pete cedentem aera diſco:
Cum labor extuderit faſtidia:ſiccus:inanis
Sperne cibũ uilẽ:niſi hymetia mella falerno
Ne biberis diluta.foris eſt promus : & atrum
Defendens piſces hyemat mare:cũ ſale panis
Latrantẽ ſtomachum bñ leniet.uñ putas?aut
Qui partum?non in caro nidore uoluptas
Sũma:ſed in te ipſo eſt.tu pulmẽtaria quære
Sudãdo.pinguem uitiis:albumqꝫ nec oſtrea:
Nec ſcarus:aut poterit ꝑegrina iuuare lagois.
Vix tamen eripiam poſito pauone:uelis quin
Hoc potius:quam gallina tergere palatum:
Corruptus uanis:rerum:quia ueneat auro
Rara auis:& picta pandat ſpectacula cauda:
Tãq̃ ad rẽ attineat qcq̃:nũ ueſceris iſta:(idẽ:
Quã laudas : plũa?cocto ue nũ adeſt honor

Siccus & inanis:duo dicit:ut neqꝫ uino neqꝫ cibo ſit fotus. Et niſi hymetia mella.Ordo eſt. Et ne biberis:niſi mella hymetia diluta fuerint uino falerno : ut ſit hypallage : hoc eſt uina niſi diluta melle hymetio:hoc eſt mulſum ipſum : Mulſum enim appellamus uinum melle: & mulſam aquã melle dilutam. Hymetos:autem ꝓmontorium terræ atticæ bonitate mellis inſigne. Foris eſt promus:inter ſeruos Romani potentiores & luculentiores habebant promum & Condum:Promus ãt dicitur a ꝓmendo:is.n.erat cui datũ erat negocium rei familiaris præcipueqꝫ cibariæ per totum annum ꝓmendæ. Condus uero condendæ:de quibus ſic Plautus in pſeudulo. Sũ prom⁹: Condus & ꝓcurator peni.Et alibi i pœnulo Edepol feciſti ꝓdigum ꝓmum tibi.Apuleius in apologia prima ꝓmum librorũ appellat eum qui libris ꝓmendis & exhibendis præeſt:Eſt ergo ſenſus.Concedamus iquit ut promus ſit foris a quo non poſſis habere quod comedas:neqꝫ ẽt poſſis habere piſcem æſtuante mari : certe contentus eris pane & ſale:nec aſpernaberis ullis cibaria:quum uariis te laboribus defatigaueris. Leniet:demulcebit quaſi iratũ unde bene ait latrantem.ac ſi dicat libenter comedes:& ſapiet multum. Vnde Putas aut qui partum: Nũc docet uoluptatem illam edendi non conſiſtere in rebus delicatis ſed i nobis ipſis:quia poſſumus efficere ut cibi ẽt uiles poſſint nobis eſſe ſuaues ſi eſurierimus. Vñ putas:aut qui partũ:uñ aut qũo ingt putas partum ut uiles cibi nobis ſapiãt:quaſi dicat hoc fieri ſi uariis laboribus exerceamur:tunc.n.appetentia excitaẽ edendi uel uiliſſimos cibos. Tu pulmentaria quære ſudãdo:uiles inquit cibi pulmentaria tibi uidebuntur quũ te laboribus defatigaueris:ut ſit:per laborem cõdimentũ exquire:uñ Socratem ferunt ut eſt apud Ciceronẽ in.v.Tuſcula.quũ uſqꝫ ad ueſperum contentius ambularet quæſitumqꝫ eſſet ex eo:quare id faceret reſpondiſſe ſe quo melius cœnaret:obſonare ambulando famẽ.ſicqꝫ oſtẽdit laborẽ optimũ eſſe epularũ cõdimentũ.uñ idem Cicero.Labor in uenatu:ſudor:curſus ab eurota:fames ſitis:his.n.rebus Lacædemoniorũ epulæ cõdiuntur.Socrates dicebat cibi condimentum eſſe famẽ:potionis ſitim.Auctor Cicero in finib⁹ bonorũ.Seneca ait Palatũ tuum fames excitet:nõ ſapores.Et alibi idẽ in epiſtolis.Malũ panẽ iquis:expecta: bonus fiet:ẽt illum tenerũ & ſiligineũ fames reddet.Pulmentariorũ ãt appellatione intelligimus oĩa genera ciborũ minutiſſima a pulte:ut ſcribit Plinius denominata.Perſius uncta cadunt laxis hinc pulmentaria labris.Seruius itẽ ſcribit Teſtilem uarias cõtundentẽ herbas meſſoribus ſuis pulmẽtarium parare. Pinguẽ uitiis.Senſus eſt:hominẽ nimia ſaturitate languẽtẽ faſtidio habere cibos licet delicatos:quales ſunt Scari piſces:oſtrea:lagois.Et hoc quin ut ſcribit Salomõ aĩa ſatiata calcabit fauũ & aĩa eſuriens ẽt amarũ pro dulci ſumet et.Illud tñ inquit cõmittet ut quum reliqua faſtidiat Pauonem tñ magis uelit q̃ gallinam quia maioris ſit ſcilicet precii:quaſi magis illa iuuent quæ pluris emuntur. Pinguem uitiis:hoc eſt ſaturum& languẽtẽ ꝑ uitiũ gulæ. Albumqꝫ.pallidũ.ꝑ nimiã repletionẽ:ut Perſius Albus ſede legẽs celſa liquido cũ plaſmate guttur Mobile coluerit.Idẽ atqꝫ albo uẽtre lauaẽ. Oſtrea dicimus:oſtrea genere neutro.& oſtreas fœminino.Sunt ãt piſces marini cõcha incluſi.Ouidius lib.v.faſtorũ.Oſtreaqꝫ in conchis tuta fuere ſuis. Scarus:piſcis itẽ marinus.Marti. Hic Scarus æquoreis q uenit obeſus ab undis:uiſcerib⁹ bonus ẽ:cætera uile ſapit.Plinius:Nũc ſcaro ingt daẽ pricipatus q ſolus piſciũ dr rumiare herbiſqꝫ ueſci. Peregrina lagois:Auis leporini coloris. Vix tñ eripiã.ſ.te:qn malis appoſitũ pauonẽ comedere q̃ gallinã. Tergere ſcđa cõiugatione ꝓtulit.nã ueteres in.ii.&.iii.cõiugatione declinauerũt. Vanis rerũ:inanibus & inutilibus minimeqꝫ neceſſariis ſic ẽt inane appellat in.ii.ſatyra.Quærere plus ꝓdeſt & inane abſcindere ſoldo.Nã uanũ ſiue inane opponiẽ ſolido.q.n.panẽ appetit qđ neceſſariũ ẽ q̃rit:& hoc natura poſtulat:q uero pauonẽ inutile & uanũ quærit: & hoc eſt ex appetitu & uitio nr̃o:nõ naturæ. Quia ueneat auro:explanat qũo ſint uana rerũ hoc eſt inutilia:quia

hymetos

promus
Condus

Scarus
oſtrea

Carne tamẽ.Ordo eſt.patet tamẽ te eẽ deceptũ formis imparibus:q̃uis illa caro nihil magis diſtet hac carne. Formis imparibus.aut impari magitudine:aut(qđ magis placet)quia alia eſt forma pauonis:alia gallinæ:forma enim multis accipiť modis ut formam dicam⁹pulchritudinẽ unde formoſus.Formã ligneã ſup quã calciaméta ſuunť:formã item edificii.i.ipſum modulũ ædificii:formã deniq̃ cuiuſlibet rei imaginem: ut ſi dixero Cura ut tẽplum forma ſit potius quadrangulari q̃ rotunda. Eſto:concedo inq̃t q̃ magis te delectet pauo q̃a magni ſit p̃cii q̃ gallina.Sed unde noſti?unde tãtũ tibi eſt palati acumẽ ut intelligas guſtãdo qua in regione capti ſint lupi?ſicq̃ ridet ſubtile gulofi examen circa ſapores rerũ. cognoſcit eñi nõ ſolum an lupus ſit captus in mari:an in tiberi ſed etiã an inter duos põtes tiberis.ſic natať a Iuuenale frabricius ueiento Nulli maior fuit uſus edẽdi Tẽpeſtate mea:circeis?nata forent an lucrinum ad ſaxum rutupinoue ædita fundo Oſtrea callebat primo dep̃hendere morſu.Et ſemel aſpe cti littus dicebat echini. Lupus hic uberinus:an alto capt⁹ hiet.Lupo tiberio uarro ut tradit Macrobius & ut nos apud Iuuenalẽ recitauimus in q̃nta ſatyra palmam tribuit his uerbis in libro rerum humanarum.xi. Ad uictũ optima fert ager cãpanus frumẽtũ.falern⁹ uinũ.Caſſinas oleũ. Tuſculanus ficũ. Mel tarrentinus. Piſcem Tiberis. Nã omnes ex hoc amne piſces maximũ honorẽ tenuerũt apud prodigos ĩprimiſq̃ lupus q̃ inter duos pontes captus eſſet:Lucillius quoq̃ acer & uiolentus poeta oſtendit ſcire ſe hunc piſcem egregii ſaporis:qui inter duos pontes eſſet:eumque quaſi liguritorem catillonem appellat.ſcilicet.qui proxime ripas ſtercus ĩſectaretur. Porprie autem catillonis dicebantur qui ad poluctum Herculis ultimi quum uenirent. catillos ligurie bant:Lucilli uerſus hi ſunt.Fingere præterea afferri quod quiſque uolebat:illum ſumina ducebant atque altilium lanx.Hunc pontes tiberinos duo inter captus catillo.Cuius ſententiæ aſtipulatur ſic Columella libro nono capi.xvi.Doctaque & erudita palata faſtidiř docuit fluuialẽ lupũ:niſi quẽ tiberis aduerſa torrẽta defatigaſſet.Plinius libro nono. Eadẽ aq̃tilia gñа alíubi atq̃ alicubi meliora:ſicuti lupi piſces ĩ tiberi amne inter duos põtes.Rhõbi rauẽnæ: Rhõbo
Murena in ſicilia.elops rhodi:quib⁹ uerbis cõſtat lupũ in precio fuiſſe:qđ nũc & poeta ſentire uideť.Lupos etiã marinos laudat Plinius his uerbis luporum laudatiſſimi:qui appellãť lanati cãdore molliciaq̃ carnis.hos græci λαβρακας appellãt:tẽporib⁹ tamẽ Traiani uiles habebãť:qđ innuit Iuue.in q̃nta ſatyra. Vos ãguilla manet lõgæ cognata colubræ: Aut glacie aſperſus maculis tiberinus:& ipſe Veſnula riparum pinguis torrente cloaca. Sub oſtia.circa oſtia.Oſtia autem dicuntur exitus fluminum in mare. Amnis tuſci: hoc eſt tiberis:qui in Etruria e media lõgitudine Apennini finibus Aretinorum profluit. Laudas inſane trilibrẽ mullũ.Inſaniam guloſi exagitat:qui(ut dictũ ẽ)inane minimeq̃ neceſſariũ quærit. Mullũ.n. piſcẽ marinũ uehemẽter appetit:qđ trilibris ſit q̃ſi tãto melioris ſit ſaporis:quãto maior eſt. Nã ut ſcribit Pli .mullus non inueniť q̃ duas põdere excedat libras.Seneca tamẽ lib.xv.epiſtolarum ad Lucilliũ docet mullũ ingẽtis formæ põdo quattuor librarũ Tiberio imperatori donatũ fuiſſe:quẽ in macellũ quũ deferri & uendre iuſſiſſet:a publico Octauio quinq̃ ſeſtertiis emptũ Mutian⁹ etiã:ut refert Plinius:tradit mullũ octogita librarum captum fuiſſe ĩ mari rubro. Minuas in ſingula pulmẽta. Appetis inq̃t mullũ:q̃ magn⁹ ſit:q̃ſi dicat magnitudo ipſa te delectat:ſed male:nõ enim integrũ comedes:ſed cõfractũ in ſingula pulmẽta:in ſingulas cocnas: aut prãdia. hoc eſt ſingulis tuis cœnis:ſi apponeť mãdẽdo cõfringes:ac cõtrũcabis:licet pulmẽa & pulmẽtaria. proprie ſint cibaria(ut antediximus)minutim cõfracta.unde Perſius. Vncta cadũt laxis hinc pulmẽtaria labris.

Ducit te ſp̃es uideo oñdit(ut antedictum eſt)guloſum ipſum moueri ſpecie & qualitate rerum: quum magis mullum trilibrem quam bilibrem appetat:& pauonem magis quam gallinam:q̃a carior ſit & pulchrior.

Species.qualitas. Quo pertinet ergo. Si pondus: inquit: piſcium te mouet:cur ergo lupum faſtidis:qui pondere & amplitudine mullum ſuperat? An ideo hoc facis:quia lupo a natura magnitudo data ſit:& mullo paruitas? Sicque poeta guloſum ridet: qui parabilia pulmenta licet iucunda faſtidit: eaque ſuauiora iudicat atq̃ ſectatur q̃ difficilia inuẽta ſunt:& cariora:q̃ſi magis illa iuuent(ut diximus) quæ pluris emuntur. Illis lupis ſcilicet. His:mullis. Ieiunus raro ſtomachus.Raro inquit inuenitur ſtomachus ieiunus: qui uiles aſpernetur dapes. Porrectum magno magnum ſpectare catino Vellem ait.Hæc autem in irriſionem guloſorũ dicit. Nam(ut ſcribit Plinius) Mullum expirantem uerſicolori quadam & numeroſa uarietate ſpectari proceres gulæ narrant rubentium ſquamarum multiplici mutatione palleſcentem utique ſi uitro ſpectetur incluſus. Porrectum magnum mullũ:ſcilicet. Gula digna harpyiis rapacibus hoc eſt digna quæ inter Harpyiæ
harpyiias habeatur. Nam harpyiiæ rapaciſſimæ a poetis commemorantur:ſortitæque inde nomen ſunt:nam αρπαζω idem eſt quod rapio.Aut quod magis placet gula digna harpyiis rapacibus:hoc eſt quæ mereretur ut cibaria illa luxurioſa ſuis e menſis eriperentur ab harpyiis: & contactu illo fetenti inquinarenť: quo phinei dapes pollutæ arreptæque fuerunt.De Harpyiis lege Virgilium in tertio æneidos. At nos preſentes auſtri.Hæc a poeta ſumma cum indignatione dicuntur.

Carne tñ quamuis diſtat nihil hac magis illa:
Imparibus formis deceptum te patet.eſto:
Vnde datũ ſentis: lup⁹ hic tyberinus:an alto
Captus hiet:pontes ne iter iactatus:an amnis
Hoſtia ſub tuſci?laudas inſane tribilem
Mullũ:ĩ ſingula quẽ minuas pulmẽta neceſſe
Ducit te ſpecies uideo.qd pertinet ergo(eſt.
Proceros odiſſe lupos?quia ſcilicet illis
Maiorẽ natura modũ dedit:his breue põdus
Ieiunus ſtomachus raro uulgaria temnit:
Porrectũ magno magnũ ſpectare catino
Vellẽ ait harpyiis gula digna rapacib⁹ at uos

Præſentes auſtrí coquíte horũ obſonía.quã-
quam
Puter aper.rhombuſq; recens:mala copía qñ
Aegrũ ſollícítat ſtomachũ cũ:rapula plenus:
Atq; acídas mauult ínulas.nec dũ oís abacta
Pauperíes epulís regum.nam uílíbus ouís:
Nígrıſq; eſt oleís hodíe locus. haud íta prí-
dem
Galloní præconís erat accípenſere menſa
Infamís qđ:tũ rhõbos míus æquora alebãt:
Tutus erat rhombus:tutoq; cíconía nído:
Donet uos auctor docuít prætoríus:ergo
Síquís nunc mergos ſuaues edíxerít aſſos:
Parebít prauí docílís romana íuuentus.

Auſtri.nam flante auſtro obſonia corrumpi ſolent.Eſt.n.uentus meridionalis & propterea calidus & humidus.calor autem & humor corruptionis & generatiõis principium eſt. Præſentes:bene pñtes ſicut deos pñtes dicimus:qui ſuocati exaudire dñr.unde Vir.Nec tam præſentes alibi cognoſcere diuos. Quam quã putet aper rhombuſque. Quid opus eſt petam ut obſonia corrumpantur:quum iam ipſe aper: & rhombus recens ipſi guloſo p nimiam ciborum abundantiã omnia iam faſtidienti ſordeant:ac per hoc corrupti uideantur:ſicque mores ſui tpis notat. Recens:bis repetendum eſt ut ſit aper recens:& rhombus recens putet:hincque eſt tota poetæ indignatio ut recẽtia ẽt obſonia faſtidio ſint. Mala:copia:nimia ciborum ſacietas. Solicitat.faſtidio afficit. Stomachum ægrum.nimia obſoniorum copia languẽtem. Rapula.diminutiuum eſt a rapo. Guloſus inquit delicatiora per nimiam copiam faſtidiens uulgares quærit dapes. Inulas acidas.acris ſaporis:aut quia cocta aceto conditur. faſtidiumque diſcutit. Nec dum omnis abacta pauperies epulis regnũ.Iopulariter ait:guloſos ſui tpis ita prorſus copia delicatorum ciborum languere:ut palatum eoruz alio nequeat modo excitari:quam ut ueſcantur rebus uilibus qualibus ueſcebantur reges Romani:unde bene ait.pauperies regum nõdum eſt abacta ab epulis ideſt guloſi iam faſtiditis delicatis obſoniis tam tenuiter uiuunt quam uixerunt reges. Sicq; ſui temporis luxuriam notans antiquitatis frugalitatem extollit.Ordo autem eſt.Nec dum omnis pauperies regnum abacta eſt epulis:ideſt menſis noſtris. Vilibus ouis abundantibus:& ideo minimo uenduntur:unde & Virgilius faſellum uilem appellauit.quia abundans ſit & paruo uendatur. Haud ita pridem:More
Gallonius ſuo poeta Gallonium preconem flagellat ut guloſum helluonemque qualem græci appellant Aſotum qui primus auctore Porphyrione accipenſerem conuiuis appoſuit.Nam apud antiquos piſcium nobiliſſimus habitus eſt accipenſer unus oium ſquamis ad os uerſis:ait Pli.tpibus ſuis in nullo fuiſſe honore quod miratur
Accipẽſer quum rarus ſit inuentu.Ordo autem eſt.Menſa gallonii preconis non ita pridem erat infamis accipenſere.hoc eſt licet Gallonius Primus accipenſerem poſuerit.tñ tunc non tanta fuerit ciborum luxuria:quanta nunc eſt. Gallonium hunc guloſum fuiſſe oſtendit.& Cicero libro ſecundo de finibus bonorum & malorũ his uerbis.Recte ergo Lelius negat unquam bene cœnaſſe Gallonium.recte miſerum quum preſertim in eo omne ſtudium conſumeret quem libenter cœnaſſe nemo negat.cur igitur non bene?quia quod bene id recte:frugaliter:honeſte.Ille porro male:praue:nequiter:turpiter cœnabat.Non igitur nec lapati ſuauitatẽ: accubantes accipenſeri Gallonii Lelius anteponebat:ſed ſuauitatem ipſam negligebat.quod non faceret: ſi in uoluntate ſummum bonum ponere.Eum his uerbis Lelius inſectatus eſt.O publi:o gurges Galiones homo miſer.cœnaſti in uita nunquam bene quum omnia in iſta conſumis ſquilla atque accipenſere cum decumano. Is hæc loquitur:qui in uoluptate nihil ponens negat eum bene cœnare:qui omnia ponat in uoluptate.Et tamen non negat libenter unquam cœnaſſe Gallonium: mentiretur enim: ſed bene. De eodem Gallonio ſic etiam refert idem Cicero in eodem de finibus bonorum & malorum: ſed qui ad uoluptatem omnia referens uiuit ut Gallonius.loquitur ut frugi ille Piſo:non audio. Quid.cur.figura nota apud Oratium tranſeundi ad aliam rem ita tantum ut intelligamus tranſitum factum ab accipenſere ad rhombum. Eſt ergo ſenſus. Cur minore ciborum luxurioſa uiuebatur.nunquid eo tempore rhombum mare non alebat?legendumque eſt cum interrogatione. Tutus erat rhombus:reſpondet interrogationi ut dicat.rhombus quidem in mari extabat:ſed erat tutus:quia ignotus erat: ſicuti etiam ciconia:quam poſtea Romani didicere comedere auctore:ut ſcribit Porphyrio Rufo prætorio:qui primus inſtituiſſe exiſtimatur ut pulli ciconiarum manderentur.Et quum repulſa in prætura tuliſſet tale epigramma meruit.Ciconiarum Rufus iſte conditor: hic & duobus elegantior plancis.ſuffragiorum puncta non tulit ſeptem.Ciconiarum populus ultus eſt mortem.Cornelius nepos:qui principatu diui Auguſti obiit:quum ſcriberet turdos paulo ante coeptos ſaginari:addidit ciconias magis placere quam grues.quuz hæc nunc ales inter primas expetatur. Honos iis ſerpentum exitio tãtus fuit ut in Theſſalia capitale fuerit occidiſſe.eadem legibus pœna: quæ in homicidia. Lege Plinium libro decimo.Hæc autem a poeta commemorantur ut oſtendat ciuitatem iam diuitem & lauticia gaudentem a priſca frugalitate multum abſceſſiſſe:quum omnia ſolerti diligentia ſcrutaretur:quæ ad corporis ſaginam:uoluptatemque attinerent. Prætorius.Rufus. Ergo ſiquis nunc mergos.Docet poeta homines ad ingluuiem tam procliues eſſe:ut ſiquis edicat mergos aſſos iucundi eſſe ſaporis:ſtatim ei pareant. Nam quum & Mœcenas pullos aſinarum epulari inſtituiſſet: multum eo tempore prælati ſunt onagris.poſt tamen Mecœnatem interiit auctoritas ſaporis. Mergos: Mergi aues ſunt aquatiles piſcibus dumtaxat uiuentes.

SIC raro ſcribis.In hoc ſermone poeta introducit Damaſippum corripientem ſe ꝙ nihil ſcribat: quum præſertim minaretur ſe multa ſcripturum:cæterū ſatyræ non oblitus:oſtendit eos ex ſententia Stoicorum inſanos eſſe:qui aliquo animi uitio laborāt:auarum inſania omnes ſuperare. Nam auarus:ut ſcribit Seneca:in nullo bonus eſt:in ſe peſſimus. Non poſcas membranam ad ſcribendum. Scriptorum quæque retexens.perſcrutans reuoluens ſingula quæq; ſcriptorum:ut ſit genitiuus a ſcriptore non a ſcripto. Omnes autem indifferenter:qui aliquid ſcripſiſent:ſcriptores dicebantur:hoc autem itelligit ipſum neque ſcribere neque ſcriptores perſcurari. Quod tu benignus uini & ſomni.hoc eſt uino & ſomno ualde indulgens. Scriptor

SERMO.III. Damaſippus loquitur.

SIc raro ſcribis:ut toto non quater anno
Membranam poſcas:ſcriptorū quæq; retexens:
Iratus tibi:quod uini:ſomniq; benignus:
Nil dignum ſermone canas.quid fiet? ab ipſis
Saturnalibus huc fugiſti.ſobrius ergo
Dic aliquid dignum promiſſis.incipe:nil eſt:
Culpantur fruſtra calami:imeritusq; laborat
Iratis natus paries Diis:atq; poetis.
Atqui uultus erat multa:& p̄clara minātis:
Si uacuum tepido cœpiſſet uillula tecto.
Quorſum ꝑtinuit ſtipare Platona Menandro
Eupolim:Archilochū comites educere tātos?
Inuidiam placare paras uirtute relicta?
Contemnere miſer.uitāda eſt improba Sciren

Dignum ſermone. Dignum quod mandetur ſatyris quas ſermones appellat. Quid fiet. qd facies Horati? quaſi dicat nunquid uis per deſidiam tēpus atterere? Ab ipſis ſaturnalibus.bene ab ipſis:quaſi quæ maxime ſtudia iterpellēt. Saturnalia
Nam tunc maxima erant frigora:quorum Horatius erat impatiens:menſe enim decembri celebrantur.tunc tota ciuitas ocio & genio indulgebat.Saturnalia autem ſacra erant.quæ in honorem Saturni celebrantur quæ ei tāquam deo ab Iano cum ara conſtituta ſunt:quod is Ianum ruris cultum docuiſſet: quo tēpore a Ioue filio eiectus regno cretæ in Latiū uenit:ubi benigne ab Iano exceptus fuit.Apud ueteres opinio fuit ſeptem diebus peragi ſaturnalia. Alii uero p triduū celebrata tradiderūt.unde Auguſtus huius rei opinionem ſecutus in legibus iudiciariis triduo ferias ſeruari iuſſit.Maſuri⁹ uero & alii uno die ideſt.xiiii.Kal.Ianuarias fuiſſe ſaturnalia crediderunt.Regni eius tempora fœliciſſima ferūtur quum propter rerum copiam: tum etiam ꝙ nondum quiſquam ſeruitio uel libertate diſcriminabatur.Quæ res intelligi poteſt ꝙ ſaturnalibus tota ſeruis licentia permittitur. Fugiſti huc.hoc eſt in uillam. Nil eſt:cum interrogatione ut ſit ex perſona Damaſippi nil habes qđ ſcribas? Culpantur fruſtra calami:quia non merentur:quod fieri ſolet a deſidioſis qui culpam:aut in calamos:aut atramentum reiiciunt:unde.Deſidioſus apud Perſium. Tunc quæritur Craſſus calamo quod pendeat humor. Nigra quod infuſa uaneſcat ſepia lympha.Dilutas quæritur geminet quod fiſtula guttas:An tali ſtudeam calamo? Paries natus iratus diis atque poetis.poetæ ſoliti erant auctore Porphyrione parietes incerare.& ibi ſcribere ſi quid per noctem in mentem ueniſſet. Paries:immeritus laborat.immerito & paries culpaẗ & accuſatur quod ſcripta non ferat:qualia uellet. Nam paries inceratus natus erat:hoc eſt inuentus & paratus ad hoc tantum ut in eo notarentur difficilia : quæ per noctem occurriſſent non ſine plærumque magna animi poetaꝝ indignatione:quum ea nō ualerent ſuopte ingenio:quo modo uellent explicare:q̄ſi diis iratis & minime eis ſuffragantibus. Erunt ergo caſus datiui Diis iratis atq; poetis ut ſit ſenſus.Paries natus:hoc eſt ut diximus paratus & cōſtitutus ad difficilia excupienda:quæ non ſine magna plærumq; animi perturbatione a poetis notanẗ:quū dii eoꝝ uotis tanq̄ irati nō ſuffragēẗ:ut ad eoꝝ q̄ ſcribūt intelligētiā perueniant: imerito culpaẗ. Atq uult⁹ erat multa & p̄clara minātis.uultu ingt multa & præclara ꝓmittebas te ſcripturum. Quorſum pertinuit ſtipare:Quorſum inquit tecum extuliſti tot auctores? Stipare.componere et denſare. Virgilius.Stipatq; carinis Ingens argentum. Alibi·Aliæ puriſſima mella Stipant & dulci diſtendūt nectare cellas. Platona.opera Platonis:eſt autem accuſatiuus græcus. Plato autem genere Athenienſis fuit diſcipulus Socratis:ueteris Acadimiæ inſtitutor & princeps.Legitur apud Laertium Socratem uidiſſe ꝑ ſomnum oloris pullum ſibi in gremio plumeſcere:qui continuo exortis pennis:expanſis alis in altum aduolans ſuauiſſimos cantus ediderit.Poſtridie quum plato ſibi a patre cōmedatus eſſet:hunc cycnum eē quem uiderat dixiſſe. Menādro.poeta comicus fuit:ex quo comœdias quattuor in latinū tranſtulit Terētius. de eo diximus plura in poetica. Eupolim.poetā ueteris comœdiæ:de quo ante. Archilochum.is poeta fuit parius non Lacædemonius:ut aliqui male ſenſerunt primus : qui carmen Iambicū inuenit : unde illud in poetica: Archilochum proprie rabies armauit iambo. Inuidiam placare paras uirtute relicta.ſubiectio eſt. Tu putas inquit relicta uirtute:ideſt nihil ſcribendo fugere inuidiam hominum: ſed falleris incipies enim ꝙ grauius eſt cōtēni.Nā ita ſe habet humana conditio ut potentioribus inuideamus.humiles aſpernemur.

Viranda eſt improba ſiren deſidia.uocat deſidiam ſirenem.quod non minus cum pernicie delectet quam ipſæ ſirenes:quæ homines dulcedine cantus ſopitos demergunt. Eæ enim in littore campario habitantes nautas præter ea loca nauigantes ſuauitate cantus in ſomnum & ſcopulos inducebant :cogebantq; facere naufragiū:unde Vlyſſes auctoꝛ Home.i duodecio odiſſeæ:quū iuxta illa littora eēt nauigatur⁹ a Circe ad Sirenes

monitus:aures ſocijs ſuis cæra obturauit:ſe autẽ malo manibus & pedibus alligari iuſſit:apertis aurib⁹ imperans etiam ſi innueret ne ſolueret̃.Nauigãtib⁹ igitur Syrene ſtatim cãtare ſuauiſſime cœperũt.O decus argolicum quin puppim flectis Vlyſſes.Auribus ut noſtros poſſis agnoſcere cãtus.Nã nemo hæc unq̃ eſt trãſuectus cærula curſu:Quin prius aſtiterit uocũ dulcedine captus. Poſt uarijs auido ſaciatus pectore muſis Doctior ad patrias lapſus peruenerit oras.Nunc graue certamen belli cladẽq; canemus.Gr̃a quã troiæ diuino numine uixit:Oĩaq; elatis regũ ueſtigia terris:his ergo cãtus illecebris captus ulyſſes quũ ſocijs annuens ſupcilijs iuberet ſe ſolui:nõ id prius impetrauit q̃ periculum euaſit.

Deſidia:aut quicquid uita meliore paraſti
Ponẽdũ æquo aĩo.Di te damaſippe:deæq;
Verum ob conſilium donent tonſore:ſed unde
Tã bene me noſti?poſtq̃ omnis res meo Ianũ
Ad medium fracta eſt:aliena negocia curo
Excuſſus proprijs:olim nam quærere amabã
Quo uafer ille pedes lauiſſet Siſiphus ære.
Quid ſcalptũ ĩfabre:quid fuſum durius eſſet.
Callidus huic ſigno ponebam milia centum
Hortos:egregiaſq; domos mercarier unus
Cum lucro norã unde frequentia mercuriale
Impoſuere mihi cognomen compita.noui:
Et morbi miror purgatum te illius.atqui
Emouit ueterem mire nouus:ut ſolet:in cor

Vita meliore paraſti: aut tibi ſcribẽdũ eſt:quod iam alio tẽpore attenta cura meditatus es. Ponendũ:ſcribẽdũ.Dii te Damaſippe.uerba Horatii iocantis in barbatũ.nã philoſophi incedebãt barbati.Perſius.Barbatũ hoc crede magiſtrũ.Alibi.Si Cynico barbã petulãs nanoria uellat.Horatius alibi. Vellẽt tibi barbã laſciui pueri.nam Stertinii philoſophi ſtoici fuerat diſcipulus.Poſt q̃ omnis res mea.uerba Damaſippi:fracta:diminuta:attrita. Ad mediũ ianũ:ad fœneratores qui ad ianos ſtabant in baſilica Pauli. Nã ibi tria cõſtat fuiſſe ſimulacra iani:de quib⁹ Horatius in prima epiſtola. Hæc ianus ſũmus ab imo pdocet:cuius loci Cicero meminit in ſexto antonianarũ his uerbis: Nõ poſſem ſine riſu dicere.L.Antonio Iano medio patrono.ita ne Ianus medi⁹ in.L.Antonii cliẽtela fit:qs enim unq̃ in illo inuẽtus eſt:q.L.Antonio mille nũmũ ferret expẽſum? Et in ſeptia Antoniana.Patron⁹ eorũ q militares fuerũt:patronus Iani medii.Oui.Qui puteal Ianũq; timet celereſq; kalẽdas. Oli nã q̃rere amabã:Quo uafer ille pedes lauiſſet:Oñdit illũ ſtudioſũ fuiſſe uaſorũ corĩthiorũ:hoc ẽ ex ære corĩthio:de quo abũde diximus in.iiii.ſermone:aut reuera operũ antiquoꝝ:q̃ ſola uetuſtate cẽſebãt̃ antiqs noĩbus artificiũ nobilitata.Pli.ſic ſcri.Subito ars celãdi argẽti exoleuit:ſola iam uetuſtate cenſẽt uſq; attritis celaturis:ut ne figura qdẽ diſcerni poſſit:unde exit illud Iuuenalis.Argẽtũ uetus. Cice. libro ſeptimo epiſtolarũ ſcribẽs ad Fabiũ Gallũ inuit Damaſippũ emptorẽ ſtudioſiſſimũ fuiſſe ſtatuarũ. Ille Siſyphus.bene ille:

Siſyphus

q̃ſi omnibus notus:de quo ita ſcribit Home. in ſexto Iliados·Eſt oppidũ Ephyra in medio iſthmi ubi habitauit Eoli filius Siſyphus ille cũctorũ hominũ locupletiſſim⁹:q genuit Glaucũ:ex Glauco natus eſt Bellorophontes. Vafer aſtutus.Et malignus:utpote qui ſub ũngulis ſuorũ animaliũ ſingulis litteris inſcripſit nomina.Autolicus aũt ea tẽpeſtare fuit ſagaciſſimus fur.ita ut quæ ſurripuiſſet formam mutarẽt. Quũ igitur abegiſſet pecora Siſyphi:eaq; trãſmutaſſet:nõ tamẽ id Siſyphũ latuit:ea enĩ cognouit p ĩſcriptas ſub pedib⁹ litteras:poſtea uero quũ placaſſet Siſyphũ:eũ ſuſcepit hoſpitio:filiãq; ſuã Anticleã cũ eo ĩ lecto collocauit: factãq; ex ipſo grauidã Laertæ in matrimoniũ dedit:inde Vlyſſes ſiſyphides a poetis dicit̃. Hæc ex Suida. Amabã q̃rere.ſubaudis æs:ac p hoc uas æneũ:ut id.ſ. haberẽ.oſtẽdit autẽ ipſum:ut dictũ eſt amatorẽ fuiſſe

Aes corithium

uaſorũ corintiorũ:quæ ex ære corĩthio fiebãt id aũt auro argẽto:æreq; ſimul fuſis cõſtabat. unde Pli.li.ix. Iuuat argentum auro confundere ut fiant electra:addere iis æra ut corinthia.Hæc autem mixtura excogitata eſt a caſu.Nam quum corinthus capta incenſaq; eſſet a Mumio peruſtis plurimis ſtatuis atq; ſimulacris æris auri argentique uene in unum fluxerunt.Eius temperaturæ tria ſunt genera.Candidum argẽto nitore quam proxime accedens:in quo illa mixtura præualuit.Alterum in quo auri fulua natura. Tertium ĩ quo æqualis omnium temperies fuit.Veriſimile autem non eſt Siſyphũ uaſa corinthia habuiſſe ex illa mixtura quæ multo tempore poſt Siſyphum facta eſt. Lauiſſet pedes:ſibi ſcilicet Infabre:ruditer & ĩpolite. Fuſũ: conflatũ.fundi enĩ dicũtur metalla quæ ui ignis conflantur. Quid fuſum durius eſſet.Bene ait duri⁹: nã æræ ſtatuæ dicuntur durius fuſæ:quæ ruditer factæ ſunt:cõtra:illæ molliter factæ dicũtur quæ bene.unde eſt illud apud Virgilium Excudent alii ſpirantia mollius æra.Horatius alibi.Molles imitabit̃ ære capillos. Ponebã milia centum:centum milibus emebã. Huic ſigno.ſtatuæ. Mercuriale.q̃ſi magnũ mercatorem & q̃ſtuoſũ:ſed ironicos:quũ p̃rimoniũ ſuũ diſſiparet:oẽs.n.cocciones lucro ſtudẽt uocabulum deductum a Mercurio:q deus lucri dr̃ a mercibus:uñ a mercatoribus colit̃:ut apud Iuue.& Perſi.latius docuimus.Cõpita:dñr ſpacia in q̃ multæ uiæ cõpetũt:cõtinẽs poſuit p cõtẽto:hoc ẽ homĩes uerſantes in compitis. Noui: loq̃tur Horatius. Purgatũ illius morbi:ſtudii:cõparãdoꝝ opũ antiquoꝝ. Atq; Damaſipp⁹ loq̃t̃.Emouit Veterem mire nouus.Non eſt inquit mirum me liberatum eo morbo:quia nouus morbus qui acceſſit:expulit ueterẽ: ut ſolet fieri.quum dolor lateris & capitis tranſit in cor.ſæpe enim accidit ut aut ſtudio:aut inſcitia:aut negligentia medicorum:qui pleureticus fuerit fiat cardiacus:& qui lethargicus phreneticus:unde nunc damaſippus iocans ait ſe ex lethargico factum phreneticum.Eſt ãt phreneſis quum continenti demẽtia eẽ ĩcipit:aut quũ æger q̃uis adhuc ſapiat:tñ q̃dã uanas imagĩes accipit.Sicq; nact⁹ occaſionẽ oñdit unũquẽq; ĩſanũ eẽ:nec ab ĩſania poſſe oĩo abſcedere:cũ de uitio ĩ uitiũ trãſeat:p morbũ aũt nouũ intelligit ueſaniam qua agitatur ut curet negocia aliena:per ueterem uero ueſaniam querendi uaſa corinthia:

dolore

Dolore lateris.pleuritida inteligit:plenius.n.identidem latine dicit dolorem lateris:quem græci pleuritida. Traiecto:tranſgreſo In cor:uidetur poeta intelligere cardiacũ dictum:quod dolore cordis laboret:quia χαρδια cor ſignificet: ſed ut ſenſit Galenus libro q inſcribitur Medicus falluntur qui ita putant:Nam ueteres ingt græci cardian ſtomachum dixerũt:unde ſic ait.Diſpoſitio autem cardiaca nõ ſic denominata eſt q dolor circa cor eſſe contingat:ſed quoniam cardian antiqui ſtomachum uocabãt:ſed hæc apud Iuuenalẽ diffuſius diximus.Illic cardiaco nunquam cyathum miſſurus amico.Galeno aſtipulari uidetur Corneli. Cel

Traiecto lateris miſeri:capitiſq; dolore:
Vt lethargicꝰ hic cũ ſit pugil:& medicũ urget.
Dũ neq̃d ſimile huic:eſto ut libet.o bone ne te
Fruſtrere.inſanis & tu:ſtultiq; prope omnes:
Siquid Stertinius ueri crepat:unde ego mira
Deſcripſi docilis p̃cepta hæc:tẽpore:quo me
Solatus iuſſit ſapientem paſcere barbam:
Atq; a fabricio non triſtem ponte reuerti.
Nam male re geſta cum uelem mittere operto
Me capite i flumen:dexter ſtetit:& caue faxis
Te quidq̃ idgnũ:pudor inquit te malus urget:
Inſanos qui inter uereare inſanus haberi.
Primũ nã iquiram:qd ſit furere:hoc ſi erit i te
Solo:nil uerbi:pereas quin fortiter:addam.
Quem mala ſtulticia:& quæcunq; inſcitia ueri
Cæcũ agit:inſanũ Chryſippi porticus:& grex
Autũat:hęc pp̃los:hęc magnos formula reges

ſus ſic ſcribens:Cardiacus morbus nihil aliud ẽ q̃ nimia imbecillitas corporis quod ſtomacho languente imodico ſudore digeritur. Ad eũ ſæpe phrenetici tranſeunt:ſed mens in illis labat i hoc conſtat. Vt lethargicus hic. Damaſippus iocãdo digito ſeipſum oſtendit dicens:ut hic lethargicus:ſubaudi emouet:aut expellit lethargum:quum ſit pugil hoc eſt phreneticus:qui ni ſi uincit aſtantes & medicum pugnis contundit per furorem:aut reuera poeta fingit lethargicũ eſſe p̃ſentem:quemadmodum facit & Perſius il lic expecta haud aliud reſpondet hæc anus. Lethargus ãt morbus eſt:qui hominem iexpugna bili opprimit ſomno:unde lethargicus appellatur qui eo uexat morbo. Eſt.n.morbus auctore Cel ſo contrarius phreneſi.In illo difficillis ſomnus prompta ad omnem audaciam mens eſt. At in hoc marcor & inexpugnabilis pene dormiendi neceſſitas. Dum nequid ſimile huic:eſto ut libet.Eſto inquit ut libet tibi:ſitie lethargicus:ſiue phreneticus:modo non facias quicq̃ ſimile huic:hoc eſt pugili & phrenetico:qui medicũ ẽt uerberat:quaſi dicat:uide ne me cædas. O bone te ne fruſtrere inſanis.uerba Damaſippi conã

Lethargicꝰ

tis probare ex ſnia Stoicoꝝ oẽs hoĩes inſanos eſſe præter ſapientem:ideo & Horatium. Appellant.n.Stoici oẽs aĩ perturbationes morbos:negantq; ſtultum quemq̃ his morbis uacare. Qui ãt in morbo ſunt:ſani nõ ſunt. & oium inſipientium aĩ in morbo ſunt. Oẽs igitur inſipientes inſani ſunt. Sanitatem.n.aĩorum poſitã in tranquilitate quadam:conſtantiaq; cenſebant:his rebus mentem uacuam appellarũt inſaniam: p̃pterea quia in perturbato aĩo:ſicut in corpore ſanitas eſſe non poterit. Stultiq; prope omnes. Stultos.n. appellãt inconſtantes:hoc eſt ſanitate uacantes. Stertinius.philoſophus ſtoicus:a quo didicit Damaſippꝰ. Si quid ueri crepat. Si quid ueri loquitur. Vnde:a quo. Ego mira deſcripſi:hoc eſt paradoxa. Sapientem barbam:Iocoſe ait barbam:ſapientem:non ipſum ſapientem:quaſi barba ea ſit quæ philoſophum faciat. Pa ſcere:alere. A ponte Fabricio. Pontem illum intelligit auctore Porphyrione:qui eſt illius inſulæ quæ in medio tiberi poſita eſt dictus a:Fabricio:a quo factus eſt. Reuerti.nam Damaſippus quum ex eo ponte in Tiberim amiſſis omnibus bonis ſe uellet deiicere:Stertinius a præcipitio reuocauit oſtendens illum ſolum non eſſe ſtultum:ſed omnes. Dexter ſtetit:a dextra parte.aut bonus & propicius. Perſius.Sub raſtro crepet argenti mihi ſeria dextro hercule. Pudor inquit te malus urget. Scio inquit te pudore ire perditũ quia bona tua abſumpſeris: Veritum ne inſanus habearis inter inſanos. Primum nam inquiram quid ſit furere:Inquiram:inquit primum quid ſit furere:quod ſi in te ſolo erit: te non prohibuero quominus te perdas.hoc loco autem accipit furere ſimpliciter pro inſanire: quum omnino maius habeatur furere quã inſanire. Furioſum enim dominum eſſe rerum ſuarum uetant leges duodecim tabularum: in quibus nõ eſt ſcriptum ſi inſanus: ſed ſit furioſus eſſe incipit. Stulticiam enim cenſuerunt in conſtantiam ideſt ſanitate uacantem: poſſe tamen tueri mediocritatem officiorum: & uitæ communem cultum atque uſitatum: Furorem autem eſſe rati ſunt mentis ad omnia cæcitatem. Furioſo & prodigo bonorum ſuorum in terdicitur adminiſtratio. Daturque curator utrique: de quo inferius copioſius ex auctoritate Vlpiani. Quem mala ſtultitia. Omnis inquit ſtoicorum ſchola dicit illum prorſus inſanum:& proinde furere:qui ad ſinceram cognitionem ueri non peruenit. Chryſippi porticus: ideſt Stoicorum ſchola. Nam Athenis in porticu Zeno primus cepit docere:ad quem audiendum diſcipuli eo confluentes:quum antea Zenonii di cerentur poſtea ab ipſo porticu Stoici ſunt nominati στοα enim græce porticum ſignat latine. De qua porticu intellexit Perſius illic. Quæque docet ſapiens braccatis illita medis Porticus. Chryſippus & ipſe Stoicus fuit:de quo pluſcula diximus in ultimo carmine Perſii. Autumat:cenſet:exiſtimat: Hæc formula apellatione formulæ intelligimus orationem:eaque uerba:quæ eodem modo ſemper formantur. qualis eſt formula fœderis:qua ſemper ſic ferialis utebatur in fœdere faciendo. populus Romanus prior non defi ciet:ſi prior defecerit publico conſilio:dolo malo:tu illo die iuppiter populum ro:ſic ferito ut ego hunc por cum hic hodie feriam:tantoque magis ferito:quanto magis potes:polleſque:unde & Suetonius appellat epi ſtolam formalem:qua utebatur Domitianus ſemper eadem forma. Sic:dominus deus noſter ſic fieri iubet.

Fabricius Pons

Stoici

Excepto ſapiente:tenet.Nũc accipe quare
Deſipiant omnes æque ac tu:q̃ tibi nomen
Inſano poſuere:uelut ſiluis:ubi paſſim
Palantes error certo de tramite pellit:
Ille ſiniſtrorſum:hic dextrorſũ abit.un⁹ utriq;
Error:ſed uariis illudit partibus:hoc te
Crede modo inſanum:nihilo ut ſapientior ille
Qui te deridet:caudã trahat.Eſt genus unum
Stulticiæ nihilũ metuenda timentis:ut ignes:
Vt rupes:fluuioſq; in cãpo obſtare quæratur.
Alterũ & huic uariũ:&nihilo ſapiẽtius:ignes
Per medios fluuioſq; ruentis.clamet amica:
Mater:honeſta ſoror:cũ cognatis:pater: uxor:
Hic foſſa eſt ingens:hic rupes maxima : ſerua:
Non magis audierit:q̃ Fuſius ebrius olim:
Cum Ilionam edormit:Catienis mille ducẽtis
Mater te appello:clamãtibus.huic ego uulgũ
Errori ſimilem cunctum inſanire docebo.
Inſanit ueteres ſtatuas Damaſippus emendo?
Integer eſt mentis Damaſippi creditor?eſto:
Accipe:quod nunquã reddas mihi ſi:tibi dicã:
Tu ne inſanus eris:ſi accepis?an magis excors

Formula autem Stoicorum hæc erat.Omnes homines ſtultos eſſe excepto ſapiente: & omnia peccata eſſe paria.unde a formula formularii dicuntur qui nũc improprie appellantur notarii:quum notarii ii dicãtor qui notis quæcunq; dicuntur:excipiunt:quod probe colligas ex Quintiliano initio operis ſic ſcribente. Alterum librum pluribus ſane diebus quantum notando conſequi poterant interceptum boni iuuenes : uel nimium amantes mei temerario editionis honore uulgauerant. Nunc accipe quare Deſipiant omnes. Stoici uoluerunt omnes(ut dictum eſt)præter ſapientem inſanos eſſe:quia ſapiens omnes animi affectus ſuperat:nullis cupiditatibus ſeruit.Aptam inuenit ſimilitudinem:qua oſtendit homines ſic deſipere atq; a recto uiuendi tramite deerrare:ut errant qui amiſſo recto itinere in ſyluis in diuerſas ſe flectunt uias.Senſus eſt & ordo. Accipe:audi inquit quare omnes deſipiant æque ac tu:qui te inſanũ appellant.Audi inq̃ quare deſipiãt omnes uelut ille abit ſiniſtrorſum:hic dextrorſum: ubi error pellit de certo tramite palantes paſſim ſyluis: Palantes:diſperſos. Siluis.per ſiluas. De certo tramite:de uera uia. Tibi nomen inſano poſuere.ita dictum ut illud Virg.Cui nomẽ Iulo. Sed illudit:unus quidem omnino eſt error quũ utriq; errent:ſed error ille illudit.i.agit eos diuerſis partib⁹.Sicq; oſtẽdit omnes pari quidẽ modo ĩ errore uerſari ſed uariis ſane modis quũ diuerſa prauæ uitæ inſtituta ſequantur. Hoc modo crede te inſanum.Crede inquit te eſſe inſanum hoc modo:ut ille nihilo ſapiẽtior trahat caudam:qui te deridet:ideſt ſcito te ita eſſe inſanum:ut ille qui te deridet nõ minus derideat:ac per hoc non minus ſit ſtultus. Trahat caudaʒ: quaſi dicat ut ſit tanquam pecus:ac per hoc ſtultus & ſine ratione:aut ex conſuetudine puerorum ſumptum eſt:qui ſolent deridentes neſcientibus a tergo caudam ſuſpendere:ut uelut pecus caudam trahant. Eſt genus unum.Oſtenſurus eſt homines:qui cupiditatibus inſeruiunt nõ min⁹ inſanos eſſe q̃ qui mentis debilitate:hoc eſt phreneſi inſaniunt.Tangit autem illud tertium gen⁹ inſaniæ:cui⁹ ut ſcribit Celſus duæ ſunt ſpecies. Nam quidam imaginibus non mente falluntur:qualem inſanientem Aiacem uel Oreſtem poetarum fabulæ ferunt.Quidam animo deſipiunt. Stulticiæ.Ordo eſt:Stulticiæ timentis nihilum metuenda. Alterũ & huic uarium:diuerſum ac diſtortum:ac per hoc diſſimile. Clamet amica mater:ita ruentis ut mater amica clamet:ut coniunctim potius legatur amica mater.q̃ per ſe amica. Serua:ſobaudi te:caue tibi. Non magis audierit:ſobaudi ut a ſuperioribus:ut ſit ſenſus.Stultus ita in præcipitium fertur ut mater:ſoror: cognati clament:hic eſt foſſa ingens:& ut non magis audierit clamantes. Quam ſuſius ebrius olim. Hic fuſius phoceus auctore Porphyrione tragœdiarum auctor fuit:qui quum perſonam Ilione dormiẽtis ſuſtineret: eamque filius Polydorus occiſus magna uoce rogaret:ut ſe defunctum ſepeliret:ita ebrius obdormiuit in ſcæna:ut excitari a mille & ducẽtis cantoribus fabulam agentibus nequiuerit.Cuius tragœdiæ mentionẽ facit Cicero in Hortenſio.Quid Iliona ſomno illo Mater te appello:non ne illa credit filium locutum:uere experrecta etiam crederet.Eius etiam meminit in Tuſcu.ſic.Ecce alius exoritur a terra:qui matrem dormire non ſinat.Mater te appello:quæ curam ſomno ſuſpenſo leuas:neque te me miſeret ſurge & ſepeli natuʒ. Illud mirandum eſt Ilionam appellari matrem a Polydoro quum Hecubæ fuerit filius:niſi forſan alius fuerit Polydorus.nam in tragœdia Euripidis : quæ nunc ab Anſelmo nepote conſuetudini latine tradita eſt: de hoc nulla ſit mentio. Edormit:pro edormiuit præſens pro præterito. Catienis mille ducentis:hoc eſt cantoribus.Nam catieni dicti ſunt cantores a Catieno nobili cantore:auctor Porphyrio. Inſanit ueteres ſtatuas Damaſippus emendo:Damaſippum ait inſanire quia cupiditate & ſtudio habendarum ſtatuarum laboret.Nam quemadmodum illos ſanos eſſe intelligimus:quorum mens motu quaſi morbo perturbata nullo ſit. Sic eos inſanos appellamus:qui contra affecti ſunt:utpote qui in poteſtate mentis non ſunt:cui regnũ totius animi a natura tributum eſt. Creditor Damaſippi.Inſanum oſtendit eſſe Damaſippum:qui ſtatuas emat:q; talium rerum cupiditate agitetur.Inſanum etiam ait creditorem ipſius:qui lucri cupiditate ei uendat:unde ſperandum non ſit precium.Legendum autem eſt cum interrogatione:quæ uim habet negationis. Eſto:concedamus creditorem non eſſe inſanum:tamen tibi probare uolo eſſe inſanum:p̃batq; per ſequentia hoc mõ.Si dicã tibi. Accipe qd nunquã reddas mihi.Tu ne ĩſanus eris:ſi acceperis:an magis excors reiecta præda? quaſi dicat:ille q rem alicui dat quam nunq̃ ſit recepturus ſine dubio ſtultus eſt.

Mercurius fert.Nam ut ante dictũ eſt Mercurius deus eſt lucri:& a mercibus nomen accepit. Scribe decem a Nerio:hoc loco oſtendit creditores omnino ſtultos eſſe qui lucri cupiditate ducti res ſuas credũt debitoribus.ſperantes ſe nihil amiſſuros iis arctiſſime ligatis per multas tabulas & obligationes ut ſit ſubiectio creditoris:qui ne ſtultus exiſtimetur dicat.Scribam multas tabulas:ac ſi dicat ita ſcriptis nodoſis uinciam debitorem ut nihil perdã de meo.agit igitur poeta. Scribe decem tabulas a Nerio:& ſi non eſt ſatis ſcribe centum a Cicuta:ut intelligamus Nerium & Cicutam iuriſperitos fuiſſe & fœneratores auariſſimos:qui nodis & uinculis forenſibus noſſent deligare debitores.

Reiecta præda:quã præſens Mercurius fert?
Scribe decẽ a Nerio:nõ eſt ſatis?adde Cicutæ
Nodoſi tabulas centum:mille adde cathenas:
Effugiet tñ hæc ſceleratus uincula Proteus.
Cum rapies in iura malis ridentem alienis:
Fiet aper:mõ auis:mõ:ſaxũ:& cũ uolet:arbor.
Si male rem gerere inſani eſt:cõtra:bene ſani:
Putidius multo cerebrũ ẽ(mihi crede)Perilli
Dictantis:quod tu nunquã reſcribere poſſis.
Audire:atq; togam iubeo cõponere.quiſquis
Ambitione mala:aut argenti pallet amore:
Quiſquis luxuria:triſtiue ſuperſtitione:
Aut alio mentis morbo calet:huc propi⁹ me:
Dum doceo inſanire omnes:uos ordine adite.
Dãda eſt hellebori multo pars maxima auaris:
Neſcio:an anticyrã ratio illis deſtinet omnem.

De Cicuta auaro in hoc ſermone inferius ſit mentio. Tu nomentanum:tu ne ſequerere Cicutam. Tabulæ aũ numero plurali dicuntur:quibus continentur omnes cõtractus & conuẽtiones:ut uenditionum:emptionum:dotum:teſtamentorum.q̃ noſtris tpibus dicuntur inſtrumenta:de quo uocabulo multa diſſeruimus in cõmentariis Iuuenalis in.ii.ſatyra illic.Notum eſt cur ſoli tabulas impleuerit hiſter liberto. Scribe decem:ſubaudi ab inferiori tabulas:ubi miror Seruium exponere in ſeptimo æneidos. Scribe pro trade & da. A Nerio: quas ſumas a Nerio dictatas tanq̃ ſagaciſſimo iuriſpito. Nodoſi Cicutæ:qui nodis ſuis arctiſſime homines ligat. Sceleratus proteus:hoc eſt debitor q mo re Protei ſe eiuſmodi uinculis & obligationib⁹ exoluet:nunc his:nunc illis ſe tuendo cauillationibus.Nam Proteus ut fabulantur græci uates fuit.qui in mari Carpathio pauit armenta Neptuni:de quo Virg.in.iiii.georgico.Eſt in carpathio Neptuni gurgite uates Ceruleus Proteus: & mox.Hunc nymphæ ueneramur:& ipſe Grãdæuus Nereus:nouit namq; omnia uates Quæ ſunt:quæ fuerint : quæ mox uentura trahantur.Hic ne futura petentibus prædiceret:in uarias etiam compræhẽſus formas ſe uertebat:unde Virg.Oĩa transformat ſeſe miracula rerum.Ignemq; horribilemq; feram:fluuiumq; liquentem.Et ante:fiet enim ſubito ſus:horridus atraque tygris:Squamoſusque draco & fulua ceruice leæna Aut acrem flammæ ſonitum dabit atque ita uinclis Excidet.aut in aquas tenues dilapſus abibit.Philoſtratus de uita Apollonii oſtendit Proteum deum Aegyptium fuiſſe:qui ob multiplicem ſapientiam dictus eſt modo in hanc modo in illam formam ſeſe uertere:ita ut illum capere difficillimum eſſet. Si male rem gerere inſani eſt contra bene ſani:hoc argumento colligit Perellium fœnatorem inſanum eſſe:qui credit : qđ nunquam eſt recepturus.Si ille inquit eſt inſanus qui rem male gerit:& contra ſanus qui bene:neceſſe eſt dicamus Perellium eſſe inſanum:qui credit quod nunquam recipiet male enim rem ſuam gerit. Dictantis: hoc loco poſuit pro dantis auctore Porphyrione.alias dictare:ut docuimus in commentariis Perſii eſt enũciare quod alius excipiat:a quo dictata numero plurali dicuntur.quæ magiſtri pueris præbent imitãda:nec ea tantum in litteris:ſed in aliis quoque artibus appellamus.Perſius. Ten cirratorum centum dictata fuiſſe. Pro nihilo pendas?Iuuenalis.Donec peragat dictata magiſtri. Reſcribere:reddere:quod quia fiebat per ſcripturam menſæ:adeo reſcribi dicitur reddi.Eſt enim ſermo tractus de pecunia:unde Terentius in Phormione.Illud mihi argentum iube reſcribi Phormio. Audire atque togam iubeo componere:uerba adhuc Stertinii monentis Damaſippum ut attente audiat.oſtenſurum ſe omnes ambitioſos:auaros:luxurioſos:ſuperſtitioſos:alioſque cupiditatibus inſeruientes ſtultos eſſe:ſed auaros ſtultitia omnibus præſtare.Eſt ergo ordo.O damaſippe iubeo te audire & componere togam:hoc eſt colligere:quemadmodum colligunt : qui ſe parant ad aliquid diligenter faciendum:hic uerus eſt ſenſus:quem alii alio modo intelligentes male exponunt. Quiſquis.Ordo eſt.O uos quiſquis pallet ambitione mala:aut amore argenti & cætera adito huc propius medum doceo ordine uos omnes inſanire. Ambitione mala ab effectu dixit.nam plærique adducuntur:ut eos iniciciæ capiat obliuio:quum in imperiorum:honorum:gloriæue cupiditatẽ inciderint. Ambitio ut ſcribit Saluſtius multos mortales falſos fieri ſubegit. Amore argenti:auaritia.Neque enim aliud eſt auaritia quam opinatio uehemens de pecunia quaſi ualde expetenda ſit uiſceribus inherens & penitus inſita. Danda hellebori multo pars maxima auaris.Scribit Celſus humores noxios & inſaniam hominis emẽdari helleboro:unde poeta nunc ait cum reliqui inſani multo helleboro ſint purgandi:auaros multo maiore copia indigere:utpote qui inſania omnes ſuperent inſanos:helleborus autem herba eſt naſcens in anticyra inſula ubi auctore Plinio tutiſſime ſumitur:a latinis ueratrum dicitur.de qua plura diximus in commentariis Perſii:illudque ſcẽdum:helleborus & helleborum dici:Virg.in Georgi.Helleboroſque graues:Plautus in pſeudulo.Helleborum hiſce omnibus opus eſt. Anticyram omnem.Hiperbole ac ſi dicat omnem helleborum prouenientem in Anticyra.Eſt autem Anticyra inſula ad ſinum iacens malia cum Oetam montem dicta auctore pauſaniæ:ab Anticyro Herculis ſocio:antea Cypariſſus uocitata.

Proteus
Dictare
Dictata
Heleborus
Anticyra

Hæredes Staberi ſummã incidere ſepulchro:
Ni ſic feciſſent:gladiatorum dare centum
Dãnati populo paria:atq; epulũ arbitrio Arri:
Frumenti q̃ntum metit Africa:ſiue ego praue:
Seu recte:hoc uolui:ne ſis patruus mihi credo
Hoc Staberi prudẽtẽ animum uidiſſe q̃d ergo
Senſit cum ſummam patrimoni incidere ſaxo
Hæredes uoluit. Quoaduixit: credidit ĩgens
Pauperiem uitium:& cauit nihil acrius:ut ſi
Forte minus locuplex uno quadrante periret:
Ipſe uideretur ſibi nequior. Omnis enim res:
Virtus:fama:decus diuia: humanaq; pulchris
Diuitiis parent:quas qui conſtruxerit:ille
Clarus erit:fortis:iuſtus:ſapiẽs: etiam & Rex:
Et quidquid uolet: hoc uelut in uirtute paratũ
Sperauit magnæ laudi fore. Quid ſimile iſti
Græcus Ariſtippus: qui ſeruos proiicere aurũ
In media iuſſit Libya quia:tardius irent
Propter onus ſegnes. Vter eſt inſanior horũ?

Hæredis Staberi. Staberius homo fuit auctore Porphyrione auariſſimus:in tãtum pecuniæ magnitudine delectatus:ut quum morti proximus eſſet:teſtamento cauerit ut hæredes ſui ſepulchro inſculperẽt:quis quã tum a ſe in partem ſumpſiſſet:quod ſi in aliquo mentiti eſſent:damnationis nomine paria centum gladiatorum populo atque epulum darent:hoc autem fecit ut quum pauperiem maximum uitium crederet:omnes intelligerent bona ſua a ſe quo aduixit nulla ĩ parte eſſe imminuta:per quod monet poeta auaro ipſo nihil omnino ſtultius qui ſuam intelligant ſe ideo tantam pecuniæ copiam congregaſſe: q; intelligeret diuitiis omnia parere: illumq; etiam ſollicitus eſt ut omnes poſt mortem demum ſapientem: iuſtum & fortem haberi qui diues eſſet. Incidere:inciderunt. Arbitrio Arri:ad uoluntatẽ Arrii qui apprime luxurioſus fuit. Quantum metit africa. Nam ex africa frumenta copioſiſſima mittebantur: unde eſt illud apud Iuuennalem. O libyæ diſiunge boues: dum tubera mutas. Sydonius. Arma calybs: frumenta lybes campanus lachum. Ouidius in ponto. Cyniphiæ ſegetis citius numerabis ariſtas: Cyniphii enim populi ſunt africæ. Columella libro quarto: de re ruſtica Myſiam:libyamque largis aiunt abũdare frumentis. Siue ego praue ſeu recte hoc uolui:uerba ſunt Staberii quaſi reſpondẽtis heredibus mirantibus quare ita teſtamento iuſſerit ſummam inſcribi ſepulchro:ut dicat nolo ſis mihi patruus ac per hoc caſtigator & monitor ſiue hoc praue ſiue recte fieri iuſſeri. Sub patruis autẽ pueri maxime erudiebantur ut docuimus apud Perſium illic. Quum ſapimus patruos. Prudentem animum:ironicos hoc eſt Staberiũ prudentis animi. Quid ergo:quaſi aliquis interroget Horatium. Et cauit nihil acrius:quã pauperiem ſcilicet: Ita inquit cauit ut ipſe uideretur ſibi nequior ſi forte periret minus locuples uno quadrãte nequior. Luxurioſior:qui

Nequam

per nequitiam bona ſua imminuiſſet: nam. Q. claudius in primo annalium auctore Gelio Nequitiam appellauit luxum uitæ prodigum effuſumque in hiſce uerbis. Perſuadenti cuidam adoleſcenti Lucano qui apprime ſummo genere natus erat ſed luxuria & nequitia pecuniam magnam cõſumpſerat:unde Ouidius. Nequitia eſt quæ te non finit eſſe ſenem. Terentius Hui quantam feneſtram ad nequitiam pateſeceris. Inde dicimus hominem nequam nullius rei neque frugis bonæ:compoſitumque eſt ut docet Varro a ne & quicquam media ſyllaba extrita. Cicero in ſecunda Antoniarum luculenter docet quid ſit nequam:quum enim in Antonium proba quædam ludibrioſa & turpia ingeſſiſſet ad extremum hoc addidit. O hominem nequã: nihil enim magis proprie poſſum dicere. Omnis enim res:hæc a poeta ironice dicuntur:ut ſit ſenſus. non eſt mirum ſi Staberius tanta cura tam amplas diuitias ſibi comparauit ſciebat enim omnia homini diuiti ſeſe inclinare atque obedire:eumque ubique magno in precio haberi qui diues eſſet. Etiam:rex: ut licet priuatus ſit:omnia tamen ut rex agat:quaſi qui omnia nutu ſuo regat. Hoc ueluti uirtute paratum Sperauit magnæ laudi fore. Sperauit inquit Staberius illius tãtæ pecuniæ acquiſitionem fore ſibi magnæ laudi:quaſi rem magnificam feciſſet & laude dignam:quum nihil omnino ſit tam anguſti animi tamque parui quam cupide amare diuitias. Præterea(ut docet Saluſtius) Cupido pecuniæ materies eſt omnium malorum:ea enĩ fidem probitatemque cæteraſquè artis bonas ſubuertit: Auaritia ſtudium pecuniæ habet: quam nemo ſapiens concupiuit: Ea quaſi uenenis malis imbuta corpus animumque uirilem effeminat. Semper infinita & inſatiabilis eſt.

Acriſippus

Quid ſimile iſti Græcus Ariſtippus:ſubaudi extrinſecus fecit:ea interrogatione pronunciandum qua contrarium oſtendi ſolet:quaſi dicat. Longe diſſimile fuit ab inſtituto Staberii quod fecit Ariſtippus: Ille diuitias omni ſtudio quæſiuit: hic uero a maioribus ſuis partas contempſit atque abiecit. Sicque oſtendit & Ariſtippum inſanum uideri qui pecuniam quam neceſſariis & pauperib9 dare potuiſſet abiecerit. Nam is cirenæus philoſophus fuit Socratis diſcipulus qui primus Socraticorum mercedem exigit:& queſtu philoſophatus eſt uoluptatis aſſertor:unde Xenophon librum contra uoluptatem in eum ſcripſit. Geſtabat eius famulus in itinere pecuniam & cum præmeretur onere: effunde ait quod nimis eſt:& fer ea quæ uales. Teſtatur id Bion quum aliquando nauigaret didiciſſetque nauem eſſe pyraticam acceptum aurum numeraſſe: deinde quaſi imprudenti & inuito lapſum e manibus iactauiſſe in mare: ingemuiſſeque grauiter: Sunt qui illum & hæc dixiſſe memorant. Melius eſt ut hæc ab Ariſtippo perdantur:quam Ariſtippus propter iſta pereat. Vter eſt inſanior horum:quæſtionem proponit diſſimilis ſtudii q̃ quia non abſoluit ſtatim ſubiicit.

Nil agit exemplum quod litem lite diremit:ideſt quod litem uertit in litem.hoc eſt quæſtionẽ in quæſtionem:eſt autem figura prouerbialis qua utimur quum oſtendimus negotium ex negotio ſeri.ut fit ſenſus.Intelligo quidem me contraria exempla poſuiſſe.Et quoniam non explicauerat uter ex iis inſanior eſſet:ait ſe id probaturum multi iuga igitur ſimilitudine oſtendit auarum omnium iſaniſſimum. Si quis emat cytharas.ſicuti inquit ille q nullã habet peritiã canẽdi & tamẽ cõparat multas cytharas:Et qui ſutor nõ ẽ omnia inſtrumenta ſutrinæ.Et qui mercaturis nõ eſt aſſuetus nauigia:habent oẽs inſani:ſic auarus cẽſet inſan⁹:

Nil agit exemplum litem quod lite reſoluit.
Siquis emat citharas:emptas cõportet in unũ
Nec ſtudio citharæ:nec muſæ deditus ulli:
Si ſcalpra:& formas non ſutor.nautica uela
Auerſus mercaturis: delirus:& amens:
Vndiq; dicatur merito. Quid diſcrepat iſtis
Qui nummos:aurumq; recondit:neſcius uti
Compoſitis:metuenſq; uelut cõtingere ſacrũ?
Siquis ad ingentem frumenti ſemper aceruũ
Porrectus uigilet cum longo fuſte: neq; illinc
Audeat eſuriens dominus contingere granũ:
Ac potius foliis parcus ueſcatur amaris:
Si poſitis intus Chii:ueteriſq; Falerni
Mille cadis:nihil eſt tercentum milibus:acre
Potet acetum.age: ſi & ſtramẽtis incubet unde
Octoginta annos natus:cui ſtragula ueſtis:
Blattarũ:ac tinearum epulæ putreſcat in arca:
Nimirum inſanus paucis uideatur: eo quod
Maxima pars hominum morbo iactatur eodẽ:
Filius:aut etiam hoc libertus ut ebibat hæres:
Dis inimice ſenex cuſtodis:ne tibi deſit?
Quantulum eni ſummæ curtabit qſq; dierũ:
Vngere ſi caules oleo meliore,caputq;

qui multa ſibi parat:quibus uti nõ ſuſtinet:q̃ſi qui eorum uſus non nouerit. Formas: quibus ſutor utitur ad calceos conficiendos. Sutor:abſolute is dicitur qui calceos ſuit:unde Sutrina officina ipſa ubi calcei conſuuntur. Qui diſcrepat:qui ꝓ quomodo. Metuenſq;.Ordo:Et metuens contingere:ſcilicet nũmos ueluti ſacrum ueluti rem ſacram:quæ ſine piaculo a profanis nõ pertractatur. Sic in prima ſatyra loquens de auaro. Et tanq̃ parcere ſacris Cogeris:aut pictis tanquam gaudere tabellis. Si quis ad ingentẽ: probat omnino auarum eẽ inſanum:eſtq; ordo: Nimirum iſanus paucis uideatur:ſiquis uigilet ad ingentem aceruum:& ſi potet acre acetum & ſi incubet ſtramentis & cætera:hoc eſt pauci eũ iudicent inſanum:quia maxima pars hominum eo auaritiæ morbo laborat. Nihil eſt:corrigit ſe qui dixerit mille cadis quaſi paucis:unde ſubiicit tercentum milibus. Stramentis: Stramenta dicuntur proprie quæ pecori ſubſternuntur a quo etiam dicta Colũmella libro ſecundo eſt autem modus in ſiccando fœno:ut neq; per aridũ, neq; rurſus uiride colligatur:alterum quod omnem ſuccum ſi amiſit.Stramenti uicem obtinet alterum ſi nimiũ retinuit:ĩ tabulato putreſcit: ſit autem Stramentum ex fœno:palea: ſtipula: omniq; id gen⁹ re:unde Plinius libro.xvii.Quoniam ueſtire arbores teneras intorto ſtramento in ſilueſtribus non eſt.Columella: Curæ autem debebit eſſe cuſtodi:quum parturiẽt aues ut habeant quam mundiſſimis paleis conſtrata cubilia:eaq; ſubinde conuertat & alia ſtramenta quã recẽtiſſima reponat. Vnde octoginta:ideſt natus ſeptuaginta nouem annos:ſitque una dictio:quã poeta neceſſitate carminis in duas diuiſit partes quæ cum omni numero denario coniungitur:ut undeuiginti:undetriginta:undequadraginta:ſic etiam duodeuiginti:duodetriginta:duodequadraginta:treſdeuiginti non dicitur:nec de alio numero. Veſtis ſtragula: Veſtem ſtragulam dicimus qua lectus & omnia inſternuntur: unde Suetonius in claudio. Neque agrum quenquam uiſitauit niſi explorato prius cubiculo culcitriſque & ſtragulis prætentatis & excuſſis: illud autem ſciendum hoc nomen Stragulum aliquando abſolute ponitur illud.Suetonii. Et ſtragulis prætentatis: Et illud apud Plini.loquentem de talpis.Quibus e pellibus cubicularia uidimus ſtragula: aliquando cum adiectione ut ueſtis ſtragula Pomponius iuriſconſultus quærit nunquid tapetia quibus ſubſellia inſterni ſolent:in ueſte ſint ſtragula an in ſuppellectile. Blattarũ:Blattæ ſunt auctore Plinio ex genere inſectorum tenebrarum alumnæ:uitam lucemque fugiunt:in balneis maxime humido uapore prognatæ: eas Virgili. Appellat lucifugas.Et lucifugis congeſta cubilia blattis. Ariſtoteles libro quito de natura animalium.Blattas in aluearíis gigni apertum eſt quæ & ipſæ pennatæ ſunt. At tinearum:Tineæ Vermes ſunt quæ & ueſtes:chartas:& fruges infeſtant.Plinius libro undecimo capite uigeſimoquarto.ait in lanis & ueſte ex puluere creari teneas:Eaſdem etiam docet libro decimoſexto:capite.xvi.rodere & ligna terreſtreſque tantum eſſe.Teredines uero grauiſſimo ad portionem capite rodere dentibus:ſentirique tantum in mari: nec aliam putat teredinem proprie dici. Nimirum.Inſanus paucis uideatur:Certe inquit pauci talem cenſeant inſanum:quia maxima pars hominum tali morbo laborat hoc eſt auaritia. Filius aut etiam hoc libertus ut ebibat hæres:mira in auarum excandeſcentia:hoc dicit corripiens eum qui ſe ad nimiam parſimoniam'conſtringit adſeruans quæ hæres prodige ſit abſumpturus.Sic etiam in Odis.Abſumet hæres cecuba dignior ſeruata centum clauibus:& mero Tinget pauimentum ſuperbo Pontificum potiore cœnis. Inimice diis: odioſe diis ipſis qui acriter indignantur in tam uanam habendi cupiditatem. Cuſtodis ne tibi deſit: adſeruas inquit ne tibi deſit:ut poſtea filius tuus aut fortaſſe libertus hæres per luxuriam hoc profundat.

Quantulum enim ſummæ curtabit:quaſi dicat minimum. Curtabit:minuet.

Sutor
Stramenta
Stragula ueſtes:
Blattæ
Tineæ
Terredo

Cœperis impexa fœdum porrigine? quare:
Siquid uis ſatis eſt:periuras:ſurripis:aufers
Vndiq;? tum ſanus? populum ſi cedere ſaxis
Incipias:ſeruos ue tuos:quos ære pararis:
Inſanum te omnes pueri:clamentq; puellæ:
Cum laqueo uxoré interimis:matréq; ueneno:
Incolũi capite es? qd.n.neq; tu hoc facis Argis:
Nec ferro:ut demẽs genitricẽ occidit Oreſtes.
An tu reris eum occiſa inſaniſſe parente?
Ac non ante malis dementem actũ furiis:quã
In matris iugulo ferrum tepeſecit acutum?
Qui ex quo ẽ habit⁹ male tutæ mẽtis oreſtes?
Nil ſane fecit:quod tu reprendere poſſis:
Non Pyladen ferro uiolare:auſus ue ſororem
Electram:tantum male dicit utriq;:uocando
Hanc furiã:hunc aliud iuſſit qd̃ ſplẽdida bilis:
Pauper Opimius argenti poſiti intus:& auri:
Qui Vientanum feſtis potare diebus
Campana ſolitus Trulla:uappamq; profeſtis:
Quõdã Lethargo grãdi ẽ oppreſſus:tu hæres
Iam circum loculos:& claues lætus:ouanſq;
Curreret:hũc medicus multũ celer:atq; fidelis
Excitat hoc pacto:menſam poni iubet:atq;
Effundi ſaccos nummorum:accedere plures

Porrigo

Porrigine:morbus eſt de quo ſic ſcribit Cormelius Celſus porrigo eſt ubi inter pilos q̃dã quaſi ſquãmulæ ſurgunt:hæ quoque a cute reſoluuntur & īterdum madent:ſæpius ſiccæ ſunt:fereq; idĩ capillo fit:rarius in barba aliqu ndo etiam in ſupercilio. Quare ſi quid uis ſatis eſt periuras? Si paucis inquit dicis hominem cõtentum eſſe debere:quare tibi periuriis paras amplum patrimonium? quare homicidia committis? quaſ uxoré quare matrem occidis? quaſi dicat cur his facinoribus mercaris opulentiam? Tum ſanus? ſubaudi es? Si cædere ſaxis incipias:hoc uult oſtendere:nõ aliter auarum cenſeri inſanũ qui inſtinctu auaritiæ uxorem aut matrem ueneno necat q̃ eum qui ſaxis ſæuit in populum & ſeruos ſuos:quem oẽs pueri & puellæ oocent inſanum. Auaritia enim ut paulo ante diximus fidem probitatéq; cæteraſq; artes bonas ſubuertit. Auaritiam nemo unq̃ ſapiens concupioit. Quid enim neq; hoc tu facis argis:cum irriſione hoc īfertur a poeta:ut ſit excuſatio non eſſe inſanum:ut dicat:Cur eni es inſanus? quum matrem non occidas argis:nec ferro ut demens oreſtes occidit? nota eſt auté hiſtoria ot Oreſtes Clytemneſtram matrem ſuam occiderit:in ultionem Agamẽnonis patris ſui:q ab ea & Aegyſto ex bello Troiano reuerſus occiſos fuit. Qua ex cæde materna Oreſtes fertur cepiſſe inſanire furiiſq; agitari. De quo abunde diximos apud Iuuenalem illic. Nec dũ finitus Oreſtes. An tu reris eum occiſa inſaniſſe parente: putas inquit Oreſtem tantum inſaniſſe poſt cædem matris & non ante.q.d.ante etiam multis modis inſaniuit. Non pyladen:Pylades enim Strophii phocenſis filius amiciſſimi Agamẽnonis Oreſtem adeo dilexit:ut quũ is ex cæde materna in furorem uerſus eſſet:nunquam eum deſeruerit:ſed eum uſq; ad tauricam regionem in ſcythia ad Dianæ arãpo recuperanda ſanitate pduxerit:uñ eſt illud Ouidii in lib.de põto. Affuit inſano iuuenis phocæus Oreſti. Sororẽ electrã: qoæ cuȝ ut ſcribit Euripides in tragedia Oreſte electis exilientẽ manibus appræhẽſum tenebat: de quo ſic & Iuuenalis meminit in ſatyra.xiiii. Ille ſororis. In manib⁹ uultu eumenidõ terret: & igni. Splẽdida bilis:Splẽdidã appellat bilẽ q̃ uitreã Perſius illic Turgeſſcit oitrea bilis:ut īrelligam⁹ lucidã & clarã ut uitrũ ab effectu q; hoiem oĩa effundere atq; apire cogat. Eſt ãt bilis uitiũ ſtomachi atq; iteſtinorũ q̃ īterdõ ſupra īfraq; erũpit primũ aq̃ ſimilis:deide ut ī ea recẽs caro lota eã uideatur:īterdũ alba nõnũq̃ nigra uel uaria qd̃ uitiũ græci colerã uocãt:īflat ãt quũ hõ iraſcit cogitq; ut dixim⁹ oĩa palã pferre. Paup opimi⁹. Sic dr̃:magnas īter opes īops:& figurate dictũ ẽ. Ordo ẽ. Opimi⁹ paup argẽti & auri poſiti ītus:hoc ẽ repoſiti & recõditi ītus:Satis iocularitet refert quẽadmodũ Opimi⁹ diues & auarus quũ Lethargo hoc ẽ īuincibili ſomno laboraret a pitiſſimo medico ſit a ſomno excitat⁹ q mox maluit mori res ſuas cõſeruãdo:q̃ utẽdo uiuere. Sicq; poeta auarum ut inſanũ ridet:coi carius ſit aurũ q̃ uita ipſa. Veiẽtanũ: uinum Robellum quod oeiis prouenit in campania intelligit:uiliſſimum fuiſſe oſtendit hoc loco poeta:ſic & Perſius. Veientanumq; robellum exhalet uapida leſum pice ſeſſilis obba. dictum auté rubellum auctore Pli.a genere uitium quas rubellas rubente materia appellarunt.

Trolla

Trulla:Sæuola iuriſconſultus docet trullam uas eſſe potorium ubi de auro & argento legato ſcribit ſic. Poculum aureum Seiæ dulciſſimæ qd̃ elegerit fidei heredum committo ot dent:quæro quum in hereditate non ſint niſi Trullæ:ſcyphi:modioli: phialæ:an Seia de his ſpeciebus eligere poſſit:rñdi quum oĩa potui parata pocula dicuntur:poſſe eam ex iis eligere. Pli.lib.xxxvii.cap.ii. Titus petronios conſularis moriturus inuidia Neronis principis ut menſam eius exheredaret trullam morrinam.ccc.ſeſtertiis emptam fregit. De trulla diximus plura in tertia ſatyra Iuuenalis illic. ſi Trulla inuerſo crepitum dedit aorea fundo. ubi docuimus etiam capi pro alio uaſe & inſtrumento fabri parietarii. Campana:quaſi uili hoc eſt ærea: Nam ut diximos in.vi.ſermone ex auctoritate Porphyrionis. Capuæ ærea oaſa ſtudioſius fabricari dicuntur. uilis cum patera guttus campana ſupellex. Vappamque: Vappa uinum eſt:ut ſcribit Plini.libro.xiiii. qoom deferbuit:tunc enim deperit ſapor:uappa que accipit nomen quaſi a uaporis amiſſione. Probroſum etiam eſt hominum quom degenerauit animus:unde poeta in ſecunda ſatyra Fuſidius uappæ famam timet & nebulonis.

Lethargus

Lethargo:dictum eſt pauloante lethargũ morbũ eẽ q īſupabili ſomno hoiem pmit:uñ Lethargic⁹ is dr̃ q eo morbo uexat. [illegible] n.ſignificat obliuioné: [illegible] pigra uñ Stati⁹ ī ſyluis:Hic feſſos penit⁹ ſubrepſit ī art⁹ īſidioſa ges.& pigræ obliuia uitæ.

Hominem

Homiẽm ſic erigit. Sic faciẽdo hominem attẽtũ facit. Quid uis? uerba opimii: ſubaudi faciã. Mẽ uiuo? uerba Opimii? Hoc age: hoc eſt uigila: & aĩum rebus tuis adhibe: hocq; dictũ ſumptũ eſt ex ueteri ſacrorũ inſtituo. Nã quũ principes aut ſacerdotes ſacrificiũ faciebãt: præco ingenti uoce præcedens clamabat. Hoc age aĩos ſacrificio ſcilicet adhiberi iubẽs: ne ullis iteriectis opibus quæ plurima humanis ĩ rebus ui & neceſſitate quodã modo fieri contigit diuinus auerteret̃ cultus. Plutarchus hæc in uita. M. Coriolani. Fulctura ſuſtẽtaculum & refocillatio. cibo. n. ſtomachus deficiẽs reficit̃. Hoc ptiſanariũ: Italici ut ſcribit Pli. li. xviii. capi. vii. Oriza gaudẽt ex qua ptiſanã cõficiunt quã reliqui mortales ex hordeo: cuius uſus ualidiſſimus ſaluberrimuſq; ualde ꝓbatur. Vnum laudibus eius uolumẽ dicauit Hippocrates clariſſimus medicinæ ſciẽtia. Orizæ qdẽ folia carnoſa porro ſimilia: ſed latiora: altitudo cubitalis: flos purpureus: radix gẽmeæ rotũditatis. Ptiſanariũ Oriza

Ad numerãdũ: hominẽ ſic erigit: addit & illud
Ni tua cuſtodis: auidus iã hæc auferet hæres.
Mẽ uiuo? Vt uiuas igit̃ uigila. hoc age. Quid
Deficiẽt inopem uenæ te ni cibus atq;
Ingens accedat ſtomacho fultura ruenti.
Tu ceſſas? agedũ ſume hoc Ptiſanariũ Orizæ.
Quãti ẽptæ? ꝑuo. q̃ti ergo? octuſſib⁹. heu heu
Quid refert morbo: an furtis: peã ne rapinis?
Quiſnã igit̃ ſanus? q non ſtultus. qd auarus?
Stultus & inſanus. quid ſiquis non ſit auarus?
Continuo ſanus? minime. cur Stoice? dicam.
Non eſt cardiacus: Craterum dixiſſe putato
Hic æger. recte eſt igitur. ſurgetq;? negabit:
Quod latus: aut renes morbo tẽtentur acuto.
Non eſt periurus: neq; ſordidus: immolet æqs
Hic porcũ laribus: uerũ ambitioſus: & audax.
Nauiget Anticyrã. qd enĩ differt: Barathro ne
Dones quicquid habes: an unq̃ utare paratis
Seruius Oppidius Canuſi duo prædia diues
Antiquo cenſu natis diuiſſe duobus
Fertur: & hoc moriens pueris dixiſſe uocatis
Ad lectum: poſt quam te talos Aule: nuceſq;
Ferre ſinu laxo: donare: & ludere uidi:
Te Tyberi numerare: cauis abſcõdere triſtem,
Extimui: ne uos ageret ueſania diſcors.

Quãti emptæ? uerba Opimii. Paruo: uerba medici. Quãti ergo. Opimii. Octuſſibus: medici Octo aſſibus a numero aſſium: ſic treſſis triũ aſſiũ. Octuſſis Heu heu: opimii. Quiſnã igitur ſanus? uerba Damaſippi interrogãtis Stertiniũ ut Stoicũ quẽ cẽſeat igit̃ ſanũ: qui diſſerendo oſtendet omnes cupiditatibus ĩſeruiẽtes eſſe inſanos: Cõtra ſanos qui cupiditates omnes frenent. nã ſanos ĩtelligũt philoſophi eos quorũ mẽs motu q̃ſi morbo ꝑturbata nullo ſit. Qui contra affecti ſunt hos ĩſanos appellãt. Cardiacus: aſi dictũ ẽ de cardiaco. Cardiacus Craterũ: Craterus medicus fuit tꝑibus poetæ celebratiſſim⁹ quẽ & Perſius tanq̃ excellẽtiſſimũ noiat. & quid opus cratero magnos ꝓmittere mõtes: Eiuſdem nois fuit & dux magni Alexãdri. Et ſtatuarius nobiliſſimus de quo Pli. lib. xxxvi. cap. v. Craterus Recte eſt igit̃? ſanus ne ẽ qa nõ eſt cardiacus? ac ſi dicat alio laborat morbo: eadẽ ratione colligit hoiem q̃uis auar⁹ nõ ſit alio tñ uitio poſſe laborare ꝑ indeq; inſanũ eſſe. Negabit. ſ. ægrotus ſe poſſe ſurgere q̃ latus aut renes tẽtãt̃ morbo acuto. Imolet æqs hic porcũ larib⁹. põt ĩgt hic q piur⁹ non ſit aut ſordidus gratias diis agere: q̃ſi innuat paucos exiſtere q utroq; hoc uitio nõ laboret: quũ alterũ ex altero pẽdeat: qui. n. peierat id ſanæ facit auariciæ impulſu. Larib⁹: diis domeſticis: quos Lares uniuſquiſq; domi ſuæ colebat: quos lares familiares & deos domeſticos appellabant eoſq; perſides dicebant: quibus canis aſſiſtit & ipſi dii pellibus caninis ueſtiuntur: ut ſcribit Macro. eius rei duplicẽ Plutarchus cãm recitat in problematis. Nam quum præſides inquit ſint qui præſunt: hos domus cuſtodes eſſe oportet: & alienis formidoloſos ut canes uidemus. Mites uero ac lenes manſuetoſque domeſticis: uel quod demonia ꝑdã mala circũerrent quibus dii quaſi carnificibus & ſcelerum ultoribus aduerſus iniuſtos & impios utãtur: Sic lares furiales extimati ſunt & pœnarũ & uitæ exactores & operationum ſpeculatores. Quare ſit ut caninis pellibus induantur: quibus & canis ideo aſſiſtit: quod ad inueſtiganda ſcelera & ulciſcendos improbos ſagaces ſint. Apriſcis aliquando fuerunt cõtempti & ſpreti: unde ait Tertul. in apologe. Domeſticos deos quos lares dicimus domeſtica poteſtate tractatis de mutando aliquando in cacabulum aliqñ in trullã: uñ & Tranquillus in Calligula Lares a quibuſdam familiares in publicum abiecti: ut autem Lares domi colerentur ide ortum docet Seruius: quia apud antiquos mortui in domibus fuiſſe pelieban̄t. quos ut deos domeſticos colet̃ ceperunt & uenerari: Lareſq; appellarunt. Inde eſt lararium locus in quo coleban̄t: uñ Lãpridius ſcribit Alexandrum ĩpatorẽ romanũ habuiſſe in larario maiore Apolloniũ habramũ & Orphæũ: eũdem in ſecundo larario habuiſſe imaginẽ Virgilii cũ Ciceronis ſimulacro. De laribus diximus apud Perſi. & Iuue. Aequis: benignis fauentibus quum domum cuſtodiant & tueantur. Verum ambitioſus: ſubaudi eſt a ſuperiore. Nauiget anticyram. quaſi dicat & ipſe inſanus eſt proindeque heleboro curãdus qui ut pauloante diximus naſcitur in anticyra. Quid. n. differt Barathrone. Cõcludit peracta lõga diſputatione de luxurioſo & auaro: utrunque omnino eſſe inſanum: nihil inquit differt: ſiue bona tua per luxuriam abſumas: ſiue iis partis ꝑ auaritiam non utaris: ut exponas Barathro: hoc eſt uentri tuo profundo. βάραθρον enim nomen eſt imenſæ profunditatis. Seruius oppidius. Exemplo hoc poeta oſtenſurus eſt ambitioſum iuxta & auarum ĩſanos eſſe: quum Oppidius ita & ipſe ſenſerit de Aulo & Tiberio filiis ſuis. Diuiſſe: diuiſiſſe. Nec uos ageret ueſania diſcors: iam eos iudicat ſtultos: qui aut auaritiæ inhereant: aut honoribus & dignitatibus inhient.

Nomētanꝰ
Cicuta

Tu nomētanum ſequerere.hoc eſt luxurioſus fieres:qualis fuit Caſſius Nomentanus:qui bona ſua per luxum abſumpſit:de quo ante in ſermone octauo:& alibi ſæpe. Aut cicutā:fieres auarus qualis fuit Cicuta iuriſperitus & fœnerator:de quo ante facta eſt mentio illic. Adde Cicutæ Nodo ſi tabulas centum. Tu caue: o Aule. Tu:Tiberi:bene autem poeta affectum paternum expreſſit:qui undecunq; uult filiis bene conſultum. Et natura coercet.Natura enim ita omnes hominis affectus coercet:ut nolit eum niſi neceſſaria quærere.quam ſi ſequeremur ut optimam ducem nunquam erraremus. Titillet:quadam uoluptate moueat.

Tu Nomentanum:tu ne ſequerere Cicutam
Quare per diuos oratus uterq; penates
Tu caue ne minuas:tu ne maius facias id:
Quod ſatis eſſe putat pater.& natura coercet
Præterea ne uos titillet gloria:iure
Iurando obſtringā ambo:uter ædilis fuerit uel
Veſtrum pretor:is inteſtabilis:& ſacer eſto.
In cicere:atq; faba: bona tu perdaſq; lupinis:
Lætus ut in circo ſpaciere:aut æneus ut ſtes.
Nudus agris:nudus nummis inſane paternis?
Scilicet ut plauſus:quos fert Agrippa feras tu
Aſtuta ingenuum uulpes imitata leonem?
Neq; humaſſe uelit Aiacē Atrida uetus cur?
Rex ſum.Nil ultra quæro plebeius.Et æquā
Rem imperito:ac ſi cui uideor nō iuſtus iulto
Dicere quod ſentit pmitto.Maxime regum
Dii tibi dent capta claſſem deducere troia
Ergo conſulere & mox reſpondere licebit?
Conſule. cur Aiax heros ab Achille ſecundus
Putreſcit:totiens ſeruatis clarus achiuis?

Ambo
Inteſtabilis
Sacer

Ambo:pro ambos.Sic Virgilius.Si duo præterea tales ida tuliſſet Terra uiros. Vter ædilis: Ordo eſt:is ſit inteſtabilis & ſacer uter edilis prætor ue fuerit. Volo inquit illum eſſe inteſtabilē & ſacrū uter dignitates & magiſtratus quæſiuerit. Inteſtabilis:infamis:nam inteſtabilis is dr̄ qui teſtamentum facere non pt̄:quod docet Vlpianus ſic ſcribens in titulo de teſtamentis. Siqs ob carmen famoſum damnetur ſenatuſcōſulto expreſſum eſt ut inteſtabilis ſit: quo ſignificato accipit plautus in milite glorioſo ut uiuam ſemper iteſtabilis.Illud āt in Curculione ſemper curato ne ſis inteſtabilis:quod amas illud ama teſtibus præſentibus ioco comico dictū eſt a Plauto alludente ad teſtes:hoc eſt teſticulos ipſos:q̄ſi diceret curato ne ſis teſtibus priuatus: unde ſequitur:quod amas:illud ama teſtibus præſentibus. Sacer.in bonam & malam accipitur ptē; hoc loco in malam pro exectabili & funeſto: ſic apud Virgilium.Auri ſacra fames. In cicere atq; faba.Hinc eſt i llud Perſii. Vigila & Cicer ingere large.Rixanti populo:nr̄a ut floralia poſſint Aprici meminiſſe ſenes.Conſueuerūt.n. romani q̄ dignitates quærebāt ſpargere in populū ludis floralibus legumina ad fauorē populi pmerendū.Hæc āt fieri uidebanť in memoriam deæ floræ:cuius numine legumina:cæteræq; fruges floreſcerēt.Suetonius in Domitiano Oē genus rerum miſſilia ſparſit:& quia pars maior intra popularia deciderat:quinquagenas teſſeras in ſingulos cuneos eq̄ſtris ac ſenatorii ordinis pronunciauit.Eſt ergo ſenſus.Nolo te dum magiſtratus quæris bona tua perdere in cicere & faba & reliquis id genus miſſilibus. In circo.ubi ludi celebrabantur quibus & ædiles & pretores ꝑerant. Aut æneus ut ſtes:ut tibi ſtatua ænea ponatur. Nudus agris:ſpoliatus. Vt feras plauſus: habeas honores:fauorem plauſus populi:& quales exhibentur Agrippæ.Nam magiſtratus:uiriq; illuſtres qui populo placerent quum in theatrum:aut circūdeſcenderent plauſibus excipiebantur.contra qui diſpliciuiſſent ſibilo:uñ illud eſt i primo ſermone de auaro.Populus me ſibilat:at mihi plaudo ipſe domi. Agrippa gener Auguſti ex Iulia:qui ſecundus a principe habebatur. Vlpes aſtuta. Nolo inquit ſimilis ſis uulpi: quæ quum a cæteris animalibus contēneretur pellem leonis ſibi induit:id ſibi uendicans:qđ ei non conuenicbat:ut eo modo in honore eſſet. Nequis humaſſe uelit Aiacē.Stertinius uult omnino probare ut Stoicus omnes præter ſapientem eſſe inſanos:dialogum confecit.Introduxit enim plebeium quendam altercantem cum Agamēnone ut doceret ſaniores eſſe eos qui inſani uidentur quam qui putantur ſani.Dogma autem Stoicorum eſt omnes hoīes inſanire:uult ergo intelligi Agamēnonem qui ſanus eſſe uidebatur inſaniorem eſſe Aiace qui inſanus habebatur:q̄ is per ambitionem filiam ſuam Iphigeniam uoluerit occidere:qđ facinus nunquam commiſſum fuit ab Aiace.Aiax Thelamonis filius quum in iudicio armorum Achillis ſuperatus eſſet ab Vlyſſe.tanto affectus eſt dolore ut in inſaniam ēt ſit conuerſus:ita ut factus obuiam gregi pecudum impetum in eum faceret putans ſe Agamēnonem:Menelaum & Vlyſſem occidere:unde eſt illud Iuue. Hic boue pcuſſo mugire Agamēnona credit Aut Ithacū:q poſtea quum reſipuiſſet:cognouiſſetq; quæ per inſaniam feciſſet:necem ſibi gladio attulit:quem Agamēnon quaſi in ultionem ſui uetuit ſepeliri. Modo interrogatur Agamēnonem quare nolit eū humari:De Aiace extat tragœdia Sophoclis græca hoc titulo Αιας μαστιγοφορος ideſt Aiax flagellifer:qua inducit Aiax inſanus flagello cedens boues:quos credit ut diximus eſſe Agamēnonem Menelaum & Vlyſſem. Atrida uocatiuus eſt caſus Agamēnon:qui Atrei filius fuiſſe fertur.Rex ſum quaſi dicat qa ita libuit quum poſſim ut rex omnia facere : ac per hoc oſtendit eum ſtultum:qui etiam nulla extante honeſta cauſa id faciat quod ab omni ſit ſeiunctum honeſtate. Nil ultra quæro plebeius quaſi dicat probe mihi ſatis feciſti qui de tanta impietate nullam aliam mihi attuleris rationem quam q̄ rex es.eſtq; totum cum ironia.Ordo autem eſt.Ego plebeius. Et equam rem imperito:Agamemnon loquitur. Inulto:caſus eſt datiui ut ſit:permitto inulto dicere quod ſentit. Maxime regum:plebeius loquitur. Conſule:Agamemnon loquiť. Cur aiax:plebeius. Putreſcit:inſepultus iacet.

Gaudeat

Gaudeat ut populus priami? facis ne hoc ut priamus cum toto populo ſuo gaudeat hac re? Per quē tot iuuenes.ſ. Troiani. Caruere ſepulchro patrio:qa in ꝑlio interempti nō ſunt parētibus reſtituti ut poſſent ſepeliri. Mille ouiū inſanus morti dedit. Agamēnon loquiť oſtendens illū inſanum fuiſſe q uoluerit occidere ipſum & Menelaū & Vlyſſem. Tu quū ꝓ uitula:plebeius ꝓbat ipſum inſaniorem eſſe cenſendū q iphigeniā filiā ſuā uoluerit occidere. Nota eſt hiſtoria. Nā quū græci graui ui gereň peſtilētia in aulide:qđ accidiſſe ferebať qa Agamēnon in uenatione ceruū occidiſſet dicatū Dianæ:Apollinē delphicū de remouenda

Gaudeat ut populus Priāi: Priamuſq; īhūato
Per quē tot iuuenes patrio caruer̄ ſepulchro?
Mille ouiū inſan⁹ morti dediti:īclytū Vlyſſē
Et menelaū una mecum ſe occidere clamans:
Tu cum ꝓ uitula ſtatuis dulcē aulide natam
Ante aras:ſpargiſq; mola caput īprobe ſalſa
Rectū aī ſeruas? quorſum inſan⁹? qd.n. Aiax
Fecit:cum ſtrauit ferro pecus.abſtinuit uim
Vxore & gnato mala multa precatus Atridis
Nō ille aut teucrū:aut ipm̄ uiolauit Vlyſſem
Verum ego ut herētes aduerſo littore naues
Eriperē:prudens placaui ſanguine diuos.
Nempe tuo furioſe.meo:ſed non furioſus:
Qui ſpecies alias ueri: ſceleriſq; tumultu
Permixtas capiet commotus habebitur:atq;
Stulticiane erret nihilum diſtabit an ira.
Aiax immeritos dum occidit deſipit agnos.
Cum prudēs ſcelus ob titulos admittis inães
Stas aīo? & purū tibi cū uitio tumidū cor?
Si quis lectica nitidam geſtare amet agnam:
Huic ueſtē ut gnatæ paret ãcillas:paret aurū
Rufam aut puſillam appellet:fortiq; marito
Deſtinet uxorē:iterdicto huic oē adimat ius
Quætor:ad ſanos abeat tutela propinquos.
Quid ſi quis gnatā pro muta deuouet agna:
Integer eſt animi? ne dixeris:ergo ubi praua

peſtilentia conſuluerūt:a quo rñſum acceperūt eā remoueri poſſe:ſi Agamēnō filiā ſuā Iphigeniā Dianæ imolaret.q̄ quū in eo eēt:ut eā in ara occideret:Diana ex īprouiſo ablata Iphigēia ceruam ſuppoſuit:q̄ Agamēnō imolauit. Sed qa Agamēnon hoc ambitione & impii cupiditate fecit:ideo lōge īſanior fuit q̄ aiax:q filiæ ſanguini nō pepercit. Nā aiax licet furioſus nemini tñ ex ſuis uim attulit. Agamēnō uero ēt prudēs filiæ necē pauit. Rectū aī ſeruas? cū īterrogatione legēdū:quæ uihēt negatiuā:ut ſit nō ſeruas. Aulide: Aulis auctore Strabone lib.ix. regio eſt lapidoſa in littore Boetiæ cū portu eiuſdē noīs e regione calcidis euboicæ in faucibus Euripi capaci qngentaꝝ nauiū:ubi graii cōiuraſſe dñr nō ſe prius in pñaꝫ reuerſuros q̄ ilium capeť:uñ eſt illud Virgilii. Nō ego cū danais troianā excider̄ gentē Aulide iuraui. Mola ſalſa:Mola dicebať far cū ſale:qua uictimæ capui īſpergebať. Quorſum īſanus:quo gener̄ inſaniæ cēſes Aiacem.q.d. nihil fecit repræhēſibile:ut poſſis eum aut ambitioſum aut auaꝝ aut luxurioſum appellare. Mala multa ꝑcatus Atridis:quaſi ob hoc leue factū nō ſit appellādus inſanus. Atridis agamēnōi & menelao Teucrum fratrē ſuum. Ipſum Vlyſſem:bene ipſum quaſi a quo offenſus fuiſſet & ſuperatus ī iudicio armorum. Verum ego:Verba Agamēnonis fatentis ſe prudentē Placaſſe deos ſanguie:ut uniuerſam claſſem cōſeruaret:ac per hoc putat ſe nō eſſe appellandū ſtultū:qa nō furioſus ſed prudens fecerit. Nēpe tuo furioſe:plebeius inſtat ipſum fuiſſe furioſſum. Meo:ſcilicet ſanguine uerba Agamēnonis. Qui ſpecies alias:ille inquit inſanus habebitur nec diſtabit ſtulticiane an ira peccauerit qui pp aliquā cōmoditatē ſcelus cōmiſerit:neq; enim fieri debēt mala ut eueniat bona.ſicq; oſtēdit nō minus peccaſſe Agamēnonē:qui per ſtulticiam filiam occidit:q̄ Aiacem qui per iram ſæuit ī gregem pecudū. Ordo aūt eſt. Cōmotus habebiť ideſt inſanus:atq; nihilū diſtabit ſtulticia an ira erret:qui capiet alias ſpēs hoc eſt qui alias rerum imagines animo concipiet ꝑmixtas tumultu ueri & ſceleris:hoc eſt ꝑmixtas concertatione honeſti & turpis. Nam Agamemnon concepit animo ſpecies alias rerum : occidendo enim filiam ſuam putauit ſe bene facere & uerum & honeſtum ſequi:ſed deceptus eſt quia ſcelus commiſit falſumq; eſt ſecutus.neſciuit enim diſcernere uera a falſis. Aiax imme. Ordo eſt. Aiax deſipit dum occidit agnos immeritos quaſi dicat aiax tunc extra terminos rationis erat & ignarus quid faceret dum occidit agnos:at tu prudens filiam occidiſti:hocque quadam ambitione:per q̄ colligit grauius Agamemnon quam aiacem peccaſſe:quum id per ambitionem fecerit quæ ut ſcri. Salu. multos mortales falſos fieri ſubegit.

Stas animo? cum interrogatione legendum:ut ſit:nō ſtas. Et purum:ordo eſt.& cor eſt tibi purum? quū tumidum eſt uitio? quaſi dicat purum non eſt tibi cor tumidum & inflatum ambitione & uanitate. Ob titulos:ob gloriam inanem propter quam motus es ut filiam perderes. Si quis lectica : eleganter Argumentatur Agamemnon eſſe omnino inſanum ueluti ſiquis agnam alat:ut filiam ornetque precioſis ueſtimentis. Eamque marito deſtinet. Deſtinet:conſtituat:deleget. Interdicto huic omne adimat ius prætor:Huic inquit tanquam furioſo prætor dabit curatorem:nam curator non ſolum pupillis : ſed furioſis & prodigis datur:ſed differentia magna:nam pupilli curatori rerum omnium adminiſtratio duobus reliquis ſola cuſtodia:& rerum quæ deteriores futuræ ſunt uenditio committitur:hæc Vulpianus. Iuue. Curatoris eget qui nauem mercibus implet. Quid ſi quis agnam:concludiꝫ Agamemnon eſſe inſanum qui filiam ꝑ uictima deuouit. Ne dixeris:ſubaudi integro eſſe animo.

Aulis

Quí ſceleratus & furioſus erit. Hoc dicit pp Agamemnonē q quum filiā occidere uoluit fuit ſceleratus: p
indeq; & furioſus: q. n. p ſcelus & ueluti quādā impietatē aliqd agit: nō inſanus eē nō pt. Eſt ergo ſenſus. Qui
ſceleratus ē: idē & furioſus erit. Nā furorē eſſe rati ſunt mētis ad oia cæcitatē. Quē cepit uitrea fama: ille ēt
inqt inſanus eſt q inani agitat gloria & famā quærit ut fecit Agamemnon: q gaudebat dici princeps oīum
græcoꝝ: nec dubitabat ut id aſſequeret uel filiā occidere. Vitrea: ſplēdida ab effectu: ut illud Perſii: uitrea bi
Bellona lis. Nam ſama hoīs clareſcūt de qua paulo ſuperius. Nūc circum tonuit gaudens Bellona cruentis: In hūc
inqt Bellona oēs furoris aculeos cōiecit. Sacerdo
tes. n. Bellonæ in eius ſacris ſuo cruore ſacrifica-
bāt: gladios. n. diſtrictos utraq; manu tenētes ſe-
ctis pariter humeris & lacertis ac capitis rotatio
ne diſcurrebāt & ueluti numine deæ afflari age-
bant: unī Iuuenalis. Sed ut Phanaticus oeſtro pcu
ſus Bellona tuo diuinat. Eā turbam Martialis ap
pellat Entheam. i. phanaticā & numine afflatam
Apuleius oñdit Bellonā Cybelem & Iſidem eaſ-
dem eſſe deas: earūq; ſacerdotes pati furore agita
ri. De iis plura diximus apud Iuuenalem illic. Ec-
ce furentis Bellonæ matriſq; deum chorus itrat.
Bellonā āi deā putauerunt eſſe belli. Nunc age
luxuriam. Supra pbauit Damaſippus ex auctori
tate Stertinii auaros & ambitioſos inſanos eſſe:
nunc āt luxurioſos: ſic. n. loquit ad Stertiniū. Ex
quo inquit inſanum me eſſe ais arripe ēt mecum:
luxurioſos: quaſi innuat alios ēt multos inueni-
ri inſanos q̄ ambitioſos: nā per ambitionem emē
do ſtatuas bona ſua abſumpſerat. Arripe mecū
tanquam ſtulticiæ ſocios. Et nomentanum:
qui ut luxurioſus a poeta multis in locis: ut mo-
do in hac ante notatur. Eſt enim. Caſſius ille mo
mentanus prodigus qui bona ſua per luxum ab-
ſumpſit ut hoc loco poeta: probe oſtendit.

Stultícía eſt: híc ſumma ínſanía: q ſceleratus
Et furíoſus erit. quem cœpít uítrea fama:
Hunc círcum tonuít gaudēs Bellona cruētís.
Nunc age luxuriā & nomētanū arrípe mecū
Víncít enim ſtultos ratío ínſaníre nepotes.
Híc ſímul accepít patrímoní mílle talenta:
Edícít: píſcator utí: pomaríus: auceps:
Vnguentaríus: ac tuſcí turba ímpía uící:
Cū ſcurrís: fractor: cū uelabro omne macellū
Mane domū ueníāt. qd tū? uenere frequētes.
Verba facít leno quícqd mihí: quícqd & hoꝝ
Cuíq; domí ē íd crede tuū. uł nūc pete uł cras.
Accípe quíd contra íuuenís reſpōderít æquus
In níue lucana dormís ocreatus: ut Aprum
Cœnē ego. tu píſces hyberno ex ęquore uellís
Segnís ego: índígnus: quí tm̄ poſſídeā aufer
Sume tíbí decíes: tíbí tantundem: tíbí tríplex
Vnde uxor medía currít de nocte uocata.

Pomarius Nepotes: luxurioſos. Hic ſcilicet. Nomentanus. Simul: poſtquam. Pomarius: puto rectius legi pomari⁹
q̄ pomarius ut uocabulū ſit a pomis. n. pomariū q pomoꝝ negociationem exercet: ſicuti dicimus frumen-
tarium qui negociationem frumentariam exercet. Lanarium qui lanæ: quo uocabulo uſus eſt Varro in pri
mo de re ruſtica ſic: quod quidam fecerunt ut Romæ coempta a pomariis intulerint in oporothecis inſtru
endam conuiuii cauſa. Promarium autem a promendo nuſqam legibus: ſed pmum: qui præeſt promendis
a cellario cibariis: ſicuti condus eſt qui præeſt condendis: unde Plautus in pſedulo: Condus: promus ſum p
curator peni: unde condere & promere: uocabula ſunt contraria. Varro in primo. Nemo fructus condit: ni
Vicus ſi ut promat: de his paulo ſupra dictum eſt. Turba impia uici tuſci: hoc eſt lenones q in uico habitabant tu
Tuſcus ſco. unde eſt illud apud Plau. in Ciſtellaria loquentem de puella quæſtuaria. Reuoco ad diuitias in luculen-
tam familiam: unde tibi talenta magna uiginti pater Det dotis: non enim hic ubi ex tuſco modo Tute tibi
indigne dotem quæras corpore. Et dictus tuſcus auctore Feſto q ibi habitauerunt tuſci: qui recedente ab
Scurra obſidione porſena remanſerunt. Cum ſcurris. Scurræ appellantur qui menſas diuitum riſum captantes ſequ
Fractor untur: unī & nomen a ſequendo acceperunt: Fractor: qui ſarcimina ex carnibus ſuillis conficiunt uenditāt
q; fartores nominantur a farcio quod idem eſt q impleo. Teren. in Eunu. Concurrunt mihi obuiam lanii:
Macellum coqui: fartores: piſcatores: aucupes. Oē macellū: oēs macellarii hoc eſt oēs q in macello obſonia uenditāt.
Nam macellum locus fuit in urbe ubi non ſolum carnes ſed & piſces reliquaque eſculenta per poculenta uē
ditabantur: unde Plau. in Aulu. Venio ad macellum rogito piſces: indicant caros. unde Macellarii appellan
tur non lanii ipſi. ſed qui uendunt ipſa eſculenta & poculenta. Dictum autem macellum a macello quodaꝫ
ſingulari latrone: quo in exilium acto bona eius publicata ſunt: & ædes ubi habitauit diutæ: ibique uende
Velabrum bantur omnia quæ ueſcendi cauſa in urbem erant allata. Cum uelabro: Velabrum regio fuit urbis per
quam antea tiberis defluebat: quem Agrippa deriuauit: quo nūc fluit unde Tibu. At aqua uelabri regio pa
tet: ire ſolebat Exiguus puella per uada iter aquā. Quid tum? ſubaudi factum eſt? Venere frequentes: qui
uocati erant. Verba facit leno: ut intelligas unum eſſe ex turba impia uici tuſci. Iuuenis reſpōderit æqu
Lucania us: hoc eſt nomentanus. Ironicos: hoc eſt q uult uideri æquus in bene de ſe meritos. Inni. Lu. Lucania in ter
tia regione eſt Italiæ: quæ a Silaro incipit Brutiis contermina: a Sannitibus orti ſunt lucani duce lucio: au-
ctor eſt Plinius. Segnis ego ſubaudi ſum. Sume tibi decies: qui aprum uenaris. Tibi tantundem: qui
piſces capis. Tibi triplex unde uxor: unde a quo. Filius Aeſopi: Clodius tragœdi Aeſopi filius relictus
ab eo in amplis opibus heres: ut experiretur in gloria palati quid ſaperent margaritæ: atque ut mire placue
re ne ſolus hoc ſciret: ſingulos uniones aceto liquefactos conuiuis ad ſorbendum dedit. Sicq; oſtendit eum
furioſæ fuiſſe luxuriæ q ampliſſimum patrimonium tanq̄ grauem aliquam ſarcinam feſtinaret abiicere.

Detractam

Detractam ex aure:nã fœminæ romanæ uniones auribus ſuſpenſos geſtabãt:uñ Plini.li.ix.ca.xxxv.Hos digitis ſuſpẽdere & binos ac ternos auribus fœminaꝝ gloria ẽ. Metellæ.Luxoris. Inſignẽ baccã:inſignẽ unionẽ Perſius:Et baccã cõche raſiſſe:ꝓprie ãt bacca capit̃ ꝓ oĩ fructu q rarus naſcit̃ in arboribus ut corno Bacca
lauro:olea:lotho:myrto:lentiſco & ſimilibus. Vt decies ſolidũ.i.itegrũ decies ſeſtertiũ. Qui ſanior?quo ſanior? Ac ſi.i.q̃ ſi. Cloacã:Cloacæ auctore Feſto dictæ ſunt a colluẽdo.Sũt.n.flumia q̃ ex urbe oẽs ſpurcitias eluũt.Eas Targnius priſcus romæ publicas manibus plebis fecit.Refert Plini.Agrippã in ædilitate fe Cloaca

Filius Aeſopi detractam ex aure metellæ:
Scilicet ut decies ſolidum exorberet: aceto
Diluit inſignem baccam.qui ſanior: ac ſi
Illud idem in rapidũ flumẽ iaceretq; cloacã?
Quinti progenies Arri par nobile fratrum
Nequitia & nugis prauoꝝ & amore gemellũ
Luſcinias ſoliti ĩpẽſo prãdere coẽptas:(tãdi?
Quorſũ abeãt? ſani? an creta an carbone no
Aedificare caſas:ploſtello adiungere mures:
Ludere par impar:equitare in harũdine lõga
Si quem delectat barbatum: amentia uerſet.
Sic puerilius his ratio eſſe euincet amare
Nec quicq̃ differre:utꝝ ne in puluere trimus
Quale prius ludas op⁹:an meretricis amore
Sollicitus plores.quæro facias ne qđ olim

ciſſe cloacas opus oĩum dictu maximũ urbe pẽſili ſubterq; nauigata.Nero ut ſcribit Suetonius redeũtes a cœna uulnerare cloaciſq; demergere aſſueuerat.Ad ſalubritatem ciuitatũ & tutelã ptinet:ut cloacæ purgent̃ & reficiant̃.Nã cælũ peſtilens & ruinas minant̃ imundiciæ cloacaꝝ. Hæc Vlpi.tit.de cloacis. Quinti ꝓgenies Arri.Alios ꝓfert luxurioſos quos inſanos eſſe contendit.

Par fratrũ nobile.i.notũ & conſpicuũ neqtia & nugis & amore prauoꝝ gemellũ:ut ſit ſenſus:hi duo fratres filii.Q.Arrii noti oĩbus nequitia & nugis & turpi amore gemelloꝝ ſoliti prãdere luſcinias coemptas impẽſo quorſum habeant ſani.i.in q̃ partẽ diſcedãt ſani?ac ſi dicat in nullã:legẽda ſunt cũ interrogatione. An creta an carbone notãdi.debemus ne inqt ſanos an inſanos uocare?quaſi dicat inſanos.Mos.n.fuit apud antiquos ut quæ digna laude eẽnt,creta notarent̃:quæ mala carbone:uñ Perſius.Quæq; ſequẽda forẽt.& q̃ uitanda uiciſſim:illa prius creta:mox hæc carbone notaſti.Notare ergo creta:eſt approbare. Notare carbõe ẽ dãnare.Nã pythagoras aiebat id qđ eſſet colore albo ad naturã boni ptinere:quod nigro:mali.uñ Perſius ait:per me oĩa ſint ꝓtinus alba.i.bona. Horatius.Hic niger eſt:hoc eſt malus:de quo añ diximus plura. Neqtia luxu.Nã nequitiã ut ante dixim⁹ ĩ hoc ſermone.Q.Claudius in primo annaliũ auctore Gelio appellauit luxum uitæ ꝓdigũ & effuſum in hiſce uerbis.Perſuadẽti cuidã adoleſcẽti Lucano qui apprime ſummo genere natus erat:ſed luxuria & neqtia pecuniã magnã cõſumpſerat:uñ Terẽ.Hui quãtã feneſtrã ad neqtiã pateſeceris:neqtia aũt opponit̃ frugalitati de qua Cicero multa diſputat lib.iii.tuſcul. Gemellũ:ꝓ gemelloꝝ.Gemelli ſiue gemini dicunt̃: quiq; duo uno ptu naſcunt̃. Prãdere luſcinias:luxũ ſui tpis furioſũ notat.Cõſtat ẽt filiũ Aeſopi cõmemorati auiculas cãtu cõmẽdabiles ĩ manibus emptas pciis ĩ cœna ꝓ ficedulis poſuiſſe. Impẽſo:magno. Aedificare caſas:uult ꝓbare & eos q amant ĩſanos eſſe:Non minus inqt amatores eẽſendi ſunt inſani q̃ illi q ĩ ætate adulta opa faciũt puerilia:ut ſit ordo.Amẽtia uerſet illũ ſi quẽ barbatũ delectat ædificare caſas &c. Aedificare caſas:more pueroꝝ q eas in luto erigũt. Ploſtello:ὑποκορι-σμὸς a plauſtro. Ludere par impar:eſt.n.lud⁹ peculiaris pueroꝝ.De quo ita fit mẽtio apud Suetoniũ in uita Auguſti q ſcribit ad filiã.Miſi tibi denarios ducẽtos qnquaginta:quos ſingulis conuiuis dederã ſi uellẽt inter ſe inter cœnã uel talis uel par impar ludere:uetus aũt eſt locutio:ſic.n.priſci loquebant̃.pugnat pugnã:uiuit uitã:ſeruit ſeruitutẽ.Trãquillus in Auguſto.Ludit aſſidue aleam. Amentia uerſet:agitet. Eqtare in harũdine:Cõſtat Socratẽ ut legit̃ apud Senecã in ultimo de trãquilitate uitæ & Au.Gelliũ nõ erubuiſſe ſenem ludere cum pueris & equitare in harũdine. Sic puerilius his rõ eſſe euincet amare:Ratio inquit ſic obtinebit amare.hoc eſt ſeq meretrices & operã dare amori eſſe puerilius iis:q̃ cõmemorata ſunt pueriliter facta a barbatis & adultis. Sic.hoc modo. quo modo uincit illa eſſe puerilia. Nec quicq̃ differre utrum ne in puluere trim⁹.Obtinebit inquit rõ nihil differre amatorem qui ſolicitus amore meretricis plorat ab eo q barbatus & ætate ꝓuectus ludit opa in puluere:qualia quũ eſſet trimus luſerat. Vtrũne in puluere:Ordo eſt.Ratio inqt euincet nec qcq̃ differre:utꝝ ne ludas opus in puluere:quale prius luſeras trimus:hoc eſt quũ eſſes trium annoꝝ an plores ſolicitus amore meretricis:dicimus enim pueꝝ bimũ:trimũ:quadrimũ:duoꝝ:triũ.quattuor annoꝝ:& bimatũ:trimatũ quadrimatum ætatem duorum:triũ & quattuor annorum:unde legitur illud in ſacra ſcriptura Herodeꝫ iuſſiſſe pueros a bimatu infra occidi:hoc eſt ab ætate duorum ãnorum infra.Anniculum uero dicimus puerum ætate unius anni. Quæro faciaſne qđ olim Mutatus polemon:hac interrogatione oſtendit amatorem ita amoris uinculis irretitum ut inde ſe nequeat euoluere quo modo ſe euolu t polemon iuuenis qui quum luxuria diffueret eam penitus abiecit:Erit igitur ſenſus.Non ita te ab amore reuelles ut polemon ſe a luxuria remouit:fuit autem polemon iuuenis athenienſis perditæ luxuriæ:qui non modo eius illecebris ſed etiam ipſa infamia gaudens quum e conuiuio uino grauis:unguentis delibutus:ſertis capite redimito domum rediẽs Xenocratis philoſophi ianuam patentem uidiſſet:eius ſcholã refertam turba doctorum hominuꝫ intrauit conſeditque tanquam prudentiſſima præcepta temulentiæ laſciuiis eluſurus:orta deinde omnium indignatione Xenocrates omiſſa re de qua diſſerebat de modeſtia ac temperantia tam grauiter loqui cepit ut polemon coactus ſit ſui penitere. Ita quod primo coronam e capite detractam proiecit.

oris cõuiualis hilaritaté depoſuit:ad ultimũ oẽm luxuriã exiuit:& ex infami Lenone maximus pħs euaſit.
Ponas inſignia morbi.deponas oẽm amatoris ornatũ:ac per hoc ipſum amoré q te pturbat:ná oẽs ptur-
bationes aĩ morbos pħi appellant.Qui aũt in morbo ſunt:ſani non ſunt: ppterea q in pturbato aĩo ſicut in
corpore ſanitas eſſe nõ põt. Faſciolas cubitale focalia:aut allegorice os tãq de ægro hæc:aut qa ſolent aman
tes/talia inſignia geſtare ut mulieribus placeãt. Faſciolas:qbus caput plerunq ſibi deuinciũt ad capillos cõ
Cubitale primẽdos. Cubitale:ornamẽtum quo utunẽ circa cubitũ:ſic dicimus digitale a digito:frõtale a frõte. Fo

Mutatus polemon:ponas inſignia morbi
Faſciolas:cubitale:focalia potus ut ille
Dicitur ex collo furtim carpſiſſe coronas
Poſtq̃ eſt impranſi correptus uoce magiſtri?
Porrigis irato puero cum poma:recuſat:
Sume citelle.negat:ſi nõ des:optet : amator
Excluſus qui diſtat:agit ubi ſecum:eat : an nõ
Quo rediturus erat:non accerſitus : & hæret
Inuiſis foribus:nec nunc cum me uocet ultro
Accedam : an potius mediter finire dolores?
Excluſit:reuocat.redeam?nõ ſi obſerret?ecce
Seruus non paulo ſapientior.o here,quæ res
Nec modũ habet:neq cõſilium:ratione modoq
Tractari nõ uult.I amore hæc ſũt mala.bellũ
Pax rurſum.hæc ſi quis tempeſtatis ppe ritu
Mobilia & cæca fluitantia ſorte laboret
Reddere certa ſibi:nihilo plus explicet: ac ſi
Inſanire paret certa ratione modoq.
Quid cum picenis excerpens ſæmina pomis
Gaudes ſi cameram pcuſti forte:penes te es?
Quid cum balba feris annoſo uerba palato
Aedificante caſas qui ſanior?adde cruorem

Focalia calia:dicunẽ q̃ſi ſaucalia a faucibus : ornamenta erãt q circa gulã geſtabãẽ: uñ ẽt dicimus ſuffoco media pducta a faucib⁹ q̃ſi ſuffauco.au.diphthõgo cõuerſa in o lõgũ:ſicuti dicimus ploſtrũ.Colẽ p caulẽ:ollã p aulã. Porrigis irato puero.Cõparat amatoré puero irato:oñdens illũ quũ excluſus ſit:nõ aliter aduerſus amicã ſe habere:q̃ ſe habet puer iratus aduerſus porrigenté poma. Sume:cape.
Citellus Citelle:puer:ſic.n.ẽr hodie tractus oís calabriæ & appuliæ atq ẽt cãpaniæ & uniuerſi latii:appellãt pueros & puellas citellos & citellas.
Qui diſtat?qũo differt? Nec nũc quũ me uocet ultro:hoc totũ ſumptũ ẽ de eunucho Terẽtii. Et hoc imitatus eſt Perſius. Nec nunc quũ accerſat & ultro ſupplicet accedã. Non paulo ſapiẽtior: nõ modico ſapiẽtior.multo ſapientioré ait ſeruũ q̃ dñm qa nõ amet. Cæca:cõiuge cũ ſorte:ut ſit ablatiuus.i.cæco & incerto caſu currẽtia.Nã cæcũ nõ ſolũ appellamus qđ nõ uidet:ſed ẽt qđ nõ uẽ aut ignoraẽ:ut cæca latẽtia ſaxa. Plus explicet:plus faciat. Quid quũ picenis.Es ne ingt ſanus quũ ſemina exempta e malis iacis in camerá amicæ?ut ſit nõ es ſanus.ſolẽt.n.amatores ſemia ex malis ſecundis a pollice utriuſq manus digitis cõpreſſare:mittereq in camerã uelut augurũ ut ſi camerã cõtigerit poſſe ſperari ré ex uoto ſucceſ
Picena Poma ſurá. Pomis picenis:picẽtẽ hominẽ dicimus:picenã tẽ.Picenũ ãr qnta eſt regio Italiæ in q̃ nobiliſſimæ ſunt coloniæ duæ.Aſculum & Ancon.
Quid quũ balba feris.Senſus eſt. Quũ iã ſenex blãditiis iuuenilibus puellas alloqris & ſolicitas
qũo ſanior es eo q in adultiore ætate caſulas more pueroꝝ ĩ ceno ædificat?q.d.ab eius ſtulticia nihil diſtas?
Eſt ãt hippallage:ut ſit quũ feris palatũ annoſũ uerbis balbis. Qui ſanior?p qũo ſanior ut legas q : nõ qd.
Adde cruo.ſtul.nõ ſolũ ingt amator ſtultitiæ cõuiciẽ ſed ẽt ſceleris & crudelitatis:inuẽti.n.ſũt q necẽ ſibi aliiſq ob amoré gladio attulerũt:uñ ẽ illud Platonis ĩ ſympoſio:Inſaniæ q̃dã ſpecies ẽ anxia illa ſolicitudo: q̃ uulgares amãtes die noctuq uexanẽ : q amore durãte bilis ĩcẽdio primũ:deĩde atræ bilis aduſtiõe afflicti in furias & igné ruũt & q̃ſi cæci quo præcipitentur ignorant:hoc itaq furore homo in beſtiæ naturam deuoluitur:Hæc igitur a poeta ſumma indignatione & quaſi increpatione dicuntur amatori:ut ſit: Si non ſatis eſt te amore inſanire:effunde ẽt ſanguinem:& ſcrutare ignem gladio:hoc eſt in furias ignemq rue.reſpicit autem ad unum illud ex ſymbolis ſiue enigmatibus Pythagoræ. Vbi ait ignem gladio non fodiendum. Stateram non tranſiliendam:Super chœnice non ſedendum.Cor non edendum.Onus una tollendum non abiiciendum.Stramenta ſemper habendum colligara. Dei imaginem in annulo minime circũferendam. Ollæ ueſtigium in cinere confundendum.Oleo ſedem non tergendam. Conuerſo ad ſolem uultu non loquendum.Extra publicam uiam non eundum.Non facile dexteram iniiciendam.Sub eodem tecto hirundines non habendas:quæ ſunt unguibus recuruis aues non nutriendas:Vnguium capillorumq partibus ſuperfluis reſectis non immingendum.neq inſiſtendum.Cladium acutum deuitandum.In finibus peregre nanti non redeundum.Erat autem hic ſenſus eius:ignem gladio non ſodiendum:potentium iram:tumentiũq indignationem non commouẽdam. In chœnice nõ ſedendum:Diuus Hieronymus interpretatur de uictu nõ fueris ſolicitus in diẽ craſtinũ.chœnix.n.menſura diurnæ eſcæ eſt ſtateram nõ tranſiliendã: hoc ẽ æquũ & iuſtũ non tranſgrediendũ.Cor nõ edendũ:animum angoribus doloribuſq nõ excruciandum. Hirundines ſub eodẽ tecto non habendas.i.homines garrulos & uerboſos.Per id aũt qđ peregre pficiſcẽti minime redeũdũ.admonebat ne q uita exceſſiſſent:eos uitæ cupiditate teneri nõ oportere: neq uoluptatibus uitæ pſentis manus dare.De iis ſymbolis ĩtellexit in epodo:ubi ait Nec te Pythagoræ fallãt arcana renati: quoꝝ oium ĩterptationẽ Eraſmus ſcriptor noſtri tpis nõ ĩcelebris elegãter recitauit in libro de puerbiis. Ait ergo poeta p ĩdignationẽ ut diuitũ & potentiũ irã & ĩdignationẽ ſibi puocet:q ſolent fieri in amore.
Scrutare:

Scrutare: tenta:irrita:Laceſſe:ac per hoc ſæui & in furias te præcipita. Ignem:iram potentium. Gladio:
uerbis maledicis. Hellade percuſſa. Marius quidem quum amicā ſuā a qua contēnebat͛:uerberaſſet:pœni
tentia adductus p̃cipitauit ſe:pp quod poeta colligit ipm̄ furioſum fuiſſe:hocq̨ ad illud reſpicit. Adde cruo
rē ſtultitiæ. Cerritus fuit cum interrogatione quæ uim habet affirmatiuam:ut dicat eū fuiſſe cerritū. Cer
titi.n.dicuntur q̨ Cereris afflati numine in furorem aguntur. Plautus in Menæchmis. Narra ſenex num lar
uatus an cerritus fac ſciam. An cōmotæ crimine mētis Abſolues hoiem. An dices Mariū non fuiſſe furio

Cerriti

Stultitiæ:atq̨ ignē gladio ſcrutare:modo inq̄
Hellade percuſſa Marius cum præcipitat ſe
Cerritus fuit? an commotæ crimine mentis
Abſolues hominem:& ſceleris dānabis eundē
Ex more imponens cognata uocabula rebus?
Libertinus erat qui circum compita ſiccus
Lautis mane ſenex manibus currebat:& unū
Quiddā magnū addēs unū me ſurpite morti:
Diis & enim facile eſt orabat:ſanus utriſq̨
Auribus atq̨ oculis.mentem(niſi litigioſus)
Exciperet dn̄s cum uēderet.hoc quoq̨ uulg⁹
Chryſippus ponit fœcunda in gente Meneni.
Iuppiter ingentes qui das adimiſq̨ dolores
Mater ait pueri menſes iam quinq̨ cubantis:
Frigida ſi puerum quartana reliquerit illo
Mane die:quo tu indicis ieiunia:nudus
In tiberi ſtabit.caſus medicuſue leuarit
Aegrum ex præcipiti:mater:delira necabit
In gelida fixum ripa:febrimq̨ reducet.
Quo ne malo mentē cōcuſſa? timore deorum.

ſum:nec id qđ fecit appellari furorem:ſed ſcelus
.q.d.& crudelitatē oi no eſſe furorem:nec eē mo
re uulgariū res uocabulis cognatis diſtinguēdas
ut aliud uelit eſſe furorē & aliud ſcelus: quū fu
rioſus & crudelis pari modo inſaniæ damnent͛.
Nā is cuius mens uel iracundia grauiore: uel ti
more:uel dolore cōmouetur furioſus oino eſſe
cōuincit͛:quo genere Athamas:Alcmeon:Aiax:
Oreſtes furere dicuntur:idq̨ oino genus eſt inſa
niæ:licet Cicero furorem ab inſania diſtinguat
ut dicat furorē aliquid maius uideri q̃ inſaniam
& tñ eſſe eiuſmodi ut furor in ſapientem cadere
poſſit:non poſſit inſania. Libertinus erat:oſtē
ſurus eſt & ſuperſtitioſos mentem ſanam nō ha
bere. Qui circum cōpita:antiqui domi ſuæ co
lebant deos:quos ut pauloante diximus in hoc
ſermone:lares familiares appellauere.de quibus
Plutarchus multa in problematis. Apuleius ī li
bro de Dæmonio Socratis. Et nos in cōmentari
is Perſii & Iuuenalis illic.p̃beret ſpelūca domos
ignemq̨ larēq̨:Seruius rōnem reddit quare do
mi colerent͛ :quia apud antiquos mortui in do
mibus ſuis ſepeliebantur.quos ut deos domeſti
cos colere cœperunt & uenerari:lareſq̨ apella
runt:Ait Porphyrio ab Auguſto lares deos do
meſticos in compitis poſitos:& ex libertinis ſa
cerdotes datos:q Auguſtales ſunt appellati : uñ
nūc poeta ait unum ſano corpore ex ſacerdoti
bus illis libertinis per multas preces ab ipſis laribus petiiſſe ut morti ſubtraheret͛. Siccus:ſobrius. Perſius
An ſiccis dedecus obſtē Cognatis? Horatius alibi. Forum putealq̨ libonis Mādabo ſiccis. Lautis: lotis.
Et unum. Ordo eſt. Et addens magnum quoddam orabat ſurripite me unū morti : etenim facile eſt diis.
Surpite:ſyncope eſt p̱ ſurripite.i.ſubtrahite. Magnū qddam addens:ac ſi dicat magnas preces addens ma
gno effuſas ſtudio. Sanus utriſq̨ auribus atq̨ oculis. Ordo ē & ſenſus. Orabat inquit ſanus utriſq̨ aurib⁹
atq̨ oculis:ue𝔯 mentē dn̄s exciperet quū uenderet niſi litigioſus ut ſit. Dn̄s quidē fateret͛ eū quū uenderet
ſanum corpore:ſed nō mente:niſi ipſe dn̄s eſſet litigioſus:niſi litē amaret. Erat.n.iuris apud ueteres: ut quū
ſeruū qs uenderet:eius oīa uicia uel aī:uel corporis pateſaceret emptori. In emptione.n.ita ſtipulabant͛. Sa
nū ne eū eſſe:furtis noxiſq̨ ſolutū præſtas? Hoc quoq̨ uulgus:hanc quoq̨ turbā ſuperſtitioſo𝔯. Chryſip
pus:Stoicus ipſe:nā Chryſippus ut ſupra docuimus princeps ſectæ ſtoicæ oēs laborantes aliquo uitio in nu
mero habet ſtulto𝔯.inter quos ponit ēt ſuperſtitioſos. Ponit in fœcunda gente Meneni:cōnumerat inter
uberrimā ſtulto𝔯 multitudinē.ut Meneniū intelligamus tp̄ibus poetæ fuiſſe extremæ īſaniæ hoiem. Iup
piter ingentes:alio exemplo oñdit ſupſtitioſos inſaniæ dānandos. Cubātis:lāguentis:& in lecto iacētis.

Chryſipp⁹

Illo mane die. Ordo eſt. Illo die mane:quo tu indicis ieiunia hoc eſt die Iouis:qui apud ueteres ieiunio ſer
uabat͛ in honorē Iouis. Nudus in tiberi ſtabit:hinc maxime oñdit matris ſtultitiā:q̄ filiū ualitudine aut ope
medici aut caſu liberatū in aquā frigidā nō ſine piculo mortis demergit:ſicq̨ p nimiā religionē it p̱ditū:quē
ei aut medicus aut caſus p̃ſtitit ſanū. Eſt āt ſenſus. Iuppiter filiū inq̄t meū:ſi quartana liberabit͛:in tiberi ȝ
demergā:ac ſi dicat in honorem tuū:q eū mihi ſanū reddidiſti. Ex p̃cipiti:ex dubio & piculoſo morbo:ut
ſit ordo. Leuarit ex præcipiti. Quo ne malo mentem concuſſa? figura uſitata apud poetas ut ſit mente ȝ cō
cuſſa.i.mentem habens cōcuſſam.q.d.extremo malo cōcuſſam:legendūq̨ cū interrogatione:ut ne p̱ an ex
ponas;ut ſit. An quo malo mentem cōcuſſa? quo malo habuit mentem cōcuſſam: bñ mentem quaſi cui re
gnum totius animi a natura tributū eſt. Timore deo𝔯:ſubiectio eſt:ut dicat timore deorum agitata hæc
fecit:hoc eſt nimia ſupſtitione:neq̨.n.ſupſtitio aliud ē q̄ uan⁹ timor deorū. unde Lucreti. docet ſupſtitionē
eſſe uanū timorē ſuperſtantiū rerū.ideſt cœleſtiū & diuinarum q̄ ſupernos ſtant. Cice. uero ſic ſcribit ī.ii.de
natura deorum nō ſolum p̱hi:uerum ēt maiores noſtri ſuperſtitionē a religione ſepatauerunt. Nā q totos di
es præcabantur & imolabant:ut ſui ipſi liberi ſuperſtites eſſent ſuperſtitioſi ſunt appellati:quod nomem pa
tuit poſtea latius. Qui autem omnia quæ ad cultum deorum pertinerent:diligenter retractarent:& tanquā
relegerent: ſunt dicti religioſi:ex relegendo:ut eligentes ex eligendo.& cætera.

Supſtitio

Hæc mihi Stertinius ſapientũ octauus amico
Arma dedit:poſt hac ne compellarer inultus.
Dixerit inſanum qui me:totidem audiet:atq;
Reſpicere ignoto diſcet pendentia tergo.
Stoice poſt damnum ſic uẽdeas omnia pluris:
Q ua me ſtultitia(quoniã non eſt genus unũ)
Inſanire putas? ego nam uideor mihi ſanus.
Q uid:caput abſciſſũ demẽs cũ portat Agaue
Gnati infelicis ſibi tum furioſa uidetur?
Stultum me fateor.liceat concedere ueris:
Atq; etiam inſanum:tãtũ hoc ediſſere : quo me
Aegrotare putes animi uitio.accipe primum
Aedificas:hoc eſt longos imitaris:ab imo
Ad ſummum totus moduli bipedalis : & idem
Corpore maiorem rides turbonis in armis
Spiritum & inceſſum.q ridiculus minus illo?
An quodcũq; facit Mecœnas te quoq; uerũ eſt
Tanto diſſimilem & tanto certare minorem?
Abſentis ranæ pullis uituli pede preſſis:
V nus ubi effugit:matri denarrat ut ingens
Belua cognatos eliſerit.illa rogare
Tanta ne: nũ tandẽ ſufflans ſic magna fuiſſet?
Maior dimidio:num tanto? cum magis atq;
Se magis inflaret? non ſi te ruperis inquit
Par eris:hæc a te non multum abludit imago.
Adde poemata nunc : hoc ẽ oleũ adde camino

Stertinius ſapiẽtũ octauus. Apud græcos ſeptẽ ſapiẽtes extitiſſe cõis ẽ opinio ſcriptoꝝ: qbus Damaſippus octauũ addit Stertinium. Hermippus tñ in lib. de ſapiẽtibus decẽ & ſeptẽ fuiſſe tradit. quoꝝ ex numero ſeptem alii aliter eligũt. Sic aũt illos cõputat: primo loco ponit Solonẽ: tũ Thaletẽ: Pittacũ: Biantẽ : Chilonẽ: Chleobulũ: Periandrũ: Anacharſim: Acuſilaũ: Epimenidẽ: Leophãtũ: Pherecidẽ: Ariſtodemũ Pythagoram: Laſum Charmãtidæ ſeu Siſimbrini: ſiue ut Ariſtoxenus tradit Chabrini filiũ: Hermioneũ: anaxagorã: Hippobetus uero in deſcriptione pħoꝝ hãc illoꝝ ſeriẽ exponit Primo Orpheũ: deĩde linũ: tũ Solonẽ: Periandꝝ Anacharſiʒ: Cleobulũ: Myſonẽ: Thaletẽ: Biãtẽ. Pittacũ: Epichatmũ: & extremo loco Pythagorã. Hæc arma: metaphoricos has rõnes: qb⁹ me tuerer aduerſus eos q me inſanũ exiſtimarẽ : & ſe penit⁹ ſanos. Diſcet pẽdẽtia tergo. Diſcet inſpicere uitia ſua. q̃ abſcõdita hʒ: nec uult uidere hocq; ſumptũ ẽ ex Aeſopo illo fabulatore q ait nos habere duas manicas unã añ: alteram retro: ĩ quaꝝ priore uitia aliena collocata ſunt in poſteriore uero nr̃a q̃ nõ uidemus nec uidere curamus: uñ ẽ illud Perſii: ut nemo in ſeſe tẽtet deſcẽdere nemo. Sed p̃cedẽti ſpectaꝭ mãtica tergo. Ignoto: qđ nõ uidet nec uideꝭ curat. Stoice: uerba ſunt Horatii ad Damaſippũ ĩterrogãtis q̃ ĩſania ipſe laboret. Sic uendas oĩa pluris poſt dãnũ: hoc dicit qa Damaſippus ut lectũ ẽ initio ſermõis attritto p luxũ & ẽptionẽ uaſoꝝ & ſtatuaꝝ p̃rimonio cepit pb̃ati ſtoicæ ſectæ auctoratus. Sic uẽdas: cõtigat tibi ut uendas oĩa pluris q̃ añ feciſti: hæc. n. pticula ſic : adiuratiue ſtat: ut apud Virg. Sic tua cyrneas fugiãt examina taxos. Nõ ẽ genus unũ. ſ. ſtultitiæ. Iuuenalis Nõ unus mẽtẽ agitat furor. Quid caput abſciſum. uerba Damaſippi colligẽtis Horatiũ tã falſo ſe ſanũ putareq̃. agaue mr̃ Pẽthei: quũ filiũ occideret: ſe ſanã exiſtimauit: legẽdũq; ẽ cũ ĩterrogatõe q̃ ui hʒ negatiuã ut ſit: furioſa ſibi nõ uidebaꝭ. Nota ãt ẽ hiſtoria. Pẽthe⁹. n. fili⁹ fuit Echionis & Agaues filiæ cadmi: q quũ ſacra Bacchi rideret a mr̃e q̃ſi ita numinis ĩcitata: p inde q; inſana ĩterẽptus eſt lege Oui. ĩ. iii. meta. Stultũ me fateor: Hora. loqꝭ. Liceat cõcedere ueris: licitũ ĩnqt ſit cõcedere ueris: hoc eſt uera loq̃ntib⁹: aut reuera ueris abſolute poſitũ ẽ: q̃ſi uera ſint q̃ dñr a Stoico. Ediſſere: diſſerẽdo doce. Accipe primũ: uerba Damaſippi. Aedificas : oñdit & eos q potentioribus in ædificiis ſe eq̃parãt ĩſanos eſſe monens unũquẽq; ſm modũ diuitiaꝝ oibus in rebus ſe metiri debere. Hoc eſt lõgos imitaris. nõ rep̃hẽdit eũ q; ædificet ſed q; ædificii magnitudĩe diuitib⁹ ſe æq̃t p lõgos ĩtelligit diuites. Totus moduli bipedalis. Allegoricos hoc totũ dicit: ut nõ de q̃litate corporis: ſed diuitiaꝝ ĩtelligamus: ut ſit ſenſus. Quũ exigui ſis cenſus diuitibus te æq̃peras ĩ ædificioꝝ extructione. Ab imo ad ſummũ a pedibus uſq; ad uerticẽ capitis. Totus moduli bipedalis: ac p hoc modici cẽſus: Suetoni⁹ ĩ Nerõe Scrobẽ dimenſus ad corpis ſui modulũ. i. menſurã. Et idẽ corpe maiorẽ rides: Turbo fuit gladiator breui ſtatura ſed magno aĩo ĩ certamĩe: ait nũc Damaſippus: ut ſit ordo & ſenſus. Tu rides ſpũm & ĩceſſum Turbonis ĩ armis: hoc eſt dũ pugnat: maiorẽ corpore: hoc eſt q aĩum hʒ maiorẽ corpore: & q audeat cõgredi cũ legionibus: & te ip̃m nõ cognoſcis ridẽdũ q diuitibus te æq̃pes? An qđcũq; facit Mecœnas te quoq; ueꝝ ẽ: æquũ ne ĩnqt ẽ te q tenues habes opes uelle Mecœnati potẽtiſſimo: qđcũq; facit æq̃re? Veꝝ eſt: æquũ & iuſtũ ẽ. Alibi Horatius añ: Metiri ſe quẽq; ſuo modulo ac pede ueꝝ ẽ. Vir. ĩ. xii. Me uerius unũ p uobis fœd⁹ luere & decernere ferro. Cice. p Murena. Negat ueꝝ eẽ allici beniuolẽtiã cibo. Idẽ ĩ. iii. Tuſ. Si maxime ueꝝ ſit ad corpus oĩa referre ſapientẽ. Abſentis ranæ. Monet Damaſippus exemplo ẽt ranæ ſe boui æquãtis eos ĩſanos eẽ: q ut diximus: cũ modici ſint cẽſus potẽtioribus ſe cõpãt. Cognatos: attẽde hoc loco poſuiſſe cognatis p filiis. i. ſimul natos. Illa. ſ. mr̃. Rogare: rogabat. Tãta ne: hoc ĩ geſtu ẽ. Sic magna legẽdũ eſt ſic: nõ ſi. Maior dimidio: uerba filii. Nũ tãto? uerba mr̃is: totũq; ĩ geſtu ẽ. Nõ ſi te rupis inquit. par eris: uerba filii. Hæc imago: hæc ſimilitudo. Nõ abludit: nõ abſimilis ẽ a te. Adde poemata nũc. Ad reliq̃ ĩſaniã q̃ agitaris: adde ẽt hoc qđ ĩſanus es: dũ poemata ſcribis & hoc ex ſnĩa Democriti: q uoluit poeticen. ut alibi diximus natura magis q̃ arte cõſtare: & eos ſolos poetas eẽ ueros q ĩſaniãt: ĩ q̃ pſuaſione ẽ & Plato: uñ eſt illud ĩ poetica: ĩgeniũ miſera qa fortunatius arte credit: & excludit ſanos helicone poetas Demo.

Penthei fabula

critus

critus. Hoc eſt oleū adde camino:hoc eſt ex ꝓuerbio ꝑ qđ colligit. Ita īſaniā:īſania augeri:ut ignis addito fomento olei augeť. Tali āt ꝓuerbio utimur:quū oñdimus malo cœpto īcrementū addi:eo ſic uſus eſt Diuus Hieronymus ad Euſtochiū.uinū & adoleſcentia duplex eſt īcendiū uoluptatis.Quid oleū flāmæ adijcimus? Camino:fornaci:igni.Quæ ſiquis ſanus fecit.q.d.nemo ſanus fecit:ergo & tu Horati ſanus nō facis. Nō dico horrendā rabiē:ut tibi īquit parcā nō appello facere carmina horrendā rabiē:hoc eſt extremā īſaniā. Iā deſine cultū maiorē cenſu.monet Damaſippus illud demū hoī ſeruādū neqd faciat ꝑter modū diuitiarū ſuarū:unū quēqꝫ dēre ſe cognoſceř iuxta illud dcm̄ Chilōis.Cognoſce te ipm:qđ ſane difficillimū ē: uñ Apolloni⁹ Tyane⁹ diceř ſolebat:nihil eē difficilli⁹ q̃ ſeipſum noſcere.Deſine igiť cultū maiorē cenſu : hoc eſt omittere colore ſupra modū diuitiarū tuarū. Teneas Damaſippe tuis te.q̃ſi iratus Loquiť Horatius.O damaſippe inquit teneas te tuis iſtis opinionibus inanibus:qbus diſſeris oēs eſſe īſanos:ſicqꝫ ſtoicos irridet:quēadmodū & Epicureos ī ſequenti ſermōe nulli.n.magis q̃ alteri addict⁹ eſt ſectæ.Ordo āt eſt. O Damaſippe expoſitiue furores mille puellarū & mille puerorū:hoc eſt q furore & īſania mille puellas:milleqꝫ pueros ſupas : aut q apud mille pueros:milleqꝫ puellas furioſus & īſanus cēteris teneas te tuis. O maior īſane.i.o uehemēter furioſe & q maiore īſania uexaris q̃ ego.Parcas minori.ſ.furioſo & īſano.q.d.mihi q minore īſania laboro:quū me īſanum putas qa carmīa facio.

Quæ ſiquis ſanus fecit:ſanus facis & tu.
Non dico horrendam rapiē:iam deſine cultum
Maiorem cenſu.teneas damaſippe tuis te
Mille puellarum puerorum mille furores:
O maior tandem parcas inſane minori.

SERMO.IIII. De Cœnarum p̄ceptis.

VNde & quo catius?non eſt mihi tempus auem
Ponere ſigna nouis præcepit is.qualia uincunt
Pythagoram:anytiqꝫ reum:doctumqꝫ platona
Peccatum fateor:cum te ſic tempore læuo
Interpellarim:ſed des ueniam bonus oro.
Qđ ſi interciderit tibi nūc aliqd repetes mox
Siue eſt naturæ hoc ſiue artis:mirus utroqꝫ
Quin id erat curæ:que pacto cuncta tenerē:
Vt poteres tenues tenui ſermone peractas.

VNde & quo Catius.In hoc ſermōe irridet Epicureos quēadmū ī ſupiore ſtoicos.A Catio igiť ꝓbo Epicureo tāq̃ cœnarū magiſtro petit ut de cœnarū ordinatiōe & uoluptate p̄cepta edat:nā epicurei ſūmū bonū ī uoluptate collocarūt. Sicqꝫ poeta eorū ſectā moreſqꝫ exprimit.Hic eſt āt ille Cati⁹ de quo Cic.in.xv.li.epi.ad Caſſiū ſic memit.Catius īſup epicure⁹ q nuꝑ ē mortu⁹: & paulo īfra. His āt ſpectris Catianis ēt ſi oculi poſſēt ferre &c. Eū ſcri.Porp.libros.iiii.de rerū na.& ſūmo bono cōſcripſiſſe.De eo ſic memit: & Quinti.In epicureis leuis qdē:ſed nō iniucūdus tñ auctor ē Cati⁹. Vñ & quo Catius?familiaris īterrogatio:ut ſit:uñ uenit & quo it Cati⁹? Nō ē mi.t.auē.uerba Catii ita rñdētis:q̃ſi iā ſciret:qd uellet Horatius.Nō ē īnqͣ mihi(& ſi cupiā)ociū ponere ſigna nouis p̄ceptis. Ponere:ſcribere cōſignare noua p̄cepta:hæc ē magna:aut q̃ ab aliis ñ ſint pſcripta. Qualia uicūt pythagorā:hoc ē q̃ ēt ſupant p̄cepta aliorū ꝓborū:hocqꝫ ironicos:quū p̄cepta epicureorū moneāt ſummū bonū cōſiſtere ī uoluptate. Pythagorā hic ē Pythagoras ille Samius a quo ꝑbia illa Italica initiū habuit:ſicuti Ionica a Thalete mileſio.filius fuit Mneſarchi annulorū ſculptoris:q Polycratis tyrānidē fugiēs Crotonē ī Italiā uenit:ibiqꝫ leges Italis dedit atqꝫ cū diſcipulis claros habitus ē:qui ferme trecēti rē p̄clare adminiſtrabāt:cuius p̄cepta ad bñ ſancteqꝫ uiuēdū īfinita ꝑpemodū extitere:uñ Ariſtippus Cirenæus ī libro phyſiologorū ait illū Pythagorā id circo appellarū:qđ uera pythio nō minus loqreť.Idcirco apud Crotoniatas & Metapōtinos Italiæ populos uice numinis cultus.Metapōtini illius domū Cereris delubrū uocitabāt.Lege Laertium & Valeriū. Anytiqꝫ reum.hoc eſt Socratē:ac ꝑ hoc p̄cepta ꝑhiæ ſocraticæ:qui primus ethicē hoc ē ꝑhiam moralē īuexit quū aīaduerteret naturalis ſpeculatiōis fructū nullū eē:eāqꝫ ad officia uitæ nihil eē neceſſariā:Ergo p̄ceptis ſuis hortatus ē ea eē īquirēda q̃ mores īſtruerēt:& quorū uſus nobis domi eēt neceſſari⁹.reū āt dixit Anyti:ꝙ is extitit unus ex tribus accuſatoribus Socratis.Plato.n.ī Apologia ꝓ Socrate tradit a trib⁹ fuiſſe accuſatū Anyto.Lycone:Melyto:Anytus ægre ferēs ſe a Socrate rideri:primū qdē Ariſtophanē aduerſus illū īduxit atqꝫ ī eius maledicta ꝓuocauit.Melitus uero accuſauit ꝙ iura uiolaret:deos quos ciuitas ex maiorū īſtituto ſuſcepiſſet:nō eē exiſtimaret:alia uero noua dæmonia īduceret ī his tradēdis iuuenes corrūpet:qđ ipſe refellēdo ita ait:ut ſcri.ī apologia eius Plato:At ſiquis ſciſciteť ab eis quidnā agēdo uel docēdo corrūpat:nihil quidē aſſignare pñt:imo ꝑrſus ignorāt.Demū morte dānatus ē:ī uinculis.n.cōiect⁹ poſt paucos dies cicutā bibit prius de īmortalitate aīarū ſic diſſerens.Magna me īquit ſpes tenet iudices bñ mihi euenire ꝙ mittar ad mortē.Neceſſe ē.n.ſit alterū de duobus:ut aut ſenſus oino mors oīs auferat:aut ī aliū quēdā locū ex his locis morte migreť.lege Cice.i.i.Tuſcu. Doctūqꝫ platona.De platōe diximus initio ſupioris ſermonis:eſt āt accuſatiuus græcus. Peccatū fateor.uerba Horatii fatētis ſe peccaſſe ꝙ eū aliis rebus ītentū īterpellauerit. Tpe læuo:mīme opportuno. Interpellarim:īterrupim:eſtqꝫ uerbū qđ nō ſolū referť ad ſermonē ut hic interpellauit me loqntē:ſed ēt ad alias res ut pluuia iter meū īterpellauit. Qđ ſi interciderit tibi. Tu īquit facile ī memoriā reuocabis ſiquid tibi mea īterpellatiō exciderit:ſiue id ſit ꝑhiæ naturalis ſiue moralis:aut(qđ magis placet)ſiue eſt īgenii:ſiue doctrinæ:īgeniū.n.natura.doctrinā ars ꝑſtat .Mirus utroqꝫ.ſ.īgenio & na

tuta:eſt át ironia. Quin id erat curæ:uerba Catii.certe ĩquit id mihi nũc curæ erat:quo pacto poſſem me miniſſe cũcta diſputata ut ſubtiliſſima a magiſtro meo. Vtpote res tenues:utpote res ſubtiles & ſubtiliter diſputatas. Ede hoĩs nomẽ.i.p̃ceptoris tui Hora.loquit̃. Ipſe memor pcepca canã:cati⁹. Celabit̃ aucto: nomen auctoris ſupprimet̃ quia ſcit Epicurũ odio eſſe tãq̃ uoluptatũ aſſertorẽ. Lõga quibus facies ouis erit:bñ ab ouis cœpit.i.initio cœnæ:tũc.n.oua apponunt̃:uñ i.iii.ſermone.Ab ouo uſq; ad mala citaret lo bacche.Hoc át itelligit oua lõga meliora eſſe rotũdis q̃ melioris ſint ſucci & magis alba:& alibiliora.Ordo át eſt.Memẽto ponere cõuiuis oua quibus lõga ẽ facies ut melioris ſucci rotũdis:& ut alibiora. Nãq; marẽ cohibẽt colloſa uitellũ.Duo dicit in ouis lõgis ĩeſſe:& q̃ duro ſint putamĩe & maioris nutrimẽti. Calloſa:putamine doro. Cohibẽt:cõtinẽt:cõſtringũt. Vitellũ marẽ:hoc ẽ rubrũ ĩpm magnæ uirtutis & ualde alibile:aut illud ĩtelligit qđ tradit pli.marẽ edi ab ouis q̃ lõgiora gignunt̃ a rotũdis fœminã aut marẽ uitellũ ĩtelligit:quẽ gallina ediderit calcata a gallo: melioris.n.ſucci tradũt eẽ phyſici. Cole ſuburbano.Caulis ĩquit natus ĩ locis ſiccaneis guſtu ſuauior ẽ q̃ q ĩ ſuburbanis hoc ẽ ĩ riguis.p caulẽ át ĩtelligit oẽm herbã hortẽſilẽ:ſæpe át ponit̃ p braſſica.licet appellatiõe caulis ĩtelligam⁹ ſcapũ illũ nouellũ ĩ oĩ herba & legumine:uñ dicimus caulẽ fabæ:caulẽ ciceris:caolẽ lactucæ: caulem braſſicæ uñ Columel.lib.yii.de re ruſtica. Triginta braſſicæ modicæ caules cocti.In arborib⁹ ẽt pceres ſcriptoꝝ ſtolones ipſos ſiue frutices a radice polulátes caules appellát.poeta át colẽ dixit p caule diphthõgo au cõuerſa ĩ o lõgũ:ſic dicimus ploſtrũ p plauſtro.Ollã p aula: Codã p cauda. Dulcior ſuburbano:qa riguus fit:uñ ſequit̃ Irriguo nihil ẽ elutius horto. Elutius:ĩſipidius:ab eluẽdo q̃ſi oĩs ſapor irrigatiõe fit elutus.

Agris ſiccis:hoc ẽ ſiccaneis q nõ rigát̃. Si ueſptinus.ſi hoſpes inqt ex ĩprouiſo ueſpi ad te uenerit:eũ optĩe excipies ſi gallinã mulſo falerno necatã appoſueris:eo.n.mõ fit tenera. Gallia.d. nõ tenera. Malũ p male:nomẽ p aduerbio. Rñſet pa.ſatisfaciat palato ſicuti dicim⁹ille meritis meis nõ rñdet.i.nõ ſatisfacit.

Ede hoĩs nomen:ſimul & romanus an hoſpes:
Ipſe memor præcepta canã: celabitur auctor:
Longa quibus facies ouis erit: illa memento
Vt ſucci melioris:& ut magis alba rotundis
Ponere:nãq; marẽ cohibent calloſa uitellum.
Cole ſuburbano qui ſiccis creuit in agris
Dulcior:irriguo nihil eſt elutius horto.
Si ueſpertinus ſubito te opreſſerit hoſpes:
Ne gallina malum reſponſet dura palato:
Doctus eris uiuam mulſo merſare falerno.
Hoc teneram faciet.pratenſibus optima fungis
Natura eſt:aliis male creditur.ille ſalubres
Aeſtates peraget:qui nigris prandia moris
Finiet:ante grauem quæ legerit arbore ſolem.
Aufidius forti miſcebat mella falerno
Mendoſe:quoniam uacuis cõmittere uenis
Nil niſi lene decet:leni præcordia mulſo
Prolueris melius.ſi dura morabitur aluus:
Mytilus & uiles pellent obſtantia conchæ:
Et lapathi breuis herba:ſed albo non ſine coo.
Lubrica naſcentes implent conchylia lunæ:

Mulſum Mulſo:ẽ.n.mulſum ſicuti alibi dcm̃ ẽ uinũ cũ melle. Ptatẽſibus f.q naſcũt̃ ĩ pratis & locis cãpeſtrib⁹. Aliis.f.fungis. Male cre.nã ut ſcribit Pli.li.xxii.Inter fungos:q Suilli appellát̃ uenenis ſunt accomodatiſſimi familias ĩteremere & tota cõuiuia:Anneũ ſerenũ p̃fectũ Neronis uigilũ:& tribũos & cẽturiões quoſq; uoloptas tãta ancipitis cibi.& paulo ĩfra mel decoctũ utiliſſimũ cõtra uenena fũgoꝝ. Añ grauẽ ſolẽ:añ feruẽtẽ ſolẽ. Aufidius forti:aufidius inqt miſcebat mella falerno:ſed male:qa falernũ auſterũ ẽ & mulſũ qđ ſi(ut mõ diximus ex mellis & uini pmixtiõe:d; fieri uino leni:q̃ potio ſolet eẽ pria:De Cn. Aufidio cæco uiro p̃torio mẽtio fit a Cic.ĩ extremis tuſ.q græcã ſcribebat hiſtoriã & uidebat ĩ lr̃is. Forti:
Mytilus auſtero. Mẽdoſe:ſtulte & male. Si dura morabit̃ aluus:p̃ceptũ ẽ ad ſoluẽdũ uẽtrẽ. Mytilus: Mytilũ ex genere piſciũ cõcha ĩcluſoꝝ docet eẽ Ariſt.li.iiii.de natura aĩaliũ.Cõchaꝝ nõnullæ craſſitudĩe quoq; differũt & tenuitate tũ totius:tũ ptis uelut labroꝝ aliis.n.labra tẽuia ut mytilis:aliis craſſa ut oſtreis. Viles cõchæ.L; cõcha uocabulũ ſit gñale:hoc ẽ teſta ipſa:qua & piſces & alia ĩtegunt̃:tñ p genere piſcis capit̃: uñ Ariſt.li.iiii.de natura aĩaliũ.Ipſaꝝ ẽt teſtaꝝ magna uarietas.nã aliæ leues:ut ũgues:mytili. Et cõchaꝝ q̃s aliq galadas appellát:aliæ ſcabræ:ut oſtreæ pinnæ & cõchæ nõnullæ & buccina.idẽ in.y.Oſtreis q̃ cenũ ibi origo cõſiſtit.Cõchæ:chamæ ungues:pectines locis arenoſis ſui ortus initia capiũt.Et paulo ĩfra ungues & cõche nulla ĩnitẽtes radice pmanẽt. Et lapathi breuis herba.Ordo ẽ.Et breuis herba lapathi ut breuis ſit ntũs ut ĩtelligas breuẽ dici:aut q̃ breui uireat tpe:aut q̃ pua ſit.Lautæ fuiſſe golæ:oñdit Cice.ĩ finib⁹ bonorũ & maloꝝ quũ ait.Nõ igit̃ nec lapathi ſuauitatẽ accubãtis accipẽſeri Gallonii Leli⁹ añponebat:ſed ſuauitatẽ ipſã negligebat. Sed albo nõ ſine coo.uĩa coa uẽtrẽ maxĩe ſoluũt.uñ Pli.li.xxyii.c.yii.Radix ſtãmæ io
Cos uis decocta ĩ aq̃ cyathis ternis:additis uini coi cyathis duob⁹ aluũ ſoluit.hic ẽ illud Perſii.Lubrica coa.Cos ĩſula ẽ Cariæ denoĩata auctore Iginio a Coo filia Meropis cuiuſdã q ibi regnauit. Lubrica naſcẽtes. aliud p̃ceptũ quo tpe cõchylia ſint plena.Eſt.n.cõchyliũ piſcis ex genere cõchaꝝ ſicut purpura:& murex:ex q̃bus piſcibus eliciebat̃ liquor ille tã p̃cioſus ad tingẽdas ueſtes:q̃ cõchyliatæ:purpureæ muriceæq; dñr. De con-
Conchylia chyliatis ueſtibus ĩtellexit:ut diximus ĩ cõmẽtariis nr̃is Iuuenalis illic.Hoꝝ ego ñ fugiã cõchylia.Cõchyliũ ẽt auctores capiũt p oĩ piſce cõcha ĩcluſo:uñ Seneca.Nõ ẽ neceſſe pſcrutari pfundũ nec ſtrage aĩaliũ uẽtrẽ onerare:nec cõchylia ultimi maris ex ignoto littore eruere,idẽ li.xiiii.epiſto.i.Quãtulũ ex tot cõchyliis tã

lõge ad oectis p iſtũ ſtomachũ i explebilẽ labit̃. Nemini dubiũ a Seneca accipi cõchylia p oſtreis. hoc igit̃ loco poeta p cõchylia itelligit oẽs piſces cõcha cõtectos: ut cõchas: oſtreas purporas: & alia id genos. Lunæ naſcẽtes. hoc ẽ creſcẽtes. ut itelligas luna creſcẽtes ipleri: decreſcẽte minoi: uñ ẽ illud Lucilii: ut tradit Geli⁹ Lona alit oſtrea: iplet & echinos: murib⁹ fibras & pecu addit. Eadẽ aũt ipſa: q luna adoleſcẽte gliſcunt: deficiẽte cõtra luna deficiũt. Sed nõ oẽ mare ẽ generoſæ fertile teſtæ. Sẽſus ẽ Oſtrea & reliquos id genus piſces teſtatos nõ ubiq; i mari boni ſaporis gigni: uñ ſubſeqnter nomiat loca obi optima puenıõt. Sed illud ſciẽdũ

Sed non omne mare ẽ generoſa e fertile teſtæ
Murice baiano melior lucrina peloris:
Oſtrea circeis: miſceno oriuntur echini
Pectinibus patulis iactat ſe molle tarentum.
Nec ſibi cænarum quiuis temere arroget artẽ
Ni prius exacta tenui ratione ſaporum.
Nec ſatis eſt cara piſces auertere menſa
Ignarum quibus eſt ius aptius: & quibus aſſis
Languidus in cubitum iam ſe cõuiua reponet.
Vmber & iligna nutritus glande rotundas
Curuat aper lances carnem uitantis inertem:
Nã laurens malus eſt uluis & arũdine pinguis
Vinea ſummittit capreas non ſemper edules
Fœcundi leporis ſapiens ſectabitur armos

iproprie teſtatos dixiſſe: q cõcha irluſi ſunt. Nã teſtã appellat Pli. i genere cãcrorũ: cõchas uero utpote duriores i oſteris purpuris moricib⁹ cõchyliis & boccinis. Peloris lucrina: peloris inqt q in lacu locrino alit̃ melior ẽ murice baiano: ẽ .n. peloris piſcis ex generẽ cõcharũ: de q Martia. Tu lucrina ootas me paſcit aquoſa peloris. Et alibi. Et fatuã ſumma cœnare pelorida menſa. Pelorides inqt Pli. lib. xxxii. Emolliunt aluum. Athenæus: ut ſcripſit Barbar⁹ noſtris tpib⁹ a Peloro Siciliæ pmõtorio peloridas appellari conchas inuit Macro. lib. iii. Saturnaliũ mẽtionẽ faciẽs de adiiciali cœna Lẽtuli flaminis ſic ſcribit. Ante cœnã echios: oſtrea crudas qntũ uellẽt peloridas: ſphõdilos: & paulo ifra patinã oſtrearũ peloridũ baianos nigros. Murice baiano. Murex ut modo dixim⁹ piſcis ẽ cõcha icluſ⁹ ut purpura & cõchyliũ. Baiáo. Baiæ ciuitas ẽ cãpaniæ a Baio ſocio Vlyſſis illic ſepulto denoiata nõ lõge a Neapoli: de q plora dixim⁹ apud Iuue. i. iii.

Peloris

Murex

Baiæ

ſatyra. Ianua baiaȝ. Oſtrea: piſces ut dixim⁹ ſunt cõcha ſilicea icluſi. Oui. lib. v. faſt. Oſtreaq; i cõchis tuta Oſtrea
fuerẽ ſuis: generẽ neutro & fœminio declinat̃ plurali tm̃ numero. Circeos. circeos docet Pli. li. iii. iſulã olim Circei
fuiſſe i tractu cãpaniæ: nũc uero exaggeratiõe fluminũ illuc limũ ferẽtiũ factã cõtinẽtẽ. Theophraſt. li. v. de
plãtis ait. Circeũ excelſũ pmõtoriũ eẽ arborũ freqntiſſimũ: robore: lauro: myrtoq; maiore ex pte ſcatẽs. Circẽ i eo habitaſſe icolæ referũt. Bene ãt hæc cõmemorat̃ a poeta. nã ut ſcribit Pli. tota littora cãpaniæ i toto
mari pter cætera cõchylio piſce nobili annotat̃. Miſeno: miſenũ pmõtoriũ cãpaniæ denoiatũ a Miſeno Miſenum
tubicine Aeneæ: q i mare ẽ a Tritõe deiectus pximũ Cumis ẽ. de quo Virg. At pius æneas igẽti mole ſepulchrũ Impoſuit: ſuaq; arma remũq; tubãq; Mõte ſub aerio: q nũc miſen⁹ ab illo Dr̃. Echini: ſunt echini ex Echini
genere cãcroȝ: i qb⁹ ſpinæ p pedib⁹: Ingredi his ẽ i orbẽ uolui. Echini ẽt dñr thecæ illæ ſpinoſæ caſtaneaȝ.
Pectinibus patulis: pecties piſces ſunt marini ex genere teſtatoȝ. Nõnulli aiũt eos uolare & ſeipſos earinare. Lege Pli. li. ix. & Ari. li. iiii. de natura aialiũ. Tarẽtũ: oppidũ Calabriæ: qd' iõ molle appellauit qa lingua Pecten Tarentum
Sabinoȝ tarẽtũ molle ſignificat: uñ & nox tarẽtina dr̃. q ita mollis ẽ ut uis attrectata frãgat̃. Iñ ẽ qdã oues
tarẽtinas dñt hoc ẽ molles uñ tarẽtinos quoq; dictos putat Varro ad libonẽ prio q i culpã ẽt Hora. pt uideri icidere q ait molle tarẽtũ. hæc Macro. li. iii. ſatur. cæteȝ alii auctores tarẽtũ molle itelligũt a mollicie &
nimis deliciis. nã Tarẽtinos Valeri. li. ii. oñdit opulẽtiſſimos fuiſſe. Sydoni⁹. Ipſaq; q piit trepidauerat oncta
tarẽtus. Iuue. Atq; coronatũ petulãs madidũq; tarẽtũ. Nec ſibi cœnaȝ qois temere. nemo inqt ſibi pſuadeat ſcire cœnas appare: niſi pri⁹ rõnẽ ſubtiliſſimã ſapoȝ nouerit: hoc ẽ niſi guſtu nouerit ciboȝ bonitatẽ:
uñ Iuue. magnã ait fuiſſe pitiã edẽdi Mõtano. Nulli maior fuit uſus edẽdi tẽpeſtate mea. Circeis nata ſerẽt
an Lucrinũ ad ſaxũ: rutupioue edita fundo Oſtrea callebat prio deprehẽdere morſu. Et ſemel aſpectu litt⁹
dicebat echini. Temere icõſiderate: nã hæc pticola mõ ſine cã ſignificat: ut hoc temere nõ ẽ alias fortuito: Temere
alias male: alias iprouide & icõſiderate: q p loco itelligũt̃. Nec ſatis ẽ mẽſa: nec ſatis inqt cuiq ẽ piſces ſibi
cõparare: niſi idẽ nouerit: q magis iure cõdiẽdi ſint & q aſſandi. ut poſſint placere cõuiue lãguido & eũ excitare ut comedat. Auertere. auferre. Mẽſa. ſ. piſcaria: hoc ẽ ex macello. Cara: iõ dixit qa piſces carius q
carnes diſtrahi ſolẽt. Et qbus aſſis: niſi nouerit qb⁹ piſcib⁹ aſſis cõuioa lãguid⁹ poſſit excitari ad mãducãdũ. Lãgoidus: q nimia repletiõe apperitũ edẽdi nõ hȝ: & tñ erigat̃ i cubitũ ut mãducet illectos ſapore eoȝ
lãguidũ appellat quẽ paolo iferi⁹ marcẽtẽ dicet. Reponet ſe i cubitũ: iteȝ inqt uolet cœnare: expſſio ãt eſt
diſcũbẽtis & paȝ eſuriẽtis: q cubito mẽſæ iheret: & cũ faſtidio comedit. Vmber & iligna. Ille inqt cui carnes apri exi iertia piguefacti gratæ ñ ſũt: ueſcit̃ apro nutrito glãdib⁹ & i umbria ut doo dicat & aprũ nutritũ glãdibus & i umbria optia de ſe pbere pulpamina. Ordo ãt eſt. Ap umber & notritus glãde iligna curuat
lãces uitãtis carnẽ iertẽ. Vmber, umbri gẽs antiqſſima Italiæ exiſtimat̃: a græcis umbri dicti: qd ibribus ſuperfuerint. ὄμβρος græce imber latine appellat̃. Iligna: ſic dem̃ ſicut ſaligna: dicimus tñ & ilignea ab ilice ẽ
ãt arbor grãdifera. Terẽ i Adelphis. Lectulos dedit faciẽdos pedib⁹ iligneis ob potetis oos ſic ẽt a fico ficulnũ & ficulneũ dicim⁹. Carnẽ ierẽ ẽ pinguẽ qſi p ociũ i paludib⁹ ſaginatã. Laurẽs: ap inqt i agro laurẽti nu Laurentũ
tritus malus ẽ otpote i locis paloſtribus ſaginat⁹. Loca ãt fuiſſe paluſtria docet illud Virg. ſcribẽtis de apro
Multoſq; palus laurẽtia ſilua Paſtus harũdinea. Laurẽtũ oppidũ ẽ latii: nõ lõge ab Oſtia & amne numico ſedes latini regis. Vluis. ulua herba ẽ paluſtris. Vinea: locus pprie appellat̃ uitibus cõſitus: ueȝ hic uẽ capi

ꝓ loco ita appellato ubi magna capreaꝝ foret copia. Nõ ſemp. Amphibologia ẽ: aut nõ ſemp ſũmittit: aut nõ ſemp edules.i.q̃s uelis edere. Sũmittit: ꝓducit nutrit: alit. Armos: humeros ait Plinius ĩ hoĩe dici ĩ brutis armos: lȝ ẽt humeri dicanť ĩ q̃drupedib⁹: ut alibi docuim⁹ añ. Fœcũdi: fœcũdũ dicit: qa lepores ut ſcribit Ariſto. ĩ lib. de natura aĩaliũ dũ utero ferũt ſupfœtãt: & ſingulis mẽſibus generãt: ſed fœtus ædũt nõ uniuerſos: ĩterpoſitis.n. diebus quũ tes tulerit pagũt ꝑtionẽ: lege & Varronẽ ĩ iii. de re ruſti. Sapiẽs hoc loco uocabulũ nõ referas ad doctrinã: ſed ad guſtũ: ut a ſapore ſit nõ a ſapiẽtia. Piſcib⁹ atq; auibus. Nemo inq̃t añ me iueſtigauit q̃ natura: & q̃ ætas foret piſcibus & auibus: ut ſit ſenſus: ego primus ex guſtu cognoui q̃ natura: q̃q; ætate eſſent piſces atq; aues.

Piſcibus atq; auibus quę natura & foret ętas
Ante meum nulli patuit quęſita palatum.
Snut quoq; ingeniũ noua tm̃ cruſtula promit:
Nequaq̃ ſatis in re una conſumere curam.
Vt ſiquis ſolũ hoc mala ne ſint uina laboret
Quali perfundat piſces ſecurus oliuo.
Maſſica ſi cęlo ſuppones uina ſereno:
Nocturna(ſiquid craſſi eſt)tenuabitur aura.
Et decedet odor neruis inimicus: at illa
Integrum perdunt lino uitiata ſaporem.
Surrentina uafer qui miſcet fece falerna
Vina: columbino limum bene colligit ouo:
Quatinus ima petit uoluens aliena uitellus.
Toſtis marcentem ſquillis recreabis & afra
Potorem coclea nam lactuca innatat acri
Poſt uinũ ſtomacho: pna magis ac magis hillis
Flagitat in morſus refici: quin omnia malit
Quæcunq; immundis feruent allata popinis.

Sũt quoq; igeniũ: ſunt inq̃t nõnulli q ĩ hoc igenioſi ſunt ut cruſtula ſolũ tãq̃ res delicatas apponãt: ſed nõ ẽ inq̃t ſatis curã ĩ una tm̃ re collocare ut iuuat cõuiuatorẽ oporteť ſagaciſſimũ eẽ omniũ obſonioꝝ cognitorẽ: Nec ſimilẽ eẽ illi: q ſolũ hoc laborat ut bonũ uinũ habeat: q̃li ãt oleo piſcis ſit coquẽd⁹ negligat. Cruſtula: opus dulciariũ Seruı⁹ differẽtiã facit ĩter cruſtã & cruſtũ ut cruſta ſit eoꝝ: q̃ nõ comedũť: ut cruſta marmoris. Virg. Currẽti ĩ fulmĩe cruſtæ. Cruſtũ uero de iis tm̃ q̃ comedunť: ut alibi poeta ꝑ diminutionẽ. Dãt cruſtula blãdi doctores. Iuue. Nos colaphũ ĩcutimus lãbẽti cruſtula ſeruo. uel & cruſtra genere fœminino dř. & de iis q̃ comedũtur. Pli. li. xix. ca. vii. Hoc & panis ruſtici cruſtæ ĩſpergiť affuſo ouo ĩherẽs: ubi ĩferiorẽ cruſtã a pio gitq; ceriali ſapoř cõdiũt. Secur⁹: negligẽs.

Securus Maſſica Vina maſſica: ꝑcipit uinũ maſſicũ ſub dio per noctẽ habẽdũ: ut ſiqd craſſi ĩſit uẽto nocturno extenueť. Maſſica ãt dñt uina cãpaniæ: q̃ ĩ mõtibus maſſicis naſcunť: uñ Pli. Hinc fœlix illa cãpania ẽ. Ab hoc ſinu ĩcipiũt uiteſeri colles & temulẽti a nobilis ſucco ꝑ oẽs terras ĩclito: atq; ut ueteres dixerũt: ſummũ liberis pr̃is cũ cerere certamẽ. Hinc ſetini & Cecubini obtẽdũť agri: iis iũgũť falerni: caleni. Dein cõſurgũt: maſſici: gaurani: ſurrẽtiniq; mõtes. Siqd craſſi: ſiqd pĩguis: ut ĩ eo nõ ſit tenuitas: q̃ maxĩe grata ẽ. Decedet odor: uis illa q̃ Pli. crapulã appellat inimica ãt ẽ neruis. At illa: uina inq̃t illa q̃ ſaccis colanť crapulã illã ſuã amittũt: uirus.n. ĩfringiť & feritas

Surrentina nimiã. Vñ Pli. li. xxiii. ca. ii. Vinũ utiliſſimũ oĩbus ſacco uiribus fractis. Lino: ſacco lineo. Surrẽtina uafer. Ille inq̃t q ſurrẽtina uina miſcet fece falerna fecẽ ipſam ad fundũ uaſis ꝑducet ĩfuſis ouis colũbinis: ea.n. refex ĩ uaſe ſubſidit. Surrẽtina: dcã ſunt: ut dcm̃ ẽ: a Surrẽtinis mõtib⁹ cãpaniæ: uina ãt ſunt auctore Pli. ægrotãtibus maxĩe ꝓbata ꝓp tenuitatẽ: ſalubritatẽq; uñ ẽ illud Perſii. Lenia loturo ſibi ſurrẽtia rogarit. Limũ

Quatinus fecẽ. Colligit: ĩ unũ cõgregat ĩ fundo uaſis. Quatinus: qa. Eſt ãt dĩa ut diximus alibi añ iter q̃tinus & q̃te

Quatenus nus. ut q̃tinus ꝓ qa: aut q̃ñqdẽ ponať: q̃tenus uero ꝓ quoad & quouſq;. Vitellus: Luteũ oui. Voluẽs aliena: ſecũ attrahẽs aliena: hoc ẽ ipſa uini purgamẽta. Petit ima: tẽdit ad ima uaſis. Marcẽtẽ: lãguidũ cõui

Squillæ uã q̃ſi quẽ faſtidia potus cœpint. Sq̃llis. Sq̃lla piſcis ẽ marinus ex genere cruſtatoꝝ: de q̃bus ſic ſcribit Ari. li. v. de natura aĩaliũ. Genera: cruſta opta ut locuſtæ: gãmari: ſquillæ & hmõi reliq̃ more q̃drupedũ retro mi

Cochlea gẽtiũ coeũt. Cochlea afra. Cochleæ africanæ ĩ ꝑcio erãt: ob eaꝝ fœcũditatẽ Cochleaꝝ uiuaria inſtituit. Fuluius lupinus ĩ targniẽſi paulo añ ciuile bellũ: qd cũ Põpeio magno actũ ẽ diſtinctis qdẽ generibus eaꝝ ſepatim ut eſſent albæ: q̃ ĩ agro reatino naſcũť ſepatim illyricæ: q̃bus magnitudo ꝑcipua: africanæ: q̃bus fœcũditas. Solitariæ q̃bus nobilitas de his lege Pli. li. ix. & Varro. li. iii. de re ruſtica. Nã lactuca: poteris inq̃t potorẽ cui iã guſtus bibẽdi ꝑ lactucas extĩctus ẽ recreare ſquillis tectis & cochlea afra ut iteꝝ uelit bibere. Lactuca.n. quũ poſt eã biberis oẽm bibendi appetitũ extinguit: natat.n. ĩ ſtomacho: uñ Aug. Cæſar auctore Sueto. ꝓ potiõe aliq̃ñ ſumebat lactuculæ thyrſum. Acri ſtomacho: quẽ acrẽ fecit poſt uinũ. Perna magis ac magis hillis Flagitat ĩ morſus refici. potor inq̃t cui appetitus bibẽdi extĩctus eſt: ſq̃llis & cochleis africanis poterit recreari ut iteꝝ: ut dixi uelit bibere: ſed magis reficieť pna & hillis: ut iteꝝ uelit comedere: ſic q; docet q̃bus rebus & bibendi & comedendi appetitus exciteť. Ait ergo ſic: potor flagitat refeci ĩ morſus: hoc eſt poſtulat excitari ad comedẽdũ magis pna & magis hillis utpote iis rebus: q̃ ĩ tm̃ guſtũ comedẽdi ſuſcitãt: ut oĩa iã malit q̃ cũq; habenť ex popinis: popinæ ãt ſunt diuerſoria guloſoꝝ: ubi obſonia paranť & uẽ

Popinæ ditanť: uñ popinones q ĩ iis uerſanť: popinarii uero ipſi dñi & miniſtri. Perna.n. ſalſa q̃ ex pedib⁹ porcinis cõſtat appetitũ edẽdi ualde mouet. Pernã ãt accipi ꝓ pedibus docet Pli. his uerbis. Caſtranť fœmiæ poſt bidui mediã ſuſpẽſæ pnis priõribus. Varro. li. ii. de re ruſti. de ſuibus ſcribẽs ait. Quotãnis e gallia apportanť Romã pnæ. Tomacinæ: & taniacæ: & petaſones. Cato ſcribit. Quũ pnas emeris ungulas eaꝝ ꝑcidito. Hillis: illã oñdunt Nonius Marcel. Feſtus: Varro genus eẽ farciminis: qđ ex iteſtinis fieret ab illo qđ minimũ ſignificat: qđ in minimas ꝑtes iteſtina cõciderẽť. Laberi⁹: lãbit itẽ hillã cocus: ſi lũbũ aduſſit flagris cediť.

Quin

Quin oſa malit.i.qnſmo malit ꝑ uelit. Eſt operępreciũ duplicis pnoſcere iuris naturã. Ad rẽ ẽt multũ facit
pnoſcere naturã duplicis iuris. Simplex.ſ.ius. Miſcere:tẽꝑare. Pingui mero:hoc ẽ mulſo. Muria:Liq̃mi — Muria
nũ tria extiterũt gña:q̃ ex itestinis piſciũ ſale maceratis cõficiebaſ:ſed illud in primis laudatiſſimũ habebaſ — Garum
qḋ ex ſcombris:garumq; appellabaſ. Alterum erat Muria:q̃ ex thynno conficiebaſ: Tertium qḋ dicebaſ — Alec
alæc uitiũ muriæ habebaſ:nec aliud q̃ fæx colata:q̃ poeta feculã ꝑ diminutionẽ appellat i ultio ſer.opis ſui.
Garũ ãt fuiſſe ꝓcioſius q̃ Muriã docet Mart. Antipolitani fateor ſum filia thynni: Eſſem ſi ſcõbri nõ tibi miſ

Eſt operępręcium duplicis pernoſcere iuris
Naturã.ſimplex educi conſtat oliuo:
Q uod pingui miſcere mero muriaq; decebit
Non alia quam quę bizantia putruit orca.
Hoc ubi confuſum ſectis inſerbuit herbis
Coryciocq; croco ſparſum ſtetit:inſuper addes
Preſſa uenafranę quod bacca remiſit oliuę
Picenis cedunt pomis tiburtia ſucco:
Nam facie ꝓſtant:uenucula conuenit ollis:
Rectius albanam fumo duraueris uuam.
Hanc ego cũ malis:ego fęcem primus & alęc:
Primus & inuenior piper albũ cũ ſale nigro
Intritum puris circumpoſuiſſe catillis.
Immane eſt uitium dare milia terna macello.
Anguſtoſq; uagos piſces urgere catino.
Magna mouẽt ſtõacho faſtidia:ſeu puer ũctis
Tractauit calicem manibus dum furta ligurit
Siue grauis ueteri craterę limus adhęſit.
Vilibus in ſcopis:in mappis in ſcobe quantus

ſo forẽ. Nõ alia.ſ.muria. Quã q̃ bizãtia:ntũ
ẽ bizãtia.erit ergo ordo.ſi alia q̃ ea q̃ bizãtia pu
triuit orca.aut bizãti legẽdũ ẽ ut ſit q̃ putruit bi
zãti i orca. Bizãtiã ãt apellat muriãq̃ ex thynno
ut diximꝰ cõficiebaſ:q in põto capiſ apud Bizã
tiũ. Nã ibi magna fit captura:q ut ſcribit Stra
bo li.vii.copioſum Bizantinis.populoq; ro.ſup
peditat ꝓuentũ. Bizãtiũ aũt urbs ẽ illuſtriſſima. — Bizantium
iſtri oſtio uicina:q̃ nunc Cõſtantinopolim uoca
mus accepto noĩe a Conſtantino:q relicta urbe
Roma ibi ſedem imperii ſui poſuit. Inſerbuit:
calefactũ eſt. Coricioq; croco.crocũ coricium
appellat.qḋ in corico monte Ciliciæ eſt lauda
tiſſimũ:ũ eſt illud Lucretii poetæ. Et cũ ſcœna
croco cilici perfuſa recens eſt:Martialis: Et cili
ces nymbis hic maduere ſuis. In ſuper addes.ſ.
oleum. Oliuæ uenafranæ. Nã uenafrũ oppidũ — Venafrum
eſt cãpaniæ olei bonitate celebratiſſimũ. Vnde
Varro in re ruſtica. Quod far conferã cãpanoſ
qḋ triticum appulo? qḋ uinũ falerno? qḋ oleũ
uenafrano? Tiburtia.ſ.poma a Tibure ciuitate — Tibur
q̃ non lõge eſt ab urbe Roma ſita in mõtibus. — Picena
Pomis picenis:q̃ ex piceno mittebanſ:picenũ ãt — Poma
in.v.regione Italiæ poſt ciuitates umbriæ:q̃ iter
Ariminũ Anchonemq; iacẽt:extendiſ. Profecti
ãt ſunt picentes a Sabinis:q quũ ductu & auſpi
cio pici iter ineuntibus auctoribus ꝓficiſcerenſ
nomen deinde nacti fuerunt:auẽ.n.iſtam Marti dicatam uetus opinio eſt. A piceno dicimus hoĩes picentes
reliqua uero picena. Nã facie præſtant.ſ. Tiburtia:ut ſit ſenſus. Poma tiburtia ſucco cedunt picenis:ſed fa
cie & aſpectu ipſo pulchriora exiſtunt. Venucula:genus eſt uuæ de q̃ Columella ſic lib.iiii.Itẽ quarũ uuæ — Venucula
tꝑibus hyemis durabiles uaſis cõduntſ ut uenuculæ. Itẽ lib.xiii.cap.xliii.. Antiq plærũq; Serrũculas & uenu
culas & maiores amineas:& gallicas quæq; maiores & duri & rari acini erãt uaſis cõdebant: & iõ ait poeta.
Venucula cõuenit ollis. Rectius albanã fumo duraueris uuam:bene ait rectius. Nã uariis modis ut docet
Pli.lib.xiiii.uuæ cõdebãtur:unde ait. Durãt aliæ per hyemẽ penſili cõcameratæ nodo. Aliæ i ſua tantum cõ
tinẽtur ala ollis fictilibus:& iſuper foliis incluſæ ſtipatæ uinaceis circũſudãtibus. Aliis gratiam qu: & uinis
fumꝰ affert fabrilis. Duraueris fumo:hoc eſt ut diu duret. Hanc ego cũ malis:ego fæcem primus. Gloria
tur Catius ſe primum inueniri q circũpoſuerit catillis puris uuam albanam duratam fumo cũ pomis com
memoratis. Et primum poſuiſſe fæcẽ & alæc:hoc eſt hæc liq̃mina q̃ ut modo diximus ex inteſtinis piſcium
ſale maceratis conficiebanſ. Sũt enim ex genere muriæ:unde Pli.lib.xxxi.cap.viii.uitium muriæ eſt alæx i
ꝑfecta:nec colata fæx. Alæx ad oſtreas:echinos:urticas:camaros mullorum iocinora peruenit: innumeriſq;
generibus ad ſaporem gulæ cœpit ſal tabeſcere. Piper album cum ſale nigro. Piper apud indos præcipueq;
in fronte Caucaſi ſolibus oppoſita gignitur:arbor quæ piper gignit iuniperis noſtris ſimilis eſt. Tria ſunt ge
nera piperis. Longũm:candidum & nigrum.candidum utroq; eſt Lenius auctor Plinius libro.xii. Increti
immixtum puto legendum eſſe intritum & non incretum:hoc eſt ualde tritum. Catillis:diminutiuum eſt
a catino. Immane eſt uitium:Magnum inquit flagitium eſt piſces magno mercari:qui conuiuis apponan
tur & immundum adhibere apparatum menſæ.ut ab eo pendeat quia dixit Catillis puris:hoc eſt nitidis.
Macello:piſcibus qui in macello uenduntur. Vrgere:cohibere. Magna mouent ſtomacho faſtidia: præ
ceptum eſt non conuenire. Lautas dapes apponi niſi totus menſæ apparatꝰ nitidus exiſtat:idque monet mi
nimo fieri ſumptu. Ligurit:comedit. Nam ligurire eſt:ut ſcribit Donatus in Terentio; illic. Patria qui ab — Ligurire
ligurierat bona ſuauiores eſcas conſumere λιχυρον enim græci ſuaue appellant uerum ligurire proprie eſt
deguſtare:unde Varro in tertio de re ruſtica loquens de apibus: Non ut muſcæ liguriunt:q nemo has uidet
ut illas in carne:aut ſanguine:& adipe. Vilibus in ſcopis? legendum cum interrogatione:ut oſtendat tan
to magis illos eſſe culpandos qui menſæ nitorem negligunt:quanto minor in his ſumptus eſt. Scopis. Sco — Scopæ
pæ dicuntur ipſa uerricula quibus uerruntur pauimenta: Plautus in ſtico. Mũdicias uolo fieri hic:ferte huc
ſcopas:ſimulq; harundinem ut operam oẽm aranearum perdam. In mappis:mappas antiqui dicebãt quæ — Mappæ
nunc mantilia & thoralia. In ſcobe:appellatione ſcobis intelligimus quicquid minutum decidit ex aliqua — Scobs

materie dum aut per ſerram ſecatur aut per terebrã pforatur.aut lima teritur.Pli.lib.xy.cap.xyii.Sũt q malunt uuas in ſcobe ramentiſue abiectis:populi:fraxini ſeruare:ubi obſeruandũ eſt differentiã eſſe inter Scobem & ramentum.Nã ramentum eſt qđ ex aliqua materia deradit̃ dictum a radendo:uñ Pli.li.xxi.cap.ii. loquẽs de coronis.Subiere deinde hybernæ tum quũ terra flores negat ramẽto e cornibus tincto. De ſcobe ſic apud Plin.Præter robur & buxum:quæ ptinacius reſiſtunt:ſerrarũq; dentes replent æqualitate ſerti:qua de cauſa alterna inclinatione egerunt ſcobem. Ten:tene ſubaudi extrinſecus decet. Radere:tãgere& pertractare. Varios lapides:pocula gẽmata intelligit. Nam poculis aureis gẽmæ inſerebantur & ppue ſmaragdi q ſcythici dñr.Pli.li.xxxiii. Nec hoc fuit ſatis turba gẽmarum potamus & ſmaragdis teximus calices ac temulentiæ cauſa tenere Indiã iuuat.Mart.Gemmatum ſcythicis ut luceat ignibus aurũ Aſpice quot digitos exuit iſte calix.Iuuenalis.Cuſtos affixus ibidem qui numeret gẽmas:ungueſq; obſeruet acutos. Veſtes tyrias.Ordo eſt.Tene decet dare thoralia illota circum ueſtes tyrias.q.d.oportere thoralia eſſe nitida q̃ dantur conuiuis ad ueſtiũ cõſeruationẽ ne pingui aliquo maculent̃. Oblitũ:Quãto inqt minore cura & ſumptu hæc pant̃.ſ.mappæ mũdæ ſcopæ & reliqua id genus q̃ ad nitorẽ mẽſæ ptinẽt tãto iuſtius repræhẽdi pt̃ ſi ea non habueris q̃ illa.ſ.obſonia:q̃ nõ cõtingũt niſi mẽſis nobiliũ & diuitũ:ut ſit ſenſus magis poſſe tolerari ſi deſint pcioſa obſonia q̃ mũdus mẽſæ appatus.Ordo ãt eſt.Oblitũ tãto iuſti⁹ hæc repræhẽdi illis.i.q̃ illa q̃ nequeũt cõtingere niſi mẽſis diuitibus q̃to hæc minorẽ curã ſumptũq; habeant. Docte Cati.Hæc oĩa ab Horatio p ironiã dñr.Ordo eſt:Docte Cati rogat⁹ p amicitiã & diuos memẽto ducere me auditũ quocũq; pges. Fõtes remotos:allegoricos.i.doctrinã rã recõditã & ab hominũ cognitiõe remotã. Præcepta uitæ beatæ:quæ uitam efficiunt beatam quam epicurei in uoluptatibus conſtituerunt. Sicque poeta ſectam epicuream irridet.

Tyrus

Conſiſtit ſumptus? neglectis flagitium ingens.
Ten lapides uarios lutulenta radere palma:
Et tyrias dare circum illota thoralia ueſtes
Oblitum quanto curam ſumptumq; minorem
Hæc habeant:tanto reprahendi iuſtius illis
Quæ niſi diuitibus nequeũt cõtingere mẽſis?
Docte cati per amicitiam diuoſq; rogatus
Ducere me auditũ perges quocũq; memento:
Nam quis referas memor mihi pectore cũcta:
Non tamen interpres tãtundem iuueris:adde
Vultũ habitumq; hoĩs:quem tu uidiſſe beatus
Non magni pendis:quia cõtingit tat mihi cura
Non mediocris ineſt fontes ut adire remotos:
Atq; haurire queam uitę pręcepta beatę.

SERMO.V. Contra Hęredipetas.

HOc quoq; Tireſia pręter narrata petenti
Reſponde:qbus amiſſas & reparare queam res
Artibus atq; modis.quid rides? iam ne doloſe
Nõ ſatis eſt Ithacam reuehi patrioſq; penates
Aſpicere:o nulli quicquam mentite uides ut
Nudus inopſq; domũ redeam te uate:neq; illic

HOc quoq; Tireſia:Scri.Hom.libr.xi. Odyſſeæ:Vliſſẽ quũ a circe impetraſſet ut una cũ ſociis domũ rediret: nã apud eã in Aeea inſula annũ morati fuerãt ad infernas & imites pſerpinæ domos iuſſu eius pueniſſe cõſultuɋ Tireſiã uatẽ thebanũ cæcũ cuius mens ſiue intellectus firmus eſt qđ ſibi in reditu ſuo faciendum eſſet:quum eo igit̃ una cum Eurilocho relictis ſociis in littore cum naui perueniſſet:libamina ſecum allata circa paruam foueam excauatã oĩbus aĩs mortuorum poſuit:Tireſiæ uero pecudem mactauit nigram penitus Poſtq̃ ãt his ſacris mortuos placauit:pecudibus quas ſecum adduxerat caput abſcidit:ut earum ſanguis in foueam flueret: circa q̃ aĩæ mortuorum congregatæ ſunt inter quas & Tireſias acceſſit:qui poſtq̃ ſanguine illo depaſtus eſt: Vlyſſi qđ ſibi faciendum qđue in reditu ſuo uitandum foret narrauit & q̃ domi de procis.ſ.eſſet compęrturus.Quæ ãt nũc ab Horatio narrãtur in hoc ſermone nequaq̃ Homerus tetigit:ſed ipſe poeta cõmentus ẽ ut mores hæredipetaɋ ſui tpis notet q i captãdis hæreditatibus ea oĩa exercebãt(q̃ inducit Tireſiã narrãtẽ Vlyſſi. Quærit igit̃ Vlyſſes a Tyreſia quõ rẽ familiarẽ amiſſam reparet. Præter narrata:præter illa q̃ mihi narraſti de reditu meo in patriam. Quid rides?intelligendum eſt Tyreſiam petitionem tanq̃ fatuam riſiſſe. Iã ne doloſo:uerba Tireſiæ.Non ne inquit tibi ſatis eſt q tibi oſtendi quõ in pñiam poſſis reuerti. Ithacam:pñia.n. fuit Vlyſſis:inſula eſt diſtans a Cephalenia.xyi.milibus ibi nobilis eſt mons Neritus. Doloſe:qui dolis q̃ris tes locupletari. O nulli quicq̃ mentite:uerba Vlyſſis. Vt redeam:uides inquit qualiter domum redeam nudus & inops te mihi fatum meum prædicente:nam adhuc naufragium non fecerat:quod ille prædixerat eſſe facturum amiſſiſq; oĩbus in patriam reuerſurum:ad illud igitur reſpicit q facto naufragio oĩa quæ ſecum hẽbat amiſit:nuduſq; & oĩum rerum inops ad Alcinoum regem pheacum delatus eſt: ubi enarratis oĩbus quæ in multiplici errore pertulerant a principibus pheacũ uiris donis plurimis honoratur:a quibus remigio & neceſſariis oĩbus nauis inſtruitur:dormienſq; in Ithacam quietiſſima nauigatione deuehitur:atq; illic in portu patrio cum muneribus uniuerſis quieſcens & oĩum ignarus exponitur:pheacibus eo dormiente remeantibus in patriam ſuam. Neq; illic.ſ.Ithacæ. Apotheca:cella uinaria:Pli.lib.xiiii.Tantum pe

Itacha
Apotheca

cuniaɋ

cuniaꝝ detinẽt uini apothecæ:dictio ãt eſt græca. Intacta eſt ꝓcis:& qualiter apotheca tacta ſit & exhauſta a ꝓcis:q ad centũ & octo cõuenerãt in eius domũ ut paulo ĩfra in hoc ſermone narrabimus. Aut pecus: uides inqt qliter & pecus nõ ſit intactũ:hoc eſt ut tactũ ſit & abſumptũ a ꝓcis:nã duæ negatiuæ faciũt unã affirmatiuã. Nã ut dcm̃ ẽ centũ & octo ꝓci Ithacã uenerãt q penelopẽ i mr̃imoniũ poſcebãt. Ex dulychio.n. uenerãt duo & quinquaginta quos ſequebant famuli ſex. Ex ſamo quattuor & uiginti. Ex zazinto.xx.ex Ithaca.xii.ex optimatibus:h ãt Vlyſſis boues:oues:& capras pigues epulabant uinũ nigꝝ igurgitabãt. His

Aut apotheca procis ĩtacta ẽ:aut pecus:atqui
Et genus & uirtus niſi cum re uilior alga eſt:
Quãdo pauperiem miſſis ambagibus horres:
Accipe:qua ratione queas diteſcere turdus
Siue aliud priuum dabitur tibi deuolet illuc:
Res ubi magna nitet domino ſene:dulcia poma
Et quoſcunq; feret cultus tibi fund⁹ honores:
Ante larem guſtet uenerabilior lare diues:
Qui quãuis periurus erit:ſine gente:cruẽtus
Sanguine fraterno:fugitiuus:ne tamen illi
Tu comes exterior:ſi poſtulet:ire recuſes.
Vis ne tegã ſpurco damæ latus?haud ita troiæ
Me geſſi certans ſemper melioribus:ergo
Pauper eris.forte hoc animũ tolerare iubebo
Et quondam maiora tuli:tu protinus unde
Diuitias æriſque ruam dic augur aceruos.
Dixi equidem & dico:captes aſtutus ubique
Teſtamenta ſenum:neu ſi uafer unus & alter
Inſidiatorem præroſo fugerit hamo
Aut ſpem deponas:aut artẽ illuſus omittas:
Magna minor ue foro ſi res certabitur olim
Viuet uter locuples ſine gnatis:improbus ultro
Qui meliorem audax uocet in ius:illius eſto
Defenſor:fama ciuem cauſaq; priorem
Sperne:domi ſi gnatus erit fœcũdã ue cõiunx.
Quinte puta aut publi(gaudẽt pnõie molles
Auriculæ)tibi me uirtus tua fecit amicum:
Ius anceps noui:cauſas defendere poſſum:
Eripiet quiuis oculos citius mihi quam te
Cõtemptũ caſſa nuce pauper:hæc mea cura ẽ

addit Medõ pco & phine⁹ eximi⁹ cãtor: pterea fui duo cõdiedoꝝ ciboꝝ gnari. Hom. hæc i.xvi. odys Atq; & gen⁹ & uirt⁹. Snia quotidiana ex pictia ꝓbata:ait.n ghoſũ & ꝓbũ ſi paup ſit nullo eẽ i pcio:& iõ nõ eẽ mirũ ſi & ipſe qrat quõ ſibi pet opes:qa(ut ait Iuue.) Tãti qtũ habeas ſis. Quõ pau. tireſias loqt. Turd⁹: bñ turdũ dicit mittẽdũ qa ut añ diximus iter aues habet delicatus Mar. iter aues turd⁹ ſigs me iudice certet iter qdrupedes gloria pria lep⁹. Aliud.p.priuatũq; alius nõ hẽat. Deuolet ſ.mittat illuc ubi ãplæ ſine diuitiæ & ſenes & bñ iqt deuolet: pceſſit.n. turd⁹. Añ.l.g.añq eos lari tuo familiari offeras Nã cõſueuerãt antiq larib⁹ primitias frugũ offerre tãq diis domeſticis. Qui.q.p.e.l3 iqt ſceleratiſſimus aut ignobilis extiterit iñ tu eũ fac i itinere ſi te cõitẽ accerſierit honores. Sie.g.ignobilis. Comes exterior.i.comes exteriore pte itineris. Vis ne tegã:uerba Vlyſſis. Ne p an poſitũ ẽ ut ſit ſenſus. An iubes ut tegã latus ſpurco Damæ. Illi.n.dñr tegere lat⁹ i itinere:q ſe i pte exterior collocãt:uñ ẽ illud Trãqlli i Claudio Aulo Plaucio i capitoliũ eũti & ide rurſus reuertẽti lat⁹ texit. Spurco Damæ:oñdit Damã ſeruũ fuiſſe negſſimũ q ex ſuili cõditiõe factus liber ad magnas puenit opes:de quo & Perſi. ſic meminit. Hic Dama eſt nõ treſſis a griſo:& de quo añ dcm̃ eſt. Haud.i.t.m.g. Nõ ita igt i bello troiano me geſſi ut iferiorib⁹ ſubiicerer:ſed ſemp certaui cũ fortioribus. Ergo.p.e. uerba Tyreſiæ. Forte.h.a.t.i. Vlyſſes loqt. Ordo ẽ. iubebo aiũ.ſ.meũ forte tolerare hoc. ſ.ut deſcẽdã ad hãc idignitatẽ ut comitẽ me pbeã uilioribus & eis reuerẽter obſequar:nã & quõdã tuli maiora. Ruã: perua. Captes:ille dr captare q aliq fraude aliquẽ circũuenit. & is q captat captioſus dr. Et captioſa iterrogatio q cũ fraude ſit. Neu ſi uafer unus & alter. L3 inqt unus aut duo ut aſtuti te iſidiatorẽ acceptis eius muneribus deluſerint fugeritq; ob eã tñ rẽ ſpẽ nõ depõas captãdi. Artẽ:hoc ẽ fraudẽ illã captãdi. Nã ars uocabulũ ẽ mediũ ut artẽ bonã dicamus uirtutẽ ipſam:artẽ uero malã dolũ & fraudẽ. Magna minor ue foro:Si qñ inqt in foro duo cõcertabũt ſiue de re magna ſiue pua:Tu iprobus ultro cãm illius iuuato:uter uiuet locuples ſine filiis:q audax uocauerit eũ i ius.cuius ẽt cã ſit iuſtior. Illũ ãt q & fama & cã erit melior ſi filios aut uxorẽ fœcũdã habuerit ſpernito. Improbus. Callidus. Audax.diuitiis ſuis fret⁹. Si res certabit magna.i.ſi lis erit de re magna aut pua. Oli:i futuꝝ. Virg. Forſã & hæc oli meminiſſe iuuabit. Meliorẽ.i.eũ cuius cã ſit honeſtior & iuſtior:uñ ſeqt priorẽ fama & cã. Quinte.p.a.p.t.m.u.t.f.a. Monet uerbis eũ honorificis atq; ẽt adulatoriis eſſe cõpellãdũ:Nã pnoie nemo appellari poterat q ciuis roman⁹ nõ fuiſſet. Hæc ãt cõſuetudo ut nemo roman⁹ eẽt ſine pnoie initiũ ſũpſit ex illo tpe:quo Tati⁹ rex ſabinoꝝ regnauit cũ Romulo. Sabiniq; & romãi un⁹ popul⁹ effecti ſũt. Ad cõfirmãdã.n.cõiũctionẽ romãi noĩa illoꝝ ſuis pponebãt noib⁹ & iuicẽ ſabini romanoꝝ:hæc ex Eutropio. pnoĩa ãt erãt. Q. Publi⁹:Caius:Gn.L.Marcus. Gaudẽt.p.m.a.hæc p parentheſin legũt hoc ẽ auriculæ molliũ & diuitũ:uñ & i ſeqnti ſatyra honorifico ſe pnoie cõpellari & aſſentatorie oñdit illic. Orabãt hodie meminiſſes qnte reuerti. Ius anceps:ambiguũ:& dubiũ:qd in utrãq; pte ſagaci interptis igenio reflecti pt. Quãte cõtẽptũ caſſa nuce pauper:q qs a te auferat qd exiguũ. Nuce caſſa:nuce uacua & inani:ac p hoc ul minia re ſic anulũ appellam⁹ caſſũ q i ius cau⁹ ſit. Cõtẽptũ:uñ poſtea cõtẽnaris. Neu ſis iocus:ſis ludibrio. Curare pelliculã:Iube igt eat domũ:genioq; indulgeat:te oĩa eius negocia ſi-

Priuum

Ars

Prænomen

Anceps

Caſſus

ne eius moleſtia ptractaturũ.Nam illi dicunť curare cutẽ qui uoluptate tantũ ĩdulgẽt.quo℞ ſtudiũ totum ẽ.ut per delicatas epulas:unguẽta:conuiuia:balneas:ſomnos aliaſq; id genus delicias pellicula ſumma nitẽat:unde Horatius in epiſtolis.Me pinguem & nitidũ & bene curata cute uiſes Quũ ridere uoles Epicuri de

Cognitor

grege porcum.Perſius.Et aſſiduo curata cuticula ſole.pelliculam autẽ poſuit pro toto corpore: ſynecdoche eſt. Sis cognitor:ſis defenſor.Nam cognitor auctore Aſconio is dicitur qui pñtis cãm nouit:& ſic tuetur ut ſuam :unde eſt illud Ciceronis in uerrinis.Siculi me cognitorem iuris ſui:me actorem cauſæ totius eſſe uo-

Ne quid tu pdas:neu ſis iocus:ire domũ:atque
Pelliculam curare iube ſis cognitor ipſe:
Perſta:atque obdura:ſeu rubra canicula findet
Infantes ſtatuas:ſeu pingui tentus omaſo
Furius hybernas cana niue conſpuet alpes.
Nõ ne uides aliquis cubito ſtantẽ ꝓpe tangẽs
Inquiet:ut patiens:ut amicis aptus:ut acer.
Plures adnabunt thynni:& cetaria creſcent.
Si cui præterea ualidus male filius in re
Præclara ſublatus aletur:ne manifeſtum
Cælibis obſequium nudet te:leniter in ſpem
Arrepe officioſus:& ut ſcribare ſecundus
Hæres & ſi quis caſus puerum egerit orco
In uacuum uenias:perraro hæc alea fallit.
Q ui teſtamentum tradet tibi cunq; legendum
Abnuere:& tabulas a te remouere memento
Sic tamen ut limis rapias:quid prima ſecundo

lucrũt. Canicula:hoc eſt ſol qui regnante canicula ardẽtiſſimus eſt. Rubra:ardes. Statuas ĩfantes:q̃ fari neſciunt. Seu furius hybernas.Seu

Furius Bibaculus

inquit tempus fuerit hybernum.Hic aũt uerſus Furii bibaculi eſt:q quũ uellet deſcribere alpes plenas niuib⁹ ſic ait.Iuppiter hybernas cana niue cõſpuit alpes:is natus eſt cremonæ anno.ii.poſt obitũ Lucilli ſatyra℞ ſcriptoris. Tentus pigui omaſo:notat more ſatyrico Furiũ bibaculũ ut malũ poetã quaſi qui magis corpus q̃ aĩum coleret:ait enim eum craſſo eſſe corpore ut per hoc ĩnuat & craſſo eſſe ingenio:nã ut ſcribit Pli.Minus ſolertes ſunt q̃bus obeſſimus eſt uenter: uñ Seneca ad Lucilliũ:Adiice nũc q̃ maiore corporis ſarcina aĩus elidiť & minus agilis eſt.Deinde copia cibo℞ ſubtilitas aĩ ĩpediť. Tentus omaſo:diſtentus & pinguefactus. Omaſo: Omaſũ numerat Ariſtoteles lib.ii. de natura: & ĩ tertio de partibus aĩalĩũ inter uentres hoc eſt receptacula cibi:q̃ plura ſunt iis aĩalibus: q̃bus officiũ oris nõ ſatis in molendo cibo adhibetur ꝓpter ĩnopiã dentiũ:ĩ quo genere aĩalium ſunt boues: oues:capræ:cerui:& ſimilia:quo℞ uentres quattuor munus cõficiendi cibi explent:dũ alius ab alio cibũ recipit.ſ.prim⁹ incõfectũ:ſcds aliq̃tulũ cõfectũ:tertius plenius:q̃rtus q̃ plene cõfectum:noĩa aũt ſunt ĩdita hæc uenter: Arſineum: ſiue reticulum omaſum:abomaſum. Cõſpuet:ĩſperget replebit:nã niuẽ dicebat eẽ ſputũ Iouis. Nõ ne uides aliq̃s cubito.

Sputum

Si ĩ eũ tã officioſus fueris nõ deerit q̃ te cõmẽdet ut amicũ optimũ ꝓindeq; ad te ueniãt a diuite defenſo munera multa. Ordo aũt ẽ. Aliq̃s tã gẽs cubito aliquẽ ſtãtẽ ꝓpe.ſ.ſe inget.Nõ ne uides ut patiẽs ut aptus amicis. Vt patiẽs:q̃liter patiẽs. Plures.a.t.Ex tã ſedula opa plures thynni ueniẽt ad te dono. Thynni aũt piſces ſunt

Thynni

marini:quo℞ ptus Cordilla appellať:q̃ fœtas redeũtes ĩ mare autũno comitãť quũ e mari uerno tpe ponũt iter. Limoſæ uero aũt e luto pelamides ĩcipiũt uocari. Et quũ annuũ exceſſere tps Thynni. Cybiũ uero cõciſa pelamis uocať lege Pli.& Ariſt. Cetaria:loca ĩtelligim⁹ ubi piſces grãdes ſalſe repoſiti cõſeruanť ſicuti

Cetaria

carnaria ubi carnes:uñ & cetarii illi dñr q̃ cete.i.magnos piſces uẽditãt:uñ Terẽ.ĩ Eunucho. Cetarii: Lanii: coq̃:fartores occurrẽs:&c. De cetariis mẽtio fit a Pli.li.ix.ſic Carteiæ ĩ cetariis aſſuetus q̃dã Polypus exire e mari ĩ lacus eo℞:aptos atq; ibi ſalſamẽta populari. Si.c.p.aliud ꝓceptũ.Siq̃s inq̃ ꝓterea filium ualitudinariũ ĩ magnis educabit opib⁹ faceto ĩ eũ leniter officioſus ſis:ꝓideq; ĩ ſpẽ uenias & ut ſcribaris ſecũdus hæres poſt filiũ. Et uenias ĩ uacuũ teſtm̃ ſi forte puer moriať:hoc aũt tibi dico ne manifeſtũ obſequiũ cælibis nudet te.i.ne oĩ hẽditate nuderis dũ ĩ alios q̃ ĩ cœlibes nõ uis eſſe officioſus:ut ĩtelligi uelit nõ mõ orbis: ſed ẽt hñtibus liberos ſæpe ĩſeruiẽdũ:quũ hẽdicates ĩde ſæpe habeanť. Ordo aũt ẽ. Tu arrepe ĩ ſpẽ leniter officioſus .i.officia leniter ꝓſtãs:& ut ſcribaris ſecũd⁹ hæres & ĩ uacuũ uenias ſi moriať ſicut fili⁹ male ualidus aliť &c. Sublatus:ſuſcept⁹:uñ dicim⁹ Anto.duos liberos ſuſtulit ex Cleopatra:hoc ẽ ſuſcepit. In re ꝓclara: In magnis diuitiis. Obſequ℥ cœlibis:paſſiue ſtat gtũs ut ſit obſequiũ nõ q̃d cœlebs tibi:ſed q̃d tu cœlibi tm̃ uis

Cœlibes

ꝓſtare. Cœlibes dñr q̃ uitã agũt ſine uxore ſiue nũq̃ uxorẽ duxerit:ſiue ea priuati ſint. Manifeſtũ: nomẽ ꝓ aduerbio.i.manifeſte te nudet aut ne manifeſtũ obſequiũ cœlibis.i.q̃d oĩbus ẽ notiſſimũ q̃d ſolũ cœlibi ꝓſtas nudet te. In uacuũ:teſtm̃ uacuũ ĩtelligit ĩ quo aliud nihil q̃ nomẽ eius ſit ſcriptũ mortuo iã puero. Egerit orco:tradiderit morti nã orcũ poetæ plutonẽ appellãt Virg.pallidus orcus eumenideſq; ſiue ab urgẽdo mortẽ putat Feſtus dcm̃ eẽ:ſic.n.p.g.frequẽter antiq̃ ponebãt. Hæc alea fallit:Raro igr hæc alea hoc eſt hic rei euẽtus fallit. Alea enim tota eſt in euẽtu:uñ eſt illud Hora.in Odis piculoſæ plenũ opus aleæ Tractas. Qui teſtamentum:Aliud præceptum. Quicunq; inquit tradet tibi teſtamentũ ſuum legendum fingito te nolle legere ne uidearis ei diffidere: ſed tamen obliquo contuitu obſeruato quid in ſecundo uerſu teſtamenti ſcriptũ ſit ſolus ne ſis hæres: an cohæres multis. Eſt autem Tmeſis.i.diuiſio nominis ut ſit. Quicũq;. Vt limis. Sic igr a te remoueto ut rapias limis.i.trãſuerſus ut ſit Limis neũs aut limis.ſ.oculis hoc ẽ obliquis:Sed melius tranſuerſus:ut faciunt illi:qui ſibi oblatum præmium quaſi id abnuentes tranſuerſi accipiunt. Quid prima ſecundo bñ hoc & iuxta ordinẽ:quia prius nomẽ teſtatoris:mox hĩdis ſcribitur. Ordo autem eſt. Percurre ueloci oculo quid prima cera uelis ſecũdo uerſu:ſolus ne ſis hæres:an cohæres multis.

Prima cera:

Prima cera.prima pars teſtamẽti:ſicut Ima cera pars ultima tabulæ teſtamentariæ dicitˀ.Suetonius ĩ uita Iulii Cæſaris.L.pinarium &.Q.pediũ ex q̃drãte Relinquos ĩ ima ceras ſcripſit hæredes:Idẽ in Nerone.Cautũ ut in teſtamẽtis primæ duæ ceræ teſtatorũ modo noĩe ĩſcripto uacuæ ſignaturis oſtẽderentˀ:ĩ tabellis.n.ceratis ſcribere cõſueuerũt antiq:uñ Valerius maxi.lib.ii.capite de maieſtate.Nõ in tabulis ſed ĩ uita.Q.metelli argumẽta ſyncere adminſtratæ ꝓuĩciæ legẽda ſibi iudices crediderũt.ĩdignũ rati integritatẽ tanti uiri exigua cera & paucis litteris ꝑpendi.Plin.palmarũ foliis primo ſcriptitatũ:deĩde quarũdã arborũ libris:

Cera uelit uerſu:ſolus:multis ne chohæres
Veloci percurre oculo.plærunq; recoctus
Scriba ex quinque uiro coruũ deluceet hiantẽ:
Captatorq; dabit riſus Naſica Corano.
Nũ furis:an prudẽs ludis me obſcura canẽdo?
O laertiade quicquid dicam aut erit aut non:
Diuinare & enim magnus mihi donat Apollo.
Quid tamen iſta uelit ſibi fabula:ſcilicet ede.
Tẽpore quo iuuenis parthis horrẽdus ab alto
Demiſſum genus Aenea:tellure mariq;
Magnus erit:forti nubet procera Corano
Filia Naſicæ metuentis reddere ſoldum.
Tũ gener hoc faciet:tabulas ſocero dabit atq;
Vt legat:orabit.multum Naſica negatas
Accipiet tandem:& tacitus leget:inuenietq;
Nil ſibi legatum præter plorare:ſuiſq;.
Illud ad hęc iubeo:mulier ſi forte doloſa
Libertuſue ſenem delirum temperet:illis
Accedas ſocius:laudes:lauderis ut abſens:
Adiuuat hoc quoq;:ſed uincit lõge prius ipm
Expugnare caput:ſcribet mala carmĩa uecors:
Laudato:ſcortator erit caue te roget:ultro
Penelopen facilis potiori trade.putaſne
Perduci poterit tam frugi:tamq; pudica:

poſtea publica monumẽta plũbeis uoluminib⁹:mox & ꝑuata linteis cõfici cepta:aut ceris:uñ & Iuue.Nõ ne libet medio ceras ĩplere capaces q̃driuio. Ouid.lib.ix.meta.Dextra tenet ferrum:uacuã tenet altera cerã. Plærunq; recoct⁹ Scriba ex quinq; uiro:Veloci inqt ꝑcurre teſtamẽtũ oculo:ne id tibi cõtĩgat:qđ cõtinget Naſicæ captatori & hoi auaro:q tpe quo regnauit Auguſtus Corano ſcribæ ſagaciſſimo iuueni diuiti ſiliã ſuã collocabit hac ſpe:ut ab eo heres relinq̃tˀ. Verũ Coranus ut aſtutus cognoſcẽs auaritiã ſoceri teſtamẽtũ ſcribet:orabitq; eũ uti legat. Is uero q̃ſi certus ſe heredes ſcriptum negabit legere:Demum oratus leget.ĩuenietq; aliud nihil ſibi ſuiſq; legatũ q̃ plorare.Fingit ãt poeta q̃ ſuis tpibus facta erant ꝑdici ꝑ diuinationem a Tirheſia q̃ñq; futura.Ordo ãt eſt.Scriba recoctus ex q̃nq; uiro deludet coruũ hiãtem.ꝑ ſcribã recoctũ ĩtellige ipſum Coranũ:ꝑ Coruũ hiãtem ipſum Naſicã:q a Corano nõ aliter deluſus eſt teſtamento:q̃ coruus a uulpe:q̃ quũ eũ uidiſſet ferentem ore caſeũ dixit uoce ſe eſſe meliorem ꝓuocauitq; ut caneret:qđ cũ facere uoluiſſet:caſeus ex ore cecidit:ſicq; coruus deluſus abiit. Recoctus.Recocti dici uidentˀ:q multiplicibus negociis ſunt exercitati q̃ſi ĩ caliditate ꝑfecti uñ Serui⁹ ſcribit multi tpis aliqđ recoctũ uocari:ut Virg. Solidũ nodis & robore cocto.uñ & poma appellamus matura & cocta:q̃ diu ĩ arbore fuerunt. Perſius:Vt ramale uetus uegrãdi ſubere coctũ:aut recoctus dictus eſt ꝑ metaphorã a Metallo:qđ dum iterato ac ſæpe igne recoqtur ſit purgatius ꝑfectiuſq;.uñ eſt illud Virg.in.viii. Tũ leuis ocreas electro:auroq; recocto.Ergo recoctus.i.perfectus aſtutus:& multiplici rerum actiõe exercitatus. Vnde Catullus ad.C.Cæſarem.Si nõ oĩa diſplicere uellem tibi & ſuffecio ſeni recocto. Ex quinque uiro.ſcriba ex numero quinque uirorum:ita enim dicebatur magiſtratus:de quo adhuc quærendum eſt. Dabit riſum Corano:hoc eſt riſum mouebit Corano.Coranus n.tamq̃ eũ q deluſerit teſtõ ridebit. Nũ furis?uerba Vlyſſis quaſi non intelligentis quorſum tendat hæc fabula:unde ſequitur.Quid tñ iſta uelit. Aut erit aut nõ.Senſus.nihil quidem falſi dixero:quidquid.n.dicam ſiue affirmãdo:ſiue negãdo:ita erit. Iſta fabula:quam incepiſti de Naſica & Corano. Tempore quo iuuenis:ita narrat Tireſias quaſi ut diximus ꝑdicat uaticinando futurũ:quod iam factũ fuerat. Iuuenis.ſ.Auguſtus Cæſar. Horrendus parthis.formidabilis parthis. Hoc aũt eſt ex hiſtoria:nam parthi Auguſto Armeniam uendicanti facile ceſſerunt & ſigna militaria:q̃.M.Craſſo &.M. Antonio ademerãt repoſcenti reddiderunt.Parthi autem ſcythio ſermõe exules dicũtur:ut ſcribit Iuſtinus libro quarto.Plinius de his ſic ſcribit in ſexto.Namq; Perſarũ regna:quæ nunc parthoꝝ intelligimus. Demiſſum genus ænea hoc dicit quia conſtat Iuliam familiam ab Iulo filio Aeneæ originem ducere. Vnde Virgilius.Iulius a magno demiſſum nomen Iulo. Magnus erit.hoc eſt mari & terræ imperabit. Metuentis reddere ſoldum.ideſt integram dotem more auari hominis. Illud ad hæc iubeo:aliđ præceptũ.

Si forte:inquit:mulier doloſa aut libertus ſenem aliquem delirum gubernabunt:illis accedito ſocius & laudato eos ut probos domino:ut abſens etiam tu ab eis lauderis:ſicque in gratiam domini uenies:nam hoc multum ualet ad gratiam eius conciliandam. Sed uincit longe prius bonum eſt inquit ad beneuolentiam domini conciliandam facere ſibi amicos ſeruos:ſed melius tamen eſt adulationibus ipſum dominum ſibi conciliare. Longe prius:longe melius. Ipſum caput:ipſum dominum qui caput eſt familiæ. Scribet mala carmina.multi enim gloiræ adeo cupidi erant ut cœnis etiam ac muneribus laudatores ſibi mercarentur.unde Perſius Calidum ſis ponere ſumen:Scis comitem horridulum trita donare lacerna:& uerum inquis amo:uerum mihi dicito:de me quis populi ſermo?Iuuenalis ait.Librum ſi malus eſt nequeo laudare. Penelopen:uxorem tuam caſtiſſimam. Potiori:ditiori. Putaſne uerba Vlyſſis.

Q uam nequíuere ꝓci recto depellere curſu:
Venit enim magnum donādi parca iuuentus:
Nec tantum ueneris quantum ſtudioſa culinæ
Sic tipi penelope frugi eſt:quæ ſi ſemel uno
De ſene guſtarit tecum partita lucellum:
Vt canis a corio nunquam abſterrebiť uncto.
Me ſene qđ dícā ſactū é . anus improba thebis
Ex teſtamento ſic eſt elata:cadauer
Vnctum oleo largo nudis humeris tulit hæres
Scilicet elabi ſi poſſet mortua credo
Q uod nimium inſtiterit uiuenti: cautus adito
Ne deſis operæ neue immoderatus abundes.
Difficilē & motoſum offendet garulus ultro.
Non etiam ſi leas.dauus ſis comicus.atq̧
Stes capite obſtipo:multum ſimilis metuenti.
Obſequio craſſare.mone ſi increbruit aura
Cautus uti uelet catum caput:extrahe turba
Oppoſitis humeris.aurem ſubſtringe loquaci:
Importunus amat laudari:donec hoe iam
Ad cælum manibus ſublatis dixerit:urge:
Creſcentem tumidis inſla ſermonibus utrem,
Cum te ſeruitio longo curaq̧ leuarit:
Et certum uigilans quartæ ſit partis ulyſſes
Audieris hæres.ergo nunc Dama ſodalis
Nuſquam eſt:unde mihi tā ſortem tanq̧ fidelē
Sparge ſubide:&ſi paulū potes illachrimare:ē
Gaudia prodētem uultum celare.ſepulchrum
Permiſſum arbitrio ſine ſordibus extrue:funus

Quam nequiuere proci:fuit.n.ea morum probitate:ut ipſum Vlyſſem per annos.xx.procul a patria er-
rabundum in ſumma caſtitate expectauerit:quum eam proci uxorem inceſſabiliter flagitarent.Ná ut dcm̄
eſt añ proci in regiam Vlyſſis cōuenerant Dulychii duo de quinquaginta.Samii quatuor &.xx.Zazinthii
Penelope .xx Ithacenſes.xii.ex optimatibus:quos Penolope ut uana ſpe duceret dolum excogitauit:oīſa náq̧ magná
& tenuem telam iuuenes proci inquit:ex quo obiit diem ſuū Vlyſſes:meas nuptias differatis uelim:donec
pharum texuero:ut quū Laertes obierit:quo tegať:habeat:Quod igiť tota die texuerat nocte id totú rete-
xebat:ſicq̧ triennio eos fefellit:quarto demum
anno reuerſus Vlyſſes oēs interemit.Proci át di
cuuť matrimoniorum petitores a ꝓcando.i.po
ſcendo:uñ & ꝓcaces dicimus meretrices q̧ ipu
denter ab amatoribus poſcant:Teren.in Ecyra
Maligna multo & magis ꝓcax facta ilico eſt.
Venit.n.uerba Tireſiæ.non eſt inquit mitū uxo
tem tuam pudicam extitiſſe:quia ꝓci illi non tá
ſtudioſi fuere donandi magnū:neq̧ tam ueneri
intenti q̄ ipſi culinæ. Sic tibi penelope frugi é:
hoc pacto quia muneribus tentata non eſt caſta
& ꝓba fuit. Nunq̄ abſterrebiť.nunq̄ abduceť:
nunq̄ deſiſtet hoc facere. Vt canis ab uncto Co
rio: ꝓuerbialiter dcm̄ qđ in eos cōuenit qui ubi
ſemel mala ſe cupiditate deuixerūt:ab ea haud
quaq̄ dimoueri pñt. Me ſene qđ factum eſt di-
cá.Aliud ꝓceptū ne ad nimia obſequia declinet
ne faſtidio ſit:ut quadá oībus ī rebus moderatio
ne utať uñ ſubiicit exēplū cuiuſdam anus q̄ quū
hærede nimiis dū uiuebat obſeqis ſolicitata eēt:
moriēs mandauit ei ut cadauer ſuū unctū oleo
nudis humeris efferte.hoc conſilio ut mortua e
manibꝰ eiꝰ qđ uiuēs facere nequerat quū nimis
ſolicitareť poſſet elabi. Me ſene:me exiſtēte ſe
ne:uerba ſunt Tireſiæ. Anus improba:Callida
& aſtuta. Ne deſis ope:ne offm̄ deſeras.ut faci-
as qđ merito debes & ne nimius ſis ī ꝓſtáda opa
q̄ duo maxime hæredipetæ uitáda ſunt táq̄ ual
de noxia. Difficilē & moroſum. Garulus ingt
ultro:hoc eſt q uerbis nō regſitus abūdauerit of
Moroſi fendet difficilē & moroſū ſ.ſenē.Moroſi.n.ma
xime dñt ſenes q ſui cuiuſdá moris ſunt:hoc é q
nimis exacte nimiſq̧ ad unguē fieri oīa poſtulát
uñ Cice.ī lib.de ſenectute.At ſunt moroſi & an
xii & iracūdi & difficiles ſenes.Suetonius de Cæ
ſare Circa corpis curá moroſior:ut nō ſolū tōde
reť diligēter:ſed ē uelleret. Dauus ſis comicꝰ:
ſis ingt aſtutus & callidus q̄lis ē Dauus ille teré-
Obſtipus tianꝰ. Capite obſtipo:obliquo & recliui.Tráqllus ī Tiberio:īcedebat ceruice rigida & obſtipa.Columella
loqns de ſuibus febricitátiū ingt hæc ſigna ſunt.quū obſtipæ ſues tráſuerſa capita ferát.Perſius.Obſtipo ca
Craſſari pite & figentes lumine terrá. Craſſare:aggredere:ſumptū a Craſſatoribꝰ q ī uiatores ſæuiciá exercēt. Eſt
.n.craſſari ſupra modū ſæuire. Mone ſi icrebruit aura:mone ingt eū ſi uētus nimiꝰ flauerit ut caput uelet.
Cautus:ut ipſe ſenex cautꝰ:hoc é q cautꝰ erit ſi id fecerit. Extrahe turba:ne elidať. Aurē ſubſtrige:oñde
Importunꝰ te libēter audire eū loquēté:ut ſit īrede aurē quū loquiť. Importunus.moleſtus.Importunus.n.ille dr̄ q ali
Ohe cui moleſtiá affert:q̄ſi q eū ī portu & qete eē nō ſinit. Donec ohe dixerit.q.d.tam diu laudato donec dixerit
hoe:hoc é iá ſatis é.Eſt.n.ohe uox ſacietaté deſignátis:uñ alibi.Trecétos īſeris ohe iá ſatis é.Martialis.Ohe
iá ſatis ohe libelle iá ꝓuenimus uſq̧ ad umbilicū Iuuenalis.Satur é quū dicit Hora.ohe.Nō ignoro & illam
uocē iueniri Euœ q̄ græci ſic ꝓnúciát ευοι q uox é tm̄ bacchátiū:& diſſyllaba:uñ Hora.ī carminibus Euœ
recēti mēs trepidat metu plenoq̧ bacchi pectore turbidū:Letať Euœ:pce liber:pce graui metuēde tyrſo.
Vrge:iſta:pſeuera eū laudádo. Vtrē:q̄ſi utrē. Quū te ſeruitio lōgo ubi ingt uitæ renūciauerit:& tu audi-
ueris certū te eē hæredē q̄rtæ ptis:Sēſus é & ordo:Sparge ſubide hoc é frequēter clama & die hæc ergo nūc
Dama ſodalis nuſq̄ é:uñ mihi tá forté & tá fidelē.ſ.īueniá:ī multis tñ codicibꝰ mēdoſe legiť Clama ſodalis
cōtra naturá uerbi cuiꝰ extrema ſyllaba lōga é:uñ legēdū é Dama & nō clama:ná añ de eo fcā é métio. Le
uarit lōgo ſeruitio:liberauerit te lōga ſeruitute decedēdo. Vigilás.nō iá deceptꝰ p ſomniū. Eſt g.ꝓ.u.c.re
fert:expedit:ingt diſſimulate gaudia al.triſticia uultus:hoc é oñdere ſe triſtē:quū aio lætꝰ ſit. Arbitrio:tuo
Ordo é.Sepulcrū ꝑmiſſū tuo arbitrio:extrue ſine ſordibꝰ: ſine auaritia hoc ē ſplēdide & magnifice extrue.

Si quis

Egregie factum laudet uicina.ſiquis
Forte cohæredum ſenior male tuſſiet:huic tu
Dic ex parte tua ſeu fundi ſiue domus ſit
Emptor gaudentem nũmo te addicere.ſed me
Imperioſa trahit Proſerpina:uiue ualeque.

SERMO.VI. De uita ruſtica.

HOc erat in uotis:modus agri non ita magnus
Hortus ubi & tecto uicinus iugis aquæ fons:
Et paulum ſiluæ ſuper his foret:auctius atque
Dii melius fecere.bene eſt.nihil amplius oro
Maia nate:niſi ut ꝓpria hæc mihi mũera faxis
Si neq; maiorum feci ratione mala rem:
Nec ſum facturus uitio culpaq; minorem:
Si ueneror ſtultus nihil horũ.oſi angulus iſte
Proximus accedat:qui nũc denormat agellũ:
Oſi urnam argẽti fors q̃ mihi monſtret:ut illi
Theſauro inuento qui mercenarius agrum
Illum ipſum mercatus arauit diues amico

Si quis forte cohæredũ ſenior male tuſſiat Huic tu dic.Siquẽ inquit forte uideris ex cohæredibus tuis ual de tuſſientẽ:utpote quẽ putes morti uicinũ.Tu ei fac dicas te gaudentẽ nũmo partẽ tuá libenter traditurũ & cætera. Siue domus ſiue fũdi ſit emptor.ſenſus eſt:ſiue uelit fundum ſiue domũ emere ex pte tua:hoc eſt ex ea parte hẽditatis q̃ tibi legara ẽ.Dic te gaudentẽ nũmo ei addicere.i.dic te ei libenter tradere & uendere gaudẽtem nũmo:hoc ẽ cui pecunia ſit carior q̃ fundus aut domus.ut ex hoc cõmodo eũ tibi amicũ facias: hicq; uerus ẽ ſenſus.Quod aũt a porphyriõe ſcribiť lege cautũ fuiſſe ut ii qui aliquid donatũ alicui teſtamẽto dono acciperent ut uidereñť emiſſe.nũmum darent donanti nõ placet:ná nũmo cõiungẽdũ eſt gaudentẽ non cũ addicere. Addicere:uẽdeť & tradere nam addicere eſt uendere in auctione unde addicti apud ueteres dicebanť qui prætoris pronunciatione quum non eſſent ſoluendo creditori tradebantur tanq̃ uẽditi:unde Suetonius in uita Cæſaris:Bello inquit ciuili ſup alias donationes ampliſſima prædia ex auctorib⁹ haſtæ minimo addixit. Addicere ẽt idẽ quod mã cipare & conſecrare:unde addictus:mancipatus & conſecratus in eadem ſignificatione:ut ſi dicam Horatius ſectæ ſtoicæ ſe penitus addixit. Addicere
Proſerpina trahit me:proſerpina inquit quæ inferorũ eſt regina uxor ſcilicet Plutonis nõ patiť me amplius tecũ eſſe:me eni ad inferos reuocat.

HOc erat in uotis:Hoc ſermone:Oſtẽdit exemplo ſui unumquemq; rebus neceſſariis cõtentũ eſſe debere:iuxta uotum Salomonis neceſſaria tantũ a deo petentis:uitam ruſticam laudat oſtendẽs ruri beatius uiui q̃ i urbe:ná in agꝝ ſuum ſabinũ ſeceſſerat:ſicq; nact⁹ occaſionẽ urbis incommoda cõmemorat q̃ paſſus ẽ i ea dũ Mecœnati obſeqtur.Senſus aũt ẽ:hoc ſemp qdem optabã ut agrũ haberẽ nõ ualde magnũ & hortũ cum fonte & ſilua:Dii aũt melius & cumulatius oĩa mihi dederũt.Ordo aũt ẽ.hoc erat i uotis meis ut modus agri foret mihi nõ ita magnus ubi foret hort⁹ & fons aquæ iugis uicin⁹ tecto & paulum ſiluæ ſup his. Non ita magnus:nõ ualde magnus.Ná poſuit ita ꝓ ualde ſicut Terentius in ꝓlogo Andriæ:Nõ ita diſſimili ſunt argumẽto. Fons uicinus tecto:hoc ẽ ex ꝑcepto Varronis i re ruſtica:q ſcribit itra ſepta uillæ hñdá aquá uiuá:q̃ ſit perennis aut ſi id nõ poſſit ciſterná faciẽdá ſub tectis.Ergo iugis.i.perẽnis & continuus. Sup his:ꝑter hæc. Bene ẽ:hoc uitæ ſtatu dicit ſe cõtentũ eſſe. Maia nate: hoc ẽ mercuri q ex maia filia atlãtis & Ioue natus ẽ:eũ aũt orat ut ſibi ꝓpicius ſit:qa antiq eũ lucri oĩumq; negocioꝝ(ut ante dictũ ẽ)deũ eſſe affirmarũt:dictũ a mercib⁹ qbus ꝑſit a mercatorib⁹ colebať.Ad oẽm lucri ſucceſſuȝ inuocabať:unĩ Perſi.Mercuriúq; accerſis fibra Da fortunare penates. Propria:firma & ſtabilia quæ i alteri⁹ poteſtatẽ nõ migrẽt.Vir.propriáq; dicabo. Si neq; feci rẽ maiorẽ mala ratiõe.Si ĩhoneſta ſqt ratiõe mihi diuitias nõ comparaui:neq; ſum ꝓdige abſumpturus. Si ueneror ſtultus nihil hoꝝ.i.ſi nihil hoꝝ cũ qdá ueneratiõe opto ac p hoc imani cupiditate nõ laboro. Horũ:q ſequuť:q ſigna ſunt nimiæ cupiditatis. Oſi:O & ſi optãtis ſunt:q̃ nũc iũguntť.Ná ſingula ante ponebanť. Virg.Si nũc ſe nobis ille aure⁹ Oſi
arbore ramus oſtẽdat nemore in tãto.Ergo unũ uacat q̃ntũ ad antiqtatẽ. Vir.O mihi ꝑteritos referat ſi Iuppiter annos.Hinc ẽ illud Perſii.O ſi ebullet patrui ꝑclaꝝ funus:& O ſi ſub raſtro crepat argẽti mihi ſeria dextero hercule. Denormat inæq̃lẽ:& q̃ſi extra normá & regulá facit. Oſi.ordo.ẽ & ſenſus: utiná aliq̃ fors mihi mõſtret urná argẽti:ut q̃ ꝓ aliqua ĩtelligas. Vt illi.ſ.monſtrauit:q mercenarius iuento theſauro agꝝ ipſum mercatus arauit diues amico hercule.Hoc át uult intelligi ſe quum uoti ſui iam cõpos factus eſſet nũquam optaſſe patrimonium ſuum augere quaſi contentum præſenti ſtatu:quod non fecit quidam mercenarius qui inuento theſauro in agro alieno agrum ipſum ut theſaurum haberet emit a domino:ſed non cõtentus theſauro agrũ ipm cepit arare:atq; in eo multũ ſe exercere p qđ poeta oñdit paucos eẽ q poſſint ulla re uiuere cõtenti quũ in eadẽ opa ẽt poſt iuẽtionẽ theſauri mercenarius ille pſeuerauerit. Diues amico hercule:diues bñficio Herculis:quẽ antiqtas fabulata ẽ auctoř Diodoro dixiſſe q ſibi poſtq̃ ad deos tráſlat⁹ eẽt decimá bonoꝝ dicarẽt uitá fœlicẽ uicturos:qđ & eueniſſe cõſtat multi.n.ex romanis nõ ſolũ mediocri cẽſu ditiſſimi ſunt habiti decias Herculi uouerũt.Luculi⁹ romanoꝝ ferme ditiſſimus æſtimatis bonis decimam Herculi ptẽ dedit epulas ꝑbẽs cõtinue ac ꝓfũdẽs multa.Tẽplũ iſup iuxta tiberĩ egregiũ Herculi cõdideř romani i quo ex decis ſacra deo offerũt hic ẽ illđ Perſii.O ſi ſub raſtro crepet argẽti mihi ſeria dextro hercule.

Si quod adeſt gratũ iuuat:hoc a ſupiore ita pẽdet ut dicat:hæc fac mihi ut ꝓpria ſint ſi quod adeſt gratũ iuuat:hoc eſt ſi pſenti reꝝ mearũ ſtatu cõtentus ſũ:nec me mala cupiditas tranſuerſum agit. Hac prece te oro:o Mercuri. Dño:mihi: Et cætera:ſegetes & uineta & reliq̃ id genus Præter ingeniũ:iocularitet ait præter ĩgeniũ:q̃ſi dicat id iam mihi pingue nõ facias:quũ pingue ingeniũ intelligamꝰ craſſum & rude:ut id in malã partem accipias. Ergo ubi me in mõtes:Quum omnia inq̃t ſim aſſequutus quæ optaui ut ſcilicet habeam agrum:hortum & reliqua id genus expetita:Et iam rus ſeceſſerim quid ergo prius illuſtrẽ ſatyris meis:hoc eſt perſcribam. In mõtes & in arcẽ:

Hercule:ſi qđ adeſt:gratũ iuuat.hac ꝑce te oro:
Pingue pecus domino facias:& cætera:præter
Ingeniũ:utq; ſoles cuſtos mihi maximus adſis:
Ergo ubi me ĩ mõtes & in arcẽ ex urbe remoui
Quid prius illuſtrem ſatyris muſaq; pedeſtri?
Nec mala me ambitio ꝑdit:nec plũbeus auſter:
Autumnuſq; grauis:libitinæ quæſtꝰ acerbæ.
Matutine pater ſeu Iane libentius audis:
Vnde homines operũ primos uitæq; labores

Oſtendit hoc loco agrũ ſuũ ſitum fuiſſe in collibus. In arcẽ:abuſiue dixit:hoc eſt in locũ:excelſum & eminentẽ:qualis ſunt colles in q̃bus arces maxime condi ſolent.Sic & Virg.in geor. arces poſuit ꝓ collibus.Septẽ quæ una ſibi muro circũdedit arces. Illuſtrẽ ſatyris:hoc eſt ſcribam & celebrem:nã hominũ facta in obſcuro iacerẽt niſi ſplendidis ſcriptoꝝ monumẽtis illuſtrarent. Vnde Cicero ſcribens ad Luceiũ in epiſtolis lib.y ſic ait Ardeo cupiditate incredibili neq;(ut ego arbitror repræphendenda: nomen ut noſtrũ ſcriptis illuſtret & celebret tuis. Muſa pedeſtri:carmine humili q̃ſi quæ pedibus incedat:ſatyra.n.humili caractere cõſtat:uñ poeta ĩ poetica Et tragicus plerũq; dolet ſermõe pedeſtri:hoc eſt humili & pauo remotiore a ſtilo tragico.Et alibi.Tuq; pedeſtribꝰ Dices hiſtoriis ꝑlia Cæſaris:hoc eſt ſoluta & ciuili oratiõe:ac ꝑ hoc humili. Nec mala me ambitio ꝑdit:poſſum nũc inq̃t aliquid ſcribere:neq;.n. ambitiõe aliq̃ laboro quũ a negotiis urbanis penitꝰ me abduxerim:ſicq; oſtendit homines uerſantes ĩ urbibus:multis & animi & corporis ægritudinibꝰ eſſe obnoxios:q̃bus impediti nequeãt animum ad honeſtiora transferre ſtudia. Nec plumbeus auſter:nec ulla me inq̃t ægritudo corporis uexat quominus ſcribã.Solet
Auſter enim Auſter ĩ urbe grauis eẽ corpibus hũanis. Plũbeus:grauis & noxius ab effectu q̃ grauitatem ĩducit.
Autũnus Autũnuſq; gra. Neq; ĩq̃t autũnus q ob temporis inæq̃litatem grauis eſt & letifer perdit me:hoc eſt mihi
Libitina ruri nõ nocet:quominꝰ poſſim ſcribere. Libitinæ q̃ſtus acerbæ:expoſitio eſt:hoc eſt q autũnus q̃ſtus ẽ libitine:hoc ẽ ipſoꝝ libitinarioꝝ.Nã libitinarii dicebãt q cadauera cõducebãt ſepeliẽda:dicti a libitina dea: in cuius tẽplo ea uẽdebãt:q̃ ad mortuũ ſepeliẽdũ fuiſſent neceſſaria:Funera.n.locabãt:uñ Pli.li.xxi.cap.iii. loquẽs de Scipiõe ſuario. Aſſes ergo cõtulit populus ac funus elocauit:qui ergo cõducebãt libitinarii dicebãt:
Libitinarii qui ſepiliebãt Polictores:uñ Vlpianus de iſtitoria actione.Si libitinariꝰ ſeruũ polictorẽ habuerit:iſq; mor-
Polictores tuũ ſpoliauerit dãdã ĩ eũ q̃ſi inſtitoriã actionẽ. Quũ ex hac re magnũ libitinarii q̃ſtũ facerẽt ut mulu morerent optabãt uñ Seneca de B̃n̄ficiis.An tu Arũtiũ & Ateriũ & cæteros qui captãdorũ teſtamẽtorũ artẽ ꝓfeſſi ſunt:nõ putes eadẽ hr̃e:q̃ deſignatores & libitinari uota:illi quorũ mortẽ optẽt neſciũt:hi familiariſſimũ quẽq; mori cupiũt.De officio libitinariorũ expꝛ̃ſſius ſcribit Valerius lib.y.ſic.M.cornuto ꝑtore funus Hircii & pãſe locãte.qui tũc libitinã exercebãt:tũ rerũ ſuarũ uſum:tũ miniſteriũ ſuũ gratuitũ polliciti ſunt: quæſtũq; cõtẽpſerũt:nulli alii rei q̃ q̃ſtui uiuẽtes:ubi Valeriꝰ Libitinã nõ ꝓ ipſa dea:ſed ꝓ officio ipſo exequiali accepit.Hora.in carminibꝰ ꝓ morte accipit.Nõ ois moriar.magnaq; pars mei uitabit libitinã.Idẽ in epiſtolis.Miraturq; nihil niſi qđ libitina ſacrauit.Trãquillus ĩ Nerone accipit ꝓ officio exequiali his uerbis Quadã fortuita peſtilẽtia uniꝰ autũni.xxx.funerũ milia ĩ rationẽ libitinæ uenerũt. Matutine pater ſeu iane libẽtius audis:Laudauit uitã ruſticanã oſtẽdẽs maiore aĩ trãquillitate ruri uiui q̃ ĩ urbe:nũc aũt oſtẽdit q̃ plena ſit miſeriæ & moleſtiæ uita urbana.Ex quo ĩquit rus ſeceſſi:ubi mihi ꝑ ſummã aĩ trãquilitatẽ licet ſcribere:uolo inquit a te o Iane principium ſcribendi ſumere:quando & tu omnium principiorum es deus ſicq; incipit ex promere incommoda quæ in urbe habitantibus ſolent accidere:ſumpto principio a Iano.q eum romæ mane domo egredientem rapit ſponſorem alicui:quod uel ꝑcipuum commemorat:ĩter ĩcommoda urbana.Eſt aũt ordo.Matutine pater ſiue libẽtius audis Iane eſto principium carminis. Matutinuſ autem appellat q̃ ea hora tanq̃ lucis principio homines ad opera ſe accingant:nã ut diximus omnium principiorum deus eſt:omnibus præeſſe ianuis nomen oſtendit:nam eum aliqui bifrontem.aliquid quadrifrontem appellarunt:alii eum diei dominum uolunt in quo ortus eſt & occaſus:unde poeta Matutine pater ſeu Iane libẽtius audis Alii anni totius quẽ in q̃ttuor tpa conſtat eſſe diuiſum:anni autem eſſe deum:illa ren probat:quod ab eo prima pars anni nominatur:uaria autem fuiſſe cognomina eius docet Macrobius libro primo Satur.Ianus enim pater dictus eſt:quaſi deorum deus.Saliorum enim antiquiſſimis carminibus deorum deus canebatur.præterea Ianus geminus.Ianus Iunonius:Ianus conſiuius.Ianus quirinus.Ianus patuleius.Ianus cluſiuius:de quo multa & Ouidius in primo faſtorum. Vnde:a quo ſcilicet Iano. Homines inſtituunt primos labores operum & uitæ:hoc uult intelligi calendis ianuariis hoc eſt initio anni unum quenq; non gratia quæſtus ſed boni auſpicii artem ſuam delibare & in ea aliquid facere:unde ẽ illud in primo faſtorum Ouidii.Tempora commiſi naſcentia rebus agendis:Totus ab auſpicio ne foret annus iners.Quiſque ſuas artes ob idem delibat agendo Nec pluſquam ſolitum teſtificatur opus:unde eſt illud etiam Columellæ lib.xii.Per hos quoq; dies abſtinent terrenis operibus religioſiores agricolæ:ita tamen ut ipſis kalendis ianuariis auſpicandi cauſa omne genus operis inſtaurent.

Inſtituunt:

Inſtituũt. auſpicanť:delibãt iſtaurãt. Spõſoré me rapis:faciſſim ſpõſor:qđ iter urbana icõmoda é moleſtiſſimũ:bñ aũt ait Rapis:uerbũ.n.hoc rapis uiolétiá idicat:nã oís ſpõſor iuitus accedit ad ſpõſioné faciẽdá. Eia ne prior offõ:hortaris iſup me atq; urges neq; prior i officio rñdeat:ut ſit ſenſus.Inter alia urbis icõmoda mihi laborandũ eſt:ne in offõ aliquis ſit prior me: neceſſe.n.mihi eſt ꝑperem ſiue igẽtia ſint frigora ſeu breues dies: ac ſi dicat oẽs mihi in officio difficultates ſuperãde ſunt:nequis prior me id faciat.ſiue officium ſalutãdi ſit præſtandũ:ſiue nuptiæ celebrandæ:ſiue ægrotus uiſendus:ſiue alia id genus multa peragéda:Sic

Inſtituunt(ſic diis placitum)tu carminis eſto
Principium:Romæ ſponſorem me rapis:eia
Ne prior officio quiſquam reſpondeat urges:
Siue aquilo radit terras:ſeu bruma niualem
Interiore diem gyro trahit:ire neceſſe eſt:
Poſt modo(qđ mi obſit clare certũq; locuto:)
Luctãdum in turba.& facienda iniuria tardis.
Quid tibi uis iſane?& quas res inꝓbus urget
Iratis precibus:tu pulſes omne quod obſtat?
Ad mecœnatem memori ſi mente recurras:
Hoc iuuat:& melli ẽ:nõ mẽtiar:at ſimul atras
Ventum eſt eſquilias aliena negocia centum
Per caput & circa ſaliunt latus:ante ſecundã
Roſcius orabat ſibi adeſſes ad puteal cras.
De re communi ſcribæ magna atq; nouatæ
Orabant odie meminiſſes Quinte reuerti:
Imprimat his cura mecœnas ſigna tabellis.
Dixeris experiar.ſi uis poteſt addit:& inſtat.
Septimus octauo propior iam fugerit ãnus:
Ex quo Mecœnas me cœpit habere ſuorum
In numero:dũtaxat ad hoc:quẽ tollere rhæda
Vellet iter faciens:& cui concredere nugas
Hoc gen⁹:hora quota ẽ:thrax ẽ gallia ſyro par

que percurrit officia quæ ſibi ſint præſtãda prima luce domo egrediẽte. Vrges:inſtas adhortãdo. Cyro iteriore:ambitu minore.Nam tpe brumæ dies breuiſſimi ſunt:exiguoq; ſpatio curſum ſuum peragunt γυρος aũt dictio eſt græca a qua Varro in ꝑmo de re ruſtica deduxit uerbũ regyrare ſic:ut uentus a ſole regyrare poſſit. Gyrus Gyrare

Poſt modo quod mi obſit:Non ſolũ inquit tpſ mihi atterendum eſt in officio: ſed in ipſa turba mihi luctandum eſt dum hunc & illum ſtudeo anteire: qđ quidẽ a me nõ ſit ſine mea magna noxa:odium enim mihi contraho ſiquid libere & uere locutus fuero:aut hoc dicit:Nimio clamoř rauceſco. Poſtmodo:aduerbiũ ẽ ordinis: ut ſit idem quod poſtmodũ & deinde. Tardis: dũ eos pulſo ut ocyos moueanť. Quid tibi uis inſane?uerba pulſati:q̃ſi dicat cur me ſic pulſas. Eſt aũt imitatio:quã græci mimeſim uocãt. Et quas res improbus urget:cũ admiratione ꝓnuncia:q̃ſi dicat q̃ graues res urget pulſatus.i.dicit i me iratis precibus:q̃ſi dicat. me qdem grauibus onerat iprecationibus iratus. Iratis ꝓcibus aſperis iꝓcatiõib⁹ q a pulſat⁹ ſit. Tu pulſes:Imitatio ẽ uerba.n. refert ꝑcuſſi icrepãtis ꝑcuſſoré. ut ſit. Tu audeas pulſare oẽs q ꝓcedũt & tibi obſtãt itinere? Ad mecœnaté memori.Si forte iqt memoria mecœnatis i aĩo mihi obſeruať: ut eũ cupiã uideř:id qdẽ mihi iucũdũ ẽ:ñ mẽtiar qdẽ ue;ꝝ ubi ad æd·s ei⁹ uẽtũ ẽ cẽtũ mihi negotia offerũť qđ ĩter alia urbis icõmoda cõmemorat: Aut reuera hoc dicit.Si mihi ad Mecœnaté mẽte memori redeũdũ ſit cauſa officii id qdẽ mihi iucũdũ ẽ:uerũ ubi illuc uẽtũ eſt multa mihi negotia offerũť. Si recurras.Si recurrã:ſecũdã pſoná poſuit pro prima: Ante ſecũdã Roſcius orabat: imitatio eſt:q̃ protẽdiť uſq; ad illud. Siuis potes addit uerba ſunt nuncii Roſcii ad Horatiũ. Ad exqlias.i.ad Mecœnaté:q in exqliis hoc eſt in colle exqlino ut diximus in octaua ſatyra habitauit.nã in urbe ſepté fuere colles de qb⁹ ſic Tibullus.Carpite nũc tauri de ſeptẽ montibus herbas:Dictæ ãt exqliæ auctore Varrone aut ab excubiis regis:aut q excultæ ſint a rege Tullio.unde Ouid.i faſtis. Adde q ex cubias ubi rex romanus agebat.Qui nũc exqlias noĩa collis habet. Atras:ideo dicit quia ut ante dixim⁹ ibi hoĩum uilium & ſeruoꝝ monumẽta erãt:ſed eas prim⁹ Mecœnas habitabiles fecit:ibi enim ſibi hortos ob loci ſalubritaté conſtituit. Exquiliæ Adeſſes ad puteal:hoc onũ eſt ex cẽtũ negotiis. Roſcius igr orabat ut cãm ſuam cras ageres ad puteal.Nã adeſſe diciť aduocatus ei:cuius cãm defendit. Puteal aũt loc⁹ fuit iuxta arcũ fabianum:ubi ſcribonius libo ſedẽ & tribunal ꝑtoris collocauit:de quo añ dictũ eſt:putealq; libonis mãdabo ſiccis. Adeſſe Puteal De re cõi:appet.Horatiũ fuiſſe ex decuria ſcribatũ. Atq; nouatæ:uocabulũ rarũ ſuẽtu & fortaſſe nulli bi lectũ q̃ hoc i loco uideť q deductũ a nouatiõe:q ut legiť i iſtitutiõib⁹ Iuſtiniani ẽ prioris debiti i aliã obligationẽ uel ciuilẽ uel naturalẽ trãsfuſio atq; trãſlatio:hoc ẽ quõ ex ꝓcedẽti cauſa ita noua cõſtituať: ut prioř ꝑimatuř Nouatio.n. a nouo nomé accepit & a noua obligatiõe:uñ Nouatæ dici uidẽť iudices q huiuſmodi obligatiõib⁹ ꝑeſſent. Nouatæ Quite:Horati.Eſt.n. Quitus ꝑnomé:q̃le unuſq;q; ciuis roman⁹ ſibi aſciſcebat ut i ſatyra ãteriore oſtẽdim⁹.Quitũ aũt nõ ſine adulatiõe appellauit ꝑnoie.n. gaudebãt romani appellari:uñ i ꝓcedẽti ſatyra.Quite puta aut publii gaudẽt ꝑnomie molles auriculæ tibi me uirtus tua fecit amicũ.Imprimat his cura:aliud ex negotiis.Cura inqt mecœnas ſignet has tabellas.Dixeris: ꝓ ſi dixero. Si uis potes addit: ſenſus ẽ.Ille addit tu potes hoc efficeř ſi uis Horati. Septim⁹ octauo ſatis aſtute cõmemorat q̃liter i amicitiã Mecœnatis uenerit:nec ſine adulatiõe eũ cõmẽdat a ſilẽtio: quũ oporteat familiares pricipũ:eoꝝ archana occulta tenere. Rheda genus uehiculi. Cõcredeř nugas:hoc ẽ res modici momẽti. Nugas. hoc genus hoc ẽ nugas hmõi q̃les ſequũť:quota ẽ hora &c.ẽ ãt imitatio. Thrax ẽ gallia.ordo ẽ & ſenſus.Gallia thrax hoc ẽ gallia gladiator ẽ par ſyro. Nã gladiatores qdã dicti ſunt peculiari uocabulo thraces ab armatura thracũ. Rheda Thrax Vñ Seneca i.iii.declamationũ loquẽs de Ceſtio ſmyrneo rhetoř ſe iactãte ſic ſcribit.Si thrax eẽm ſuſius eẽm

Si pātomim⁹ eſſem:pātillius eſſem.Seneca exclamauit.Si cloaca eſſes:magna eſſes.Idē in eodē. Quidā cum oplomachis:qdā cū thracibus optime pugnāt.In certamie gladiatorio Mirmilloni opponi thracē docet Auſonius in monoſyllabis.Quis mirmilloni cōtēdit?Egmanus Thrax:ide ēt arma thracis gladiatoris threcidica dicta ſunt.Cic.in.yi.Antonianarū.Mirmillo in Aſia depugnauit:quū ornaſſet Threcidicis comitē & familiarē ſuū:illū miſerū fugiētē iugulauit.Tranqllus in Caligula ait.Nūc e ſpectaculis detractū repēte:& in arenā deductū thraci:& mox oplomacho cōparauit Syro alteri gladiatori. Mordēt parū cautos:hoc ē q ſibi ꝓbe nō cauerūt. Bñ deponūt:Toto & ſine periculo:quū nigil obſint ēt ſi pferant. In aure rimoſa:hoc ē in iis q ubi qd audiuerūt:ſtati effutiuerūt:ſumptū ūt ex eo Terētiano. Rimarū plenus ſum:hac atq; illac pfluo. Per totū hoc tps.hoc dicit ſe factū eē ſubiectū iuidiæ p totū hoc tps:quo tā familiariter uixit cū Mecœnate. Subiectior.ſ.fui. Noſter ludos ſpectauerat una.iuidētiū uerba ſunt dicētiū ſic nr.ſ. Horati⁹.ē āt imitatio. Ludos ſpectauerat una.ſ.cū Mecœnate. Luſerat in cāpo.ſ.martio:ſubaudi a ſupriore una.ſ.cū Mecœnate:ubi pila:aliiſq; ludis ſe exercebāt Romani. Fortunæ filius oēs.Oēs inqt dicūt filius ē fortunæ. Frigidus:ſi forte inqt rumor frigidus diſſipat̃ de rebus bellicis:oēs mihi obuii pcūctant̃ tāq̄ q ex Mecænate oīa ſciā:nūqd ego de dacis audiueri. A roſtris:roſtra ædifitiū ſiue tēplū fuit añ curiā hoſtiliā in foro adornatū antea roſtris nauiū ātiatiū:uñ & nomē ſortitū. Auctor ē Liuius lib.yiii.ab urbe cōdita. Et

Matutina parum cautos iam frigora mordent.
Et quæ rimoſa bene deponuntur in aure.
Per totum hoc tēpus ſubiectior i diem & horā
Inuidiæ noſter ludos ſpectauerat una:
Luſerat in campo:fortunæ filius omnes.
Frigidus a roſtris manat per compita rumor:
Quicūq; obuius eſt:me conſulit:o bone:nā te
Scire deos(quoniā propius cōtigis)oportet:
Nunquid de dacis audiſti:nil equidem:ut tu:
Semp eris deriſor ad omnes.dii exagitent me
Si quicq̄.quid militibus promiſſa triquetra
Prædia Cæſar an eſt Italia tellure daturus?
Iurantem me ſcire nihil:mirātur:& unum
Scilicet egregii mortalem altiq; ſilenti.
Perditur hæc inter miſero lux:non ſine uotis:
O rus quando ego te aſpiciam:quādoq; licebit
Nunc ueterū libris:nūc ſomno & iertib⁹ horis
Ducere ſolicitæ iucunda obliuia uitæ.
O quando faba Pythagoræ cognata ſimulq;
Vncta ſatis pingui ponentur oluſcula lardo?
O noctes cœnæq; deum:quibus ipſe meiq;
Ante larem propriū uelcor:uernaſq; procaces
Paſco libatis dapibus:prout cuiq; libido eſt
Siccat inæqualis calices conuiua ſolutus

Roſtra

Pli.lib.xxxiii.cap.y.Qui cōcionaturi erāt roſtra cōſcēdebant.Cæſar qſtor Iuliā amitā:uxoremq; Corneliā defunctas ofone laudauit e more pro

Rumor

ſtris.Plutarchus. Rumor:ſermo ē p populū diſpſus ſine certo auctore. Frigidus:q rē nō ſatis certā afferret. Oportet te ſcire deos.i.ſcire qd agāt pricipes:quos p adulationē deos noiat.Eſt āt hypbole puerbialis:nā & eos ſolemus deos appellare a qbus magnis affecti ſumus bñficiis:ut illud ē Virgilianū. O Melibœe deus nobis hic ocia fecit.Nāq; erit ille mihi ſemp deus &c. Et eos q ob egtegia facinora laude digni ſunt. De

Getæ
Daci

Dacis:hoc āt ē ex hiſtoria.Nā Auguſtus Cæſar auctore Strabone in.yii.Exercitū gnq̄gita miliū aduerſus Getas miſit:Getas.n.& dacos eoſdē eē oñdit Pli. in.iiii.lic.Oēs ſcytharū ſunt gētes uariæ tm̄ littori appoſitæ:tenuere alias Getæ Daci a romanis dicti. alias Sarmatæ:a græcis ſauromatæ.Helius ſpartianus ſcribit geſas dici Gothos. Nil eqdē.audiui. Vt tu:qliter tu audiuiſti. Semp eris deriſor ad oēs.mimeſis ē:loco uoluptatis ſemp habebis deridere oēs. Dii exagitēt me:uerba Horatii negātis qcq̄ audiuiſſe. Cæſar:nūqd Cæſar Auguſtus daturus ē militibus pdia promiſſa in Sicilia an in Italia:Siciliā āt nominat:qa cōſtat ab Auguſto Sextū Pōpeiū iter Milas oppidū Siciliæ & Iſ

Triquetra

paras pfligatū fuiſſe plio nauali duce.M.Agrippa. Triqtra:hoc ē in Sicilia.Nā Sicilia ſicania a Thucydide dicta ē:Trinacria a pluribus aut triqtra a triāgula ſpecie:auctor Pli. Et unū alti ſilēti.ſ.dñt:aut mirant̃ a ſupiore:ut ſit dñt me unū mortalē eē egregii & magni ſilētii. Inter hæc.ſ.negocia. Miſero.ſ.mihi. Nō ſine uotis:q̄lia ſequūt̃.O rus qñ te aſpiciā &c. Quādoq; licebit.Et qñ inqt licebit mihi ex aīo ſolicitudines eiicer aut legēdo aut dormiēdo:aut portādo.Sicq; oñdit tranqlliorē eē uitā ruſticā q̄ urbanā. Nūc:mō. Inertib⁹ horis:horas iertes appellat tps:qd potationibus ipendit̃.uina.n.aī curas ſepeliūt iucūdāq; inducūt obliuia uitæ ſolicitæ. Veterū libris p libros ueterū.p lectionē ueterū ſcriptorū. Sōno:p ſomnū. Inertibus horis:p horas inertes.Tria āt pcurrit:qbus aī ſolicitudines maxie mitigant̃. Faba cognata Pythagoræ.ſcribit Cice.li.i.de diuinatiōe pythagoreis fabā iterdictā q inflare pcordia tradat̃:eūq; cibū tranqllitatē mētis qrentibus eē cōtrariū:q̄re pythagoras ſpiritalē eē aſſeuerās.uelut a cognata abſtinuit.ꝓp qd ait poeta cognatā Pythagoræ.Pli.tñ tradit fabā exiſtimatā hebetare ſenſus:iſomnia quoq; facere.ob hoc pythagorica ſnia dānatā:uel ut alii tradiderūt:qm̄ mortuorū aīæ ſunt in ea:q̄ de cā parētādo utiq; aſſumit̃.De dogmate pythagorico lege Oui.i ult.meta.Laertiū & Philoſtratū in.yiii. Cœnæq; deū:tā iucūdas eē ait cœnas illas ruſticanas ut a cœnis deorū nō ſint diſſimiles q̄ oī ſolicitudīe uacāt. Meiq;.ſ.uexunt̃. Añ larē ꝓpriū:añ deū ipm familiarē:de quo añ multa diximus. Vernas:diximus uernas ſeruos dici q ex ancillis domi nati ſunt. Libaris:deguſtatis a me. Solutus legibus iſanus:hoc ē legibus talariis.hoc āt dicit qa apud ueteres hæc cōſuetudo fuit ut in cōuiuiis unuſqſq; ad pſcriptū biberet:hoc ē tm̄ q̄tū a magiſtro ſympoſii pciperet̃:cuius rei

ut alibi

ut alibi añ dictum eſt:ita meminit Cice.in lib.de ſenectute.Me uero & magiſteria delectant a maioribus in ſtituta:& is ſermo qui more maioꝝ a ſũmo magiſtro adhibeť in poculo.Pocula ãt ſunt:ſicut in ſymposio Xe nophontis eſt minuta atq; rorantia:& refrigeratio in æſtate & uiciſſim aut ſol aut ignis hybernus. Eius con ſuetudinis meminit:& in Oda ad Pompeium ſodalem ſic.Quem uenus arbitrum Dicet bibẽdi? hoc eſt ar chipoſian?nam inchoationem bibendi in conuiuio taloꝝ iactu ſortiri ſolebant:& in talis iactus ueneris ſũ mum numeꝝ habet.Plautus huius legis talariæ meminit & in captiuis & milite glorioſo & gurgulione:ſic.

Legibus inſanis:ſeu quis capit acria fortis
Pocula:ſeu modicis humeſcit lætius: ergo
Sermo oritur:non de domibus uillis ue alienis
Nec male nec ne lepos ſaltet:ſʒ q̧ magis ad nos
Pertinet & neſcire malũ eſt agitamus utrũ ne
Diuitiis homines an ſint uirtute beati:
Quidue ad amicitias:uſus:rectũ ne trahat nos
Et quæ ſit natura boni:ſummumq; quid eius:
Ceruius hæc inter uicinus garrit aniles
Ex re fabellas:nam ſiquis laudat Arelli
Solicitas ignarus opes:ſic incipit.olim
Ruſticus urbanum murẽ mus paupere fertur
Accepiſſe cauo:ueterem uetus hoſpes amicũ:
Aſper & intentus quæſitis:ut tamen arctum
Solueret hoſpitiis animum:qd multa.neq; ille
Sepoſiti ciceris nec longæ inuidit auenæ:
Aridum & ore ferens acinum:ſemeſaq; lardi
Fruſtra dedit cupiens uaria faſtidia cœna
Vincere tangentis male ſingula dẽte ſuperbo:
Cum pr̃ ipſe domus palea porrectus in horna
Eſſet ador loliumq;:dapis meliora relinquens.
Tandẽ urbanus ad hũc qd te iuuat inqt amice
Prærupti nemoris patientem uiuere dorſo:

Talos arripio.Iacto baſilicum:ꝓpino magnum poculum.Ille ebibit:caput deponit:uñ & Plato in conuiuio iducit Alcibiadem ſic loquentẽ.Bibendũ eſt:nam inter nos id conuenit:ergo bibẽdi principem donec ſatis biberitis me uobis propino.ferri iube Agathon ſiqd adeſt amplum poculũ:Ergo legibus inſanis.i.ridiculis quaſi q̃ inſaniam & itemperantiã impreſſe ferant. Seu qs capit acria fortis pocula.Seu qs intemperanter: ſeu modice bibit. Nec male nec lepos ſaltet.Lepos nomen eſt archimimi:q eo q̧ iucũde & molliter ſaltaret & eloq̃reť:ſic appellatus eſt.Lepos.n.pro delectatione & ſuauitate non mõ in uerbis:ſed & in cæteris rebus poniť:uñ Cice.in epiſtola ad Marium.Noſti.n.reliquos ludos:q ne id quidem leporis habuerũt:qd ſolent mediocres ludi. Sed qđ magis ad nos ptinet. Hinc oñdit ſuper menſam de rebus feriis ſermones eẽ habẽdos iuxta illud Perſii.Atq; uerecunda laxam⁹ ſeria mẽſa. Vtrum ne diuitiis:utrum diuitiæ an uirtute beatũ faciãt:q̃ oĩa promunť ex pħia ſocratica:ubi monemur uirtutẽ nõ diuitias uitam beatã efficere.Cice.in Tuſc.Oẽs uirtutis cõpotes ſunt beati. Quidue ad amicitias:an amicitia excolẽda ſit cã utilitatis an uirtutis:qua in re docet Cicero uirtutẽ eã eſſe q̃ amicitiã gignat & cõtineat.Nã ſine uirtute amicitia nullo mõ eſſe p̃t:eũ.n.amamus in quo quaſi lumẽ aliqđ probitatis & uirtutis ꝓſpicere uidemur.Nã ſi utilitas inquit amicitia cõglutinaret:eadẽ cõmutata diſſolueret. Vſus:utilitas ne an rectũ hoc eſt uirtus. Et q̃ ſit natura boni:hoc eſt qd ſit bonum.

Tria.n.ſunt gña bonoꝝ ut docuimus apud Iuue.illic.pria mihi debes aĩ bona. Alia ſunt corpis:ut ualitudo uelocitas:uires:dignitas.Alia fortunæ:q̃ externa dñr.q̧ penitus extra ſint oẽm hoĩs ptãtẽ.& fortunæ impe rio ſubiecta:ut genus:eductio:opes:clientelæ:amicitiæ:affinitates:gloria maioꝝ:q̃ icerta in iſirmaq; ſunt. Alia ſunt aĩ bona q̃ cõſilio & cogitatione nr̃a cõſtãt:uidelicet prudẽtia:iuſtitia:fortitudo:& modeſtia.q̃ uir tutes ſunt morales:& qbus ueluti diis ſimiles efficimur. Et hæc ſumma bona dñr.Nã quũ & corpis & fortunæ ẽt bona dicanť:ſummũ tñ aĩ bona locũ obtinere uoluerũt pipatetici.Stoici uero uirtutẽ ſolũ bonũ dixere. Ait ergo poeta a ſe tractari.Quid ſit bonũ:& qd ſit ſũmũ bonũ acp hoc inuit ſe pipateticoꝝ ſeq opinionẽ:q plura bona eẽ cẽſuerint:ſed ſumma eẽ aĩ bona. Aut reuera(qđ magis placet)hoc dicit:q̃ ſit natura boni:hoc ẽ qd efficiat bonũ:hoc ẽ ipſa uirtus q̃ pħi uoluerũt tãq̃ ſummũ bonũ efficere hoĩem beatũ:& hãc eẽ naturã boni. Ceruius.h.i.u.g.Satis ioculariter ait Ceruiũ uicinũ narrare fabulas cõuenictes ꝓpoſito ſiqs laudat diuitias Arelli.Nã fabulã Aeſopi narrat de murib⁹ urbano & ruſtico:ut oñdat diuitias nõ eẽ q̃ hoieʒ faciant beatũ ſed ſolã aĩ ſecuritatẽ:ut colligat qđ initio ſermonis docuit:lõge ſecurius ruri q̃ i urbe uiui.qđ plane oñdit p fabulã hãc Aeſopi uitã urbanã & ruſticã graphice deſcribẽtis. Ex re:ex ꝓpoſito. Inter hæc q̃ Ex re
de pħia tractanť. Solicitas:denoĩatio eſt.i.q̃ ſolicitũ faciunt:ſicuti dicimus artẽ deſidioſam:qa deſidioſos Denoĩatio
facit. Et frigus pigrũ:qa pigros. Aſper & itẽtus q̃ſitis:ut tñ artũ ſolueret:hoc dicit. Aſper qdẽ erat & itẽtus q̃ſitis ne ꝓfunderet.ſ.ſed tñ ita itentus ut largũ & dapſilẽ ſe p̃beret hoſpitib⁹. Solueret aĩum arctũ.i.aĩuʒ quẽ arctũ & anguſtũ in aegrẽdis rebus habuerat:apiret hoſpitiis:ac p hoc hoſpitibus ipſis. Neq; ille:mus ruſticus. Nec iuidit ciceris ſepoſiti.nec pſit ciceri aut auenæ:qn hilariter ea comedẽda p̃beret.notãda ẽ lo Inuidere
cutio. Lõgæ auenæ:qa lõgiora habet grana. Aridũ acinũ:hoc ẽ granũ uuæ aridũ:nã acini ſiue acina dñr fructus minores arboꝝ:fruticũq; denſius naſcẽtes:ut ſunt grana uuæ:hæredæ grana ſabuci grana:Ebuli grana:mali punici grana:& mori:& qcqd his ſimile. Tãgẽtis.ſ.muris urbani. Horna:hornã dicimus fru Hornus
gẽ huius anni:hoc ẽ q̃ nata ſit hoc anno nõ ãt uni⁹ anni:nã tũc anniculã dicimus.Columella li.iii.ſic ſcribit Ador
Atq; ita plãtas hornatinas ſcrobibus pedalibus factis añ kalẽdas martias diſpoſitas habeas.Hora.& horna dulci uina ꝓmens dollio. Ador:ueteres appellarũt ador ſiue adoreũ far q̃ſi edor ab edẽdo:uel q̧ adurať ut

fiat toſtū:uñ in ſacrifio mola ſalſa efficiť ide adoriā laudē ſiue gloriā dicebāt qa glorioſum eū putabāt eē: q farris copia abūdaret. Pli.& Feſtus. Eſſet:comederet: Præruptis:excelſi. Virg. Præruptus aq̄ mōs. Vis tu hoies:ſubaodi extrinſecus nō:ut ſit. Nō uis pponere hoies & urbē feris ſiluis? Legēdūq; ē cū iterrogatione: aut p hypallagē legēdū ē:ut ſit. Vis tu pponere ſiluas feras hoibus & urbi. Terreſtia qn. Suaſio ē ad oolup tates fruēdas ab e o qď oēs moriamur.& aīa cū corpe extinguať:ſeqturq; falſam & chriſtianæ religioni con trariā Epicureo℞ opinionē:q ignari ueritatis cēſebāt aīā una cū corpe iterire. Terreſtria:oīa inqt aīalia q̄ ī terris ſont:uiu ūt ſortita aias mortales:ut ſit ui uont qdē:ſed eo℞ oīum aiæ ona cū corpe iteribūt. Neq; ulla ē fuga læti nemo inqt ē q ullo p̄cio aut magno aut puo poſſit mortē effugere: aut qď melius ē. Nemo aut nobilis:aut ignobilis:aut diues aut paop effugit mortē. Quo bñ circa Tmeſis ē. Auētes:cupiētes. Veſtis tincta: hoc ē ſtragulū. Cocco rubro. κόκκος granū ſignificat quo ueſtes tīgunť:uñ coccinū dicim⁹ Martia. Coccina famoſæ donas & ianthina moechæ. Cāderet:colore arderet. Sup lectos.ſ.di ſcobitorios. Eburnos:nā romani in tñ luxū p rupant:ut lectos ebore & teſtudine ornatos ſibi cōficerēt. Procul.ppe. Succinctus: expeditus ad miniſtrādū. Vernaliter.more uernaꝝ:q iter miſtrādū ſingulas fere dapes dñi ſolēt deguſtaꝛ. Agit lætū cōuiuā:ſūma aī hilaritate comedit.

Conclaue Currere:currebāt. Cōclaue:locus dř ſecretior in īterioribus tectis:q itra eū loca molta & cubicula clauſa ſint adherētia triclinio. Terē. in eunu. Dū apparať:uirgo ī cōclaui ſedet. Tū ruſticus haud mihi uita:ē opus hac ait. Exēplo muris docet ut diximus uitā ſecurius & miori cū ſolicitudie duci ruri q̄ ī urbe. Et ualeat.ſ.hæc uita re

Valeat nūciātus ē uerbū:diq; ſemp cū aī idignatiōe. Terē. ualeāt q iter nos diſſidiū eē uolūt. Cice.li.i.de na.deo. Deide ſi maxie talis ē deus:ut nulla gra: nolla hoium caritate teneať:ualeat:qd.n.dicā p picius ſit Hora.in epiſto. Quū tot ſuſtineas. Valeat res ludicra. Solabiť me tenui eruo.q.d.pl⁹

Eruum me ſolabiť oilis eſca in ocio & aī tranqllitate: q̄ ī animi ſolicitudine precioſæ dapes. Eruum autem genus eſt leguminis.

Vis tu hoies urbemq; feris præponere ſiluis?
Carpe uiā mihi crede comes: terreſtria quādo
Mortales animas uiuunt ſortita: neq; ulla eſt
Aut magno aut puo lœti fuga: quo bene circa
Dum licet in rebus iucundus uiue beatus.
Viue memor:q̄ ſis æui breuis. Hæc ubi dicta
Agreſtem pepulere: domo leuis:exilit:inde
Ambo propoſitum peragūt iter:urbis auentes
Mœnia nocturni ſubrepere: iamq; tenebat
Nox medium cœli ſpacium cum ponit uterq;
In locuplete domo ueſtigia: rubro ubi cocco
Tincta ſuper lectos canderet ueſtis eburnos.
Multaq; de magna ſupereſſent fercula cœna:
Quę procul extructis ierāt heſterna caniſtris.
Ergo ubi purpurea porrectū in ueſte locauit
Agreſtem:ueluti ſuccinctus curſitat hoſpes.
Continuatq; dapes:nec non uernaliter ipſis
Fungiť officiis prælābens omne: quod affert.
Ille cubans gaudet mutata ſorte:boniſq;
Rebus agit lœtum conuiuam: cū ſubito īgens
Valuarum ſtrepitus lectis excuſſit utrunq;.
Currere per totum pauidi conclaue: magiſq;
Exanimes trepidare:ſimul dom⁹ alta moloſis
Perſonuit canibus. tū ruſticus haud mihi uita
Eſt⁹ opus hac ait: & ualeat: me ſilua cauuſq;
Tutus ab inſidiis tenui ſolabitur heruo.

IAmdudū auſculto:Hae ſatyra ī qua more dialogi ſeruū ſecū loquētē idu cit oñſurus ē dños nō miori p̄mi ſeruitute q̄ ſeruos ipſos atq; ēt maiore. quū grauius ēt peccēt:hocq; totū ē ex ſecta ſtoico℞:q uoluerūt oēs q aliquo laborēt uicio ſuos eē. Iādudū auſculto:uerba ſunt Daui ſeroi.

Mancipiū Dauus ne. Hora.loqť. Mācipiū:dř ſeruus & ſeeua q̄ſi q māu nřa capianť & in nřa ſint ptāte. Amicū dño:& frugi qď ſit ſatis:hoc eſt ut uitale pu. A duobus ſe cōmēdat:qbus ī ſeruo nihil pōt eē pbabilius:primū.n.dicit ſe(cōtra adagiū illď apud romanos celebratū. Quot ſeruos hēmus totidē nobis eē hoſtes)amicū & fidelē eſſe dño: mox frugi eē qď ſit ſatis.i.ī uictu cæteriſq; uitæ īſtitutis ita moderatū:ut putet eſt uitalē: ut poſſit putare eū ob talē tēpantiā diu uicturū. Antiq

SERMO SEPTIMVS.

IAmdudum auſculto & cupiens tibi dicere ſeruus
Pauca. reformido: dauus ne? ita dauus:amicum
Mancipium domino: & frugi qď ſit ſatis. hoc eſt
Vt uitale putes:age libertate decembri
(Quando ita maiores uoluerūt)utere: narra:

.n.uolētes laudare ſeruū frugi dicebāt tāq̄ utilē ſobriū moderatū & neceſſariū:Plau.ī amphitryo. ita ſeruū par uř frugi ſe ſe īſtituere. de frugi multa Cic.ī.iii.tuſc.& Quin.i.i. Age libertate decēbri:uerba Hora.loq̄

Saturnalia re qñ tibi p feſta ſaturnalia libere oia loq lз:Nā ut ſcribit Macro.li.i.ſatur. Regni ſaturni tpa feliciſſima fuiſſe feranť cū pp rerū copiā:tū ēt q nōdū qſq̄ ſeruitio oel libertate diſcriminabať:q̄ res ītelligi pt q Saturnalibus tota ſeruis licētia pmittiť:cū dñis ſerui diſcūbūt:uñ ē auctore Macro. carmē Lucii accii. Et mos traditus illinc iſte:ut cū dñis famuli epulenť ibidē. Et illud papinii ī fine.i.lib.ſyluaꝝ. Libertas reuerētiā remiſit.

Ordo aūt ē. Age utere libertate decembri:hoc ē licētia illa ſaturnalicia. Nā ſaturni ſacrū poſſidebat decēber idq; uno die finiebaſ qui erat ad.xiiii.Kal.ianuarias. Licet & apd' ueteres opinio fuerit ſeptē diebꝰ pagi : ſaturnalia:Mallius uero ait triduo tm̄:uñ Auguſtus triduo ferias ſeruari iuſſit. Pars hoīum uitiis:uerba Serui. Vrget ꝓpoſitū i ꝓpoſito pſeuerat:ac p hoc oñdit aliquos a uitiis nūq̄ abſcedere ſʒ cōſtāter i iis pſeuerare.
Pars m.n. Multi inqt ut icōſtātes i uitiis more natātiū ſe hñt ut mō i ſupficie mō ſubter aq̄ ſe agāt:ut ſic itelligas multos aliqñ a uitiis diſcedere aliqñ in iis imergi. Sæpe no.more ſatyrico quēdā priſcū ut icōſtātē ſugillat:quo uitio nihil turpius. Incōſtātes.n.oī aī trāqlitate uacāt:neq;.u.in ꝑturbato aīo ſicut in corpore ſanitas eē nō pōt:Sanitatē aūt pbī opponūt iſaniæ:ut illos appellēt iſanos i qbus ſanitas aī nō ē. Leua inani:uacua ſine anellis. Clauū ut mutaret i horas:ut uitæ ſuæ iſtitutū ſingulis horis mutaret ut clauum allegoricos accipias ꝑ gubernatiōe ſui.ē.n. clauus nauis gubernaculū uñ Cice.in lib.de ſenectute.Ille aūt clauū tenēs qetus ſedeat i puppi:nō faciat ea q̄ iuuenes. De ueſte ſenatoria neq̄q̄ hoc loco itelligedū ē. Aedibꝰ ex magnis ut ſubito ex magnificis ædibus migraret i eā domū uñ aliqs libertinꝰ hoc ē uir humilis loci paulo mundior exiret honeſte : q̄ſi cui honeſtū nō eēt i ea habitare. Quis:aliqs. Mūdior.politior elegātior & generoſi aī. Vertūnis quotquot ſunt natꝰ iniqs. Ordo ē & ſenſus.natus uertūnis iniqs :quot quot ſunt : hoc ē hñs i ortu ſuo oēs uertūnis quotcūq; ſunt inimicos utpote q ei iſtabilē tradiderit mētē:eā i uarios uertēdo affectꝰ:uertūnū.n. antiq deū eē dixerūt:q nō ſolū rebꝰ uēdēdis & emēdis:ſed ēt humanis mētibꝰ pēſſet a uertēdo q uertat & mutet cogitationes humanas : de quo multa apud Ouidi.in.xiiii.meta.& apud Propriū :& Aſcōiū: & Hora.i epiſtolis. Scurra uolanteriꝰ:hūc nota t ut nimis i alcā pfuſum:q quum p chiragrā neqret mittire talos i pyrgū:q p ſe luderent diurna

Clauus

Vertūnus

Pars hoīum uitiis gaudet cōſtanter & urget
Propoſitū:ps multa natat:mō recta capeſcens:
Interdum prauis obnoxia:ſæpe notatus
Cum tribus anellis:modo læua priſcus inani
Vixit inæqualis:clauum ut mutaret in horas.
Aedibus ex magnis ſubito ſe cōderet:unde
Mundior exiret quis libertinus honeſte.
Iā mœchus Romæ:iā mallet doctus Athenis
Viuere:uertūnis quotquot ſunt natus iniquis.
Scurra uolanerius:poſtq̄ illi iuſta chiragra
Contudit articulos:qui pro ſe tolleret atq;
Mitteret in pyrgum talos mercede diurna
Conductum pauit:quanto conſtantior idem
In uitiis tanto leuius miſer.acrior ille:
Qui iam contento:iam laxo fune laborat.
Non dices hodie quorſum hæc tā putida tēdāt
Furciſer:ad te inq̄:quo pacto peſſime ſ' laudas
Fortunam & mores antiquæ plebis:& idem
Si quis ad illa deus ſubito te agat.uſq; recuſes
Aut quia non ſentis:quod clamas rectius eſſe:

mercede cōducebāt atq; paſcebat. Iuſta chiragra:bñ iuſta.q̄ſi q iuſte pūiret eiꝰ iſaniā. Mitteret i pyrgū: pyrgus uaſculū id erat apud ueteres quo cōiecti tali agitātiq; mittebāt i alueolū:cuiꝰ effigies erat:iſtar turriculæ.uñ & nomē accepit:pirgos.n.turrī ſignificat. Latini auctoꝝ Porphyriōe fritillū appellāt:De quo ſic ēt Sidonius appollinaris. Altera ex pte frater meꝰ Domitiꝰ hō grāæ ſummæ:ſummi leporis teſſeras cepat:q̄tiebatq;:quo uelut claſſico ad pyrgū uocabat aleatores. De hoc plura diximꝰ apd Iuue. illic Paruoq; eadē mouet arma fritillo. In pyrgū ergo i fritillū:ut idē i alueolū mitterēſ:neq;.n. manibꝰ iaci licebat. Talos.ātiq ludo taloꝝ teſſerariq; exercebāſ. Teſſera ſex lateꝝ.erat:talꝰ q̄ttuor. teſſeras cubos dici ſcribūt. Et Geliꝰ li.i. cap.xx.ex Varrōis ſnīa & Macro.qd' Feſtꝰ quoq; affirmat. Idē ēt oñdit Victruuiꝰ.i.li. ſic iqens i Cubꝰ aūt ē corpꝰ ex ſex lateribꝰ inæq̄li latitudine planicieꝝ paꝝ p q̄dratꝰ:is quū ē iactꝰ q̄ i partē cubuit:dū ē itactꝰ immotā hʒ ſtabilitatē:uti ſunt ēt teſſere:q̄s i alueū ludētes iaciūt. Talus uero latine:aſtragalꝰ græce uocaſ: Vñ Pli. lib.xxxiiii. ait Polycletꝰ fecit talis pueros ludētes:q uocanſ Aſtragalizōtes:q̄ttuor Talos ſolitos iaci i alueū ſnuit Cicero li.i. de diuinatiōe Quattuor tali iacti caſu ueneꝝ efficiūt. De talis ſic Plautꝰ i Curguliōe. Poſtq̄ cœnati atq; appoti talos poſcit ſibi i manū: ꝓuocat me i aleā ut ego ludā:& paulo infra iacit uulturios : q̄ttuor talos arripio. Nūc ludus ille talariꝰ exoleuit. Quāto cōſtātior idē i uitiis tāto leuiꝰ miſer. Oſtēdit poeta eos q i uitiis cōſtātes uerſenſ:minꝰ eē miſeros q̄ q p ſummā icōſtātiā mō uitia deſerunt:mō ea cōſectantur. Ordo ē. Ille tāto leuius miſer ē:q̄nto idē ē cōſtātior i uitiis:q̄ſi inuat i hoīe:nihil qdē ipſa leuitate atq; incōſtātia turpius iueniri. Nā ut ſcribit Cice.in.i. de officiis æq̄bilitate nihil ē laudabiliꝰ. Oīno ſi qcq̄ ē deoꝝ nihil ē ꝑfecto magis q̄ æq̄bilitas uniuerſæ uitæ. Tāto leuius:tāto minus. Acrior ille:q iā cōtēto:ille inquit acriori ſtultitia agitaſ q i uitiis mō ſe coercet:mō ſe effūdit. Fune cōtēto:fune retēto:ut ſit pticipiū a contineor. ut cōtrariū ſit laxū:eſtq; hoc dictū p trāſlātionē a cane:q mō cōtēto:mō laxo fune habeſ i uenatiōe:fune ergo allegoricos.i. ꝓpoſito uitæ. Nō dices hodie quorſum.uerba Horatii. Quorſum:ad q̄ rē:quo uerſum: eſt.n. cōpoſitū ex quo & uerſum:ſic horſum ex hoc & uerſum &c. Furciſer:aptū ē cōuitiū i ſeruos:q quum a dominis fugerēt.ab eiſdē capti cogebāſ furcā i collo ferre ſubligatis ad eā manibꝰ: idq; ignominiæ magis q̄ ſupplicii cauſa:ut cæteros monerēt:ne qd ſimile admitterēt:Plutarchus i uita.M.Coriolani ſic ſcribit. Maxima uero hæc peccāti ſeruo iferebaſ pœna:ut is plauſtri lignū cui temo affigiſ ſpectāte uicinia ferēs circum agereſ.qd' ubi factū erat iſidus a domeſticis & uicinis exiſtimatꝰ furciſer appellabaſ:qd'.n. græci hipoſtacē ac ſterigina: hoc romani furcā noiāt:& hypoſtati furciſerū dicimꝰ. Ad te inq̄:uerba Serui. Quo pacto peſſime:uerba Horatii. Laudes fortunā. Seruus logſ:damnās dominū extremæ leuitatis & repugnātiæ q

Teſſera
Talus

Furciſer

mores antiq̃os laudet: & t̃ñ eos recuſet ſeq̃ ẽt qoď liceat. Fotunā :diuitias q̃ modicæ erãt. Aut q̃a non ſentis:recuſas igt amplecti uitã & mores antiquoꝝ:quos laudas:aut q̃a aio non ſentis qď ore eloq̃ris:aut ſi ſentis nõ defendis firmi & cupiẽs euellere te ex uitiis. Rectũ uirtuté. Heres.dubitas.Neq̃cq̃:hoc ẽ fruſtra cupiẽs euellere plãtã cœno:hoc ẽ uitio:ſicq; oñdit eũ ẽt conãté a uitiis diſcedeř nõ poſſe. Rõæ.r.o.Adeo icõſtãs es ut ſi Rõæ ſis optes eẽ ruri.Si cõtra ruri ſis:cupias eẽ rõæ.Idẽ dcm̃ ẽ in.i.epiſt.Rõæ tybur amẽ : uẽtoſus tybure romã. Ruſtic⁹:hoc ẽ quũ ruſticaris. Leuis:hic ẽ tota idignatio ſerui:qď ſũmæ ſit icõſtãtiæ & leuitatis:qď uirtũ i ſapiẽtẽ nõ cadit.

Aut quia nõ firmus rectum defendis & hæres
Nequicquam ceno cupiens euellere plantam
Romæ rus optas:abſenté ruſticus urbem
Tollis ad aſtra leuis.ſi nuſquam forte uocatus
Ad cœnã laudas ſecuꝝ holus:ac uelut uſquã
Vinctus eas:ita te fœlicem dicis amaſq;
Quod nuſquã tibi ſit potandum:iuſſerit ad ſe
Mæcenas ſerum ſub lumina prima uenire
Cõuiuã:nemon oleum feret ocyus?hæc quis
Audit?cum magno blateras clamore fugiſq;
Miluius & ſcurræ tibi non referrenda precati
Diſcendunt & enim(fateor)me dixerit ille
Duci uentre:leuem naſum:nidore ſupinor
Imbecillus iners.ſi quid uis adde popino.
Tũ cũ ſis:quod ego:& fortaſſis neqor: ultro
Inſectere uelut melior:uerbiſq; decoris
Obuoluas uitium:quid ſi me ſtultior ipſe
Quĩgẽtis empto drachmis dep̃hẽderis?aufer
Me uultu terrere ſtomachũq; teneto
Dum quæ Criſpini docuit me ianitor edo:
Te cõiunx aliena capit:meretricula Dauum:
Peccat uter noſtꝝ crũce dignius?acris ubi me
Natura intendit:ſub clara nuda lucerna
Quæcunq; excepit turgentis uerbera caudæ
Clunibus aut agitauit equum laſciua ſupinũ
Dimittit neq; famoſum:neque ſollicitum ne
Ditior aut formæ melioris meiat eodem.

Ac ue.uſq̃ ui.eas.q̃ſi uinct⁹ ad alienas cœnas traharis:ẽ enim uſq̃ aduerbiũ qď in loco & ad locũ poniť.hic.n. poniť ad locũ põt legi & uict⁹ hoc ẽ coactus & uiit⁹.eodẽ ſenſu. Iuſſerit ad ſe:Si Mecœnas in q̃t iuſſerit te ueniř ſecũ cœnatũ ſtatim & cũ magno clamore oleũ feret ocyus?Ordo ẽ : mecœnas iuſſerat te ſeꝝ cõuiuã uenire ſub prima lumina. Serũ:hoc ex affectu iuitati:q ſero ſibi uř ſuitari. Sob prima lumina circa initiũ noctis: quo tpe lucernæ iã ubiq; accẽſæ ſunt. Nemõ oleũ feret ocy⁹.Ordo ẽ. Tu blateras cũ magno clamore Nemõ feret oleũ ocyus : q̃s hæc audit?

Blaterare

Blateras:itonas:ẽ aũt blaterare icõdite & inaniter loq : uñ Plautus in Aulularia:ubi tu es q̃ deblateraſti iã uicinis oib⁹.Feſt⁹ quoq; blaterař pcupide loq ait ſignificare & a græco βλαξ qď idẽ ẽ qď ſtolidus & mollis.originẽ trahere & cameloꝝ uocẽ edere:dicim⁹ & blato is Plau. i am phi.ita nugas blatis. Fugiſq; aliq codices legũt ſuriſq; Sed melius ẽ fugiſq; ut eius incõſtãtiã oñdat : q quũ diceret ſe inuitũ apud alios cœnare: nũc tãtope feſtinet ut ẽt non expectato comite domo fugere uideať. Milui⁹ & ſcurræ.Milui⁹ inq̃t paraſitus & ſcurræ q uenerãt ut tecũ cœnarẽt diſcedũt irati nõ ſine multoꝝ maloꝝ ip̃catiõe:q̃a te diſcedẽte cœna priueñť. Præcatũ nõ referẽda: q̃ſi dicat grauia q̃dẽ q̃ fas nõ ẽ referri.

Et.n.(fateor)me dixerit ille.uerba ẽt ſerui ſermoné ſuũ aduerſus dñm cõtinuãtis . Ille inq̃ i. aliq̃s dixerit ẽt me duci uẽtre.i.uoluplate ciboꝝ : & mihi leuẽ eẽ naſum ad pcip̃ẽdos odores dapũ:qď fateor:nã & ego nidore ſupinor.i.odore erigor & excitor imbecillus & iers & popino. ſed quũ tu o dñe ſis qď ego ſum:& forte guloſior:cur inq̃t me uelut melior rep̃hendas:& uitia tu a pulchris uerbis diſſimoles?q̃d dicas ſi dep̃hẽderis ip̃e ſtultior me empto q̃ngẽtis drachmis? Supĩor:erigor nã & ſupinas manus dicimus erectas & eleuatas.

Popino
Popinæ
Popinarii

Popina:popinones ſi dñr:q in popinis uerſanť ut edãt:popinæ ãt diuerſoria ſunt guloſoꝝ ubi obſonia cocta paranť & uenduntř.Nero ut Tranq̃llus & nos alibi añ recitanimus ſcribit iterdixit neq̃d in popinis coctũ p̃ter legumina aut oleta ueniret:quũ antea nullũ nõ obſonii genus pponereť:uñ poeta alibi q̃cunq; immundis feruent allata popinis:popinarii ãt dñr q ipſa obſonia parant & uendirãt in popinis. Vltro inſectere:ultro audeas me inſectari & rep̃hendere quadã cũ increpatione aduerſus dñm dicit. Obuoluas:obtegas defendas. Verbis decoris:quõ oñdas pulchris uerbis tibi nõ placere uitia:cœnas luxurioſas te fugere:frugi ãt & moderatas amare. Quid ſi me ſtultior ipſo.Ordo eſt & ſenſus.Quid dicas ſi tu ſtultior dep̃hẽderis me ipſo empto q̃ngentis dragmis. Aofer me uultu terrere:fingit dñm ſibi minari:q̃a uera loquať.noli inquit me atroci uultu terrere. Manũ ſtomachũq; teneto:uerbera inq̃t & minas cõprimito:ut p manũ uerbera:p ſtomachũ minas ab indignatione pficiſcẽtes intelligas. Edo: pmo & eloquor. Ianitor criſpini:non dicit ipm Criſpinũ quẽ in prio ſermone oñdimus phm fuiſſe ſectæ ſtoicæ:ſed feſtiue ianitorẽ ipſum:quaſi q cũ ip̃o pho cõmertiũ nõ habuerit utpote ſeruus:ab eo ãt oñdit ſe didiciſſe unũquẽq; inſanũ eẽ & ſeruũ:qui uitio aliquo laboret. Te cõiunx aliena capit:oñdit dñm lõge graui⁹ peccare ſectãtẽ uxores alienas q̃ ip̃e peccat q meretriculas. Dignius cruce:hoc ẽ ſupplicio crucis:quo ſerui ſæpe puniebãť. Acris ubi me oñdit dũ meretricẽ ſectať minorẽ ſe infamiã atq; ſolicitudinẽ cõtrahere.Ordo ẽ.Quæcũq; nuda ſub clara lucerna excepit uerbera caudæ turgẽtis:ubi natura itẽdit me aut agitauit laſciua equũ ſup̃nũ: clunibus:dimittit me: neq; famoſuȝ:neq; ſolicitũ:ne ditior aot formæ melioris meat eodẽ. Intẽdit me:hoc ẽ uirilitatẽ meã. Verbera:agitationes. Caudæ:ueretri. Equũ ſupinũ:ipm ſuccũbẽtẽ:quũ ipſa eã inſcẽderit:uñ bñ ait laſciua q̃

ſi quæ

ſi q̄ ꝑter naturalē coitū agat. Iuuenalis. Cubat in faciē mox deinde ſupinus. Meiat: Perſius. Patritiæ imeiat uuluæ. Tum quū pieċtis inſignibꝰ anulo eq̄ſtri. Accuſando dominū tanq̄ q ex equeſtri ordine ſit oñdit eos equites: q depoſitis oībus equeſtris ordinis inſignibus accedūt ad adulteras ſumpto habitu ſeruili ne cognoſcanť ſeruos eē: nec diſſimiles iis quos habitu ipſo imitanť. Totumq; legēdū cū increpatiōe & interrogatiōe ut ſit ordo. Nō es inqt tu quod ſimulas? q̄ſi dicat es certe: uult aūt ipſum intelligi ſeruū: q̄ndo habitu ſeruili ad mœchā accedit. Proieċtis inſignibus. Inſignia aūt eq̄ſtria intelligit annulos aureos: qbus eqtes a plebe

Tu cum proieċtis inſignibus anulo equeſtri
Romanoq; habitu prodis ex iudice dama
Turpis: odoratum caput obſcurante lacerna:
Non es ꝙ ſimulas? metuens induceris: atq;
Altercante libidinibus tremis oſſa pauore
Quid refert uri uirgis: ferroq; necari?
Auctoratus eas: an turpi clauſus in arca:
Quo te demiſit peccati conſcia herilis
Contractū genibus tāgas caput: eſt ne marito
Matronæ peccantis in ambos iuſta poteſtas
In corruptorem uel iuſtior? illa tamen ſe
Non habitu mutat ne loco: peccat ne ſuperne.

diſtinguebanť: ſicuti laticlauo ſenatus ab eqte uſi Plinius. Annuli diſtinxerunt alterū ordinē a plebe ut ſemel ceperāt eſſe celebres ſicut tunica ab annulis ſenatum tantū: ut ꝑ tunicā intelligas latū clauū purpureum: ꝙ geſtamē erat ſenatoꝝ lege Pli. lib. ix. ubi de purpura Prodis. Ordo eſt. Ex iudice ꝑdis Dama: ut ſit: quū æques ſis romanus accedis ad adulterā tanq̄ ſeruus: q̄lis fuit Dama ſeruus fœdiſſimus ſui tꝑis: q poſtea factꝰ liber ad magnas ꝑuenit opes. de quo mentionē fecit i ſermone Hoc quoq; Tireſia: uis ne tegam ſpurco damæ latus? Perſiꝰ Hora. imitatꝰ ſit ſer uū fœdū nominat. Hic Dama ē nō treſſis agaſo: eū aūt iudicem appellat: qa iudicia equeſtris erant ordinis: uñ ſic ſcribit Aſconiꝰ. T. Gracchꝰ legem tulerat ut eqtes Romani iudicarēt: iudicauerūt ꝑ annos trigīta ſine īfamia. poſt uictor Sylla leges tulerat ut ſenatorius ordo iudicaret: & iudicauit ꝑ decē annos turpiter: poſtea Aurelius tuliſſe legē fertur: ut ſenatores: eqtes: & tribuni ærarii ſimul iudicarēt. Obſcurāte: obtegēte ne cognoſcať. Caput odoratū: tuū. ſ. qđ unguētis fragrat. Metuēs induceris: hinc ſeruū eē oñdit: qui licet periculū immineat: tñ ſtimulāte libidine cupiditatibꝰ ſuis neceſſe eſt tanq̄ ſeruus pereat. Induceris: i domū adulteræ. Atq; tremis oſſa figurata locutio: ſic & Virgilius in georgicis. micat auribus & tremit artus ꝑ artubus tremit. Pauore altercāte libidinibus: timore pugnāte cū libidine: quaſi duobus dominis ei imperātibus. Quid refert uri uirgis. Percurrit poeta: uaria ſupplicia: quibꝰ adulteri deprehenſi affici ſolēt ut oſtendat nihil intereſſe an ſi uirgis cædantur: aut ferro necentur. an eāt auctoritati: hoc eſt in ſeruientem ſe tradant clauſi in arca: ut omnino doceat non minus eſſe ſupplicium in ſeruitutem tradi: quum in arca abſconduntur q̄ cædi uirgis aut ferro necari: quaſi dicat parem omnino eſſe ſeruientem. Nam is ſe in ſeruientem tradit qui i arca ſe occultari patitur metu uerberum aut necis: eritq; ordo Quid refert uri uirgis: ferroq; necari: An auctoratus eas clauſus in arca turpi. Auctoratus ergo addictus & Auctorare
obligatus: is enim ſe auctorare dicitur qui in poteſtatem alterius accepta mercede ſe tradit: qui enī militiæ: gladiaturæ: aliiq; actionis generi accepta mercede ſe obligatis auctoratus eſſe dicitur. uñ illud eſt apud Valeriū libro ſexto cap. nono auctorato ſociis officio: hoc eſt obligato & addicto. Vnde Manilius in quinto aſtronomicon miniſtros perpetuo quaſi epitheto auctoratos uocat tāquam perpetuos mercenarios obligatoſq; dominis a qbus mercede comparātur. Sic enim ait. Atq; auctaratos in tertia iura miniſtros: unde dicimus milites auctoratos: hoc eſt militiæ adſcriptos. & obligatos: cōtra exauctoratos: q̄ a militia dimiſſi ſunt: inde eſt auctoramentum hoc eſt precium & obligatio illa: qua accepta mercede mercenarius cogitur ſeruire: operamque præſtare ſeruilem. Adulter ergo deprehenſus tanquam ſeruus & mercenarius eſt utpote qui cogitur ſeruire & claudi in arca. Vri uirgis: acriter flagellari. An turpi: Ordo eſt. An eas auctoratus clauſus in turpi arca: quo te demiſit contractum conſcia peccati herilis & tangas caput genibus. Contractum: collectum quaſi in globum & formam pilæ nimia arcæ anguſtia. Conſcia peccati herilis: hoc eſt ancilla quæ conſcia eſt dominæ peccantis. Eſt ne marito matronæ hac interrogatione oſtendit adulterum nō minus quam mulierem animaduerſioni mariti eſſe obnoxium: ac per hoc eſſe ſeruum: quando cupiditatum imperio ad pericula grauiſſima trudatur. Senſus eſt. Eſt ne marito matronæ peccantis iuſta poteſtas in ambos ſcilicet uxorem & adulterum: uel iuſtior in corruptorem? q̄ſi dicat habet poteſtatem animaduertendi in utrūque & iuſtam quidem: ſed iuſtiorem in adulterum: poteſt utrumque & iuſte quidem punire: quando te in arca clauſum habet. In corruptorem: in adulterum. Nam corrumpere accipitur pro adulterare & ſtuprare. Corrūpere
Tranquillus in Cæſare. Cōſtans opinio eſt plurimas & illuſtres fœminas corrupiſſe. Corrumpi item dicitur quum aliquis precio inducitur ad aliquid inhoneſtum faciendum. unde dicimus iudices corruptos male iudicaſſe. Corrumpere item deprauare: unde dicimus mores ciuitatis eſſe corruptos: inde eſt corruptela: deprauatio ipſa. Illa tamen ſe non habitu. Oſtendit poeta uirum longe inſaniorem eſſe quam mulierem: is enim ut libidinē ſuam expleat habitum mutat: caput uelat ne cognoſcatur: in domum alienam cum periculo ingreditur: ex quo argumentatur & illum grauiter peccare: qui hæc faciat: & mulierem quæ eum recipiat. Sed tamen inquit illa tanquam prudentior uiro: non mutat habitum neque domum alienam quærit abſcondito capite: ac per hoc longe ſtultiorem: maiorique ſeruitute premi adulterum quam adulteram: quando is imperio libidinis peiora faciat. Peccatue ſuperne: ideſt non peccat ipſa uelato capite & parte ſuperna: ut tu facis: reſpicit autem ad illud Odoratum caput obſcurante lacerna.

Quum te formidet mulier. Senſus eſt. Mulier inqt ut maioris prudẽtiæ formidat te o adulter ut doloſum: neque tibi credit: neque te quærit: quum tu non potes te cõtinere: quominus exponas te periculo: nam adulteram ſequeris: eiuſqꝫ domum petis: ubi a marito deprehenſus pernas luis. hocqꝫ cum ſuperioribus iunctum legendum eſt: ut ratio ſit eam ideo habitum non mutare: neqꝫ locum quia adultero nõ credat. Ibis ſub furcam prudens: adeo libidini inſeruis ut prudens euidentiſſimo etiam periculo imperante libidine te exponas. Ergo ibis ſub furcam: ideſt tu tanquam ſeruus libidini obediens ſub ibis periculum dignũ ſupplicio furcæ: quo ſupplicio ſerui fugitiui maxime afficiuntur: unde furcifer appellantur. De quibus Donatus apud Terentium: Et nos pauloante in hac diximus: ut omnino illud colligat: eum non minore premii ſeruitute q̃ ſeruum fugitiuum q prudẽs imminens ſupplicium furcæ ſubit dum fugit a domino: aut reuera id genus ſupplicii intelligit. de quo Liuius libro ſecundo ab urbe cõdita meminit his uerbis. Mane ſeruum quiddam pater familiæ nondum cõmiſſo ſpectaculo ſub furca cæſum medio egerat circo. Conſerui autem qui ſeruum illum ad ſupplicium ducebant: manus ei utraſqꝫ extendebant: paloqꝫ alligabãt: per pectus humeroſqꝫ & uſque ad iuncturas brachiorum tranſuerſo: ſequebãtur nudum uerberibus cædẽtes: unde manifeſto apparet furcam appellari palum illum tranſuerſum: cui utræqꝫ manꝰ alligabantur. de hac furca ẽt Valerius libro primo. Dominoqꝫ furenti Committes rem omnẽ: deprehenſus inqt in adulterio trades dño furẽti & rem omnem & uitam & famam: ut oſtendat ex eiuſmodi adulteriis multa ſolere ſeq: & damna & incommoda: ut ille omnino habendus ſit ſeruus miſerrimus: q tali turpitudini ſit addictꝰ.

Cum te formidet mulier: neqꝫ credat amanti
Ibis ſub furcam prudens: dominoqꝫ furenti
Cõmittes rem oẽm: & uitã & cũ corpore famã
Euaſti: credo metues doctuſqꝫ cauebis:
Quæres quãdo iterũ paueas iterumqꝫ perire
Poſſis o totiens ſeruus: quæ belua ruptis
Cum ſemel effugit: reddit ſe praua cathenis?
Nõ ſũ mœchꝰ ais: neqꝫ ego hercule fur: ubi uaſa
Prætereo ſapiens argenta. tolle periculum
Iam uaga proſiliet frænis natura remotis.
Tu ne mihi dominus: rerum imperiis hoiumqꝫ
Tot tãtiſqꝫ minor? quem ter uindicta quaterqꝫ
Impoſita haud unquã miſera formidie priuet?
Adde ſuper dictis: quod nõ leuius ualeat: nam
Siue uicarius eſt: qui ſeruo paret uti mos
Veſter ait: ſeu conſeruus: tibi qđ ſũ ego: nẽpe
Tu mihi qui imperitas aliis ſeruis miſer: atqꝫ
Duceris: ut neruis alienis mobile lignum.

Euaſti credo metues: hæc ironicos inferuntur hoc eſt non metues: neque cauebis tibi quaſi dicat ita ſeruitute premeris: ut licet euaſeris periculum: iterum tamen redeas: quæres enim quando iterum poſſis perire: ita prorſus ſeruus es. O totiens ſeruus: qui totiens te ſeruum oſtendis quotiens periculo te obiicis. Quæ bellua ruptis: ſtultior inqt es q̃ bellua: q̃ ruptis ſemel cathenis ita fugit ut domino reuinciẽdã nõ amplius ſe tradat. Nõ ſum mœchus ais. ſubiectio ẽ qua domino conanti ꝓbare ſe mœchũ nõ eſſe: ꝑindeqꝫ nec ſeruũ quia ſe cũ adultera nõ comiſcet. reſpondet Dauus ſeruꝰ non ſufficere ut dicat ſe liberũ quia non mœchetur: quum uoluntas ad peccandum nõ deſit: ut ſit ſenſus. Si re ipſa nõ peccas: qa tibi mœchãdi facultas nõ daꝛ: uoluntate tamẽ peccas: quod unum te facit oĩno ſeruum. Ergo inqt & ego fur nõ ſum qa uaſa argentea nõ oĩno ſurripio: q̃ qdem ſurriperem niſi mihi iminere periculum cognoſcerẽ. Sed ſi iqt periculum tollaꝛ: unuſqſqꝫ cupiditatẽ a natura igenitã ſequeꝛ: ſicqꝫ ꝓbat nõ ſolũ factis ſed & uolũtate hominem retibus ſeruitutis inuolui. Natura uaga: q̃ ſtatim uagabitur: aut q̃ in diuerſis uaga eſt: quũ alius aliud & aliud alius ſtudium ſequaꝛ. Remotis frenis: remotis periculis: quibus retineꝛ tãq̃ frenis ne cupiditatibus obſeq̃tur. Tu ne mihi dominus? Inſultat domino ſuo negans illum poſſe eẽ dominũ q tot cupiditatũ hominũque imperiis agiteꝛ. Tu ne mihi dominus? ſubaudi es: ut ſit nõ es. Minor: ſ. me: hoc ẽ peior: quũ tot imperiis rerũ pariter & hominũ ſubiectus ſis. Quẽ ter uindicta q̃terqꝫ. Tanta igꝛ ſeruitute teneris: ut nulla te ꝓrſus manumiſſio poſſit te uera donare libertate: quin cupiditatibus inſeruias: quod ſine periculo & formidine fieri nõ poteſt: ex quo colligit ipſum in ſua nõ eſſe poteſtate: quũ cupiditatũ
Vindicta imperiis agiteꝛ. Vindicta ĩpoſita. ſ. capiti a p̃tore. Nam ſerui quũ manumittebanꝛ: a p̃tore tangebanꝛ uirga q̃ uindicta dicebaꝛ: ſumpta cõſuetudine a uindictio ſeruo q poſt detectã coniurationẽ filiorũ Bruti: de reducendo Tarquinio ſuperbo primũ uindicta liberatus eſt: a quo nomẽ uindictæ tractũ auctore Liuio qdã exiſtimant. Nã poſt illum obſeruatũ eſt: ut q ita liberati eẽnt in ciuitatẽ accepti uidereꝛ. Cuius inſtituti meminit & Perſius. Vindicta poſtq̃ meus a p̃tore receſſi. Et paulo poſt. An dominũ ignoras niſi quem uindicta relaxat? Adde ſu. di. Adde igꝛ ſupradictis id qđ nõ minus ualeat: uult enĩ dicere ipm q aliis ſeruis ſperat nõ
Vicarius minus ſeruũ eẽ q̃ ipſe ſit: ita ut cõſeruus ſuus ſiue Vicarius dicẽdus ſit. Siue uicarius ẽ. Nã romani eos iter ſeruos uicarios uocauere qui maioribus parerent ſeruis. Vicarios etiam dicimus q uirẽ alicuius gerunt: uñ Cicero in oratione pro Roſcio amerino. Credo propterea quot quibus in rebus ipſi intereſſe non poſſumus in his operæ noſtræ uicaria fides amicorum ſupponitur. Liuius: hunc ego inſtitutum diſciplina mea uicariũ pro me rei. p. do dicoqꝫ. Quint. Vicariam ei operam impendi: ubi notandum eſt interdum uicarium abſolute dici: & interdum poni adiectionem: ut patet exemplis commemoratis. Tibi quod ſum ego: nempe tu mihi. Ordo eſt. Tu nempe qui miſer aliis imperitas ſeruis: mihi id es quod ego ſum tibi: hoc eſt tam tu mihi ſeruus es quam ego tibi. Atque duceris ut neruis alienis mobile lignum hoc eſt non aliter ducens a cupiditatibus & uicus quam lignum trahi ſolet huc & illuc. Alienis neruis: alienis uiribus.

Quiſnam

Quiſnã igitur liber. Ita rñdet quaſi conuictus a ſeruo.q.d.ergo nemo liber eſt: ſi oẽs affectibus iſeruientes iſerui ſunt:ut colligat neminẽ eẽ qui uitiis non laboret. Sapiens. Stoici uoluerunt oẽs ſeruos eſſe præter ſapientẽ:qui oĩ animi pturbatione uacat:ſemper.n. in animo eius eſt placidiſſima pax. Eſt enim tẽperatus:conſtans ſine metu:ſine ægritudine:ſine alacritate ulla:ſine libidine:ac per hoc ſemp liber oĩno eſt:& ſemper inuictus. Sibi q ĩperioſus:qui ſibimet ĩperat:nec patitur:ſibi ab affectibus imperari. Quẽ neque pauperies:eleganter ſapientẽ proindeq; & liberũ deſcribit:qui nulla prorſus re; difficultate a recta uiuẽdi ſemita abduci poteſt. Sapiens.n.ut docet Cic.in tuſc. fortunæ ĩpetu:nec multitudinis opinione:nec dolore:neque pauptate terretur. Rñſare cupidinibus fortis: qui fortitudinis clypeo cupiditates repellit.

Quiſnã igiẽ liber? ſapiens:ſibi q ĩmperioſus:
Quẽ neq; paupies:neq; mors:neq; uĩcla terrẽt.
Reſpõſare cupidinib⁹:cõtẽnere honores
Fortis.& in ſe ipſo totus terres atq; rotundus
Externi nequit ualeat per leuæ morari.
In quem manca ruit ſemper fortuna:potes ne
Ex his ut ꝓprium qd noſcere? quinq; talenta
Poſcit te mulier:uexat foribuſq; repulſum
Prefundit gelida:rurſus uocat.eripe turpi
Colla iugo liber:liber ſum dic age:non quis.
Vrget enim dominus mentẽ nõ lenis:& acres
Subiectat laſſo ſtimulos:uerſatq; negantem.
Vel cum pauſiaca torpes inſane tebella
Qui peccas min⁹ atq; ego? cũ fului rutubæq;
Aut placidiani contento poplite miror
Prælia rubrica:aut picta:aut carbone: uelut ſi
Reuera pugnent:feriant uitentq; mouentes
Arma uiri:nequam & ceſſator Dauus at ipſe
Subtilis ueterum iudex & callidus audis.
Nil ego:ſi ducor libo fumante:tibi ingens
Virtus atq; animus cœnis reſponſat opimis.
Obſequium uentris mihi pernicioſius eſt cur?

Rñſare:reſiſtere:repugnare:reluctari. Et i ſe ipſo totus terres atq; rotũdus: Allegoricos hæc oĩa dicit.ut ſit ſenſus. Sapiens ita ob oĩ pte eſt pfectus & quaſi politus:ut in eo nullus ꝓrſus cupiditatũ labes ihæreat. metaphora ſumpta eſt a figura rotunda & orbicolari quæ oĩ ex parte ẽ ita perfecta ut nihil quidẽ ſi ĩponas poſſit hærerẽ.

Totus terres & rotundus in ſe ipſo:ita in gyrũ pfectionis collectus:ut neqd externi ualeat morari per læue.i.ut nihil extrinſecus ſit:quod eum poſſit contaminare:nulla uis uitioꝝ expugnarẽ: quũ aliunde nihil quærat: totus a ſe ipſo pẽdeat hoc eſt a bonis animi.nec ad opinionẽ aliorum uiuat:oĩa ad ſuum arbitriũ referat.ſuis ſtet iudiciis. Per læue:per ipm qui mũdus & politus eſt oĩbus a ſe abſterſis uitiis. Sic & Virgilius uirum bonum & ſapientem deſcripſit: Securus mundi inſtar habens terres atque rotundus: Externi nequid labis per læuia ſidat. In quem mãca ruit:ſemper fortuna:quem nulla ſiue proſpera ſiue aduerſa fortuna infringere poteſt: quinimo ipſa ab eo ſemper uincitur & manca ſit & debilis. Nam fortitudo quæ uirtutum eſt princeps cogit ſapientem tanto eſſe animo ut omnia quæ poſſint homini euenire aduerſa contemnat & pro nihilo putet. Potes ex his ut proprium quid noſcere? hac interrogatione oſtendit eum haud quaquam liberum eſſe: quum nihil ex his habeat:quæ ſapientis ſunt. Quinque talenta:oſtendit & amantem poteſtatem ſui non habere. Turpi iugo:turpi ſeruitute. Non quis:non potes inquit te dicere liberum. Dominus nõ lenis:hoc eſt uis ipſa acris amoris. Verſatque negantem:agitat te etiam reluctantem. Vel quum pauſiaca:oſtendit & eos ſeruos eſſe qui per ſtultam quandam uanitatam tabulas pictas ſummo ſtudio mirabundique intueantur:delectenturque mores autem ſui temporis notat:quo romani tanto pictarum tenebãtur ſtudio tabularum:ut iis inæſtimabili precio cõparatis pinacothecas replerent. Lege Plinium li.xxxv. Qui:quomodo. Quũ torpes: quũ quodam animi ſtupore intueris.ordo autem eſt. Quomĩnus peccas tuo inſane quum torpes tabella pauſiaca:quàm ego quum miror prelia fuluii rutubæque aut iani picta aut rubrica aut carbone. Fuluius autem & rutuba & Ianus gladiatores fuerunt:quorum dimicationes a pictoribus tam graphice pingebãtur:ut uiuos inter ſe confligere putares. Tabella pauſiaca:hoc eſt pictura pauſiæ. Nam is ſicyonius fuit Apellis temporibus pictor celeberrimus. Lege Pli.lib.xxxv.& Varronem in tertio de re ruſtica. Contento poplite ordo eſt. quum miror prelia fuluii. Rutubæ & Iani poplite placide contento:hoc eſt quum miror ipſos pugnantes poplite placide contento. Nam gladiator dum pugnat poplitem extendit:aut reuera hoc dicit:dum ego miror poplite contento:ut ſit expreſſio ipſius mirantis qui poplitem extendat Cicero in quarto Tuſc. innuit legendum eſſet: Aut pacidiani non placide iani:ut pacidianus nomen fuerit gladiatoris. Sic enim ſcribit ſed in illo genere gladiatorum ſit ſane pacidianus aliquis hoc animo. Nequam & ceſ. Da ſubaudi audio ab inferiori:hoc eſt nequam & ceſſator appellor atque increpor. At ipſe Subtilis: Tu autem inquit audis: ſubtilis iudex operum ueterum artificium:ideſt laudaris ut optimus iudex ueterum operum. Sicque oſtendit inique cõparatum eſſe:quum in eodem alius uitio laudetur & alius uituperetur:innuens non ex uero id fieri iudicio ſed aſſentatione quum potentioribus ſemper calcata paupertate fauetur. Nil ego ſi ducor libo fumante:Oſtenſurus eſt dominum grauius uitio gulæ quam ſe peccare:proindeque maiori ſeruitute premi. Si forte inquit ego libum calidum libenter comedo:ſtatim audio. Nil ideſt:homo nihil appellor. Libo:libum genus eſt placente. Tibi ingens uirtus atque animus cœnis reſponſat opimis:ideſt tibi dicunt eſſe & ingentẽ uirtutem qui optime cognoſcas delicata obſonia:& ingentem animum qui ea libenter pare ſcilicet. Reſpõſat:ut dicaris habere uirtutem & animum generoſum & parem cœnis delicatis. Obſequium uentris mihi Libum

pernicoſius eſt cur? quum tu inquit mecum pari modo per gulam peccas:cur ego tanquam ſeruus nequam
uapulo:& tu impunitus abis? Qui tu impunitior:ordo eſt.Quomodo tu impunitior captas illa obſonia
quæ nequeunt ſumi paruo?ut ſit ſenſus quare & tu non puniris qui obſonia longe delicatiora quam ego ca-
ptas Nempe inamareſcunt:rationem affert grauius in cibis peccare dominum:quod ex multiplici epularũ
genere uarii cõtrahuntur morbi quod probe Cor.celſus atque omnis docet medicorum ſchola: unde illud
eſt Senecæ:ut alibi diximus ante ad Lucillium:multos morbos multa fercula fecerunt.Pli. homini inquit
cibus utiliſſimus ſimplex aceruatio ſaporum pe
ſtifera & condimenta perniciofiora. Inamare
ſcunt in bilem amaram conuertuntur. Legitur
& immareſcunt. Illuſique pedes:hoc dicit:&
ex multis delicatiſque cibis podagram contra-
hi:ut fit illuſique a pedes:decepti & deluſi inopi
nata ægritudine:quæ ex nimia ciborum abun-
dantia ſuperuenit recuſant ferre corpus : uitio-
ſum hoc eſt quod aſſidua ciborum luxuria eſt
contaminatum. An hic peccat:oſtendit alio
modo per gulam etiam dominos grauius pec-
care quam ſeruos:Dices inquit peccare ſeruum
illum qui uuam ſtrigili furtiua mutat. At non
Sub peccat ille ſeruiliter qui ob gulam prædia uẽdit
q̃ſi dicat multo plus peccat. Sub no.circa no-
ctẽ ; ut ſub idẽ tps.i.circa idẽ tps. Virg. Sub no-
Strigilis ctem cura recurſat. Tunc enim hæc particula
ſub actõ iungitur quum tempus exprimit. Stri
gili:inſtrumentum erat æneum:quo in balneis
utebantur ad detegendum ſudorem . dictum a
ſtringendo ideſt radendo. Perſi.I puer & ſtrigi-
Furtiua les criſpini ad balnea defer. Scribit Tranquillus Auguſtum nimio uſu ſtrigilum cutem ſibi leſiſſe. Furti-
ua:furtiuum dicitur quicquid furtim ſubripitur:unde Pli.libro.xix.ſic ſcribit. Rutam furtiuam prouenire
fertilius putant ſicut apes furtiuas peſſime. Gulæ parens:Gulæ obſequens. Nil ſeruile habet ? cum in-
terrogatione legendum?ut ſit habet. Adde quod idem Non horam tecum eſſe potes:oſtendit & illum
qui curis ſiue ex mala conſcientia:ſiue ex quacunque alia re agitatur non eſſe liberum:utpote cuius animus
tanquam iis obſeſſus nunc huc nunc illuc trudatur:nec unquam quieſcat. Non potes eſſe tecum: quia
huc & illuc te trahunt curæ:quæ in ſapientem nullam habent poteſtatem:& ideo omnes ſerui ſunt præter
ſapientem. Non ocia recte ponere.Impediunt inquit te ne hoſtis ſtudiis ocium accommodes. Te ip-
Erro ſum uitas: Apud te non es:quia per inconſtantiam quod modo incepiſti:ſtatim deſeris : ſicque homo uide-
Fugitiuus tur ſe ipſum uitare:quum ab incepto inſtituto refugit : quod fieri ſolet : curis animum in diuerſa rapienti-
bus. Fugitiuus & erro:bene ipſum fugitiuum & errorem appellat:quum eum ſeruum conetur oſtende-
re.Nam fugitiui & errones proprie dicuntur ſerui qui a dominis fugiunt hac tamen differentia.ut erronem
diffiniat labeo puſillum fugitiuum eſſe:ex diuerſo fugitiuum:magnum erronem eſſe. Sed proprie erronem
inquit Vulpianus ſic diffinimus:qui non quidem fugit ſed frequenter ſine cauſa uagatur & temporibus in
res nugatorias conſumptis ſerius ad dominum redit. Comes:ſcilicet cura. Atra:triſtis ab effectu.

Tergo plector enim:qui tu impunitor illa
Quæ paruo ſumi nequeunt obſonia captas?
Nempe inamareſcunt epulæ ſine fine petitæ:
Illuſiq; pedes uitioſum ferre recuſant
Corpus.an hic peccat ſub noctẽ q puer uuam
Furtiua mutat ſtrigili:qui prædia uendit:
Nil ſeruile gulæ parens habet? adde qđ idem
Non horam tecum eſſe potes:non ocia recte
Ponere:teq; ipſum uitas fugitiuus & erro
Iam uino quærens:iam ſomno fallere curam
Fruſtra:nam comes atra p̃mit ſeqturq; fugacẽ.
Vñ mihi lapidẽ? quorſũ ẽ opus? uñ ſagittas?
Aut inſanit hõ:aut uerſus facit. ocius hinc te
Ni rapis:accedes opera agro nona ſabino:

Vnde mihi lapidem?uerba Horatii quaſi commoti ex argutis Serui increpationibus.Sicque poeta elegan
ter oſtendit unum quenque ſuorum obiurgatione uitiorum offendi. Vnde mihi lapidem:ſubaudi ſumã
accipiam:aut aliquid tale:minatur enim ſe eum percuſſurum. Quorſum eſt opus : uerba ſerui mirantis
lapidem quæri. Vnde ſagittas:uerba Horatii requirentis ſagittas ut eum feriat. Aut inſanit homo
aut uerſus facit. Verba Serui exiſtimantis dominum aut inſanire qui arma poſcat:Nam poetæ baccho affla
ri dicuntur proindeque inſanire uideri:aut reuera uerſus facere talia complectentes. Ocyus hinc te ni ra
pis accedes opera agro:nona ſabino:uerba Horatii minantis ſe miſſurum illum in ergaſtula in agrum ſabi-
Ergaſtula num:ubi rus ſuum habebat. Ergaſtula enim loca ſunt in quibus ſerui tenentur in uinculis ad opus facien-
dum deſtinati:ut puta ad lapides effodiendos:colendos agros & id genus opera:unde Plinius: Mox Mari-
us Cinna dominatione reuocatus ruptis ergaſtulis exercitum fecit.Columella in primo de re ruſtica.Er-
Ergaſtulum gaſtuli mancipia recognoſcant. Ergaſtula etiam capiuntur pro ipſis ſeruis ad opus(ut diximus) faciendum
deſtinatis incompedibus. Iuuenalis. Squalidus in magna faſtidit compede foſſor. L.florus. Seruicia pro h ne
fas & ergaſtula armantur: Apuleius in prima apologia. Quindecim homines liberi populus eſt : totidem
ſerui:familia:totidem uincti ergaſtulum:de hoc apud Iuuenalem plura diximus illic:pueros omnes:ergaſtu
Opera la tota. Opera nona:quaſi octo operas habeat hoc eſt octo ſeruos in ergaſtulo agri ſabini. Opera enim
non ſolum pro labore capitur qui circa opus impendatur:ſed etiam pro ipſo ſeruo & operario : hoc eſt pro
eo qui opus facit:unde Cicero in oratione pro Flacco.Opere faceſſant:ſeruitia ſileant:idem in oratione pro
Sextio Quum per tribunum aliquem & ſexcentas operas ſe fortunis ſpoliari uideant Tranquillus in Augu
ſto.Miror octauium patrem etiam inter diuiſores operaſque campeſtres proditum : hoc eſt inter eos qui in
Sabini campo martio pro candidatis operabantur. Agro ſabino:Sabini populi ſunt antiquiſſimi Italiæ inter la
tinos &

nos & umbros dicti a Sabo rege:ut docet Silius libro octauo:pars ſanctum uoce canebant Auctorem gen-
tis:ps laudes ore ſerebāt Sabe tuas:q de ꝓprio cognoīe primus Dixiſti populos magna ditione Sabinos. Ca-
to aũt appellatos a Sabino rege:de quo Virg. Antiq ex cedro Italuſq; pr̄q; ſabinus:Ibi poeta rus ſuū habuit.
VT naſidieni iuuit te cœna beati. Hoc ſermone alloquitur Fundanium amicum ſuum: de quo fa
cta eſt mentio in decimo ſermone: Vnus uiuorum fundani qui apud Naſidienum una cum Me-
cœnate cœnauerat:rogatque qualiter ea cœna eum iuuerit:moxq; quæ dapes appoſitæ fuerint

SERMO OCTAVVS.
De cœna Naſidieni ad Fundanium.

VT Naſidieni iuuit
te cœna beati?
Nā mihi q̄rēti ꝯui
uā dict' here illic
De medio potar̄ di
e:ſic ut mihi nūq̄
In uita fuerit meli'
dici ſi graue nō ē:
Quę pria iratū uē
trē pacauerit eſca
In primis lucanus aper:leni fuit auſtro
Captus:ut aiebat cœnæ pater:acria circum
Rapula.lactucæ radices qualia laſſum
Peruellunt ſtomachum.ſiſer.alec.fæcula coa.
His ubi ſublatis puer alte cinctus acernam
Gauſape purpureo menſam ptersit:& alter
Sublegit quodcunq; iaceret inutile:quodq;
Poſſet cœnantis offendere:ut attica uirgo
Cum ſacris Cereris:procedit fuſcus hydaſpes

& qui conuiuæ. Sed poeta non oblitus ingenii
ſui notat Naſidienum ut hominem ſordidum:
qui conuiuas cibis minus lautis exceperit. Vt
iuuit:cum interrogatione pronunciandum:hoc
eſt qualiter te iuuit? Beati:diuitis. Iuuenalis
uetulæ ueſſica beatæ:aut beati qui ſe beatum eſ
ſe putat:ut ſit ironia. Dictus:ſubaudi es. He Here
re:ita nunc inquit Quintilianus dicimus:at ue- Lucania
terum comicorum adhuc libris inuenio. Heri
ad me uenit. Iratum: eſurientem. In pri-
mis Lucanus aper ſubaudi a ſuperiore pacauit
uentrem. Lucanus. Lucani populi ſunt Bru-
tiorum finitimi regionis tertiæ Italiæ:quæ a Si
laro amne incipit:Lucani orti ſunt a Samniti-
bus duce Lucio:auctor Plinius libro tertio.
Leni fuit auſtro captus: hoc ideo quia dicunt
carnem apri meliorem eſſe capti auſtro leniter
flante:deeſt autem qui:ut ſit:qui captus fuit Le
ni auſtro. Pater cœnæ:ideſt Naſidienus.
Rapula:diminutiuum eſt a rapo. Legitur apud Rapula
probatos auctores Rapa in prima declinatione
& rapum in ſecunda. Circum: ſcilicet aprum.
Peruellunt:permouent & exuſcitant. Si- Siſer
ſer:Species oleris:de quo Collumella libro duo-
decimo capite tertio. Paſtinaca & Siſer atque
inula coaleſcunt alte paſtinato & loco ſtercora
to. Plinius libro decimo octauo. Terra condun-
tur raphani Napique & rapa atque alio modo
inulæ:ſiſer:paſtinacæ. Tiberius princeps id no-
bilitauit flagitans omnibus annis a germania.
Alec:genus liquaminis ex piſcibus ſale ma- Alec
ceratis:de quo in ſuperioribus diximus. Fecula coa:fex ſiue fecula per diminutionem genus eſt condimē
ti:ſiue liquoris qui ex inteſtinis piſcium ſale maceratis conficiebatur:de quo Catius epicureus mentionem
fecit ante. Hanc ego cum malis:ego fecem primus & alec:primus & inuenior piper album cum ſale nigro
intritum puris circum poſuiſſe catillis:ubi plura diximus:illud ſciendum alec in genere neutro dici & alecē
in genere fœminino. Coa:dicta coa a Co inſula Cariæ ubi plurima fiebat:eſt enim uitiū muriæ ut ſcribit
Plinius libro trigeſimoprimo capite. viii. His ubi ſublatis:ubi inquit commemoratæ dapes ſublatæ ſunt
a miniſtris qui & menſam abſterſerunt gauſape:& fragmenta ſuſtulerunt quæ cœnantes poſſent offendere:
hydaſpes & alcon miniſtri unum cecubum & chium tulerunt in menſam. Cinctus alte: ſuccinctas habens
altius ueſtes:ut expeditior eſſet ad miniſtrandum. Menſam acernam:in precio apud romanos fuis ſe men Acerna
ſas citreas & acernas docet Plinius. & Seneca. De menſa acerna ſic & Martialis. Non ſum criſpa quidem. nec Menſa
ſiluæ filia mauræ. Sed norunt Lautas & mea ligna dapes. De quibus menſis pluſcula diximus in Cōmentari
is Iuuenalis in prima ſatyra:illic Criminibus debent hortos prætoria mēſas. Gauſape purpureo:rubro. Eſt
aũt genus ſtramenti uilloſi ut ſcribit Pli. in. viii. utebantur in caſtris:nam ut ipſe refert Tunica lati Claui ī mo
dum gauſape texi nunc primū incepit patauii gauſapa ex lanis eius regionis q̄ mediocres ſunt:ut docet Stra-
bo li. v. ſolita ſunt texi ex utraq; pte uillos habentia:uel una tm̄ ſuperficie:uſſia aũt fuiſſe docet & Ouidius in
arte amandi Gauſapa ſi ſumpſit:gauſapa ſumpta proba. Sublegit:ſuſtulit amouit. Cœnantis:actũs eſt ca
ſus pluralis. Vt attica uirgo. Ordo eſt. Hydaſpes fuſcus & Alcon ꝓcedunt ferentes uinum ut uirgo attica
ꝓcedit ferens ſacra cereris. Nam in attica eleuſin ciuitas eſt ubi templū eſt ampliſſimū cereris:un̄ Ceres eleu
ſina dicta eſt:in eius ſacris q̄ arcana habebant & myſtica uirgines atticæ ſuſtinebant in capitibus ſacra repo
ſita in ciſtis:q̄ ob eā rem Canephori dicebant:& non Canephoræ. Nā græci canephoron appellant nō cane Canepho-
phoran uirginē ferentē ciſtam:Latine diceret nō canephora:ſed caniſera ſiue caniſtriſera a ciſta q̄ canum ræ
græci uocāt. un̄ Feſtus Pōpeius:Cana inqt græci:nos caniſtra & p diminutionē caniſtella:Teſmophoria uo
cant græci feſta Cereris tanq̄ legiferæ:ipſamq; Teſmophorō:hoc eſt legiferam:prima. n. leges inueuiſſe ferē
Lege Diodoꝝ. θεσμὸ. n. legem e φέρω fero ſignificat. Hydaſpes fuſcus colore nigro. Cecuba campana.

Cecuba uína ferẽs:alchon chiũ marís expers.
Hic herus albanum Mecœnas:ſiue falernum
Te magís appoſitís delectat habem⁹ utrunq;.
Díuítias míſeras:ſed quís cœnantibus una
Fundaní pulchre fuerit tibí noſce laboro.
Sũmus ego.& ꝓpe me uíſcus Thuríus & íſra
Sí memíní Varíus: cum Seruílio Balatrone
Víbídíus:quos Mecœnas adduxerat umbras.
Nomentanus erat ſuper ípſum:portíus ínfra
Rídículus totas ſímul abſorbere placentas
Nomentanus ad hoc quí:ſí quíd forte lateret
Indíce monſtraret dígyto:nam cætera turba:
Nos ínquam cœnamus aues.conchylía.píſces
Longe díſſímílem noto celantía ſuccum
Vt uel contínuo patuít:cum paſſerís:atq;
Inguſtata míhí porrexerít ília rhombí.

Cecubum Nam Cecubum oppidum eſt campaniæ quæ tota ut ſcribit Plinius uini precioſiſſimi fertilis eſt:illic enim ſunt uiniferi colles & temulentiæ nobilis ſucco per omnes terras inclyto:atque(ut ueteres dixere)ſummum liberi patris cum Cerere certamen. Hinc ſetini & cecubini obtenduntur agri:iis iunguntur falerni:Caleni. Chios Chium:uinum Chium traſmarinum optimum oſtendit Plinius libro decimoquarto:ſic ſcribens. In ſumma gloria poſt homerica illa de quibus ſupra diximus fuere thaſium chiumque:quod aruiſium uocant.De qoo Virgili.in Bucolicis uinam ouum fundam calathis aruiſia nectar:dictum chium a chio inſula. Maris expers:hoc eſt ſine aqua maris hoc autem dicit quia ueteres uinis conſueuere aquam marinam miſcere:unde eſt illud Plinii libro decimoquarto. Cui marinam aquam largiorem miſcent:a ſerui furto origine orta ſic menſuram explentis. Cato. Aquæ marinæ ueteris ſeſtarios.ſexagintaquattuor.addito:& operculum in dolium indito. Inde inſtitutum tradit Varro auctore Porphyrio.ut delphini circa liberum pingerentor. Hic herus: Senſus eſt. Herus hoc eſt Naſidienus hic:ideſt tunc ſubaudi dixit o Mecœnas habemus uinum albanum ſcilicet & ſalernum ſi utrunque te magis delectat appoſitis:hoc eſt quam quæ appoſita ſunt. Diuitias miſeras:ſordes Naſideni hoc loco per exclamationem damnat:qui nõ ſtatim bona uina appoſuerit. Sed quis cœnantibus una.Laboro inquit ſcire quis tecum una fuerit pulchre ex cœnantibus:quaſi quo maxime ſis delectatus:unde ſtatim ſubiicit ordinem diſcumbentium. Summus ego. fundanius ait ſe primum in accubitu locum tenuiſſe:ut ſit ordo.Summus ego eram in accubitu & prope me uiſcus Turinus erat.Et iſra ſcilicet uiſcum erat (ſi memini) uarius & uibidius cum Seruilio balatrone. Nomentanus erat ſuper Mecœnatem:Et portius infra ſcilicet Mecœnatem. Viſcus thurinus.Hic unus eſt ex doobus fratribus de quibus facta eſt mentio in decimo ſermone.Et hæc utinam uiſcorum laudet uterque. Varius poeta fuit temporibus Horatii: de quo alibi in carminibus ſcriberis uario fortis & hoſtium uictor.Virgi.in Buco.Nam neque adhuc uario uideor nec dicere cinna Digna. Adduxerat umbras.appellat eos umbras:hoc eſt ut alii ſentiunt Scoꝛras & homines nullius precii tanquam qui homines non ſint:ſed tantum umbræ hominum:ſed melios eſt intelligamus eos appellari umbras:quod ioco prouerbiali olim dicebantur conuiuæ umbræ:quum uenirent ad conuiuium non uocati:ſed comites eorum:qui uocati fuerant:quod quem admodum umbra corpus hominis ſequitur:ſic conuiuas uocatos illi:unde ſcribit Plutarchus libro ſeptimo ſympoſiorum. Mos autem adducendi comites. quos nunc umbras appellant:non ipſos quidem uocatos:ſed ab aliis qui uocati fuerant ad conuiuium adductos:quæſitum eſt unde inoleuerit exiſtimabant natum eſſe a Socrate:qui Ariſtodemo perſuaſerit:ut non uocatus ſecum ad Agathonis conuiuiom accederet. Acciderat enim Ariſtodemo ridiculum qoiddam:ſiquidem quum intereundum non ſentiret Socratem poſt ſe relictum prior ingreſſus eſt plane uelut umbra corpus præcedens lumine a tergo ſequente. Hæc ex Plutarcho ut diximus libro ſeptimo ſympoſiorum:& Platone qui hanc fabulam de Socrate & Ariſtodemo in primo limine dialogi:cui titulus eſt ſympoſium:commemorat. De umbris alibi poeta in epiſtolis:Eſt locus pluribus umbris: & ex prooerbiis Eraſmi noſtri temporis ſcriptoris eruditiſſimi. Nomentanus: hic eſt ille Caſſius nomentanus de quo ſæpe Horatius meminit:quem nepotem appellat propter prodigam uitam:ut in octauo ſermone. Pantolabo ſcurræ:nomentanoque nepoti. Ridiculus abſorbere totas placentas. ideſt ridiculus ad ſorbendas totas placentas. Eſt autem placenta ex genere earum quas nos tortas ſiue tartaras appellamus. Iouenalis. Lautæ gulæ eſſe oſtendit illic:pultes coram aliis dictem puero:ſed in aure placentas. Eam Gato in re ruſtica docet quomodo cõficiatur & coquatur: De qua & nos in commentariis Iuuenalis diffuſius diximus. Ridiculus:is dicitur non qui ridet:ſed qui ineptiis ſuis aliis præbet riſum Nomentanus ad hoc:ſubaudi erat conuioa adductus ad hoc:ut qui moſtraret digito indice:ſiquid forte lateret:hoc eſt tanquam ſcurra:quem non puderet digito monſtrare:ſiquid aut uitii aut epularum lateret. Digito indice hoc ideo dicit quia ſinguli digiti diſtincta habent nomina:quæ ſunt hæc Pollex index famoſus:ſiue infamis:ſiue medius:minimus. Nam cætera turba nos inquam:Dicendo nos inquam expoſuit quæ ſit cætera turba. Conchylia piſces.Ordo eſt.Nos inquam cœnamus conchylia expoſitiue piſces.conchylia inquã celantia ſuccum longe diſſimilem noto:hoc eſt qui melioris erat ſaporis qoam noueram ante in aliis id genus conchyliis:aut(quod magis placet)celantia referendũ eſt ad omnia antedicta:ut ſit cœnauimus aues conchylia piſces celantia ſuccum longe diſſimilem noto:hoc eſt continentia meliorem ſaporem q̃ ante no

ucrim

uerim in ſupradictis:unde ſtatim ſubdit ut uel continuo patuit:ideſt ut etiam ſtatim intelleximus:quum mihi porrexerit ilia inguſtata paſſeris & rhombi:ſicque probat piſces optimi fuiſſe ſaporis. Rhombi autē paſſeres:ſoleæ:piſces plani ſont marini. Ita antem dixit conchylia piſces:ſicuti Plinius libro tertio cap.quito ſic ſcribens de campania: præterque cætera in toto mari conchylio piſce nobili annotantur. Porrexerit:ſcilicet Naſidienus. Me docuit:tanquam optimus cœnarum magiſter. Melimela: poma ſunt ſaporis melli: unde & nomen:μελι enim mel & μαλον pomum ſignificat:antea muſtea uocabantur a celeritate miteſcēdi de quibus Martialis. Inſanti melimela dato. fatuaſq; mariſcas.

Paſſer

Rhombus

Melimella

Poſt hæc me docuit melimela rubere minorē
Ad lunam delecta quid hoc interſit ab ipſo
Audieris melius. tum Vibidius Balatroni
Nos niſi damnoſe bibimus:moriemur inulti.
Et calices poſcit maiores. uertere pallor
Tum parochi faciem nil ſic metuentis ut acres
Potores:uel quod maledicunt liberius:uel
Feruida q; ſubtile exurdant uina palatum.
Inuertunt aliphanis uinaria tota
Vibidius Balatroq; ſecutis omnibus imis.
Conuiuæ lecti nihilum nocuere lagœnis.
Affertur ſquillas inter muræna natantes
In patia porrecta:ſub hoc herus. hæc grauida
Capta ē:deterior poſt ptū carne futura (ſquit
His mixtum ius eſt oleo:quod prima uenafri
Preſſit cella:garo de ſuccis piſcis hiberi.
Vino quinquenni:uerum citra mare nato:
Dum coquitur:cocto chiū ſic conuenit:ut non

Rubere delecta ad minorem lunam. hoc eſt ſi ex arbore decerpta fuerint in nouilunio. quum luna eſt minima. & in cornua curuatur. Quid hoc interſit. Quid hoc referat q; rubeant an non. Tū uibidius balatroni:ſubaudi dixit. Nos moriemor inulti. Vibidius tāquam ſcura hoc iocularitet dicit:niſi bibimus damnoſe. i. niſi bibimus cum damno Naſidieni conuiuatoris moriemur iulti:hoc eſt qui non ſimus ulti Naſidienum male nos excipientem. Et poſcit:ſcilicet uibidius. Vertere pallor tum parochi faciem. Naſidienus inquit exhibitor conuiuii cepit pallere non exiſtimans tam acres eſſe potores:quare autē palleſceret affert rationem:aut quia maledicunt liberius loquacioreſq; ſunt qui nimium bibunt:aut quia guſtus palati per nimium uinum corruptus ſaporem rerum non poteſt ſentire:timebat igitur naſidienus ne ab iis uino madidis aot afficeretur pbris:aut coquererentur de conuiuio. Vertere: uertebat ſtilus eſt hiſtoricus. Faciem parochi: παροχος dicitor dator & præbitor a παρεχω quod eſt præbeo:accipiturque & pro exhibitore conuiuii ut hoc loco. Alibi docuimus in quinta ſatyra illic. Proxima campano ponti quaē uillula tectum Præbuit:& parochi quæ debent ligna ſalemq; parochos eos dici qui publice præbent ſalem & ligna iis qui reip. cāmittuntur. Vina feruida:uina iam intrinſecus calefacta. Exurdant palatum:reddont palatū ueluti ſurdū:qd epularū ſaporē non intelligit. Inuertūt:auide bibētiū morē expſſit. Vinaria to. uinaria poſuit pro uino ipſo:aut uinaria ſubaudi uaſa. Aliphanis:Aliphanū genus eſt poculi. Oibus imis:q dignitate erant inferiores:& in infima parte triclinii diſcūbebant:quos umbras ſupra appellatos docuimus. unde ſequitur lectos conuiuas nihil potando nocuiſſe quū ait ergo conuiuas lectos oſtendit ſupra cōmemoratos ut ſcurras & umbras ultro epulatum ueniſſe. Conuiuæ lecti Nihilum nocuere:hoc autem dicit:quia ſupra uibidios:ut unus de conuiuis non uocatis:& non electis ſed adductis a mecœnate damnum bibendo minatus eſt Naſidieno:quum ait Nos niſi damnoſe bibimus moriemur inulti. Hocque totum eſt in laudem Mecœnatis:quem cum cæteris conuiuis lectis oſtendit in bibendo fuiſſe modeſtiſſimum. Affertur murena:Anguillæ ſimilis eſt. immo angui maculoſo. In freto ſiculo:atque etiam adriatico capitur. Laute habebatur gulæ:unde Licinii craſſi Murenæ ſunt cognominati qui hoc piſce effuſiſſime ſint delectati. De murenis ſic ſcribit. M. Varro in libro qui inſcribitur Gallus. In ſicilia quoque inquit manu capi murenas flutas: q; hæ in ſumma aqua præ pinguedine fluitent græce plotæ oocantur. Lege Plinium libro nono. Columellam:Macrobium:& Ariſtotelem. Inter ſquillas. Squilla piſcis eſt ex genere cruſta intectorum:unde ita ſcribit Ariſto. li. iiii. de aialibus. Cruſta āt intectorum genus primum locuſta:cui proximum genus alterum eſt: quem gāmarum uocant. Tertium genus Squilla eſt. Quartum cancer &c. Sub hoc herus. i. conuiuator ſubaodi dicit. narrat:aut aliquid tale. Sub hoc. i. poſt hoc. His miſtum ius eſt oleo. docet quo genere iuris ea eſſent condita. His. ſ. piſcibus. Cella uenafri:docuimus ante oleum uenafrum principatum obtinere. Garo:Ordo eſt:ius eſt miſtum oleo:uenafro & garo. Garum:iam docuimus genus eſſe liquaminis ex ſcombris ſale maceratis. Mart. Expirantis adhuc ſcombri de ſanguine primo. Accipe ſaſtorum munera cara garum. Hoc olim conficiebatur ex piſce qoem græci garon uocabant:unde nomen: idque etiam garum ſociorum quia tantum apud ſocios populi ro. fieret. Lege Plinium libro trigeſimoprimo cap. ſeptimo & .viii.

Parochus

Alphanis

Murena

Squillas

Garum

De ſuccis piſcis hiberi:hoc eſt ſcombrorum hiſpanorum. Hinc dicta eſt i hiſpania Herculis inſula ad Carthaginem ſpectans a ſcombrorum multitudine captorum ſcombria. auctor eſt Strabo. Hiberi: hiſpani: Nam hiberus fluuius eſt a qoo hiberi dicti ſunt hiſpani qui utranque hibero propinquam regionem uſque ad maritima incolunt. Hanc regionem Celtæ gallorum populi relicta quondam prouincia habitauerunt: unde compoſito ex utraque gente nomine Celtiberi appellati ſunt:& regio eorum Celtiberia: unde Lucanus. Et celtæ miſcentes nomen hiberis. Hiberia item regio eſt pontica de qua Horatius in epodo. Herbaſque quas & iolchos atq; hiberia Mittit uenenorum ferax.

Scombra

Hiberia

Hoc magis ullũ aliud:pipe albo nõ ſine aceto
Q uod Methymneam uitio mutauerit uuam.
Erucas uirides:inulas ego primus amaras
Mõſtraui incoquere.illotos Curtillus echinos
Vt melius muria.quod teſta marina remittat.
Interea ſuſpenſa graues aulæa ruinas
In patinam fecere trahentia pulueris atri:
Q uantum non aquilo campanis excitat agris
Nos maius ueriti.poſtq̃ nihil eſſe pericli
Senſimus:erigimur.Rufus poſito capite ut ſi
Filius immaturus obiſſet flere:quis eſſet
Finis:ni ſapiens ſic nomentanus amicum
Toleret?heu fortuna quis eſt crudelior in nos
Te deus?ut ſemper gaudes illudere rebus
Humanis.Varius Mappa compeſcere riſum
Vix poterat.Balatro ſuſpendens omnia naſo:
Hæc eſt conditio uiuendi aiebat.eoq;
Reſponſura tuo nunq̃ eſt par fama labori.
Tene:ut ego accipiar laute:torquerier omni
Sollicitudine diſtrictum:ne panis aduſtus
Ne male conditum ius apponatur:ut omnes
Præcincti recte pueri comptiq; miniſtrent?
Adde hos prætera caſus:aulæa ruant ſi:
(Vt mõ)ſi patinam pede lapſus frangat agaſo:

Vino quinquenni:ius inquit miſtũ eſt uino quinquenni. Citra mare nato:hoc eſt italico:cui contrarium eſt tranſmarinum. Dum coquitur:cum ſuperioribus legendum eſt. Chium:uinum tranſmarinum a chio inſula de quo & ſupra facta eſt mentio. Sic conuenit. Ordo eſt & ſenſus: Chium uinum ſic conuenit:iuri cocto:hoc eſt poſtquam eſt coctum:ut nullum aliud magis conueniat hoc.

Pipere Album — Pipere:ſcilicet miſtum eſt:hoc eſt cum pipere. Albo. Tria ut ſcribit Pli. ſunt genera piperis longum:cãdidum:& nigrum:candidum utroque eſt Lenius. De hoc ante piper album cum ſale nigro. Non ſine aceto. Quod metymneã uitio mutauerit uuam:

Methymna — ideſt cum aceto methymneo. Eſt autẽ methymna oppidum Leſbi inſulæ. Quod mutauerit uuam uitio:ideſt quod ex uino methymneo uitiato conſtat:id.n.uitiari dicitur quod aſcta in aliam migrat naturam.

Eruca — Erucas uirides:Eruca herba eſt hortenſilis:de qua ſic Columella. Et quæ frugiſero ſeritur uicina priapo: Excitet ut uentri tardos eruca maritos. Et uermiſqui clera maxime infeſtat:unde Ariſtoteles. libro quinto.de natura animalium ſic ſcribit. Naſcuntur papiliones ex erucis: Erucæ ex uirentibus foliis maximeque ex braſſicæ. Erucam docet Victruuius libro ſeptimo:eſſe genus coloris quam eruginem etiam appellamus. Curtillus echinos: Curtillus inquit primus docuit incoquere muria echinos illotos. Vt melius:ut rem meliorẽ

Echinos — & ſuauiorem ſi non lauarentur. Eſt autem Echinus ut ante dictum eſt piſcis ex genere cancrorum:cui ſpinæ pro pedibus:ingredi huic ẽ in orbem uolui. Echinum etiam appellamus thecã

Muria — illam ſpinoſam caſtanearum. Muria:liquamẽ eſt quod ex thynno cõficiebatur ſale macerato de qua diximus plura apud Perſium ultima ſatyra. Cato in re ruſtica docet muriam aliter fieri. Lege Pliniũ libro trigeſimoprimo capite octauo. Quod teſta marina remittat. Puto locum hunc eſſe corruptum:proindeque legendum q̃ non quod:ut ſic intelligas Curtillum monſtraſſe optime coqui echinos muria quæ habetur ex thynno piſce marino non ea muria:quam docet Cato in libro de re ruſtica:ut ſic exponas. quam teſta marina remittat:ideſt quæ ex locis trãſmarinis uaſis aduehatur ut teſtam accipias pro uaſe aut quod poſitum eſt pro quam rem:ſicut illud Terentianum:qui habet ſalem:quod in te eſt ideſt quæ res in te eſt. Interea:dum Naſidienus hæc narrat. Suſpenſa aulæa:Varro auctore Seruio dicit uela ſolere ſuſpendi ad excipiendum puluerem:quia uſus cameræ ignorabatur. Sciendum ſane omnia græca nomina in ı litteram exeũtia cum deriuationem faciunt in ae diphthongum conuertere:ut αυλι aulæa:ιδι idæa:αιτνι Aetnæa:dicta autem aulæa ſunt quod primum in aula Attali regis Aſiæ qui populum romanum ſcripſit hæredem inuenta ſunt. Nos maius ueriti:ſcilicet ſumus. Rufus flere:pro flebat non ſecus quam ſi filium amiſiſſet. Quis eſſet finis?cum interrogatione:ac ſi dicat nullus fuiſſet finis lachrymis niſi Nomentanus eum conſulatus fuiſſet uerbis ſequentibus. Quid deus eſt crudelior te in nos?accuſat fortunam tanquam fœlicitati humanæ ſemper aduerſam:ut ſit ſenſus:nullus quidem deus maiorem in nos quam tu exercet crudelitatem. Soſpendens naſo:hoc eſt deridens & contemnens:ut alibi. Naſo ſoſpendis adunco. Hæc eſt conditio uiuendi:ita ſe habent res humanæ ut null[illegible]unquam ſit ſyncera uoluptas:ſemper enim neceſſe eſt aliquid eueniat incommodi atque laboris inopinati. Eoque reſponſura tuo nunquam eſt par fama labori. Et ideo inquit Naſidiene fama nunquam æquabit labores & incommoda:quæ in tanto cœnæ apparatu ſuſtines:atque hæc omnia cum deriſu:hoc eſt nunquam digne laudari poteris. Tene:Imitatio eſt Terentiana in phormione. Tene ad ſymbolum uenire unctum atque lautum e balneis:ocioſum ab animo:quum ille & cura & ſumptu abſumitur:dum tibi ſit quod placet. Ille ringitur:tu rideas:prior bibas:prior decumbas cœna dubia apponitur.

Accipere — Tene:ſubaudi decet:aut æquum eſt aut aliquid tale:ut ſit ſenſus. Te ne decet torquerier omni ſollicitudine:ut ego accipiar laute:ideſt ut ego bene cœnem & bene paſcar. Virgili. Illos porticibus rex accipiebat in amplis. Terentius in eunucho:Accipit hominem nemo melius prorſus neque prolixius. Vt modo:ruerunt ſcilicet. Agaſo lapſus pede:Agaſo is dicitur qui curam habet iumentorum:unde Plinius libro trigeſimoquinto:Loquens de Athenione pictore ſic ait. pinxit equum cum agaſone:hoc loco poeta Agaſonem poſuit pro ſeruo rudi & inepto. quales ſunt Agaſones.

Sed

Sed conuiuatoris.Sed niſi talia incõmoda acciderent:uirtus conuiuatoris non cognoſceret. Nam res aduerſæ non aliter ſolent indicare:atq; ſecundæ celare ingeniũ cõuiuatoris q̃ decis:in rebus.n aduerſis hoīuz ingenia maxime indicanť:q̃ in ſecundis latent:ſicq; Balatro p deriſum & iocum ſcurrilem Naſidienum ait non minori prudentia in apparatu cœnæ ſe geſſiſſe q̃ in difficultatibus bellicis ſe gerit imperator. Conuiuatoris:Conuiuator dr̃ conuiuii exhibito a conuiuor quo uerbo ſic utiť Suetonius in Veſpaſiano. Sed & cõuiuabať aſſidue ac ſæpius recte ac dapſile. Et ſoleas poſcit:hoc eſt e triclinio ſurrexit. Nam qui triclinium cõ Cõuiuatr

Sed conuiuatoris uti ducis ingenium res
Aduerſæ nudare ſolent celare ſecundæ.
Naſidienus ad hæc:tibi dii quæcũq; præcaris
Cõmoda dent:ita uir bonus es cõuiuaq; comis
Et ſoleas poſcit.tum in lecto quenq; uideres
Stridere ſecreta diuiſos aure ſuſurros.
Nullos his mallem ludos ſpectaſſe.ſed illa
Redde age:quæ deiceps riſiſti. Vibidius dum
Quærit de pueris:nũ ſit quoq; fracta lagœna
Quod ſibi poſcenti non dentur pocula:duoq;
Ridetur fictis rerum:Balatrone ſecundo
Naſidiene redis mutatæ frontis ut arte
Emendaturus fortunam:deinde ſecuti
Mazonomo pueri magno diſcerpta ferentes
Membra gruis ſparſi ſale multo:non ſine farre:
Pinguibus & ficis paſtum iecur anſeris albi:
Et leporum auulſos ut multo ſuauius armos
Quã ſi cũ lumbis quis edit:tũ pectore aduſto
Vidim⁹ & merulas poni:& ſine clune palũbes
Suauis res:ſi non cauſas narraret earum &
Naturas dñs quem nos ſic fugimus ulti:
Vt nihil omnino guſtaremus:uelut illis
Canidia afflaſſet peior ſerpentibus afris

ſcẽdebãt ſoleas exuebãt:q̃s Cœnati reſumebãt: uñ Plaut⁹ i Moſtellaria. Soleas cedo mihi ut arma capiã:iã pol ego occidã p̃re3 Idẽ i truculẽto. Deme ſoleas:cedo uinũ. Martia.i.iii.i Lygurinũ. Hæc tibi ñ alia ẽ ad cœnã cã uocãdi:uerſiculos recites ut lygurine tuos Depoſui ſoleas:affertur ptin⁹ igẽs iter lactucas oxygarũq; liber. Eſt ãt ſolea genus quoddã calciamẽti: accõmodatũ ad tuendas pedũ plãtas. Quicqd.n.pedi ſubiiciť ſolea appellať:uñ i rhetoricis nouis Ci.& ſoleæ ligneæ pedibus idutæ ſunt. Tranqllus i Nerone Soleis mulas argẽteis calciauit. Capiť & p eo ligno ſup quo extruiť pies craticius. Solea itẽ piſcis ẽ planus ſicut paſſer & Rhõbus. In lecto:diſcubitorio.ſ. Nullos his mallẽ ludos ſpectaſſe: uerba Hora.ad Fũdaniũ nullos igt ludos magis uellẽ ſpectaſſe q̃ hmõi cœnã.his.n.ablt⁹ ẽ cãus depẽdẽs ab hoc uerbo mallẽ qđ uim h3 cõparatiuã. Vibidi⁹:Verba Fũdanii:ẽ ãt Ordo. O Naſidiene tu redis frõtis mutatæ: dũ uibidius q̃rit de pueris. Sic.n.narrat Fũdanius Hora. ueluti p̃ſens ſit Naſidien⁹. Frõtis mutatæ:hoc ẽ lætior.

Vt emẽdaturus fortunã arte:q̃ſi q arte hoc eſt hilaritate:diſſimularet timorẽquo affecti fuerãt ex caſu aulæorũ. Dũq; r.f.r.dũ rideť iis rerũ figmẽtis & rebus iocularibus. Balatrone ſe. fcõ trãglllo depoſito metu. Quærit de pueris:Locutio elegãtiſſima ut q̃ſiui d p̃re meo.i.ex p̃re meo ſic ẽt ornatiſſime dr̃:hoc audiui de p̃re meo. q̃rit ergo ex pueris ilocalariter an fracta ſit lagena qa cũcta:ẽť ſibi afferre pocula. Deide ſecuti:Subaudi ſunt. Magno Mazonomo: Mazonomũ Quære de pueris genus eſt patinæ grandioris:quo obſonia portanť in menſam. De quo mentionem facit Varro in.iii.de re ru.de Lucullo ſcribens ſic:ubi delicate cœnitaret & alios uideret Turdos in Mazonomo poſitos coctos: alios uolitare circa feneſtras captos. Non ſine farre:hoc ait Mazonomo gruem multo ſale reſperſum cũ farre in menſam fuiſſe prolatum. Nam luxuria Romanorũ inſtituit non ſolum leporaria:& piſcinas ſed & auiaria q̃ græci ornithonas appellant ubi aues paſcebant ad ſaginam. De quibus Varro in.iii.de re ruſti.ſic ſcribit. Nam ibi uidi greges magnos anſerum:gallinarum:columbarũ:gruum:pauonum:& notandum genere maſculino gruem noue appellatum eſſe. Iecur paſtum anſeris:Iecur anſerinum inter delicatas dapes fuiſſe oſtendit Pli.ſic. Noſtri ſapientiores:qui anſeres iecoris bonitate nouere:fartilibus in magnam amplitudiné creſcit.exemptum quoq; lacte mulſo augeť. Nec ſine cã in queſtione eſt qui primus tantum donum inuenerit Scipio an Metellus uir conſularis an. M. Seſeius eadem ætate eques romanus:unde eſt illud Perſii:ut tuus iſte nepos olim ſatur anſeris extis. Paſtum ficis pinguibus:hoc eſt ficis muſtulentis:ficis.n.nõ modo anſeres ſed & aliæ aues ſaginantur:unde Varro in.iii.de re ruſti.ſic ſcribit. Loquẽs de turdis. Cibatui offas poſitas:eæ maxime glomerantur ex ficis & farre mixto. Auulſos armos.i.a reliqua parte corporis amotos. Armi autem auctore Horatio reliquis in lepore pulpaminibus præferuntur. Fœcundi leporis ſapiens ſectabitur armos. Armi proprie auctore Plinio in quadrupedibus:humeri in homine dicuntur. Apud tamen Ciceronem & Varronem & alios probatos auctores eſt:ut alibi diximus inueniri humeros dici & in quadrupedibus. Vt multo ſuauius:ut rem multo ſuauiorem. Poni:Apponi. Palumbes:ſilueſtres ſunt columbi.

Suauis res:ſubaudi extrinſecus futura erat:nam eas certe comediſſemus niſi Naſidienus nobis cauſam dixiſſet quare eſſent ſine clunibus:ut intelligamus eum dixiſſe ſe inueniſſe a Vermibus corroſas:quod quum audiſſent ilico omnes e conuiuio diſceſſerunt illis intactis. Ergo ſuauis res ſubaudi futura erat nobis: quia eas comediſſemus:hocque ironicos. Vlti:tali dapum contemptu. Velut Canidia: uenefica illa neapolitana:de qua in octaua ſatyra dictum eſt. Afflaſſet:ſpiritu & flatu ſuo infeciſſet. Afris ſerpẽtibus:ac ſi dicat uenenatior q̃ ſint ſerpẽtes Africæ:q̃ tota iis ſcatet:qui nimia ui coloris aquarũq; inopia ſæuiſſimi ſunt.

Q.Hora.Flacci Epi.lib.ii.cū cōmētariis Ioānis Britānici Brixiani:quarū prima ſcribiť ad Mecœnatem.

PRima dicte mihi:ſumma dicēde Camœna:Horatius ut initio ſatyraꝝ diximus quattuor
ſcripſit libros titulo tm̄ differentes priores duos ſatyras:ſiue ſermones: poſteriores epiſto-
lis appellauit.ꝙ illis quaſi pn̄tes alloq̄reť:hos aūt ad abſentes mitteret. Pari āt & metri &
uerboꝝ aſſumptione cōſtant:hos aūt poſteriores eē teſtať Mecœnati:quum dici finire ſe
operā uelle:& pb̄iæ malle q̄ ſa-
tyris uacare.Igitur hanc epiſto
lam ſcribit ad Mecœnatez:nō
ſine querela:ꝙ quū multa iā carmina ſcripſerit:
ſineq̄ iis ſtatuerit facere:ut pb̄iæ ſtudiis inſerui
ret iteꝝ cogať ſcribere carmina.Quare ut ei ob
ſequať:adhuc hos duos libros ſcribit epiſtolaꝝ
diuerſis amicis:qui ſanctiſſimis referti ſunt præ
ceptis pb̄iæ moralis:q̄ pcepta dū pſequiť mores
ſui tp̄is aſtute flagellat. Prima dicte mihi ordo
eſt:Mecœnas dicte mihi prima camœna: hoc ē
primis meis carminibꝰ celebrate:q̄ añ hac a me
cōdita ſunt:ut illic Mecœnas attauis edite regi-
bus & illic.Qui fit Mecœnas. Et dicēde ſūma
camœna:& dicēde ultimis carminibꝰ:hoc ē his
epiſtolis:q̄ a me ſcribenť i extremis opis nr̄i ſic.
q̄ artificioſe nō ſine beniuolētiæ captatōe polli
ceť ſe ubiq̄ nomē eius celebraturꝝ. Tale ē & illd̄
Virg.i Bucoli.A te pricipiū tibi deſinet. Quæ-
ris me icludere iteꝝ ātiquo ludo:metaphoricos
hoc ait:laboras inq̄t ut iteꝝ i priſtino ſcribēdi
ſtudio uerſer:ſumpta tráſlatione a ludo gladia-
torio. Spectatū ſatis:quē iā multis modis pſpe-
xiſti & cognouiſti:uſuſq̄ ē uerbo ludis accōmo
dato:nā ludi ppriē dr̄ ſpectari:uñ & ſpectacu-
la res q̄ ſpectanť & ſpectatores q ſpectāt. Dona
Rudis tū iā rude:cui q̄ſi poſt tot exāclatos labores ſcri-
bēdi uacationē dediſti:ē.n.rudis uirga q̄ gladia
tores donabāť quū miſſionē artis īpetrabāt:au-
ctor Priſc.De q̄ Iuu. Accepta rude cœpiſet ueiē
to uideri:Cic.i.ii.phil. Tā bonus gladiator rudē
Rudiarius tā cito cœpiſti.Inde rudiarii q miſſionē artis gla
diatoriæ īpetrarūt:quo uocabulo utiť Suet.i Ti
be.Rudis tñ ēt accipiť p oī uirga ſimpliciter,ut
ſæpe apd' Catonē i re ruſt.ut illic. Verſatoq̄ cre
bro duabus rudibus.Inde ē p diminutionē rudi
cula apud Catonē ip̄ʒ.Poſtea igne leui cogto ru
dicula agitato crebro. Nō.e.ē.æ.apta excuſatio
nō ē igt mihi isad ſcribēdū feruor:q añ ætate iu
niore fuit. Nō mēs:nō idē ppoſitū. Veianius
armis:Veianius auctore Porphy.nobilis gladia
tor poſt multas uictorias donatus tādē rude:ar-
mis Herculi fundano cōſecratis i agellū ſe cōtu
lit:cuius exēplo dicit ætatē ſuā & ppoſitū īpedi
ri ne i eodē ſcribēdi carminis ſtudio pſeueret.q.
d.nō aliter ſibi ab ope uacādū eēt poſt tot labo-
res q̄ Veianio. Ne exoret: nā gladiatores poſt
multas pugnas a populo ſupplices i harena miſ
ſionē poſcebāt. Extrema harena:extremo certamine:hoc ē quū iā certamē fini erit ī harena. Eſt mihi pur
gatā:fingit poeta neſcio quē eē:q crebro auribꝰ ſuis īſonet:ut quū iā ætate ſit grādi a labore ſcribēdoꝝ car
minū ſe amoueat:ne q̄ſi in ope ipſo deficiat.Metaphora ſumpta ē a militātibus.q.d.iā arma tibi dimittēda
ſunt quū iā ad ſenectutē iclineris. Solue ſeneſcētē equū:remoue te igt iā ſenē a laboribꝰ. Ne peccet: hoc ē
ne iā & ſenio & laboribus cōfectus pecces i carminibus tuis:& ſic ludibrioſis. Purgatā:hoc uerbo rñdet ta
citæ obiectiōi illoꝝ q poſſent dicere eū ñ bñ audiuiſſe:quū auribꝰ ñ ſit mūdis & purgatis.Et iō ait ſibi aurē
eē purgatā:ut facile audiuerit. Et.c.l.hoc ē carmīa oīo ipſa:q̄ ludos & iocos pſe ferūt : nā ea ludicra dr̄:q̄
oculū:aut aurē delectāt. Et.I.d.fiat ſuſpirioſus quo uitio ſæpe laborāt eq:hoc ē ne nimio labore tabeſcas.

QVINTI HORATII FLACCI
EPISTOLARVM LIBER.I.

AD MECOENATEM

PRIMA dicte mihi ſum
ma dicende camœna
Spectatū ſatis: & dona-
tum iam rude:quæris
Mecœnas iteꝝ antiquo
me includere ludo:
Nō eadē ē ætas: nō mēs:
Veianius armis
Herculis ad poſtē fixis
latet abditus agro:
Ne populum extrema toties exoret harena.
Eſt mihi purgatā crebro qui pſonet aurem:
Solue ſeneſcentem mature ſanus equum: ne
Peccet ad extremū ridendus:& Ilia ducat,
Nunc itaq̄ & uerſus:& cætera ludicra pono:

Quod

BIBLIOTECA NAZ. ROMA VITTORIO EMANUELE

Quod ueꝝ atq; decens curo:nunc inqt omiſſis carminibus iocoſis:ac per hoc ſatyricis inqbus iocari & ridere uidet pħiæ opam do quæ qd ueꝝ ſit in rebus humanis:& qd deceat probe oñdit:pħia enim(ut teſtatur Cice.in.v.lib. thuſculanaꝝ)eſt uitæ dux:uirtutis indagatrix: expultrixq; uitioꝝ: magiſtra moꝝ & diſciplina.De pħia idē Cice.in lib.de ſenectute.Nunq̄ igit ſatis laudari digne pħia poterit:cui qui pareat omne tps ætatis ſine moleſtia poſſit degere.De cuius laude ſic ēt ſcribit in.iiii.Tuſcu.Quum pħia ex rationū collatiōe conſtet:ab ea(ſi & boni & beati uolumus eſſe) oīa adiumenta & auxilia petamus bene beateq; uiuēdi. Et

Q đ ueꝝ:atq; decēs curo: & rogo: & oīs ī hoc
Cōdo:& cōpono:q̄ mox depromere poſſī:(ſū
Ac ne forte roges:quo me duce:quo lare tuter:
Nullius addictus iurare in uerba magiſtri:
Q uo me cunq; rapit tēpeſtas deferor Hoſpes:
Nunc agilis fio:& uerſor ciuilibus undis
Virtutis ueræ cuſtos:rigiduſq; ſatelles:
Nunc in Ariſtippi furtim præcepta relabor:
Et mihi res:non me rebus ſubmittere conor.
Vt nox lōga:quibus mētitur amica: dieſq;:
Lōga uidetur opus debentibus: ut piger ānus

rogo.a doctoribos quæro. Oīs in hoc ſum:totum ſtudium meū ī hoc collocaui.Nā hi duo libri p̄ceptis pħiæ:ut diximus pleni ſunt. Cōdo: ſcribo īquit & cōpono p̄cepta quæ mox ī uſum rectæ uitæ ꝓuulgem. Condere enim apud probatos authores ponit pro ſcribeř.ut illud apud Virgi.in Bucolicis:nāq; ſuper tibi erūt q dicere laudes Varre tuas cupient & triſtia condere bella:aut reuera.Cōdo.i.ī aīo meo colloco:ut mox ſcribā & ꝓferam:ſequit.n.quæ mox depromere poſſim. Compono colligo. Ac ne forte roges & ne forte inqt quæras cui philoſophoꝝ ſectæ me potiſſimū addicam:hoc ſcies me nō uni magis q̄ alteri addictum ſed ad unamq̄q; prout libido & ratio rei tulerit deferri:ſicq; promittit ſe ex oībus qcquid optimū ſit accepturum: atq; id publicaturū.Q.đ ſane iſtitutum dicit etiā Cicero in.iiii.tuſcu.Se tenere his uerbis.Sed defendat quidem qđ qſq; ſentit ſunt enī iudicia libera.Nos inſtitutū tenebimus:nulliſq; unius diſciplinæ legibus aſtricti quibus in philoſophia neceſſario pareamus:quid ſit in quaq; re maxime ꝓbabile ſemp requirimus:ſic & in.v.Tuſcu. Q̄ rñ te nulla uincula impediunt ullius certæ diſciplinæ:libriſq; ex oībus quodcunq; te maxime ſpecie ueritatis mouet. Tertulianus eos appellat conſectaneos:qui cōſecrati ſunt:& quaſi mancipati uni ſectæ:qua neceſſitate cōſtricti cogunt ea etiam defendere cōſtantiæ cauſa quæ non ꝓbant:unde laudandus ē:idem Cice. qui ait in.ii.Toſc.ſe tm̄ ſequi ꝓbabilia:nec ultra q̄ id qđ ueriſimile occurrerit ꝓgredi:iuxta quā ſententiam hoc ēt Horatius dicit ſe facere.Sic & Quinti.in.iii.Neq;.n.inquit me:cuiq; ſectæ uelut quadam ſuperſtitione imbutus addixi.Sic & Sene.Non alligo me ad unum aliquē ex ſtoicis proceribus. Quo duce:q̄ſi dicat quo philoſopho tanq̄ duce. Tuter me:defendā me:hoc eſt cuius auctoritate nitar. Quo lare:qua ſchola qua ue ſecta. Nullius addictus:ordo eſt.Ego nō addictus iurare io uerba alicuius magři deferor quocūq; rapit me tēpeſtas. Quo me cūq; rapit:Tmeſis ē.i. quocūq; rapit me tēpeſtas. Addictus:cōſecratus mancipatus. Addictus

Iurare i uerba:ille dicit iurare in uerba alicuius:qui iure iurando ꝓmittit ſe ſeruaturū:qđ ab eo ſtatutū fuerit:uñ milites adigebant iurare in hæc uerba a tribuno militari:in exercitu ꝓpe decē milia paſſuū furtū nō facies.Quicquid inueneris ſuſtuleris ue dolo malo dño ſuo cuium id cenſebis eſſe reddes:& cætera. Tempeſtas:metaphoricos animi libido. Deferor hoſpes:tanq̄ hoſpes & peregrinus & nouus. Nūc agilis fio: docet ſe modo ſectam cirenaicam:hoc eſt epicureā ſequi modo ſtoicam:quum ait ſe mergi undis ciuilibus: quia Stoici adminiſtrationē rei.p.ꝓbant:quæ nō ſine exercitatione uirtutis tractat:quam ſolum bonum eē cōſenſerunt:ait ergo nūc agilis fio.i.agilem me præbeo & merſor in undis ciuilibus.i.in rei.p.gubernatione quæ recte undis fluctuantibus comparatur:ſicq; oſtēdit ex ſtoicorū ſententia ſe illos laudare:qui rei pu. gubernationē capeſſunt.Contra cirenaici uoluptatē corporis ꝓbant tanq̄ ſummum bonum:quam & ipſe ita probat:ut ad eam furtim ſe relabi dicat:ii ergo cum ſummum bonum ī uoluptate collocarent:oēm rerū actionem tanq̄ laborioſam fugiebant ocium tantum.& aī quietem ſequentes:ꝓindeq; nec rei.p.gubernationē ſuſcipiendam cenſebant:quod Cicero docet in.i.libro de legibus ſic ſcribens de Epicureis. Atq; etiā ab oī ſocietate rei pu.cuius ptem nec norunt ullam:nec unq̄ noſſe uoluerunt:pauliſper faceſſant rogemus.Seneca in li. de uita beata ad Galionem fratrem ſic ſcribit.Epicurus ait non accedet ad rem pub.ſapiens:niſi aliquid interuenerit.Zeno ait:accedet ad rem pu.niſi aliquid īpedierit.Plato in.vi.de re pub.ſic ſcribit.Niſi philoſophorū genus ciuitatis ſuſcipiat gubernacula:nec ciuitati:nec ciuibus erit requies ulla finiſq; malorū.Idem Plato: ut docet Cicero in.i.de officiis putat philoſophos non eſſe acceſſuros ad rem pu.niſi coactos.Aequius uero erat id uolūtate fieri.Nam hoc ipſum ita iuſtum eſt:quod recte ſit ſi ē uolūtariū. Satelles rigidus ueræ uirtutis:rigidi enī habiti ſunt ſtoici qui nobilitatem diuitiaſq; ita cōtempſere:ut ſolum bonū uirtutē eē cenſuerint:peccataq; oīa uoluerint eē paria. In Ariſtippi:quia Ariſtippus cireneus pħs Socratis diſcipulus uoluptatē corpis ſummū bonū eē diſſeruit. Quæ doctrina execrabilis & pudēda nec pħo:ſed meretrice digna:ab eo cirenaicoꝝ pħoꝝ ſecta defluxit:q uoluptatē lenē motū dolorem aſpeꝝ motū appellāt. Et mihi res nō me rebus ſubmittere conor:elegāter docet id oībus ad bene recteq; uiuēdū eē faciendū qđ ipſe ſibi faciēdū proponit:ut.ſ.oībus animi affectibus ipſe imperet:neq; ſibi patiat ab eis imperari:ut p hoc dicat ſe auaricia non laborare:quū fortuois ipſe ſuis īpet:& nō ipſæ ſibi q oīa a ſapiente fiunt:neq;.n.ulla maior eē pōt hoī uictoria q̄ ſe ipſum uicere. Vt nox longa qbus:ſicut nox longa eſt:expectanti amicam cunctātem:& dies longus opus mercede facientibus:& annus pupillis qui ſunt ſub dura & ſeuera matrum cuſtodia:ita mihi tpa lōga & igrata ſunt:q me morant ne philoſophiæ præcepta deſcribam quæ qd oībus faciēdū ſit probe oſtēdūt.

Condere

Ariſtippus

Pupillis:quos dura premit cuſtodia matrum:
Sic mihi tarda fluunt:īgrataqꝫ tēpora:q̄ ſpem.
Conſiliumqꝫ:morātur agendi gnauiter:id qđ
Aeque pauperibus ꝓdeſt:locupletibus:æque:
Aeque neglectū pueris:ſenibuſqꝫ nocebit.
Reſtat ut his ego me ipē regā:ſolerqꝫ elemē(tis
Non poſſis oculo quantū cōtendere Lynceus:
Non tamen idcirco contemnas lippus inungi:
Et quia deſperes inuicti membra Glyconis:
Nodoſa corpus nolis prohibere chiragra?
EST quodā prodire tenus: ſi non datur ultra:
Feruet auaritia: miſeraqꝫ cupidine pectus.
Sunt uerba:& uoces:qbus hunc lenire dolorē
Poſſis:& magnam morbi deponere partem.
Laudis amore tumes ſunt certa piacula quæ te
Ter pure lecto poterunt recreare libello.

Pupillis:pupillus eſt q quū īpubes ē deſiit ī p̄ris poteſtate eē: aut morte:aut emācipatiōe:auctor pōponius de ſignificatiōe uerboꝝ. Agēdi gnauiter:tractādi ualēter & īduſtriæ. Id:eā rē:hoc ē rectā uiuēdi ſemitā quā pħia oſ̄dit:q̄ diuitibꝰ pariter & pauperibus ꝓdeſt neglecta uero oībus nocebit. Pueris ſenibuſqꝫ nocebit:hic oſ̄dit pħiam:ut diximꝰ magiſtrā eē & diſciplinā moꝝ:q & pueris & ſenibꝰ cōueniūt. His elemētis: his pħiæ p̄ceptis:ex qbꝰ tāq̄ elemētis ois aī noſtri gubernatio cōſtat:Nō poſſis oculo q̄tū cōtēdere lynceus: rñdet iis q a ſtudio ſapiētiæ deterrētes negarēt ad pfectā ſapiētiā quēq̄ puētuꝝ:ut ſit ſenſus.Si nō poſſis hr̄e illam oculoꝝ claritatē q̄ habuit.Lynceus non
tñ ob eā rē debes abſtineri quominus cures ex
oculis tuis lippitudinē extergere:ut p hoc colli-
gat nos ſi nō poſſumꝰ eē pfecti cōtētos eē debe-
q̄tulocūqꝫ p̄cepto p̄ qđ deteriores oīno nō ſumꝰ
futuri. Cōtēdere oculo: pſpicaciter uidere uñ
dicimꝰ ille me ītueť cōtētis oculis. Cōtēnas lip
pus inungi:nō cōtemnas ingt lippitudinē medi
[Lynceus] camētis tollere:ēt ſi nō ſperes claritatē Lyncei:
is enī acie acutiſſima fuiſſe ferť de quo ſic Vale
rius Flaceꝰ ī primo argonauticoꝝ. At frater
magnos Lynceus ſeruatus ī uſus.Quē tulit are
næ:poſſit q rumpe terras:Et ſtyga trāſmiſſo ta-
citam dep̄hēdere uiſu.Fluctibꝰ e mediis terras
dabit ille magro:Et dabit aſtra tati:quūqꝫ æthe
ra Iuppiter umbra Perdiderit.ſolus trāſibit nu-
bila Lynceus.De quo & Seneca ī Medea.Quiqꝫ
trans pūrū quoqꝫ ſubmota Lynceus lumine im
miſſo uidet.De eo itē ſic meminit Apule.lib.ii.
de aſino aureo:uides hoīem perſpicatiorem ipſo
Lynceo uel argo & oculeū totū.Cice.in.ix.epi-
ſtolaꝝ ad Varronē ſic Quis ē tā Lynceus q tā-
tis tenebris nihil offendat?nuſq̄ incurrat? Apol-
lōius ī argonauticis tradit hūc Lynceū adeo pſpicacē fuiſſe:ut ēt terrā ipſam oculoꝝ acie penetraret.quæqꝫ
apud īferos fierēt puideret.Lycophronis īterpres tradit Lynceū primū reperiſſe fodinas metalloꝝ æris ar-
gēti:auri:& hinc locū datū fabulæ qꝫ ea uideret q̄ ſubter terrā forent.Pli.lib.ii.oſtēdit eū fuiſſe aſtrologū.
[Lippus] Lippus:lippi dicunť qbus oculi ex pituita& aſpretudie ſtillāt:morbuſqꝫ ex cōtuitu cōcipiť: Et qa deſperes:
exornatione ea utiť q̄ expolitio noīať:eandē .n. rē dicit nō eodē modo:ut ſit ſenſus.Si nō potes ingt fortitu
dine par eſſe glyconi gladiatori:nūqd ob eam rē uis pati p ſegniciē corpus tuū torpeſcere?eſtqꝫ legēdū cū in-
terrogatiōe.Huic ſentētiæ cōuenit illud Ciceronis ī oratore qđ a columella ē repetitū:pars eē eoꝝ q generi
humano res utiliſſimas q̄rere & ppenſas exploratasqꝫ memoriæ tradere cōcupiuerit:cōcta tētare:nec ſi uel
illa p̄ſtātis īgenii uis:uel īclytaꝝ artiū defecerit iſtrumētū:cōfeſtim debemꝰ ad ociū & inertiā deuolui.Sed
qđ ſapiēter ſperauerimꝰ pſeuerāter cōſectari.Sūmū.n. culmen affectātes:ſatis honeſte uel ī ſecūdo faſtigio
cōſpiciemur.Si ergo ingt Horatius id in pħia de me p̄ſtare nō potero:qđ alii excellētis ingenii fecere : non
idcirco me inertiæ & ocio tradā quominus & ego ſcribā opamqꝫ dem pħiæ. Glyconis:nomē ē gladiatoris:
ſicut apud Perſiū Hiſtrionis:Sepæ īſulſo coronāda glyconi. Eſt quodā ꝓdire tenus.rñdet adhuc iis q negāt
eū poſſe puenire ad ſummā pħiæ pfectionē:ut dicat dať puenire uſqꝫ ad aliq̄ntulū doctrinæ ſi ultra nō licet
ꝓgredi:ac ſi dicať ſi ad pfectionē nō licet:ad aliqd tñ poſſumus puenire:ut quodā tenus ita dictū ſit:ſicut pu-
betenꝰ & mētotenꝰ. Feruet auaritia:hic iam docet oēs aī cupiditates ex p̄ceptis pħiæ a nobis amoueri poſ-
ſe.Nā pħia hoc efficit.Medeť aīs:inanes ſolicitudies detrahit:cupiditatibꝰ liberat:pellit timores:Si ergo igt
ſtimulis auaritiæ urgeris:habes uerba & uoces:hoc ē p̄cepta pħiæ:qbus poſſis tales ſtimulos retūdere: nam
pħia docet aī cupiditates ſi ex aīo erui penitus nequnt mitigari tamen poſſe:ut uerba ad ipſa p̄cepta tradita
libris referas.uoces uero ad ipſos pħos uiuētes. Laudis amore tumes:ſi inanis gloriæ cupiditate agitaris.ha
bes ex eadē pħia ueluti q̄dam piacula:qbus id uitiū leuari poteſt. Certa piacula:certæ expiatiōes & leuatio-
nes & ueluti medicinæ & purgatiōes:qbus tali uitio purgeris:eſtqꝫ metaphora ſumpta ab ægrotātibꝰ qbus
recte cōparanť q aliq̄ aī uitio laborāt.Nā pħi morbos appellāt oēs aī pturbatiōes:aī aūt egrotatiōes nō mi-
nus nocēt q̄ corporis:qnetiā morbi pnicioſiores pluresqꝫ ſunt aī q̄ corporis.Hi.n. ipſi odioſi ſunt:quo ad aī-
mum ptinēt eūqꝫ ſolicitāt.Animuſqꝫ æger(ut ait Ennius)ſemp errat:neqꝫ pati:neqꝫ ppeti poteſt:cupere nūq̄
definit.Animi ergo q ſe ſanari uoluerint:p̄ceptis ſapientū pareāt neceſſe ē:eſt ꝑfecto:ut docet Cice.ī tuſcula-
aī medecina pħia:cuius auxiliū nō ut ī corporis morbis petēdū ē foris:oībus opibus uiribuſqꝫ ut noſmetipſi
nobis mederi poſſimꝰ elaborādū ē.Piaculū aūt dicimꝰ expiationē q̄ aliquid expiamꝰ. Piaculū itē capiť ſæ-
pe p flagitio:ut illud apud Liui.lib.y.ab urbe cōdita.Hinc ſine piaculo ī hoſtiū urbē ueios ſacra trāſferemꝰ.
[Piaculum] Recreare:ut ægrū. Lecto libello.ſ.qui p̄cepta pħiæ cōtineat. Ter pure:ad eos reſpicit qui aliquo polluti
piaculo ter matutino ſe ī flumine lauantur ſe purgēt:uñ Iuue.Ter matutino tiberi mergeť.Perſius. Tiberi-
no ī gurgite mergis:mane caput bis terqꝫ & noctē flumine purgas. Pure:caſte:hoc ē delibatis ſæpe philoſo
phiæ p̄ceptis mēte pura & caſta. Inuidus iracundus iners:oſ̄dit nullū deniqꝫ eſſe animi uitium tā acerbū
quod

qď ꝑce ptis pħiæ nõ poſſit mitigari ſcribit Sene. Naturalia uitia leniri qdẽ arte poſſe:ſed uinci & extirpari ñ poſſe: Inuidere át:miſereri:geſtire:lætari:hæc oĩa morbos græci appellát motus aĩ rõni nõ obtẽpantes. Nos át hos eoſdẽ motus cõcitati aĩ recte ut opinaŕ Cicero ꝑturbationes dixerimus. Culturæ:ut uelit excoli:eſt ât dtĩ̃us caſus:hoc ẽ ſi culturã docẽris nõ abnuat. Virtus ẽ uitiũ fugere:ex quo poeta ĩ his duobus libris ſtatuit oñdere qñ̃ ualeat q̃qꝫ humano generi utilis ſit pħia moralis:ĩcipit iſtituere hoiem monẽs eũ uitiũ eẽ fugiẽdũ:hocqꝫ eẽ uirtutẽ:iuxta illud declina a malo & fac bonũ:uñ hoc loco definit uirtutẽ:q̃ diffinitionẽ La

Inuidus iracundus:iners:uinoſus amator:
Nemo adeo ferus eſt:ut non miteſcere poſſit:
Si modo culturæ patientẽ commodet aurem.
Virtus eſt uitiũ fugere:& ſapientia prima
Stultitia caruiſſe. Vides quæ maxima credis
Eſſe mala:exiguum cenſum:turpeq́ꝫ repulſam:
Quanto deuites animi:capitiſq́ꝫ labore.
Impiger extremos currit mercator ad Indos:
Per mare pauperiẽ fugiens:ꝑ ſaxa:per igneis.
Ne cures ea:quæ ſtulte miraris:& optas:
Diſcere:& audire:& meliori credere non uis?
Quis circum pagos:& circum cõpita pugnax:
Magna coronari contẽnat olympia:cui ſpes:
Cui ſit conditio dulcis ſine puluere palmæ?

ctatius firmia.li.yi.de uero cultu impugnat dicẽs inepta eẽ:qm e cõtrario terminauit:ut ſi diceret bonũ ẽ qď malũ nõ ẽ:ex quo melius illi ſiniſſe uidenť a qbus dr̃:uirtus ẽ bonũ facere:malũ nõ facere:Cice.át li.iiii.Tuſc.ſic definit:uirt⁹ ẽ affectio aĩ cõſtans couenieſq́ꝫ. Laudabiles efficiẽs eos ĩ qbus ẽ:& ipſa ꝑ ſe ſua ſponte ſepata ẽt utilitate laudabilis:aut uirtus recta rõ dici põt. Diuus Augu.li.iiii.de ciuitate dei:ait uirtutẽ definitã eẽ artẽ bñ recteq́ꝫ uiuẽdi:uñ ab eo qď græce αρετη dr̃ uirtus:nomẽ artis latinos traduxiſſe putauerũt. Prima:pricipalis. Caruiſſe ſtultitia.nõ laboraſſe uitiis:oĩum.n. iſipientiũ aĩ in morbo ſunt:oẽs iſipientes igiť iſaniunt ꝑpterea ꝙ in ꝑturbato aĩo:ſicut in corpore ſanitas eẽ nõ poterit. Stoici diligẽter retinuerũt oẽs iſipiẽtes eẽ nõ ſanos. Qui.n.aĩus ẽ in aliquo morbo non magis ẽ ſanus q̃ id corpus qď in morbo ẽ. Ille.n. dr̃ ſtultus q uitio laborat quo ſapiẽs ipſe caret. Vides q̃ maxima credis:adeo igr̃ cæcus es:ut bona a malis neſcias diſcernere:exiguũ.n.cẽſum:hoc eſt pauptatẽ & turpẽ repulſam in petitione magiſtratuũ ſumma aĩ & corporis cõrctione deuitas tanq̃ maxima mala. Diuitias tanq̃ ſummũ bonũ cũ ſtudio aegris. Impiger extremos currit mercator ad indos Per mare paupiẽ fugiẽs. Mercator.n.qa Putat paupiem opprobriũ eẽ parat pati oĩa.ut eã fugiat:uñ Hora.alibi in Odiſ. Magnũ paupies opprobriũ iubet. Quiduis & facere & pati pħiam áĩ q̃ maxime ꝑbes & miraris negligis. Ait ergo. Tu qdem oĩ ſtrẽnuitate laboras:ut diuitias uel per ſumma maris & terræ picula pares:pħiæ át ꝑcepta nõ curas diſcere. Ordo át eſt. Vides q̃to aĩ piter & capitis labore deuites exiguũ cenſum & turpẽ repulſam q̃ credis eẽ maxima mala. Extremos indos:hoc ẽ q ſunt in extremis ꝑtibus oriẽtis. Ne cures ea:cũ iterrogatione & rephẽſione legendũ. Eſt át ordo. Ne cures diſcere & audire ea q̃ ſtulte miraris & optas.i.ipſam pħiam q̃ ſtulte miraris & optas. Is át ſtulte aliqd mirari & optare dr̃:q qď miraŕ:ut bonũ apprehẽdere negligit. Meliori credere nõ uis? ac ſi dicat ꝑceptis pħiæ q̃ lõge meliora ſunt q̃ diuitiæ & honores. Quis circũ pagos:cur inqt ad pħiã nõ accedás? Quis inqt pugnax circũ pagos & cõpita recuſet et coronari in olympiis:cui ſit ſpes & cõditio dulcis uictoriæ ſine puluere? ut ſit ſenſus. Q_ñqdẽ in alio diſciplinaꝝ gñe nõ ſine laude uerſatus ſum:ut puta in poetica & ſtudiis muſicis cur cõtemnã ẽt accedere ad ſcribẽda ꝑcepta pħiæ:quũ maxime mihi ſit ſpes & cõditio dulcis uictoriæ & poſſim .ſ.ex pħia ẽt reportare laudẽ & ueluti uictoriã ſine puluere.i.ſine magno labore quũ in illa ſim ſatis exercitatus:erit át ordo talis. Quis pugnax circũ pagos & circũ cõpita contẽnat coronari ad magna olympia:ut ad extrinſecus ſubaudiamus. Circũ cõpita:dñr ſpacia ubi multæ uiæ cõpetũt:erát át ſingulaꝝ regionũ ſupra .cc. Scribit Marc.in.i. Saturnaliũ cõpitalia a Tarqnio ſupbo iſtituta fuiſſe laribus:ac Maniæ deæ matri deũ: qbus capitibus allii & papaueris ꝑ capitibus hoĩum ſupplicabaŕ. Cõpita ſub tutela lariũ eẽ docet Ouid.in faſtis. Fitqꝫ grauis geminoſq́ꝫ parit q cõpita ſeruát & uigilát nr̃a ſemꝑ in urbe Lares. M. Varro ſic refert. Cõpitalia dies attributus Laribus ubi uiæ cõpetũt tũ in cõpitis ſacrificaŕ quotánis is dies cõcipiŕ. Dionyſius in.iiii. auctor ẽ tẽpla iuſſu Seruii tullii regis extructa fuiſſe in cõpitis oĩbus:ubi anniuerſária ſacrificia ꝑagebanť a ſeruis tã q̃ ſeruile miniſteriũ diis gratũ foret:celebrabaŕ át ſolẽnitas cõpitalioꝝ paucis diebus poſt Saturnalia. Cõpitales Lares:ut ſcribit Sueto. ornare bis in anno iſtituit Auguſtus uernis floribus & æſtiuis(auctor ẽ Porphyrio Lares deos domeſticos in cõpitis ab Auguſto poſitos fuiſſe:& ex libertinis ſacerdotes datos q Auguſtales ſunt appellati. Totũ át eſt ꝑ metaphorã a luctatoribus:q in paleſtra uncti oleo cõgreſſuri puluere ſe ſpargebát:aut(ut dixi)ſine puluere:ſine magno labore:nã ĩ ludis magna uis pulueris excitatur. Magna olympia:numero plurali & genere neutro dñr Ludi q Olympiæ fiebát. Eſt át olympia oppidum nõ lõge ab Helide & Piſa:uñ ludi dñr & piſei & helei & olympiaci a locoꝝ uicinitate:ĩ qbus certamina illo ſacra olympiaca magno totius græcie cõcurſu celebrabanť iſtituta antiqtus ab Hercule in honorẽ Iouis:ĩ qbus prim⁹ decertaſſe ferť & uictoriã reportaſſe ibi tẽplũ erat illud Iouis olympiaci celebratiſſimũ. Illud át ſciẽdũ ĩ græcia quattuor illa ſacra certamina ſolita celebrari Olympia.ſ.ĩ honorẽ Iouis:Pythia Apollinis. Iſthmia Neptuni. Nemea Herculis:quoꝝ uictores hieronicæ ſunt appellati ιερος.n.ſacer & νικω uinco dr̃. Quinti.lib ii.docet q̃ fierẽt in ipſis ſacris certaminibus. Q_uo paleſtricus ille curſorẽ faciat:aut pugilẽ:aut Luctatorẽ aliud ue qd ex his:q̃ ſunt ſacroꝝ certaminũ. De olympiis ſic ſcribit Philoſtratus. Qui uero olympiis ꝑſunt hæc tãq̃ iutilia locoqꝫ minime accõmodata poſt hñt cũ illuc eũtes nudos athletas ĩ cõſpectũ ſint habituri:

ſicut ab Hercule fuit iſtitutū. Vilius argentū eſt auro:reddit rōnē quare pħiæ uacādū ſit:oñdit.n.eā auro ſimul & argēto pſerēdā. O ciues ciues:in regione baſilicæ pauli(ut ſcribit Porphyrio ſunt ſtatuæ Iani: illic fœneratores conſiſtunt.De baſilica pauli ſic meminit Statius in prima ſilua. illinc belligeri ſublimis regia pauli.Eā.n.Paulus Aemilius cōſul creatus cū Callidio Marcello corruptus a Cæſare mille & qngentis talentis ſuo noie ſtruxit laudatā a Plinio iter urbis opa:ait igiť poeta ab Ianis tanq̄ a magiſtris doceri populū ne qd pluris q̄ pecuniā habeat. Eſt āt ordo Ianus ſummus ab imo pdocet hæc.ſ.O ciues ciues. De Iano facta eſt mentio ante in ſatyra quæ icipit:ſic raro ſcribis.

VILIVS argentū eſt auro:uírtutibus aurū.
O cíues cíues:quærenda pecunia prímum eſt.
Vírtus poſt nūmos:hæc Ianus ſūmus ab imo
Perdocet:hæc recínūt íuuenes díctata:ſeneſq;
Leuo ſuſpenſí loculos:tabulamq; lacerto.
Sí quadríngentís ſex ſeptem míllía deſunt:
Eſt anímus tíbí:ſunt mores:& língua fídeſq;
Plebs erís:at puerí ludentes:rex erís:aiunt:
Sí recte facíes Hic murus Ahæneus eſto:
NIL conſcire ſibi:nulla palleſcere culpa.
Roſcía:díc ſodes:melíor lex:an puerorum
Nenía:quæ recte regnum facíentíbus offert,
Et marībus:Curíís:& decantata Camíllís?
Is ne tíbí melíus ſuadet:quí ut rem facías:rē
Sí poſſís recte:ſí non:quocunq; modo rem:

Poſtq̄ omnis res mea Ianum Ad mediū fracta ē. Cice. in.*yi*.Antonianarū eius loci meminit.Nō poſſent ſine riſu dicere.L. Antonio Iano medio Alibi etiā Horatius in ſequentibus mentionem facit:uertūnum Ianumq; liber ſpectare uideris. Sūmus ab imo:hoc dicit omnes Ianos a ſummo ad imū hæc monere:ut ſit ſummus uſq; ab imo: innuit aūt illic tres ſtatuas Iani fuiſſe. Recinūt: aſſentiuntur inquit iuuenes & quaſi reſpondent

Suſpenſi loculos:figura uſitata:hoc eſt loculos lacerto ſuſpenſos habentes:hocq; ad iuuenes tā tum referendum ē.qui ad ratiocinatores proficiſcentes loculos ſecum ferūt i quibus monetā habent & tabulam:in qua numeros deſcribunt.

Si quadringentis:uerba ſunt Ianoꝶ hortantium hoies ad diuitias acqrendas eaſq; oñdentiū uirtutibus eſſe pferendas:Eſt ergo ſenſus.Si ſex aut ſeptem milia deſunt quadringentis: hoc eſt cēſui eqſtri:plebeius habeberis perindeq; eris ludibrio:nec in quattuordecim ſedebis.Licet ſit tibi aius.i.ai uigor & prudentia:& boni mores & lingua.i.eloquentia & fides quæ oia hoiem faciunt perfectum:ut oſtendat oino hoies oi uirtutum numero perfectos contemni niſi habeant magnas diuitias:unde alibi. Et genus & uirtus niſi cum re uilio alga ē.Ordo aūi eſt.Plebs eris.i.ex plebe habeberis ſi ſex aut ſeptem milia deſunt quadringentis reliqua per parentheſim leguntur.q.d.concedo tibi aium eſſe &c. At pueri ludentes:uerba Horatii reſpondentis Ianis oſtendētiſq; ēt ex cantu puerorum illum demum eſſe ſapientem & in maximo precio & honore qui uirtutem amplexus fuerit:inquiunt.n.pueri ludentes eris rex ſi recte facies:hic murus ahæneus eſto.i.in hoc ſe quiſq; corroboret:ut nihil faciat qď turpe ſit:ac per hoc non ſit ſibi conſcius criminis:ut ſit hic murus ahæneus eſto.i. in hoc ſit omne robur & ois animi conatus:nil conſcire ſibi:nihil turpe committere:unde ſibi conſcius ſit. Rex eris ſi recte facies:ſi uirtutem inquit amplexus fueris in minore non eris honore q̄ rex:hortor.n.habeť uirtutibus non diuitiis:aut hoc dicit:oibus tanq̄ rex dominaberis:qui.n.uirtutem amplectitur ſapiens oio eſt:& qui ſapiens eſt oibus tanq̄ rex impat & dominatur:nulli.n.nec homni:nec ai perturbationi:nec fortunæ ſuccumbit:quæ oia ex penetralibus pħiæ habentur unde eſt illud in.iii.ſermone primi libri.Sapiens operis ſic optimus ois.Eſt opifex ſolus:ſic rex:unde eſt carmen illud Auſonii.Qui recte faciet non qui dominatur:erit rex. Roſcia dic ſodes:per hanc interrogationem declarat longe laudabiliorem eſſe cantum puerorum excitantem hoies ad rectum & uirtutem q̄ hortationes Ianorum ad cenſum equeſtrem:& diuitias acqrendas.Ordo eſt.Dic ſodes melior ne eſt lex roſcia an Nenia puerorum. Lex roſcia:roſcius Otho tribunꝰ plebis legem tulit:ut proximis ab orcheſtra ubi ſedebant nobiliores:quatuordecim gradibus ſpectarent ii: quibus cenſus quadringentoꝶ ſeſtertium eſſet:Quare in hoc multi laborabant ut ad cenſum illum peruenirent:ut in quatuordecim gradibus ſederent. Nenia:carmen eſt(auctore)Feſto quod in funere cantatur ad tibiam:unde Cicero in.ii.de legibus mentionem faciens de mortuis eorumq; funeribus ſic ſcribit:Honoratorum uirorum laudes in contione memorantur.Eaſq; etiam ad cantus tibicinemq; proſequuntur: cui nomen neniæ:quo uocabulo etiam græci cantus lugubres nominant: uerum hic accipitur ſimpliciter pro cantilena:ſicut alibi in Epodo pro incantatione.Caputq; marſa diſſilire nenia.Sidonius uero pro epitaphio accipit cum ait.Nenia marmori inciſa per endecaſyllabos. Quæ offert regnum recte facientibus:propter illud.Rex eris ſi recte facies:ac ſi dicat ſi uirtutem amplexus fueris:regnant.n.qui ut dictum eſt nulli nec homini:nec animi perturbationi:nec fortunæ ſuccumbunt:unde eſt illud Cicero.in.iiii.de finibus bonorum & malorum loquentis de ſapiente.Rectius enim appellabitur rex:q̄ Tarquinus qui : nec ſe : nec ſuos regere potuit.& cætera. Decantata maribus curiis:Curios poſuit & Camillos pro uiris fortiſſimis : a quibus ait talem neniam excitantem homines ad uirtutem:non autem ad diuitias acquirendas fuiſſe decantatam.Curius enim dentatus & Camillus uiri fuere patriæ amantiſſimi qui pro ea ut omnibus notum eſt multa geſſere præclara:unde eleganter eos mares pro fortiſſimis appellat.Sed hæc omnia ex ueteri inſtituto dicuntur.Nam grauiſſimus auctor in originibus dixit Cato.Morem apud maiores hunc epularum fuiſſe:ut deinceps q accubarét canerét ad tibiā claroꝶ uiroꝶ laudes:atq; uirtutes. Is ne tibi melius:hac īterrogatione oñdit illū rectius ſentire q uirtutē:q̄ q opes q̄rendas eē ſuadet. Qui rē facias:ſubaudi iteꝶ ſuadet a ſupiore.

Roſcius
Otho
Nenia

Si non.ſ.poſſis facere recte. Quocūq; modo:quacūq; rōne aut bona:aut mala. Vt ſpectes ꝓpius:ut hoc cōmodo fruaris:ut ab orcheſtra ꝓximis. xiiii.ordinibus res ſcenicas ſedens ſpectes:per qđ notat mores ſui tp̄is quo multi ambitiōe agitati:ut ad cēſum eqſtrē ꝑuenirēt in oē ſe facinus demittebāt. Poemata lachrymoſa puppi:q̄ res lachrymoſas cōtinerēt:ut puppiū tragicū poetā fuiſſe ītelligamus:cuius tragœdiæ res lachrymoſas & flebiles cōtinerēt. Lachrymoſū dicimus qđ lachrymas emittit:uñ Pli.oculos lachrymoſos appellat effundētes lachrymas. Lachrymoſuȝ ēt qđ lachrymaſcit:uñ Hor.i.y.ſat.Lachrymoſo nō ſine fumo.

Vt ꝓptius ſpectes lachrīoſa poemata Puppi?
An qui fortunæ te reſponſare ſuperbæ
Liberum : & erectū præſens hortat̃:& optat?
Q đ ſi me populus romāus forte roget:cur
Non ut porticibus:ſic iudicis fruar iiſdem:
Nec ſequar:ac fugiā:quæ diligit ipſe:uel odit.
Olim quod Vulpes ægroto cauta Leoni
Reſpondit:referam:quia me ueſtigia terrent
Omnia te aduerſum ſpectātia:nulla retrorſum
Bellua multoꝝ es capitū:nā qd ſeq̄r:aut quē?
Pars hominū geſtit cōducere publica:ſunt qui
Fruſtis:& pomis uiduas uenentur auaras.
Excipiantq; ſenes:quos in uiuaria mittant.
Multis occulto creſcit res fœnore.uerum
Eſto aliis alios rebus:ſtudiiſq; teneri:
Idem eadem poſſunt horam durare probātes?
Nullus in orbe ſinus Baiis prælucet : amœnis:
Si dixit diues:lacus:& mare ſentit amorem
Feſtinantis heri.Cui ſi uitioſa libido
Fecerit auſpicium:cras ferramenta Teanum

Rñſare fortunæ:reſiſtere & quaſi floccifacere: nec ei ullo modo ſuccumbere. Fortunæ ſuperbæ:ſeuienti & aduerſæ. Liberꝝ nullis obnoxiū uitiis. Erectū:non ꝓnū : non ſuccubentem. Quod ſi me populus:populus ut inſanus:diuitias:dignitates:reliquaq; id genus fortunæ bona pluris ſemper facit q̄ uirtutē:cui opinioni Horatius tanq̄ ſtoicus tota hac epiſtola aduerſatur ſummumq; fœlicitatē repoſuit in uirtute: unde inquit ſi forte populus me roget cur ego diſcrepem a uita & moribus ſuis:ut nō ſecum ſentiam iiſdēq; iudiciis nō fruar:ut cōibus fruor porticibus:reſpondebō id quod olim uulpes reſpondit leoni. Nam quum is languens conquereretur ſe a uulpe non uiſitari:reſpondit ſe territā eſſe . qa uidiſſet oia ueſtigia uiſitantium aduerſum eum ſpectare:ſed nulla retrorſum ire:ꝓindeq; timuiſſe ne ad eum accedens periclitaret̃:nam reliqua q̄ ad eum acceſſerant aīalia deuorauerat: qua ſimilitudine colligit poeta ſe tuto cū populo uerſari non poſſe eiuſq; ſequi opiniones:quæ diuerſæ ſunt atq; iſtabiles:unde ait populū ipſum belluam eſſe multoꝝ capitum hic eſt multaꝝ opinionum earumq; inconſtantium : ita ut neſciat quid quēue:ut recte uitæ ducem ſequat̃ :quum omnes calcata uirtute quæ oibus rebus antepo nenda eſt ad ipſa aut corporis aut fortunæ bona oi ſtudio deferantur. Bellua multoꝝ capituȝ es.ſ.o popule romane:eſtq; ueluti reſponſio populo neganti ſe eſſe leonem:ut ſit ſi leo non es. Bellua oino es multorum capitum:hoc eſt multarum opinionum. Pars hoīum:proponit diuerſa hoīum ſtudia: ſed nulla ad uirtutē tendentia. Conducere publica:utputa uectigalia exigenda:purgationes cloacaꝝ:pontiū extructiones & id genus opera publica tanq̄ lucri ſtudioſi. Venentur uiduas:captent uiduaꝝ hæreditates.

Fruſtis & pomis:minimis munuſculis. Excipiant:dolo aggrediantur:ut eoꝝ bona captent. Quos in uiuaria mittāt: quos muneribus tanq̄ in uiuariis ſaginent:freqnentibus.n.muneribus eos ſolicitant:ut eoruȝ bona ſic captent. Viuaria.n.ſunt ubi continentur:uel aues:uel piſces:uel feræ:quæ dūtaxat ad uictū ſpectāt: ut inde ad commodū domini habeantur. Veꝝ eſto aliis alios:concedamus inquit:nec dānemus hoies uariis teneri reꝝ ſtudiis:ſed illud inquit damnabile eſt:ꝙ hoies in eodem propoſito non permanent. Sicq; incōſtantiam notat in uulgo:primū ꝙ inter ſe ſtudiis diſſideant:deinde ꝙ propoſita ſubinde mutent:unde per interrogationē & increpationē ſubdit:idem eadem poſſunt horam durare probantes? quaſi dicat nō poſſunt durare:Quo uitio nihil turpius eſt in homine:unde Cicero(ut alibi recitauimus)primo de officiis ſic ſcribit Omnino ſi quicq̄ eſt decoꝝ:nihil profecto magis q̄ æquabilitas uniuerſæ uitæ:neq;.n.in eo poteſt eſſe ſanitas animi qui ſit inconſtans:quū ipſa ſanitas poſita ſit in tranquillitate animi:propterea ꝙ in perturbato aīo ſicut in corpore ſanitas eſſe non poterit. Nullus in orbe ſinus:mirā hoīum inconſtantiam oſtendit. Si forte inquit diues dixit nullum eſſe locum qui amœnitate baiis poſſit conferri:ſtatim & lacus lucrinus qui baiis uicinus eſt:& mare ipſum ſentiunt amorē ipſius diuitiis:quia utrobiq; tanq̄ ī locis ſibi gratis ædificat: & poſtero die ſi libido eū mouerit:ædificia iam cœpta deſeret. Teanūq; fabros ferramenta ſua transferre uidebit alia ædificia extructurus. Sentit amorē:ſentit ſe amari & ſe ei gratū eſſe:ea re.ſ.ꝙ iam incipit ſibi ædificare. Baiæ

Baiis amœnis:ciuitas eſt campaniæ non longe a neapoli:quas amœnas ob aeris ſalubritatem appellat:ibi erant aquæ calidæ & ad uoluptatē & ſanandos morbos accōmodatiſſime:multi tp̄e æſtatis eo cōmeabant animi cauſa:uñ & Iuue.ait:Et gratū littus amœni ſeceſſus. Fecerit auſpiciū:ſi praua inquit libido fabricauerit ei auſpiciū q̄ſi bonū & gratū ſignū alibi eē ædificādū.cras relictis baiis teanū ſe cōferet cū fabris : q ibi alia ſibi extruāt ædificia:p qđ luxuriā ſimul & icōſtātiā hoīum notat:uñ & Sene.ad Lucilliū de icōſtātia mētis ſic ſcribit:itaq; q petierāt cupidiſſime loca:cupidius deſerūt:& auiū mō trāſuolāt:citiuſq; q̄ uenerāt:abeūt auſpiciū āt dixit ex cōſuetudine romana:apud quos nihil fere gerebat̃ niſi captatis pri⁹ auſpiciis p q̄ colligebāt futura:libido āt ē imoderata appetitio opinati magni boni rōni nō obtēperās. Vitioſa : bñ ait uitioſa: Libido hoc ē icōſtās.Nā uitioſitas(authore Cice.)ē habitus aut affectio i tota uita icōſtās. Teanū oppidū cāpaniæ Teanum

nõ lõge a Sora. Lectus genialis in aula eſt. Tanta inquit mortaliũ eſt ĩcõſtantia:ut ſi qs uxorẽ duxerit:ſtati talem uitæ ſtatũ dánet:tanq̃ uita cælibe nihil ſit melius. Si uero ſine uxore eſt:ſtatũ coniugalem fœliciſſimũ ait. Lectus genialis: lectus cõiugalis:qui nuptiis ſternitur in honorẽ Genii. Nam Geniũ appellabant deũ qui uim obtineret rerũ gignendarũ:unde Auſuſtius authore Feſto Genius inquit eſt deorũ filius & parens hominũ ex quo hoĩes gignunt & pp̃ea Genius meus noiat:qa me genuit. De hoc plura diximus apud Perſium illic. Funde merũ genio. Cœlibe uita. Cœlibe dicunt q uitá a mr̃imonio ſoluiá agũt.q̃ſi cœleſtẽ uitá agentes. Si nõ ẽ:ſubaudi a ſupiore lectus genialis.

Tolletis fabri. Lectus genialis in aula eſt:
Nil ait eſſe prius:melius nil cœlibe uita.
Si non eſt:iurat bene ſolis eſſe maritis.
Quo teneam uultus mutantẽ Protea nodo?
Quid paup? ride: mutat cœnacula:lectos:
Balnea:tonſores:conducto nauigio æque
Nauſeat:ac locuples.quẽ ducit priua triremis.
Si curatus inæquali tonſore capillos
Occurri:rides:ſi forte ſubucula pexæ
Trita ſubeſt tunicæ:uel ſi toga diſſidet impar:
Rides.quid:mea cum pugnat ſentẽtia ſecum?
Quod petiit:ſpernit.repetit:quod nup omiſit.
Aeſtuat:& uitæ diſconuenit ordine toto.
Diruit:edificat:mutat quadrata rotundis.
Inſanire putas ſolennia me:neq; rides:

Quo teneá uultus:ſupra appellauit populũ romanũ beluam multorũ capitũ:ut p hoc oſtẽderet eũ diuerſarũ eſſe opinionum:nec in iis quas probaſſet durare:ſed p ſummá animi incõſtátiá propoſita mutare:ut nunc dicat poeta ſe neſcire quo uiculo teneat pthea mutátem uultus: hoc ẽ ſe neſcire qd' propoſitum firmiter ipſe populus teneat ac per hoc ſe neſcire quid ab eo probatũ ſequat:ut totũ hoc ad id referat quod añ dictũ eſt. Quod ſi me populus Romanus forte roget cur non: ut porticibus ſic iudiciis fruar iiſdem. Legendũ autem eſt cũ interrogatiõe & quaſi reprehenſione. Quo nodo? quo uinculo: quaſi dicat tam incõſtás tanq; mutabilis eſt:ut neſciá quo modo eum teneam perſeuerantẽ in aliquo propoſito. Prothea:ipſum populum ro. qui nõ

Protheus aliter ſe mutat q̃ ptheus deus marinus: qui ſe in uarias mutat formas:de quo Virg. multa in. iiii. geor. Fiet enim ſubito ſus horridus atraq; tigris ſquamoſuſq; draco & fulua ceruice leæna. Aut acrẽ flámæ ſonitũ dabit:atq; ita uinclis excidet: aut in aquas tenuis dilapſus abibit & cætera. Philoſtra. de uita Apollonii oſtendit protheũ deum fuiſſe ægyptiũ qui ob multiplicem ſapientiam dictus eſt modo in hanc:modo in illam formã ſeſe uertere:ita ut illum capere difficillimũ eſſet. Quid pauper? oſtendit in paupe nõ minorem q̃ in diuite inueniri incõſtantiam:qui quod petiit:ſpernit:ut ſit ſenſus. Quid pauper facit?.q.d. inconſtanter ſe agit: mutat enim cœnacula: lectos &c. Talem aũt incõſtantiam Cice. in. iiii. thuſcu. uitioſitatem:ut diximus appellat:eſt.n. inquit uitioſitas habitus aut affectio in tota uita inconſtans & a ſe ipſa diſſentiens. Ride:ad mecœnatem hoc ait monens:ut hoc rideat tanq̃ uitiũ intolerabile. Cœnacula:bene cœnacula:ná ea pauperibus & inquilinis locabantur: unde eſt illud Iuue. Rarus uenit in cœnacula miles. Antiqui cœnacula & cœnationes loca appellauerũt ubi cœnabát:ſed poſtq̃ ut ſcribit Varro in lingua latina in ſupiori pte cœnitare cœperunt:ſupioris domus uniuerſa ædiſicia cœnacula dicta ſunt:unde Feſtus ait:cœnacula dici ad quæ ſcalas aſcẽditur unde & Apule. in ix. meta. Meq; p ſcalas cõplicitis pedibus in ſuperius cœnaculũ attracto Plaut. in amphi: In ſuperiore q habito cœnaculo. Ea aũt cœnacula utpote diuitibus incõmoda:locabant (ut diximus) inquilinis. de qbus ſenſit Iuue. Vltimus ardebit quẽ regula ſola tuetur. A pluuia molles ubi reddunt oua columbæ. Cõducto nauigio æque Nauſeat ac locuples pauper inquit non aliter nauigat cõducto nauigio:q̃ diues proprio:quaſi nõ minus auidus ad rem quam diues:ac per hoc ridendus:ille aũt dicitur nauſeare: cui uomitus mouetur. ſtomachuſq; ſubuertitur:qd' maxime nauigantibus accidere ſolet: unde nauſeam dicimus ſtomachi ſubuerſionem ſine tñ uomitu:unde Cor. celſus lib. i. Si ſine uomitu nauſea fuit. Sene. ad Luciliũ. Nauſea enim me ſegnis hæc ſine exitu torquebat:quæ bilem mouet nec effundit. Nauſeo aũt unũ eſt ex ſex uerbis definentibus in eo q̃ primæ ſunt cõiugationis: uidelicet Deo:creo:meo:Nauſeo:Screo:laqo cũ cõpoſitis. Reliq̃ uero ĩ eo deſinẽtia ſecũdæ ſunt cõiugatiõis pter eo & queo cũ cõpoſitis q̃ qrtæ ſunt. Si curat⁹:inæq̃li tõſore capillos Occurri rides:ſtultiam populi notat q res leuiſſimas ridet:notabiles aũt nõ ridet:ut ſit ſenſus. Tu rides quũ uides me inæq̃liter a tõſore eẽ tõſum aut quũ ueſtes mihi culpa ueſtiarii nõ bene cohereát. Et ſi facio cõtraria mihi:qd maximum eſt uitiũ ĩ hoĩe nõ rides:ut ſit leuia rides:& grauia ſine riſu pteris. Curatus capillos figura uſitata:hoc ẽ curatos hñs capillos. Inæq̃li tõſore:ĩpito q inæq̃liter tõdet. Subucula genus ẽ ueſtimẽti li-

Subucula nei Diu⁹ Hiero. in leui. Quũq; lauiſſet eos ueſtiuit põtiſicẽ ſubucula linea. Pexæ tunicæ apd̃ Priſcos ĩ uſu fuit. Toga raſa & peſa q̃ cõtrariæ erát:ná (ut dixim⁹ apd̃ Iuue. illic & Galbana raſa) Raſa ſine pilis erat: pexa uero uilloſa. De qb⁹ ſic Martia. Raſá tu mihi mitte togá. Et alibi. Togá ue pexá. Pli. itẽ ſcribit. Laná hiſtriæ liburniæq; lino ppiorẽ q̃ lanæ eẽ aliená pexis & q̃ ſola ars ſcutulato textu cõmẽdat:unde pexatũ dicim⁹ q talis ueſtis gñe iduit. Martialis. Pexat⁹ pulchre rides mea Zoile ſemp. Toga ĩpar:nõ bene rotũda. Quid mea quũ pugnat ſentẽtia ſecũ. i. cur nõ rides quũ ipſemet mihi repugno:& cõtraria mihi facio: hoc ẽ ĩcõſtáter oĩa ago:ut ſit cur nõ rides quũ hoĩes tá ĩcõſtáter ſecũ uiuũt:unde ſeqt. Quod petiit ſpernit: oñdit.n. q̃ntope unuſq̃ſq; ĩcõſtáter ſecũ agat. Diſcõuenit:diſſidet:diſcrepat. Toto ordine uitæ:de ẽ ĩ:ut ſit in toto ordine uitæ:ĩ oĩ ſtatu ætatis. Inſanire putas ſolẽnia me: neq; rides:nõ rides inqt licet tá ĩcõſtáter agá:qa putas me hæc facere p q̃ndá ſolẽnẽ & q̃ſi neceſſariá iſaniá:ac p hoc oẽs ĩtelligit q ſic uiuũt.q.d. nõ rides quũ ſim oĩno

ridendus

Nec medici credis:nec curatoris egere
A prætore dati.rerum tutela mearum
Cum ſis:& praue ſectũ ſtomacheris ob unguẽ
De te pendentis:te reſpicientis amici.
Ad ſummã ſapiens uno minor eſt Ioue:diues:
Liber:honoratus:pulcher:rex deniq; regum:
Præcipue ſanus:niſi cum pituita moleſta eſt.

Q.Horatius Flaccus Lollio maximo.S.

TRoiani belli Scriptorem:maxime Lolli
Qũ tu declamas Romæ:Præneſte relegi.
Qui quid ſit pulchrũ:quid turpe:quid utile:quid non:
Plenius:ac melius Cryſippo:& Crãtore dicit.
Cur ita crediderim:niſi quid te detinet:audi.

ridendus.Solẽnia aũt poſuit pro ſolẽniter nomen ꝓ aduerbio. Nec credis me egere me dici:nec credis me eſſe inſanũ q egeã medico hoc ẽ monitore q mihi recte uiuẽdi mõſtret uiã. Nec curatoris A ꝑtore dati.Nã curator furioſis:itemq; ꝓdigis pupilli ſue datur a ꝑtore magna tñ differentia.Pupilloꝝ.n.plena eſt illi reꝝ omniũ adminiſtratio.Duobus aũt ſuperioribus dat̃ tanq̃ cuſtos:rerumq; uenditio ne deteriores ſiant ei cõmittit̃. Reꝝ tutela mearum:ad mocœnatem hoc ait:quum ipſe ſis tutela mearum reꝝ non credis me egere medico:nec curatore:q̃ſi dicat deberes credere me inſanum mihiq; a ꝑtore dandum curatorem:quum ſis tutela mearum reꝝ:quum ipſe ſis a quo omnis uita mea pẽdeat:& cum ꝑcipuæ minima quaq; re praue facta offendaris.Nam ꝓuerbiale dictũ eſt ob unguẽ male ſectũ:quaſi dicat ob minimã rem male factã & puſillam offenſiunculã. Ob unguem amici:hoc eſt ob unguem meũ q tibi amicus ſum:qui totus a te pendeo & reſpicit te:ut nihil faciã quod a uoluntate tua ſit auerſum. Ad ſummã:ad collectionẽ.Iuuena.Ad ſummã nõ maurus erat:nec ſarmata:nec thrax.Demũ id colligit ex ſentẽtia ſtoicoꝝ omnes homines ſeruos eſſe:ꝑter ſapientem:qui nulli prorſus ſeruiens cupiditati liber eſt:eundem ſapientẽ uoluerunt omniũ artium diſciplinam tenere:atq; etiã tanq̃ regem(ut diximus)oĩbus rebus dominari:nullum dolorem ſentire:& ſi ægrotet ſanũ eſſe:ſolo Ioue eſſe minorem ꝙ is ĩmortalis ſit:ẽ enim inquit diues:liber:honoratus:pulcher:rex regnũ:& ꝑcipue ſanus:hoc autẽ dicit:aut quia dolorem:& ſi grauiter ægrotet non ſentit:ac ꝑ hoc ſanus eſt:aut quia ſanitas animoꝝ poſita ẽ in tranqllitate quadam & conſtantia:ut ſanum hoc loco ad animũ non ad corpus referas.Nam ſanos eos intelligimus:quorum mens motu q̃ſi morbo perturbata eſt nullo.Qui cõtra afficiũt̃ hos inſanos appellam⁹. Pulcher:ut ad liniamẽta aĩ nõ corporis referas.Nã ut docet Cice.in Tuſcul.Vt corporis eſt q̃dam apta figura mẽbroꝝ cũ roboris q̃dam ſuauitate eaq; dicit̃ pulchritudo.Sic in aĩo opinionũ iudiciorũq; æq̃litas & cõſtantia cũ firmitate quadã & ſtabilitate uirtutẽ ſubſequens:aut uirtutis ui ipſam cõtinens pulchritudo uocat̃.De ſapiẽte alibi in tertia ſatyra ex ſentẽtia Ciceronis multa dixim⁹ illic.Si diues q ſapiẽs ẽ.Et ſutor bonus:& ſolus formoſus & ẽ rex.Cur optas qđ habes? Niſi quũ pituita moleſta eſt: Pituita
hoc extremo ſeueritatẽ ſtoicoꝝ eludit:quaſi furti ad Ariſtippi epicurei ſectã rediẽs.San⁹ ĩqt ẽ:hocq; Ironicos ſi pituita non infeſtatur:hoc eſt catarro.Eſt autem pituita omnis humor corpori oneroſus unde dicim⁹ pituitam aurium:oculorum:narium:Plini.ſcribit ex pituita arborum naſci fungos.

TROIANI belli ſcriptorẽ maxime lolli.Hanc epiſtolã ſcribit ad Lolliũ maximũ:adoleſcẽtẽ nobilẽ ſui tpis:quẽ hortat̃:ut ꝑhiæ ſtudiũ dũ tener ẽ amplectat̃:docẽs ex pꝑia oĩa haberi ꝑcepta:qb⁹ ad bene uiuẽdũ formemur:illudq; ĩprimis monet ſe ex Iliade pariter & odyſſea Homeri q opa ꝑneſte relegit plani⁹ & meli⁹ diſcere pꝑiã q̃ ex ipſis pꝑis.Ilias.n.geſta græcoꝝ & barbarorũ pp Helenæ raptũ:ſed ꝑcipue Achillis ꝑclara ĩ eo bello facinora cõtinet:ubi monet ex eiuſmodi aĩ ꝑturbationibus q̃lib⁹ græci pariter & Troiani uexati ſunt dũ ĩter ſe bella gerũt hoĩes ĩfœliciſſimos fieri:ꝙ ĩ ꝑturbato aĩo ſicut ĩ corpore ſanitas eẽ nõ poſſit. Odyſſea uero Vlyſſis ex troiano bello ĩ pꝛiã reditũ:quotq; ille labores errãdo ꝑtulerit:atq; ut reuerſus ultus fuerit inimicos oñdit.Ex quo apparet ſapiẽtiſſimũ poeta ĩ Iliade qdem corpis uires:ĩ odyſſea uero aĩ uirtutes executũ:& nõ ſolũ uirtutes ſed & uitia:dolores quoq; lætitias.timores atq; cupiditates hoĩu3 deſcripſiſſe:q oĩa Homerica:ut ueri pꝑi ꝑcepta nos monẽt uirtutes eẽ appꝛhẽdendas:uitia ãt fugiẽda:uerꝰ.Sene.aliter ſẽtit ĩ epiſtola q̃ ſcribit de ſtudiis liberalib⁹ ad Luciliũ:oñdit.n.his uerbis nec Homeꝝ nec alios poetas docere uirtutẽ.Videdũ utꝝ doceãt iſti uirtutẽ an ñ.Si nõ docẽt nec tradũt qdẽ.Si docẽt pꝑi ſunt:uis ſcire ꝙ ad docẽdũ uirtutẽ nõ cõſederit.Aſpice q̃ diſſimilia ĩ ter ſe oĩum ſtudia ſint atq ſimilitudo eẽt idẽ docẽtiũ niſi forte tibi Homeꝝ pꝑm fuiſſe pſuadẽt &c.Ordo aũt ẽ & ſẽſus.O maxime Lolli ego relegi ꝑneſte ſcriptorẽ belli troiani:quũ tu declamas romæ. Scriptorẽ belli troiani:ꝑiphraſis eſt Homeri. Relegi:hoc ſmone docet nõ ſe ſemel tm̃ legiſſe. Quũ tu declamas romæ.hoc ẽ quũ tu re ĩ declamationib⁹ romæ & ĩ ſcholis rhetoꝝ exerces:nã ut ĩfra docet:puer adhuc erat.Declamare ãt ẽ ĩ cauſis fictis Declamaẽ
ſe exercere:uñ ait Quinti.Declamatio ẽ actionũ forẽſiũ meditatio. Præneſte:ciuitas ẽ ĩ cõſpectu urbis ro Præneſte
mæ ſita ĩ mõtibus uñ & dcã ẽ:ut ſcribit Feſtus:ꝙ q̃ſi mõtibus ꝑſtet. Quid ſit pulchꝝ:qd turpe.qd ſit honeſtũ:qd uirt⁹ q pulchra ẽ qd uitiũ qđ turpe ẽ:q oĩa docet ipſa pꝑia. Quid utile:nã id utile dr qđ cũ honeſta re ſit:neq;.n.qcq̃ utile dici ꝑt:qđ nõ idẽ ſit honeſtũ:nec honeſtũ qđ nõ ſit utile. Chryſippo:Chryſipp⁹ pꝑs fuit ſectæ ſtoicæ de quo alibi:& apud Perſiũ multa illic.Inuẽtus Chryſippe tui finitor acerui. Crãtore:pꝑs fuit ſolẽſis academicus Xenocratis auditor:& polemonis atheniẽſis cõdiſcipul⁹:q reliqt cõmẽtaria ad.xxx.

uerſuum millia poemata quoq; ſcripſiſſe dicit̃:hæc Lucretius. · Fabula qua paridis:fabula inqt qua narraẽ bellum quod inter græcos & troianos geſtum eſt ob raptum Helenæ a Paride.cõtinet æſtus ſtultoꝝ regum & populoꝝ:ut docet poeta(qđ ꝓbia ĩprimis ꝑcipit)nemini iniuriá faciẽdá qualé fecit Paris Menelao abducẽs uxoré eius.Cuius rei talis é hiſtoria.Paris Priami regis filius uiſendæ græciæ varioſq; græcoꝝ mores ꝑcipiẽdi deſiderio flagrãs ſpartá nauigauit:atq; ibi ab Helena Menelai uxore quũ maritus abẽet honorifice acceptus hoſpitio:mulieré blanditiis pollicitationibuſq; illexit:ut ſecum diſcederet:quibus ſeducta mulier eũ ſecuta eſt.Qua de re Menelaus & Agamẽnõ indignati bellum Troianis indixerunt:quũ Helenam per Menelaum & Vlyſem legatos repetitam Troiani reſtituere recuſaſſent.Ordo aũt eſt Fabula qua narraẽ græcia eſſe colliſa barbariæ lento bello ꝓpter amoré Paridis continet æſtus ſtultoꝝ regũ & populoꝝ. Græcia colliſa lẽto duello barbariæ:hoc eſt attrita & q̃ſi farcta diuturno bello Barbariæ hoc ẽ troiano qđ decẽnale fuit.Ná græci barbaros oẽs ꝑter ſe appellarũt uñ Plini.xxix.capi.i. loqués de græcis ſic ſcribit Nos quoq; dictitant barbaros & ſpurios noſq; magis q̃ alios opicoꝝ appellatione fædãt:uñ & Plautus in Trinũmo ait.Ná nomen græce huic ẽ theſauro fabulæ:Philemo ſcripſit.Plautus uertit barbare. Antenor cenſet belli ꝑcidere cauſam:Antenor inquit auctore eſt & ſuaſor:ut Helena Menelao reddaẽ:ſicq; cá belli ꝑcidaẽ.Sic.n.ut ſcribit Home.li.vii.Illiados loquiẽ. Troes & Dardani & uos q nobis auxilio ueniſtis ſocii audite ſniam meam.Cenſeo eundum uobis ad Alexandri domũ & afferendá huc Helená cũ oĩ gaza q̃ cũ uenit:ut in manus Agamẽnonis ac Menelai tradamus:q̃ ſecũ ſoluta obſidione in græciá reportent:id qđ nos facturos iure iurando promiſimus:nunc eo temerato pugnamus:ut non ſperẽ qcq̃ melius q̃ euenit:euenire poſſe:niſi ita ut admonui agamus. Quid Paris?ſubaudi facit:negat inquit poſſe cogi ut a ſe dimittat Helená:hoc eſt aduerſus Antenoré ita rñdet:ut uideaẽ eius conſilio nolle parere:ſed libidini tm̃ ſuæ morem uelle gerere.Sic.n.ad Antenora conuerſus inquit:Antenor q̃ adhuc dixiſti:ea mihi non approbanẽ ac mini me placent quum neutiq; recte ſis prolocutus.Non tñ quia te fugiat quid rectũ prauũq; ſit.Ná ſi libuiſſet tibi.meliorem multo ſniam dixiſſes:nũc aliter locutus es ac ſentis:ꝙ ſi ex aĩo locutus es ꝑfecto ut fateor mẽtem dii tibi ademerũt.Ego uero diuerſam a te apud hos qui adſunt ſniam dicá.Gazá quidẽ q̃ ex agro aſportaui oẽm reddere uolo:& de mea ẽt domeſtica acceſſione adiungere.Helená uero nequaq̃ redditurus ſum.

Fabula:qua Paridis ꝓpter narratur amoré,
Græcia Barbariæ lento colliſa duello:
Stultorũ Regum: & populorũ cõtinet æſtus.
Antenor cenſet belli præcidere cauſam.
Quid paris?ut ſolus regnet:uiuatq; beatus.
Cogi poſſe negat.Neſtor componere lites
Inter Peliden feſtinat:& inter Atriden.
Hũc amor: ira quidem cõmuniter urit utrũq;.

Vt ſolus regnet & uiuat beatus:duplici inquit rõne hoc facit: ut & ſolus regnet:ne uideaẽ egere conſilio alieno & uiuat beatus in delitiis.ſ.per qđ poeta colligit:duo uitia ĩ Paride agnoſci ſupbiá & intempantiá:q̃ ꝓbia docet maxime fugienda:neq;.n.qcq̃ ſtultius eſt eo qui bñ conſulentibus per ſupbiá parere recuſat: nec quicq̃ fœdius eo qui uitam ſuá intempanter agit:eſt aũt intempantia auctore Cice.in.iiii.Tuſcu. oĩum perturbationũ fons:quæ eſt a tota mente ẽt a recta rõne defectio:ſic auerſa a præſcriptione rõnis:ut nullo mõ appetitiones aĩ nec regi:nec contineri queant.Quemadmodũ igiẽ tempantia ſedat appetitiones & efficit ut hæ recte rõni pareant:conſeruantq; conſiderata iudicia mentis.ſic huic inimica in tempantia oẽm aĩ ſtatũ inflámat cõturbat:icitat. Neſtor cõponere lites inter pelidẽ feſtinat & inter atridem:apud Homerũ legiẽ. Quẽadmodũ græci pte exercitus relicta ad obſidioné Ilii:reliqui Achille duce uicinas urbes aggreſſi ſũt eo cõſilio ut troianos finitimis ſociis ſpoliarẽt. Quũ uero populabũdi oĩa diriperent atq; uaſtarẽt ĩter cæteras urbes uná forte chryſam noĩe cœperũt:ex q̃ captiuá Chryſeida chryſæ.qui erat ſacerdos Apollinis filiá Agamẽnoni dono dedere.Chryſes ãt redimẽdæ filiæ cá ad exercitũ uenit:atq; ab Agamẽnon cõtumelioſe repulſus Apollini ſupplicauit ut ſpreti numinis ulciſcereẽ iniuriá:ita magna peſtilẽtia ab Apolliẽ in caſtra græcorũ ĩmiſſa:Achilles de reddẽda ſacerdoti Chryſeide cõcionatus eſt.Quare Agamẽnõ Achilli uehemẽter iratus Briſeida illi iucũdũ militiæ ꝑmiũ abſtulit.Quá rẽ Achilles grauiter ferens matrẽ Thetim orauit:ut a Ioue troianis contra græcos auxiliũ ĩploraret.Q d' quũ Thetis fecitſſet:iáq; Troiani aliquot ꝑliis ſuperiores græcis inſultarent:reſq; græcoꝝ quotidie in deterius Achille a certamine abſiſtente laberentur:Neſtor tentat his uerbis Achillé reconciliare Agamẽnoni.O indignũ facinus:q̃to mœrore ac luctu oĩs græcia afficieẽ q̃to gaudio Priamus cũ filiis reliquiſq; troianis quũ nunciũ acceperint:uos qui & conſilio & armis cæteros antecellitis digladiari atq; ſeditionibus ĩteſtinis laborare:ſed acquieſcite quæſo uterq; conſiliis meis. Erit n.ex amboꝝ utilitate admonenti mihi acqnieſcere.Igiẽ neq; tu Agamẽnon potẽtia tua fretus ꝑripias huic puellá:q̃ Graii in honoré ei atq; in ptem ꝑdæ dederunt.Sed ſine ipſum potiri qđ ſuũ eſt,Neq; tu Achilles uelis ex æquo cum rege cõtendere q imperiũ in plures obtinet.Quare tu Agamẽnon deſine in hunc iraſci:ego uero reconciliare ipſum ꝑcibus conabor:quippe qui in ꝑliis maximus eſt murus cæteroꝝ græcoꝝ. Tandẽ cũ huiuſmodi inter ſe altercationibus dimicarent re infecta conſiliũ ſolutum eſt. Hunc amor.ſ.Achillem urit:nam amore Bryſeidis flagrabat:ut eam non ſine multis lachrymis:petenti Agamẽnoni per Patroclum miſerit:per quod oſtendit eum qui amat ſeruum eſſe & ſtultum:nec beatum eſſe poſſe animi tranquillitatẽ tali affectu expugnante:præterea omnibus ex animi perturbationibus profecto nulla eſt uehemẽtior:amoris. Ira urit utrunq;.Ira uterq; inquit incenditur alter ꝙ ſibi puella in prædam data abrepta ſit:alter ꝙ ſua deretur ad reſtituendam Chryſeida patri Chryſæ:per quod colligit nihil in homine turpius eſſe ira: quam

ipſa

ipſa pħia docet eē fugiendā:quū eius iſtinctu multa mala ſæpe ꝑpetrenꝭ.Quid.n.ut ſcribit Cice. Achille homerico fœdius?Quid Agamēnone in iurgio?Nam aiacē quidē ira ad furorē mortēq; ꝑduxit:Achilles adeo impotētis aī fuit:ut in frequēti ꝑncipū cōſenſu in Agamēnonē penes quē regꝫ erat ſumma multis conuiciis & ꝓbris affectū gladiū ēt ob ereptā ſibi Chryſeidē diſtrinxerit.Nec mirꝫ nā ingenia natura fortia: ut ſcribit Seneca iracūdiā ferūt:uñ Germani & Scythæ gētes ſunt iracūdiſſimæ qđ euenit:qa fortiora ſolidaq; natura ingenia anteq̄ diſciplina mollianꝭ prona in irā ſunt.Eſt.n.ira ut docet idē Cic.in Thuſc.iſaniæ ſimilis.

QVIDQVID delirāt reges:plectunꝭ Achiui.
Seditione dolis ſcelerē:atq; libidīe:& ira:
Iliacos intra muros peccatur:& extra.
Rurſus quid uirtus:& quid ſapiētia poſſit:
Vtile propoſuit nobis exemplar Vlyſſem:
Qui domitor Troiæ:multorū ꝓuidꝰ:urbes:
Et mores hominum inſpexit: latūq; ꝑ æquor:
Dum ſibi:dū ſociis reditū parat: aſpera multa
Pertulit:aduerſis rerum immerſabilis undis.
Syrenum uoces:& Circes pocula noſti:

Et libido puniēdi eius quideaꝭ leſiſſe iniuria. Quidqd delirāt reges plectunꝭ Achiui:hinc docet ex ira & diſcordia principū populos multa pati icōmoda qlibus hac nr̄a tēpeſtate tota Italia iā ꝑ octo annos cōquaſſaꝭ oibus gētibus barbaricis:& oibus chriſtianæ religionis pricipibꝰ eā igne:ferro: atrociſſimiſq; rapinis ꝓaſtātibus: dū impium Venetū manibus pedibuſq; obnixe ſtudent ꝑdere:quare pħia docet oportere principes eē moderatos & ſapiētes:uñ Plato appellabat illas ciuitates beatas qbus cōtigiſſet bonos principes habere. Seditione:dolis:ſcelere: atq; libidine:& ira Iliacos intra muros peccaꝭ & extra:ob diſcordiā inqt q̄ ob raptū Helenæ orta ē iter principes græciæ & troianos:multa uariaq; ſcelera ab utriſq; populis cōmittunꝭ:per quod monemur contra iuſticiam nihil oino faciendū:nemini iniuriam inferendā:quū inde multa mala oriri ſoleant:quæ oia ad eam partem pħiæ ſpectant:quæ ꝑcipit ne cui quis noceat:ſemp iniuriam eſſe fugiendā:oēs animi perturbationes cōpeſcendas:quum ī eo nulla animi trāquillitas quieta ue conſtantia eſſe poſſit:quæ perturbationes:hoc eſt animi motus contrarii inimiciq; rationi exagitant. Neq;.n.aliud eſt perturbatio(qđ πάθος græci dn̄t)q̄ auerſa a recta ratione contra naturā animi cōmotio. Libidine lætitia & libido in bonoꝝ opinione uerſanꝭ:quum libido ad id qđ uidetur bonū illecta & inflāmata rapiaꝭ.Lætitia ut adepta iam aliquid cōcupitū efferaꝭ & geſtiat.Libido igitur eſt cupiditas effrenata q̄ ut ſcribit Cicero in oibus ſtultis inuenitur. Rurſus quid uirtus & quid ſapientia poſſit.Contra inquit Home.in odyſſea oñdit ꝑ Vlyſſem qd poſſit uirtus & qd ſapiētia ac per hoc q̄ oibus ſit expetēda & uirtus & ſapientia Is.n.ut oñdit ipſe Homerus oibus in rebus tam ſapiēter moderateq; ſe geſſit:ut oibus exemplar ſit uirtotem tanq̄ ſolum bonū eſſe expetendā.Nā Plato(ut author eſt Cicero)dicebat. Nihil ꝑter uirtutem eſſe bonum ꝓindeq; oēs bonos beatos:improbos miſeros.Oibus āt uirtutibus inſtructos & ornatos tū ſapiētes tū uiros bonos dicimus.Qui ergo bonus eſt ſapiēs ē.Et q ſapiens eſt beatus oino ē utpote q uirtutis umbone oēs aī turbidos motus cōtrarios inimicoſq; rōni a ſe arceat:atq; ſuperet. Rurſus: contra hoc loco:alias iterꝫ Ordo eſt.Propoſuit Vlyſſem expoſitiue exēplar utile nobis:qd poſſit uirtus & ſapiētia. Multoꝝ ꝓuidus orbes:hoc ſomptū eſt ex principio Odyſſeæ.ut diximus i arte poetica.Dic mihi muſa uirū captæ poſt tp̄a Troiæ Qui mores hoium multoꝝ uidit & urbes.Nā ei cōtingit quū in pr̄iam euerſo Ilio rediret & uētis tēpeſtateq; actus multū diuq; errauerit:& alioꝝ decē annoꝝ ſpacio ad multa orbis terrarū loca delatus mores multoꝝ hoium & urbes uiderit:uñ elegāter poeta dixit.Multorū ꝓuidus urbes. Nā ab Ilio cū ꝓfectum uētus Iſmaron ad Ciconas cōpulit:inde in Africā ad locophagos:inde in Siciliā ad Cyclopas a qbus in Aeoliā uenit ubi apud Aeolū menſem unū diuerſatus uētos oēs ab eo ꝑter Zephyrū utre īcluſos accepit.Demum ad Læſtrygonas ſeptimo die uenit:a quibus oēs naues intra portū receptæ ac diſiectæ:una tantum naue qua ipſe uehebatur in Aeæam inſulam quam Circe tenebat euaſit.Annum totum cum Circe ſociis in priſtinam formam ab ea reſtitutis demoratus eſt.Anno:peracto iubetur a Circe petere inferos:& ſacrificiorum ritum quibus uteretur ediſcit.Ab inferis in Aeæam reuerſus mittit qui Elpenora ſepeliant.Poſt hæc in Siciliam nauigauit:ubi Lampetie & phætuſa ſolis armenta cuſtodiebant ubi continenter flantibus Euro & Auſtro deſedit unum menſem.Hinc digreſſus Ioue Solis precibus tempeſtatem excitante naue ſociiſq; oibus q ſolis boues abſumpſiſſent amiſſis(per Scyllam rurſum & charybdim ſolus ad Ogygiam inſulam quam Calypſo incolebat decima die delatus eſt.Hunc illa tetos ſeptem annos detinuit ardenterq; amauit,Octauo anno eum per Mercurium iubente Ioue emittit:qui fabricata naue i nemore Calypſus ab Ogygia ſoluit.Cæterum Neptuno tempeſtatem cōmouente naue amiſſa:fluctibus iactatus naufragus tandem ad nudus in Corciram inſulam ad phæaces enatauit:ubi ab Nauſicaa Alcinoi regis filia inuentus: tunicaq; & palio aureo indutus ad patrem eius & Areten matrem peruenit:a quibus benigne ſuſceptus demum multis eum muneribus datis a phæacum a primoribus naue in patriam Ithacham remiſſus eſt. Latumq; per æquor Dum ſibi dum ſociis reditum parat.Ordo eſt. Vlyſſes pertulit multa aſpera immerſabilis undis rerꝫ aduerſis:dum parat ſibi & ſociis reditum per latum æquor. Immerſabilis: non merſabilis: hoc eſt qui tot rerum caſibus aduerſis nequaquam obrui:aut immergi potuit:quum oia uirtute & ſapientia ſua ſuperauerit. Reditum:in patriā.ſ. Syrenū uoces:fingunt poetæ tres fuiſſe Syrenes filias Acheloi ex Caliope muſa quæ in littore campano habitantes dulcedine cantus in ſomnum iuxta ea loca nauigantes inducebāt:mox naufragiū facere cogebant:unde Vlyſſes quū iuxta illa littora eēt nauigaturus a Circe admonitus aures ſociis ſuis cera obturauit ſeq; malo manibus & pedibus alligari impauit aptis auribus:mādans ēt ſi inueret ne

Ad ſtrepitum citharæ ceſſatum docere curam
Vt iugulēt homīes ſurgūt de nocte latrōes:
Vt te ipſum ſerues:non expergiſceris? atqui
Si nolis ſanus:curres hydropicus.Et ni
Poſces ante diem librum cum lumine:ſi non
Intendes animum ſtudiis:& rebus honeſtis:
Inuidia:uel amore uigil torquebere. Nam cur
Quæ lædunt oculos feſtinas demere.ſi quod
Eſt animum.differs curandi tempus ī annum?
DIMIDIVM facti:q cœpit habet:ſape aude:
Incipe:Viuendi qui recte prorogat horam
Ruſticus:expectat dū defluat amnis: & at ille
Labitur:& labetur in omne uolubilis æuum.
Quæritur argentum:puerisq; beata creādis
Vxor:& inculræ pacantur uomere ſyluæ.
Quod ſatis eſt:cui cōtingit:nihil ampli⁹ optet:
Nō domus.& fundus:nō eris aceruus:& auri
Aegroto domini deduxit corpore febres
Non animo curas.Valeat poſſeſſor oportet:
Si comportatis rebus bene cogitat uti.

Docere curam ceſſatum.Ex aīo curas abiicere & ocioſe tradere.Nam ēpulis:ſaltationibus & ocio plus æquo indulgebant:quotidie.n.ſoliti erant in regiam Alcinoi ad epulas conuenire:quibus menſæ ſemper inſtructe erant ibiq; a cœna cantu ēt citharedi oblectabantur:unde ſic ait Alcinous Vlyſſi. Semper conuiuia: cithara:choreæ:ueſtes balneæ:thermæq;:lecti nobis cu · æ ſunt:ut ceſſatum intelligas eſſe ſupinum:ut ſit ad ceſſandum. Vt iugulent hoies:eleganter ſuadet phīæ operam eſſe dandam: quæ nobis ſapientiæ ſemitas oſtendit:ut ſit ſenſus:ſi latrones uigilant tpe nocturno:ut male faciāt:quanto magis tibi uigilandum eſt:ut uerā uiuendi uiam addiſcas.Legendumq; eſt cū interrogatione & hortatione. Non expergiſceris? non excitaris? paſſiuum eſt ab expergiſco. Plinius loquens de urtica & medicinis eius ſic ſcribit.Lethargicos expergiſcit tactis cruribus magiſq; fronte:hoc āt dico:quia grāmatici ſæculi noſtri falſo ſibi uſurparunt expergiſcor tanq̄ deponens pro expergiſco. Atqui ſi nolis ſanus:ſi nolueris inquit currere ſanus: curres hydropicus:hoc eſt:ſi nolueris curſum uitæ tuæ dirigere ſecundū præcepta phīæ:quibus ſani hoc eſt ſine uitiis efficimur:curres hydropicus:hoc eſt eris uitioſus & inſanus:ut morbum ipſuʒ ad aīum non ad corpus referas:ſicq; ſuadet phiam oino amplectendam eſſe:unde oīs ratio honeſtatis pendet.Eos.n.ſanos dicimus quoꝝ mens motu quaſi morbo perturbata nullo eſt. Cui.n. aīus eſt in aliquo morbo non magis eſt ſanus q̄ id corpus quod in morbo eſt. Et ni poſces ante diem librum cum lumine. Si ſummo inquit ſtudio & diligenter ſtudiis phiæ non uacabis uitia compriment te:per inuidiam.n.& amorem reliqua uitia intelligit:ut ſit fœlicitati alienæ inuidebis qđ fieri non poteſt ſine magno animi cruciatu:unde ſequitur.Inuidia ſiculi non inuenere tyranni maius tormentorum: aut amabis hoc eſt operam dabis rebus Venereis: unde eſt illud.Sperne uoluptates nocet empta dolore uoluptas:quæ uitia ut tranquille uiuamus ipſa phia docet eſſe fugienda. Nam cur Quæ ledunt oculos:oſtendit illum ſtultum eſſe qui uitia magis corporis quam animi curat. Eſt animum conſumit & uitiat animū legendum cum interrogatione & increpatione. Dimidium facti qui cœpit habet:mira ſuaſio properandū eſſe ad philoſophiam.Hoc autem ſumpſit & Ariſtotele qui ait:principium plus eſſe quam dimidium totius unde Auſoni.Incipe:dimidium facti eſt cœpiſſe:ſuperſit Dimidium:rurſum hoc incipe & efficies. Sapere aude:quaſi res ſit ardua ſapere.hoc eſt philoſophiam apprehende:quæ homines efficit ſapientes. Nam qui in rerum contemplatione ſtudia ponebant ſapientes & habebantur & nominabantur. Idq; eorum nomen uſque ad Pythagoræ manauit ætatem.Cuius ingenium & eloquentiam quum admiratus eſſet Leon phliſiorum princeps quæſiuiſſetq; ex eo qua maxime arte confideret.ille reſpondit artē quidem ſe ſcire nullam:ſed eſſe philoſophum:hoc eſt ſapientiæ ſtudioſum. Incipe:ſcilicet ſapere:ut ſit philoſophiæ operaʒ da re:unde præcepta ad ſapientiam & bn̄ uiuendum habentur:& noli cunctari. Viuendi qui prorogat horaʒ. Ruſticus:expectat.Non minus inquit ille fatuus eſt & ruſticus qui bene uiuendi tempus prorogat quam ille qui flumen tranſiturus expectat dum defluat:quaſi neſciat tempus eodem modo iugiter currere quo flumina:unde eſt illud poetæ.Tempora prætereū: more fluentis aquæ:ut per hoc moneat tempus nullum unquam ad uirtutem eſſe expectandum:ſed omni amota cunctatione ad eam properandum melius eſſe cito quam ſero incipere. Horam:tempus. Ruſticus:ut ruſticus & parum peritus. Labitur: defluit:ſic etiam facit tempus. Quæritur argentum.Iam ex præceptis philoſophiæ docet eos non eſſe damnandos qui argentum:agros:& liberos ſibi quærunt:modo iis contenti ſint:quum contigere quæ ſatis ſunt: ſicque monet qui ſe intra terminos modeſtiæ continuerit dignum eſſe commendatione: quum iam cupiditates frenare ſciat.Nam ut ſcribit Cicero qui temperans eſt eum neceſſe eſt eſſe conſtantem: qui autem conſtans quietum:qui quietus perturbatione omni uacuum. Non domus & fundus:Diuitiæ inquit non ſunt illæ quæ hominem beatum efficiant:nō poſſunt inquit neque animi neque corporis ualitudinem tollere. Tale eſt illud Iuuenalis quod per ironiam legitur:ſcilicet & morbis & debilitate carebis: & luctum & curam effugies:& tempora uitæ longa tibi poſt hæc fato meliore dabuntur.Si tantum ſolus culti poſſederis agri. & cætera Tibullus.Non opibus mentes hominum curæque leuantur. Valeat poſſeſſor oportet. Oportet īquit eum qui amplas poſſidet diuitias ſanum eſſe ut ſanum ad animum non ad corpus referas ideſt animo ſano & bene compoſito:ut omnes affectus ſuperet & cupiditates:ſi cogitat bene uti rebus conquiſitis: quod ſapiens facit:cuius mens motu quaſi morbo perturbatur nullo.

Qui cupit aut metuit:qui laborat inquit auaritia nec cupiditatibus ſuis ponit:modum : illum non magis diuitiæ poſſunt iuuare q̃ tabulæ pictæ lippum:aut fomenta podagram:aut citharæ auriculas dolétes ex ſor de collecta.q.d. diuitias non eſſe eas:quæ ex mente hominis curas euellant:niſi ea omnibus ſit uitiis exhauſta & purgata:unde ſequitur.Synceru͂ eſt niſi uas. Qui cupit:ſubaudi diuitias & alia fortunæ bona. Aut metuit:ne pereant:utrunque enim accidit auaro ut & cupiat:& metuat. Citharæ:Caſus eſt nominatiui pluralis:ac per hoc cantus ipſe Citharæ. Fomenta:medicamenta a fouendo:fruſtra enim adhibe͂tur podagris

Q ui cupit:aut metuit:iuuat illu͂ ſic dom⁹ aut
Vt lippu͂ pictæ tabulæ:fome͂ta podagra͂:(res
Auriculas citharæ collecta ſorde dolentes.
SYNCERV͂ é niſi uas:q̃dcu͂q; infundis:aceſcit.
Spne uoluptates.nocet épta dolore uoluptas.
SEMPER auarus eget:certu͂ uoto pete ﬁné.
Inuidus alterius macreſcit rebus opimis.
INVIDIA Siculi non inuenere tyranni
Maius torme͂tu͂. Q VI NON moderabit̃ iræ
Infectu͂ uolet eſſe:dolor quod ſuaſerit:& mé:
Dum pœnas odio per uim feſtinat inulto.
Ira furor breuis é:animu͂ rege:q niſi paret
Imperat:hunc frænis:hu͂c tu co͂peſce cathena:
Fingit equu͂ tenera docilem ceruice magiſter.
Ire uia͂:qua͂ monſtrat eques.uenaticus ex quo
Tempore ceruinam pellem latrauit in aula:
Militat in ſiluis catulus:nunc adhibe puro
Pectore uerba puer:nunc te melioribus offer.
Q VO ſemel é ibuta rece͂s:ſeruabit odoré
Teſta diu. Q uod ſi ceſſas:aut ſtrénuus anteis:
Nec tardum opperio r:nec præcedé͂tibus iſto.

quo͂ morbus ſit iſanabilis.unde poeta. Tollere nodoſam neſcit medicina podagram. Sinceru͂ eſt niſi uas. Rationem affert quare inhoneſte & inutiles affectus e pectore ſint ſtirpitus euellé͂di: nam niſi inquit uas purum eſt:quicquid in id infuderis in acetum co͂uertitur:ſicque allegoricos & prouerbiali ſchema te docet oportere pectus nr̃m omni inhoneſto affectu eſſe uacuum :propterea q̃ in pturbato aio:ſicut i corpore ſanitas eſſe no͂ poſſit:atq; hæc oia docet pħia. Sperne uoluptates quæ & corporis uires eneruant & ai lumea extingunt.Dicebat Architas Tarentin⁹ auctore Cicero͂e.Nullam capitaliorem peſtem q̃ uoluptaté corporis hoibus a natura data͂ plato uero eſcam malorum appellat uoluptatem q̃ ea:uidelicet:hoies cabiantur ut piſces :uoluptas co͂ſilium impedit:rationi inimica eſt:ac mentis præſtringit oculos: nec habet ullum cu͂ uirtute co͂mercium. Empta dolore parta aliquo corporis dolore:neque.n.libido Venerea exercet̃ ſine aliquo corporis inco͂modo: un͂ Hippocrates ut ſcribit Macrobius de coitu Venereo:ita exiſtimabat ptem eé qua͂dam morbi teterrimi que͂ noſtri comitialem eſſe dixeru͂t. Semper auarus eget : unde Claudia.in Ruſinum.Semper inops q̃cu͂q; cupit. Certum uoto pete finem : modu͂ ing̃t fac ponas : affectibus tuis ne inhoneſti ſint & terminos ro͂nis excedant. Inuidus alterius: monet inuidiam quæ acerbiſſimo cruciatu uexat aium hois:fugiendam eſſe. Eſt.n.inuidia ægritudo ex alterius rebus ſecundis:ſicut miſericordia ægritudo eſt ex alterius rebus aduerſis. Siculi tyranni. Duo in ſicilia extitere tyra͂ni crudeliſſimi phalaris agrigétinus & Dionyſius Siracuſanus:qui tanq̃ ſagaciſſimi oium tormentorum cognitores ſenſeru͂t nullum ipſa inuidia maius eé torme͂tum. Qui no͂ moderabit̃ iræ:docet ét iræ frena eé iniicie͂da:q̃ ſi no͂ coerceatur:id ſubito me͂tis ipetu ſæpe a nobis fieri:qd̾ iſectu͂ eé uellemus. Du͂ pœnas feſtinat:du͂ feſtinanter pœnas exhibit. Ira furor breuis eſt:definitio é iræ:qua͂ & pħi ſic diffiniu͂r breue͂.ſ.inſania͂:unde Cic.in.iiii. tuſcu.Ira uero q̃q̃ diu perturbat aium dubitatione͂ inſaniæ non habet.Et ut idem ait in eodem eſt libido puniendi eius qui uideat̃ leſiſſe iniuria . Aium rege:affectus tuos moderare:qui ex animo ueniunt. Impat niſi paret:affectus.n.niſi impio ro͂nis obtempant dominant̃. Figit equu͂ tenera.Monet p ſimilitudine͂ pulli eqni & catuli uenatici ad bn͂ uiue͂di p̃cepta rectius iſtituti adoleſce͂tes du͂ adhuc teneri ſunt utpote quorum mens adhuc uitiis no͂ ſit ingnata. Magr̃:Agaſo. Figit:format & inſtituit. Venaticus ex quo.ordo eſt.Catulus uenaticus militat i ſiluis ex quo te͂pore latrauit pelle͂ ceruina͂ in aula ut ſit ſenſus.Ex quo ing̃t Catulus uenaticus domi a magiſtro ſuo é edoctus & aſſuefactus pelli ceruinæ:ceruos i ſiluis uenat̃.Illud ſcie͂du͂ tria eé gn̄a canu͂:uenaticu͂.ſ. hoc é aptu͂ uenationib⁹:uillaricu͂ q uilla͂ cuſtodit:paſtorale͂ ſiue gregariu͂:q paſtores comitat̃ & grege͂. Nu͂c adhibe puro:hortatur Lolliu͂ du͂ puer é pħiam amplexet̃: Puro pectore:caſus p caſu:hoc é puro pectori:ſic Virg.Heret pede pes: p pedi. Ouidius.ſas oé facit fratre marita ſoror p fratri.Iuuenalis porrectura uiro miſcet ſitie͂te rubeta͂ p ſitie͂ti. Meliorib⁹:abſolute dixit:meliora ſeq̃re: hoc é præcepta pħiæ quæ optima ſunt.

Inuidia

Miſericordia

Quo ſemel eſt imbuta recens.Ratio quare a teneris uirtuti ſit incumbendum:nam ut eſt ſententia Quintiliani.Natura tenaciſſimi ſumus eorum quæ rudibus annis percipimus:ut ſapor quo noua ibuis durat:nec lanarum colores quibus ſimplex ille candor immutatus eſt:elui poſſunt. Et non ſolum homines: ſed & reliq̃ animalia facilius ad omnia teneris annis formantur:quod & Virg.ſenſit illic:Tu quos ad ſtudiu͂ atq; uſum formabis agreſtem iam uitulos hortare:uiamque inſiſte domandi.Dum faciles animi iuuenum:dum mobilis ætas:unde & Pla.ait.Maximum in oi ope principiu͂ é p̃ſertim in iuuene atq; tenero:tu͂c.n. p̃cipue aius format̃.& q̃cq̃d dixeris facilius igreſſum inſidet. Teſta rece͂s.Ordo é Teſta rece͂s ſeruabit odoré:diu quo ſemel é ibuta:ut allegoricos p teſta͂ rece͂té intellig as me͂té tenera͂. Q d ſi ceſſas aut ſtrénuus anteis:hoc loco monet eu͂:ut acceleret:no͂ ſis tardus ad capeſcenda͂ uirtuté:ut ſit ordo.No͂ operior te ſi ceſſas:hoc é ſi tardus es:ſi au͂t ſtrénuus es & promptus:qui ét præcedas me no͂ inſto.q.d.te no͂ urgeo:æquo enim aio fero te p̃cedere.

IVli flore.Conſtat Claudium Tiberium Neronem priuignum Auguſti nunciata Illyrici defectione ex germania tranſiſſe ad curam noui belli:qđ grauiſſimum omnium externorum bellorum poſt punica per.xv.legiones paremq; auxiliorum copiam triennio geſſit in magnis rerum difficultatibus ſummaq; frugum inopia. Totum igitur Illyricum qđ intra Italiam regnumq; noricũ & Thraciam & Macedoniam iterq; Danubium flumen & ſinum maris adriatici patet inditionem redegit: de quo etiam ſpecioſiſſimum egit triumphum eo bello Tiberius ut uir doctus ſecum comites doctos habuit inter quos fuit Iulius florus ad quem nũc ſcribit poeta hanc epiſtolam a quo petit:ut ſibi ſcribat ubi ſit Tiberius:quid agant comites eius:qs res geſtas Auguſti deſcribat. Eſt aũt hic Iulius ad quem etiam ſcribit Odem illam: pyndarum qſquis ſtudet æmulari & ad quem ſcribit ultimã epiſtolam flore bono claroq; fidelis amice Neroni:fuit autem auctore Porphyrione ſcriptor ſatyrarum. Priuignus Auguſti natus.n.eſt ex Liuia Druſilla & patre Claudio Nerone:qui Liuiam uxorem petenti Auguſto conceſſit & tũc grauidam:& ante iam apud ſe Tiberium enixã. Auguſtus.C.& Lucio Agrippis intra triennium defunctis adoptauit Tiberium. Thraca ne uos Græce θρᾳκη dicitur:quam nos Thracam Thracen & Thraciam dicimus ſic in ſequentibus:ut nec Frigidior Thracam:nec purior ambiat hebrus. Ouidius. Armiferam Thracem qui regat alter erit. Illyricum enim ut diximus Thraciam attingit. Hebrus:fluuius eſt Thraciæ. Vinctus compede niuali:hoc eſt qui nimio frigore congelaſcit. An freta currentia. Helleſpontũ intelligit qui ſeptem ſtadiis Europam ab Aſia diuidens illic inter ſe contrarias urbes habet:in Europa Callipolin & Seſton. In Aſia Lãpſacum & Abydon:quas poeta appellat turres uicinas.

Thracia

Hebrus

Helleſpontus

Horatius Flaccus Ad Iulium Florum.

IVli Flore:quib' terrarũ militet oris
Claudius Auguſti priuign' ſcire laboro:
Thraca ne uos: Ebruſq; niuali compede uictus
An freta uicinas inter currentia turres:
An pingues Aſiæ campi:colleſq; morentur.
Quid ſtudioſa cohors opũ ſtruit:hec quoq; curo:
Quis ſibi res geſtas Auguſti ſcribeꝛ ſuit
Bella quis:& paces longũ diffundit in æuum:
Quid Titius Romana breui uẽtur' ĩ ora:
Pindarici fontis qui non expalluit hauſtus:
Faſtidire lacus:& riuos auſus apertos:
Vt ualet:ut meminit noſtri:fidibus ne Latinis
Thebanos aptaꝛ modos ſtudet auſpice muſa:
An tragica deſæuit:& ampullatur in arte.
Quid mihi Celſus agit:mõit':multũq; monẽdus
Priuatas ut q̃rat opes:& tangere uitet
Scripta. Palatinus quæcunq; recepit Apollo:
Ne:ſi forte ſuas repetitum uenerit olim

Quid ſtudioſa cohors operum ſtruit. Ordo ẽ. Hæc quoq; curo ſcire quid operum ſtruit ſtudioſa cohors:per ſtudioſam cohortem intelligit comites doctos. Quid Titius.ſ.faciat:ſcribat.fuit aũt Poetæ ſui tpis quem ob eius carminis elegantiam ait uenturũ in ora romana:hoc eſt futurum ut breui laudetur. Ait eum imitatum Pindarũ carmen Lyricum ſcribere faſtidita uia peruulgata aliorũ lyricorũ. Nam Pindarus poeta fuit Thebanus qui ut ſcribit Quinti.nouem lyricorum longe princeps fuit ſpiritus magnificentia:ſententiis:figuris: beatiſſima rerum uerborumq; copia:uelut quodam eloquentiæ flumine:un̄ Hora.in.iiii.carminum cum merito nemini reddidit imitabilem ubi ait Pindarum quiſquis ſtudet æmulari Iule:ceratos ope dedalea Nititꝛ pennis uitreo daturus noĩa ponto. propter quod hoc loco ait Titium magni animi eſſe qui non expallueris eum imitari. Auſus faſtidire lacus & riuos apertos. Auſus tritam aliorum lyricorum faſtidire rationẽ ſcribendi id genus carminis:ut totum ſit ad laudem Titii. Lacus autem & apertos riuos dixit:qa præceſſit hauſtas fontis pindarici:ut totum ſit metaphoricos dictum:hoc eſt uberem illam lyrici carminis materiam modo inuentam a Latinis. Modos Thebanos:uerſus lyricos quales ſcripſit Pindarus Thebanus. Fidibus Latinis lyræ latinæ:nam id genus carminis ad lyram cantabatur. Muſa auſpice:muſa duce & fautrice. An tragica oñdit illũ ẽt ſolitũ tragœdias ſcribere. Deſæuit:materiã tragœdiæ reſpexit:q̃ res ſæuas deſcribit. Ampulaꝛ uerbũ nouiter formatũ a poeta p qđ oñdit tragœdiam ſublimi ſtilo deſcribi. Quid mihi Celſus agit:hoc loco notat Celſum poetam ſui tpis q ſæpe carmina aliena pro ſuis recitabat monens eũ ſub cõuenienti fabella cornicis:ne aliena ſibi uendicet. ne ſi unuſquiſq; ſua tollat:Ille nihil quod ſuum ſit reperiat: quod accidiſſe docet Aeſopus Cornici ſiue coruo q ſibi ueſtem confecerat ex pennis pauonis quibus detractis nudus remanſit. Opes priuatas carmina propria non aliena priuum enim & priuatum pro proprio accipiunt Auctores:ut illud ante. Nauſeat ac locuples quem ducit priua triremis. Cicero in libro de officiis. Communibus utatur pro communibus:priuatis ut ſuis. Vitet tangere ſcripta quæcunq; recepit Apollo: hoc eſt ſcripta aliena quæ deferebantur in bibliothecam palatinam. Nam cum pars palatii fulmine:ut ſcribit Tranquillus & nos ex eo recitauimus in enarrationibus Perſii & Iuuenalis diſiecta eſſet:conſulti aruſpices reſponderunt:eam partem a deo deſiderari. Itaq; Auguſtus in honorem Apollinis & muſarum templum excitauit in cuius aditu porticus fuit cum bibliotheca:tam græca quam latina de qua & Martialis ad librũ ſuum. Iure tuo ueneranda noui pete limina templi. Reddita pierio ſunt ubi templa choro.

Priuum

Priuatum

Cornicula:hoc eſt ipſe tanq̃ cornicula eſt aũt diminutiuum a cornice. Coloribus:diuerſoꝝ poetarũ car
Thyma minibus. Ipſe quid audes? Ad Iulium loqtur. Quæ circũuolitas agilis thymna? circa q̃ bonam materiá uerſaris:ſumpta mataphora ab apibus quæ ex herba thimo dulce ſibi mel conficiunt. Eſt át duplex ſpecies thymi candidum & nigri cans:floret circa ſolſticia quum & apes decerpunt & augurium mellis ē. Pli. Condis amabile carmen:Ordo eſt. Tu feres prima præmia hederæ uictricis:ſeu acuis linguá cauſis:ſeu paras reſpondere ciuica iura:ſeu condis amabile carmen:ut ſit. Siue ad agẽdas cauſas te exerces in foro:ſiue cõſultoribus iura ciuilia interpretaris:ſiue carmina ſcribis laudem & uictoriam adipiſceris. Hederæ uictricis:indicantis uictoriam. Præmia hederæ nam poetæ hedera coronantur. Virgi. Paſtores hedera creſcentem ornate poetam. Quod ſi frigida curarum. ſenſus eſt. Si poſſes obmittere carmina:ac pħiam ſequi certe eo uenires quo te duceret ipſa pħia quaſi dicat tantum recte uiuẽdo proficeres:quantum ipſa pħiæ præcepta oſtẽderent:ſicq̃ eum latenter hortatur ad pħiam. Frigida fomenta curarum: ideſt ipſam poeticá qua oíno aliquo modo curæ leuantur & mitigátur. Fomenta:medicamenta & lenimenta a fouendo dicta. Frigida:hoc uerbo innuit poeticam ſi non in totum:aliqua tñ ex parte mitigare curas. Sapientia cæleſtis:hoc eſt ipſa pħia:cuius bñficio tanq̃ cæleſtes efficimur. Hoc opus hoc ſtudiuȝ:Debemus inquit magni & parui diuites & pauperes ad pħiæ ſtudium accelerare. Si uolumus patriæ. Nam ex pħia præcepta habentur quibus docemur pro ſalute & commodis patriæ nullam nobis difficultatem eſſe fugiendam:patriæ caritatem oíbus rebus anteponẽdam:nobis aũt recte uiuendum:quod quum ſit & patriæ & nobis ipſi cari ſumus. Debes hoc etiam reſcribere:inter Iulium & Numatiuȝ erat quædam aíorum diſſenſio:quam nunc ait deponendam eſſe:oſtendens eam ſibi moleſtam eſſe: cupereq̃ ut reconcilientur:proindeq̃ ſe iuuencá pro reditu illorum uouiſſe. Ordo eſt. Debes hoc etiam reſcribere quantæ curæ ſit tibi Numatius:an tibi conueniat:an gratia male ſarcta neq̃quam coeat .i. an gratia inter uos nondum ſit reconciliata:aut ſic: Debes hoc etiam reſcribere an Numatius ſit tibi curæ quantæ cõueniat. ſ. eſſe. Male ſarcta:male reconciliata. ſumpta metaphora ab iis quæ quum ſarcta ſunt reſarciuntur:unde Teren. Fores efregit. reſarcientur.

Grex auium plumas: moueat cornicula riſum
Furtiuis nudata coloribus. Ipſe quid audes?
Quæ circũuolitas agilis thyma? nõ tibi paruũ
Ingenium:nõ incultũ eſt: nec turpiter hirtum.
Seu linguam cauſis acuis:ſeu ciuica iura
Reſpondere paras:ſeu cõdis amabile carmẽ:
Prima feres ederæ uictricis præmia:quod ſi
Frigida curarum fomenta relinquere poſſes:
Quo te cœleſtis ſapientia duceret:ires.
Hoc op⁹:hoc ſtudiũ parui ꝓperem⁹:& ãpli:
Si patriæ uolumus:ſi nobis uiuere chari.
Debes hoc etiam reſcribere:ſi tibi curæ:
Quantæ conueniat Numatius:an male ſarta
Gratia nequicquã coit:& reſcinditur. at uos
Seu calidus ſanguis:ſeu rerum inſcitia uexat:
Indomita ceruice feros. ubicunq̃ locorum
Viuitis indigni fraternum rumpere fœdus:
Paſcitur in ueſtrum reditum uotiua iuuenca:

Q. Horatius Flaccus ad Albium Tibullum Elegorum ſcriptorem.

ALbi noſtrorum ſermonũ candide iudex:
Quid nũc te dicã facerẽ i regione Pedana?
Scribere qđ Caſſi Parmẽſis opuſcula uincat?

Nequicq̃ Nequicquam hoc loco pro non ponitur:ut illud apud Perſi. Donec nec deceptus & expes Nequicq̃ fundo ſuſpiret nũmus in imo:alibi pro fruſtra Virg. Arma diu ſenior deſueta trementibus æuo circundat nequicq̃ humeris. Coit:conuenit. At uos:oſtendit eos indignos eſſe:qui inter ſe diſſideant:ut per hoc ſuaſio ſit ut in mutuam reconcilientur gratiam:aitq̃ ſe iuuencam uouiſſe pro utriuſq̃ reditu. Calidus ſanguis:pro ponit duo quæ maxime hoíes ſolent ad iras & diſcordias cõcitare ætatem. ſ. iuuenilem:quæ ſanguinis abũdantia ad oẽm perulantiam facile defertur:& modicam prudentiam quum bonum a malo nõ diſcernimus Ordo át eſt. At o uos indigni rumpere fœdus fraternuȝ ubicunq̃ locorum uiuitis:iuuenca uotiua paſcitur in urm reditum:ſeu uos calidus ſanguis ſeu rerum inſcita uexat uos feros indomita ceruice. Indomita ceruice:indomita ſuperbia:metaphora ſumpta a tauris qui difficulter domantur. Paſcitur:nutritur & ſaginatur:ut mactem. Votiua iuuenca:ea dicuntur uotiua quæ diis per uotum ſunt deſtinata. Iuue. Et quam uo
Votiua tiua teſtantur phana tabella. In reditum urm utrum in patriam an in priſtinam gratiam.

ALbi noſtrorum ſermonum candide iudex. Ad albium Tibulum ſcriptorem elegiarũ ſcribit hanc epiſtolam:qua ipſum cõmendat a ſtudiis ipſis:forma:diuitiis. a bonis. ſ. fortunæ: corporis & animi monens eum ex ſententia Epicureorum:ita ſibi uiuendum eſſe:ut in dies putet ſe moriturum: ac per hoc dũ liceat uoluptatibus idulgẽdũ:ut quũ in bonoꝝ affluentia cõſtitutus ſit:ſupuacuas aí curas deponat. Iudex cãdide:uſ Tibullus laudaſſe ſermones Horatii. Cãdide:ſyncere: æque & iuſte ſine aliqua in iudiciis tuis macula. Io regione pedana:pedum oppidum fuit auctore Porphyrione nõ longe
Pedum ab urbe:nunc non eſt:ueꝝ regio ipſa adhuc dicitur pedana. Scribere qđ Caſſi parmenſis:Dicá ne te ſcribere tragœdias

re tragœdias:quæ uincant tragœdias Caſſii parmenſis?Hic eſt Caſſius ille qui in ptibus Caſſii & Bruti Tribunus militum militauit:quibus in pharſalia profligatis athenas ſe cõtulit.Q.Varius ab Auguſto miſſus ut eum interficeret ſtudentem repperit:& eo interempto ſcrinium cum libris detulit Romam:unde multi crediderunt Thieſten Caſſii parmẽſis fuiſſe:ſcripſerat.n.multas alias tragœdias:hic eſt in q̃ Caſſis ille q̃ quadam epiſtola non tm̃ ut piſtoris:ſed ut nũmularii nepotem ſic taxat Auguſtum.Materna tibi farina ex crudiſſimo ariciæ piſtrino hanc pinſit manibus colybo de coloratis nerulonenſis menſarius.

An tacitũ ſiluas interreptare ſalubres?
Curantẽ quicquid dignũ ſapiente:bonoq; eſt?
Nõ tu corpus eras ſine pectorẽ:Dii tibi formã
Dii tibi diuitias dederant:artemq; fruendi.
Quid uoueat dulci nutricula maius alũno:
Quã ſapere:& fari poſſit:quæ ſentiat:& cui
Gratia:fama:ualetudo contingat abunde:
Et mundus uictus non deficiente crumena?
Inter ſpem:curãq; timores:inter & iras
Omnẽ crede diem tibi diluxiſſe ſupremum.
GRATA ſuperueniet:quæ nõ ſperabit:hora:
Me pinguem:& nitidũ bene curata cute uiſes:
Cum ridere uoles Epicuri de grege porcum.

Q. Horatius Flaccus ad Torquatum.

SI potes Archiacis cõuiua recũbere lectis:
Nec modica cœnare times olus omne patella:
Sup̃mo te ſole domi Torquate manebo:
Vina bibes iterum Tauro diffuſa:paluſtres
Inter Minturnas:Sinueſſanumq; Petrinum.

An tacitum:ſecretũ & remotũ. Siluas ſalubres:an dicã te uerſari libros phiæ:ex q̃bus ſalubria uiuẽdi p̃cepta hñt. Videturq; alludere ad academiã Platonis: q̃ ſilua fuit arida prius & iculta nõ pcul ab athenis: q̃ Cimõ irriguam effecit:puriſſimiſq; alueis umbroſiſq; deambulacris ornauit:eũ locũ Plato ad exercendas artes cõmunicãdaſq; doctrinas delegit.Ibi tum decens:tum ſcribens complures exegit annos. Interreptare:frequẽtatiuum eſt uerbum ab interrepo. Quicquid dignum ſapiente & bono:oĩa ſcrutantem quæ hoiem efficiant ſapientem & bonum. Non tu corpus eras ſine pectore.commẽdatio ab bonitate ingenii:ut ſit non eras hois ſimulacrum ſine prudentia.Hocq; eſt ex dicto puerbiali:qd̃ uſurpari ſolet quũ uolumus ſignificare hoiem magni igenii & prudentiæ.Nam in pectore ſedes eſt cordis in cuius domicilio ſapientia diuerſat. unde & cordatos appellamus ſapientes. Dii tibi formam:commendatio eſt a bonis corporis. Dii tibi diuitias commendatio a bonis fortunæ. Artemq; fruendi:ſcientiam fruendaꝶ diuitiaꝶ:ut neq; auare:neq; prodige iis uctereris:ut ſit cõmendatio a prudentia a bonis aĩ:unde eſt illud Senecæ utendum eſt diuitiis non abutendum. Quid uoueat:quid inquit.Nutrix poſſit maius alumno ſuo per uota poſcere q̃ ut ſit ſapiens:eloq̃ns. Gratioſus & reliqua:quæ oĩa uult intelligi eſſe in Tibullo. Et mundus uictus:ſine aliqua aut auariciæ:aut prodigentiæ taxatione. Non deficiente crumena?cõtinens pro contento:hoc ẽ non deficientibus diuitiis:quas uult itelligi fuiſſe amplas Tibullo. proindeq; hortat eum quũ ſit ditiſſimus:ut ita uiuat ut putet ſe in dies moriturum:unde ait.Crede oẽm diem diluxiſſe ſupremum tibi inter ſpem & curam:ut ſit:ſiue res tibi erunt proſpere:ſiue ſecus fac inquit hilare uiuas:quaſi eo die ſis moriturus:ſic eſt illud Perſii.Indulge genio:carpamus dulcia.noſtrum eſt quod uiuis.Cinis & manes & fabula ſies. Inter ſpem curamq;:ſpes eſt opinio boni futuri.Timor ãt mali. Grata ſuperueniet quæ non ſperabit hora.Superueniet inquit inſperato hora grata:hoc eſt ueniet tp̃s qd̃ non ſperabimus gratum utriq; nr̃m:quo me uiſes pinguem & nitidum:quum uoles ridere porcum de grege Epicuri hoc eſt me qui ex præceptis Epicuri factus ſum ueluti porcus piguis:quaſi innuat ſe ita uixiſſe ut in dies putauerit ſe moriturũ p̃ceptorumq; fidem opere & re ipſa præſtitiſſe:hocq; extremo notat ſectam Epicuream qui ſummum bonũ in uoluptatibus corporis reponebant. De grege Epicuri:de ſecta Epicurea.

SI potes archiacis conuiua recumbere lectis.Hac epiſtola Torquatum aduocatum amicum ſuum inuitat ad conuiuium.Senſus ãt eſt.Ego te Torquate manebo domi ſupremo ſole:ſi potes recũbere conuiua Lectis archiacis:quaſi dicat ſi non dedignaris modicis excipi Lectis:ac per hoc modico apparatu.Archias enim faber breues fecit lectos:aut qualibus Archias homo breuiculus utebatur.Puto hunc eſſe illum Aulum Torquatum qui ſecutus partes Põpeianas quas & Horatius:deuicto Pompeio bello pharſalico & rebus omnibus in ſummam deductis deſperationem athenas ſe contulit ueritus potentiam & tyrannidem Cæſaris.Ad quem extant epiſtolæ quattuor Ciceronis quibus eum conſolat in.vi.lib. Nec modica:nec times excipi uulgaribus epulis. Supremo ſole:quum ueſperaſcet. Diffuſa:recondita uaſis. Tauro iterum:ſcilicet conſuli:hoc eſt ſecundo conſulatu Tauri. Inter minturnas:monet ubi uinum collectum ſit.Minturnæ enim ciuitas eſt campaniæ notat uinculis.C.Marii quæ lyri amne diui dirurgianico appellato. Sinueſſanum.Sinueſſa oppidum:eſt campaniæ auctore Strabone in quinto in ſetino ſinu a quo nomen uendicat:ei proximæ ſunt calidæ balneæ ad ægritudine quaſdam accommodatiſſimæ. Petrinumq;:nomen eſt uillæ non longe a Sinueſſa:de qua & Cicero in ſexto epiſtolarum ad leptam. Nec ea re petrinum tuum deſeram.Nam & uilla & amœnitas illa commorationis eſt non diuerſorii.

Sí melíus qd habes:accerſe:uel ímperium fer:
Iandudũ ſplendet focus:& tibí mũda ſupellex.
Mitte leues ſpes:& certamina diuitiarum.
Et Moſchi cauſam. Cras naro Cæſare feſtus
Dat ueníam : ſomnumq; díes. impune lícebit
Aeſtíuam ſermone benígno tendere noctem.
Q uo míhi fortuna eſt:ſi non conceditur uti?
Parcus ob hæredís curam: nímíumq; ſeuerus
Aſſidet inſano:potare:& ſpargere flores
Incípiam:patiarq;:uel ínconſultus haberí
Q uid non ebrietas deſignat? operta recludit:
Spes íubet eẽ ratas:in prœlía trudit iermem.
Solícítis animís onus eximit:addocet artes.
Fœcundí calíces:quem non fecere díſertum?
Contracta quem non ín paupertate ſolutum?
Hæc ego procurare:& ídoneus ĩperor:& non
Inuítus:ne turpe toral:ne ſordida mappa
Corruget nares:ne non & cantharus:& lanx

Si melius quid habes accerſe:ſatis urbane hoc dicit & iocoſe.q.d. ſi hæc uina tibi non placent:atque aliud
melius notis accerſe:ut ſit:tecum iube ferri. Aut fer imperium:aut bibe quod nos imperamus:& tibi appo-
nimus. Et tibi:in tuam gratiam. Mitte leues ſpes. Omniumque inquit rerum fac omittas curas nõ ſis ſo
licitus de diuitiis parandis:ſpes leues ſpes leuium rerum aut quæ ſunt hominum leuium: aut quæ ſæpe ma-
cræ ſunt & inanes & fallaces:unde & Perſi. ait. Et ſpem macram ſupplice uoto:Nunc licini in campos:nunc
craſſi mittit in ædes:Eſt autem ſpes opinio boni futuri. Certamina diuitiarum.contentiones ſuperãdi di-
Demoſcho tiores te. Et moſchi cauſa;:omitte inqt & cau
Quintilia. ſam moſchi : non ſuſcipias tale negocium. Hic
enim auctore Porphiriõe pergamenus fuit rhe-
tor notiſſimus :reus ueneficii : cuius cauſam ex
primis tunc oratores egerũt Torquatus hic: de
quo nũc dicit & Alinius pollio. Cras nato Cæ
ſare Feſtus. Dies iquit craſtinus natalis Iulii Cæ
Dare ueniã ſaris dat ueniam & ſomnum ideſt finit nos quie
tis & animi relaxatiõi operam dare. Nam dare
ueniam eſt cõcedere::& obſequi. Sueto. Loquẽs
de Tiberio ſic ait. Neque uitrico deſeri ſe in ſe-
natu conquerenti ueniam dedit. Teren. in Adel
phis. Da ueniam quæſo filio. hoc eſt obſequere
& concede quæ poſtulat. Sic in andria. Aequum
poſtulat:da ueniam.i.concede:indulge. Nato
Cæſare. Natalẽ diui Iulii Cæſaris ſignificat:qđ
ꝓbat dicens: Aeſtiuã noctem:quia is mẽſe Iulio
natus eſt:unde & menſem Iulium a nomine ſuo
appallauit:q antea Quintilis a numero uocaba
tur auctores ſunt Macrobius & Euſebi⁹. Quo
mihi fortuna ſi nõ conceditᷣ uti? Quid proſunt
inquit diuitiæ ſi iis mihi nõ liceat uti? Ita ãt dcm
quaſi aliquis dixerit rebus ſuis parcendum eſſe:
neq; iocis ita indulgendũ. Quo:quorſum: ad
quid Virg. in Buco. Quo uincula nectitis inqt?
Fortuna:diuitiis:eſt ãt caſus ablatiuus. Par-
cus ob hæredis curam. Ille inquit qui parcus eſt ob curam hæredis:hoc eſt ut hæredi multa reliquat:aſſidet
inſano:hoc eſt ægroto:ut eius bona.ſ.caperet. Sicq; poeta fatuam eoꝝ ſolertiã ſugillat:q nulli parcẽtes labo
ri:nec dignitatis rõnẽ habentes diuitias ſummo ſtudio acqrunt:quas hæredi relinquãt ut ſit ſenſus. Parcus
& nimiũ ſeuerus diuitias curet q̃tum uelit. Ego uero genio opam dabo. Ob curã hẽdis:ut hæres multa hẽ
at:multi.n.timebant hæredes ſuos ne ſibi poſt mortẽ nõ parẽtarent:uñ eſt illud Perſii. Sed cœnã funeris hæ
res. Negliget iratus:q; rẽ curtaueris:urnæ Oſſa in odora dabit:ſeu ſpirẽt Cinama ſurdũ:Seu ceraſo peccẽt ca
ſie neſcire paratus:hæc itaq; & multa id genus timẽtes curabãt multa hæredibus relinq̃re. Aſſidet inſano
ab ægroto nõ diſcedit:ut inſanũ ꝓ non ſano:itelligas:hoc eſt ægroto:ac per hoc ſolertẽ diligentiã captato-
ris notat q nõ aliter iminet morti & circa cadauer uolat q̃ aues q̃ lacerationẽ corpoꝝ alunᷣ:lapſa morbo pe-
cora & caſura e ꝓximo ſpeculanᷣ. Patiar uel icõſultus haberi:nõ patiar me cõſului a quoq̃ ut in totũ genio
idulgeã. Vel:ẽt. Quid nõ ebrietas deſignat? Hæc oĩa iferunᷣ ut oñdat aĩ relaxationi opam eẽ dãda:qñ q
dẽ ipſa uinolẽtia hoiem i totũ reddit hilarẽ:& pmptũ ad oĩa. Sicq; uinũ laudat. Quid nõ deſignat:qd non
Deſignare facit. Eſt.n.deſignare:rẽ nouã facere in utrãq; ptẽ & bonã & malã. Et.n. apud ueteres praue & recte fcã deſi-
gnata dicebanᷣ:uñ Terẽ. in Adelphis de Eſchino loquẽs ait. Mõ qd deſignauit. De quo uocabulo plura dice
mus in ſcđa ab hac epiſtola ad Mecœnatẽ. Opta recludit:in cã eſt ut manifeſtenᷣ:uñ Pli. Tũc aĩ ſecreta ꝓ-
ferunᷣ:& idem uulgoq; ueritas iam attributa uino eſt. Ad prœlia trudit inermem. Athenæus de potatio-
nibus differens ſcribit hoc carmẽ prouerbio iactatũ. οἱ νοσ ασ ος εσ εϱουτα καὶ οὐκ εθελουτα χοσ ευειν ui-
Liber nũ ipellit ſenẽ ẽt nolentẽ ad ſaltandũ. Solicitis aĩ onus eximit:hoc ẽ curis liberat:uñ ẽ illud in Odiſ. Nunc
uino pellite curas:uñ & nomen liberi:q; curis liberet. Addocet artes:unus qſq;.n. uino exhilaratus ad oẽs
artes docilior eſt uñ eſt illud:Ingeniũ faciente mero. Fecere diſertũ:ad dicendũ promptũ:uñ illud alibi in
ſequentibus. Quod uerba miniſtret. Solutũ in pauptate contracta:hoc eſt liberũ ad dicendũ ẽt in ſumma
paupertate:ut extrinſecus ſubaudias ẽt:aut ſolutum curis ẽt in ſumma paupertate. Contracta:arcta & an
guſta. Hæc ego ꝓcurare. Hæc ego inquit propoſui mihi ꝓcurare:uidelicet:quæ ſequũtur:ut oĩs.ſ. tibi cœ
næ apparatus ſit nitidus & mũdus. Ordo ãt eſt. Imperor & idoneus & nõ inuitus ꝓcurare hæc.ſ.ne turpe tho
Toral ral:ne ſordida mappa corruget nares:hoc eſt nauſeam tibi faciat ob imundiciam & graue olẽtiam. Toral
Mappa ãt & Mappa parua diſcernunᷣ differentia:ſunt ãt menſarum linea ornamenta dr ãr torale a torale a toros
hic uero poeta toral p apocopen ꝓ torale dixit. Et idoneus & nõ inuitus:q ſciam id facere & libenter faci-
Cantharus am. Cantharus:græcũ eſt uocabulũ. Eſtq; genus uaſis pototi anſati:de quo ſæpe apud Plautũ legiᷣ:ut illic
in pſeudo. Datur cãtharus bibi:qđ Virg. auctore Macrobio ꝓpriũ liberi pr̃i poculũ aſſignat Sileno. Et gra-
uis attrita pendebat cantharus auſa ponit ẽt eodem auctore ut diximus:apud Iuuenalẽ ꝓ genere nauigii.

Oſtendat tibi te:eo nitore ſint:ut oñdant te tibi tanquã ſpeculũ. Eliminet:palam faciat quaſi extra limen ferat: hoc ẽ tunum eſt ex iis quæ dicit ſe ꝑcurare. Vt ereat par:iungaturq; pari:ut ſi tantum cõuiuio interſint qui moribus inter ſe pares ſunt:ea.n.tunc demũ iucunda eſt ſocietas:quã morũ ſimilitudo conglutinat. Brutũ ſeptimiũq; aſſumã:ſcilicet cõuiuas tibi o torquate: hic aũt ẽ ille Septimius:de quo alibi in odis.Septimi gades aditure mecũ.Et in epiſtola ad Claudiũ Neronẽ:Septimus claudi nimirum itelligit unus Quanti me facias.Ordo ãt eſt.Aſſumã tibi Decium Brutũ:Septimiũ:& Sabinũ niſi eũ cœna prior : hoc eſt melior & puella potior detinet:hoc eſt remorat: uidetur Horatius intelligere Sabinũ filiũ Titi flauii Petronii municipis reatini qui bello ciuili pompeianaꝗ ptium cẽturio ꝑfugit ex pharſalica acie: domũq; ſe cõtulit quo tẽpore & Horatius militauit ſecutus ptes pompeianas. Ex hoc Sabino & Veſpaſia polla nati ſunt Sabinus & Veſpaſianus. Locus eſt pluribus umbris:pluribus conuiuis:quare umbræ appellent diximus ſufficiẽter in ultima ſatyra de cœna Naſidieni. Sed nimis arcta premunt:locum inquit habeo amplũ ad cõuiuas multos accipiendos : ſed paucos tñ ſum accepturus:quia cõuiuæ arcte diſcũbentes odorem alaꝗ emittunt moleſtiſſimũ non diſſimilem hircino:uñ alibi Horati⁹.Paſtillos ruſillus olet:gorgonius : hircũ : ergo capræ olidæ.i. alæ diſcũbentium olẽtis odorem hircinũ. Sed nimis arcta premũt cõuiuia. Ordo eſt.Premunt cõuiuia nimis arcta:hoc eſt quæ nimis arcte diſcũbũt:ut cõuiuia pro cõuiuis ipſis accipias. Tu quotus eſſe uelis:ſed quũ ſciam te nimiam cõuiuaꝗ frequentiã fugere:uelim ad me ſcribas quotus cõuiua eſſe uelis. Quotus.n.nomen eſt qđ ad numerum refertur:ut neſcio quota hora ſi.i. quot horæ ſint. Falle clientem.tuos inquit fac clientes ſeruãtes atria tua fallas ægrediẽs domo ꝑ poſticũ:erat enĩ ut diximus aduocatus:ac per hoc monet ut ſilenter ueniat nemine aut paucis id ſeiẽtibus: de atrio ſic Seneca in libro de breuitate uitæ. Quã multi per refertum clientibus atrium prodire uitabant?

Brutus Septimus

Sabinus Vmbræ

Quotus

Oſtendat tibi te:ne fidos inter amicos
Sit: qui dicta foras eliminet:ut coeat par:
Iungaturq; pari:Brutũ tibi:Septimiumq;.
Et niſi cœna prior:potiorq; puella Sabinum
Detinet:aſſumã.Locus eſt & pluribus umbris.
Sed nimis arcta ꝑmunt olidæ cõuiuia capræ:
Tu quotus eſſe uelis:reſcribe:& rebus omiſſis
Atria ſeruantem poſtico falle Clientem.

Q.Horatius Flaccus ad Numitium.

NIl admirari: prope res eſt una Numiti:
Solaq;:quæ poſſit facere : & ſeruare beatum.
Hunc ſolem:& ſtellas ; & decedentia certis
Tempora momentis ſunt qui formidine nulla

NIL admirari prope res eſt una Numiti:hac epiſtola quam ſcribit ad Numitium monet illum denique ad tranquillitatem animi & ſecuritatem quam græci Euthymiam appellant peruenturum.qui omni animi perturbatione uacauerit:cupiditate ſcilicet metu:ægritudine & uoluptate:contra miſerum eſſe qui his affectionibus inſeruiat. Ait ergo.Nil admirari:hoc eſt omnia habere ſine admiratione & nullis affici affectionibus eſſe unam & ſolam rem quæ poſſit nos beatos facere.Nemo enim quicquam admiratur ut pulchrum & precioſum:niſi idem expetit:quod qui facit non poteſt eſſe non anxius : ac per hoc nequaquam beatus.Omnis enim animi perturbatio in opiniõe eſt:aut boni:aut mali:& ſi bona:cupimus : aut mala timemus:neceſſe eſt quæ bona maxime cenſemus pluris faciamus:& quæ pluris facimus:ea neceſſe eſt admiremur & ex admiratiõe naſcitur ſolicitudo:unde ciuitas Romana auctore Plinio libro trigeſimoquarto ex admiratinoe opulentiæ externæ cœpit omnibus in reb⁹ luxuria diffluere:uitia amplecti.Sapientis etiam eſt nihil admirari quum acciderit nihil antequam euenerit non euenire poſſe arbitrari.Sapiens enim putat omnia poſſe euenire:turpeque cenſet dicere hæc non putaram.Qui igitur nihil huiuſmodi admiratur non poteſt eſſe non beatus:uitam enim beatam in ſecuritate q̃ eſt animi tranquillitas collocauit:quam Democritus:ut diximus euthymiam appellauit:qua animi trãquillitate ſolus ſapiens fruitur:qui bonus eſt:omnes autem bonos ſemper beatos eſſe ſentit philoſophia Stoicorum:bonos autem dicũt uiros omnibus uirtutibus inſtructos & ornatos. Et ii quidem ſunt qui ab omnibus corporis cupiditatibus abſtinent atque ita perſeuerant:nec ſe illis unquam tradunt:neque familiæ iacturã: neque paupertatem formidant:quemadmodum multi pecuniarum cupidi:neque rurſus contemptum atq; ignominiam:quemadmodum qui magiſtratus ambiunt & honores:deinde ab iis abſtinent. Hunc ſolem & ſtellas & decedentia certis Tempora momentis. Et licet inquit difficile inueniantur qui affectibus non inſeruiant:quum alii diuitias:alii honores & dignitates & alia id genus ut bona concupiſcant admirenturque aliqui tamen inueniuntur qui cæleſtia non admirantur. Nec mirum:fit enim aſſiduitate quadam quotidiana & conſuetudine oculorum:ut animi noſtri aſſueſcant:neque admirentur quæ ſpecies ſit cæli:neque requirant rationes earum rerum quas uident. Si ergo aliqui cæleſtia non admirantur:quanto minus nos terrena quæ cæleſtibus ſunt inferiora admirabimur? diuitias ergo dignitates : & honores prorſus contemnemus ac per hoc nec auaritia nec ambitione agitabimur:quæ omnem animi tranquillitatem diſturbant. Stellas:tam ratos aſtrorum ordines. Tempora decedentia ceteris momentis:certum & ratum anni curſum. Nulla formidine:nulla animi conquaſſatione:quum formido ſit opinio alicuius magni mali futuri.

Imbuti ſpectent:quid cenſes munera terræ?
Q ui maris extrẽos Arabas ditãtis:& Indos?
Ludicra qui:plauſus:& amici dona Q uiritis
Q uo ſpectãda mõ:quo ſenſu credis.& ore?
Q ui timet his aduerſa:fere miratur eodem:
Q uo cupiẽs:pacto.pauor eſt utriq; moleſtus
Improuiſa ſimul ſpecies exterret utrunq;.
Gaudeat:an doleat:cupiat:metuatue:qd adrẽ?

Qui cẽſes munera terræ:legẽdũ eſt qui:non qd:cũ interrogatiõe ut ſit Qui ꝓ quo mõ cenſes:munera terræ
eẽ ſpectãda.q.d.nõ eẽ admiratione ꝓſequẽda ſi uolumus hoc quod datũ ẽ uitæ trãquillæ placidæq; traduce
re.Ordo erit:Quõ & quo ore & quo ſeuſu cẽſes & credis ſpectãda eſſe munera terræ:quõ munera maris dital
tis extremos arabos & indos:quõ ludicra & plauſus & dona quiritis amici:ut q ter accipias ꝓ quõ. Munera
terræ:bona ꝓuenientia ex terra ut auꝝ:argentũ ſtruges & reliqua multa id genus. Munera maris. hoc eſt
margaritas aliaſq; merces quæ ex arabico indicoq; mari aduehũt nam ex mati rubro ad qd arabia pertin-
git:& ex indico oceano margaritæ mittont:uñ
eſt illud Plinii Indicus maxime has mittit ocea-
nus.Præcipue aũt laudant circa arabiã in ꝑſico
ſinu maris rubri.Ex arabiã ẽt myrrha aliiq; odo
res ꝓcioſi mittunt:uñ unguenta fiunt optima.
Statios in ſiluis.Quid munera graminis indi.
Quodq; arabes phariiq;(palã ẽ uidiq;) liquores
Arſurã lauere comã.Idẽ in iiſdẽ:Odoriferis ara-
bũ qd doctus i aruis.. Extremos:nõ ad arabas
referendũ eſt extremos:qui extremi nõ ſunt:ſed
ad indos potius:q ad oceanũ orientalem ptin-
Ludicra gunt. Ludrica:ea dicunt ludicra q ad uolupta
tẽ aoriũ atq; oculoꝝ tendũt:Seneca ad Lucilliũ
de artibus liberalibus. Plauſus honores qui per ambitionẽ exhibẽtur potentioribus:qui theatra ingrediẽ
tes plauſu excipiunt a ſpectatoribus ludoꝝ:ut docuimus Hoberius in prima ſatyra. Dona quiritis amici:
hoc eſt dignitates & magiſtratus:qui ſuffragiis qritiũ deferunt amicis. Qui timet his aduerſa ſere miratur.
eodẽ Quo cupiẽs pacto.Docuit poeta eũ q diuitias & dignitates cupiat admireturq;:nequaq̃ poſſe eẽ beatũ
Nũc uero negat eundẽ q talia nactus metuit ne pdat:aĩo tranqllo eẽ poſſe.Qui.n. aliqua aĩ pturbatiõe agi-
tatur tranqllitate & conſtantia uacet neceſſe eſt:hoc loco igitur monet poeta has pturbationes quas in uita
hoĩum ſtultitia q̃ſi quaſdã ĩmittit furias atq; incitat:oĩbus uiribus atq; opibus repellendas ſi uolumus animi
tranquillitatẽ quã græci(ut diximus)euthymiã appellant adipiſci ſine qua nemo poteſt dici:nec ſapiens:nec
beatus.Ergo inqt qui timet contraria his:hoc eſt qui hac aĩ perturbatione agitatur ut timeat mala q con-
traria ſunt bonis(nam metus eſt ut diximus opinio magni mali impẽdẽtes)nõ magis poteſt eẽ beatus q̃ qui
cupiditate uexat:ſicq; oſtendit pari mõ & timentem & cupientem animi tranqllitate uacare. Vtriq; & cu-
pienti & timẽti.Nã ſiue bona cupiat:ſiue mala timeat ſemper eſt in pauore:ut oĩo beatus eſſe nõ poſſet. Im-
prouiſa ſimul ſpecies exterret:utrũq;:oſtendit timentẽ pariter & cupientem nullo mõ ægritudine aĩ uacare.
Perſpicioũ.n.ẽ tũ ægritudinem exiſtere quũ qd ita uiſuꝫ ſit:ut magnũ quoddã malũ adeſſe & urgere uidea
tur.Neceſſe.n.ẽ utrũq; terreri ĩprouiſis.q aĩ perturbatione in ſapientẽ nõ cadit:qa is nihil admirat quũ ac-
ciderit:nihil anteq̃ euenerit nõ euenire poſſe.arbitrat:ait ergo ſpecies ĩprouiſa exterret ſimol utrumq;:hoc
eſt q̃litas rerũ ĩprouiſa pturbat utrũq; & timẽtẽ & cupientẽ:uident.n. oĩa repẽtina grauiora eẽ:in quo tamẽ
oĩa nõ ſunt:quanq̃ hoſtium repens aduẽtus magis aliq̃ndo cõturbat q̃ expectatus.Et maris ſobita tẽpeſtas
q̃ ante prouiſa terret naoigantes uehementis:& eioſmodi ſunt plæraq; ut docet Cicero in tuſcu. Quare ſa-
piẽs q mẽtis tranqllitatẽ poſſidet oĩa ſemp ſibi hꝫ p̃meditata:q aĩ prouiſio & p̃paratio ſolicitudinẽ minuit.
Sapiẽs ſemp aĩo ſic e*x*cubat:ut ei nihil ĩprouiſum accidere poſſit:nihil inopinatũ:nihil aĩo nouũ.Atq; idẽ ita
aciẽ in oẽs ptes aciẽ intẽ dit:ut ſemp uideat ſedẽ ſibi ac locũ ſine moleſtia atq; angore uiuẽdi:ut quẽcũq; ca-
ſum fortuna iuexerit hũc apte & qete ferat.Quod q faciet nõ ægritudine ſolũ uacabit:ſed ẽt pturbationibꝰ
reliqs oĩbus.His aũt uacuus aĩus pfecte atq; abſolute beatos efficit. Idẽq; cõcitatus & abſtractus ab ĩtegra
certaq; ratiõe nõ cõſtãtiã ſolũ amittit ueꝝ ẽt ſanitatẽ.Lege Cice.in.iiii.tuſc. Gaudeat an doleat cupiat me-
tuat ue qd ad rẽ?Quid refert inqt q̃cunq; animi pturbatione agitet:quaſi dicat nihil intereſt:ſi obſtupeſcit
& aĩo & corpore quũ aliqd ei p̃ter ſpẽ ſiue bene:ſiue ſecus euenerit.Docet ãt hoc loco q̃ttuor eẽ pturbatiões
quæ biſariã:ut ſcribit Cicero in tuſcu,æq̃liter diſtributæ ſunt,Nã duæ ſunt ex opiniõe boni:quaꝝ altera uo
luptas geſtiẽs.i.præter modũ elata læticia opinione p̃ſentis magni alicuius boni ratiõi nõ obtẽperãs. Altera
Cupiditas cupiditas:q recte uel libido dici põt:q ẽ ĩmoderata appetitio opinati magni boni rationi nõ obtẽperãs:uel
cupiditas recte dici poteſt.Ergo hæc duo genera uoloptas geſtiens:& libido bonoꝝ opinione turbantur:ut
duo reliqua metus & ægritudo maloꝝ:nã & metus opinio eſt magni mali impendentis:& ægritodo eſt opi-
nio magni mali p̃ſentis:& quidem recẽs opinio talis mali:ut in eo rectum uideat eẽ angi. Id aũt ẽ ut his qui
doleat:oportere opinet ſe dolere.Atq; ut hæ tabifieæ mentis pturbationes ſunt:ægritudo.ſ.& metus.Sic hi
latiores illæ cupiditas auide ſemp aliqd expetens:& inanis alacritas.i.læticia geſtiens nõ multũ differũt ab
Amẽtia.His aũt pturbationibus:ut ꝓximæ dictũ eſt:oĩbus uiribus opibuſq; repugnãdõ eſt:ſi hoc qd datum
eſt uitæ:uolumus tranquille placideq; traducere.Quicunq;.n. ot docet Cice.in tuſcu.moderatione & cõſtã
tia pollet:& aĩo quietus eſt:ſibiq; ipſe placatus ut ne tabeſcat moleſtiis i nec fragant timore nec ſcienter qd
Gaudere appetens ardeat deſiderio:nec alacritate futili geſtiens deliqueſcat:is eſt ſapiens quẽ q rimus:is ẽ beatus:cui
Dolere nihil humanaꝝ ueꝝ:aut intollerabile ad demittendũ aĩum:ut nimis.lætabile ad efferẽdũ uideri põt.Gaudẽ
Dolor .n.ẽ p̃ter modũ lætitia efferri opinione p̃ñtis magni alicuius boni.Dolere oero ẽ angi de p̃ſenti malo.Dolor
Cupiditas n.ẽ cauſa efficiẽs ægritudinẽ in animo:tanq̃ egrotationem in corpore. Cupiat:cupiditas ẽ ĩmoderata ap-
Metas petitio alicuius boni rationi non obtemperans. Metuat:metus eſt opinio magni mali impendentis.

Inſani

Inſani ſapiens nomẽ ferat:equus inquit: Vltra q̃ ſatis eſt uirtutẽ. Monet nihil oino ultra modũ eẽ aũt cupiendũ aut admirandũ. Nam licet inquit uirtus ſemp ſit expetẽda: tamen ſi eam plus expetimus q̃ ſatis ſit: non ſapientes nõ iuſte: ſed iſani & iniuſti cẽſebimur: p qđ colligit ſi in hac re honeſta peccamus multo magis errare ſi diuitias reliquaq; bona fortunæ cupimus: q̃ uirtute longe ſunt inferiora. Inſanus dicit̃: cuius mẽs motu quaſi morbo pturbata eſt ꝑterea ꝙ in pturbato aĩo: ſicut in corpore ſanitas eſſe nõ põt. I nunc argentũ: honeſta inhibitio eſt p cõceſſionẽ. Ordo aũt eſt. I nunc & ſuſpice argentũ & uetus marmor & ẽ. q. d. diuitias & reliq̃ eiuſmodi fortunæ bona nõ eẽ admiranda ac p hoc nõ cupiẽda. Suſpice: admirare: eſtima: & in precio habe. Eſt. n. ſuſpicere cõtrariũ huic uerbo diſpicere quod ẽ cõtẽnere: & parui facere. Marmor uetꝰ: utrũ ſtatuas ueteres marmoreas: an ædes marmore extructas. Nã parietes potẽtiorũ cruſtis marmorũ integebãtur. Seneca ad Lucilliũ. Vt parietes aduectis trãſmaria marmoribus fulgeãt. Et idẽ alibi. Quid loq̃r marmora: quibꝰ templa: q̃bus domus fulgent. Aera: uaſa ærea: q̃lia fuere corinthia magni precii: de q̃bus ante dictũ eſt. Et artes: opera artificio elaborata. Colores tyrios ueſtes purpureas. Nã ſuccus ille purpuræ nõ modo ex Tyro inſula habebat̃: ſed & ex Menynge africe: & getulo littore oceani: & ex Laconia Europæ: eſt. n. purpura piſci ex genere conchylioꝝ: ex cuius faucibꝰ liquor habebat̃ aptus ad tingẽdas ueſtes. Gaude q̃ ſpectant oculi te mille loquẽtẽ. Ironia eſt. Oſtendit n. & illũ non uiuere ſecuꝝ proindeq; nec beatũ qui gloriæ pariter & lucri cupiditate ad agẽdas cauſas: ſeſe accõmodat: quũ ex cupiditate gloriæ & lucri ſolicitudo & aĩ anxietas naſcat̃. Infanus

Si quidquid uidit melius: peiuſue ſua ſpe:
Defixis oculis: animoq;: & corpore torpet?
Inſani ſapiens nomen ferat: æquus iniqui.
Vltra quam ſatis eſt: uirtutem ſi petat ipſam.
I núc argentũ: & marmor uetus: æraq;: & artes
Suſpice: cum gemmis tyrios mirare colores:
Gaude quod ſpectant oculi te mille loquẽtem:
Gnauus mane forũ: & ueſpertinus pete tectũ:
Ne plus frumenti dotalibus emetat agris
Mutius: indignum quod ſit peioribus ortus:
Hic tibi ſit potius q̃ tu mirabilis illi:
Quidquid ſub terra eſt in apricũ ꝓferet ætas:
Defodiet: condetq; nitentia. cum bene notum
Porticus Agrippæ: & uia te conſpexerit appi:
Ire tamen reſtat Numa: quo deuenit: & Ancus
Si latus: aut renes morbo tentantur acuto:
Quære fugam morbi. uis recte uiuere? quis non?

Te loquentẽ: te orantẽ in actione cauſaꝝ. Gnauus: induſtrius: ſtrẽnuus: celer a nauiũ celeritate dictus: contra in cõpoſitione ignauus dicit̃ neq̃ & minime induſtrius. Diligẽtiã aũt ſugillat & ſolicitudinẽ cupidi & auari q mane ſtrẽnuus petit foꝝ: & ueſpere domũ redit: ſicq; oñdit eũ pturbatiõe nõ uacare: ironicos & hoc. Ne plus frumẽti. Ordo ẽ. Ne mutus & ortus peiouribꝰ emetat plus frumẽti ex agris dotalibꝰ: reliq̃ legunt̃ p parẽtheſim. Mutus: q nõ ẽ ea eloquentia ad agẽdas cauſas: q̃ tu es: nam eũ diſertũ & eloquẽtẽ dixit. Et ortus peioribꝰ: hoc ẽ humilioribꝰ: hinc eſt illud Perſii. Et ſi a deo oẽs Diteſcant orti peioribus. Emetat: colligat. Agris dotalibꝰ: q dati ſint in dotẽ: indignanter dictũ ꝙ eos nulla ſua induſtria cõparauerit. Indignũ qđ ſit qđ uix tolerabile ſit eũ te ipſo eſſe ditiorẽ: quũ ortus ſit humili loco. Hic tibi ſit potius: patere inq̃t atque opta: ut is ſit ditior te q̃ tu illo: ꝓindeq; ſit tibi potius mirabilis: q̃ tu illi: ut tu magis mirere illũ tanq̃ diuitẽ & anxiũ: q̃ ille te. q. d. ſine illũ in hoc aĩ cruciatu uerſari acqrendaꝝ diuitiaꝝ: tu aũt talẽ fuge ſolicitudinẽ: qua urgẽte ſecurus eẽ nõ potes: ꝓindeq; nec beatus. Quidquid ſub terra ẽ. Rõnẽ reddit q̃re diuitiæ oino ſint cõtẽnẽdæ & aliis relinquẽdæ: q̃ſi innuat uirtuti ſolũ inherẽdũ: q̃ ſola beatũ hominẽ efficit. Nã ſine uirtutibꝰ uita beata eẽ nõ poteſt. Nec uirtutes ſine beata uita coherere poſſunt. Diuitiæ. n. ut inueniunt̃ ſic ẽt pereũt: & a nobis nõ ſine amici cruciatu diſcedunt: ut nullo mõ ſecuri beatiue eẽ nõ poſſumꝰ. Ait ergo ſic. Aetas ꝓferet in aptũ q̃dq̃d ſub terra ẽ: hoc eſt q̃dq̃d núc ꝓcioſum latet ſub terra: ueniet i lucẽ & uſum hoium. ueꝝ idẽ ẽt peribit: defodiet̃. n. & cõdet̃ in terrã: ac p hoc euaneſcet: ſicq; nos deſtituet: p qđ colligit ut diximꝰ bona huiuſmodi fortunæ fugacia caducaq; eẽ uirtutẽ aũt eẽ ſtabilẽ & ppetuã. In apricũ: in lucẽ. Nã apricũ appellamus locũ: quẽ ſol maxime irradiat. Apricos ẽt in ꝓprie dicimꝰ hoies q ſole gaudẽt: uñ Perſius ait. Apricos meminiſſe ſenes. Nitentia: ꝓcioſa: ut aurũ: argẽtũ: & gẽmas. Quũ bene notũ por. Agrip. Subiectio eſt Diuitis reſpõdentis: diuitias nõ ita ſemp diſcedet̃ a dño: ſed eũ uſq; comitari. Sed hoc inquit paꝝ ꝓdeſt: q̃a ſi illæ te nõ defferent: tu illas defferes: q̃a morieris ut mortui ſunt. Nũma Põpilius & Ancus martiꝰ. Ordo aũt eſt. Ire tñ reſtat: quo Nũma deuenit & Ancus: quũ porticus Agrippæ & uia Appii: cõſpexerit te bene notum. Quo Nũma deuenit: hoc eſt ad mortẽ. Numa põpilius fuit ſecũdus rex romanoꝝ. Ancus quartus Numæ põpilii ex filia nepos æq̃tate & religiõe auo ſimilis. Porticꝰ Agrippæ: in porticu. n. Agrippæ & uia Appia uiri celebris famæ & cõſpicui maxime uidebãt̃: quũ i iis locis ut publicis plurimũ uerſarẽt̃. Nã Agrippa gener Augusti Cæſaris magnificã i urbe porticũ erexerat: Nã Auguſtꝰ nõ ſolũ Agrippã ſed & cæteros ꝓcipes uiros ſæpe hortatꝰ ẽ: ut p facultate q̃ſq; monumẽtis uel nouis: uel refectis & excultis urbẽ adornarẽt. Bene notũ: cõſpicuũ & illuſtrẽ. Via appi. q̃ Appiꝰ ſtrauit ab urbe roma uſq; Brũduſiũ plurimũ pagratã: q̃ iuxta Terracinã mari adiũgit̃: de q̃ i ſaty. y. Si latus aut renes morbo: tẽtant̃ acuto Quære fugã morbi. Si dolore inq̃t lateꝝ aut renũ uexaris: opam da: ut morbũ a te reiicias: p qđ colligit ſi uiciis aĩ laboramꝰ: ea pari mõ a nobis ſtatĩ repellẽda: uñ ſubicit uis recte uiuere: oñditq; uitia radicitꝰ a nobis reuelli poſſe ſi uirtutis adminiculo ſuſtẽtemur. Vis recte uiuere? hac iterrogatiõe oſtẽſurus ẽ ad recte uiuẽdũ uirtutẽ ſolã ex ſentẽtia ſtoicoꝝ ſufficere: uñ ẽ illud ex q̃nto lib. Tuſcula. Caue putes ullã in pħia uocẽ emiſſam clariorẽ: ullũ ue eẽ pħiæ

Purpura

pmiſſum uberius aut maius q̄ hæc uox eſt.ſ.uirtutes ſatis poſſe ad beate uiuendū. Quis nō? ſubaudi uult recte uiuere?hoc eſt ſecure & beate. Si uirtus hoc una p̄t dare.Si uirtus ea eſt q̄ ad recte uiuendū ſufficiat:eā inqͣ omiſſis uoluptatibus ſeq̄re.q.d.p̄hiā amplectere:q̄ uiā uirtutis oī ex pte oñdit:niſi forte putas uirtutē & p̄hiā ipſam eē uerba tm̄:hoc eſt nugas & rē inanē:ut ſacrilegi putāt lucū ligna tm̄ nec loci ſanctitatē reſpiciunt:oīs.n.lucus alicui cōſecratus eſt numini:hoc āt uſ dicere in eo q̄ p̄hiam laudāt nec ſequunſ. Sicq̧ oñdit bonitatē ſuccūq̧ uerbo℞ & nō tm̄ uerba ipſa eē cōſiderāda & erecta cōſilia attēdēda q̄ nobis p uerba

Sí uírtus hoc una poteſt dare?fortís omíſſis
Hoc age delítíís:uírtutem uerba putas:ut
Lucum lígna:caue ne portus occupet alter
Ne Cybíratíca ne Bíthína negocía perdas.
Mílle talenta rotundentur:totidē altera porro
Tertía ſuccedant:& quæ pars quadret aceruū.
SCILICET uxorē cū dote:fidēq̧:& amícos:
Et genus:& formam regína pecunía donat.
Ac bene nummatū decorat ſuadela:Venuſq̧:
Mācípíís locuples:eget ęrís cappadocū Rex.
Ne fuerís híc tu.Chlāydes Lucullus:ut aíūt:
Sí poſſet centū ſcenæ præbere rogatus:
Quí poſſū tot?aít:tn̄ & quærā:& quot hēbo
Míttā.poſt Paulo ſcríbít ſíbí míllía quínq̧

porrigunſ.Eſt.n.p̄hia ut docet Cicero aīi medicina cuius auxiliū nō:ut in corporis morbis petēdū eſt foris oībus opibus uiribuſq̧ ut noſmet ipſi nobis mederi poſſimus elaborandum eſt.
Age Hoc age:hoc eſt uirtutē ſeq̄re.Eſt āt ſermo quo antq̄ utebanſ ad excitādā uigilantiā: ſumptuſq̧ eſt:ut aſi diximus ex ueteri ſacro℞ inſtituto.Nā quū principes aut ſacerdotes ſacrificiū faciebāt pco ingenti uoce p̄cedens clamabat. Hoc age: aīos ſacrificio.ſ.adhiberi iubens:ne ullis interiectis opibus:q̄ plurima humanis in rebus ui & neceſſitate quodā mō fieri cōtingit diuinus auerteretſ cultus.Hæc ex Plutarcho in uita Coriolani.
Virtutē uerba putās.Exiſtimo inqͣte putare uirtutē & p̄hiam ipſam eē uerba tm̄(ut dixim⁹) & nugas: Caue ne portus occupet alter.Stultā diligentiā hoium notat:q in diuitiis acq̄rēdis re ſanc uana & caduca tantop̄e laborent:in uirtute uero q̄ ſola beatā uitā efficit ſe negligenter gerant.Caue inqͣ ne alter aſi te occupet portus:nā q primi in portū mercimonia inuehunt:maius ſolent lucrū facere.q.d.accelera ad capiendā uirtutē. Ne cybiratica:caue inqͣ ne pdas negocia cybiratica aut bythina:hoc eſt mercimonia:q̄ ex Cybira aut bythinia ad
Cybira uexiſti.Cybira ciuitas ē Aſiæ minoris uicina Termeſo Piſidicæ urbi.Cybirei quattuor linguis utebanſ Piſida℞.Solymo℞:Græco℞.ac Lydo℞:Propriū ē apud Cybireos ferrū facile externari.Bythinia regio ē Aſiæ
Bythinia minoris q̄ Hieras:amnis a galatia diſterminat.Sunt auctores q dn̄t tranſiſſe ex Europa Thynos a qbus appellanſ Bythini:uñ Claudianus.Thyni thraces arant:q̄ nunc Bythinia ferſ. Rotundenſ impleanſ.ut nihil ab aliqua pte deſit:nā q̄ rotūda ſunt ab oī parte ſunt pfecta. Totidē altera.ſ.mille altera talenta. Tertia ſuccedāt:ut ter cōgeminenſ. Et q̄ ps quadret aceruū:ſenſus eſt & ordo.Et ps ſuccedat q̄ quadret aceruū: hoc eſt q̄ reddat aceruū quadratū:hoc ē ut q̄ter cōgeminenſ. Scilicet uxorē:rō quare diuitiæ ſint acq̄rēdæ
Fidēq̧:Iuue.Quātū qſq̧ ſua nūmo℞ ſeruat in arca tm̄ hēt & fidei. Pecunia regina:q̄ſi cui oīa pent. Ac bn̄ nūmatū decorat ſuadela:ille ēt inqͣ q bn̄ nūmatus ē magnā hēt gratiā ad ſuadendū.facile.n.oēs ei q̄dq̄d dicit credūt.Cōtra modica fides habeſ paupi:uñ illud Iuue.Rara ē in tenui facūdia pāno. Nō placet q̄d āt Porphyrio ſuadelā itelligi Venerē quū duo dicat Suadelā & Venerē.Suadela ergo uis pſuadēdi. Venus decorat:ornat:hoc ē q̄dā uenuſtas & gr̄a in diuite agnoſciſ:nā oīa q̄ facit diues gratiā quādam q̄ nos alio noīe Venerē:græci charita appellāt.hn̄t:uñ Pli.lib.xxxv.ſic ſcribit.Collaudatis oibus deeſſe iis unā illā uenerem dicebat q̄ græci charita uocāt. Mācipiis locuples.Si diuitiæ inqͣ hoiem faciūt beatū:caue ſimilis ſis Man
Mangones Venaliciarii gonibus:hoc ē uenaliciariis:q una re abūdāt:altera carēt.Nā ſeruos hn̄t innumeros uenales:ſed æris ſunt inopes:quū id in ſeruis emēdis oē cōſumpſerint:ſed potius ſimilis fac ſis Lucullo q nō mō res habuit neceſſarias:ſed ſupuacaneas:quaſi q putaret ex ſn̄ia Ariſtonis p̄hi:ut docet Plutar.in uita Catōis:hoies potius ſuperfluis fortunæ bonis q̄ neceſſariis ac cōmodis beatos eē:uñ & Scopas Theſſal⁹.quū qſpiā familiaris a b eo qͤ q̄ aſſeq cōtenderet:q̄d neq̧ neceſſariū ſibi neq̧ ualde cōmodū eēt:huiuſcemodi rebus inqͣ & fœlix ſum & Locuples:ſupuacuis inq̄ & uſui minime neceſſariis.Hæc aūt oīa ironicos ſunt p̄nūciāda:q̄ſi doceat nec ſupfluas q̄dē diuitias beatū facere:quū oīo uehemēs opū ſtudiū nequaq̄ nobis a natura datū:ſed ex praua uulgariq̧ opinione itroductū magnā mētibus nr̄is ſolicitudinē gignat.Eſt ergo ſenſus & ordo.Rex capadocū locuples mācipiis eget æris:ut ſit.Māgo rex & dn̄s ſeruo℞ quales multi mittebāſ ex cappadocia regione cōtermina Armeniæ abūdat inqͣ ſeruis:ſed æris eget:quū id(ut dixim⁹)oē diſtribuerit in coemēdis ipſis ſeruis
Rex rex āt alias regnatorē.alias diuitē ſignificat:alias dn̄m ut hoc loco:alias habet nomē ad aliq̄d:nā ſicut patronus ē liberti:& libertus p̄roni:ſic rex ē paraſiti:& paraſitus regis:uñ paraſitus apud Plau.in captiuis ita loquitur. Nā poſtq̄ meus ē rex potitus hoſtiū. Terē.in phormione.Regē p diuite poſuit.Regē me eē oportuit.
Ne fueris hic tu. Tu āt hic nō fueris.i.talis:hocq̧ ut diximus ironice:ſed ſimilis fac ſis.Lucullo q nō mō ut diximus res habuit neceſſarias:ſed adeo ſupuacaneas:ut rogatus an poſſet in uſum ſcenæ cētū ueſtes cōmodare negauerit ſe ſcire an haberet:ſed quū domū rediſſet iuenit ſe habeſ q̄nq̧ milia.Per regē cappadocū itelli ge igiſ māgonē:quē ut ſcribit Mella iuriſcōſultus mercatorē dicere nō poſſumus quū mercis appellatione hoies nō cōtineanſ:ſed uenaliciariū.Māgones.n.magnos ſeruo℞ greges habebāt i cathaſtis quos uēdebāt uñ ē illud Perſii.Ne ſit p̄ſtātior alter Cappadocū rigida pingues pauiſſe cathaſta:Martialis. Ciuis nō ſyriæ pthiæ ue,Nec de cappadocis eques cathaſtis.Et idē alibi.Quid te Cappadocū rex onus eē iuuat. Ex cappadocia.n.

docia.n.grata mácipia mittebãť:vñ Cic.i orõne de reditu ſuo.Cappadocẽ mõ abreptũ de grege uenaliũ dicẽtes. Tolleret:q petierat. Partẽ.ſ.Chlamydũ. Exilis.d.ẽ:ironice ꝓnũciádũ ẽ.Ea igt dom⁹ exilis ẽ & tenuis opũ q̃ rebus ſupfluis nõ abũdat & fallit dñm q neſciat quantũ habeat quẽadmodũ feſellit Lucullum. Proſunt furibus:qa dño ignorãte numeꝝ reꝝ fures impune poſſunt eas tollere. Ergo ſi res ſola pt facere & ſeruare beatũ.Si ergo inqt diuitiæ poſſunt pſtare uitá beatá:diuitiis inſiſtamus:eas amplexemur ueꝝ enumerat:diuitias:honores:uoluptates:& alia id genus:& uiſ cõcedere ut iis tanq̃ ſummo bono utamur:arguẽs nõ eẽ bona. Deniq; hoc colligit:ut ſi qd nouit rectiꝰ q̃ ipe ſẽtit ſũmũ.ſ.bonũ eẽ i uirtute:doceat. Inſanus

Eſſe domi Chlamydũ:partẽ:uel tolleret oẽs.
Exilis domus eſt:ubi non & multa ſuperſunt.
Et dominũ fallunt:& proſunt furibus.ergo
Si res ſola poteſt facere:& ſeruare beatum
Hoc pm⁹ repetas op⁹:hoc poſtrem⁹ omittas.
Si fortunatum ſpecies:& gratia præſtat
Mercemur ſeruũ:qui dictet nomina:ſeruum
Qui fodiat latus:& cogat trãs põdera dextrã
Porrigere:hic multũ i Fabia ualet:ille:Velia:
Cuilibet hic faſces dabit:eripietq; curule
Cui uolet importunus ebur:frater:pater addẽ:
Vt cuiq; eſt ætas:ita quenq; facetus adopta.
Si bene qui cœnat:bene uiuit:lucet eamus:
Quo ducit gula:piſcemur uenemur:ut olim
Gargilius:qui mane plagas.uenabula:ſeruos.
Differtum tranſiť forum:populumq; iubebat:
Vnus ut e multis populo ſpectante referret
Emptũ mulus aprum:crudi:tumidiq; lauemur
Quid deceat:qui nõ obliti:cerite cera

Hoc op⁹ prim⁹ repetas.fac igt prim⁹ accedas ad hoc op⁹ acgrẽdaꝝ diuitiaꝝ & poſtrem⁹ ab eo diſcedas. Si fortunatũ.Si ambitioſa igt opũ oſtẽtatio beatũ te põt efficere:oĩa cõparem⁹ q̃ id nobis pſtare poſſunt:mercemur igt ſeruũ q dictet noĩa ac p hoc oñdit ſummã nobis potẽtiã eẽ oñtandũ uñ mereamur gratiã & fauorẽ populi. Species:oſtẽtatio opũ. Qui dictet noĩa:hoc eſt ſeruũ nomẽclatorẽ.Nã romani quũ ſeruoꝝ legiones domi haberent:quoꝝ noĩa ignorabant: mácipioꝝ cã nomenclator erat adibẽdus:ut ſcribit Pli.li. q ideo nomẽclatores dñr q memoriter unũ quẽq; noĩatim calare.i.uocare didicerint:uñ & illis nomen. Eoꝝ ẽt opa Candidati potiſſimũ utebanť:ut ſibi in ꝓhẽſando ſuffragatores noĩa ciuiũ ſuggererẽt.Cato uticẽſis laudatur ab hiſtoricis q legẽ ſeruauerit:q̃ candidato nomẽclatores adeſſe uetat:ut p ſe ipſum ſine nomenclatore noĩatim ſalutaret ciues romanos:ꝓhenſaretq; ſuffragatores.Ergo ſeruum q dictet noĩa:hoc ẽ nomẽclatorẽ q dño ꝓhenſanti in cãpo martio ſuffragatores dicat noĩa uniuſcuiuſq; memoriter. Seruũ q fodiat latus:alios ſeruos q cogãt multitudinẽ cedere dño quũ aut pedibus id ad offm:aut geſtať lectica:uñ ẽ illud Iuue.Si uocat officiũ:turba cedente uehet Diues:& ingẽti curret ſup ora liburno.Et paulo ĩfra añ tñ ueniet: nobis ꝓperãtibus obſtat uñ prior:magno populus pmit agmine lũbos.Qui ſeqtur:ferit hic cubito:ferit aſſere duro Alter.Ergo q fodiat latus ĩtellige multitudinis:dũ dicit:cedite & date locũ dño meo. Et cogat trans põdera dextrã Porrigere:hoc ẽ q porrecta dextra cogat dñm ab altera pte uiæ ĩ alterã trãs põdera aut lapidũ:aut magnæ materiei trãſire:ut p hoc ĩtelligas ſeruũ ꝓceꝝ & robuſtũ ad quãdã ambitionis oſtẽtationẽ. Hic multũ in fabia ualet:ille uelina.Monet qd faciẽdũ in cõſequẽdis magiſtratibus:ait ergo unũquẽq; ꝓut ẽ ætas & dignitas blãdis appellationibus ambiẽdũ:ut húc patrẽ:illũ fratrẽ appellet:uñ & Cice.monet fratrẽ in petitione cõſulatus qd faciẽdũ ſit his uerbis.Sed opus ẽ magnope blãditia:q̃ ẽt ſi uitioſa ẽ & turpis in cætera uita tñ in petitione neceſſaria. In fabia & uelina:noĩa ſunt tribuũ. Hic:alius. Dabit faſces:erit ea auctoritate & potentia apud populũ:ut poſſit dare & eripe magiſtratus. Curule ebur:hoc ẽ ſellã curulẽ eburneã:ac p hoc magratus:Nã ſella curulis magratuũ erat & triũphantiũ quẽadmodũ & nos hodie uidemus ſellã auratã:umbellã:puluinũ auratũ eſſe principis noſtri ueneti:q̃ ĩſignia ei pferunť:aliq putãt dictã curulẽ:q in curru ponebať:quo in curiã ſoliti erãt uehi honoris gra q magratũ geſſiſſent. Auctor ẽ Gelius.li.iii.ca.xviii. Fr & p.a.u.c.ẽ.æ.Appella eũ frẽz:pẽrz:ut cui ẽ ætas ꝓut ẽ ætas cuiuſq;. Adopta:aſſume:ſumptũ ab iis q ſibi filios alienos adoptãt: Si.b.q.c.b.u.l.ſi putas igt ĩ opiparis cœnis beatã uitã cõſiſtere & lucere: oĩa parem⁹ q̃ poſcit gula. Vt.o.G.ſubaudi faciebat:q quũ luxurioſus eẽt apros emebat oñdens ſe eos cepiſſe in uenatione.Sicq; eũ uanitatis & luxurioſæ uitæ taxat. Plagas:retia uenatoria. Differtũ:plenũ hoib⁹ a farcio qd idẽ ẽ qd ĩpleo. Vnus ut e multis.Ordo eſt.,Vt unus mulus e multis referret aprũ emptũ. Crudi tumidiq; lauemur.Quid deceat:qd nõ obliti:oĩa hæc ironicos:ubi inqt cibis bñ repleti fuerimus in balnea deſcẽdamos oĩs ꝓrſus obliti honeſtatis.Crudi.n.dñr q cibo nimiũ repleñť:uñ & cruditatẽ appellamus nimiã ciboꝝ repletionẽ:uñ eſt illud Senecæ.Ede citra cruditatẽ:bibe citra æbrietatẽ.Cice.lib.ix.epiſtolaꝝ ad petũ.Romã tibi remigrãdũ Satius ẽ hic cruditate q̃ iſtic fame.ſ.laborare:uñ ẽ illud in primo Cor.Celſi. Cõcoctio ſicuti in oĩbus corpis affectibus neceſſaria ẽ.Cruditas.n.id maxie ledit quare bñ ſubdit tumidiq;: nã alteꝝ ex altero pendet q.n.nimis repletus ẽ tumidus ẽ:uñ Perſi.Turgidus hic epulis atq; albo uẽtre lauať Gutture ſulphureas lẽte exalãte mephites.Iuue.Pœna tñ pſens:quũ tu deponis amictũ Turgidus:& crudũ pauonẽ in balnea portas. Cerite cera Digni.i.ignominia digni. Nã ꝓuerbiali figura ceritẽ cerã Romani appellarũt ĩſignẽ ignominiã:qualẽ paſſi ſunt Cerites populi Thuſciæ:primi populi romani municipes:quos quũ ciuitate donaſſent ꝓ ſacris bello gallico receptis cuſtoditiſq; ſuffragioꝝ tñ iure eos uti noluerint.Hinc tabulæ cerites appellatæ uerſauicæ ĩ quas cẽſores referri iubebãt quos notæ cã ſuffragiis priuabãt de qb⁹ ta

Nomenculator

Crudi

bulis.Strabo & Gellius in noctibus atticis li.xvi.Quũ ergo Romani notare uolebãt improbos & uitioſos: eos uocabãt dignos cerite cera:qđ in tritã poſtea ꝓpagatũ ẽ parocimã. Remigiũ uitioſum Ithacẽſis Vlyſſei:expoſitiue.hoc ẽ uitioſi quales extiterũt remiges & ſocii Vlyſſis:quos uitioſos appellat:ꝙ ea itemperantia fuerũt ut apud Circen in inſula Aeca ſe ab eius poculis abſtinere nõ potuerint.uñ in porcos ſunt mutati:pterea ꝙ boues ſolis mactauerint.ob qđ facinus oẽs ad unũ pierint pcuſſa & diſciſſa naue fulmine ab Ioue:quũ oĩno qd deceret.& qd nõ obliti eẽnt. Ithacẽſis. Ithaca pria fuit Vlyſſis:ea iſula & a Cephalenia duodecim milibus abeſt:ubi nobilis mons Neritus: de quo ſic Home.Apricãq; Ithacã colo:mõs ubi frõdet opacus Neritus frõdoſus atq; decẽs.Tota circuitu patet ad ſtadia octoginta. Vlyſſei:ita dcm̃ ſicut illud Virg.furtũq; pmetei. Vitioſum:male affectũ:nã uitioſitas ẽ habitus:aut affictio i tota uita incõſtãs:& a ſeipſa diſſentiẽs.Cic.i Tuſc. Idẽ in lib.iii.de finibus bonoꝝ & maloꝝ ait ſic. Q đ oitupabile ẽ p ſe ipm̃:id ego ipſo uitio nominatũ puto:uel ẽt a uitio dcm̃ uitupari. Cui.ſ. remigio. Voluptas iterdicta fuit potior patria hoc dicit pp boues ſolis:quas ut mõ dixim⁹ mactauerũt in Sicilia iter dicẽtibus Tiræſia & Circe:q pdixerãt talẽ cædẽ magnũ eis allaturã exitium:ergo iterdicta a Tiræſia & Circe. Fuit potior pria:q pluris fecerũt uoluptatẽ q̃ patriã. Si mimermnus uti cẽſet.Si amor ingt & reliq̃ id genus uoluptas pt tibi(ut cẽſet Mimermn⁹ beatã uitã pſtare in eo uitæ gñe fac hereas:putabat.n. ſine amore & iocis nihil eẽ iucũdũ. Mimermn⁹ ãt tibicen & poeta fuit elegiacus colophonius: ut docet Stra.li.xiiii.de quo Prop.li.i. Pl⁹ i amore ualet Mimermni uerſus Home. Carmia manſuetus Lenia q̃rit amor. Si quid nouiſti rectius iſtis.Participẽ inquit fac me:ſi qd nouiſti rectius quam a me de uita beata dictum eſt.Sin autem nihil melius nouiſti utere mecum quæ dixi.

Digni:Remigiũ uitioſum Ithacenſis: Vlyſſeĩ
Cui potior patria fuit interdicta uoluptas.
Si:Mimermnus uti cenſet:ſine amore:iociſq;
Nil eſt:iucundũ: uiuas in amore:iociſq;.
Viue:uale.ſiquid nouiſti rectius iſtis:
Candidus imperti:ſi non:his utere mecum.

Q.Horatius Flaccus Mecœnati Salutem.

QVinq; dies tibi pollicitus me rure futurum:
Sextilẽ totũ mẽdax deſideror:atq;
Si me uiuere uis ſanũ:recteq; ualẽ
Quã mihi das ęgro:dabis ęgrotare timẽti (tẽ:
Mecœnas ueniam:dum ficus prima:calorq;
Deſignatorem decorat lictoribus atris:
Dum pueris omnis pater:& matercula pallet:

QVinq; dies tibi pollicitus me rure futurum.Hac epiſtola Mecœnati ſe excuſat ꝙ diutius ruri moret q̃ ipſi ꝓmiſerat:poſt.n.qnq; dies pollicitus erat ſe Romã rediturũ:cãm moræ ait eſſe ꝙ autũnus Romæ habitantibus ſoleat eſſe pnicialis.Sed qa Mecœnas poetã multis affecerat donis: ut iure ꝓpemodũ poſſet ei impare uti eẽt Romæ ſatis urbane familiariterq; rñdet ſe potius paratũ eſſe reponere q̃tum accepit exẽplo uulpeculæ:cuius fabellã refert q̃ tali ſeruitio obnoxiũ eſſe.Sicq; pbice oñdit nobis licere nõ ſeruare ꝓmiſſa:quæ ſeruata nec nobis nec eis quibus ꝓmiſſa forent ꝓdeſſent: pterea ab amico id exigendũ nõ eſſe qđ cũ eius incõmodo ſit.Demũ negat boni eſſe uiri emere libertatẽ alterius ſuis bñficiis:turpeq; eſſe hoi illam ullis muneribus uendere.Laudabilius eſſe degere in pauptate:q̃ laborioſa aduerſus naturã ſuã facere. Sextilem totũ.Promiſerã inquit me dies dũtaxat quinq; ruri futurũ:ſed fefelli te q totũ mẽſem Auguſtũ mẽdax abfui:nã menſis Auguſtus antea ſextilis a numero dicebat ꝙ ſext⁹ eẽt a martio q primus apud ueteres fuit menſis:& initiũ anni ab Auguſto Cæſare.ut docet Trãq̃llus denoĩatus eſt Auguſtus nõ ꝙ eo menſe natus fuiſſet:ſed ꝙ eo primus cõſulatus & iſignes uictoriæ ei cõtigiſſent:nã menſe ſeptẽbri natũ eſſe cõſtat.
Deſiderari Deſideror.ſ.a te o Mecœnas:ea.n.dñr deſiderari:q abſunt a nobis:uñ dicimus.Officiũ meũ nõ deſiderabis quaſi qđ nunq̃ ſit ab futurũ.Dicimus ẽt in ꝑlio ducẽtos milites deſideratos eẽ:quũ uolumus ſignificare eſſe cæſos & mortuos:q̃ſi qui a nobis abſint. Mendax:qui te fefelli. Quã mihi das ægro Dabis inquit mihi illam ueniã timenti ægrotare:q̃ das ægroto.ut.ſ.abſim ab urbe dũ autũnus durat: ſi oĩs me uiuere ſanũ & ualentẽ. Dum ficus prima & calor Deſignatorẽ decorat lictoribus atris.i.dũ eſt autũn⁹ quo tpe ficei maturæ ſunt & magnus eſt calor & multi iam moriunt & libitinarii ſatagunt. Decorat:ornat Nam ad mortuoꝝ decus eſt:ut eoꝝ corpora magnificis exequiis efferant:uñ eſt illud Virgilii de palante efferendo:Decorate ſupremis Muneribus mœſtãq; Eoandri prim⁹ ad urbẽ mittat palas.
Deſignator Deſignatorẽ atris lictoribus.i.ipſum qui pẽſt libitinæ & curã hẽt efferẽdoꝝ mortuoꝝ:decorat & iſtruit atris lictorib⁹:ut oĩa metaphoricos accipias:nã deſignatores dicebant q ludis funebrib⁹ curãdis pẽſſent:ob eã cãm ꝙ in iis ludis multa fiant noua & ſpectãda:nã deſignare eſt auctore Donato ut añ dictũ eſt rem nouã facere in utrãq; ptẽ & bonã & malã:uñ eſt illud Terentii in Adelphis.Mõ qd deſignauit:iuriſcõſultus ſcribit de iis qui notant infamia deſignatores miniſteriũ nõ artem ludicrã exercere:iõq; ignominioſos non haberi:& ſane locus iſte a principe:ut ait ipſe iuriſcõſultus hodie nõ ꝓ modico bñficio dat. Atris lictoribus freq̃ntib⁹ miniſtris attratis:metaphoricos.n.appellat lictores ipſos miniſtros libitinæ qui frequentes eſſent in curandis funeribus pullati:quum lictores proprie dicantur conſulum: aut prætorum miniſtri: aut reuera ipſos magiſtratuum lictores intelligit.Nam Cicero in ſecundo lib.de legibus docet funeri ſolitos adhiberi Acceſum & lictores honoratorumq; uirorum laudes in conſione memorari:eaſq; ad cantus & tibias celebrari.

Officioſa

Officioſa ſedulitas:ſolers & officioſa diligētia in negociis & rebus amici. Opella:diminutiuũ eſt ab opera. Forenſis:q̃ exhibet in foro in agendis cauſis amici. Dũ pueris oĩs pr & matercula pallet. Dũ parentes inquit timent pueris hoc eſt filiis ſuis ne per id tps in ægritudinẽ incidāt. Adducit febres. Tpe.n. autũni ex laboribus facile morbi contrahunt. Reſignat:aperit:ut p hoc oſtdat tunc multos mori:teſtamenta.n.poſt mortẽ reſignant. Quod ſi bruma niues. Oſtendit ſe non ante eſſe reditu℞ Romã q̃ uenerit uer: ait.n.ſuperueniente hyeme ſe ad mare deſcenſu℞:ipſo āt uere ſe reuiſu℞ Mecœnatẽ. Illinet niues agris albanis:notāda eſt locutio q̃ frequētē apud Pli.reperias:dicimus.n.Bruma illinet niues agris albanis & illinet agros albanos niuibus. Cõtractuſq;:expſſio eſt frigētis. Cũ Zephyris.i.cũ uere:quo tpe Zephyrus q̃ latine fauonius dr̃ flat. Prima hirũdine:uere ipſo quo hirũdines icipiũt appere. Illinire

Officioſaq; ſedulitas & opella forenſis
Adducit febres:& teſtamenta reſignat.
Quod ſi bruma niues Albanis illinet agris:
Ad mare deſcendet Vates tuus: & ſibi parcet:
Contractuſq; leget: te dulcis amice reuiſet
Cum zephyris:ſi concedas:& hirundie prima.
Nõ quo more pyris ueſci Calaber iubet hoſ(pes:
Tu me feciſti locupletẽ. Veſcere ſodes.
Iam ſatis eſt. At tu quantũuis tolle benigne.
Non inuiſa feres pueris munuſcula paruis.
Tam teneor dono:q̃ ſi dimittar onuſtus:
Vt libet:hæc porcis hodie cõedẽda reliques.
Prodigus: & ſtultus dõat quæ ſpernit:& odit.
Hæc ſeges igratos tulit:& feret omnib⁹ annis.
Vir bonus:& ſapiens dignis ait eſſe paratum
Nec tamen ignorat quid diſtet æra lupinis.
Dignum præſtabo me ẽt pro laude mœrentis
Quod ſi me nolles uſquam diſcedere: reddes
Forte latus: nigros anguſta fronte capillos:
Reddes dulce loqui. reddes ridere decorũ: &
Inter uina fugam Cynaræ mœrere proteruæ.
Forte per anguſtam tenuis uulpecula rimã

Nõ quo more:nõ fuiſti inqt in me liberalis eo mõ quo calabri ſuos excipiũt hoſpites q appoſitis pomis eos hortant:ut edãt ferãtq; liberis ſuis q̃ oĩno daturi ſint porcis q̃ ſupfuerint: ut p hoc oñdat lõge ſapiẽtius feciſſe Mecœnatẽ: q nõ iõ in eũ fuit liberalis:q̃a ſupuacuas:aut inutiles haberet diuitias. Veſcere ſodes: uerba Calabri hortãtis hoſpitẽ. Iã ſatis eſt uerba hoſpitis modeſtiã præ ſe ferẽtis. At tu q̃tum uis:uerba Calabri. Nõ iuiſa feres:feres inqt munuſcula grata pueris tuis. Tã teneor dono:uerba hoſpitis. Vt libet:uerba Calabri. Prodigus & ſtultos: Oſtẽdit hoc loco poeta illũ nõ eẽ appellandũ liberalẽ:ſed pdigũ & ſtultũ:q donet amicis de ſupuacuis:& ſibi nõ placẽtibus. Prodigos appellat Cice.in officiis ſuis.q epulis & uiſcerationib⁹ & gladiato℞ muneribus. Ludo℞ uenationũq; apparatu pecunias pfundũt in eas res: qua℞ memoriã aut breuẽ: aut nullã oĩno ſunt relicturi. Liberales uero q ſuis facultatibus aut captos a p̄donibus redimũt:aut æs alienũ ſuſcipiũt amico℞ cã:aut in filia℞ collatione adiuuãt:aut opitulant uel in re q̃renda uel augẽda. Hæc ſeges ingratos tulit. Semp inqt fuerunt ſemperq; erũt prodigi & ſtulti q donent amicis de ſupuacuis citra amico℞ gratiã. Sed uir bonus:hoc eſt uirtutibus inſtructus & ſapiens longe aliter in liberalitate exercẽda ſe habet:Ait.n.bona ſua tñ dignis & bonis eſſe pata memor dicti illius. Ciceroniani Bñfacta male locata malefacta arbitror. Tolit: pduxit:educauit:uſq; ſumptũ ex Homero.in.xi.odiſſeæ ubi ait Alcinous ad Vlyſſem. Nõ te amplius deceptorẽ non ſubdolũ ſuſpicamur: ut multos quos diuerſis in nationibus ferax educat terra. Hæc ſeges. Hæc terra:ac p hoc:hic mundus:nã ſegetem hic poni p terra docet Seruius in tertio Aeneidos:ubi ait. Et uictũ ſeget ægra negabat. Ingratos: hoc eſt prodigos & ſtultos qui gratiti non ſunt:ut ingratos accipias p iis qui accepti non ſunt:hoc eſt qui diſplicent quum rõnem non habeant:nec quid donent. nec cui donent. Nec tñ ignorat:ſcit inqt uir bonus quid diſtent æra lupinis:hoc eſt nouit diſcrimen re℞ uilium & præcioſa℞.q.d.ſcit alios eſſe q digni ſint ære: hoc eſt in quos maior liberalitas ſit cõferenda:& alios q digni ſint lopinis:hoc eſt minore liberalitate: nouit.n. qd q̃buſue donandũ ſit:nõ.n.temere donat:ſed uniuſcuiuſq; meritũ & dignitatem cõſiderat:nã per lupinum uilitatẽ pueriabiliter notauit. ſic & Iuue. Tunicã mihi malo lupini. Quã ſi me toto laudet uicinia pago. Dignũ p̄ſtabo me:fuiſti inquit in me liberalis:ue℞ ẽt ego me p̄ſtabo dignũ tuis bñficiis. Pro laude: mœrẽtis.i.ut nõ minus te laudẽ q̃ mœreris. Quod ſi me noles uſq̃ diſcedere. Satis urbane:ſi noles inquit me a te diſcedere:ut uelis me ſemp in officio tecum eſſe:neceſſe eſt facias:ut reiuueneſcã q poſſim fere tot labores. Forte latus:iuuenile:robuſtum:ut ſit pars p toto. Capillos nigros:quos tũc canos habebat. Reddes dulce loqui:ut tam nunc dulciter loquar q̃ ſolebam:quum eram iuuenis:nam iuuenũ ẽ de rebus dulcibus:hoc eſt uoluptariis loq:unde in odiſ. Dulce ridentẽ lalagen amabo Dulce loquentẽ. Et ridere deco℞: pulchrũ & qđ maxime decet iuuenes:ut deco℞ ſit a decet uerbo. Et iter uina fuga3:& reddes mihi ut nõ aliter nũc amem atq; amaui cynarã:q̃ ſæpe fugientẽ lachrimis & myrore ſum proſecutus:de qua ſic in. epiſtola ad uillicum ſuũ. Quem ſcis imunem Cynaræ placuiſſe rapaci:& in odiſ. Nõ ſum qualis eram bonæ ſub regno Cynaræ. Eſt ergo ordo. Reddes me mœrere fugam cynare inter uina. Forte per anguſtam: oſtenſurus eſt exẽplo uulpeculæ ſi Mecœnas nimium eum urgeat ſe redditurum quæ ab eo dono acceperit. Nam uulpes ſe ipſam cibo exinaniuit:ut in libertate uitam ageret. Nam quum forte in cumeram irrepſiſſet plenam frumẽti eoq; ita repleta eſſet & ſaginata:ut inde ægredi nequiret monita eſt a muſtella:ut quemadmodum macra cumeram ingreſſa fuerat:ita macra inde exiret. Tenuis. macra & inanis. Cynara

Repſerat in cumerã frumenti:paſtaq; rurſus
Ire foras pleno tendebat corpore fruſtra:
Cui muſtella procul:ſi uis ait effugere iſtinc:
Macra cauũ repetas: arctũ quẽ macra ſubiſti.
Hac ego ſi compellor imagie:cuncta reſigno.
Næc ſomnũ plebis laudo ſatur altilium: nec
Ocia diuitiis Arabum liberrima muto.
Sæpe uerecundũ laudaſti rexq;:paterq;:
Audiſti corã:nec laudo parcius abſens.
Inſpice:ſi poſſum donata reponeꝛ lætus.
Haud male Telemach⁹ ꝓles patiẽtis Vlyſſei:
Non eſt aptus eqs ithacæ locus:ut neq; planis
Porrectus ſpatiis:nec multæ prodigus herbæ.
Atride magis apta tibi tua dona relinquam.
{ Paruum parua decẽt.mihi iã nõ regia Roma:
Sed uacuũ Tybur placet:aut ĩbelle Tarentũ
Strẽnuus:& fortis:cauſiſq; Philippus agendis
Clarus ab officiis: octauam circiter horam
Dum redit:atq; foro nimiũ diſtare carinas
Iam grandis natu quæritur cõſpexit:ut aiunt
Abraſum quendam uacua tonſoris in umbra
Cultello proprios purgantẽ leuiter ungues.
Demetri(puer hic non leue iuſſa Philippi
Accipiebat)abi:quære:& refer unꝰ domo:qs:

Cumara Cumeram diximus in ſatyris Cumeram uas eſſe uimineum in quo ruſtici recondunt frumentum qđ græ
Cauus ci Sitophoron appellant:a ferendo frumento:quod σῖτος græce dr̃. Fruſtra:quia pleno erat corpe. Ca-
uum:genere maſculino dicimus caue mnã ipſam & foramen:unde ante in ſatyris.Me ſilua cauuſq; Tutus ab
inſidiis tenui ſolabiť eruo. Arctum:anguſtum. Hac ego ſi compellor imagine:ego har imagine & exem
plo uulpeculæ reſtituo tibi cuncta ſi a te compellor.i.ſi a te cogor cõtra cõmodum ualitudinis præſtare offi-
cium. Reſigno:retro tibi aſſigno reſtituo & reddo:alibi in tertio carminum:ſi celeres quatit pẽnas reſigno
q̃ dedit. Nec ſomnũ plebis laudo ſatur altiliũ:
pluris inquit eges facio ocium & mentes tranql
litatem:q̃ delicatas epulas & diuitias multas. Sic
q; inuit ſe nõ poſſe frui ocio quũ mecœnati opa
danda ſit. Non laudo inqt ſomnũ plebis.i.ut ue
lim per multos labores:& quaſi p ſeruiturẽ ſic ca
pere ſomnũ ut capiũt paupes plebei qui cogunť
urgente neceſſitate parum dormire & geſcere:
licet ẽt ſatur ſim altiliũ:ac per hoc ſim in maxi-
mis deliciis & opibus. Nec muto ocia liberri
ma diuitiis arabum:nõ muto inquit ocia libera
hoc eſt q̃ uacent ſeruitute:diuitiis arabũ. Nã ex
Arabia Arabia odores mittunť precioſiſſimi. Statius in
ſiluis. Virus odoriferis arabũ quod doctus in ar
uis &c. Inde ẽt myrrha ex qua unguentũ ſit pre-
cioſiſſimũ ad capillos unguendos: unñ idem Sta
tius. Q dq; arabes phariiq;(palam eſt uidiq;)li-
quores Arſuram lauere comã. Mittunť & mar-
garitæ ex mari rubro ad quod ipſa arabia exten
ditur. Sæpe uerecundũ laudaſti. Sæpe inqt me
ut uerecundũ laudaſti. Ego quoq; tanq̃ qui uicẽ
repẽderẽ te & præſentem & abſentẽ laudaui:pa
trẽ.n.te & regẽ appellaui: patrem ergo tanq̃ oi
Rex ueneratione dignũ:regem aũt tanq̃ dñm. Nam
rex nomen eſt ad aliquid dictũ:hoc eſt ad ſignifi
candos clientes q æque ac paraſiti dñm ſequũť:
unde eſt illud Iuuena. Optima ſiluaꝝ interea pe
lagiq; uorabit Rex hoꝝ:uacuiſq; thoris ſolus ip
ſe iacebit. Rex alias pro diuite poniť:ut illic apđ
Terentiũ. Regem me eſſe oportuit. Alias ꝓ re-
gnatore. Nec laudo parcius abſens: ne uideať
adulari preſens. Inſpice ſi poſſum donata repo-
nere lætus:experire inqt an lætus poſſim q̃ mihi
dono dediſti:tibi reddere.q.d.liberi id faciã aio. Nec aliter mũera tua repudiabo q̃ Thelemachus dona Me
nelai aſpnatus ẽ. Nã quũ Thelemachus:ut ſcribit Home.li.iiii.odiſſeæ ad Menelaũ acceſſiſſet iueſtigãs pře;
ſuũ Vlyſſem q poſt euerſionẽ Troiæ domũ nõ redierat:ab eo benigne exceptus fuit:& quũ ei equos dono da
re uoluiſſet:fertur Menelao rñdiſſe:qđcunq; mihi datur⁹ es nõ ſint eq neq;.n.eos Ithacã trãſuehã:ſed tibi re
linq̃ tu latæ regioni dñaris:ubi & lothus multa & Cyperus:hic Zea:frumẽtũ albũ & ferax ordeũ naſciť. In
Ithaca neq; lata curricula:neq; pratũ neq; eqs deſideratũ pabulũ.neq; qſq; agitator uiſiť. Haud male thele
machus:ſubaudi ait. Patiẽns:q multa paſſus ẽ icõmoda tũ in bello troiano qđ decẽnio geſtũ ẽ:tũ poſt bel
Ithaca lũ:quũ decẽ aliis annis p diuerſa maria iactatus tãdẽ in Ithacã reuerſus ẽ. Locus Itace:Ithaca pria fuit Vlyſ
ſis:ea iſula ẽ modica:ambitu ſtadioꝝ.lxxx.a Cephalenia.xii.milibus abeſt ut docuimus in ꝑcedẽti epiſtola.
Porrectus:extẽtus. Prodigus:abũdãs ferax. Paruũ pua decẽt:nõ q̃re liceat ſibi dona Mecœnatis ſpernere
p qđ poeta colligit:ut dicemus i extremis epiſtolæ:unũquẽq; id debere capſſere qđ a ſe facile & ſciẽter poſſit
Tybur explicari:unñ ait metri ſe quẽq; ſuo mopulo ac pede ueꝝ ẽ. Tybur:oppidũ nõ lõge ab urbe ſitũ in colle co-
gnominatũ Herculeũ. Vacuũ:nõ tã plenũ hoium q̃ ẽ Roma. Sic ẽ illud apud Iuue. Laudo tñ uacuis ꝯſedẽ
Tarentum figere cumis Deſtinet. Et alibi:uacuis ædilis ulubris. Imbelle tarẽtũ. Ciuitas calabriæ deliciis & luxuriæ ua
cãs:opulẽtiſſimi.n.fuerũt tarẽtini:unñ Valeri.li.ii.ſic ſcribit. Finẽ ꝑfecto fruẽdaꝝ opũ qb⁹ ad iui diã diu abũ
daueras tarẽtina ciuitas q̃ſiuiſti. Iuue. Atq; coronatũ petulãs madidũq; tarẽtũ. Strẽnuus & fortis:ex fabel-
la q̃ elegãter hic recitat de uulteio mena ꝑcone uel p ſe:uel adnexã ſupioribus oñdit ociũ oĩbus diuitiis eſſe
Carinis añponẽdũ. Ab officiis.ſ.forẽſibus. Carinas:regionẽ ubi habitabat. Ibi fuit & domus Magni Põpeii:unñ Sue
to.in Tiberio. Statim e carinis ac põpeiana domo eſqlias in hortos mecœnatianos tranſmigrauit Virg. Lau
tis mugire carinis. Carinas putat. M. Varro dici ab eo q; illinc oriť caput uiæ ſacræ:κάρα.n.græce caput dr̃
alio noie cerionia nũcupara. Diſtare foro:lõge eẽ a foro. lã.g.n.q̃ Rõ q̃relæ:qa iã grãdis eẽt. Leuiter:po
lite:leuis.n quũ primã hẽt lõgã ſyllabã politũ & mũdũ ſignificat.pt tñ ẽt legi leniter:ut ſit purgãtẽ leni mõ.
Demetri puer:alloqť Philipp⁹ ſeruũ Demetriũ. Hic.n.l.l.P.A.hæc p parẽtheſim legunť ut ſit ſenſus. Hic
demetrius

demetri⁹ nõ inſule nõ negligẽter iuſſa dñi audiebat & exeq̃bať:ut leue ſit aduerbiũ a noĩe leu⁹. Quo ue patrono:en ſit libertus:patronus.n.reſpicit libertũ & libert⁹ patronũ:ſicuti ſeru⁹ dominũ: & domin⁹ ſeruũ: alias patron⁹ is diciť q cauſas in foro tueť:uñ patrociniũ & patrocinari. Præconẽ:ꝑco a ꝑcinẽdo ẽ dict⁹: ẽ n.is q clara uoce edicta magiſtratuũ:quiq; ꝑcia reꝝ in publicis uẽditionib⁹ ꝓnũciat. Sine crimine:ſine īfamia. Et ꝓperare loco:& ipe ꝓperare:locũ.n. ꝑ tpe poni docet & Cicero ī lib. de officiis ex ſentẽtia Stoicorũ ſic. Locũ āt actionis opportunitatẽ tpis eẽ dicũt: hoc colligit. Merã oĩa ad arbitriũ ſuũ facere q̃ uelit per ſũmã aĩ qetẽ: ut mõ ꝓperet:mõ ceſſet:mõ q̃rat: mõ utať q̃ſitis. Paruis ſo. mediocrib⁹ cõuiuis. Et lare:domo. Ludis:ſpectaculis. Cãpos:ſcilicet martio:hoc ẽ cãpeſtri exercitatiõe. Nã ĩ cãpo ut diximᵘ apd Iuuena. milites exercebãť ꝑcipue tyrones. Scitari libet ex ipſo:uerba Philippi ad Demetriũ:libet ĩqt mihi ſcitari ex ipſo qdcũq; refers. Nõ ſane credere: ꝑ credebar ſtil⁹ hiſtoricus. Mirari:mirabať. Quid multa: ſubaudi loq̃r. Benigne reſpõdet: ut ſit ſenſu. Mena benigne rñdet ſubaudi extrĩſecus nolle:aut nõ poſſe uenire. Negat ille mihi:uerba Philippi mirãtis illũ negare. Negat iprob⁹:uerba ſerui. Vẽdẽtẽ ſcruta uilia: ſcruta uocabulũ apd auctores rarũ: ꝓindeq; nõ ualde cognitũ:uideť āt capi pro oĩbus reb⁹ friuolis & parui ꝑcii q̃les ſolẽt uẽdere nugiuẽdi:ut ſũt ueſtes uſu attritæ:claui refixi ferramẽta uetera: dimidiatæ ſtrigiles & id gen⁹ aliã:uñ Sidoni⁹ Apollinaris libro epiſtolaꝝ.vii. ſic dicit:Nũc q̃dã friuola:nũc ludo apta uirgĩeo ſcruta donabat. Lucili⁹:ut ẽ apud noctes atticas Gelii lib.iii. ſic ſcriptũ reliq̃t. Quidni & ſcruta q̃dẽ ut uẽdãt & ſcrutari⁹ laudat ꝑfractã ſtrigilẽ ſoleã iprob⁹ dimidiatã:uñ Apule. de aſino aureo. At uos bonæ frugi latrones ſcrutariã facitis:qđ ſignificat uiliſſima quæq; furto eos ſurripere. Vẽdẽtẽ:publica auctione:nã ꝑco erat. Popello tunicato:plebeculæ. tunicatũ dixit a tũica:ſicut togatũ dicim⁹ a toga:uiri romã primo qdẽ ſine tunicis toga ſola amicti fuerunt: poſtea ſubſtrictas & breues tunicas citra humerũ deſinentes habebãt:qđ gen⁹ græci dicũt ἐξωμίδας. Tunicis uti uirũ ꝓlixis ultra brachia & uſq; ĩ ꝑmores man⁹ ac ꝓpe ĩ digitos Romæ:atq; in oĩ latio indecorũ fuit: eas tunicas græco uocabulo noſtri chiroditas appellarũt. P. aphrican⁹ pauli fili⁹ uir oĩb⁹ bonis artib⁹: atq; oĩ uirtute ꝑdit⁹ P. Sulpicio gallo hoĩ delicato ꝓbro dedit:qđ tunicis uteret man⁹ totas opeiẽtib⁹: aut tunicato popello dixit ꝓ togato. Nã quũ toga habit⁹ fuerit cõis oĩum Rõanoꝝ in paupib⁹ tm̃ poſtea remãſit.

Patronus

Locus

Cuius fortunæ: quo ſit patre: quoue patrono.
It:redit:& narrat Vulteium nomine Menam:
Præconem tenui cenſu ſine crimine notum:
Et properare loco:& ceſſare:& quærere:& uti:
Gaudentem paruiſq; ſodalibus:& lare: certo
Et ludis:& poſt deciſa negotia:campo:
Scitari licet ex ipſo:quodcunq; refers. dic
Ad cœnam ueniat. non ſane credere Mena:
Mirari ſecum tacitus quid multa? benigne
Reſpõdet:negat ille mihi? negat improbus:& te
Negligit:aut horret. Vulteiũ mane Philippus
Vilia uendentem tunicato ſcruta popello
Occupat:& ſaluere iubet prior. ille Philippo
Excuſare laborem:& mercenaria uincla:
Quod nõ mane domũ ueniſſet:deniq; qđ non
Prouidiſſet eum. Sic ignouiſſe putato
Me tibi: ſi cœnas hodie mecũ. Vt libet. Ergo
Poſt nonã ueniẽs:nunc: i rem ſtrennuus euge
Vt uentũ ad cœnã eſt: dicẽda: tacẽda locutus:
Tandem dormitũ dimittitur. hic ubi ſæpe
Occultum uiſus decurrere piſcis ad hamũ:
Mane cliens:etiam certus conuiua:iubetur
Rura ſuburbana indictis comes ire Latinis.

Scruta

Occupat. ſ. philipp⁹. i. ſermõe prior aggrediť menã. Iubet ſaluere: ſaluũ eẽ. Ille. ſ. uulteius. Excuſare excuſabat. Et uincula mercena. hoc ẽ negotia q̃ mercede tanq̃ ꝑco agitabat q̃ eẽnt tanq̃ uĩcula & ĩpedimẽta qb⁹ detineret. Quod nõ ꝓui. eũ: q: eũ ꝓcul nõ uidiſſet: ac ꝑ hoc cũ debito honore nõ excepiſſet. Sic ignouiſſe putato: uerba philippi. Vt libet: ſubaudi faciã Loq̃tur mena. Ergo poſt nonã ueniẽs uerba philippi: poſt nonã. n. horã prãdebãt Romani. Martialis. Impat extructos frãgere nona thoros: ante eã horã comediſſe diſſoluti erat & luxurioſi: uñ a Iuuenale taxať Mari⁹ Priſcus: qui hora octaua comederit. Exul ab octaua marius bibit. Nũc itẽ ſtrẽnu⁹: loq̃tur Mena: iã eſſem ĩqt paratus ad comedẽdũ. Euge: particula ẽ exultãtis: nã philippus gaudet menã paratũ eẽ. Dicẽda tacẽda locut⁹. ſ. Mena. Hic ubi ſæpe Occultum uiſus decurrere ad hamũ. Sẽſus ẽ. Philippus ex quo aĩaduertit Menã frequẽtibus cœnis ſuis ieſcatũ: eũ iubet ſibi eſſe comitẽ ad rura ſuburbana uiſenda. Ordo aũt eſt. Mena iubeť ire comes mane cliens ẽt certus cõuiuia ad rura ſuburbana ĩdictis latinis: ubi hic piſcis: hoc ẽ ipſe mena uiſus ẽ ſæpe decurrere ad hamũ occultum. Piſcis: ipſe mena tanq̃ piſcis. Ad hamũ occultũ ad cœnas deceptorias nõ itellectas a Mena quorſũ tẽderẽt. Mane: cõiũge cũ uerbo ire. Rura ſuburbana: ſubaudi extrĩſecus ad: ut ſit ad rura ſuburbana. In dictis latinis: latinæ feriæ dictæ ſunt a latinis populis: qbus ex albano mõte carnẽ petere ius fuit cũ Romanis. Auctor ẽ Varro: Mos āt erat ut conſul latinas idiceret: Iouiq; latiali ſolẽne ſacrũ ĩ mõte faceret. Latinis feriis q̃drigẽ certabãt ĩ capitolio: uictorq; abſinthiũ bibebat: credo ĩq̃t Plinius ſanitatẽ ꝑmio dari honoriſice arbitratis maiorib⁹. Tẽplũ āt Ioui latiali ĩ albano cõdidit Tarq̃nius ſupbus: iſtitutiq; prim⁹ nũdinas latinas illic quot annis celebrari a pplis latinis q fuerũt nũero. vii. &. xxxx. q̃libet particeps ſacroꝝ fert ali⁹ agnas: ali⁹ lac: ali⁹ caſeũ. Imolato āt tauro cõmuniter ab oĩb⁹: q̃libet ciuitas cõſtitutã accipit portionẽ carnis. principatũ ſacri latinarum Romani obtinent. De hoc multa dionyſius libro. iiii. Latinis indictis: ſcilicet a conſule.

Latinæ Feriæ

Impoſitus mannis. Manni dicuntur equi puſilli & delicati. Horatius. Terruit mannos. Ego quid timebo? Ouidius. Paruaq; quam primum rapientibus eſſe de mannis. Auſonius: uel celerem mannum: uel ruptum terga ueredum Conſcendas. propere dum modo iam uenias. Plinius in epiſtolis laqueus de filio Reguli. Habebat mannos multos & iunctos & ſolutos. Propertius. Huc mea detonſis aucta eſt cynthia mannis. Nõ ceſſat laudare ſcilicet mena. Ne te morer: o Mecœnas. Crepat. fodit cum crepitu. Mera: pura & ſola: in quibus nulla eſt arbor quam uitis ipſa. Pol me miſerum patrone uocares. Si uelles inquit me uero nomine uocare uocares me miſerum: & non ulterius: nã certe miſer ſum. Patrone: patronum eum appellat tanquam ipſe ſit cliens. Per genium: diximus alibi apud Horatium & apud Perſium & Iuuenalem: Genium dici deum qui nobis cum gignatur & qui nos tanquam cuſtos ſemper comitetur: & deus uoluptatis dicitur: unde dicimus indulgere genio: hoc eſt uoluptati. Quod: propter quod: quod ſcilicet miſer ſum. Deos penates. Deos patrios: quos ſecum Aeneas tulit in Italiam: de quibus multa diximus in cõmentariis Iuuenalis. Penates etiam pro domibus ab auctoribus frequentiſſime uſurpantur: unde Valerius in .vi. Interempto: domum ſuperiecit ut penatum quoq; ſtrage puniret. Idem in eodem penates ab imis fundamentis eruti ſunt. Quin ſimul aſpexit. Ex quo inquit Mena cognouit q̃tum excellentiora ſint dimiſſa petitis: hoc eſt uitam illam quietam quam agebat meliorem eſſe diuitiis: quæ miſerum faciunt hominem: cur nõ maturæ redeat & repetat relicta? Legendumq; eſt cum interrogatione: per quod poeta colligit nihil oĩno homini poſſe contingere melius uita quieta. Metiri ſe quenq; ſuo modulo ac pede uerum eſt. Aequum inquit eſt: ut unuſquiſq; id capeſſat: cui ſe aptum eſſe nouit: unde eſt illud añ. Paruum parua decent. Suo modulo: ſua menſura: ut tm̃ ad negocia ſe extendat q̃tum amplecti & præſtare p̃t: unde in ſuperioribus inquit Modulo bipedalis. Verum eſt: iuſtum eſt. Alibi in ſeq̃ntib[9]. Nil groſph[9] niſi uerũ orabit & æquũ.

Patronus

Genius

Dii penates

Celſo gaudere. Hac epiſtola alloquitur muſam: ut Celſo Albinouano indicet ſe aĩ ægritudie laborare nõ quia aliq̃ ſit paſſus calamitatẽ in agris ſuis: aut armentis: ſed q̃a q̃cunq; recta ſint non audiat: nec diſcat: ſequaturq; q̃ nocuere: fugiatq; pfutura. Poſt hæc mãdat pcunctetur: ut ualeat. Ordo eſt & ſenſus. O muſa rogata refer Celſo albinouano comiti & ſcribæ Tiberii Neronis me .ſ. gaudere & re bñ gerere. De Albinouano mẽtionẽ facit. Oui. in li. de põto. Et qd' cariſſime ferrũ Duriciæ cõfers Albiouãe meæ. Rogata: a Celſo. Gaudere .ſ. me: hoc eſt frui ocio & rẽ bñ gerere. hocq; q̃tum ad bona fortunæ. Multa & pulchra minãtẽ .i. me pmittentẽ quaſi q multa & digna pmittat ſe ſcripturũ. Viuere nec recte nec ſuauiter: me nõ uiuere ſine magno aĩ lãgor: Sed q̃a mẽte minus ualidus q̃ corpe toto. Sed dic ingt me lãguere: q̃a ego mẽte ĩbecillior q̃ toto corpe nolim q̃cq̃ audire: nec diſcere qd' leuet ægrũ: ut totũ allegoricos ſit dictũ .ſ. q̃ phiæ nõ uacet: q̃ aĩo noſtro medet inanes ſolicitudines detrahit: cupiditatibus liberat pellit timores. Leuet ægrũ: eleuet me ægrũ: hoc ẽ pturbationibus affectũ. Nã latini moleſtiã: ſolicitudinẽ: angorẽ pp ſimilitudinẽ corpoꝝ ægroꝝ ægritudinẽ noĩauerũt: Hoc pp modũ uerbo græci oẽm aĩ pturbationẽ appellãt uocãt. n. πάθος .i. morbũ q̃cũq; eſt motus in aĩo turbidus. Et ut pprie ægrotatio ĩ corpore: ſic ægritudo in aĩo nomẽ hẽt nõ ſeiunctũ a dolore. Aegritudo hẽt tabẽ: cruciatũ: afflictionẽ: fœditatẽ lacerat: ex ẽ aĩuꝫ planeq; cõficit: hãc niſi exuim[9] ſic: ut abiiciam[9]: miſeria carere nõ poſſum[9]. Cic. hæc ĩ tuſc.

Impoſitus mannis: aruum: cœlũq; ſabinum
Non ceſſat laudare. uidet: ridetq; Philippus:
Et ſibi dum requiẽ: dum riſus undiq; quærit:
Dum ſeptem donat ſextertia: mutua ſeptem
Promittit: Perſuadet uti mercetur agellum.
Mercatur. ne te longis ambagibus ultra:
Quam ſatis eſt: morer: ex nitido fit ruſtic[9]: atq;
Sulcos: & uineta crepat mera: præparat ulmos:
Immoritur ſtudiis: & amore ſeneſcit habendi.
Verũ ubi oues furto: morbo periere capellæ:
Spem mentita ſeges: bos eſt enectus arando:
Offenſus dãnis: media de nocte caballum
Arripit: iratuſq; Philippi tendit ad ædes.
Quẽ ſimul aſpexit ſcabrũ: ĩtõſumq; Philipp[9]:
Durus ait Vultei nimis: attentuſq; uideris
Eſſe mihi. Pol me miſerum patrone uocares:
Si uelles: inquit: uerum mihi dicere nomen.
Quod te per geniũ: dextrãq;: deoſq; penates
Obſecro: & obteſtor: uitæ me redde priori.
Qui ſimul aſpexit: quantum dimiſſa petitis
Præſtent: maturæ redeat: repetatq; relicta.
Metiri ſe quenq; ſuo modulo: ac pede: uerũ eſt.

Q. Horatius Flaccus Celſo Albinouão. S.

Celſo gaudere: & bene rẽ gerere Albinouano
Muſa rogata refer Cõiti: ſcribæq; Neronis
Si quæret qd agã: dic multa & pulchra: minantem
Viuere nec recte nec ſuauiter: haud quia grãdo
Contuderit uites: oleamq; momorderit æſtus:
Nec quia longinquis armẽtũ ægrotet ĩ aruis:
Sed quia mente minus ualidus: q̃ corpore toto
Nil audire uelim: nil dicere: quod leuet ægrũ.

Offendat

Offendar fidis medicis:utrum fidis philoſophiæ præceptis quæ nobis in omnibus animi perturbationibus fidelitet medenturan amicis qui nos ad bene uiuendum fideliter inſtruunt. Iraſcar amicis:ꝙ me properent arcere a deſidia. Funeſto ueterno:ueternus morbus eſt qui homines pigros ſomnolentoſq; facit a quo ueternoſi dicũtur. Quæ nocuere ſequar.Dic me laborare ægritudine animi:quia ſequar quæ nocuere.Eſt enim ægritudo animi uehemens opinio de re non expetenda inherens & penitus inſita:tanquam ualde ſit expetenda. Profore.profutura eſſe. Romæ tibur amem:& quia quum Romæ ſum cupiam eſſe tibure:& cum tibure ſum cupiam eſſe Romæ:ut per hoc colligat ſe eſſe inconſtantem: ac per hoc ſe uacare animi tranquillitate.Nã qui inconſtans eſt:quietus eſſe non poteſt:& qui quietus nõ eſt perturbatione nullo modo uacuus eſt.Tibur autem oppidum eſt in conſpectu Romæ Herculeum cognominatum: unde eſt illud Martialis. Veternus Tibur

Tibur in Herculeum migrauit nigra lycoris.

Ventoſus:inconſtans qui inconſtãtia ueluti uento agitetur:aut quod non minus placet:quia in monte ſitum eſt Tibur ubi uẽtus perflet. Poſt hæc.Ordo eſt.Poſt hæc percunctare ut ualeat. Et quo pacto gerat rem & ſe ipſum:& ut placeat iuueni & cohorti. Iuueni:Tiberio Neroni. Vtq; cohorti.Aſſeſſoribus. Primum gaudere:ſubaudi dicito me gaudere: aut quod magis placet memento te gaudere:ſcilicet nomine noſtro. Inſtillare.memento inquit o muſa inſuſurare hoc futurum:ut nos te ita feramus:ut tu feres fortunam:hoc eſt ſi fortunam & proſperum ſucceſſum in amicitia Claudii Neronis inſolenter non tuleris te amabimus:ſi uero eam inſolenter:te deſeremus.Sicque hoc extremo Aſtute in gratiam Tiberii Neronis ſuũ det Celſo:ut optime ſe gerat cum eo.

Fidis offendar medicis: iraſcar amicis:
Cur me funeſto ꝓperent arcere ueterno.
Quæ nocuerẽ ſequar: fugiã quæ ꝓfore credã.
Romæ Tybur amẽ: uẽtoſus Tyburẽ Romã.
Poſt hæc ut ualeat:quo pacto rem gerat:& ſe:
Vt placeat iuueni percunctare:atq; cohorti.
Si dicet recte:primum gaudere:ſubinde
Præceptum auriculis hoc inſtillare memento
Vt tu fortunam: ſic nos te Celſe feremus.

Q.Horatius Flaccus ad Claudium Neronẽ.

SEptimius Claudi nimirum ĩtelligit unus:
Quãti me facias.nam me rogat:& prece cogit
Scilicet ut tibi ſe laudare:& tradere coner
Dignũ mẽte:domoq; legẽtis honeſta Neronis
Munere cum fungi propioris cenſet amici.
Quid poſſim uidet:ac nouit me ualidus ipſo.
Multa quidem dixi:cur excuſatus abirem:
Sed timui mea ne finxiſſe minora putarer:
Diſſimulator opis ꝓpriæ: mihi cõmodus uni.
Sic ego maioris fugiens opprobria culpæ:
Frontis ad urbanæ deſcendi præmia: quod ſi
Depoſitum laudas ob amici iuſſa pudorem:
Scribe tui gregis hũc:& fortẽ crede:bonumq;.

SEptimius Claudi.Hac epiſtola Septimium amicum ſuũ de quo in libris carminum ait.Septimi gades aditure mecum:& in epiſtola ad Torquatum Brutum tibi Septimiumq; & niſi cœna prior potiorq; puella Sabinum Detinet aſſumam: cõmẽdat Claudio Tiberio Neroni:uti in numero amicorum ſuorum habeat dignum quidem eius amicitia. Dignum mente. Ordo eſt.Dignum mente & domo Neronis legentis honeſta quum cenſet fungi munere amici propioris utrunq; hoc loco cõmendat Septimium a probitate morum:ut dignus ſit qui a Nerone ametur.Sicq; oſtendit honeſtum eſſe quod petit:Neronem a ſagacitate iudicii qui in amicitiam non recipiat niſi bonos & honeſtos:ſicq; ſibi beniuolentiam Neronis conciliat acumen ingenii eius laudando. Dignum mente:conſiliis & archanis. Domo familiaritate. Quum cenſet:quum uult inquit in amicitiam ſuam aliquem recipere:honeſtos tantum legit. Munere:officio. Propioris:intimi. Quid poſſim uidet:ſcit inquit me apud te plurimum gratia ualere.argumentum eſt a poſſibili. Valdius:melius:a ualde inflexum.

Ne putaret me finxiſſe minora mea:timui:iquitne putaret me finxiſſe apud te minus me poſſe quam poſſem. Diſſimulator opis propriæ:quantum apud te poſſem. Mihi commodus uni:qui meis tantum cõmodis inſeruirem:cæterorum negligerem. Sic ego maioris.Ego inquit fugiens hoc dedecus ſcilicet ne uiderer nolle amicum iuuare:depoſui pudorem:maiorem enim culpam cenſet eſſe amicum ſuum deſeruiſſe: quam principem depoſito pudore aliqua moleſtia affeciſſe. Sic fugiens:ideſt omni amota meæ apud te auctoritatis diſſimulatione. Opprobria non ſolum pro conuiciis & contumeliis accipiuntur:ut in ſuperioribus dictum eſt.ſed etiam pro dedecore:ut hoc loco. Deſcẽdi ad præmia frontis urbanæ:quaſi dicat perfricui frontem.& ueni ad præmia impudentioruꝫ:ut ſit ad depoſitionẽ pudoris:urbani.n.hoĩes effuſioris ſunt cuiuſdam arrogantiæ & impudentiæ q̃ ruſtici & plerũq; depoſito pudore non ſoluunt mercenariis aut de ſe bene meritis:aliaq; quæ minus decent faciunt:unde eſt illud apud Plautum in Curculione.Habent hũc morem argentarii ut alius aliũ poſcãt:reddant nemini pugnis rem ſoluant ſi quis poſcat durius. Quod ſi depoſitum:ſi a me recte factum eſſe cenſes ꝙ propter amicum depoſuerim pudore:eum fac in numerum amicorum tuorum recipias & ſcribas:bonum enim & fortem accipies amicum. Opprobrium

VRbis amatorẽ:Hac epiſtola alloquiť Ariſtiũ fuſcũ ſcriptorẽ comœdiaꝝ dicẽs tantã eſſe inter ſe ipſos moꝝ ſtudiorũq; ſimilitudinẽ:ut gemelli ꝓpemodũ uideri poſſint.niſi q̃ Ariſtius urbe:ipſe uero rure delectet. Laudatq; maxime rus oñdẽs illic lõge fœlicius uitã agi q̃ in urbe. Ordo ãtẽ. Nos amatores ruris iubemus fuſcũ amatorẽ urbis ſaluere:eſt ãt Ariſtius ille fuſcus de quo meminit in.ix.ſaty.i.li. Fuſcus ariſtius occurrit mihi carus. Iubemus ſaluere:uolumus ſaluũ eẽ. Amatores: hoc eſt ego amator. Hac in re.ſ.una diſſimiles:q̃ Ariſtius in urbe morari deſideret:ego uero ruri. Quidqd negat alter & alter Annuimus pariter. Idẽ.n.nolle & uelle ut tradit Saluſtius ea domũ firma amicitia eſt. Colũbi.Colũbos ſe noĩat:q̃ in ſumma inter ſe uiuãt cõcordia:ſimplicesq; ſint aues:& mũde:uñ ſcribit Varro oportere paſtorẽ quotquot

Columbarium menſibus crebro euertere colũbariũ: eſt.n.colũbariũ alueus ille ubi nidificãt. Tu nidũ ſeruas: tu in urbe manes:ut auis in nido:nidũ ãt urbẽ ip

Muſcus ſam appellauit:qa colũbi dixerat. Muſco:muſcus eſt lanugo q̃dã ꝓueniens in locis humidis. Viuo & regno:illi uiuere dĩr q mẽtis tranqllitati inſeruiũt & ocio.Ait igiť ſe uiuere & regnare ac ꝓ hoc uitã liberã agere.poſtq̃ reliqt illa: q̃ alii maxime admiranť:hoc eſt negotia urbana. Simul:poſtq̃. Reliq;:Quæ uos ad cælũ hoc ẽ urbana munera q̃ uobis maxime placent. & ad cælum tollitis. Vtq; ſacerdotis fugitiuus liba recuſo.Sic inquit faſtidium urbis tenet me:amo q̃ rura:ut ſeruus ſacerdotis faſtidit liba:quibus ſolitus eſt paſci:& quum fugit longo libaminũ faſtidio panẽ tm̃ deſiderat:tanq̃ meliorem ipſis libaminibus mellitis.Ordo ãt eſt.Ego recuſo liba ut ſeruus fugitiu⁹ ſacerdotis.ſ.recuſat:ut oĩa metaphoricos accipias:& pane egeo potiore placẽtis mellitis:ſicq; oñdit ſe recuſare urbẽ locũ qdẽ delicatiorẽ:& rura deſiderare tanq̃ potiora ipſa urbe. Mellitis placẽtis:hoc ẽ dulcibus.unde

Placentia Martia.li.yii.Dulci placẽta ſordidã linit mappã Cato in re ruſtica docet cõfecturã. Ex farina.n. ſiliginea & alica cõficiebať addito caſeo ouilo & melle.Ligdam fuiſſe oñdit alibi Hora. Ridiculus totas ſimul abſorbere placẽtas uidẽturq; eſſe ex genere eaꝝ quas uulgo tartaras dicimus

Q. Horatius Flaccus ad Fuſcũ Ariſtium.

VRbis amatorem Fuſcum ſaluere iubemus
Ruris amatores:hac ĩ re ſcilicet una
Multũ diſſimiles:ad cætera pene gemelli.
Fraternis animis qdquid nagat alter: & alter.
Annuimus pariter ueteuli: notiq; columbi.
Tu nidum ſeruas: ego laudo ruris amœni
Riuos: & muſco circumlita ſaxa:nemuſq;.
Quid quæris? uiuo:& regno: ſimul iſta reliq;
Quæ uos ad cœlum effertis rumore ſecundo.
Vtq; ſacerdotis fugitiuus: liba recuſo
Pane egeo iã mellitis potiore placentis.
Viuere naturæ ſi conuenienter oportet:
Ponendæq; domo quærenda eſt area primũ:
Nouiſti ne locũ potiorem rure beato?
Eſt ubi plus tepeant hyemes? ubi gratior aura
Leniat & rabiem canis: & momenta leonis:
Cum ſemel accepit ſolem furibundus acutũ?
Eſt ubi diuellat ſomnos minus inuida cura?
Deterius libycis olet:aut nitet herba lapillis?

oſtendit liba & placentas eiuſdem eſſe generis de qbus Cato ĩ re ruſtica. Viuere naturæ ſi cõueniẽter oportet.Si uolumus inqt ex pſcripto:naturæ uiuere hoc eſt ſi eo cõtenti eſſe uolumus quod natura poſtulat. nec noſtras ſequi cupiditates: atq; ẽt qrere aream ubi ſedem ponamus nullus qdem eſt locus potior ipſo rure. Eſt ãt metaphoricos dictum ab ædificatore:ut ſit ſenſus.Quemadmodum ædificaturo primũ area quærenda eſt:ubi ædificiũ erigat:ſic nobis indigenda uita locus quærendus eſt:ubi cõmode tranquilleq; uiuamus: oſditq; ad id nullũ locũ rure eẽ cõmodiorẽ.Suoq; laborat ut dictũ eſt oñdere longe fœlicius rure q̃ in urbi degi: uñ & Virg.laudat uitã agreſtẽ in.ii.georgi.O fortunatos nimiũ:ſua ſi bona norit Agricolas: qbus ipſa ꝓcul diſcordibus armis Fundit humo facilẽ uictũ iuſtiſſima tellus. Si oportet uiuere cõuentẽter naturæ .i.ſi uiuendũ eſt ut natura poſtulat.Hoc ãt ſumptũ eſt ex Zenone q ſummũ bonũ putauit eſſe cũ natura cõgruẽter uiuere:hoc eſt uiuere ſm naturã:Secũdũ ãt naturã uiuere:eſt cũ uirtute uiuere.Natura.n.nihil turpe docet:ſed ad uirtutẽ ducit:uultq; ut rõ pcedat:ſenſus ueluti pediſeq ſubſequanť:ſemp.n.rõ: hoc eſt ĩtellectus pcedit.Nã nihil eſt in ſenſu qđ prius nõ fuerit in itellectu. Ponẽdæq; domo:illud obſeruandũ eſt domo datiuũ eſſe:cõtra eos q negant datiuum inueniri in ſecũda declinatiõe. Rure beato:beatũ dicit rus ab effectu:ſicuti dicimus mortẽ pallidam:q̃ hoĩes pallidos faciat. Hiemes plus tepeant:ſint tollerabiliores:& minus frigidæ. Rabiem canis & momẽta leonis:hoc ait ruri ab hoĩbus non ita ardores caniculares:aut ſignum leonis ſentiri leni uentoꝝ flatu oĩa temperante. Accepit ſolẽ acutũ:ſole.n.exiſtente in leone magnus eſt calor. Eſt ubi:eſt ne locus ullus? Duellat ſomnos? diſtrahatur? cum interrogatione legendum eſt. Deterius libicis:ordo eſt.Herba olet aut nitet deterius lapillis lybicis? ut hoc dicat.herbas ipſas quæ ruri naſcũtur non minus delectare odore & aſpectu.quam marmor libicum:ut ad marmor tantum referas nitet:non olet:legendumq; ſit cum interrogatione. Deterius:minus. Lapillis lybicis:marmore lybico:ac per hoc numidico.Nam ex Numidia:ut docet Plini.libro trigeſimo ſexto marmor optimum uehebatur:unde eſt il

Numidia lud ipſius Plini.libro quinto.Nec præter marmoris Numidici ferarumq; prouentum aliud inſigne.Eſt au

Africa tẽ Numidia pars africæ:Africã ãt græci Libyã appellauere:qua mare añ cã libycũ incipiens ægypto finiť.

Libya

Purior in uicis:negat aquam illã q̃ in urbe per tubos plũbeos.fluit mundiorẽ eſſe q̃ q̃ ruri p riuos cũ murmure:hocq; ẽt cũ iterrogatione. In uicis.ſ. urbis.Nã in urbe fuerunt uice ſupra mille dictiq; ſunt auctore Varrone a uia ꝙ ab utraq; parte uiæ ſunt ædificia:a uico fit uicin⁹ & uicinia & uicinitas:uicos ẽt appellam⁹ pagos ipſos:hoc ẽ domicilia multa in unũ locũ coacta in uſum agreſtiũ. Rũpere plũbum.i.tubos plũbeos. Vicus

Nempe inter uarias nutritus ſilua colũnas:ue⁊ inqt eſt in urbe ſiluas inter colũnas marmoreas pangi & nutriri: tñ ſiluæ illæ nequaq̃ ſunt amœnitate ꝓponendæ ſiluis agreſtibus.Statius in ſecũda ſilua primi libri

Purior in uicis aqua tendit rumpere plumbũ;
Q uã:quæ p ꝓnũ trepidat cũ murmure riuũ?
Nempe inter uarias nutritur ſilua colũnas;
Laudaturq; domus:longos quæ pſpicit agros.
Naturam expelles furca:tñ uſq; recurret;
Et male perrumpet furtim ueſtigia uictrix.
Non qui Sydonio contendere callidus oſtro
Neſcit Aquinatem potantia uellera ſuccum:
Certius accipiet damnũ: ꝓpius ue medullis:
Q uã qui nõ poterit uero diſtinguere falſum:
Q uẽ res plus nimio delectauere ſecundæ:
Mutatæ quatient ſiquid mirabere:pones
Inuitus.fuge magna : licet ſub paupere tecto
Reges & regum uita præcurrere amicos.
Ceruus equum pugna melior cõibus herbis
Pellebat:donec minor in certamine longo
Implorauit opes hominis:frenumq; recepit.
Sed poſtq̃ uictor uiolens diſceſſit ab hoſte:
Non equitem dorſo:non frenum depulit ore:
Sic qui pauperiẽ ueritus: potiore metallis
Libertate caret:dñm uehet improbus:atq;
Seruiet æternum:qui paruo neſciet uti
Cui non conueniet ſua res:ut calceus olim

oñdit romano p luxũ in domibus ſiluas cõſitas habuiſſe ubi ait.Excludũt radios ſiluis decuſſa uetuſtis Frigora.Sic & Pli.li.xy.ca.xiiii.Q. iñ& in tecta iã ſiluæ ſcãdũt:uñ eſt & illud Iuue.Frontonis platani cõuulſaq; marmora clamant. Laudaturq; domus:domus ẽt urbana q̃ longos hẽt agros:hoc ẽ hortos ea amplitudine : ut dici recte poſſint agri.Laudat̃:ſed tñ amœnitate uilla nõ eſt ꝓferenda. Naturã expelles furca:licet inqt uim naturæ afferas:quũ uis urbẽ reddere ſimilẽ ruri ipſa tñ natura reuertet̃:nunq̃.n.uites aut arbores tã fœliciter in urbe ꝓueniũt q̃ in locis agreſtibus. Et mala perrũpet.Natura inqt uictrix:hoc eſt q̃ oi humano ſtudio potẽtior eſt deſtruet latẽter mala ueſtigia ope⁊:hoc eſt malas uias cõtra ipſam naturã occupatas.Sicq; oĩo colligit lõge beatius uitã degi ruri q̃ in urbe: licet & in urbe ꝓueniãt ſiluæ:quũ illæ ſiluis agreſtibus minime oĩno amœnitate rñdeãt. Nõ q Sydonio cõtẽdere callidus oſtro:Ille inqt uehemẽtius fallit̃ maiuſq; patit̃ damnũ q ue⁊ a falſo negt diſcernere q̃ negociator q colorẽ aqnatẽ a purpura:tyria diſcernere neſcit:ut p hoc oñdat illos uehemẽter errare q nõ cognoſcunt ruri q̃ in urbe q̃etius uiui.neq;.n.diſcernũt uerã gẽtẽ a falſa. Qui neſcit : Ordo eſt & ſenſus. Qui neſcit uelera potãtia ſuccũ aqnatẽ cõtendere.i. cõcertare oſtro ſydonio.i.purpuræ tyriæ nõ accipiet certũ dãnũ & ꝓpius medullis:q̃ ille q nõ poterit diſtinguere falſum a uero.Oſtrũ aũt Sydoniũ appellat purpurã Hyriã dicta a ſydone ciuitate tyri:ubi ꝑcipue erat laus eius:uñ fuit.Di Oſtrum

do q̃ ob hoc a poetis modo Tyria ab ipſa tyro inſula modo Sydonia ab ſydone urbe ipſius inſulæ noiat̃. Oſtro:Oſtrum purpurã appellamus auctore Victruuio ꝙ ex cõchylio⁊ teſtis excipit̃:uñ eſt nomẽ.οςρακον n.teſta dr̃. Succum Aquinatem colorem rubrũ q Aquini ut innuit poeta habebat̃ ea bonitate ut parũ differret a tyria purpura uixq; ab ea diſcerneret̃.purpurã ãt fuiſſe aquini non conuenit:quum purpura piſcis ſit conchyliatus & in mari tm̃ naſcens:uñ neceſſe eſt intelligamus colorem illũ aquinatem rubrũ fuiſſe parũ a purpura Tyria differentem: Aquinum ãt oppidũ eſt uolſco⁊ in uia latina iuxta qd̃ labit̃ melphis fluuius: Auctor ſtrabo in.y.li.. Certius manifeſtius & euidentius. Quem res plus nimio delectauere ſecundæ.Rõ eſt Aquinum
quietiorem eſſe ſtatum eo⁊ qui mediocribus ſint contenti.Nã ille inquit qui rebus magnis & amplis delectat̃ diuitiis ſi ex iis inuitus detrudit̃ magnos mentis cruciatus ſentit. Res ſecundæ:proſperæ & amplæ. Pones:depones & amittes. Mirabile:qd̃ maxime mireris:magnoq; æſtimes. Fuge magna:ſuaſio ſequenda eſſe mediocria. Licet ſub paupere tecto:licet inqt ẽt in tenui cenſu fœlicitate diuites ſuperare. Reges: diuites. Ceruus equũ:hac fa balla qua certamen equi cum ceruo recitat:oñdit eum qui magnas appetit diuitias:nõ minore ꝓmi ſeruitute q̃ equũ:q accepto ſemel freno:dñi imperio pareſe neceſſe eſt. Ceru⁹ pugna melior.i.ualentior & fortior in certamine. Minor.ſ.equus. Victor uiolens.ſ.equus qui euaſit uictor ope hois. Sic q pauperiẽ:ille inqt qui pauperiem ueritus diuitiis parandis inſeruit:nõ aliter feret imperiũ dñi hoc eſt ipſius pecuniæ q̃ tanq̃ dñs imperat q̃ equus ſeſſoris.q.d.pari mõ ſeruiet. Libertate potiore metallis .i.meliore auro & argento. Dñm uehet:hoc eſt cupiditatem ipſam habendi q̃ nõ aliter eũ urget q̃ dñs ſeruum. Seruiet æternũ q paruo neſciet uti.Ille inqt ꝑpetua ſeruitute ꝓmetur qui paruo cõtẽtus nõ erit:ſemp .n.eũ auaritia & cupiditas tanq̃ ſeruũ tenet. Cui nõ cõueniet ſua res:illi inqt q ſua ſorte cõtentus nõ erit id eueniet:ut ſi magna poſſederit ſubuertat̃ ſi pauca rumpat̃ dolore.q.d.utroq; ſtatu habebit uñ labore.Ille:n. q magna poſſidet nec iis cõtentus eſt.dum altius ſtudet aſcendere:plærunq; ruit & ſubuertit̃:q uero pauca: dolore tabeſcit:dum maiori ſummæ anhelat. Cui ſua res non cõueniet. Res ſua dr̃ illi non conuenire:q ea re contentus non eſt.Ordo ãt eſt:Res eum ita ſubuertet cui res ſua nõ cõueniet:ut bis ſubaudias Res:ut calceus ſi maior erit pede aliquando ſubuertet ambulantem:aut uret ſi minor erit. Olim:aliquando. Olim

Si minor uret: cruciabit. Lætus ſorte tua:hortatur Ariſtiũ uti ſorte ſua cõtentus uiuat quod ſapiẽtis eſt: & cõſtantis:qui.n.iconſtantia laborat:qetus eẽ nõ poteſt:& q quietus nõ eſt beatus eẽ nõ poteſt. Nec me dimittes icaſtigatũ.Me ẽ tingt caſtigato ſi ſorte tibi uiſus fuero plura cogere:hoc ẽ plura cõgregare & cõquirere q̃ ſit ſatis. Imperat aut ſeruit collecta pecunia cuiq;.hoc dicit.Pecuniá neceſſario aut iperare:aut ſeruire cuiq; :dignã potius ſequi funẽ q̃ trahere.q.d. cõueniẽtius eẽ pecuniá ſeruire q̃ iperare:q.n. ſeruit fune:hoc

Dictare

ẽ uiculo ſuuutis trahit:& q iperat trahir ut dñs. Vñ illud i ꝓuerbiis Senecæ:pecuniæ impare oportet,nõ ſeruire:pecunia ſi uti ſcias ancilla eſt:ſi neſcias dña ẽ.

Dictabá ſcribebã: ná ille dictat qui aliqd dicit qđ alius excipiat. Vñ dictata de qbus ante & alibi apud Perſiũ & Iuuenalẽ. Poſt fanũ uacune:

Vacuna

Vacuna in ſabinis:ut ſcribit Porphirio dea ẽ: q ſub incerta ſpecie form ita ẽ. Hãc qdã bellonã. Alii Mineruã:Alii Dianã dicũt. Eius deæ meminit Pli.lib.iii.capi.xi.quã in Sabinis ſtatuit:quia religione & deorum cultu Seuini appellantur. Putre:ueius. Cætera letus. Ordo eſt;Dictabã tibi hæc lætus cætera.i.ꝑ reliqua oĩa : excepto qđ nõ cẽs ſimul mecũ. Cætera lætus.uetus eſt & uſitata locutio apud auctores. Plinius loquẽs de phenice auri fulgore circa colla: cætera purpureus :ideſt per cætera. Martialis. Viſceribus bonus eſt : Cætera uile ſapit Perſius. Hæc cum ſis cætera foſor.

Si pede maior erit:ſubuertet:ſi minor uret.
Lætus ſorte tua uiues ſapienter Ariſti.
Nec me dimittes incaſtigatum:ubi plura
Cogere:quam ſatis eſt:ac non ceſſare uidebor.
Imperat:aut ſeruit collecta pecunia cuiq;:
Tortũ digna ſequi potius:quã ducere funem.
Hæc tibi dictabã poſt fanum putre Vacunæ
Excepto quod non ſimul eſſes:cætera lætus.

Q. Horatius Flaccus ad Bullatium.

Quid tibi uiſa Chios Bullati:notaq; Leſbos?
Quid concinna Samos? quid Crœſi regia ſardis?

Quid tibi uiſa chios Bullati notaq; leſbos?bullati⁹ quũ in urbe Roma ſemper commoratus eẽt:putabat oẽs regiões in compatione urbis ſordidas eſſe:uerum quum aliquando nauigaſſet:domumque eſſet reuerſus interogatus eſt a poeta quid ſibi uiderentur ciuitates illæ tranſmarinæ :an illic etiã liceat eſſe ocioſe & cum animi trãquillitate:ut demum illud colligat:homini ſapienti ubicumque fuerit licere bene tranquilleqúe uitam agere:nec loca illa eſſe que hominem beatum faciant:ſed animum qui ratione & prudentia gubernetur:hoc eſt qui cupiditates ſciat frenare iras reprimere:uoluptates temperare:idomitos amoris impetus frangere omnia deniq; ex animo mala educere. Ordo ergo eſt & ſenſus. Quid uiſa eſt tibi Chios:& quid uiſa eſt tibi leſbos?ita dictum ſicut illud Terentianum in eunucho. Quid uidetur hoc tibi mancipium. Et illud in Phormione . Quid hæc tibi uident? Sic enim latine dicimus quid uidetur tibi hæc mulier:& non de hac muliere. Et quid uiſus eſt tibi hic liber:& nõ quid uiſum eſt tibi de hoc libro. Cicero libro nono epiſtolarum ad petum ſcribens ſic ait. Quid tibi ego in epiſtolis uideor?Seneca libro primo declamationum:Quid tibi uidentur illi:qui rapti ab aratro paupertate ſua beatam fecerant rempu?Idem ad Lucillium. Quid tibi uidebitur diuina lux:quum illam ſuo loco ui

Chios

deris?Chios autem inſula eſt clariſſima una ex cycladibus ſepulchrõ Homeri nobilis:inde habẽtur uina op

Leſbos

tima:unde ſcrbit Plinius libro.xxxyi.cap.y.Chium non tantum uitibus cenſeri:ſed & operibus Anthermi filiorum:eam Ephorus ethaliam priſco nomine appellat. Metrodorus & Cleobulus Chiã a Chione nympha aliq a niue:& Macrin & Pythiuſam. Leſbos:inſula eſt Aſiæ in ſinu ægeo cõſpicua Troadi & Thraciæ dicta a Leſbo rege filio Iapeti auctor eſt Diodorus in.yi. Nota:aut tibi:aut reuera omnibus nota:quum in cõſpectu Aſiæ & Europe poſita ſit:aut nota ꝓpter natales Alcei & Sapphus:qui clariſſimi carminis Lyrici ſcripto

Samos

res habiti ſunt:aut quia fuit:ut ſcribit Plinius nouem oppidis inclyta:quinquaginta amnibus potens: ut ſit nota:nobilis:inſignis. Samos:inſula eſt Ioniæ contra Aſiam minorem poſita:eam ſcribit Varro Partheniã ante appellatam fuiſſe:q; ibi Iuno adoleuerit:ibiq; etiam Ioui nupſerit:unde & Samia Iuno appellata:Ibi tẽplum eius fuit nobiliſſimum & ſimulacrum habitu nubentis:de qua Virgi.poſt habita coluiſſe Samo: inde etiam fuit Pythagoras. Cõcinna:apta propter ædificiorum elegantiam:aut quia omnium rerum feraciſſi

Sardis

ma ſit:unde prouerbium illud accommdatur:quod etiam fert Lac gallinæ. Sardis:ciuitas eſt Lydiæ olim Crœſi regia:nominatiuus eſt pluralis eodemq; modo declinatur:quo Trallis trallium trallibus. Crœſi regia. Hic eſt Crœſus ille Lydorum rex:q quum omnium mortalium ſe fœliciſſimũ arbitraretur(Theſauros enim ingentes habebat) accedenti ad ſe Soloni philoſopho ex ægypto redeundi diuitias gloriabũdus ſuas oſtendit:interrogauitque an quiſquam eſſet ſe fœlicior:tunc reſpondit Solon neminem ex uiuẽtibus appellandum eſſe fœlicem:q; ad ultimum uſque fati diem ancipiti fortunæ ſubiecti eſſemus.ad qđ reſpexit Ouidi. Sed ſcilicet ultima ſemper expectanda dies homini:diciq; beatus Ante obitum nemo ſupremaque funera debet. Itaque quum a Cyro rege perſarum bello captus rogo eſſet in cõpedibus poſitus cũ q̃ttuordecim Lydorum clariſſimis filiis recordatus eſt ſentẽtiæ Solonis nominauitque rer Solonem.quo audito Cyrus quũ aliquem deum inuocare crederet grauiter indoluit humanæ memor conditionis quæ incertis fortunæ flatibus iactatur. Ita Crœſum ex rogo iam ardenti:ſed diuino quodam imbre cælitus demiſſo extincto abſtractum ad ſe adduci iuſſit:multaque obſeruantia habuit:eique & uitam & patrimonii partem & urbem Beroen conceſſit:in qua & ſi non regiam uitam proximam tamen maieſtati regiæ degeret.

Smyrna:ciuitas ē Ioniæ dicta a Smyrna amazone q̄ olī tenuit Epheſum q̄ Smyrna uocabaꝛ.Lege Stabo. lib.xiiii.Homerusq̄ Smyrnā noiauit q̄uis patria eius eēt. Colophō:ciuitas Ioniæ:ex q̄ memorabiles fuere Mimermnus Tibicen:& Elegiæ poeta:Itē Xenophanes phyſicus q poemata de Sillis fecit: Pindarꝰ ēt tradit Polymnaſtū q̄ndā in muſica doctū;Noſti qcq̄d dixit Polymnaſtꝰ uir Colophonius.Sūt q homeꝝ hinc faciant:eā cōdidit Andremō pylius. Maiora minorau e fama?ſubaudi uiſa ſunt:ut ſit ſenſus.Nunq̄d inuenis ea loca maiora aut minora q̄ ſit fama:ut ſit nunq̄d habes ꝙ ea laudes aut uitupes? Cūcta ne præ cāpo:putaſne hæc oīa ſordida & q̄ſi nullius p̄cii i cōparationē urbis Romæ. An uenit in uotū attalicis ex urbibꝰ una?Senſus ē.An una hoc ē aliq̄ ex urbibꝰ attalicis uenit i uotū.hoc ē deſideriū. Ex urbibꝰ attalicis: hoc eſt ex urbibꝰ Aſiæ minoris ubi Attalꝰ iperauit. An lebedū laudas.Lebedꝰ oppidū Ioniæ qd cētū & uiginti ſtadiis abeſt a Colophone:eā Andropomꝰ cōdidit loco quodā occupato noīe Arta:hac irrogatiōe oñdit:ut diximꝰ oī in loco uel abiectiſſimo ſapiente licere uitā trāq̄lle agere:aīus.n.ē nō locus q hoīe3 beatū facit.Eſt ergo ſenſus.Quū terra mariq̄ defatigatꝰ es:nunq̄d apud Lebedū libēter reſideas? q.d.& ibi libēter reſideas: nō iā ꝙ oīno urbs Roma nō ſit laudabilior & iucūdior : uñ bñ ſubdit & illos q luto & ībre aſperſi petūt cauponas nō ideo ſe illas laudare ut p̄ſtāres uitā beatā: ſed qa & illic aliq̄ ſit cōmoditas.ut ſic demum colligat hoīe3 q mētis ſit cōpoſitæ:& aī rationi obtēperātis ubiq̄ fœliciter uiuere poſſet quū uita geta nō a locis ſed ab aīo pendeat. Vicus deſertior gabiis.Lebedus igr uicus ē deſertior gabiis & fidenis.Gabii aūt & fidene oppida ſunt latii deſerta:qd innuit & Iuue.illic. An fidenaꝝ gabiorūq̄ eē poteſtas. Tñ illic uiuere uellē.Et ſi lebedus inqt uicus ē deſertus tñ illic uellē uiuere:hoc ē illic ēt poſſem traq̄lle uiuere mō ita ferret aīus: a quo oēs pēdēt affectus noſtri:ut oīno illuc reſpiciat nō minus in aliis locis q̄ Romæ bñ & q̄ete uiui poſſe: mō ratio & prudētia nos comiteꝛ: Oblituſq̄ meoꝝ Ordo ē.Tñ illic uiuere uellē & oblitus meoꝝ.ſ. domeſticoꝝ & obliuiſcendus illis uellē ſpectare p̄cule terra.Neptunū furētē.q.d. Ego illic poſſem uiuere ēt ſine recordatiōe meoꝝ.ꝙ aūt ait. Et uellē ſpectare p̄cul e terra Neptunū furētē:oñdit Lebedū nō lōge eē a mari:uñ mare ſpectari poſſit. Sed neq̄ qd Capua.Elegāter hac ſimilitudie docet nō ideo loca deſerta cōmēdari ꝙ ibi ſimus commodius q̄ Romæ:ſed ꝙ illic aliq̄ndo ingruēte neceſſitate nō minus fœliciter & q̄ete eē poſſumꝰ q̄ Romæ:ita tñ ut urbem oībus reliq̄s regionibꝰ p̄ferat.Senſus eſt ergo:Neq̄ ille inq̄t q in itinere luto aut imbre reſperſus in cauponā diuertet illic uolet uiuere tanq̄ in loco uitā fortunatā p̄ſtāte.nec ille q aſſerit:furnos & balnea peterē tāq̄ uitā beatā p̄ſtātia:ſed loca laudabit q a ita tulit neceſſitas:ut p hoc dicat & nos ēt alibi q̄ Romæ ſi neceſſitas uenerit poſſe fœliciter degeræ:uñ eſt illud Ouidii.Oē ſolū forti patria eſt. Frigus collegit: hoc ē alſit & frigore correptus ē. Vt:tanq̄. Nec ſi te ualidus.Sēſus ē.Nō debes ob eā rē nauigiū uēdere tāq̄ nō amplius nauigaturus:q a tēpeſtate maris agitatꝰ aliq̄ndo fueris:ut p hoc ſic itelligas.Si i aliis inq̄t locis tibi cōtigerit aliq̄d pati incōmodū ob eā rē nō debes i tātū loca illa dānare:ut ibi nō putes ēt aliq̄ q̄ete eē poſſe:hocq̄ p̄nūciatiue legēdū ē. Incolumi Rhodos & Mitylene pulchra facit qd Penula ſolſtitio:hoc uult itelligi loca: ut dictū ē nō eē illa q̄ hoī bñ compoſitæ mētis q̄etē igenerēt ſed aīum ipſum:idq̄ oñdit p penulā cæteraq̄ alia q̄ p ordinē dicit:q̄ quū diuerſo tpe ſumanꝛ aut tractēꝛ nihil oīno p̄ſunt. Ait ergo Rhodō & Mitylenē faceꝛ id prudēti qd facit penula p ſolſticiū hoc ē p tēpus ſerenū & calidū:ac p hoc icōgruū.Nā penula ſumebaꝛ p frigora & pluuias.ut dixim ꝰ apd Iuuenalē illic.Et multo ſtillaret penula nymbo.Quū ergo penula uelamētū hyemale ſumptū p æſtatē & ſerenū nihil hoī prodeſt:ſic & loca licet iucūda hoī ſapiēti nō p̄ſtāt trāq̄llitatē mētis:ſed aīus ipſe:ut icolumi referas ad aīum nō ad corpus. Rhodos:iſula ē maris lyci cognominata a Rhodo Neptuni filia ex ſorore Telchinū.Diodorus. Mitylene:oppidū ē Leſbi iſulæ.De quo ſic Victruuiꝰ. In iſula Leſoo oppidū Mitylene magnificēter ædificatū & elegāter:ſed poſitū nō prudēter.In q̄ ciuitate Auſter quū flat hoīes ægrotāt.Quū chorus:tuſſiūt:Quū ſeptētrio: reſtituunꝛ i ſalubritatē : ſed i angiportis & plateis nō poſſunt cōſiſtere p̄pter uehemētiā frigoris:pulchrā igiꝛ appellat p̄pter ædificii elegātiā. Solſtitio p ſolſtitiū:hoc ē p æſtatē:quo tpe ſol gradiꝛ i crācrū.Nā quotiēs ſolſtitiū abſolute dicimꝰ:æſtatē itelligimꝰ: ē.n. duplex ſolſtitiū æſtiuū & hibernū. Cāpeſtre Cāpeſtria ſunt ex genere uelaminū q bꝰ athletæ nudi i cāpo pudibūda operiebāt:uñ a cāpo cāpeſtria ſunt noiata:& ii q iis ſuccincti ſunt cāpeſtria uulgo appellāꝛ:talibꝰ aūt utebāꝛ tpe æſtatis quū nudi eo tpe exercerenꝛ perūcti oleo. Niualibꝰ auris:hoc ē uētis ex niuibꝰ p̄uenientibꝰ. Per brumā tiberis.Quis enim natet per hiemē? Caminus: p̄prie fornax ac per hoc uehemens igni & calor. Sextili menſe:hoc eſt menſe auguſto:quo tpe magnus eſt calor:nam antea qui nūc Auguſtus dicitur ab auguſto:ſextilis dicebatur quaſi ſextus a martio qui apud antiquos primus fuit menſis anni.

Smyrna
Colophon
Lebedus
Rhodos
Mitylene
Solſtitium
Campeſtre
Caminus

Smyrna:qd:& coloſō?maiora:mīora ne fama
Cūcta ne præ cāpo:& tyberino flumīe ſordēt?
An uenit ī uotū Attalicis ex urbibus una?
+An lebedum laudas odio maris:atq̄ uiarum?
Fidenis uicis:tamen illic uiuere uellem:
Oblituſq̄ meorum:obliuiſcendus & illis
Neptunum procul e terra ſpectare furentem:
Sed neq̄ q capua Romam petit imbre: lutoq̄
Aſperſus:uolet in caupona uiuere:nec qui
Frigus collegit:furnos & balnea laudat
Vt fortunatam plene præſtantia uitam:
Nec ſi te ualidus iactauerit auſter in alto:
Iccirco nauem trans Aegeum mare uendas.
Incolūi rhodos:& Mitylene pulchra facit qđ
Penula ſolſtitio:Cāpeſtre niualibus auris:
Per brumam Tyberis:ſextili menſe Caminus.

+Seis lebedus quàm sit Gabijs desertior atq;

ter poſſit tibi donare maius ſi frueris recte fructibus Agrippæ quos colligis in Sicilia.q.d. qđ poſſit tibi dare maius Iuppiter nõ uideo q̄ quod tibi datum ē ab Agrippa mõ eo recte fruaris. Sicq̨ poeta prudẽter & artificioſe munificẽtiã Agrippæ laudat:ac p hoc eius ſibi cõciliat beniuolẽtiã:& Iccii auaritiã latẽter notat. Fructibus Agrippæ:quos tibi Agrippa gener Auguſti ex Iulia donauit in ſicilia. Si recte frueris:ſi eos diſpenſas in uſus neceſſarios:nã is recte frui bonis ſuis dicit̃ q iis nõ aliter utitur q̄ poſtulat naturæ neceſſita. Tolle q̄relas:hinc apparet Iccíũ:ut cupidũ q̄ſtum fuiſſe ea bona modica eẽt. Pauper.n. nõ eſt:ſententia ē elegantiſſima & catholica. Ille inq̄t non eſt dicendus pauper cui oĩa ad uitã degẽdã adſunt neceſſaria Suppetit:adeſt:cõſtat.Si uentri bene eſt:explanatio ē cõmemoratæ ſententiæ:ut ſit.Si adſit cib⁹ & potio:Ordo aũt eſt.diuitiæ regales nil maius addere poſſunt ſi uentri bene eſt: &c. Si lateri: ſi nõ deſunt uelamẽta corporis: aut ſtamẽta cubanti. Pedibuſq̨ tuis:utrũ ſi habet calciamẽta an equũ quo uehat̃:hæc.n.ſũt neceſſaria corpori huumano:q̄bus oĩbus ſuppetẽtibus nemo iure poteſt cõqueri. Nil diuitiæ poterũt regales addere maius.Si oĩa ĩq̄t tibi adſunt q̄ ad uitam ſunt neceſſaria:nihil ſane erit qđ diuitiæ regales poſſint addere maius:ut oſ̄dat oĩno diuitias nihil aliud hoĩ poſſe p̄ſtare q̄ uictum & ueſtitum: ac per hoc docet Icciũ cum hæc habeat nil aliud ſibi q̄rendũ:ſatis eẽ diuitẽ:quãdo habet neceſſaria : q̄bus ample diuitiæ nihil poſſunt p̄ſtare maius:uñ Salomon in puerbiis a deo ſibi neceſſaria tantũ tribui petebat ſic dicens .Mẽdacitatem & diuitias ne dederis mihi. Tribue tantum uictui meo neceſſaria:ne forte ſatiatus illiciar ad negãdum:& dicã q̄s eſt dñs:aut egeſtate cõpulſus furer:& piurẽ nomẽ dñi mei. Si forte in medio poſitorum abſtemius.Si forte inq̄t ita te auaritia urget ut rebus tuis parcẽs herbis uilioribuſq̨ eſcis uiuas: p̄fecto futurũ eſt: ut fias alter Midas:hoc ē inſatiabilis.Nã Midas tanta auri cupiditate flagrauit ut apotauerit q̄cũq̨ tãgeret in aurum(qđ euenit)uerteret̃:nota ē fabula. Abſtemius:is p̄prie abſtemius dĩ q uino abſtinet:q̄ſi q a temeto abſtineat:uerum hic poſitus ē pro abſtinẽte:ut ſit abſtemi⁹ poſitorum in medio:hoc ē bonorum partorũ:q̄bus tibi uti licet. Sic uiues p̄tinus:ſic deinde uiues & in eam auaritiã uenies. Ut liq̄dus riuus fortunæ inauret te:ut optes nõ aliter auro abũdare q̄ optauit Midas:ut quũ auarus nũc ſis:auariſſimus ſis futurus:hac.ſ. tõne hoc facies ut optes aurũ uel q̄a pecunia neſcit mutare naturã.ſ.auari : nam pecunia nõ ē ea q̄ cupiditatẽ a nobis remoueat ſed aĩus:uel q̄a intelligis & putas oĩbus reiectis deliciis ph̄iæ ſtudiis uacãdũ eẽ q̄ oĩbus diuitiis ſũt anteponẽda.q.d.ſi id faceres:auaritia nõ laborares:te.n. ph̄ia inſtrueret qđ tibi faciendũ foret:Sicq̨ hæc poſteriora per ironiam legẽda erunt. Miramur ſi Democriti pecus:hoc dicit nõ eſſe mirũ Agellũ Democriti factũ eẽ ſterilem & paſcuum dum ph̄iæ ſtudiis uacat:quãdo Iccius & pecuniæ ſimul ſeruiat & ph̄iæ:ſicq̨ ironicos oſ̄dit utrumq̨ ſimul fieri non poſſe.Conſtat aũt Democritũ auctore Porphyrione apud Abderitas ciues ſuos cauſam dixiſſe amiſſi patrimonii ſui:& abſolutũ p̄latis libris quos de phyſica ſcripſit.Hic aũt ē ille Democritus cuius diuitiæ tantæ extiterũt:ut pater eius exercitui Xerxis epulum dare ex facili potuerit.itaq̨ is quo magis uacuo aĩo ſtudiis uacaret:parua admodũ ſumma retẽta patrimoniũ ſui patriæ donauit : & quũ poſt diutinã peregrinationẽ ĩ patriã rediiſſet deſertaſq̨ poſſeſſiones ſuas uidiſſet non eſſem inq̄t ego ſaluus niſi iſtæ periiſſent:q pluris faciẽs culturã ingenii q̄ p̄diorum inſigni noĩe ĩter philoſophos ē celebratus. Opinatus eſt principia oĩum eſſe atomos atq̨ inane:infinitos eẽ mundos generationi & corruptioni obnoxios:nihil ex eo qđ nõ ſit gigni:neq̨ in id quod haudq̄q̄ ſit corrumpi:athenis cõpluribus annis moratus oĩa temporum momẽta ad pcipiẽdã & exercendam doctrinã cõferens ignotus illi urbi uixit: quum domo egrediebat̃ ad oẽs occurſus hoĩum ridebat oſ̄dens omnes hoĩes inſanos eſſe:uñ eſt illud Iuue.Perpetuo riſu pulmonem agitare ſolebat Democritus.Fuere aũt ſex Democriti primus hic:ſecũdus Chius muſicus:eodẽ aũt tpe ambo uiuebãt. Tertius ſculptor:cui⁹ Antigon⁹ meminit:Quart⁹ q de tẽplo Dianæ epheſiæ ſcripſit:Quint⁹ epigrãmatũ poeta clarus & floridu :Sextus pgamenus orator clarus.Lege Valeriũ & Laertiũ. Dũ aĩus eſt peregre ſine cor.uelox hoc ē dũ aĩus eius ita ſtudiis intentus eſt ut a corpore ſeiunctus eẽ uideat̃:p quod ſtudium & induſtriam eius extollit. Velox:ſumma enim celeritate animus huc & illuc meditando pcurrit: & ſemp eſt in motu:ſiue uigilante ſiue dormiente homine. Quũ tu inter ſcabiẽ tantam & cõtagia lucri.Quũ tu inter tantam queſtus cupiditatem ph̄iæ uaces per quam multum ſapias:hocq̨ totũ p ironiã. Scabiem & contagia:hoc eſt cupiditatem quæ non ſecus aĩum hoĩs:q̄ ſcabies & cõtagia corpus lędũt. Sublimia: magna:qualia habẽtur ex ph̄ia naturali. Quæ mare cõpeſcant cauſæ:tales .n. q̄ſtiones ſcrutãtur phyſici ph̄i: unde fit:ut mare littora ſua non excedat:quũ in id oẽs aquæ influant. Quid temperet annũ.Annus enim quũ in q̄ttuor diuiſus ſit tpa ex calore & frigore temperamentũ accipit:ut per hoc intelligas curſum ipſum anni. Stellæ ſponte ſua iuſſe ne uagent̃ & errent:an planetæ ſponte ſua:an diuina prouidẽtia moueant̃.

Ab Ioue donari poſſit tibi:tolle querelas.
Pauper enim nõ eſt : cui rerum ſuppetit uſus:
Si uentri bene:ſi lateri eſt : pedibuſq̨ tuis:nil
Diuitiæ poterunt regales addere maius.
Si forte in medio poſitorum abſtemius herbis
Viuis:& urtica:ſic uiues protinus : ut te
Confeſtim liquidus fortunæ riuus inauret
Vel quia naturam mutare pecunia neſcit:
Vel quia cuncta putas una uirtute minora.
Miramur ſi Democriti pecus edit agellos:
Cultaq̨:dũ peregre ē anim⁹ ſine corpe uelox:
Cum tu inter ſcabiem tãtam : & cõtagia lucri:
Nil paruum ſapias:& adhuc ſublimia cures:
Quæ mare cõpeſcãt cauſæ:quid tẽperet ãnũ:
Stellæ ſponte ſua iuſſæ ne uagẽtur:& errent:

Q uid p̄mat obſcurū Lunæ:qd proferat orbē:
Q uid uelit:& poſſit rerum concordia diſcors
Empedocles:an Stertinii deliret acumen.
V erū ſeu piſces:ſeu porrū:& cepe trucidas:
V tere Pōpeio Groſpho:& ſiqd petet:ultro
Defer:nil Groſphus niſi uerū orabit:& æquū.
Vilis amicoꝝ ē annona bonis:ubi qd deeſt:
Ne tamen ignores quo ſit Romana loco res:
Cantaber Agripę:Claudi uirtute Neronis
Armenius cecidit.Ius;imperiumq; phraates
Cęſaris accepit genibus minor. Aurea fruges
Italię pleno diffudit copia cornu.

Quid p̄mat obſcuꝝ orbē lunæ:quæ cauſa ſit ut luna obſcuret:ut ſit eclypſis. Quid ꝓferat:qd p̄beat lumen & ſplendorē lunæ:hoc aūt dicit qa luna parte ſe nullū habet ſplendorē:ſed a ſole accipit: un̄ quū a ſole nō aſpicitur interiectu terræ eclypſim patit. Rerū cōcordia diſcors ὁξυμωρον eſt:tāgit aūt parem reꝝ cōiūctionē q̄ ex quattuor diuerſis & diſcordibus cōſtat elemētis:ignis.n. cōtrarius eſt aquæ. Terra aeri. Empedocles an Stertinii deliret acumē. Cura inquit intelligas. An ea uera ſint quæ uterq; philoſophus ſcripſit in ſtudio p̄hiæ naturalis. Nā Empedocles agrigentinus i p̄hiæ naturalis ſtudio floruit iuxta ea tēpora:qbus Trecēti Fabii p̄ricii cū familiis uniuerſi ab hoſtibus circūuenti periere apud fluuiū Cremerā. De eo plura diximus in fine artis poeticæ. Sed quū dicat Deliret oñdit phyſicos philoſophos ſolitos uideri tanq̄ deliros q incredibilia tractent:unde Perſius. His populus ridet multumq; toroſa iuuēus ingeminat tremulos naſo criſpāte cachinnos. Idē. Nec q a baco numeros & ſecto puluere metas Scit riſiſſe uafer: multū gaudere paratus Si cynico barbā petulans nonaria uellat. Verū ſeu piſces ſeu porrū & cepe trucidas: monet Iccīū uti ad cœnam ſecū uocet Pōpeium groſphum: quē ait uirū eſſe bonum & moderatū: ut ſit ſenſus: ſiue piſces:ac per hoc cibos delicatos comedis ſiue porrum: ſiue cepas:hoc ē dapes uiles tecū inqt fac habeas Pōpeium groſphū. Latenter aūt ipſum notat ut auaꝝ qui uiles ſibi dapes pararet. Hic aūt eſt ille Groſphus eques Romanus Siciliēſis ad quem ſcribit poeta in ſecūdo carminū illud Sapphicū. Ociū diuos rogat īpatenti. oſtēdens ociū oībus eſſe gratū & optabile:quē ideo poeta ut Siculū hoīem cōmendat Iccio & ipſe in Sicilia agrū dono acceperat:ut diximus ab Agrippa. Trucidas:mādis:hoc aūt uerbo reſpexit ſuperſtitioſum ægyptiorū ritum: qui inter deos porrū & cepas coluerūt:un̄ illud eſt Pli.lib.xix.cap.y. Allium cepaſq; inter deos iure iurando habet ægyptus. Iuuenalis. Porrū & cepe nefas uiolare ac frangere morſu: ubi de ſuperſtitione eorū pluraq; diximus. Trucidas ergo tanq̄ res animatas. Et ſi qd petet:ultro Defer. Iccīū inqt fac ſis liberalis: ut ultro ei deferas ſi qd a te petet. Nil groſph⁹ occurrit obiectiōi Iccii:q poſſet dicere groſphū nimia petiturū:nil inqt peret niſi iuſtū & honeſtū q̄lia ab amicis peti debent. Verū:iuſtū & æquū alibi ante Metiri ſe q̄nq; ſuo modulo:ac pede ueꝝ eſt. Cicero in oratiōe ꝓ munera. Negāt ueꝝ eē allici beniuolentiā cibo. Idē in.iii. Tuſcu. Si maxime ueꝝ ſit ad corpus oīa referre ſapientē. Vilis amicorū ē annona. ꝓbat groſphū modeſtū eē:nihilq; petiturū niſi qd iuſtū & honeſtū ſit. Nā annona inqt amicorū uilis ē.i. annona & ea q̄ tribuunt amicis uilia ſunt qa boni amici ubi q d eis deeſt nihil deſiderāt neq; petūt qd magni ſit p̄cii.q.d. uilire cōtenti ſunt: ſicq;

Annona

ſuaſio eſt ad eū amplectēdū. Appellatōe aūt annonæ itelligimus nō ſolū rem oēm frumētariā:ſed alia quoq; cibaria.un̄ Cicero ſcribit in.ii. de diuinatiōe annonā futurā cariorē in macello. Diu⁹ Hieronym⁹ i uita pauli primi Heremitæ ſic tradit:uere pius:uere clemēs: uere miſericors qa i aduētū tuū ſuis militib⁹ duplicauit annonā. Sic & Trāqllus in Tiberio. Annonā macelli ſenatus arbitratu quotānis tem̄pandā cenſuit uideturq; uocabulū deductū ab anno tanq̄ ſit anni alimonia. Et quū romæ ſæpe fame laboraretur rogatus cōſtituti ſunt q annonæ p̄eeſſent q p̄fecti annonæ dicebant:ab annona dicunt leges annonariæ:& ꝓuiſio annonaria. Illud aūt nō placet qd alii dicūt uilē amicorū eē annonā.i. amicos diuites uiles eē eſtimādos q̄ndo p̄mittūt aliqd deeſſe bonis amicis:ubi annonā ꝓ hoib⁹ accipiūt. Deeſt:Synereſis ē. Ne tn̄ ignores: ut aūt ſcias quo in ſtatu ſint res Romanæ. Scito Cātabros populos Hiſpaniæ uirtute Agrippæ ſuperatos:de qb⁹ mētionē facit in carmine lyrico ad Mecœnatē. Seruit hiſpanæ uetus hoſtis oræ Cātaber ſera domit⁹ catena. Auguſt⁹ captiuos cātabros ſub corona iure belli uendidit. Et phraatē regem parthorū uirtute Claudii Neronis in ditionē Auguſti Cæſaris ueniſſe. Auguſtus.n. ductu Agrippæ generi ſui Cātabriā domuit:parthi quoq; Armeniā & uendicanti facile(auctore Tranquillo)ceſſerunt. Eiq; ſigna militaria q.M. Craſſo & Marco Antonio ademerant repoſcenti reddiderunt: Phraates autem rex fuit Parthorum: cui quū Auguſtus in Syriam ad cōponendū Orientis ſtatutum perueniſſet:metum iniecit ne uellet bellum parthiæ inferre: unde p totā parthiam ex Craſſiano Antonianoq; exercitu captiui collecti ſunt ſignaq;:ut dixim⁹ cum iis militaria Auguſto remiſſa:ſed & filii nepoteſq; Phraatis obſides Auguſto dati ſunt. Genibus minor. hoc dicit Phraatē genibus flexis ſupplicem fuiſſe Cæſari. Aurea fruges: hoc dicit per totam Italiam ſummam omnium frugum eſſe abundantiam. Italiæ: datiuus eſt. ut ſit diffudit ad uſum Italiæ. Copa aurea: ideſt abundantia diues. Cornu pleno. Copioſo & diuite: alibi in carmine lyrico. Hic tibi copia Manabit ad plenū benigno Ruris honore opulenta cornu: Videtur autem ſignificare cornu fortunæ quod Hercules detractum Acheloo uictor dicitur donaſſe fortunæ: idque etiam uulgo dicitur Cornu copiæ. Ouidius uero libro nono metamor. oſtēdit cornu Acheloo detractum ab Hercule: ſacratum fuiſſe a naiadibus Copiæ fertilitatis deæ repletum uariis fructibus: Naiades hoc pomis & odoro flore repletum Sacrarunt: diueſque meo bona copia cornu eſt: Diodorus in quinto ſcribit ab Hercules alterum cornu diuulſum frontem Acheloi etholis donatum fuiſſe quod Amaltheæ cornu uocāt fructuum oīum: uuarum: malorū: aliorūq; id genus pomorū copia repletū.

Cantabri

Phraates

Vt proficiſcentem

VT pficiſcentē docui te ſæpe diuq;.Hac epiſtola docet Vinniū Aſellā quēadmodū uelit Auguſto
exhiberi libellos ſuos.Ordo āt ē.O uinni tu reddes uolumina ſignata Auguſto ut docui te pfici-
ſcentē. Vt docuit:quēadmodū docui. Si ualidus.Tu reddes inqt ſi ualidus & lætus erit:& ſi po
ſcet.ſ.libellos. Ne ſtudio noſtri pecces:ne ei moleſtus & iportunus ſis ſtudio noſtri:hoc eſt dum
nos nimiū amas. Importes odiū libellis:ne tua iportunitate libelli ei diſpliceāt:hoc ē dū ei importune aſ-
fers: Si te forte:ē ueluti rñſio quaſi uinnius dixerit tu nō uis me feſtinare ad reddēdos libellos:ſed eos dor-
ſo meo ferēdo diu ſuſtinere:quaſi innuat ſe tali
onere multū pſum iri:uñ inqt poeta p Iocū allu
dēs ad nomē eius Aſellæ:uti onus ſi ei graue ui-
ſum fuerit potius abiiciat q̄ iportune Auguſto
offerat. Clitellas poſuit:hoc loco p ſarcina ip
ſa & libellis ipſis Clitellæ dñr aoctore Feſto non Citella
tm̄ hæ qbus ſarcinæ colligatæ portanť a mu-
lis:ſed ēt locus Romæ pp ſimilitudinē: & in uia
flaminia loca q̄dā deuexa ſubinde & accliua : ēt
tormēti genus eodē noie appellatū. Ferus im-
pingas:tanq̄ quadrupes itrudes:igeras. Aſinæ
q; prnū:ſatis iocoſe:caue inqt ne dū ſarcinā ipor
tune ad Cæſarē fers:aſinæ cuius cognomē ſorti
tus es a pre:ſimilis ſis.q.d.caue ne hoc cognomi
ne,qđ ſine aliquo uitio tibi ut gētile cōtigit te ri
diculū facias:quō more aſini agas. Fabula fias
hoies uulgo de te ut ridiculo fabulenť:teq; uere
aſinū appellēt. Viribus uteris: uiriliter inqt ſu
pabis oēs itineris difficultates. Lamas ſtagna: Lama
nā lama nō ſolū accipiť p ſtagno & lacuna ſed ēt
p maſſa ferri oiſq; id genus metalli ſicuti & La- Lamina
mina:uñ in tertia ab hac epiſtola.ſ.ut uētres La Lamia
ma cādente nepotū Diceret urēdos:Lamias aūt
dicimus puerorū deuoratrices:ut ruſticus agnū
ſubaudi fert a ſupiore. Pyrrhia:nomē fictū ani
culæ ſurripiētis lanā:ſicut apud Perſi.pannucia
baucis. Lanæ furtiuæ:furtiuū dicimus qcqd
furto ſubtrahiť. Vinoſa:uini appetēs.Pleruq; Vinoſa
ēt uinoſus:ſicut uinolētus dř p ebrio. Tribulis Vinolētus
unus ex eadē tribu:hic plebeius q ad cōuiuiū p
ficiſcēs ſecū ſoleas cū pibiolo defert expone ſo-
leas nō piſces hoc loco : ſed calciamenta. Solea Solea
.n.appellať qcqd pedi ſubiiciť:uñ Cice.ſoleas li
gneas appellat i rhetoricis nouis : de ſolea dixi-
mus alibi plura. Ne uulgi narres.ordo ē & ſen
ſus:tu oratus multa pce.ſ.a me nitere porro ne
uulgo narres te ſudauiſſe ferēdo carmina q̄ poſ
ſunt morari:hoc ē oblectař oculos Cæſaris hoc
ē qđ narrari nō uult.ne arrogās eē uideať ſi ſe ip
ſum cōmēdet:ut ſit ſenſus.Noli dicere te tuliſſe
carmina q̄ pñt placere cæſari:hoc.n.nimiæ eēt arrogātiæ p qđ tñ callide oñdit carmia ei placitura. Mora
ri:detinere & delectare.Perſi.Sunt quos paccuuios & uerutoſa moreť Anthiopa. Titubes:uacilles. Frāgas:
qoaſi aſinus. Caue:illud obſeruandum caue hoc loco tertiæ eſſe coniugationis a cauo cauis:ſicuti feruere Caue
a feruo feruis:oltima enim breuis eſt. Mandata:quæ tibi mandaoi.

Q.Horatius Flaccus ad Vinnium Aſſellam.

VT proficiſcentem docui te ſæpe:diuq;
Auguſto reddes ſignata uolumina Vinni
Si ualidus:ſi lætus erit:ſi denique poſcet.
Ne ſtudio noſtri pecces:odiumq; libellis
Sedulus importes:opa uehemente miniſter.
Si te forte meæ grauis uret ſarcina chartæ:
Abiicito potius:quam quo perferre iuberis
Clitellas ferus impingas:Aſinæq; paternum
Cognomen:uertas in riſum:& fabula fias.
Viribus uteris per cliuos:flumina:lamas.
Victor propoſiti ſimulac perueneris illuc:
Sic poſitum ſeruabis onus:ne forte ſub ala
Faſciculū portes librorū: ut ruſticus agnum:
Vt uinoſa globos furtiuæ Pyrrhia lanæ
Vt cum pilleolo ſol eas conuiua tribulis.
Ne uulgo narrares te ſudauiſſe ferendo
Carmina:quæ poſſunt oculos:aureſq; morari
Cæſaris.oratus multa prece nitere porro.
Vade:uale:caue ne titubes:mādataq; frangas

Q.Ho.Flaccus ad Villicū ſuū.

Villice ſyluarum:& mihi me reddentis agelli:

Villice ſiluarū:Hac epiſtola alloqť uillicū ſuū oñſurus ex ipſius ſuiq; cōpatione hoies eē ſtultos: q
ſumma laborēt in cōſtantia ut quæ mō placuerint mox diſpliceāt qđ accidiſſe docet ipſi uillico
q quū ruri eēt urbē laudabat:cōtra quū in urbe rus:q̄ res docet eū ai tranqllitate uacare:nā ut añ
diximus q cōſtās nō ē:mēte qeta eē nō pt pindeq; nec beatus:a quo tñ uitio ſe longe abeſſe dicit
quū ipſe ſemp rus laudauerit:p iocū āt ait uolo certemus:fortius ne tu q uillic⁹ es ex agro ſpinas euellas:an
ego ex aio meo:q̄ſi iuuat ſe nō minore diligētia aium ſuū colere q̄ illū agrū ſuū.ordo āt eſt. Villice ſiloarū &
agelli reddētis me mihi certemus ſpias ne fortius ego ex aio:an to ex agro euellas. Villice ſiluarū q cuſtos
es & pfectus uillæ.Nā Romani ut docet Colu.li.i.de re ruſti.Inter ſuos appellarūt eos q agros ararēt bubul
coſeos uero q opa reliq̄ facerēt:hoc ē aut foderēt:aot arbores ſererēt.fœnū ſecarēt frumēta ſuccidereot &
multa id genus mediaſtinos dixerūt uillicos uero q oibus pēſſent atq; qd i ope ruſtico faciēdū eēt imparēt.
Agelli reddētis me mihi:hoc dcm̄ magis ē ex uſu q̄ rōne:ut illud nō ſum apud me reddētis ergo: me mihi.
.i.multum me reficientis:ut quum ibi ſim:apud me eſſe uidear:quum alibi longe ſecus.

Quem tu faſtidis habitatum quinq; focis:&
Quinq; bonos ſolitū Bariam dimittere pr̄es:
Certemus:ſpinas animo ne ego fortius:an tu
Euellas agro:& melior ſit Horatius an res.
Me quamuis Lamiæ pietas:& cura moretur
Fratrem mœrentis:rapto de fratre dolentis.
Inſolabiliter:tamen iſtuc mens:animuſq;
Fert:& amat ſpatiis obſtantia rūpere clauſtra.
Rure ego uiuentem:tu dicis in urbe beatum.
Cui placet alterius:ſua nimirum eſt odio ſors.
Stultus uterq; locū immeritū cauſat̄ inique.
In culpa eſt animus:qui ſe non effugit unquā.
Tu mediaſtynus tacita prece rura petebas:
Nunc urbē.& ludos:& balnea uillicus optas.
Me conſtare mihi ſcis:& diſcedere triſtem:
Quādocunq; trahunt inuiſa negocia Romā.
Non eadem miramur:eo diſconuenit inter:
Meq;:& te.nā q̄ deſerta:& inhoſpita: Teſqua
Credis:amœna uocat:mecū qui ſentit:& odit:
Quæ tu pulchra putas:fornix tibi:& ūcta po
Incutiūt urbis deſideriū uideo:& qd̓ (pina

Quē tu faſtidis habitatū qnq; focis:oñdit eū iuſtā nō hr̄e cām dānādi rus:quū amplū ſit & q̄nq; ſenatorū
fuerit. Habitatū qnq; focis:qnq; uillis & qnq; patribus familias honeſtiſſimis. Bonos pr̄es:ſenatores. Ba
riā:locus eſt in Sabinis celeberrimus:quo ſenatores loci ex agris cōueniebāt. Spinas ex aio.hoc eſt uitia ip-
ſa q̄ nō aliter aīum q̄ ſentis corpus uexant & pūgūt. Ex agro:qa uillicus ē. Et melior ſit Horatius an res
meliora ne ſint q̄ Horatius ſentit & p̄cipit an diuitiæ quas tu tm̄ curas:quaſi inuat lōge meliora eē q̄ ip̄e ſen
tit & tradit ex p̄ceptis pħiæ q̄ diuitias ipſas:pħia.n.cultura eſt aī q̄ extrahit uitia radicitus. Me q̄uis Lamiæ
pietas & cura moret̄.Senſus eſt.Licet pietas La
miæ deflētis mortē fratris detineat me Romæ:
tñ aīus meus iſtuc pendet:ut ueniā.ſ.rus & ruri
Lamia p̄petuo ſim. Lamiæ.Lamiæ genus duxerūt ab
lamo q auctore Homero in odyſſea. Caietæ re-
gnauit:uñ Silius & regnata lamo Caietæ. Hora
ti⁹.Eli uetuſto nobilis ab Lamo.Ex Lamiis Do
mitianus auctore Tranqllo.Eliū lamiā intere-
mit ob ſuſpicioſos & ueteres & Innoxios iocos:
uñ eſt illud Iuuenalis i extremis quartæ ſatyræ.
Hoc nocuit Lamiaꝝ cæde madēti. Fært.ſ.me.
Et amat rūpere clauſtra obſtātia ſpaciis:meta
phora ſumpta ab aurigis circenſibus q cupiūt e
carceribus erūpere ad curſum.ut dicat ſe cupeꝛ
ex urbe:tāq̄ ex carceribus obſtātibus p̄pare rus.
Obſtātia ſpaciis:hoc eſt curſui. Cui placet al
terius:ſua nimirū eſt odio ſors. Monet hoc q̄-
ſi ex neceſſario cōtingere:ut is odio habeat ſor-
tē ſuā:q alienā laudat:quū.n.qs uiuentē in urbe
beatū appellat:infœlicē putat ſe uiuentē ruri.
Stultus uterq; locū:uterq; inqt noſtrū ſtultus ē:
quū immerito loca accuſemus tu rus ego urbe3:
nulla.n.in culpa eſt locus:ſi forte nobis diſplice
at:ſed aīus in culpa eſt q uaria agitatus incōſtan
tia nunc hoc:nūc illud appetit:uñ ait q ſe nō ef
fugit unq̄.i.q nunq̄ a curſu ſuo detrudit̄:q eſt ut
ſemp ſit in motu:nec unq̄ qetus:ſed ſemp uariis
agitet̄ cupiditatibus:q̄ oīa ex aſpnatione iōnis
eueniūt.Ergo aīus noſter accuſandus eſt q ad di
uerſa nos ipellit ſtudia:nō āt res ipſe.aut ipſa loca quū mētis tranqllitatē nō ipſæ res aut loca : ſed aīus ipſe
nr̄ nobis p̄ſtet.Sicq; colligit ubiq; nobis fœliciter uiuere licere mō aīus ita ferat. Cauſat̄:cā3 trāsfert: & accu
Cauſari ſat cāri nāq; eſt cauſas iuenire & nectere ut illud Virgilianū Cauſando noſtros in lōgū ducis amores: Tran
qllus in caligula.Nōnullis primos pilos ademit cauſatus ſeniū cuiuſq; & ibecillitatē.i.cām in ſeniū & imbe
Madeſtynos cillitatē trāsferens & quaſi accuſans. Tu mediaſtynus:hoc eſt tu in media ciuitate uiuens:ita.n.hoc loco uſ
Aſtu poeta accepiſſe uocabulū quaſi a medio aſtu.i.urbe:nā ἄστυ urbs dr̄:& ἀστὸς ciuis uñ Terē. An i aſtu uenit:Li
cet ut pauloante diximus alia ſignificatione accipiat̄ ex auctoritate Columellæ. Nūc urbē & ludos:hinc
hois incōſtantiā notat q ruri urbē:& in urbe rus laudet. Me cōſtare:oñdit ſe uitio incōſtantiæ nō labora
re:q loca agreſtia ſemp laudet:hoc eſt eundē eſſe me noſti. Diſcedere triſtē.Inuitus inqt ſemp eo Romam
quoties negocia illuc me ire compellūt. Nō eadē miramur nō iiſdē ſtudiis tenemur:pari ſe negat eē uolun
tatis ſtudio cū uillico. Eo:ob eā rē. Diſcōuenit multū inter nos diſſentimus. Nā q̄ deſerta.Quicūq; inqt
mecū ſentit uocat ea amœna & delectabilia q̄ tu deſerta credis:ac p hoc faſtidis:& ea odit q̄ tu magnifacis.
Teſqua Teſqua loca dr̄ deſerta & agreſtia.Actius in philecto:Lemnia quis tu es mortalis:q in deſerta & teſqua te
apportes Loca.auctor eſt Varro in lingua latina Apule.lib.iiii.floridoꝝ & merulæ in remotis teſquis frigul
tiunt. Fornix:cōnumerat multa:qbus ille mouet̄ ut deſideret urbem:Fornix.i.lupanar:uñ Curio auctore
Tranqllo Cæſarē ſtabulū Nicomedis & bithynicū fornicē appellat.Cellæ.n.meretricæ operæ fornicato ex
Fornix truebant̄:hoc eſt cōcamerato.uñ Seneca.In ſcd̄o cōtrouerſiaꝝ Redoles adhuc fuliginē fornicis.Iuue.Q d̄
Fornicari ſteterat multis i carcere fornicis annis.Inde eſt fornicari & fornicatio. Popina:Popinæ diuerſoria ſunt gu
Fornicatio loſoꝝ ubi obſonia cocta parant̄ & uenditant̄.Nero auctore Tranqllo iterdixit neqd in popinis cocti p̄ter
legumina aut olera ueniret:quū antea nullū nō obſonii genus p̄poneret̄.Hora.Quin oīa malit Quæcūq;
Popinæ imundis feruent allata popinis:a popinis popinones ſunt denoīati q in iis uerſant̄:ut epulis potuiq; idulge
Popiones ant:& popinarii q popinas exercent:de qbus ita Lāpridi⁹ i Alexādro Seuero.Quū chriſtiani q̄ndā locū q pu
Popinarii blic⁹ fuerat occupaſſent cōtra popinarii dicerēt ſibi eū deberi:reſcripſit meli⁹ eē ut quōcūq; illic deus colat̄
q̄ popinariis dedat̄. Et q angulus iſte feret piper & thus ocyus uua:alia eſt cā quare eū urbis deſideriū te-
neat:q̄a angulus agri ſui uinū nō ferat:ut dicat agrū potius piper & thus laturū q̄ uuā: quū in Italia piper
aut thus non proueniat.Eſt aūt dictum prouerbiale de iis quæ nullo pacto fieri poſſunt : ſic apud græcos:
τὸ πέλαγος πρότερον οἴσει ἄμπελον : ideſt Mare prius uitem feret.

Nec taberna

Nec taberna uicina:ſubeſt:ũ uinũ habeas. Ordo eſt. Nec taberna ſubeſt uicina q̃ poſſit tibi pbere uinũ. Meretrix tibicina:apud ueteres nõ ſolũ uiri:ſed & fœminæ artẽ canẽdi tibiis pfeſſe ſunt. q̃ ut ex Plauto colligas in Euclione nuptiis adhibebanť. Terẽ. in adelphis. Veꝝ mihi mora eſt Tibicina:& hymeneũ q canat: & paulo infra. Miſſa hæc face. hymeneũ:turbã lãpadas:tibicinas. Plau. i Moſtellaria. Neq; tibicinã cãtantẽ: neq; aliũ quenq̃ audio. Salias. Saltes:tripudies. Differentia. n. eſt iter ſalire & ſaltare:ut illud ſine arte: hoc cũ arte fiat. Salire Ad ſtrepitũ:quaſi ad incõdiũ ſonũ. Terræ grauis. Incerta diſtinctio an cũ ſupioribus ſit con Saltare

Angulus iſte feret piper: & thus ocyus uua
Nec uicina ſubeſt uinum præbere taberna
Q uæ poſſit tibi:nec meretrix tibicina:cuius
Ad ſtrepitũ ſalias terræ grauis: & tamẽ urges
Iam pridem non tacta ligonibus arua:bouẽq;
Diſiunctũ curas: & ſtrictis frõdibus exples.
Addit opus pigro riuus:ſi decidit imber
Multa mole docendus aprico parcere prato.
Nunc age quid noſtrũ concentũ diuidat:audi:
Q uem tenues decuere togæ:nitidiq; capilli
Q uem ſcis ĩmunẽ Cynaræ placuiſſe rapaci:
Q uem bibulum liquidi media de luce falerni
Cœna breuis iuuat:& ppe riuũ ſomnꝰ ĩ herba:
Nec luſiſſe pudet:ſed non incidere ludum.
Non iſtic obliquo oculo mea cõmoda qſquã
Limat non odio obſcuro:morſuq; uenenat.
Rident uicini glebas: & ſaxa mouentem.
Cum ſeruis urbana diaria rodere mauis.
Horũ tu in numerum uoto ruis. inuidet uſum
Lignorũ: & pecoris tibi calo argutꝰ: & horti.

iungendũ ut ſit quaſi terræ oneroſus dũ ſaltas: an qđ magis placet cũ ſequẽtibus ut hoc dicat. Tu ãt graui:terræ es:q eã accuſes ut nõ feracem uini & tñ eã urges colẽdo:ut p hoc eius incõſtãtiã oñdat:q eã ſterilitatis dãnet q̃ tñ colere nõ deſinat:ſed negligenter qđ docet quũ ait iã pridẽ nõ tacta legionibus. Strictis:amputatis. Exples:paſcis. Si decidit imber. Si forte inquit magnæ ingruerint pluuiæ:curãdũ tibi eſt: ut riuus efficiať multa mole: qui ex prato pluuias alueo ſuo collectas exportet. Addit opus pigro riuꝰ. q̃ tibi cõficiendus eſt. Multa mole:magnis aggeribus. Nũc age qđ noſtrũ concentũ diuidat audi. Audi nũc inqt q̃ res diſſimilia facit eſſe noſtra ſtudia & concẽtus noſtros:quũ te urbana & me agreſtia delectent. Sicq; oñſurus eſt dũ iuuenis eẽt urbẽ ſibi placuiſſe:nũc uero ingraueſcente ætate ſtudia uitæ mutaſſe & rura tñ ſibi placere. Quẽ tenues:ordo eſt. Cœna breuis & ſõnus ppe riuũ i herba iuuat me quẽ tenues togæ decuere &c. Immunẽ placuiſſe: ẽt ſine muneribus. Sicq; p iocũ a forma ſe cõmendat. Quẽ bibulũ:ſubaudi ſcis fuiſſe. Cœna breuis:modica p trãſitũ monet poeta nihil hoi ſalubriꝰ modica cœna. Cynaræ rapaci:amicæ meæ auaræ:de q̃ paulo ante ad Mecœnatẽ Reddes dulce loq reddes ridere decoꝝ:& iter uina fugã Cynaræ mœrere pteruæ:de eadẽ in carmine lyrico ſæpe. Cynare

Nec luſiſſe pudet:eleganter p iocũ ait ſe ẽt nunc nõ erubeſcere operã dare amori. ſed erubeſcere nõ deſinere:eſt. n. turpe ĩ ea re pſeuerare:q̃ oĩno turpis ſit. Ludere ãt a poetis uſurpať p eo qđ ẽ operã dare amori. Ouidi. in arte amãdi. Dũ licet & ueros ẽt nũc editis annos Ludite:eũt anni more fluẽtis aq̃:hoc ãt ſumptũ ẽ ex dicto Ariſtippi Cirenæi q igreſſus aliquã meretricis cellulã quũ erubeſceret:qdã ex iis q cũ eo erãt adoleſcẽtibus:nõ ingrĩ igredi ſed egredi nõ poſſe turpe eſt. Non iſtic obliquo oculo mea cõmoda qſq̃ limat. pcurrit cõmoda q̃ ſibi faciũt rus amabile. Nemo inqt hic me aut odio:aut iuidia pſequiť. Limat:attenuat:atterit:iminuit tractũ a ferro qđ limãdo atteriť. Odio obſcuro:diſſimulato. Venatus Venenat:tractũ ab aĩalibus uenenatis. Illudq; ſciẽdũ uenenatũ dici qđ aliis ueneno ſuo nocet:uñ dicimus Scorpionẽ uenenatũ. Phalangũ uenenatũ:nõ ãt uenenatũ q alioꝝ morſu ſit tactus. Ridẽt ſubaudi me utpote rei ruſticæ imperitũ. Cũ ſeruis. Tu ãt uillice magis gaudes eſſe Romæ cũ tuis cõſeruis Diaria cũ qbus rodas diaria urbana. Rodere:comedere. Diaria:appellarũt cibaria in ſingulos dies:hoc eſt diurnũ uictũ:uñ Vlpianus titulo de alimẽtis legatis diariis relictis neq; habitationẽ:neq; ueſtiariũ:neq; calciariũ deberi:quũ de cibo tñ teſtator ſenſerit:de quo ſic apud tranqllũ in Nerone. Cõſtat alios diurnũ uictũ pĥibitos q̃rere:ſeruis. n. ſingulis diebus uictus dabať:qđ alio noĩe dimẽſum appellarũt a metiẽdo:cuius meminit. Terẽ. in phormione. Q đ ille unciatim uix de dimẽſo ſuo ſuũ defraudãs geniũ cõparſit miſer. Licet illic Donatus dicat nõ ſingulis diebus:ſed menſibus ſeruis ſolitos dari quaternos modios frumẽti idq; dimenſum appellatũ & utrũ a mẽſe an metiẽdo icertũ eſſe:uериſimilius eſt a metiẽdo dcm̃ eſſe:q̃ certa dareť menſura q̃ a mẽſe. Diariũ ẽt dicimus librũ in quo p ſingulos dies res geſtæ ſcribunť græci ut diximus apud Iuuenalẽ. Ephemerida uocãt auctor eſt Gelius lib. y. Hoꝝ tu in numeꝝ uoto ruis:miro deſiderio gaudes cũ his ſeruis eſſe & uerſari. Inuidet calo. Tu inquit ruri optas urbem:calo uero urbanus optat rus & commoda ruſtica:qualibus tu abundas:ut ſic oſtendat miram(ut diximus initio epiſtolæ)eſſe hoĩum inconſtantiam: quum iis ea diſpliceant quæ antea placuerunt nec contenti ſint ut in prima ſatyra dictum eſt ſorte ſua: ſic . n. humanis ingeniis inſitũ eſt ut alienã ſortẽ multũ mirenť:ſuã ãt cõtẽnant faſtidiãtq; uñ elegãter ſubiicit. Optat ephippia bos piger optat arare caballus. Hæc ãt aĩo metaphoricos dñr:& puerbiali ſchemate bñ ãt Calones ait inuidet uſum lignorum quia Calones inter ſeruos ii ſunt qui ligna domi & militiæ dñis ſubminiſtrant; dicti ſiue a lignis quæ græci καλα dicunt:ut Lucilius Scinde cala ut caleas. ideſt o puer frange fuſtes & focũ fac:inde autem & claſſem & calones dictos uolunt:ſiue quia frequenter:ut ſcribit Porphyrio ad miniſteriũ uocentur:καλεω enim eſt, quod uoco. ſiue nonnulli putant a calendis quod ea die cibaria accipiant.

Optat ephippia bos piger:hæc riſu quodā ſatyrico iſerūt̃ a poeta:ut ſignificet unūquēq; ſorte ſua cōtentū eē debere:nec ſibi poſcere qđ fœliciter nequeat adminiſtrare. Bos ergo inqt optat ephippia hoc ē ea miniſteria & officia q̃ ei nō cōueniunt.ſicq; oñdit id qđ humanis ingeniis īſitū ē:nos alienā ſortē mirari:nſam uero aſpernari:ac faſtidire. Ephippi āt dicūt̃ ſtrumēta iumētoꝝ quas nūc ſellas appellamus: εφ᾽ι.n.ſup & ι π π ος equū ſignificat. Caball⁹ optat arare:optat id qđ' ē bouis. Quā ſcit uterq; libens cēſebo exerceat artem. Sententia ſumpta uidet̃ eē ex Cicerone q̃ ait in primo tuſcu. Quā q̃ſq; norit artē in hac ſe exerceat. Sēſus eſt ergo & ordo. Ego cēſebo ut uterq; noſtrum libens exerceat eam artem quam ſcit.

Optat Ephippia bos piger:optat arar̃ caball⁹.
Q uā ſcit uterq; libens, cenſebo:exerceat artē.

Q. Horatius Flaccus ad Vallam.

QVæ ſit hyems Veliæ:qđ' cœlum Valla Salerni
Q uorū hominum regio:& qualis uia:Nam mihi Baias
Muſa ſuperuacuas Antonius:& tamen illis
Me facit inuiſum:gelida cum perluor unda
Per medium frigus:ſane myrteta relinqui:
Dictaq; ceſſantem neruis elidere morbum
Sulphura cōtemni:uicus gemit iuidus ægris.
Q ui caput:& ſtōachū ſuppōere fontib⁹ audēt
Cluſinis:Gabioſq; petunt: & frigida rura.

QVæ ſit hyems ueliæ. Hac epiſtola rogat uallā uti ſibi ſcribat q̃lis ſit aeris cōditio:q̃ uia:quiq; mores holum ueliæ & ſalerni:co.n. ſuadēte medico ſe ceſſurum ſe eſſe ait relictis Baiis: quo Romani tempore eſtatis ſicuti docuimus apud Iuuenalē illic:Ianua Baiaꝝ:animi cauſa commeabāt. Ibi. enim erāt aquæ calidæ & ad uoluptatē & ſanādos morbos accōmodatiſſimæ. Lōgum autem eſt hiperbaton:nam ad ultimū uſq; uerſum protenſum eſt:quod hoc ordine ſoluit̃. O ualla parē te ſcribere nobis ac nos credere tibi quæ ſit hyems ueliæ:qđ' cœlū Salerni.quoꝝ hoium regio:& q̃lis uia utrū populū maior copia frumēti paſcat:bibāt ne collectos ībres:puteoſue perennes iugis aq̃:tract⁹ uter pluris lepores: uter educet apros:utra magis piſces & echinos æquora celent:cætera uſq; ad penultimū uerſum legunt̃ ꝑ parentheſim. Quæ ſit hyems:q̃ aer:nā hyemē ꝓ aere poſuit:ſicuti etiā cælū ꝓ aere:aut reuera: q̃ ſit tempie aer hybernus ueliæ. Seqtur.n. Gelida quū pluor unda Per mediū frig⁹. Veliæ & Salerni:oppida ſunt Lucaniæ:a uelia ſit ueliēſis & uelinus Virgi. in ſexto. Portuſque require uelinos antea Elia dicta a paludibus auctore Seruio quibus cingit̃. quas græci ελη dicunt:fuit ergo elia:ſed accepit digamon:ut enetus uenetus. Quo hominum regio boni ne an mali homines illic habitent. Qualis uia bona ne an mala ſit. Antonius muſa. Medicus fuit celebratiſſimus temporibus Auguſti:cui Romani q̃ eius opera Auguſtus ex ancipiti morbo conualuerat: ſtatuam ære collato iuxta ſignum Aeſculapii ſtatuerunt:auctor Suetonius. Facit baias ſuperuacuas:ait:oſtendit baias eſſe fugiendas tanquam ſuperuacuas minimeque morbo meo accommodaras:aut quod magis placet minime neceſſarias:utpote quibus nunc mihi opus non ſit. Sicque uerbum facit ſuperiori & inferiori accommodatur ut ſic exponas facit Baias ſuperuacuas & me inuiſum illis:ſcilicet Baiis. Et tamen illis Me facit inuiſum. Licet inquit ego baias ut non neceſſarias deſeram ſuaſu medici:tamen baiæ ipſæ ægre ferunt ſe deſeri:proindeque me odio habent. Gelida quum perluor unda. Ordo eſt & ſenſus: Vicus inuidus ægris: hoc eſt ipſæ baiæ inuidæ ægris audentibus ſupponere caput & ſtomachum fontibus cluſinis & petentibus gabios & rura frigida gemit myrteta ſua relinqui ſuadente medico. Et ſulphura cōtemni dicta elidere morbum ceſſantem neruis quum perluor unda frigida:hoc uult dicere Baias ubi aquæ ſunt calidæ & ad ſanandos morbos accommodatiſſime indignanter ferre ſe deſeri quum ſanitatem oībus poſſint preſtare:& aquas frigidas alibi quæri:quæ ualitudini aduerſari uidentur. Per medium frigus:per ipſam hyemem quod ualde ualitudini cenſetur inimicum:hincque tota eſt indignatio baiarum:aquas frigidas per mediam hyemē quæri:quum ægris noxiæ ſint.

Myrteta Myrteta relinqui. Conqueruntur inquit non ſolum balneas ſuas quæſitas ad ſanitatem corporis:ſed etiam loca ipſa amœna:quæ ſunt ad animi delectationē relinqui:ut per myrteta intelligas loca amœna:hoc eſt multis myrtis conſita. Nam is campaniæ tractus magna myrtorum copia ueſtitur:& ita myrteta dicuntur loca multis myrtis conſita:ſicut ficeta dicimus quæ multis ficis:querceta quæ quercubus roboreta quæ roboribus:Eſculeta quæ leta quæ eſculis. Quæ autem ſcribuntur a Porphirione & Acrone non placent. Sulphuraque cōtemni:hoc eſt aquas ſulphuratas & multi uaporis:quales illic adhuc multæ ſunt. Nam ut ſcribit Strabo libro quinto. Per totum tractum & Baiarum & cumarum ſulphuris & ignis & aquarum calidarum plena ſunt omnia. Dicta elidere:hoc eſt expellere aut generaliter quemlibet morbum:aut podagram:dicta autem participium eſt:hoc eſt tradita a ſcriptoribus. Ceſſantem neruis: inhærentem neruis:aut reuera elidere e neruis. Audent : quaſi in maniſeſtiſſimo periculo mortis:quum ægri aquas frigidas petant:quæ ægrotis pernicioſæ ſunt. Fontibus cluſinis.

Cluſinum Gabii Cluſium ciuitas eſt ætruriæ:cui olim imperauit rex Porſena:qui Tarquinium ſuperbum regno a Romanis electum: armis reducere conatus eſt:ibi & gabiis oſtendit poeta aquas languentibus:ut utiles fuiſſe quæſitas. Gabioſque petunt:oppidum latii ſitum in uia præneſtina ubi latomiæ ſunt: ibi auctore Dionyſio Alicarnaſeo Romulus & Remus eruditi ſunt ibi Iuno religioſiſſime colebatur:unde Virgilius in ſeptimo. Quique altum præneſte uiri:quiq; arua gabinæ Iunonis.

Mutandus

Mutandus locus eſt:neceſſe inquit eſt o Valla mutem locum hoc eſt Baias ipſas quando ita medicus ſuadet:nam in multis morbis aeris lociq; mutatio ſaluberrima ē:unde Cornelius Celſus ait ī tertio:opus ē Phthyſicis lōga nauigatiōe:Columella quoq; ī octauo.monet in oibus morbis ac peſtibus mutandus eē regiones unde eſt illud ēt Ciceronis in tuſculanis.Loci deniq; mutatione tanq̄ ægroti nō cōualeſcētis ſæpe curandus. Et diuerſoria nota:ſubaudi a ſuperiore mutāda ſunt:aut ſic equus agendus eſt mihi præter diuerſoria nota: hoc eſt ultra ipſas baias:quæ diuerſoria ſunt nota & frequentata : ſiue ipſi Horatio : ſiue cæteris omnibus

Mutandus locus eſt:& diuerſoria nota
Præter agēd⁹ equ⁹:quo tēdis?nō mihi Cumas
Eſt iter:aut Baias leua ſtomachoſus habena
Dicet eques.Sed equi frænato eſt auris ī ore.
Maior utrum populum frumēti copia paſcat:
Collectos ne bibant imbres:puteos ne perennes
Dulcis aquæ:nã uini nihil moror illius oræ:
Rure meo poſſum quiduis perferre:patiq;.
Ad mare cum uenio:generoſum:& lene reqro:
Quod curas abigat : quod cū ſpe diuite mãet
In uenas:animūq; meū:quod uerba miniſtret:
Quod me Lucanæ iuuenem cōmēdet amicæ:
Tract⁹ uter plures lepores:uter educet apros:
Vtra magis piſces:& echinos æquora celent.
Pinguis ut īde domū poſſim:Phæaxq; reuerti:
Scribere te nobis:ac nos tibi credere par eſt.

Quo tēdis? non mihi cumas:ē iter aut baias. Hæc inferunt ab Horatio quaſi iam ꝑſentiente conſuetudinem equi ſecuturi ſolita itinera.q.d. iam ſcio equum petiturū iter conſuetū: ſed dicã leua habena me non petere Baias neq; cumas: hoc ē in leuã flectēs habena dicam quo tēdis & cætera ut ſit tertia ꝑſona pro prima.i.ego eques ſtomachus dicam leua habena quo tendis? non mihi iter eſt cumas. Sed q frenato eſt auris in ore.Cur inqt eques dicet & monebit equū leua habena & nō uerbis : qa inqt auris equi ē in ore frenato ut ſit Equus nō per ſenſum auriū paret ſeſſori:ſed p frenum:ut neceſſe fuerit eū moneri nō uerbis ſed habena & freno:ait ergo Auris eq eſt in freno.i.nō aliter dominū ſuum exaudit q̄ per frenum: Virū populum:ueliã an ſalernum hoc.n.quærit ex ualla utrobi maior ſit copia frumēti:nam eo oñdit ſe uelle ſuaſu medici cōmeare.Nequaq̄ intelligendū eſt de Baiis & Cumis: quū inſequētibus mentionē faciat de amica lucana:nam lucaniæ oppida ſunt uelia & ſalernū. Ordo aūt eſt.Par ē te nobis ſcribere utrū populū maior copia frumenti paſcat. Collectos ībres: aquas pluuiales collectas ciſternis. Nam uina nihil moror nō mirū eſt inquit me quærere ex te de q̄litate tantū aquæ:non de uino:qa utrobiq; ſcio eſſe peſſimū uinū. Nihil moror uina illius oræ.nihil curo nihil delector uinis illius regiōis Plautus in muſtelaria. Nihil moror clientes iſtiuſmodi. Rure meo:ſuſtineo:inqt ruri meo bibere unūquodq; uinū:ue℞ quū ad mare uenio: generoſū & lene requiro. Quod curas abigat qd hilaritatē ꝑſtet oibuſq; curis liberet:unde & Baccus liber dict⁹ ē q; mētē curis liberet & ſoluat:unde ē illud Nūc uitio pellite curas.Hora.aū.Sollicitis aīs on⁹ eximit:addocet artes. Mãet:deſcēdat & meet ī uenas & aiū meū. Cū.ſ.d.cū magna & uberi ſpe uino.n.exhilarat⁹ multa ſibi pmittit:unde ē illd aū:Spes iubet eē ratas. Quod.u.m.alibi aū.Fecūdi calices quē ñ fecere diſertū?iter oīa q̄ uino accidūt duo illa maxima ſunt q; & facūdiã & ad coeūdū uires ꝑſtat unde ſeqt. Q d me lucane iuuenē cōmēdet amicæ.Terē.Sine Cerere & libero friget Venus. Cōmēdet:cōciliet:& me amabilē reddat:dū me ualidū in Venerē facit. Vter tractus:uelienſis ne an Salernitanus. Vtra æquora: ueliēſia an Salernitana. Celēt:occultēt:hēant. Piſces & echinos:Echinus eſt ex gñe cãcro℞ in quo ſpinæ p pedibus:Ingredi huic eſt in orbē uolui.Echinus ēt capit ꝑtheca illa ſpinoſa caſtanea℞.i.Echeneis uero piſcis ē puus:q̄ remorã latini dixerūt:naues plenis uelis eūtes retinere dr ſi carinis hæſerit auctor Pli.lib.ix.Lucanus.Nō puppim retinēs euro tēdente rudentes in mediis echeneis aquis. Pinguis ut inde poſſim:ut poſſim inquit optime ſaginatus domū redire:hocq; ex ſecta Epicuri q̄ ſe ſectari multis in locis fatet:unde alibi ante.Me pinguem & nitidū bene curata cute uiſes:Quū ridere uoles Epicuri de grege porcū. Et pheax uoluptarius.Nam Home.in.yii.Odiſſeæ oſtēdit pheaces populos corciræ qbus Alcinous impauit uoluptatibus plurimū indulſiſſe.Scribit.n.Pheacum proceres quotidie ſolitos in regiã Alcinoi ad epulas conuenire. quibus menſæ ſemp ſtructæ forent:ibiq; a cœna cantu ēt Citharœdi oblectari cōſuetos:unde eſt carmē ipſi⁹. Nos uero ſemp capiūt citharæq; choriq;.& uariæ ueſtes & balnea calda:thoriq;.Et in primo Odiſſeæ.Iſtos ſolicitã hæc cōcētus citharæq;:unde illd ē aū.Spōſi Penelopes.Nebulones:Alcinoiq;:In cute curãda pl⁹ æquo opata iuuentus:cui pulch℞ fuit in medios dormire dies:& ad ſtrepitum cytharæ ceſſatum ducere curas.

Echinus

Q.Horatius Flaccus Ad Eundem.

MAenius: ut rebus: maternis : atq; paternis
Fortiter abſumptis: urbanus cœpit haberi
Scurra uagus : nō qui certum præſepe teneret

MAenius ut rebus maternis atque paternis. Hic eſt ille Mænius qui in tertia ſatyra ab Horatio notatur ut ſcurra illic.Mænius abſentem Neuium quum carperet:heus tu: Eum hac epiſtola inſectat:q; abſumptis p luxū bonis pr̃nis & maternis cepit mēſas nobiliū ſectari a qbus qcqd q̄ſierat donabat uētri.Sed quū ab iis aliqñ cōtēneret domi ſuæ ſe cōtinebat cōtētus uili eſca:q̄ tū tri

b⁹ ſufficeret urſis. Itaq; poeta ſub pſona Menii eos notat q abſũptis p luxũ bõis ſuis ſcurræ paſitiq; efficiũť: pindeq; cõſtituti in puis facultatibus pſimoniá ſolét cõmendare: quaſi genus qddã uitæ honeſtũ & laudabilé: ueq; ſi a diuite in cœná uocati lautius cœnauerit: ſolos aiũt diuites eẽ beatos: qd ut in aliis poeta licentius carpat: in ſe ipſo id uitiũ eẽ affirmat. Mænius: ſenſus eſt. Mænius ex quo bona oia pfna atq; mfna p luxũ abſumpſit: cœpit agere ſcurrá huius & illius diuitis mẽſam ſectádo: unũquẽq; quũ nõ admitteret conuitiis afficiendo. Ordo aũt eſt. Mænius ſæuus fingere p fingebat quælibet opprobria in quemuis ut cœpit haberi ſcurra urbanus abſumptis rebus paternis & maternis. Fortiter abſumptis: riſu ſatyrico pnunciádũ quaſi rem ſtrẽnuam fecerit. Scurra: ſcurræ ũ appellanť qui menſas nobiliũ ſectantes riſum geſtibus ſuis mouent aſtantibus. uñ & ſcurrædicti uidenť a ſequendo. Vagus: qui mõ has mõ illas ſectareť menſas. Non certũ pſepes Tapinoſis & ſatyrice dictũ: pro menſa. Plau. in curculione. Tormento nõ retineri potuit ferreo: qn reciperet ſe huc eſum ad pſepiũ ſuũ: hoc eſt qui impranſus diuerſoq; menſas ſectareť. Hocq; dictũ eſt ſpecie puerbiali in hoíes edaces & famelicos: ſumpta metaphora a iumentis. Nec qui ciuem dignoſceret hoſte: hoc dicit: quum eſuriebat: neminem p amico habebat: qn unicuiq; indifferenter cõuitiũ ingereret: ut alii placere poſſet a quo ſe paſci uolebat. Nec qui dignoſceret ciuẽ hoſte. i. ab hoſte ut ſubaudias ab extrinſecus.

Barathrũ: uorago: græcũ. n. eſt βάραθρον hoc eſt uorago. Macelli: obſonioq; q̃ uenditanť in macello. Ventri auaro: auido & inſatiabili. Opprobria: conuitia. Hic ubi: ubi inquit nihil aut paq; auferre poterat a luxurioſis aut auaris cœnabat domi eſcas uiles: ita tñ ut poſſent ſufficere tribus urſis: quaſi tale genus uitæ pbat: eoq; cõtentus foret. Fautoribus nequitiæ: hoc ẽ

Nequitia ipſis luxurioſis: ac p hoc pdigis. Eſt. n. neqtia luxus uitæ pdigus & effuſus: uñ Teren. Huic quãtá feneſtrã ad neqtiaʒ patefeceris. De hoc copioſius diximus in ſatyra. Sic raro ſcribis. Timidis diffinitio auaroq; eſt q timentes ne in paupṫaté

Omaſum⁹ decidãt nihil audẽt erogare. Omaſi: omaſum docet Ariſtoteles in lib. de aíalibus eſſe ex generé uiſcerũ: de quo in ſermonibus pluſcula diximus ſeu pingui tẽtus omaſo. Vilis & agninæ: ſubaudi extrinſecus carnis. Scilicet. u. u. tales igt eſcas licet uiles tã libẽter comedebat ut dicẽret guloſos: q delicatiora q̃reret afficiẽdos ſũmis cruciatib⁹. Nepotũ: luxurioſoq;. Correct⁹ q̃ſi correct⁹ & q̃ iã ſe ipʒ ut pdigũ cognoſceret alii correct⁹: alii correptus legũt ſed utriq; male.

Lama Lama: maſſa dr̃ ferri aliuſue metalli: eádẽ dicimus & Laminá: Lamã ẽt appellam⁹ aquã ut pauloañ diximus ſtagnãté. Beſti⁹ i. Stulticiã hoíes notat: q quum exiguũ haberet: mediocritaté Laudaret: mox ampliora nact⁹. quũ ea p gulá abſumpſiſſet cõmẽdaret q luxurioſe uiuerent dicẽs ſe nõ mirari ſi q comedũt ſua bona quũ nihil ſit ſuaui⁹ cibis delicatis: ſicq; oñdit inſcitiá & incõſtatiá hoís q mõ deficientibus rebus mediocritaté: mõ affluẽtibus luxuriá pbaret. Verterat in ſummum & ciner é: hoc quaſi puerbialiter dictũ ut ſit abſumpſerat quaſi redactũ in ſummũ & cineré. Si q comedunt bona: abſumunt bona ſua. Obeſo nil melius turdo. Martialis ſic cõmẽdat turdũ. Inter aues turdus ſi qs me iudice certet. Inter quadrupedes gloria prima lepus. Vulua. Sumen & uuluá ex ſue lautæ gulæ fuiſſe docent auctores: de q̃bus ante dictũ eſt. Nimirum hic ego ſum: artificioſe poeta tale uitiũ in ſe eſſe ait: quo licẽtius id in aliis notet. Hic ego ſum. i. talis ego ſum. Veq; ubi quid melius cõtingit & unctius: Sed ubi inquid aliquid mihi delicatius contingit ſtatim uos diuites quoq; diuitiæ in amplis: cernuntur ædificiis beatos appello & ſolos qui bene uiuant. Vos. qui eſtis diuites. Pecunia: res familiaris Fundata: poſita & collocata. Nitidis uillis: magnificis prætoriis ac per hoc amplis opibus.

Impranſus: non qui ciuem dignoſceret hoſte.
Quælibet í quẽuis opprobria fingere ſæuus:
Pernicies. & tẽpeſtas: barathrumq; macelli:
Quidquid quæſierat: uentri donabat auaro.
Hic ubi nequitiæ fautoribus: & timidis: nil:
Aut paulũ abſtulerat: patinas cœnabat Omaſi
Vilis & agninæ: tribus urſis quod ſatis eſſet.
Scilicet ut uentres Lama candente ne potum
Diceret urendos correctus. beſtius idem
Quidqd erat nact⁹ prædæ maioris: ubi omne
Verterat in fumũ: & cineré: nõ Hercule miror
Aiebat: ſiqui comedunt bona: cum ſit obeſo
Nil melius turdo. nil uulua pulchrius ampla:
Nimirũ hic ego ſũ. Nã tuta: & paruula Laudo:
Cum res deficiunt ſatis inter uilia fortis.
Verũ ubi qd melius contingit: & unctus idem
Vos ſapere: & ſolos aio bene uiuere: quorũ
Conſpicitur nitidis ſudata pecunia uillis.

Q. Horatius Flaccus ad Quintium.

NE percũcteris fundus meus optime Quintí.
Aruo paſcat herũ: an baccis opulenter oliuæ:
Pomis ne: & pratis: an amicta uitibus ulmo:

NE pcũcteris fundus meus optime Quinti. Hac epiſtola Quintiũ amicũ ſuũ alloquiť: cui dicit ſe formá & ſitũ agri ſui deſcripturũ: mox ſtili ſatyrici nõ imemor quũ de æqua animitate & tẽpantia ſua pbice nõnulla dixerit: exiguo ſe cõtẽtũ eẽ demõſtrat: monet iſup illũ aures nõ eẽ patefaciẽdas adulationibus: ſidẽ nõ eẽ hẽndã q̃cũq; populus dicat de nobis: falſas laudes eẽ fugiẽdas neq; falſa dolendum infamia. Deniq; eos reprehendit qui uitia ſua diſſimulantes malunt uideri boni quaʒ fieri. quo

hominum

hoīum genere nihil eſt oino deteſtabilius. Ordo eſt. Forma & ſitus agri ſcribent tibi loqcīter ne percūcteris an fundus meus paſcat he.ſ. me aruo an baccis oliuæ: pomiſne an pratis an ulmo amicta uitibus: ſicq; percurrit tria illa agroꝝ genera q̄ a ſcriptoribus rei ruſticæ cōmemorant: aruū.ſ. cōſitum: & paſcuū. Ne pcūcteris: nec cauſam habeas pcunctandi. Aruo: agrū ſationalēītelligit ab arando dictum. Baccis oliuæ: an oliueto: qđ in agro cōſito intelligit. Baccas āt dicimus fructus q diſperſius & rarius naſcunt in arboribus: ut in corno: myrto: lauro: loto: lentiſco. oliua. Amicta: ueſtita & maritata: arbuſtum aūt intelligit ubi arbores cū uitibus cōſitæ ſunt. Loquaciter: copioſe & multis uerbis. Cōtinui mōtes: ſubaudi ſint: hoc uult ſignificare fundū ſuū in ualle inter cōtinuos mōtes iacere. Eſſent inquit cōtinui montes niſi ualle diiungerent. Sed ut ueniens: ita īquit diſſociant: ut ſol oriēs dextrū latus aſpiciat & occidens leuum. Quid ſit rubicūda benigne. Quid ingt dicas ſi uepres ferāt corna & pruna: & querc⁹ & Ilex paſcat pecus multa fruge. ut ſit ſenſus hæc oīa illic uberrime progigni. Multa fruge: multa glande nec mirū: nā fruges dicunt nō ſolū fructus quos terra: ſed ēt arbores ferūt unde Pli. appellat arbores frugiferas. Iuuet pec⁹: ſuillū.ſ. glādibus.n. paſcit. Dicas adductū: dicas ingt fundū meū alterū tarentū: nā Horatius in Italia uehemēter laudat Tarentum & tybur tanq̄ loca amœniſſima. Fons ēt ſubaudi eſt. Idoneus dare nomen riuo: ea aquarū affluentia: ut poſſit potius riuus q̄ fons noīari. Eſt autē appellatus auctore Porphirione fons bandinus q ex riuo Digentia ducit. De Digentia mentio ſit in epiſtola: q̄ incipit. Si bñ te noui. Gelidus Digētia riuus. Vt nec frigidior: duo dicit fontem habere & purā & frigidam aquā. Thracam: Græci θρᾳκα: nos Thracā. thracen & thraciam dicimus ſic alibi añ. Thraca ne uos hebruſq; niuali cōpede uinctus. Hebrus: fluuius thraciæ. Infirmo capiti: oñdit fontē utilē eſſe & ad ſanādos dolores capitis & ad ſoluēdā aluū. Hæ latebræ:

Scribētur tibi forma loquaciter: & ſitus agri.
Continui montes: niſi diſſocietur opaca
Valle: ſed ut ueniēs dextrū latus aſpiciat Sol:
Leuum diſcedens curru fugiente uaporet.
Temperiem laudes. quid: ſi rubicunda bēigne
Corna Vepres: & prūa ferāt: & querc⁹: & Ilex
Multa fruge pec⁹: multa dominū iuuet umbra:
Dicas adductū propius frondere Tarentum.
Fons etiam riuo dare nomen idoneus: ut nec
Frigidior thracam: nec purior ambiat Ebrus:
Infirmo capiti fluit aptus: & utilis aluo.
He latebræ dulces: etiam (ſi credis) amœnæ
Incolumen tibi me præſtant ſeptēbrib⁹ horis.
Tu recte uiuis: ſi curas eſſe: quod audis.
Iactamus iamprīdē omnis te Roma beatum:
Sed uereor ne cui de te plus: quā tibi credas:
Ne ue putes alium ſapiente: bonoq; beatum:
Neu ſi te populus ſanum recteq; ualentem
Dictitet: occultam febrem ſub tempus edendi
Diſſimules: donec māibus trēor incidat ūctis:
Stultorū incurata pudor malus ulcera cælat:

Fruges

Thraca
Thrace
Thraciæ
Hebrus

hoc eſt hic agellus meus in quo Lateo. Septembribus horis ēt eo tempore quo in urbe corpa facile morbo ſunt obnoxia: horis igitur ſeptembribus. i. autūnalibus. Tu recte uiuis. Nemo negabit te recte uiuere: ſi curabis is eſſe qualem te omnes ꝑdicant: oīs enim Roma te beatum eſſe dictitat. Omnis Roma. i. oēs romani & eſt figura metonymia. Sed uereor ne cui. Sed uereoꝛ ingt ne gaudeas plus tibi tribui q̄ in te eſt: ac per hoc ne aſſentationibus aures patefacias: quæ oino uitiorum ſunt adiutrices: nec cuiq̄ poſſunt nocere niſi ei q eas recipit atq; iis delectatur. Neue putes alium ſapiente bonoq; beatū. Ne alium inquit exiſtimes beatum q̄ ſapientem & bonum quaſi dicat neminem putandum eſſe beatum niſi ſapientem & bonum: in quem nulla perturbatio cadit. Nam alius coniungitur more comparatiui cū ablatiuo ut in ſequenti libro. Aut alius Liſippo duceret æra. i. alius q̄ Liſippus. Talis eſt locutio Bruti & Caſſi ad. M. Antonium in epiſtolis Ciceronis: Nos ab initio ſpectaſſe ocium: nec quicq̄ aliud libertate cōi quæſiſſe exitus declarat: hoc eſt quā libertatem cōem: hocq; ex illo pendet Iactamus iam pridem oīs te roma beatum: ut oſtendat neminem uere beatum dici poſſe niſi qui uirtute & ſapientia ornatus eſt. unde eſt illud Ciceronis in extremis academicorum. Non dubito dicere oēs ſapientes ſemp beatos eſſe: ſed tñ fieri poſſe: ut ſit alius alio beatior. Neu ſi te populus uereor inquit ne quum graui febræ labores & populus dictitet te eē ſanū & ualentē id credas & febrem diſſimules circa tēpus edēdi: donec graues ſuperueniāt horrores. Allegoricos aūt hoc dicit. Vereor ne quū multis labores uitiis & populus te laudet: ea laudatione gaudeas: uitiaq; tua diſſimiles: ac per hoc credas te eſſe bonū: quū non ſis: ſicq; monet adulationes tanq̄ perniciales eſſe fugiēdas: nec eum recte dici poſſe uirum bonū q iis delectur. Stultorum incurata pudor malus ulcera celat: nō eſt ingt mirū ſi male ſanus extriſecus laudatus lāgorem ſuū diſſimulat: qa pudore quodam afficitur: quum ſit laudatus ut ualens: negare ſe eē ualentem: per qđ colligit illū ſtultū oīo eē: qui quū uitioſus ſit: falſis tñ laudatiōibus credēs: bonū ſe eſſe putat: celatq; uitia ſua incurata: hoc ē adhuc inherētia: q̄ a ſe nulla curatione repulit. Tale genus hoīum notat illic Perſi. Egregium quū me uicinia dicat: non credam? Eos ita inſectat Seneca ad Luciliū. Quidqd ī nos adulatio ſine pudore cōgeſſit: tanq̄ debitū ꝓhendimus: optimos nos eē: ſapiētiſſimoſq; affirmātibus aſſentimur: quū ſciam⁹ illos ſæpe multa mentiri. Adeo quoq; indulgemus nobis: ut laudari uelimus in id: cui contraria tā maxime facimus: mitiſſimū ille ſe ipſis in ſupplicis audit: in rapinis liberaliſſimū: ī ebrietatib⁹ & libidinib⁹ temꝑatiſſimū. Seqtur itaq; ut ideo mutari nolim⁹: qa nos eē optimos credim⁹. Ordo āt ē. Mal⁹ pudor ſtultoꝝ celat ulcera īcurata. Pudor: timor iuſtæ reꝑhēſionis. Malus: q cauſa eſt mēdacii. Celat: occulat: diſſimulat.

Si quís bella tibí terra pugnatá.maríq;
Dicat: & hís uerbís uacuas permulceat aures:
Tene magís ſaluũ popul⁹ uelit:an populũ tu:
Seruet ín ambíguo q conſulit: & tibí : & urbí
Iuppíter: Auguſti laudes agnoſcere poſſis?
Cum pateris ſapíens:emendatuſq; uocarí:
Reſpondesne tuo díc ſodes nomíne?nempe
Vír bonus : & prudẽs dící delector ego:ac tu:
Quí dedít hoc hodíe:cras:ſi uolet:auferet:ut
Detulerít faſceís indígno: detrahet ídem (ſi
Pone:meum eſt:ínquit : pono:triſtiſq; recedo.
Idem ſi clamet furem : neget eſſe pudícum.
Contendat laqueo collũ preſſiſſe paternum:
Mordeat opprobriís falſis:muremq; colores?
Falſus honor íuuat : & mendax ínfamía t erret
Quẽ:niſi mẽdoſũ:& mẽdacẽ? Vír bonus qs?
Quí conſulta patrũ : quí leges : íuraq; ſeruat:
Quo multæ:magnæq; ſecantur íudíce lítes:
Quo reſpõſore : & quo cauſæ teſte tenentur?
Sed uídet hunc omnís domus :& uícinía tota
Introrſus turpem : ſpecíoſum pelle decora.

Siquis bella tibi:oſtendit hominẽ glorioſum oĩno inſanum qui gaudeat ea ſibi tribui quæ ſua nõ ſunt: & falſis laudatiõibus delectet:unũ Perſius tale genus hoĩum rephendit ſic inquiens. Reſpue qd nõ es: tollat ſua munera cerdo. Tecum habita ut noris q̃ ſit tibi curta ſupellex. Senſus ergo eſt. Siquis tibi tribuat ꝓ tuis laudibus quæ facta ſunt a Cæſare Auguſto:& addat hos uerſus. Te ne magis ſaluũ populus uelit an populũ tu: Seruet in ambiguo qui cõſulit & tibi & urbi Iuppiter:qui decantati fuerunt in laudẽ Cæſaris: quũ poſſis agnoſcere & dicere iſtæ ſunt laudes Cæſaris & non meæ:pateris ne uocari ſapiens & emẽdatus: hoc eſt gaudes ne dici ſapiẽs & emẽdat⁹:hoc ẽ bonus q̃ſi illud tm̃ ſit Cæſaris. Rñdes ne tuo noĩe:hoc eſt aſſentiris tanq̃ hoc nomen ſit tuum ſapiens & emẽdatus? Dicat tibi:tribuat tibi. Pugnata: ab Auguſto. Permulcẽt his uerbis:hoc ẽ ſequentib⁹ uerſibus q ut diximus decantati fuerũt ĩ laudẽ Auguſti. Te ne magis ſaluũ populus uelit:oñdit amorẽ Cæſaris Auguſti tm̃ eẽ erga populũ ut incertũ ſit uter alteꝝ magis diligat. Ordo igitur eſt & ſenſui in quo extrinſecus ſubaudiendũ ẽ:incertũ eſt te,ne magis ſaluũ populus.ſ.romanus uelit:an tu populũ. Seruet:optãtis ẽ : ut ſit Iuppiter q cõſulit & tibi & urbi in ambiguo.i.ĩ periculo ſeruet te o Cæſar : nã ĩ laudem ut dictũ eſt Auguſti hi uerſus cãtabant. Nẽpe uir bon⁹ ac prudens dici delector ac tu Inducit Quintiũ rñdentẽ ſe gaudere quũ ſapiens & emẽdatus dicat a populo. Veꝝ poeta ſubiicit nõ recte fieri quũ falſæ laudes populi nõ ſint oĩno admittendæ. quũ eas poſſit populus quũ uelit auferre. Delector ego ac tu:hoc eſt ego nõ minus q̃ tu. Quid dedit hoc hodie cras ſi uolet:auferet:uerba Horatii populus inq̃t q me hodie ſapientem dixit:cras ſi uolet inſipientẽ me dicet:ut per hoc colligat falſas laudatiões eẽ fugiẽdas. Si.n.ideo ſapiẽs ſum q̃a populus me ſapientẽ dixit:ſeq̃tur ut quũ nõ dixerit:nõ ſim. Vt ſi detulerit faſces indigno:nõ aliter inq̃t populus a te auferet laudes:ꝑindeq; uituperabit:q̃ auferet & detrahet honores ſi cui indigno eos detulerit. Pone:meũ ẽ inq̃t:uerba populi detrahẽtis honores dclatos ĩdigno. Pono uerba Horatii per q̃ colligit hoĩem q falſis laudationib⁹ lætatus eſt:ſumma demũ affici triſticia quũ cogit eas deponere tanq̃ falſo ei tributas:q̃ſi q aliena ueſtitus fuerit pluma:q̃ ſibi deponẽda fuerit. Idẽ ſi clamet. Hoc colligit illũ nõ poſſe uere dici bonũ neq; ſapiẽtem q falſis laudationibus delectet: aut falſis opprobriis cõtriſtet. Bonus.n.& ſapiẽs falſas laudatiões nõ agnoſcit falſa opprobria oĩno cõtemnit : ſi me inq̃t idẽ populus clamet furẽ aut paricidã aut neget me eẽ pudicũ qd faciã? Mordeat ſane falſis opprobriis:hoc ẽ idignet & cõtriſtet tanq̃ imerito culpatus:& mutem colores.ut facere ſolet qs in re turpi dephẽſus. Sed hoc dũtaxat is facit q uitioſus ẽ:ut falſis laudatiõibus gaudeat:& falſis opprobriis cõtriſtet. Tales ut icõſtantes minimeq; fortes a Cicerone in primo de officiis ſic notãt. Sũt q in cõtrariis rebus parũ ſibi cõſtent:uoluptatem ſeueriſſime cõtẽnãt:ĩ dolore ſint molliores:gloriã negligãt:frãgant ĩfamia. Neq;.n.ferre poſſũt ĩfamiã: q̃ uir fortis & magnanim⁹;ac ꝑ hoc ſapiẽs & bon⁹ ñ timet ẽt iniuria illatã Seneca ad Albinã:Ignominia iq̃t ſapiẽs nõ mouet. Cõtẽdat laqueo ꝓſſiſſe:ſubaudi me:ac ꝑ hoc paricidã me appellet. Falſus honor iuuat & mendax ĩfamia terret. Docet ut dixim⁹ falſo honore delectari ſolere uitioſũ:q malit uir bon⁹ uideri q̃ eẽ:falſis opprobris morderi & frãgi unñ cũ ĩterrogatiõe ſubiicit Quẽ niſi mẽdoſum & mẽdacẽ ſubaudi a ſuperiore iuuat & terret.q.d.uir bon⁹ & ſapiẽs hoc nõ faceret:ꝑindeq; ipſe iterrogãdo ſubiiciat: uir bon⁹ ẽ qs? Mendoſum: uitioſum. Vir bon⁹ ẽ qs?elegãter ꝑſeq̃ntẽ rñſionẽ deſcribit uiꝝ bonũ:Ille inq̃t uir bon⁹ ẽ q decretis ſenat⁹ & legib⁹ oĩb⁹ pet:q multas iudex reſecat lites &c. Veꝝ hæc rñſio tota ẽ ꝑ Ironiã : q̃ oñdit multos uideri bonos ſed nõ eẽ.q.d. ubi ẽ q ſeruet hæc? Quo rñſore & quo cauſæ teſte tenẽt. Inter alia uiri boni officia hæc ẽt duo ei attribuũt:ut ſit optim⁹ rñſor:& teſtis iuſt⁹ & æqu⁹:ꝑ rñſorẽ ãt ĩtellige iuriſcõſultũ: q cõſultoribus fideliter rñdet & monet qd ĩ cauſis ſit faciẽdũ:& teſtis ꝓduct⁹ ſynceriſſima fide oĩa exeq̃tur: ita ut cauſæ eorũ recte factis & dictis obtineãt & ſtẽt. Solebãt.n. Romani mane rñdere de iure alicui cõſulẽti : unñ Hora.in ſequẽtib⁹ ait. Romæ dulce diu fuit & ſolẽne recluſa Mane domo uigilare:cliẽti ꝓmere iura. Et i.i.ſaty. Agricolã laudat iuris legũq; pit⁹ ſub galli cãtũ.cõſultor ubi hoſtia pulſat. Cic.i.i.de legib⁹. Ego memini ſũmos fuiſſe ĩ ciuitate nr̃a uiros:q ĩterꝓtari pplõ & rñdere ſoliti ſint. Sed uidet hũc oĩs dom⁹. Sed oẽs iq̃t domeſtici familiares:ſerui quos nõ ẽ fallere ĩ domo ſua & tota uicinia cogoſcũt eũ q bon⁹ uẽ eẽ extriſec⁹ : uitioſũ eſſe ĩtriſec⁹. Introrſ⁹ turpẽ:ĩtriſec⁹ uitioſũ. Specioſũ pelle decora:extriſec⁹ bonũ:hocq; alegoricos:hoc eſt uelamẽto & ſpecie bonitatis:q ueſtit⁹ ĩcedit ut foris bon⁹ uideat:quũ ĩtriſec⁹ ſit ſceleſtiſſim⁹:hocq; ẽ ex ꝓuerbio

in eos

i eos:q diſſimulata moꝝ ꝓbitate ſūmā ꝓſeferūt bonitatē. Nec.f.f.hoc cōtra eos q dignos ſe putāt cōmēdatiōe:q a nō cōmiſerit cur dānarēt:ac ꝑ hoc cēſent ſe bonos dici poſſe:ueꝝ poeta colligit tales metu pœnæ uitiis abſtinuiſſe ꝑindeq̃ bonos nō eē appellādos qñ boni nō metu pœnæ:ſed amore uirtutis oderūt peccare.
Habes.ꝑ.ſi nō fugiſti ſuus nec furtū feciſti hēs ꝑciū:q a de te ſuppliciū nullū ſumptū ē. Nō.p.i.c.c.nō affigeris cruci ubi te cōmedāt corui. Sū.b.&.f.putat ſe bonū & frugi eē dicēdū:q a nihil mali fecerit. Renuit.n.a.Sabell⁹.Sabelli inqt uiri ſeueri negāt tales eē dicēdos bonos.In hoc āt noīe Sabellus ē q̃dā facies īteg ritatis. Virgi.Cunbuſq̃ leucris:nā Sabelli Auctore Strabone idē ſunt quod ſabini ſic appellati dimi nutiuo uocabulo a parent.bus:eoſdē græci ſamnitas nūcupāt.Legē honeſtā qdē & q̃ ad uirtutē uehemēter excitet ſamnitibus extare ferūt.Neq̃.n.filias ſuas qbus collibuerit nuptū dare fas ē ueꝝ cōſtat quotānis decē ꝑſtantes deterni uirgines ac optimos tondē adoleſcētes. Ex iis primā primo locari.Secūdā ſecūdo & ita deinceps: hoc pacto ut ſi is q primā accepit:honeſtā inſtitutionē mutauerit i deterius:habitus contēptui ꝑ ignominiā ē:& ei locata adimit̃. Sabelli igit̃ ut Seūi & graues habiti ſunt. Ordo aūt ē. Sabellus renuit atq̃ negat te eē bonū q metu in officio ꝑmaneas. Cautus.n.metuit foueā lupus.q.d.non ē mirū ſi tibi caues & nō peccas:nā malū metuis qđ ēt fieri ſolet a beſtiis noxiis:q̃ ꝑicula metuētes ſibi cauēt. Oderūt peccare boni uirtutis:ſigṅate locutus eſt:nā primū nō dixit timent ſed oderūt peccare deīde nō metu pœnaꝝ ſed amore uirtutis. Formidine pœnæ:deeſt ſed ut ſit nihil ante admittes:ſed formidīe pœnæ. Sit ſpes fallēdi:fac igt ſperes ſcelus tuū fore occultū oē honeſtū atq̃ īhoneſtū cōfundes:ſacrū & ꝓphanū:uocabula ſunt oppoſita:eſtq̃ dc̃m ꝓuerbiale.q.d.in oē ſcelus te demittes:uñ eſt illud Terē. Cauēt ſibi dū id reſcitū iri credūt. Nā de mille fabæ modiis.Quū ſurripis igt unū de mille modiis fabæ:Dānū qdē ē:nec hoc negare poſſum⁹: ſed facinus hoc eſt factū ipſum nō lenius eſt iſto pacto:iſta rōne ſupra cōmemorata q.ſ.metu nō auſus es oīa ſurripe:& iō crimē tolerabile nō eſt

Nec furtū feci:nec fugi:ſi mihi dicat
Seruus:Habes preciū:loris non ureris aīo.
Nō hoīem occidi. Nō paſces ī eruce coruos.
Sum bon⁹:& frugi:renuit:negat:atq̃ Sabell⁹.
Cautus enim metuit foueā Lupus: Accipiterq̃
Suſpectos laqueos: & opertū Miluius hamū.
Oderunt peccare boni uirtutis amore.
Tu nihil admittes in te:formidine pœnæ:
Sit ſpes fallendi:Miſcebis ſacra prophanis.
Nam de mille fabeæ modiis cū ſurripis unū.
Damnū eſt: nō facin⁹ mihi pacto lenius iſto.
Vir bon⁹ omne forū:quē ſpectat:& oē tribūal
Quādocūq̃ Deos uel porco:uel boue placat
Iane pater clare:clare cum dixit Apollo:
Labra mouet metuēs audiri:pulchra Lauerna
Da mihi fallere:da iuſtum: ſanctumq̃ uideri:
Noctem peccatis:& fraudibus obiice nubem.
Qui melior ſeruo:qui liberior ſit auarus
In triuiis fixum cum ſe demittit ob aſſem:
Nō uideo.nā qui cupiet:metuet quoq̃ porro.
Qui metuens uiuit:liber mihi nō erit unquā.
Perdidit arma:locum uirtutis deſeruit:qui
Semper in augenda feſtinat:& obruitur re.

quia uoluntas tua erat:ut totū ſi nō timuiſſet auferres. Ergo ex ſnīa Stoicoꝝ q uolūt oīa peccata eē paria ñ minus peccaſti q̃ ſi totū abſtuliſſet:quū nō rē ſed uoluntatē hoīs pēſitandā putauerint. Sicq̃ oñdit eū uiꝝ bonū nō eē dicēdū q hoc mō peccat. Vir bonus oē foꝝ quē ſpectat & oē tribunal. Oñſurus eſt & eū uirū bonū nō eē:q quum diis ſacrificat ab iis īhoneſta petit ut poſſit.ſ.hūc & illū fallere & uiꝝ tñ bonus uideri:ait ergo p ironiā:uir bonus quē oē foꝝ ſpectat & oē tribunal:hoc ē q ubiq̃ iuenit̃.q.d.quē neq̃ foꝝ:neq̃ tribunal agnoſcit quū nuſq̃ reperit̃ qñcūq̃:hoc ē quotiēſcūq̃ placat deos uictimis quū clare dixit Iane pr̃ & apollo:mouet labra metuēs audiri.i.illa introrſum dicit da mihi Lauerna fallere:da iuſtū ſanctūq̃ uideri:ut quū.ſ.male faciā tñ oēs me putēt uirū bonū. Hinc totū pēdet illud Perſii. At bona ꝑs ꝓceꝝ:tacita libabit acerra: Haud cuiuis ꝓmptū ē murmur humileſq̃ ſuſurros. Tollere de tēplis & aperto uiuere uoto. Mēs bōa:fama:fides hæc clare & ut audiat hoſpes:illa ſibi itrorſū & ſub līgua murmurat oſi ebullet patrui ꝑclarū funus:& oſi.Sub raſtro crepet argēti mihi ſeria dextro o Hercule &c. Quū clare dixit Iane pater & quū clare dixit. Apollo labra mouet metuēs audiri:hoc eſt:quū clara uoce Ianū & Apollinē noīauerit quaſi ſanctiſſima numina:tacitus a Lauerna q̃ dea dr̃ furibus ꝑeſſe:hæc petit ut poſſit fallere:& tñ bonus uideri. Noctē peccatis:ne peccata cōſpiciant̃. Qui melior ſeruo:oñdit auarū:neq̃ ſeruū eſſe. Ordo eſt. Non uideo qui pro quo auarus ſit melior aut liberior ſeruo. In triuiis fixū quū ſe demittit ob aſſem:hinc ſumpſit illud Perſi. Inq̃ luto fixū poſſis tranſcendere nūmū. Fixū:a pueris quo trāſeuntes per iocū deludant. Nam qui cupiet metuetq̃ porro:probat optimo Syllogiſmo auaꝝ oīno ſeruum eſſe:nam qcunq̃ cupit diuitias:metuit ne eas q̃ſitas perdat:qui ergo metuit liber eſſe non pōt:quū multis undiq̃ curaꝝ uinculis coerceat̃. Perdidit arma:locū uirtutis deſeruit:auarus inqt q ſemꝑ in acq̃ſitione reꝝ occupat̃:ꝑdidit arma.ſ.uirtutis & locū uirtutis:deſeruit:quaſi iñuat in auaritiæ regno nullā uirtutē poſſe cōſiſtere:metaphora aūt ſumpta eſt a militia in qua turpiſſimū erat e ſtatione ſua militem detrudi.armaq̃ ſua ꝑdere. Vendere quū poſſis captiuū. hoc dicit ex ſtomacho.in auaꝝ. Sine inqt ꝑ uarios labores & ærumnas defatiget̃:eſt.n.utilis ciuitatibus:ac ꝑ hoc noli eū occidere:quū poſſis eū uendere.q.d.melius eſt uendas q̃ occidas:alludens ad eos q captiuos ſeruant non iam ex cōmodo captiuoꝝ ſed ex utilitate ſua ac ſi dicat ſine ſe cruciet diuitias q̃rendo ex utilitate

Lauerna

noſtra:ſic ét in eũ indignaẽ añ in ſatyris Quid facias illi:iubeas miſe॰ esſe libenter: Quatenus id faciat.eadẽ eſt indignatio apud Perſiũ. Vẽde aiam lucro:mereare atq; excute ſoleres oẽ latus mũdi ne ſit pſtantior alter &c. Vendere quũ poſſis:hoc ſatyrice:p quod oñdit ipſum ſeruũ eſſe:quũ poſſit ét uendi ut captiuus. Seruiet utiliter:pſtabit officiũ fidelis ſerui. Sine paſcat durus. Auarus.n.ſtudio lucri frumenta ex diuerſis aduehẽdo locis paſcit multos. Durus:laborioſus operoſus. Annonæ pſit: q in cauſa eſt ut Annonæ magna ſit copia:quũ ex diuerſis longinqſq; regionibus frumenta aduehat. Annonæ ãt appellatiõe ĩtelligimus non mõ ré oẽ m frumẽtariã: ut diximus pauloãte ſed alia quoq; cibaria. Penuſq;. Dicimus hic pen॰ & hæc penus q̃rtæ declinatiõis. Et hoc pen॰ penoris tertiæ & hoc penũ peni ſecũdæ & dicitur quicqd lõgæ uſionis gratia cõtrahiẽ & recõdiẽ ex eo q; nõ inpromptu ſit. ſed intus & penitus habeaẽ: auctor é Gelius: uñ. Terẽtius iu eunucho Quũ in cellã patris oẽ penũ cõgerebã. Vir bonus ac ſapiẽs aodebat dicere penthcu rector thebarum. Hæc pludia de tragœdia bacchilidis auctore Porphirione ſunt: in qua inducit liber pater a rege Pẽtheo ligari ac iuſſu Iouis ſolui: uero॰ hic Horatius poſuit Pẽtheũ pro oi tyrãno ſæuo & crudeli: p quod colligit ſapientẽ nullo terroẽ nullaq; ui poſſe trahi in ſeruitutẽ qppe q nec carceris difficultatẽ nec mortẽ exhorreſcat: uñ é illud Ciceronis in.iii. de finib॰ bono॰ & malo॰. Solus ſapiẽs liber:nec dominationi cuiuſq̃ parẽs neq; obediẽs cupiditati: recte inuictus: cuius ét ſi corpus cõſtringaẽ: aio tñ uincula inici nulla poſſunt: nec expectat ullũ tẽps ætatis: ut tũ deniq; iudiceẽ beatus ne fuerit: quũ extremum uitæ diẽ morte cõfecerit: qd ille unus ex ſeptẽ ſapiẽtibus nõ ſapiẽter Crœſum mouit. Nã ſi beatus nunq̃ fuiſſet: beatã uitã uſq; ad illũ a Ciro extructũ rogũ ptuliſſet: qđ ſi ita eſt: ut neq; qſq̃ niſi bon॰ uir: & oẽs boni beati ſunt: qd pħia magis colẽdũ aut qd eſt uirtute diuinius? Audebit dicere: q̃. ſi qui aĩ pſtantia nihil timeat. Pentheu rector Thebarũ Pentheus filius fuit Echionis & Agaues: ut docet Oui. lib.iii. metamorpho. Qui multis terroribus uoluit aceten abſterrere ne ſacriſicaret Baccho. Quid me perferre patiq; indignum coges? quaſi dicat nullo unquam terrore me coges ut quicquam faciam quod ulla ex parte a uirtute ſit auerſum. Adimam bona: uerba Penthei minantis. Nempe pecus rem: Lectos: argentum tollas licet: uerba ſapientis: Licet inquit tollas ideſt potes inquit tollere pecus & reliqua quæ ſapiens ut bona fortunæ nõ magnifacit. Et manicis & compedibus ſæuo te ſub cuſtode tenebo uerba ſunt Penthei adhuc minantis. Ipſe deus ſimul atq; uolam. Sapiens loquiẽ. Licet inqt me in uinculis tenueris tñ ipſe deus ſoluet & liberabit me ubi uolam: ſicq; oſtendit poeta Sapientem ſolum liberum eſſe: nec iperio cuiuſq̃ parere: neq; obedire cupiditati: & licet acerba toleret: tñ æquo animo oĩa ferre: ſpem omnem reponentẽ in deo: a quo mortis bñficio tot incõmodis liberetur. Ipſe deus: ipſe Iuppiter ut ad fabulam referas de qua ſupra. Hæc ſentit ſcilicet ſapiens quæ ſequuntur: ſcilicet ſe mortis beneficio omnia incommoda euaſurum: ſicq; mortem quam nõ horreſcit bonaȝ putat: quaſi quæ omnium malorum ſit finis: unde eſt illud Lucani. Mors ultima pœna eſt: nec metuenda uiris. Cicero in epiſtola quadam ad Toranium. una ratio uidetur: quidquid euenerit ferre moderate pſertim quum omnium rerum: mors ſit extremum. Linea: finis Terentius. Extrema linea amare haud nihil eſt.

Vendere cum poſſis captiuum: occidere noli:
Seruiet utiliter: ſine paſcat durus: aretq;:
Nauiget: ac mediis hyemet mercator ĩ undis:
Annonæ proſit. portet frumenta penuſq;.
Vir bonus: & ſapiens audebit dicere: Pentheu
Rector Thebarum quid me perferre: patiq;
Indignũ coges? Adimã bona. Nempe pec॰: rẽ
Lectos: argentum tollas licet: & manicis: &
Compedibus ſæuo te ſub cuſtode tenebo.
Ipſe Deus: ſimulatq; uolam: me ſoluet opinor.
Hoc ſentit: moriar. mors ultima linea rerũ eſt.

Q. Horatius Flaccus ad Sæuam.

QVamuis Sæua ſatis per te tibi cõſulis: & ſcis:
Quo tandem pacto deceat maioribus uti:
Diſce docendus adhuc. quæ cenſet amiculus: ut ſi
Cæcus iter monſtrare uelit: tamen aſpice ſiqd
Et nos quod cures pprium feciſſe loquamur:

QVamuis ſæua ſatis. Hanc epiſtolam ſcribit ad Sæuã eqtem Romanũ in q̃ monet ad bene beateq; uiuendũ aĩ tranquillitatem ociumq; imprimis q̃rendũ: mox potentiorũ amicitias comparandas oñdens Ariſtippũ cireneũ qui cũ Dionyſio tyranno affectauit uiuere lõge ſapiẽtiorẽ fuiſſe q̃ Diogenẽ Cynicũ: q amicitiam pricipũ penitus aſpernatus eſt: qđ indicaret nulli homines eẽ ſeruãdũ: illud colligens hoiem ſeuerũ & triſtem ſuis moleſtis in odium principũ icurrere: quo॰ obſeruantiã aĩt hoĩ libero potiorem eſſe ſeueritate illumq; deniq; laudabiliorem eſſe q ad hæc ſe accõmodare didicit: q̃ſi inuẽs ſe quoq; laudandũ qui Mecœnatis amicitia fœlici auſpicio utatur. Senſus ergo eſt. Licet Sæua alieno nõ indigeas cõſilio: quippe q per te ipſum conſulis: & ſcis quo pacto deceat uti maioribus: Diſce docẽdus adhuc q̃ cenſet amiculus tuus. Vti maioribus: uti cõmercio maiorum: hoc eſt amico॰ potentiorum: & diuitũ: quo colendi ſint principes. Amiculus. Hypocoriſma: hoc eſt ego Horatius amicus tuus. Vt ſit cecus iter monſtrare uelit. Ex dicto pverbiali eſt: quod Solet uſurpari quũ indoctus doctum uult docere: ut illud. Sus Mineruam docet. Quod cures proprium feciſſe: hoc eſt quod ſit eiuſmodi ut uelis id tuo pro amplecti.

Si te grata

Si te grata q̄es. Si aī inq̄t trāquillitatē q̄ris:ac p̄ hoc ſtatuis ſtrepit⁹ urbanos & uarias moleſtias uitare:iubebo ferentinū.hoc eſt in deſertū oppidū cōmigres:ubi per ſummū poteris eſſe ociū. Lædet caupona ob ſtrepitus & crebros diuerſantiū clamores. Ferētinum: oppidū eſt quod Pli.ſtatuit in prima Italiæ regione in qua & Roma eſt. Maiores othonis ut ſcribit Tranquillus orti ſunt oppido ferentino. Nam neq̨ diuitibus cōtigūt gaudia ſolis. Ratio quare Ferētinum migrandū ſit grā ocii : q̄a non ſolū inquit in urbe roma ubi ſunt hoīes potentes & generoſi inueniunť qui ocii ſint amici : ſed ēt aliis in locis ubi ſunt hoīes ignobiles.

Si te grata quies:& primam ſomnus in horam
Delectat:ſi te puluis:ſtrepituſq̨ rotarum:
Si lædit caupona:Ferentinum ire iubebo:
Nam neq̨ diuitibus contingunt gaudia ſolis.
Nec uixit male:qui natus:morienſq̨ fefellit.
Si prodeſſe tuis:pauloq̨ benignius ipſum
Te tractare uoles:accedes ſiccus ad unctum.
Si pranderet olus patienter regibus uti
Nollet Ariſtippus:ſi ſciret regibus uti:
Faſtidiret olus:qui me notat.utrius horum
Verba probes & facta:doce:uel iunior audi:
Cur ſit Ariſtippi potior ſententia.namq̨
Mordacem Cynicum ſic eludebat:& aiunt:
Scurror ego ipſe mihi.ppl'o tu.rectius hoc : &
Splēdidi⁹ multo ē:equus ut me portet:alat rex
Officium facio:tu poſcis uilia.uerum es
Dante minor:quamuis te fers nullius egētem.

Nec uixit male. Nam & ille nō male uixit qui ī ortu & occaſu ſuo ignoratus ē:ac per hoc ignobilis ē hoc eſt quē nec in hanc uitā uenientē, nec ex ea migrante quiſq̄ nouit.hoc eſt:habuit & ille. Voluptates ſuas & potuit nō minus ocio frui q̄ generoſus. Sicq̨ oſndit ēt in locis deſertis ociū & aī tranq̄llitatē inueniri:hoc ē fœliciter ab illis uiui q̄ ignobiles uiuūt & a negotiis publicis ita ſemoti ut quū e uita migrauerit: nemo eos uixiſſe ſentiat. Fefellit:in obſcurō fuit:ita & natus & moriēs Latuerit quū ignoraretť:uñ & in ſequētibus ait. Et fallētis ſemita uitæ. Si p̄deſſe tuis pauloq̨ benignius ipſum Te tractare uoles: aliud p̄ceptū. Si uoles inq̄t & tibi & tuis recte p̄ſpicere: illud te monebo ut quum pauper ſis opulēti & potētis amicitiā q̄ras. Siccus:pauper. Vnctū potentē opulentū. Si prāderet olus. Inſerit poeta eleganter cōtentionē q̄ fuit inter Ariſtippū & Diogenē : qua colligit rectus Ariſtippū ſenſiſſe: qui p̄ſcipū amicitiā ſequebať : q̄ Diogenem q̄ prorſus eam auerſatus ē. Sicq̨ oſndit amicitiam maiorū plærunq̨ p̄deſſe:hocq̨ ſumptū ē ex hiſtoria. Nam quū Diogeni ſyracuſis olera lauanti Ariſtipp⁹ dixiſſet :ſi Dionyſio adulari uelles:iſta nō eſſes immo inquit Diogenes:ſi tu iſta eſſe uelles:Dionyſio non adulareris. Eſt ergo ſenſus ſi æquo animo paupertatem toleraremus:nunq̄ nos principibus obſecuturos. Sin principibus obſequeremur : nunq̄ paupertatis ſordes toleraturos eſſe. Si pranderet olus Hoc eſt ſi prādere uellet:uerba ſunt Diogenes q̄bus uſus ē aduerſus Ariſtippū. Patiēter regibus uti Nollet Ariſtippus:dicēdo Nollet uti regibus patienter:oſndit in ſectādis regibus laborari:multaq̨ aduerſus ēt hoīs dignitatem perferri:proindeq̨ tale uitæ genus fugiendum eē tanq̄ ſeruile. Si ſcire regibus uti. Aſtute rñdet Ariſtippus Diogeni quaſi innuens eum ignorare rationē colēdorū principum: quaſi eo etiam quædam conſiſtat & dignitas & utilitas. Eſt ergo Senſus. Si ille q̄ me notat: hoc eſt Diogenes ſciret uti regibus:hoc eſt ſi regibus patiēter uteretur olus nō comederet:ac p̄ hoc pauptatis ſordibus nō laboraret. Vtrius horum:Diogenis an Ariſtippi. Vel iunior audi.ſ.me docētem: apparet Sæuam iuniorem fuiſſe Horatio. Cur ſit ariſtippi potior ſentētia : hoc dicto oſndit rectius ſentire Ariſtippū q̄ Diogenē. Ariſtippus princeps fuit & conditor ſectæ Cirenaicæ quæ dicta eſt a Cirenis patria Ariſtippi & ciuitate Africæ:philoſophi Cirenaici duas pturbationes ponunt dolorem & uoluptatē : aiuntq̨ uoluptates corporis eſſe maiore q̄ animi : ſicut dolores corporis grauiores dicunt q̄ aī : ſummum bonum ponebant in uoluptatibus corporis. Mordacem cynicum:hoc eſt Diogenem caninum:nam κυνικὸς caninū ſignificat deducto uocabulo a canibus quorum uitam imitantur Cynici : De quibus ſic Lactantius firmianus. Nam quid ego de Cynicis loquar? quibus in prapatulo coire cum coniugibus mos fuit : quod mirum ſi a canibus quorum uitam imitantur etiam uocabulum nomenq̨ traxerunt? Laertius uero uidetur caninum & mordacem appellare:q̄ libere & intrepide quecunque uellet latraret maledictiſque afficeret. Nam & ad Philippū patrem Alexandri quum eſſet deductus:interrogatuſq̨ ab eo quod eſſet: Explorator inquit iſatiabilis auiditatis tuæ:ex quo admirationi habitus liber dimiſſus eſt. Platone canem ipſum appellante: ſane inquit : nam equidem ad uenditores remeaui. Dicebat ſe canem laudabilium:ſed Laudatorum neminem ſecum ad uenādum exire præſumere. Circunſtantibus ſe adoleſcentibus atq̨ dicentibus cauebimus ne mordeas nos:bono inquit eſtote aīo filioli canis betas minime manducat. Et aiunt:inter ſecondentes. Scurror ego ipſe mihi ita dictum ab Ariſtippo quaſi eum Diogenes ſcurram regis apellaſſet:eum enim canem regium nominabat ut ſit:non diffiteor me ut curam regibus obſequi:ut ſit propter me:hoc eſt propter utilitatem meam ſcurror quum alteri obſequor. Tu autem ſcurraris populo:hoc eſt blandiris quum uictum mendicas:hoc uocabulo utitur & ī ſequenti epiſtola. Scurrantis ſpeciem præbere profeſſus amicū. Rectius hoc & ſplēdidius multo eſt:multo inquit laudabilius eſt principibus obſequi quam tale cynicorum uitæ inſtitutum ſeq: uerba ſunt Ariſtippi. Equus ut me portet. Ordo eſt officiū facio:hoc eſt regibus obſequor ut inde mihi cōmoda multa exurgant. Tu poſcis uilia:hoc eſt res minimi precii:uictum enim mendicando quæritabant ut diximus cynici. Verum es dante minor:hoc in deriſum eius:qui quū nulla re ſe dicat egere quū diuitias p̄rſus aſpernať:tñ inq̄t tu te minorem facis eo qui tibi porrigit:licet exiguū ſit qd accipis. Fers:iactas & p̄dicas.

Omnis Ariſtippum decuit color & ſtatus & res. Oſtendit Ariſtippum oibus rebus aptiorem fuiſſe q̃ Diogenem: pindeq; laudabiliorem: quum ad oia ſe accõmodaret. ut & cum pricipibus uerſaret & pauperibus: ueſteſq; ſumeret & purpureas & uiliores quum Diogenes cõmercium principum diuitiaſq; aſpernaret: ueſteſq; tantum uili uteretur. Hoc totum ſumptum eſt ex hiſtoria: nam Ariſtippus: ut docet Laertius ingenio adeo facili fuit: ut loco tempore & perſonæ congrueret: omnemq; conuenientiæ ſimularet rationem: quare & Dionyſio plus cæteris probabatur: quia ad omne quod emergeret bene affectus inſtructuſq; uideretur.

Omnis Ariſtippũ decuit color:&ſtatus.& res
Tentantē maiora:fere præſentibus æquum.
Contra:quem duplici panno patientia uelat:
Mirabor uitæ uia ſi conuerſa decebit.
Alter purpureũ non expectabit amictum:
Quidlibet indutus celeberrima p loca uadet:
Perſonamq; feret nõ inconcinnus utranq;.
Alter Mileti textam cane peius & angui
Vitabit chlamydem: morietur frigore ſi non
Rettuleris pannũ. refer:& ſine uiuat ineptus.
Res gerere:& captos oſtẽdere ciuibus hoſtes
Attingit ſolium Iouis:&'cœleſtia tentat.
Pricipibus placuiſſe uiris non ultima laus eſt:
Non cuiuis homini cõtingit adire Corithum.

Nam ut precipiebat præſentium uoluptatem: ita ut abſentibus frueretur non laborabat: unde & Diogenes ipſum canem regium appellabat. Eũq; Timon ut nimis delicatum acriter mordet: aiunt aliquãdo iuſſiſſet perdicem quinquaginta dragmis emi: tantum luxuriæ grauiter ferente quodã reſpondiſſe. Tu iſtam obolo nõ emeres? & quum annuiſſet ille: mihi uero inquit quinquaginta dragmæ emi: tãtũ ualent. Tres formoſas meretrices ei in conſpectum dari aliq̃ndo Dionyſius iuſſit: eumq; quã ex iis uellet eligere. Tũ ille tres ſimul abduxit dicens neq; paridi tutum fuiſſe q̧ unam prætulerit cæteris: eas igitur uſq; ad ueſtibulum deduxit ac dimiſit: adeo erat & ĩ eligendo & contẽnendo facilis. ferunt Stratonẽ ſiue ut alii uolunt Platonem quum Ariſtippum inueniſſet facto naufragio inuolotum diploide hoc eſt ueſtimento duplici quod proprium ẽ cynicorum laudaſſe eum dixiſſeq;. Tibi ſoli & clamydem & pannum ferre datum eſt. quaſi qui indifferenter ueſtimentis aliorum philoſophorum uteretur: quiq; ſe rebus tam paruis q̃ magnis accõmodaret.

Color: hoc dicit pp ueſtẽ purpureã qua indutus in publicũ pdibat. Status: & ſummus & infimus utpote q cõgruenter cũ principibus & pauperibus uerſaret. Præſentibus: incerta eſt diſtinctio: utrũ tentantem fere maiora pſentibus: an æquũ pſentibus. Si maiora fere pſentibus: itellige q laboraret ad res maiores pſentib⁹ aſcendere. Si æquũ pñtibus. itellige q æquo aio pſentia toleraret. Nã ut iam dictũ eſt: ut pcipiebat pñtiũ uoluptatẽ: ita ut abſentibus frueret nõ laborabat: pñtibus. n. ſe æquũ pbebat: hoc ẽ æquo aio pñtia tolerabat ut p hoc oñdat. Ariſtippũ prudentius facere q oibus rebus ſe accõmodat. Contra quẽ duplici panno patiẽtia uelat Mirabor uitæ uia ſi cõuerſa decebit. Cõtra mutatus ſe ait ſi cynicus q duplici ueſte: hoc ẽ diploide amicit: & q ſordidis rebus aſſuetus ẽ: Lautiori ſe cultui accõmodauerit. Patiẽtia: q tam æſtiuo q̃ hiberno tpe patiẽter põderoſam geſtaret ueſtẽ. Alter purpureũ. Ariſtippus inqt adeo rebus oibus ſe accõmodat ut in publicũ pditurus nõ expectet ueſtimentũ purpureũ: ſed q̃cũq; ueſtẽ nactus fuerit cũ ea exeat: qđ cõtra facit Diogenis q niſi diploide ſit ueſtitos in publicũ nõ ſit pditurus: p qđ colligit Ariſtippi ut diximus inſtitutũ uitæ laudabilios eẽ q Diogenis. Vtranq; pſonam & diuitis & paupis: quũ Diogenes ſpretis diuitiis paupertatẽ tm̃ colat. Alter mileti. Diogenes inquit ut is q pauptatẽ colit uitabit clamydẽ textã mileti: ac per hoc ueſtem pcioſam. Nã uellera mileſia in pcio magno fuerunt. Virg. in geor. Mileſia uellera nymphæ carpebãt Pli. lib. viii. Lana aũt laudatiſſima appula & q̃ in Italia græci pecoris appellat: alibi Italica. Terentiũ locum mileſiæ oues obtinent. Eſt aũt Miletus ciuitas & Caput Ioniæ: eam auctore Strabone cõdidit Neleus. q genere Pylios fuit. Vitabit peius cane & Angue: hoc eſt magis q̃ canem & anguẽ: facete locutus eſt in ſtultitiam hois: qui precioſam ueſtem eãdemq; militarem quaſi ſibi non cõuenientem nõ ſolum deſpicere. ſed reformidare uideatur eſt. n. clamys ueſtis militaris. Peius: uehementius. Ouidius. Quæ uenit exacto tpe peius amat: & paulo infra. Peius adulterio turpis adulter obeſt. Cane & angue: prouerbiale dictum eſt: canis. n. & anguis aialia ſunt horribilia: quæ non ſine ſumma formidine uitantur. Morietur frigore: potius inquit moriet frigore q̃ ut utat alio habitu q̃ ſuo: ut oſtendat illũ uiuere niſi miſere non poſſe. Refer: redde: reſtitue: hocq; irriſorie: & cum indignatione: conſtat. n. hoc nõ fingi a poeta: ſed uere Ariſtippum ſubducto Diogeni pallio clamydẽ ſuppoſuiſſe purpureã: quam ille penitus renuit. Vñ eũ ineptũ appellat. Res gerere & captos oñdere ciuibus hoſtes Attingit ſoliũ Iouis. Hoc exẽplo auctore Porphyrione oſtẽdit nõ ſi tutũ ſit queſcere idcirco & glorioſum uideri: quũ ceſſare & hoĩe3 nõ colere ſit hois ſibi nõ cõſulẽtis & pigri: res uero magnas gerere & uigilare officiũ ſit ſtrẽnui hois & laudãdi. Qui res inqt magnas gerũt quales in reipu. gubernatione: belliſq; cõtingũt: gloria ſe faciũt pximos Ioui: qui ãt ſciont principũ amicitias pmereri: nõ minorẽ ẽt gloriã aſſequunt. Sicq; poeta oñdit qđ initio epiſtolæ dictũ eſt: hoiem illũ ſumma dignũ eſſe laude qui ſibi potentiorum amicitias conciliare didicit: quod Diogenes ſua ſtulta ſeueritate facere ignorauit. Res gerere ſubaudi magnas: quales contingunt: ut diximus in adminiſtratiõe reipu. Loco nominatiui ſtat Res gerere: ſicut illud Perſii. Scire tuum nihil eſt. Hoſtes captos: ac per hoc res bellicas ubi in triumphis hoſtes captiui ciuibus oſtẽdunt. Principibus placuiſſe: a maiore ad minus ait ſimile uideri gerere res bellicas & promereri amicitias principũ. Nõ cuiuis hoi cõtingit adire corinthũ. Senſus ẽ. Magna qdem res eſt placuiſſe uiris principibus: ſed nõ oibus hoc datum eſt: ut ſciant eoꝝ gratiam inire, utpote nõ aptis; ſumpto pverbio q

quodam

quodá ſimili docet oẽs nõ eſſe aptos ad cõciliãdos ſibi pricipes:ſicuti & nautæ nõ ſine picul o corithũ nauigant:quo pp maximá meretricũ multitudinẽ q ueneri dicatæ i eius tẽplo pſtabát: multi pficiſcebant:atq; ibi feſta cel brabát. Mercatores.n.ac milites & Nautæ ſumpt⁹ itẽpanter factitátes abſumebant. Hinc uulgatũ eſt puerbiũ. Nõ oís eſt hoís corinthũ nauigar.q.d. id tantũ eſt prudentiũ. Suidas uero ut refert parœmiá ad difficilem itroitũ port⁹ corithii: Ait.n. difficilis eſt appulſus i portũ corithiũ. Adire corinthũ Corithus ciuitas eſt peloponeſſi i medio iteruallo Iſthmi átea ephyre appellata. Sedit q timuit ne nõ ſuccederet. Corinthus Ephyre

Sedit.qui timuit.ne non ſuccederet:eſto.
Q uid? qui peruenit:fecit ne uiriliter? atqui
Hic ẽ:aut nuſquã: qđ q̃rimus:hic onus horret
Vt paruis animis:& paruo corpore maius:
Hic ſubit:& perfert:aut uirtus nomẽ inane eſt:
Aut decus:& p̃cium. recte petit experiens uir
Coram Rege ſuo:de paupertate tacentes
Plus poſcẽte ferẽt. diſtát:ſumas ne pudenter:
An rapias. atqui rerũ caput hoc erat. hic fons.
Indotata mihi ſoror eſt:paupercula mater:
Et fundus nec uendibilis:nec paſcere firmus:
Q ui dicit:clamat uictum date. Succinit alter:
Et mihi: diuiduo findetur munere quadra.

Ille ingt q timuit ne res ſibi nõ ſuccederet ſi corithũ nauigaret ſubſtitit:nec illuc puẽit:ac per hoc oſtẽdit & illũ q timuit ne res ſibi i colẽdis pricipib⁹ nõ ſuccederet ſubſtitiſſe.q.d. Diogenem ideo pricipũ amicitias noluiſſe ſibi cõciliare:q a timuit ne ea res ſibi nõ ſuccederet : utpote ei rei pa ꝝ apto:ſicq; eũ ut parũ aptũ parũq; prudentẽ taxat. Eſto:nõ dãno igr ſi hæc timendo ſubſtitit. Quid q puenit?fecit ne uiriliter? Fecit ne ille igr uiriliter q puẽit corithũ:hoc eſt q nõ ſubſtitit:nec timuit ne res ſibi nõ ſuccederet .q.d. fecit ne uiriliter laudádusq; eſt ille q amicitias pricipũ iniuit? ut p hác iterrogationẽ itelligat eũ uiriliter feciſſe pideq; laudẽ meruiſſe ut prudentẽ. Atq hic eſt aut nuſq̃ qđ quærim⁹. Rñdet atq igr i hoc aut nuſq̃ eſt qđ quærimus:hoc ẽ in colẽdis pricipibus ſũma hoís Laus cõſiſtit:hoc.n. eſt qđ q̃rimus. Atq hic eſt:hic aduerbiũ eſt pnomen:ut ſit hic:in hac re.i. in principũ amicitia pmerenda. Quod q̃rimus:q̃rit.n. an laudabile ſit:colere uiros potẽtes. Hic onus horret:hic hoc loco pnomen eſt. Eſt ái ſenſus. Hic át q timet inire principũ amicitias:horret onus & maius paruis ais & paruo corpore .q.d. maius q̃ poſſit ſuſtinere:quũ magni oíno ſit ai cõuerſari cũ potentioribus:ubi nõ minor igenii q̃ facũdia reqrit:ſicq; inuit talẽ eẽ:ut timidũ uitupandũ. Hic ſubit & pfert:ſubaudi on⁹ a ſupiore:hũc dicit Laudandũ ut fortem qui ſcit uti amicitia potentiorum:utpote qui graue onus ſuſtineat:in odiũ.n. potentioꝝ incurrit q modeſtia ſua ſeſe iis inſinuare neſcit. Atq; illud ẽt ſciendũ oportere eum eſſe uanũ & mendacem:uñ Sene. in puerbiis. Si in clientelam fœlicis hoís potentiſq; pueneris aut ueritas:aut amicitia perdẽda eſt. Aut uirtus nomen inane eſt:Aut decus & p̃cium. Epicurus & Hieroymus pħi uoluptarii dicunt uirtutem per ſe ipſam nihil ualere:Et quod Stoici honeſtum & laudabile appellant idq; ſolum ut ſummum bonum appetẽdum p̃dicant:id illi caſum qddam & inanis uocis ſono decoratũ eſſe contendunt:ſm quam eorum opinionem nũc ait poeta eũ eſſe dignum laude utpote uirtute p̃ditum:qui ſcit uti amicitia potentioꝝ aut dicemus uirtutẽ eſſe nomen inane & caſſum ſm Epicurum:aut eſſe decus & precium ſm Stoicos qui uim uirtutis tantá eſſe uolũt: ut oía ſi ex altera pte ponant q̃ illi cõmoda dicunt ne appeant quidem: uirtus igir ſummum eſt hoí decus & precium quum in ea uita beata repoſita ſit. Decus aũt antiqui ſummum bonũ eẽ dixerunt. Dedecus aũt ſummum malum auctor Cicero in primo de legibus. Recte petit experiens uir corã rege ſuo. Præceptum eſt cõueniens principio epiſtolæ: pponuerat enim docere quo pacto maioribus utendum foret:ait ergo uiꝝ expertũ recte petere coram amico diuite.q.d. nihil temere:nihil impudenter petit. De paupertate tacentes plus poſcente ferent:monet uerecundiam plus prodeſſe apud diuites amicos:quam procacem impudentiam:plus inquit ab amicis diuitibus accipiet qui de paupertate ſua tacebit q̃ qui poſtulabit:præſertim quum tacentibus magis quam poſcentibus diuites largiantur:indignantur enim ubi audiunt quotidianas clientum quærelas de paupertate ſua. An rapias:uidetur enim is rapere qui impudenter flagitando accipit:eſt enim rapere:uiolenter aliquid auferre:unde rapinas dicimus res quæ ui auferuntur. Rapere

Atqui uerum caput hoc erat:hic fons:præceptum inquit qđ modo cõmemoraui erat uerum caput & uerus fons habendi aliquid a diuitibus. Indotata mihi ſoror eſt. Aliud præceptum nihil eſſe poſcendum per quærelam a diuite coram alio paupere:qui idem conquerendo poſcet: unde diues cogetur duobus id diuidere: quod totum uni fuerat daturus. Ordo aũt eſt & ſenſus. Ille qui dicit ſoror eſt mihi indotata:& mater paupercula clamat:uictum date:ideſt ille qui ita miſerias ſuas diuiti cõmemotat hoc innuit:ut ſibi ſubueniat & uictum præſtet:nam uerba illa nihil aliud ſonãt q̃ uictum date & mihi ſubuenite. Indotata mihi ſoror eſt: mimeſis eſt. Nec paſcere firmus:nec qui ualear paſcere me. Succinit alter:ſubſequitur & canit:ideſt ſequitur & petit:& bene cantilenam mendicorum appellauit:canentes enim mendicabant. Perſius Cantas quum fracta te in trabe pictum ex humero portes? Et mihi ſubaudi eſt ſoror indotata & mater paupercula,& cætera. Diuiduo findetur munere quadra:hoc incommodum inquit patitur qui coram alio miſerias ſuas commemorat diuiti. Nam diues duobus id diuidet quod uni ſolidum daturus erat. Quadra:quadram antiqui accepere pro fruſto uniuſcuiuſq; rei ueluti quadrato:unde eſt illud Virgi. Patulis nec parcere quadris Fatalis cruſti. Martialis. Quum mittis turdumq; mihi quadramq; placentæ:buccellas miſiſſe tuas te pontia dicit. Idem. Nec quadra deerat caſei toloſani. Seneca de beneficiis. Quis beneficium dixit quadrã panis: aut ſtipem æris abiecti:aut ignis accendendi factam poteſtatem? Quadra

Sed tacitus paſci ſi poſſet coruus:haberet
Plus dapis:& rixe multo minus:inuidiæq.
Brūduſiū comes:aut Surrētū ductus amœnū
Q ui ꝗritur ſalebras:& acerbū frigus:& ibres:
Aut ciſtā effractā:& ſubducta uiatica plorat:
Nota refert meretricis acumina ſæpe catellā
Sæpe periſcelidem raptā ſibi flentis:uti mox
Nulla fides damnis:uerisq doloribus adſit.
Nec ſemel irriſus triuiis attollere curat.
Fracto crure planū:licet illi plurima manet
Lachryma:per ſanctum iuratus dicat Oſirim
Credite:non ludo:crudeles tollite claudum.
Q uære peregrinum uicinia rauca reclamat.

Sed tacitus paſci ſi poſſet coruus haberet plus dapis. Elegāti exēplo corui oñdit pauperē amicū (ſi saperet) petiturū a diuite tacitū:neq ſibi comparatū æmulū: multoq plus accepturū minore ēt cū rixa & inuidia. Nam coruus quū ad eſcam deuolat rauco cantu alias aues ciet:uñ fit ut ſolus paſci nequeat ꝙ ſi taceret totā ſolus eſcam haberet. Brunduſiū comes. Aliud ꝓceptum: Amicum in itinere cū diuite cōqueri nō debere: ſe aut pdidiſſe aliquid:aut ſenſiſſe icōmodū:qđ quū facit repræſentat meretricē: ꝙ ſemp apud amatorē conꝗrit plorabūda de damnis ſuis cōmētitiis. Brūduſium:ciuitas eſt Apuliæ portu nobile. Surrentum oppidum cāpaniæ:uñ uina ſurrentina:ꝙ auctore Plinio cōualeſcētibus maxime erant ꝓbata pp tenuitatē ſalubritatēq. Salebras: aſpitates uiaꝝ. Et ciſtam effractam: uas panariū:uñ bñ ſubdit Subducta uiatica:hoc eſt ſubrepta effracta ciſta. appellatione āt uiatici itelligimus quidqd comportatur i itinere cauſa uictus:quod græci ἐφόδιον appellant. Refert:repræſentat. Acumina:aſtutias. Nota:ipſi amatori:q nō aliter i meretrice ea cognoſcit:ꝙ diues in amicis paupibus. Catellā:hypocoriſma.i.paruā catenam. Periſcelidē:ornamentū circa crura:nā περὶ idē eſt qđ circum & σκέλος crus:ſicuti ēt apđ Eſaiā in ſacra ſcriptura accipi uideť ubi ſic ſcriptum ē: In die illa auferet dñs diſcriminalia & periſcelidas & murenulas & olfactoriola. Flentis:mire nō dicentis ſed flētis ut fidē faciat falſis lachrymis. Vti mox Nulla fides dānis. Ita fit inquit ut poſtea & uera dicenti nō habeať fides:quum in tā manifeſtis mendaciis deprehēdať. Nec ſemel irriſus triuiis attollere curat. hoc exēplo ſignificat Diuitē qui ſemel deceptus fuerit per fictas miſerias ab amico paupe: ēt uera dicēti nō crediturū:hinc ēt auctore Porphyrione ꝓuerbium natū eſt:q ſemel ſcurra:nunꝗ pr familias: p qđ monemur eū q ſemel amiſſo pudore:cōteptaq fama ſcurrā agere cœperit:uix unꝗ ad bonā frugē redire. Ordo aūt eſt & ſenſus. Irriſus & deluſus ſemel in triuiis nō curat attollere planū fracto crure:nec ſi uere crus fregerit:nō .n. credit quū ſemel deluſus fuerit:quū eū attolleret: ueritꝰ ne ea faciat i uero dolore ꝙ fecit i falſo. Planū āt dicit ſcurrā ſycophātā & ſeductorē prima correpta quo uocabulo uſus ē Cic. i oratiōe ꝗ p cluētio dixit. Hic ille planꝰ iprobuſſimꝰ ꝗſtu iudiciario paſtꝰ. Eo ēt uſus ē auctore Gellio laberiꝰ mimographꝰ ꝓ ſycophāta. De plano ſic legiť apđ Pli. lib. xxxv. cap. x. Apelles Alexādriā ui tēpeſtatis expulſus ſubornato fraude æmuloꝝ Plano regio iuitatꝰ ad regis cœnā uenit:hoc ē Scurra. ꝗles uerſari ſolēt i Aulis pricipū. Manet fluat exeat:cadat. Iuratꝰ:i actiua ſignificatiōe diciť a uerbo iuro qđ duplex habet ꝓteritū in eadē ſignificatiōe iuraui & iuratꝰ ſum:ſic cœnaui cœnatꝰ ſum:prādi prāſus ſum:placui placitus ſum:nupſi nuptus ſum. Licuit licitū fuit:libuit libitū fuit. Iuuenalis. Q uāuis iurato metuā tibi credere Teſti. Oſiri: ꝗſi p deū magnæ uenerationis. Fuit. n. oſiris ut alii uolūt Saturni ex Rhea filiꝰ:ut alii Iouis ex Niobe uir magni igenii gloriæ cupidus:q relictis argis patria ſua ad egyptios trāſiuit:quos ditioni ſuæ ſubiecit. Iſidē Inachi filiā ꝙ Io uocabať uxorē duxit:quoꝝ uterq ob uarias uirtutes diuinos meruit honores:uarias. n. artes oſiris docuit ægyptios:uñ ē illud Tibulli. Primus aratra manu ſolerti fecit oſiris:& tenerā ferro ſollicitauit humū. Primus iexptæ cōmiſit ſemina terræ:Pomaq nō notis legit ab arboribus. Hic docuit tenerā palis adiūgere uitē. Hic uiridē durā cædere falce comā. De oſiri plura diximus i cōmētariis Iuue. illic. Quod clamat Oſiri iuēto. De Oſiride lege Euſebiū de ꝓparatione euāgelica Auguſtinū de Ciuitate dei. Diodoꝝ ſiculū:

Planus

Herodotus ait li. ii. Oſirim græca lingua eē Dionyſiū.i. liberꝝ. Credite. Mimeſis ē uerba ſunt plani. Nō ludo:nō decipio. Quære.p. Ordo ē. Vicinia.r.r. ꝗre pegrinū. ut ſit ſenſus: uicini uociferātes reclamant ut ſibi a quo iuueť ꝗrat ignotū:hoc ē q artes eius ignoret:ꝗſi ipſi ꝓbe callcāt: pegrinū āt poſuit pro ignoto.

Q .Hora.Flaccus ad Lolliū.

SI bene te noui:metues liberrime Lolli
Scurrantis ſpeciē præbere:profeſſus amicum:
Vt matrona meretrici diſpar erit atq

SI bñ te noui metues liberrime Lolli. Ad. M. Lolliū ſcribit monēs eū ac p hoc reliquos:oēs fugiendā eſſe lenitatē aſſentatoris:quū ſimpliciter oīa agenda ſint:ꝙ uirtus in aſſentatione eſſe nō pt & econtrario amaritudinem reſiſtentis in omnibus:oſtenditq in omnibus mediocritatem eſſe tenendam. Eſt autem hic. M. Lollius qui primus gallatiam prouinciam ꝓpretor auctor Eutrepio adminiſtrauit. Quū in germaniam ab Auguſto miſſus foret ignominioſa clade affectus eſt. Lege Suetonium in Auguſto. De eo mentionem facit Horatius in quarto carminum. Non ego te meis Chartis inornatum ſilebo: Totue tuos patiar labores impune Lolli carpere liuidas Obliuiones. Liberrime: qui enim liberi eſt animi aſſentatione non gaudet. Scurrantis:turpiter adulantis:a uerbo Scurrari de quo in præcedenti epiſtola:Scurror ego ipſe mihi. Profeſſus amicum:quum amicum profitearis:ac per hoc monet

non conuenire

non conuenire eũ q amicũ ſe ꝓfiteat̃ uti aſſentationibus aduerſus amicũ. Vt matrona meretrici. Ita ingt uerus amicus diſſimilis eẽ debebit ſcurræ ut matrona & honeſta mulier diſſimilis erit meretrici. Eſt huic diuerſum. Oñdit quoſdã eſſe q fugiẽtes uitiũ aſſentatoris incidũt in peius uitiũ incõcinni: odioſi: & moleſti hoĩs & incõmodi. Ordo ẽ. Aſperitas agreſtis & inconcinna grauiſq; ẽ uitiũ ꝓpe maius diuerſum huic uitio: aſſentatiõis.ſ. Aſperitas agreſtis: q̃dam ſeueritas fera & ruſtica. Incõcinna. inepta & inſocialis. Grauis: moleſta & odioſa. Quæ ſe commendat tonſa cute dẽtibus atris: quæ.ſ. aſperitas ſine aliquo corporis cultu incedit putans ſic auctoritatem poſſe adipiſci: ſic enim incedunt qui ſeueritatem præ ſe ferũt.

Diſcolor: inſido ſcurræ diſtabit amicus.
Eſt huic diuerſum uitio uitium prope maius
Aſperitas agreſtis: & inconcinna: grauiſq;
Q uæ ſe commẽdat tonſa cute dentibus atris:
Dum uult libertas mera dici: ueraq; uirtus.
Virtus eſt medium uitiorum utrinq; redactũ
Alter in obſequium plus æquo pronus: & imi:
Deriſor lecti: ſic nutum diuitis horret:
Sic iterat uoces: & uerba cadentia tollit
Vt puerum credas ſæuo dictata magiſtro
Reddere: uel partes mimũ tractare ſecũdas
Alter rixatur de lana ſæpe caprina:
Propugnat nugis armatus: ſcilicet ut non
Sit mihi prima fides: & uere qđ placet: ut nõ
Acrite elatrem. pretium ætas altera ſordet.
Ambigit̃: qđ enĩ? Caſtor ſciat: an Docilis pl⁹:
Brunduſiũ Numici meli⁹ uia ducat: an Appi.
Q uem dãnoſa Ven⁹: quẽ præceps alea nudat:
Gloria: quem ſupra uires: & ueſtit. & ungit
Q uem tenet argẽti ſitis importuna: fameſq;
Q uẽ paupertatis pudor: & fuga: diues amic⁹
Sæpe decem uitiis inſtructior odit: & horret.

Tonſa cute: ita inquit tonſi ſunt ad ſeueritatẽ oſtentandam ut uſq; ad cutem oẽs abraſi ſint capilli. Dentibus atris: nigris & ſordidis ab incultu. Dum uult libertas mera: cõmendat ingt ſe hoc ẽ auctoritatẽ ſibi quærit ab incultu: dũ uult dici mera libertas: hoc ẽ q libere oĩa loquatur: ẽ aũt characteriſmos hoĩs triſtis & amari. Virt⁹ eſt medium monet poeta nimiã illã aſſentatoris lenitatẽ: nimiãq; auſteritatẽ: uirtutis noĩe nõ eẽ cẽſendã: quũ uirtus ipſa oĩum rerũ extrema refugiẽs in medio cõſiſtat: ut ab utroq; crimĩe ſit remota.i. ut nec nimiũ adulationi: nec auſteritati ſe applicet. Ordo aũt eſt & ſenſus: uirtus eſt medium uitiorũ.i. uirtus in medio uitiorũ conſiſtit.

Redactũ utrinq;: ideſt mediũ retroactum ac remotum ab utroque uitiorum. Alter in obſequium plus æquo ꝓnus. Deſcriptio eſt aſentatoris. Deriſor imi lecti: hoc eſt eorũ qui ĩ extrema parte lecti diſcũbunt ut intelligas deriſorẽ cõuiuatoris. Nã in ſummo & in medio amici: in imo uero ipſi cõuiuatores diſcũbũt. Deriſorẽ aũt ait: quia dñm cõuiui amicum deridet: quum eũ obſequendo laudet: conta quẽ ſentit. Sic alibi deriſor plus laudatore mouet̃. Sic nutũ diuitis horret: Hic characteriſmos adulatorũ eſt. Sic iterat uoces. hoc eſt ea diligentia: qua puer repetit dictata magiſtri: hoc ẽ omne qđ dixit diues: repetit & oĩa uerba colligit: tãq̃ q̃ notatu digna ſint oĩno & memoria. Vt puerũ credas: mirũ & facetũ exẽplũ: pueri.n. dictata magr̃i repetũt: & eidẽ recitãdo enũciãt. Vel ptes mimũ tractare ſecũdas: hoc dicit: q̃a oĩs fabula in q̃nq; ptes diuiſa ẽ & diſtributa: nã actores erãt q primarũ eẽnt ptiũ: q ſecũdarũ: & tertiarũ: q̃rtiq; loci atq; q̃ntarũ: unũ Donat⁹ in Terẽtiũ ait ĩ Andrea primæ ptes ſenis Simonis ſunt. Secũdæ Daui: Tertiæ chremetis & deĩceps reliquorũ. In ptibus igit̃ ſecundis mim⁹ q pſonã ſuſtinet ſerui oĩb⁹ ĩ reb⁹ dño obſeq̃t̃ multiſq; modis ei blãdit̃. Alter rixat̃ de lana. Deſcriptio Seueri & Auſteri. De lana caprina. q.d. de nihilo: aut minima re: quũ dicãt caprarũ pilos nõ ſetas dici ſed lanã: cui opinioni aſtipulat̃ Vlpian⁹ iuriſcõſult⁹ li.iii. de legatis ſcribẽs legata lanaẽt caprinã cõtineri. Propugnat nugis armat⁹. Ordo ẽ. Armatus nugis ꝓpugnat.i. certat. Scilicet ut nõ ſit mihi pri. fi. Mimeſis ẽ doloris: imitat̃.n. eũ q ĩdignãter ſic dicit.ſ. altera ætas p̃ciũ ſordet: ut nõ ſit mihi prima fides & ut nõ elatrẽ qđ uere placet: ut oĩ rabie nõ dicã & defendã quod uere ſentio & qđ mihi placet: ut ſit ſenſus. Si mihi altera ætas det̃ p̃cium: hoc ẽ ſi cõtingat mihi ĩſtaurare uitã: qđ ꝓ magno p̃cio ſit hñdũ (qđ dicit̃ uirbio cõtigiſſe) tanti id nõ fecero: ut nõ ſit mihi prima fides ut nolim mihi credi: ut nõ defendam quod ſentio. Altera ætas: inſtauratio uitæ. Ambigit̃ quid enim? uerba ſunt poetæ ridentis triſtẽ & amarũ qui tantope inſaniat: ut ẽt uitæ inſtaurationem abnuat ſi nõ tueat̃ qđ ſentit: ut ſit interrogatio deriſoria Quid ambigit̃ ut ita inſaniat? & ille rñdeat: Ambigit̃ hoc. Caſtor ne an docilis plus ſciat: & an uia Numici an Appi meli⁹ ducat brũduſiũ. q.d. ambigit̃ de re nulli⁹ momẽti & negligẽda. Eſtq; ſic ꝓnũciãdũ ut intelligat̃ leue & cõtẽnendũ. Caſtor.n. & docilis hiſtriones iũc tpis (ut alii) gladiatores fuerũt. Via Numici q̃ ſtrauit Numici⁹. Appii uiã intelligit Appia quũ Appi⁹ ſtrauit ab urbe Roma uſq; Brũduſiũ. Ven⁹ dãnoſa: libidinoſũ ĩtelligit q ſæpe ob id uitiũ ad inopiã redigit̃. Ordo ãt ẽ & ſenſus. Diues amic⁹ ſæpe decẽ uitiis ĩſtructior.i. decies uitioſior q̃ amic⁹ minor odit & horret Quẽ dãnoſa uen⁹: quẽ p̃ceps alea nudat &c. aut ſi nõ odit regit: notat ãt amicũ diuitẽ ut fatuũ q licet uitioſior ſit: q̃ amic⁹ minor: tñ credit uitia ſua ob diuitias debere tolerari: paupis ãt ſimiliter nõ poſſe: quũ ĩferior facultatibus dẽat uirtutes cõpẽſare cũ fortuna. Simulq; eũ taxat ſũmæ ĩpitiæ & arrogãtiæ q̃ fiducia diuitiarũ ſuarũ putet q̃cq̃d dixerit tãq̃ diuinũ oraculũ habẽdũ eẽ approbadũ. Quẽ p̃ces alea nudat Alea appellatiõe aleæ ĩtelligim⁹ oẽm ludũ fortunæ ſubiectũ. Præceps: ab effectu: qđ ĩ p̃cipitiũ mittit luſorẽ.

Glĩa quẽ ſupra uires: hoĩez gl̃ioſũ ſignificat. Vngit: delectat Quẽ tenet argẽti ſitis: Vtrũ q ſupellectile argẽtea capit̃: an auarũ ĩtelligit. Quẽ pauptatis fuga: auarũ oĩno deſignat q pudorẽ pauptatis diuitiis ſtudet.

Aut ſi nō odit:regit:eo ſtulticiæ fert:ut uelit tanq̄ prudētiori ſibi oībus in rebus fidē haberi. Ac ueluti pia mater. Amicus inqt diues regit amicū minorē & uult illū more bonæ & piæ matris eē ſapiētiorē ſe & priorē uirtutibus: Nā mater pia uult filiū ſuū plus ſape q̄ ipſa ſapit & ſe ſuparí a filio uirtutibus. Et ait prope uera hoc elegāter a poeta dicit:ſenſus.n.eſt uera ppemodū ait quū dicit: Meæ opes patiunt ſtultitiam:ut ſit opes meæ patiunt & tolerant ēt ſi quid ſtulte facio:ita.n.accidit ut diuiti & opulento uiro uitio nō det ſiquid im probe facit:opibus.n.cōpenſat ſtultitia quū ſtultus ſit. Cōtendere noli:hæc per parentheſim legunt:quaſi

Aut ſi non odit:regit:ac ueluti pia mater
Plus:q̄ ſe ſapere: & uirtutibus eſſe priorem
Vult:& ait prope uera.mecum cōtēdere noli.
Stultitiam patiunt opes.tibi paruula res eſt.
Arcta decet ſanum comitē toga: deſine mecū
Certare. Eutrapelus cuicunq; nocere uolebat:
Veſtimenta dabat precioſa.beatus enim iam
Cū pulchris tūicis ſumet noua cōſilia:& ſpes:
Dormiet in lucem:ſcorto poſtponet honeſtū
Officium: nummos alienos paſcet:ad imum
Thrax erit: aut olitoris aget mercede caballū.
Arcanum neq; tu ſcrutaberis ullius unquam:
Commiſſumq; teges: & uino tortus: & ira.
Nec tua laudabis ſtudia:aut aliena reprendes:
Nec cum uenari uolet ille:poemata panges.
Gratia ſic fratrum geminorū Amphionis:atq;
Zethæ diſſiluit.donec ſuſpecta ſeuero
Conticuit lyra: fraternis ceſſiſſe putatur
Moribus Amphion.tu cede potentis amici

dicat non debes uelle te mihi æqperare: neq;.n. decet te pauperē uelle mecum pariter inſanire: opes.n.meæ patiunt ſtultitiam:ſed tibi paruula res eſt:quæ ſtultitiam in te non patitur. Sicque poeta philoſophice oſtendit turpe eſſe pauperi uelle ſe æquiperare potentiori ſimulq; ridet potentem ut ſtultum qui putet ſibi licere(quia diues ſit) opibus ſuis abitu. Arcta decet ſanū comitem toga. Schema eſt puerbiale:quod in eos cōuenit: qui licet in tenuibus conſtituti ſint facultatibus tamen uiribus ſuis non penſitatis ſtudent ſe potentioribus æquiperare: non cōuenit inquit:ut qui pauper ſit: togam magnam q̄lem diues ſumat:togas enim p facultatibus ueteres uel magnas uel puas habuerunt; unde eſt illud i

Eutrapelus ſequenti epiſtola. Exiguæq; toga ſimulet texto re Catonē. Eutrapelus:græce comis & facetus Latine dicitur. Eutrapeli etiam dicunt q ſupra annorū rationem grandi corpore creſcunt:cito q; moriunt: in quo uoce latina caremus: hic āt eſt nomen ppriū. hic ut oſtendit poeta adeo callidus fuit ad hoīes corrūpēdos; ut ſciret animū ſtultorum cū habitu & cultu mutare: qbuſcūq; enim nocere uolebat pcioſas dabat ueſtes qbus illi ornati noua cum habitu pulchro ſumebant conſilia & nouas ſpes:fiebantq; delicati: tanq̄ q ex pulchro habitu aliqd ſeſe eſſe crederēt:oia q; faciebāt q ueſtitu dignitas reqrebat: ſicq; oī ſe inertiæ debētes ad inopiā redigebant. monet igit poeta hoī intra terminos facultatū ſuaꝝ uiuēdū. Cuiuſdā Eutrapeli meminit & Cicero ultima epiſtola nō libri. Accubuerā hora nona apud uolūniū eutrapelū & infra Eutrapelū citheris accubuit. De quo potuit poeta intelle xiſſe:quū inter Ciceronē & Horatiū nō multū tpis interceſſerit. Beatus.n. iam:ut ꝑ uerba ſint Eutrapeli ſecū meditātis q̄ facturus ſit q ueſtes pcioſas ſumpſerit:an poetæ ſubiiciētis rationē q̄re hoc faceret Eutrape-

Thrax lus. Beatus ergo q ſe iā beatū putabit. Dormiet in lucē:more delicatoꝝ. ſcorto poſtponet honeſtū: pluris faciet uolptatē q̄ uirtutē & honeſtatē. Nūmos alienos paſcet:fœnore accipiet æs alienū:æs.n. alienū paſcit quū uſuris auget. Ad imū:ad poſtremū. Trax erit:auctorabit ſe in ludū:ut ſit gladiator:nā gladiatores q dā ſpeciali uocabulo thraces dicti ſunt ab armatura Thracū:qđ ſignat Auſoni⁹ i monoſyllabis ſic. Quis myrmilloni cōtēdit? Aequiman⁹ thrax:Inde ēt arma thracis gladiatoris dicta Threcidica. Cic.in.vi Antonianarū. Mirmillo in Aſia depugnauit quū ornaſſet Threcidicis comitē & familiarē ſuū illū:miſeꝝ fugiētē iugulauit. Trāqllus in Caligula. Hūc e ſpectaculis detractū repēte:& in arenā deductū Thraci & mox opolomacho cōparauit. de hoc aſi dixim⁹ in ſermone. Hoc erat i uotis & apđ Iuuenalē in ſatyra:Atticus eximie ſi cœnat.

Olitor
Vinitor
Vindimiator
Aut olitoris aget:aut ſiet mercenari⁹ olitoris. olitoris ē q olera tm̄ curat in horto. Qui āt olera uēdit Lachanopola dicit. Sicuti uinitor pprie q uicta colit:uidemiator uero q uuas legit. Arcanū neq; tu ſcrutaberis Aliud pceptū quo duo monet nec ſecreta aliena eē idagāda(oportet.n.oēm curioſum eē malū)nec cōmiſſa eē reuelāda. Nā oīa qdē ſcire cuiuſcūq; modi ſint cupere curioſoꝝ ē. Duci uero maioꝝ reꝝ cōtēplatione ad cupiditatē ſciētiæ ſummoꝝ uiroꝝ ē putādū. Vino tortus & ira:ēt uino & ira torr⁹: multi.n. iuēti ſunt qui ēt inuiti p uinū & irā ſecreta pdiderūt:quo more p tormēta pdunt:un̄ Pli. ſcribēs de uino ait li.xiiii. Tūc ai ſecreta pferūt: Et horati⁹ alibi: Ebrietas operta recludit. Nec tua laudabis ſtudia aut aliena reprēdes. Aliud pceptū:uitiū obtrectatoris ē ſe ipm extollere:& aliena facta carpe. Nec quū uenari uolet ille. Odioſum.n.

Amphion
Zethes
facit iportuna diuerſitas ſtudioꝝ. Gratia ſic fratū geminoꝝ. Exēplo Amhpionis & Zetæ fratrū geminorū oſidit nulla alia re magis hoīum amicitiā diſſolui q̄ ſtudioꝝ diuerſitate. Amphiō.n. & Zetes filii fuerūt Iouis & Antiopæ uxoris lyci regis Thebanoꝝ:q diuerſis uitā ſuā exegere ſtudiis. Nā amphiō ut diximus i poetica:cithara delectat⁹ adeo dulciter canebat ut ſuauitate cātus ſaxa ad extruēda Thebarum mœnia traxiſſe ductus ſit. Zetes uero uitā celuit ruſticā. Erit ergo ſēſus. Si fratrū geminoꝝ grā potuit diſſolui ob uaria uitæ ſtudia qnto magis affectaroꝝ? Diſſiluit:ſoluta ē Donec ſuſpecta ſeuero cōticuit lyra: fuit inqt īter eos diſcordia quo ap Amphiō lyræ ſtudiū abiecit. Seuero Zetā intelligit. Ceſſiſſe morib⁹ fraternis: ſecut⁹ eē ſtudia fraterna. Tu cede potētis amici lenib⁹ īperiis:eodē mō inqt & tu cede potiori amico quū tibi leniter

aliquid

aliq̃d imperat:ut ſic ſac ei cõſentiasueliſq; eius lenibus ĩperiis parere. Lenibus imperiis:nõ difficilibus.q̃lia ſunt uenationũ:uñ bene ſubdit.Quotieſq; educet in agros. Quotieſq; educet in agros:quotienſcũq; para bit uenatum:p̃ſto ſac adſis. Plagis:retibus. Etholis:Epithetõ fecit a nobili illo uenatore Meleagro Etho lo qui aprũ mire magnitudinis in agro calidonio interemit:nota ẽ hiſtoria.Etholia aũt regio illa eſt ubi eſt naupactũ:qđ noſtris tẽporibus dicimus corrupto uocabulo Lepantũ:cõtra patras oppidũ peloponeſſi. De pone ſeniũ.Omitte inq̃t tunc carmina:hoc eſt ueterẽ exercitationẽ tuã ſcribendi carmina. Camœnæ inhu- Plagæ

Lenibus imperiis: quotieſq; educet in agros
Aetholis onerata plagis iumenta:caneſq;:
Surge: & inhumanæ ſenium depone camenæ:
Cænes ut pariter pulmenta laboribus empta
Romanis ſolenne : uiris opus:utile famæ:
Vitæq;: & membris:præſertim cum ualeas : &
Vel curſu ſuperare canem : uel uiribus aprum
Poſſis:adde:uirilia quod ſpecioſius arma
Non eſt qui tractet : ſcis quo clamare coronæ
Prœlia ſuſtineas campeſtria : deniq; ſæuam
Militiam puer : & cantabrica bella tuliſti
Sub duce:qui templis parthorũ ſigna refixit.
Et nunc:ſi quid abeſt Italis adiudicat armis.
Ac ne te retrahas: & inexcuſabilis abſis:
Quamuis nil extra nnmerum feciſſe : modũq;
Curas:interdum nugaris rure paterno.
Partitur lintres exercitus.Actia pugna
Te duce per pueros hoſtili more refertur
Aduerſarius eſt frater:Lacus Adria : donec
Alterutrum uelox uictoria fronde coronet.

manæ.Epitheton.non eſt perpetuũ:ſed ad eũ re ſpicit q eã lædit quaſi q inhumanus ſit quũ eam intẽpeſtiue tractat. Pulmen a. pulpamina hoc eſt carnes. Empta capta:& cõparata. Pariter: utrũ pariter cænes : an empta pariter p labores. Romanis ſolẽne uiris op⁹. Ab honeſto ſuadet laborẽ uenãdi nõ eſſe detractãdũ:ſubaudi extri ſecus eſt. Vitæ & mẽbris:hoc ab utili ſumptũ eſt uenatione aũt ut utili & honeſta exercitatio ne delectatos eſſe ueteres romanos docet Colu mella in prooemio opis ſic. At me Hercule:uera illa Romuli ples aſſiduis uenatibus: nec min⁹ agreſtibus operibus exercitata firmiſſimis p̃ua luit corporibus. Solẽne:uſitatum. Præſertim quũ ualeas.Ordo eſt & ſenſus.In uenationẽ inq̃t fac deſcẽdas p̃ſertim quũ ualeas & poſſis uel ca nem ſuperare curſu uel aprum uiribus. Adde arma uirilia:q̃ uiris cõueniant : ſunt.n. & mulie bria arma quũ uocabulũ ſit generale. Elegãter occaſionẽ iuenit laudãdi ipſum : cõmendat eni eũ a rebus bellicis:& armorũ tractatione : ut ſit nõ ſolũ uales curſu & uirib⁹ corporis:ſed armo rũ ẽt tractatione ita uales :ut nemo ea ſpecioſi⁹ te tractet. Scis quo clamore coronæ. Scis quo fauore multitudinis te exerceas in cãpo martio; q̃ſi dicat tam bene te geris ĩ p̃liis cãpeſtribus ut oẽs te laudent:eſtq; argumentũ a minori ad ma ius.Nã ſi hoc facis cauſa ludi tantũ:q̃nto magis facies ꝓpter amicitias & utilitatẽ tuam.De exercitatione cãpeſtri diximus in poetica & Strabone ſcribẽte ſic Cãpi martii admirabilis magnitudo.Et curriles pariter curſus : & alia equeſtria certamina expedita ſuppe- ditat.Nec minus tã multis pilã:circulũ:palæſtrã exercitatione tractãtibus. Deniq; ſæuã Militiã puer.Occa ſionẽ nactus ẽ qua & ipſum & Ceſarẽ Auguſtũ laudaret.Sæuã aũt militiã bellũ ciuile intelligit:quod ab Au- guſto geſtũ eſt aduerſus Brutũ & Caſſiũ:aut reuera ſæuam militiã bellũ ipſum cantabricũ:populi.n. ſunt ſæ ui & horrendi hiſpaniæ:de q̃bus ſic meminit in tertio carminũ.Seruit hiſpanæ uetus hoſtis ore Cãtaber ſera domitus catena.Et in q̃rto.Te Cãtaber nõ ante domabilis miraꝛ. Cãtabrica bella : q ſub Auguſto olim in cãtabria militaſti:hoc ẽ in hiſpania:q nunc a parthis ſigna Romana quondã capta cũ Craſſo recepit:de quo in epiſtola q̃ incipit:fructibus Agrippæ facta eſt mentio. Reſixit:reuulſit. Tẽplis:ex tẽplis parthiorũ: uñ in quarto carminũ.Et ſigna nřo reſtituit Ioui Direpta parthorũ ſupbis Poſtibus. Adiudicat:adiũgit impio Romano. Armis italis:ſeptimus eſt caſus. Si qđ abeſt.ſiq̃d amiſſum ẽ. Ac ne te retrohas & inexcuſabilis abſis.Sẽſus eſt pẽdens a ſupiore Et ne inq̃t a rebus ꝓrſus bellicis recedas:& ſine excuſatiõe abſis ab urbe(licet nihil niſi ſapienter agis)interdũ in agro paterno certaminibus bellicis exerceris iuxta illud Iuuenalis.Medi- tatus p̃lia uilla Fuſcus marmorea.ordo aũt eſt. Ac interdũ nugaris rure paterno.i. ludis & q̃ſi p iocum in ar- mis exerceris:ne te retrahas a bellis q̃lia fuere cãtabrica:& certaminibus qualia in cãpo martio es meditatus & ne abſis ſine excuſatiõe.Nã quũ rure paterno exerceris excuſationẽ habes nõ eẽ mirãdũ ſi ĩ cãpo martio nõ exerceris quũ alibi id facias:uis.n. hr̃e excuſationẽ qa nihil unq̃ facis extra numeꝝ & modũ. Quãuis nil ex tra:hæc p parẽtheſim leguꝛ. Extra numeꝝ:extra pfectionẽ. Valeri⁹ lib.viii. Loq̃ns de Catõe ſupiore.Om nib⁹ numeris uirtutis diuitẽ. Modũ:mẽſurã. Nugaris:ludis:hoc ẽ ludos nugatorios exerces. Partiꝛ lin- tres exercit⁹:imaginẽ pugnæ acciacæ ſignificat:q̃ cõmiſſa fuit iter Auguſtũ Cæſarẽ.M.Antoniũ & Cleopa- trã:iuxta Acciũ ꝓmõtoriũ.nota ẽ hiſtoria.Eſt ergo ſenſus. Tu Lolli tanq̃ Cæſar rep̃ſentas pugnã illã acciacã. Cantabri

Te duce:tanq̃ Auguſto Cæſare. Per pueros:p ſeruos tuos. Referꝛ:rep̃ſentaꝛ. Aduerſari⁹ ẽ frater : hoc dicit:frater tu⁹ uicẽ aduerſarii p̃ſtat:hoc eſt.M. Antonii. Lac⁹ : Lacũ ubi tu hãc pugnã rep̃ſentas ſimulato nomine Adriam appellas:q in mari Adriaco pugna illa tua acciaca ſit commiſſa. eſt autem adria oppidum Etruriæ:de quo ſic Liuius libro quinto ab urbe condita: Toſci mare inferum communi uocabulo gentis:tu- ſcum.Superum adriaticum ab Adria Tuſcorum colonia uocauere Italice gentes. Donec alterutrum.Et tã diu nomina ſimulata ſeruanꝛ:donec alteruter uincat:aut tu:aut frater tuus.Fronde hoc eſt lauro: nã lauro coronabanꝛ uictores:unde Plinius ſcribit lauro delphica uictores delphi coronari & triũphãtes Romæ.

Conſentire ſuis ſtudiis:qui crediderit te
Fautor utroq; tuum laudabit pollice ludum.
Protinus ut moneã:ſiquid monitoris eges tu:
Q uid:de quoq; uiro:& cui dicas ſæpe uideto.
Percũctatorẽ fugito:& nam garrulus idẽ eſt,
Nec retinẽt patulæ commiſſa fideliter aures.
Et ſemel emiſſum uolat irreuocabile uerbum.
Non ancilla tuum iecur ulceret ulla:puer ue
Intra marmoreum uenerandi limen amici.
Ne dominus pueri pulchri:caræue puellæ
Munere te paruo beet:aut incõmodus angat.
Q ualẽ cõmẽdes etiã atq; etiã aſpice:ne mox
Incutiant aliena tibi peccata pudorem.
Fallimur:& quõdã:nõ dignũ tradimus:ergo
Q uẽ ſua culpa premet:deceptus omitte tueri:
V t penitus notũ ſi tentent crimina ſerues:
Tuteriſq; tuo fidentem præſidio:qui
Dente Theonino cum circũroditur ecquid?
Ad te poſt paulo uentura pericula ſentis?
Nã tua res agitur:paries cum proximus ardet,
Et neglecta ſolent incendia ſumere uires.
Dulcis inexpertis cultura potentis amici.
Expertus metuit.tu dum tua nauis in alto eſt:
Hoc age:ne mutata retrorſum:te ferat aura.

Conſentire ſuis ſtudiis q̃ crediderit te:Ille inq̃t q crediderit te nulla in re a ſtudiis ſuis diſſentire tibi oĩbus in rebus fauebit.q.d. ſi Auguſtus Cæſar cognouerit te a ſtudiis ſuis nõ diſſentire oĩbus in rebus uehemẽter tibi fauebit:hoc aũt ab eo ſenſu pendet quo monuit nihil eſſe quo magis amicitiæ diſſoluant̃ q̃ diuerſitate ſtudiorũ: unde dixit Gratia ſic fratrũ geminorũ Amphionis atq; Zetæ diſſiluit:monet igit̃ p cõtrarium nihil eẽ quo magis amicitiæ ſtabiliant̃ q̃ ipſa ſtudiorũ ſimilitudine. Tuũ ludũ:ſi ludũ edideris. Laudabit fautor: i. fauens laudabit. Vtroq; pollice:aut utraq; manu ut ſit tropus ſynecdoche a parte totũ: hoc ẽ plauſu utriuſq; manus:aut qa quũ fauemus pollices p̃mere iubemur:uñ plinius ut recitauim⁹ apud Iuue.illic Et uerſo pollice uulgi lib.xyiii.ĩ magicis.Pollices inq̃t quũ fauemus p̃mere ẽt ꝓuerbio iubemur:Porphyrio ait ſic.Qui laudat uehemẽtius manus iungens iungit pollicẽ cũ ꝓximo. Protinus ut moneã:aliud p̃ceptũ ſaluberrimũ:ut diligẽter tria cõſideret qd dicat:& de quo dicat:& cui dicat. Quoq;:duæ partes ſunt oratiõis:ut ſit & de quo uiro. Percũctatorẽ fugito. Aliud p̃ceptũ uera ẽ ſententia:nam eodem ſtudio prodit:quo audit q̃ perſcrutat̃. Fideliter:Ordo eſt nec retinent fideliter. Et ſemel emiſſum:terribiliter eſt ꝓnunciandũ. Non ancilla.aliud p̃ceptũ in domo inq̃t diuitis non ames ſeruũ aut ancillã:ne ille paruo munere te donet putetq; te accepto mãcipio obnoxium ſibi factum:aut non accepto te cruciet. Alterutrum enim faciet:aut dabit tibi mancipiũ ut te ſibi obnoxium faciat: aut non dabit:ſicq; cruciaberis quum id hr̃e nõ potueris q̃ maxime optaueris. Qualem commendes. Aliud præceptum monet ne quem incognitum:hoc eſt cuius ingenium nõ norimus diuiti amico commendemus ne eo peccãte nos poſtea puteat talem commendaſſe. Commendare autem hoc loco accipe pro laudare. Ne mox:ne poſtea. Fallimur:non eſt inquit mirũ ſi hoc moneo: ut neminẽ temere cõmendemus: ſæpe.n. fallimur ut quos dignos eẽ cõmendatione putamus indignos eẽ reperiamus. Et quondã:aliq̃ndo:Tradim⁹:cõmendam⁹. Ergo quẽ ſua culpa p̃met:qd ergo inq̃t fiet ſi peccauerit? Si peccauerit inq̃ & in offenſionem uenerit ſua culpa:noli tu deceptus eum tueri quemadmodum ſerues & tuteris penitus notum fidentem tuo preſidio ſi maledicorum criminatione leditur: hoc eſt ſicuti debes ſeruare & protegere penitus notum quum maledicorum criminatione urgetur: nam quum roditur maledictis obtrectatorum non ſentis p̃icula uẽtura ad te paulo poſt? Deceptus. Tu deceptus:quum aliter eum iueneris q̃ putabas. Vt ſerues:quẽadmodum:q̃lr̃ ſerues:hoc eſt ſeruare debes.Penitus notum:ualde notũ & probatum. Si crimina tentent: ſi maledicorum criminationes eum tentent:calumnientur. Qui dente Theonino quum circumrodit̃:hoc eſt:qui cũ mordetur ab inuidis obtrectatoribus tibi iuuandus eſt:ne tu quoq; lædaris.Theon autem auctore Porphirione: quidam fuit adeo rabioſæ dicacitatis:& maledicentiæ ut in ꝓuerbium ceſſerit.Dente theonino illum rodi & qui cõuitiis laceraret̃:unde Auſonius in carmine hendecaſyllabo poeta quendam indoctũ & mordacem Theonem appellat.Nec poſt hac metues ubiq; dictũ.Hic eſt ille Theon poeta falſus.Bonorũ mala carminũ Lauerna.ergo dente theonino:hoc eſt mordacitate theonina:uehementi & rabioſa. Et qd ſentis? Sétuſne? Pericula uentura ad te:futurum ut tu quoque paulo poſt mordearis? Nam tua res agitur: ſententia per alegoriam demonſtrans uicinorum periculum noſtrum eſſe:quo colligit patrocinium amici apud diuitem ſuſcipiendum:ne ſi neglectus fuerit.nos quoque obtrectatorum maledictis labefactemur. Dulcis inexpertis cultura potentis amici: ſubaudi extrinſecus eſt: hoc autem dicit amicitiam diuitis uideri dulcem ei qui eam non ſit expertus: cæterum experto ſolere eſſe moleſtam & plenam timoris: ſemper enim timet nequid committat:unde mereatur excludi:unde ſubdit ſibi cauendum eſſe: ne dum proſperum amicitiæ curſum tenet ab aliquam offenſionem ab amico excludatur. Dum tuam nauis in alto eſt.Allegoricos hoc dicit: dũ tu in proſpera uerſaris amicitia. Hoc age:hoc ſerua & diligentiam adhibe ne aura mutata ferat te retrorſũ hoc eſt tenuis & leuis culpa abſtrahat te ab amico.Eſt aũt uerbũ:ut ante diximus antiquæ religiõis Rõanæ. Nã Nũma Põpilius uir põtificii iuris prudẽtiſſimus expoſitor inſtituit:ut quũ pricipes:aut ſacerdotes rẽ diuinã facerẽt p̃co ingẽti uoce p̃cedens clamaret:hoc:age aĩos ſacrificio adhiberi iubens: ne ullis interiectis operibus: quæ plurima humanis in rebus ui & neceſſitate quodãmõ fieri cõtingit, diuinus auerteretur cultus.

Oderunt hilarẽ triſtes:hic oñdit ſimilẽ ſimili delectari:unde eſt illud Ciceronis Pares cũ paribus ueteri prouerbio facillime cõgregari. Potores bibuli. Qui uino inqt delectanť nõ amát eũ: qui pocula a ſe porrecta recuſauerit:licet ad excuſationẽ nõ bibendi dicat ſe morbo laborare:hincq; oñdit quid ſit leuis aura:hoc eſt parua cauſa cur qs nõ ametur. Potores bibuli falerni:bibuli noiatiuus eſt pluralis:hoc eſt bibaces.ná bibulus dicit̃ q libenter & ualde bibit:uñ & bibulá dicimus harená:q̃ libenter & ualde bibat. Tepores:febres. Bibulus
De me ſupcilio nubé:monet ne triſtẽ aut nimiũ ſeuerũ ſe pbeat:muti.n. ppter hoc in odiũ inciderũt: hilaré inqt fac pſtes.

Oderunt hilarem triſtes:triſtemq; ioco ſi.
Sedatum celeres:agilem : gnauumq; remiſſi:
Potores bibuli media de nocte falerni
Oderunt porrecta negantem pocula : quãuis
Nocturnos iures te formidare tepores.
Deme ſupercilio nubem.plærunq; modeſtus
Occupat obſcuri ſpeciem:taciturus acerbi.
Inter cuncta leges : & percunctabere doctos:
Qua ratione queas traducere leniter æuum:
Ne te ſemper inops agitet : uexetq; cupido:
Ne pauor: & rerum mediocriter utilium ſpes.
Virtutem doctrina paret:natura ne donet:
Quid miuat curas:quid te tibi reddat amicũ:
Quid pure trãquillet:honos:an dulce lucellũ:
An ſecretum iter : & fallentis ſemita uitæ.
Me quoties reficit gelidus Digentia riuus:
Quem Mandella bibit rugoſus frigor̃ pagus:
Quid ſentire putas?qd credis amice precari?
Sit mihi:quod nunc eſt:ẽt minus:ut mihi uiuã
Quod ſupereſt æui : ſiqd ſupereſſe uolunt Di.
Sit bona librorum:& prouiſæ frugis ĩ annum
Copia:neu fluitem dubiæ ſpe pendulus horæ:
Sed ſatis eſt orare Iouem:qui donat: & aufert:
Det uitã:det opes:æquũ mi aĩum ipſe parabo.

Plerũq; modeſtus:deeſt ẽt:ut ſit etiá modeſt⁹. Plærũq; inqt accidit ut etiá modeſtus occupet ſpeciẽ obſcuri:hoc ẽ triſtis : hoc eſt ut q modeſtus ſit triſtis & ſeuerus cenſeať. Et taciturnus acerbi.i. hois:cuius mens non facile dephendať. Inter cũcta leges. Oſtendit pbiæ morali operá eſſe dandá:ex qua pcepta habenť q̃ doceát:quõ aĩ noſtri cupiditates domádæ ſint ac p hoc monet doctriná eſſe neceſſariá ad potẽtiorũ amicitiá pmerendá. Et percũctabere Doctos.ſ.pbos. Qua rõne:quẽadmodũ poſſit qete & ſuauiter uiuere. Leguntť hæc cõiuncti cum ſequẽtibus uſq; ad illud Me quotiens reficit: ut legendũ ſit Ne ſemp inops & nõ nec te ſemper inops: ná ſi pbiæ morali opam iquit debes habebis pcepta q̃ doceant te ſuauiter uictuꝝ ſi auaritiam fugeris:q̃ ſtudio acqrendi:& metu amittẽdi q̃ſita cruciat. Ne te ſemp inops:ne ſemp auaritia te maceret. Ne pauor & reꝝ mediocriter utiliũ ſpes. Eleganter docet utrũq; eẽ ſtulticiæ & miſeriæ uel timere ne amittat:uel ſpare cum uoto igẽti res medeocriter utiles : hoc eſt bona fortunæ. Ne pauor: ſubaudi uexet a ſuperiore: ná quẽadmodũ ſpes eſt expectatio boni:ſic met⁹ eſt expectatio ipẽdentis mali. Virtute doctrina paret:a ſupiore pendet. Tu inqt pcunctabere doctos doctrinane paret:uirtutẽ:an natura:hoc eſt doctrinane an natura ſapiamus. Natura primũ:ars extremũ inuenit. Quid minuat curas: quid te tibi reddat amicũ:ipſam át uirtutẽ intelligit q hoiem ſapientẽ facit ita ut neq; curis obnoxius ſit:neq; qcq̃ ſtulte faciat:uñ ſe ledat pinde q; ſibi amicus eſt. Quid pure tranqllet.i.q res delectet & uere tranquillum reddat animum:an honos:an dulce lucrum an iter ſecretũ: ideſt an receſſus in ſolitudinem & ſemita uitæ fallentis:ideſt uitæ latentis & ignoratæ ab hominibus. Nam qui ſe a cõſortio hominum ſeparant:uitam uidentur in obſcuro agere quum eorum opera publice non appareant:uidetur q; ea uita eſſe tranquilla:quando ab omni rerum humanarum ſtrepitu ſemoti uiuant:multi enim ſeueri & graues uiri tranquillitatem animi expetentes a negotiis publicis ſe remouerunt ad ociumque perfugerunt:uixeruntque in agris & ſolitudine delectari re ſua familiari:hæcque omnia ſumuntur ex philoſophia morali.
Vitæ fallentis:uitæ latentis & ignoratæ:ſic & alibi ante. Nec uixit male:qui natus morienſque fefellit. Me quotiens reficit. Senſus eſt. Quid putas me ſentire & petere a diis quum ſum in meo rure? Digentia riuus: Digentia
fluuius eſt labens per agrum Horatii. Mandela pagus eſt in Sabinis :iuxta quem Horatius habuit agrum. Mandela
Bibit pagus:tropos metonymia:hoc eſt pagani bibunt. Rugoſus frigore. nimio enim frigore incolæ corpora habent contracta & rugoſa. Quid ſentire putas quid credis amice precari : deeſt niſi illa quæ ſequuntur:ut ſit mihi ſcilicet quod nunc habeo:etiam minus dummodo uiuam mihi id æui quod ſuper eſt : hoc eſt arbitrio meo nullas prorſus inſeruiens cupiditatibus. Ille eniꝫ dicitur ſibi uiuere qui uiuit ut uult. hoc eſt qui liberi eſt animi. nec affectibus ſeruit. Si quid:ſubaudi æui. Si bona librorum:ut habeam magnam copiam librorum:ubi obſeruandum eſt Horatium id primum precari quo maxime delectabatur:quod ad uirtutem tendit:eſt enim bonum mentis uirtutis:mox fruges & uictum quæ bona ad corporis conſeruationem ſpectant. Neu fluitem dubiæ ſpe pendulos hore. Ne eo miſeriæ perueniam:ut mihi expectandum ſit tempus cœnandi apud alium ſub incerta ſpe. Fluitem:agiter animo & in dubio ſim. Sed ſatis eſt orare Iouem:Petam inquit ab Ioue id:quod ipſe mihi præſtare non poſſum uitam & opes. cæterum ut æquum animum geram in mea magis poteſtate eſt quam Iouis:per quod colligit in poteſtate noſtra eſſe quales eſſe uelimus:quando deus ut in eccleſiaſtico legitur ab initio conſtituit hominem & reliquit illum in manu conſilii ſui. Aequum:patientem:& qui non huc magis quam illuc pendeat.

PRiſco ſi credis Mecœnas docte Cratino. Hanc epiſtolã ſcribit ad Mecœnatẽ in q̃ demõſtrat ꝙ & quõ carmina ſcripſerit q̃ſi neminẽ imitatus fuerit: ſed libero cõſilio ſua iuenta pſcripſerit: ſed piꝰ uitupat imitatores oẽs & iprimis poetas q uirtutes aliquorũ admirati nõ aſſecuti continuo: ſe iis ipſis ſimiles fore exiſtimãt ſi ſola illoꝝ uitia cõſectent̃ queadmodũ faciũt ii q quũ itellexerim Homeꝝ fuiſſe uinoſum putãt ſe bonos poetas fieri poſſe ſi uinolẽti & ipſi fuerit. Ergo hoc totũ p ironiã dr̃: non ꝙ Horatius id ipſuꝫ ueꝝ exiſtimet uel de Cratini opiniõe: uel de Homero uinoſo. Senſus ãt ẽ. Nulla carmina laudabilia fieri poſſe nec duratura niſi ab iis qui multo uino inebriant̃ hocq; ex opiniõe Cratini ſcriptoris comœdiæ ueteris: de quo in ſermonibus Eupolis atq; Cratinꝰ Ariſtophaneſq; poetæ: ſed hoc totũ ut diximꝰ ironicos. Ab aq̃ potoribus: hoc ẽ abſtemiis & ſobriis: illud nõ placet ꝙ aliq exponũt ab aquæ potoribus. i. pauperibus: quũ oino poeta hoc itelligat (ironicos tñ) bona ſolũ carmina fieri a potoribꝰ uini nõ aq̃. Quũ cõtra oñdat Iuuenaſis poetis abſtinẽdũ eẽ uino dicens. Fuit utile multis Pallere & toto uinum neſcire decẽbri. Vt male ſanos adſcripſit liber ſatyris fauniſq; poetas. Senſus eſt. Ex quo liber adſcripſit inſanos poetas ſatyris & faunis: ipſæ certe muſæ ẽt mane ſobriæ nõ fuerunt: q̃ſi quæ prima luce uino indulſerint. ſicq; oñdit multos extitiſſe q ſe p uinũ putarũt poſſe fieri bonos poetas ex quo bacchus ipos in numeꝝ & q̃ſi militiã ſatyroꝝ & faunoꝝ recepit. Satyri enim & fauni bacchũ tanq̃ eius milites ſequunt̃. Nã ut ſcribit Strabo Silẽt. Satyri: bacchæ: Lenæ: Thiades: Mimallones: Naiades: Nymphæ: & quos Tytiros uocãt ſacerdotes fuerũt Bacchi: uñ Ouidi. i arte amãdi. Ecce Mimallonides ſparſis in terga capillis: Ecce leues ſatyri puia turba dei: Ebrius ecce ſenex pando Silenus aſello. Vix ſedet & preſſas cõtinet arte comas: Dũ ſeq̃t̃ Bacchas. Vt. i. ex quo & ide ut: ẽ. n. aduerbiũ tpis. Male ſa. hoc ẽ iſanos: nam Democritus ait poeticam natura magis q̃ arte cõſtare: & eos ſolos poetas eẽ ueros qui inſaniant: in qua pſuaſione eſt & Plato: uñ illud ẽ in poetica. Excludit ſanos helicone poetas Democritus ubi plæraq; recitauimus ex ſnĩa Platonis in libro quẽ inſcripſit Ionẽ de furore poetico. Camenæ dulces oluerũt uina. Hippallage eſt: ut ſit uina dulcia. Camenæ aũt dicunt̃ ipſæ muſæ q̃ſi canenæ ꝙ bñ canãt. Adſcripſit quaſi i militiã ſuam: Nã adſcribere uerbũ eſt militare. Laudibus arguit̃ uini uinoſus Homerus: uerba ſunt Horatii ridẽtis eos q Homeꝝ uinoſum putarunt: qa ſæpe in Iliade & Odiſſea uinũ laudauerit: ut ſit ſenſus. Homerus arguit̃ eſſe uinoſus Laudibus uini. i. cẽſet̃ uinoſus: qa uinũ ſæpe laudauerit. Ennius ipſe pr̃: hoc totũ cũ irriſione & imitatiõe quadã ſtultæ pſuaſionis Ennium nũq̃ ad ſcribẽda carmina deſcẽdiſſe niſi potũ. Ennius pater. pr̃em Enniũ appellat ꝙ ipe primus Latinorũ ad heroici uerſus imitationẽ aſpirauerit. Ad arma dicẽda ad deſcribẽda bella q̃lia i annalibus ſuis cõplexus ẽ: bellũ. n. punicũ ſcripſit. Forum putealq; libonis: uerba ſunt credẽtis uerũ poetã eẽ nõ poſſe niſi uinolẽtũ: ut ſit ſenſus ita qdẽ cõuenit poetas eẽ uinolẽtos ſicuti cauſidicos & iuriſcõſultos eẽ ſobrios. Eſt ãt ordo. Poetæ nõ ceſſauere certare & putare mero nocturno & diurno ſimul edixit hoc. ſ. mãdabo ſiccis forũ & puteal libonis. Adimã cãtare ſeueris. Simul: poſtq̃. Edixit. ſ. Enniꝰ quẽ ſibi pſuadent ita edixiſſe. Forũ: p forũ lites & cauſas ſignificat. Puteal libonis: ſedes fuit p̃toris ppe arcũ fabianũ dictũ ꝙ a libone: ut ſcribit Porphyrio illic primũ tribunal & ſubſellia collocata ſint. Mãdabo: re legabo: tradã. Siccis: ſobriis. ſ. cauſidicis & iuriſcõſultis. Adimã cãtare ſeueris: ieiunis ingt & ſeueri nõ cãtabũt: ut inuat oportere uerũ poetã eẽ uinolẽtũ ut benecãtet. Hoc ſimul edixit. Stati ut hoc ingt uiſus eſt Enniꝰ oibꝰ dixiſſe: nõ ceſſauere poetæ dies nocteſq; potare. Quid ſiqs uultu: Quid ſiqs ingt ueſtẽ uultuq; Catonis imitet̃: nunqd cõtinuo & uirtutibꝰ erit Cato? ut ſit manifeſta irriſio eorũ q ſola uitia bonorũ imitant̃ putãtes ſe fore illis ſimiles & in uirtute: ſed decipiunt̃ qa uitia tñ eorũ ſectãt̃: uñ ut tradit Geliꝰ ab Herode attico uiro cõſulari & græca facũdia celebri eiuſus ẽ qdã q palliatꝰ & crinitꝰ barbaq; ppe ad pubẽ uſq; porrecta æs ſibi dari petiit. Quẽ Herodes quũ iterrogaſſet q̃ſnã eẽt: atq; ille uultu ſonituq; uocis, obiurgatorio pħm ſeſe eẽ diceret: mirari quoq; adderet cur q̃rẽdũ putaſſet qđ uideret: uideo ingt Herodes barbã & palliũ: pħm nõdũ uideo. Hicq; poeta exprimit quo habitu ſolitꝰ ſit Cato incedere. Textore exiguæ togæ metonymia id qđ ſit p eo q facit. textore igit̃ p textura itellige. Simulet: imitet̃. Repñtet: referat. Rupit hyarbitã: hoc exẽplo oñdit ſtultos imitatores i grauia plærũq; icidere pericula. Nã hic hyarbita mauꝰ fuit: q dũ Timagentẽ poſt cõuiuiũ & iter pocula declamantẽ imitari cõtẽderet nec poſſet: iuidia idiſruptus ẽ. Ordo ãt eſt Ligua hyarbitæ æmula. i. imitatrix Timagenis rupit ipm hyarbitã dũ ſtudet haberi urbanus & diſertus.

Q. Horatius Flaccus ad Mecœnatẽ.

PRiſco ſi credis Mecœnas docte cratino:
Nulla placet̃ diu: nec uiuere carmina poſſunt
Quæ ſcribuntur aquæ potoribus, ut male ſanos
Adſcripſit liber ſatyris: fauniſq; poetas.
Vina fere dulces oluerunt mane camœnæ.
Laudibus arguitur uini uinoſus Homerus.
Ennius ipſe pater nũquam niſi potus ad arma
Proſiluit dicenda: forum: putealq; Libonis
Mandabo ſiccis: adimam cantare ſeueris.
Hoc ſimul edixit: non ceſſauere poetæ
Nocturno certare mero: putare diurno.
Quid? ſiquis uultu toruo ferus: & pede nudo:
Exiguæq; togæ ſimulet textore Catonem
Virtutem ne repræſentet: moreſq; Catonis?
Rupit Hyarbitam Timagenis æmula lingua:
Dũ ſtudet urbanus: tenditq; diſertus haberi.

hoc eſt dũ Timagenẽ & dicẽdo & paſcẽdo amicos:conat̃ adæquare. Timagenes aũt fuit hiſtoricus: de quo. ita Quinti.li.x. Clytarchi ꝓbat̃ īgeniũ:fides īfamat̃. Lõgo poſt īteruallo tpis natus timagenes uel hoc ipſo ꝓbabilis ꝙ intermiſſam hiſtorias ſcribẽdi īduſtriã noua laude recupauit. De eo Sene.i.iii.de ira ſic ſcribit. Hiſtorias q̃s poſtea ſcripſerat recitauit & cõbuſſit:& libros acta cæſaris Auguſti cõtinẽtes ī ignẽ ꝓiecit. Inimicitias cũ Cæſare auguſto geſſit:& quũ q̃dã ī Auguſtũ & uxorẽ eius & ī totã domũ eius dixiſſet nec ꝑdidiſſet dicta:Sæpe illũ Cæſar monuit ut moderatius lĩgua uteret̃ ꝑſeuerãti domo ſua īterdixit:Poſtea timagenes ī cõtubernio pollionis Aſinii cõſenuit:ac tota ciuitate dilect⁹ ẽ.

Decipit exemplar uitiis imitabile:quod ſi
Pallerem caſu:biberent exangue cuminum.
O imitatores ſeruum pecus:ut mihi ſæpe
Bilem:ſæpe iocũ ueſtri mouere tumultus.
Libera per uacuum poſui ueſtigia princeps.
Non aliena meo preſſi pede.qui ſibi fidit
Dux:regit examen.Parios ego primus iãbos
Oſtendi Latio numeros:animoſq; ſecutus
Archilochi:nõ res:& agẽtia uerba Lycambẽ.
At ne me foliis ideo breuioribus ornes:
Quod timui mutare modos:& carminis artẽ:
Tẽpat archilochi muſã pede maſcula:Sappho
Temperat Alcæus:ſed rebus:& ordine diſpar.
Nec ſocerũ quærit.quẽ uerſibus oblinat atris:
Nec ſponſæ laqueum famoſo carmine nectit.

Decipit exẽplar uitiis imitabile. Decipiunt̃ inq̃t ſtulti:q quũ ꝓpoſitũ ſit exẽplar bonoꝝ:eos tñ uitiis imitãt̃ ut ille q ſe Catonẽ imitari putat:ſi ſemp triſtis & ſordidatus īcedat. Ergo exẽplar imitabile.i.qđ eẽt imitãdũ ut bonũ decipit uitiis:q̃ tñ ſeq̃mur:ſicq; uituperat tales imitatores. Quod ſi.p.c. Adeo inq̃t ſtulti ſunt ut ſi caſu pallerẽ:ipſi quoq; talẽ pallorẽ medicaminibus imitarent̃:nã cyminũ auctore Pli. potu ſũptũ pallorẽ gignit:p qđ colligit ut diximus eos decipi q ſimiles ſe fore putãt iis:quos ī uitiis tñ imitant̃. O imitatores.ſ.p. acclamatio ſũma cũ īdignatiõe & riſu ī tales imitatores q nõ minus ſerui ſunt ad ꝑſcriptũ alienũ:q̃ pecora ad ꝑſcriptũ dñi:q̃ſi q ab eoꝝ ueſtigiis tã q̃ impiis nõ diſcedãt unñ ſubiicit iã de ſe loquẽs libeꝝ ſe nõ ſeruũ eẽ q̃ ſi q nemĩnẽ ſecutus fuerit:ſed libero cõſilio ſua īuẽta ꝑſcripſerit. Ait ergo ſe poſuiſſe ueſtigia per uacuũ:hoc ẽ neminis ſe imitatorẽ eẽ. Mouere bilẽ.colerã:īdignationẽ. Iocũ:riſũ. Alienã.ſ. ueſtigia:ſignificat ãt carmĩa iãbica ſ more latio ſe primũ ſcripſiſſe:unñ Quinti.li.x.ſic ſcribit. Iãbus nõ ſano a Romanis celebratus ẽ:ut ꝓpriũ opus a qbuſdã īterpoſitus:cuius acerbitas ī Catullo Bibaculo:Hora. At lyricoꝝ idẽ Hora. fere ſolus legi dignus. Priceps prim⁹. Qui ſibi fidet ille iq̃t q ſibi fidet:alios nõ imitabit̃ ſed ipſe duxerit alioꝝ:hoc ẽ ipſe libero cõſilio ex ſe excogitata ſcribet:q̃ alii ſequãt̃:quẽadmodũ apes regẽ ſequũt̃ ſuũ. Parios.e.p.i.ego igt primus apud latinos ſcripſi carmẽ iãbicũ q̃le Archilocus parius apud græcos.q.d. alii q carmẽ iãbicũ uolẽt ſcribere me neceſſe ẽ ſequãt̃. Parios iãbos:qa parius fuit archilochus:pos ãt iſula ẽ cũ oppido ab Delo.xxxviii.milibus paſſuũ diſtãs:marmore nobilis:q̃ auctore Pli. prio plateã poſtea minoida uocarũt. Nũeros aĩoſq; ſecutus Archilochi:hoc dicit:ſe de Archilocho nihil trãſtuliſſe ꝑter metꝝ:res & argumẽta neglexiſſe:qbus ille lycãbẽ ꝑſeq̃t̃:a quo repudiatus ẽ gener. Nã quũ lycãbes ut diximus ī poetica. Neobolẽ filiã ſuã ī mr̃imoniũ ꝓmiſiſſet Archilocho:moxq; eã denegaſſet. Iratus Archilochus carmẽ Iãbicũ tãta acerbitate ī eũ ſcripſit ut pr̃ cũ filia laq̃o ſibi gulã fregerit. In Archilocho ſũma auctore Quinti. uis fuit elocutiõis:cũ ualdæ tũ breues uibrãteſq; ſnĩæ:plurimũ ſanguinis atq; neruoꝝ. De eo ſic Hora. ī poetica Archilochũ ꝓprio rabies armauit iãbo. Numeros dimẽſionẽ pedũ. Aĩos:ui & acrimoniã illã ſnĩaꝝ. Agẽtia:ī ſequẽtia: Virg. Paſtor agẽs telis. Ac ne me foliis iõ breuioribus ornes. Et ne me igt putes penus eẽ laudãdũ:qa nihil auſus ſum īnouare ac ꝓferre p meo illud ſcies multa me ex ꝓbatis auctoribus cõpoſuiſſe. Foliis mi. minore lauri corona ac p hoc mĩore laude. Tẽperat.A.m. Metrũ igt archilochi qđ nos imitamur tẽpat̃ uerſibus Sapphus & Alcæi quos imitor:nã & ipſi carmẽ iãbicũ ſcripſere:ſed neq; eodẽ ordĩe uerſuũ:neq; rebus tẽperat̃.qa Alceus ñ eo ordĩe utitur nec rebus qbus Archilochus:ſed pedes tñ nõ materiã ſeq̃t̃:ut deniq; illud ītelligi uelit:ſe nõ ſolũ Archilochũ ſ; & Sappho & Alcæũ ī carmĩe iãbico imitari:ſicq; eorũ ſtilũ & caracterẽ metri ī carmĩe ſuo miſcere.

Maſcula Sap. uel qa ī ſtudio poetico tã q̃ uir uerſata ẽ ī quo ſæpi⁹ enituit uel qa (qđ magis placet) trib⁹ fuiſſe ferẽ. τριβειν.n.ẽ qđ fricat̃. Nã ꝑter uirũ:mulieres quoq; ſupra cõditionẽ muliebrẽ amauit:q̃s īſultãdo ſricabat. Tres ãt ꝑcipue amauit Atthidẽ:Teleſippã:& Megerã. Ipſa ãt Leſbia fuit & Mitylene: ſcripſit auctore. Suida libros lyricos nouẽ:pr̃ia plectrũ reppit:ſcripſit epigrãmata:Elegias:iãbos & Næniás:Huius poemata Laſciua fuiſſe īdicat Oui. Leſbia qd docuit Sappho niſi amar̃ puellas:Et ī arte amãdi. Nota ſit & Sappho:qd .n. laſciuius illa? nata ãt ẽ q̃dragẽſima ſecũda olympiade:quo tpe & Alcæus & Steſichorus & Pyttacus unus ex ſeptẽ ſapiẽtibus:Cũ his Sappho claruit admirãda res. Nã ut refert Strabo li.xiii.nullã fœminã ſcimus hoc nõ memorabili tpe huic ſimilẽ uiſam:nec ī minima pte poeticæ cũ illa cõpandã. Alcæus:poeta fuit lyricus mithyleneus quo tpe (ut diximus fuit & Sappho:quẽ Quinti.li.x.ſcribit magnificũ fuiſſe:breuẽ diligẽtẽ:& plurimũ Homero ſimilẽ.ſed ī luſus amoreſq; deſcẽdiſſe:ī pte opis aureo plectro donatũ qa tyrãnos īſectatus ẽ multũ ẽt morib⁹ cõfert. Nec.ſ.q. nec ſocerũ lycãbẽ poſcit:hoc ẽ materiã Archilochi nõ ſumit: q ut dixim⁹ lycãbẽ cũ filia carminis acerbitate ad laqueũ cõpulit. Quẽ oblinat:quẽ cooperiat & maculet eũ calũniãdo. Famoſo crimĩe:qđ ei obiiciebat:aut (qđ nõ minus placet) legẽdũ ẽ famoſo carmĩe hoc ẽ maledico:quo eã īſectatus ẽ. Hunc ego:Ego inq̃t hũc Archilochũ primus apud latinos uulgaui:hoc ẽ primus fui q eũ metro imitatus ſum. Nõ dictũ prius alio ore latinis.nõ prius ab alio celebratũ apud latinos. Fidicen:nã talia car

Paros

Archilochus

Sappho

Alcæus

mina ad lyrā cātabāť a poetis. Iuuat ime. gaudeo ingt carmīa lyrica a nemīe alio ex latinis añ me dicta & memorata legi & teneri. Ordo āt ē. Iuuat me ferētē imemorata legi igeniis & oculis. & teneri manibꝰ. Scire .u.m.c. Deeſt audies. itelliges: uel aliqd tale: ut ſit ſenſus. Si uelis ſcire audies. Et hic rōnē reddit q̄re publice carmē ſuū nō laudeť: quū a plurimis domi & i abſtruſo cōmēdeť: dicēs id fieri iuidia: q̄ inimica ē uirtutis: qa ipſe muneribꝰ ueſtiū & cœnis fauorē uulgi nō ueneť ſicq; mores ſui tpis flagellat: quo multi cœnis & muneribus laudatores cōducebāt: uñ Perſius Calidū. ſ.p.ſ. Scis comitē horridulū trita donaſ lacerna. Suffragia suffragatiōes fauorē. Nō.e.n. hoc ēt mō fauor nobiliū cōpabať ſi ad eos audiēdos accedebatur quū carmīa ſua ſeu publice ſeu priuati recitarēt: gaudebāt.n. ſi a mltis audireť: pindeq; multi ad audiēdū rogabāť: qđ ſane moleſtū mltis erat qđ oñdit Iuue. initio opis ſui. Sēp ego auditor tm: & Hora. ſ.iii. ſmone. Porrecto iugulo hiſtorias captiuus ut audit. Scriptoꝝ: gtūs ē a ſcripto ñ a ſcriptore: hoc ē eoꝝ q̄ ſcribūt nobiles. Et.u. g.a.t. alia rō q̄re ſoris nō laudeť qa nō ābiat nec magiſtros nec diſcipulos ſuis eos adulatiōibꝰ ꝑmerēdo: ordo erit. Et ultro nō dignor ābire tribus grāmaticas. Tribus grā. diſcipuloꝝ multitudinē itelligit. Pulpita: ipſos magros: aut pulpita: hoc ē recitātes i ſcena ubi pulpita extructa erāt: de qbus alibi diximus ex auctoritate Vitruuii. Iuue. Nec tñ iuideas uati quē pulpita paſcūt. Hīc illæ lachrimæ. Hoc Terē. ē: & puerbialiter dcm hic cā ingt ē cur nō Lauder. q.d. hic hoc ē ex hac re q̄ nō digner audire nobiles recitātes & ābire tribus grāmaticas: ē oīs eorū idignatio aduerſuʒ me. Spiſſis ſ.p. Sēſus ē & ordo. Si dixi ob diff. dētiā me pudet recitare ſcripta mea publice iuidus ait me ridere. Indigna: hoc ex modeſtia ſua ait poeta. Et.n.a.p. addere laborē carminibus. Nā is q recitat: pōdus addit: hoc ē laborem quū carmīa pnūciat. Ait ri. Inuidus ait irrides quū diff. dētia ais nō recitare uulgo: & cū ſupbia faſtidiēs cæterorū aures ſoli Auguſto Cæſari. legas. Auribus Io. hoc ē Cæſaris: quē alterū Iouē i terris adulādo appellat Mimeſis ē. Fidis.n. uerba ſunt adhuc iuidi exprobrātis Hora. q̄ multū ſibi arroget d carminū ſuauitate. Manaſ: emittere. Nā manare tribus modis uſurpaſ ab auctoribꝰ: dicimꝰ.n. fons manat aq̄ dulcē: & fons manat aq̄ dulci: & ex fonte manat aq dulcis: de quo añ multis exēplis diſſeruimus. Mella poe. ſuauia carmina. Tibi pul. ſubaudi es. hoc ē tibi ipſi pulcher uideris: & iudicio tuo cōtētꝰ: te ipm laudas. Ad.h.e. uerba Hora. excuſantis ſe q̄re i theatris nō recitet: ē ergo ordo. Ego clamo ad hæc: hoc ē ad hæc q̄ mihi ab aduerſario obiiciūť rñdeo formido uti naribus: & iſte locus diſplicet ne ſecer ungue acuto Luctātis. Vti naribus. ſ. uituperantiū: nā naribꝰ ut ſcribit. Quīti. deriſus cōtēptꝰ: faſtidiū ſignificari ſolet: uñ poeta i ſatyris. Naſo ſuſpēdis adūco. Iſte. l.d. hoc ē theatrū ſiue ſcena ubi palā recitāt alii. Ne. ſ.a.u.l. ne lacerer & cōtundar pugnis & unguibus. Multi.n. æmuli offenſi bonitate carminis alieni omiſſa arte omiſſoq; ludo deſcēdūt i certamen. Et.d.p. itermiſſionē ludoꝝ uel dilationem. Ludus.n.g. hæc cā eſt q̄re diludia poſtulat: nā (ut diximus) ſæpe æmuli ex ludo i irā & ex ira i certamen deueniūt. Funebreq; bellū: exitioſuʒ odiū: pniciosamq; inimicitiā.

Manare

Hunc ego non alio dictum prius ore: Latinis
Vulgaui Fidicē. iuuat immemorata ferentem
Ingeniis: oculiſq; legi: manibuſq; teneri.
Scire uelis mea cur ingratus opuſcula lector
Laudet ametq; domi: ꝑmat extra limē iniquus:
Non ego uentoſæ plebis ſuffragia uenor
Impenſis cœnarum: & tritæ munere ueſtis.
Nō ego nobilium ſcriptorū auditor: & ultor
Grammaticas ambire tribꝰ: & pulpita dignor.
Hinc illæ lachrimæ. ſpiſſis indigna theatris
Scripta pudet recitare: & nugis addeř pōdus
Si dixi: rides ait: & Iouis auribus iſta
Seruas: fidis enim manare poetica mella
Te ſolum: tibi pulcher. Ad hæc ego naribꝰ uti
Formido: luctantis acuto ne ſecer ungue.
Diſplicet iſte locus clamo: & diludia poſco.
Ludus enim genuit trepidū certamē: & iram:
Ira truces inimicitias: & funebre bellum.

Q. Horatius Flaccus ad Librum ſuum.

VErtumnū. Ianumq; liber ſpectare uideris:
Scilicet ut proſtes Soſioꝝ pumice mundus.

VErtūnū. I.l.ſ.u. Hac epiſtola alloqť librū ſuū q cupidus eē uidebať ꝑdeūdi i publicū: eū dehortať ne ꝑdeat: ne i magnos lectores icidēs uituperť. Vertūnū: deus etruſcorū pricepꝰ: ꝑſes rerū uertēdarū: hoc ē uendēdarū: & emēdarū. Eū etruſci auctore Proptio appellarūt uertūnū q̄ i uarias ſe formas uerteret. At mihi q̄ formas unus uertebar i oīs. Nomen ab euentu pria ligua dedit. Alii uero a uertētis anni pomis q̄ huic deo dicata ſunt nomē iditū uolūt. Seu qa uertētis fructū ꝑcepimꝰ anni: uertūni rurſus credidit eē ſacrū. Is ut ſcribit Porphyrio ſacellū habuit i uico turario: de quo ſic Aſconiꝰ ſignum uertūni i ultimo uico turario ē ſub baſilicæ angulo flectētibus ſe ad dexterā. Baſilicā ſtruxit Paulus æmiliꝰ creatꝰ cōſul cū Callidio marcello mille & qngētis talētis corruptus a Cæſare: opus laudatiſſimū: uñ ē illud apud Statiū. Sublimis regia Pauli. Ianus quoq; ſilr uicus ē ab Iani genio ſic appellatꝰ: q i eo arcū hʒ ſibi cōſecratū: ibi Iani ſimulacra collocata uiſebāť: de quo Hora. ſic ſcribit añ. Hæc Ianus ſūmus ab imo ꝑdocet: Cic. i ultima antonianarū eius loci meminit. Nō poſſeʒ ſine riſu dicere. L. Antonio Iano medio: &c. ꝑ quos deos ſignificat loca i qbꝰ cū cæteris rebꝰ ēt libri uenales erāt. Illd āt aduertēdū ē ex his uerſibꝰ & pricipio ſequētis uoluminis

tis uolumis appere Hora.habuiſſe hic uolumē q̄ſi nouiſſimū totius opis:ut itelligamꝰ ſm q̄ſi coactū adieciſſe. Vt p.ut publiceris qūo meretrices dñr pſtare quū publicāſ:ac p hoc pponaris:uēaliſq; ſis. Mūdus:politus. Punice ſoſioꝝ:artificio bibliopolaꝝ:punice.n.utūſ ad poliēdos libros.Nā ſoſii frēs tpibus Hora.bibliopolæ fuerūt celeberrimi:de qbꝰ mētio fit i poetica illic.Hic meret æra liber Soſiis:hic & mare trāſit. Odiſti cla.odiſti icludi & domi cōtineri:& eē ſub ſigillo qd pudicis gratū eē cōſueuit. Et.g.ſi.p.ordo ē.Odiſti & ſigilla grata pudico:pudicū dixit q̄a pſtes pceſſit:pudici.n.gaudēt domi eē nec uagari Paucis.o.g.doles ingt q̧ paucis recitē. Cōia lau.cōuētꝰ publicos aut cōia:hoc ē q̄ publica ſiūt & cōia oibꝰ:neq; i priuato tenenſ. Nō.i.n.nō ita a me iſtiturꝰ es.

Proſtare

Odiſti claues:& grata ſigilla pudico.
Paucis oſtendi gemis:& communia laudas.
Non ita nutritus:fuge:quo deſcendere geſtis:
Non erit emiſſo reditus tibi.quid miſer egi:
Quid uoluiſ dices ubi quis te leſerit:& ſcis
In breue te cogi:cum plenus languet amator.
Quod ſi non odio peccantis deſipit augur:
Charus eris Romæ:donec te deſerat ætas.
Contrectatus ubi manibus ſordeſcere uulgi
Cœperis:aut tineas paſces taciturnus inertes:
Aut fugies Vticā:aut unctus mitteris Ilerdā.
Ridebit monitor non exauditus:ut ille
Qui male parentem in rupes detruſit aſellum
Iratus.Quis enim inuitum ſeruare laboret:
Hoc quoq; te mãet:ut pueros elemēta docētē
Occupet extremis in uicis balba ſenectus.
Cum tibi ſol tepidus plures admouerit aures:
Me libertino natum patre:& in tenui re
Maiores pennas nido extendiſſe loqueris:
Vt quantum generi demas:uirtutibus addas.
Me primis urbis belli placuiſſe:domiq;
Corporis exigui:præcanum:ſolibus aptum:
Iraſci celerem:tamen ut placabilis eſſem.
Forte meum ſi quis te percontabitur æuum:
Me quater undenos ſciat impleuiſſe decēbres:
Collegam Lepidum quo duxit Lollius anno.

Fuge.q.d.g.fuge igt deſcēdere quo geſtis:hoc ē eo ire quo cupis. Emiſſo ti.hoc ē tibi edito. Vbi.q.t.l.ubi aliqs te ludibrio habuerit. Et.ſ.i.b.t.c.q.p.l.a.Qui ēt te amabit tedio affectus lōgæ lectiōis i breue te coget:hoc ē nec totū : nec ordie te leget.Ea.n.dñr cogi i breue hoc ē i breuitatē:q̄ nec articulatī nec ſuato ordie pcurrūſ Q.d ſi.ſi.o.p.d.a.Sēſus ē.Niſi ego q̄ſi augur deſipio:hoc ē erro.odio tui peccātis:q̄ſi nimiū turbatus:tu eris carus romæ q̄diu pulchritodinē retinueris noui libri:ubi uero tpe factus fueris ſordidior nemo te leget:ſed aut tineis deſtiturꝰ abſumeris:aut fiēt ex te epiſtolæ opiſtographæ:q aut i africā aut hiſpaniā mittāſ:eſt.n.utica ciuitas africæ Catonis morte nobilis uñ cognomi natus ē uticēſis a morte.Ilerda citas hiſpaniæ citerioris iuxta q̄ fluuiꝰ ē ſicoris:ac p hoc belloꝝ ciuiliū cā adhuc illic romanū exercitū dtineri ſignificat. Deſerat ætas:q̄ſi iuuēta:hoc ē pulchritodo ipſa. Aut un.mit.ilerdā:qd ſe intelligeret fore ut ex eo fiāt cuculli & receptacula rerū pingui. Ridebit mo.i.ego monitor nō exauditꝰ ridebo:quū tibi hic acciderit. Vt ille.ſ.riſit. Aſellū Ma.pa.obſtinatū. Quis.n.iuitū ſeruaſ laboret:hæc p parēthesim legūſ. Hoc q.te m. hic ēt icōmodū te expectat:ut ēt balba ſenectꝰ. i.aliqs magr ſenex pueros elemēta docēs occupet te q̄ſi ipe liber pueros elementa doctorꝰ ſit. hoc cōmemorat tāq̄ rē laborioſam. In ex.u.in extrēa pte uicorū Terē.i ultīa platea. Elementa:lrās:nā elemēta p lrīs & lræ p ipſis elemētis ſæpe ponunſ:quū oino elemēta ſint ipaꝝ lraꝝ pnūciationes:lræ ipſæ figuræ.

Vtica
Ilerda

Elementa
Litteræ

Quū tibi ſol tepidus:ſm morē pceptorū locutus eſt q ut auctor ē Porphirio circa q̄rtā uel q̄ntā horā dictata pueris pbere ſolebāt:quo tpe tractabiliores ſunt.Sēſus ē āt a ſupiore carmine depēdēs.Quū ergo futurū ſit ut tu doceas pueros elementa:hoc facito ut quū ſol tepidus hoc eſt quū hora diei q̄nta plures ad te adduxerit auditores:dicas me natū pře libertino & i tenui re extēdiſſe pēnas maiores nido:Cynice āt hoc eſt libere & ſine rubore cōmemorat gñs ſui ignobilitatē.Pēnas maiores nido:metaphoricos a pullis auiū:quos & corpe & pēnis ſuccreſcentibꝰ nidus mīnus cape nō pt:hoc ait uirtutes ſuas lōge maiores eē q̄ genus ſuū:hoc ē igenio ſuo ſupaſſe gñis ſui humilitatē ut p pēnas ingeniū. p nidū genus ſuū intelligat.Schema āt ē puerbiale ab iis q quū tenue patrimoniū a ſuis accepint:id iduſtria ſua multo amplius reddūt. Vt q̄tū gñi demas:cā quare nō pudeat pfiteri humilitatē gñis ſui:q̄a uirtute ingt redimo qd p humilitatē generis amiſi. Primis urbis:primoribus ciuitatis ut auguſto Cæſari:Mecœnati: pollioni:uano & cæteris. Belli domiq;:hæc nunc aduerbia accipienda ſunt nō noia. Corporis exigui:breuis ſtaturæ
Præcanū:aut ualde canum:aut añ annos canum:quū quattuor & quadraginta tūc tpis eſſet annoꝝ. Solibus aptum:ſolitum apricari:aut perunctū oleo iacere in ſole & chroma:hoc eſt nitorem cutis facere:q̄ cōſuetudinē tangit Perſius illic:& ſigas in cute ſolem.Nā antiqui añ cibū exercebanſ:eā exercitationem aucto re Celſo recte ſequebaſ modo unctio uel in ſole:uel ad ignem:mō balneū:deſcendebāt.n.in ſolium: tū multo oleo ungebanſ:leniterq; perfricabanſ. Forte meū ſiqs:facetæ.q.d.nō oēs ſciāt:ſed is tm̄ qcūq; q̄ſierit. Quater un.de.hoc eſt q̄ttuor &.xl.annos:& ſimul oñdit & quo mēſe natus:& quo anno ætatis ſuæ hūc pſcripſerit.Hincq; liqdo appet q̄rtū librū odarū annis ſex poſt hos libros ſcriptū fuiſſe:ſic.n.ipſe ſcribit initio q̄rti lib.Deſine dulciū Mr ſæua cupidinū circa luſtra decē flectere mollibus Iā duꝝ impiis. Collegā le.eo ingt anno.iiii.&.xl.annos cōpleui:quo Lollius.M.lepidū ſortitus eſt collegā in cōſulatu. Duxit:ſortitus eſt.Nā ca pprie dñr duci ſorte:q ſortimur:unde apud Sueto.in Domitiano.Sorte ducti qui magiſterio fungerenſ.

Q .Horatii Flacci Epiſtolaꝝ Liber ſecundus cum cōmenrariis Ioannis Britannici Brixiani.

QVum tot ſuſtineas & tāta negotia ſolus. Fecerat Horatius finem ut diximus ſcribendi prio
re libro: uerum hortatu Cæſaris augusti hūc etiam conſcripſit: cuius rei auctore Porphirio
ne meminit Suetonius. Nam apud eum epiſtola inuenitur Auguſti increpantis Horatium:
ꝙ non ad ſe quoq; plurima ſcribat. Ergo hoc principium eſt cum laude imperatoris & ab ex
cuſatione ꝙ illum noluit occu
patum in rem pu. ſuis impedire
carminibus. Summa huius epi
ſtolæ de poetis eſt: ad hoc: ut ſubtiliter Cæſarē
incendat in eorum fauorem: quod Iuuenalis ſi
militer fecit i ſatyra. Et ſpes & ratio ſtudiorum
in Cæſare tantum: Laudando enim Traianum
artificioſe eum inflāmat in fauorem ſcriptorū
Senſus igitur eſt. Quum tot & tantis diſtrictus
ſis negociis in gubernatione imperii: circa quā
tpa tua conſumis peccem ꝑfecto ſi te longo ſer
mone remorer: ordo autem eſt peccem in publi
ca cōmoda ſi morer o Cæſar tua tpa longo ſer
mone quum ſolus ſuſtineas tot & tanta negocia
& cætera. Moribus ornes: operam des ut om
nes probatis uiuant moribus. Peccem i publi
ca cōmoda. detrimentum afferam publicis com
modis oium: eſt tamen incerta diſtinctio an le
gendum ſit legibus emendes in publica commo
da: an peccem in publica commoda. Morer:
detineam occupem te: qui omne tempus in pu
blica commoda confers. Romulus & liber pa
ter laudata uirtute Cæſaris. Laudat etiam eius
fœlicitatem: dicit enim ei ſoli contigiſſe ut ad
huc inter mortales agenti honores diuini decer
nerentur: quod nulli conceſſum ſit horū quos
enumerat: hoc ē Romulo libero Caſtori & Pol
luci & cum his Herculi. Senſus autem eſt & or
do. Romulus & liber poſt ingentia facta recepti
ſunt in numerum deorum: quaſi dicat: hoc dū
inter homines agerent non ſunt aſſecuti: ut hoc
totum ſit ad laudem Cæſaris qui diuinos hono
res uiuus meruerit. Recepti: ſubaudi ſunt.
Dum terras. Occurrit iis qui poſſent dicere non
eſſe mirum ſi honores diuinos uiui non ſunt aſ
ſecuti: quia ocio & inertiæ dediti eſſent: atqui
inquit dum inter mortales agerent: egregia mul
ta fecere: ut bella componerent: colonias dedu
cerent: nouas ciuitates conderēt: ut omnino ho
nores diuinos mererentur: ſed fœlices non fue
runt qualis fuit Auguſtus: Ordo autē eſt & ſen
ſus. Illi de quibus dixi plorauere fauorem ſpera
tum nō reſpondere ſuis meritis dum colunt ter
ras & genus hominum: dum aſpera bella com
ponunt ut ubiq; ſubaudias dum. Agros aſſi
gnant. Qui colonias deducebant: ciuitatibus
agros aſſignabant. De Colonia & Municipio le
ge Gelium libro decimo ſexto capite. xiiii. Di
ram q cōtudit hydrā. Senſus eſt. Hercules q tot mōſtra domuit cōpetit exptuſq; eſt inidiā: q̄ ſemp eſt inimica
bn̄ agentiū finiri quū ultra finit quaſi inuat ob inuidiā eū diuinos honores uiuū nō potuiſſe aſſeq: quos poſt
ea mortuus eſt aſſecutus: nā in numeꝝ deoꝝ eſt receptus: uñ Apuleius i Apologia. Q. d hercules luſtrator
orbis: purgator feraꝝ: gētiū domitor i cælū ob uirtutes aſſecutus ē: q̄ inidiā Auguſtus uirtute ſua uiuēs eui
cit. Supmo fine. morte ipſa. Cōtudit hydrā: bn̄ ār hydrā elegit: ꝙ inter eius labores is maximus fuit: hydrā
ār itelligit Lerneā q̄ iteremit: ex cuius corpe cētū ꝓdibār ſerpētū capita ex quoꝝ ceruicibus ſingulis recīſis duæ
renaſcebāt: ob eāq; rē minime uici poſſe uidebat: quū ps āputata ualidior redderet: hāc difficultatē arte ſu
perās Iolaū monuit ut e ueſtigio icīſā ceruicē face lignea ne ſanguis efflueret iureret: auctor Diodorus in. v.

QVINTI HORATII FLACCI EPI
STOLARVM LIBER. II.

AD AVGVSTVM.

QVm tot ſuſtīeas: & tā
ta negocia ſolus:
Res Italas armis tu
teris: moribus ornes:
Legibus emēdes: in pu
blica ɔmoda peccē:
Si lōgo ſermone mo
rer tua tpa Cæſar.
Romulus: & liber pater: & cū Caſtore Pollux
Poſt ingentia facta: deorum in templa recepti.
Dū terras: hoīumq; colunt genus: aſpera bella
Cōponunt: agros aſſignant: oppida condunt:
Plorauere ſuis non reſpondere fauorem
Speratū meritis. Dirā qui contudit hydram:

Portenta

BIBLIOTECA NAZ. ROMA VITTORIO EMANUELE

Portenta nota:oībus uulgata q̄ ſunt in.xii.erumnis eius:lege Diodoꝝ li.ÿ. Fatali labore:hoc eſt magno exitioſo & piculoſo:aut labore fatali q ei ita a fatis erat tribut⁹ut mōſtra illa domaret. Vrit.n.fulgore ſuo: Rōnem exponit pp q̄ minus colunť uiui q uirtute antecellūt:poſt obitū āt diligunť:hocq; ait fieri inuidia: Ille inqt q pgrauat artes poſitas infra ſe.i.ille q pmit & antecellit cæteros uirtute & artibus bonis urit & torquet inuidia iferiores ſe:ſed tñ extinctus deſiderať & regrit. Fulgore ſuo pſeuerat in metaphora icendii fulgore ergo ſuo.i.ſplēdore ſuæ uirtutis. Vrit torquet:Teren.uro hoiem. Artes poſitas infra ſe:hoc eſt eos urit quoꝝ artes:hoc eſt uirtutes poſitæ ſunt infra ſe:hoc eſt q artibus & uirtutibus ſunt iferiores ſe. Præſenti tibi.ſ.uiuēti. Honores matu. opportunos tuis meritis atq; maturos.hoc ē tēpeſtiuos & recte aliis.n.nō maturi:ſʒ ſeri dati ſūt

Iurādaſq; tuū p no.po.aras: ac p hoc diuinos honores tibi decernimus:Nā ei ut ſcribit Sueto. Prouīcieꝝ plæraq; ſup tēpla & aras ludos quoq; qnquēnales pene oppidati cōſtituerūt. Fatētes.ſ.nos. Nil orituꝝ:ſplēdidius dixit orituꝝ& ortū q̄ ſi dixiſſet naſci debere aut natū eē:dr.n. ſol ꝓprie oriri. Tale:qualis tu ē Cæſar. Sed tuus hic populus ſapiēs.Populus inqt Romanus i una hac re ſapit & iuſtus ē:q te oibus aňponit In cæteris āt peccat q nil optimū niſi antiquū putat & ſui tpis uniuerſa cōtēnit:ſicq; nactus occaſionē eos notat ut iſipiētes q uetuſtatē tm̄ i ſcriptis cōſiderāt:oňdens & nouos eē laudādos ſi bñ ſcripſerint. Terris.ſ.ſ.t.d.bis idē dixit:hoc ē de mortua & q̄ a nobis ſeiūcta ſūt ac p hoc uetera.

Defuncta ſuis tpibus:q̄ ſūa tpa cōpleuerint & finierint. Faſtidit & odit:auxeſis eſt: plus.n.eſt odit q̄ faſtidit. Sic.ſ.u.adeo ueteribus fauēs ut ēt leges.xii.tabulaꝝ a decemuiris ſcriptas:& fœdera ſub regibus romanis facta uel cū ſabini:uľ albanis ob auſterā & rācidā uetuſtatē dictitet eē cōdita a muſis latinis in mōte albano:ordo āt ē. Sic fauor ueteꝝ ut dictitet muſas locutas in mōte albano tabulas uetātes peccare &c. Bis qnq; uiri:hoc ē decē uiri:q publica auctoritate cōſtituti ſunt p quos peterenť leges a græcis ciuitatibus & ciuitas fundareť legibus:quas in tabulis eburneis pſcriptas ꝓ roſtris cōpoſuerūt:ut poſſent leges apertius pcipi:datūq; ē eis ius in eo anno in ciuitate ſummū uti leges corrigerent:& ſi opus eſſet interptarenť:neq; ꝓuocatio ab eis ſicut a reliqs magiſtratibus fieret:qđ ipſi aiauertent aliqd deeſſe iſtis primis legibus:Ideoq; ſequēti anno alias duas eiſdē tabulis adiecerūt:& ita ex accidenti appellatæ ſunt leges duodecim tabularū:quaꝝ ferendaꝝ auctorē fuiſſe ex decē uiris Hermodoꝝ quēdā epheſiū exulantē in Italia qdā retulerūt.

Nотаq; fatali portenta labore ſubegit:
Comperit inuidiam ſupremo fine domari.
Vrit enim fulgore ſuo qui prægrauat artes
Infra ſe poſitas:extinctus amabitur idem:
Præſenti tibi maturos largimur honores:
Iurandaſq; tuum per nomen ponimus aras:
Nil oriturum alias:nihil ortum tale fatentes.
Sed tuus hic populus ſapiēs:& iuſtus in uno:
Te noſtris ducibus:te Graiis anteferendo:
Cætera nequaquā ſimili ratione:modoq;
Aeſtimat.& niſi quæ terris ſemota:ſuiſq;
Temporibus defuncta uidet:faſtidit:& odit:
Sic fautor ueterū ut tabulas peccare uetātes:
Quas bis quinq; uiri ſanxerunt:fœdera regū
Vel Gabiis:uel cum rigidis æquata Sabinis,
Pontificum libros annoſa uolumina uatum:
Dictet Albano muſas in monte locutas.
Si quia Græcoꝝ ſunt antiquiſſima quæq;
Scripta:uel optima:Romani pēſantur eadem
Scriptores Trutina:nō ē qđ multa loquamur.
Nil intra eſt oleam:nil extra eſt in nuce duri:
Venimus ad ſummū Fortunæ:pingimus:atq;

Fœdera regū.ſ.romanoꝝ. Aequata uel gabiis.i.iuſte & æq; facta cū gabiis:ciuitas āt eſt latii. Rigidis Sabinis:Seueris:de qbus ſupra dictū eſt. Pontificum libros utrū annales an ius potificium ſignificat. Nam a pontifice maximo ſinguloꝝ annorū acta literis mandabanť ꝓponebāturq; domi eius:ut poteſtas eēt populo cognoſcendi:hiq; annales maximi dicebanť. Annoſa uolumina uatū. Veteres Martii uates.De qbus Cicero lib.i.de Diuinatione.Quid Afiem rex Priamus nōne & Helenū filium & Caſſandrā filiā diuinantes hēbat?Quo in genere Martios quoſdam fratres nobili loco natos apud maiores nřos fuiſſe ſcriptum uidemus.Et idem in ſecundo de diuinatione.Nec martiis uatibus nec Apollinis opertis credendum exiſtimo. Annales Maximi Martii Vates

Si quia græcorum ſunt antiquiſſima quæq;.Senſus eſt & ordo.Si romani inquit ſcriptores penſantur eodem examine & eodem iudicio ut ii tantum boni habeanť qui antiquiſſimi ſunt.quia quæq; ſcripta græcorū antiquiſſima optima habētur.Nō eſt ut multa loquamur qn negemus ēt naturalia & manifeſta eſſe uera:hoc eſt intra oleā aut extra nucem quicq̄ duri eſſe.q.d.non eſſe negandum & nouos eē bonos. Nil intra eſt oleam:manifeſtum eſt intra oleam nucleum eſſe durum:& extra nucem teſtam duram.Eſt autem ſchema prouerbiale in eos qui impudenter manifeſta negant:& falſa pro certis affirmant. Venimus ad ſummum fortunæ.utrum in imperio:an quod melius eſt cæteris in rebus quas enumerat:non habet inquit quod nobis amplius fortuna iam præſtet:ergo & perfecti poetæ ſumus:ſed hoc intelligi q̄ dici a ſe maluit.Hanc ſententiam uidetur ſumpſiſſe ex Cicerone qui ait initio Tuſcu.Meum iudicium ſemper fuit omnia noſtros aut inueniſſe per ſe ſapientius q̄ græcos aut accepta ab illis feciſſe meliora quæ quidem digna ſtatuiſſent in qbus elaborarent.Nā mores & inſtituta uitæ:reſq; domeſticas ac familiares nos profecto melius tuemur & Lautius.Rem uero publicam noſtri maiores certe melioribus temperauerūt & inſtitutis & legibus.Iam illa quæ natura non litteris aſſecuti ſunt:neq; cum græcia:neq; ulla cum gente ſunt conferenda:& reliqua.

Luctamur doctius achiuis unctis: in palæſtra peritius uerſamur q̄ græci ipſi. unctis: nā q in paleſtrā deſcē debant oleo perūgebanť nudoq; corpore exercebanť: uñ Statius in Achilleide. Et ligdam nudare palem & idem in thebaide. Sed corde labores Ante alios erat uncta pales. Ouidius. Aut fora uos retinēt. aut unctæ do na palæſtræ. Pſallimus: canimus: uñ & pſallo citharīſtæ dicunť q canūt ad citharā: inde eſt & pſaltes cātor & pſaltria cātrix & pſalmus cātus. Si meliora dies: Si tpis inqt longingtate poemata fiunt meliora ut uina: uelim ſcire q numerus annorum afferat æſtimationē ſcriptis. hæc tñ omnia a poeta dicunť irriſorie damnā te illos īſcitiæ q in libris uetuſtatē tm cōſiderāt & nō meritū: ut p hoc inuat nō minus nouos q̄ ueteres eē laudādos quū bene ſcripſerint. Quotus annus. quot anni. Quid decidit: mortuus ē. An inter utiles atq; nouos? hac īterrogatiōe ridet eos q ueteres dūtaxat Laudant. excludat iurgia finis: tanq̄ tacentē urget: numerꝫ annorꝫ eſſe ſignandū: pone inqt finē ipſis .ſ. annis: & ſic nulla erunt iurgia & nulla contētio ubi ſciuero quo numero annorū ſcripta cenſeanť uetera. Eſt uetus atq; ꝓbus: uerba ſunt pſonæ inductæ. Quid q deperiit: hoc ex pſona Horatii: ut ſit: quid dices de illo q mortuus ē uno mēſe uel anno minor? Et poſtera futura. Iſte qdem ueteres: ex pſona introducta. Vtor permiſſo: ex pſona Horatii: Accipio inqt quod conceſſum eſt ut ille ſit uetus & ꝓbus qui uno aut mēſe aut anno ſit iunior. Et demo: & detraho inqt unū atq; ēt unum annū ut paulatim euello pilos caudæ æquinæ. Hoc aūt eſt ex ꝓuerbio: quo colligiť id qđ uno impetu & ſummis uiribus effici non poteſt paulatī aſſiduitateq; fieri. Eſtq; alluſio ad illud Sertorii: qui in hiſpania ut ſcribunt Plutarchus & Valerius Maxi. duos ꝓpoſuit equos: alterum Imbecillū & inualidū: alterū ualidum: atq; inualido illi iuuenem adhibet magnarꝫ uiriū. Cōtra ualido illi hoīem paruū & ibecillū: qui ſingulos pilos paulatim uellēs totam caudam depilauit.

Pſallim⁹: & luctamur Achiuis docti⁹ unctis.
Si meliora dies: ut uina poemata reddit:
Scire uelī p̄tiū chartis quotus arroget annus.
Scriptor ab hinc annos centū qui decidit: īter
Perfectos ueteresq; referri debet: an inter
Viles. atq; nouos? excludat iurgia finis.
Eſt uetus. atq; probus centū q perficit annos:
Quid? qui deperiit mīor uno menſe: uel anno:
Inter quos referendus erit ueteres ne Poetas
An quos & præſens: & poſtera reſpuet ætas?
Iſte quidem ueteres inter ponetur honeſte:
Qui uel menſe breui: uel toto eſt iunior āno.
Vtor permiſſo: caudæq; pilos ut equinæ
Paulatim uello: & demo unū: demo ēt unum:
Dum cadet eluſus ratione ruentis aceruī:
Qui redit ad faſtos. & uirtutē æſtimat annis:
Miraturq; nihil: niſi quod Libitina ſacrauit.
Ennius & ſapiēs: & fortis: & alter Homerus:
Vt Critici dicunt: leuiter curare uidetur
Quo promiſſa cadāt: & ſomnia Pythagorea.

Iuuenis uero totā apprehendens utriſq; manibus caudā fruſtra conatus ē uno īpetu euellere. Quæ res circūſtantibus riſui fuit. Sicq; Sertorius declarauit ingeniū plus poſſe q̄ uires. Dū cadet eluſus: tandiu ſingulos annos detrahā donec paulatī ſubtracto aceruo numeri: hoc ē multitudinis annorꝫ ille cadet eluſus. i. uincetur a me rationabili argumēto q redit ad faſtos: hoc eſt q a uetuſtate laudat poetas: & uirtutē æſtimat ab annis. Qui redit ad faſtos: hoc ē q p conſules colligit numerꝫ annorꝫ: & ad longā annorꝫ ſeriē redit: & uirtutē
Faſti tantū æſtimat ab annis. Nā faſti libri erant: qbus noīa conſulū reliquorūq; magiſtratuū cōtinebanť. Valerius maximus in. vii. lib. Quod tā uafre telluri īpreſſum oſculū urbi libertatē: Bruto primū in faſtis locū tribuit. Faſti ēt appellanť libri ordinē dierꝫ feſtorū cōtinētes: q̄les ſunt Ouidii: de qbus ipſe Sacra recognoſces annalibus eruta priſcis & quo ſit merito quæq; notata dies. Faſti dies dicti ſunt qbus p̄tori licebat ſine piaculo fari tria uerba: Do: dico: addico: & nefaſti: qbus nō licebat. Ille nefaſtus erit p quē tria uerba ſilenť: Faſtus erit p quē lege licebat agi. Miraturq; nihil: & nihil Laudat niſi quod ſepultū fuerit. Mire ergo dictū & face
Libitina te libitina ſacrauit: q̄ſi ab ipſo pheretro uenerationē accepit poeta defunctus. Libitina: hoc ē mors ipſa. Nā & p morte & pheretro accipiť hoc ē lecto quo mortui efferūť: uñ alibi poeta. Nō ois moriar magnaq; pars mei uitabit libitinā Sidonius. Sed quū libitinā ipſam flētis exoſcularenť: ꝑuſitarēt: remorarēť. Libitinā exercere dicūť q q̄ſtui īſeruiētes oēm apparatus funebris curā habēt: uñ eſt illud Valerii in q̄nto. Marco Cornuto p̄tore fun⁹ Hircii & pāſæ locāte: q tūc libitinā exercebāt: tū rerū ſuarū uſum: tū miniſteriū ſuū gratuitum polliciti ſunt: q̄ſtūq; cōtēpſerunt. nulli alii rei q̄ q̄ſtui uiuētes. Libitinā ēt deā eē dixerunt in cui⁹ tēploq̄ ad ſepulturā ꝑtineāt uēdere cōſueuerūt: q libitinarii ſunt appellati: polictores uero ſerui dicebať q ſepeliebāt: uñ
Libitinarii Vlpianus de iſtitoria actiōe: Si libitinari⁹ ſeruū polinctorē habuerit: iſq; mortuū ſpoliauerit dādā in eū q̄ſi īſtitoriā actionē. Enni⁹ & ſapiēs & fortis & alter Homerus. Iā Ennius inqt in tantā gratiā uenit ob uetuſtatē ut iā ſecurus ſit de ꝓuentu ſuæ laudis: ꝓpter q̄ añ ſollicitus fuerat: ei. n. tantū tribuunt critici ut appellēt eū
Polictores
Critici ſapientē: fortē: & alterū Homerū. Vt critici dicūt. Nā critici ita Enniū laudāt κριτικοὶ. n. iudicē κριτικὸς iudicialem ſignificat Ennius maior fuit natu q̄ Plaut⁹ & Neuius. Tarēti natus ē: ut ſcribit Euſebius: ut uero Mella Rudiis: quod oppidū ē appuliæ: q a Catone q̄ſtore Romā trāſlatus habitauit in mōte auentino parco admodum ſumptu contentus: & unius ancillæ miniſterio. Alter Homerus floruit. Homerus añ Romā cōditam. clx. annis: Auctor Cor. Nepos. Leuiter curare uideť Quo ꝓmiſſa cadant: quē ſucceſſum habeāt: an ꝓmiſſis rñdeat: ac ſi dicat iam ſecurus ē ſe nō poſſe Laudem nō mereri quocūq; cadāt promiſſa ſui carminis ſiue bene ſiue ſecus: ſicque oſtendit poetas ueteres facile ſolere laudari. Et ſomnia Pytgagorea: Libri annalium:

naliũ:in quorũ initio ſcripſit ſe ſomniaſſe aĩa Homeri in corpus ſuũ ueniſſe: hocq; ſm dogma Pythagoreæ q̃ ſentit aĩas hoĩum poſt mortẽ in uaria migrare uel brutoꝝ uel hoĩum corpora:q̃re carnibus abſtinẽt ne ſ. ẽdẽdo in aĩas humanas ſæuiret. Is ſamius fuit:q in Italiã uenit Tarqnii filio regnũ obtinẽte:cui cognomẽtũ ſuperbus fuit. Neuius in manibus nõ ẽ. Hoc dicit Neuiũ q̃a nouus ſit & recẽs nõ eẽ ĩ p̃cio. Nã primo bello punico ſtipẽdia fecit:uticæ mortuus ẽ pulſus Roma factiõe nobiliũ ac p̃cipue Metelli annis tribus añ morte plauti. Fabulas apud populũ dedit:eo anno quo Spuri⁹ Caruilius diuortiũ cũ uxore fecit. De eo ita Geli⁹.

Neuius in manibus non eſt: & mẽtibus hæret
Pene recẽs:adeo ſanctũ eſt uer⁹ omne poema:
Ambigitur quoties uter utro ſit prior: aufert
Pacuuius docti famã ſenis. Accius alti.
Dicitur afrani toga conueniſſe Menandro:
Plaut⁹ ad exẽplar Siculi p̃perare Epicharmi.
Vincere Cecilius grauitate: Terentius arte.
Hos ediſcit: & hos arcto ſtipata theatro
Spectat Roma potẽs:hẽt hos:nũeratq; poetas
Ad noſtrũ tẽpus Liui ſcriptoris ab æuo
Interdum uulgus rectũ uidet: eſt ubi peccat.

De Neuio quoq; accepim⁹ fabulas eũ in carcere duas ſcripſiſſe ariolũ & Leontẽ: quũ ob aſſiduã maledicẽtiã & p̃bra in p̃ncipes ciuitatis de græcoꝝ poetarum more dicta in uincula Romæ a triumuiris cõiectus eẽt: unñ poſt a Tribunis ple. exẽptus ẽ:quũ in iis q̃s ſupradixi fabulis delicta ſua & petulãtias dictorũ:q̃bus multos añ læſerat diluiſſet. De morte ſue hoc epigrãma ſcriptũ reliq̃t incidẽdũ ſepulchro ſuo. Immortales:mortales ſi foret fas flere:flerent diuæ Camenæ Neuiũ poetã. Itaq; poſtq̃ ẽ orco traditus theſauro. Obliti ſunt Romæ loquier lĩgua latina. Et mentib⁹ heret pene recẽs:& habet pene recens & nouus. Ambigit quotiẽs uter utro ſit prior. Quotiẽs inq̃t ambigit uter altero ſit prior:hoc ẽ melior in eodẽ ſcribẽdi ſtudio:ambo laudant: pacuuius aufert famã docti ſenis. Accius alti. Afranius menãdro æquat: Plautus Epicharmo. Hoc ãt illuc tẽdit hos oẽs laudari q̃a antiq ſunt. a Liuii ãt ſcriptoris æuo uſq; ad noſtrũ tẽpus q̃dã recte:q̃dã praue iudicari a populo. Liuiũ ãt intelligit Andronycũ qui primus oĩum latinas fabulas repperit q aĩt comœdiã eſſe quotidianæ uitæ ſpeculum. Is annis quadrigentis & decẽ poſt romã cõditã fabulã dedit Appio Claudio cæci filio. M. Tuditano cõſulibus anno añ natũ Enniũ:poſt Sophoclis & Euripidis mortem annis plus fere. C.&.LX. Poſt Menãdri annis circiter. L. duobus. Pacuuius. Accius & Pacuuius fuere iiſdẽ tẽporibus ſcriptores tragœdiarũ clariſſimi ſentẽtiarũ grauitate:ut ſcribit Quintilianus:& põdere uerborũ:cæterũ nitor & ſumma ĩ excolẽdis opibus manus defuit nõ eorũ culpa:ſed tẽporũ:q̃bus ſtudia adhuc erant inculta. Vnde Martia. uerborũ aſperitatẽ notans eos irridet q ueteribus delectant. Attonituſq; legis terrai frugiferai Accius & q̃cq̃d pacuuiuſq; uomũt. Sic & a Pellio notant. Eſt nunc briſei quẽ uenoſus liber Acci. Sunt quos pacuuius & uerucoſa moret Anthiopa erumnis cor luctificabile fulta. Aufert:accipit:uẽdicat ſibi. Famã docti ſenis:alii ſic accipiunt tanq̃ ſenis doctrina & gloria aſcribat pacuuio. nam ei iam ſeni Accius tarẽti ſua ſcripta recitauit:a quo fundus Accianus iuxta Piſaurũ dicit:q̃a illuc inter colonos fuerat ex urbe deductus: natus ẽ acci⁹ Mãcino & Serano cõſulib⁹ parẽtibus libertinis. pacuui⁹ brũduſinus fuit Ennii poetæ ex filia nepos. pacuuio iã ſene Accius floruit. Accio uero altitudo ingenii ſublimitaſq; uerborũ. An ambo famã cõſequunt alter docti:alter alti tragœdiographi. De iis ita ſcribit Quĩtilianus. Virtũ tñ plus Accio tribuit. Pacuuiũ uideri doctiorẽ:q eẽ docti affectãt:uolũt. Dicit Afranii toga. Bene toga. togatas. n. ſcripſit Afranius: in q̃bus ſtilũ Menãdri ſecutus ẽ:& par ei fuit. De togata Afranii ſic ſcribit Tranq̃llus in Nerone. Indicta ẽ Afrani togata q̃ incendiũ ſcribit:cõceſſumq; ut ſcenici ardẽtis domus ſupellectilẽ diriperent ac ſibi haberẽt: Sunt. n. togatæ & palliatæ comœdiæ:togatæ Romanæ ſunt ab habitu togæ q̃. Romana ẽ. palliatæ uero græcæ a pallio quod græcorũ ẽ. de iis plæraq; ex auctoritate Diomedis & Donati diximus apud Iuuenalẽ illic. Impune ergo mihi recitauerit ille togatas. Cõueniſſe Menãdro:ſtilo nõ diſſimilis fuiſſe ſed par Menãdro. Quĩtilianus de eo ſic ſcribit. Togatis excellit Afranius:utinãq; nõ inq̃naſſet argumẽta pueroꝝ fœdis amoribus mores ſuos faſſus. Togatæ Palliatæ

Menãdro:poeta comicus fuit genere atheniẽſis Dioppidis filius a quo Terẽtius q̃ttuor primas comœdias ſuas trãſtulit:qui iudicio fabii diligenter lectus ad cuncta q̃ præcipit efficienda ſufficiat:ita omnẽ uitæ imaginem expreſſit tanta in eo inueniendi copia & eloquendi facultas:ita eſt omnibus rebus:p̃ſonis: affectibus accõmodatus:Philemoni tñ ſuis tẽporibus poſt habitus iniquo uulgi iudicio ab eo ſæpe uictus. quem tñ ſequẽtia ſæcula p̃ſtãtionẽ cognouere:unñ eſt illud Martia. Rara coronato plauſere theatra Menãdro: Ad exẽplar Epicharmi ſiculi. ad exẽplar epicharmi Plautus creditus eſt p̃perare:Fuit ãt Epicharmus ſiculus poeta comicus acumine ingenii p̃ditus. Ad exẽplar ad modũ & formã ſtili ipſius Epicharmi. Nã exẽplar ẽ:ex quo ſimile faciamus:exẽplũ uero qđ ſequamur:aut uitemus. De hoc ſciẽtiſſime Laurẽtius uallẽſis diſputat ĩ ſuis elegantiis:& nos in poetica. Cecilius:poeta comicus natione gallus & Ennii primũ cõtubernalis:q̃dã mediolanẽſem ferũt:mortu⁹ ẽ anno poſt mortẽ ennii & iuxta Ianiculum ſepultus:auctor euſebius in chronicis: de quo Quintilianus ſic. Licet Ceciliũ ueteres laudibus ferant. Vincere:an alter alterũ:an cæteros uniuerſos: nã uult cæteros antiq̃ores itelligi ab eo ſuperari grauitate carminis. Terẽtius arte:artificio: de quo ita ſcribit Cicero. Tu quoq; q ſolus lecto ſermone Terẽti. Cõuerſum expreſſumq; latina uoce Menandrũ. In medio populi ſedatis uocibus effers. Quidq̃d come loquẽs ac oĩa dulcia dicẽs. Hos ediſcit:ordo ẽ. Roma potens Hos ediſcit. Stipata:condenſata & cõglobata. Arcto:ſtricto & anguſto ob multitudinem theatrum licet amplũ occupantem. Theatro:in ſpectaculis & cœnis. Habet. Credit. Ad noſtrum tempus: ab æuo inquit ut diximus Liuii andronyci uſq; ad tempus noſtrum populus q̃dam in poetis recte:q̃dam praue iudicat. Menander Epicharmus Cecilius

Si ueteres ita miratur:Laudatq; poetas
Vt nihil anteferat:nihil illis comparet:errat.
Si quædam nimis antique:ſi pleraq; dure
Dicere credit eos.ignaue multa fatetur.
Et ſapit:& mecũ facit:& ioue iudicat æquo.
Non equidẽ inſector:delendaq; carmina Liui
Eſſe reor:memini quæ plagoſum mihi paruo
Orbilium dictare:ſed emendata uideri:
Pulchraq;:& exactis minimũ diſtantia:miror:
Inter quæ uerbum emicuit ſi forte decorũ:&
Si uerſus paulo concinnior unus:& alter
Iniuſte totum ducit:uenditq; poema:
Indignor quicq̃ reprehendi:non quia craſſe
Cõpoſitum:illepide ue putetur:ſed q̃a nuper:
Nec ueniã antiquis:ſed honorẽ:& pmia poſci.
Recte ne crocum:floreſq; perambulet actæ
Fabula:ſi dubitem:clament periiſſe pudorem
Cũcti pene patres:ea cum reprehẽdere coner:
Quæ grauis Aeſopus:q̃ doct⁹ Roſcius egit:

Si ueteres ita miraẽ:in hoc inqt erat ſi ueteres ita miraẽ ut nihil illis cõparet. Si q̃dã nimis antiq;.Ordo ẽ & ſenſus Et ſapit & mecũ facit:hoc eſt ille mecũ ſentit ſi credit eos q̃dam nimis antiq; q̃dam nimis dure:& ſi fateẽ eos multa ignaue dicere. Quædã nimis dure.Ea.n.dñr dure ſcripta quoꝝ ſenſus cõfuſus eſt:cõſtructio ĩtricata:uerba affectata:& uerboꝝ aſpitas & alia id genus uitia. Ignaue:negligẽter:exigua adhibita diligẽtia. Et Ioue iudicat æquo.Ille inquit iudicat ſanctiſſime & ꝓpitio Ioue:uñ cõtra dicimus illũ hẽre Iouẽ iratũ q aliqd praue facit:uñ eſt illud Perſii:Diis iratis genioq; ſiniſtro:& illud Iuuena. Marius bibit & fruiẽ dnis iratis. Nõ equidẽ inſector:qđ faciũt inuidi obtrectatores. Delẽdaq; carmina Liui eẽ reor. Faceta ſubtilitas neq; inqt cenſeo carmina Liuii eſſe delẽda:& hoc illi honoris cã ob uetuſtatẽ defero:quũ ex libris eius orbilius ſæu⁹ magiſter dictata mihi ꝓbere ſolitus ſit:ſed idignor illũ ꝓ
Plagoſus ꝑfecto & emẽdato auctore laudari. Plagoſũ:
Plagiarius ĩuenimus plagoſum & plagiariũ. Plagoſus is ẽ q ſæpe plagas ĩfert.Plagoſum itẽ dicimus plenũ plagaꝝ:uñ Apuleius li.viii.de aſino aureo. Crura plagoſa appellat plagaꝝ plena.Plagiarius uero ut eſt in lege cõſtituta a Flauio de plagiariis:is dr̃ q obliqs & inſidioſis pollicitationibus ſeruum & pecus a dño:aut filiũ a patre ſubtrahit: πλαγιος.n.obliquũ & trãſuerſum ſignificat.
Orbilius Orbiliũ.Hic eſt orbilius ille pupillus bñ uenranus q amiſſis pentibus una eadẽq; die inimicoꝝ dolo interẽptis apparituram magiſtratibus fecit. Deinde in Macedonia corniculo mox equo meruit:functuſq; militia ſtudia repetiit:q̃ iã inde a pucro nõ leuiter attigerat:ac ꝓfeſſus diu in pr̃ia qnquageſimo demũ anno Romã cõſule Cicerone trãſiit:docuitq; maiore fama q̃ emolimẽto. Nã iam ſenex pauperẽ ſe & habitare ſub tegulis quodã ſcripto fateẽ:ſæuus fuit in diſcipulos:uñ Hora.eũ plagoſum appellat:& Domitius Marſus de eo ſic ſcribit.Si quos Orbilius ferula ſcuticaq; cecidit. Vixit ꝓpe ad centeſimũ ætatis annũ amiſſa iam pridẽ memoria ut uerſus Bibaculi docet.Orbilius ubi nã eſt lrãꝝ obliuio? Statua eius Beneuẽti oñdiẽ in capitolio ad ſiniſtrũ latus marmorea habitu ſedẽtis ac palliati appoſitis duobus ſcriniis Reliquit filiũ Orbiliũ & ipm grãmaticũ ꝓfeſſorẽ:Hæc Suetonius de claris grãmaticis. Sed emendata uideri:miror ingt ea haberi emendata & ꝑfecta inueniens aliqua in illis foiẽ ſe emendanda. Exactis:ꝑfectis & bñ examinatis. Inter q̃ uerbũ emicuit ſi forte.Senſus eſt.Si forte inqt in carminibus Liuii aliqđ uerbũ extiterit decoꝝ & aliq uerſus cõcinniores:ſtatim populus totũ poema ducit eſſe decoꝝ ut bis reperas decoꝝ.Ordo ergo ẽ.Popul⁹ ducit totũ poema(ſed iniuſte)eẽ decoꝝ. Inter q̃.ſ.carmina.Cõcinniorẽ q bñ cõueniat & quadret. Vẽditq; poema:in cã eſt ut uendaẽ quũ id maxime laudet.Nã opa poetaꝝ ſi placuiſſent emebanẽ ab ædilibus:qđ innuit Iuuenalis illic.Haud tñ inuideas uati quẽ pulpita paſcũt:qđ & Terentius apte docet in Ecyra.Et is q ſcripſit hãc ob eã rem uoluit iteꝝ referre:ut poſſet iteꝝ uendere uñ coſtat Terẽ.ex Eunucho ſua accepiſſe ab Aedilibus octo milia nũmum. Indignor qcq̃ rephendi.Indignor inquit in poetis nouis quicq̃ repræhendi ꝑp nouitatẽ tñ. Sed quia nuper.ſ.cõpoſitũ ſit nõ q̃a puteẽ cõpoſitum craſſe aut illepide:hincq; ois eſt indignatio. Nec ueniã antiquis poſci:ſubaudi indignor a ſuperiore:aut ſubaudi extrinſecus uideo:ut ſit eclypſis:& ut ſit ſenſus. Tantũ abeſt ut ueniã antiquis poſcant ob eoꝝ errata ut eos ẽẽ honore & ꝑmiis dignos diiudicent.q.d.quũ ſciant eos peccaſſe ꝓindeq; eis ueniam poſcendã:honore inſup & premiis dignos putant. Recte nec ne crocũ:Titus Quintius Acta ſcriptor togatarũ Romæ mortuus eſt(auctore euſebio)anno ſequẽti poſtq̃ Lepidus iudicatus eſt hoſtis publicus:ſepultuſq; in uia ꝑneſtina ad miliariũ ſcm edita prius fabula titulo materteræ:in qua ita florũ genera enumerat ut ſine dubio rephendẽdus ſit ob nimiã loquacitatẽ.Huius Actæ meminit Gelius bis li.vii.cap.ix.ſic. Itẽ Acta ĩ cõciliatrice urſum ſe momordiſſe autumat:& paulo ĩfra.Pepugero æque Acta ĩ ædilicio dicit.Sed ſi pepugero metuet.Eſt ergo ſenſus & ordo.Cũcti patres magno me clamore rephendant.ſi dubitẽ:hoc eſt ſi ſtatim nolim amoto oĩ dubio eius ſcripta cõmendare:q̃ ab Aeſopo & Roſcio celebratiſſimis fabularũ actoribus ĩ ſcœnis acta ſunt:nã Aeſopus tragœdus fuit Roſcius uero Comœd⁹.Sicq; oñdit eos ſtultos q nõ merito aut uirtute ſtili:ſed tñ nõ perſonarũ auctoritate moueanẽ:quaſi omnino laudabilia eſſe debeant quæ talibus placeant hiſtrionibus. Cuncti patres:bene patres quibus ſola pura antiquitas placet:ut ſit cuncti ſenes.

Clament:dixit non dicant ſed clament ad maiorem exprimendam indignationem. Si dubitem: plus dixit quam ſi diceret repræhendam.Ordo eſt.Si dubitem recte ne an non fabula Actæ perambulet crocum & flores:hoc eſt recte percurrat. Aeſopus Roſcius & Aeſopus hiſtriones fuerunt celebratiſſimi temporibus Ciceronis:quibus tam familiariter uſum eſſe conſtat ut res rationeſque eorum ſua ſolertia tutatus fuerit. Roſcius

rit. Roſcius cariſſimus fuit Lucio Syllæ & annulio aureo ab eodẽ dictatore donat⁹ ẽ. Tãta ãt fuit gr̃a & gloria: ut mercedẽ diurnã de publico mille denarios ſine gregalibus ſolus accepit. Aeſopũ uero ex pari arte ducẽties ſeſtertiũ reliq̃ſſe filio cõſtat. Lege Macrobiũ & Pli. Doctus: multæ doctrine & eloquẽtiæ: librũ cõſcripſit quo eloquẽtiã cũ hiſtrionia cõpauit. Vel qa: alia rõ q̃re clamẽt: uel qa inq̃t nihil dñt rectũ ẽẽ niſi quod placuit ſibi: hocq; uitiũ eſt ſupbiæ: uel qa turpe putãt parere minoribus: hoc ẽ iunioribus. Et q̃ ĩberbes dicere: & putãt inq̃t turpe nũc exiſtẽtes ſenes fateri ea ẽẽ pdẽda: q̃ adoleſcẽtes didicere: qđ nr̃is ẽt tpibus fit: ut ſenes in ſcolis ea dũtaxat legi liberis ſuis uelit q̃ uel inſulſiſſima ipſi pueri ſub iperitis p̃ceptoribus didicere. Iã ſaliare Numæ carmẽ. Salii ſacerdotes fuere martis inſtitui a Numa Põpilio quo tpe e cælo in terrã delapſum ẽ ancilſe illud Aeneũ de quo hiſtoria ẽ notiſſima: iſtituit igit̃. Numa carmẽ quoddã a ſaliis canẽdũ in tẽplis. Salii ãt eligebant̃ ex nobilioribus: nomẽq; accepere a ſaltãdo ancilia.n. circũferẽtes ſaltitabãt: uñ Appius Claudius uir triũphalis q ſalius uſq; ad ſenectutẽ fuit p gloria obtinuit q inter collegas optime ſaltitabat. Eſt ergo ſenſus & ordo. Ille inq̃t q carmẽ ſaliare laudat & q ſolus uult uideri illud ſcire qđ mecũ ignorat .i. qđ nõ magis nouit q̃ ego: nõ tã fauet defũctis q̃ ipugnat nos: atq; odit: ſicq; oñdit eiuſmodi hoies ñ ſolũ ſtultos ẽẽ: q nõ merito ac uirtute ſtili: ſed tm̃ mõ auctoritate pſonaꝝ moti fauẽãt mortuis: ſed qđ pei⁹ ẽ inuidos: q nos cõtra meritũ oderit. Quod ſi tã græcis nouitas. Quod ſi græci ab initio idẽ feciſſent qđ nũc faciũt romani: ut odiſſent poetas nouos: q ẽẽnt inq̃t hodie ueteres? aut qd ad nr̃a tpa peruenirẽt qđ legere & i manibus hr̃e poſſem⁹? Vt primũ poſitis: hic oñdit qđ fuerit initiũ poeticæ pfeſſionis: ut pbet qđ nũc iueteratũ eſt antiq̃ñ cepiſſe. Itaq; ait græcos depoſitis bellis primũ p pacẽ & ociũ cepiſſe ſcribere mox alias quas enumerat exercere artes. Ordo ãt ẽ. græcia nũc arſit ſtudiis athletaꝝ: nũc equoꝝ ut primũ cepit nugari poſitis bellis. Vt primũ: exide ut. Nugari ludere: ſcribere. qa bella ñ ſunt nugæ uñ & nugas appellãt carmina ſua poetæ.

Vel quia nil rectum: niſi qđ placuit ſibi: ducũt:
Vel qa turpe putant parere minorib⁹: & quæ
Imberbes didicere ſenes: perdenda fateri.
Iam ſaliare Numæ carmen: q laudat: & illud:
Quod mecum ignorat. ſolus uult ſcire uideri:
Ingenis non ille fauet: plauditq; ſepultis:
Noſtra: ſed impugnat. nos: noſtraq; liuid⁹ odit.
Quod ſi tam græcis nouitas: inuiſa fuiſſet:
Quã nobis: qd nũc eſſet uet⁹: aut qd haberet:
Quod legeret: tereretq; uiritĩ publicus uſus?
Vt primum poſitis nugari Græcia bellis
Cœpit: & in uitium Fortuna labier æqua:
Nunc Athletarum ſtudiis nunc arſit equorũ:
Marmoris: aut eboris fabros: aut æris amauit.
Suſpendit picta uultum: menteq; tabella:
Nunc tibicinibus: nunc eſt gauiſa tragœdis:
Sub nutrice puella uelut ſi luderet infans:
Quod cupide petit: mature plena reliquit.
Quid placet: aut odio ẽ: qđ nõ mutabile cre(das?
Hoc paces habuere bonæ: uẽtiq; ſecũdi
Romæ dulce diu fuit & ſolenne: recluſa
Mane domo uigilare chlienti promere iura.
Cautos nominibus rectis expendere numos:

Fortuna æq̃: fortuna pſpera. In uitiũ: i nimias delicias: i q̃s lapſa ẽ poſtq̃ bella depoſuit. Nũc: mõ. Arſit: delectata ẽ uehemẽter. Athletarũ. Certatoꝝ: dicti ſũt athletæ certatores a uerbo græco ἀθλεῖν qđ ſignificat certo. Scribit iuriſcõſultus athletas quũ uirtutis gr̃a athleticã exerceãt nõ ẽẽ ignominioſos. Hercules prim⁹ olympiæ iſtituit athleticã auctor Pli. li. vii. ſcribit tria fuiſſe athletica certamina uidelicet curſoꝝ: pugilũ & luctatoꝝ. Marmoris aut eboris fabros aut æris amauit: delectata ẽ ſtatuis marmoreis: aut eburneis æreiſq;: quas res Roma: deinde humaniſſima ambitiõe excepit: q̃ nõ ſolũ ex materia haꝝ reꝝ ſtatuas paſſim p urbẽ erexit: ſed domos. Lacunaria lectoſq; ornauit. Suſpẽdit picta uultũ mẽtẽq; tabella. Delectata ẽ ẽt tabellis pictis: q̃bus deinde magno ẽptis p̃cio pinacothecas repleuerũt romani. Lege Pli. li. xxxv. Suſpẽdit. u. & mẽ. expſſio ẽ admirãtis picturas. Tibicinibus: hoc ẽ arte ſcænica q̃ ſine tibicinibus nõ exercet̃ uñ ſeq̃t̃ gauiſa tragœdis hoc eſt hiſtrionibus & ſcænicis. Sub nutrice puella græcia inq̃t æq; cupide appetiit ſtudia q̃ celeri ſacietate deſeruit: ac ſi puella eẽt & ſub nutrice agẽs laſciuiret. Ordo ãt ẽ. Græcia mature plena reliq̃t qđ cupide petiit: uelut ſi eẽt puella ĩfans & luderet ſub nutrice. Nã ĩfantes cupide aliq̃d petũt: qđ celeriter ueluti ſaciati deſerũt. Maure: celeriter. Plena: ſaciata. Quid. p. a. o. ẽ. Sñia ẽ: q̃ oñdit nihil nos cupe aut odiſſe: qđ ſecuta ſacietate nõ mutemus. Hoc. p. h. b. uitio inq̃t ocii & pacis factũ ẽ ut diuerſis delectationibus aĩ hoĩum paſcerent̃. Vẽtiq; ſecũdi pſpera fortuna: ẽ ãt ſchema pũerbiale: Sic alibi añ: uẽtis ſecũdis agimur. Romæ. d. d. f. & ſ. A moribus græcoꝝ trãſit ad cõſuetudinẽ ueterẽ romanoꝝ: q̃ docet mutatã fuiſſe a poſteris in uſum poeticæ diſciplinæ. Solẽne: q̃ſi legitimũ & uſitatũ. Vigilare mane: ſolebãt inq̃t romani uariis negociis intẽti ẽẽ anteq̃ ad poeticẽ ſe accõmodaſſent: uigilabãt inq̃t mane apta ianua ut cliẽtibus de iure cõſulẽtibus rñderẽt. Promere: fodere exponere. Cautos nũmos: uel q̃ p chirographũ & cautionẽ credebãtur: ut cautos legibus. ſ. hoc ẽ nõ illicitis uſuris datos. Expẽdere: credere fœnore: uñ dicimus fero tibi expẽſum. i. facio te debitorẽ. Noĩbus: debitoribus: nã nomẽ & p debitore & debito ponit̃: uñ Columella libro primo rei ruſticæ. Quũ uel optima nomina non appellando: fieri mala fœnerator Alphius dixiſſe ſeueriſſime fertur. Cicero ad Atticum. Perfeci ut Salaminii totum nomen perſoluerent: hoc eſt debitum. Rectis: recte & ſm leges factis. Alii codices habent nominibus certis: ut ſit debitoribus minime fallentibus.

Maiores audire:in iure offi͂i minoris eſt audire maiores aut reuera:hoc dicit Romanos oĩbus in rebus:ſolitos audire maiores tanq̃ q putarenſ plus ſcire p ætatē. Minori dicere:hoc eſt docere minores rõnē augēdaꝝ opū. Minui dānoſa libido:Docebant inqt minores rõnē minuendæ libidinis:ut hoc loco rē uenereā itelligamus:q̃ dānoſa eſſe ſolet:ne.ſ.adulteria:aut ſtupra ſeq̃renſ. Mutauit mentē leuis:reddit rõnē cur mutauerit mentē qa leuis. Calet.icendiſ. Vno ſtudio ſcribēdi oĩbus rebus aliis poſitis poeticā ſolā delegit. Iuueneſq; patreſq; ſeueri:hoc ē oĩs ætas:& bñ additū ſeueri:q; maior ſit cā rephenſionis in re ludicra. Fronde comas uincti cœnāt:ſignū ē itēpantiæ:q; tāq̃ poetæ coronati frõde cœnāt:& carmina dictāt.

Maiores audire.minori dicere:per quæ
Creſcere res poſſet: minui damnoſa libido.
Mutauit mentem populus leuis: & calet uno
Scribendi ſtudio.iuueneſq; : patreſq; ſeueri
Frõde comas uicti cœnant: & carmina dictāt.
Ipſe ego:q nullos me affirmo ſcribere uerſus.
Inuenior Parthis mendacior: & prius orto
Sole:uigil calamū:& chartas:& ſcrinia poſco.
Nauē ager ignar⁹ nauis timet: abrotanū ægro
Non audet:niſi q didicit:dare. Q đ medicoꝝ ē;
Promittunt medici. Tractant fabrilia fabri.
Scribimus indocti:doctiq; poemata paſſim.
Hic error tamen: & leuis hæc inſania quantas
Virtutes habeat:ſic collige. Vatis auarus
Nõ temere ē aius:uerſus amat:hoc ſtudet unū:
Detrimenta.fugas ſeruorum.incendia ridet:
Non fraudem ſocio puero non cogitat ullam
Pupillo.uiuit ſiliquis: & pane ſecundo.
Militiæ quãquam piger: & malus:utilis urbi.
Si das hoc: paruis quoq; rebus magna iuuari:
Os tenerum pueri:balbumq; Poeta figurat:
Torquet ab obſcænis iam nunc ſermõib⁹ aurē
Mox etiam pectus præceptis format amicis:
Aſperitatis: & inuidiæ corrector: & iræ.
Recte facta refert.orientia tempora notis
Inſtruit exemplis.inopem ſolatur: & ægrum:

Frõde:hedera qua poetæ ornanſ. Virg. Paſtores hedera creſcentē ornate poetā:aut qđ magis placet qa romani in cõuiuio:ut pbe docet Valerius maximus in.ii.lib.coronati epulabanſ. Ipſe ego q nullos. Satyrice ne ſibi qdē pcit: Ait.n. ſe mēdacē eſſe q affirmet ſe nullos uerſus ſcribere.quū añ ortū ſolis q̃ſi prima luce poſcat libros & calamū ad ſcribendū:ut nõ ſolū dicat ſe ſcribere:ſed ſtudioſiſſime. Mēdacior pthis:bñ parthis:qa pfidi ſunt ut q romanos fraudib⁹ duces ſæpe decepint:Nec mirū:nā ut ſcribit ioſephus mos barbaroꝝ eſt nõ pſtare fidē. Prius orto ſole:figurate dictū.i.priuſq̃ ſol oriaſ:hoc eſt tpe añ lucano. Scrinia:capſas i qbus ſcripta & res pciosæ reponunſ. Nauē ageræ ignarus nauis timet. Hæc exēpla q̃ ex puerbiali ſumunſ dicto referunſ aduerſus eos:q artis poeticæ ignari cupiunt haberi docti:quū in cæteris pfeſſionibus nullus ſit:q diſciplinæ titulū niſi edoctus ſibi audeat uſurpare:p qđ monemur nullā cuiq̃ artem eſſe ptractandā:cuius pitiā nõ ampliter nouerit uñ exit illud Cice. Quā qſq; nouit artē:in hac ſe exerceat. Abrotanū:mire dixit nõ helleboꝝ ſ3 abrotanū:qđ minori piculo ēt indoctus miſceſ pt & dare. Duoꝝ generū tradiſ cāpeſtre & montanū:amaritudo abſinthii in utroq;: Neruis utile:tuſſi:orthopnoicis:cõuulſis:ruptis: lūbis urinæ anguſtiis. Daſ bibendū manualibus faſciculis decoctis ad tertias ptes.ex iis quaternis cyathis bibiſ:pdeſt & uuluæ. Pli.lib.xxi.cap.xxi. Promittūt:pfitenſ:hoc dicit:nemo ullā artē exercet niſi q̃ pꝰe didicit.uerū nos docti pariter & indocti ſcribimus:hinc eſt tota idignatio poetæ. Hocq; iuuandū pnunciatiõe. Hic error tñ: oñdit Horatius ex hac tñ temeritate poetarū q̃ inſaniā & errorē appellat:quū docti & indocti ſcribant colligi utilitates multas. Sic collige:pcipe:intellige. Vatis auarus nõ temere ē aius. Hoc dicit:raro poetas iueniri auaros:bñ aūt ſm artē pceſſit ut in laude prius oñderit qbus uitiis careāt:mox quas habeāt uirtutes. Nõ temere:fere. Hoc ſtudet unū:hoc unū cõplectiſ. Ridet:nõ ægre fert:q auarus nõ eſt quaſi bona fortunæ cõtemnens. Viuit ſiliqs:hoc eſt tenui uictu:ideo auarus nõ eſt:ſiliquia āt hoc loco itelligit legumina q̃ folliculis continenſ:quæ ſiliquæ appellanſ. Virgilius. Siliqua quaſſante legumen. Perſius. Inuigilat ſiliqs & grandi paſta polenta. Siliquam item oſtendit Plinius lib.xiii.capi.viii.arborem eſſe pomo fertilem in Syria:ioniaq; & circa gnidum:atq; in Rhodo:ſemper comantibus foliis:flore candido cum uehementia odoris. Columella lib.ii.ait ſic. Fœnum græcum quod ſiliquam uocant ruſtici:duo tpa ſationū habet. Militiæ quanq̃ piger. Licet inquit ad tractanda arma ſit piger & imbellis:utilis tamen eſt urbi:carmina enim componit quibus dii placanſ p ora pueroꝝ uel puellarū:& multa alia bona moſtranſ quæ in ſequentibus cõnumerat. Et malus.debilis & ibellis. Vtilis urbi Si das hoc:utilis iquit eſt urbi ſi das hoc.i.ſi cõcedis hoc:ut quæ magna ſunt:a paruis poſſint iuuari:quaſi dicat ſi a poetica uel grāmatica profeſſione:re ſane parua:ciuitas poteſt iuuari. Os tenerum pueri:poeta inquit lectione ſui carminis pueros inſtituit:oſq; eorum adhuc tenerum & balbum corrigit. Figurat:format inſtituit. Torquet ab obſcœnis:ſuis inquit carminibus auertit:auocat a turpi colloquio:aliiſq; obſcœnis facinoribus. Mox etiam pectus. Nam in poetis ſententiæ inueniuntur utiles:quarum præceptis ad uirtutes formamur. Notis exemplis inſtruit:poeta efficit ut propoſitis multis exemplis ex rebus ante geſtis inſtruamur cuiuſmodi futura ſint tempora uenientia:per præterita.n.cognoſcimus futura. Inopem ſolatur & ægrum.præceptis enim uel ſuis uel philoſophorū docet quemadmodū inopia curæq; ſint tolerandæ:ut pægrū intelligas non corpis morbo.ſed aĩ laborātem.

Caſtis cũ pueris:nõ ingt carmina haberenť q̃ pueri & puellæ canerent in templis ad placãdos deos niſi exi ſterent poetæ:ſicq̃ p auxeſim infert qd quiſq̃ a diis ĩpetrat.p choros puero℞ ac uirginũ. Præſentia numina ſentit:hoc eſt ꝓpicia:ac p hoc exaudiť:hic ãt ſignificat carmina q̃bus dii placanť:hoc eſt pæanas. Dithyrambos.hymnos:pſodias.Pæanes ãt dñt carmina laudes deo℞ cõtinentia:peculiariter uero Apollinis: παιανι ζειν.n.græci uocãt uoce lætari qd' latini ueteres uitulari dixerũt.Dithyrãbi uero uerſus in laudem Bacchi dicti ut q̃dam tradunt a Dithyrãbo ĩuentore.Hymni laudes proprie deo℞.Hymneo.n.græce idem eſt qd' deos ꝓprie laudo.Proſodiæ item græce:cãtus ſiue accentus dicunt latine:πρὸς n.ſignificat ad:& ᾠδὴ cantũ.

Pæanes
Dithyrãbi
Hymni
Proſodiæ

Caſtis cum pueris ignara puella mariti
Diſceret unde preces:uatẽ ni Muſa dediſſet?
Poſcit opem Chorus & pſentia numina ſentit.
Cœleſtes ĩplorat aquas docta prece blandus.
A uertit morbos.metuenda pericula pellit.
Impetrat & pacẽ:& locupletẽ frugibus annũ.
Carmine Dii ſuperi placãtur carmine Manes.
Agricolæ priſci:fortes:paruoq̃ beati
Condita poſt frumẽta:leuantes tempore feſto
Corpus:& ipſum animũ ſpe finis dura ferẽtẽ:
Cum ſociis operum:& pueris:& coniuge:fida
Tellurem porco:Syluanum lacte piabant:
Floribus & uino Geniũ memorẽ breuis æui.
Feſcenina per hunc inuenta licentia morem
Verſibus alternis opprobria ruſtica fudit:
Libertaſq̃ recurrentes accepta per annos
Luſit amabiliter:donec iam ſæuus apertam
In rabiem uerti cœpit iocus:& per honeſtas
Ire domos impune minax.doluere cruento
Dente laceſſiti.fuit intactis quoq̃ cura
Conditione ſuper communi quin etiam lex:
Pœnaq̃ lata malo:q̃ nollet carmine quẽquam
Deſcribi.uertere modum formidine fuſtis
Ad benedicendum.delectandumq̃ redacti.
Græcia capta:ferum uictorẽ cœpit:& artes
Intulit agreſti latio.ſic horridus ille
Defluxit numerus Saturnius:& graue uirus

Cæleſtes ĩplorat aquas:hoc eſt pluuias:enumerat ãt q̃ & q̃ta dii pueris & puellis p̃ cantibus pſtent bñficio carminis. Impetrat & pacem:utrũ pacem deo℞:an pacem.i.finẽ belli. Agricolæ priſci fortes:hoc dicit carmina uſq̃ adeo grata fuiſſe ubiq̃:ut etiã ruſtici ueteres carminib⁹ ſe oblectarẽt:quũ diuinis rebus operarenť. Fortes:duri & opoſi. Cõdita poſt frumẽta:hoc eſt poſt meſſem. Leuantes:recreãtes. Spe finis.Sñia eſt uera.oẽm laborem tolerabilẽ fieri ꝓpoſito fine laboris.Siluanũ.Deũ agreſtẽ. Virg.uenit & agreſti capitis Siluanus honore. Floribus & uino geniũ:ſubaudi piabãt a ſuperiore:bñ ãt ait floribus & uino geniũ coli. Nã quũ geniũ antiq̃ deũ eſſe dixerũt:q uim obtineat rerũ gignenda℞:in cuiuſq̃ tutela ut quiſq̃ natus ẽ uiuat:id moris tenuerũt ut quũ die natali genio munus natale ſoluerẽt:manũ a cæde & ſanguine abſtinerẽt:ne qua die ipſi lucẽ accepiſſent aliis demerent:iõ ait poeta floribus & uino nõ hoſtia.De genio lege qd' ex auctoritate Cenſorini ſcripſimus in cõmentariis Perſii illic. Funde merũ genio. Memorẽ breuis æui.bñ additũ ẽ memorẽ breuis æui.Nã q genio ĩdulgẽt memores ſunt uitã hãc noſtrã eſſe breuẽ:uñ eſt illud Perſii Indulge genio carpamur dulcia:noſtrũ eſt qd' uiuis:cinis & manes & fabula fies. Feſcenina: carmina feſcenina ĩuenta ſunt auctore Porphyrione in q̃bus exprimebãť iocoſa cõuitia:uñ Seneca in Medea.Feſta dicax fundit cõuitia feſcenninus:dicta ãt feſcenina auctore Feſto ab oppido feſcenino a quo allata ſunt:ſiue iõ dicta q̃ faſcinũ putabãť arcere.De feſcenino uerſu ita meminit Liuius li.vii.ab urbe cõdita.Hiſtriones ñ ſicut añ feſcenino uerſu ſimilẽ ĩcõpoſitũ temere ac rudẽ alternis faciebãt.

Syluanus
Feſcenina

Per.h.i.l.m.p hũc ingt morẽ & cõſuetudinẽ uete℞ ruſtico℞ ĩuenta eſt licẽtia carminis feſcenini. Verſibus alternis.Ordo ẽ.Licẽtia feſcenina ĩuẽta p hũc morẽ fudit opprobria ruſtica uerſibus alternis. Opprobria:cõuicia.Nã hmõi uerſibus ſe ĩuicẽ lãcinabãt. Libertaſq̃ recurrentes.Et licentia illa ingt canẽdi & libertas iocylariũ accepta p annos recurrẽtes:hoc eſt anniuerſaria q̃ ſingulis ãnis celebrabať. Luſit amabiliter:oĩbus grata fuit.De ſaturnalibus nõ ẽ ut q̃dã ſenſerũt ĩtelligẽdũ hic.n.de carminib⁹ tm̃ ĩtelligit feſceninis. Donec:carmẽ ingt feſceninũ oĩbus gratũ fuit donec iocus ille mordax cepit cõuerti in rabiẽ aptã:mox.n.poetæ ceperũt ſtilo ſuo dicẽtius abuti & paſſim multos ledere:qd oẽs ægre ferẽtes lege cauerũt neq̃s carmen ĩfame cõponeret:q̃re cõſtituta ſilentiũ ĩpoſitũ eſt hmõi carminib⁹ potiſſimũq̃ archeæ comœdiæ:i qua uitia ciuiũ cũ denoĩatiõe pſona℞ carpebanť. Iocus minax:minabanť.n.ſe nemini pſuros.

Ire p domos honeſtas:hoc eſt honorato℞ domos notare. Dente cruento:ſæuo morſu. Fuit.i.q.c.c.ſ.c. ẽt illi ingt q notati nõ fuerãt doluerũt alios carpi:quũ id poſſet ẽt ſibi accidere:iuxta illud.Res tua tũc agiť paries quũ ꝓximus ardet. Vertere mo.Ordo ẽ.Poetæ redacti ad bñdicendũ & delectãdũ uertere modũ formidine fuſtis:hoc ẽ mutauere modũ & ſtilũ ſcribẽdi. Redacti.bñ redacti:q̃a nõ ultro correcti:ſed edocti malo:ne.ſ punirenť. Formidine fu.q̃a ſuppliciũ fuſtuariũ cõſtitutũ erat. Bñdicẽdũ:aut diſerte dicendũ:aut q̃ melius ẽ nõ lacerãdũ nõ mordendũ. Græcia.c.f.u.c.Elegãter oñdit græciã captã a romanis uirtute militari:cepiſſe ipſos uictores:hoc eſt lr̃is ſupaſſe romanos.arteſq̃ liberales latio ĩtuliſſe:qd antea rude & ſine lr̃is græcis erat.Sicq̃ illa ruditas ſaturnia expulſa ẽ mũdiciis græcis.hoc ẽ diſciplinis græcis:ut ad diſciplĩas referas ĩpas mũdicias:ñ ãt ad luxũ:nã ro(lz ſeri)lr̃is ſe applicarũt græcis. Latio.a.ñ ſp:ſz tũc agreſti. Ille.n.ſ.illd metrũ rude & ĩcultũ quo poetæ utebãť rudi illa ætate q̃ regnauit Satur. Defluxit:abiit:abolit⁹ ẽ & deſiit.

Munditiæ pepulere.ſed in lõgũ tamen æuum
Manſerunt:hodieq; manent ueſtigia ruris.
Serus enĩ Græcis admouit acumina chartis:
Et poſt punica bella quietus:quærere cepit.
Q uĩd Sophocles:& theſpis:& Aeſchyl⁹ utile
Tẽtauit quoq; rẽ ſi digne uerteř poſſet:(ferrẽt
Et placuit ſibi natura ſublimis:& acer.
Nam ſpirat tragicum ſatis:& fœliciter audet:
Sed turpẽ putat in ſcriptis metuitq; lituram.
Creditur ex medio:quia res acceſſit:habere
Sudoris minimũ:ſed habet Comœdia tanto
Plus oneris:q̃to ueniæ minus.aſpice Plautus
Q uo pacto partes tutetur amantis Ephœbi:
Vt patris attenti.lenonis ut inſidioſi:
Q uãtus ſit Dorſennus edacibus in paraſitis:
Q uam nõ adſtricto percurrat pulpita ſocco.
Geſtit enĩ nũmũ ĩ loculos demittere:poſt hoc
Securus cadat an recto ſtet fabula talo.
Q uem tulit ad Scanam uentoſo gloria curru

Mundiciæ:artes & diſciplinæ græcoꝝ politæ. Pepulere graue uirus:abſterſere graueolentiam illam litterarum antiquaꝝ nam uirus pro tetro & graui odore legit Pli.ut i.viii. Baſiliſco muſtellaꝝ uirus exitio eſt. Idem li.xxxv. Virus alarum ſudoreſq; ſedat. Virus item pro tabe:pro ueneno:pro ſemine genitali:accipit li. xxviii. Virus uerrinum ex ſcrofa ex coitu exceptũ priuſq̃ terram attingat contra dolores:uñ & Virg.in georgicis. Lentum diſtillat ab inguine uirus:auctoritatem & uim ẽt illam uini appellat Pli.li.xiiii. Arbitrañ crapulã compeſci & feritatem nimiam:frangiq; uirus crudo flore reſinæ. Et ſpecialiter ẽt pro ui accipit Pli. li.vii. Pſylloꝝ corpori ingenitum fuit uirus exitiale ſerpentibus. Sed in longum. Ordo eſt. Sed ueſtigia ruris manſerunt in longũ æuum:hoc dicit Romanos priſca illa rudimenta græcis diſciplinis nõ expoliuiſſe niſi ſero. Nã quũ apud græcos ut ſcribit Cice.in tuſcu. antiquiſſimũ e doctis ſit genus poetaꝝ:ſiquidẽ Homerus fuit & Heſiodus ante Romã conditã: Archilochus regnante Romulo:Serius poeticã romani acceperunt. Annis fere quadringentis & decẽ poſt Romã conditam Liuius Andronicus fabulaȝ dedit Appio claudio Cæci filio, M.tuditano conſulibus. Særus.ſ.Romanus. Admouit acumina: applicuit ingenium. Chartis græcis:diſciplinis græcis. Quietus:ſecurus a metu punico.ſ.carthagine iã deleta:tũc.n.tẽtauit imitari græcos.

Sophocles & Theſpis & æſchylus: tres noĩat poetas tragicos. Quoꝝ Aeſchyl⁹ tragœdias primus:ut ſcribit Quinti.in lucem ꝑtulit:ſublimis & grauis & grandiloquus ſæpe uſq; ad uitiũ ſed rudis in plæriſq; & icõpoſitus: pp qđ correctas eius fabulas in certamen deferre poſterioribus poetis athenienſes pmiſere:hic eſt ille Aeſchylus q pſonam inuenit & pallam geſtamina ſcænica: actores.n.fabulaꝝ ut diximus in poetica q̃ſi rei pudendæ miniſtri ne cognoſcerenť:faciem pſonis uelabant. Donatus in Teren.ſcribit:ut diximus in poetica Theſpin primum fuiſſe q tragœdias in oĩum notitiã ꝑtulit:poſtea Aeſchylũ ſecutũ prioris exemplũ publicaſſe. Aeſchylus floruit quo tpe Milciades poſt uictoriã illã maratoniã dãnat⁹ a populo athenienſi in uinculis publicis mortẽ obiit. Cõſtat auctoribus Pli.in.x.& Valerio in.ix. Aeſchylũ ab aqla iterẽptũ ouũ in caput eius extra mœnia urbis Athenarũ apricãtis teſtudinẽ demiſit: Sophocles longe clarius auctore Quinti. illuſtrauit hoc opus tragicũ:ĩter plurimos q̃riť uter Sophocles an Euripides in diſpari dicẽdi uia ſit poeta melior. Sophocles & Euripides tragici poetæ celebres nobileſq; habiti ſunt quo tpe Fidenates fuerũt hoſtes populi Romani. Theſpis ãt Athenienſis genere tragœdiæ primus iuentor fuit:de quo in poetica Huberius dcm̃ eſt. Si poſſet uertere rẽ:hoc eſt ſi poſſet in latinũ ſtilũ trãſferre. Rẽ:hoc eſt poema ipm̃ græcũ.

Aeſchilus

Sophocles

Theſpis

Et placuit ſibi. Romanus inqt ſublimis & acer natura placuit ſibi.i.putauit ſe id poſſe efficere qđ aggrederet & ſubiicit rõnẽ q̃re ſibi placuerit: Nã ſpirat tragicũ ſatis:ſatis inqt aptus eſt ad ſcribendã tragœdiã.hoc ãt uerbo ſpirat reſpexit uehementiã tragœdiæ q̃ nõ ſine magno ſpiritu enũciať. Feliciter audet: qđ aggrediť cõplet Sed tur.p. Sed ſtulte inqt & erubeſcit & timet emendare qđ ſcripſerit:& hæc eſt cã cur igenia bona latinoꝝ ad pfectionẽ uenire nequnt. Crediť ex medio:nõ laborat inqt emẽdare:qa credit comœdiã qa ex medio acceſſit:hoc eſt qa cõmunia & nõ ſublimia & magna ſectať:hr̃e minus difficultatis. Sed hẽt comœdia tãto plus oneris q̃to ueniæ minus:Sed pfecto inqt comœdia difficilior eſt q̃ putať:ut oĩno utẽdũ ſit diligẽtia multa & tãta minus eſt ignoſcẽdũ ſcriptori q̃to plus oneris hẽt comœdia:nã ubi plus oneris ẽ: ibi maiore diligẽtia opus eſt:qđ ꝓbat lectione Plauti q ad exprimẽdas diuerſas pſonaȝ magno igenii acumine magnaq; diligẽtia utiť quo exẽplo monet ita poetis ſui tpis faciendũ eſſe. Tuteť:deſcribat exprimatq; naturã & mores amãtiũ:patrũ:Lenonũ. Amãtis Ephœbi:Ephœbi dñt q ad pubertatẽ puenere:ea oĩno ætas eſt ab annis.xiiii.ad.xvii. Ephœbia eſt prima ætas adoleſcentiæ auctores Cenſorinus lib.de die natali & Donatus. Nomẽ.n.ẽ græcũ ἐπὶ in & ἥβη pubertatẽ ſignificat. Ephœbi ergo dñr exiſtẽtes in pubertate. Quãt⁹ ſit Dorſenn⁹. Aſpice inqt q̃ bñ deſcribat Dorſenn⁹ poeta comicus paraſitos:nã i hoc multũ ualet:in reliqs ẽ negligẽtior. Nõ pcurrat pulpita:nõ bñ uerſeť i ſtudio comico. Pulpita.n.extruebanť in ſcæna:lege Victru uiũ. Iuue. Haud tñ iuideas uati quẽ pulpita paſcũt. Ad ſtricto ſocco:ſtilo ſuccincto & polito. Nã ſocci calciamẽta erãt comicoꝝ ſicuti Cothurni tragicoꝝ. Geſtit.n.nummũ:magis.n.lucro q̃ laudi ſtudet Poſt hoc .ſ.lucrũ. Securus:nihil curãs fabula ne ſtet an cadat.i.fabula ne bona ſit an mala recte ne an male cõpoſita.

Recto ta.ptẽ ꝑ toto poſuit hoc ẽ recto crure:nõ torto:nõ claudicãte.hocq; metaphoricos:hic ẽ illud Perſii. Tibi recto uiuere talo ars dedit. Ergo recto talo:recto & cõgruẽti ſtilo. Quẽ tulit ad ſcænã. Expoſitis uitiis auari poetæ trãſit ad poetã glorioſũ q ſi ñ laudať & aiũ & artẽ abiicit.ſi uero laudať iſoleſcit atq; iflať.

Lentus

Lentus ſpectator.q cum alacritate nõ ſpectet:& q lente ueniat ad audiendũ. Exanimat:enecat:cruciat. Curru uẽtoſo:metaphora a triũphãtibus q inani quadã gloria curru uehunť. Ventoſo curru:hoc eſt aĩo tur gido:inflato:& tumeſcente. Sedulus inflat:inſolentẽ ſuperbũq; reddit. Sic leue ſic paruũ:res inq̃t leuis & parua ẽ:q̃ poetã glorioſum a ſtudio poetico aut retrahit aut ad id ualde incitat. Valeat res ludicra:negat ſe tali gloria moueri.Eſt ergo ſenſus.nihil mihi ſit cũ ſtilo comico:quẽ rẽ ludicrã:hoc eſt ſcænicã appellat ſi ꝓp palmã denegatã uel affliĉter uel gaudeã:res aũt ludicra appellať q̃ aut oculũ aut aurẽ paſcit delectatiõe:qđ facit res ſcænica. Valeat.uerbũ eſt (ut diximus in ſatyra. Hoc erat in uotis:renunciantis : quod cũ idignatiõe aĩ enunciať.Cic.li.i.de natura deo rũ.Deinde ſi maxime talis ẽ de⁹ ut nulla gratia: nulla hoĩum caritate teneať:ualeat:quid.n.dicã ꝓpicius ſit : Terẽtius ualeát q inter nos diſſidiũ uolũt.Horatius.Tũ ruſticus haud mihi uita Eſt opus hac ait:& ualeat. Sæpe ẽt audacẽ a glorio ſo poeta ad audacẽ tranſit : hoc eſt q magni eſt aĩ & q ingenio oĩno ualet:quẽ oñdit ſæpe tamẽ e ſcæna eoactũ eẽ diſcedere orta diſſenſione in ter plebeios & eq̃tes romanos:nã ſæpe imperita multitudo in pnicięm doctoꝝ:bonos poetas eo rũq; fabulas cõtẽnens in medio actu fabulæ po ſcit ſpectaculũ uel pugilũ uel ferarũ:ſicq; poetæ fuganť e ſcæna.uñ Terẽtius in agenda Ecyra id ſibi accidiſſe oñdit. Quũ primũ eã agere cepi pugilũ gloria:funãbuli eodẽ acceſſit expectatio. Ludicra Valeat

Exanimat lentus ſpectator:ſedulus inflat:
Sic leue:ſic paruũ eſt animũ qđ laudis auaꝝ
Subruit:aut reficit. Valeat res ludirca : ſi me
Palma negata: macrũ : donata reducit opimũ.
Sæpe etiã audacẽ fugat hoc:terretq; Poetam.
Q đ numero plures:uirtute & honore mĩores:
Indocti:ſtolidiq; : & depugnare parati:
Si diſcordet eques:media ĩter carmina poſcũt:
Aut urſũ:aut pugiles.his nã Plebecula gaudet
Verũ eq̃tis quoq; iam migrauit ab aurĩ uolup-
Omnis ad ĩcertos oculos:& gaudia uana: (tas
Q uattuor:aut plures aulæa ꝓmũtur ĩ horas:
Dum fugiũt equitũ turmæ: peditũq; cateruæ.
Mox trahitur manibus regũ fortuna retortis.
Eſſeda feſtinant.pilenta petorita naues.
Captiuum portatur ebur.captiua Corinthus.

Plures numero:hæc ẽ plebei. Minores uirtu te & honore:iſeriores oĩ re. Indocti ſtolidiq; & depugnare parati : miro characteriſmo iperitã multitudinẽ oñdit: quæ huiuſcemodi ludis ma gno ſtrepitu ĩter ſe pugnať: uñ Terẽtius in eadẽ Ecyra ſic ait.Populus cõuolat:tumultuanť:clamant: pugnant de loco.Eſt aũt ordo.Quod numero plures poſcunt inter media carmina urſum aut pugiles. Inter media carmina:ĩ medio actu fabulæ. Vrſum. ex hibitionẽ ferarũ. Aut pugiles:pugil dictus ẽ a pugna:& pugna a pugno:ueteres nanq; añ uſum ferri & ar morũ pugnis & calcibus & morſibus corporũq; luctatiõe certabãt. Si diſcordes eq̃s: ſi ordo eq̃ſter : hoc eſt honeſtoꝝ aliud uelit q̃ plebei. Verũ eq̃tis quoq; iã.Cõqueriť poetã nõ ſolũ a plebe:q̃ dixit gaudere ſpecta culis uel pugilũ uel ferarũ ſed ẽt ab honeſtis & locupletib⁹ cõtemni ut uulgarẽ muſicũ. Oĩs uoluptas eq̃tis incerta diſtinctio:an oĩs uoluptas eq̃tis an ab aure eq̃tis. Migrauit ab aure ad ĩcertos oculos:trãſiuit ab au ditu fabulaꝝ ad ludos q oculũ tm̃ delectant. Incertos oculos:ſm Academicos q auctore Cicerone in Aca demicis cõtendunt oculos noſtros in multis falli : & ideo uiſibus nõ eẽ credẽdũ. Dicebant aũt uerũ latere & ideo ſemp q̃rendũ.Iudiciũ ſuũ nullũ interponebãt:ea ꝓbabant q̃ ſimilia ueri uidebanť: cõferebãt cauſas : & qđ in quanq; ſentẽtiã dici poſſet expromebãt nulla adhibita ſua auctoritate:Iudiciũ audientiũ relinq̃bãt in tegrũ liberũ.de Academia plura dicemus in ſeq̃nti epiſtola. Gaudia uana:parũ ꝓficientia. Quattuor haud plures aulæa ꝓmunť in horas.Conq̃riť Romanos ludis magiſ q̃ carminib⁹ poetaꝝ delectari poetæ inq̃t re citãtes ſua carmina nõ amplius q̃ quattuor horas a populo audiunť:audiunť aũt dũ populo belloꝝ ſimula crũ mõſtrať:& põpa triũphalis induciť : tunc.n.eiuſmodi ſpectaculis intẽtus eſt populus uulgaris neglecto poeta recitante. Quattuor haud plures:ordo ẽ:aulæa ꝓmunť in quattuor non plures horas:ut haud ſit ad uerbiũ negandi nõ aũt cõiunctio diſiunctiua. Aulæa:uela & ornamẽta ſcænica ac ꝑ hoc ipſo ſcæna. Pre mũt:occupanť & tenenť audiẽdo:ſcæna.n.aulæis ornabať quũ fabulæ agebãť:uñ Iuuenalis.Aſt aliæ quoti ens aulæa recõdita ceſſant. Dũ fugiũt equitũ turmæ.Dũ oñdiť pugna:hoc eſt dũ belloꝝ ſimulacrũ oñdiť in quo ſimulacro eq̃tes pediteſq; diffugiũt.Nã ſæpe ut legiť apud Suetoniũ pugne militares edebanť ad po puli delectationẽ.Domitianus auctore Trãq̃llo Præter ſolẽnes bigaꝝ q̃drigarũq; curſus ꝑliũ duplex ẽt eq̃ ſtre ac pedeſtre cõmiſit. Mox trahiť:hic põpa triũphi mõſtrať:in q̃ reges añ currum triũphantis ducebanť manibus reuinctis poſt terga:ſubaudi ubiq; Dum:uſq; ad illud ſi foret in terris. Fortuna regũ:hoc eſt cala mitoſi reges. Eſſeda feſtinant:uehicula gallorum:unde eſſedarii qui ex eſſedo prelianťur:nam galli britan niq; ut ſæpe eſt legere apud Cæſarem in cõmentariis ex eſſedis dimicabant. Pilenta: pilentũ genus ẽ uehi culi:quo matronæ ferebanť.Feſtus. Petorita:uocabulum eſt non ex græco dimidiatũ ſed totum tranſalpi num:nam eſt uox gallica auctore Varrone in lib.xiiii.rerum diuinarum:cui ita aſtipulat ur Quintilianus li bro primo:plurima galliee ualuerunt ut rheda & petoritum quoq;.Feſtinant:feſtinanter procedunt in pom pa. Naues quibus ĩ bello nauali uicti ſunt. Captiuum portatur ebur:imagines deorum eburneæ. Capti ua corinthus.ſimulacrum eius oppidi:nam in triumphis ſimulacra ciuitatum deferebãtur.Et plærumq; ar gentea.Ouidius in ſecundo de ponto.Protinus argento ueros imitantia muros Barbara cum uictis oppida lata uiris:unde illud Ciceronis in ſecundo de officiis.Portari in triũpho Maſſiliam uidimus & ex ea urbe tri umphari.Idem ſcribit ſic in Piſonem.Quid tamen habet iſte currus?quid uincti ante currum duces?quid ſi

Pugil Eſſeda Eſſedarii Pilentum Petoritum

mulacra oppidoꝝ? qd aurũ? qđ argentũ? quid legãti in eqs & tribuni? qd clamor militũ? qd tota illa põpa? De põpa aũt triũphali multa legunť apud Ioſippũ de bello iudaico in triumpho Veſpaſiani & titi. Corĩth⁹
Corinthus aũt capta ſuit & euerſa a. L. mummio Achaico ſuperato duce Clineo: Mumius Corinthũ ſignis tabuliſq; ſpoliauit: qbus quũ totã repleſſet Italiã in domũ ſuam nihil cõtulit. De Corintho ſic ſcribit Strabo: Acro corinth⁹ mons ẽ peloponeſſi excelſus inter duo maria ſitus ægeũ. uidelicet. & Ionium: ſub cuius radice in plano inſtar menſæ loco iacet oppidũ Corĩthus. Si foret in terris. Democritus & Heraclitus diuerſis aĩ affectibus caeci-

Sí foret ín terrís ríderet Democrítus: ſeu
Díuerſum confuſa genus panthera camelo:
Síue elephas albus uulgí conuerteret ora:
Sepctaret populum ludís attentíus ípſís:
Vt ſibí præbentem mímo ſpectacula plura
Scríptores autem narrare putaret aſello
Fabellam ſurdo. nam quæ peruíncere uoces
Eualuere ſonũ: referũt quem noſtra theatra?
Garganũ mugír putas nem⁹: aut mare Thuſcũ
Tanto cum ſtrepítu ludí ſpectantur: & artes:
Díuítíæq; peregrínæ: quíbus oblítus actor
Cum ſtetít ín ſcæna: concurrít dextera læuæ?
Díxít adhuc alíqd? níl ſane. quíd placet ergo?
Lana Terentío uíolas ímítata ueneno.
Ac ne forte putes me, quæ facere ípſe recuſem:

tatẽ & uitia hoĩum notabãt. Nam Democritus quotiẽs in publicũ ꝓceſſerat ridebat. Heraclit⁹ uero flebat. Huic oĩa quæ agimus miſeriæ: illi ĩeptiæ ꝓuidebanť. Vterq; n. oẽs hoĩes ſtultos & q̃cunq; agerent ſtulta putabat: ꝓindeq; alter ridebat: alter flebat tanq̃ qui oĩa cõtẽnerent. De iis ita Iuuena. De ſapientibus alter Ridebat quotiens a limine mouerat unũ ꝓtuleratq; pedem: flebat cõtrarius alter: ubi de iis pluſcula diximus. Democritus igiť ſi uiueret inqt ꝓrideret populũ tanq̃ ineptũ & fatuũ ſtupentẽ aſpectu camelo-
Camelopardalis pardalis aut elephantis. Seu pãthera cõfuſa genus diuerſum: hoc loco camelopardalim intelligit: q̃ poetica periphraſi deſcribit. Eſt ãt animal ut ſcribit. M. Varro figura ut camelus: maculis: ut panthera: uñ Pli. mentionẽ faciens de Camelo li. viii. ſic ſcribit. Hoꝝ aliqua ſimilitudo ĩ duo trãsferť aĩalia. Nabim Aethiopes uocãt collo ſimilẽ equo pedibus & cruribus boui: camelo capite: albis maculis rutilũ colorẽ diſtinguẽtibus uñ appellata camelopardalis. Nã pantherã e pardalim eandẽ eẽ oñdit & Pli. li. ulti. cap. xi. mẽtionẽ faciens de gẽmis. Sũt & a Leonis pelle & a pãtheræ noĩatæ Leõtios: pardalios. Sic & pardaliãches appellat
Pardaliãches carnẽ illã a conito ĩfectã q̃ pãthera deuorata moriť: a pardali & [illegible] qđ ẽ ſuffoco. Aliq putãt illud aĩal eẽ q̃ gyraphã uulgo appellãs. Cõfuſa: figura uſitata. i. habẽs genus diuerſum cõfuſum camelo: ut figura camelũ: maculis pãtherã referat. Spectaret po. attẽtiore: inqt cura ſpectaret populũ q̃ ludos ipſos: q̃li maioiẽ capiẽs delectationẽ ex uanitate ipſius populi: q̃ ex eiuſmodi rebus ludicris. Subaudi & ut ſit. Rideret & ſpectaret. Vt pꝛeẽtẽ ſibi: iãq̃ ꝓbẽtẽ ſibi lucũdius ſpectaculũ q̃ ex ludis ſcænicis capiť. Scriptores: rideret ẽt ipſos ſcriptores utpote fruſtra carmina ſua in ſcænis recitãtes quũ popul⁹ iis cõtẽptis res nouas ſpectãdas magno clamore & ſtrepitu poſceret: ut iã poetæ uiderenť canere ſurdis quũ nullus attẽderet ut audiret. Putaret. Democritus. Aſello ſur. populo aſpnãti carmĩa paroemia ẽ ſimilis illi Terẽtianæ mortuo uerba fiũt Virg. Nos canimus ſurdus. Nã q̃: cũ iterrogatiõe: q̃ oñdit magnos tolli clamores ĩ depoſcẽdis nouis reb⁹ ſpectã-
Garganus dis: aut hoc dicit magnos eẽ ſtrepit⁹ & ſuſuros ĩ ſpectãdis ludis ita ut uoces recitãtiũ ſupenť. Garganũ m. pũtãr⁹ iqt ppl'i clamor ẽ ĩ theatro ut putes ſiluas gargani mõtis Apuliæ mugire: uel fluct⁹ maris thuſci. Ludi ſpectãť ergo ñ poemata. Et ar. ſ. Ludicræ & hyſtrionicæ. Diuitiæq; p. ut ſ. ueſtimẽta illa ſcænica hyſtrionũ ꝓcioſa q̃ Aeſchyl⁹ prim⁹ iſtituit: ornauit. n. hiſtriões ueſtib⁹ quas Heroes aut heroũ mulieres deceť putabat Lege Philoſtra. li. vi. An unguẽta exotica. Quib⁹ o. a. quũ actor cũ actor iqt ueſtib⁹ illis ornat⁹ & unguẽto ꝓfuſus ſtetit in ſcæna magnus præ lætitia a ſpectatoribus plauſus ediť: q ſit p colliſionẽ manuũ: uñ ẽ. Cõcurrit dextera leuæ. Oblitus: ꝓfuſus & punctus ut ad unguẽta referas. Dixit a. a. uerba ſunt pſone ĩtroducte iterrogãns: dixit ne aliqd quare tãtus tollať plauſus & ita placeat hiſtrio? Nil ſane. ſ. dixit. Quid p. e. qd ergo placet ut ſic plaudãt. Lana te. placet inqt ueſtis ianthina: p qđ oñdit populũ ſtultũ eẽ cui ita placeãt hiſtriones ab ornato cultu ut ẽ in theatris nihil dixerint tñ ex habitu & ueſtib⁹ iãthinis placeãt. Nã ĩ hiſtrionibus artes tm̃ & habitũ mirať. Imitata uiolas: colorẽ uiolaceũ: quẽ uocabulo græco ianthinũ appellamus. Ion enim uiolam: & anthos florem ſignificat: de ueſte Ianthina plæraque diximus ex auctoritate Plinii in commentariis Perſii: Hic aliquis cui circa humeros & Ianthina lena eſt: ubi docuimus ueſtem eſſe precioſam: quod & Martialis oſtendit. Coccina famoſæ donas: & Ianthina mœchæ: eam latinæ purpuram uiolaceam appellat Plinius ſcribens. Nepos Cornelius: qui Diui Auguſti principatu obiit: Me inquit iuuene uiolacea purpura uigebat: cuius libra denariis centum ueniebat. Veneno tarentino: ſucco purpureo. Nam & in mari Calabro non longe a Tarento capiuntur purpuræ: ex quarum liquore quem habent in faucibus lanæ tinguntur: unde eſt illud Plinii ut modo diximus in nono capite: trigeſimo nono. Nepos Cornelius qui Diui Auguſti principatu obiit. Me inquit iuuene uiolacea purpura uigebat: nec multo poſt rubra tarentina. Ac ne forte putes: ne inquit putes me uelle uituperare in aliis recte facientibus id: quod ego facere recuſem quum poemata tragica ſiue comica non faciam: ego ſane ſiue comicus ſiue tragicus illum ſiue tragicum ſiue comicum exiſtimo poſſe ire per funem extentum: hoc eſt poſſe aggredi & pertrectare rem difficilem: qualem faciunt qui per funem extentum ambulant qui uirtute carminis ſui affectus animi mihi mouet. Eſt autem ordo. Ac ille poeta uidetur mihi poſſe ire

ſe ire p funẽ extentũ qui angit pectus meũ inaniter & irritat: &c.ne forte putes me maligne laudare & reliq.
Eſt āt dictũ ꝓuerbiale quod in eos cõuenit q rẽ factu difficilẽ pſtant:ſumptũ a funambulis q per funẽ exten
tũ gradiunť. Angit:mouet:cruciat. Inaniter:de re inani:q ẽt ad me nõ pertinuerit. Mulcet:mãſuetũ red
dit. Vt magus:q uirtute ſui carminis non aliter q̃ magus ſenſus atq; aĩum mihi mouet. Magus.lingua p Magus
ſarum magus eſt q noſtra ſacerdos:q rite ſciat & calleat leges cerimoniaꝝ:fas ſacrorũ:ius religionũ.Si qdem
Plato interp̃tatur magiam artem eſſe diis ĩmortalibus acceptam colendi eos ac uenerandi pgnarã piam.ſ.&
diuini ſcientẽ.V ñ & Cicero in primo de diuina-
tione.Et in perſis augurant & diuinant magi : q
cõgreganť in fano cõmentãdi cauſa : atq; inter
ſe colloq̃ndi nec q̃ſquã rex pſarũ poteſt eẽ q nõ
ante magorũ diſciplinã ſcientiamq; perceperit.
Nunc aũt more uulgari.Is proprie magus exiſti
mať q cõmunione loquendi cũ diis ĩmortalib⁹
ad oĩa q̃ uelit incredibilia quadã ui cantaminũ
polleat:q̃ ſignificatõe ita accepit poeta hoc loco
Lege cõmentarios nfos iã Iuuenalẽ in tertia ſa-
tyra illic Augur ſchenobates:medicus : magus.
Vbi multa diximꝰ ex auctoritate Apulei ex pri-
ma apologia. Et mõ me thebis:q ita loca recte
deſcribit ut in iis legendo eẽ uidear mõ hic : mõ
illic:ꝓut materia fabulæ tulit hoc magis placet
q̃ qđ ſentit Porphyrio q per thebas tragœdiã
ĩtelligit.per Athenas comœdiã:quaſi & athenis
tragœdiæ nõ agerenť : hic ab Horatio agiť de
uirtute poetæ mouẽtis affectus hoium. Verũ
age: hoc loco ſubtiliter hortať Auguſtũ ut non
ſolũ poetis comicis & tragicis faueat uerũ ẽt iis
ex q̃bus & ipſe eſt : hoc eſt q nõ dramata hoc eſt
fabulas ſcribũt ſed res eiuſmodi q̃ leganť & nõ
agãtur:quod q̃dem ſi fecerit ſtimulũ addet iis ad
ſcribendũ.Ordo aũt eſt. Verũ age redde curam
breuẽ iis q malũt ſe credere lectori. Redde cu-
rã breuẽ:eos reſpice.Et ab eis pauptatẽ remoue:
nam eo modo cura minuiť fitq; breuis poetis.
q.d.in eos fac ſis liberalis. Qui malũt ſe credere
lectori.Qui malũt ſcribere carmina q̃ legantur
a priuatis:non aganť in ſcænis:q̃ ſane oĩa eo tẽ-
dunt ut in eũ liberalis ſit.Simulq; oñdit huiuſ-
modi carmina in ſcænis nõ recitari. Si uis iple

Quæ recte tractent alii:laudare maligne:
Ille per extentum funem mihi poſſe uidetur
Ire poeta:meum qui pectus inaniter angit.
Irritat: mulcet.falſis terroribus implet.
Vt magus:& mõ me Thebis:mõ põit Athẽis.
Verum age:& is:qui ſe lectori credere malũt:
Quam ſpectatoris faſtidia ferre ſuperbi:
Curã redde breuẽ:ſi munus Apolline dignum
Vis complere libris:& uatibus addere calcar:
Vt ſtudio maiore petant Helicona uirentem.
Multa quidẽ nobis facimus mala ſæpe poetæ:
Vt uineta egomet cedam mea:cum tibi librũ
Sollicito damus:aut feſſo:cũ lædimur:unum
Siquis amicorũ eſt auſus reprendere uerſum:
Cũ loca iam recitata reuoluimus irreuocati:
Cum lamentamur:non apparere labores
Noſtros:& tenui deducta poemata filo:
Cum ſperamus eo rem uenturã.ut ſimulatq;
Carmina reſcieris nos fingere:cõmodus ultro
Accerſas:& egere uetes:& ſcribere cogas.
Sed tñ eſt operæprecium cognoſcere quales
Aedituos habeat belli ſpectata domiq;
Virtus indigno non committenda Poetæ.

re libris munus dignũ Apolline:hoc ẽ ſi uis implere libris bibliothecã:q̃ ẽ ĩ aditu tẽpli Apollinis excitati a te
in ea parte palatii q̃ fulmine diſiectã a deo deſiderari aruſpices reſponderũt:eos ſcriptores tam græci q̃ latini
opéra ſua deferebãt:uñ Perſius ait. Ad ſacra uatũ carmẽ affero noſtrũ.Martialis ad librũ ſuum ait.In re tuo
uenerãda noui pete limina tẽpli Reddita pierio ſunt ubi templa choro.munus ergo hoc eſt bibliothecã ere
ctam a te tanq̃ munus ipſi Apollini & muſis. Calcar:ſtimulũ. Vt ſtudio maiore petant.Helicona uirentẽ
ut accedant ſtudioſius & feruẽtius ad ſcribenda carmina:nã helicon mons eſt Bœotiæ muſis cõſecratus:quẽ
nũc poeta ponit ꝓ ipſo ſtudio carminis. Multa q̃dem nobis facimus.Dicit nõnũq̃ in poetis culpã eẽ:quare
carmina ipſorũ patianť iniurias:ut in contẽptũ & faſtidiũ ueniant. (Vt uineta egomet mea cedã)ut me ipm
notẽ & mihi detrahã:Metaphora ſumpta ẽ ab iis q per iniuriã alienas uites ſuccidũt. Quũ tibi librũ ſolici-
to damus:incipit enumerare q̃ mala faciãt ſibi ipſis poetæ. Tibi ſolicito:in aliis rebus occupato. Quũ le-
dimur:quũ indigne ferimus rep̄hẽdi ab amicis. Quũ reuoluimus loca iã recitata.quũ iterũ nõ req̄ſiti repe
timus quod ſemel recitauimus:ſic.n.in auditorũ faſtidiũ incurrimus. Nõ apparere noſtros labores: ac per
hoc p̃miũ nõ reddi congruũ:& par laboribus. Et poemata:ſubaudi a ſupiore nõ appere:hoc ẽ nõ cognoſci
Deducta tenui filo:hoc ẽ ſcripta & facta eleganti ſtilo.Licet tenue alias ĩ cõtrariã ſignificationẽ accipiatur
hoc ẽ ꝓ rudi & incõdito:& humili:ut illud Virgilianũ in bucolicis.Silueſtrẽ tenui muſam meditaris auena.
Quũ ſperamus:in hoc ẽt male nobis facimus:quũ nobis pſuademus futurũ ut quũ cognoueris nos ſcribe
re carmina:diuites nos facias & iubeas ſcribere.q.d.in hoc ẽt fallimur:q a id a te nõ fit.Sicq; artificioſe oñdit
q̃d fieri uelit ab eo. Sed tñ eſt operæ precium.Sed tamen inquit pulchrum ẽ ut cognoſcamus quis poetarũ
ſit dignus ſcribere facta:quæ non ſunt commitenda indigno poetæ:Auguſti autem res geſtas intelligit:quẽ
aſtute non nominat.ne aperte ei adulari uideatur. Operæ precium pulchrum : utile : uoluptarium : eſt au- Operep̃ciũ
tem ſumptum ab operariis:quibus dulce eſt:poſt operam precium accipere. Aedituos dicuntur Aeditui Aeditui
cuſtodes templorum:uerum hoc loco pro poetis accipiuntur:qui non aliter dicuntur Bacchi. Appollinis:&
muſarum ſacerdotes q̃ æditui templorum & numinum miniſtri.De æditiuis lege Gelium. Belli domique:

Gratus Alexandro Regi magno fuit ille
Cherilus:incultis qui uerſibus:& male natis
Rettulit:acceptos:regale nūiſma: Philippos.
Sed ueluti tractata notam:labemq; remittunt
Atramenta fere Scriptores carmine fœdo
Splendida facta linunt.Idem rex ille:poema
Qui tam ridiculum.tam care prodigus emit:
Edicto uetuit:ne quis ſe præter Apellem
Pingeret:aut alius Lyſippo duceret æra
Fortis Alexādri uultum ſimulantia quod ſi
Iudicium ſubtile uidendis artibus illud
Ad libros:& ad hæc muſarum dona uocares:
Boeotum craſſo iuuares aere natum.
At neq; dedecorant tua de ſe iudicia.atq; ē
Munera:quæ multa dantis cum laude tulerūt
Dilecti tibi Vergilius:Variuſq; poetæ.
Nec magis expreſſi uultus per ahena ſigna:
Quam per uatis opus mores:animiq; uirorū
Clarorū apparent.nec ſermones ego mallem
Repētes per humū.quā res cōponere geſtas:
Terrarumq; ſitus:& flumina diſcere:& arces
Montibus impoſitas & Barbara regna:tuiſq;
Auſpiciis totum confecta duella per orbem
Clauſtraq; cuſtodē pacis cohibentia Ianum:
Et formidatam Parthis te principe Romam:

aduerbialiter ponunt. Virtus:hoc eſt res preclaræ & magnæ. Nō cōmittenda:q̄ſi ingens & præclara. Gratus Alexandro regi.Hæc a poeta cōmemorant ut oñdat Cæſarē bonis poetis debere fauere:qñquidem Alexander macedo cherilū malū poetam magnifecerit:cui ꝓ ſingulis uerſibus ēt īcultis ſingulos philippos dederit.De cherilo facta eſt mētio ī poetica quē taxat ut malū poetā.Sic mihi q moltū ceſſat fit cherilus ille. Quē bis terq; bonū cū riſu miror. Incultis uerſibus:deeſt ꝓ:ut ſit ꝓ incultis uerſibus. Et male natis:hoc eſt neq; arte neq; natura cōpoſitis. Philippos.Quid philippos? Exegeſis eſt hoc ē expoſitio numiſma regale:hoc eſt qd' imagine philippi patris Alexandri ſignatū erat. Sed ueluti tractata notā.Nō aliter inq̄t mali ſcriptores res ſplēdidiſſimas obſcurāt ſordidis carmīs ſui:q̄ atramēta polluūt q̄cunq; attegerit. Linūt:maculāt:īfuſcāt.obſcurāt. Idē rex ille oñdit Alexādrū acutiſſimi fuiſſe iudicii in pictoribus & plaſticis:uerꝫ in eo:qd' magis fuit cōſiderādū ī poetis erraſſe:uetuit.n. edicto ne quis ſe alius q̄ Appelles pigeret q̄ Lyſippus ex ære duceret:q̄ Pyrgoteles ſculperet:uerꝫ paſſus ē qd' nō debuit:res ſuas a cherilo malo poeta pſcribi. Poema:cherili. Tā care:ut p ſingulis uerſibus ſingulos aureos enumeraret. Edicto uetuit.Neq;.n.ille gratiæ:cā ut docet Cice.ī epiſtola ad Luciū Lucceiū ab Appelle potiſſimū pingi:& a Lyſippo fingi uolebat:ſed q̄ illoꝝ arte cū ipſis
Apelles tū ēt ſibi gloriæ fore putabat:fuit āt Apelles pictor celebratiſſim⁹ Co⁹ de quo Pli.mlta li.xxxv.

Aut alius Lyſippo:notāda ē locutio:ſic ēt alibi añ.Ne ue putes aliū ſapiēte bonoq; beatū:hoc .n.nomē uim habet cōparatiui:ut ſit alius Lyſippo alius q̄ lyſippus:fuit āt lyſippus ſtatuarius
Lyſippus ille nobiliſſimus q ex ære auctore Pli.Tradit ad ſexcēta decē opa feciſſe:añ oia ut arti claritatē poſſent dare uel ſingula:fuit aūt ē tpibus magni Alexādri:quē fecit multis opibus:a pueritia eius orſus:q̄ ſtatuā inaurari iuſſit Nero prīceps delectatus admodū illa. Aera ſimulātia:ſtatuas Aeneas. Simulātia:referētia. Quod ſi iudicium ſubtile uidēdis artibus.Si iudiciū illud qd' habuit ſubtile ī cognoſcēdis optimis pictoribus & ſtatuariis uocares ad examinādа poetaꝝ carmina: illū ſane īuenires ſtultū & rudē q̄les ī Bœotia naſcunt:ibi.n.hebetes & tardi habēt hoīes ob craſſitudinē aeris:uñ illud ē Iuue.de Democrito Thracio.Cuius prudētia mōſtrat Sūmos poſſe uiros & magna exēpla daturos Veruecū in pr̄ia craſſoq; ſub aere naſci.Nā qbuſdā regionibus atq; urbibus cōtingere uidemus:hebetiora ut ſint hoīum īgenia pp cæli plenīorē naturā.Lege Cic.ī li.de na.deo.& ī lib.de fato:ait.n. Athenis tenue eē cœlū:ex quo ē t acutiores putant attici:Craſſum Thebis itaq; pīgues Thebani & ualētes. Bœotū:a Bœotia dcm quē græci βοιωτοv appellāt. At n.d.Virg.inq̄t & Varius poetæ eiuſmodi qdē ſunt ut tibi ſummæ laudi ſit q̄ eos muneribus affeceris bñq; de eis iudicaueris:qd' Alexāder neſciuit facere circa cherilū:hocq; totū ē nō minus ad laudē ipſoꝝ poetaꝝ q̄ Cæſaris:de cuius ſingulari iudicio circa poetas deligendos ſtatim dicturus ē. Nō dedecorāt:ſed honorāt:q̄a digni ſunt tuis donis:& tibi honori ē tales donis affeciſſe. Nec magis:rō q̄re poetæ ſint diligēdi:nō.n.uultus claroꝝ uiroꝝ magis exprimunt ī ſtatuis ab artifice q̄ ī poematis mores eoꝝ atq; ai:a poetis. Per ſigna:Statuas. Nec ſ.e.m.Rñdet tacitæ Cæſaris interrogationi.Cur ergo res meas geſtas potius nō ſcribis? q̄ ſmones? mallē inq̄t id qdē facere ſi poſſem:& ſi mihi ingeniū eēt par rebus a te geſtis:pudet.n.me id tentare:qd' uires meæ ſuſtinere nequnt:ut totū referas ad laudē Cæſaris:cuius facta tā p̄clara atq; ingētia ſunt ut Hora.ea tētare nō audeat. Sermones:quas ēt ſatyras noīat ut diximus initio opis. Repētes p humū:q humili ſtilo cōſtāt. Quā r.c.g.i.facta tua o Auguſte.

Dicere:cātare & deſcribere. Impoſitas mōtibus.i.cōditas a te.Pōt ēt(qd' magis placet)gñaliter dcm accipi. Barbara regna:q̄ armis tuis domuiſti:barbara āt īproprie dixit ꝓ barbarica:dicimus.n hoies barbaros:res āt barbaricas. Tuis auſpiciis:ductu tuo. Clauſtraq;:qūo a te tēpliī Iani ſit clauſum:Cōſtat.n.ut ſcribit Tranqllus ſolū Auguſtū paccato orbe terraꝝ clauſiſſe tēplu Iani:qd' indiciū erat pacis:quū āt bella erāt ei⁹ fores apiebāt:uñ ē illud Virg.ī.I.Aeneidos.Diræ ferro & cōpagib⁹ arctis claudent belli portæ. Et formidatā pthis te pricipe romā:hoc ē qūo pthi facile ceſſerit tibi armentā & ſigna militaria:q̄.M.craſſo &.M.Antonio ademerāt.Nā Orodes rex pthoꝝ duce Surena bellū cū romanis geſſit:Craſſumq; romanoꝝ īpatorē cū filio & oī exercitu deleuit:ſequētibus quoq; tpibus.M.Antonius bellū cū.xvi.legionibus itulit pthis ppea q̄

aduerſus

aduerſus ſe & Auguſtũ auxilia miſerãt Bruto & Caſſio: Sed multis p̃liis uexatus a pthia refugit uis tertia pte exercitus ſcolumi. Auguſtus quũ in Syriam ad cõponẽdũ oriẽtis ſtatũ peruéniſſet metũ iniecit phraati pthoꝝ regi ne bellũ pthiæ uellet iferre. Itaq; in tota pthia ex Craſſiano Antonianoq; exercitu captiui collecti ſũt: ſignaq; cũ his militaria Auguſto remiſſa: ſed & filii nepoteſq; phraatis obſides Auguſto dati pluſq; Cæſar magnitudine ſui nois fecit q̃ armis alius impaior facere potuiſſet. Nec meus audet Rẽ tẽtare pudor: quẽ uires ferre recuſent. Quũ ego inqt mihi cõſcius ſum uires igenii mihi tenues eẽ: pudore ſane uetor id iẽtare qđ pbe pſtare nequeã. Tẽtare rẽ: aggredi rẽ q̃ uires igenii mei neq̃ant ferre. Sedulitas ãt ſtulte quẽ diligit urget. Snia eſt catholica p q̃ oñdit nimio amore amicũ plærũq; lædi. nã quũ poeta malus amicũ carmie pſequit̃: nimio amore eũ urget & ledit: qa fit ut carmẽ illud ridiculũ oĩbus fiat notũ: & ab oĩbus ut ridiculũ diſcat̃ & cãtet̃: q̃ oĩa ſunt in dedecus amici ſic laudati: quũ oẽs libẽtius diſcãt qđ maxime deridẽt q̃ qđ pbant & uenerant̃. Sedulitas ergo. i. diligẽs obſequiũ poetæ. Vrget: pmit & ledit quẽ ſtulte diligit: quẽ nimio & icõſiderato amore pſequit̃ quũ putat ſe recte ſcribere de amico. metaphora ſumpta ẽ ab iis q nimio amplexu ledũt & pfocant quẽ diligũt. Præcipue cũ ſe numeris: pcipue quũ ſe æſtimat putatq; ſe eſſe pfectũ poetã. Numeris carmine. Diſcit. n. citius: cãm ſubiicit q̃re malus poeta amicũ ſuũ ledat ſuo carmine: qa oẽs iquit diſcũt citius & libẽtius uerſus ridiculos & memoria tenẽt q̃ admirabiles. Nã a natura ita cõparatũ ẽ ut facilius deteriora diſcant̃: & memoriæ ptinacius inhereãt: uñ Quiti. Et hæc ipſa magis ptinaciter herẽt q̃ deteriora ſunt: ergo in æternã memoriã fœdatus ẽ quẽ tale carmen polluerit. Nil moror offm̃ qđ me grauat: non expecto inqt offm̃ alicuius qđ i dedecus meũ redundet: ac ſi dicat: nolo me laudari carmine idigno alicuius: neq; opto pponi cereus ficto uultu in peius. i. nolo fingi ex cera ab iperito: ac per hoc oñdit nolle fcã ſua ab impito poeta deſcribi: quũ oĩa malo carmine magis deturpent̃ q̃ decorent̃. Quod grauat: qđ in dedecus me pmit. Ficto uultu in peius: q̃ ſum. Ne rubeã: ne erubeſcã donatus pingui munere. i. ubi me uidero donatũ & ornatũ pigui: hoc ẽ rudi & craſſo carmine: & ne deferar una cũ ſcriptore meo in uicium thurariũ. i. ne ex talibus libris ubi nomen & ſcriptoris: & eius de quo ſcribit̃ ineſt: fiant cuculli & receptacula thuris. Solent. n. libri qui maxime diſplicuerint abiici ex qbus Salſamentari idq; genus hoĩes cucullos ſibi cõficiunt uñ ẽ illud Perſii. Nec ſcombros metuẽtia carmina nec thus. Marti. Nec rõchos metues malignoꝝ. Nec ſcombris tunicas dabis moleſtas. Capſa porrectus: quaſi extinctus in pheretro deferar in uicũ thurariũ: ubi thiora & alia aromata Romæ uendebantur. Amicitur: ueſtitur. Chartis inemptis: utpote abiectis & contemptis.

Si q̃tũ cuperẽ. poſſem quoq;. ſed neq; paruum
Carmen maieſtas recipit tua: nec meus audet
Rem tẽtare pudor: quam uires ferre recuſent.
Sedulitas autem: ſtulte quem diligit: urget:
Præcipue cum ſe numeris commẽdat: & arte.
Diſcit enim citius: meminitq; libẽtius illud:
Quod quis dederit: quã qđ pbat: & ueneraẽ.
Nil moror officiũ: qđ me grauat: ac neq; ficto
In peius uultu proponi cereus uſquam:
Nec praue factis decorari uerſibus opto:
Ne rubeam pingui donatus munere: & una
Cum ſcriptore meo capſa porrectus operta
Deferar in uicum uendentem thus. & odores:
Et piper: & quicqd chartis amicitur ineptis.

Q. Horatius Flaccus ad Iulium florem.

Flore bono: claroq; fidelis amice
Neroni:
Si quis forte uelit puerũ tibi uẽ
dere: natum
Tybure: uel Gabiis: & tecũ ſic
agat: Hic &
Candidus: & talos a uertice pulcher ad imos
Fiet: eritq; tuus nummorum millibus octo

Flore bono claroq; fidelis amice Neroni. Iulius Florus ut tertia epiſtola prioris uolumĩs diximus familiaris fuit & comes Tiberii neronis quo tpe bellũ geſſit aduerſus Illiricũ qđ triennio pdomuit ut añ diximus: is ab Hora. afflagitauerat ut ad ſe carmina ſcriberet: uõ ſcribentẽ ãt ut pigrũ increpuerat: cui nunc Hora. per Allegoriã rñdens hoc ſignificat tam illum iniuſte ſibi iraſci: quem ab initio pigrum ad ſcribendũ ſciat: q̃ illum qui iniuſtam mangoni: hoc eſt uenditori litem mouet: quuʒ fugitiuum ſeruum ſciens ab eo emerit. Et tota fere hae epiſtola: hoc ſignificat ſe romæ non fiducia ingenii ſʒ anguſtia rei familiaris preſſum ſcripſiſſe quæ ſcripſerit: præſertim quum in turba poemata componi nõ poſſunt. quæ bona ſint: quum nequeant niſi cum ſcriptoris magno cruciatu emendari. Deniq; ait philoſophandum eſſe potius q̃ facienda carmina. Longum ãt eſt Hiperbaton: quo protenditur uſq; ad illud. Ille feret pcium pœnæ ſecurus opinor. Ordo. O Flore amice fidelis bono & claro Neroni. Ille feret preciũ ſecurus pœnæ. Si quis forte uelit uendere pueꝝ tibi: natum Tibure uel gabiis: & tecum ſic agat &c. Bono: laus a moribus. Claro: a rebus preclare geſtis. Siquis forte uelit puerum: argumentum eſt a comparatione minorum ad maiores hoc eſt ſeruorum ad amicos. Tybure: ciuitas eſt ſita in montibus non longe ab urbe roma. Tibur
Gabiis: oppidum latii deſertum de quo Horatius alibi ante Gabiis deſertior atq; fidenis uicus: quaſi natuʒ in locis parum ciuilibus. Sic agat. Loquatur. Hic & candidus: uerba uenditoris.

Verna miniſteriis ad nutus aptus heriles:
Literulis græcis imburus: idoneus arti
Cuilibet: Argilla quiduis imitaberis uda.
Quinetiam canet indoctum: ſed dulce bibēti.
Multa fidē promiſſa leuāt: ubi plenius æquo
Laudat uenales: qui uult extrudere: merces.
Res urget me nulla: meo ſum pauper in ære.
Nēo hoc māgonū faceret tibi: nō temeř a me
Qui uis ferret idē. ſemel hic ceſſauit: & ut ſit
In ſcalis latuit metuēs pēdentis habenæ
Des nummos: expecta nihil te ſi fuga lædat.
Ille feret pretium pœnæ ſecurus opinor.
Prudens emiſti uitioſum: dicta tibi eſt lex
Inſequeris tamē hunc: & lite moraris iniqua:
Dixi me pigrum proficiſcenti tibi: dixi
Talibus officiis prope mancū: ne mea ſæuus
Iurgares ac te quod epiſtola nulla ueniret.
Quid tunc profeci: mecum facientia iura
Si tamen attentas? quæreris ſup hoc ēt: quod
Expectata tibi non mittam carmina mendax.
Luculli miles collecta uiatica multis

Verna — Verna. Vernæ ut alibi ante diximus dicunt̃ ſerui nō ære cōparati neq; bello capti ſed q ex ancillis domi nati
Argilla — ſunt. Argilla qduis imitaberis uda: tanti inqt ē ingenii ut in eo poſſis tanq̃ in argilla uda imitari qcqd uo-
lueris: ut poſſis formare mores in eo ut in argilla molli ſigna formant̃. Vda argilla: deeſt q̃ſi: ut ſit q̃ſi i uda
argilla: eſt.n. caſus abltūs: Argilla aūt genus eſt terræ aptū uaſis fingēdis: unde fictilia argillacea dicimus. Ca
net inductū: abſolute dictū: hoc eſt carmen & cantilenā rudē & agreſtē ſed q̃ tamen placeat epulāti. Multa
fidē promiſſa leuant: uerba ſunt ēt uēditoris uolentis oñdere ſe mendacē nō eſſe licet tā multis laudis extule
rit ſeruulū. Sicq; oñdit multa pmittētibus fidē
nō haberi: & pſertim iis q uēditores ſint. Leuāt
minuūt. Fidē: uēditoris. Qui uult extrudere
q ſummo ſtudio cupit merces ſuas uendere: & a
ſe dimittere. Res urget me nulla: nulla inqt res
eſt q̃ me urgeat ut mēdax ſim in uēditiōe uerna
læ q eū ſic laudē. Sū pauper in meo ære: nō in
alieno: ut ſit nihil cuiq̃ debeo. Ille.n. pauper dici
tur in alieno ære: q alius debet & æs alienū poſſi
det: & is i ſuo ære pauper dicit̃: q licet pauper ſit:
nihil tñ cuiq̃ debet. Nemo hoc mangonū: nul
lus inqt mango tā ſimpliciter tibi loq̃ret̃: nec qs
q̃ alius a me auferret; hoc ē audiret qđ dicturus
ſum tibi: eſt.n. dicturus uernā i oībus eſſe bonū:
Mango — pterq̃ q ceſſator eſt. Mango: māgones pprie
uēditores dicunt̃ hoīum. Martialis. Milia pro
puero centū me mango popoſcit: dicta a manu
& ago qđ mancipia manib⁹ agant & poliant.
Inde uerbū ē mangonizare.i. polire & ornare ut
emptores facilius alliciant̃ ad emēdū Seneca ad
Lucilliū: māgones qcquid ē quod diſpliceat ali-
quo Lenocinio abſcōdunt. De māgone plura di
ximus apud Iuuenalē illic. Nō phryx aut Lycius
nō a māgone petitus. Semel hic ceſſauit: hoc ē
uitiū illud qđ pollicitus eſt ſe dicturū: ait.n. illū
ſemel ceſſaſſe & aſtute ait ceſſaſſe & non fugiſſe:
grauius.n. eſt fugere q̃ ceſſare: qui.n. ceſſat aīum
habet redeūdi ad dominū: q fugit nequaq̃: unde
ſæpe ſerui in comœdiis contumelioſe ceſſare &
ceſſatores dicuntur. Semel ceſſauit: ne uideatur id ſæpe feciſſe: & ne teneat̃ præſtare de fuga: idq; etiā metu
ait eſſe factū: non conſuetudine. Et latuit (ut fit) q a timebat flagella pendentia in ſcalis. Nam Lora quibus
Mancus — ſerui uerberabantur ſuſpendebantur in ſcalis: & ii qui uerberabant̃ ſerui Lorarii dicebant̃. Metuens nomē
eſt hoc loco non participiū. Des nūmos: uerba ſunt adhuc mangonis poſcentis nūmos ſibi dari ſi id non
obſtat q ceſſauit. Ordo eſt. Des nūmos: hoc eſt octo milia nūmorū: ſi fuga excepta nihil lædat te: hoc eſt ſi fu
ga q̃ excepi in ſtipulatiōe nulla ex parte lædat te: quia de ea nolo pſtare. Ille feret pciū. Ille inqt mango qui
emptori ppoſuit uitium ſerui accipiet pcium ſerui uenditi. Securus pœnæ: hoc eſt qui nullā ſubibit pœnam
ſi fugerit uerna uenditus: quū eius uitiū patefecerit. Prudēs emiſti uitioſum. emiſti inqt quē ſciuiſti eē uitio
ſum. Iuriſcōſulti ueteres auctor Gelio qđ mancipiū morboſum: qđue uitioſum recte diceret̃: quantūq; mor
bus a uitio differat q̃ſiuerunt. Denicq; diffiniunt morbū eſſe habitū cuiuſq; corporis cōtra naturā qui uſum
eius facit deteriorē: ueluti ē Phthiſis: aut febris: Cæcitas: pedis debilitas. Balbus uero & Antiphus uitioſi ſunt
magis q̃ morboſi: aut equus mordax: aut calcitro uitioſus ē nō morbus: ſed cui morbus eſt idē ēt uitioſus ē.
Neq; id tñ cōtra ſit. Dicta tibi eſt lex: cū cōditione emiſti. Inſeq̃ris tñ hūc: mangonē.ſ. quem p ſe ſignifi
cat: ut ſic referas ad ſloꝝ q inſequebat̃ Horatiū quē ſciebat eſſe pigrū. Dixi me pigrū: hoc ē ad ſcribendum
debilē: & bene mācum quod uitiū eſt manus q̃ſi manu carens dicit̃ mancus. Talibus officiis: ſcribendi.ſ.
Quid tñ pfeci: pdicēdo uitiū meū. ſi tñ attentas iura faciētia mecū? hoc ē ſi tñ iſtas ut ſcribā tibi: eſtq; q̃ſi ex-
clamatio. Iura faciētia mecū. hoc ē ſi expugnas iura q̃ p me ſunt: q̃ iura hæc ſunt q piger ſum & fere mā-
cus ita ut neq̃at ſcribere. Super hoc: pter hoc. Luculli miles. Cōmemorat hoc loco quēadmodū Valeria
nus Seruilianus miles Luculli quo tpe populus Romanus bellū duce ipſo Lucullo geſſit aduerſus Mithri-
datē regē ponti quū ab hoſtibus tpe nocturno dormiēs oī uiatico ſpoliatus eēt iratus egeſt atq; coactus fa-
cto impetu pſidiū poſitū a Mithridate ſuper ſuos theſauros deiecerit: ob quod factū a Lucullo multis locu-
pletatus donis ē. Quare quū forte Lucullus ſub idē tēpus caſtellū munitiſſimū eēt euerſurus: hortatuſq; eēt
Valerianū ut ſtrenuā ad hoc operā pſtaret: is utpote iā & ſpoliis hoſtiū & donis luculli locupletatus qđ im-
petabat renuit: quo exēplo oñdit Horatius ſe primo egeſtate coactū: mox donis ac lucro ab auguſto ſiue me
cœnate auctū ad ſcribēda carmina deſcēdiſſe: nūc quū habeat quod ſatis ſit nolle amplius ſcribere: alios pau
peres inuentū iri q ſpe lucri ſcribēdi laborē ſuſcipiāt. Luculli miles: Valerianus Seruilianus. Collecta uia-
tica multis erūnis: hoc ē q̃ ſibi cōparauerat per multos labores: eſt enim erūna animi ægritudo laborioſa.

Ad aſſ[illegible]

Ad aſſem coniŭge cŭ perdiderat:ut ſit perdiderat ad aſſem hoc eſt in totŭ. Nã aſſem antiqui ꝑ toto patrimonio poſuerŭt quẽ in duodecim partes diuiſerŭt:in ſextantẽ.ſ.quæ ſexta ẽ pars aſſis:Quadrantẽ q̃ quarta. Trientẽ q̃ tertia.Quincuns a numero ẽ unciarŭ:ſemis dimidiŭ aſſis.Septuns a ſeptẽ & uncia.Bes dẽpto trientẽ.Dodrans quadrãte.Dextãs ſextante dẽpto.Deuns dẽpta una uncia:uncia aũt minima erat pars & duodecima aſſis.Relinq̃ntes igiť aliquẽ heredẽ ex toto:ex aſſe heredẽ relinq̃re ſe dicebãt. Vehemẽs lu.q̃ſi lupus exacerbatus. Et ſibi:qui eã negligẽter amiſerat. Et hoſti:q̃ſi inſidioſo raptori. Præſidiŭ regale:ꝑſidium dicunť milites qui cauſa cuſtodiæ in aliquo loco ponunť:uñ auctore Varrone dictŭ ẽ quia extra caſtra ꝑſidebãt in loco aliquo quo regio tutior eẽt.inde dicunť milites ꝑſidiarii:uñ Tranquillus in uitellio.Tẽpore deinde ſamnitici belli ꝑſidio in apuliã miſſo.Præſidiŭ item capitur ſimpliciter ꝓ auxilio:ut eſt illud.O & ꝑſidiŭ & dulce decus meŭ. Sũme munito:ualde munito cõiunge cŭ loco. Donis ornať:ab Lucullo.ſ. Sup bis dena ſeſtertia.i.plus q̃ biſdena ſeſtertia. Sub:circa. Prætor:lucullus. Eŭdem:ualerianŭ. I bone:uerba Luculli hortãtis ualerianŭ. Quid ſtas?Increpatio Luculli ad Valerianum q̃ oñditur talem laborem recuſare nec curare promiſſa Luculli quŭ iã ſit locupletatus:uñ ait aliŭ qui pauper ſit iturŭ ad omne periculum & laborem: quo exemplo Horatius docet ſe quŭ paupertate ꝑmereť ad laborem ſcribendi deſcendiſſe: quo more miles periculo ſe obiecit urgente egeſtate.Sed quŭ nũc habeat quod ſatis ſit:ſummæ ſtulticiæ poſſe accuſari:ſi nõ malit ociari & geſcere q̃ ſcribere uerſus. Poſt hæc ille catus.Senſus ẽ & ordo.Ille.ſ.ualerianus catus poſt hæc:ut ſit ꝑ huiuſcemodi amiſſionẽ uiatici & dejectionẽ ꝑſidii factus doct⁹ iquit miles q̃tũuis Ruſticus: hoc ẽ miles q̃tũuis ruſticanus & pauper & q zonã ꝑdidit:hoc ẽ q aureos amiſit quos i zona milites portare cõſueuerŭt Ibit ad oẽ periculŭ & quouis:q̃a inopia militaris armatŭ uocat ad extremum oĩum rerũ difficultatẽ:q̃a miles ut ſcribit Lãpridi⁹ i uita Alexãdri nõ timet niſi ueſtitus:armat⁹: calciatus & ſatur & habẽs aliq̃d in zonulis:ergo q habet q̃d ſatis ẽ timet ſubire pericula. Zonã ꝑdidit:q factus ẽ paup omiſſa zona:in q̃ priſcis tẽpibus milites aureos ferre cõſueuerŭt:uñ illud ẽ apud Matheŭ in euãgelio capite.x.Nolite poſſidere aurŭ neq; argẽtŭ.neq; pecuniã in zonis ueſtris & Diuus Marcus in euangelio.Et ꝑcepit eis neq̃d tollerẽt in uia niſi uirgã tm̃ nõ perã nõ panẽ:neq; in zona æs.Gracchus in oratiõe q̃ habuit de parſimonia & pudicitia ſua reuerſus ex Sardinia.Itaq; iq̃uit Quirites:quŭ Romã ꝓfectus ſum Zonas q̃s plenas argẽti extuli:eas ex ꝓuincia inanes retuli.Trãquillus i uitelio Zona ſe aureorũ plena circŭdedit.Apuleius in ſeptimo de aſino aureo loquẽs de plotina & auro monetali Zonis refertis incincta.Iuuenalis.Fluctuq; ꝑmetur Obrutus & Zonã leua dextraq; tenebit. Romæ nutriri mihi cõtingit atq; doceri.Hoc loco. Videť figurate oñdere ſæuiciã Auguſti i bello ciuili.Quo tẽpe inquit operã dedi Athenis pħiæ morali accidit ut quŭ Romam remigraſſem ſecutus ſim partes Bruti.quo in pharſalia ꝓfligato ab Auguſto bona oĩa paterna amiſi neceſſitateq; cõpulſus ſum ſcribere carmina:Ait igiť anteq̃ Athenas migraſſet ſe Romæ nutritŭ:& prima rudimẽta græca didiciſſe:hoc ẽ q̃ntum Achilles iratus nocuiſſet graiis:ꝑ quod ſignificat ſe Iliadẽ didiciſſe:cuius initiŭ ẽ de ira Achillis aduerſus Agamẽnonẽ ſic.O dea caue mihi irã ꝑniciosã Achillis pelidæ q̃ infinitos dolores græcis attulit:& multas aĩas heroŭ ad inferos demiſit. Romæ nutriri:nã Romã cŭ pater tulit docendŭ:unde in ſermonibus.Sed puerŭ eſt auſus romã portare docendŭ. Iratus graiis: q̃ntum aũt Achillis iracũdia græcis nocuerit:oĩbus notŭ eſt ex primo Iliados Homeri. Vñ Ciccero in tuſcu. Quid Achille Homerico fœdius: q̃d Agamẽnone i iurgiis?Nã Aiacẽ q̃dẽ ira ad furorẽ mortẽq; ꝑduxit.Bonæ artis:pħiã itelligit moralẽ. Curuo dignoſcere rectŭ:ꝑ ethicẽ partẽ pħiæ q̃d ſit uitiŭ q̃d ſit uirtus:ꝑ curuŭ.n.uiciŭ: ꝑ rectŭ uirtutẽ intelligit. Sic & Perſi.Rectŭ diſcernis ubi iter Curua ſubit. Inter ſil.aca.hoc eſt inter pħos ipſos Academicos q in academia loco ſilueſtri ſtudiis uacãtes ſe exercebãt.Nã Academia ſuburbanŭ olim nobile fuit nõ ꝓcul ab urbe Athenarŭ iter arbuſta poſitŭ denoĩatŭ ab Academo loci dño:quo tẽpe regnauit Theſeus:hũc locŭ ad exercẽdas artes cõicandaſq; doctrinas Plato delegit nõ tã ſalubritate q̃ ſolitudine & ſeceſſu cõſpicuŭ:a qua Academia ſecta Academica nomẽ ſortita ẽ:in q̃ ipſe Plato περιπατον.i.deãbulãs philoſophabať:uñ nomẽ ortŭ ẽ peripateticorũ.eŭ locŭ quŭ antea aridus eẽt & incultus Cimõ irriguŭ fecit:atq; eo auctore puriſſimis alueis umbroſiſq; deãbulacris elaborat⁹ ẽ.uñ elegãter poeta dixit iter ſyluas ad ſitŭ loci reſpiciẽs.Aut inter ſyluas Academi:hoc ẽ diſputatiões obſcuras & opacas:q̃s eſt cõtigit eẽ ſiluas.Nã Academici diſputãt cõtra ſectã oĩuz pħorũ dicẽtes latere uerũ:& iõ ſemp eſſe q̃rendŭ:neq; enim quicq̃ affirmant: quaſi uerũ ſit incõpræhenſibile:

Erumnis:laſſus dum noctu ſtertit ad aſſem
Perdiderat:poſt hoc uehemẽs lũp⁹:& ſibi hoſti
Iratus pariter:ieiunis dentibus acer:
Præſidium regale loco deiecit:ut aiunt:
Summe munito:& multarum diuite rerum.
Clarus ob id factum:donis ornatur honeſtis:
Accipit & bis dena ſuper ſeſtertia nummum:
Forte ſub hoc tempus caſtellum euertere ꝑtor
Neſcio quod cupiens:hortari cœpit eundem
Verbis quæ timido quoq; poſſẽt adderẽ mẽtẽ.
I bone.quo uirtus tua te uocat:in pede fauſto
Grandia laturus meritorũ præmia:quid ſtas?
Poſt hæc ille catus.quantumuis ruſticus ibit.
Ibit eo:quo uis:qui zonam perdidit:inquit:
Romæ nutriri mihi contigit:atq; doceri.
Iratus Graiis quantum nocuiſſet Achilles.
Adiecere bonæ paulo plus artis Athenæ:
Scilicet ut poſſem curuo dignoſcere rectum:
Atq; inter ſyluas Achademi quærere uerum.

As
Sextans
Quadrans
Quincuns
Semis
Septuns
Bes
Dodrans
Dextans
Decuns
Vncia
Præſidium
Academia

Nec mirũ ſyluas Academi appellari obſcuras diſputationes: Nã & Cic. l. i. Tuſcu. Obſcura & ſubtilia appellat ſpinoſa ſic. Hæc. n. ſpinoſiora prius ut cõfitear me cogũt. Idẽ in. iii. de finibus bonoꝝ & maloꝝ. Subtile uel ſpinoſum potius & toruoſum differẽdi genus. Idẽ alibi Stoicorum dumeta appellat. Aut reuera inter ſyluas Academi: hoc ẽ inter libros academicos ſalubres & amœnos q̃les ſunt ſyluæ: ſic ẽt in epiſtola ad Iuliũ florũ libro amœnos appellat ſyluas. An tacitũ ſyluas interreptare ſalubres: uñ etiã ẽ illud Cornelii. Probus reliq̃t nõ mediocrẽ ſyluã obſeruationũ ſermonis antiqui. Cicero illo uerſu ꝓduxit penultimã. Inq; academia umbrifera nitidoq; Lycio Fuderũt claras fœcundi pectoris artes.

Dura ſed amouere loco me tempora grato.
Ciuiliſq; rudem belli tulit æſtus in arma
Cæſaris auguſti non reſponſura lacertis:
Vnde ſimul primum me dimiſere Philippi
Deciſis humilẽ pennis: inopemq; paterni
Et laris: & fundi: paupertas impulit audax:
Vt uerſus facerẽ. Sed: qđ non deſit habentem
Quæ poterũt unquã ſatis expurgare cicutæ:
Ni melius dormire putem: q̃ ſcribere uerſus?
Singula de nobis anni prædantur euntes.
Eripuere iocos. uenerem conuicia ludum:
Tendũt extorquere poemata. quid faciã uis?
Deniq; non omnes eadem mirantur: amantq;.
Carmine tu gaudes: hic delectatur iambis.
Ille Bioneis ſermonibus: & ſale nigro.
Tres mihi cõuiuæ prope diſſentire uidentur
Poſcentes uario multum diuerſa palato.
Quid dẽ: qd nõ dem: renuis tu: qđ iubet alter.
Qđ petis: id ſane eſt iuiſum: acidũq; duobus.
Præter cætera Romæ me ne Poemata cenſes
Scribere poſſe inter tot curas: totq; labores?
Hic ſpõſum uocat: hic auditũ ſcripta: relictis
Omnibus officiis: cubat hic in colle Quirini:
Hic extremo in Auentino: uiſendus uterq;.
Interualla uides humane commoda. uerum

Loco grato: Athenis. ſ. Ciuilis q; belli rudẽ: excuſatio q; cõtra Auguſtũ arma tulit ꝓ Bruto. Et bene æſtus nõ uolũtas. Rudẽ belli: iperitũ & inexpertũ. In arma: in imperia Bruti. Nõ reſponſura: iparia: hoc ad laudẽ eſt Cæſaris. Vñ ſimul primũ: ex quo inq̃t ab armis ciuilibus diſceſſe: ꝓpter q̃ bona oĩa paterna amiſi: egeſtate cõpulſus ſum ſcribere carmina. Philippi Philippi. ciuitas Thraciæ macedonũ colonia cõdita a philippo macedonũ rege a quo & nomẽ. Virg. Romanas acies iterũ uidere Philippi. Deciſis pennis: amiſſis bonis: metaphora ab auibus q̃ obtrũcatis pẽnis nequeũt i ſublime uolare: ſignificat ẽt ſe fuiſſe proſcriptũ. Paupertas audax: carmina inq̃t q̃ ex me Flore expetis nunq̃ ſcriberẽ niſi me egeſtas cõpelleret. Audax: ab effectu quæ aium addit ſcriptori: & audacẽ facit. Sed quod nõ deſit habẽtẽ: q̃ inuitus ſcribat carmina hoc loco docet. Quæ inq̃t Cicuta poterit unq̃ expugnare me tãq̃ inſanũ hñtẽ quod nõ deſit: hoc ẽ hñtẽ quod ſit ſatis: hoc eſt neceſſaria: ſi nõ putẽ melius eẽ dormire & ociari q̃ ſcribere uerſus? ac ſi dicat ero penit⁹ iſanus poſtq̃ habeo qđ mihi ſatis ſit ſi ociũ & ſomnũ uerſibus nõ ꝓpoſuero. Legẽda aũt ſunt cũ interrogatiõe. Cicutæ. Cicutã poſuit ꝓ heleboro: quo humores noxii & inſania hominis emẽdat̃: Lege Pliniũ & celſum. De quo nos plura diximus tũ apud Horatiũ ante & Perſiũ tũ apud Iuuenalẽ. Singula de nobis. Virgili. Oĩa fert ætas aium quoq;. Alia ẽ cauda excuſationis in ætate q̃re iã nõ ſcribat. Quid faciã uis? Quid uis faciã niſi ut ſcribã carmina? Deniq; nõ oẽs. Alia cauſa nõ ſcribendi: q̃a ignoro quid potiſſimũ ſcribã: quũ eadẽ re nõ oẽs delectent̃. Carmine tu gaudes: abſolute inq̃t carmine: uolẽs puto itelligi exametro ut in ſequẽtibus: Carmina cõpono. Iãbis: comœdia ſiue tragœdia q̃ huiuſcemodi carmine cõſtãt. Ille Bioneis ſermonib⁹ hoc ẽ comœdia: qualẽ ſcripſit Ariſtophanes mordaciſſimus filius Bionis. Et ſale nigro: uehemẽti mordacitate: nã ſal in medẽdo mordẽs ẽ & adurẽs: auctor Plinius. alibi. Qui ſale multo urbẽ defricuit. nigro igit̃ malo: ſalſo & ioculari: magna. n. cũ libertate notauit uitia hoiũ ut diximus ante in ſermonib⁹: ſalẽ ãt nigꝝ albo ſalſiorẽ eẽ cõſtat. Tres mihi cõuiuæ: nõ ẽ inq̃t miꝝ in tãta hoiuꝫ multitudine tã uaria eẽ reꝝ ſtudia: quũ ĩter tres cõuiuas magna ſit de cibis diſſeſio. Quid dẽ: qd nõ dẽ ſubaudi ignoro: mire iã Dramatico charactere tanq̃ ad ipſos cõuiuas loq̃tur quaſi increpãs qđ alter id poſcit: qđ alteri diſplicet. Qđ petis: qđ tu inq̃t ut gratũ & ſuaue poſcis: reliq̃s duob⁹ id acidũ uidet̃. Præter cætera me Romæ: alia cauſa nõ ſcribẽdi: q̃ impoſſibile ſit Romæ ĩter tot curas & labores aliq̃d admirabile ſcribi. Hic ſpõſum uocat: enumerat uarias interpellatiões ſcribẽdi. Vocat ſpõſum: ut ꝓ eo ſpõdeã: ut ſim ſpõſor. Alibi i ſermonib⁹ ſponſorẽ me rapis. Hic auditũ iuitabant̃. n. ab amicis ad audiẽdũ quũ aliq̃d recitarẽt. uñ Iuuenalis. Semp ego auditor tm̃: qđ multis erat moleſtiſſimũ? Cubat: egrotat. In colle q̃rini: hoc ẽ i colle q̃rinali: q unus ẽ ex ſeptẽ collib⁹ urbis: dictus q̃a ibi Quirini hoc ẽ Romuli phanũ ẽ dictus ãt ẽ Quirinus Romulus ſiue ab haſta q̃ q̃riſa ſabinis Quirinus dicebat̃: qua ſemp armatus ĩcedebat: ſiue a Curibus ciuitate Sabinoꝝ quos ꝑcuſſos fœdere in urbẽ recepit: populũq; a Curibus q̃rites uocauit: ipſiq; poſt mortẽ eũ ꝓ deo coluerũt. In extremo auẽ. i. in extrema pte mõtis auẽtini: q dictus ẽ ſm Varronẽ ab auib⁹ q; eo ſe a tiberi ferrẽt: aut a rege auẽtino albano q ibi ſepult⁹ fuit aut ab aduẽtu hoiuꝫ: q; cõmune ibi latinoꝝ tẽplũ fuerit: aut ab aduectu: nã olĩ paludib⁹ mõs erat ab reliq̃s diſcluſus. Interualla uides humane cõmoda: ironia eſt p q̃ oñdit a cõtrario ſenſu magna eſſe ſpacia inter ea loca. ut ſit Tu uides q̃ incõmoda ſint & magna ea ĩterualla. Humane: pbe. Veꝝ puræ ſunt plateæ, hoc ẽt ironicos: ĩterrogatiue eſt ꝓnũciãdũ ut ſit uiæ inq̃t urbis adeo hoiuꝫ freq̃ntia repletæ ſunt ut ĩter ambulandum

bulandū nullus fit locus ad meditandū.ſolent.n.ſic ſecū poetæ ambulātes aliqd meditari:unñ in ſmonibus. Ibā forte uia ſacra ſicut meus eſt mos Neſcio qd meditās nugaꝝ:totus in illis. Plateæ.uiæ ſunt latiores in urbe:lege uictruuiū.Illud obſeruādū mediā ſyllabā ꝑduci & corripi ut hoc loco corripiť.Puræ:ſolitariæ ua cuæ ſine frequentia.q.d.freqnti multitudine hoium:aliarūq; reꝝ repletæ ſunt. Feſtinat calidus:accedet at ingt p uias redemptor cū mulis & gerulis.Nā hoc loco redemptorē itelligit q mulos hēt mercenarios:quos alus mercede locat:& aliqd redimit cōuehendū mercede mulis ſuis.Saluſtiꝰ.Et p pennā forte cognoſcit mu- Redēptos

Puræ ſūt plateæ:nihil ut meditātibus obſtet?
Feſtinat calidus mulis:geruliſq; redemptor.
Torquet nūc lapidē:nūc īgēs machina tignū.
Triſtia robuſtis luctantur funera plauſtris:
Hac rabioſa fugit canis:ac lutulenta ruit ſus.
I nunc:& uerſus tecum meditare canoros:
Scriptoꝝ chorus oīs amat nemꝰ:& fugit urbē
Rite cliēs Bacchi ſomno gaudētis:& umbra.
Tu me inter ſtrepitus nocturnos:atq; diurnos
Vis canere:& contacta ſequi ueſtigia uatum?
Ingeniū ſibi qd' uacuas deſumpſit Athenas:
Et ſtudiis annos ſeptem dedit:inſenuitq;
Libris:& curis ſtatua taciturnius exit:
Plærūq; & riſu populū quatit.Hic ego rerum
Fluctibus in mediis:& tempeſtatibus urbis
Verba lyræ motura ſonū connectere digner?
Frater erat Romæ conſulti Rhetor:ut alter
Alterius ſermone meros audiret honores:
Gracchus ut hic illi foret:huic ut Mutius ille.
Qui minus argutos uexat furor iſte poetas?
Carmina compono.hic elegos:mirabile uiſu:
Cœlatumq; nouē Muſis opus.aſpice primū:
Quanto cum faſtu:quanto molimine circum
Spectemus uacuam Romanis uatibus ædē.

lio redēptoris.Redēptor uariis modis accipiť:q .n.aliqd cōducit ex publico is dř redemptor illiꝰ rei:ut redemptor cloacaꝝ purgādaꝝ:uectigalium.Et id genus reꝝ.Redemptor & ſimpliciter accipiť ꝑ emptore:unñ Cic.in officiis ſuis ſcribit Qui merces redimūt ut ſtatim uendāt. Redēptor ēt is dř q ex captiuitate aliquem liberat. Calidus:opera & labore calefactus. Torquet: mouet:trahit uel ſuſtiet. Nūc:mō. Ingēs ma. igēs ſaracū ingēs plauſtrū. Triſtia funera:hinc plauſtra:hinc funus uenit:hoc eſt pōpa exequiarū:& obuia utraq; neutro cōmode trāſeunte luctanť.Hac rabioſa fugit canis:hæc ſunt quibus oñdit uias nō eſſe puras ut poetæ cōmode poſſint icedentes carmina meditari. I nūc:cōceſſio ꝑ ſhibitionē.q.d.nō poteris meditari. Scriptorū chorus oīs amat nemus:oñdit nullā rem magis ſcriptoribus eſſe ne cōtrariā q̄ ſtrepitū: ꝑindeq; ſolitudinem eſſe neceſſariā q̄ in urbe nō datur. Amat nemus:reqrit ſolitudinē.Cliens Bacchi:nā poetæ dñr eſſe i tutela bacchi:q(ut mollis)dř gaudere umbra & ocio:quo ēt poetæ gaudent:unñ eſt illud Iuue.Sed genus ignauū qd' tecto gaudet & umbra. Tu me inter ſtrepitus?interrogatiue ꝓnūciādū:quaſi id fieri nō poſſit. Veſtigia cōtacta:q̄ ſcqndo cōtigi imitator & ꝑſſi. Ingeniū ſibi qd' uacuas deſumpſit athenas:ſi eſt ingt mirū poetas iter tātos ſtrepitos urbis nō poſſe ſcribere:quū plærunq; hoc accidat ut aliq ēt igenioſi q tā ſeptē annis athenis p ſummā geterū ſtudiis uacarūt:redeāt domū ueluti muti& rediculi.q.d.ſi illi qbus ociū eſt in ſtudiis ſuis nō ꝑficiūt:minus nos in nřis ꝑficiemus q tāto ſtrepitu interpellamur. Ingeniū.Ingenioſus iuuenis q deſumpſit ſibi athenas uacuas.hoc ē q athenas ſe cōtulit ad ſtudia bonaꝝ artiū ubi tantus nō eſt ſtrepitus ut per hoc uacuæ uideanť & ocioſæ. Inſenuit:legiť & inſonuit.Si inſenuit:ipallait & imoratus ē ſignificat:ſi iſonuit iſtrepitu atq; exercuit uocē. Exit taciturnius ſtatua plærūq; magis taciturnū q̄ſir ſtatua. Quatit populū riſu:populus.n.eū ridet tanq mutū & q parum ꝑfeceris tāto tpe. Hic ego rerū fluctibus:interrogatiue ꝓnunciandū.Egone ingt uelim & dignū putē hic i mediis fluctibus rerū & tēpeſtatibus urbis canere carmina?hoc loco uideť oñdere nō cōuenire in bellis ciuilibus cantari carmina:forte adhuc bella inter Auguſtū &.M.antoniū extincta nō erant. Verba lyræ:ordo eſt.Digner cōnectere:uerba motura ſonū lyræ?hoc eſt canere carmina ad lyrā? Digner:dignū arbiter.i.uelim. Frater erat romæ.Hac fabula induciť ad hoc ut oñdat:poetas ſe ipſos inuicē laudare nō puro uero ſed mutua aſſentatione:ſicq; ſatyrice notat mores poetaꝝ quos hic ſubſequenter enumerat.Duo ingt fuere fratter alter rhetor:alter iuriſcōſultus:q ſe inuicē ualde honorabāt:quū alter iuriſcōſultū:Mutiū ſæuolā nominaret:alter Oratorē.Tiberiū gracchū diceret.Nā apud ueteres tā primus iuriſcōſultus Mutiꝰ ſæuola extitit q̄ orator Tiberiꝰ gracchus. Qui minus.Quomō igt minꝰ iſani ſunt q̄ ii duo fratres quū ſe quoq; iuicē laudāt? Argutos:canoros. Carmina cōpono:abſolute carmina:ſicut ēt pauloāte.Carmine tu gaudes:ut ſiel ligatoꝰ carmē exametꝝ. Hic elegos.i.aliꝰ. Celatū nouē muſis:miro artificio cōpoſitū q̄ſi ab ipſis nouem muſis elaboratū:nō ꝑcedit qd' ait Porphyrio oī genere metroꝝ:quū elegi duplici tātum genere metri conſtent.ſumptū aūt.hoc eſt ab aurificibus q pocula celare dicunť:quū in iis aliquid incidunt ſcalpello. Mirabile uiſu celatūq; nouē muſis:uerba ſūt laudātis carmē alienū:q ſtati dicit:opꝰ ē mirabile uiſu & celatū a nouē muſis:oñdit.n.poetas ſe iuicē ut diximꝰ laudare. Aſpice primū Quāto cū faſtu q̄nto molimine:aſpice in qt q̄nto tumor & iſolētia icedamꝰ:ac p hoc q̄ntū nobis placeamꝰ:ꝑſonā ſuā miſcuit quo licētiꝰ alios notet. Molimine:conatu paratu. Circūſpectemꝰ:una ꝑs ořonis ē diuiſa i duos uerſus:ſicut alibi i ſermonibus. Stramētis icubet:unñ Octagita annos natꝰ:ubi illd unñ octagita ꝑ una tm̄ dictiōe acciptēdū ē.Sicť ſeqntibus Mortalis i unū Quodq; caput. Aedem uacuā romanis uatibus:hoc eſt uacantem & ſeruientem poetis lati-

nis:quaſi nos ſoli ueri poetæ ſimus:ædem át ítelligit de qua pauloante diximus Apollinis & muſarű De qua Iuue. Neqd tibi cõferat iſte qué colis & muſaꝝ & Apollinis æde relicta ipſe facit uerſus:eá ut diximus Apollini & muſis excitauit Auguſtus in ea pte palatii q̃ fulmine diſiectá aruſpices rńderűt deſiderari a deo. Vacuam uatibus romanis:nõ dixit græcis uatibus:qa ii auctore Porphy. recitare cõſueuiſſent in atheneo: fuit át atheneű ædes mineruæ ubi pfeſſores ſtudia ſua pfitebanť:uń eſt illud Iulii capitollini in uita gordianoꝝ poſtea uero ubi adoleuit in atheneo cõtrouerſiis declamauit audientibus ét impatoribus ſuis. Lápridius in uita Alexádri Seueri:Ad atheneű audiendoꝝ & græcoꝝ & latinoꝝ rhetoꝝ uel poetaꝝ cá frequenter pceſſit. Mox ét ſi forte uacas. Oñſurus eſt ét q̃ ſtulte ſe íuicem laudent atq; ueneren tur. Si forte inqt ociű eſt tibi o ſlure ſequere & pcul audi qd uterq; noſtrű ferat.i.qd ſecű auferat quű uiciſſim laudať:ut ſic ítelligas ille a me laudem fert:& ego ab illo:bń addirű ſi forte uacas: tanq̃ & hoc ípm facere:ſupuacuű iudicandű ſit.

Mox etiá:ſi forte uacas:ſequere:& pcul audí:
Quid ferat:& quare ſibí nectat uterq; coroná
Cædímur:& totidé plagis cõſumimus hoſtem
Lento Samnites ad lumina prima duello.
Diſcedo Alcæus puncto illius:ille meo quís?
Quis?niſi Callimach⁹?ſi plus adpoſceť uiſus
Fit Mimermnus:& optiuo cognomíe creſcit.
Multa fero:ut placem genus irritabile uatum.
Cű ſcríbo:& ſuppellex ppli ſuffragia capto.
Idem finitis ſtudiis.& mente recepta:
Obturé patulas impune legentibus aures.
Rideuť:mala qui cõponunt carmina:uerum

Et quare ſibi nectať uterq; coroná:& audi obq̃ cáʒ alter alteꝝ dignű putet corona ut bonű poetam:hoc iű fit qa æquű eſt q laudatus ſit alterű laudare & nectere ei coruná:a quo ſibi nexa eſt.

Cedimur:metaphoricos.i. Laudib⁹ aſſentaturiis flagellamur. Sic & Perſius a cõtrariu ſenſu Cedim⁹ inq; uicé phibemus crura ſagittis. Cõſumimus:afficimus. Totidé plagis: totidem laudibus. Hoſtem:æmulű poerá noſtrű. Samnites:nos ſamnites hoc eſt acerrimi pugnatores in mutua laudatione metaphora át ſumpta eſt a Samnitibus qui acerrimi hoſtes fuere aduerſus romanos:gens quidem opibus & armis potentiſſima q ſabelli dicti ſunt.

Sannites Ex qbus romani uiginti triumphos reportarűt aut qď magis placet a gladiatoribus ſamniricis:q ab armis .ſ.& ornatu ſamnitium nomen acceperunt de qbus ita ſcribit Liui⁹ li.ix. ab urbe condita & Romani qdem ad honurem deum inſignibus armis hoſtium ſamnitium uſi ſunt. Campani ab ſuperbia odioq; ſamnitium gladiatores(quod ſpectaculum inter epulas erat)eo ornatu armarunt ſamoitiumq; nomine appellarunt.

Ad prima lumina:contendimus inqt Mutius laudibus tota die uſq; ad ueſperam.i.primam lucernam. Diſcedo alceus puncto illius. Ego inqt per laudem & iudiciű illius appellor alter Alteus:fuit át Alceus poeta lyricus mitylencus:de quo ſic Quintilianus. Alceus in pte operis aureo plectro merito donať quia tyrannos inſectatus:multű etiá moribus confert. In eloquendo quoq; breuis & magnificus:& diligens:Humeru ſimilis ſed in luſus & in amores deſcendit:maiuribus tñ apretior. Puncto illius:ſuffragio. Hora. in poetica Omne tulit punctű q miſcuit utile dulci:ubi docuimus ſuffragia apud antiquos pűcto ſolita notari in tabellis:ætate át nŕa alia iuenta eſt rõ ferendoꝝ ſuffragioꝝ ut non ſolű per ſcripturá & pűcta:ſed p lapillos & pilulas lineas demiſſas in pyxides feranť. Ille meo.ſ.pűcto & ſuffragio. Quis?quis?ſeparatim degenda ſunt & iter rogaue ut ſit ille quis diſcedit meo pűcto? Quis niſi callimachus?uoco illű callimachű:quia me alceű nominauit.

Callimachus Callimachus át poeta fuit Cyrenenſis q elegiæ princeps habitus eſt:de quo itellexit Ouidius illic i Ibin. Núc quo Battiades inimicű deuuuet ibin. Nam Battus Polymneſti filius Cyrenas primus ædificauit: uń omnes cyrenenſes appellati ſunt battiades. De quo ét ſic Strabo lib. xyii: Dicunt. Cyrenen a Batto conditam:quem Callimachus ait pgenitorem ſuű fuiſſe. Callimachus át non diu poſt primű bellű punicű Alexádriæ apud Ptholemæű regem celebratus eſt.

Mimermnus Si plus adpoſcere uiſus Fit Mimermnus. Si illi hoc parű uiſű ſuerit & a me plus exegerit laudis:Mimermnű appello. Mimermnus.n.poeta fuit colophonius elegiaꝝ ſcriptor & tibicen ut docet Strabo lib xiiii. In rebus amatoriis Homero præponiť:Propertius ad ponticű. Plus in amore ualet Mimermni uerſus Homero. Cenſebat ſine amore & iocis nihil eſſe iucundum:unde Horatius ad Numiciű. Si Mimermnus uti cenſet ſine amore iociſq; Nil eſt iucundum:uiuas in amore iociſq;. Hic át oſtendit poetas non pro merito ſed pro uoluntate laudari. Cognomine uptiuo:adoptitio & aſcititio qd maxime ſibi aſciſcit & optat. Multa fero:multa inquit patior quæ mihi moleſta ſunt quádiu ſcribo ne mihi poetæ iraſcantur:eos enim mihi neceſſe eſt audiam recitantes ſua carmina(quod moleſtum eſſe ſolet)atq; etiam laudem:qń & ego laudari expectem. Sed finitis ſtudiis meis eos amplius nõ audiam:quum laudem eorum amplius non expectem. Irritabile.iracundum ac litigioſum. Quum ſcribo:quádiu ſcribo. Et populi ſuffragia capto:& quádiu ſubiicio carmina mea iudicio uulgi. Idem obturem:non ſolum animo non laudabo:ſed etiam aures otcludam ne audiam recitantes quum amplius non ſcribam. Finitis ſtudiis:finitis carminibus meis. Et mente recepta:quum ad me mens redierit quæ quaſi per inſaniam dum carmina meditatus ſum eſt euagata:oam ut diximus alibi poetæ dńr inſanire.q.d.quum iam finitis ſtudiis reſipuerit proindeq; ois illa laudis cupiditas mea extincta ſit:nõ audiam nec laudabo recitantes. Legentibus:recitantibus ſua carmina. Impune:paſſim. Iuuenalis. Impune ergo mihi recitauerit ille togatas. Ridentur mala qui componunt carmina. Exiſtunt inquit poetæ qui quidem ridentur quia mala carmina ſcribant: uerum ita ſibi placent ut ſcriptis ſuis tanquam optimis gaudeant:& ſi ab aliis non laudantur ſeipſos ultro laudent ac uenerentur. Sicq; oſtendit difficulter inueniri qui emendatiſſime ſcribant.

Et ſe uenerantur

Et ſe uenerant̄:admirant̄ & ſe diuinos poetas uocāt. Scripſere beati:ironice dixit beati:hoc ē q ſe beatos putāt ex merito carmīs ſui:ut ſit Beati:hoc ē ſtulti & īfelices. Atq legitimū cupiet:Bonus āt poeta q cupiet feciſſe poema legitimū:hoc ē bonū & laudabile & ſm leges ſtudii poetici ſumet igt aīum honeſti iudici: cū tabulis ut quū librū ſuū i manus accipiet fungat̄ offō recti iudicis ne plꝰ minuſue carmīa ſua æſtimet q̄ res ipſa poſtulat. Audebit:bñ audebit:qſi rē arduā oīno ſit facturus:difficulter.n.uerba q̄ poſuit mutat. Et ſine pōdere erūt.Ea uocabula dñt ſine pōdere:q̄ uim illā nō hñt:q̄ res de q̄ agit̄ exigit. Mouere loco:tollere atq; mutare.

Gaudent ſcribentes:& ſe uenerantur & ultro
Si taceas:laudant:quidquid ſcripſere : beati.
Atqui legitimum cupiet feciſſe poema
Cum tabulis animum cenſoris ſumet honeſti:
Audebit quæcūq; parū ſplendoris habebunt:
Et ſine pōdere erūt:& honore indigna ferent̄:
Verba mouere loco:quamuis inuita recedant:
Et uerſentur adhuc īntra penetralia Veſtæ
Obſcurata diu populo:bonus eruet:atq;
Proferret in lucem ſpecioſa uocabula rerum:
Quæ priſcis memorata catōibꝰ:atq; cethegis:
Nunc ſitus informis p̄mit:& deſerta uetuſtas.
Adiſciſcet noua:quæ genitor produxerit uſus
Vehemens:& liqdus:puroq; ſimillimus amni
Fundet opes:latiumq; beabit diuite lingua.
Luxuriantia compeſcet nimis aſpera ſano
Leuabit cultu.uirtute carentia tollet.
Ludentis ſpeciem dabit:& torquebitur : ut qui
Nunc ſatyrum nūc agreſtem Cyclopa imitat̄.
Prætulerim ſcriptor delirus:inerſq; uideri
Dum mea delectet mala me:uel deniq; fallāt:

Quāuis iuita recedāt eē plærūq; ita ſunt uerba q̄ pria poſuerimus ut ēt ſʒ praua ſint:tñ nobis bñ poſita eē uideant̄. Et uerſent̄ adhuc iter penatralia ueſtæ.i.domi:ac p hoc i pectore nr̄o p q̄ metaphorā auctor Porphy.oñdit q̄ aīo nr̄o fixa uerſant̄ & placēt tñ exclodēda eē

Obſcurata diu populo bonus eruet:uocabula īgt uetuſtatis rubigine obſita & pene abolita in cōſuetudinē reuocabit:& ut q̄ obſcurata popolo:an eruet populo:hoc ē in bñficiū populi. Bonus:doctos poeta. Eruet :educet & excitabit i uſum.Eſt āt ordo.Poeta bonus eruet uocabula obſcurata diu populo & p̄feret ſpecioſa i lucē.

Proferet ſpe.hoc ē q̄ obſoleta erāt ſpecioſa reddet reuocādo cōſuetudinē. Quæ p.m.hoc ē q̄ antea cōmemorata ſunt priſcis Catonibus & Cethegis:nūc ſitus īformis & uetuſtas p̄mit. Catonibus a.c.hoc ē qbus Cato cēſorius & Cethegꝰ antiqſſimi ſcriptores uſi ſunt. Sitꝰ:uetuſtas.

Informis:ab effectu dēm:hoc ē q rebus formā aufert. Premit:ſuffocat:quū iā ex uſo exceſſerit. Adiſciſcet n.uſurpabit ēt noua uerba naſcētia de uſu:q̄lia ſunt funābolus:funeripus.Exercitiū poſſibile q̄ de uſo nata ſunt:nā Meſſala primus uſus ē funābulo & iā p latio receptū ē eo poſtea Terē.p funābolo Apuleius funerepū dixit:a fune & repo:ſicut funābulus a fune & ābulo: græci ſchenobatē appellāt.Iuue.Augur: Schenobates medicus ςχοινον.n.funē ſignificat & βαινω aſcēdo:& uado. Exercitiū. n.& poſſibile ueteres nō uſurparūt:ſʒ p iis exercitationē & fieri p̄t.Noui uero hoc ē a ſeculo Cic.& linii ſibi aſciuerūt:ſicq; paulatī i uſū freq̄ntē uenerūt. Vehemēs:poeta uehemēs:hoc ē magnæ uehemētiæ & aī magni. Liqdus:pſpicuus. Simillimus p.a.F.o.bonꝰ poeta locupletabit līguā latinā p̄ferēdo uocabula noua. Beabit:locupletabit:uñ & beatos locupletes dicimꝰ.Iuue.uetulæ ueſica beatæ. Luxuriātia:tāq̄ ſupuacua:hocq; ſumptū ē ab agricolis q ea tollūt i arboribꝰ & ſegetibꝰ q̄ nimis luxuriāt:p q̄ colligit bono poeta ea eē tollētia q̄ ſupflua uidebūt̄:hoc ē reſecāda. Cōpeſcet:cōprimet nō utet̄. Nimis aſpa leuabit:bene uerbō iuenit cōtratiō huic uerbo aſpa.Nā leuare quū primā hʒ lōgā nō ſignificat tollere neq; ut ſēſit Porphy.āputare:uel extollere ſʒ læuia:polita & nitida facere:uñ Columella i.iii.de re ru. Quū trūcū deciderīs acuto ferramēto plagā leuato.Idē i eodē Totā arborē fici detrūcato:plagāq; leuato:hoc ergo dicit:uerba q̄ nimis aſpa ſunt eē poluēda:ē āt ſumptū a fabro q ligna leuat rūcina.Perduelles antiq aſpo uerbo appellarūt quos nūc hoſtes mitiore uocabulo dicimꝰ. Virtute c.t.amouebit & nō utet̄. Ludētis ſ. d.Ita carmē efficiet ut auditori luſiſſe nō laboraſſe uideat̄ nō affectate ſcripſiſſe. Torq̄bit̄ u.q.N.ſ.nōc agreſtē cyclopa imitat̄ ita īgt fatigabit̄ & uoluet̄ i poemate ſuo ſcribēdo ut pātominus in ſcæna:q nūc ſatyros: nūc ſaltādo cyclopa imitat̄.Nā i ſcænis adhibitis tibicinibꝰ ſaltabant̄ ab hyſtrionibꝰ fabulæ:ut leda.Anthiopa:Andromache:Cyclops:Hora.i ſmonibꝰ.Paſtorē ſaltaret uti cyclopa rogabat:ubi de hoc plura diximꝰ & apud Iuue.illic.Chironomō Ledā molli ſaltāte batyllo. Torq̄bit̄:nō expone cruciabit̄:ſʒ uoluet̄:uertet̄ uaria.ſ.ſcribēdo. Agreſtē cy.i.Polyphemū cyclopa paſtorē.De quo fabula ſcripta fuerat a poetis:Is ē q galateā amauit:cuiq; oculū quē unicū hēbat i frōte eruit Vlyſſes ut ſcribit Home.li.ix.odiſſeæ. De eo ſic ſcribit Seruiꝰ i.iii.Aeneidos:Multi Polyphemū dñt unū habuiſſe oculū:alii duos:alii tres:ſʒ totū fabuloſū ē. Nā hic uir prudētiſſimꝰ fuit:& ob hoc oculū i capite habuiſſe dr̄.i.iuxta cerebrū:q prudētia plꝰ uidebat. Verū Vlyſſes eū prudētia ſupauit:& ob hoc eū fingit̄ obcecaſſe. Prætuleri ſ.d.i.u.Ego igt mali uideri ſtultꝰ.i.ut me oēs ſtultū diiudicēt mō mea carmīa mala me delectēt uel fallāt:q̄ ſape & cruciari:ſicq; oñdit demētiā lōge ſecuriorē eē q̄ ſapiētiā qd̄ pbat p exēplū cuiuſdā argiui:q quū deſipet magna fruebat̄ uoluptate:quū ab amicis curatus eēt acribus cūris cepit agitari.Ergo p̄tuleri.i.p̄poſueri:malueri:potius elegeri uideri ſcriptor delirꝰ & iers:q̄ ſape & ringi. Vel deniq; fallāt.i.nō cognoſcā mala mea:ſic.n.fallit̄ q ſua mala nō cognoſcit. Rigi:ſtomachari:cruciari.Terētiꝰ:Ille rigit̄:tu rideas. Qui ſe credebat:bñ credebat:nō.n. audiebat:neq; n̄ i theatro q̄ſq̄ erat. Miros tragœdos.Hiſtriōes canētes:pulchre additū ē miros:ut nō ſolū i hoc errore ſit q̄d audiat:ſed ēt qd̄ uideat:miri.n.ei uidebāt̄:ppter decorē ornatū hiſtrionicū quē Aeſchylus iuenit ut añ

Funābulus
Funerepus
Leuare
Perduelles

dictū ē. Cætera q uitæ:hoc dicit illū in aliis rebꝰ nō fuiſſe demētē. Cætera munia:cætera officia & munera. Bonus ſane uicinꝰ:opportuna occaſiōe pcurrit offm̄ boni patris familias. Nō iſanire:nō idignari non iraſci ſeruis.q aliqd ex lagenis ſignatis ſuſtuliſſēt:qđ fieri ſolere ſic idicat Cic.i.epiſto.ad Titonē libertū ſuū Sicut olim matrem noſtram facere memini:q̄ lagenas etiam inanes obſignabat ne dicerētur inanes aliq̄ ſuiſſe:q̄ furti eēnt exciratæ:ſic tu etiam:ſiqd ſcribas non habebis ſcribito tamē ne furtum ceſſationis q̄ſiuiſſe uideris. Poſſet q rupē.Qui non ea erit amentia ut non poſſet uitare rupem & puteum patentem:hoc eſt q poſſet uitare ne ſe pderet ex p̄cipitio rupis ut fieri ſolet ab furioſis:aut i puteū ſe demittendo.

Heleboro meraco:heleboro puro & ſine aliquo tēperamēto:ac p hoc maiorē ui hn̄re. Et redit ad ſe:reſipuit:& Ex iſano factꝰ ē ſanus. Pol me occidiſtis amici. Adeo ſecurꝰ ē inſanire q̄ ſapere. Cui ſit extorta uoluptas:dolet ꝙ uolupras ſit.extorta nō morbꝰ:nā eo morbo libenter laboraſſet ne tali uolupate priuaret̃. Mētis gratiſſimꝰ error:hoc illuc tendit ꝙ hoies malis ſuis nō ſolū nō dolēt:ſed ēt gaudēt. Nimirū ſape ē abiectis utile nugis. Cōmemoratis uitiis & icōmodis i arte poetica cōſtitutis:colligit nihil oīno utilꝰ eē ſtudio ſapiētiæ:hoc ē pĥiæ:ordo ē Nimiꝗ abiectis nugis utile ē ſapere & cōcedere pueris tēpeſtiuū ludū:hoc ē artē poeticā. Abiectis nugis:abiecto ſtudio poetico. Tēpeſtiuū:cōgruū & cōuenietē. Pueris puerili ætate:nā mō nomē ē:ætatis alias puer capit̃ pro filio ut illud Virg. Tuq; puerq; tuꝰ:& p ſeruo. Terētiꝰ.pueꝝ chremetis cōueni. Verba modulāda. fidibꝰ latinis:hoc ē carmina q̄ ad lyrā cātāt̃. Numeros & modos ueræ uitæ:ſed utile ē ediſcere pĥiā moralē q̄ nobis numeros & modos ueræ uitæ oñdit. Numeros pfectiōes:uñ Cic. Modos ueræ uitæ.i.ediſcere qbꝰ modis uera uita gubernet̃.

Quo circa loquor hæc mecū.ſ.q̄ ſequūt̃. Si tibi nulla ſiti.Hæc uerba ſūt Horatii ſecū loquētis q̄ſi cū alio.Si tibi igr ſitis & cupiditas bibēdo īgeminaret̃:qđ hydropiſin argueret:ſtati narrares medicis:hoc ē medicos cōſuleres.hæc aūt eo tēdūt:ut quēadmodū ægrotātes corpe ut cōualeſcāt accedūt ad medicos:ſic laborātibꝰ uitiis aī ad pĥiam eē ueniēdū:nā pĥia ē medecina aī:cuiꝰ auxiliū ut docet Cic.nō ut i corpis morbis petēdū ē foris.oibuſq; opibꝰ uiribuſq; ut noſmet ipſi nobis mederi poſſimꝰ elaborādū ē. Q đ q̄nto plura paraſti Tāto plura cupis:nulli ne fateri er audes. Si morbo igr laboras:ſtati medicos ▪ ſulis:ergo ſi uitio aī laboras hoc ē cupiditate nimia & auaritia nulli id audes fateri:q.d.ad pĥiā eē accedēdū:q̄ nos docet quō cupiditatibꝰ ſit reſiſtēdū.

Quā ſaper̃:& rigi.Fuit haud ignobilis Argis:
Qui ſe credebat miros audire tragœdos
In uacuo lætus ſeſſor:plauſorq; theatro.
Cætera qui uitæ ſeruaret munia recto
More:bonus ſane uicinus:amabilis hoſpes:
Comis i uxorem:poſſet qui ignoſcere ſeruis:
Et ſigno læſo non inſanire lagenæ:
Poſſet qui rupem:& puteum uitare patentem.
Hic ubi cognatorum opibus.curiſq; refectus:
Expulit heleboro morbum:bilemq; meraco:
Et redit ad ſeſe.pol me occidiſtis amici:
Non ſeruaſtis ait:cui ſic extorta uoluptas:
Et demptus per uim mentis gratiſſimus error.
Nimitum ſapere eſt:abiectis utile nugis:
Et tempeſtiuum pueris concedere ludum:
Ac nō uerba ſequi fidibus modulanda latinis:
Sed uere:numeroſq;:modoſq; ediſcere uitæ.
Quo circa mecū loquor hæc:tacituſq; recor(don
Si tibi nulla ſiti finiret copia lymphæ:
Narrares medicis:quod quanto plura paraſti:
Tanto plura cupis:nulli ne faterier audes?
Si uulnus tibi:monſtrata radice:uel herba
Non fieret leuius:fugeres radice uel herba
Proficiente nihil curarier. Audieras cui
Rem Di Donarent:illi decedere prauam
Stultitiam:& cū ſis nihilo ſapientior:ex quo
Plenior es:tamen uteris monitoribus iſdem.
At ſi diuitiæ prudentem reddere poſſent:
Si cupidū:timidumq; minus te.nempe ruberes:
Viueret in terris te ſiquis auarior uno:
Si propriū eſt:quod qs libra mercat̃:& aere:

Ordo āt ē.nulli ne audes fateri ꝙ q̄nto plra paſti tāto plra cupis? Si u.t.m.r.Quēadmodū igt ſiqs herbā aut radicē tanq̄ utilē:uulneri tuo oñdiſſet:& eā tu exptꝰ cognouiſſes nō eē utilē:eā ſpneres:nec utereris:ſic circa diuitias tibi faciēdū ē:ut eas ſpnas q̄ñ acqrēdo didiciſti nihil cōferr̃ ad bñ beateq; uiuēdū:q̄ñ diues factꝰ nihilominꝰ ſtultꝰ es q̄ antea quū paup eēs:ut ſit ſuaſio:pĥiæ eē uacādū:q̄ nos ad ſapiēter beateq; uiuēdū iſtruit. Fugeres ra. Ordo ē.Fugeres curari herba uel radice nihil pficiēte. Audieras:ē ueluti rñſio. Si iō diuitias appetiſti ꝙ audieras quū eēs factꝰ diues:te ſtultitia cariturū:poſtq̄ factꝰ diues ad ſapiētiā non perueniſti:cur adhuc audis laudatores diuitiaꝝ q ñ recte ſētiūt:quū i diuitiis uitæ ſecuritas ñ cōſiſtat̃? Tñ uteris monitoribꝰ iiſdē:tñ pares iiſdē laudatoribꝰ opulētiæ:ut ſit.tñ ñ ceſſas q̄rere diuitias. At ſi diuitiæ.Si diuitiæ igt poſſēt te reddeř prudētē & minꝰ timidū:rubore affeceris ſi auidiſſime diuitias ñ aggregares & ſiqs te q̄ſtu i terris uiceret. Timidū cupidūq; minꝰ q.n. diuitiis acqrēdis ītēti ſūt ſemp cupiūt acqrere:metuūtq; ne acqſita pdāt. Si pprīū ē.Oſtēſurus ē nihil cui q̄ eē pprīū:nihilq; diſtare iter poſſeſſores & nihil poſſidētes:niſi ꝙ ii q nihil poſſident in minori cura uerſant̃.Eſt ergo ſenſus & ordo.Si id propriū eſt:quod quis libra & ære ſibi comparat:uſus mancipat quædam:hoc eſt uſus aliquos facit ueros poſſeſſores ergo:ager qui paſcit te tuus eſt:ut ſit:ager qui paſcit te:licet alienus ſit:tamen tuus eſt:quia uſufructum capis.

Si credis

Si credis conſultis: Iuriſconſulti dicunt ea fieri ꝓpria q̃ aliquis diu & ꝑſcripto tempore poſſederit. Libra mercaẽ & ære: uerba ſunt iuris q̃bus oĩs emptio confirmaẽ: quũ p libram expenſa pecunia: p æs ipſum ꝑciũ demonſtraẽ. uñ Caius iuriſcõſultus in inſtitutionibus & Boetius in .iii. cõmentario topicoꝝ expoſuerũt mãcipationẽ eẽ imaginariã q̃dã uenditionẽ: quod ipſum ius ipſoꝝ Romanoꝝ eſt ciuium: eaq; res ita agitur adhibitis nõ minus q̃ quinq; teſtibus ciuibus romanis puberibus & ꝑterea alio eiuſdẽ cõditionis q librã Aeneã teneat: q appellaẽ libripens: aderat & ille: q familiæ emptor dicebaẽ q mancipiũ emit & res tenet ita dicens. Libripens

Quædã (ſi credis Conſultis) mãcipat uſus.
Qui te paſcit ager tuus eſt: & uillicus Orbi
Cum ſegetes occat: tibi mox frumẽta daturus:
Te dominũ ſentit das nummos accipis uuam.
Pullos. oua. cadum temeti. nempe modo iſto
Paulatim mercaris agrum fortaſſe trecentis:
Aut etiam ſupra nũmorum millibus emptũ.
Quid refert uiuas numerato nuper: an olim?
Emptor Aricini quondam: ueientis & arui
Emptũ cœnat olus. quãuis aliter putat: ẽptis
Sub noctem gelidam lignis calefactat ahenũ:
Sed uocat uſq; ſuum: qua popul⁹ adſita certis
Limitibus uicina: refugit iurgia: tanquam
Sit ꝓpriũ q̃cquã: pũcto quod mobilis horæ:
Nũc ꝑce: nũc ꝑcio. nunc ui: nũc morte ſupma
Permutet dominos: & cedat in altera iura:
Sic quia perpetuus nulli datur uſus: & hæres
Hæredẽ alterius: uelut unda ſuperuenit ũdã:
Quid uici ꝓſunt: aut horrea? q̃d ue calcabris
Saltibus adiecti Lucani? Si metit orcus
Grandia cum paruis non exorabilis auro?
Gẽmas marmor. ebur. tyrrhẽa ſigilla tabellas
Argentum. ueſtes getulo murice tinctas

Hunc ego hoiem & iure q̃ritiũ meũ eẽ aio: iſq; emptus ẽ hoc ære Aenea libra. deide ære pcutit librã: idq; æs dat ei: a quo mancipiũ accepit q̃ſi ꝑcii loco. Ex lege duodecim tabulaꝝ nullæ res abalienari poterãt niſi p hanc ſolẽnitatẽ: de hoc ſolẽnitate & Gelius. Mancipat: ſi uſus inquit mancipat q̃dam. i. facit q̃dam eſſe ꝓpria & ueluti mancipiũ quod poteſtatis ẽ ſemp alienæ. Et uillicus orbi: ꝓbat exẽplo uillici nihil cuiuſq; eẽ ꝓpriũ: uillicus inq̃t orbi hoc ẽ diuitis ſine liberis q agꝛꝝ colit dñicũ tibi fruct⁹ eius uẽditurus cognoſcit te dñm eẽ: quũ fruct⁹ ipſos emis & capis dato ꝑcio. Das nũ. ita tu pro uſufructu: ut ipſæ tuius ẽ ager dedit ꝑ agro. Temeti: uini q̃ tẽtet mẽtẽ: uñ temulẽti dicunẽ. In temeto prima & ſecũda ſyllaba ꝓducẽ. Nẽpe modo iſto paulati mercaris agrũ: hoc mõ iq̃t hoc ẽ emẽdo partes fructũ: facis paulati ut ager ille quẽ emit ipſe poſſeſſor trecẽtis aut amplius nũmis ſit tu⁹ & fortaſſe ẽt cõmodius quũ tuminutati & arbitrio tuo emas quod ille & ſemel & magno ꝑcio emit. Quid refert uiuas numerato nũp: an olĩ. Nihil iq̃t refert: modone: an olĩ emeris dũ uiuas eodẽ mõ quo ille q comparauit. Si emptio facit dominũ: & tu dñs es ea emiſti uſus tu uteris: ſi tẽpus: nihil in tpe diſtat olĩ an nup emas dũ emendi poteſtas ſit. Emptor aricini quõdã ueiẽtis & arui: ꝓbat & poſſeſſorem agri nõ minus emere fructus eius q̃ nõ poſſidet: licet putet ſe ineptis oleribus & lignis uti: ſed ſe ipſum decipit: falſũ. n. putat. Arui aricini. Aricia urbs ẽ nõ lõge ab urbe roma. Veientis: ueii ciuitas itẽ parũ diſtãs ab urbe roma. Sed uocat uſq; ſuũ: adeo inq̃t ſtultus ẽ ut putet id ꝓpriũ q̃d certis terminis ſit circũſcriptum quũ ꝑferẽ unaq̃q; res uarios ſoleat mutare dños. Sed uo. ſu. uſq; q̃ po. aſita. i. uſq; ad eã ptẽ q̃ po[illegible] ꝑus arbor aſſita. i. plãtata refugit iurgia Aſſita: ita dictũ uocabulũ ab aſſero: ſicuti cõſita a cõſero cõſui cõſitu. termini eñi ꝓfigunẽ agris: ne inter uicinos aliq̃ oriaẽ cõtẽtio. Refugit: uitat. Iurgia uicina: lites & cõtẽtiones uicinorũ. Tanq̃ ſit ꝓpriũ. q. d. nihil cuiq; eẽ ꝓpriũ q̃d facile & cito poteſt mutare dñm. Puncto horæ: momẽto horæ ac p hoc cito. Nũc ꝑce: pcurrit quod modis diuitiæ acq̃ranẽ. In altera iura: in poteſtatẽ alterius. Temetum Aritia Veii

Sic q̃a ꝑpetuus nullus daẽ uſus legẽdũ ẽ. Sic q̃a & nõ ſi q̃a: ut ſit Quia uſus nulli daẽ ꝑpetuus ſic hoc eſt per modos cõmemoratos. Nũc ꝑce: nũc ꝑcio &c. Vſus ꝑpetuus: ꝑpetua & cõtinuata poſſeſſio: tráſeunt. n. diuitiæ mõ in hunc: mõ in illũ uariis illis modis dictis: uñ in ſermonib⁹ ait. Nã ꝓprie telluris herũ natura neq; illũ Nec me: nec quenq̃ q̃ ſtatuit nos expulit ille. Illum aut neq̃cies aut uafri inſitia iuris: poſtremũ expellet certe uiuacior hæres. Nũc ager umbreni ſub noie nup ofelli. Dictus: erit nulli ꝓprius: ſed cedet in uſum Nũc mihi nũc alii. Velut unda ſupuenit undã: ut fluctus ſuper ſe inuicẽ ueniũt: quũ ex turbulẽto ueniũt mari. Quid uici ꝓſunt. In eodẽ tenore ſententiæ pmanet nihil eſſe ꝓprium cuiq;. Eſt enim ſenſus. Quid ꝓdeſt [illegible]iem fieri dñm multarũ opũ quum emptio aut uſucapio nõ poſſit quenq̃ inducere ad ꝑpetuam poſſeſſionem: & quũ oĩno moriturus ſit diues eadem ſorte qua pauper? Lucani: ſubaudi ſaltus a ſupiore. Lucania enim & calabria regiones ſunt italiæ feraciſſimæ: & contermine. Saltibus: ſiluis & paſcuis p multos montes porrectis: ibi. n. optima ſunt paſcua ubi ẽ mons picanus. Si metit orcus: Si mors falce ſua ſecat metaphora ẽ a frugibus q̃ maturæ metunẽ: uñ ẽ illud Cic. in. iii. tuſcula. Reddẽda ẽ terra terræ: tũ uita oĩbus metẽda ut fruges. ponĩẽ aũt orcus pro Plutone: ab urgẽdo putat dictũ Feſt⁹ Põpeius: ueteres dixerũt ſummanũ q̃ſi ſummũ maniũ. Grãdia cũ paruis diuites cũ paupibus: non exorabilis non placabilis ꝑcio. Tyrrhena ſigilla ſtatuas ipſas. Nã apud Tuſcos ſigna ex marmore priſcis temporibus facta ſunt: unde eſt illud Plinii lib. xxxiiii. Fuiſſe ãt ſtatuariã artẽ familiarem Italiæ quoq; & uetuſtã indicãt ſigna quoq; tuſcanica ꝑ terras diſp ſa q̃ in æturia factitata nõ ẽ dubiũ. Getulo murice: purpura afra ac p hoc maura: ſignat. n. purpuram gætu bit aña: mutex aũt & cõchylia ſunt ex genere purpurarũ: ex q̃bus habeẽ liquor ille aptus ad tĩgẽdas ueſtes. Lucania Calabria Orcus

Sũt q nõ habeãt:ac p hoc deſiderẽt iiq; ĩnopes uidenť q cupiditate affligunť. Hæc ãt a poeta ĩferunť:ut oñ
dat uaria eẽ hoium ſtudia:ſed tñ quare tã diuerſa ſint ſi q̃ras ego hoc ſane ĩqt nõ curo:ſcit ei hoc genus ip-
ſe deus humanæ naturæ:quaſi q uniuſcuiuſq; hoĩs natiuitatẽ tẽperet:hoc eſt q hoibus ĩ ortu ſuo diuerſas in-
Genius generet infundatq; uolontates. Nam Genius ut ſcribit Genſorinus lib. de die natali deos ẽ:cuius in tutela ut
qſq; natus eſt uiuit. Genius ĩqt ita nobis aſſiduus obſeruator appoſitus eſt:ut ne puncto qdem ıpıs longius
abſcedat:ſed ab otero matris acceptos ad extremũ uitæ diẽ comiteť:uñ bñ ait ſcit geni⁹ natale comes. Vẽgo

Sunt quí nõ habeant:eſt quí nõ currat habere.
Cur alter fratrum ceſſare: & ludere: & ungi.
Præferat Herodís palmetís pínguíbus:alter
Díues: & ímportum⁹:ad umbrã lucís ab ortu
Syluestrem flammís & ferro mítiget agrum:
Scít Geníus: natale comesq temperat aſtrũ
Naturæ Deus humanæ: mortales ín unum
Q d'que caput: uultu mutabilís: alb⁹:& ater.
Vtar:& ex modico:quantũ res poſcet:aceruo
Tollam:nec metuam: qd de me iudícet hæres:
Q uod non plura datís ínuenerít. & tamẽ idẽ
Scíre uolam:quan⁺ũ ſimplex: hilaríſq; nepos
Díſcrepet: & quantũ díſcordet parcus auaro.
Díſtat ení ſpargas tua ꝓdígus an neq; ſumptũ
Inuítus facías:neq; plura parare labores.
Ac potíus:puer ut feſtís quínquatríbus olím
Exíguo: gratoq; fruarís tempore raptím.
Pauperíes ímũda dom⁹ procul abſít: ego utrũ

ut cõſeruẽ res ptas nõ deſraudabo me metuẽs qd
de me heres ſentiat & otrũ me mortuũ uitupet.
Vñ recte ait utar & tollã & modico aceruo quã
tũ res poſcit. Cur alter fratrũ ceſſare:ordo ẽ ge
nius q deus ẽ naturæ humanæ ſcit ĩqt cur alter
fratrũ laudet oitã ocioſã hoc ẽ cur ociũ ample
ctať:ut talẽ oitã pferat oib⁹ diuitiis & cur alter
cõtra rebus acgrẽdis oẽ ſtudiũ ſoũ impendat.
Alter fratrũ:bñ fratrũ:quaſi mirũ ſit ita diſſimi
les eẽ:hic ẽ illud Perſii. Geminos horoſcope Va
ro ꝓducis genio. Præſerat añponat. Ceſſare:
ludere ongi p hæc tria uerba ociũ & uitã inertẽ
expſſit. Palmetis.p.h Herodẽ ut Strabo ſcribit
& nos in cõmẽtariis pſii recitauimus illic Hero-
dis uenere dies. Põpeius ſacerdotio iudeoꝝ pfe
cit:q tm̃ poſtea ſupiores oẽs & ciuilitate Roma
noꝝ cõſuetudine pſtitit:ut res fuerit cõſtitutus
p cuius palmeta magnas diuitias ſigñat. Nã Iu-
dea palmetis cõſita eſt & fontibus rigua ut ſcri-
Palmeta bit Pli. lib. y. & . xiii. & Ioſephus de bello iudaico.
Palmeta.n. dicimus loca palmis cõſita:ſicut ſice
ta ficis:q̃rceta q̃rcub⁹. Eſculeta eſculis. Ad um
brã lucis ab ortu ordo eſt. Ab ortu locis ad um-
brã hoc ẽ noctẽ:q̃ aliud nihil ẽ q̃ umbra terræ.
Silueſtrẽ. fl. & . f. m. a. officiũ ẽ auidi agricolæ oĩ
cultu agrũ colere. Mitiget colat:exerceat:& mi
tẽ cultu reddat. Flãmis ad cõburẽda gramina aliaſq; herbas noxias. Qui. t. a. n q hoibus diuerſas ĩ horo-
ſcopo ſuo oolũtates ĩgenerat. Mortalis. i. u. q. e. hoc ẽ q una cũ unoquoq; hoie moriť. Sic. n. putauere m
q geniũ una nobiſcũ naſci piter & mori una ps orõnis ẽ diuiſa in duos uerſus more antiquo. Sic ẽt ẽ ĩ ſaty
nona ẽ locus unicuiq; ſuus. Et alibi ſtramẽtis icobet uñ octoginta annos natus. Et alibi quanto molen
circũſpectemus. Vultu mutabilis:hoc deniq; dicit geniũ hoc ẽ naturã ipſa hoium iã diſparẽ eẽ q ſunt it
ſe ipſoꝝ hoium uultus. Aut hoc dicit (qd̕ magis placet) Geniũ uultu mutabilẽ eẽ:ut nõ ſemp eodẽ uultu co
miteť hoiem:ſed ſe hoi pbeat mõ uultu benigno:mõ cõtrario. Sicq; oñdit reꝝ humanaꝝ uariã eẽ mutatio-
nẽ. geni⁹ [illegible] ibus uarias uitæ uices tribuere ut eos mõ ĩfelici mõ calamitoſo colocet ſtatu. Sicq; uultu mu
tabilis ẽ. Albus & ater puerbialiter dictũ bonus & malus:p albũ tñ hic ĩtelligimus aut liberalẽ aut lætũ:p
atrũ ſordidũ & ẽrũnoſum. Vtar & . e. m. taxat eos q parce ac duriter uiuũt ut multũ heredibus reliquãt me
tuẽtes ne iraſcanť:q̃ ſtulticiã notat multis uerſibus & Perſius in ultima ſatyra. Sed cœnã funeris heres negli
get iratus q̃ tẽ curtaueris urnæ ossa in odora dabit. Ait ergo ſe rebus ſuis uelle uti:nec pcere rebus ptis: ſed
ita tñ ut a mediocritate nõ recedat. Quid. d. m. i. h. hoc ẽ qd deſentiat:utꝝ me poſt mortẽ uitupet hic he-
res nõ legitimus ſed heredipeta. Quod. n. p. d. i. qd̕ nõ plus cõſecutus ſit ex meis bonis:q̃ ipſe ĩ me cõtulit.

Et. t. i. ſ. u. Redit ad mediocritatẽ pipateticoꝝ. Et dicit ita ſe uſuꝝ bonis ut nõ obliuiſcať mediũ quũ ĩterſit
ĩter hilarẽ & nepotẽ pcũ & curaꝝ q̃uis paꝝ cõſiderãtibus ſimiles eẽ uideať. Simplex hi. p hos ĩtelligit libe-
rales:p nepotẽ ꝓdigũ & luxurioſum. Diſtat. n. ſ. t. p. oñdit q̃tũ diſtet ĩter ſupradictos. An n. ſ. i. f. ordo ẽ.
Prodige An facias ſumptũ neq; iuitus. i. an facias libẽter ſũptũ quũ opus ſit:qd̕ liberalis hoĩs ẽ:quẽ uult a ꝓdigo di-
Prodigẽtia ſtare quũ ꝓdigus is ſit q res ſuas ꝓfundit & abſumit:ubi nõ ſit opus uñ ꝓdigitas & ꝓdigẽtia q̃ uulgo ꝓdiga-
litas appellať. Cor. Tacitus. Cuius abditis adhuc uitiis p auariciã ac ꝓdigẽtiã mire cõgruebat:ide ẽ uerbũ
digere. i. ꝓfundere & cõſumere:uñ Tranqllus ĩ Nerone. Mirabať auũculũ Caiũ nullo magis noĩe:q̃ q ĩ gen
Liberalis. tes a Tiberio relictas opes ĩ breui ſpacio ꝓdegiſſet:liberalis uero is dř q munificẽtiã exercet ĩ bonos & hone
ſtos:de qbus añ multa dicta ſunt:ex Cice. li. i. de officiis. Neq; . p. p. l. qd̕ auari eſt. Ac p. p. u. ordo ẽ & ſenſus
ac potius fruarũ raptim exiguo & grato tpe hoc ẽ breui ſpacio tpis qs breui moriturus ſis:ut pueri itenti lu
do iceſſabiliter feruntť feſtis qnquatribus:ut ſit ſuaſio:nõ ſegnius nobis idulgẽdũ eẽ ooluptatibus in hoc exi
guo uitæ nŕæ curriculo q̃ pueri uacãt ludo p ferias mineruæ. Quinq̃trus. n. dies qnq; ſunt q ptinẽt ad ferias
mineruæ. Nã feſtæ ſolẽnitates ei⁹ deæ p hoc ſpaciũ tpis celebrãť:de qbus ſic Oui. ĩ faſtis:una dies media ẽ:&
fiũt ſacra mineruæ. Noĩa q̃ iũctis qnq; diebus hñt. De his lege qd̕ ſcripſimus apud Iuue. illic. Et totis qnq̃-
tribus optat. Raptim ce. ſine cũctatione. Olim nũc p ſemp poſitũ ẽ. Paupies i. p. d. a. monet mediocrita
tẽ oĩno tenẽdã:ut nõ ita pce uiuamus ut ĩ paupiẽ ĩmunda uerſemur:ut ĩmundã paupiẽ intelligas ſordidã
& fœdam

[illegible] Hoc dñ aut reuera hoc dicit nõ intantũ ſtudiũ acqrendaꝝ opum fugiendũ eſſe:ut in paupie ſordida & erũ noſa eẽ ꝫelimus. Domus:gtũs eſt caſus:quẽ cõtra regulã corripuit:quũ gti ſingularis quartæ declinatiõis ſoleãt pducanã. Ego utrũ naue ferar magna an pua ferar unus & idẽ. Ego inqt utrũ in magnis an puis cõſtitutus fuero fortunis:ero unus & idẽ hoc ẽ pari mõ in utraqꝫ fortuna me gerã:ut mediocritatẽ colã. Non p.t.u.a.ſ.hoc uult dicere. Licet uita nr̃a nõ ſit poſita in ſumma fœlicitate & ſummis opibus:tñ eã non duci mus i uehemẽti infœlicitate:& bñ i allegoria pſeuerauit q̃a ſupra. Naue dixerat. Extremi primo.q ſumus extremi primoꝝ:hoc dicit medium ſe locũ tenere inter primos & ultimos uiribus.ſ.igenio: ſpecie uirtute:loco:re:ſ.s.n.mediocris hõ dr̃ q ſit a ſummis minor:ob iſimis maior. Nõ es auarus abi. Hypophora eſt,q.d.cõcedo te nõ eſſe auaꝝ: ſed cæteris uitiis laboras. Quid cætera: iuuandũ eſt hoc pnunciatione:ut ſit.Quid cætera.ſ.uitia fugerant te ſimul cum auaritia.q.d.non ſatis ẽ ex multis uitiis unum dũtaxat a ſe abigere:ſicqꝫ oñdit:eum non fugiſſe alias uitia:utpote ambitioneqꝫ:metum mortis:iramq & reliqua id gen⁹.

Naue ferar magna:an parua:ferar unus:& idẽ,
Non agimur tumidis uelis Aquilone ſecũdo.
Non tamen aduerſis ætatem ducimus auſtris:
Viribus ingenio ſpecie.uirtute.loco.re
Extremi primorum:extremis uſqꝫ priores.
Non es auarus:abi.Quid cætera? ſimul iſto
Cum uitio fugere? caret tibi pectus inani
Ambitione? caret mortis formidine? & ira?
Somnia terrores magicos miracula.ſagas.
Nocturnos lemures portẽtaqꝫ Theſſala rides
Natales grato numeras? ignoſcis amicis?
Lenior:& melior ſis accedente ſenecta?
Quid te exempta iuuat ſpinis de plurib⁹ una?
Viuere ſi recte neſcis:decede peritis.
Luſiſti ſatis:ediſti ſatis:atqꝫ bibiſti.
Tempus abire tibi eſt,ne potum largius æquo
Rideat:& pulſet laſciua decentius ætas.

FINIS.

Caret tibi:cum interrogatione:per q̃ oſtendit eum non carere ambitione aliiſqꝫ uitiis multis: quibus aĩus obſeſſus nulla inquiete eſſe poteſt.

Somnia terrores magicos:Hæc ita inferuntur ut oſtendat uolenti ſapiẽter beateqꝫ uiuere hæc uitia fugienda eſſe:quæ plena ſunt ſuperſtitionis:nec hominem in aliqua patiunt eſſe anima tranquillitate.Legenda ſunt cum interrogatione:ut ſit,Rides?ac per hoc contẽnis? Terrores magicos:quos magi ſuis carminibus incutiunt Ante plæraqꝫ diximus ex auctoritate Apulei in prima Apologia de magis. Sagas:mulieres ſũt rerum magicaꝝ & carminum peritæ:dictæ ſm Porphy.quaſi ſatis agæ & multum agentes:ſm alios a ſagire qđ eſt acutæ ſentire:unde ſagaces canes q facile leporẽ anteq̃ uideãt ſentiunt:ſunt n.fœminæ philtroꝝ idagatrices. Nocturnos lemu.ſcribit Apule.in lib.de Demonio Socratis:manes aĩas dici melioris meriti:q in corpe nr̃o genii dñr:Corpori renũciãtes lemures:quũ domos icurſionibus iſeſtarẽt laruas appellari:cõtra ſi bonæ fuerũt lares familiares. Portẽta theſſala:ueneficia theſſalorum:ut nõ timeas hoĩes ueneficiis theſſalicis in uarias figuras trãsformari.Nã in theſſalia ut copulatiſſime docet Apuleius i aſino aureo ueneficia plurima exercebant.Nã & apuleius ipſe i aſinũ i theſſalia ſe trãsformatũ fuiſſe ſcribit uñ & Plautus in amphytrione Ego pol hodie ulciſcar illũ theſſalũ ueneficiũ:q puerſe uertit familiæ mẽtem meæ.Iuue.Hic theſſala uenit philtra. Natales grate numeras:ut ſit:uitã hãc cõtẽnis?Nã q natales ſuos numerat:nõ uĩ timere ſenectutẽ aut mortem:qđ cõtra faciũt q timẽt:nõ.n.libẽter reminiſcunt natales ſuos. Grate:libẽter. Ignoſcis amicis?hoĩs eſt bñ inſtituti ignoſcere amicis delinquẽtibus. Lenior & melior ſis accedente ſenecta?Solẽt.n.multi accedẽte ſenecta eẽ moroſi. Quid te exempta iuuat ſpinis de pluribus una? Allegoria.Quid pdeſt inqt uno te carere uitio & a plurimis aliis poſſideri.q.d.nihil.Ordo ãt eſt : una ſpina excẽpta de pluribus qd iuuat te? Viuere ſi recte neſcis decede peritis:Hora.cõmemoratis pluribus q̃ ad ſapienter beateqꝫ uiuẽdũ ptinẽt:quũ parũ pfeciſſe ſibi uideat.tanq̃ indignabũdus prumpit i hæc:ut qũ neſciat recte uiuere mortẽ appetat:detqꝫ locũ melioribus q rectius uiuere didicerũt:ut ſit.Si neſcis uiuere:ut tibi p.poſtraui eẽ uiuẽdũ:bñ tibi cõſules ſi deceſſeris. Viuere recte:hoe ẽ bñ & ſine uitiis. Peritis:meliob⁹ & iis q didicerũt recte uiuere. Luſiſti ſatis:ediſti ſatis atqꝫ bibiſti. Tp̃s abire tibi ẽ.Iã in hoc uita diu uerſatus es ut [illegible] ubi decedẽdi:ne iuſto plus uiuẽdo ſias delirus ſenex:iuuenibuſqꝫ ſis contẽptui: Allegoria ẽ ſumpta a cõuiuis qui ubi paſti ſaturiqꝫ ſunt:e cõuiuio æquo aĩo abeunt. Luſiſti ſatis:amori libidiniqꝫ ſatis uacaſti. Ediſti ſatis atqꝫ bibiſti:ſatis inqt uoluptatibus indulſiſti. Ne potum largius æquo rideat,In allegoria conuiuii perſeuerat ne iuuenes inqt Laſciui rideant ac pulſent te potũ largius æquo:ideſt te uiuentẽ plus iuſto: aut reuera te uino plus æquo indulgẽtẽ. Laſciua decẽtius ætas:quam magis laſciuia deceat q̃ te:qui iam ſenio confectus es. Rideat & pulſet:ſolent enim iuuenes ludibrio habere:atqꝫ etiam cedere uinolentos.

FINIS.

BIBLIOTECA NAZ. ROMA VITTORIO EMANUELE

REGISTRVM.

✠ a b c d e f g h i k l m n o p q r ſ t u x y z & ꝯ ꝝ A B C Omnes ſunt quaterni pret̃ r qui eſt quinternus. Quin.24.

Venetiis per Gulielmum de Fontaneto de Monteſerrato.M.D.xx.Die.vii.Aprilis.

BIBLIOTECA NAZ. ROMA VITTORIO EMANUELE

vivit post funera

Anno domini
MDCXXXII

O Navis Referent in mare te novi
fluctus: o quid agis, fortiter occupa
Portum. Nonne vides ut
Nudum remigio latus
Et malus celeri saucius africo
Antemneque gemant ac sine funibus
Vix durare carinae
possint imperiosius
Aequor? Non tibi sunt integra lintea
Non dii quos iterum pressa voces malo.
Quamvis pontica pinus
Sylvae filia nobilis
Iactes et genus et nomen inutile
Nil pictis timidus navita puppibus
[illegible]
Debes ludibrium, cave.
Nuper sollicitum quae mihi taedium
Nunc desiderium curaque non levis
[illegible]
[illegible] cicladas

chi ben sarà mai pensa